

Amanié Lowo

The New Testament in Abidji

This Bible is copyrighted by Wycliffe Bible Translators (Wycliffe.org) and is printed with permission by the Digital Bible Society (dbs.org) for non-commercial use.

This Bible is available for free download in a variety of digital formats at dbs.org/bibles.

Matie.....	4
Mark	35
Luk	55
Jan	87
Juma.....	111
Rom.....	141
1 Korent.....	155
2 Korent.....	168
Galat	177
Efes	182
Filip	187
Kol3s	191
1 Tesalonik	195
2 Tesalonik.....	198
1 Timote	200
2 Timote	204
Tit.....	207
Filemon.....	209
Ebre	210
Jak	221
1 Pter	225
2 Pter	229
1 Jan.....	232
2 Jan.....	236
3 Jan.....	237
Jud.....	238
Apokalis.....	240

Matie

Alaue Jesi ko mu nyaa ɛni akpan

1 Ki alaue Jesi ko mu nyaa ɛni akpan: Jesi obuɛ, nɔl Dafid ɛni anuma, ɛnɛ Dafid frɛ li Abraham ɛni anuma lɛ. ² Abraham rú Isak, ɛnɛ Isak ruɔ Jakob bɛ Jakob frɛ ruɔ Juda lɛɛ ɔnu makɛnɛ. ³ Juda rú Fares lɛɛ Sara ɛni neniya li Tamar, ɛnɛ Fares ruɔ Esrom bɛ Esrom frɛ ruɔ Aram. ⁴ Aram rú Aminadab, ɛnɛ Aminadab ruɔ Nahasɔn bɛ Nahasɔn frɛ ruɔ Salmɔ. ⁵ Salmɔ rú Boas ɛni eniyiaa nɔraní Rahab, ɛnɛ Boas ruɔ Obɛd ɛni eniyiaa nɔraní Rut bɛ Obɛd frɛ ruɔ Jese. ⁶ Jese rú gbɛngbi Dafid, ɛnɛ Dafid ruɔ Salumɔn ɛni eniyia bubo mu li Uri yiɛ. ⁷ Salumɔn rú Roboam, ɛnɛ Roboam ruɔ Abia bɛ Abia frɛ ruɔ Asaf. ⁸ Asaf rú Josafat, ɛnɛ Josafat ruɔ Joram bɛ Joram frɛ ruɔ Osias. ⁹ Osias rú Joatam, ɛnɛ Joatam ruɔ Akas bɛ Akas frɛ ruɔ Esekias. ¹⁰ Esekias rú Manase, ɛnɛ Manase ruɔ Amɔn bɛ Amɔn frɛ ruɔ Josias. ¹¹ Josias rú Jekonias lɛɛ ɔnu makɛnɛ. Nu obuɛnɛ muɛ, ɛnɛ Babilɔni puɛnɛ nɔnyu Israel puɛnɛ lugbu ũa nɛnɔni tɛɛ.

¹² Gba, ɔnu nɔnyuní Israel puɛnɛ lugbu ɔɔ bɛ ɔnu woju wuɛ, ɛnɛ Jekonias ruɔ Salatɛl bɛ Salatɛl frɛ ruɔ Sorobabel. ¹³ Sorobabel rú Abiud, ɛnɛ Abiud ruɔ Eliakim bɛ Eliakim frɛ ruɔ Asɔr. ¹⁴ Asɔr rú Sadɔk, ɛnɛ Sadɔk ruɔ Akim bɛ Akim frɛ ruɔ Eliud. ¹⁵ Eliud rú Eleasar, ɛnɛ Eleasar ruɔ Matan bɛ Matan frɛ ruɔ Jakob. ¹⁶ Ókufu muɛ, ɛnɛ Jakob ruɔ Josef ɛni li Mari ebi ɛni ruɔ Jesi ebi ɛni li Kris-ɛ ɛni hu.

¹⁷ Cɔ nu Abraham ɛni tuun ɔɔ bɛ i ku Dafid ɛni, tikpɛ ndiɔ ɛni aanla ɛnɛ te mu sɛ. ɔnu ba nɔnɔ, ɔnu nu Dafid ɛni tuun i ku nuɛnɛ Babilɔni puɛnɛ nɔnyu Israel puɛnɛ lugbuɛ frɛɛ, tikpɛ ndiɔ ɛni aanla ji te mu sɛ. ɛnɛ eseji, ɔnu nɔnɔnɔ Babilɔni maɛ ɛni te tuun i ku ɔnu nɔnɔnɔ Kris-ɛ, tikpɛ ndiɔ ɛni aanla frɛ te mu sɛ.

Jesi ɛni ɔruɔ woju

¹⁸ Ki lɔ te sɛ bɛ nɔnɔnɔnɔ Jesi Kris ebi. Kɛlɛ nɔnɔ ɛni nɔraní Josef-ɛ bútu Mari ebi ɛni yeɔl Jesi eniyiaa. Nɛnɛ aanuɛ nɔnɔnɔnɔnɔ ebi nɔlamíní frɛ ɔɔ ɔɔ, ɛnɛ Mari mu luwu. Luwuɛ, Bobɔ Welɔn li obuɛ tu nɔmɔ. ¹⁹ Luɛ muɛ, ɔnu woju srân Josef munu mu, ɛnɛ ɛni nɔl sɛsɛ puɛ, notutru ɛni bɔ ɔnɔ Mari nala li nuwan-nuwan amɛkɛ lɛ kpan íti ɔnu ɛni ɛni agbra wojuɛ ítemu Mari ɛni ruɔnɔ woju. ²⁰ Lɔ notutru ɔɔ, ɛnɛ Adamanga ɛni ɛni ngbafɛ nɔnɔ sɛ munu mu kan yeni lɔ: <<Josef, Dafid ɛni

wɛ, la nudowofu. Cu Mari hɔn ambɛ Bobɔ Welɔn ɛni ákura li obuɛ tu nɔmɔ luwu obu. ²¹ Dɔkɔ: nɔruɔ wɛ kɛlɛ nɔnɔ, ɛnɛ frakunɔ íné Jesi ambɛ ɛni li obuɛ nɔkɔn ɔnu puɛnɛ yanya li unli ɛni auba.>>

²² Owu obuɛnɛ feɔn nɛsɛ ɔnɔ ɛkɛ amɛkɛ lɛ owukan lubuoɛ Adamanga sɛ ɔnu numuti-ɛni pu nɔnɔ mu kan la ɛ sɛ ɛni. ɛnɛ ki lɔ nɔkan: ²³ Yere luwɛ nɔnɔ ɛni yeɔl kɛlɛ aan yemí luwu, ɛnɛ yɔruɔ wɛ kɛlɛ ɛni nɔraní Emanuel. (ɔnu nuwaan li “Nyati nɔ lɛɛ ɔnu ɛni”.)

²⁴ Lɔ Josef nye ɛni, ɛnɛ li flíní lɔ Adamanga ɛni ɛni ngbafɛ kan yeni ɛkɛ nucu Mari nɔnɔ, ²⁵ sake nálápumíní ɛni tuun ɔɔ bɛ Mari ruɔ wɛ bɛ nɔnɔnɔ wɛ íné Jesi.

Woju andi puɛnɛ kɔ i kpra Jesi ɛni woju

2 Jude maɛ ɛni ɛni ebi nɔnɔ ɛni nɔraní Betlehem-ɛ te li obuɛ nɔnɔnɔnɔ Jesi. Luɛ muɛ, bɛ Erɔd li obuɛ te maɛ li. Lɔ nɔnɔnɔnɔ, ɛnɛ woju andi pu ɔnɔ akpasua kɔ ɛni nɔ cɔ gbe inye ihi te ɔnɔ muɛ i ku Jerusalem ebi luɛ.

² Lɔ nukuní, ɛnɛ nubutuní akpan lɔ: <<Wɛ ebi ɛni li Juf-ɛni ɛni gbɛngbi nɔnɔnɔnɔ, ɔnɔ nɔnɔ? ɔnɔ ruɔnɔ cɔ gbe inye ihi tɛɛ, ruɔ mulɔnɔ nɔnɔ nu ɛni ye lɔ nɔnɔnɔnɔ, ɛnɛ rie róku ébi amɛkɛ lɛ rɔnɔnɔ íné.>> ³ Ete pu Erɔd iti owu akpasua obuɛ, ɛnɛ letu ei lɔkɔ. Luɛ muɛ, Jerusalem ebi puɛnɛ feɔn frɛ nɔ tete mu lɛ. ⁴ Erɔd rá tɛylɔ pu ɔnɔnɔnɔnɔ lɛ auleyiye puɛnɛ feɔn-ɛ nɔ ɔnu wutu lugbuɛ ɛni neemeɛ sí yá, ɛnɛ butu nɛnɛ cɔ deiin-ɛ nɔnɔnɔnɔ Kris-ɛ. ⁵ ɛnɛ nubuaní mu lɔ: <<Betlehem ebi nɔ Jude wutu lugbuɛ ɛni ébɛ li obuɛ nɔnɔnɔnɔ. Ki obuɛ Nyati ye ɔnu numuti-ɛni pu nɔnɔ bɛ mime la li: ⁶ Nɛfɛ Betlehem ebi puɛnɛ, dotutrumíní lɔ, Jude wutu lugbuɛ ɛni ebiɛnɛ feɔn muɛ, nɛfɔnɛ li obuɛ ákân-mu munu. Dɔkɔ: nɔnɔ ebi mu nana li obuɛ etei pu lɔku nɔnɔ yɔnɔ yanya yakprâ Israel puɛnɛ ɛni li ɛni puɛnɛ ɛni.>>

⁷ Erɔd iti ɔnɔ, ɛnɛ ra woju andi pu ebiɛnɛ bɛ a asure lɛɛ nɔnɔ ɛni. Luɛ muɛ, ɛnɛ nubutu nɛnɛ nu deiin-ɛ mulɔnɔnɔ nya nɔnɔnɔ nuɛ niti ⁸ bɛ gba nɔkan lɔ: <<Aní Betlehem te! Fukuní tɛɛ, bɛ dení wɛ ɛni rire woju aka namu-namu ɔnɔ fidiní nuɛ, bɛ i kan yemíni lɛ ɛni frɛ mâ nɔnɔnɔ íné lɛ.>>

⁹ Ete puɛ ɔnɔ ɔnɔ, ɛnɛ nɔnɔnɔnɔ atingbre nahaní. Luɛ muɛ, mulɔnɔ baa sɛ ege nyá nɔnɔnɔ nu, ɛnɛ ti cɔ nɔnɔnɔ anti bɛ nahaní tuun ɔɔ nukuní cɔ wɛ ebi nɔ tɛɛ, ɛnɛ

nu nye eti. ¹⁰ Nidini muluk nu ku, enee rire mu nekpi nene lukul. ¹¹ Lipe mue, nuhoni lugban te, enee nidini wle lee eniyia Mari nu be nukuni akpan i nununi wle ine. Numumoni akpan i, enee nufuoni awandi owu eni lu fini sika lebe lee owu akpasua ki eni ubu lufufe be es-eji ifi eni tasu.

¹² Uku kono aaw mue, enee Nyati se muna mu kan ye nene lo: nidesemini Erad eni te be heni-heni mu nucuni atingbre lefe niseni ege nani ebi.

Wle eni Ejibit-e nucu nani eni woju

¹³ Lo woju andi pu ebene tun gen-e, enee Adamanga eni enti ngbafre nna se muna mu kan ye Josef lo: <<Nye eti cu wle lee eniyia ein ye a Ejibit mai eti te. Fhanie, be don-ni te tuun kaka mikan miye nefe lo seni ege inie kraa le fieni. Diki: Erad yajaju eni bo owu wle.>> ¹⁴ Lipe mue, enee heni-heni mu youe ce, Josef nye eti cu wle lee eniyia be a Ejibit mai eti te.

¹⁵ Nudon-ni te tuun kaka be Erad u. Lipe mue, enee owue Adamanga se konu numuti-eti pu nna mu kan la le se eti. Enee ki lo nikan: Mara konu wle eni bo kaka Ejibit te anya i.

¹⁶ Erad unyoni numu lo: woju andi pu ebene amumanie, enee te bibeni lukul. Lipe mue, enee nucu nu ebi deiin-e nini nidini muluk nuwle eti be nubu lu numue wle kpu eni bo le. Onu egee, enee nutu konu sru-daene a Betlehem lee konu mpuene feun mu wuwou ewi ekpisenene nuruoni kaka tuun kaka be a ku obuenee i mulu aanue eti. ¹⁷ Owu obuue see, enee owukan lubuo Nyati numuti-eti pu Jeremi kan la le se eti. Enee ki lo nikan: ¹⁸ Howe lee mutu lubuo nele Rama ebi te; Rasel lu obuue konu mutu konu ewienee ue remu. Oguo feun-e koguoni, nikpumu nirepumu numu ambe konu ewienee uo feun.

Ejibit-e Josef-ene na nya le eni woju

¹⁹⁻²⁰ Josef-ene don Ejibit te tuun kaka be Erad u. Lipe mue, enee Adamanga eni enti ngbafre nna se muna mu kan ye Josef lo: <<Nye eti cu wle lee eniyia ein se ege a Israel mai eti te. Diki: kpan ebi eni kaju eni bo owu wle uo.>> ²¹ Enee heni-heni mu Josef nye eti cu wle lee eniyia ein be niseni ege nahaní Israel mai eti te.

²² Nukuni tee, enee nitini lo Arkelaus onu bo Erad co ete Jude wutu lugbue i. Eni na ku, la wo nene eni bo ndon-ni wutu lugbue eti. Lipe mue, Nyati se muna mu ji ye Josef lo bo ete elu, enee nununi eti niteni mu nani Galile wutu lugbue eti te. ²³ Nukuni tee, enee na nudon-ni ebi nna eni niraní Nasaret-e te. Akpasua obu free nulinie, konu owue Nyati eni numuti-eti puene kaan ese eti. Enee ki lo nikan-ni: Wle obuue, niraní Nasaret wle.

Jan Batis eni Nyati amanie boe eni woju

³ Iha antie, enee kpan nna eni niraní Jan Batis-e nya eti Jude lujue mu te nobo Nyati amanie. ² Eni amaniebo mue, enee nakan miye akpan lo: <<Nyukuni luboluwu mu ambe nwe Nyati yanyaku eni eteie gbein-e oku.>> ³ Jan obuue, enee Nyati eni numuti-eti pu Esai kan konu wujue bo. Enee ki lo nikan: Kpan nna no lujue mu te nala lubuo kan lo: Titeni atingbre Nyone ycuue namu-namul. Tuní laka-ene feun nyé me!

⁴ Jan eni tralee ukon, kpano afu pu ruho mu nuluni. Onu betue free nulaa, nne kpenkpe gbisi. Esei atete akpan lee akpanja mindi lu obuue lu eni mbu. ⁵ Lipe mue, Jerusalem ebie mu eni akpan, akpan-enee na Jude wutu lugbue eti eni ebi ebene mu lee Jurden die rire-rire eni akpan-ene feun naha co Jan na te. ⁶ Lo netini amanie noboe, be nakan-ni konu un-ene feun nukuni ei akpan feun anti be Jan neli nene batem Jurden dikpe te.

⁷ Akpan-enee nehi lu batem-e, Farisen lee Sadisen kpanbal fre no nene mu. Jan lu nene nwe, enee cu munukukua mu nakan iye nene lo: <<Nefe gbe pu obuenee, ebí kan ye nefe lo fokpu funoni Nyati eni tebibe lukue nehie mu funani ku obu ce e? ⁸ Alí fini fonyukuni henie, be luni woju anamu eni iye mu ku eke. ⁹ Dotutrumini lo: eni fulni Abraham alawe, be chun nefe. Makan miye nefe lo: Nyati kpu eni bo konu mbobu obuenee fedini nwe onyuku elu Abraham eni ewi onu nefe co.

¹⁰ Diki: awéwéni akuma nádaduni eti eni bo noluni mitin-ene. Lipe mue, tin feun-e urun ewi anamu, nuluni nlaní ncauni ei.

¹¹ Eme Jan, mindi konu mulu akpan batem iye lo nonyukuni. Kpan ebi eni konu ege nehie eke kura konu. Diki: méyí nu eni bo kpani ngabua i laka fre kaka. Ene lu obuue konu nefe Buba Weli yete fini le eke yenyi nefe fibeni. ¹² Kpan obuue, kpekpi nna koni konu eni konu nupo mitin ewi feun eni lu mitifree nyaku ei anamuene mu. Lipe mue, nwan anamuene nuku konu gbataa eti, enee gba nwan mitifree nuku le ebi eni ine mee mu te ncau ei.>>

Jan eni Jesi lu batem-e eni woju

¹³ Lo Jan neli akpan batem ku, enee Jesi na Galile wutu lugbue eti te i Jurden dikpe lipe le Jan elu batem le. ¹⁴ Jan lu nu ku, enee bubo mue, kpan ei nakan iye ni lo: <<Eme nanaa fata eni bo mie felmu batem-e, enee gba, efe fonyuku fehi mifu batem!>> ¹⁵ Enee Jesi kan lo: <<La i nubu mue rili ku ambe obuue enee Nyati nobutue bo.>> Nikan ku, enee Jan kpan eti be heni-heni mu lu batem.

¹⁶ Lo Jan lu Jesi batem-e, enee Jesi na dikpe te nya gbein. Lipe mue, enti fin ei, enee nidi Nyati eni Buba

nu nɔ tɛ nehi fɪnɪ brandre lofulɔ eke tuun i pi ete ɔnu etu. ¹⁷ Ɔnu egee, enee lubuo nɔ le entu tɛ narɪraru lɔ: <<Kpan obuɛ, nɪl ɔmu Wɪ ɛnɪ muɔɔfɔ tɛ nɔ mu. Enɛ lɔ obuɛ nuɔɔmu tɛ tasuɛ nɔ.>>

Ɔhunkue Angɪnɪ hunku Jesiɛ ɛnɪ woju

4 Lɔ nɪnɪ Jesi batɛm-ɛ, enee Bubɔ Wɛɪn han-nɪ lɔju mu tɛ lɛ Angɪnɪ ɔhunkunɪ. ² Ɔnɪ nɔnɔ lɔjuɛ mu tɛɛ, nɪci nuhɔn tuun you lɛɛ ningbe munuwɪ abruana, enee nuhɔn nowoni. ³ Angɪnɪ ebi ɛnɪ lɔ ɔhunku puɛ lɔtɪ nu kɔ, enee jɔ bɔfɔnɪ bɛ nakan iyɛni lɔ: <<Alɪ fulɪ Nyatɪ ɛnɪ Wɪ henɪɛ, bɛ tu mbobu obuɛnɛ nyɔku lɪ futufutu lɛ fɪɛ.>> ⁴ Enee Jesi kan tunɪ lɔ: <<Nyatɪ kpenkpeɛ kɔn lɔ: ɛlɪmu mbɔ ɔnu lɛfɛ cɛɛ igbigbimu kpan bɛmu; owukan lubuo fɛɪn-ɛ unɔ Nyatɪ ɔmu unyaa, enee igbigbi kpan.>>

⁵ Udɔn kɔɔ ulɛ, enee eseji Angɪnɪ han-nɪ Jerusalem ɛnɪ lɔ ebiɛ Nyatɪ ɔnɔnɔ nyaku cuɛ tɛ yakunɪ tɛɔtɪ-ɔnɔ ɛnɪ lɔkane tɛ ⁶ bɛ nakan iyɛni lɔ: <<Alɪ fulɪ Nyatɪ ɛnɪ Wɪ henɪɛ, bɛ wu ru wutu. Dɪkɪ: ɔwɔ nimime nɪlanɪ ei lɔ: Nyatɪ yakan yeyɛ ɔnu entu ngbafɛnɛ yɔnyufu tuun yɔrɔku wutu lɛ lɔka ɔdɔɔfɔ lubobu kɔkɔ.>> ⁷ Enee Jesi nɪnɪ: <<Nyatɪ kpenkpeɛ baa kɔn frɛ lɔ: Dɔkɔpukɔ Adamanga ɛnɪ lɔ ɔfɔ Nyatɛ ɛɛ. >>

⁸ Ɔnu egee, eseji Angɪnɪ hɔn-nɪ lɔfɛ kendeiin nɔnɔ etɪ, enee neyɛni maɛnɛ nɔ wutuɛ neeme etɛ lɛɛ nenɪnɪ munukaan-ɛnɛ ⁹ bɛ nakan iyɛni lɔ: <<Alɪ fuku ɔkɔn lɔ ɔmu antɪ fukutumɛ, mɔfɔnɔ owu obuɛnɛ fɛɪn ei mutufu.>> ¹⁰ Lɔpɛ muɛ, enee Jesi beni kan lɔ: <<ɛfɛ Satan, nya lɔ lɔpɛ! Nyatɪ kpenkpeɛ nakan lɔ: Adamanga ɛnɪ lɔ ɔfɔ Nyatɛ ɔnu lɛfɛ antɪ cɛɛ bɔ foku ɔkɔn lɔ fɔkutunɪ.>>

¹¹ Lɔpɛ muɛ, enee lɔ Angɪnɪ lanɪ lɔka-ɔ lɔ bɛ entɪ ngbafɛnɛ i bo bu nabukanɪ.

Jesi ɛnɪ jumaa bo bu nedi Galile tɛɛ ɛnɪ woju

¹² Gba, ɔnɪ Jesi ti lɔ: nalanɪ Jan sibikan muɛ, enee nise ege na Galile tɛ. ¹³ Lɔ nuku tɛɛ, nɔdɔn-mu Nasaret ebi tɛ ji, enee nite mu na ebiɛ nɪranɪ Kapɛnahɔm-ɛ tɛ. Ebi obuɛ nɔ Sabilɔn lɛɛ Nɛftali ɛnɪ wutu lugbuɛ bɔfɔ ecijie tɛ bɔmu. ¹⁴ Akpasua obuɛ nɪlɛ, ɔtu owukan lubuoɛ Nyatɪ ye ɔnu numuti-etɪ pu Esai kan la ɛ esɛ etɪ. ¹⁵ Enee kɔ lɔ nɪkan: Nɛfɛ fuhɔnɪ ebi funɔnɪ Sabilɔn lɛɛ Nɛftali ɛnɪ wutu gbisiɛ bɔfɔ ecijie bɛ naha tuun ku Jurden dige tɛɛ, ¹⁶ Nɛfɛ Galile wutu gbisi obu ɛnɪ puɛnɛ fuhɔnɪ ebi funɔnɪ akpan-ɛnɛɛ ɛlɪ Juf-ɛ agbra bɛ funɔnɪ dambrie muɛ, tenɪ rɪtɪ ei tinɪ! Gbake wɛɪn lɔku nɔnɔ anya gbein fɛdɪnɪ nu. ɛɛ, nɛfɛ ebi ɛnɪ finyenɪ lu uou lɪkpɛn etɪ bɛ ɔnu dambrie boku nɛfɛ ɛɛ, nɔfɔ remu wɛɪn ɔnɔ nɔnɔ otu nehi!

¹⁷ Jesi nɔ Kapɛnahɔm tɛ, enee bo bu nobo Nyatɪ amanɛɛ lɛɛ. Ɔnu mu lɔpɛɛ, bɛ nakan niyɛ akpan lɔ:

<<Nyukunɪ luboluwɪ mu ambe nuɛ Nyatɪ yanyaku entɪ ebi ɛnɪ wojuɛ gbein-ɛ oku.>>

Akpan aanlaa Jesi raa ɛnɪ woju

¹⁸ Nu nɔnɔ ɛnɪ Jesi nɔnɔ Galile ecijie numu lɔhaa, enee dɪ akpan makɪ aanu nu ɛnɪ lɔ Simɔn nɪranɪ Pɪɛ-ɛ lɛɛ Andre. Nɛnɛ aanuɛ, nɪnɪ siewo puɛnɛ. Ɔnɪ Jesi dɪ nɛnɛ nuɛ, bɛ nɔnɔnɔ dada ecijie dikpɛ tɛ. ¹⁹ Enee nɪkan niye nɛnɛ lɔ: <<I kpumɪnɪ rɔnɪ lɛ, fɪnɪ lɔ funyunɪ sieɛ ekɛɛ, fɛdenɪ akpan fɛsimɪni.>> ²⁰ Nɪkan kɔ, enee henɪ-heni mu nɔnɔnɔ nɔnɔ dadaɛnɛ lɛɛ owu fɛɪn nukunɪ ei bɛ lɔ nɔkɔnɪ.

²¹ Jesi lɔha antɪ lɔwɛɛ, enee dɪ akpan makɪ aanu ji nu ɛnɪ lɔ Jak lɛɛ Jan. Nɛnɛ aanuɛ nɔnɔnɔ nɔnɔ dɪ lɔha mu lɛɛ nɔnɔ bɔ Sebede ɛɪn nɔnɔnɔnɔ nɔnɔ dadaa lɔ, enee Jesi ra nɛnɛ aanuɛ frɛ. ²² Lɔpɛ muɛ, enee nɔnɔnɔ dɪ lɔha lɛɛ nɔnɔ bɔ ɛɪn nukunɪ ei bɛ lɔ nukɔnɪ nahanɪ.

²³ Ɔnu egee, enee Jesi nɛɛ Juf-ɛnɛ eyia-ɔnɛnɛ nɔ Galile wutu lugbuɛ etɪ ubo ɛnɪnɪ etei wojuɛ ɛnɪ amanɛɛ. Eseji nɔnɔnɔ akpan-ɛnɛɛ lu anuma-anuma nɔnɔnɔ lɛɛ obuɛnɛ fɛɪn-ɛ lɔ rɪreke puɛnɛ frɛ. ²⁴ ɛnɪ nɔ kɔ, ɔnu inɛ sɛ Siri maɛ etɪ neeme, enee akpan nede nɔnɔ lu puɛnɛ fɛɪn isini. Henɪ-heni muɛ, nɪsinɪ akpan ɛnɪ lu akpasua-akpasua nedɪ gbɛ, akpan ɛnɪ angɪnɪ bubɔ yiku, mbrekɪkɪ puɛnɛ lɛɛ akpaan bubuu ɔnɔ wutu, enee nubɔnɔ nɛnɛ fɛɪn. ²⁵ Ɔɔ fɛɪn-ɛ Jesi nahaa, bɛ akpan okpo-okpo nɔkɔnɪ. Akpan tuku nɔ Galile wutu lugbuɛ etɪ ɪ, tuku nɔ ɔɔ lugbuɛ nɪranɪ Ebi Ndiɔnɛnɛ tɛ ɪ, enee tuku nɔ Jerusalem ebiɛ lɛɛ Jude wutu lugbuɛ ɛnɪ ebi elefɛnɛ mu i bɛ tuku frɛ nɔ Jurden dige tɛ bɔmu i.

Fɔ Jesi tu lɔfɛ etɪ tɛɛ ɛnɪ woju

5 Lɔ Jesi dɪ akpan okpo-okpoɛnɛɛ ɪɛ nuɛ, enee ya ɔɔ kpɔun nɔnɔ etɪ pi ete bɛ ɔnu egekpu puɛnɛ jɔ bɔfɔnɪ. ² Lɔpɛ muɛ, enee nɪja owukan lubuo nɔnɔ neyiye nɛnɛ woju nɪkan lɔ: ³ <<Akpan-ɛnɛɛ woju ku ei rɪre mu lɔ: nɛnɛ eke nanyamɪnɪ ine kɔkɔ, ehe lɪ nenɪnɪ ambe entɪ ebiɛ lɪ nenɪnɪ. ⁴ Akpan-ɛnɛɛ nɔnɔ mutɔ ulɔ leduɛ, ehe lɪ nenɪnɪ ambe Nyatɪ yenine nɛnɛ tɛ i. ⁵ Akpan-ɛnɛɛ lɔ rɪresieɪ puɛnɛɛ, ehe lɪ nenɪnɪ ambe nu nehi ɛnɪ wutuɛ neeme yɛɪn nenɪnɪ. ⁶ Akpan-ɛnɛɛ sese'ɛɛɛhɔn nowoɛ, ehe lɪ nenɪnɪ ambe Nyatɪ yɛɪn obuɛ nobutunɪɛ yɔtu nɛnɛ. ⁷ Akpan-ɛnɛɛ utuku kpan leduɛ, ehe lɪ nenɪnɪ ambe Nyatɪ yɔtuku nɛnɛ ledu ɛ. ⁸ Akpan-ɛnɛɛ luboluwɪ nɔnɔ wɛɪnɔnɔ, ehe lɪ nenɪnɪ ambe nɪdɪnɪ Nyatɪ nu. ⁹ Akpan-ɛnɛɛ utu kpan unɔ tɛɔ muɛ, ehe lɪ nenɪnɪ ambe Nyatɪ yara nɛnɛ ɔnu ɛwɪ. ¹⁰ Akpan-ɛnɛɛ nɛɪnɪ ɔru-ɔru nenɪnɪ seseɛ nɛhɪnɪɛ remuɛ, ehe lɪ nenɪnɪ ambe entɪ ebiɛ lɪ nenɪnɪ.

¹¹ ɛɛ, ɔnɪ ɛmɪnɪ inɛ etɪ, akpan yɛwɔwɔfɔ nɛfɛ, yɛɪn nɛfɛ ɔru-ɔru, yɔcu funte woju anuma-anuma yɔtu nɛfɛɛ, ehe lɪ nɛfɔnɪ! ¹² Dɪkɪ: rɪre mu nɪkpi nɛfɛ ambe Nyatɪ yɔyɔ nɛfɛ tɛ lɔkulɔ. Kuan-nɪ lɔ: ɔru-ɔru akpasua

obuene nelini nefee, cwô nitini c3 nlini Nyati éni numuti-eti pue ne le.>>

Muhu lee wein éni woju

¹³ <<Nefe fiteni flni muhu eke. Diku: flni l3 muhu utu cwô uja 3mu ekee, wutu eti ébie, nefe li obue futuni woju-woju feun uja nu. Enee min: al muhu asabra ie, be l3 kpan yete yeli l3 ctu nes3 ege nája 3mu ji e? Lpe mue, b3 kpan úkpu úcumini l3mu cwô k3k3 mu ji; kpe ce n3nyukunl nukuni akpan yaya eti.

¹⁴ Eseji fiteni flni wein éni ic3en wutue éni c3-c3 feun ei eke. Diku: ebi éni nc lufe etie ú3n-mu ei, nana lá be wein akpan idi nu. ¹⁵ Kanie nutunie, élimu cwô nuwaan kpan úcu úbokumu ei bemu; enti nucu niteni be utu akpan feun-e nc lugbaan idi epe. ¹⁶ Nefe fre, éni fiteni flni wein ekee, lni woju anamu bibi akpan dí nu l3 ctu eti cw3ku Nyati ebi éni li nc3u B33 nc entie.

¹⁷ Dotutrumini l3 mie éni b3 m3nyu Moie éni Aulee lee Nyati éni numuti-eti pu ambiene éni wojuyiee m33u l. Élimu obu kpee míemu bemu; mie ameke l3 mányaku ncnu nuwan neeme gbein. ¹⁸ Makan miyê nefe nawre tasu l3: mulu alabu ebi éni enti lee wutu ycd3n yeme lbe tuun cwô be woju-woju feun yesi yeyia numue, ákân-mu l3 Aulee mu éni woju tikru luwl fre cwô inya l. ¹⁹ Obu remue, al kpan k3 ífelumu Nyati auleene mu éni tikru luwl fre cwô be ctu mu lpe utu akpan elefe fre uhunkuni eti ul cwô ekee, enti ebi tee, ene li obue n3l bebelige. Gba, kpan feun-e ífelu owukan lubuoene be eseji utu akpan elefe fre uhunkuni etie eke, enti ebi tee, n3l kpan l3ku. ²⁰ Heni-heni mue, makan miyê nefe l3: al nefni l3 fufeluni Aulee 3k3 auleyie pue ne lee Faristen-ene énie, be b3 f3h3m3ni enti ebi te.>>

Kpan éni anuan kpan óbu éni woju

²¹ <<Nefe, cwô fitini éni sigi mue nkan niyeni nc3u nanaene l3: Kpan nudowo kpan , cwô al kpan k3 uwo kpaan, be n3han-n3 ejiji-oku pue anti nijijini nukuni. ²² Enee, eme m3nupu eti mkan miyê nefe l3: kpan cwô feun-e óbu anuan lefe k3 kpan be ibibe té ce uku- ni etie, nufata éni nijijini nukuni. Kpan obu free ujú anuan l3 ny3mb3 pue, nufata éni ejiji-oku pu cw3kueene ijijini uku. Gba, kpan obu free lha tuun ujú anuan l3 mbe pue, eniue eke lé mu te li obue nufata éni b3 na.

²³ Éni nc cwô, al f3cu cw3f3u fehi futu Nyati be lpe mue, fákuan l3 makri k3 ctu tebibe cfu riree, ²⁴ be cu cfu cw3f3u te i ti c3 a ku mu lee ctu ein pepeni, lpe mu kraa l3 gba fés3 ege fie f3cu cw3f3u ebi f3tu Nyati. ²⁵ Obu remue, al efe lee kpan k3 ein fikân-ni woju be f3buni aka fahaní ejiji-oku pue antie, éni h3nc fun3ni ctie, tite efe lee ctu ein agbra kuni mu. Cwô, l3 núcufu n3nyakumu ejiji-oku pue anti ene fre úcufu útu sibikan á3san pue ílafu sibikan mu. ²⁶ Makan miyêfu nawre

tasu l3: al féli cwô, cwô n3lafni sibikan mue, be f3d3n te tuun cwô fwe lue neeme uwo kraa n3lafni ei.>>

Wraka éni woju

²⁷ <<Nefe, cwô fitini éni sigi mue nkan nlaní ei l3: Kpan ndalapu yi lefe ein. ²⁸ Enee, eme m3nupu eti mkan l3: kpan obue ugbugbuku yi k3 nu ce, be ete flni cwô cwô nálapuni ein eke. ²⁹ Al cfu kp33b3 nunuw3 li obue utufu f3pi un3e mue, be ruoni la kpe. Diku: l3 b3 nunuw3 aanu kpee ch3nfu numu l3 sake fá lé l3kue mu tee, be aframa já nu éni b3 nunuw3 nc3 cw3fu. ³⁰ Ctu ba nc3, al cfu kp33b3 b3 li obue utufu f3pi un3e mue, be cen3 la kpe. L3 b3 b3 aanu kpee ch3nfu numu l3 fá lé l3kue mu tee, aframa já nu éni b3 b3 nc3 anyafu ei mu.>>

Yi 3wr3 éni woju

³¹ <<Cwô nkan-ni fitini l3: kp33 obue nc3uju éni b3 ala ctu yi eie, be nimime kpenkpe éni iyê l3 n3wr3nie nútú ambi ce l3 nálaní ei á. ³² Enee, eme makan miyê nefe l3: kp33 obu éni ctu yi álápumu kp33 lefe ein be cu woju lefe cwô eti ce wr33e, al cwô yie lha uh3nc kp33 lefee, be nútú yie obo wraka. Kp33 feun free ucu yi akpasua cwô, be ene fre nóbo wraka le.>>

Yesun áta éni woju

³³ <<Eseji cwô fitini éni sigi mue nkan niyeni nc3u nanaene l3: Kpan, al futa yesun Adamanga antie be d3nyuku numuti ji, nana fáta éni fu fl3 ctu wojue. ³⁴ Enee, eme m3nupu eti mkan miyê nefe l3: datamini yesun woju cwô mu. Ee, daramini enti datamini yesun ambe lí Nyati éni etepi-cwô. ³⁵ Daramini wutu fre datamini yesun ambe lí Nyati éni l3ka ókuei-cwô. Ctu ba nc3, dodumini Jerusalem íne datamini yesun ambe lí Gbrengbi l3kue éni ebi. ³⁶ Eseji d3cumini nc3u íne datamini yesun fre. Diku: nc3u íne ruho luwl nc3 fre cwô b3 f3kpu f3nyukumini ú3nc 3, elefe mu íbin lobu. ³⁷ Nefniue, ee, elefe mu ún3n ce ene b3 cwô nefe 3mu l3 d33n eti cwô. Diku: yesun feun-e kpan ita itê woju k3 etie, Angni li obue itini n3ta.>>

Tebibe éni woju

³⁸ <<Cwô nkan-ni fitini l3: Al kpan k3 ubu anuan nunuw3e, be nubun3 nunuw3 le. Eseji, al kpan k3 ubu anuan enyi eie, be ene fre, nubun3 enyi ei le. ³⁹ Eme eke makan miyê nefe l3: al kpan ul nefe un-e, be d3wr3 d3tumini. Al kpan ulafu mun3ta mue, be te n3lafu gbisi nc3 ambi fre. ⁴⁰ Ctu ba nc3, al kpan k3 thanfu ejiji-oku pu anti igbêfu cfu trale enti be unc mu nobutu cfu kp33tue free, be laní ei núcú. ⁴¹ Eseji, al kpan k3 d3nyufu akpumu éni b3 fada ctu cw3 fahan-ni kilo nc3 c3, be kpri eti da han-ni kilo aanu c3 fre cwô. ⁴² Ctu ba nc3,

alɪ kpan kʒ ubutufu ɔkɔ kʒ, be tunɪ. Alɪ kpan nehi ɪpɪ ɔkɔ ɔfu ɔnku frɛ, be dɔkpɔru ei.>>

Éfe puene ýɔɔfu éni woju

⁴³ Jesi nû eti nakan ji lî: <<ɔwɔ nɪkan-ní fitiní lî: Ýɔɔfu ɔfu ýɔɔfu pu lě féfe ɔfu éfe pu. ⁴⁴ Emɛ eke, makan miyê nefɛ lî: ɔɔfuní nɔɔfu éfe puene lě fɔgugɔní Nyati fɔtuní akpan-eneɛ nelɪ nefɛ ɔru-ɔruɛ. ⁴⁵ Lɔɔ, lě akpan eɔɔ an lî: fɪlɪnɪ nɔɔfu Bɔɔ nɔ entɪ tɛɛ éni ewɪ heni tasɪ. Dɪku: nɔɔfu Bɔɔ obuɛ, nijijimu akpan mu: nutu ɔnu gbeɛ uku tenja puene eti, eneɛ eseji uku té un puene eti frɛ. ɔnu ba nɔɔ, nutu mindi un utu sese puene, eneɛ un utu akpan-eneɛ lhîmu seseɛ frɛ. ⁴⁶ Eneɛ mínî: alɪ ulɪ nɔɔfu ýɔɔfu puene cɛɛ fuyɔɔfuní, be emɪ yanyâ nefɛ mu e? Dufre lɛu puene frɛ bɔɔ ulɪ lɔɔ eke lɛ. ⁴⁷ Eseji, alɪ ulɪ makɔriene cɛɛ furakuní, be félní ɔkɔ me naa? Akpan-eneɛ élí Nyati éni puene frɛ uraku mine lɔɔ eke lɛ. ⁴⁸ Nefɛ eke, flíní lî nɔɔfu Bɔɔ ebi éni nɔ entɪ tɛɛ jan tuun kufue ekeɛ, jan-ní lɔɔ eke lɛ.>>

ɔɔɔɔfu éni woju

6 <<Dɔɔtúmíní namu kʒ éni felíní nefɪnɪ Nyati ɔsu mu tɛɛ nidetɛ akpan anti nudɔɔɔu eti nudɔɔkɔ nefɛ. Alɪ usɛ lɔɔ, be fákân-míní biala nɔɔfu Bɔɔ ebi éni nɔ entɪ anti tɛ. ² Éni nɔ lɔɔ, alɪ fece kpan kʒ íne mu ba lɛ, be danyaku kandaan akpan nɪdɛɔɔ nu. Obuɛ, numuti aanu-aanu puene eneɛ ulɪ eyia-ɔene mu lɛɛ ng-baruene eti. Makan miyê nefɛ nawre tasɪ lî: nene obueneɛ, akpan éni ɔwɔkɔue uwɔkɔu nenɛɛ, eneɛ lɪ nenɪnɪ biala. ³ Efe eke, alɪ fece kpan kʒ íne mu ba lɛ, dɔtu kpan lefe nudɔɔnyɔ numu. ⁴ Lɔpe muɛ, ɔfu Bɔɔ ebi éni woju kɔkɔ ɔ'ûn-mu ei ɔnu antiɛ yedɪ namuɛ felɛ nu, eneɛ yalafu ɔnu mu bia.>>

Nyati ɔgugɔ éni woju

⁵ <<Nefɪnɪ ɔgugɔ muɛ, delúmíní flíní numuti aanu-aanu puene eke. Nenɪnɪɛ, nuɔɔfuní éni bɔɔ nenyeni eti nɔgugɔní Nyati eyia-ɔ lɛɛ ngbaru eti akpan eɔɔ nene nu. Makan miyê nefɛ nawre tasɪ lî: ɔwɔ nehení nenɪnɪ bialaa. ⁶ Efe eke, alɪ fehi fɔgugɔ Nyatiɛ, be hɔ lugban be lɛkɔɛ ɪ lě fɔgugɔ ɔfu Bɔɔ. Lɔpe muɛ, ɔfu Bɔɔ ebi éni woju kɔkɔ ɔ'ûn-mu ei ɔnu antiɛ yedɪfu nu, eneɛ yeti ɔfu ɔgugɔ. ⁷ Eseji nefɪnɪ ɔgugɔ mu tɛɛ, delúmíní flíní akpan-eneɛ édí Nyati aan eke deyewremíní lehɪn-lehɪn tuun ndesɛn ɪ. Nene nututruní lî owu kpangbalɔ ákan mu tɛ lɪ obuɛ níhení obuɛ nobutuní. ⁸ Delúmíní flíní nene eke. Nefɪnɪɛ, ɔwɔ nɔɔfu Bɔɔ dí nefɪnɪ éɔɔan-eneɛ felɪ an kraa fobutuní. ⁹ Obu remuɛ, nefɪnɪ ɔgugɔ muɛ, kɪ lî bɔɔ fetê fakan-ní: ɔru Bɔɔ ebi éni nɔ entɪ, tu kpan felɪ súpu ɔfu íné. ¹⁰ Tu kpan felɪ sí rire i fíllí ɔnu etei pu. Eseji tu kpan felɪ lɪ ɔfu té eti woju. Lɔɔ, lě wutu eti ébi frɛ ese flíní lî nɛse entɪ tɛɛ eke. ¹¹ Tu ɛɛ erɪnɪ amunu éni mbɔ lɛuɛ. ¹² Cu ɔru un fuɔ ɛɛ flíní lî ɛɛ frɛ rucu aruan-

ene éniɛ rufuɔɔ eke. ¹³ Dala ɛɛ ɪ gbredi kʒ nudɔɔkɔpu ɛɛ; nyu ɛɛ ɪ lě ríɪɪ Angɪnɪ éni woju mu. [Etei, bɔɔmuɔ lɛɛ munu lɔku lí efɪnɪ tuun godoo. Amen!]

¹⁴ Heni-heni muɛ, alɪ akpan ulɪ nefɛ un bɔɔ fucu fufuɔnɪɛ, be nɔɔfu Bɔɔ ebi éni nɔ entɪ frɛ ɔɔɔu nefɪnɪ un-eneɛ ɔɔɔu nefɛ lɛ. ¹⁵ Alɪ fɔcú fɔfúɔmíní, be nɔɔfu Bɔɔ ebi éni nɔ entɪ frɛ bɔɔ úcu úfuɔ nefɛ lɛ.>>

Nuhɔnci éni woju

¹⁶ <<Alɪ fecíní nuhɔɔn, be danyakumíní ɔnu woju gbein kandaan flíní lî numuti aanu-aanu puene ulɛ eke. Nenɪnɪɛ, bɔɔ necíní nuhɔɔn be nɔnyuní munu nɔɔbubuní neeme amekɛ lě akpan eɔɔ an. Makan miyê nefɛ nawre tasɪ lî: nenɪnɪ bialaa, eneɛ ɔwɔ nihení. ¹⁷ Efe eke, alɪ feci nuhɔɔn, be cen munu ei wɛɪnɔ lě fétite íne ruho frɛ flíní lî ɔwɔ fulɪ ɔkɔkɔ eke. ¹⁸ Lɔɔ, lě kpan lɪɔ an lî: feci nuhɔɔn. Lɔpe muɛ, ɔfu Bɔɔ ebi éni woju kɔkɔ ɔ'ûn-mu ei ɔnu antiɛ yedɪfu nu, eneɛ yalafu ɔnu mu bia.>>

Entɪ tɛ éni ɔɔkɔkan éni woju

¹⁹ <<Dɛkpikpian-míní ɔɔkɔkan anuma-anumaaene dɔbubumíní an wutu eti ébi ambe nfɔ lɛɛ adagra nɔ unyu ububu, in'in puene frɛ í'in. ²⁰ Jujuní éni bɔɔ entɪ tɛ éni owuene nana elɪ nefɪnɪ ɔɔkɔkan ambe tɛɛ nfɔ lɛɛ adagra ɔnɔ éni bɔɔ ɔbubu ɔkɔ, in'in puene frɛ úhɔ tɛ. ²¹ Heni-heni muɛ, ɔɔ ɔfu ɔɔkɔkan kɔɔ, lɔpe lɪ obuɛ ɔfu té frɛ ɔkɔ lɛ.>>

Ɔpedɪ éni woju

²² <<Nunuwɛ kɔɔ, nitê flíní kpan éni kanɛ eke. Alɪ nunuwɪ jáfu nuɛ, be ɔtu fedɪ ɛɛ; ²³ alɪ ájáfu nu eke, be ɔtu fɔnɔ dambri mu. Eneɛ, alɪ wɛɪn-ɛ flíní funɔ muɛ, tasɪ muɛ, lí dambrie, be efɪnɪ dambrie rú lɔku kó felɪn.>>

Nyati té éli éni woju

²⁴ <<Kpan úkpu úsu nyɔnɪ aanu. Alɪ kpan ɪkân nyɔnɪ aanuɛ, nífe nɔɔ lě nɔɔɔfu nɔɔ; nsibi yadakunɪ lɛɛ nɔɔ eɪn lě nébɛn nɔɔ ebi nsibi. Heni-heni muɛ, bɔɔ fúkpu flí-daumíní Nyati lɛɛ sika fúsumíní.

²⁵ Obu remuɛ, makan miyê nefɛ lî: debumíní mítédi wutu eti ébi éni owueneɛ lɪ flíní lɛu, [ɔnɔ] lɛɛ rirete éni wojue eti. O be mínî: alɪ funɔnɪ nkuaan, be obuɛ éyí nu ɔkɔ mbɔ éni woju e? Eseji, alɪ rirenɛ nɔ nefɛ tintie, be obuɛ éyí nu ɔkɔ rirete ɔkɔ e? ²⁶ Kpraní ruwaruene: nútumíní mbɔ núbu núkumíní gbɪta, obu cɛ nɔɔfu Bɔɔ nɔ entɪ igbigbi nene nuca felɪ. Eneɛ mínî: nefɛ, fákân-míní munu fɔkómíní ruwaru e? ²⁷ O be mínî: kpan kʒ nɔ éni enɪnɪ mítédienɛɛ nɪbɛ ɔɔɔnɪ nòkpu nufòun ɔnu nkuaan lehɪn lowɪ nuku mu e?

²⁸ Emɪ be fební mítédi rirete ɔkɔ éni woju eti frɛ e? Kpraní kpetɛ mu mitin nfufuɔɔene lî itê upún. Dɪku:

nijjakumíní rire, eseji núlumíní liji fré, obu cé njaní nu tuun sên i. ²⁹ Èè, makan miyê nefé lî: Salumɔn ɔnɔɔ ebi éni di gbrenghi kɔ feun-ε éni tralæneε ucɔn, kɔkɔ ájá nu ɔkɔ tîn nfuɔɔneε mu éni nɔ fré bɔɔ. ³⁰ Coó, akpan té fléflé puene! Alí Nyati ɔtu kpete mu munɔ krúkrú ebi éni nye eti amunu be kpukɔ nîce nukuní ei nicauní eie aja nu kɔ, be fídíki nefé ebi éni fukan-ní munu nkɔɔ alabu fukɔnɔ munɔ, eneε bɔ Nyati útu nefé rirete ɔɔ feun e? ³¹ Obu remue, debumíní mítédi dakan-míní lî: <Emi rîhi? Emi rônɔ? Emi rîtê rire?> ³² Obu feun-ε, akpan-eneε éli Nyati éni pueneε, eneε ufou rire ho eti nuca feun. Nefuníe eke, ɔwɔ nɔfu Bɔ ebi éni nɔ enti tæ dí an lî: eçian nefé. ³³ Obu remue, luní tuun bɔɔ lè enti ebie eli nefuní pèpení, eseji fiení sese læ Nyati ein. ɔnu mu lupæ, eneε nûtu nefé owuene feun-ε cian nefé nubuka eti. ³⁴ Éni nɔ kɔ, debumíní mítédi kpukɔ éni wojue yesipu ein-ε eti. Nu lowi nɔnɔ feun-ε icaa kân enuní wojue isipu ein, eneε ɔnɔɔ lu obuε nubúa ɔnɔɔ mu.>>

Kpan woju óbúa mu éni woju

7 <<Dobúamíní kpan woju mu lè Nyati fré úbuamu nefé mu læ. ² Heni-heni mue, nefuní lî fitê fubúaní kpan woju mue, eneε Nyati yakprâ yobúa nefé mu læ. Èè, nefuní lî fusunsu futuní kpaan, eneε Nyati fré yakprâ yosunsu ɔtu nefé læ. ³ Mílnî: efe ebi éni tîn likpin neeme lafu be nunuwí mue, fídí nu, eneε fakprâ munɔ ncice lowíe nɔ makpí kɔ nunuwí mue eke. ⁴ O be mílnî: efe ebi éni tîn likpin neeme nɔfu nunuwí mue, lè obu cé fíní makpíe nutu fínyákuní enuní munɔ ncice lowí ebi éni nɔnɔ nunuwí mue i. ⁵ Coó numuti aanu-aanu pu! Tí cɔ nyu tîn likpin-ε nɔfu nunuwí mue nyaku ei. Lupæ mue, eneε fídí epe fínyaku munɔ nciceε nɔ makpíe nunuwí mue i fré.>>

⁶ Jesi nû eti nakan ji lî: <<Dedemíní awíndí owu dɔwɔ dokumíní adua, éli nodu nɔnyuku netiti nefé; dɔwɔmíní owu éni nya munue dokumíní gbrogó, éli naya eti nɔnyu ɔnɔɔ.>>

Kpiti ákân éni woju

⁷ Jesi nû eti nakan ji lî: <<Butuní, Nyati ɔtu nefé; jujuní, nûtu fídíní nu; dɔpuní, níffín nefé. ⁸ Heni-heni mue, kpan feun-ε ubutue, Nyati utuní; obu fræ ujujuε, idí nu; eseji obuε udɔpuε, níffín-ni. ⁹ O be mílnî: nɔfu mue, ebí ɔnu wí yobutuní futufutu be ɔcu lubobu ɔɔtuní e? ¹⁰ Ebí ɔnu wí yobutuní sie be ɔnyu ɔlun yalaní ɔnku e? ¹¹ Díki: nefé akpan éni nuhun bin nefé, fídíní owu anamu an fide futuní nɔfu ewíneε, be fídíki nɔfu Bɔ ebi éni nɔ enti nanaa, eneε bɔ íde owueneε lu owu anamu étu akpan-eneε ubutuní ɔnɔɔ e?

¹² Woju feun-ε fuyɔfuní éni bɔ kpan eli ɔtu nefé, be nefé nɔɔ fré luní kɔ eke kpan feun eti. Heni-heni mue,

Mois Auleε læ Nyati numuti-eti pu ambiene feun éni wojue kaan, eneε nɔ.>>

Gbɔmu fíkue éni woju

¹³ Jesi nû eti ji lî: <<Sení gbɔmu fíkue ɔɔmu lè nkuaan eli nefuní. Cɔ kpan læ be tha lu uou mue, ɔnu gbɔmue lɔkɔlɔ, ɔnu atingbree gbadaalɔ. Lupæ lu obuε akpan ita ése. ¹⁴ Cɔ kpan læ be nkuaan lu enuníe eke, ɔnu gbɔmue fíkɔlɔ, ɔnu atingbree tíkɔlɔ. Èneε akpan-eneε idí nu be læ lupæ ɔɔmue, nébúbuemíní.>>

Numuti-eti pu fun-fun-ene éni woju

¹⁵ Jesi nû eti nakan ji lî: <<Suoní rire numuti-eti pu fun-fun-ene rire. Nene obueneε, alí nɔɔfuní nefé, be nésíní rire i nétéhí fíní ngbɔnyɔ eke be nje, nne un. ¹⁶ Nene obueneε, nɔnu owueneε nulúníe, eneε inyaku nene nsibi gbein fídíní nene an. O be eblekpe urun sekpedu e? Naa dodu tîn urun mangu e? ¹⁷ Díki: tîn namu feun-ε nɔ, ewí anamu nurun, eneε tîn un fré urun ewí un læ. ¹⁸ ɔnu ba nɔnɔ, tîn namu bɔ úkpu úrun ewí un, eseji tîn un fré bɔ úkpu úrun ewí anamu. ¹⁹ Tîn feun-ε úrun ewí anamuε, nûluní nulaní nicauní ei. ²⁰ Akpan akpasua obuene fræ, nenuní owueneε nelúníe, eneε ɔtu fídíní nene an.

²¹ Díki: akpan-eneε naramu <Nyɔnɔ, Nyɔnɔ>, élimu nene feun nûhɔnɔ enti ebi te bemu; obuene cé lu ɔmu Bɔ ebi éni nɔ enti tæ éni té eti wojue, eneε ɔnɔ te.

²² Heni-heni mue, ɔnɔ yoku óbúa mu éni nue, akpan kpangbalɔ yakan lî: <Nyɔnɔ, un efuní ínée rucu rubo Nyati amanæε ruku akpan? In efuní ínée rucu ribe anguní bubɔ? In efuní ínée rucu ríli akprua anuma-anumaa e?>

²³ Lupæ mue, mûbúa nene mu weunlɔ lî: <Nefé té un pu obuene, médí nefé an. Nyaní ei ɔmu anti!> >>

Kanru akpasua aanue éni woju

²⁴ Jesi nû eti nakan ji lî: <<Owukan lubuo obueneε míkkaan, kpan kɔkɔ feun-ε iti be ucu eti uní eie, nitê fíní kpan ríce pu éni ru ɔnu kan wutu kpunkpu eti eke.

²⁵ Mindí ní, di bú yáku kaan ein, eneε eseji edifa fré po kaan eti tuun, obu cé kaan óbú épí ambe wutu kpunkpu eti nuruní. ²⁶ Gba, kpan kɔkɔ feun-ε iti owukan lubuo obueneε be ɔcú eti éni eie eke, ene nitê fíní nyɔmbɔ pu éni ru ɔnu kan nkrian eti eke. ²⁷ Lî mindí ní di bu i kaan nuwan læ, eneε edifaa poε tu kaan pí wutu kpukpusu ei neeme.>>

²⁸ Jesi ɔkan owu obueneε ɔnɔ uwue, eneε akpan feun woju sran munu mu enuní lî nitê niyiye wojue eti.

²⁹ Heni-heni mue, enuní wojuyiye étêmu fíní nɔnu auleyiye puene éntíe eke; enuníe, nɔ enuní mu couun, núbú ruwa núku eti fré.

Kokobe pu nɔɔ Jesi buɔɔn ɛni woju

8 Ɔɔni Jesi nɔ lufe ebi etɔ ru nahaa, enee akpan okpo-okpo nɔɔɔɔni ege. ² Lɔpe muɛ, enee kokobe pu nɔɔ ti bɔɔɔni be ku ɔkɔɔn ɔ ɔɔni anti nakan lɔ: <<Nyɔni, mudɔ an lɔ: alɔ fuyɔɔɔɔ, be fukpu ɛni bɔ fɔtu kokobe anyamu ei rire mesɛ ege mɛɔɔ akpan mu.>> ³ Nɔkan ɔɔ, enee Jesi jau bɔ kun-nɔ be kan lɔ: <<Muyɔɔɔ; kokobee nɔnyafu ei rire!>> Lɔpe muɛ, enee heni-heni mu kokobee nya ɔ kpɔɔɔɔ rire. ⁴ Ɔɔni egeɛ, enee Jesi nakan iyɛni lɔ: <<Dɔki: obue mɔli mutufuɛ, dakan ɔɔni woju deyɛ kpan ɔɔɔɔ, nana a tɛyɔɔɔ puɛ kprɔɔɔ ɔɔni nutufu bɔɔɔɔɔɔ lɛ gba fɔɔɔ ɔɔni ebi ɛni Moisi kan ɔɔni woju la ɔ fɛyɔ tɛyɔ fɔtu Nyati amɛke lɛ kpan edɔ nu lɔ: fɔɔɔ heni.>>

Sruda nɔɔ beyepuɛ ɛni ɔɔɔ woju

⁵ Lɔ Jesi a ɔɔni be nya Kapɛnahɔm ebi tibaa, enee Rɔm wɔ sruda lɔku nɔɔ i heni nɔɔɔɔɔni ɔkan lɔ: ⁶ <<Nyɔni, ɔɔni ɔɔni puɛ obubuu lɔ be ɔɔni lukpomu tɛ nedɔ mɔnu lɔkɔɔ.>> ⁷ Nɔkan ɔɔ, enee Jesi kan yeni lɔ: <<Tu rɔ tɛ mɔbɔɔɔn-nɔ.>> ⁸ Enee kpɔɔɔɔ nɔni: <<Nyɔni, mɔfɔtamu ɛni bɔ fie fɔɔɔmɔ lugban frɛ bɔɔɔ. Kan owu lubuo nɔɔ ɔɔ, ɔɔni ɔɔni puɛ yɔɔɔɔ. ⁹ Dɔki: mɔkɔn akpan ɛni temu ei, enee kan sruda ɛni emɛ frɛ mite i lɛ. Alɔ mɔkan miyɛ nɔɔ lɔ na ɔɔni obu, be nɔ; alɔ mɔkan miyɛ lefe lɔ ni, be nie; eseji, alɔ mɔkan miyɛ ɔɔni ɔɔni puɛ frɛ lɔ nɔli ɔɔni obuɛ, be nɛli.>>

¹⁰ Jesi iti owue kpɔɔɔɔ kaan, enee woju sran-nɔ mɔnu mu be nakan niyɛ dedekuɛ nɔɔɔɔni egeɛ lɔ: <<Makan miyɛ nefɛ nawrɛ tasu lɔ: Israel puɛɛ fɛɔni mu frɛ bɔɔɔ, bɔɔni mɔabɔan-mu kpan kɔ ɛni ɔɔni tɛ nɔmɔ etɔ flɔni kpɔɔɔ obu eke. ¹¹ Dɔki: obuɛ elefe mu ɛni akpan kɔngbalɔ ɔɔni wutuɛ etɔ ɛni ɔɔni fɛɔni yehi yesi yeyɔa entɔ ebi tɛ yehi mɔɔ Abraham, Isak lɛ Jakɔb ɛni. ¹² Enee Israel puɛɛ nanaa ntu ɔɔni entɔ ebi tɛ eke, nɔbeni nene nukunɔ gbein dambriɛ mu tɛ. Tɛ lɔ obuɛ nɔɔni mutɔ nicenɔ enyɔ mu.>> ¹³ Jesi ɔkan ɔɔni, enee gba kan ye kpɔɔɔɔ lɔ: <<A lukpomu. Ɔɔni tɛɛ nɔmɔ etɛ remuɛ, obuɛ fobutuɛ, yeɔni ɔɔni eke.>> Enee heni-heni mu wanci ebi etɔ ɔɔni lɔ, ɔɔni pu ebi buɔ.

Lu puɛɛɛ Jesi buɔɔn ɛni woju

¹⁴ Ɔɔni egeɛ, enee Jesi a Pɔɔɔ ɛni tɛ. Lɔ nuku tɛɛ, enee nɔli Pɔɔɔ ɔɔni yi mɔɔni nu ɛni la be lufan natɔta rire mu. ¹⁵ Lɔpe muɛ, nucu bɔ nɔta yiɛ ɛni bɔ etɔ, enee lufaan a ɔɔni be yiɛ nye etɔ tunɔ mɔɔ ni.

¹⁶ Ɔɔni ku ɔɔni muɛ, enee nidenɔ akpan kɔngbalɔ ɛni angɔni bubɔ nɔ muɛ nisinɔ Jesi be nucu owukan lubuo mu ɔɔni nibe bubɔɔɔɔ nya ɔ akpan ebɔɔɔni mu be nɔɔɔni lu puɛɛɛ fɛɔni frɛ. ¹⁷ Obuɛ nɔliɛ, ɔɔni owue Nyati ɛni numuti etɔ pu Esai kan la ɔɔni ese etɔ. Enee kɔ lɔ nɔkan: Nawan ɛni rireke lɛ lu anuma-anumaaɛɛni fɛɔni nɔda.

Jesi ɛni egekpu ɛni woju

¹⁸ Jesi idɔ nu ɛni akpaan nɔ lɛɛ ɔɔni ɛni-ɛ ebubue esɛn ɔɔni, enee nɔkan niye ɔɔni egekpu puɛɛɛ lɔ: nutu nɔɔni die nɔni ege tɛ. ¹⁹ Lɔpe muɛ, enee auleyiye pu nɔɔ ti bɔɔɔni be kan yeni lɔ: <<Eyiye pu, ɔɔni fɛɔni-ɛ fɔhaa, mɔha lɛɛ ɔɔni ɛni!>> ²⁰ Enee Jesi nɔni: <<Dɔki: gbɔn kɔn bela-ɔɔni; ruwaru frɛ kɔn ɛni kan ɛni ɔɔni mu lɛ. Kpan ɛni Wɔɔ eke akɔn-mu ɔɔni ɛni itɛ ine i.>> ²¹ Lɔpe muɛ, enee kpan nɔɔ ɛni nɔɔɔɔni ege lɛɛ nɔni: <<Nyɔni, tumu bɔmɔɔɔ mɔ ɔɔni mili ɔɔni bɔɔ, lɛ mie mɔkpufu ege.>> ²² Enee Jesi kan yeni lɔ: <<La akpan-eneɛ nkuan tasuɛ ɔɔni muɛ ɔ kprɔɔ nɔni puɛɛɛ ɛni ɛni wojuɛ etɔ.>>

Mraa Jesi teruɛ ɛni woju

²³ Jesi yɔ di lɔaa mu, enee ene lɛɛ ɔɔni egekpu puɛɛɛ ɛni nahanɔ. ²⁴ Nahanɔ ɔɔni ulɔ, enee edifa lɔkɔɔɔni pɔ dikpe be mra nala utu mindi ubu uku lɔaa mu. Lɔpeɛ, be Jesi eke neke mɔni. ²⁵ Ɔɔni egekpu puɛɛɛ idɔ nu ɔɔni, enee jɔ bɔɔɔni nowrɔni ɔkan lɔ: <<Nyɔni, i ere etɔ kpɔ, rohu!>> ²⁶ Nɔja nucuɛ, enee nakan niyɛ nene lɔ: <<Emɔ be la nowo nefɛ e? Nɔɔni tɛɛ nɔmɔ etɛ anyɔ ine heni tasu!>> Lɔpe muɛ, enee gba niye etɔ nɔɔɔni edifaa lɛɛ ecijie be ɔɔni fɛɔni pi tiin. ²⁷ Ɔɔni egekpu puɛɛɛ idɔ nu ɔɔni, enee woju a nene ine mu be nakan-nɔ lɔ: <<Ɔɔni ɛni kpan tasu nɔ? Dɔki: edifa lɛɛ eciji frɛ bɔɔni ufɛɔni!>>

Akpan aanu kɔ ɛni angɔni bubɔ nɔ muɛ ɛni woju

²⁸ Jesi tɛ die, enee a ku Gadara wutu lugbuɛ etɔ tɛ. Lɔpe muɛ, enee akpan aanu ɛni angɔni bubɔ nɔ muɛ nɔ sanko mu tɛ nya nehi ɔɔni nɔni lɔpe. Nene aanuɛ, nɔkɔn-nɔ tɛ un sɛn ɔɔni tuun kpan ɔɔni ɔkɔɔni ɔkɔɔni lɔpe. ²⁹ Nihinɔ ɔɔni nukunɔ Jesi anti lɔpeɛ, enee negbe nɔkan-nɔ lɔ: <<Efe Nyati ɛni Wɔɔ, emɔ woju? O be fehi fidɔ ere gbɔ kraa lɛ oku nu ebi e?>> ³⁰ Lɔpe muɛ, be ɔɔni nɔni ɛni anti lɔwɔɔ, ngbɔrogo kɔngbalɔ nɔ tɛ nehi mɔɔ. ³¹ Enee angɔni bubɔɔɔni nakan niyɛ Jesi lɔ: <<Alɔ fiɛ ereɛ, be ɔɔni ɔɔni, tu rɔ rɔhɔ ngbɔrogoɛɛni mu.>>. ³² Enee Jesi nɔni nanɔ, be heni-heni mu angɔni bubɔɔɔni nɔ akpan ebɔɔni mu nya ɔ a hɔ ngbɔrogoɛɛni mu be ngbɔrogoɛɛni fɛɔni nɔ kukumu kendeiin ebi etɔ tɛ kpukpobu ku ecijie dikpe u fɛɔni.

³³ Akpan-eneɛ nasɔsan ngbɔrogo obuɛɛɛ idɔ nu ɔɔni, enee ye ne a ebi bo akpan aanu ɛni ɔɔni buɔ buɔ lɛɛ ege ɛni woju fɛɔni-ɛ sɛɛ ɛni amanɔ. ³⁴ Ebiɛ mu akpan iti ɔɔni, enee nene fɛɔni ni nihenɔ Jesi be nɔɔɔɔni ɛni bɔ nanya ɔ nɔni wutu lugbuɛ etɔ.

Kpɔɔɔ nɔɔ bubuu ɔɔni wutu be Jesi buɔɔn ɛni woju

9 Jesi sɛ ege ɔɔni di lɔaa, enee tɛ die ji a ɔɔni ebi tɛ. ² Nuku tɛɛ, enee akpan kɔ da kpɔɔɔ nɔɔ ɛni bubuu ɔɔni wutuɛ kofa etɔ sini. Lɔ Jesi di tɛɛ akpan obuɛɛni ɔɔni teni etɛ nu ɔɔni, enee kan ye lu puɛɛɛ lɔ: <<Ɔɔni wɔ, ɔɔni

mbasi! Métiti ɔfu un-ene i feɪn.>> ³ Nukan ɔɔ, enee auleyiye pɔene tukɔɔ nɔ lupɛɛ nakan nuhun-nuhun lɔ: <<Kpan obu nabɔan Nyati munu!>> ⁴ Jesi dɔ obuɛ nakan-nɔ nuhun-nuhun-ɛ nu, enee nakan iyê nene lɔ: <<Emi otutru un-un nɔ nefɛ luboluwɔ mu ɔɔ e? ⁵ O be, alɔ mikan miyê kpɔɔ obu lɔ: <Métiti efɔnɔ un-ene i>, elefe mu: <Nɔ wutu nye eti ni ei>, be owu aanu obuɛ, nɔ kpɔn kɔ anuan e? ⁶ Enee, amekɛ lɛ fédiní an lɔ: wutu eti ébɛ, Kpan éni Wɛ kân bɔmɔɔ éni bɔ etiti kpan éni un-ɛ i frɛɛ, kpran!>> Enee nikan niye lu pɔɛ lɔ: <<Nɔ wutu nye eti cu ɔfu kofaa a lukpomu.>> ⁷ Enee heni-heni mu kpɔɔ nye eti be a lukpomu. ⁸ Lɔ akpan-ene feɪn dɔ woju obu nu ɔɔ, enee la ɔkɔlɔ pi nene luboluwɔ mu be nɔwɔkuní Nyati éni ɔɔ bɔmɔɔ akpasua obu ɔtu kpan.

Matie éni áraa Jesi raa éni woju

⁹ ɔɔni Jesi nɔ lupɛɛ nya i nahaa, nɔɔ lapode pu nɔɔ éni nuraní Matieɛ nu éni nɔ ɔɔ jumadi cɔ te, enee nikan niyeni lɔ: <<Kpumu rá!>> Nukan ɔɔ, enee lɔ Matie nye eti nɔkpɔnɔ. ¹⁰ Uɛ, enee Matie han-nɔ enɔni te, ene lɛɛ ɔɔ egekpu pɔene ein nehɔnɔ mbɔ. Mbɔ obu éni iɛu mu lupɛɛ, lapode pɔene lɛɛ akpan elefe frɛ éni Juf-ene ulɔ rire kesi-kesiɛ kpangbalɔ nɔ mu lɛ. ¹¹ Farisɛn-ene idɔ woju obu nɔɛ, enee nobutu Jesi egekpu pɔene lɔ: <<Emi be nɔfu éyiye pu thi lɛɛ lapode pɔene lɛɛ unli pu obuɛnɛ ɔɔ ein?>> ¹² Jesi iti obuɛ, enee cu nyandra mu kan ye nene lɔ: <<Élɔmu kpan obuɛ rirenɛ mu nɔ tintie újɔjɔmu rukpalɔ pu bɛmu; lu pu, enee ulɔ obu. ¹³ Nɔfɔbɔ fɔdiní an éni Nyati kan la i lɔ: Emɔni obuɛ mɔyɔfɔɛ, enee lu lɛɔɔ kpan bɔ ɔtuku anuan, élɔmu tɛyɛ kpan iyl utumɛ bɛmu. Jɔjuní owukan lubuo obu mu lɛ fɔnyɔnɔ ɔɔ nuwaan numu. Dɔku: élɔmu sese pɔene éni ine mu míému bɛmu; unli pɔene éni ine mu mi.>>

Woju sigi lɛɛ woju ɔɔ éni woju

¹⁴ Nu nɔɔ, enee Jan Batis éni egekpu pɔene i he Jesi be nakan iyêni lɔ: <<Dɔku: ɛɛ lɛɛ Farisɛn-ene ein-ɛ rici nuhɔn; be lɔ pi be ɔfu egekpu pɔene eke ici nuhɔn e?>> ¹⁵ Enee Jesi cu nyandra mu nakan iyê nene lɔ: <<O be mɔnɔ: akpan-ene nɔ yiɔ nuwaan, éni yiɔ kpɔɔ nɔ nɔnu ein-ɛ, nítêni fɔnɔ ɔɔ éni awrabo nowo nene eke e? Enee, kân cɔ yoku eke be akpan yɔnyu yiɔ kpɔɔ yɔɔ. Lupɛɛ mu lu obuɛ nɔnɔ nɔnɔ nuhɔn. ¹⁶ Fɔdiní an lɔ: kpan úcu liji gbisi ɔɔ idakumu trale kprɛ. Alɔ iɛɛ ɔɔ, be cɔ liji gbisi ɔɔ yaja yɔɔɛ, yɔtu tralɛɛ yasuan i yoku mu. ¹⁷ ɔɔ ba nɔɔ, kpan úcu mulɔ ɔɔ úgbɔmɔmɔ ɔɔ éni nuhun i eiɛ mu. Alɔ iɛɛ ɔɔ ɔɔ mulɔ ɔɔ nɔfɔɔ, be yɔtu ɔɔ yabua i mulɔ ɔɔ neeme frɛ yoku ei. Dɔku: mulɔ ɔɔ, ɔɔ mulɔ mu lu obuɛ nukuní. Lupɛɛ muɛ, bɔ ɔɔ úbua i mulɔ frɛ úku ei.>>

Jairus wɛ lɛɛ yi nɔɔ mbuo ukue éni woju

¹⁸ Hɔɔ Jesi ɔkan owu iyê dedekue, enee kpan ɔku nɔɔ kɔ nya be kutu ɔɔnɔ lɔka mu nakan lɔ: <<ɔmu wɛ yi lupɛɛ uo gbracɛɛ. Mɔɔyɔɔfu, i a tanɔ bɔ eti lɛ nɔɔ.>>

¹⁹ Enee Jesi nye eti be ene lɛɛ ɔɔ egekpu pɔene ein nahánɔ kpɔɔ ebi ein.

²⁰⁻²¹ Nunɔnɔ ɔɔ nahaní, enee yi nɔɔ éni mbuo uku bie mu tuun iɛ mulu ndiɔ ewɔ aanu neemeɛ ti ɔɔ Jesi. Yi obuɛ, cɔ nehie, nakan ɔɔ nuhun-nuhun lɔ: <<Lu fɔnɔ bɔ mɔkpu mekɔn ɔɔ tralɛɛ ce bɔ ekeɛ, be mɔɔ an lɔ mɔɔ.>> Enee heni-heni mu nɔnɔ ege ɔɔ nɔkɔnɔ trale numutie bɔ. ²² Jesi ice munu ege idɔnɔ nɔɛ, enee kan yeni lɔ: <<ɔmu wɛ namu, cu mbasi! Tée fucu fitemu eti ɔtu fɔcu ɔfu íne nkuan.>> Lupɛɛ muɛ, enee heni-heni mu mbuoɛ uku yiɛ ce re.

²³ Jesi uku kpɔɔ ebi éni tɛɛ, enee dɔ nu éni cɔ neeme naja, akpan nɔfɔ akete lɛ á eli wɛ. ²⁴ Lupɛɛ muɛ, enee nakan niyê nene lɔ: <<Nyaní gbein! Wɛ úómu; munɔ neke.>> Nukan ɔɔ, enee nefuɛnɔ. ²⁵ Nɔnyaku nene gbein-ɛ, enee nuhɔ lugban te nɔnyu wɛ bɔ be wɛ nɔ wutu nye eti. ²⁶ Woju akpasua obuɛ nɔɔ, ɔɔ amanɛ sé cɔ gbisi te neeme.

Nunuwɔfuo pu aanu éni ɔbɔɔ woju

²⁷ Éni Jesi nɔ lupɛɛ nya i nahaa, enee nunuwɔfuo pu aanu nɔkpɔnɔ ege ula lubuo ɔkan lɔ: <<Dafid éni Wɛ, tuku ɛɛ lɛɔɔ!>> ²⁸ Jesi tha uhɔ lukpomue, enee nuhɔnɔ te lɛ. Lupɛɛ muɛ, enee nubutu nene lɔ: <<Fobuní lɔ mɔkpu mubɔnɔ nefɛ e?>> Enee nikan-nɔ lɔ: <<Eɛ, Nyɔnɔ, robu nawrɛ!>> ²⁹ Lupɛɛ muɛ, Jesi cú bɔ kɔn nene nunuwɔ, enee kan lɔ: <<Nɔfu tée nɔmu etiɛ remue, obuɛ fobutuníɛ, nɔ ɔɔ eke nɔtú nefɛ!>> ³⁰ Enee, heni-heni mu nunuwɔ nuhun ce nene i be nɔdinɔ ɛɛ. Lupɛɛ muɛ, Jesi blán nene lɔ: <<Tení rɔti ei tiní namu-namu: obuɛ mulɔ mutɔ nefɛɛ, dakan deyémíní kpan ɔɔ.>> ³¹ Obu cɛɛ nɔkan, nɛtímíní; nucunɔ ɔɔ amanɛ nɔɔpɔnɔ cɔ lugbu te neeme.

Amuna pu nɔɔ Jesi buɔɔ éni woju

³² Lɔ Jesi nɔ lupɛɛ nya i naha lɛɛ ɔɔ egekpu pɔene ein-ɛ, enee akpan kɔ cu amuna pu nɔɔ éni angunɔ bubɔ nɔ muɛ sini. Lupɛɛ muɛ, enee nibe angunɔ bubɔ nya i kpɔɔ mu, ³³ be lɔ numuti kpabu kpɔɔ i narɔraru owu. Woju srán dedekue neeme munu mu, enee nakan lɔ: <<Woju obuɛ sɛɛ, ɔɔnɔ rɔɔɔ ɔɔ nɔdama nu Israel wutue eti ébɔ!>> ³⁴ Farisɛn-ene eke nakan lɔ: <<Yelɔ be angunɔ bubɔɛ éni etei pɔɛ lu obuɛ utunɔ nibe bubɔ obuɛɛ.>>

Jesi éni lɛɔɔ wo dedekue etiɛ éni woju

³⁵ Jesi nɔ eti nese ebi titi lɛɛ ɔɔkɔɔne feɪn éni Juf eyia-ɔɔɔne mu iyiyɛ woju. Lupɛɛ muɛ, be nobo Amanɛ

Namue nikan entu ebi éni wojue nuku akpan, eseji nɔkɔɔn lu læ rireke anuma-anumaene feɩn frɛ.

³⁶ Nɩkprâ cɔ feɩn-ɛ nɩnyaa éni akpan okpo-okpoenee ihi ihenie, enee té buani ei tuun sen ɩ. Heni-heni mue, akpan obuene feɩn, woju ɔnyu nene lúpu, eseji neluní ledu flní ngbɔnyɔ éni ákân-mu akpra-eti pue eke. ³⁷ Enee nucu nyandra mu nakan niyê ɔnu egekpu puene í: <<Dɩki: mitin ewie ebe ne naha, enee juma puene ébúbuemu. ³⁸ Obu remue, gugɔní ejikpe ɔnu bɔɔ dé akpan ji kú ɔnu jumaa mu.>>

Akpan ndio ewi aanue Jesi nyaku dee éni woju

10 Jesi sí ɔnu akpan ndio ewi aanue yâ, enee tu nene ɔɔmucɔ læ nâ nébení bubɔ un-un anya ɩ akpan mu, eseji læ nɔbɔɔn-ní akpan-enee lu læ rireke anuma-anuma feɩn nedí gbree frɛ. ² Ki akpan ndio ewi aanue, nɔnu íné: Simɔn ebi éni nɩraku Pɩɛ-ɛ læ ɔnu makpi Andre, Jak læ ɔnu makpi Jan ebienee ɩ Sebede ewie, ³ Filip, Bartelemi læ Toma, Matie éni ɩ lapode pue, Jak éni ɩ Alfe wɩe læ Tade, ⁴ Simɔn ebi éni uwu-wotu Juf-ene éni wojue læ Judas Iskarɔt ebi éni yapani yehie.

Akpan ndio ewi aanue éni ɔtɔpu woju

⁵ Nene ndio ewi aanu obuenee, kraa læ nɔtɔpu nene nâníe, enee notu nene fɔ nikan í: <<Dámíní obuɔ elefe éni maieene eti, eseji datamíní ɩka Samari ebi kɔkɔ mu frɛ; ⁶ Israel puene ebi éni te flní ngbɔnyɔku kpe ekee éni te ɩ obuɔ bɔ faní. ⁷ Cɔti-cɔtie flhaníe, boní amanie kuní akpan í: <Nu oku Nyati nanyaku entu ebie éni woju gbein>. ⁸ Eseji buɔn-ní lu puene, tuní akpan-enee ue frɛ nɔ lu uou mu nyé, tuní kokobe nyá ɩ akpan rire, eseji bení anguní bubɔ nyá ɩ akpan mu frɛ. Ákura obuɔ mutu nefee, fápámíní; nefɛ frɛ, owu obuene feɩn-ɛ flɩlíe, dɔcumíní ɔnu mu ɔkɔ kɔkɔ.

⁹ Dɔcumíní sika kɔkɔ dakân-míní ɔnku. ¹⁰ Aaue flhaníe, dɔcumíní ekpre, dahan-míní trale læ ngbabua lefe, dɔcumíní kpama frɛ. Heni-heni mue, akpan-enee fɔbukaníe ɩ obuɔ bɔ adadu nefɛ eti.

¹¹ Cɔ feɩn-ɛ flha fukuníe, nɩdeli ebi ɩku o, nɩdeli ebi luwi o, butuní níyêní nefɛ kpan éni ɩ kpan namu éni yesike nefee fání enuní te fúɔn-ní tuun ɔkɔ læ oku nuɛ flnyaní ei ebie mu flhaníe. ¹² Lugban feɩn mue flnyaníe, be fuɔn akpan-enee ɔ tee ɩ kan-ní í: teyɔ nɔnu nɔnu ein. ¹³ Alí teyɔ obu ɩfata nene ein-ɛ, be heniheni mu yɔɔn nɔnu ein. Alí ɔnɔ kɔ, be bɔ úɔn-mu nɔnu ein. ¹⁴ Alí flha fukuní cɔ kɔ, nɩdeli ebi, nɩdeli lugban kɔ be kpan ésikemu nefɛ, eseji étí nɔfu owukan lubuoɛ, be kikeuní mpúpue ɔ nefɛ ɩkaa kuní ei ɩpe nyaní ei aní. ¹⁵ Makan miyê nefɛ nawre tasu í: nuɛ Nyati yobúa akpan feɩn mue, nyrɩtie yehe ebi obu éni akpaan yɔnu ɩku yɔkɔ obuɔ yehe Sodɔm læ Gomɔr puenee.>>

¹⁶ Jesi nù eti nobo nene eti í: <<Aaue flhaníe, fltêní flní ngbɔnyɔ éni naha gbogro agbra eke. Éni ɔ kɔ, be suoní rire flní ɔlun eke læ eseji flɩlí té bleɛ puene flní brandre eke. ¹⁷ Heni-heni mue, suoní rire ambe akpan yede nefɛ yaha ejiji-okú puene anti, eseji yoju nefɛ ngbre mu eyia-cɔene te frɛ. ¹⁸ Emuní íne mue, akpan yede nefɛ yaha etei puene læ egbrengbie anti frɛ. ɩkɔ, læ akpan obuene læ obuɔ elefe mu éni akpan kpangbalɔ frɛ anti flɩlí emuní íne eti dalufue. ¹⁹ Cɔnu nîdení nefɛ nnyakuní ejiji-okú puene anti ɩkɔ, be debumíní mítédi éni ɔ owue flkan-níe læ í fltê farɩraruníe eti. Owu feɩn-ɛ yobutu éni bɔ fakan-níe yeɩ nefɛ ɔmu wanci ebi eti deiin, enee flkan-ní. ²⁰ Heni-heni mue, obuɔ flkan-níe bɔ ítemu nefuní íne mu te éni woju, nana Nyati ebi éni ɩ nɔfu Bɔɔ éni Bubɔ, enee yeyê nefɛ mu be flɩraruní.

²¹ Makan miyê nefɛ í: kpan yapa ɔnu makpi yeɩ nù-woní. Dɩki: bɔ yapa ɔnu wɩ yeɩ, enee ewie frɛ yebên yenye be yɔtu nùwoní nɔnu bɔene ɩ. ²² Ee, emuní íne mue, akpan feɩn yefe nefɛ. ɔnu mu ɩpeɛ, kpan feɩn ebi éni yɔnyu té ɩ tuun yokufue eke yɔcu ɔnu íne nkuan. ²³ Alí neluní nefɛ ɔru-ɔru ebi kɔ mue, be nɔní ɩpe yení ei aní ebi lefe mu. Makan miyê nefɛ nawre tasu í: bɔ flsemíní Israel ebienɛ feɩn mu úbuan-mu mu, enee Kpan éni Wɩe yesê ege yeɩ.

²⁴ Dɩki: kpan feɩn-ɛ ɔ woju ɔhuhunku mue, nákan-mu munu nɔkɔ ɔnu éyiye pue; ɔnu ba nɔ, ɔsu pu kɔkɔ ákân-mu munu ɔkɔ ɔnu etei pu frɛ. ²⁵ Heni-heni mue, kpan feɩn-ɛ ɔ woju ɔhuhunku mue, ɔnu éyiye pu eke ce, enee nɔnu. ɔsu pu feɩn frɛ, ɔnu etei pu eke ce, enee nɔnu. Alí emɛ nana ebi éni mite flní lugban ɔnu bɔ ekee, akpan níní emɛ Belsebul-ɛ, be fldíki nefee fitení flní lugbaan éni akpan ce ekee, enee bɔ nútumíní nefɛ íné kɔ eke e?

²⁶ Deyemíní nene! Dɩki: woju kɔkɔ ɔnɔ éni un ei be bɔ ínya gbein kpan íɩ nu, woju kɔkɔ bɔ úɔn-mu asure mu éni bɔ kpan íɩ an. ²⁷ Obu remue, owu feɩn-ɛ makan miyê nefɛ hehe mue, kan-ní akpan feɩn anti; obuɔ motu nefɛ asure mɩkaan, lubuo nunya nefɛ gbein kpan feɩn tí. ²⁸ Deyemíní kpan éni, alí botu uwo kpaan, be úkpu ɩl ɔnu bubɔ eke woju kɔkɔ. Nefɩtie, Nyati ebi éni kan ɔɔmucɔ éni unyu kpan læ ɔnu bubɔ ein uwo ɩa lé ɩkuɛ mu te utuní nububue ɩ obuɔ bɔ feyení. ²⁹ Nɔfɔ bɔ fɩɩn an í: dɔndɔ ákân-mu ein. Obu ce, alí nɔfu Bɔɔ ɔ entie alá ɔɔmucɔ ɩ, nɔnu mu luwi nɔ kukukpɔ frɛ kɔkɔ úhúmu. ³⁰ Ine ruho frɛ kɔkɔ ɔ nefɛ íne mue, nɔfu Bɔɔ dí ɔnu numu an. ³¹ Obu remue, ɩ nudowo nefɛ woju kɔkɔ mu; flkân-ní munu fuɔn í dɔndɔ nkɔkɔ alabu-alabu.>>

Jesi éni ékprí ɔcu læ ɔkɔru ei éni woju

³² <<Dɩki: kpan feɩn-ɛ yeɩ yɔcu akpan anti weɩn ɩ nɩ emuní kpaan, emɛ frɛ, ɔmu Bɔ ebi éni ɔ entie anti

tee, mîkan wêlnb lî: nîli emîni kpan îe. ³³ Enêe kpan feîn-ε γοκγορου ει akpan anti lî nédîmu woju mue êke, eme frê, çmu Bîç nç entîe anti tee, môkγορου ει lî médîmîni woju mu îe.>>

Jesi êni óbubuu mue sie êni woju

³⁴ <<Dotutrumínî lî mie lë çtu akpan feîn çnç té betee mu. Ónç kç, nana tîni lu obuε misipu ein. ³⁵ Heni-heni mue, mési óbubuu mu mála ι wî lëe çnu bî, yi luwî lëe eniyia, wî yi lëe çnu hi mbçni agbra. ³⁶ Dîki: kpan, çnç kçnç çnu lugban puene lu obuε yeî enîni éfe puene. ³⁷ Çnu mu lupeε, kpan feîn-ε γοκγορου çnu bî, eniyia, çnu wî kç γοκγομου, be bî nífatamu êni nîli emîni egekpu pu. ³⁸ Heni-heni mue, kpan feîn-ε bî úçu çnu amia-mu tîni-ε îda úkpumu egeε, bî nífatamu êni nîli emîni egekpu pu.

³⁹ Dîki: kpan feîn ebi êni, çnçkç yowuwotu enîni nkuaan, yohu. Kpan feîn-ε γοκγορου munu yanyaku ει çnu nkuaan eti yohu emîni íne eti êke yesê ege yehe çnu nkuaan.>>

Kpan ésike êni woju

⁴⁰ Jesi nû eti nakan ji lî: <<Kpan feîn-ε yesike nefee, be eme lu obuε nisikemu. Enêe kpan obuε yesikemuε, be Bîç tçpumuε lu obuε nisike frê. ⁴¹ Heni-heni mue, kpan feîn-ε Nyati êni numuti-eti pu kç unyanî eti be yesikeni Nyati êni numuti-eti puε kpan ebi luε remue, çwrç ebi êni nç numuti-eti puε etiε lí enîni îe. Tasu mue, kpan feîn-ε yesike kpan kç êni lu sese puε, çwrç nç sese puε etiε lí enîni îe. ⁴² Makan miyê nefε nawre tasu lî: kpan feîn-ε yeîe mindi, botu nudeli kçkç nç çε çtu çmu egekpu puene mu êni obuε ányá inee frê kçkç, Nyati yeceni çwrç.>>

Jan Batis êni mítédie buε êni woju

11 Lî Jesi tu çnu egekpu pu ndiç ewî aanueene fç bçç be wue, enêe nç lupe nya ι nu eti nese wutu lugbuε êni ebi elefeene mu iyiye akpan woju, eseji ubo Nyati êni amanîeε frê. ² Lupe mue, Jan Batis nç sibikan mu te, enêe ti owueneε kpan ebi êni naranî Kris-ε nelîe êni amanîe be tçpu çnu egekpu puene tuku a heni ³ nobutuni lî: <<Èkefu efe lu obuε fulî kpan ebi êni yehîe e? Naa bî çkçpçn lefe e?>> ⁴ Nubutunî kç, enêe Jesi kan ye nene lî: <<Fîhanîe, be obu feîn-ε fetinî be fedunî nu frêe, kan yenî Jan. ⁵ Kpranî: nunuwîfuο puene nedî epe, akpan-enêe bubuu dçn wutuε nenyε eti inî ei, kokobe nanya ι akpan rîre, rîttebu puene neti owu, akpan kçnç lu uou mu inye, eseji ledu puene frê neti Amanîe Namue. ⁶ Makan miyê nefε lî: kpan feîn ebi êni emîni lî metê midî jumaa bî îlamîni kpeε, ehe lí enîni!>>

⁷ Jan êni egekpu pu ebiene utûn gen nahaa, enêe Jesi çu Jan êni woju nobutu dedekue lî: <<Emî fanî luju mu

te fidîkunî e? O be ngbçgçbç êni lufan nopο unyu udu unyunyukue naa? ⁸ Alî élimu ngbçgçbç, be emî? O be kpan kç lu obuε çnç trale namu te e? Akpan-enêe uçnç trale kç, in egbrengbi lukpomu nunçnî? ⁹ Êni nç kç, be emî tasu fa fidîkunî luju mu te? O be Nyati êni numuti-eti pu kç e? Çnu ç wêlnb. Enêe, makan miyê nefε lî, tasu mue, nukç numuti-eti pu frê kçkç. ¹⁰ Enîni íne etiε, kî lî nimime nulanî ei: Dîki: mçtu çmu kokoba puε inî ç çfu anti lë etite atingbre etêfu ei.

¹¹ Enêe makan miyê nefε nawre tasu lî: akpan-enêe feîn-ε nuruçnîe, kçkç ákân-mu munu ókç Jan Batis. Obu çε, eti ebi êni puene mu êni bebelige frê kçkç êni munue kaan, kç Jan etiε kan wutu eti ébîe. ¹² Enêe dîki: lî nu çnç Jan Batis bo bu nobo Nyati Amanîeε te be nehîe, eti ebi êni óhç etê rîre ba ecere mu lçkç. Êni nç kç, akpan-enêe çεε nece rîre ba îe lu obuε nçkç te. ¹³ Eti ebi obuε, çwç kçnç bu bo mu te neeme, enêe Nyati êni numuti-eti puene feîn lëε Moîs Auleε nakan çnu woju tuun kç be ie oku Jan Batis eti frê. ¹⁴ Enêe, alî fitêní té namu-namue, be fûnyûní numu lî: Eli êni egese ieu wojue Nyati kpenkpe nakaan, tasu mue, be Jan obu êni woju lu obuε kan. ¹⁵ Kpan obuε la rîti êni bî etiε, be niti namu-namu!

¹⁶ Gba, ebîeneε bî mççu akpan akpasua obuene mçhunku e? Nitêní flîni ewî tîti êni ku ei be kçnç óg-bugç mu tee, elefe nakan iyê nanuan-ene lî: ¹⁷ <Rêhe rîre-mukpi eji rçtu nefε êni bî fobunî, obu çε fóbúmîní; eseji rêhe lu uou eji, obu çε fçtúmîní mutu>. ¹⁸ Heni-heni mue, çnç Jan nya etiε, níému mbç namu, nçnç mulç, enêe akpan kan lî: angunî bubu nçnç mu. ¹⁹ Enêe Kpan êni Wîe ie be ene êke nehî mbç, kçnç mulç. Obu frêe nakan-nî lî: <Dîki: enîniε, îeε lëε çnç lu obuε lu çnu juma, enêe lapode puene lëε unli puene lu anuan-ene>. Makan miyê nefε lî: kpan feîn-ε dî rîce tasuε, enîni ju-maa nidîe, enêe unyaku çnu woju gbein.>>

Munue Jesi kukua ebi tukç êni akpaan êni woju

²⁰ Jesi nû eti, enêe nakan owu kpunkpuç uku ebi elefe eti ambε néli akprua kpangbalç akpan-enêe nç ebi obuene mue edî nu, enêe obu çε nékprîmîní eti nçnyúkumîní luboluwî mu. ²¹ Enêe kî lî nîkan: <<Nefε Korasin ebi puene, musue lí nefîni! Nefε Betsaida ebi puene frê, musue lí nefîni îe! Dîki: méli akprua anuma-anuma nçfu ebîene mu, enêe obu çε fçnyúkumîní luboluwî mu. Makan miyê nefε lî: lu flîni lu Tir lëε Sidçn ebîene mu lu obuε mulî obu êkeε, be kçnç neeme çwç kçnç puene dé fandi çnç, wán mratu frê gbî rîre ye lî nçnyúkunî luboluwî mu. ²² Obu remue, makan miyê nefε lî: nue Nyati yobûa akpan feîn mue, nyrinîe yehe nefee γορου lçku γοκγορου Tir lëε Sidçn ebi puene etiε yeheε. ²³ Gba, nefε Kapernahçm ebi puene, fotutrunî lî, nefîni lî funçnîe, Nyati çtu nefε flînyanî munu fîhanî eti e? Ún'ún, ési nana lu obuε nîsi nefε ι fîhanî lé lçkç mu te.

Li fíní li Sodóm ebíe mu li obuε muli akprua obueneε muli nefini tεε ekeε, be Nyati óbúbumu jnu puene, nana amunu frε bókó ntu nókóní lipe. ²⁴ Obu remue, makan miyê nefε lî: nuε Nyati yobúa akpan fein muε, nyruie yehe nefεε, yoru loku yoko Sodóm ebi puene énie yeheε.>>

Hokuei tasue éni woju

²⁵ Lipe muε, Jesi já cú ji, eneε nakan lî: <<O Bô ebi éni li entí lεε wutu éni Nyokúε, munu loku nli efini éni futu jfu woju nawrεε un ei ríεε lεε woju andi puene anti, be funyu funyaku gbein ewi ttúene eke di an. ²⁶ Eε Bô, efe jfókó fuyofu, eneε se ló eke!>>

²⁷ Jesi nô eti nakan ji lî: <<Jmu Bô ede woju-woju fein okumu jnku. Diki: kpan kókó édí Wíε lî te kó an; Bôε cε, eneε di an. Jnu ba nókó, kpan kókó édí Bôε frε an; Wíε lεε akpan-eneε cεε Wíε yofu nyaku jnu rire wojue gbein yεε cε, eneε dnti an.

²⁸ Nefε fein ebíeneε kófu gbree nelín nefεε, bókumíni lî mótu nefε fókóní hokuei mu. ²⁹ Siní rire i tumíni mínyépu nefε i míyíε nefε woju. Eme mikân té bleε, eseji mícician-mu kpan. Emúε, hokuei mu li obuε môtú funkóní. ³⁰ Eε, emúni ényepu obuε mínyepu nefε iε, bô ídimu nefε gbree, eseji jumaa môtú nefεε, bô úbúumu nefε.>>

Jesi éni munue kan kó jpan nuε éni woju

12 Nu nókó éni li jpan nu be Jesi nete mu ejikpe nno muε, eneε jnu egekpu pu ebíeneε nuhókó nowoε nókóhuhu mitin ewíene thi lha. ² Farisíen-eneε ldi nu ló, eneε nakan iyêni lî: <<Kí, jfu egekpu puene nelí owu éni kpan íli jpan nuε!>> ³ Lipe muε, eneε Jesi kan ye nene lî: <<Owuε Dafid li kóni eneε lεε akpan-eneε kó lεε jnu ein-ε nuhókó nowo neneε, fiakungamíni mu e? ⁴ Heni-heni muε, Dafid hó tɛyɛɛ-cɔ te nutunî futufutue nufukóní Nyatiε, eneε nlní. Fidiní an lî, futufutu akpa-sua obuε, tɛyɛɛ puene kónu lεfe cεε kan bókumú éni bô iε, kpan lefe kókó íhîmu. ⁵ Ekεfu Aule kpenkpeene mu tεε, fiakungamíni mu lî: tɛyɛɛ puene éni tɛyɛɛ mu tεε, tuun jpan nuε frε nidiní juma kô o? Obuε, neyê lî: nífelumíni jpan nuε éni auleε, obu cε kpan íkan lî woju un neluní. ⁶ Eε, makan miyê nefε lî: emúni jumaa éni wojue yí nu nkókó alabu-alabu kó tɛyɛɛ-cɔ énie. ⁷ Diki: Nyati kán lá i lî: Élímu tɛyɛ kpan yí utumue úyókmu té; emúε, ledue kpan utuku anuaan, eneε mujofu. Li fíní fidiní owukan lubuo obu aan ekeε, be fátámíni akpan obueneε woju lî néluní un. ⁸ Makan miyê nefε lî: Kpan éni Wíε tē jpan nuε i.>>

Kpisi nókó bô ue éni woju

⁹ Jesi lá Farisíen-eneε i, eneε a hɔ eyia-cɔ tε. ¹⁰ Lipe muε, be kpisi nókó éni bô ue nɔ tε iε, eneε lî Farisíen-eneε nobutu Jesi lî: <<Bókumú lá be éni bô kpan bókó lu pu

jpan nuε naa?>> Nobutunî owu obu kó nujupunî jmu lî nátanî woju. ¹¹ Eneε Jesi kan ye nene lî: <<Mobutu nefε, alí kófu mu kpan kô kân gbóknyo kókókú, be jpan nuε muε, gbóknyo á epí numú muε, bô kpan obu íhâmu únyumíni ínyakumu gbein e? ¹² Kpraní: gbóknyo krúkrú eke fílní obu, be fídiki kpan nana éni kan munu nkókó alabu-alabuε? Obuε, neyê lî: jpan nuε muε, bókumú lá be éni bô kpan eli anuan kô namu.>> ¹³ Jesi íkan ló, eneε gba kan ye kpisiε lî: <<Tunge jfu bókó mu!>> Kpisiε itunge bókó muε, eneε bókó jan-ni kó fíní nókó ebi eke. ¹⁴ Lipe muε, eneε lî Farisíen-eneε nya gbein a kónyú numuti ujúju lî bô etê eli lî owoni.

Kpan ebi éni Nyati nyaku cuε éni woju

¹⁵ Jesi nyô Farisíen-eneε éni wojue kónyonyue numu, eneε kó lipe nya i naha cɔ lefe. Enúni aauε nahaa, eneε akpan okpo-okpo kókponi be nubukóni lu puene feín-ε kó kókó agbraa. ¹⁶ Jnu mu lipeε, nublân nene lî: n-dakan nídesemíni lî eneε li obuε nubukóni neneε. ¹⁷ Akpa-sua obuε nule, jtu owue Nyati se jnu numuti-eti pu Esai mu kan la iε ese eti. Eneε kí lî nukan: ¹⁸ Kí kpan ebi éni li jmu té eti kpan éni munyaku muku li jmu jsu pu. Môtú jmu Bubókó kóni eti, eneε nûbo sese iε éni amaníε nuku obuε-obuε feín mu éni akpan. ¹⁹ Bô níle eie lεε kpan kókó ein, bô lubuo ígbemíni ei, bô nínya ngbaru eti níkan owu frε. ²⁰ Eseji bô nukpókómu ngbókó bu blan iε i, bô níneε kaníε nene mee i. Lî jmu jsu puε yei tuun kókó lî sese iε éni wojue kókó woju-woju feín-ε nô. ²¹ Eneε li obuε obuε-obuε feín mu éni akpan yeíni té.

Farisíen-eneε wojue Jesi bua muε éni woju

²² Nu nókó éni Jesi kókó lu pueneε, eneε akpan kô cu kpisi nókó éni anguní bókó kó mu tu li amuna lεε nunuwífuε puε sini. Lipe muε, Jesi bókó kpisiε tú nldi epe eseji níruraru owu frε. ²³ Owu obuε seε, jnu woju á akpan feín íne mu, eneε nakan lî: <<Kpan obuε, yei be Dafid éni Wíε kókó kóni nô.>> ²⁴ Farisíen-eneε eke ití obuε nakan-níε, eneε nakan lî: alí nebe anguní bókóε nye i ló, be Belsebul ebi éni li anguní bókóε feín éni etei puε li obuε kókó nibe nene.

²⁵ Jesi nyô obuε nakan-níε numu, eneε nakan iyê nene lî: <<Alí mai kô mu éni akpan ububuu mu nehe mine tín-ε, júbubu cεε mai obu ububu. Alí uli ebi, elefe mu lugban kókó, júbubu cεε ubu. ²⁶ Fakan-ní lî Satan li obuε kókó mibe enúni bókóε. Eneε, alí hení nehe jnu rire tín ló, be lî yetê yei be enúni eteiε yókó yeme lbe e? ²⁷ Eseji fíní eneε li obuε kókó mibe jnu bókóε, be kófu puene énie nebeε, ekεfu eneε baa li obuε kókó nlní ló kô o? Diki: obuε neluníε, eneε neyê mu lî: fun fetení. ²⁸ Eneε gba, alí Nyati éni Bubókó li obuε kókó mibe anguní bókóε ló, be dnti an lî: entí ebi éni wojue iε ehe nefε.>>

²⁹ Jesi n̄u eti nakan ji l̄: <<Kpan kɔkɔ b̄š úkp̄u úhɔ kpan gbahru k̄š lugban ígbemíni ɔnu ɔbɔkan, kraa mu éni n̄l̄ememíni mba n̄lala ɪ. Heni-heni mu bɔɔ n̄l̄ememíni mbaa, be gba n̄k̄kp̄u n̄b̄ufun̄i ɔbɔkan ɪ neeme. ³⁰ D̄n̄i an l̄: kpan f̄eln̄ éni ɔ́n̄m̄u egee, be em̄ni éfe pu n̄l̄; kpan f̄eln̄-é ísi akpan íyiamu útumu fr̄ee, be ébe nibe n̄ene. ³¹ Obu remue, makan miyê nef̄e l̄: woju un f̄eln̄-é kpan ɪl̄ l̄ee munu f̄eln̄-é kpan ub̄an Nyat̄i, ɔ́cu ɔ́fun̄ n̄. En̄ee, al̄ ɪl̄ Bubɔ W̄eln̄ ɪl̄ obue nubuan munue eke, be ɔ́cu ɔ́fun̄ ɔ́n̄. ³² Ee, al̄ kpan ɪka owu un-un uku Kpan éni W̄le eti fr̄e bɔɔkɔ, ɔ́cu ɔ́fun̄ n̄. En̄ee, al̄ ɪl̄ Bubɔ W̄eln̄ eti ɪl̄ obue n̄kan owu nukue eke, be ɔ́cu ɔ́fun̄ ɔ́n̄ amunu tuun godoo.>>

T̄in l̄ee ɔnu ew̄l̄ éni woju

³³ <<Heni-heni mue, t̄in f̄eln̄-é kɔɔ, en̄ni ew̄le nurun-é ɪ obue iyê l̄: n̄l̄ t̄in namu, elefe mu t̄in un. Al̄ ɪl̄ t̄in namue, be en̄ni ew̄l̄ fr̄ee yaja nu; al̄ t̄in un-é, be en̄ni ew̄l̄ fr̄e b̄š ɪja nu. ³⁴ Nef̄e gb̄re puene, nef̄e eb̄i éni nuhun bin nef̄e kɔ, ɪ̄ yetê yeɪ be owukan lubuo anamu ɔ́n̄ nef̄e ɔ́mu yanya te e? Heni-heni mue, owuenee yiku kpan luboluw̄i mu tee, en̄ee unyan̄i ɔ́mu n̄kan. ³⁵ Ee, kpan namue kɔ, en̄ni owu anamu-anamue yikuni luboluw̄le, en̄ee inya gbein en̄ni woju f̄eln̄-é n̄l̄e mu. Kpan un-é eke, en̄ni owu un-un-en̄ee yikuni luboluw̄l̄ee, en̄ee inya gbein. ³⁶ Makan miyê nef̄e l̄: ɔ́n̄i Nyat̄i yob̄ua akpan mue, kpan f̄eln̄ éni owukan lubuo eh̄el̄-eh̄el̄ene f̄eln̄-é kaan, en̄ee yob̄uan̄i mu. ³⁷ Ee, ɔ́f̄ɔb̄ɔ ɔ́fu numuti mu owukan lubuoene f̄eln̄, en̄ee Nyat̄i ɔ́cu eti yob̄uf̄u mu funu f̄ur̄ɔ, elefe mu n̄l̄ niyêfu.>>

Akpruaa Jesi kp̄ru ei éll̄e éni woju

³⁸ Jesi h̄ɔkɔ un̄ ɪl̄pe, en̄ee auleyiye puene l̄ee Faris̄ien tukɔ ja owukan lubuo cu be nakan iyêni l̄: <<Éyiye pu, ruɔɔfu éni b̄š f̄el̄ akprua woju n̄n̄ éni iyê l̄: Nyat̄i ɪ obue ɔ́p̄uf̄ue red̄i nu.>> ³⁹ En̄ee Jesi n̄in̄: <<Coo, d̄l̄k̄i: akpan té un puene éni ɪh̄l̄mu numuti n̄n̄ l̄ee Nyat̄i en̄-é nobutu éni b̄š mel̄ akprua woju n̄n̄. En̄ee b̄š m̄l̄l̄ nef̄un̄le fobutun̄ie. Obue Nyat̄i ɪ ɔnu numuti-eti pu Jonas r̄iree éni ɪd̄áma ce, en̄ee m̄t̄u f̄d̄n̄i nu. ⁴⁰ Heni-heni mue, f̄l̄n̄i ɪ̄ Jonas d̄ɔn̄ sie ɪkue nuhun tuun you l̄ee ningbe munuw̄l̄ eēnt̄i neeme eke, ɔnu ba n̄n̄ n̄l̄in̄i Kpan éni W̄le ɔ́d̄ɔn̄ lubom̄ɔ mu tuun munuw̄l̄ eēnt̄i ɪe, en̄ee n̄n̄ɔ lu uou mu ninye. Obue, en̄ee yetê nef̄un̄i akprua wojue f̄d̄n̄i n̄e n̄. ⁴¹ Makan miyê nef̄e l̄: n̄e Nyat̄i yob̄ua akpan mue, Ninif̄ ebi puene yanya Nyat̄i anti l̄ee n̄fu ɪn̄, en̄ee nen̄ni wojue ɔ́tu numuti yebe nef̄e ɪ amb̄e n̄e Jonas bo Nyat̄i aman̄ie ku n̄ene, nunyokun̄i luboluw̄l̄ mu. D̄l̄k̄i: em̄ee mun̄ɔ éb̄ie mukɔ Jonas. ⁴² ɔnu ba n̄n̄, nu obu mue, Saba maie éni yi gb̄rengbie ɔ́n̄ yenyee l̄ee n̄fu ɪn̄, en̄ee ɔ́tu numuti yebe nef̄e ɪ. Heni-heni mue, en̄e nun̄ ɔ́ buombuo

brebe k̄š n̄i am̄eke ɪ̄ néti Salum̄ɔn̄ éni f̄otue. D̄l̄k̄i: em̄ee mun̄ɔ éb̄ie mukɔ Salum̄ɔn̄.>>

Angun̄i bubɔ ɪ̄ isê ege uh̄ɔ ebi kpan mue éni woju

⁴³ Jesi n̄u eti nakan ji l̄: <<Al̄ bubɔ un̄ k̄š un̄ kpan mu unyaa be nobo jenje ɪse ɔ́ h̄reh̄ene ɔ́juju ɔ́ b̄š ɔ́d̄ɔn̄. Gba, nujuju bɔɔ néh̄ee, ⁴⁴ be n̄in̄i ene obue n̄isê ege n̄ha ɔnu ebih̄ɔ-ɔ́ sigie te. Heni-heni mu nihi bɔɔ nukue, be ɪ éni ɔ́n̄ h̄ɔkɔ ɪla be eh̄el̄, nérip̄en̄i ei w̄eln̄-ɔ́ n̄étiten̄i namu-namul̄. ⁴⁵ Éni n̄ ɪkɔ, be n̄a néde anuan̄ n̄mbu ji éni kan té un̄ k̄n̄le nóku gen eti nie n̄cun̄i ɔ́n̄ neeme. ɪl̄pe mue, kpan obu éni ɔ́bubue se ege bubue ɔ́kɔ sigi éni. Nef̄e akpan té un̄ puene, obue yehe nef̄e l̄ee n̄.>>

Jesi éni puene tasue éni woju

⁴⁶ Jesi h̄ɔkɔ iyie dedekue owu, en̄ee eniyia l̄ee ɔnu makriene i nye eti gbein te be nobutu éni b̄š akan owu l̄ee ɔnu ɪn̄. ⁴⁷ ɪl̄pe mue, en̄ee kpan k̄š kan yeni ɪ̄ eniyia l̄ee ɔnu makriene ie nó gbein te nobutu éni b̄š akan owu l̄ee ɔnu ɪn̄. ⁴⁸ Niti kɔ, en̄ee nakan niyê kpan eb̄i l̄: <<Eb̄i ɪ em̄ni yia, eb̄lene ɪ em̄ni makriene?>> ⁴⁹ N̄kan ɪkɔ, en̄ee gba n̄jau ɔnu egekpu puene neeme b̄š be nakan l̄: <<K̄i em̄ni yia l̄ee em̄ni makriene! ⁵⁰ Heni-heni mue, kpan kɔkɔ f̄eln̄ éni ɪl̄ ɔnu B̄š eb̄i éni n̄ ent̄ie éni té eti wojue, be en̄e ɪ obue n̄l̄ em̄ni makri, em̄ni meyi l̄ee em̄ni yiaa n̄.>>

Wutu akpasua aanla éni woju

13 Nu ba obue, Jesi nó lukpomu á ecijie numu pí ete am̄eke ɪ̄ eyiye akpan woju. ² ɪ̄ n̄ku tee, en̄ee akpan okpo-okpo nehi tuun bɔɔ be bokuni ei neeme tu n̄ya di ɪla n̄n̄ mu nipi ete be dedekue neeme eke nye eti die numu-numu. ³ ɪl̄pe mue, n̄cu nyandra mu neyiye owu kpangbal̄ n̄kan l̄: <<Kpran̄i woju n̄n̄: mb̄ɔtu pu n̄n̄ nyê á notu mitin ew̄l̄ ɔnu ejikp̄ee mu. ⁴ Mitin ew̄le k̄ɔkɔ n̄c̄en̄ ɪ n̄haa, en̄ee tukɔ ku atingbre be ruwaru i kpukpu f̄eln̄ ɪ. ⁵ Elefe fr̄e kú mbobu ɔ́, en̄ee, éni ɪk̄ek̄i ɔ́n̄ ɪl̄pe ányá in̄ee, ɪ̄ n̄la nunyan̄i gbein. ⁶ Gba, éni ɪka éhé ɔ́ ámu n̄ene wutu namu-namue remue, ɔ́n̄i gbe numu kpun-é, en̄ee n̄h̄h̄un̄i ei nun̄i f̄eln̄. ⁷ Elefe kú ɔ́ saka-saka mu, en̄ee dodu ba fr̄e ɪa m̄m̄efu n̄ene wuwou n̄ene. ⁸ En̄ee elefe eke ku wutu namu eti ɪl̄au ja nu rur̄u ɔ́k̄u be eseji run ew̄l̄: tukɔ r̄un̄ ya, tukɔ abruans̄ien, tukɔ abruans̄an̄.>> ⁹ Jesi ukufue, en̄ee nupu eti l̄: <<Kpan obue ɪa r̄l̄i éni b̄š etie, be niti!>>

ɔ́bɔ tu be Jesi ɪkan owu nyandra mue éni woju

¹⁰ Jesi ɪla numuti eie, en̄ee ɔnu egekpu puene ti b̄fun̄i nobutuni ɔ́bɔ tu be owu f̄eln̄-é neyiye akpaan netê nyandra mu bibie. ¹¹ En̄ee nakan niyê n̄ene l̄: <<Nef̄e eke, Nyat̄i ɔ́nyu en̄ni eb̄ie éni wojue anyaku gbein

fónyŋnì numu; nene obuene éne, ónó lo. ¹² Obu ce kɔ, kpan feɛn éni nyu enini kan ɔnkuɛ, Nyati yɔtɔni ji, enee yebubueni yoku mu. Gba, kpan feɛn-ε ónyú ákân-mu ɔnkuɛ eke, luwɛ frɛe nelɛ tée, Nyati yɔnyu yanyaku ei. ¹³ Ɔɔɔ tu be makan owu nyandra mu miyê akpaan, enee li flín: nakprání woju, obu ce, lɛ flín níkpramíní eke; netiní, obu ce, lɛ flín nítimíní, eseji núnymíní numu eke. ¹⁴ Obue neseɛ, ɔtu nenini íne eti éni owue Nyati se ɔnu numuti-eti pu Esai mu kan la ɛ ese eti. Enee ki lɔ nikan: Fitiní nɔfu rɛti mu, obu ce, bɔ fúnymíní numu. Nɔfu nunuwɛ yata fɛdɛkíní, obu ce, bɔ fɛdɛmíní nu. ¹⁵ Ɛɛ, luboluwɛ ɔkpun akpan obuene, rɛti numɔ ɔdudɔu nene ɪ, eseji nunuwɛ frɛ obuboku nene ɪ. Ɔɔ, lɛ nɔnu nunuwɛ útu nídmíní nu, nɔnu rɛti útu nítimíní, nɔnu luboluwɛ frɛ útu núnymíní numu núdu núnymíní emini ɔɔmu múbɔɔn-mu nene. >> ¹⁶ Jesi nù eti nakan ji lɔ: <<Nefɛnɛ eke, funɔnɛ ehe mu ambe nɔfu nunuwɛ mu, fɛdɛnɛ nu, eseji fetiní nɔfu rɛti mu frɛ. ¹⁷ Heni-heni mu makan miyê nefɛ nawrɛ lɔ: owu obuene fɛdɛnɛ nu be eseji fetiní, sigi muɛ, Nyati éni numuti-eti puene lɛe sese puene kpangbalɔ lá ho kú eti éni bɔ edɛ nu lɛ eti, enee obu ce édí nu, eseji éti frɛ.>>

Wutu akpasua aanlaa éni nuwan

¹⁸ <<Gbake tení rɛti ei tiní mbɔtu pu éni nyandra mu owue éni nuwan. ¹⁹ Atɛngbrɛɛ mitin ewɛ kuɛ, enee li akpan-eneɛ iti enti ebi éni amanɛɛ nubo nukuní nene be únyumu numuɛ. Nenini, lɔ nitiní, be ɔwɔ éfe puɛ ie ɔnyu anyaku nene ɪ luboluwɛ mu tɛ lɛ. ²⁰ Mbobu ɔɔ mitin ewɛ kuɛ, enee li akpan-eneɛ iti amanɛɛ be lɛ ɔɔɔɔ ɔnu woju rɛre mu nekpi, ²¹ sake nútumíní úho nene luboluwɛ mu, nana nu waalɔ ceɛ nɔcuní té nitêni eti. Gba, ɔɔ nedíní nene gbɛ, elefe mu nelni nene ɔru-ɔru amanɛɛ éni íne etiɛ, be ɔwɔ lɛ nókuní wutu. ²² Ɔɔ saka-sakaa mitin ewɛ kuɛ, enee li akpan-eneɛ iti amanɛɛ ɔɔ ɪlɛ, be wutu eti ébi wojueneɛ utu kpan lɔ mítédi lɛe sika egebe ebi éni ububu kpan íne muɛ, eme nene. Lɛɛ muɛ, be amanɛɛ úkpu ídi juma nɔnu luboluwɛ mu tɛ. ²³ Gba, wutu namuɛ mitin ewɛ kuɛ, enee li akpan-eneɛ iti amanɛɛ be unyu ikân ɔnku kpunkpulɔ ucu eti idi juma namu-namuɛ. Lɛɛ muɛ, be nétêni flíní mitin éni elefe run ewɛ ya, elefe abruansɛn, elefe abruansaan eke.>>

Munɔ un-ε éni woju

²⁴ Jesi nù eti cú nyandra mu owu nɔnɔ ji nakan lɔ: <<Enti ebi éni wojuɛ tɛ flíní kpan nɔnɔ éni tutuu mbɔ ɔnu kɛɛ mu neeme eke. ²⁵ Ɔɔni you akpan neke munɔ, enee ɔnu éfe pu a tutuu munɔ un-un mbɔɔ agbra-agbra tuun te me be la ɪ a. ²⁶ Udɔn ɔɔ ɔɔ mbɔɔ la be nyakuɛ, enee munɔ un-ε nyaku munu gbein lɛ. ²⁷ Lɛɛ muɛ, enee juma puene a kan ye kɛ puɛ lɔ:

<Eflni kɛɛ obuɛ, un mbɔ bibi ceɛ futu mu, be ɔɔɔ munɔ un obu nɔ nya e?> ²⁸ Enee kɛ puɛ níni: <Ɔmu éfe pu éni jumaa di nɔ!> Nɛkan lɔ, enee juma puene níni: <Ekefu ra rúnýú rúrúruoru ei kɔ o?> ²⁹ Enee níni: <Alu nɔ obu mu fɛha funyu fururuoruní eiɛ, fɛdauní lɛɛ mbɔɔ ebi ein fururuoruní ei. ³⁰ Obu remuɛ, laní ei dɔn lɛɛ tuun ɔɔ lɛ mbɔɔ ekɛ oku ɔnu éce. Lɛɛ muɛ, mɛkan miyê akpan-ene yece lɔ nitiní ɔɔ núrúruoruní munɔ un-un ebiene ɪ nímiɛuní okpo-okpo nícauní ei. Ɔnu egeɛ, lɛ nécení mbɔɔ néyi nókumíní gbɛta eti.> >>

Nyati ebi éni woju

³¹ Jesi nù eti cú woju nɔnɔ nakan ji lɔ: <<Enti ebi éni wojuɛ tɛ flíní seneɛ tɛn éni luwɛ éni kpan cu tu ejikɛɛ eke. ³² Tɛn wɛ akpasua obuɛ, mitin-ene feɛn éni ewɛne muɛ, ene li obuɛ nunɔ tikru tuun sen ɪ. Obu ce ɔɔ nɛlaa, be nâ enti nɔkɔ mɛendi mitin-ene feɛn nétê tɛn neeme tuun ruwaru ie eli kan ɔnu alaene eti.>>

Lefir éni woju lɛɛ lɔ pi be Jesi ɔkan owu nyandra mu bibiɛ

³³ Jesi nù eti kán ji lɔ: <<Enti ebi éni wojuɛ tɛ flíní lefir éni jumaa idie eke frɛ. Heni-heni muɛ, yi ucu lefir luwɛ ce uku farinɛ nefieɛ mu be ɔtu farinɛ ɔtuun tuun ie ɔɔ.>>

³⁴ Jesi éni woju feɛn-ε neyiye dedekuɛ, nyandra mu bibi neyiye; ákân-mu woju éni neyiye be étɛmu nyan-dra mu. ³⁵ Lɔ, enee owuɛ Nyati se ɔnu numuti-eti pu nɔnɔ mu kan la ɛ se eti. Enee ki lɔ nikan: Múcu nyandra mu bibi mɛkan owu miyê nene. Ɛɛ, múcu wojuene feɛn-ε te tuun kpan anti ɔɔni ɔni mul enti lɛɛ wutu tɛ neemeɛ mɛkan miyê nene.

Munɔ un nyandraa éni nuwan

³⁶ Ɔnu egeɛ, enee gba Jesi nya ɪ ɔɔ dedekuɛ nɔ lɛɛɛ be se ege a lukpomu. Lɛɛ muɛ, enee ɔnu egekpu puene ti ɔɔfuni be nakan iyêni lɔ: <<Gbake, munɔ un éni nyandra mu owuɛ fɛkaan, de ɔnu woju aka ku ɛɛ rítí.>> ³⁷ Nɛkan-ní lɔ, enee Jesi ja cu nakan lɔ: <<Kɛ puɛ, enee li Kpan éni Wɛ. ³⁸ Kɛɛ nututuuní owu muɛ, enee li wutu obu neeme; be mbɔɔ, enee li akpan-ene feɛn-ε nefelu Nyati éni wojuɛ. Gba, munɔ un-ε, enee li akpan-eneɛ li Anguni éni akpaan. ³⁹ Éfe puɛ, enee li Anguni ɔɔɔɔ; be nu deiin-ε nícení mitin ewɛneɛ, enee li nuɛ wutuɛ éni woju yokufuɛ. Gba, akpan-eneɛ yece mitin ewɛneɛ, enee li enti ngbafreɛne. ⁴⁰ Heni-heni mu flíní lɔ nururuoruní munɔ un nukuní éle nɛcauní ei ekeɛ, ɔnu ba nɔnɔ, nuɛ wutuɛ éni woju yokufuɛ, nícauní Anguni éni akpan-ene ɪ lɔ lɛ. ⁴¹ Ɛɛ, nu obu muɛ, Kpan éni Wɛ yɔtu ɔnu enti ngbafreɛne yece enini puene ɛɛhɛn tɛ yɔnyu woju-woju feɛn ebi éni uku akpan wutuɛ yanyaku ei ⁴² lɛ gba ɔnyu unli puene feɛn oku lɛ lɔkuɛ mu tɛ. Tɛɛ, enee nùtuní muti nɛcení enyi mu.

⁴³ Lɔpɛ muɛ, sɛsɛ puɛnɛ fɛɪn ɛkɛ yɔdɔŋ nɔnɔ Bɔɔ ɛni ebie tɛ yɛjɔrɛ flɪnɪ gbe ɛkɛ. Owu obuɛ, kpan fɛɪn-ɛ la rɪtɪ ɛni bɔ etie, bɛ niti.>>

Rirehe woju ɛni nyandra

⁴⁴ Jesi nɔ etɪ cɔ nyandra mu woju ji nakan iyɛ dedekue lɔ: <<ɛntɪ ebi ɛni wojuɛ tɛ flɪnɪ awɪndɪ ɔɔ ɔɔ lɔku kɔ ɛni kpan kɔ a yau etɪ kpɛtɛ muɛ ɛkɛ. Lɔ nɪdɪ nuɛ, ɛnɛɛ nise ege nitite ɔɔ namu-namu lɛ kpan lefe lɪdɪ nu. ɔnu egeɛ, ɛnɛɛ rire mu nekpinɪ lɔkulɔ bɛ na nɪpa ɛntɪ ɔɔkɔkan fɛɪn nɪ nucu sikaa na nɪpa wutu lugbuɛ neeme amɛkɛ lɛ awɪndɪ ɔɔ ɛbɪɛ frɛ ɔnyuku elɪ ɛntɪ.

⁴⁵⁻⁴⁶ ɔnu ba nɔ, ɛntɪ ebi ɛni wojuɛ tɛ flɪnɪ jɔnfɔ akpasua nɔ kɔ ɛni ifi tuun ɪsɛn ɪ bɛ ɛnɪpa pu nɔ a he bɛ nɔjɔju ɛni bɔ apaa ɛkɛ. Lɔpɛ muɛ, nɔ nɪpa ɔnu ɔɔkɔkan fɛɪn nɪ, ɛnɛɛ nucu sikaa na nɪpa jɔnfɔ ɛbɪ.>>

Sie ɔnyu ɛni nyandra mu owu

⁴⁷ Jesi nɔ etɪ nakan ji lɔ: <<ɛntɪ ebi ɛni wojuɛ tɛ flɪnɪ lɔ nɔwɔnɪ dada nɪlanɪ jenfie dikpɛ bɛ sie anuma-anuma uku muɛ ɛkɛ. ⁴⁸ ɔnɪ sienyu puɛnɛ unyɔ numu lɔ: sie oku dadaa mu ɛbubue, bɛ nɔja nɔyakunɪ ɛkpɛhɛ. Lɔpɛ muɛ, nɪpɪnɪ etɛ nijijinɪ sie anamuɛnɛ nukunɪ ɔɔ mu nitɛnɪ eie, bɛ nɔwɔnɪ obuɛnɛ fɛɪn-ɛ ajɔn ɪuɛ nɔkunɪ kpɛ. ⁴⁹ Heni-heni muɛ, flɪnɪ lɔ sienyu puɛnɛ ijiji sie mu ɛkɛɛ, ɔnu ba nɔ, nuɛ wutuɛ ɛni woju yokufue, ɛntɪ ng-bafɛɛnɛ yɛsɛ ɔ-ɔ fɛɪn yede unɪ puɛnɛ yanyaku ei sɛsɛ puɛnɛ agbra ⁵⁰ ɔkɔ yoku lɛ lɔkuɛ mu tɛ. Tɛ lɪ obuɛ nɔtunɪ mutɔ nicenɪ ɛnyɪ mu.>>

Rirehe owu ɔkɔwɔ lɛɛ esigi ɛni woju

⁵¹ Jesi ɪla numuti eie, ɛnɛɛ butu ɔnu egekpu puɛnɛ lɔ: <<Owu obuɛnɛ fɛɪn-ɛ mɪkaan, ɛkɛfɔ oku nɛfɛ ɪ rire mu kɔ o?>> ɛnɛɛ nubuanɪ mu lɔ oku ei wɛɪnɔ. ⁵² Lɔpɛ muɛ, ɛnɛɛ nunu etɪ nakan lɔ: <<Auleyiye pu fɛɪn ɛni nyu ɛntɪ ebi ɛni wojuɛ kan ɔnku namu-namuɛ, nitɛ flɪnɪ kpankpɛ ɛni ɔɔ bɔ ɔnu ɔɔkɔkan nite ɪɛ mu tɛ bɛ unyaku awɪndɪ owu esigi lɛɛ ɔkɔwɔ gbein-ɛ ɛkɛ.>>

Nasaret ebi puɛnɛ ɛni woju

⁵³ Lɔ Jesi cu nyandra mu owu obuɛnɛ kan ɔɔ bɛ la numuti eie, ɛnɛɛ nɔ lɔpɛ nya ɪ ⁵⁴ bɛ naha wutu lugbuɛ nudɔn mu nuru lɔkuɛ etɪ tɛ. Nuku tɛɛ, ɛnɛɛ na neyiye woju juf-ɛnɛ eyia-ɔ tɛ. Akpan-ɛnɛ fɛɪn-ɛ nɔ lɔpɛ netɪ ɔnu wojuyiyɛɛ, woju srɔn munu mu, ɛnɛɛ nakan lɔ: <<O bɛ ɛbɪ tunɪ rɪɛɛ obu? ɛbɪ tu nɔkpɔ nɪlɪ akprua obuɛnɛ e? ⁵⁵ ɛnɛ obuɛ, un tɪnhɔ puɛ ɛni wɪ e? lɪ eniyia lɪ Mari bɛ ɔnu makpɪɛnɛ lɪ Jak, Josef, Simɔn lɛɛ Jud e? ⁵⁶ ɔnu meyiɛnɛ frɛ, un ɔkɔ mu runɔ ɛbɪ? Bɛ ɛnɛ, ɔɔ ɛntɪ akura obu nɔ i?>> ⁵⁷ Owu obuɛnɛ fɛɪn-ɛ nɔrunɪ egeɛ remuɛ, nɔkpɔ nɔcɔmɪnɪ tɛ nɛtɛmɪnɪ Jesi etɪ. ɛni nɔ kɔ, ɛnɛɛ Jesi kan ye nɛnɛ lɔ: <<Henɪ-henɪ muɛ, Nyatɪ ɛni numuti-etɪ pu fɛɪn-ɛ kɔ, ɔnɔkɔ ɔnu ebi lɛɛ ɔnu lug-

ban puɛnɛ lɪ obuɛ ɔbumɪnɪ kpan.>> ⁵⁸ Ebi obu mu puɛnɛ ɛni tɛɛ ɔcɔ ɛtɛmu Jesi etɪ remuɛ, ɛnɛ frɛ nɛlɪ akprua anyɔ ine nɔnɔ agbra.

Jan Batis ɛni ɔwo woju

14 Nu obuɛnɛ muɛ, Erɔd ɛbɪ ɛni lɪ Galile wutu lugbuɛ ɛni etɛi puɛ tɪ Jesi ɛni ɪnɛɛ nanyaa ɛni amanɪɛ. ² Lɔpɛ muɛ, ɛnɛɛ nakan niyɛ ɔnu ɔɔ-etɪ puɛnɛ lɔ: kpan obuɛ, yeɪlɪ bɛ Jan Batis, ɔo nɔnɔ lu uou mu nɛnyɛ. Obu remu nɔkpɔ nɪlɪ akprua kɔ nɔ.

³⁻⁴ Heni-heni muɛ, Erɔd lɪ obuɛ tu nuwonɪ Jan, ɛnɛɛ kɪ lɔ tɛ sɛ: Erɔd cɔ ɔnu makpɪ Filip yi ɛni nɪranɪ Erodiad-ɛ hɔn. Lɔ Jan ti kɔ, ɛnɛɛ kan ye Erɔd lɔ afatamu ɛni bɔ nakpa ɔnu makpɪ yi nɔcu. Obu ɛni ɪnɛ muɛ, ɛnɛɛ Erɔd tu akpan a nyu Jan mɛ mba la sibikan mu. ⁵ ɔnu egeɛ, Erɔd tɔtru ɛni bɔ ɔtu nowonɪ Jan nanyakunɪ ei, ɛnɛɛ, ɛni akpan fɛɪn-ɛ nobu lɔ Jan lɪ Nyatɪ ɛni numuti-etɪ pu nɔk remuɛ, la wɔnɪ nɛlɪ obuɛ nututruɛ. ⁶ Lɔpɛ muɛ, Jan dɔn sibikan mu tuun ɔɔ bɛ ku nuɛ Erɔd ɪlɪ ɔnu ɔruɔ nu fet-ɛ. Fet obu nuwaan, ɛnɛɛ Erodiad ɛni wɪ yere lowɪɛ nya akpan fɛɪn antɪ bu eji. Ejie nubue tɔ Erɔd ɪnɛ yɔ lɔkulɔ. ⁷ ɛnɛɛ nɪra yi lowɪɛ bɛ nɪta yesɪn akpan fɛɪn antɪ lɔ: ɔɔ kɔkɔ ambɪ ubutunɪɛ, nɔtu. ⁸ Lɔpɛ muɛ, yi lowɪɛ eniyia yɛnɪ mu, ɛnɛɛ nubutu Erɔd lɔ nutu nɪcɛnɪ Jan Batis ɪnɛ nɪlanɪ ɔɔ gbadaalɔ mu nɪsɪnɪ. ⁹ Lɔ Erɔd ti obuɛ, ɛnɛɛ rire grɔnɪ neeme. Gba, yesɪn-ɛ nɪta bɛ anuan-ɛnɛ fɛɪn tɪɛ remuɛ, nutu ɔɔmucɔ ɛni bɔ sru-daɛnɛ elɪ flɪnɪ lɔ yi lowɪɛ butuɛ ɛkɛ, ¹⁰ ɛnɛɛ henɪ-henɪ mu sruɔdaaɛnɛ a sibikan mu tɛ ɛɛ Jan Batis ɪnɛ i. ¹¹ ɔnu egeɛ, ɛnɛɛ nucunɪ ɪnɛ likpin-ɛ nɪlanɪ ɔɔ gbadaalɔ mu nɪsɪnɪ yi lowɪɛ bɛ ɛnɛ frɛ cu han eniyia. ¹² Jan egekpu puɛnɛ itɪ owuɛ sɛɛ, ɛnɛɛ a cu ɔnu kɔɔɔɔ a li bɛ a kan ɔnu woju ye Jesi.

Akpan akpɪ ɛnɛɛ Jesi tu mɔɔ ɪɛ ɛni woju

¹³ Lɔ Jesi ti Jan Batis ɛni uou amanɪɛɛ, ɛnɛɛ cu di lɪa bɛ naha ɔɔ bɔ kpan ɪdimɪnɪ gbɛɛ. ɛntɪ buɛ nutu naha lɪɛ, ɛnɛɛ akpan nyu numu bɛ nɔ ebienɛɛ nɔ rire-rire lɔpɛɛ nya cu lɪka mu ɔɔ nɔkpɔnɪ. ¹⁴ Lɔ na niti ei bɛ nunɔ di lɪaa mu tɛ nɔru wutuɛ, ɛnɛɛ nɪdɪ akpan mrumrɔlɔ nu. Lɔpɛ muɛ, ɛnɛɛ tɛ buanɪ ei lɔkulɔ bɛ nubunɔnɔnɔ lu puɛnɛ fɛɪn. ¹⁵ Gba, ɔnɪ nu pɪ ruwa muɛ, ɛnɛɛ ɔnu egekpu puɛnɛ jɔ bɔfunɪ bɛ nakan iyɛnɪ lɔ: <<ɔɔ runɔ ɛbɪɛ, ɔɔ kɔkɔ ɔnɔ, eseji nu ɔ ɛsɛn ɪ. La dedekue ɪ á ebienɛɛ nɔ rire-rireɛ jɔju mɔɔ pɔ á.>> ¹⁶ Nɪkan-nɪ kɔ, ɛnɛɛ Jesi nɪnɪ: <<ɔbɔtumu ɛni bɔ akpan obuɛnɛ a ɔɔ lefe kɔkɔ; nɛfɛ nɔkɔkɔ tunɪ nɛnɛ ɔɔ nɪnɪ.>> ¹⁷ ɔnu egekpu puɛnɛ itɪ kɔ, ɛnɛɛ nakan lɔ: <<Sie aanu lɛɛ futu-futu eene ɔɛɛ nɔ ɛrɛ ɛbɪ.>> ¹⁸ ɛnɛɛ Jesi nɪnɪ nide nɪsɪnɪ.

¹⁹ ɔnu egeɛ, ɛnɛɛ nutu dedekue neeme pipi etɛ munɔkɔ etɪ bɛ nide futufutu eeneɛ lɛɛ sie aanuɛ nɪhan munu ɛntɪ nɪla Nyatɪ bia, bɛ gba nunyu futufutuɛnɛ nububuu ei nide nutu ɔnu egekpu puɛnɛ lɛɛ ede acɪcan

akpan feun. ²⁰ Heni-heni muε, nɪɪɪcan-ní mbɔɔ tuun hún akpan feun í luwu í, enee nise nididení obuε kɔpu nenεε tuun niyiyikuní tepe ndio ewi aanu. ²¹ Akpan ekpɪsɪε ɪ mbɔ obuε, nebe akpɪ eene ege; kpan ákán eyi lεε ewiεne ókú mu.

Jesi éni eciji etie ni eie éni woju

²² L̄ akpan ɪ mbɔ ɔɔ be wuε, enee l̄ Jesi nyu ɔɔ egekpu puεne se ege ya di llaa mu nete die ɪti c̄ɔ tha ege te ukp̄ɔn-ni be ene nud̄ɔn l̄pe n̄ɔtu dedekue ɪc̄ɔn ɪ tha. ²³ Nɪlɪ ɔɔ ɔɔ uwuε, enee niya l̄fεε íne mu te na c̄ɔ hehe mu n̄ɔɔɔɔ Nyati. Nud̄ɔn te ɔɔ l̄fεε n̄ɔɔɔɔ Nyati tuun ɔɔ be dambri ku. ²⁴ L̄pe muε, be di lla ebi éni ɔɔ egekpu puεne ku mu nahaa, ɔw̄ á ɔɔ oku anti kpouun. ɪlε, enee kprou mu lufan nopo igbatu nene munu be mra nala iyaku di llaa ein kpunkpɔlɔ. ²⁵ Gba, ɔɔni nu naca ihie, enee Jesi n̄ l̄fεε eti ru. ɔɔni egee, enee nat̄ta die n̄ha nihe ɔɔni egekpu puεne. ²⁶ L̄ na tuun n̄ɔɔɔɔ nene be n̄ɔɔɔɔ ni nu éni kpan k̄ nat̄ta ecijie ɔɔ, enee notutruní l̄ ɔɔɔɔ, be la nowo nene n̄l̄launí lubuo. ²⁷ L̄pe muε, enee Jesi r̄r̄aru owu kan l̄: <<Pini tiin, emε ɔɔɔɔ. La nudowo nefε!>>

²⁸ P̄ɪεr iti ɔɔ, enee nakan l̄: <<Nyɔni, alɪ heni efe tasuε, be tu m̄it̄ta die le mí m̄ihéfu te!>> ²⁹ Nɪkan ɔɔ, enee Jesi n̄n̄i ambi ni, be l̄ P̄ɪεr n̄ di llaa mu te wu ru dikpe bo bu nat̄ta die tha lε. ³⁰ Gba, n̄kpr̄a edifaa h̄ɔni upoε, enee n̄letu ei be l̄ n̄ɔm̄ di. L̄pe muε, enee n̄ɔɔɔɔ n̄ra Jesi l̄: <<Nyɔni, nyumu kp̄ǎ!>> ³¹ Nɪkan ɔɔ, enee heni-heni mu Jesi si b̄ɔ nyuni be gba nakan iyêni l̄: <<Coo P̄ɪεr, ɔɔu t̄εe fucu fitemu etie ȳákân-mu mbasi. Emi be filetu ei e?>> ³² ɔɔni egee, enee nene aanuε niyaní di llaa mu be l̄ edifaa ce re ceiin. ³³ L̄pe muε, enee ɔɔni egekpu puεne ku ɔkɔn ɪ ɔɔni anti n̄ɔnuni íne di llaa mu l̄pe ukan l̄: <<F̄ilɪ Nyati éni W̄lε heni tasu.>>

Lu puεneε buɔ Jenesaret wutuε etie éni woju

³⁴ Jesi l̄ε ɔɔni egekpu puεne ein ite die, enee nya Jenesaret éni wutu ḡbisie eti te. ³⁵ Te c̄εε nukuníε, enee akpan di Jesi an be s̄epu amanuε c̄ɔ lugbu te neeme be akpan nede lu puεne feun isini. ³⁶ L̄ ni nukuníε, enee n̄kan niyení éni b̄ɔ nala lu puεne ɪ ek̄n-ni, botu n̄delɪ ɔɔni trale numutie c̄ε. Heni-heni muε, lu pu feun-ε ɪk̄n-ni ɔɔ, be ɔɔɔ.

Faris̄en-ene l̄ε n̄ɔni b̄ɔnda wojuεne éni woju

15 Nu n̄ɔni éni Jesi n̄ Jenesaret t̄εε, enee Faris̄en l̄ε auleyiye puεneε n̄ Jerusalem iε i heni nobutuni l̄: ² <<L̄ pi be ɔɔni egekpu puεne n̄ɔɔ nanaεne b̄ɔnda wojuεne upr̄ú e? D̄ikɪ: n̄ɔcum̄íní eti n̄yuyum̄íní b̄ɔ ɪ kraa l̄ε n̄ení mbɔ.>> ³ Enee Jesi ja cu nakan iyê nene l̄: <<Nefε fr̄ε, mobutu nefε, emi be fen̄l̄ ei nanaεne b̄ɔnda wojuεne eti tuun f̄ɔɔɔn̄í Nyati wojuεneε nobutu éni

b̄ɔ fen̄l̄ε fupr̄úní nuca feun e? ⁴ Kɪ l̄ Nyati kan: ɔɔni nu nyi ɔɔni b̄ɔ l̄ε ef̄iyia! Eseji Kpan feun-ε yobo sansan yoku ɔɔni b̄ɔ, eniyia etie, be nuwoní. ⁵ Enee, nefε fakan-ní l̄: alɪ kpan k̄ ukan iyê ɔɔni b̄ɔ, eniyia l̄ n̄yɔɔɔ éni b̄ɔ nabukanɪ, enee gba ɔɔɔ b̄ɔ n̄ɔcu nabukanɪ muε, n̄ɔcu n̄ét̄é Nyati eie, be enee wuε. ⁶ Akpasua obuε fen̄l̄ε, ɪ n̄ɔm̄ɔɔ ɪ obuε f̄ɔɔtuní akpan l̄ε n̄ɔni nu íyi n̄ɔni b̄ɔ l̄ε neniya e? ɔɔni mu l̄p̄εε, f̄ɔnyuní Nyati éni owukan lubuoε f̄uwr̄óní ei futuní nef̄l̄ni b̄ɔnda wojuεneε uđ̄n akpan mu ɪni ei eti. ⁷ Nefε numuti aanu-aanu pu obuεne, nef̄l̄ni r̄ire wojuε Nyati ye Esai kan la ɪε, n̄je ɔɔni ɔɔ heni! Enee kɪ l̄ n̄kan: ⁸ Akpan obuεneε, numuti mu c̄εε n̄ɔɔkum̄íní; n̄ɔni t̄ε eke ɔn̄m̄u eti ɔɔɔ. ⁹ Em̄l̄ni ɔsuε n̄n̄í n̄ɔsum̄íníε, fun netení. D̄ikɪ: nen̄l̄ni owuε niyiyení mine n̄n̄l̄ni ei etie, kpan ɔɔɔ éniε titeε; élm̄u em̄l̄niε bemu.>>

Rukɔɔ éni woju

¹⁰ Jesi ukufu ɔɔ, enee gba nyepu lubuo eti nakan iyê akpan neeme l̄: <<Nefε feun, tení r̄l̄ ei l̄ fétiní!

¹¹ Élm̄u ɔɔɔ uho kpan ɔmuε útum̄íní n̄l̄ni rukɔɔ pu bemu; woju un-ε un̄ɔni ɔmu unyaa, enee utun̄l̄ni n̄l̄ni rukɔɔ pu.>>

¹² Nɪkan ɔɔ, enee ɔɔni egekpu puεne ti b̄ɔfuni nakan iyêni l̄: <<Nyɔni, owu obuε fakaan nebibe Faris̄en-ene t̄ε tuun ɪs̄ên ɪ.>> ¹³ Enee Jesi n̄n̄l̄: <<T̄in feun-ε n̄ be élm̄u ɔmu B̄ɔ ebi éni n̄ ent̄ie ót̄úε, n̄ruoni ei. ¹⁴ Laní nene ɪ! N̄ét̄éní f̄l̄n̄i n̄unuw̄if̄uo puεne éni nenyepu nanuan n̄unuw̄if̄uo puεne ɪ eke. Enee, alɪ n̄unuw̄if̄uo pu nenyepu anuan lefe iε, tuun nene aanuε num̄ɔ mu c̄εε nukuní.>>

¹⁵ L̄pe muε, P̄ɪεr já owukan lubuo cú nakan iyê Jesi l̄: <<De rukɔɔ éni wojuε f̄l̄kaan aka ye εε.>> ¹⁶ Enee Jesi nobutu nene l̄: <<O be nefε fr̄ε, r̄l̄ε ɔɔɔ ɔn̄ nefε ine mu e? ¹⁷ Fédm̄íní an l̄: ɔɔ feun-ε uho kpan ɔmuε, kpenti mu te ɪ obuε than̄l̄ ɔɔ ɪlε, be gba n̄á n̄n̄u nála ɪ ligbeti te e? ¹⁸ Owuεneε un̄ɔ kpan ɔmu unyaa eke, ɔɔni luboluw̄i mu te un̄ɔ ihi. Obuε, enee utun̄l̄ni n̄l̄ni rukɔɔ puε n̄. ¹⁹ Heni-heni muε, kpan luboluw̄i mu t̄εε, enee kpanwo, wrakabo, runyɔ woju él, in'ín, funte l̄ε kpan íné ɔbubuei un̄ɔ unyaa. ²⁰ Owu obuεneε ɔɔ, enee utu kpan ɪl̄ rukɔɔ pu; élm̄u b̄ɔ éni n̄yuyum̄u ei be ni mbɔɔ bemu.>>

Yi n̄ɔni élm̄u Juf-ε éni woju

²¹ Jesi n̄ l̄pe nyá ɪ, enee a c̄ɔ ḡbisie b̄ɔɔ Tir l̄ε Sid̄n̄ éni eb̄iεne te ɔɔm̄u. ²² Nun̄ɔ te, enee Kanahan mai mu yi n̄ɔni éni ene fr̄ε h̄ɔ ebi n̄ c̄ɔ lugbu obu l̄p̄εε i c̄ɔ n̄n̄ɔni l̄pe be nala lubuo ukan l̄: <<Nyɔni, Dafid éni W̄l, tukumu l̄edu! D̄ikɪ: ɔmu w̄lε anḡl̄ni bub̄ɔ nedí gbre tuun ɪs̄ên ɪ.>>

²³ Owu obuε yiε kaan, Jesi ét̄é su. ɪlε, enee ɔɔni egekpu puεne ti b̄ɔfuni nakan iyêni l̄: <<Nyɔni, ɔɔni

yi obu n̄k̄gu rura ukpu ere egee, eme l̄be. L̄i l̄ě f̄t̄oni n̄â!>> ²⁴ En̄ee Jesi n̄ín̄: <<Em̄ni iue Nyati t̄kp̄umu mie, Israel p̄ene éni te f̄ín̄i nḡb̄onȳ éni ku k̄pe ek̄ee remu mi.>> ²⁵ L̄ipe mūe, en̄ee yie s̄eni anti ku ɔ̄kp̄on̄ i be nakan l̄: <<Nȳoni, bukamu!>> ²⁶ En̄ee Jesi cu nyandra mu kan yeni l̄: <<Áf̄átamu éni b̄ɔ̄ m̄ɔ̄w̄ ew̄lene éni mb̄ɔ̄ b̄ɔ̄ l̄ee moku adua ew̄i l̄e!>> ²⁷ N̄ikan l̄ɔ̄, en̄ee yie n̄ín̄: <<Nȳoni, obūe f̄ikaan, ɔ̄nu ɔ̄. Obu ɔ̄e, al̄i akpan neh̄i mb̄ɔ̄, aduaaene fr̄e idide obūe uku ei wutūe th̄i l̄e.>> ²⁸ L̄ipe mūe, en̄ee Jesi n̄ín̄: <<Yi, f̄ɔ̄cu t̄é f̄ét̄emu eti l̄k̄ul̄ heni tasu. Wojue fubutūe, n̄l̄i l̄ɔ̄ ek̄e n̄út̄úfu!>> L̄ɔ̄ Jesi kan l̄ɔ̄ yenīe, en̄ee wanci ebi eti deiin ɔ̄nu w̄e būɔ̄.

Lu pu k̄pangbal̄ɔ̄ Jesi būɔ̄ɔ̄n̄ éni woju

²⁹ Jesi n̄ó Tir wutu lugbue eti nyá i, en̄ee i ku Galile éni ecijie numu l̄ipe be a ya l̄ife luwi n̄n̄o eti k̄pra ɔ̄ pi ete. ³⁰ L̄ipe mūe, akpan okpo-okpo í h̄éni sí l̄kake p̄ene, n̄un̄uw̄if̄uo p̄ene, r̄ireke p̄ene, amuna p̄ene l̄ee lu p̄ene elefe k̄pangbal̄ɔ̄ ji k̄úni ei l̄ka mu, en̄ee n̄ub̄uɔ̄n̄ n̄ene f̄ēn̄. ³¹ ɔ̄ni akpan f̄ēn̄ di nu éni amuna p̄ene nar̄rar̄u owu, r̄ireke p̄ene n̄ɔ̄būɔ̄, l̄kake p̄ene nowu ur̄u th̄i ei, n̄un̄uw̄if̄uo p̄ene fr̄e ned̄i ep̄ee, en̄ee r̄ire mu nekpi n̄ene l̄k̄ul̄ be n̄ɔ̄w̄k̄on̄i Israel Nyatīe.

Akpan akpi aanlaa Jesi tu mb̄ɔ̄ l̄é éni woju

³² L̄ipe, en̄ee Jesi ra ɔ̄nu egekpu p̄ene nakan iyê n̄ene l̄: <<Led̄u nowomu tuun̄ l̄s̄ên i éni l̄e mun̄uwī eenti neeme éni akpan obūene n̄o l̄ee ɔ̄mu eti ebi be ákân̄-mu ɔ̄bū l̄e. B̄ɔ̄ m̄úkp̄u m̄íla n̄ene i n̄úcum̄ín̄i n̄uh̄on̄ n̄h̄ám̄ín̄i ɔ̄ n̄un̄o nin̄ie t̄e, éli n̄ɔ̄gr̄ɔ̄ n̄ɔ̄d̄n̄-n̄i ɔ̄tu.>> ³³ L̄ipe mūe, en̄ee ɔ̄nu egekpu p̄ene ja cu nakan l̄: <<Ohoo! Ébīe, ɔ̄bū ɔ̄w̄k̄ɔ̄ n̄n̄! Be l̄ɔ̄ k̄pan yetê yeli l̄ě ehe mb̄ɔ̄ ɔ̄tu akpan m̄rum̄ru obū l̄e luwu ie e?>> ³⁴ En̄ee Jesi butu n̄ene l̄: <<Futufutu alabu n̄o n̄efe l̄ipe?>> En̄ee n̄ín̄: <<N̄ɔ̄mbu l̄ee sie alabu k̄ɔ̄.>> ³⁵ L̄ipe mūe, en̄ee nutu akpan f̄ēn̄ pipi ete wutu. ³⁶ ɔ̄nu egee, nide futufutu n̄ɔ̄mbue l̄ee siēe, en̄ee n̄ila Nyati bia n̄un̄ȳu n̄ububuu ei be nide nutu ɔ̄nu egekpu p̄ene ɔ̄can akpan neeme. ³⁷ Akpan f̄ēn̄ í mb̄ɔ̄ tuun̄ luwu í, en̄ee Jesi egekpu p̄ene se dide obūe k̄ɔ̄pu n̄enēe ku tepe mu tuun̄ yiku tepe n̄ɔ̄mbu. ³⁸ Akpan ek̄p̄is̄e i mb̄ɔ̄ obūe, nukun̄i akpi aanla; k̄pan ákán̄ eyi l̄ee ew̄lene ókú mu. ³⁹ ɔ̄nu egee, en̄ee Jesi tu n̄ic̄c̄en̄-n̄i ei nan̄i be gba nucu di l̄a na Magadan éni wutu gbisi t̄e b̄ɔ̄mu.

Akpruaa Faris̄en̄ l̄ee Sadis̄en̄-ene butu Jesīe éni woju

16 Nu n̄n̄o, en̄ee Faris̄en̄ l̄ee Sadis̄en̄-ene i he Jesi be cu numusuo mu nobutuni éni b̄ɔ̄ nel̄i akprua k̄ɔ̄ éni yeyê l̄: Nyati l̄i obūe t̄kp̄oni. ² Jesi t̄ja owukan lubuo ucūe, en̄ee nakan l̄: [<<D̄ik̄i: uku ȳɔ̄mu ɔ̄bū éni ibe nee, be fakan-n̄i l̄i k̄puk̄p̄o gbe ȳɔ̄ku. ³ Eseji, nu t̄ca njomu ɔ̄bū éni isi ei suun̄ɔ̄, be fakan-n̄i l̄i mindi yeni.

En̄ee m̄ín̄: enti éni l̄i itê un̄ȳonȳuk̄ue, fid̄un̄i an fucun̄i eti fukan-n̄i woju éni yesipu eti. En̄ee gba, Nyati l̄i netê idi juma amunu éni nūe mūe ek̄e, f̄úsuo fid̄um̄ín̄i an e?]>> ⁴ Coo! Ku akpan éni nyun̄ȳ ɔ̄tuun̄ s̄ên i be l̄h̄imu numuti n̄n̄o l̄ee Nyati eti-ene nobutu éni b̄ɔ̄ mel̄i akprua meyê n̄ene. En̄ee b̄ɔ̄ m̄íli akprua k̄ɔ̄k̄ɔ̄ miyemu n̄efe, al̄i élīmu obūe ebi éni ɔ̄w̄ɔ̄ Nyati l̄i Jonas r̄iree éni n̄d̄áma ɔ̄e.>> Jesi t̄kan l̄ɔ̄ utu n̄enēe, en̄ee la n̄ene i be nya i l̄ipe naha.

Faris̄en̄-ene éni wojuyiyee éni woju

⁵ Jesi l̄ee ɔ̄nu egekpu p̄ene cú di l̄a ji, en̄ee nete die t̄ha. Aaue nahan̄ie, en̄ee egekpu p̄enēe j̄ɔ̄fu owu l̄e t̄e. ⁶ L̄ipe, en̄ee Jesi nakan iyê n̄ene l̄: <<Nyun̄i íne mu Faris̄en̄ l̄ee Sadis̄en̄-ene éni lefir-ene eti.>> ⁷ N̄ikan l̄ɔ̄, en̄ee ɔ̄nu egekpu p̄ene n̄esisi numuti ei t̄kan l̄: <<Yeli be futufutūe r̄uj̄ɔ̄fu t̄ee remu nakan l̄ɔ̄.>> ⁸ Jesi dí obūe nakan-n̄ie an, en̄ee nakan iyê n̄ene l̄: <<Coo, n̄ɔ̄fu t̄é ɔ̄n̄ómu eti tasu! O be l̄ɔ̄ pi be fakan-n̄i futufutūe f̄és̄ím̄ín̄ie éni woju e? ⁹ Ek̄efu woju ȳòku n̄efe i r̄ire mu k̄ɔ̄ o? O be futufutu eene k̄p̄eun̄-ene mutu akpan akpi eene neeme i l̄ee tepe alabūe fiden̄i obūe k̄ɔ̄pu n̄enēe fiyikun̄ie, f̄j̄ɔ̄fun̄i t̄é e? ¹⁰ Eseji, futufutu n̄ɔ̄mbu k̄p̄eun̄-ene mutu akpan akpi aanla neeme i l̄ee tepe alabūe fiden̄i obūe k̄ɔ̄pu n̄enēe fiyikun̄ie fr̄ee, f̄j̄ɔ̄fun̄i t̄é e? ¹¹ Al̄i m̄ín̄i nyun̄i íne mu Faris̄en̄ l̄ee Sadis̄en̄-ene éni lefir-ene eti, be l̄ɔ̄ pi be f̄únyum̄ín̄i numu l̄: élīmu futufutu éni woju m̄ákan b̄emu e?>> ¹² Jesi t̄kan l̄ɔ̄, en̄ee gba n̄un̄ȳun̄i numu l̄: élīmu futufutu éni lefir woju n̄ákan, Faris̄en̄ l̄ee Sadis̄en̄-ene éni wojuyiyee éni woju nakan.

P̄ier̄ éni Jesīe nakan l̄: lí Kris-ene éni woju

¹³ ɔ̄ni Jesi a ku Sesare-Filip ebie éni wutu gbisi t̄e b̄ɔ̄mūe, en̄ee butu ɔ̄nu egekpu p̄ene l̄: <<L̄ɔ̄ akpan ubu k̄pan éni w̄e t̄e?>> ¹⁴ En̄ee nakan-n̄i l̄: <<Akpan elefe n̄ín̄i efe Jan Batis, elefe n̄ín̄i efe Eli, elefe n̄ín̄i efe Jeremi, en̄ee elefe fr̄e n̄ín̄i efe Nyati éni numuti-eti pu lefe n̄n̄o k̄ɔ̄.>> ¹⁵ N̄ikan-n̄i l̄ɔ̄, en̄ee n̄isepu nutu n̄ene l̄: <<Be n̄efe n̄ɔ̄w̄k̄ɔ̄ j̄á?>> ¹⁶ Sim̄on̄ P̄ier̄ t̄ja ucūe, en̄ee nakan l̄: <<Efe Kris ebi éni l̄i Nyatīe n̄o namaa éni w̄e n̄ɔ̄.>> ¹⁷ P̄ier̄ t̄kan l̄ɔ̄, en̄ee Jesi kan yeni l̄: <<Efe Jonas w̄i Sim̄on̄, ehe lí efn̄i! Owu obūe fid̄i nu f̄ikaan, di an l̄i élīmu efe ɔ̄f̄ɔ̄w̄ f̄ót̄útrum̄u f̄ákán̄; ɔ̄mu B̄ɔ̄ ebi éni n̄o eti l̄i obūe yefu mu. ¹⁸ En̄ee, eme makan miyêfu l̄: gbake ɔ̄fu íne l̄i P̄ier̄ (ɔ̄nu nuwaan l̄i lubobu). Lubobu obūe etīe, en̄ee m̄ôru ɔ̄mu Nyatīkaan, be lu uou ɔ̄n̄ɔ̄bū fr̄e b̄ɔ̄ úkp̄u ínye ɔ̄nu anti. ¹⁹ D̄ik̄i: m̄ôcu enti ebi éni safuēe mutufu. Woju f̄ēn̄ éni f̄ik̄p̄r̄a mu wutu eti ebi tuun̄ f̄ôruk̄u eie, be enti t̄e fr̄e ɔ̄w̄ɔ̄ ɔ̄ruk̄u ei l̄ɔ̄ ek̄e. Eseji, woju f̄ēn̄ fr̄e éni wutu eti ebi f̄ôm̄um̄u l̄e, be enti t̄e fr̄e ɔ̄w̄ɔ̄ ɔ̄m̄um̄u l̄.>>

²⁰ N̄ikan owu obūe niyê P̄ier̄ ɔ̄bū n̄ila numuti eie, en̄ee n̄l̄ban̄ ɔ̄nu egekpu p̄ene l̄ n̄idakan nideȳém̄ín̄i k̄pan k̄ɔ̄k̄ɔ̄ l̄i ene l̄i obūe n̄l̄i Kris-ene.

Jesi éni lu uou mue ܡܘܥܝܢܝܢ yenyee éni woju

²¹ Lâ nu lupê be nahaa, enee Jesi nede woju aka iyê çnu egekpu puene ikan lî: fáta éni nîha Jerusalem ebi te nidi gbre lkolul. Ço tæe, Juf-ene éni ine-eti puene, tæylyl puene éni çlçkueene læ auleyiye puene yeluni çru-çru lkolul tuun çwtu nûwonî çk çk munuwî xentî etie, enee nônç lu uou mu ninye. ²² Jesi ula numuti eie, enee Pîer ranî hehe mu neheni ikan lî: <<Nyçni, musue na ege! Âkân-mu lî woju obu ihefu.>> ²³ Nîkan çk, enee Jesi ce munu kpranî be nyuni numuti eti nakan lî: <<Satan, nya ç çmu rire ébi! Fçjuç éni bç fçjçn-mu ç lî mîlu obuê Nyatî ççfue. Efini ôtutruê étêmu fîní Nyatî énie êke; kpan énie çç.>>

²⁴ Jesi ikan owu obu utu Pîer-ê, enee gba kan ye çnu egekpu puene feyn lî: <<Kpan feyn-ê nîní nûkpumu egeê, be nîla çnu rire pata nîdá çnu amîa-mu tîn-ê lî nókpuumu. ²⁵ Heni-heni mue, kpan çkçk feyn-ê nîní çkçk nûwuwotu enuni nkuaan, nûhu. Enee kpan feyn-ê yohu emuni îne etie êke, yesê ege yehe çnu nkuan ebi. ²⁶ Enee mîní: kpan feyn-ê ula enuni nkuaan kpe amêke lî ehe rirehe owue, alî botu nihe wutu eti ébi éni owuene feyn frê çkçk, be emi woju yanyânî mu e? O be woju kç nç çni éni nûkpu nîli lî nésê ege néhe enuni nkuaan nîla kpe e? ²⁷ Dîki: nu nehi éni Kpan éni Wîe çkçk entî te yehi læ çnu entî ngbafreene ein çnu Bê éni éjçrê mu. Lupê mue, kpan feyn éni lî te ni eie, enee nûçu eti nubûani mu. ²⁸ Eseji makan miyê nefê nawrê lî: nefê ebi éni funçní ébie, ççfu mu elefe énie, kraa mu éni Kpan éni Wîe hiemu yânyakumu enuni ebie éni wojue gbein niçdîmîní nuê, nuhuomîní.>>

Jesi éni riree la gbein-ê éni woju

17 Munuwî nahuan ççç, enee Jesi de Pîer, Jak læ Jak çnu makpî Jan be çkç mu nçjanî rire nuçunanî lîfe lçku çkç eti. ² Nunçní te çkç ul, enee çkçu munu eti lupê, Jesi rire nyuku neeme: munu neçjçrenî fîní gbe êke, enee çnu tralæene çkçu riree frê çkç ç lofu teketekeç fîní lî éni uku nunuwî mue êke. ³ Nubunî munu, be kî Mois læ Eli éni neçdîç numu læ çnu ein. ⁴ Pîer çja ççç, enee nakan iyê Jesi lî: <<Nyçni, ébie ruçkç, já nu. Alî fuyçfue, be mîli liji mu kan xentî: efini çkç, Mois éni çkç, Eli éni çkç.>>

⁵ Owu nç Pîer çmu nakan, enee çru lúkpó lofu teketeke kç éni neçjçrê i boku nene ç be lubuo çkç ç erehî te narîraru ikan lî: <<Kpan obuê, nîli çmu Wî éni muççfue té çkç mu. Êe, ene li obuê nuççmu té tasue nç. Nîkan owue, be tinî!>> ⁶ Lâ egekpu pu xentî ebîene ti owurîraru lubuoê, enee la nowo nene be nuççççtunî munu ei wutu. ⁷ Lupê mue, enee Jesi ç ççfu nene be ta nene bç eti kan ye nene lî: <<Nyçni eti, la nudowo nefê!>> ⁸ Ninyepunî îne etie, be ewîe Jesi çnu lîfe kukukç çç. ⁹ Gba, çkçu nunçní lîfe ebi eti te çkçu ni-

hinîe, enee Jesi blan nene lî nudakan-mîní wojue nudnî nuê nideyêmîní kpan lefe çkçk tuun çkç lî oku nuê Kpan éni Wîe çkç lu uou mu yenyee.

¹⁰ Lupê mue, enee egekpu pu ebîene nobutu Jesi lî pi be auleyiye puene nakan lî: Eli li obuê yehi ççççç. ¹¹ Enee Jesi nîní: <<Eli éni ieuê nîní yehinîe, nawre nakan-nî. Nîhi lî néte woju feyn esê ege çç çnu çkç. ¹² Enee makan miyê nefê weynlç lî: Eli çwî í, enee akpan étêmu te éçdîmîní an be lîni obuê ççfue. Woju baa nîlîne, enee nîlîní Kpan éni Wîe frê.>> ¹³ Lupê mue, enee gba çnu egekpu puene nyu numu lî: Jan Batis éni woju nakan.

Kpîçî luwî çkç éni çbûçn woju

¹⁴ Lâ Jesi ç lîfe eti te ru læ çnu egekpu pu xentî ein i he dedekue, enee kpîçî çkç ti ççfuni be ku çkçk ç çnu antî nakan lî: ¹⁵ <<Nyçni, çmu wî mbreçkçkç çkçç. Dîki: nu çkçk çkç ççni etie be etini ala éie, elefe mu dikpe. Muççççfue, tukuni ledu! ¹⁶ Mçççni méçi çç egekpu puene éni bç çbûçn-nî, enee nélîní tuun nçkç ç çbûçn-mîní.>> ¹⁷ Kpîçîe ikan çkç, enee Jesi nyepu lubuo eti nakan lî: <<Çeeke, nefê obueneê, ççfu té çnç Nyatî eti, eseji fîhîmîní numuti çkç læ çnu ein frê! O be mîní: nu alabu çni bç çkçç læ ççfu ein çkçç nefê e? Çunî wîe simîní ébi!>> ¹⁸ Heni-heni mu nuçunî wîe nîsinîe, enee nuçkçru angîni bubkç ç wîe mue nya ç be wancî ebi eti lîe, wîe buç.

¹⁹ Lâ çnu egekpu puene çni nu çkç, enee a henî hehe mu be nobutunî çkç tu be nçkç nébémîní bubç ebie. ²⁰ Enee Jesi nîní: <<Ççfu te çnçmu eti tasu. Makan miyê nefê lî: li fîní ççfu té çkçmu etie ru lçku luwî fîní oju ewî êke ççç, fîkan fiyênî lîfe obu lî çkç ébi nûtú bu ná çç lefe lî henî-henî mu nótu bu çkç êke. Çnu mu lupê, woju çkçk bç úkçpumu nefê. ²¹ [Dîní an lî: bubç akpa-sua obuê, nuçççni læ Nyatî çççç mu enee kpan ççu ibenî nunya ç.]>>

Jesi nakuatu enuni lu uou mu çnç énye éni woju

²² Çkçu Jesi egekpu puene feyn se ege buan mu Galile wutu lugbuê eti tæe, enee Jesi nakan iyê nene lî: <<Ny-atî nehi ula kpan çkçmu ç çnyu Kpan éni Wîe. ²³ Lupê mue, nûwonî çkç munuwî xentî etie, enee nônç lu uou mu ninye.>> Owu obuê Jesi kaan tú çnu egekpu puene awrabo wó neeme.

Tæylyl-çkç lu éwe éni woju

²⁴ Çkçu Jesi læ çnu egekpu puene ein nu eti a ku Kapernahçm ebi tæe, enee tæylyl-çkç éni lapode puene i he Pîer be nobutunî lî: <<O be ççfu éyiye puê îwe tæylyl-çkç éni lapo e?>> ²⁵ Enee Pîer nîní ambî lwe, be nuçç lugban te nihe Jesi. Lâ nuçç te lîe, enee Jesi ç owukan lubuo çu nobutunî lî: <<Simçn, efe lî fitê fu-tutru te? Wutu eti ébi éni etei pueneê, çkçu lugban

puene nunya lwe lapo, naa edege puene e?>>

²⁶ Enne Pter nln̄: <<Edege puene>>. Lipe mue, enne Jesi nln̄: <<Obue, neyê l̄: etei pu êni lugban puene eke l̄we. ²⁷ Enne gba, l̄ b̄ r̄l̄ l̄ lapode puene té íbibemu, r̄l̄we. Cu kuba a dikpe te la b̄w̄ siee fl̄t̄ c̄o funyue, be kpran̄ úmu: fl̄t̄ sika kpengre n̄n̄ nu. Cu a we eme l̄e c̄o ein êni lue.>>

Munukan êni woju

18 Wanci baa ebi etie, egekpu puene j̄ b̄fu Jesi, enne nobutuni l̄: <<Enti ebi tee, c̄f̄n̄i kpan tasu li obue li kpan l̄kue e?>> ² Nubutuní k̄w̄, enne Jesi ra w̄l̄ luw̄i n̄n̄ nyepu eti n̄n̄u anti ³ be nakan iyê nene l̄: <<Makan miyê nef̄e nawre l̄: al̄ f̄ésímíní r̄ire i f̄étêmíní fl̄n̄í ewi t̄t̄i ekee, b̄ f̄úh̄míní enti ebi te. ⁴ Heni-heni mue, kpan fēn̄-ε yesi r̄ire i yetê fl̄n̄í w̄l̄ luw̄i k̄w̄ ekee, ene li obue n̄l̄i kpan l̄ku enti ebi te. ⁵ Enne kpan fēn̄-ε, em̄n̄i íne mu, yesike w̄l̄ luw̄i k̄w̄ ekee, be eme c̄w̄k̄w̄ li obue nisikemu.>>

Rire ósuo êni woju

⁶ <<Gba, kpan fēn̄-ε ȳc̄t̄u w̄l̄ luw̄i n̄n̄ kukukp̄ k̄w̄ êni c̄n̄u té n̄c̄mu etie yepi unli mue eke, be en̄n̄i, aframa j̄a nu êni b̄ n̄c̄uní lubobu lugbu kukungbelo n̄c̄rukun̄i wati netin̄í nalaní jenfie dikpe. ⁷ D̄l̄k̄: wutu eti ébie, woju un anuma-anuma n̄ êni uku akpan wutu be te nen̄n̄i musue. Obue, ákân-mu akan, enne kpan obue yesi woju yala anuan k̄ wutu, be musue lí en̄n̄i. ⁸ Êni n̄ k̄w̄, al̄ c̄f̄u b̄, elefe mu l̄ka n̄n̄ li obue utufu f̄r̄i un̄l̄e mue, be ceni la kpe. D̄l̄k̄: l̄ b̄ b̄, elefe mu l̄ka aanue c̄h̄n̄fu numu l̄ sake f̄a lé l̄kue mu tee, be aframa j̄a nu êni b̄ ewíefu n̄n̄ ce l̄ n̄kuaan eli ef̄n̄i. ⁹ C̄n̄u ba n̄n̄, al̄ nun̄w̄i n̄n̄ li obue utufu f̄r̄i un̄l̄e mue, be ruoni la kpe. D̄l̄k̄: l̄ b̄ nun̄w̄i aanue c̄h̄n̄fu numu l̄ sake f̄a lé l̄kue mu tee, be aframa j̄a nu êni b̄ ewíefu n̄n̄ ce l̄ n̄kuaan eli ef̄n̄i.>>

Gb̄n̄ȳc̄t̄u p̄i kpeê êni woju

¹⁰ Jesi n̄u eti nakan l̄: <<D̄l̄k̄: ewi t̄t̄i obuene k̄w̄, kpan n̄deli n̄n̄u mu k̄w̄k̄ woto-woto. Makan miyê nef̄e l̄: n̄n̄u enti ngbafreen̄e idadu nene etie n̄ c̄mu B̄ ebi êni n̄ enti tee anti nuca luw̄i n̄n̄-n̄n̄ fēn̄. ¹¹ [D̄n̄i an l̄: Kpan êni W̄l̄e ie n̄c̄u akpan-ene ku kpeê íne nkuan.] ¹² O be m̄l̄n̄: al̄ kpan k̄ ahan c̄n̄u ngb̄n̄ȳc̄t̄u ya mb̄o l̄e mu be n̄n̄ epi kpeê, b̄ n̄ku ndīo nemb̄le ewi nemb̄le eb̄lene i n̄h̄amu n̄jujumu n̄n̄ ebi êni p̄i kpeê níse e? ¹³ Makan miyê nef̄e nawre tasu l̄: c̄n̄i n̄d̄n̄i n̄u, ȳc̄t̄un̄i r̄ire-muk̄pi l̄k̄ul̄o ȳc̄k̄o ndīo nemb̄le ewi nemb̄le amb̄lene fēn̄-ε ókú kpeê êni. ¹⁴ C̄n̄u ba n̄n̄, n̄c̄fu B̄ ebi êni n̄ enti fr̄e íkpr̄imu c̄n̄u ew̄lene woju eti êni b̄ n̄n̄u mu n̄n̄ kukukp̄ epi kpe.>>

Makri k̄ êni íne nkuan c̄o woju

¹⁵ Jesi n̄u eti nakan l̄: <<Al̄ makri k̄ el̄fu woju un-ε, be a heni hehe mu kan c̄n̄u woju un-ε yeni. Al̄ n̄kpr̄i n̄c̄ue, be f̄c̄u c̄f̄u makri. ¹⁶ Al̄ nékpr̄imu n̄c̄úe, be cu makri n̄n̄, aanu l̄ f̄a fákan-ní owue ji. Heni-heni mue, Nyati kpenkpe nakan l̄: Kraa l̄ nób̄n̄i kpan k̄ woju mue, fáta êni ul̄ akpan aanu, ente êni n̄ woju nuwan di n̄u êni dalufue eti. ¹⁷ Lipe mu fr̄e, al̄ makri ékpr̄imu c̄úe, be kan ye Nyatikan mu puene neeme rán̄i kán le b̄w̄ nékpr̄imu n̄c̄ú m̄rum̄ue, be lipe mue, ben̄i Nyatikan mu, bun̄i kpan êni édí Nyati an. ¹⁸ Makan miyê nef̄e nawre tasu l̄: woju obue f̄ikpr̄an̄i mu tuun f̄urukun̄i ei wutu eti ébie, be enti te fr̄e c̄w̄ c̄ruk̄u ei k̄w̄ eke. C̄n̄u ba n̄n̄, obu fēn̄-ε f̄um̄um̄on̄i eie, be enti te fr̄e c̄w̄ c̄mum̄ i k̄w̄ eke. ¹⁹ Makan miyê nef̄e ji l̄: al̄ n̄c̄fu mu akpan aanu numuti uh̄n̄ wutu eti ébi ubutu woju k̄w̄, tuun c̄mu B̄ n̄n̄ enti tee yob̄ua nene mu. ²⁰ Heni-heni mue, c̄-c̄ fēn̄ êni akpan isi iȳa em̄n̄i íne mue, botu n̄delun̄i aanu, ente ce, be m̄n̄ n̄n̄u agbra l̄.>>

C̄o c̄f̄u êni woju

²¹ Jesi ula numuti eie, enne Pter ti c̄f̄un̄i be nobutuni l̄: <<Nȳn̄i, al̄ b̄w̄ makri k̄ nodomu ngasi bibie, tuun n̄ku alabu tasu b̄ m̄c̄u m̄c̄f̄un̄i? O be muc̄u m̄f̄un̄i tuun n̄ku n̄c̄mbu neeme e?>> ²² Nubutu k̄w̄, enne Jesi nln̄: <<Mákán l̄ cu f̄u n̄ku n̄c̄mbu, nana n̄ku n̄c̄mbu-n̄c̄mbu tuun n̄k̄w̄ n̄c̄mbu alabu-alabu. ²³ Kpran̄i: enti ebi êni wojue tê fl̄n̄i gb̄rengbi n̄n̄ êni n̄nyu c̄n̄u lue n̄ c̄n̄u juma puene etie numu eke. ²⁴ Nun̄ l̄pe, enne nun̄ȳn̄i juma pu n̄n̄ êni un̄i sika tuun fandi akri alabu neeme n̄sin̄. ²⁵ N̄l̄i nu êni juma p̄e ákân-mu babru êni b̄ ewe lue, enne nutu n̄c̄m̄c̄ l̄ a p̄an̄i amb̄i l̄n̄ l̄ eseji apan̄i c̄n̄u yi, c̄n̄u ewi l̄e c̄n̄u n̄c̄kan fēn̄ un̄i c̄un̄i sikaa esin̄i c̄r̄u lue c̄. ²⁶ Gb̄rengbie l̄kan k̄w̄, enne k̄p̄is̄e ku c̄k̄n̄ i c̄n̄u anti n̄c̄ḡc̄n̄i l̄kan l̄: <Tukumu led̄u nyu té i luw̄i ji, m̄l̄we lue neeme!> ²⁷ N̄l̄kan k̄w̄, enne gb̄rengbie té bua i tuun sen i be cu lue neeme f̄un̄i w̄n̄i la i naha.

²⁸ K̄p̄is̄e êni aave nahaa, enne buan anuan juma pu n̄n̄ êni c̄n̄u lu luw̄i ce n̄ eti. N̄l̄n̄i n̄u, enne l̄ n̄l̄n̄i eti nef̄iuni wati n̄kan l̄: <Tumu c̄mu sikaa n̄c̄fu etie!> ²⁹ Enne anuan ebi ku c̄k̄n̄ i c̄n̄u anti n̄c̄ḡc̄n̄i l̄kan l̄: <Tukumu led̄u! Nyu té i luw̄i ji: m̄l̄we lue neeme!> ³⁰ Anuan ebi ḡúḡn̄i tuun nékpr̄imu eti, nana nutu nun̄ȳn̄i n̄lan̄i sibikan mu b̄w̄ uwen̄i lue kraa l̄ nányakun̄i. ³¹ Owue se be nanuan juma puene di n̄u, h̄o nene r̄ire mu l̄kul̄, enne na n̄kan-ní fēn̄ niyení gb̄rengbie. ³² Lipe mue, gb̄rengbie tú nuran̄i k̄p̄is̄e nutun̄i, enne nakan niȳeni l̄: <F̄il̄i té un pu tasu! In gbr̄acee fi ébi fuḡḡmu tuun led̄u womu muc̄u lue n̄c̄fu etie neeme m̄f̄un̄i? ³³ Enne m̄l̄n̄: fl̄n̄i l̄

mutukufu ledue ekεε, efe fre fútukumu afuan ebi ledu le e?> ³⁴ Lipeε, gbrenghie té bíbe lokulε, enee tu nunyuni kpisε na nulaní sibikan mu neluní ɔru-ɔru bɔɔ wε lue neeme uwu kraa lě nányakunî gbein le.>>

³⁵ Jesi nehi urukue, enee kan lî: <<Nefe fre, nɔfu mu kpan feɔn êni ɔnu makpi kǎ luɔi woju be éyên-mu te i ɔcú ɔfúómínue, lî ɔmu Bǎɔ kɔ entle yeluní lεε nǎ.>>

Yi álaɔ êni woju

19 Jesi iyiye ɔnu egekpu puene woju bɔɔ ukufue, enee kɔ Galile wutu lugbue eti nya ɔ a Jude wutu lugbue kɔ Jurden dige tεε eti. ² Lî nuku tεε, enee akpan okpo-okpo i nɔkpuni be nubunɔn lu puene. ³ Lile, enee Farisien tukɔ ti bɔfuni nɔɔɔɔɔ ɔmu ubutuni lî: <<Ekεfu bɔɔmucɔ lá be êni bǎ kpisɔ ala ɔnu yi ei woju kɔɔkɔ eti kǎ o?>> ⁴ Enee Jesi fre butu nene lî: <<O be fiakungamíní Nyati kpenkpeε mu fiɔdímíní nu lî: bubo mu tεε, ɔnu Nyati nelɔ kpaan, nuli kpisɔ, enee nuli yi ⁵ be nikan lî: Obu remue, kpisɔ ɔnu ɔnu bǎ lεε eniyia êni te yanya ɔ, enee yadaku ɔnu yi be nene aanue nîluní kpan nno kukukpɔ e? ⁶ Obue, neyê lî: kpisε lεε ɔnu yi ein élí akpan aanu ji, nana nêluní kpan nno kukukpɔ. Êni kɔ kɔ, be obue Nyati nyu daku etiε, kpan nudɔnyu nɔdakpabu ei.>> ⁷ Nikan kɔ, enee Farisien-ene se ege butuni lî: <<Alɔ kɔ, be lǎ pi be Mois tu aule lî: alɔ kpisɔ níní nala ɔnu yi eiε, be nimime kpenkpe nno êni iyê lî nɔwrɔnue nótúnú lě nálaní ei ǎ e?>> ⁸ Nubutuní kɔ jie, enee Jesi níní: <<Luboluwε kpan nefεε remu, enee Mois la bɔɔmucɔ ɔ êni bǎ fokuní nɔfu eyiεne ɔ kɔ nǎ. Bubo mu te ekεε, ɔnɔ kɔ. ⁹ Emε, makan miyê nefε lî: kpisɔ feɔn êni ɔnu yi álapumu kpisɔ lefe ein be uwrɔnɔ lha ucu yi lefee, be nóbo wraka.>>

¹⁰ Lipe mue, enee ɔnu egekpu puene ja cu nakan lî: <<Alɔ kpisɔ lεε yi êni wojue itê kɔ, be aframa já nu êni bǎ kpisɔ ɔdǎn ɔnu lefe ce.>> ¹¹ Nikan-ní kɔ, enee Jesi fre níní: <<Woju obue makaan, élímu akpan feɔn yekprî ɔcu bemu, tuun obueneε Nyati tu ɔnu mu mbasε ce. ¹² Heni-heni mue, akpan elefe nɔ êni nɔnɔ ɔruɔ mu te neemeε ákân-mu mbasi êni bǎ εse lεε yi ein; elefe êniε, sale nigbení nene; enee elefe fre êniε, entɔ ebi êni juma édi remu nunyuni rire nikan-ní ɔnu. Owu obue, kpan obu ce êni kpu êni bǎ ekprî ɔcuε, be nɔkpri nucu.>>

Ɛwɔ titiεneε Jesi ce ɔwrɔɔ êni woju

¹³ Jesi kɔnɔ unɔ lipe, enee akpan nede nɔnɔ ewiεne isi-ni lě náta nene bǎ íne mu nɔgugɔ Nyati nótú nene be ɔnu egekpu puene neteru nene. ¹⁴ Jesi idi nu kɔ, enee nakan lî: <<Laní ewiεne ɔ bǎfumu; deterumíní nene! Diki: akpan-eneε kɔ fíní nene ekεε li obue entɔ ebie li nenunɔ.>> ¹⁵ Lipe mue, enee nisíní ewiεne nita nene bǎ íne mu nice nene ɔwrɔ be nɔnɔ lipe nunya ɔ naha cǎ lefe.

Ngbafre luwε di gbrenghie êni woju

¹⁶ Jesi êni aauε nahaa, enee kpisɔ ngbafre luwɔ nno ɔnɔ bɔfuni nobutuni lî: <<Éyiye pu, woju namu ɔfɔnɔ bǎ meli lě nkuan ebi êni ákân-mu owue eli emunɔ e?>>

¹⁷ Enee Jesi níní: <<Emɔ be fobutumumu owu êni kɔ namu êni woju eti e? Kpan namu kɔɔkɔ ɔnɔ alɔ élímu Nyati ɔnu lefe kukukpɔ ce. Alɔ fíní nkuaan nuli efunue, be felu enunɔ auleene.>> ¹⁸ Nikan kɔ, enee kpisε butuni lî: <<Aule ɔfɔnɔ lεε ɔfɔnɔ e?>> Enee níní: <<Dowo kpan, dobo wraka, de'in in, dete fun, ¹⁹ supu ɔfu bǎ lεε efiyia. Eε, ɔfu afuan fíní lî fuyɔfu ɔfɔnɔ ɔfu rireε ekε. >>

²⁰ Enee ngbafre luwε níní: <<Obu feɔn-ε, ɔwǎ mefelu, be emɔ woju bǎ meli ji e?>> ²¹ Lipe mue, enee Jesi níní: <<Alɔ fíní felɔ kpan namu tuun fokufue, be a pa efunɔ ɔbɔkan-ene feɔn ɔ lě fɔcu ɔnu sikaa fɔfuɔ ledu puene. Lɔ, enee fihe ɔbɔkan entɔ te. Fíli obue, be se ege i lě fɔkpumu ege.>> ²² Kpisε ite kɔ, enee rire grɔnɔ be nise ege naha lukpomu ambε nɔkân rirehe owu kpangbalɔ.

²³ Kpisε êni gen-ε tun-ε, enee Jesi nakan iyê ɔnu egekpu puene lî: <<Makan miyê nefε nawre lî: kpún tú rirehe pu êni bǎ ɔnɔ entɔ ebi. ²⁴ Eε, fíní lî kpun tu afrumu êni bǎ obɔ anɔru numɔ mu ekεε, makan miyê nefε lî: kpún nkpɔɔ alabu-alabu tú rirehe pu êni bǎ ɔnɔ entɔ ebi.>> ²⁵ Lî ɔnu egekpu puene ti owu obue, enee woju sran nene munu mu be nakan-ní lî: <<Alɔ kɔ, be kpan kǎ nɔ êni ɔcu ɔnu íne nkuan e?>> ²⁶ Lipe mue, Jesi ikprâ nene sun-ε, enee níní: <<Heni-heni mue, kpan úkpu íli obu, Nyati eke ukpu uli woju-woju feɔn.>> ²⁷ Nikan kɔ, enee Pɔer ja cu butuni lî: <<Be ere ebi êni rɔwɔ erunɔ ɔbɔ-ɔbɔ feɔn róku ei rɔkpufu egeε, erunue, lǎ yetê yeε te e?>> ²⁸ Enee Jesi níní: <<Makan miyê nefε nawre lî: ɔnu Nyati yesê ege yetite woju-woju feɔn be Kpan êni Wɔe yepi ete ɔnu líkpen-ε eti yanyaku ɔnu munu lokue gbein-ε, nefε ebienεε fukpumíní egeε, fípiní ete gbrenghi líkpen ndiɔ ewɔ aanu eti le fílní ɔmu bǎ eti puene fikprâní Israel busu ndiɔ ewɔ aanue eti. ²⁹ Lipe mue, kpan feɔn ebi êni wɔ kan, makpi, meyi, bǎ, yia, ewɔ, kpe ku ei emunɔ íne mue, yehe lefe yebubue ɔkɔ obue nuwɔ nuku eiε tuun nkpɔɔ alabu-alabu fre bɔɔ. Enee eseji nkuan ebi êni ákân-mu owue fre yeli enunɔ. ³⁰ Makan miyê nefε lî: akpan-eneε ti cǎ, nɔnɔ mu kpangbalɔ yeε ege, enee obueneε kɔ egeε, nɔnɔ mu kpangbalɔ yeε anti.>>

Nu nno juma puene êni woju

20 Jesi nû eti cú nyandra mu owu nno nakan iyê ɔnu egekpu puene lî: <<Entɔ ebi êni wojue tê fíní ejikpe pu nno êni nede juma puene lha idi ɔnu juma ekε. ² Lî ninye njomu jru mu nɔɔɔ juma puene nɔhaa, enee nihe tukɔ be ɔɔɔ mu nikan nitení lî nîwe nene nu nno juma êni lu, be nide nene na ɔnu ejikpe te nedíní juma. ³ Wanci nembɔ mu bɔmu nunya nahaa, enee nɔdu

elefe nu ji éni yêhe juma be ku ei ngbaru eti. ⁴ Nídi nene nué, enee nikan niye nene íḥ: <Nefe fré aní ɔmu ejikpe te diní juma bɔɔ uku yɔmué, môtú nefe ɔnu mu luwé>. ⁵ Níkan kɔ, enee heni-heni mu na nedíní jumaa. Nu íbeé, enee ejikpe pué de elefe ji a ejikpe te be, yɔmu éni wanci énti mu fré, nílí kɔ éké ji. ⁶ Gba, ɔ́ kú wanci eene mué, enee nídi elefe nu ji éni hɔhɔ ɔnu ngbaru be nubutu nene íḥ: <Emi be tuun bɔɔ be oku kɔ, fukuní ei ébi ehéi kɔ e?> ⁷ Nubutu nene kɔ, enee nakan-ní íḥ niehemíní kpan yéde nene. Lúpe mué, enee níní, alí kɔ, be nene fré naní ɔnu ejikpe te nídíní juma íe. Enee heni-heni mu naní.

⁸ Udón kɔ nu ɔ́ ruwa mué, enee ejikpe pué kan ye ɔnu juma akpra-eti pué íḥ nira jumadí puéne feín núbó bu obueneé ɔ́n ege íe eti níwé nene lu tuun bɔɔ íḥ nókufu obueneé tí ɔ́ ɔ́ eti. ⁹ Lúpe mué, enee heni-heni mu juma akpra-eti pué bo bu obueneé ɔ́n ege íe eti be ɔ́tu ɔ́tu mu nɔh-nɔh feín nu nɔh juma éni luwé íha. ¹⁰ Obueneé bo bu juma njomu jru mué ɔ́di nu kɔ, enee notutru íḥ: yelí be nenuní luwéé yɔkɔ nanuan ambiéne feín énié. Gba, íhe neneé, enee juma akpra-eti pué tu nene sika numu baa íe. ¹¹⁻¹² Lúpe mué, enee núcuní tebibe ejikpe pué ríre nohuhrun níkan-ní íḥ: <Ohoo! Akpan-eneé ɔ́n ege íe, wanci nɔ kukukpɔ agbra céé nidíní juma. Ériníe, njomu jru mu neeme rubo bu ridi juma bu ére, gbe fré tɔn ére. Enee obu cé, féwé ére lu ɔ́hɔn íeé ɔ́n éni!> ¹³ Níkan-ní kɔ, enee ejikpe pué ra ɔ́tu mu nɔh be nakan iyêni íḥ: <Amuan, míléfu dufre kɔkɔ! Kraa íḥ fóbó bu fédi jumaa, ɔ́wá ritite numuti íḥ môtufu nu nɔh juma éni luwé. Be gba, emi be febibe té e?> ¹⁴ ɔ́ ɔ́fu jumaa fidie éni luwéé íḥ fâ. Émí, muɔ́fu éni bɔ́ mewe afuan obué ɔ́n ege íe lu ba nɔh fíní éfé éké. ¹⁵ O be míní: ɔ́kɔkɔ ɔ́mu síkaa, mókú éni bɔ́ ɔ́tu méli obué muɔ́fu e? O be namué mélié, enee níke nowofu e?> >> ¹⁶ Jesi nehi ukufu, enee nupu eti íḥ: <<Heni-heni mué, akpan-eneé tí ɔ́ yése ege, enee obueneé nɔ egeé yése anti.>>

Jesi nesê ege ukuatu enini uou éni woju

¹⁷ Jesi nó atingbre eti naha Jerusalem ebi té, enee de ɔ́nu akpan ndio éwí aanu é ɔ́fu ríre be nakan iyê nene íḥ: ¹⁸ <<Kpraní: raha Jerusalem té. Téé, nònyuní Kpan éni Wíe nutuní tɔ́yí pu ɔ́kɔkɔéne íe auleyiye puéne, enee nene fré íne yaha ɔ́ nɔh éni bɔ́ nowoní. ¹⁹ ɔ́nu mu lúpeé, núcuní nutuní akpan-eneé élí Juf-é yelíní miyí-miyí yojuní ngbre mu. ɔ́nu egeé, núcuní níha nitêní amia-mu tîn eti nuwoní, enee yɔ́dón bɔ́ munuwí énti étié be nòh lu uou mu ninye.>>

Sebede éwí aanu éni woju

²⁰ Lúpe mué, enee Sebede yi de ɔ́nu éwí aanu tí ɔ́fu Jesi be kutu ɔ́nu anti íḥ obutuní woju nɔh kɔ. ²¹ Jesi ɔ́duní nu kɔ, enee butuní íḥ: <<Ékefu woju kɔ o?>> Be yie

níní: <<Mɔ́gugɔ́fu, bɔ́ fitê woju-woju feín eie, be tu ɔ́mu éwí aanu obueneé pí ete bɔ́fu: nɔh ɔ́tu kɔ́sɔ́ bɔ́ íḥ nɔh fré ɔ́tu nimebɔ.>> ²² Níkan kɔ, enee Jesi kan ye nene íḥ: <<Fédímíní obué fobutumíníe an. O be míní: gbredi éni kɔkɔ obué ɔ́mu numutié, fíkpríní eti kɔ íe e?>> Enee nubuaní mu íḥ níkpríní. ²³ Lúpe mué, enee Jesi níní: <<Heni, kɔkɔ obué, yɔkɔ nefe numuti íe. Enee, obué lí emuní kɔ́sɔ́ bɔ́ íe nimebɔ éni ɔ́h wojué éké, élímu ɔ́mu ɔ́nku ɔ́n; akpan-eneé céé ɔ́mu Bɔ́ tite ɔ́ obueneé te nene íe, enee yelí nenuní.>>

²⁴ Egekpu pu ndio ambiéne iti woju obué, enee nuhun ja nene be núcuní tebibe nanuan aanu ríre. ²⁵ Éni kɔ kɔ, enee Jesi ra nene feín nubɔ́funí be nakan iyê nene íḥ: <<Fíduní an íḥ: etei puéneé nɔ maíneé íne eti ɔ́ju éni bɔ́ éli akpan feín éni nyɔ́n. Eseji ɔ́kɔkɔéne fré ɔ́tu ɔ́tu bɔ́mu ɔ́tu eti ɔ́kan be kpan lefe íkan ji. ²⁶ Nefíne éké, nídeté kɔ. Alí kpan kɔ níní nelí ɔ́fu mu ɔ́kɔ, be níte nefe feín éni ɔ́su pu. ²⁷ Éé, alí kpan kɔ níní nelí ɔ́fu mu éni kpaan kan munu kɔ feín-é, be níte nefe feín éni beyepu. ²⁸ Heni-heni mué, Kpan éni Wíe íemu éni bɔ́ kpan ɔ́suní, nana nie éni bɔ́ ɔ́su kpan tuun bɔ́ íḥ nuo néwéni íne eti lu.>>

Nunuwífu pu aanu Jesi bɔ́kɔ éni woju

²⁹ Íḥ Jesi íeé ɔ́nu egekpu puéne temu ebíe niraní Jerikoe nahaa, enee dedeku ɔ́kɔkɔ kɔkpu nene. ³⁰ Lúpe mué, enee nunuwífu pu aanu éni pí ete atingbre numué tí nene nga be nala lubuo ɔ́kan íḥ: <<Nyɔ́n! Dafid éni Wí! Tuku ére íedu é!>> ³¹ Lubuoé nalaní kɔ, enee akpan netiti uku nene ɔ́mu. Obu céé, nana ɔ́kɔkɔkɔn líbuo níkan-ní íḥ: <<Nyɔ́n! Dafid éni Wí! Tuku ére íedu é!>> ³² Jesi unu inyee, enee ra nene bɔ́ níha níheníe, be butu nene wojué nyɔ́funí éni bɔ́ nelí ɔ́tu neneé. ³³ Enee nakan níyêní íḥ: <<Nyɔ́n, tu ére rídí ére!>> ³⁴ Níkan-ní kɔ, enee Jesi té bua lí ɔ́kɔkɔ be nucu bɔ́ níkɔkɔn nene nunuwí. Ngbo eti lúpeé, enee neduní ére be núcuní atingbre ɔ́kɔkɔn ege níhaní íe.

Jesi éni Jerusalem téé aa éni woju

21 Jesi íeé ɔ́nu egekpu puéne éni íha tuun ɔ́tu Jerusalem uku Betfase ebíe éni wutu lugbu ébi éni ɔ́fu Olífie Lífé téé, enee Jesi ɔ́tu ɔ́nu egekpu pu aanu ² be kan ye nene íḥ: <<Aní ebíe nɔ antié té. Fukuní téé, fíduní afrumu yi nɔh éni nurukuní eie nu íeé ɔ́nu luwí éni. Suon-ní ei íḥ fédení nene fésimíní. ³ Alí kpan kɔ nobutu nefe íḥ pí be feluní kɔ, be kan yení íḥ: Nyɔ́n lí obué nobutu. Lúpe mué, kpan ébi yala lí fídení nene fíhíní.>> ⁴ Woju obué nese kɔ, ɔ́tu owu ébi éni Nyati sé ɔ́nu numuti-eti pu nɔh mu kan lá íe ése eti. ⁵ Enee kí íḥ níkan: Kan yení Jerusalem ebi puéne íḥ: Dúku: ɔ́fu gbrengrbie nó afrumu eti, tasu mué, afrumu luwí eti, enee nehi nefuní té té bléé ɔ́kɔkɔ mu!

⁶ Heni-heni muε, Jesi egekpu pu aanuε á, enεε li fíní l̄́ Jesi kaan eke ⁷ be de afrumuεεne i. L̄́pe muε, enεε akpan de trale p̄́pe afrumuεne gen eti be Jesi ya luw̄́e eti pi ete. ⁸ Ɖnu egeε, enεε akpan kprangbal̄́ de trale p̄́pe atingbree eti, be elefe fr̄́e ce mitin alakpu p̄́pe l̄́e. ⁹ L̄́pe muε, akpan okpo-okpoε n̄́ni ege l̄́e ant̄́e n̄́gu ile l̄́: <<Dafid éni W̄́! Osana! Adamanga éni ɔw̄́ɔ n̄́ni kpan ebi éni nut̄́pu iε ein! Osana nile ent̄́ te fr̄́e!>>

¹⁰ Akpan n̄́w̄́k̄́ku Jesi l̄́ɔ tuun b̄́ɔ be nukuní Jerusalem te be c̄́ neeme naja. L̄́pe muε, enεε akpan elefe eke nobutu l̄́: <<O be eb̄́ tasu n̄́?>> ¹¹ Enεε elefe nakan iyê nenε l̄́: <<Nasaret eb̄́e n̄́ Galile wutu luḡ́buε eti t̄́e éni Nyati numuti-et̄́ pu n̄́n̄́ k̄́ éni niraní Jesiε.>>

En̄́pa puεneε Jesi be ku gbein-ε éni woju

¹² L̄́ nukuní Jerusalem t̄́e, enεε Jesi a h̄́ t̄́ȳ́lȳ́-c̄́ t̄́e. L̄́pe muε, enεε nibe akpan-enεε neȳ́lȳ́ owu l̄́e obuene fr̄́e napaa fḗn nuku gbein. Ɖnu mu l̄́p̄́e, niti sika ɔnyuku puεne table l̄́e brandre éȳ́lȳ́ puεne líkpen-enε fḗn nuku. ¹³ Ɖnu egeε, enεε nakukua nenε munu n̄́kan l̄́: <<T̄́ȳ́lȳ́-c̄́ éni ine etiε, ki l̄́ Nyati kan be nimime nulaní ei: Em̄́ni kaan lí inenu-c̄́. Enεε obu ce, nefε f̄́c̄́u f̄́t̄́éni nef̄́ni in̄́in c̄́!>>

¹⁴ Jesi h̄́n̄́ɔ n̄́n̄́ t̄́ȳ́lȳ́-c̄́ l̄́p̄́e, enεε nunuw̄́fuε l̄́e líkake puεne d̄́ɔn̄́ɔ ti b̄́ɔfuni be nubun̄́n̄́ nenε. ¹⁵ T̄́ȳ́lȳ́ puεne éni ɔk̄́k̄́uεne l̄́e auleyiye puεne id̄́ akpruaenε nḗle nu l̄́e eseji ewi tut̄́enεε n̄́ t̄́ȳ́lȳ́-c̄́ l̄́p̄́e n̄́w̄́k̄́k̄́un̄́i kan l̄́: <<Mun̄́u l̄́ku n̄́li Dafid éni W̄́e éni!>> enεε t̄́e nebibe nenε l̄́k̄́ul̄́. ¹⁶ L̄́pe muε, enεε nakan niȳ́éni Jesi l̄́: <<Owuε ewiεne nakaan feti naa?>> Enεε Jesi n̄́n̄́: <<Eε meti, be l̄́ te e? O be Nyati éni ákaan kan l̄́: F̄́t̄́u ewi tut̄́i l̄́e mun-w̄́εenε fr̄́e b̄́ɔɔ n̄́w̄́k̄́k̄́ufu be nimime nulaní eiε, f̄́ak̄́ngam̄́n̄́i mu naa?>> ¹⁷ N̄́kan l̄́ɔ, enεε ene l̄́e ɔnu egekpu puεne ein, nulaní nenε i be naní Betani ebi te nulaní.

T̄́n̄́-ε Jesi bo sansaan éni woju

¹⁸ Nu ica njomuε, enεε Jesi l̄́e ɔnu egekpu puεne ein se ege naha Jerusalem ebi te. C̄́t̄́e nahan̄́e, enεε Jesi nuh̄́n̄́ nowo. ¹⁹ N̄́la nu ant̄́e, enεε n̄́di fig t̄́n̄́ n̄́n̄́ nu éni nye eti atingbree numu be n̄́n̄́ ná l̄́ n̄́h̄́u ɔnu ew̄́e n̄́e. Gba, nuku t̄́e, be ki: r̄́ti bibi wuyaa, ɔr̄́n̄́ ewi k̄́ɔk̄́. L̄́pe muε, enεε nubo t̄́n̄́-ε sansan n̄́kan l̄́: <<Ákân-mu l̄́ furun ewi ji!>> Enεε heni-heni mu t̄́n̄́-ε u he i ngbo eti ce.

²⁰ Jesi egekpu puεne id̄́ nu l̄́ɔ, enεε woju sran nenε munu mu be nakan-ní l̄́: <<L̄́ li be t̄́n̄́ obu ehe i gbraceεe obu l̄́ɔ e?>> ²¹ Enεε Jesi n̄́n̄́: <<Makan miyê nefε nawr̄́e l̄́: al̄́ fucuní té f̄́t̄́ém̄́ni eti be luboluw̄́i é̄́l̄́ nefε aanu-aanuε, fukpuní éni b̄́ fel̄́n̄́í f̄́n̄́í l̄́ m̄́li t̄́n̄́ obuε eke l̄́e. Enεε b̄́ úd̄́n̄́-mu obu eti ce; al̄́ fukan fiȳ́éni l̄́fe obu fr̄́e b̄́ɔɔ l̄́ nuruo ei ná n̄́p̄́í jenfie dikp̄́e, l̄́

heni-heni mu εse l̄́ɔ eke. ²² Eε, al̄́ n̄́ɔfu t̄́e un̄́ Nyati etiε, woju k̄́ɔk̄́ fḗn-ε f̄́butuní l̄́ɔ ekeε, n̄́li nutu nefε.>>

C̄́ Jesi éni b̄́muc̄́ɔ un̄́ ih̄́e éni woju

²³ Jesi n̄́u eti á Jerusalem ebi te, enεε h̄́ t̄́ȳ́lȳ́-c̄́ t̄́e neyiye woju. L̄́pe muε, enεε t̄́ȳ́lȳ́ puεne éni ɔk̄́k̄́uεne l̄́e Juf-enε éni ine-et̄́ puεne j̄́ b̄́ɔfuni nobutuni l̄́: <<Em̄́i éni b̄́muc̄́ɔ mu fili owu obuene? Tasu muε, eb̄́i tufu b̄́muc̄́ɔ obu?>> ²⁴ Enεε Jesi ja cu nakan l̄́: <<Emε fr̄́e, mehi mubutu nefε woju n̄́n̄́ l̄́e b̄́ɔ fub̄́am̄́n̄́i muε, be m̄́kan b̄́muc̄́ɔ ɔf̄́n̄́i muε m̄́li owu obueneε miyê nefε. ²⁵ M̄́n̄́: Jan éni batem-ε li akpaan, Nyati tuni ɔnu mu b̄́muc̄́ɔ, naa kpan e?>> Nubutu l̄́ɔ, enεε nesisiní numu ei n̄́kan-ní l̄́: <<Al̄́ r̄́d̄́í r̄́kan r̄́n̄́í Nyati li obuε tuni b̄́muc̄́ɔ, n̄́butu ere l̄́ pi be r̄́c̄́ú ɔnu wojue rét̄́e-mu j̄́k̄́pa. ²⁶ Eseji, al̄́ r̄́kan l̄́: kpaan, akpan neeme b̄́ íkpr̄́mu úcu ambe nen̄́ni ant̄́e, Jan lí Nyati éni numuti-et̄́ pu.>> ²⁷ N̄́n̄́-ní tuun b̄́ɔ ul̄́, enεε n̄́kan-ní l̄́ n̄́d̄́m̄́n̄́í an. Enεε Jesi n̄́n̄́: <<Al̄́ l̄́ɔ, be emε fr̄́e b̄́ m̄́kan b̄́muc̄́ɔ ɔf̄́n̄́i muε meli owu obueneε miȳ́emu nefε l̄́e.>>

Ewi ekp̄́s̄́i aanuε éni woju

²⁸ Jesi n̄́u eti cú nyandra mu owu n̄́n̄́ nakan iyê Juf-enε éni ine-et̄́ puεne l̄́: <<Kpraní woju n̄́n̄́: kp̄́s̄́i n̄́n̄́ k̄́n̄́ ewi aanu, enεε na nihe n̄́n̄́ be n̄́kan niyeni l̄́: <Ɖmu w̄́, amunu a ejikp̄́e te di juma!> ²⁹ Enεε w̄́e n̄́n̄́í námú. Gba, ul̄́e, enεε íne mu ini be niyε eti na. ³⁰ Eseji kp̄́s̄́iε k̄́n̄́ woju baa yê w̄́ n̄́n̄́ amb̄́i fr̄́e, enεε w̄́e n̄́n̄́: <B̄́ m̄́éti, m̄́ha>. Gba, ul̄́e, enεε námú ji. ³¹ Enεε mobutu nefε: ewi aanu obuε, ɔf̄́n̄́i li ɔnu b̄́ éni t̄́e eti wojue e?>> Nubutu nenε l̄́ɔ, enεε nubuan̄́ mu l̄́: w̄́i ebi éni n̄́ti c̄́ na n̄́kan owu niyεε. L̄́pe muε, enεε n̄́n̄́: <<Makan miyê nefε nawr̄́e tasu l̄́: lapode puεne l̄́e wraka eyiεne nana nesên nefε i uh̄́o ent̄́ ebi te. ³² D̄́l̄́: Jan Batis í yê nefε l̄́ b̄́ fel̄́n̄́í l̄́ Nyati obu nefε sese puεne, enεε f̄́c̄́úm̄́n̄́í owuε n̄́kaan f̄́t̄́ím̄́n̄́í. L̄́pe muε, lapode puεne l̄́e wraka eyiεne eke cú tí. Obu fr̄́e b̄́ɔɔ f̄́d̄́n̄́í nu l̄́ɔ, ɔt̄́ú f̄́w̄́m̄́n̄́í nef̄́ni un-enε f̄́ók̄́úm̄́n̄́í ei f̄́ók̄́úm̄́n̄́í te f̄́t̄́ém̄́n̄́í eti.>>

Jumadi pu t̄́e un̄́ puεne éni woju

³³ Jesi n̄́u eti, enεε nakan l̄́: <<Tiní nyandra mu owu n̄́n̄́ ji: kp̄́s̄́i n̄́n̄́ t̄́ ejikp̄́e, enεε tu difen mitin mu be me ngbaya reru tuun buan-mu. Enεε gba n̄́li num̄́ n̄́n̄́ éni n̄́fiuní mitin ew̄́e l̄́e mu be eseji n̄́li ent̄́ c̄́ n̄́n̄́ éni kpan yala mu yas̄́san k̄́p̄́e. Ɖnu egeε, enεε nucu k̄́p̄́e n̄́la juma puεne ɔnku be na rusu nud̄́n̄́. ³⁴ Uku mitin ewi ɔhu nuε, enεε nut̄́ɔpu ɔnu ɔsu puεne tuk̄́ a he juma pu eb̄́iεne l̄́ ɔcu ɔnu k̄́p̄́e éni b̄́ɔɔ nya muε esini. ³⁵ L̄́ nukuní t̄́e, enεε juma puεneε nyu nenε ju tuun li n̄́n̄́ ɔk̄́, wo n̄́n̄́, be eseji ku n̄́n̄́ fr̄́e mbobu wo.

³⁶ Ejikpe pue tú ́su pu elefe ́ni bubue ko ambienee á te. Enee, nene fre, juma pueene li nene f́ńi ambiene eke. ³⁷ Lipe mue, enee ejikpe pue tu ́w ́w ́w ́w wle a te ambe notutru ĺ: yaláuní ambi. ³⁸ Ĺ juma pueene di wle nu ́ni nehie, enee ńnyu numu lkan ĺ: <Ejikpe pue ́ni aja pue ń. Tu rúwóní ĺ aja ́nyuku eli erunl!> ³⁹ Enee heni-heni mu nonyuní nujaní ei ninyakuní ei ejikpree mu nuwoní. ⁴⁰ Enee mobutu nefee: alí ejikpe ́nu b́w lha tee, ĺ nítê nuli juma pu akpasua obuene e?>> ⁴¹ Enee nubuaní mu nikan-ní ĺ: <<Obue eke, ákân-mu ĺ nutuku akpan té un pu obuene ledu. Ńtu nuwoní nene feun ĺ gba ńcu kpee nála akpan elefe ́ni, ́nu yoku mitin ewl ́hu nu be yala kpee ́ni ́w ́w nya mue l ́ ýtunle ́nku.>>

⁴² Lipe mue, Jesi já cú nakan ĺ: <<Ekefu owue nimení ko Nyati kpenkpee mu tee, fiakingamíní mu ḱ o? Enee ki ĺ kan: Lubobu ebi ́ni kanru pueene be la kpee, enee nana nyuku li lubobue pi kan b́dikpa-́w be tu kaan nye ja nu. Woju obue, Nyati ́w ́w li, enee obue nuli, já nu tuun śn l.

⁴³ Enee makan miyê nefee ĺ: nefee fre Nyati yegbê nefee entí ebi ́ni jumaa ýcu yala obuoe elefe mu akpan ́ni yedi be nfrusue yanyâni mue ́nku. ⁴⁴ D́ku: lubobu ebi ́ni mikan ́nu wojue, alí kpan ipi etie, kpan obu yobuu ei. Gba, alí lubobue li obuoe pi kpan etie, be ́kpa ́w enee ýkpa ́w ei.>>

⁴⁵ Teyiye pueene ́ni ́w ́w enee lée Farisíen-enee ití ́w, enee nyu numu ĺ: nene li obuoe nakan owu obu nuku nene eti. ⁴⁶ Lipe mue, nujujuní ́ni b́ ńnyuní, enee gba, ́ni dedekue nobu ĺ nuli Nyati ́ni numuti-eti pu remue, la wo nene.

Yiwo nuwan nyandra ́ni woju

22 Jesi ń eti cú nyandra mu owu nno ji nakan ĺ: ² <<Entí ebi ́ni wojue t́ f́ńi kpan nno ́ni la table ́nu wí ́ni yi ́hón mue ́ni wojue eke. ³ Nut́pu ́nu ́su pueene lha ura anuan-enee nkra nite ie, enee ḱk ḱk ékprímu ́ni b́ ie be ́su pueene se ege i kan yeni. ⁴ Enee nutu ́su pu elefe ji a he anuan ebíene nakan ĺ: <Dru etei pue níni rukan ríyê nefee ĺ: ́w ńtu nówoní midên lée gbete nnie kpa-kpaaene nényuní mbw ́w nítitení ́w owu, finí ́nu fet-é nuwan>.

⁵ Owu obu frée ́su pueene kaan, anuan ebíene été su; obu inye be naha ́nu ejikpe, obu ijaú ́w naha ́nu enipa mu; ⁶ enee gba obuenee ámu ́w nyu ́su pueene ju li ́ru-ru tuun wuwou nene.

⁷ Kpise ití owue see, enee té bibeni be nutu ́nu sru-daene a wuwou té un pu obuene feun, eseji cau nno ebíe l fre. ⁸ Dru egee, enee nakan miyê ́nu ́su pueene tukó ji ĺ: <Kpraní: mbw ebe, eseji owuene feun ́h́n numu, enee gba médi nu ĺ: akpaan mikraa, náfá-tamíní ́ni b́ niení table obu nuwan. ⁹ ́ni ko ́w, be

aní ngbaruene eti raní kpan ḱk feun-é f́b́an-níe í ́nu tablee nuwan.>

¹⁰ Nikan ́w, enee heni-heni mu ́nu ́su pu obuene a be nede akpan ḱk feun eee niheníe: mramra pueene o, anamu pueene o, tuun ́w be lugbaan i gboun. ¹¹ Dru egee, enee nuhó nakprá akpan-enee ko lugban tee. Lipe mue, nudi kpan nno nu ́ni ́w ́w yiwo trale, ¹² enee nubutuni ĺ: <Amuan, ĺ pi be f́w ́w yiwo trale be sake fuhó ébi e?> Gba, kpise ĺdi ĺ b́ etê akan. ¹³ Lipe mue, té bibeni, enee nura ́nu ́su pueene nikan miyê nene ĺ: nonyuní kpise níméní mba b́ lée lka ĺ nówoní nálaní gbein dambrie mu te. Te li obuoe ńtu mutú nice enyi mu.>>

¹⁴ Jesi nehi urukue, enee kan ĺ: <<D́ku: Nyati ara akpan kpangbal, enee obuenee níde ye li enni pueene, éb́buemu.>>

Lapo éwe ́ni woju

¹⁵ Farisíen-enee ití obuoe Jesi kaan, enee a nyu asure be me woju ́ni b́ ńcuní eti ńjujuní ́nu ĺ ńnyuníe ruku ei. ¹⁶ Enee gba nutuní nenuni ege pueene tukó lée Eró ́ni pueene tukó fre a heni. Lipe mue, enee nakan-ní ĺ: <<Éyiye pu, rudi an ĺ: ful nawre pu, eseji fucu woju nawree eti fiyê kpan Nyati ́ni atingbree. Ee, fiye kpan munu; efune, élímu ĺ kpan te ko f́kpramu bemu.

¹⁷ ́ni ko ́w, wojue rehi rubutufue, kan efuni ĺ fitê fututru ye ere. O be fáta ́ni b́ rewe lapo ́tu Etei pu Sesar e?>>

¹⁸ ́ni Jesi di woju un-é ko nno otutru mue aan, enee nakan miyê nene ĺ: <<Nefee numuti aanu-aanu pu obuene, emi be fi f́hunkumíní e? ¹⁹ Yemini sika fucu f́wení lapoe.>> Enee heni-heni mu nuncuní sika kpen-gre nno niyení. ²⁰ Lipe mue, enee nubutu nene ĺ: <<Eb́ ́ni munu ń? Eseji eb́ ́ni rire woju ko sika kpengre obu eti e?>> ²¹ Enee nubuaní mu ĺ Sesar. Lipe mue, enee níni: <<Alí ́w, be obuoe li Sesar ́ni ́w ́w, cuní ́w ́w tuní ĺ obuoe li Nyati ́ni f́w ́w ́w f́tuní lée.>> ²² Jesi lkan ́w, enee woju a nene íne mu neeme be nlaní ei naní ege.

Lu uou mu ́w énye ́ni woju

²³ Nu ba obuoe, Sadisíen-enee fre á hé Jesi le. Nene obuene li obuoe níni lu uou mu ́w énye ́w ́w ńni ń.

²⁴ Nujaní owukan lubuo nuncuníe, enee nakan-ní ĺ: <<Éyiye pu, Moí t́ ere aule ĺ: Alí kpan ḱ ́w yi be ́w ́w wí lée ́nu ein tuun ́w be ue, be ́nu makpi nucu yié ńhón. Lipe mue, ewíenee ́nu makpie ýru lée yi ebi ein-é, ye li ́nu ewl. ²⁵ Be eruni ébie, akpan makpi nambu ń, enee nno mu kpankpree hón yi ́w lée ́nu ein, ́w ́w wí ḱk tuun u. Ĺ nue, enee heni-heni mu ́nu makpie b́funie cu yié le. ²⁶ Ene fre nudón lée yi ebi ein tuun ń, ńw ́w wí, enee makpi eenti mue cu yié le. Ĺ tuun nene nambu kpree nuní feun, ḱk ́w ́w wí lée

yi ebi ein. ²⁷ Onu egee, yi fre uo le. ²⁸ Enne robutfu, cɔni yoku lu uou mu ɔnɔ ɛnye nuɛ be nene fre nɔnɔ ninyenie, ɛni nene nɔmbu kpreɛ nɔhɔn-ni yi baa, ɔfɔni tasu yɔɔ yi e?>> ²⁹ Nɔkan-ni ɔɔ, enee Jesi nɔnɔ: <<Obue nimime nɔlanɔ ei Nyati kpenkpreɛ mu tɛɛ, fɛdɔmɔni an; eseji Nyati ɛni lɔ te kuraa, fɔnyɔmɔni numu. Obue, enee tu be fɔkunɔ kpreɛ nɔ. ³⁰ Dɔki: cɔni akpan yɔnɔ lu uou mu yenyee, mine ɔhɔn bɔ ɔnɔ; kpan feɔn yetɛ fɔni ɛnti ngbafre eke. ³¹ Gba, lu uou mu ɔnɔ ɛnye ɔnɔnɔ ɛni wɔjuɛ, o be obue Nyati kan be nimime nɔlanɔ nefɛ ɔ flakungamɔni mu e? Nyati kɔn lɔ: ³² Emɛ muli Abraham ɛni Nyati, Isak ɛni Nyati, Jakob ɛni Nyati. Heni-heni mu Nyatiɛ, nɛli akpan-eneɛ nkuaan ɔnɔ muɛ ɛni Nyati, nana akpan-eneɛ nkuaan nɔ muɛ ɛni Nyati nɔli.>> ³³ Lɔ dedekue ti ɛnti wɔjuyiyee, enee wɔju a nene feɔn ine mu.

Auleɛ nya munu tasuɛ ɛni wɔju

³⁴ Cɔni Farisɛɛn-ene ti lɔ: Jesi ɔtu Sadisɛɛn-ene numuti ebe ɔɛ, enee ni nihenɔ cɔ baa lɔɛ ji ³⁵ be nɔnɔ mu nɔnɔ ɛni di Auleɛ an tasuɛ cu owukan lubuo nɔjɔnti ɔmu ubutuni lɔ: ³⁶ <<ɛyiye pu, auleɛne feɔn muɛ, ɔfɔni nya munu tasu e?>> ³⁷ Enne Jesi nɔnɔ: <<Obue ɔkan lɔ: Yɔfu Adamanga ebi ɛni lu ɔfu Nyatiɛ ɔfu tɛ neeme mu, ɔfu bubɔ neeme mu lɛɛ ɔfu ɔtutru neeme muɛ. ³⁸ Obue, enee lu auleɛ nya munu tasuɛ nɔ. ³⁹ Gba, obu freɛ bɔfɔnɔ, enee lu obue ɔkan lɔ: Yɔfu afɔan fɔni lɔ fuyɔfu ɔfɔnɔ ɔfu riree ekeɛ. ⁴⁰ Makan miyɛ nefɛ lɔ: aule aanu obuɛneɛ, enee lu Auleɛ neeme lɛɛ owu feɔn-ɛ Nyati numuti-ɛti puɛne yiyee ɛni ineɛ nɔ.>>

Dafid lɛɛ Kris-ɛ ɛni agbra wɔju

⁴¹ Cɔni Farisɛɛn-ene si yiaa, enee Jesi butu nene lɔ: ⁴² <<Nefɛ, lɔ fitɛ fubuni Kris-ɛ e? Ebɔ ɛni wɔ nɔli e?>> Enne nubuanɔ mu lɔ Dafid ɛni Wɔ. ⁴³ Nɔja nucue, enee nakan lɔ: <<Be lɔ pi be cɔni Bubɔ Wɔɔn i Dafid ɛtiɛ, nra Kris-ɛ lɔ ɔnu Nyɔni e? Heni-heni muɛ, ki lɔ nɔkan: ⁴⁴ Adamanga kɔn yɛ ɔmu Nyɔni lɔ: Se ɔmu kɔsɔnɔ ɛbi pi ete tuun bɔɔ lɛ mɛde ɔfu ɛfe puɛne mɔkufu lɔka mu fɔku nene lɔka ɛti. ⁴⁵ Enne mɔnɔ: alɔ Dafid ɔnɔnɔ naranɔ ɔnu Nyɔni, be lɔ pi be eseji nɔli Dafid ɛni Wɔ e?>> ⁴⁶ Owu obue Jesi butu neneɛ, nɔnɔ mu kɔkɔ ɔkpɔ ɔbɔamu mu. Lɔ nu lɔɛ be nahaa, kpan ɔkpɔ ɔcɔ wɔju kɔkɔ ɔbɔtumɔni ji.

Auleyiye puɛne lɛɛ Farisɛɛn-ene ɛni wɔju

23 Lɔɛ muɛ, Jesi nyɛpu lubuo ɛti, enee nakan iyɛ ɔnu egekpu puɛne lɛɛ dedekue neeme lɔ: ² <<Auleyiye puɛne lɛɛ Farisɛɛn-eneɛ, Mois ɛni numu-cɔ nucɔ nenenɔ Auleɛ aka nukunɔ nefɛ. ³ ɛni nɔ ɔnɔ, obu feɔn-ɛ nakan niyɛnɔ nefɛɛ, cu tenɔ ɔkpa nyu kan-ni ɔnɔ. Nenɔni ɛniɛe eke, ɔtu nɔdesɛ nefɛ. Dɔki: nakan-ni, sake nɔnɔnɔ nɔcumɔni ɛti nɔnɔmɔni ei. ⁴ Nene

obuɛneɛ, nunenɔ ɔkɔ linlɔ nɔdapunɔ akpan, sake nɔkɔmɔni ɛti nɔbukamɔni kpan nɔdamɔni luwɔ fre bɔbɔ.

⁵ Wɔju-wɔju feɔn muɛ, nenɔni obu cɛɛ nujuɔniɛ, enee lu obue nɔnɔnɔ be akpan yɔwɔku neneɛ. Dɔki: nenɔni keteku ɛwɔneɛ nime nururukunɔ likpɛn-ɛ ididiu ɔku akpan feɔn ɛniɛ. Eseji nenɔni baɛneɛ nɔ nɔnɔ tralɛ numutiɛne freɛ fɔfɔn ɛlehɔn tuun sɛn ɔ. ⁶ Alɔ nɔhanɔ fet kɔ nuwaan, ɔcɔneɛ yi nuɛ, enee nipini ete. Alɔ ulɔ eyia-cɔneɛ tɛ freɛ, be anti enee nipini. ⁷ Eseji, alɔ nanyanɔ gbein nɔseniɛ, nuɔɔfɔni ɛni bɔ akpan araku nene ɔsupu mu ara nene "ɛyiye pu" fre. ⁸ Nefɛ eke, ɔtumɔni kpan kɔkɔ nɔdara nefɛ ɛyiye pu. Nefɔniɛ, akpan makɔ cɛɛ fɔnɔnɔ be fɔkan-ni "ɛyiye pu" nɔnɔ kukukɔ nɔ lɔɛ. ⁹ Onu ba nɔnɔ, daramɔni ɔfɔ mu kpan kɔkɔ "Bɔ". Nefɔniɛ, Bɔ nɔnɔ kukukɔ cɛɛ fɔkan-ni, enee lu Nyati ebi ɛni nɔ ɛntiɛ. ¹⁰ Eseji ɔtumɔni kpan kɔkɔ nɔdara nefɛ "Eteɔ pu" fre. Nefɔniɛ, Eteɔ pu nɔnɔ kukukɔ cɛɛ fɔkan-ni, enee lu Kris-ɛ. ¹¹ Dɔnɔ an lɔ: nɔfɔ mu ɛni kpan lɔkuɛ, enee lu kpan ɛni lu nefɛ feɔn ɛni ɔsu puɛ. ¹² ɛɛ, kpan feɔn-ɛ yahan rire ɛntiɛ, Nyati yesini ei, enee kpan feɔn eke yesi rire ɔɛ, Nyati yɔrɔnɔnɔ lɔku.>>

¹³ Jesi nɔnɔ ɛti nakan lɔ: <<Nefɛ auleyiye puɛne lɛɛ Farisɛɛn-ene, akpan numuti aanu-aanu puɛne, musue li nefɔnɔ! Dɔki: fɔjɔn-ni akpan cɔ lɛ ɔhɔ ɛnti ebi tɛ. Nefɛ nɔfɔnɔ fɔhɔmɔni tɛ, enee gba, akpan-eneɛ nɔjɔju ɛni bɔ ɔhɔ tɛɛ, fɔlamɔni nene ɔnu mu bɔmɔcɔ ɔ fre.

¹⁴ [Nefɛ auleyiye puɛne lɛɛ Farisɛɛn-ene, akpan numuti aanu-aanu puɛne, musue li nefɔnɔ! Dɔki: fucunɔ gbre mu fufufun-ni woniyiɛne bɔ mu ei neeme be akpan anti fɔgugɔni Nyati lehɔn-lehɔn amekɛ lɛ kpan obu nefɛ akpan anamu. Obu remue, nefɔnɔ munue Nyati yɔtu fɔdɔniɛ, yesɛn ɔ.]

¹⁵ Nefɛ auleyiye puɛne lɛɛ Farisɛɛn-ene, akpan numuti aanu-aanu puɛne, musue li nefɔnɔ! Dɔki: fɔsenɔ wɔtue ɛti neeme bɔɔ lɛ ɔjɔn kɔ fɛhenɔ kpan luwɔ nɔnɔ cɛ fre bɔbɔ ɔnyuku ɛli nefɔni egekpu pu. Gba, bɔnɔ kpan kɔ ɔnyuku ɔnɔ, be fɔtunɔ nɔnyunɔ nɔkɔ nefɛ nɔfɔnɔ fre bɔbɔ nɛli kpan ɛni yaha lɛ lɔkuɛ mu tɛ fɔni nefɛ eke.

¹⁶ Nefɛ ɛnyepueɔ pu obuɛne ɛni nunuwɔ fuo, musue li nefɔnɔ. Dɔki: fakan-ni fɔnɔ: alɔ wɔju kɔ mu kpan ucu tɛyɔɔ kaan ine ita yesɔn be gba ɔkpɔ ɛli fɔni lɔ kaan ekeɛ, be wɔju ɔnɔ mu. ɔo alɔ nudu sika lebeɛ nɔ nuhun tɛɛ ine nɔta yesɔn-ɛ eke, be fu fɔta ɛni nɔli wɔju ebi. ¹⁷ Nyɔmbɔ puɛne ɛni nunuwɔ fuo! O be mɔnɔ: tɛyɔɔ kaan ɔnɔnɔ lɛɛ sika lebeɛ nɔ nuhun tɛɛ, ɔfɔni kan munu e? Fɛdɔmɔni an lɔ: alɔ sika lebeɛ akɔn munue, be tɛyɔɔ kaan lu obue tu nɔkan munu obu e?

¹⁸ Fakan-ni fre lɔ: alɔ kpan udu tɛyɔɔ gbɔtaa ine ita yesɔn be gba ɔkpɔ ɛli fɔni lɔ kaan ekeɛ, be wɔju ɔnɔ mu. ɔo alɔ ulɔ ɔnɔnɔ nɔ ɛtiɛ lu obue nudu ine nɔta yesɔn-ɛ eke, be fu fɔta ɛni nɔli wɔju ebi. ¹⁹ Nefɛ nunuwɔfu pu obuɛne! O be gbɔtaa lɛɛ ɔnɔnɔ nɔ ɛti nɔnɔ niyɔni tɛyɔɔ,

ɔfɔni kan munu e? Fédímíní an l̄: alɔ ɔɔ ebi akān munue, be gbɔtaa li obuɛ tu nkan munu obu e?

²⁰ Dɔki: alɔ kpan udu tɛyɔli gbɔtaa íné ita yesɔn-ɛ, be gbɔtaa lɛɛ ɔɔ feɔn-ɛ nɔ etɔ nɔɔu niyíní tɛyɛ eɔn li obuɛ nudu íné nɔta yesɔn-ɛ. ²¹ Eseji, alɔ kpan udu tɛyɔli kaan íné ita yesɔn-ɛ, be Nyati ɔɔɔɔ ebi éni nɔ tɛɛ li obuɛ nudu íné nɔta. ²² Ɔnu ba nɔɔ, kpan feɔn-ɛ udu éntɔ íné ita yesɔn-ɛ, be tasu muɛ, Nyati éni líkpen-ɛ li obuɛ nudu íné. Lɔpɛ muɛ, be Nyati ɔɔɔɔ ebi éni pi ete etɛ li obuɛ nudu íné nɔta frɛ.

²³ Auleyiye puɛnɛ lɛɛ Farisɛn-ɛnɛ, akpan numuti aanu-aanu puɛnɛ, musue lí nefɔnɔ! Dɔki: ɔɔ ndiɔ mu éni ɔtuɛ, fúɔfɔmíní te tuun futuní mɛndi ruwa anu-ma-anumaaɛnɛ frɛ ɔɔɔɔ, ɛnɛɛ fɛpɛnɔ Nyati Auleɛ éni woju ɔkpaɛnɛ ebi éni li flíní sɛsɛ lɛu, lɛdu ɔtuku lɛɛ numuti nɔɔ lɛu éni wojueɛnɛ eke fɛsɛpɔnɔ hɛhɛ mu. In obu nanaa fata éni b̄ feɔnɔnɛ n̄. ɛnɛɛ, élmɔ éni míní pɛnɔ ɔɔ ndiɔ mu éni ɔtuɛ sɛpɔnɔ hɛhɛ mu bɛmu.

²⁴ Nefɛ ényepuei pu obuɛnɛ éni nunuwɔ fuo! Akpasua obuɛ feɔnɔnɛ, et̄ l̄ flíní l̄ nfufa ɔpɔ ɔɔ k̄ éni fɔnɔnɛ mu be fɔrunɔ ei fɔnyu fányakunɔ ei, ɛnɛɛ afrumu eniyia neeme eke, fonyunɔ be gbru fɔmunɔ.

²⁵ Auleyiye puɛnɛ lɛɛ Farisɛn-ɛnɛ, akpan numuti aanu-aanu puɛnɛ, musue lí nefɔnɔ! Dɔki: munu etɛɛ, fitɛnɔ flíní akpan anamu eke, sake be nje in'in lɛɛ kpohru li obuɛ yiku nefɛ. Akpasua obuɛ flíní et̄ flíní l̄ kpan uyuyɔ kpɔku lɛɛ kpokpo gen etɔ ei be sake ɔla nuhun tɛ ɔ ɔdaa eke. ²⁶ Coo! Farisɛn nunuwɔfuɔ pu, tɔ cɔ yuyɔ ɔfu kpɔkuɛ lɛɛ kpokpɔɛ nuhun tɛɛ ɔ pón! Lɔpɛ muɛ, ɛnɛɛ yɔtu gen etɛ frɛ yɔɔɔn tasu lɛ.

²⁷ Auleyiye puɛnɛ lɛɛ Farisɛn-ɛnɛ, akpan numuti aanu-aanu puɛnɛ, musue lí nefɔnɔ! Dɔki: fitɛnɔ flíní lubomɔ éni nilanɔ laso nuɔɔn-ní gen etɔ ei be sake nuhun tɛ un ei kpɔɔɔɔ eke. ²⁸ Munu etɛɛ, fitɛnɔ flíní akpan sɛsɛ puɛnɛ eke, be nje numuti aanu-aanu lɛɛ woju un anuma-anuma li obuɛ yiku nefɛ gbɔun.

²⁹ Auleyiye puɛnɛ lɛɛ Farisɛn-ɛnɛ, akpan numuti aanu-aanu puɛnɛ, musue lí nefɔnɔ! Dɔki: fadadunɔ Nyati numuti-etɔ puɛnɛ lɛɛ sɛsɛ pu elefe ambiɛnɛɛ uɛ éni lubomɔɔɛnɛ etɔ furunɔ kan ewɔ fububokunɔ ei. ³⁰ Ɔnu mu lɔpɛɛ, fakan-ní l̄: cɔ nɔɔ nanaɛnɛ nowuwou nɛnɛɛ, li flíní lɔpɛ muɛ, ɔw̄ nɔɔnɔ nefɛ ekeɛ, be fékpr̄míní nɔɔ b̄ ɔnɔ mu. ³¹ Obuɛ fakan-níɛ, un araku íné wɛɔnɔ l̄: flíní akpan-ɛnɛɛ wuwou Nyati numuti-etɔ puɛnɛ éni anuma heni tasu. ³² Éni nɔ ɔɔ, be woju un ebi éni nɔɔ nanaɛnɛ bo bu lɛɛ, nefɛ frɛ nunɔ etɔ a kufunɔ!

³³ Nefɛ gbɛ pu obuɛnɛ! O be fotutrunɔ l̄ Nyati b̄ úbuamu nefɛ mu ɔtu fuhámíní l̄ l̄kuɛ mu tɛ e? ³⁴ Dɔki: mɔtu emunɔ numuti-etɔ puɛnɛ, woju andɔ puɛnɛ lɛɛ wojuyiye puɛnɛ ihi nɔɔ agbra, ɛnɛɛ f̄wóní elefe, fitɛnɔ elefe amɔa-mu t̄n etɔ, f̄junɔ elefe frɛ eyia-ɔɔɛnɛ tɛ be f̄ibenɔ nɛnɛ ege f̄sɛnɔ ebi-ebi. ³⁵ Obuɛ, ɛnɛɛ yɔtu be akpan sɛsɛ puɛnɛ feɔn ebi éni nɔɔ nanaɛnɛ wuwou ku mbuo ei l̄ nu Abel ebi éni ɛnɛ frɛ li sɛsɛ puɛ etɔ be nehi

tuun ku Baraki wɔ Sakari éni fuwonɔ tɛyɔli kaan lɛɛ tɛyɔli gbɔtaa agbraa etɛɛ éni mbuoɛ yɔɔ nefɛ etɔ lɛɛ n̄. ³⁶ Makan miyɛ nefɛ nawrɛ l̄: owu un-un obuɛnɛ feɔn-ɛ nɔɔ nanaɛnɛ lɛɛ éni musueɛ yada nefɛ obuɛnɛ lɛ.>>

Munue Jesi kukua Jerusalem ebi puɛnɛ éni woju

³⁷ Jesi n̄ etɔ, ɛnɛɛ nakan owu uku Jerusalem puɛnɛ etɔ l̄: <<Coo, Jerusalem puɛnɛ ebi éni uwuwou Nyati numuti-etɔ puɛnɛɛ, nefɛ ebi éni fukunɔ akpan-ɛnɛɛ Nyati utu ihi nɔɔ agbraa mbobu fuwonɔnɛ, nkɔɔɔ alabu méli l̄ b̄ meli l̄ méde nefɛ feɔn mési méyia cɔ nɔɔ flíní l̄ karu mbɔnɔ isi ɔnu ewɛnɛ iyia upɔtu etɔ eke, be obu ɔɛ fékpr̄míní etɔ. ³⁸ Éni nɔ ɔɔ, dɔki: nɔɔ kaan ala nefɛ be ehɛɔ ɔɔ ɔɛ. ³⁹ Heni-heni muɛ, makan miyɛ nefɛ l̄: b̄ f̄dumíní nu ji tuun ɔɔ l̄ oku nuɛ m̄sɛ ege mihi be fl̄kan-ní l̄: Adamanga éni ɔwr̄ɔ nɔɔ kpan ebi éni nuɔɔpu nehɛ eɔn-ɛ! >>

Munudi l̄kuɛ yeɔ lɛɛ Jesi egese ieuɛ éni woju

24 Ɔnɔ Jesi nɔ tɛyɔli-ɔɔ tɛ nya gbein nahaa, ɛnɛɛ ɔnu egekpu puɛnɛ ɔɔ bɔfɔnɔ neyɛnɔ tɛyɔli-ɔɔ éni kaan-ɛnɛ l̄ te ɔɔ. ² Jesi l̄ja ucue, ɛnɛɛ nakan iyɛ nɛnɛ l̄: <<Cɔ obu éni l̄ te ɔɔ fedɔkunɔ? Makan miyɛ nefɛ nawrɛ l̄: nu nehi éni feɔn yobu yoku yɔɔɔ yɛcɛtu ei tuun lubobu ɔɔɔ b̄ ípin-mu anuan etɔ frɛ ɔɔɔ.>> ³ Nun̄n̄ etɔ nɔhanɔ tuun ɔɔ nukunɔ Olifɛ Lɔfɛ etɔ tɛɛ, ɛnɛɛ Jesi kpɔa cɔ pi ete. Lɔpɛ muɛ, ɔnu egekpu puɛnɛ á hɛnɔ hɛhɛ mu tɛ, ɛnɛɛ nobutunɔ l̄: <<Kan nu deiin-ɛ woju obu yeɔ lɛɛ wojue yeɔlɔ sufɛ be yɔtu r̄it̄ɛ eɔnɔ egese ieu lɛɛ wutue éni ókufu wojue t̄ɛ r̄it̄ɛ.>> ⁴ Lɔpɛɛ, ɛnɛɛ Jesi ja cu nakan iyɛ nɛnɛ l̄: <<Woju obuɛnɛ etɛɛ, nyunɔ íne mu; d̄tumíní kpan ɔɔɔ nɔɔɔbubu nefɛ ine mu. ⁵ Heni-heni muɛ, akpan kɔpangbalɔ yeɔ nɔɔ agbra yɔtu ɔmu íné yakan l̄: nɛnɛ Kris ebiɛ n̄. Lɔpɛ muɛ, n̄bubunɔ akpan kɔpangbalɔ íne mu yɔkpɔ nɛnɛ ege. ⁶ T̄n yeɔ nɔɔ r̄ire kɔpɛɛ fitinɔ, eseji fitinɔ l̄ cɔ elefe-efe frɛ t̄n nɛpɔ. ɛnɛɛ, botu alɔ nɛpɔ ɔɔ frɛɛ, be t̄ɛ nidete nefɛ: fáta éni b̄ ɛsɛɛ ɔɔ eke. ɛnɛɛ obu ɔɛ, élmɔ wutue éni woju n̄h̄imu úkufumu l̄ɛ bɛmu. ⁷ Dɔki: obuɔ nɔɔ mu akpan yab̄uan t̄n lɛɛ obuɔ lefe mu puɛnɛ eɔn, mai nɔɔ yab̄uan t̄n lɛɛ mai lefe eɔn frɛ. Nuɔɔn yeɔ, eseji wutu yekenje cɔ akpasua-akpasua. ⁸ Obu feɔn-ɛ, yet̄ flíní l̄ wɔruɔ luwu ukpukputu luwu mbɔnɔ eke.

⁹ Lɔpɛ muɛ, akpan yeɔlɔ nefɛ ɔru-ɔru, eseji yowo nefɛ. ɛɛ, emunɔ íne etɛɛ, obuɔ-obuɔɛnɛ feɔn éni akpan yefe nefɛ. ¹⁰ Akpasua obuɛ, yɔtu akpan kɔpangbalɔ yoku wutu, ɛnɛɛ akpan yapa mine yeɔlɔ be yefe mine frɛ.

¹¹ Nu obuɛnɛ muɛ, numuti-etɔ pu fun-fun kɔpangbalɔ yɔɔ yanya yɔɔbubu akpan kɔpangbalɔ íne mu. ¹² ɛnɛɛ un éli yata l̄ka ɔ ɔkulɔ tuun yɔtu akpan kɔpangbalɔ éni ɔyɔfue nɔ luboluwɔ muɛ yaha ɔɔɔ. ¹³ Kpan feɔn-ɛ yenye

tinti tuun yokufue eke, yɔcu ɔnu íne nkuan. ¹⁴ Lɔpe mue, Amanɛ Namu ebi éni ɔkan entɩ ebi éni wojue yese ɔ-ɔ feɩn obuɔ-obuɔene feɩn mu éni akpan yeti. ɔnu ege kraa, enee gba wutuɛ éni woju yokufu.

¹⁵⁻¹⁶ Nɔfɔɔbɔ tení tɛ: ɔnu fɩdɩnɩ nu éni wojue nɩraní Nyɩɩni Kukungbe ebi éni Nyati numuti-eti pu Danɩɩ kan ɔnu woju la ɩ yaha tuun yɔhɔ ɔ́ wɛɩn-ɛ tɛɛ, be akpan-ene feɩn-ɛ nɔ Jude wutu lugbu etiɛ niye ná ɩfɛene eti nú'ún'ún-ní ei. (Kpan obuɛ nakɩnga kpenkpe obu mue, niti namu-namu!) ¹⁷ Lɔpe mue, alɩ kpan kɔ́ nɔ ɔnu srawaan, be nudɔjuju éni bɔ́ kɔhɔ lugban nede ɔnu owu kraa ɩ́ nâ. ¹⁸ Kpan obu frɛɛ nɔ ɔnu ejikpɛɛ, nidesê ege nidie ebi nudɔcu trale.

¹⁹ Nu obuene mue, ɩɛdu ɩ́ luwu mbɔkɩene ɩɛɛ eyi obueneɛ mun-wɩ nɔ ɔnkue éni. ²⁰ Dɩnɩ Nyati ɔ́gugɔ ɩ́, ɔnu fɩye fɩha fu'un-ní eie ítemu mindi ɩɛɛ ɔ́kɔn nuene mu kɔ. ²¹ Heni-heni mue, munudu ɩkɩɩ yepɩ éni ɔkɩ ɩ́ Nyati ɩ entɩ ɩɛɛ wutu tuun ɔkɔ be ie oku kɔ, ɔnu nɩ́dâ-ma yɛpɩ, eseji bɔ́ ɩpɩ ji. ²² ɩ́ fɩnɩ Nyati bɔ́ ícerumíni nu eti ekeɛ, be kpan kɔkɔ bɔ́ únɔ mu ɩnya. Enɛɛ, enɩɩ puene remue, nɩceruni nu eti.

²³ ɔnu woju obu yepɩɛ, alɩ kpan ɩkan iyê nefɛ ɩ́: Kris-ɛ ie nɔ́ ébi, elefe mu: nɔ́ ɔ́ obu kɔ, be detimíní! ²⁴ Heni-heni mue, Kris fun-fun ɩɛɛ numuti-eti pu fun-fun kprangbalɔ yanya eti yɛɩ akprua ɩɛɛ owu ngbohro-ngbohro éni ɩsrân munu mue yodu akpan íne mu yɔnyuku. Owueneɛ nɩlɩnɩɛ, ɩ́ fɩnɩ ɔ́mɩɩ yala nene be ekeɛ, ɩ́ nɔ́dunɩ Nyati éni puene frɛ ɔ́kɔ ɩ́ne mu nɔ́nyukunɩ ɔ́kpu nene ege. ²⁵ Owu obuene feɩn-ɛ, óbo mobo nefɛ eti fiti fitêni ei.

²⁶ Alɩ akpan nakan ɩ́: Kris-ɛ ie nɔ́ luju mu tɛɛ, be dobumíní nawre dâmíní tɛ. Alɩ nɩnɩ nɔ́nɩ lugban kɔ́, be dobumíní nawre frɛ. ²⁷ Dɩkɩ: fɩnɩ ɩ́ entɩ ite ɩ́ be ɔ-ɔ feɩn akpan ɩdɩ nuɛ ekeɛ, ɔnu Kpan éni Wɩɛ yesê ege yehi frɛɛ, yetê akpan feɩn antɩ kɔ ɩɛ. ²⁸ Heni-heni mue, ɔ́ ɔ́kɔ fuin la beɛ, enee yeblekpɔun isi iyâ.>>

Jesi éni egese ieu woju

²⁹ Jesi nû eti nakan ɩ́: <<ɔnu munudu éni nu obuene yete mue, gbe bɔ́ úku ji, wɔn frɛ bɔ́ ɩdan, enee mulɔkɔɔene feɩn frɛ yɔkɔ entɩ yokpukpobu yoku. ɛɛ, entɩ éni ákura obuene feɩn bɔ́ ɩnye entɩ tɛ ji. ³⁰ Lɔpe mue, fɩdɩnɩ sufɩre nɔ nu yanya entɩ yeyê ɩ́: Kpan éni Wɩɛ éni ieu oku. Lɔpɛɛ, obuɔ-obuɔene feɩn-ɛ nɔ wutuɛ neeme etiɛ éni akpan yoku bɔ́ ɩ́pu yɔtu mutɩ yakprâ Kpan éni Wɩɛ éni nɔ jru ɩ́kprɔ́ eti nehi enɩɩ ákura ɩɛɛ munu ɩkɩɛ ɩɩ. ³¹ Krukru ɩkɩɛ yele, enee Kpan éni Wɩɛ yɔtu ɔnu entɩ ngbafɩene yaha wutu ɔ́ ngbisi aanla kprɛɛ eti yede akpan-ene feɩn-ɛ Nyati éni bɔ́ nɔ etiɛ yesi yeyâ ɔ́ nɔ.>>

³² Jesi nû eti nakan ji ɩ́: <<Nɔfɔɔbɔ fɩdɩnɩ an ɩ́: ɔnu fig tɩn rɩtɩ he kue nesê ege uduɛ, be ɔ́wɔ́ fɩnyúnɩ numu ɩ́: mindi nu oku. ³³ ɔnu ba nɔ frɛ, ɔnu owueneɛ mɩkaan

yese kɔ́ fɩdɩnɩ nuɛ, be dɩnɩ an ɩ́: nuɛ oku; Kpan éni Wɩɛ nɔ́ gbɔmu. ³⁴ ɛɛ, makan miyê nefɛ nawre ɩ́: kraa mu éni woju obuene feɩn yepɩɛ, ble obu eti éni akpan huomu yôwu. ³⁵ Dɩkɩ: entɩ ɩɛɛ wutu yetiti ei, emɩɩ owukan lubuɔe eke ákân-mu ɩ́ ititi ei.>>

Ádadu eti éni woju

³⁶ Jesi nû eti nakan ji ɩ́: <<Obuɛ ɩ́ nu ɩɛɛ wanci deiin eti ebi éni woju obuene yepɩɛ eke, kpan kɔkɔ édí an étêmu ei. Entɩ ngbafɩene o, Wɩɛ ɔ́kɔ ɔ, kpan kɔkɔ édí an; Bɔ́ ɔnu ɩɛɛ kukukɔ ɔɛ enee dɩ an. ³⁷ Dɩkɩ: ɔnu Kpan éni Wɩɛ yesê ege yehiɛ, ɩ́ te se Noe éni ble ebi etiɛ, enee yese. ³⁸ Heni-heni mue, kraa ɩ́ mindi ɩkɩɛ entɩ dɩ ɔbuɛ, woju óbú akpan rɩtɩ mu. Nana ɩɛɛ nehi nɩnɔ nɩhantunɩ nu, elefe nɔhɔn eyi, be elefe frɛ nɔnyu nɔnu ewɩene yiwo ɩ́ fet tuun ɔkɔ be ku ɔnu Noe ya batɔɛ mue. ³⁹ ɔnu mu ɩpɛɛ, nétêminí woju kukungbee nehi ihe nene te tuun ɔkɔ be dɩ bu yaku nene ɩn fufun nene ɩ neeme. ɔnu Kpan éni Wɩɛ yesê ege yehiɛ frɛɛ, ɩ́ yetê yeseɛ nɔ. ⁴⁰ Lɔpe mue, ekpɩɩ aanu yɔkɔ ejikpɛ yedi juma; mûcu nɔkɩ mɩha, enee nɔkɩ yɔdɩn. ⁴¹ ɔnu ba nɔkɩ, eyi aanu yɔnu mbɔ; mûcu nɔkɩ mɩha, enee nɔkɩ yɔdɩn. ⁴² Obu remue, éni fédimíní nu deiin-ɛ nɔfu Nyɔnɩɛ yesê ege yehiɛ aan, be dadunɩ eti nuca feɩn. ⁴³ ɩ́ fɩnɩ lugban pu dɩ wanci deiin-ɛ in'in pu yehi ye'in-ni in-ɛ an ekeɛ, bɔ́ nɩla rire i; nɩ́dadu eti nɩsɩsan ɔnu ɔ́kɔ ɩ́ in'in puɛ íhɩmu úbumíní lekpe ɩ. ⁴⁴ Obuɛ ɩ́ Kpan éni Wɩɛ éni ieu wojue frɛɛ, ɔnu bɔ́ fítemíní te kɔkɔ, enee nɩhi. Éni nɔ kɔ, be dadunɩ eti nu feɩn.>>

ɔ́su pu namu tasu éni woju

⁴⁵ Jesi nû eti nakan ji ɩ́: <<ɔ́su pu akpasua ɔ́fɩnɩ tasu ɩ́ numuti nɔkɩ ɩɛɛ pu ɩɛɛ rɩɔɛ pu e? Enɛ ɩ́ obu éni ɔnu etei puɛ, kraa ɩ́ ă rusuɛ, yede ɔ́su pu ambɩene feɩn yokuni ɔ́kɩ be nɩ́dadu nene eti ɔ́kɩ uku ɔ́kɩ ubutu éni bɔ́ nɔtu nene mbɔ ɩɛuɛ, be nɩtu neneɛ. ⁴⁶ ɔ́su pu akpasua obuɛ, alɩ heniheni mu nɩdadu ɔnu jumaa eti kɔ tuun ɔnu etei puɛ ihi ihên-ni etiɛ, be ehe ɩ́ enɩɩ! ⁴⁷ Makan miyê nefɛ nawre ɩ́: etei puɛ yɔcu ɔnu ɔ́kɩ kan feɩn yalanɩ ɔ́kɩ nɩkprâ eti.

⁴⁸ Gba, alɩ ɩ́ ɔ́su pu un eke, be nɩkan nuhun-nuhun ɩ́ ɔnu etei puɛ neme ɩ́be ɩ́sɛn ɩ́. ⁴⁹ enee nɩlɩ anuan ɔ́su puene feɩn ɔ́ru-ɔ́ru, eseji nɩhi nɩnɔ nɩhantu nu ɩɛɛ mulɔkɔ puene ɩɩ. ⁵⁰ Enɩɩɛ, ɔnu etei puɛ yesê ege yehi ɔnu bɔ́ nítêmu te kɔkɔ, enee woju yofunɩ mu. ⁵¹ Lɔpe mue, ɔnu etei puɛ yecení rire i, enee yɔtu nɩha ɔ́ nukunɩ numuti aanu-aanu pueneɛ tɛ. Tɛ ɩ́ obuɛ nɩtunɩ mutɩ nicení enyɩ mu.>>

Eyi miyere ndicɔene éni woju

²⁵ Jesi nû eti nakan ji ɩ́: <<Entɩ ebi éni wojue, tê fɩnɩ miyere ndicɔ éni de kanɩ be naha ukpɔn yiwo kprɩɩ eke. ² Miyere obueneɛ, nɔnu mu eene ɩ́ nyɔmbɔ

puene, enee eene eke li akunda puene. ³ Nknu aau muε, nyɔmbɔ puene ɔcú kanie mindi, enee wɔ bɔ a. ⁴ Akunda puene eke, lɔ nidení nknu kanieeneε, enee nucuńi ɔnu mindi frε nukpɛfuní rire. ⁵ Gba, lɔ na nukuní ei nkɔkpɔn-ńi be yiwo-hie hiemue, enee muncɔ nknyu nene tuun ɔɔ be nikení.

⁶ Nekení muncɔ tuun ɔɔ naha nu óbu mu tεε, enee lubuo nnc le nakan lɔ: yiwo-hie nehi, ɔo ninye ná núbɔan-ní. ⁷ Enee heni-heni mu nene feɛn ninyení etí be netitení nknu kanieeneε lɔ nâní. ⁸ Lɔpe muε, enee nyɔmbɔ pu ebienε dɔ nu éni mindi owu nknu kanieene mu be nkɔkpɔkɔ akunda pu ebienε ikan lɔ: <Rɔgugɔ nefε, tuní erε mindi luwɔ! ɔnu kanieene nene me>.

⁹ Enee akunda pu ebienε kpɔɔ ei nakan lɔ: <ɔnɔ ébúbuemu éni bɔ ɔhun nefε le. Aní cɔ nyɔnyɔnɔ tε paní nefunɔ!> ¹⁰ Nɔkan-ńi ɔɔ, enee heni-heni mu nyɔmbɔ pu ebienε ye naha ipa. Lɔ nutuní gen-ε, enee yiwo kpɔɔ nye lɔpe be, ene lεε miyere ebienεε ɔwɔ dadu etie ein nuhɔnɔ lugban nuhun cɔ nulaní tableε tε be nɔbení lekpe ɔ.

¹¹ Udɔn ɔɔ ɔlε, enee miyere ambienε frε se ege i lɔpe be nkɔkpɔ lekpeε ugugɔ yiwo kpɔɔ ikan lɔ: <Nyɔnɔ, Nyɔnɔ, fin erε lekpe!> ¹² Enee yiwo kpɔɔ bua nene mu lɔ: <Makan miyê nefε nawrε lɔ: médí nefε an!> >>

¹³ Jesi nehi urukue, enee kan lɔ: <<Nu lεε wanci deiin-ε Kpan éni Wɔe yehie, fédíminí an. Obu remue, daduní etí nu feɛn.>>

ɔsu pu akpasua εentie éni woju

¹⁴ Jesi nɔ etí, enee nakan lɔ: <<Obue makaan, tê flín kpan nnc éni nehi tha rusu be ra ɔnu ɔsu puene cu ɔnu sikaa ɔcan nene éni bɔ nakprâní etie eke. ¹⁵ Nutu nnc sika lebe ɔgbu eene, enee nutu nnc ɔgbu aanu be nutu nnc lugbu nnc. Sika obu éni ɔtu mu tεε, nknu mu nnc-nnc feɛn éni lɔ te dɔ sika ɔnyue etí nkpra. ɔnu egeε, enee gba nɔ ɔ na rusu. ¹⁶ Lɔ naa, enee lɔ ɔsu pu ebi éni nutu sika ɔgbu eeneε cu a pa éni etí tuun he ɔɔ eke ji buka etí. ¹⁷ ɔnu ba nnc, ɔsu pu ebi éni nutu sika ɔgbu aanuε cú enɔlε á pá éni etí le tuun hé ɔgbu aanu ɔɔ eke ji búka etí. ¹⁸ Gba, ɔsu pu ebi éni nutu sika lugbu nnc ɔcu enɔlε, enee a du numɔ la mu.

¹⁹ Udɔn ɔlε lɔbeε, enee nknu etei puε se ege i be ra nene éni bɔ nesiní sikaa lɔ nɔnyu feɛn numu. ²⁰ Lɔpe muε, enee ɔsu pu ebi éni nutu sika lebe ɔgbu eeneε jɔ bɔfu be de ɔgbu eene frε ebi éni nihe etie nyaku nakan lɔ: <Nyɔnɔ, sikaa futumuε, kɔ méli tuun méhe ɔɔ eke ji mábuka etí>. ²¹ Etei puε ɔja ucue, enee kan yeni lɔ: <Aja nu ɔɔ me! Ful ɔsu pu namu éni fata éni mɔlε té. Éni fédi woju akpasua obuε ányá ínée ɔnyue, mɔcu woju éni kan munu nkɔkpɔ alabuε mɔlafu ɔnku. Gbake, i pi ete ɔ mal lεε ɔmu ein!>

²² ɔnu egeε, enee obu frεε etei puε tu sika lebe ɔgbu aanuε jɔ bɔfu be nakan le lɔ: <Nyɔnɔ, futumu εmɔnɔ ɔg-

bu aanu, enee kɔ ɔgbu aanu jɔ mihe etí>. ²³ Enee etei puε kan yeni le lɔ: <Aja nu ɔɔ me! Ful ɔsu pu namu tasu éni fata éni mɔlε té. Éni fédi woju akpasua obuε ányá ínée ɔnyue, mɔcu woju éni kan munu nkɔkpɔ alabuε mɔlafu ɔnku. Gbake, i pi ete ɔ mal lεε ɔmu ein!>

²⁴ Gba, ihe ɔsu pu ebi éni etei puε tu sika lebe lugbu nnc, enee nujɔ nubɔfu be nakan lɔ: <Nyɔnɔ, mɔdɔ an lɔ: ful kpan éni ɔnu woju kpun tuun sen ɔ. Efinε, cɔ fótú ɔɔ ɔɔkɔkɔ, ful tuun ɔɔ lɔ féhe ɔɔ lɔpe. Eε, cɔ fétêmu ɔɔ ɔlε, ful tuun ɔɔ lɔ ɔɔ kɔ anyãfu mu lɔpe. ²⁵ Éni ɔ ɔɔ, la owomu, enee ma mudu numɔ mucu ɔfu sikaa mɔla mu. Éni gba fieε, kɔ ɔɔkɔkɔ!> ²⁶ Nɔkan ɔɔ, enee etei puε nakan iyêni lɔ: <Ful ɔsu pu un, eseji fulu tuun sên ɔ! Fakan flín cɔ mótú ɔɔ ɔɔkɔkɔ, mɔlɔ tuun ɔɔ lɔ méhe ɔɔ kɔ lɔpe, eseji cɔ métêmu ɔɔ ɔlε, mɔlɔ tuun ɔɔ lɔ ɔɔ anyãmu mu lɔpe. ²⁷ Éni ɔ ɔɔ, ntu ɔɔcu ɔmu sikaa fá fetê i cɔ nitêni sika ɔ tεε ɔɔ misê ege mihie, lɔ méhe mindi etí!>

²⁸ Etei puε ikan ɔɔ utunε, enee gba kan ye akpan-eneε ɔ lɔpeε lɔ: <Gbení sika lugbuε cu tuní nnc ebi éni ɔwɔ ndiɔ ɔɔ ɔnkuε! ²⁹ Heni-heni muε, kpan obuε nyu enɔnɔ kan ɔnkuε, Nyatɔ ɔɔtunɔ ji, enee yebubuenɔ yoku mu. Kpan obuε ɔnyú ákân-mu ɔnkuε eke, luwɔ frεε nɔlε téε, Nyatɔ ɔnyu yanyaku ei. ³⁰ Gba, obuε ɔ ɔsu pu maalumu pu obu éni eke, nyuní wɔ laní gbein dambrie mu tε. Tεε, enee nɔtu mutu nice enɔlɔ mu.> >>

Éjiji óku nuε éni woju

³¹ Jesi nɔ etí nakan ji lɔ: <<Cɔnɔ Kpan éni Wɔe yanyaku ɔnu munu ɔkue gbein yesê ege yehi lεε ɔnu entí ng-bafreene feɛn ein-ε, nîpi ete ɔnu gbrenghi líkpen-ε etí. ³² Lɔpe muε, obuε-obuεene feɛn éni akpan yesi yeyîa ɔnu anti, enee nîjiji nene mu flín lɔ gbete nne akpra-etí pu ijiji ɔnu nneεne mu uku ngbɔnyɔ gbisi nnc be uku ehun frε gbisi nnc eke. ³³ Heni-heni mu nîsepɔ sese puene ɔnu kpɔɔ, enee nîsepɔ un puene ɔnu nimebɔ. ³⁴ ɔnu egeε, enee gba nîkan niyê obueneε nknu kpɔɔ lɔ: <Nefε obueneε ɔmu Bɔɔ éni ɔwɔ ɔɔ nefε etie, i ɔnɔ ebi éni nitite nite nefε ɔ ɔnɔ nɔlɔ entí lεε wutue tε neemeε. ³⁵ Dɔkɔ: ɔnɔ nuhɔnɔ womue, futumínɔ mɔ ɔ. Cɔnɔ mindihɔnɔ womue, futumínɔ mindi munu. Cɔnɔ mi nefunɔ tε be mite yoguε, fisikemínɔ futumínɔ cɔ mɔla be. ³⁶ Cɔnɔ mákân-mu rirebokuei ɔɔ, futumínɔ trale mucɔn. Eseji, ɔnɔ lufan nyumu, ɔnɔ nɔlamínɔ sibikan mu frεε, fi flɔkrâmínɔ.>

³⁷ Lɔ nîkan ɔɔ, enee sese pu ebienε yobutuni lɔ: <Nyɔnɔ, emɔ nu rɔdɔfu nu nuhɔnɔ wofu be rutufu mɔ fu? Emɔ nu mindihɔnɔ wofu be rutufu mindi funɔ e? ³⁸ Emɔ nu tasu fi erɔnɔ tε fite yogu be risikefu, elefe mu fákân-mu rirebokuei ɔɔ be rutufu trale fucɔn e? ³⁹ O be emɔ nu tasu lufan nyufu, elefe mu nɔlafínɔ sibikan mu be ri rɔkprafu e?> ⁴⁰ Lɔpe muε, nîkan niyê nene lɔ: <Makan miyê nefε nawrε lɔ: nku alabu feɛn-ε fulnɔ woju akpa-

sua obuene futuní makpi ledu pu luwi kɔɔ, be eme ɔmɔɔɔ li obuɛ fuli futumíni.>

⁴¹ Ɔnu egeɛ, enɛɛ gba nɪkan niyê akpan-enɛɛ nɔnu nimebɔɔ frɛ lɔ: <Nɛfɛ obuɛnɛɛ Nyati ɛni tebibee nɔ nɛfɛ ɛtiɛ, nyani ei ɔmu rire ani lɛ lɔku ebi ɛni nitite nitení Anguni lɛɛ ɔnu ngbafɛɛnɛ i be íne mee mu tɛ. ⁴² Dɪku: ɔnu nuhɔn womuɛ, fɪtúmíni mbo míémú. Ɔnu mindi-hɔn frɛ womuɛ, fɪtúmíni mindi mɔnɔ. ⁴³ Ɔnu mi nefun tɛ be mite yoguɛ, fésíkemíni. Ɔnu mákân-mu rire-bokuei ɔbɔɔ, fɪtúmíni trale mɔcɔn. Eseji, ɔnu lufan nyumu, ɔnu nilamíni sibikan mu frɛɛ, fíémú fákprámíni.>

⁴⁴ Lɔ nɪkan ɔɔ, enɛɛ unli pu ebiɛnɛ yobutuni lɔ: <Nyɔnu, be emi nu ridɪfu nu nuhɔn, elefe mu mindihɔn wofu; emi nu fi yogu ɛrni tɛ, elefe mu fákân-mu rire-bokuei ɔbɔɔ; emi nu lufan nyufu, elefe mu nilafni sibikan mu e? O be emi nu tasu woju obuɛnɛ feɪn hefu be rékrpɪmu ɛti rábúkafu e?> ⁴⁵ Lɪpɛ muɛ, enɛɛ nɪkan niyê nɛnɛ lɔ: <Makan miyê nɛfɛ nawrɛ lɔ: nku alabu feɪn-ɛ félmíni woju akpasua obuɛnɛ fɪtúmíni makpi ledu pu luwi kɔɔ, be eme ɔmɔɔɔ li obuɛ féli fɪtúmíni.>>

⁴⁶ Jesi nehi urukue, enɛɛ kan lɔ: <<Heni-heni muɛ, unli puɛnɛ yaha nɛnɪni be munudɪ ebi ɛni ákân-mu owuɛ yeli nɛnɪni, enɛɛ sese puɛnɛ frɛ yaha nɛnɪni be nkuan ebi ɛni ákân-mu owuɛ yeli nɛnɪni lɛ.>>

Jesi rire wojuɛ nɛmɛnɛ ɛni woju

26 Lɔ Jesi yiye woju obuɛnɛ feɪn ɔɔ be wuɛ, enɛɛ nu ɛti nakan iyê ɔnu egekpu puɛnɛ lɔ: ² <<Fidni an ɛni ewiɛ munuwɪ aanu be oku Pak. Lɪpɛ muɛ, nɪpani Kpan ɛni Wɛ nɪhni, enɛɛ nɪtêni amɪa-mu tɪn ɛti nuwonɪ.>> ³ Ɔnu Jesi nakan owu obuɛ, be lɪpɛɛ, ɔwɔ tɛyɪɪ puɛnɛ ɛni ɔlɔkueɛnɛ lɛɛ Juf-ɛnɛ ɛni ine-ɛti puɛnɛ esi eyia tɛyɪɪ puɛnɛ feɪn ɛni ine-ɛti pu Kaif ɛni lukpomu tɛ. ⁴ Ɔnu mu lɪpɛɛ, numuti á nɛnɛ ɔ nɔn ɛni bɔ nɔcuní akunda mu nɔnyuní Jesi nowoní, ⁵ enɛɛ nɪkan-ní lɔ: ɛnɪni ɔnyuɛ nidetê fet nuɛ mu, ɔo alɪ ulɪ nu obuɛ, be dedekue yɔtu ɔɔ yaka yofura mu.

Sace mindiɛ yi nɔn kuku Jesiɛ ɛni woju

⁶ Nu nɔn ɛni Jesi a Betani tɛɛ, enɛɛ gberu kpɪsɪ nɔn ɛni nɪraní Simɔn ebi ɛni sigi li kokobe puɛ ɛni tɛ. ⁷ Ɔnu nuhɔn mbo lɛu muɛ, enɛɛ yi nɔn ti bɔfu Jesi. Yi obuɛ, sace mindi ɛni ifi ɛni lɔkul be nɔ broma mu kule lukpawɪ nɔn muɛ nɔnɪ ɔnku, enɛɛ nututu neeme nukuku Jesi íne mu. ⁸ Jesi egekpu puɛnɛ ɪdɪ nu ɔɔ, enɛɛ nuhun ja be nohuhrun nɪkan-ní lɔ: <<Obuɛ, ɔɔ ɔnyu ɔbubuei nɔ! ⁹ Sace mindi akpasua obuɛ, li fíni kpan pa lɛ ekɛɛ, be ntu ehe sika lɔkul ɔɔ acɔcan ledu puɛnɛ.>> ¹⁰ Lɔ Jesi dɪ nu ɔɔ, enɛɛ nakan iyê nɛnɛ lɔ: <<Emi be fejeuní yi obu rire ɔɔ e? Obuɛ nilmuɛ, juma namu tasu nidi. ¹¹ Dɪku: ledu puɛnɛ yɔtu nɔnɪ nɔnɪ nuca feɪn ɛni bɔ

fabukaní. Emɛ ekɛ, ewiɛ luwi ɔɛ, bɔ múnɔ lɛɛ nɔfu ɛni ji. ¹² Yi obu ɛniɛ, lɔ bɔ nɔkɔpɔn tuun ɔɔ muhu kraa lɛ nókukumu sace mindi obuɛ, enɛɛ nɪlɪ nite i lí. ¹³ Makan miyê nɛfɛ nawrɛ lɔ: wutuɛ ɛti ɛni ɔ-ɔ feɪn-ɛ núbóni Amanɛ Namuɛ nɪsɛnɛ, nɪkan-ní juma akpasua obuɛ yi obu die ɛni woju frɛ yɔtu akpan yakuan-nɪ.>>

Judas ɛni Jesi a pa lɛ ɛni woju

¹⁴ Lɪpɛ muɛ, akpan ndiɔ ewɪ aanuɛnɛ mu ɛni nɔn ɛni nɪraní Judas Iskarɪɔt-ɛ á hé tɛyɪɪ puɛnɛ ɛni ɔlɔkueɛnɛ, ¹⁵ enɛɛ nobutu nɛnɛ sika alabuɛ nɔtunɪ alɪ nuɔnyu Jesi nisi nɛnɛ, be nɪkan-ní sika lofu kpɛngre abruansan nutunɪ. ¹⁶ Lɔ nu lɪpɛ be naha líɛ, enɛɛ nɔɔjuɔ ɔnu yoku be yepi yajan lɛ nɔtu nɔnyuní Jesi.

Pak fet-ɛ ɛni étite woju

¹⁷ Ɔnu ku fet ebi ɛni kpan ihimu futufutu ɛni lefir nɔ muɛ, enɛɛ egekpu puɛnɛ i butu Jesi lɔ: <<Ɔfɔɔ fuyɔfu ɛni bɔ ra retite Pak mboɔ ɛni owuɛnɛ retêfu ei e?>> ¹⁸ Enɛɛ Jesi nínɪ: <<Aní ɔɔ fukuní ebie mu tɛɛ, be aní kpan obu ɔɔ ɛni tɛ lɛ fákán féyêni lɔ: Nyɔnuɛ níni ɔnu nuɛ oku, ɔo ɛfɪni tɛ li obuɛ, ɛnɛ lɛɛ ɔnu egekpu puɛnɛ ɛni nɪhni Pak mboɔ.>> ¹⁹ Enɛɛ heni-heni mu nɪnɪ fíni lɔ Jesi kan ye nɛnɛ ekɛ, be na nititení Pak mboɔ nitení ei.

²⁰ Ɔnu ku yɔmuɛ, enɛɛ Jesi a mbo ebi ɛni lɛu mu lɛɛ ɔnu akpan ndiɔ ewɪ aanuɛnɛ ɛni. ²¹ Nɔnu mbo lɛu mu lɪpɛɛ, enɛɛ nakan lɔ: <<Makan miyê nɛfɛ nawrɛ lɔ: nɔfu mu nɔn yɔtu akpan yɔnyumu yowo.>> ²² Ɔnu egekpu puɛnɛ iti owu obuɛ, enɛɛ lufan ku nɛnɛ rire be nɔnu mu nɔn-nɔn feɪn nobutuni lɔ: <<Nyɔnu, ekɛfu emɛ kɔ o?>> ²³ Enɛɛ Jesi nínɪ: <<Kpan ɛni nɔn bɔ lɛɛ ɔmu ɛni babu nɔn muɛ ɔɛ. ²⁴ Heni-heni muɛ, fíni lɔ ɔwɔ nimime nɪlaní ei ɛnɪni íne ɛtiɛ ekɛɛ, Kpan ɛni Wɛ yohu. Enɛɛ kpan ebi ɛni napanɪ ihɛ ekɛ, musue lí ɛnɪni. Kpan akpasua obuɛ, aframa be kpan ɔrúómíni frɛ ɔbɔɔ.>> ²⁵ Jesi ɪkan ɔɔ, enɛɛ Judas ebi ɛni napanɪ ihɛ frɛ nakan lɔ: <<Éyiye pu, ekɛfu emɛ kɔ o?>> Enɛɛ Jesi nínɪ: <<Enɛɛ fakaan!>>

Mbo wɛɪn-ɛ ɛni woju

²⁶ Jesi lɛɛ ɔnu egekpu puɛnɛ nɔ mbo lɛu mu lɪpɛ, enɛɛ Jesi ɔ futufutu, la Nyati bia, nyu bu ei ɔ tu nɛnɛ be kan ye nɛnɛ lɔ: <<Cuní lɛ fɪnɪ! Obuɛ, enɛɛ te ɔmu rirenɛ-beɛ nɔ.>> ²⁷ Ɔnu egeɛ, enɛɛ nucu kpɔku nɔn frɛ, nɪla Nyati bia, nucu nutu nɛnɛ be nɪkan lɔ: <<Nɛfɛ feɪn, nɔnɪ difɛn obu! ²⁸ Difɛn obuɛ, enɛɛ te fíni ɛmɪni mbuoɛ yoku eie ekɛ be yɔtu gbóduɛ Nyati nyu lɛɛ ɔnu puɛnɛ ɛni-ɛ ɛni wojuɛ yɔruku ei. Mbuo obuɛ, enɛɛ yɔtu Nyati yɔnyu kpan ɛni un-ɛ yetiti ei. ²⁹ Makan miyê nɛfɛ lɔ: lɔ nu amunu be nahaa, ákân-mu lɔ mɔnɔ difɛn ji tuun ɔɔ lɛ oku nuɛ múnɔ difɛn lɔwɔ nɔn lɛɛ nɔfu ɛni ɔmu Bɔ ɛni ebi tɛ.>> ³⁰ Gba, ɔnu nɪnɪ mboɔ ɔɔ be wuɛ, enɛɛ

nihení eji nuwəkuní Nyati be nunoní lɩpe nunyaní ei nahaní Olifie Lɩfɛɛ eti tɛ.

Numue Pɩer yegbɩɛ éni woju

³¹ Cɔtɩe nahaníe, enɛɛ Jesi nakan iyê ɔnu egekpu puɛne lɔ: <<You obu cɛ, woju yehemu éni yejeu nefɛ fɛɩn rire. Dɩki: nimime nulaní ei Nyati kpenkɛɛ mu tɛ lɔ: Múwo gbɔɔnyɔ akpra-etɩ puɛ, enɛɛ ngbɔɔnyɔɛne fɛɩn yeye yɛcɛn ɩ. ³² Heni múhu, sake múɔn lu uou mu minye, enɛɛ míha mukpɔn nefɛ Galile tɛ.>> ³³ Nɩkan ɩɔ, enɛɛ Pɩer ja cu nakan iyêni lɔ: <<Alɩ botu wojuɛ yehefue yejeu obuɛne fɛɩn rire frɛ bɔɔɔ, be emɛ ekɛ, ákân-mu lɔ rire ijemu!>> ³⁴ Enɛɛ Jesi nínɩ: <<Makan miyêfu nawrɛ lɔ: you obu cɛ, kraa lɛ karu ɔbuɛ, fɩgbɩ numu tuun nkɔɔɔ ɛɛntɩ lɔ fédímɩ an.>> ³⁵ Nɩkan ɩɔ, enɛɛ Pɩer ja cu ji lɔ: <<Kakaa, ákân-mu lɔ mɩgbɩ numu! Alɩ ubutu frɛ éni bɔ́ muo lɛɛ ɔfu ɛɩn-ɛ, be múhu!>> Enɛɛ anuan-ɛne fɛɩn cunɩ lubuo eti ɩɔ lɛ.

Nyatiɛ Jesi gugɔ Jɛsemane tɛɛ éni woju

³⁶ Jesi lɛɛ ɔnu egekpu puɛne ɛɩn nɔ́ eti, enɛɛ a ku cɔ lugbu nɔɔ éni nuraní Jɛsemaneɛ tɛ. Lɔ́ nukuní tɛɛ, enɛɛ nɩkan niye nɛne lɔ́ nipiní ete lɩpe, ɔo neti nɩha anti luwɩ lɛ́ nɔ́gugɔ Nyati. ³⁷ Enɛɛ nide Pɩer lɛɛ Sebede ɛwɩ aanu ɛbɩɛne be nahaní. Lɩpe muɛ, enɛɛ lufan lɛɛ awrabo kuni rire, ³⁸ be nakan niyê nɛne lɔ: <<Awrabo okumu rire tuun nowomu frɛ bɔɔɔ. Kɔɔn-mínɩ ébɩ; dekemíní munɔ!>> ³⁹ Nɩkan ɩɔ, enɛɛ niti na anti luwɩ be nɩpi nuɔɔtu munu ei nɔ́gugɔ Nyati nɩkan lɔ: <<ɔmu Bɔ́, alɩ bɔɔmucɔ nɔ́ éni bɔ́ fɔnyu gbredi éni kɔkɔ obu fanyakumu ei numutɩɛ, be mɔ́gugɔfu, ɩ ɩɔ ekɛ. Obu cɛɛ nɔɔ, élimu éni bɔ́ fɩ fɛɩ obuɛ muyɔfue bɛmu; ɩ obu cɛɛ ɛfɛ fuyɔfue.>>

⁴⁰ Nugugɔ Nyati bɔɔ nitê bɔ́ ɩɛ, enɛɛ ni cɔ́ ɔnu egekpu pu ɛɛntɩ nɔ́ lɩpɛɛ. Lɩpe muɛ, enɛɛ nɩɔɩ nu éni nekení munɔ be nuwru nɛne nakan niyê Pɩer lɔ: <<Cekee! Fɔ́kɔ́ fɔ́dɔ́n-mínɩ nama ɔmu ɛɩn wanci nɔɔ agbra frɛ bɔɔɔ! ⁴¹ Dekemíní munɔ; gugɔnɩ Nyati amɛke lɛ́ gbredɩɛ nehɩɛ úkɔpumu nefɛ. Dɩki: tɛ naha nefɛ woju obuɛ ja nuɛ éni éɩl eti, enɛɛ sake ɛnɩnɩ éɩl muɛ, fúkpumínɩ.>>

⁴² Nɩkan ɩɔ, enɛɛ nɩla nɛne ɩ na nise ege nugugɔ Nyati nɩkan lɔ: <<ɔmu Bɔ́, alɩ bɔɔmucɔ ɔnɔ́ éni bɔ́ fɔnyu kɔkɔ obu fanyakumu ei numutɩɛ, be nɩlɩ fínɩ lɔ́ fite fuyɔfue ekɛ.>>

⁴³ ɩlɩ nisê ege nihɩɛ, be egekpu pu ɛbɩɛne neke munɔ ji. Heni-heni muɛ, nunuwɩge nelín nɛne. ⁴⁴ Enɛɛ nɩla nɛne ɩ na nise ege nɔ́gugɔ Nyati nku ɛɛntɩ mu nɩkan owukan lubuo ba ɛbɩɛ. ⁴⁵ Nukufue, enɛɛ ni nihe nɛne be nɩkan lɔ: <<Nefɛ, laní be kení munɔ! Dɩki: wanciɛ oku éni Kpan éni Wɩɛ nehɩ ɩpi unɩ puɛne ɔnku. ⁴⁶ Gbake, nyení eti ránɩ! Kpan ɛbɩ éni pamu ɩɛ, kɩ enɛɛ nehɩ!>>

Jesi éni ɔnyu woju

⁴⁷ Owukan lubuo hɔɔɔ ɔnu Jesi ɔmu, enɛɛ Judas ɛbɩ éni ɛne frɛ ɩ ɔnu akpan ndɩɔ ɛwɩ aanuɛ éni nɔɔɔ de akpan mrumru kɔ́ nya lɩpe. Nɛne obuɛneɛ, tɛyɩɩ pu ɔɔkɩɛne lɛɛ Juf-ɛne éni ine-etɩ puɛne ɩ obuɛ ɔɔpu nɛne. Ieue nehinié, akrabu lɛɛ wrukpo nɔ́ nɛne ɔnku. ⁴⁸ Cɔnɩ nehinié, ɔwɔ́ Judas ba ɛbɩ éni panɩ ɩɛ kán tɛ lɛɛ nɔɔɔ ɛɩn lɔ: kpaan nɩgbâ asuain-ɛ, be enɛɛ nɔ́, nunyuní naní! ⁴⁹ Lɔ́ nɩɔɩ Jesi nu lɩɛ, enɛɛ niti nuɔɔfɩnɩ nɩkan lɔ: <<Éyiye pu, anu o!>> be hení-hení mu nɩgbani asuain. ⁵⁰ Lɩpe muɛ, enɛɛ Jesi nakan iyêni lɔ: <<Amuan, obuɛ fi ɔnu éɩl kɛɛ, ɩ ɔɔkɔɔ>>, be lɩ akpan-ɛne ku Jesi eti nyunɩ. ⁵¹ Nunyuníɛ, enɛɛ ɔnu egekpu pu ɛbɩɛne éni nɔɔ ja akrabu cu be an tɛyɩɩ pu ɩkɩɛ éni ɔsu puɛ ɔnɩ rɩtɩ ei. ⁵² Jesi ɩɔɩ nu ɩɔ, enɛɛ gbɛnɩ lɔ: <<Sepu ɔfu akrabuɛ ɔɔ duo mu! Dɩki: kpan fɛɩn-ɛ uyɔfu tɩn ɩɔun-ɛ, ɛne frɛ tuun tɩn ɩɔun mu nuhu ɩɛ. ⁵³ Fédí an lɔ: mukpu éni bɔ́ mobutu ɔmu Bɔ́ esimu ɛntɩ ngbafɛ éni bubuɛ kɔ akɩ tuun ndɩɔ ɛwɩ aanu frɛ bɔɔɔ lɛ́ ɩɔn tɩn ɔtumɩ e? ⁵⁴ Woju obuɛ, ɔwɔ́ nimime nulaní ei lɔ: yɛɛ ɩɔ ekɛ. Enɛɛ alɩ mubutu ɔmu Bɔ́ ábuka ɩɔ, be lɔ́ obu yetê yeɩl eti tɛ e?>> ⁵⁵ Enɛɛ gba nakan niyê akpaan-ɛne lɔ: <<O be mínɩ: emɛ obuɛ, akolo pu mɩlɩ be fidení akrabu lɛɛ wrukpo fehiní ɔmu ɔnyu mu e? Dɩki: nuca fɛɩn munɔ tɛyɩɩ-ɔɔ tɛ miyiye akpan woju, obu cɛ ɩn fɔnyúmínɩ? ⁵⁶ Enɛɛ, alɩ amunu owu obu nɛɛ ɩɔ, be neyê lɔ: obuɛ Nyati numutɩ-etɩ puɛne kan be nimime nulaní eiɛ ɩ obuɛ nɛɛɛ eti.>>

Lɩpe muɛ, enɛɛ ɔnu egekpu puɛne fɛɩn cini ɩa ɩ be gbee! ye cɛn ɩ.

Jesi éni éjiji óku woju

⁵⁷ Lɔ́ nunyuní Jesiɛ, enɛɛ nucuní naní tɛyɩɩ puɛne éni ine-etɩ pu ɛbɩ éni nuraní Kaif-ɛ éni tɛ. Cɔnɩ nukuní tɛɛ, be ɔwɔ́ auleyiye puɛne lɛɛ Juf-ɛne éni ine-etɩ puɛne fɛɩn esi eyɩa tɛ. ⁵⁸ Lɩpe muɛ, be Pɩer nɔ́ ege nadɩdaku ukpu nɛne tuun bɔɔ be a ku tɛ ɩɛ. Nuku tɛɛ, enɛɛ na nihe ɔɔsɩsan puɛne nipi ete nakprâ lɔ́ woju obu yetê yokufu. ⁵⁹ ɩlɛ, enɛɛ tɛyɩɩ puɛne éni ɔɔkɩɛne lɛɛ Juf-ɛne éni owutite puɛne nɔ́juju kpan kɔkɔ cɛ éni bɔ́ ɩɛ dalufue ata Jesi woju lɛ́ nɔ́cuní eti nówoní. ⁶⁰ Lɩpe muɛ, enɛɛ akpan kɔngbalɔ nanya ite nuhun ɩkan owu anuma-anuma uku Jesi eti. Obu frɛ bɔɔɔ, níhemínɩ woju kɔkɔ éni bɔ́ nɔ́cuní eti lɛ́ nówoní. ⁶¹ ɔnu mu ɩpɛɛ, enɛɛ akpan aanu nya nakan ukuni eti lɔ: <<Kpan obu kán riti lɔ: nukpu éni bɔ́ nɔnyu tɛyɩɩ kaan nobu noku lɛ́ nɔ́cu munuwɩ ɛɛntɩ kɛɩun agbra nésê ege nɔ́ru.>> ⁶² Tɛyɩɩ puɛne éni ine-etɩ puɛ itɩ ɩɔ, enɛɛ nɔ́ wutu nye eti be nobutu Jesi lɔ: <<Feti obuɛ nakan-níɛ, be ɛfɛ fínɩ emɩ?>> ⁶³ Owu obuɛ nubutuɛ, Jesi óbúamínɩ mu. Nja nucu jiɛ, enɛɛ nobutuni lɔ: <<Kan numutɩ nɔɔ lɛɛ Nyati ɛbɩ éni nɔ́ namaa ɛɩn rítɩ, ɛfɛ tasu fɩlɩ Nyati éni Wɩ ɛbɩ

ένι Ιη Kris-ε ε?>> ⁶⁴ Ενεε Jesi νίνι: <<Ξε, ενεε fakaan. Ενεε gba, makan nawre miyê nefê feyn lî: lî nu amunu be nahaa, fîdnî Kpan ένι Wte nu ένι nò líkpen eti Nyati ebi ένι kuraa kpisibò te. Eseji fîdnî nu ένι nuya jru lúkpó eti nunò enti nehi.>> ⁶⁵ Níkan lɔɔ, ενεε teylyi puene ένι ine-eti pue nyu trale suan ι rire nakan iyê owutite puene lî: <<Nɔfɔɔ, munue kpan obu nabûan Nyate, fétinî! Óbútumu ένι bɔ kpan ie ιe dalufue ji. ⁶⁶ Be lɔ fobûanî mu te?>> Ενεε nene feyn νίνι fáta ένι bɔ nowonî. ⁶⁷ Lipe mue, ενεε lî nɔfɔɔnî mututu munu, nɔnɔnɔnî kɔrɔ be elefe fre nalanî munutam. ⁶⁸ Onu mu lipee, be nobutunî lî: <<Ένι fuli Kris-ε, be kan kpaan sefu ɔɔɔ ye ere?>>

Numue Pter gbie ένι woju

⁶⁹ Pter hɔɔɔ unɔ lukpomu gbein erehun te, ενεε yi nno ένι idi juma tee ti bɔfuni be nakan lî: <<Efe fre, un funɔ lee Galile wɔ Jesi obu eyn?>> ⁷⁰ Ενεε lî akpan feyn anti lipee, Pter kpɔru ei nakan lî: <<Efuni owu obuε fakaan, múnyumu numu!>> ⁷¹ Níkan lɔɔ, ενεε ninye eti nunya ι lipe naha gbɔmu numu bɔmu. Yi nno ji lɔnɔ nuε, ενεε nakan iyê akpan-eneε nɔ lipee lî: <<Kpan obuε, ene fre Nasaret wɔ Jesi obu eyn nɔnɔ.>> ⁷² Lipe mu free, Pter kpɔru ei ji lî: <<Makan numuti nno kukukɔ lî: médí kpan obu an.>> ⁷³ Waa lɔwɔ, ενεε akpan ebienε ti bɔfuni nakan lî: <<Henî-henî mu efe obuε, fuli akpan-eneε nɔ lee kpan obu eyn-ε ένι nno. Efuni lî fetê fururaru owue neyê lî: Galile kpan fuli.>> ⁷⁴ Níkan-ní lɔɔ, ενεε Pter nobo sansan uku rire ιkan ji lî: <<Makan numuti nno lî médí kpan obu an!>> Lipe mue, ενεε lî karu bu, ⁷⁵ be nukuan lɔnɔ ɔwɔ Jesi kán yêni lî: <<Kraa lɔ karu ɔbuε, fɔgbɔ numu nkɔɔɔ εenti lî fédímu an.>> Lipe mue, ενεε nunya gbein te nula lubuo mu nɔtu mut.

Owue owutite puene nyonyu ruku eie ένι woju

27 Udɔn bɔɔ nu ιca njomu tutue, ενεε teylyi puene ένι ɔɔɔεeneε lee Juf-ene ένι ine-eti puene feyn si yia kan ruku ei lî fáta ένι nuwoní Jesi. ² Onu egeε, ενεε nutu numenî mba be nucunî nghan-ní etei pue niraní Pilat-ε.

Judas ένι uou woju

³ Cɔnɔ gba Judas ebi ένι tu nunyuní Jesie dɔ nu lɔ ówo ιl obuε yowoní ambie, ενεε nɔhɔnɔ rire mu be nisepu sika lofu kpengre abruansan ebienε nghan teylyi puene ένι ɔɔɔεeneε lee Juf-ene ένι ine-eti puene. ⁴ Lipe mue, ενεε nakan lî: <<Mél woju un ιkulo ένι mɔnyu kpan ebi ένι élí woju un kɔɔɔ mɔtu nefê fûwoní.>> Níkan lɔɔ, ενεε nubuanî mu lî: <<Obuε, élímu ɔru woju; ɔfu woju!>> ⁵ Lipe mue, ενεε Judas wɔ sika cen ι teylyi-ɔɔ nuhun te be a bu ba.

⁶ Teylyi puene ένι ɔɔɔεeneε idide sika, ενεε nakan lî: <<Rákân-mu bɔmucɔ ένι bɔ ɔɔu sika lɔ racucuatu

lee teylyi-ɔɔ te ένι sika eyn ambe sika akpasua obuε, mbuo sika.>> ⁷ Lipe mue, íne á nene cɔ nno, ενεε nucuní sika niraní owulu pu nno kɔ wutu lɔ eyn oyo-guene ένι sanko. ⁸ Obu remue, ενεε niraní wutu lugbu obu “Mbuo wutu” tuun bɔɔ be ie oku amunu fre bɔbɔɔ nɔ. ⁹⁻¹⁰ Woju obuε see, ɔwɔ Nyati ένι numuti-eti pu Jeremi kán lá ι lî: Fíní lî Adamanga kan yemu mlie ekeε, nédení sika lofu kpengre abruansan nápaní owulu pue wutu. (Sika numuti obuε, ενεε ι ένι ένι nifi Israel puene munu mu panι ιe nɔ.)

Pilat ante nghan-ní Jesie ένι woju

¹¹ Nucuní Jesi nghan-ní etei pu Pilat-ε, ενεε Pilat nobutuni owu lî: <<Efe tasu fuli Juf-ene ένι gbrengbie e?>> Ενεε Jesi νίνι: <<Ενεε fukaan!>> ¹² Onu egeε, ενεε teylyi puene ένι ɔɔɔεeneε lee Juf-ene ένι ine-eti puene nɔɔ owu ιtanι. Lipe mue, ενεε Jesi repu numu úbuamu kɔɔɔ mu. ¹³ Ένι nɔ lɔɔ, Pilat bútoni lî: <<Owu obuene feyn-ε nakan nukuffiní etie, feti naa?>> ¹⁴ Lipe mu free, Jesi óbûamínι mu kɔɔɔ, ενεε woju sran-nɔ munu mu ιkulo.

Bɔmucɔ Pilat tu ένι bɔ nowoní Jesie ένι woju

¹⁵ Lse bɔɔ uku Pak fet feyn-ε, etei pu ebi utu bɔmucɔ ένι bɔ dedekue akprâ sibikan mu pu nno ɔɔ lɔ nɔwɔ nála ι. ¹⁶ Cɔnɔ nisiní Jesi ɔnu ante, be kpan mramra pu ιku nno ένι niraní Barabas-ε nɔ sibikan mu. ¹⁷ Lɔ nɔnɔ nu ένι akpan feyn esi eyíaa, ενεε nubutu nene lî: <<Kpan ɔfɔnɔ fuyɔfuní ένι bɔ mɔɔɔ mala ι e? Barabas naa, Jesi ebie niraní Kris-ε e?>> ¹⁸ Nobutu lɔɔ ambe nɔnɔ an lî: nike mu tasu ιl obuε nunyuní Jesi nisiní.

¹⁹ Hɔɔɔ Pilat ιkan Jesi ένι wojue, ενεε ɔnu yi wen-nɔ lubuo lî: nija ιka nínýáku ei kpan akpasua obu ebi ένι élí un kɔɔɔ ένι wojue mu, ɔo you obu ένι munɔ mue, nédí munu kpan obu ένι íne mu εsɔn ι.

²⁰ Lipe mue, be teylyi pu ɔɔɔεeneε lee Juf-ene ένι ine-eti pueneε neti akpan nsibi ένι bɔ obutu Pilat ɔwɔ Barabas ala ι lɔ ɔtu nówoní Jesi. ²¹ Obu remue, ενεε cɔ Pilat se egeε butu nene lî: akpan aanu obuε, ɔfɔnɔ tasu nuyɔfuní ένι bɔ kɔɔɔ nala ιe, be nene feyn nugɔ nilení lî: nɔla Barabas eie nɔ. ²² Níkan-ní lɔɔ, ενεε Pilat butu nene ji lî: <<Alι lɔɔ, be lɔ bɔ metê melι Jesi ebi ένι niraní Kris-ε te e?>> Ενεε nene feyn nugɔ nilení lî: <<Teni amia-mu tɔn etι!>> ²³ Lipe mue, ενεε Pilat butu nene lî: <<Be kpan obuε, woju un ɔfɔnɔ tasu nɔlι e?>> Obu ce, gba nana nɔkpukuní lubuo nɔgbení lî: <<Teni amia-mu tɔn etι!>> ²⁴ Pilat ιdɔ nu ένι feyn-ε nelie úɔɔ nene te, nana nesipu wuya-wuya eyn-ε, ενεε nucu mindi nuyuyɔ bɔ ι akpan feyn anti nikan lî: <<Kpan obu ένι wojue, médí mu; nɔfu woju!>> ²⁵ Ενεε nene feyn nile nucuní lî, ɔnu mbuoe nɔnɔ nene lee nɔnɔ alauene eti. ²⁶ Lipe mue, ενεε Pilat wɔ Barabas la ι tu nene be tu

kpan ukîn bɔ́ lě nédíní an. ɔnu egee, enee nititení sru-
daene éni bɔ́ asisan.

Jesi éni lu uou mu ɔ́nɔ énye woju

28 ɔ́nɔ nuɛ ite mu ica dimas njomu tutue, enee
Mari ebi éni lu Madala ebi mu yie lee Mari ambu
ein se ege a nakprâ lubomɔ́. ² Nunɔ́ní lɔpe, enee wutu
kenje kpunkpulɔ; Nyɔ́nɔ́ éni enti ngbafre nɔ́nɔ́ ɔ́nɔ́ enti
ɔru ei okondo lubobu ebi éni nɔ́ lubomɔ́ numutie
anyaku ei epi ete eti. ³ Enti ngbafre obuɛ, nejjre fíní lɔ́
enti ite lé uku nunuwɔ́ muɛ eke. Eseji traleɛ nɔ́nɔ́ rireɛ
frees, lofu pumpulɔ́ fíní dadaɛ eke. ⁴ ɔ́nɔ́ srudaene
nasisan ɔ́ɔ́ dɔ́nɔ́ nu ɔ́nɔ́, enee la nowo nene. Lɔpe muɛ,
riretita lɔkulɔ́ pí nene eti tuun ɔ́nɔ́ be nuní munjrufo.
⁵ Gba, enti ngbafreeja owukan lubuo ucue, enee
nakan iyê eyiene lɔ́: <<La nudowo nefé! Mɔ́dɔ́ an lɔ́: Jesi
ebi éni nitení amia-mu tɔ́nɔ́ eti lu obuɛ fɔ́jujɔ́nɔ́. ⁶ Nónó
ebi; nɔ́nɔ́ lu uou mu nénye fíní lɔ́ nɔ́kaan eke! Nɔ́fɔ́bɔ́ i
kpraní ɔ́ nɔ́lapunɔ́ beɛ ⁷ lě gba, faafa fâ fákan féyění
ɔ́nɔ́ egekpu puene lɔ́: nɔ́nɔ́ lu uou mu nénye naha
Galile te nukpɔ́n nene, ɔ́ te lu obuɛ nɔ́dɔ́nɔ́ nu. Obuɛ nɔ́
éni bɔ́ makan meyê nefee, enee nɔ́.>> ⁸ Lɔpe muɛ, la
nowo eyi ebienne, eseji rire mu fre nekpi nene lɔkulɔ́,
eneɛ lɔ́ nunɔ́nɔ́ lubomɔ́ rire lɔpe nunyaní ei be heni-heni
mu niyení ei naha nuboní amaní nukaní Jesi egekpu
puene.
⁹ Aaue nahaníe, enee Jesi nya nɔ́nɔ́ anti raku nene be
lɔpe muɛ, eyiene fre ku ɔ́kɔ́nɔ́ i ɔ́nɔ́ anti nyuni luka nuni
íne. ¹⁰ ɔ́nɔ́ egee, enee Jesi kan ye nene lɔ́: <<La nudowo
nefé! A kan yení makpiene á Galile te. Te lu obuɛ
nɔ́dɔ́nɔ́ nu.>>

Bɔ́nɔ́ nɔ́nɔ́ srudaene ɔ́muɛ éni woju

¹¹ ɔ́nɔ́ eyiene se ege nahaa, be sruda ebienne
nasisan lubomɔ́ éni tukɔ́ ɔ́wɔ́ á oku ebi te, enee de wo-
juɛ see aka feɔ́n ku teyɔ́yɔ́ puene éni ɔ́lɔ́kɔ́ene. ¹² Teyɔ́yɔ́
puene iti ɔ́nɔ́, enee faafa ra Juf-ene éni ine-eti puene be
nisi niyia nimení lɔ́ bɔ́ netê nelíne nurukuní ei. ɔ́nɔ́
egee, enee nuraní srudaene nunyakuní sika namu-
namulɔ́ nutuní nene ¹³ be nɔ́kan niyení nene lɔ́: <<Kan-
ní lɔ́: youɛ, fálani rire i fékení munɔ́, enee Jesi egekpu
puene ie e'ín ɔ́nɔ́ kɔ́ɔ́gɔ́ á. ¹⁴ Alɔ́ etei puɛ iti obu frees,
be te nidete nefé; ere rɔ́dɔ́ lɔ́ rítê rɔ́lɔ́ lě nɔ́lɔ́ nefé woju
kɔ́kɔ́.>> ¹⁵ Lɔpe muɛ, srudaene té kpún lá bɔ́ cú sika,
eneɛ a be heni-heni mu lu fíní lɔ́ nɔ́kan niyení nene eke.
Obuɛ, enee tu be woju fun obu hɔ́nɔ́ unɔ́ Juf-ene agbra
tuun ɔ́nɔ́ be oku amunue nɔ́.

Rireɛ Jesi nyaku gbein ye ɔ́nɔ́ egekpu puene éni woju

¹⁶ Jesi egekpu pu ndiɔ́ luwɔ́ nɔ́nɔ́ ebienne á Galile te,
eneɛ a lɔ́fe ebi éni Jesi ye nene te ie eti te. ¹⁷ Nukaní tee,
eneɛ heni-heni mu nɔ́dɔ́nɔ́ nu be nununɔ́ íne. ɔ́nɔ́ mu
lɔpe, té fre lí nene aanu-aanu. ¹⁸ Enee Jesi ti ɔ́nɔ́fɔ́ nene
be nakan iyê nene lɔ́: <<Nyati ɔ́nɔ́ enti te lee wutu eti
ébi éni ɔ́nɔ́mɔ́kan feɔ́n ɔ́tumɔ́. ¹⁹ Éni nɔ́ ɔ́nɔ́, sení ɔ́-ɔ́
feɔ́n tuní obuɔ-obuɔ feɔ́n akpan lí emɔ́nɔ́ puene fílní
nene batem Bɔ́, Wɔ́ lee Bubɔ́ Wɔ́nɔ́ éni íne mu. ²⁰ Eseji
yiyení nene owuene feɔ́n-e mɔ́kan miye nefee níníní ei
eti le. Dɔ́kɔ́: munɔ́ lee nɔ́fɔ́ ein nuca feɔ́n tuun ɔ́nɔ́ lě
wutuɛ éni woju okufu.>>

Mark

Amanɛɛ Jan Batis boe ɛ́ni woju

1 Amanɛɛ Namuɛ nakan Jesi Kris ebi ɛ́ni li Nyati Wɛ ɛ́ni wojuɛ, ki lɔ́ te bo bu: ² ɔ́w wojuɛ, ɔ́wɔ́ Nyati ɛ́ni numuti-eti pu Esai bó eti míme lá i lɔ́: Diki: mɔ́tu ɔ́mu kokoba puɛ uti ɔ́ ɔ́fu anti lɛ́ etite atingbre etɛ́fu ei. ³ Enɛ li obuɛ nɛ́ha lujue mu tɛ nɛ́la lubuo nɛ́kan lɔ́: Titení atingbreɛ Nyɔ́nɛ yɔ́ɔ́ɛ namu-namuɔ́. Tuní lɛ́ka-ɔ́ɛne feɛn nyé me!

⁴ Heni-heni mu kú agbra nɔ́ɔ́, enɛɛ Jan Batis nya eti lujue mu tɛ nobo luboluwɛ mu ɛ́ni bɔ́ akpan ɔ́nyuku neli nene batem lɛ́ Nyati ɔ́ɔ́ nɔ́ɔ́ un-ɛene ɔ́fuɔ́ neneɛ ɛ́ni amanɛɛ.

⁵ Lɛ́pɛ muɛ, akpan-ene feɛn-ɛ nɔ́ Jerusalem ebie mu lɛɛ Jude wutu lugbuɛ neeme etiɛ naha ɔ́ Jan nɔ́ tɛ. Lɔ́ nit-iní amanɛɛ noboɛ, be nakan-ní nɔ́ɔ́ un-ɛene feɛn nukuní ei akpan feɛn anti Jan neli nene batem Jurden dikpe tɛ.

⁶ Jan ɛ́ni tralɛɛ uɔ́ɔ́ɔ́, kpanɔ́ afu pu ruho mu nuluní. ɔ́nu betuɛ frɛɛ nɛ́laa, nɛ́ɛ kpenkpe gbisi. Eseji atete ɔ́ɔ́ku lɛɛ ɔ́ɔ́nɔ́ja mindi li obuɛ li enɛni mbɔ́. ⁷ Enɛni Nyati Amanɛɛ noboɛ, nakan niyê akpan lɔ́: <<Kpan nɔ́ɔ́ ɛ́ni kura kɔ́muɛ nɔ́ ege. Emɛ méyí nu ɛ́ni bɔ́ mekpe re ɔ́nu anti mɔ́ɔ́ɔ́ nɔ́gbabua i lɛ́ka frɛ bɔ́ɔ́. ⁸ Diki: emɛ, mindi mucu mulɛ nefɛ batem. Enɛniɛ, Bubɔ́ Wɛɛn li obuɛ nɔ́tu nefɛ.>>

Jesi ɛ́ni batem lɛɛ ɔ́hunkuɛ Angunɛ hunkunɛ ɛ́ni woju

⁹ ɔ́ɔ́ni Jan neli akpan batem-ɛ, enɛɛ Jesi frɛ nɔ́ Galile wutu lugbuɛ eti tɛ ɛ́ni ebi nɔ́ɔ́ nɛ́raní Nasaret-ɛ tɛ i ku Jurden dikpe lɛ́pɛ he Jan be Jan lɛni batem lɛ. ¹⁰ Lɔ́ Jesi nɔ́ dikpe tɛ nanya gbein-ɛ, enɛɛ enɛni fin ei be nɛ́ni Nyati ɛ́ni Bubɔ́ nu ɛ́ni tɛ flíní brandre lofulɔ́ eke i pi ete ɔ́nu eti. ¹¹ ɔ́nu egeɛ, enɛɛ lubuo nɔ́ɔ́ le enɛni tɛ nakan lɔ́: <<Efe, fili ɔ́mu Wi ɛ́ni muɔ́ɔ́fu tɛ nɔ́ɔ́ mu. Efe li obu ɛ́ni fuyɔ́mu tɛ tasɛ.>>

¹² Lɔ́ nɛ́luní Jesi batem-ɛ, enɛɛ Bubɔ́ Wɛɛn tini na lujɔ́ mu tɛ. ¹³ Nudɔ́n tɛ tuun munuwɛ abruana ɛ́ni Satan hunku ɛ́ni bɔ́ alanɛ wutu. Lujue mu tɛɛ, kpan lefe kɔ́kɔ́ ɔ́nɔ́, Jesi ɔ́nu lefe kukukɔ́ ɔ́ɛɛ ɔ́n tɛ lɛɛ kpe mu nɛ́ɛne eɛn be enɛni nɔ́gbafreɛne dadunɛ eti.

Sienyu pu aanlaa Jesi raa ɛ́ni woju

¹⁴ Nu obuɛne muɛ, enɛɛ nɛ́laní Jan sibikan mu. Lɛ́pɛ muɛ, enɛɛ Jesi nya i a Galile tɛ nobo Amanɛɛ Namuɛ Nyati ɔ́ɔ́ lanɛ ɔ́nkɛ uku akpan ɛ́kan lɔ́: ¹⁵ <<Gbake, nuɛ Nyati tite tɛ iɛ oku! Eɛ, nuɛ Nyati yanyaku enɛni eteie gbein-ɛ oku! Obu remuɛ, nyukuní luboluwɛ mu ɔ́nɛni tɛ tení Amanɛɛ Namuɛ fetiníɛ eti.>>

¹⁶ Nu nɔ́ɔ́ ɛ́ni Jesi nɔ́ɔ́ɔ́ Galile ɛ́ni ecijie numu ɛ́haa, enɛɛ di Simɔ́n lɛɛ ɔ́nu makpɛ Andre nu ɛ́ni kɔ́ɔ́ dada. Heni-heni muɛ, sienyu puɛneɛ nɛ́luní. ¹⁷ Nɛ́ni nene nuɛ, enɛɛ nɛ́kan niye nene lɔ́: <<I kpumínɛ rání lɛ́, flíní lɔ́ funyuní sieɛ ekeɛ, fédení akpan fésimíní.>> ¹⁸ Nɛ́kan ɔ́ɔ́, enɛɛ heniheni mu nuwɔ́nɛ nɔ́ɔ́ dadaɛne nukuní ei be lɛ́ nɔ́kpuní ege nɛ́haní.

¹⁹ Jesi ɛ́ha anti luwɛ, enɛɛ di Jak lɛɛ Jan ebi ɛ́ni li Sebede ewɛ nu frɛ. Nene aanuɛ, nɛ́nɔ́nɛ di lɛa mu nɔ́ɔ́ɔ́ɔ́nɛ nɔ́ɔ́ dadaɛne i. ²⁰ Lɛ́pɛ muɛ, nɛ́ra nene lɛ, enɛɛ heniheni mu nuwɔ́nɛ nɔ́ɔ́ bɔ́ nɛ́laní ei di lɛa mu lɛpɛ lɛɛ juma puɛne eɛn be lɛ́ ninye nɔ́kpuní nɛ́haní.

Kpɛɛ nɔ́ɔ́ bubɔ́ un nɔ́ mu be Jesi bubɔ́ ɛ́ni woju

²¹ Jesi lɛɛ ɔ́nu egekpu puɛne eɛn á kú Kapernahɔ́m ebi tɛ dɔ́n ɔ́ɔ́ uku ɔ́nɛ nuɛ, enɛɛ a Juf-ene ɛ́ni eyia-ɔ́ tɛ be neyiye akpan Nyati woju. ²² Enɛni lɔ́ netê niyiye wojuɛ srân akpan munu mu ɔ́kɔ́lɔ́ ambe étêmu flíní nɔ́ɔ́ auleyiye puɛne ɛ́niɛ eke. Heni-heni mu enɛniɛ, kúra kó feɛn.

²³ Lɛ́pɛ muɛ, enɛɛ kpɛɛ nɔ́ɔ́ ɛ́ni bubɔ́ un nɔ́ muɛ nya nɛ́gbɛ ɛ́kan lɔ́: ²⁴ <<Efe Nasaret wɛ Jesi, eflínɛ, emɛ woju? O be fehi funyu ere fububu e? Emɛ midɛfu an: fili Nyati ɛ́ni Wi ebi ɛ́ni woju un kɔ́kɔ́ ɔ́nɔ́ muɛ!>> ²⁵ Enɛɛ Jesi nyunɛ numuti eti kan ye bubɔ́ lɔ́: <<Rɛpu numu lɛpɛ nɔ́ kpɛɛ obu mu nya i!>> ²⁶ Lɛ́pɛ muɛ, enɛɛ bubɔ́ un-ɛ wusu kpɛɛ kpunkpɛlɔ́ be la lubuo ɔ́kɔ́lɔ́ nɔ́ɔ́ mu nya i.

²⁷ Akpan-ene feɛn-ɛ nɔ́ lɛpɛɛ, woju á íne mu, enɛɛ nobubutu mine lɔ́: <<Emɛ woju li obu? Ki kpan nɔ́ɔ́ ɛ́ni neyiye woju akpasua ɔ́kɔ́ nɔ́ɔ́ ɛ́ni ákura ɔ́kɔ́lɔ́ nɔ́ mu. Heni-heni mu enɛniɛ, nɛ́kan owu be bubɔ́ rukɔ́ɔ́ne frɛ nefelunɛ.>> ²⁸ Owu obuɛ sɛɛ tú Jesi íné sé Galile wutu lugbuɛ eti tɛ neeme.

Lu pu k pangbalw Jesi buwun éni woju

²⁹ Jesi unu eyia-cw te unyaa, enee a Simwun lee Andre éni te. Jak lee Jan fre á lee nwnu ein. ³⁰ Lipe mue, be Simwun unu yi mbwun lufan natita rire mu lá be, enee akpan-enee no lipee kan unu woju ye Jesi. ³¹ Jesi unu ubwufune, enee nyuni b' be nyepuni eti. Ngbo eti lipee, lufaan á cwbi, enee yie tu nene mbwunú.

³² Cwun nu pu ruwa mue, enee akpan nede lu puene lee akpan-enee angunú bubwun no mue feun isi Jesi ³³ tuun bwun be ebie mu akpan neeme i boku Simwun lukpomu gbwumee u. ³⁴ Heni-heni mue, nisiní akpan k pangbalw éni lu akpasua-akpasua nwnyu, enee Jesi buwun nene feun. Unu mu lipee, nibe angunú bubwun k pangbalw fre nyá u akpan mu. Enee, éni angunú bubwunene duni an remue, cwun nebe nenee, n'la nene bwumcwun u n'kan-m'ini owu fre bwun.

Kapernahwum-e Jesi no nya le éni woju

³⁵ Gba, cwun nu naca ihi frafralw, enee Jesi nye eti nya gbein a c' hehe mu kwgwun Nyatu. ³⁶ Simwun lee anuanene fre inye ete, enee nwnjwunú use tuun bwun idunú nwe, ³⁷ enee nakan iyéni l': <<Akpan feun nwnjwufu!>> ³⁸ N'kan-n'ni bwun, enee Jesi n'ni: <<Tu r'nyáni ei ébi r'áni anti-anti ameke l' m'ese ebi titiene mu fre móbo Nyatu éni Amaniee móku te éni akpan-enee le, ambe unu óbo remu mi.>>

³⁹ Jesi ukan bwun, enee heni-heni mu nununí eti na nesení Galile wutu lugbue eti neeme. Lipe mue, bwun n'nyaní ebi k' mue, be Jesi +a Juf-ene éni eyia-cw te nobo Nyatu amaniee uku akpan, eseji nebe angunú bubwun unyaa u akpan mu fre.

Kokobe pu nwn éni Jesi buwun éni woju

⁴⁰ Nu nwn éni Jesi nobo Nyatu Amanie usee, enee kokobe pu nwn jwun ubwunú ku cwkun u unu anti kwgwunú ukan l': <<Nywun, midu an l': alu fuywufue, be fukpu éni b' f'wun kokobe anyamu ei rire mesé ege mepu akpan mu.>> ⁴¹ N'kan bwun, enee té bua Jesi ei tuun sen u be n'jaw b' n'kun-n'ni n'kan l': <<Muywufu; kokobe n'nyafu ei rire!>> ⁴² Enee heni-heni mu kokobe nyanu ei rire nise ege n'pu akpan mu. ⁴³⁻⁴⁴ Unu egee, enee Jesi blan-n'ni kan l': <<D'ku: obue milu mutufue, dakan unu woju deyé kpan kwkwa; a teylyi puenee kpráfu bwun nutuf'ni bwumcwun l' gba f'cwun bwun Moiss kan la le féyl teyl f'wun Nyatu ameke l' kpan edú nu l': f'bwun heni.>> N'la numuti eie, enee nutu kwisue a.

⁴⁵ Aawe kwisue aa, érépumu numu, cú owue Jesi lu tunie éni woju kán yé akpan tuun bwun be amanie se c' feun. Owu obue n'le, tú Jesi úkpu inyakumu rire gbein ebi kwkwa mu ji. Alu n'nyaa ebi k'wun, be n' n'nd'wun c' hehe mu. Obu fre bwun, akpan unu cw-cw feun lha iheni c'wun unu te.

Kpisi nwn éni bubuu dwn wutu be Jesi buwun éni woju

² Munuwu alabu k' usee, enee Jesi se ege i ku Kapernahwun ebi lipe. L' nukue, enee akpan feun ti l': nie nwn lukpomu. ² Enee ni nubokuní ei tuun lugbaan éni gbwumee fre cwun kwkwa un' be Jesi nobo Nyatu Amaniee uku nene. ³ Nwn lipe, enee akpan k' cu kpan nwn éni bubuu dwn wutu be nwnu mu aanla daa nesini nub'wun. ⁴ Gba, éni dedekue d'wun u be n'ndim'ini c'wun b' nesení l' n'cwuní kwisue n'nyakuní anti, enee nunyuni kwisue n'nyakuní kaan eti. Lipe mue, n'kpráni c'wun Jesi nwn ndama nutuní kan gbisi c'wun luwú ei, enee nunyuni kofaa kwisue la be ete n'wepuní lipe nurukuní Jesi anti.

⁵ L' Jesi d'wun nwnu tée nucu nitení ete nu bwun, enee n'kan niyé lu pué l': <<Unu wu, métiti w'fu un-ene feun ei!>>

⁶ N'kan bwun, enee auleyiye puene tukwun pi ete lipee nakan nuhun-nuhun l': ⁷ <<L' pi be kpan obu nakan owu obu? Obue, Nyatu nab'wan munu! Kpan kwkwa un' éni ititi kpan éni un-ene u alu élimu Nyatu unu l'efe ce.>>

⁸ Éni Jesi d'wun obue notutrunie aan, enee nakan iyé nene l': <<Emu owu fakan-n'ni nuhun-nuhun bwun e? ⁹ Alu m'kan miyé lu pu obu l': <Métiti ef'nu un-ene u>, elefe mu: <N'wutu nye eti nu eie>, be owu aanu obue, nwn k'p'wun k'wun anuan e? ¹⁰ Enee, ameke l' féduní an l': wutu eti ébie kpan éni Wue kân bwumcwun éni b'wun etiti kpan éni un-ene u free, kpraní!>> Enee n'kan niye lu pué l': ¹¹ <<Makan miyéfu, no wutu nye eti cu w'fu kofaa a lukpomu!>> ¹² L' n'kan bwun, enee heni-heni mu akpan feun anti, kwisue nye eti cu unu kofaa be a. Lipe mue, woju á akpan feun íne mu, enee n'w'w'ku Nyatu ukan l': <<Nu k'wun r'edú woju akpasua bwun nu!>>

Lefi éni w'cwun woju

¹³ Jesi s'e ege á ecijie numu n'w'w'wun lha. Lipe mue, enee dedeku l'kulú i heni be neyiye nene woju. ¹⁴ Aawe nahaa, enee n'ndi lapode pu nwn éni n'raní Lefi éni lu Alfe wu be no unu jumadi c'wun t'ee nu. N'ndunú nwe, enee n'kan niyeni l': <<Kpumu rá!>> Enee l' Lefi nye eti n'k'p'wunú.

¹⁵ Lipe mue, enee Jesi lee unu egekpu puene ein a Lefi éni te nehú mbwun. Mbwun obue nehúne, lapode puene lee akpan elefe fre éni Juf-ene ulu rire kesi-kesie nó mu. Heni-heni mue, nwnu mu k pangbalw n'k'p'wun Jesi ege le.

¹⁶ L' Faris'ien-ene éni auleyiye puene d'wun woju obu nwe, enee nyu Jesi egekpu puene nobutu nene l': <<Emu be n'w'fu éyiye pu unu b'wun c'wun nwn unlu puene lee lapode puene ein e?>> ¹⁷ Jesi iti obue, enee cu nyandra mu nakan iyé nene l': <<Élimu kpan éni rirenue mu no tintie újwunú rukpalú pu b'emu; lu pu, enee ulu obu. Heni-heni mue, élimu sese puene éni íne mu míemu b'emu; unlu puene éni íne mu lu obue mi.>>

Woju lɔwɔ lɛɛ woju sigi ɛ́ni woju

18 Nu ba obuɛ, Jan Batis egekpu puɛnɛ lɛɛ Farisɛn-ɛnɛ nɔ nuhɔnci mu. ɛnɛɛ akpan kɔ́ i nobutu Jesi lɔ́: <<Diki: Jan egekpu puɛnɛ lɛɛ Farisɛn-ɛnɛ neci nuhɔn. Bɛ lɔ́ pi bɛ ɔ́fu egekpu puɛnɛ ɛkɛ ɪ́li fɪ́nɪ nɛnɛ ɛkɛ e?>>
 19 Nɪkan-ní kɔ́, ɛnɛɛ Jesi cu nyandra mu nakan iyê nɛnɛ lɔ́: <<O bɛ mɪ́nɪ, akpan-ɛnɛɛ kɔ́ yɪwɔ nuwaan, ɛ́ni yɪwɔ kpɪsɪɛ kɔ́ kɔ́nu ɛɪn-ɛ, nɪ́ciní nuhɔn e? Diki: kɔ́ni yɪwɔ kpɪsɪɛ kɔ́ lɪpɛ lɛɛ kɔ́nu ɛɪn-ɛ, ákân-mu lɔ́ niciní nuhɔn.
 20 Sake kân cɔ́ yoku ɛ́ni akpan yɔ́nyu yɪwɔ kpɪsɪɛ yɔ́cu. Lɪpɛ mu li obuɛ nɪ́ciní nɛnɪni nuhɔn.>>
 21 Jesi nɔ́ ɛti, ɛnɛɛ nakan ji lɔ́: <<Kpan úcu liji gbisi lɔwɔ ɪ́dakumu tralɛ kprɛ. Alɪ usɛ kɔ́, bɛ cɔ́ liji lɔwɔkɔ́ yaja yɔ́cuɛ, yɔ́tu tralɛɛ yasuan ɪ yoku mu. 22 ɔ́nu ba nɔ́kɔ́, kpan úcu mulɔ́ kɔ́wɔ úgbuɔmu ɔ́n ɛ́ni nuhun ɪ eɪɛ mu. Alɪ usɛ kɔ́ kɔ́ mulɔ́ kɔ́wɔkɔ́, bɛ yɔ́tu kɔ́n-ɛnɛ yabubuaru eɪ mulɔ́ neeme frɛ yoku eɪ. Diki: mulɔ́ kɔ́wɔ mu li obuɛ nukuní.>>

Ópɔ́n nuɛ ɛ́ni woju

23 Nu nɔ́ ɛ́ni li ópɔ́n nu bɛ Jesi nete mu ejikprɛ nɔ́ muɛ, ɛnɛɛ ɔ́nu egekpu puɛnɛ nɔ́shuɔ mitin ɛwɪɛ tɪha. 24 Farisɛn-ɛnɛ uɪi nu kɔ́, ɛnɛɛ nakan iyêni lɔ́: <<ɛmi bɛ ɔ́fu egekpu puɛnɛ nɛli owu ɛ́ni kpan ákân-mu kɔ́muɔ́ ɛ́ni bɔ́ ɛli ópɔ́n nuɛ!>>
 25 ɛnɛɛ Jesi nakan iyê nɛnɛ lɔ́: <<Owuɛ Dafid lɛɛ akpan-ɛnɛɛ kɔ́ ɔ́nu ɛɪn-ɛ li kɔ́ni mbɔ́ cian nɛnɛ bɛ nuhɔn nowo nɛnɛɛ, ɛkɛfu flakungamíní mu e? 26 Heni-heni muɛ, blɛ ebi ɛtɪ Abiatar li tɛyɪɪ puɛnɛ ɛ́ni ine-ɛti puɛ, Dafid h́ tɛyɪɪ-cɔ́ tɛ nutunɪ futufutu nɪ́. Futufutu akpasua obuɛ, kɔ́muɔ́ alá bɛ ɛ́ni bɔ́ kpan lefe ɪɛ, tɛyɪɪ puɛnɛ cɛ, ɛnɛɛ kan ɔ́nu mu kɔ́muɔ́. Obu cɛɛ, Dafid ɪ futufutuɛ, ɛnɛɛ tu akpan-ɛnɛɛ kɔ́ lɛɛ ɔ́nu ɛɪn-ɛ frɛ ɪ.>>
 27 Jesi nɔ́ ɛti nakan ji lɔ́: <<Ópɔ́n nuɛ Nyati tɛɛ, ɛ́lɪmu ɛ́ni bɔ́ ɛtê kpan ɪ bɛmu; ábuka li obuɛ bɔ́ abuka kpan. 28 Obuɛ, neyê lɔ́: Kpan ɛ́ni Wɪɛ, ɛnɛɛ tɛ ópɔ́n nuɛ ɪ.>>

Kpɪsɪ nɔ́ ɛ́ni bɔ́ uɛ ɛ́ni woju

3 Jesi ɛ́ni aauɛ nahaa, ɛnɛɛ a hɔ́ eyia-cɔ́ nɔ́ mu ji. Lɪpɛ muɛ, bɛ kpɪsɪ nɔ́ ɛ́ni bɔ́ uɛ frɛ nɔ́ tɛ ɪɛ, 2 ɛnɛɛ akpan nakprâ Jesi kɔ́ ubɔ́nɔ́ kpɪsɪ obu ópɔ́n nuɛ lɛ́ ná-tanɪ́ woju. 3 ɔ́nu mu lɪpɛɛ, ɛnɛɛ Jesi kan ye kpɪsɪɛ lɔ́: <<Nɔ́ wutu nye ɛti!>> 4 ɔ́nu egeɛ, ɛnɛɛ nubutu akpan-ɛnɛɛ kɔ́ lɪpɛɛ lɔ́: <<Ópɔ́n nuɛ ɛ́ni wojuɛ, lɔ́ Auleɛ tɛ kan ɛ́ni bɔ́ kpan ɛli tɛ? O bɛ woju namu bɔ́ kpan ɛli, naa un e? Íne nkuan bɔ́ kɔ́suní kpan, naa ála bɔ́ nalanɪ́ ei nuo e?>> Owuɛ nubutu nɛnɛɛ, kpan kɔ́kɔ́ óbûamíní mu. 5 Nɔ́nu luboluwɪɛ kpun nɛnɛ tuɔn sɛn ɪɛ remuɛ, woju frû Jesi kprâ nɛnɛ tɛ́ bibe mu tuɔn kɔ́ ubɔ́n muɛ, ɛnɛɛ kan ye kpɪsɪɛ lɔ́: <<Tɪngɛ bɔ́ mu!>> Kpɪsɪɛ tɪngɛ bɔ́ muɛ, ɛnɛɛ bɔ́ jan-nɪ. 6 Farisɛn-ɛnɛ uɪi wojuɛ sɛɛ nuɛ, ɛnɛɛ nya gbein bɛ lɪ́ nɛnɛ lɛɛ Erɔ́d ɛ́ni ege puɛnɛ

ɛɪn na kɔ́nyuní numuti nujujuní lɔ́ bɔ́ netê nɛɪnɪ́ lɛ́ nɔ́nyuní Jesi nówoní.

Akpan okpo-okpoɛ kɔ́kpu Jesi egeɛ ɛ́ni woju

7 ɔ́nu egeɛ, Jesi lɛɛ ɔ́nu egekpu puɛnɛ ɛɪn já rirɛ cú á ecijie numu tɛ, ɛnɛɛ akpan okpo-okpo kprangbalɔ́ nya a heni tɛ. Akpan obuɛnɛɛ kɪ cɔ́ nuɔnɔ́ niní: Galile wutu lugbuɛ, Jude wutu lugbuɛ, 8 Jerusalem ebi tɛ, Idume wutu gbisi tɛ kɔ́mu, Jurden dige tɛ lɛɛ Tir lɛɛ Sidɔ́n ebienɛ tɛ kɔ́mu. Heni-heni muɛ, owuɛnɛ fɛɪn-ɛ Jesi li bɛ akpan ti ɔ́nu amanɪɛɛ, tú nɪ́nɪ okpo-okpo nubokuní eɪ lɪpɛ. 9 Akpaan bubuɛ kɔ́ remuɛ, Jesi kán yê ɔ́nu egekpu puɛnɛ lɔ́: nucuní di lɪa nɔ́ nítêni eɪ bɔ́ alɪ akpan nofouni ho usêɪ ɪɛ lɛ́ náya mu nɔ́nuku ná nála kukumuɛ ɪ luwɪ. 10 Heni-heni muɛ, ɛ́ni ɔ́wɔ́ nubɔ́nɔ́ lu puɛnɛ kprangbalɔ́ remuɛ, akpan-ɛnɛ fɛɪn-ɛ rirɛ nekeɛ nokuni ɛti ukɪn-nɪ. 11 Akpan-ɛnɛɛ bubɔ́ un-un kɔ́ muɛ ɛkɛ, lɔ́ nɪ́dɪnɪ́ Jesi nuɛ, bɛ bubɔ́ɛnɛ ɛti nɛnɛ oku wutu ɔ́nu aka mu bɛ nɛgbɛ ɪkan lɔ́: <<ɛfɛ fili Nyati ɛ́ni Wɪ!>> 12 Lɪpɛ muɛ, bɛ Jesi atɪan nɛnɛ lɔ́: nɪ́dalamíní ɔ́nu rirɛ woju gbein akpan nɪ́dɛɪ an.

Ótɔ́pu pu ndiɔ́ ɛwɪ aanusɛnɛ ɛ́ni éde woju

13 Jesi yá á lɪfɛ nɔ́ ɛti, ɛnɛɛ ra akpan-ɛnɛɛ nuycɔ́fu ɛ́ni bɔ́ ɔ́dɔ́n-nɪ rirɛɛ i heni. 14 Lɪpɛ muɛ, ɛnɛɛ nide kɔ́nu mu ndiɔ́ ɛwɪ aanu ɛ́ni nutu [li ɔ́nu ótɔ́pu puɛnɛ] lɛ́ kɔ́ lɛɛ ɔ́nu ɛɪn, eseji nɔ́tɔ́pu nɛnɛ ná nóboní Nyati Amanɪɛɛ. 15 ɔ́nu mu lɪpɛɛ, nutu nɛnɛ ákura ɛ́ni bɔ́ nebení angunɪ bubɔ́ɛnɛ anya ɪ akpan mu frɛ. 16 Nɛnɛ ndiɔ́ ɛwɪ aanusɛ, kɪ kɔ́nu ínɛ: Simɔ́n ebi ɛ́ni nutu ínɛ lɔ́ Pɪɛr-ɛ, 17 Jak lɛɛ ɔ́nu makpɪ Jan ebi ɛ́ni li Sebede ɛwɪɛnɛɛ nutu ínɛ lɔ́ Buanergɛs ɛ́ni ɔ́nu nuwan li “akpan ɛ́ni tɛ fɪ́nɪ nyangbraun ɛkɛ”, 18 Andre, Filip, Bartelemi, Matie, Toma, Jak, Tade, Simɔ́n ebi ɛ́ni uwuwotu Juf-ɛnɛ ɛ́ni wojuɛ 19 lɛɛ Judas Iskariot ebi ɛ́ni yapanɪ yɛɪɪɛ.

Bubɔ́ Wɛɪn ngasi ódo ɛ́ni woju

20 Jesi tɪha lukpomuɛ, ɛnɛɛ akpan i bokuni eɪ tɛ ji tuɔn ɛnɛ lɛɛ ɔ́nu egekpu puɛnɛ ɛɪn nɪ́hemíní kɔ́muɔ́ ɛ́ni bɔ́ nɛnɪ́ mbɔ́ frɛ kɔ́kɔ́. 21 Owu obuɛ nɛsɛɛ, Jesi ɔ́nu puɛnɛ tí, ɛnɛɛ nye a ɔ́nu ónyu mu ambɛ nakan-ní lɔ́: ínɛ mu ɛpɪnɪ ambɪ kprɛ. 22 Lɪpɛ muɛ, auleyiye puɛnɛɛ kɔ́ Jerusalem ɪɛ nakan lɔ́: Belsebul li obuɛ kɔ́ni mu; ɔ́o angunɪ bubɔ́ɛnɛ ɛ́ni eteɪ puɛ li obuɛ nɔ́kɔ́nɪ nibe angunɪ bubɔ́ɛnɛ kɔ́. 23 Jesi rá nɛnɛ, ɛnɛɛ cu nyandra mu nakan iyê nɛnɛ lɔ́: <<O bɛ mɪ́nɪ: Satan frɛ ibe ɔ́nu rirɛ e? 24 Diki: alɪ mai kɔ́ mu ɛ́ni akpan ububuu mu nehe mine tɪn-ɛ, mai obuɛ, óbubu cɛɛ yɔ́kɔ́bubu. 25 ɔ́nu ba nɔ́kɔ́, alɪ lugban nɔ́ mu ɛ́ni akpan nehe mine tɪn-ɛ, óbu cɛɛ lugban obu yɔ́kɔ́bu. 26 Alɪ Satan nehe ɔ́nu rirɛ tɪn-ɛ, bɛ óbubu cɛɛ nɔ́bubu ɔ́nu rirɛ ɛnɪni eteɪɛ yetiti eɪ.>>

²⁷ Jesi nû eti nakan ji lî: <<Kpan kɔkɔ bɔ́ úkpu úhɔ kpan gbahru kɔ́ lugban ígbemíni ɔnu ɔɔkɔkan, alɩ némémíni mba nála ɩ. Dɩki: ɔɔni nîmenɩ mbaa, enee gba nôkpu nubufuni ɔɔkɔkaan ɩ.

²⁸ Makan miyê nefê nawrê lî: wuju un fêun ebi êni kpan ulɩ lɛe owu fêun ebi êni kpan íkan uku Nyati eti, ɔcu ɔ́fɔɔ nɔ́. ²⁹ Gba, alɩ ulɩ Bubɔ Wɛɩn ɩ obue nikan owu nuku eti eke, be ɔcu ɔ́fɔɔ ɔ́nɔ́, nana obue nɩɩe ɔɔdɔ́n-nɩ eti tuun godoo.>> ³⁰ Jesi nakan owu obu ɩɔ ambê akpan elefe nakan lî: bubɔ un ɩ obue nɔni mu.

Jesi êni busu tasɩe êni wuju

³¹ Jesi hɔɔɔ ɔnu lɩpɛ, enee eniyia lɛe ɔnu makɩɩene i nye eti gbein tɛ tu kpan naranɩ. ³² Lɩpɛ muɛ, be akpan kɩpangbalɔ nɔ́ lugban tɛ oku ei ereruni neti wojue neyiyee, enee kpan ebi kan yeni lî: eniyia lɛe ɔnu makɩɩene ie nɔ́ gbein tɛ nobutuni. ³³ Jesi ɩja ucuɛ, enee nîni: <<Ebîeneɩ ɩ emɩni yia, ebîeneɩ ɩ emɩni makɩɩene?>> ³⁴ Enee gba nɩkpra akpan-eneɩ rerunie tuun buan-mu be nijau nene bɔ́ nakan lî: <<Emɩni yia lɛe makɩɩeneɩ, kɩ nene! ³⁵ Eɛ, kpan kɔkɔ fêun ebi êni ulɩ Nyati êni tɛ eti wojue, be ene ɩ obue nɩɩ emɩni makɩɩ, emɩni meyi lɛe emɩni yiaa nɔ́.>>

Wutu akpasua aanlaa êni wuju

4 Jesi sê ege á ecijie numu tɛ neyiyê wuju ji. Lɩpɛ muɛ, enee akpan okpo-okpo nehi tuun bɔɔ be bokuni ei neeme. Êni nɔ ɩɔ, enee nɩya di ɩa nɔɔ mu nipi ete die eti be dedekue neeme eke nye eti die numu-numu. ² ɔnu egee, enee gba nucu nyandra mu neyiyê owu kɩpangbalɔ be ɔnu mu lɩpɛe nakan iyê nene lî: ³ <<Kpraní wuju nɔɔ: mbɔtu pu nɔɔ nyé á notu mitin ewɩ ɔnu ejikpɛɛ mu. ⁴ Enɩni mitin ewɩe nɔɔɔ nɩcêɩ ɩ nɩhaa, enee tukɔ ku atingbre be ruwaru i kɩpukpu fêun ɩ. ⁵ Elefe kú mbobu cɔ́, enee, êni ɩkɛkɩ ɔ́nɔ́ lɩpɛ ányá ineɩ, ɩ́ nɩla nɩnyaní gbein. ⁶ Gba, êni ɩka éhé ɔ́ ámu nene wutu namu-namu remue, ɔɔni gbe numu kɩun-ɛ, enee nɩhɩhɛuní ei fêun. ⁷ Elefe kú cɔ́ saka-saka mu, enee do-du ba frê la mumɛfu nene be núní, nórún-míní ewɩ. ⁸ Enee elefe eke ku wutu namu eti ɩlɩau ja nu ruruu ɔɔkɔ be eseji run ewɩ: tukɔ rún abruansan, tukɔ abruansɩɩ, tukɔ ya.>> ⁹ Jesi ukufue, enee nupu eti kan lî: <<Kpan obue la rɩtɩ êni bɔ́ etiɛ, be niti.>>

ɔɔɔ tu be Jesi íkan owu nyandra muɛ êni wuju

¹⁰ Jesi nyá ɩ, enee a cɔ́ hehe mu. Lɩpɛ muɛ, akpan elefeeneɩ ɩɛ ɔnu eɩn-ɛ lɛe ɔnu egekpu pu ndiɔ ewɩ aanue á héni, enee nobutuni nyandra mu owueneɩ nikaan êni wuju. ¹¹ Nɩja nucuɛ, enee nakan niyê nene lî: <<Nefê, Nyati ɔnyu enɩni ebie êni wojue anyaku gbein fɔnyôní numu. Akpan-eneɩ éllí Nyati êni puene êni eke, ɔ́nɔ́ ɩɔ. Nenɩɩɛ, fêun etê nyandra mu. ¹² Heni-heni muɛ, Nunuwɩ ɔɔɔ nene wuju eti nɩkprâní, obu ɛɛ bɔ́

nɩdɩmíní nu; rɩtɩ ɔɔɔ nene eti nîtiní, obu ɛɛ bɔ́ núnɩyómíní numu núdu núnɩyókumíní emɩni ɔɔɔmu múcu ɔɔɔ un-eneɩ múfɔɔ nene.>>

Wutu akpasua aanlaa êni nuwan

¹³ Jesi nû eti nakan iyê nene lî: <<Gba, obue ɩ mbɔtu êni wojue mikaan, fɔnyômíní ɔnu nuwan numu e? Alɩ fɔnyômíní numue, be ɩ́ fítê funyôní nyandra mu owu elefeeneɩ fêun-ɛ nɔ ege mɩlkaan numu tɛ e? ¹⁴ Kpraní: mitin ewɩe mbɔtu puɛ necetu eie, enee tɛ fíní Nyati owukan lubuoɛ eke. ¹⁵ Atingbreɩ mitin ewɩe kue, enee tɛ fíní akpan-eneɩ iti owukan lubuoɛ be ɔwɔ́ Satan ie ɔnyu anyaku ei nɔɔni luboluwɩ mu tɛɛ eke. ¹⁶ Mbobu cɔ́ mitin ewɩe kue, enee tɛ fíní akpan-eneɩ iti owukan lubuoɛ be ɩ́ ɔɔɔɔ ɔnu wuju ɔɔ rire-mukpi ɩkɩɩɩ mu ¹⁷ be sake útu úhɔ nene luboluwɩ mu namu-namue eke. Nenɩɩɛ, waalɩ ɛɛ nucuɩ tɛ nitêní eti ɔɔ nedíní nene gbɛ, elefe mu nelɩní nene ɔru-ɔru owukan lubuoɛ êni íne etiɛ, be ɔwɔ́ nókuní wutu. ¹⁸ Cɔ́ saka-saka ebi êni mitin ewɩe kue, enee tɛ fíní akpan-eneɩ iti owukan lubuoɛ ɔɔ ulɩ ¹⁹ be wutu eti ébi owueneɩ êni mítédibi, rirehe owueneɩ êni ububu kpan íne mu lɛe owu elefeeneɩ frê kpan tɛ ɩha etiɛ êni wuju eyiku nene luboluwɩ emɛ nene neemeɩ eke. Nenɩɩɛ, owukan lubuoɛ úkpu ídi juma ɔɔni luboluwɩ mu tɛ. ²⁰ Gba, wutu namu ebi êni mitin ewɩe ku etiɛ, enee tɛ fíní akpan-eneɩ iti owukan lubuoɛ be ɔnyu íkan ɔnku kɩpunkɩɩ ucu eti idi juma namu-namulɩ eke. Nene nitêní fíní mitin êni elefe run ewɩ abruansan, elefe abruansɩɩ, elefe yaa eke.>>

Kanie êni wuju

²¹ Jesi nû eti, enee nakan iyê dedekue lî: <<Ebî ɔwɔ́ tu kanie be cu te i sonu, elefe mu kofa nuwan e? O be kanie nutuní, éllímu enɩni kpan úcu ítemu e? ²² Dɩki: wuju kɔkɔ ɔ́nɔ́ êni un ei be bɔ́ ɩnya kpan ɩdi nu. Eɛ, asure mu wuju kɔkɔ ɔ́nɔ́ êni bɔ́ ɩnya kpan ɩdi an. ²³ Kpan obue la rɩtɩ êni bɔ́ etiɛ, be niti!>>

²⁴ Jesi nû eti nakan ji lî: <<Owu fêun-ɛ fetiní, nyuní íne mu ɔnu eti namu-namu. Dɩki: nefunɩ lî fítê fitiní, enee Nyati yakprâ be ɔɔtu fɩdɩní wuju an tuun nûtu fɩdɩní an fukuní mu frê ɔɔɔ. ²⁵ Heni-heni muɛ, makan miyê nefê lî: kpan fêun-ɛ ɔnyu enɩni yakân ɔnkue, Nyati ɔɔɔni ji yoku mu. Enee, kpan fêun-ɛ bɔ́ únyu íkan-mu ɔnkue eke, lɩwɩe frê nelɩe tée, Nyati ɔnyu yanyaku ei.>>

Nyati lî itê idi enɩni jumaa êni wuju

²⁶ Jesi nû eti nakan ji lî: <<Nyati ebi êni wojue tɛ fíní tîn êni ótu eke. ²⁷ Lî kpan ucu tîn wɩ utue, nala be ninye, nu nete mu be tîn wɩe nala ɩnya gbein uru ɩkɩ. Gba, lî itê ɩɛɛ eke, núnɩyumu numu; ²⁸ wutuɛ ɔɔɔɔ, enee ulɩ tuun ɔɔ be mbɔɔ ɩnya. ɔnu mu lɩpɛɛ, tîn wɩe ɩla ɔɔ rɩtɩ ɩnya gbein-ɛ, be gba anyaku, eseji ewɩ oku

mu. ²⁹ Udñn ƙƙa ƙƙe, be obutu ƙƙu éce. Lɔpe muɛ, be mbɔtu puɛ eɛe ece feɪn.>>

Senefe tɪn ɛni luwɪ ɛni woju

³⁰ Jesi nɔ etɪ ji lɔ: <<Nyati ebi ɛni wojuɛ, emɪ bɔ ƙƙu ƙƙunku e? Nyandra mu owu ƙƙɔni bɔ ƙƙu rakan ƙƙu woju e? ³¹ Dɪki: tɛ fɪnɪ senefe tɪn ɛni luwɪ ɛke. Kpranɪ: mitin ewɪene feɪn ebi ɛni kpan utu wutu etɪ ɛbiɛ muɛ, ene lɪ obuɛ nunɔ tɪkru tuun sen lɪ. ³² Obu ce kpan ucu utu ƙƙa lɪaa, be +a entɪ ƙƙa mɛndi mitin-ene feɪn. Lɔpe muɛ, be nɔgba ala ƙƙu ƙƙukulɔ tuun ruwaru ƙƙu kan ƙƙu rɪtɪene mu frɛ ƙƙɔɔ.>>

³³ Jesi cú nyandra mu owu kƙangbalɔ ƙƙa ɛke neyiye akpan Nyati ɛni wojuɛ. Lɔpe muɛ, owu ɛni nɪkan be yoku nene lɪ rɪre muɛ, ene ceɛ nɪkan. ³⁴ Heni-heni muɛ, wojuene feɪn-ɛ neyiye dedekuɛ, nyandra mu bibi netɛ. Gba, ƙƙa nɪha hehe muɛ, be nede feɪn-ɛ nɪkaan aka nuku ƙƙu egekpu puɛne.

Mraa Jesi teruɛ ɛni woju

³⁵ Nu ba obu ɛni yɔmuɛ, eneɛ Jesi kan ye ƙƙu egekpu puɛne lɔ: nutu nɪtɛnɪ diɛ nɔnɪ ege tɛ, ³⁶ eneɛ heni-heni mu ƙƙu egekpu puɛne cunɪ di lɪaa nunɔ muɛ mu be nuwɔnɪ dedekuɛ nɪlanɪ ei netenɪ diɛ nɪhanɪ. Aaue nahanɪɛ, eneɛ akpan elefe frɛ de di lɪa be ƙƙɔpu nene.

³⁷ Nahanɪ ƙƙa lɪɛ, eneɛ edifa lɔkulɔ pu dikpe be mra nala utu mindi ubu uku lɪaa mu tuun neyiku lɪaa frɛ ƙƙɔɔ. ³⁸ Lɔpe muɛ, be Jesi ɛke ekpɛn sumu lɔ be lɪaa nsi-bi ƙƙamu neke munɔ. Ƙƙu egekpu puɛne lɪ owuɛ neɛeɛ nuɛ, eneɛ nowrɔnɪ ɪkan lɔ: <<Éyiye pu, uouɛ rehi ruhue ƙƙu woju údofu?>>

³⁹ Jesi inye etɪɛ, eneɛ ƙƙu edifaa be kan ye mraa lɔ: <<Rɛpu numu pi tiin!>> be heni-heni mu edifaa te ceiin cɔ feɪn pi tiin. ⁴⁰ Ƙƙu egeɛ, eneɛ nobutu ƙƙu egekpu puɛne lɔ: <<Emɪ be la nowo nefe e? O be ƙƙu te yɔƙƙu etɪ ƙƙɔ naa?>>

⁴¹ Lɔ ƙƙu egekpu puɛne dɪ woju obu nuɛ, eneɛ la nowo nene lɔkulɔ be nakan-nɪ nene bibi mu lɔ: <<Ƙƙu kpan tasɪ nɔ? Dɪki: edifa lɛɛ eciji frɛ ƙƙɔɔ lɛɪnɪ.>>

Kpan nɔɔ ɛni bubɔ rukɔɔ ƙƙangbalɔ ƙƙa muɛ ɛni woju

5 Jesi nɔ etɪ á tuun kú Jerasenɪ ɛni wutu lugbuɛ etɪ te lɛɛ ƙƙu egekpu puɛne eɪn. ² Enɪnɪ di lɪaa muɛ nunɔ ƙƙu wutuɛ, eneɛ ƙƙu nɔɔ ɛni bubɔ rukɔɔ ƙƙa muɛ ƙƙa sanko mu te nehi cɔ nunɔ lɔpe. ³ Ƙƙu obuɛ, enɪnɪ cɔ nunɔ, eneɛ lɪ sanko mu lɔpe. Enɪnɪ lɔ nunɔ, kpan ƙƙa ɔkpu lɛmemɪnɪ mba frɛ ƙƙɔɔ. ⁴ Nu dɔunɔ muɛ, ƙƙu nubonɪ lɛɛ ngbraka nukunɪɛ, nunyu feɪn nububuɛ ei; kpan ƙƙa ɔkpuɪnɪ ɔnyumɪnɪ ítemu ei cɔ nɔɔ. ⁵ You lɛɛ ningbe, neɛe lubomɔɔene agbra lɛɛ lɛɛne etɪ be nalɪlɔ lubuo, eseji nede mbobu nususanru rɪre.

⁶ Lɔ nɪdɪ Jesi nu baa tɛɛ, eneɛ niye ne tuun ƙƙa be ni nuku ƙƙu anti lɔpe be nɪpu nuɔɔtu munu ei, ⁷ negbe nɪkan lɔ: <<Jesi, efe ebi ɛni fili Nyatiɛ ƙƙa woju-woju feɪn íne etɪɛ ɛni Wɪɛ, emɪ woju? Nyati ɛni íne muɛ, makan miyɛfu dedɪmu gbɛ, mɔɔɔɔɔɔ.>> ⁸ Ƙƙu tu be ƙƙu kan ƙƙa, eneɛ lɪ fɪnɪ: Jesi akan eyɛ bubɔ lɔ nunɔ ƙƙu mu nɪnyá lɪ. ⁹ Lɔpe muɛ, Jesi bútonɪ lɔ: <<Lɔ nitɛ nɪrafɪnɪ?>> Eneɛ nɪnɪ ɪranɪ “Mrumru” ambe nububuenɪ. ¹⁰ Ƙƙu egeɛ, eneɛ nata lɪka lɪ nɔɔɔɔ Jesi lɛɛ íbe nene wutu lugbuɛ etɪ.

¹¹ Lɔpe muɛ, be cɔ nunɔɔɔ ɛni anti luwɪɛ, ngbɔɔo ƙƙangbalɔ nɔ lɛɛ nɔɔ etɪ nehi mbɔ. ¹² Eneɛ bubɔ un-un-eneɛ nɔɔɔ Jesi ɪkan lɔ: <<Tu eɛe rá rúhɔ ngbɔɔoene mu.>> ¹³ Heni-heni mu Jesi lɔ ƙƙu muɔɔ lɪ, eneɛ bubɔ un-un-eneɛ nya lɪ ƙƙu mu a ƙƙa ngbɔɔoene mu ƙƙa kukumuɛ etɪ ƙƙu ku ecijiɛ dikpe u feɪn. Ngbɔɔoeneɛ ue, naha akɪ aanuene ƙƙa. ¹⁴ Akpan-eneɛ nakprá ngbɔɔoene etɪɛ lɪ nu ƙƙa, eneɛ ye ne a ebi lɛɛ mpuene mu bo ƙƙu amanɪɛ. Akpan iti amanɪɛ obuɛ, eneɛ nehi ɪkprá wojuɛ seɛ.

¹⁵ Nɪnyanɪ cɔ Jesi nɔ lɔpeɛ, eneɛ nɪdɪnɪ ƙƙu ebi ɛni angɪnɪ bubɔ mrumruɛ ƙƙa mu nya lɛ nu ɛni pi ete tiinɔ, trale ƙƙa rɪre, eseji munu mu frɛ ku ei weinɔ be la pu nene nuhun. ¹⁶ Lɔpe muɛ, eneɛ akpaan-eneɛ ƙƙa wojuɛ nuwaan de lɔ te lɪ be ƙƙu buɔɔ lɛɛ wojuɛ he ngbɔɔoeneɛ feɪn aka ku nene. ¹⁷ Nitinɪ ƙƙa, eneɛ nɔɔɔɔ Jesi ɛni bɔ anya lɪ nɔɔ wutu lugbuɛ etɪ.

¹⁸ Jesi ɛni di lɪa muɛ se ege naya lɛ +aa, eneɛ ƙƙu ebi ɛni angɪnɪ bubɔ ƙƙa mu nya lɛ nɔɔɔɔ ɛni bɔ ƙƙu n+a lɛɛ ƙƙu eɪn. ¹⁹ Jesi ɛkprɪmu etɪ, eneɛ nana nakan iyɛnɪ lɔ: <<Se ege a lukpomu he eɪnɪ puɛne lɛɛ fákan woju lɔku obuɛ Nyɔnɪɛ tukufu lɛɛ lɪ tufuɛ fóku nene.>> ²⁰ Heni-heni muɛ, ƙƙu se ege, eneɛ bo wojuɛ Jesi lɪ tunɪɛ ɛni amanɪɛ se Ebi Ndiɔɔ ɛni wutu lugbuɛ te neeme. Lɔpe muɛ, woju á akpan feɪn íne mu lɔkulɔ.

Jairus wɪɛ lɛɛ yi ebi ɛni mbuo ukue ɛni woju

²¹ Jesi cú di lɪaa, eneɛ se ege te diɛ. Lɔ niti ei be nuru wutuɛ, eneɛ akpan okpo-okpo lɪ lɔpe nyinye etɪ diɛ numu. ²² Lɔpe muɛ, eneɛ eyia-cɔ ine-etɪ pu nɔɔ ɛni nuranɪ Jairus-ɛ lɪ lɔpe lɛ. Nɪdɪ Jesi nuɛ, eneɛ nuku ƙƙu ƙƙu anti ²³ be nucu ƙƙu mu nɔɔɔɔ nɪkan lɔ: <<Dɪki: ƙƙu wɪ yi luwɪɛ lufan nɔnyu tuun uo owu. Mugugɔɔ, i tanɪ bɔ etɪ lɛɛ nɔɔɔ nɔɔ nɔɔ.>> ²⁴ Nɪkan ƙƙa, eneɛ heni-heni mu Jesi cu atingbre be nahanɪ. Aaue nahanɪɛ, eneɛ akpan mrumruɔ frɛ nye ƙƙu nɔɔ nɔɔ.

²⁵ Lɔpe muɛ, be yi nɔɔ ɛni mbuo uku bie mu tuun lɛ mulu ndiɔ ewɪ aanu neemeɛ frɛ nɔ mu lɔpe lɛ. ²⁶ Yi obuɛ, neɛe rukpalɪ pu ƙƙangbalɔ ƙƙu nɛdi gbɛ nɔɔɔ enɪnɪ ƙƙu neeme i. Obu ce nɛhé hola ƙƙa, nana lɛɛ lɛɛ nɔɔ lɔku uku mu. ²⁷ ɛni ƙƙu niti Jesi íneɛ re-muɛ, eneɛ heni-heni mu nɪpu akpan agbra nigbe na

tuun niseni ege bɔmu nkɪn-ni trale. ²⁸ Cɔni nahaa, nakan ɔnu nuhun tɛ lɔ: <<Ali mukpu mukɪn ɔnu traleɛ cɛɛ, bɛ mɔbɔɔ.>> ²⁹ Heni-heni mu nkɪn-ɛ, enɛɛ lɪ mbuɔɛ ce re rirenɛ mu duni nyuku bɛ nunyo numu lɔ: ɔnu lɔɛ +a ɔɔbi. ³⁰ Lɔpɛ lɛɛ, Jesi nyɔ numu lɔ: mbasi ɔnɔni mu anya, enɛɛ nudu nunyuku akpan ɛrɛhɪn lɔpɛ nobutu kpan ɛbi ɛni kɪn ɔnu traleɛ. ³¹ Lɔpɛ muɛ, enɛɛ ɔnu egekpu puɛnɛ nakan lɔ: <<Ɔfɔbɔ fɛdi nu ɛni akpan nofoufu ho brebe obu kɔ, lɛ gba fɔjuju kpan ɛbi ɛni kɪnfu?>> ³² Obu cɛɛ, Jesi nala nu ei dedekue rerunɛ etɪ ujuju kpan deiin-ɛ lu wojuɛ. ³³ Lɔpɛ muɛ, ɛni yi obu di wojuɛ sɛ ɔnu rirɛɛ aan, nɪsɛ nuku ɔkɔn ɪ ɔnu anti bɛ la te mu lɛɛ riretta mu nkɪn neeme niyeni. ³⁴ Ɔnu egeɛ, enɛɛ Jesi kan yeni lɔ: <<Ɔmu wɪ namu, tɛɛ fucu fitemu etɪɛ, ɔtu fɔcu ɔfu ɪne nkuan. Fɔbɔɔ! Nye etɪ a ɔfu aau ɛni nɔ tɛyɔ mu.>>

³⁵ Jesi nakan owu y+ala numuti ei, enɛɛ akpan kɔ i nakan iyɛ eyia-ɔ ɪne-ɛti puɛ lɔ: nidedɪ Ɛyiye puɛ gbɛɪ ji, ɔ ɔwɔ wɛ uo. ³⁶ Jesi ɛtɛ nɛnɛ su, enɛɛ nana nakan iyɛ kpɪsɛ lɔ: <<La nudowofu; ɔfu tɛ nunɔmu etɪ cɛ.>>

³⁷ Lɔpɛ muɛ, Jesi ɛkprɪmu ɛni bɔ kpan lefe kɔkɔ ɔkpuɪ, enɛɛ nide Pɪɛr, Jak lɛɛ ɔnu makpɪ Jan cɛ bɛ nahani. ³⁸ Nukunɪ eyia-ɔ ɪne-ɛti puɛ ɛni lukpomu tɛɛ, enɛɛ Jesi di nu ɛni ɔ naja, akpan ɔntu mutɔ ula howe. ³⁹ Nuɔ tɛɛ, enɛɛ nakan niyɛ nɛnɛ lɔ: <<Ɛmi bɛ fɔtunɪ mutɔ fuwu fubɔan-ni kɔ e? Wɛ uɔmu; munɔ neke.>> ⁴⁰ Nɪkan kɔ, enɛɛ nɛfɛnɪ. Ɔnu mu lɔpɛɛ, enɛɛ nunyaku nɛnɛ fɛɪn gbɛɪn bɛ nucɔ wɛ ɔnu bɔ, eniyia lɛɛ akpan-enɛɛ i lɛɛ ɔnu ɛɪn-ɛ cɛ nuɔnɔni ɔɔ wɛ nɔ tɛ. ⁴¹ Lɔpɛ muɛ, nunyo wɛ bɔ, enɛɛ nkɪn niyeni lɔ: <<Talita kumi!>> ɔnu nuwaan lu: “Yi luwi, makan miyɛfu, nɔ wutu nye etɪ!” ⁴² Nɪkan kɔ, enɛɛ lɪ wɛ nɔ wutu waka nye etɪ nenyinye ɪsɛ bɛ woju a akpan fɛɪn-ɛ nɔ lɔpɛɛ ɪne mu lɔkɔlɔ. (Wɪ obuɛ, nkɪn mulu ndiɔ ɛwɪ aanu.) ⁴³ Ɔnu egeɛ, Jesi blɔn akpaan-ɛnɛ kpunkpuɔ lɔ: nɪdakan-mɪni woju obu nideyɛmɪni kpan lefe kɔkɔ, enɛɛ gba nkɪn niye wɛ ɛni puɛnɛ lɔ nutunɪ wɛ mbɔ lɔ.

Nasaret ebi puɛnɛ ɛni woju

6 Jesi nɔ lɔpɛ nyɔ ɪ, enɛɛ, ɛnɛ lɛɛ ɔnu egekpu puɛnɛ ɛɪn nanɪ wutu lugbuɛ nudɔn nuru lɔkɔɛ etɪ tɛ. ² Ɛni nunɔ tɛ bɛ ku ɔnɔn nuɛ, enɛɛ na eyia-ɔ tɛ neyiye woju. Lɔpɛ muɛ, akpan mrumruɛ nɔ lɔpɛ netɪɛ, woju srɔn nɛnɛ munu mu, enɛɛ nakan lɔ: <<O bɛ lɔ tɛ lu bɛ nudɔ woju obuɛnɛ fɛɪn an? Ɛbɪ tunɪ rɪcɛ obu bɛ eseji nɔkɔpu nɪlɪ akprua obuɛnɛ frɛ e? ³ Ɛnɛ obuɛ, ɪn tinɔɔ pu ɛbi ɛni lu Mari wɪ bɛ ɔnu makpɪɛnɛ lu Jak, Ɔɔs, Jud lɛɛ Simɔɔn e? Ɔnu meyiɛnɛ frɛ, ɪn ɔnɔɔ mu runɔ ɛbi e?>> Owu obuɛnɛ fɛɪn-ɛ nɔrunɪ egeɛ remuɛ, nɔkpɔ nɔcɔmɪni tɛ nɛtɛmɪni Jesi etɪ. ⁴ Lɔpɛ muɛ, enɛɛ Jesi nakan iyɛ nɛnɛ lɔ: <<Heni-heni muɛ, Nyati numuti-ɛti pu fɛɪn-ɛ kɔ, ɔnɔ ɔnɔ ebi, ɔnu busu lɛɛ ɔnu lugban puɛnɛɛ, enɛɛ ɔbumɪni kpan.>>

⁵ Jesi ɔkpɔ ɛli akprua ɔnyɔ ɪne ɔnu ebi obu mu tɛ. Obu cɛɛ nɪɛ, enɛɛ lu akpan alabu kɔ cɛɛ nɪta bɔ ɪne mu nubɔɔn. ⁶ Akpan obuɛnɛ ɛni tɛɛ ɔcu ɛtɛmɪni etɪɛ, tɔ woju srɔn-ni munu mu lɔkɔlɔ.

Akpan ndiɔ ɛwɪ aanuɛnɛ ɛni ɔnɔpu woju

Jesi ɔ nɛsɛ ebi-ɛbiɛnɛ mu iyiye akpan woju. ⁷ Lɔpɛ muɛ, nɪra ɔnu akpan ndiɔ ɛwɪ aanu ɛbiɛnɛ nitɛ nɛnɛ aanu-aanu, enɛɛ nutu nɛnɛ ɔmɔcɔ bubɔ un-un-ɛnɛ etɪ bɛ nutɔpu nɛnɛ. ⁸ Nɛnɪnɪ aau muɛ, enɛɛ notu nɛnɛ fɔ nkɪn lɔ: <<Aauɛ fɪhanɛ, dɔcumɪni ɔɔ kɔkɔ. Dɔcumɪni mbɔ lɛɛ ekpre, dɔcumɪni sika frɛ dak+an-mɪni ɔnɔ. Cunɪ kpama cɛ. ⁹ Ngbabua obu cɛɛ nɔ nɛfɛ lɔkaa nudɔn lu, dɔcumɪni trale lefe frɛ. ¹⁰ Ɔɔ kɔkɔ fɪha fukunɪ kɔ lugban kɔ isike nɛfɛɛ, bɛ dɔn-ni lɔpɛ tuun kɔ lɛ oku nuɛ fɔnɔni lɔpɛ fɪnyani ei fɪhanɛ. ¹¹ Ali fɪha fukunɪ ɔɔ kɔ bɛ kpan ɛsɪkɛmu nɛfɛ, eseji ɛkprɪmu amanɛɛ fɔbonɛ ɔcɔɛ, bɛ kikeunɪ rɪpɔpuɛ nɔ nɛfɛ lɔkaa ku nɛnɛ ɪ nyani ei lɔpɛ anɪ. Obuɛ, enɛɛ yeyɛ lɔ: Nyati ɛni tebibɛɛ nɔ nɛnɛ etɪ nɔ.>>

¹² Heni-heni mu ɔnu akpan ndiɔ ɛwɪ aanuɛ ɔ, enɛɛ nɛsɛ ubo Nyati amanɛɛ uku akpan utu nunyukunɪ luboluwɪ mu. ¹³ Lɔpɛ muɛ, bɛ nebenɪ angɪnɪ bubɔ kpangbalɔ ɪnya ɪ akpan mu, eseji nokunɪ lu puɛnɛ mɪnɛ ɪne mu nubɔɔn-ni nɛnɛ frɛ.

Jan Batis ɛni ɔwoɛ nuwonɛ ɛni woju

¹⁴ Nu obuɛnɛ muɛ, Erɔd tɪ owuɛnɛ nɛsɛɛ ɛni amanɛɛ. Heni-heni mu Jesi ɪnɛ nanya tuun ɪsɛn ɪ. Ɔnu mu lɔpɛɛ, akpan nakan lɔ: yɛɪ bɛ Jan Batis lu obuɛ ɔnɔ lu uou mu enye, obu remu nɔkɔpu nɪlɪ akprua kɔ nɔ. ¹⁵ Elefe nɪni yɛɪ Nyati ɛni numuti-ɛti pu Eli, enɛɛ elefe frɛ nɪni yɛɪ bɛ Nyati numuti-ɛti pu lefe nɔnɔ ɛni kura fɪni ambɛnɛ ɛkɛ. ¹⁶ Erɔd iti owuɛ nɛsɛɛ, enɛɛ ɛnɛ ɛkɛ nakan lɔ: yɛɪ bɛ Jan ɛbi ɛni nutu nicɛnɪ ɪne ɪɛ lu obuɛ ɔnɔ lu uou mu enye.

¹⁷⁻¹⁸ Heni-heni muɛ, Erɔd lu obuɛ tu nuwonɪ Jan. Enɛɛ kɪ lɔ tɛ sɛ: Erɔd cɔ ɔnu makpɪ Filip yi ɛbi ɛni nuranɪ Erodiad-ɛ hɔn. Lɔ Jan ti kɔ, enɛɛ kan yeni lɔ: ɔfɔtamu ɛni bɔ nakpa ɔnu makpɪ yi nɔcɔ. Obu ɛni ɪne muɛ, enɛɛ nutu akpan a nyu Jan mɛ mba la sibikan mu. ¹⁹ Owuɛ Jan kaan tɔ Erodiad fɛni lɔkɔlɔ tuun nɔnɔju ɛni bɔ ɔtu nowonɪ, enɛɛ nɛhɛ ɔnu mu ɔmɔcɔ ²⁰ ambɛ Erɔd ɔnɔɔ iye Jan lɔkɔlɔ. Heni-heni muɛ, nudɔ an lɔ: Jan lɪ sɛsɛ pu, eseji lɪ Nyati ɛni kpan frɛ. Ɛni nɔ kɔ, nɔtu ɔmɔcɔ ɛni bɔ kpan ɛɪnɪ un. Obu cɛɛ Jan ɛni owukan lubuɔɛ idɪni gbɛɛ, ɪjanɪ nu ɛni bɔ netɪ.

²¹ Udɔn kɔ uku nu ɛbi ɛni Erɔd lu ɔnu ɔruɔ fet-ɛ, enɛɛ mbuafɛ lɔkɔlɔ nya Erodiad anti ɛni bɔ ɔtu nowonɪ Jan. Nu ba obuɛ, bɛ Erɔd ala table lɔkɔlɔ ara ɔnu ɔnɔ-ɛti puɛnɛ, ɔnu tɪn ɔnɔn pu ɛni ɪne-ɛti puɛnɛ lɛɛ Galilɛ wutu lugbuɛ etɪ ɛni lɔkɔɛnɛ. ²² Fet obu nuwaan, enɛɛ Erodiad ɛni wɪ yere luwɛ nya bu eji bɛ Erɔd lɛɛ akpan

fein-ε nehí mbò lɔpɛɛ yɔfɔ tuun sɛn ɪ. Lɔpɛ muɛ, íne yá gbɔngbɔie ɪkɔlɔ kán yê yere luwɛ l̩: <<Butumu ɔbɔ kɔkɔ fuyɔfɔ, môtufu!>> ²³ Nɪkan ɪkɔ, enɛɛ nɪta yesɪn nutu yi luwɛ l̩: <<Dɪkɪ: ɔbɔ kɔkɔ éni fûbutumuɛ, nɪdɛlɪ wutu lugbuɛ mite iɛ éni gbisi frɛ bɔbɔ, môtufu.>>

²⁴ Yi luwɛ iti ɪkɔ, enɛɛ a he eniyia nobutuni ɔbɔ tasuɛ bɔ nobutuɛ, enɛɛ eniyia nínl̩: <<Kan yeni nícé Jan Batis íne i nútúfu.>> ²⁵ Lɔpɛ muɛ, enɛɛ faafa yi luwɛ a he gbɔngbɔie bɛ kan yeni l̩: <<Muɔyɔfɔ éni bɔ gbraceɛ obu fɔtu nɔcuní Jan Batis íne nalaní ɔbɔ gbadaalɔ mu nesimíni.>>

²⁶ Gbɔngbɔie iti ɪkɔ, enɛɛ rirɛ grɔ neeme. Obu cɛ, yesɪn-ε nɪta bɛ anuan-enɛ fein tɛ remuɛ, nókprú nókprúmu owuɛ yi luwɛ butuɛ ɪ. ²⁷ Lɔpɛ mu l̩ɛ, nutɔpu akpan-enɛɛ ɪsɪsan-nɛ éni nɔk éni bɔ a ece Jan Batis íne i esini, enɛɛ heni-heni mu kpan ebɪ a sibikan mu tɛ ce Jan íne i ²⁸ cu la ɔbɔ gbadaalɔ mu si yi luwɛ, bɛ enɛ frɛ cu han eniyia.

²⁹ Jan egekpu puɛnɛ iti owuɛ sɛɛ, enɛɛ a cu ɔnu ɔkɔɔɔ a li.

Akpan akɔ eeneɛ Jesi tu mbɔ ɪ éni woju

³⁰ ɔnu Jesi éni ɔtɔpu pu ebɪenɛ se ege iɛ, enɛɛ nisi niyaní rirɛ nidení c̩ naní tɛ éni owuɛnɛ fein-ε nɪlɪnɪ lɛɛ wojuɛnɛ fein-ε niyiyenɛ aka nukuní. ³¹ ɔnu egeɛ, enɛɛ Jesi kan ye nɛnɛ l̩: nutu nɪjání rirɛ núcú nání c̩ hehe mu l̩ nókɔkɔ-ní luwu. ɔbɔ tu nɪkan ɪkɔ, enɛɛ ɪ fíní, c̩ nɔnɔkɔnɪ lɔpɛɛ, akpan nabɔan mu tuun ɪsɛn ɪ: elefe nehɪ bɛ elefe naha, tuun níhemíní ɔkɔmɔc̩ éni bɔ nɪení mbɔ frɛ bɔbɔ. ³² Lɔpɛ muɛ, enɛɛ heni-heni mu nɔcuní di ɪa nɪnyaní ei lɔpɛ bɛ nahaní c̩ hehe mu.

³³ L̩ nɔnɔkɔnɪ di etɪ nahaníɛ, enɛɛ akpan kɔngbalɔ nyu c̩ nahaníɛ numu bɛ nɔ ebɪenɛ fein mu nya ye ne tɪ c̩ a tɛ. ³⁴ Jesi ɪha iti ei ɔkɔ ɔkɔ di ɪa mu uru wutuɛ, enɛɛ di akpan mrumruɛ i ku lɔpɛɛ nu bɛ tɛ buanɪ ei ɪkɔlɔ. Heni-heni muɛ, nɛtɛní fíní ngbɔnyɔ éni ákân-mu akpra-etɪ pu ɛkɛ. Éni ɔkɔ, nɪja owukan lubuo nɔcɔ, enɛɛ neyiye nɛnɛ woju kɔngbalɔ.

³⁵ Gba, ɔnu nu a antɛ, enɛɛ ɔnu egekpu puɛnɛ jɔ bɔfɔni nakan iyêni l̩: <<C̩ runɔ ébɛ, ɔbɔ kɔkɔ ɔnɔ, es-ɛji nu frɛ +a esɛn ɪ. ³⁶ La dedekuɛ ɪ á mpu lɛɛ ebi ewɪenɛ nɔ rirɛ-rirɛ mu júju ɔbɔ pá ɪ.>> ³⁷ Enɛɛ Jesi kan ye nɛnɛ l̩: <<Nɛfɛ nɔfɔbɔ tuní nɛnɛ mbɔ níní!>> Nɪkan ɪkɔ, enɛɛ nɛnɛ nakan-ní l̩: <<Fíní emɪ? Dɪkɪ: alɪ ríní rapa mbɔ tuun ɔkɔ l̩ ɔhun nɛnɛ mrumru obu nɪenɛ, yobutu sika ɪkɔlɔ!>> ³⁸ Nɪkan-ní ɪkɔ, enɛɛ Jesi butu nɛnɛ l̩: <<Bɛ futufutu alabu nɔ nɛfɛ lɔpɛ? A kpra dɪkun!>> Nɪkprâníɛ, enɛɛ níní futufutu eene nɔkɔ lɔpɛ lɛɛ sie aanu ɛɪn.

³⁹ Lɔpɛ muɛ, Jesi kán yê nɛnɛ l̩: nutuní akpan-enɛ fein búbuu mu okpo-okpo pí ete munɔkɔ etɪ ⁴⁰ bɛ heni-heni mu akpan-enɛ bubuu mu abruanu-abruanu lɛɛ ya-ya

pipi ete. ⁴¹ ɔnu egeɛ, Jesi dé futufutu eeneɛ lɛɛ sie aanuɛ, enɛɛ han munu entɪ la Nyatɪ bia bɛ gba nyu futufutuɛenɛ bubuu ei de tu ɔnu egekpu puɛnɛ cɪcan ɔkɔ uwu, bɛ tu nidení sieɛnɛ frɛ nɪcɪcan-ní. ⁴² Akpan fein ɪ mbɔ tuun luwu ɪ, ⁴³ enɛɛ egekpu puɛnɛ sɛ dide futufutu lɛɛ sieɛ kɔpu nɛnɛ ku tepe mu tuun yiku tepe ndɪɔ ewɪ aanu. ⁴⁴ Akpan ɛkɔrɪsɪ cɛɛ ɪ mbɔ obuɛ, nukuní akɔ eene.

Ecijie Jesi tɪtaɛ éni woju

⁴⁵ L̩ akpan ɪ mbɔ ɔkɔ bɛ wuɛ, enɛɛ l̩ Jesi nyu ɔnu egekpu puɛnɛ se ege ya di ɪa mu nete die ɪtɪ c̩ ɪha Betsaida ebi gbisi tɛ ɔkɔmu ukpɔn-nɪ, bɛ enɛ nɔdɔn lɔpɛ nɔtu akpaan-enɛ ɪcɛn ɪ ɪha. ⁴⁶ Nɪlɪ ɔkɔ ɔkɔ uwuɛ, enɛɛ nɪya na ɪfɛɛ íne mu tɛ nɔngɔgɔ Nyatɪ.

⁴⁷ ɔnu nu pu ruwa muɛ, bɛ di ɪa ɔwɔ a ɔkɔ nɔ ecijie ɛrɛhun tɛ, enɛɛ Jesi ɔnu ɪfɛɛ cɛ nɔ ɪfɛɛ etɪ tɛ. ⁴⁸ ɔd̩n ɔkɔ ɪha anti Jesi ɪa nuɛ, enɛɛ di nu l̩: aauɛ ɔnu egekpu puɛnɛ nahaa, nedi gbɛ dilu mu tuun ɪsɛn ɪ ambe lufan agbatu nɛnɛ munu nopo ɪyaku nɛnɛ ɛɪn kɔnkpɔlɔ. Éni ɔkɔ, ɔnu nu naca ihɛ, enɛɛ natɪta die nɪha tuun ɔkɔ bɛ na nɪnya nɔkɔ rirɛ tɛ. ⁴⁹ ɔnu egekpu puɛnɛ ɪdɪ nu éni kpan natɪta ecijie ɪkɔ, enɛɛ nɛnɛ ɛkɛ níní ɔkɔbɔ, bɛ nallauní lubuo. ⁵⁰ Heni-heni muɛ, nɛnɛ fein, nɔkɔ nɔnɔwɪ nɔkɔ etɪ éni nehɛ, enɛɛ la nowo nɛnɛ. Lɔpɛ muɛ, enɛɛ Jesi rɪraru owu kan l̩: <<Piní tiin, emɛ ɔkɔbɔ. La nudowo nɛfɛ!>>

⁵¹ ɔnu egeɛ, enɛɛ nɪya ɪa mu nihe nɛnɛ bɛ l̩ edifaa ce re ceiiin. Lɔpɛ muɛ, woju á ɔnu egekpu puɛnɛ fein íne mu. ⁵² Heni-heni muɛ, luboluwɪ ɔkɔn nɛnɛ, nɔkɔnyômíní akprua wojuɛ nɔcɔ futufutuɛ nɪlɛ éni nuwan numu frɛ.

Lu puɛnɛɛ buɔ Jenesarɛt wutuɛ etɛ éni woju

⁵³ Jesi lɛɛ ɔnu egekpu puɛnɛ ɛɪn n̩ etɪ á tuun ɔkɔ bɛ te die nya Jenesarɛt éni wutu gbisiɛ etɪ tɛ. ⁵⁴ Nɛnɪnɪ di ɪa mu cɛɛ nɔnɔ nɔruní wutuɛ, enɛɛ l̩ akpan di Jesi an. ⁵⁵ Lɔpɛ muɛ, c̩ fein cɛɛ nitíní l̩ nâ nókɔ, bɛ nɛsɛnɪ lugbu tɛ neeme nɪdaní lu puɛnɛ nisiní. ⁵⁶ Heni-heni muɛ, c̩ kɔkɔ fein-ε nɪnyaa, nɪdɛlɪ ebi tɪtɪ o, ɔkɔ o, mpuɛnɛ mu o, bɛ akpan nede lu puɛnɛ ɪnyaku ngbaruɛnɛ etɪ ugɔgɔkɔ éni bɔ nala nɛnɛ ɪ nekɪn-ní, botu nɪdɛlɪ ɔnu trale numutɛ cɛ frɛ ɔkɔbɔ. Lɔpɛ muɛ, lu pu fein-ε ɪkɪn-nɪ ɪkɔ, bɛ ɔkɔbɔ.

Farisɛn-enɛ lɛɛ nɔnu ɔkɔnda wojuɛnɛ éni woju

7 ɔnu Jesi ɔkɔ ɔnu Jenesarɛt tɛɛ, enɛɛ Farisɛn lɛɛ auleyiye puɛnɛ ebɪ éni ɔkɔ Jerusalem iɛ i heni. ² Lɔpɛ muɛ, enɛɛ nitení tɛ nɪdɪnɪ nu l̩: ɔnu egekpu puɛnɛ elefe úcɔ nanaɛnɛ ɔkɔnda wojuɛ etɪ úyuyumu ɔkɔ ɪ kraa l̩ ɪ mbɔ. ³ Heni-heni mu Farisɛn lɛɛ Juf ambiɛnɛ fein éntɛ, nanaɛnɛ ɔkɔnda wojuɛ ɔd̩n nɛnɛ mu kɔnkpɔlɔ. Éni ɔkɔ, kraa mu éni nɔcɔmíní etɪ nɔyuyumíní ɔkɔ ɪ

tuun yǝnu nene bɔdikpa muɛ, nihiemíní mbo. ⁴ Alí nɔnɔnɔ owuyiyi-ɔ tɛ nihinié, nyuyuyuní bɔ ɪ kɔ eke kraa be gba není mbo. Eseji níkân-ní bɔnda owu elefe ji éni dɔn nene mu nulúní éni ɪ fíní nenuní lɔ nitê nyuyuyuní nɔnɔ kpɔku, kule, kpokpo [lɛɛ pienlapuɛnɛ] ɪ. ⁵ Lɔ Farisɛn lɛɛ auleyiye pu obuɛnɛ dɪ Jesi egekpu puɛnɛ nu kɔ, enɛɛ nubutuní Jesi lɔ: <<Lɔ pi be ɔfu egekpu puɛnɛ ɪni ei nanaɛnɛ bɔnda wojuɛnɛ eti úyuyumu bɔ ɪ kraa lɛ ɪ mbo?>> ⁶ Nubutuní kɔ, enɛɛ Jesi nakan iyê nene lɔ: <<Nefɛ numuti aanu-aanu pu obuɛnɛ, nefun woju ebi éni Nyati ye Esai kaan, ɔnu ɔ wɛlnɔ. Enɛɛ kɪ lɔ nikan: Akpan obuɛnɛɛ, numuti mu nɔwɔkumíní, nɔnɔ tée eke ɔnɔmu eti kɔkɔ. ⁷ Emuní ɔsue níni nɔsumíní, fun netení! Dɪki: nenuní owue niyiyení mine nununí ei eti, lí kpan ɔnɔkɔ éniɛ tite; élimu emunɛ bemu.

⁸ Akpasua obuɛ feluní, Nyati éni wojuɛnɛ nobutu éni bɔ feluní ɪ obuɛ fɛpɛ fɛsepuní hehe mu, enɛɛ nanaɛnɛ bɔnda wojuɛnɛ eke anya munu nɔfu anti fenuní ei eti.>>

⁹ Jesi ɪkan kɔ, enɛɛ nu eti ji lɔ: <<Fukuraní tasu! Fɔrukuní nanaɛnɛ éni bɔnda wojuɛnɛ eti lɛ fɪkpramíní Nyati éni wojuɛnɛ nobutuɛ ji. ¹⁰ Kpraní: Mois kán nimime nulaní ei lɔ: ɔfu nu niyi ɔfu bɔ lɛɛ efiyia! Enɛɛ eseji nikan lɔ: Kpan fɛln-ɛ yobo sansan yoku ɔnu bɔ, eniyia etiɛ, be nuwoní! ¹¹ Enɛɛ gba nefɛ fakan-ní lɔ: alí kpan kɔ ɪkan iyê ɔnu bɔ, eniyia lɔ: ɔkɔ bɔ nɔcu nabukaní muɛ lí kɔrbaan (ɔnu nuwaan ɪ fíní ɔkɔ éni nucu nite Nyati ei), ¹² be enɛɛ wue. Akpasua obuɛ feluní, ɪn ɔkɔmɔ ɪ obuɛ fɔtuní akpan lɛ nɔnɔ nu ɪyi nɔnɔ bɔ lɛɛ neniyia e? ¹³ ɔnu mu ɪpɛɛ, fɔnyuní Nyati éni owukan lubuoɛ fowrɔnɔ ei futuní nefuní bɔnda wojuɛnɛ udɔn akpan mu ɪni ei eti. Enɛɛ fɪkân-ní bɔnda woju elefe-elefe ji éni te fíní obu eke frɛ.>>

Obuɛ utu kpan ɪl rukɔ puɛ éni woju

¹⁴ Jesi ɪla numuti eiɛ, enɛɛ nyepu lubuo eti nakan iyê akpan neeme lɔ: <<Nefɛ fɛln, tení ritɪ ei lɛ fétiní! ¹⁵ ɔbɔ fɛln-ɛ ɪha kpan nuhun-ɛ, kɔkɔ úkpu útumíní níli rukɔ pu. Woju un-enɛɛ unɔnɔ nuhun ɪnyaa nana, enɛɛ isipuni obu ɛln. [¹⁶ Kpan obuɛ la ritɪ éni bɔ etiɛ, be niti!]>>

¹⁷ Jesi ɪla numuti ei bɔ tja rire ucu ɪha lukpomue, enɛɛ ɔnu egekpu puɛnɛ a heni be nobutuní éni bɔ nede rukɔ éni wojuɛ níkaan aka noku nene. ¹⁸ ɪpɛɛ muɛ, enɛɛ Jesi nakan iyê nene lɔ: <<O be nefɛ frɛ, rɪɛ kɔkɔ ɔnɔ nefɛ ine mu e? Fédímíní an lɔ: ɔkɔ fɛln-ɛ ɪha kpan nuhun-ɛ, kɔkɔ úkpu útumíní rukɔ e? ¹⁹ Heni-heni muɛ, obuɛ ɪhaní nuhun-ɛ, élimu luboluwɪ mu tɛ ɪhâmu bemu; kpenti mu ɪha kɔ ɪɛ be gba nâ nónu nála kpɛ ligbeti tɛ.>> Owu obuɛ Jesi nakan ébɛ, neyê lɔ: mbo-mbo fɛln-ɛ kɔ, kɔkɔ útu kpan rukɔ Nyati anti.

²⁰ Jesi nɔ eti nakan ji lɔ: <<Obuɛ utu kpan ɪl rukɔ puɛ, enɛɛ ɪ woju un-ɛ unɔnɔ nuhun tɛ ɪnyaa. ²¹ Heni-heni muɛ, kpan nuhun tɛ, tasu mu be ɔnu luboluwɪ mu tɛɛ, enɛɛ woju un fɛln unɔ ɪnya. ɛɛ, tɛ ɪ obuɛ runyɔ woju, in'in, kpanwo, ²² wrakabo, sika kpohru, tɛ un, dufre ɪɛ, mramralɪ, nunuwɪ lebe, kpan íné ɔbubuei, rirenyaku lɛɛ nyɔmbo woju éli unɔ ɪnya. ²³ Owu un-un obuɛnɛ fɛln-ɛ, kpan luboluwɪ mu tɛ ɪ obuɛ unɔ ɪnya be utuní níli rukɔ pu.>>

Yi nɔnɔ éni éli Juf-ɛ éni woju

²⁴ Jesi unɔ ɪpɛɛ ɪnya ɪ, enɛɛ a ebɪɛ nuraní Tir-ɛ éni wutu gbisi tɛ bɔmu. Lɔ nuku tɛɛ, enɛɛ na nigberu kpan nɔnɔ éni tɛ be nɔyɔfumu éni bɔ kpan ɛdɪ an lɔ: nunɔ ɪpɛ. Obu frɛ bɔkɔ, akpan dí an. ²⁵ Heni-heni muɛ, yi nɔnɔ éni kan wɪ yi luwɪ nɔnɔ éni bubɔ rukɔ nɔ muɛ tí lɔ nunɔ ɪpɛ, enɛɛ lí i heni ku ɔkɔn ɪ ɔnu anti. ²⁶ Yi obuɛ, néli Juf yi; Siri maɛ éni wutu lugbuɛ nuraní Fenisɛ eti nurunɔnɔ. Lɔ nunɔ Jesi anti ɪpɛɛ, enɛɛ nɔgɔgɔnɔ éni bɔ nebe anguní bubɔ nɔ ɔnu wɛɛ muɛ anya ɪ, ²⁷ be Jesi cu nyandra mu kan yeni lɔ: <<Tu ewɪɛnɛ í luwu í pɛpɛnɪ. Dɪki: áfátamu éni bɔ mɔkɔ ewɪɛnɛ éni mbo bɔ ɪɛɛ moku adua ewɪ.>> ²⁸ Nɪkan kɔ, enɛɛ yiɛ ja cu nakan lɔ: <<Nyɔnɔ, adua ewɪɛnɛ frɛ idide mbo ewɪɛnɛ nehɪ éni obuɛ uku ei wutuɛ ɪhɪ ɪ!>> ²⁹ ɪpɛɛ muɛ, enɛɛ Jesi níni: <<A lukpomu! Owu obuɛ fɪkaan éni íne muɛ, anguní bubɔ nɔ ɔfu wɛɛ muɛ anya ɪ.>>

³⁰ Yiɛ ɪha uku lukpomue, be heni-heni mu ɔnu wɛɛ lá be tiinɔ ɔnu pien-ɛ eti, anguní bubɔɔ anya ɪ ɔnu mu.

Ritɪtebu pu nɔnɔ éni ɔbɔnɔ woju

³¹ Jesi nɔ Tir éni wutu lugbuɛ ebi eti nyá ɪ, enɛɛ se Sidɔn ebi bɔmu se ege i te mu wutu lugbuɛ nuraní Ebi Ndiɔ eti naha Galile ecijie rire bɔmu. ³² ɔtɛ nahaa, enɛɛ akpan kɔ cu ritɪtebu pu nɔnɔ éni ɪdɪ owurɪraru namu-namu frɛ sini be nɔgɔgɔnɔ éni bɔ natanɪ bɔ eti nɔnɔnɔ-nɪ. ³³ ɪpɛɛ muɛ, Jesi cú kpɪɪɛ á hehe mu lá dedekue ɪ, enɛɛ de bɔwɪ aanu cuɔnɔ ritɪ mu. ɔnu egeɛ, enɛɛ nufɔnɔ mututu bɔ be nucu níkɪkɪn-nɪ íné. ³⁴ ɔnu mu ɪpɛɛ, enɛɛ níhan munu enti nubun ho nɪla be gba nikan niye kpɪɪɛ lɔ: <<Efata!>> ɔnu nuwaan ɪ "Fifin-ní ei!" ³⁵ Nɪkan kɔ, enɛɛ lí kpɪɪɛ ritɪ fifin ei neti owu be íné frɛ kpabuní ei narɪraru owu namu-namu.

³⁶ Owu obuɛ Jesi ɪɛ, níblân akpan-enɛɛ nɔ ɪpɛɛ lɔ: nɪ-dakan nideyémíní kpan lefe kɔkɔ. Obu ɔɛɛ nablân nene kɔ, be nana nakan nɪsení. ³⁷ Owu obuɛ seɛ, tú woju á akpan íne mu ɪkɔlɔ nakan lɔ: <<Kpan obuɛ, níli woju fɛln tja nu! Dɪki: nutu ritɪtebu puɛnɛ iti owu, eseji amuna puɛnɛ frɛ urɪraru owu!>>

Akpan akpɪ aanlaa Jesi tu mbo ɪ éni woju

8 Nu nɔnɔ éni Jesi nɔ atingbre eti nahaa, enɛɛ dedeku ɪkɔlɔ ji i heni. Nídi nu éni nákân-míní ɔkɔ

කකක ඉනි බ් නිනිඳ, ඉනෙ nira ඉනු egekpu පුනෙ ඩෙ nakan niyê නෙඳි ල්: ² <<Ledu nowomu tuun isên i êni le munuwu ênti neeme êni akpan obuene nɔ lɛɛ ɔmu ein êbi be ákân-mu ɔɔ ɔu. ³ Ali mɔla nene i ɔɔ nucuní nuhaní ɔɔ nuhaní ninié, nûgrɔ nudɔn-ní ɔɔti. Kpraní: ɔɔnu mu elefe ɔɔ ɔɔ buombuolɔ ie.>> ⁴ Nɔkan ɔɔ, ඉනෙ ඉනු egekpu පුනෙ nakan ල්: <<Cɔ ruɔɔ ébié, ɔɔ ɔɔ ɔɔ ɔɔ. Lɔ kpan yetê yeli lɛ ehe mɔ ɔɔ nene niéni luwu ie nene e?>> ⁵ ඉනෙ Jesi butu නෙඳි ල්: <<Futufutu alabu ɔɔ nefé lupe?>> ඉනෙ níni: ɔɔmbu. ⁶ Lupe mué, ඉනෙ nutu akpan feɔn pipi ete wutu. ඉනු egeé, nide futufutu ɔɔmbu, ඉනෙ nɔla Nyati bia nuɔyɔ nuɔyɔ nububuu ei be nide nutu ඉනු egekpu පුනෙ ඉනි බ් acican akpan, ඉනෙ heni-heni mu nide nɔcican-ní. ⁷ Sie ewi alabu kɔ fré nɔ lupe. Jesi ideé, ඉනෙ la Nyati bia be tu nide nɔcican-ní fré. ⁸ Lupe mué, akpan i mɔ ɔɔnu luwu i, ඉනෙ Jesi egekpu පුනෙ sɛ dide obué ɔɔpu nene ku tepe mu tuun yiku tepe ɔɔmbu. ⁹ Akpan-ene feɔn-é i mɔ obué, kɔú êni බ් oku akpi aanla. ඉනු egeé, ඉනෙ gba Jesi tu nɔcican-ní ei naní, ¹⁰ be lɛ éne lɛ ඉනු egekpu පුනෙ ein nucuní di lɔ naní Dalmanuta êni wutu gbisi te ɔɔmu.

Akpruaa Farisɛn-ene butu Jesiê êni woju

¹¹ Nu nɔ, ඉනෙ Farisɛn-ene i he Jesi be cu numusuo mu nobutuni êni බ් nɛli akprua woju nɔ êni yeyê ල්: Nyati li obué ɔɔpu. ¹² Lupe mué, nuɔn ho nɔla ɔɔkɔ, ඉනෙ nɔkan niye නෙඳි ල්: <<Nefé obuene, emi be fobutuní êni බ් meli akprua woju e? Makan miyê nefé nawre ල්: බ් mɔli obué fobutuníe miyemu nefé.>> ¹³ Nɔkan ɔɔ, ඉනෙ nise ege niya di lɔaa mu be éne lɛ ඉනු egekpu පුනෙ ein netení dié nuhaní.

Egekpu පුනෙ ඉනි owue yôku ei rire mué êni woju

¹⁴ Jesi lɛ ඉනු egekpu පුනෙ aave nahaa, be nje egekpu පුනෙ ɔɔɔ tɛ áhán owu lɛ; futufutu luwu nɔ kukukɔ cɛ nucuní nɔ di lɔaa mu. ¹⁵ Nuhaní ɔɔ ɔɔ, ඉනෙ Jesi nakan ujú නෙඳි ල්: <<Nyuní íne mu Farisɛn-ene lɛ Erɔd êni lefir-é etil!>> ¹⁶ Nɔkan ɔɔ, ඉනෙ egekpu පුනෙ nesis numuti ei ɔkan ල්: <<Yeli be futufutue ruɔɔ tɛ remu nakan ɔɔ.>> ¹⁷ Êni Jesi di wojué nakan-níe aan, ඉනෙ nakan iyê නෙඳි ල්: <<Lɔ pi be fakan-ní futufutue fésimíníe êni woju e? Mɔni: woju yôku nefé i rire mu e? O be fɔɔni mɔni numu e? Ekéfu luboluwu li obué kpun nefé kɔ o? ¹⁸ O be obu cɛ filaní nuɔwɛ, fɔdumíní epe e? Eseji, obu cɛ filaní ritɛ, fitimíní owu e? Owu obuene mɔlɛ, ɔɔ fɔɔfuní tɛ e? ¹⁹ Mɔni: futufutu eene kɛlɛn-é mutɔ akpan akpi eene neeme lɛ, tepe alabu fidení obué ɔɔpu neneé fiyikuní e?>> ඉනෙ nubuaní mu ල්: nɔci ewi aanu. ²⁰ Jesi bútu නෙඳි ල්: <<Be futufutu ɔɔmbu ébiéne frɛ mutɔ akpan akpi aanla neeme lɛ, tepe alabu fidení obué ɔɔpu neneé fiyikuní e?>> ඉනෙ nubuaní mu ල්: ɔɔmbu. ²¹ ඉනෙ

nubutu නෙඳි ල්: <<O be mɔni: tuun ɔɔ be oku ɔɔ, woju yôku nefé i rire mu e?>>

Nunuwɔfuɔ pu nɔ êni woju

²² Jesi lɛ ඉනු egekpu පුනෙ ein nû etɛ á tuun ɔɔ be ku Betsaida ebi tɛ. ɔɔni nuɔ tɛ, ඉනෙ akpan kɔ cu nunuwɔfuɔ pu nɔ sini ɔɔɔɔni êni බ් nataní bɔ etɛ. ²³ Lupe mué, nuɔyɔ nunuwɔfuɔ pué bɔ, ඉනෙ éne lɛ ඉනු ein nuɔni ébié mu nuɔni ei naní hehe mu be nuɔni mututu nuɔwɛ etɛ. ඉනු egeé, ඉනෙ nide bɔ nu-tani nuɔwɛ etɛ ɔɔ nuɔyaku eié be gba nubutuni ල්: <<Fedi ɔɔ kɔ nu e?>> ²⁴ ඉනෙ nunuwɔfuɔ pué nyepu mɔnu etɛ kpra ɔɔ be kan ල්: <<Medi akpan nu fuoolɔ êni te fɔni mitin éke be neni ei lɛ.>> ²⁵ Nɔkan ɔɔ, ඉනෙ Jesi se ege de bɔ titani nuɔwɛ etɛ ɔɔ ɔɔ ɔɔ ɔɔ be nuɔwɛ nuhun cení ei nedi epe wɛnɔ. ²⁶ ඉනු egeé, ඉනෙ Jesi kan yení ල්: <<A lukpomu, sake dɛse ngbaru ɔɔmu.>>

Pɛr êni Jesiê nakan ල්: lí Kris-é êni woju

²⁷ Jesi lɛ ඉනු egekpu පුනෙ ein cú atingbre, ඉනෙ nah ebiene nɔ Sesare-Filip ebié êni gbisi tɛ ɔɔmu. ɔɔtɛ nahaníe, ඉනෙ Jesi butu නෙඳි ල්: <<Lɔ akpan ubumu tɛ?>> ²⁸ ඉනෙ nakan-ní ල්: <<Akpan elefe níni epe Jan Batis, ඉනෙ elefe níni epe Eli be elefe fré níni epe Nyati numuti-etɛ pu lefe kɔ.>> ²⁹ Nɔkan-ní ɔɔ, ඉනෙ nisepu nutu නෙඳි ල්: <<Be nefé ɔɔɔɔ jâ?>> Pɛr ija ucue, ඉනෙ nakan ල්: <<Epe Kris-é nɔ.>> ³⁰ Nɔkan ɔɔ, ඉනෙ Jesi blân නෙඳි kɔnpu ල්: nɔdakan woju obu nideyémíni kpan ɔɔkɔ.

Jesi êni lu uou mué ɔɔni yenyee êni woju

³¹ Jesi nû etɛ, ඉනෙ neyie ඉනු egekpu පුනෙ woju ɔkan ල්: <<Dɔki: fáta êni Kpan êni Wɛ idi gbre ɔɔkɔ. Heni-heni mu Juf-ene êni ine-etɛ පුනෙ, tɛyɔ pu ɔɔkɔene lɛ auleyie පුනෙ yakan ල්: nédmɔni woju mu. Lupe mué, nûtu nuwoní, ඉනෙ ɔɔɔ ɔɔ nuɔwɛ ênti etɛ, nûn lu uou mu niye.>> ³² Owue Jesi nakaan, wɛn-wɛnɔ nakan; nɔnyú woju ɔɔkɔ nóbókumu etɛ. Lupe mué, Pɛr ráni hehe mu, ඉනෙ nakuvani mɔnu. ³³ Nice mɔnu nɔkprâ ඉනු egekpu පුනෙ, ඉනෙ nuɔyɔ Pɛr numuti etɛ nakan niyêni ල්: <<Satan, nya i ɔmu rire ébi! Efini ótutrué étêmu fɔni Nyati énié éke; éfini, kpan êni ótutrué.>>

³⁴ Jesi ɔla numuti eié, ඉනෙ ra dedekue lɛ ඉනු egekpu පුනෙ feɔn be nakan iyê නෙඳි ල්: <<Kpan feɔn-é níni nûkpumu egeé, be nɔla ඉනු rire pata nída éni amiamu tɛn-é lɛ nókumu. ³⁵ Heni-heni mu kpan feɔn-é níni ɔɔkɔ nûwuwotu éni nkuáan, éne nûhu. Gba, kpan feɔn-é yekprí etɛ yohu emu íne etɛ lɛ Amanie Namue remue éke, éne nûcu ඉනු íne nkuáan. ³⁶ O be mɔni: ali kpan edi gbrenghi ak+an wutu etɛ ébi êni rirhe owuene feɔn be ala ඉනු nkuáan éke kɛ, emi yanyâni mu e? ³⁷ O be ɔɔ kɔ kɔ ní êni kpan ɔɔkɔ ɔɔcu ɔɔrú ඉනු

nkuaan nla kpee cí e? ³⁸ Diki: wutu eti ébi éni li wraka lee onli puene cíw, kpan fein ebi éni emini rire woju lee emini owukan lubuoene yelini ruhokn, cóni Kpan éni Wl ebi éni Bón wórúu lokué yesê ege yehi lee enti ng-bafreene pón wain-ε ein-ε, nînyakuni munu ei eti le.>>

9 Jesi nû eti nakan ji lî: <<Makan miyê nefé nawre lî: nefé ebi éni funóní ébié, nkfu mu elefe énié, kraa mu éni Nyati yócu konu ákura mu y+anyakumu enini eteie éni woju gbein niédimíní nué, nuhuomíní.>>

Jesi éni riree la gbein-ε éni woju

² Munuwí nahuan ísee, enee Jesi de Píer, Jak lee Jan be njaní rire nucu naní lufe loku nno eti. Nunóní te, enee nkonu munu eti lufe, Jesi rire nyuku neeme. ³ Lufe mué, enee traléenee konu riree pón i tuun nejúre. Heni-heni mué, samra káka ónó wutu eti ébi éni yáku yácu ókó yáku i ká eke. ⁴ Jesi egekpu puene ubu munu, be ki Eli lee Mois éni nedide numu lee konu ein. ⁵ Lufe mué, enee Píer nakan iyê Jesi lî: <<Éyiye pu, ébié runók, já nu! Tu ríli líji mu kan énti: éfni nno, Mois éni nno, Eli éni nno.>> ⁶ Tasu mué, Píer ídi wojue bô akan. Heni-heni mué, la nowo nene ísén i.

⁷ Owu nó Píer ómu nakan, enee jru lúkpó kó enti i boku nene i be lubuo nno kó eréhin te naríaru íkan lî: <<Kpan obué, nuli kómu Wl ebi éni muyófu té nno mu. Ée, ene li obué muyómu té tasué nã. Níkan owu, be tiní!>> ⁸ Egekpu puene éni nué nala i kó núbuní munu, be ewíé Jesi konu lufe céé kó nkonu ein.

⁹ Gba, konu nunóní lufe ebi eti te kóru nihinié, enee Jesi blan nene lî: nídakan-míní wojue nídiní nué nídeyémíní kpan lefe káka tuun kó lě oku nué Kpan éni Wl e yáku lu uou mu yenyee. ¹⁰ Owu obué Jesi kaan, nífeluní. Gba, obué li enini lu uou mu ónó énye éni wojue eke, srân nene munu mu nene bibi mu njujuní konu nuwan. ¹¹ Konu mu lufe, enee nobutuní lî: <<Diki: auleyiye puene nakan lî: Eli li obué yehi pèpeni. Obu, konu nuwan?>> ¹² Enee Jesi níntí: <<Eli éni ieué níntí yehinié, nawre nakan-ní. Níhi lě nétite woju feín esě ege kó konu cò pèpeni. Enee mobutu nefé, Kpan éni Wl éni gbre lokué yedi lee woto-wotoe akpan yelini be nimimení konu woju nulaní eie, lî fututruní te e? ¹³ Gba, makan miyê nefé lî: Eli káwí í, enee, fíní lî Nyati kpenkpe kan la íe eke, akpan lni obu feín-ε yáfué.>>

Kpisi luwl nno éni óbúkon woju

¹⁴ Jesi lee konu egekpu pu éntie ein ihi ihe ambiene lufe, enee di akpan mrumulb fré nu éni kó nkonu ein. Lufe mué, be auleyiye puene tukó nesi akprua lee egekpu pu ambiene ein. ¹⁵ Lî Jesi nya lufe akpaan-ene dinu nué, enee woju sran nene munu mu be neyení ei nihi nírakuní. ¹⁶ Lufe mué, enee níja owukan lubuo nucu nobutu konu egekpu puene lî: <<Emi woju eti

fesiní akprua lee akpan obuene ein e?>> ¹⁷ Enee kpisi nno kó akpan agbra te ja owukan lubuo cu nakan lî: <<Éyiye pu, bubó akpasua nno nó kómu wle mu ktoni néli amuna pu. ¹⁸ Cí feín céé bubó obu ípini etie be etini ala wutu, mututu agba neceni, eseji nece enyi mu tuun kó lě nában tîn nála be lufe. Mókuni mési kófu egekpu puene éni bô ebe bubó anya i konu mu, enee néliní tuun nókpú nébémíní.>> ¹⁹ Níkan kó, enee Jesi nyepu lubuo eti nakan lî: <<Cekee! Nefé obuene, kófu te ónó Nyati eti! O be míní: nu alabu ji bô mádón kófu ein konyu nefé e? Cuni wle simíní ébi!>> ²⁰ Enee heniheni mu nucioní wle nisiní. Lî wle dinu nué, enee bubó tu najjaku mbasi mu tuun nípi wutu nebèn be mututu agba neceni. ²¹ Lufe mué, Jesi bútu wle konu bô lî: lu obué konyu wle, mulu alabu íe, enee kpisié níntí, konu ambi kó wli luwl mu neeme. ²² Kó nu dounk, kó bubó ípi ambi etie, be eti ambi ala éie, elefe mu dikpe, kójuju éni bô owo ambi. Alí nókpu nuli woju ká, be nuguokó, nutuku nene ledu níli nútú nene.

²³ Kpisié íkan kó, enee Jesi níntí: <<Fakan lî: alí mókpu! Emé, makan miyêfu lî: kpan feín-ε konu té kómu etie, woju káka ónó éni bô múkpú míli mútumíní.>> ²⁴ Enee wle konu bô wu nyu nakan lî: <<Konu té kófu eti, sake hókó ité íflefle. Bukamu!>>

²⁵ Jesi ídi nu éni akpan kóku i nehie, enee gbe kan ye bubó rukókó kó wle mué lî: <<Amuna lee rititebu éni bubó, mojúfu, kó wli obu mu nya i; desé ege dókómíni mu jí!>> ²⁶ Enee heniheni mu bubó kóru lókul kenje wle mbasi mu konu mu nya i be wle ban tîn la be lufe fíní kóku uoe eke. Lufe mué, akpan kprangbal eke nakan lî: nuó fré kóku. ²⁷ Enee Jesi nyuni bó nenyepuni eti be íl níta lka i ninye eti.

²⁸ Konu Jesi a ku lukpomue, enee konu egekpu puene a hení hehe mu te nobutuni lî: <<Emi remu rókpu rébé bubó obu e?>> ²⁹ Enee níkan niye nene lî: <<Bubó akpasua obué, Nyati ógugó mu konu lufe cé, enee kpan ucu ibeni.>>

Jesi nakuatu enini lu uou mu ónó énye éni woju

³⁰ Jesi lee konu egekpu puene ein cú atingbre, enee nete mu Galile wutu lugbué eti íha. Aaué nahaníe, nýófumú éni bô kpan eti nene nga. ³¹ Lufe mué, be nkonu konu egekpu puene woju éyiye mu nakan niyê nene lî: <<Nyati nehi íla kpan kómuco i unyu Kpan éni Wl. Konu mu lufe, nûwoní, enee yádón kó munuwí énti etie be núnó lu uou mu ninye.>> ³² Owu obué Jesi kaan, konu egekpu puene ónyómu konu nuwan numu, obu cé la nowo nene éni bô nobutuní.

Riesiei éni woju

³³ Konu Jesi a ku Kapernahóm ebi te lee konu egekpu puene ein be a kó lukpomue, enee butu nene woju etie nesiní akprua cote nehiníe. ³⁴ Lî nubutu nene kó, enee

nurepuní numu ambe cwtie nehinié, nésiní akprua éni bǎ neduní nɔnu mu kpan ebi éni li kpan lɔkue an.

³⁵ Gba, Jesi ukprâ cí ipi etee, enee ra nene ndio ewi aanue be nakan iyê nene lɔ: <<Alí kpan kǎ yǎfu éni bǎ eli kpan lɔku anuan-ene antié, be nuli nenuni bebelige lee beyepu.>> ³⁶ Níkan kɔ, enee nunyu wi luwi nno ninyepu eti nɔnu erehun be nunyuni níkan nɔku nunu eti nakan niyê nene lɔ: ³⁷ <<Kpan kɔkɔ feɪn éni yesike wi luwi kɔ eke nɔmu remue, be eme nɔkɔkɔ li obue nísikemu. Enee kpan éni yesikemué, be élimu eme cee bǎ nisikemu bemu; nɔmu Bǎ ebi éni nɔpumue fre li obue nisike.>>

³⁸ Jan tja ucue, enee nakan iyêni lɔ: <<Éyiye pu, rédi kpan nɔku nu éni nɔcu efɪni ínéé ibe angɪni bubɔ nyá akpan mu. Enee, éni níse lee nɔru eɪn-é remue, ríní ndɛli kɔ ji.>> ³⁹ Níkan kɔ, enee Jesi níni: <<Díki: kpan feɪn éni ucu emɪni ínéé li akprua kɔ, nɔ egee, bǎ nókpu núnnyukumu numuti lí níkan woju un núkumu eti. Éni nɔ kɔ, be deterumíní kpan obu. ⁴⁰ Ee, kpan obue únyu nɔru jumaa úgbɔ le, be ábuka nabuka ere. ⁴¹ Heni-heni mue, kpan kɔkɔ feɪn-é yesike nefé yɔtu nefé mindi kɔkɔ luwi nɔku ce fûnɔní Kris éni akpaan fuluníe remue, be makan miyê nefé nawre lɔ: tuun níhe nɔmu mu biala.>>

⁴² Jesi nǎ eti, enee nakan ji lɔ: <<Alí kpan kǎ nɔnɔju éni bǎ esi woju éni yala wi luwi nɔku kukukɔ kɔ éni nɔ tɛ nɔmu eti wutué, be aframa já nu éni bǎ nɔcuní lubobu lugbu kukungbelɔ nɔrɔkuní wati netiní nalaní jenfie dikpe.>>

⁴³ Alí nɔfu bǎ nɔku li obue nɔtufu fɪpi unlie mue, be ceni la kpe! Díki: lɔ bǎ bǎ aanu kprée nɔhɔnfu numu lě sake fá lé lɔkue mu tee, be aframa já nu éni bǎ ewíefu nɔku lě nkuaan eli efɪni. [⁴⁴ Lé lɔku obue íne me, eseji nɔfu éni úhúmue fre nɔ te thi kpan rireníe li.] ⁴⁵ Alí nɔfu lɔka nɔku li obue nɔtufu fɪpi unlie mue, be ceni la kpe! Díki: lɔ bǎ lɔka aanue nɔhɔnfu numu lě sake fá lé lɔkue mu tee, be aframa já nu éni bǎ lɔka nɔku anyafu ei mu lě nkuan eli efɪni. [⁴⁶ Lé lɔku obue, íne me, eseji nɔfu éni úhúmue fre nɔ te thi kpan rireníe li.] ⁴⁷ Nɔ ba nɔku, alí nunuwɪ nɔku li obue nɔtufu fɪpi unlie mue, be ruoni la kpe! Díki: lɔ bǎ nunuwɪ aanu kprée nɔhɔnfu numu lě sake fá lé lɔkue mu tee, be aframa já nu éni bǎ nunuwɪ nɔku nɔbɔfu lě fǎhɔ Nyati ebi te. ⁴⁸ Lé lɔku obue íne me, eseji nɔfu éni úhúmue fre nɔ te thi kpan rireníe li. ⁴⁹ Díki: Nyati yɔtu nɔku lée yɔkɔ kpan feɪn mu fíní lɔ nukukuní nɔku muhu eti be úhɔn-mu ei eke. ⁵⁰ Kpraní: muhu lí nɔku namu, enee alí nɔsabra le eke, be lɔ kpan yetê yeli lě nésé ege nája nɔmu ji e? Nefé tení fíní muhue eke nuca feɪn; eseji lɔni lě teyɔ nɔku nefé feɪn agbra fre.>>

Yi álaí éni woju

10 Jesi nyá li lupé, enee nu eti a Jude wutu lugbue nɔ Jurden dige tee eti. Lɔ nuku tee, enee eseji akpan

okpo-okpo i heni be neyiye nene woju fíní lɔ nɔwɔ nulle eke. ² Lupé mue, enee Farisíen tukɔ ti nɔkɔfɪni nɔnɔnɔ nɔmu ubutuni ekefu nɔmucɔ lɔ be éni bǎ kɔrɪsɪ ala nɔmu yi ei. ³ Enee ene fre nubutu nene lɔ: <<Nɔfɪni aule Moís tu nefé woju obu eti e?>> ⁴ Nubutu kɔ, enee níkan-ní lɔ: <<Moís lɔ nɔmucɔ li lɔ: alí kɔrɪsɪ nala nɔmu yi eié, be nimime kpenkpe éni iyê lɔ nɔwrǎ ambie lě nála ambie ei +a.>>

⁵ Farisíen-ene íkan kɔ, enee Jesi níni: <<Luboluwé kpan nefé remu Moís tu nefé aule akpasua obu.

⁶ Bubo mu te nɔku Nyati neli kpaan, fíní lɔ Nyati kpenkpe kan ekeé, nuli kɔrɪsɪ, enee nuli yi. ⁷ Obu remue, kɔrɪsɪ nɔku nɔku bǎ lee eniyia éni te yanya li, enee yadaku nɔmu yi ⁸ be nene aanue nítêni kpan nɔku kukukɔ. Éni nɔ kɔ, kɔrɪsɪ lee nɔmu yi eun étêmu akpan aanu ji, nana kpan nɔku kukukɔ. ⁹ Obu remue, obue Nyati nyu daku etié, kpan nudɔnyu ndakpabu ei.>>

¹⁰ Jesi nɔku lupé nyá li tha lukpomue, enee nɔku egekpu puene se ege cu yilai éni wojue nobutuni. ¹¹ Lupé mue, enee nakan niyê nene lɔ: <<Kɔrɪsɪ feɪn ebi éni la nɔmu yi ei cu yi lefe hɔkɔ, be wrakaa nubo. ¹² Nɔ ba nɔku, yi feɪn freé la nɔmu hi ei a hɔkɔ kɔrɪsɪ lefee, be ene fre, wrakaa nubo le.>>

Ewi titíeneé Jesi ce nɔwɔ éni woju

¹³ Nu nɔku, enee akpan nede nɔku ewíene isi Jesi lě náta nene bǎ íne mu néce nene nɔwɔ be nɔku egekpu puene neteru nene. ¹⁴ Nidi nu kɔ, enee nɔku woju nyunɔnɔ rire mu be nakan lɔ: <<Laní ewíene li bǎfumu, deterumíní nene! Díki: akpan-eneé te fíní nene ekeé li obue Nyati ebie li nenuni. ¹⁵ Makan miyê nefé nawre lɔ: kpan kɔkɔ feɪn-é bǎ nɔku fíní wi luwi eke útu Nyati líli nɔku etei pué, ákân-mu lɔ nɔku Nyati ebi te.>> ¹⁶ Níkan kɔ, enee gba nunyu ewíene be nita nene bǎ íne mu nice nene feɪn nɔwɔ.

Ngbafre luwi rirehe pué éni woju

¹⁷ Jesi cú atingbre naha, enee kɔrɪsɪ nɔku ye ne i heni cwti lupé ku nɔkɔkɔ li nɔku anti be nakan lɔ: <<Éyiye pu namu, emi woju tasu bǎ meli lě nkuan ebi éni ákân-mu owue eli emɪni e?>> ¹⁸ Jesi tja ucue, enee nakan iyêni lɔ: <<Ára obue faramu be fite namu etié, lɔ fetê fiti te? Díki: kpan namu kɔkɔ nɔku alí élimu Nyati nɔku lefe ce. ¹⁹ Gba, medíki sun be nɔwɔ fidi owueneé Auleé kaan an fitê i. Ki lɔ te kan: dowo kpan, dobo wraka, de'in in, dete fun, die kpan dufre, supu nɔfu bǎ lee efíyia.>> ²⁰ Enee kɔrɪsɪ níni: <<Éyiye pu, obu feɪn-é, nɔku nɔmu ewi mu neeme, enee nɔwɔ mefelu.>> ²¹ Jesi ukprâni sun, enee yɔfu nɔku woju be ja cu nakan iyêni lɔ: <<Ewíefu woju nɔku ji: a pa efɪni nɔkɔkaan-ene feɪn li lě fǎcu nɔku sikaa fǎfɔu ledu puene. Kɔ, enee fíhe nɔkɔkan enti te. Ful obue, be se ege i lě fǎkpumu ege.>> ²² Jesi íkan kɔ,

eneε kpisiε munu nyuku neeme be se ege a riregrɔ mu ambε nkān rirehe owu kpangbalɔ.

²³ Jesi ula nu ei ukprā ɔnu egekpu pueneε rerunie, eneε nakan iyê nene lā: <<Diku: rirehe pu êni Nyati ebi te ʒhɔɔ, kpún tuun sên !>> ²⁴ Egekpu pueneε iti owu obue, eneε nebi mítédi. Lipe mue, Jesi sê ege cú nakan iyê nene lā: <<ɔmu ewi, heni Nyati ebi te êni ʒhɔɔ kpún tuun sên i. ²⁵ Eε, fínlí lā kpun tu afrumu êni bʒ obô an-fɔɔru numɔ mu ekeε, kpún nkɔɔɔ alabu-alabu tú rirehe pu êni bʒ ɔhɔ Nyati ebi te.>> ²⁶ Owu obue Jesi kaan tú woju srān nene munu mu lɔkulɔ, eneε nakan niyêni mine lā: <<Alí lɔɔ, be kpan ɔfɔni yɔkpu yɔcu ɔnu íne nkuan?>> ²⁷ Eneε Jesi kpra nene sun be bua nene mu nakan lā: <<Diku: kpan ákān-mu ɔnu mu bɔmucɔ. Nyati êniε ʒnɔɔ, nkān bɔmucɔ êni nuli woju feɛn.>>

²⁸ Pɛr ɔja ucue, eneε nobutu Jesi lā: <<Be, ere ebi êni rɔwɔ erɛni ɔɔ-ɔɔ feɛn róku ei rɔkɔfufu egeε, erɛniε lā yetê yeεε te e?>> ²⁹ Eneε Jesi nínlí: <<Makan miyê nefε nawre lā: kpan ɔɔɔɔ ʒnɔɔ êni ɔɔ ɔnu kan, ɔnu makɛneε, ɔnu meyiεneε, eniyia, ɔnu bʒ, ɔnu ewi, ɔnu kɛeneε ku ei ɔmu remu lee Nyati êni amanieε óbo remu, ³⁰ be wutu eti ébi éhé kan, makɛi, meyi, yia, ewi lee kpe elefe ébúbuemu ʒkɔ feɛn ebi êni nuwɔ nuku eie tuun nkɔɔɔ ya. ɔnu mu lɛpeε, níluní ɔru-ɔru frε. Gba, ɔnu wutuε êni woju yokufue, nkuan ebi êni ákān-mu owue yeli enɛni. ³¹ Makan miyê nefε lā: akpan-eneε ti ɔɔ, nɔnu mu kpangbalɔ yeεε ege, eneε akpan-eneε nɔ egeε nɔnu mu kpangbalɔ yeεε anti.>>

Jesi nakuato enɛni uou êni woju

³² Jesi cú atingbre, eneε naha Jerusalem ebi te. Aave nahaa, nunɔ anti, eneε akpan feɛn nɔkɔpuni. Lipe mue, ɔnu egekpu pueneε té nete, eneε akpan ambieneε feɛn frε la nowo lε. Lɛε, eneε Jesi se ege de ɔnu akpan ndio ewi aanue ɔɔfu rire be nakan wojuε yehenie iyê nene lā: ³³ <<Diku: raha Jerusalem ebi te. Tεε, nūnyuní Kpan êni Wɛ nutuní tɛyɛɛ pu ɔɔkueε lee auleyiye pueneε. Nene frε, numuti yɔhūn nene êni bʒ nowoní, eneε nūcuní nutuní akpan-eneε éllí Juf-ε ³⁴ yelɛni miyi-miyi, yɔɔɔɔni mututu munu, eseji yojuni ngbre mu. ɔnu egeε, nū-woní, eneε yɔɔɔn bɔɔ munuwɛ εenti etiε be nūnɔ lu uou mu ninye.>>

Sebede ewi aanue êni woju

³⁵ Lipe mue, eneε Sebede ewi aanu ebienεε li Jak lee Jaan ti ɔɔfu Jesi be nakan iyêni lā: <<Éyiye pu, woju obue rehi rubutufue, rɔgugɔfu li tu ere.>> ³⁶ Níkan-ní lɔɔ, eneε Jesi butu nene lā: <<Emi woju tasu fuyɔfuní êni bʒ meli mɔtu nefε e?>> ³⁷ Eneε nakan niyêni lā: <<Nu ebi êni efɛni munu lɔkue yanya gbein fitê woju-woju feɛn eie, be tu ere aanu obu rípi rúbɔfufu: nno unɔfu kpisiε lē nno frε ɔɔɔfu nimebɔ.>> ³⁸ Níkan-ní lɔɔ, eneε Jesi nínlí: <<Fédímíní obue fobutuníε an. Gbre-

di kpɔku obue nɔmu numutiε, fíkprínlí eti lɔɔ e? O be batem obue Nyati cu temu antiε, fíkprínlí eti filuní le e?>> ³⁹ Eneε nubuaní mu lā: níkprínlí. Níkan-ní lɔɔ, eneε Jesi kan ye nene lā: <<Hení, kpɔku obue nɔmu numutiε, yɔɔ nefε numuti le; batem-ε nɔmu antiε, fíkprínlí filuní le. ⁴⁰ Sake, obue li emɛni kpisiε lεε nimebɔ épi êni wojuε, éllímu ɔnu ɔnku ʒnɔɔ; akpan-eneε cεε Nyati tite ɔɔ obuenε te iε, eneε yeli nenɛni.>>

⁴¹ Egekpu pu ndio ambieneε iti woju obue, eneε nuhun ja nene be nucuní tebibe Jak lee Jan rire. ⁴² Lipe mue, eneε Jesi ra nene be nakan iyê nene lā: <<Fudiní an lā: akpan-eneε nɔ maieneε íne etiε, unyu akpan usu nene. Eneε ɔɔkueεε frε ucu nɔnu bɔmucɔɔ eti uli iyê akpan. ⁴³ Nefɛniε, nidetē lɔɔ eke, nana, alí kpan kʒ nínlí nelí nɔfu mu êni kpan lɔkue, be nite anuan-eneε feɛn êni ʒsu pu. ⁴⁴ Eε, alí kpan kʒ nínlí nelí nɔfu mu êni ine-eti puε, be nite anuan-eneε feɛn êni beyepu. ⁴⁵ Kpranl: Kpan êni Wɛ ɔɔɔɔ íému lē kpan ɔsunɛ, nie lē nana nɔsu kpan tuun bɔɔ lē nuo nɔkɔn-ni.>>

Nunuwɛfuo pu nno Jesi buɔɔn êni woju

⁴⁶ Jesi lee ɔnu egekpu pueneε ein á tuun bɔɔ be ku ebie nɛraní Jerikoε te. Gba, ɔnu nunɔnɔ te nunyaní ei nahaniε, eneε dedeku lɔkulɔ nɔkɔpu nene. Lipe mue, be nunuwɛfuo pu nno êni nɛraní Bartime ebi êni li Time wɛ pí ete atingbre numu nɔkɔpukɔ owu. ⁴⁷ Niti lā Nasaret wɛ Jesie li obue neseε, eneε nala lubuo níkan lā: <<Jesi! Dafid êni Wɛ, tukumu ledu!>> ⁴⁸ Lubuoε nala lɔɔ, eneε akpan kpangbalɔ netiti ukuni ʒmu. Obu cεε, nana nɔkɔpuku lubuo níkan lā: <<Dafid êni Wɛ, tukumu ledu!>> ⁴⁹ Lipe mue, Jesi nú nyé, eneε kan ye akpan lā: nɛraní nótúní. Eneε heni-heni mu akpan kan ye nunuwɛfuo puε lā: <<Narafu, kpuku rire nye eti lē fâ!>> ⁵⁰ Nunuwɛfuo puε iti lɔɔ, eneε pu ɔnu kpotue la i be nɔ wutu waka nye eti a he Jesi. ⁵¹ Lipe mue, eneε Jesi butuni lā: <<Emi woju fuyɔfu êni bʒ meli mɔtufu e?>> Eneε nunuwɛfuo puε nínlí: <<Nyɔni, tumu mísé ege mídlí epe!>> ⁵² Níkan lɔɔ, eneε Jesi kan yeni lā: <<A, ɔfu téε fucu fitemu etiε ɔɔfufu íne nkuan!>> Lipe mue, eneε lí kpisiε se ege nedí epe be nɔkɔpuni iha le.

Jesi êni Jerusalem tεε aa êni woju

11 ɔnu Jesi a tuun nɔɔɔfu Jerusalem be ku Betfase lee Betani ebienε êni wutu lugbu ebi êni ɔɔfu Olifie Lɛfεε eti tεε lee ɔnu egekpu pueneε ein-ε, eneε nutɔpu nɔnu mu aanu níkan niye nene lā: ² <<Aní ebie nɔ anti tεε bɔɔ fɛnyaní ebi tibaa, fídní afrumu luwɛ nno êni kpan yépín-mu eti be nurukuní eie nu. Suon-ní ei cuní simíní. ³ Alí kpan kʒ nobutu nefε lā pi be feluní lɔɔ, be kan yení lā: Nyɔniε li obue nobutu, ɔ bʒ íme lɛbe nísepu nihi.>>

⁴ Jesi lkan lɔɔ, eneε akpan aanue a bɔɔ unya ebi tiba tεε, eneε heni-heni mu dl afrumu luwɛ nno nu êni ruku

ei lukpomu nno éni gbomumu numu be bo bu nosûon-ni ei. ⁵ Lipe mue, enee akpan-enee no lipee éni elefe nobutu nene lã pi be nosûon-ni afrumue i. ⁶ Enee nikan-ni fíni lã Jesi kan ye nenee eke, be akpan-ene la nene i nucuní afrumu lowe nini.

⁷ Nihini baa nukuníe, enee nidení trale nupipení afrumue gen eti be Jesi yaní eti pi ete. ⁸ Onu egee, enee akpan kpangbal de trale pipe atingbree eti, be elefe fre ce loti alakpu pipe i. ⁹ Lipe mue, akpan-enee no Jesi anti lee obuenee nani egee, baɔɔ mu nɔɔ ile lã: << Osana! Adamanga éni ɔwɔɔ nuna kpan ebi éni nutɔpu ie ein! ¹⁰ ɔwɔɔ nuna ɔru nana Dafid Wíe éni eteie eti! Osana nile enti buombuo te fre!>>

¹¹ N+aní ɔɔ tuun baɔɔ be nuhóní Jerusalem ebi te, enee Jesi a ho teyiti-ɔ te kɔkɔpra owuenee nese tee. Gba, éni nu a sen i remue, ene lee ɔnu akpan ndio ewi aanuene ein nuhóní lipe nnyaní ei, enee naní Betani ebi te nlaní.

Tin-ε Jesi bo sansaan éni woju

¹² ɔnu nu ca be nuhóní Betani nnyaní ei nucuní atingbre nahaníe, enee Jesi nuhóni nowo. ¹³ Níla nu anti, enee nidi fig tin nno nu éni du riti wuyaa be naha nikprá: ekefu bɔ nehe ɔnu ewi nɔhu ni. Gba, nuku ɔnu nuwan tee, be ɔrún ewi ɔɔɔɔ ambe yóku ɔɔ urun.

¹⁴ Lipe mue, enee Jesi boni sansan kan lã: <<Ákân-mu lã kpan ihi ɔnu ewi tuun godoo!>> Sansan obu e nubo tin-ε, ɔnu egekpu puene tí.

Enpa pueneε Jesi be ku gbein-ε éni woju

¹⁵ Jesi lee ɔnu akpan ndio ewi aanu ebi ein nu eti, enee a ku Jerusalem ebi te be Jesi a ho teyiti-ɔ te nebe akpan-enee neyiti owu lee obuenee free napaa uku gbein. Onu mu lipee, niti sika ɔnyuku puene table lee brandre éyiti puene líkpen-ene nuku fre. ¹⁶ Lipe mue, nékprímu éni bɔ kpan ada ɔɔ kɔ e se teyiti-ɔ lipe. ¹⁷ Onu egee, enee gba nunu eti neyite dedekue woju nikan lã: <<Kí lã Nyati kan be nimime nlaní ei: Emuni kaan, lí ɔ éni obu-obuo fei éni akpan ihi unumu íne! Enee gba nefe fɔcu fétèní nefni in'in ɔ.>>

¹⁸ Teyiti puene éni ɔɔɔɔ enee auleyite puene tí woju obu, enee ɔɔɔɔ lã bɔ etè eli lã ɔnyuni. Heni-heni mue, neyení ambe enuni woju neyitee ɔnyu dedekue ak+an ɔnu. ¹⁹ Udón baɔɔ uku yomue, enee Jesi lee ɔnu egekpu puene ein no ebie mu nya i.

Mbasle no téε kpan ucu itê Jesi etie mue éni woju

²⁰ ɔnu nu ca njomu be Jesi lee ɔnu egekpu puene ein se ege se nahaa, nnyaní fig tin ebi rire tee, enee nidi ní nu lã: tin-ε ɔwɔ ehe i tuun ete me lika mu. ²¹ Lipe mue, Píer kúán owue see, enee nakan iyê Jesi lã: <<Éyite pu kpra: tin-ε fubo sansaan ehe i!>>

²² Enee Jesi ja cu nakan iyê nene lã: <<Nɔfu té nuna Nyati eti ce! ²³ Diki: makan miyê nefe nawre lã: alí kpan kɔ kan iyê lfe obu lã: nuna ébi núrú ei ná nípi jenfie dikpe be ɔnu mu lipe te élimini aanu-aanu, nana nubu nawre lã: obu e nikaan yeie, tuun ye se ɔɔ eke. ²⁴ Ee, makan miyê nefe lã: woju fei-ε fubutuní nɔfu Nyati ɔgugɔ mu tee, buní nawre lã: ɔwɔ féhení. Lipe mue, enee heni-heni mu ye se ɔɔ eke. ²⁵ Gba, alí funóní Nyati ɔgugɔ mu be fákuan-ni lã kpan kɔ eli nefe woju un-ε, ngbo eti lipee cu funóní ameke lã Nyati ebi éni lí nɔfu Bɔ ebi éni no entie fre ɔcu nefnuenee ɔnu nefe i. [²⁶ Ee, alí kpan lí nefe woju baɔɔ fɔcú fɔfúómíníe, be ákân-mu lã Nyati ebi éni lí nɔfu Bɔ no entie fre ucu nefnuenee ucu nefe i.]>>

Cɔ Jesi éni baɔmucɔɔ nno ihie éni woju

²⁷ Jesi nu eti á Jerusalem ebi te lee ɔnu egekpu puene ein, enee nuhó teyiti-ɔ te nenyinye ni se. Lipe mue, teyiti puene éni ɔɔɔɔ enee, auleyite puene lee juf-ene éni ine-eti puene jɔ bɔfuni, ²⁸ enee nobutuni lã: <<Emi éni baɔmucɔ mu fei owu obuene; tasu mue, ebí tufu baɔmucɔ obu?>> ²⁹ Enee Jesi ja cu nakan lã: <<Eme fre mehi mubutu nefe woju nno i baɔ fubúamini mue, be míkan baɔmucɔ ɔfoni mu éni meli owu obuenee miyê nefe. ³⁰ Míni: Jan éni batem-ε lí akpaan, Nyati tuni ɔnu mu baɔmucɔ, naa kpan e? Buaní mu míti!>> ³¹ Nubutu baɔ, enee nesisini numu ei nikan-ni lã: <<Alí rédí rikan rini Nyati lí obu e tu Jan baɔmucɔ baɔ, núbutu ere lã pi be rɔcú ɔnu woju rétemu ɔkpa. ³² Eseji, alí rikan lã: kpaan, bɔ íja nu útu ere.>> ɔbaɔ tu be nakan-ni baɔ, enee lí fíni: la nowo nene ambe akpan fei éni anti, Jan lí Nyati éni numuti-eti pu. ³³ Nún-ni tuun baɔ lí, enee nikan niyení lã: nédíminí an. Enee Jesi níni: <<Alí baɔ, be eme fre bɔ míkan baɔmucɔ ɔfoni éni mu meli owu obuenee miyemu nefe i.>>

Jumadi pu té un puene éni woju

12 Jesi cú nyandra mu owu nno nu eti nakan lã:

<<Kpisi nno tɔ ejikpe, enee tu difen mitin mu be me ngbaya reru tuun buan-mu. Enee gba níli numo nno éni nífiuní mitin ewe i mu be eseji níli enti ɔ nno éni kpan yala mu yasisan kpe. Onu egee, enee nucu kpe neeme nula juma puene ɔnu be na rusu nudon.

² Uku mitin ewi ɔhu nu, enee nutɔpu ɔnu ɔsu pu nno a he juma puene lã ɔcu ɔnu kpe éni baɔɔ nya mue esini. ³ Nuku tee, enee juma puene nyuni juni tuun baɔ be beni nise ege na bɔ ehel. ⁴ Ejikpe pu tɔ ɔsu pu lefe ji á te, enee, ene fre, juma puene juni gbigberuni íne i tuun sukpani, be beni i. ⁵ Eseji ejikpe pu tu ɔsu pu lefe ji a te, enee juma puene kuni eti woni. Ejikpe pu tɔ ɔsu pu elefe kpangbal ji á te, enee juma puene lllu elefe baɔ be wuwou elefe fre.

⁶ Gba, ejikpe pue ukprâa, be ewïeni ɔnu wɛ ebi êni nuɔɔɔfɔ tɛ nɔɔ mu tasuɛ ce, enee nakan lɔ: <Êni li ɔɔɔɔɔ ɔɔɔ wɛ, alɔ mutuni nɔhaa, be nɔlaunɔ>. Enee heni-heni mu nutu wɛ a. ⁷ Juma puɛɛɛɛ ɔɔɔɔɔ nuɛ, enee nɔɔɔɔ numu ɔkan lɔ: <Ejikpe pue êni aja pue nɔ! Tu rúwóni lɛ ajaa ɔɔɔɔɔ ɛli ɛɔɔɔ!> ⁸ Enee heni-heni mu nuɔɔɔɔnɔ nuwonɔ be nɔjanɔ ei nuɔɔɔɔnɔ ei ejikpe mu na nuɔɔɔnɔ nulanɔ kpe.

⁹ Gba, mobutu nefɛ: obu ɔɔ, be lɔ ejikpe ɔnu bɔɔ yeli tɛ e? Medɔki sun be, ɔɔɔɔ nɔha tɛ nutu nuwonɔ juma pu obuɛɛ fɛɔ lɛ nɔɔɔ ejikpeɛ nála elefe ɔɔku.>>

¹⁰ Jesi ɔkan ɔɔ, enee nu etɔ ji lɔ: <<Ekefu fiakungamíní owuɛ nimimenɔ nɔ Nyatɔ kpenkpeɛ mu tɛɛ mu kɔ o? Enee ki lɔ kan: Lubobu ebi êni kanru puɛɛɛ be la kpeɛ, enee nana nyuku li lubobu êni pi kan bɔdikpa-ɔ be tu kaan nye ja nu. ¹¹ Woju obuɛ, Nyatɔ ɔɔɔɔ li, enee obuɛ nɔliɛ, já nu.>>

¹² Nyandra mu owu obuɛɛɛ Jesi kaan, juɔ-ene êni ine-etɔ puɛɛɛɛ nyɔ numu lɔ: nene li obuɛ nɔkan nutu nene. Lupe muɛ, nɔɔɔɔnɔ êni bɔɔ nɔɔɔnɔ, sake dedekuɛ neyenɛ remuɛ, nɔkprɔ nɔnyúmíní, enee nulanɔ ei nanɔ ege.

Lapo éwe êni woju

¹³ Udɔn ɔɔ ɔliɛ, enee nuɔɔɔnɔ Farisɛɔ lɛɛ Erɔɔ êni bɔ etɔ puɛɛɛ tuku êni bɔ a ɔɔɔɔ Jesi ómu. ¹⁴ Nukunɔ tɛɛ, enee nakan niyênɔ lɔ: <<Éyiye pu, rɔɔ an lɔ: fili nawre pu, eseji fiye kpan munu fre; élimu lɔ kpan te ɔɔ fili kpramu bemu. Heni-heni muɛ, fɔɔ woju nawreɛ etɔ fiyê kpan Nyatɔ atingbree. Gba, robutufu, fáta êni bɔ rewe lapo ɔɔɔ Etei pu Sesar, naa rɔɔɔ e?>>

¹⁵ Êni Jesi ɔli numuti aanu-aanuɛ nɔ nene muɛ aan, enee nakan iyê nene lɔ: <<Emɔ be fɔɔɔɔmíní ómu e? Cunɔ sika kpengre nɔ simíní mɔkprâ!>> ¹⁶ Enee heni-heni mu nuɔnɔ sika kpengre nɔ niyenɔ. Lupe muɛ, enee nubutu nene lɔ: <<Ebɔ êni munu nɔ e? Eseji ebɔ êni rire woju nɔ sika kpengre obu etɔ e?>> Enee nubuanɔ mu lɔ: Sesar. ¹⁷ Enee Jesi kan ye nene lɔ: <<Obuɛ li Sesar êni ɔɔɔ, cunɔ ɔɔɔɔ tunɔ, lɛ gba obuɛ li Nyatɔ êniɛ, fɔɔ fɔɔnɔ lɛ.>> Jesi ɔkan ɔɔ, enee woju a nene ine mu neeme.

Lu uou mu óɔɔ énye êni woju

¹⁸ Udɔn ɔɔ ɔliɛ, enee Sadisɛɔ tuku i he Jesi. (Nenuɔliɛ, nɔnɔ lu uou mu óɔɔ énye ónɔmíní.) Nihi nihenɛ, enee nakan-ní lɔ: ¹⁹ <<Éyiye pu, Moɔ lá ɛɛ aule i lɔ: Alɔ kpan kɔ kán ɔnu makpi êni órúɔ wɛ ɔɔɔ tɔun uɛ, be nucu yiye nɔhɔn núrúɔ wɛ lí ɔnu makpi ebi êni alau. ²⁰ Dɔki: akpan makpi nɔmbu nɔ êni nɔnu mu kpankpeɛ hɔn yi dɔn lɛɛ ɔnu ɛɔn órúɔ wɛ ɔɔɔ tɔun u. ²¹ Lupe muɛ, ɔnu makpiɛ bɔɔnɔɛ cú yiye hɔn dɔn lɛɛ ɔnu ɛɔn órúɔ wɛ tɔun ɔɔ be u lɛ, enee makpi ɛɛnɔ muɛ cu yiye. Enɛ fre nórúɔ wɛ lɛ tɔun nu, enee he lefe. ²² ɔɔ, tɔun nene nɔmbu

kpeɛ nunɔ fɛɔ, ɔɔɔ órúɔ wɛ étɛmu alau. ɔnu egeɛ, enee yiye fre u lɛ. ²³ Gba, robutufu, ɔɔnɔ yoku lu uou mu óɔɔ énye nuɛ, be nene obuɛɛ fre nɔnɔ ninyenɛ, êni nene nɔmbu kpeɛ nuhɔn-ní yi baa, ɔɔnɔ tasu yɔcu yiye e?>>

²⁴ Lupe muɛ, Jesi já cú, enee nakan iyê nene lɔ: <<Obuɛ nimime nulanɔ ei Nyatɔ kpenkpeɛ mu tɛɛ, fédmíní an, eseji fɔnyúmíní Nyatɔ êni lɔ te kuraa numu! Obuɛ, enee ku nefɛ kpeɛ nɔ. ²⁵ Dɔnɔ an lɔ: ɔɔnɔ akpan ɔɔnɔ lu uou mu yenyee, mine óhɔn bɔ ónɔ, nana kpan fɛɔ yetê flínɔ entɔ ngbafre eke. ²⁶ Gba, obuɛ li lu uou mu óɔɔ énye êni wojuɛ, o be ɔɔnɔ Moɔ nɔ kpeɛ lukpɔɛ negbie rire tɛɛ, wojuɛ Nyatɔ kan yeni be nimime nɔli ɔ ɔnu kpenkpeɛ mu tɛɛ, fiakungamíní mu e? Dɔki, nimime lɔ: Emɛ, mɔli Abraham êni Nyatɔ, Isak êni Nyatɔ, Jakɔb êni Nyatɔ! ²⁷ Heni-heni muɛ, Nyatɛ, néli akpan-eneɛ nkuaan ónɔ muɛ êni Nyatɔ, nana akpan-eneɛ nkuaan nɔ muɛ êni Nyatɔ nɔli. Enee, êni fédmíní owu obu aan remuɛ, enee tu be fókunɔ kpe neemeɛ nɔ.>>

Aule obuɛ nya munu tasuɛ êni woju

²⁸ ɔɔnɔ Jesi nobúa Sadisɛɔ-ene woju muɛ, auleyiye pu nɔnɔ fre nɔ lupe tí. Nɔli nu lɔ: nóbúa nene mu aja nuɛ, enee ene fre, niti nubɔfunɔ be nobutuni lɔ: <<Aule ɔɔnɔ êni nya munu ɔɔ ambɛɛɛ fɛɔn e?>> ²⁹ Enee Jesi nɔnɔ: <<Obuɛ nya munu tasuɛ, enee li obuɛ ɔkan lɔ: Israel puɛɛɛ, tinɔ namu-namu! Adamanga ebi êni li ɔnu Nyatɛ, ɔnu lefe, enee nɔli Adamanga! ³⁰ Yɔɔ Adamanga ebi êni li ɔnu Nyatɛ ɔnu tɛ neeme mu, ɔnu bubɔ neeme mu, ɔnu ótutru neeme mu lɛɛ ɔnu mbasɔ neeme mu. ³¹ Obu freɛ bɔɔnɔɛ, enee li obuɛ ɔkan lɔ: Yɔɔ afuan flínɔ lɔ fuyɔɔɔ ɔɔnɔ ɔnu rireɛ eke! Aule lefe ɔɔnɔ ónɔ êni nya munu ɔɔ aanu obu.>> ³² Jesi ɔkan ɔɔ, enee auleyiye pu nɔnɔ: <<Éyiye pu, obuɛ fubua muɛ, ɔnu ɔ wɛɔnɔ. Heni-heni muɛ, Adamanga ɔnu lefe kukukpɔ ceɛ li Nyatɔ; ɔnu egeɛ, lefe ɔɔnɔ ónɔ. ³³ Enɔnɔ óyɔɔ êni bɔ kpan ɔɔnɔ tɛ nɔnɔ mu, ótutru nɔnɔ mu lɛɛ mbasɔ neeme mu lɛɛ eseji ɔyɔɔ anuan fre flínɔ lɔ nuɔɔɔ ɔɔnɔ ɔnu rire ekeɛ, yi nu kɔ nɔli êni kpan uwo ɔcau ei Nyatɔ anti lɛɛ tɛɔli akpasua-akpasuaɛɛ fɛɔn-ɛ nɔli nutunɔ nkpɔɔ alabu-alabu fre.>> ³⁴ Jesi ɔli nu êni kpɔɔ obúa mu aja nuɛ, enee kan yeni lɔ: <<Ewɛ luwɔ ce be Nyatɔ ebɛ ɛli ɛɔnɔ lɛ.>> Lɔ nu lupe be nahaa, kpan ɔɔnɔ úcu woju ihɔmu úbutumíní ji.

Dafid lɛɛ Kris-ɛ êni agbra woju

³⁵ ɔɔnɔ Jesi nɔ tɛɔli-ɔ tɛ neyiye wojuɛ, enee nobutu akpan neeme lɔ: <<Lɔ pi be auleyiye puɛɛɛ nɔnɔ Kris-ɛ, nɔli Dafid êni Wɛ e? ³⁶ Nɔnɔ kpanɔ: ɔɔnɔ Bubɔ Wɛɔnɔ i Dafid etɛ, ki lɔ nɔkan: Adamanga kán yê ɔnu Nyɔnɔ lɔ: Sɛ ɔnu kpɔɔnɔ ébi pi ete tɔun ɔɔ lɛ méde ɔnu éfe puɛɛɛ mókufu aka mu fókunɔ nene lɔka etɔ.

³⁷ Ɛνεε μίνι: alí Dafid ܢܪܢܢ naraní Nyóníe, be lǎ pi be eseji nílí Dafid éni Wí e?>> Owu obuε Jesi nakaan, akpan feín yǎfu lǎkúl, ενεε nu rítí ei neti tasú.

Jesi nakan auleyiye puεne éni rire woju

³⁸ Cóni Jesi nǎ wojuyiye mu lúpeε, ενεε nakan lǎ: <<Nyóní íne mu auleyiye puεne éni lǎ itê ulε eti. Díkí: nuyǎfuní tralε eléhún mu ése, eseji nenúni gbein ánya ése mu tεε, nuyǎfuní éni bǎ akpan araku nene ókutu mu. ³⁹ Cóni níhaní eyia-cǎene tε frεε, anti éni cǎene ενεε nuyǎfuní épi. Alí ulí fet nuwaan, be nǎjǎjǎní cǎ obuεneε yí nuε lǎ népiní ete. ⁴⁰ Núcuní gbrε mu nufufun-ní woniyiεne bǎ mu ei neeme be akpan anti nǎgugǎní Nyati léhún-léhún lǎ kpan obu nene akpan anamu. Obu remuε, nenúni munuε Nyati yǎtu nǎdúníe, yǎtu lǎku tuun yεsén ú.>>

Woniyi yalε puε kǎpǎkǎ laa éni woju

⁴¹ Éni Jesi hǎkǎ unǎ tǎyǎl-ǎ tεε, níse nipi ete nígbatu ǎkǎfǎ alakaa munu nakprá alabu εbi éni kpan nǎk-nǎk feín ǎkǎtε. Ónu mu lúpeε, nídi nu éni rirehe puεne kǎngbalǎ nehi be noku sika dǎunlǎ mu. ⁴² Lúpeε muε, woniyi yalε pu nǎk frε í, ενεε ku sika kǎngre εwí aanu alakaa mu. ⁴³ Jesi ulí nu kǎ, ενεε ra ónu egekpu puεne nakan iyê nene lǎ: <<Makan miyê nefε nawre lǎ: woniyi yalε pu obu éni kǎpǎkǎ laa, ενεε ru lǎku kǎ akpan feín éniε. ⁴⁴ Kpraní: ambiεne feín éniε, sika hen nene ǎnkue, ενεε nucu ní nukuní mu. Woniyi obu εke, nákân-mu sika lefe kǎkǎ; lúwíε nǎnǎ ǎnku éni bǎ nǎku níε mbǎ etiε, ενεε nucu neeme ní nula kǎpǎkǎ.>>

Gbredí lǎkuε yεpíε éni woju

13 Cóni Jesi nǎ tǎyǎl-ǎ tε nya nahaa, ενεε ónu egekpu pu nǎk nakan iyêni lǎ: <<Éyiye pu, kpra tǎyǎl-ǎ éni kan-ενεε lǎ nite nuruní! Kpra mbobuεne lǎ pipi ja nu!>> ² Níkan kǎ, ενεε Jesi níni: <<Kan ǎlǎku obuεne feín-ε fedí nuε, dí an lǎ: nu nehi éni yobu yoku yǎgǎ yεcetu ei tuun lubobu kǎkǎ bǎ ípin-mu anuan eti frε bǎkǎ.>>

³ Níha nuku Olifíε lǎfεε eti tεε, ενεε níkpra cǎ nipi ete nígbatu tǎyǎl-ǎ munu. Lúpeε muε, Píer, Jak, Jan lεε André á héní hεhε mu tε, ενεε nobutuni lǎ: ⁴ <<Kan cǎ yεse yoku be woju obu yεpíε lεε sufree yǎtu rítê té lǎ: ενεε okuε, ye εre.>>

⁵ Lúpeε muε, ενεε Jesi ja cu nakan iyê nene lǎ: <<Nyóní íne mu woju obuεne eti; dǎtumíní kpan kǎkǎ nudǎbubu nefε ine mu! ⁶ Heni-heni muε, akpan kǎngbalǎ yehi nǎfu agbra yǎku ónu íné yakan lǎ: nene Kris εbi nǎ. Lúpeε muε, nǎbubuní akpan kǎngbalǎ íne mu yǎkpu nene ege. ⁷ Cóni fítiní lǎ: nǎfu rire kǎtεε lεε cǎ elefe-elefe tín nepíε, be la nudowo nefε: lǎ bǎ εseε, ενεε nese. ενεε, alí nese kǎ frε bǎkǎ, be élímu wutuε éni woju nǎhímu úkufumuε bεmu. ⁸ Heni-heni muε, obu

nǎk mu akpan yabúan tín lεε obuε lefe mu puεne εin; mai nǎk mu puεne frε yabúan tín lεε lefe éni puεne εin. Wutu yekenje cǎ akpasua-akpasua, ενεε nuhǎn frε yepí. Munudí obuεne feín-ε, yetê fíní lǎ wírú luwu úkpukputu luwu mbǎnε εke. ⁹ Gba, obuε lí nǎfǎkǎ nefúní wojuε yehe nefεε, nyóní íne mu: akpan yǎnyu nefε yaha ejiji-okú puεne anti. Díkí: nǎjuní nefε ngbre mu eyia-cǎene tε, ενεε nǎnǎnǎ eti níhan-ní nefε etei puεne lεε egbrengbiεene anti be fíhúní dalufuε fíkan-ní ónu woju fukuní nene. ¹⁰ Heni-heni muε, fáta éni Amaníε Namuε lεε obuεne feín mu éni akpan iti kraa lǎ ókufu éni nuε oku. ¹¹ Cóni nǎnyóní nefε níhan-ní ejiji-okú puεne antiε, dεbumíní mítédi nefúní owuε fíkan-níε eti. Kan-ní obu cεε yepí nefε ómu ngbo eti lúpeε lǎ. Díkí: élímu nefε nǎfǎkǎ fútutru fíkan-ní; Bóbǎ Wéin lí obuε yeyê nefε mu.

¹² Nu obuεne muε, kpan yǎnyu ónu makpí yǎtu akpan elefe yowo. Lúpeε muε, bǎ yǎtu nǎwoní wí; wí frε yenye kandaan yǎtu nǎwoní bǎ lεε yia. ¹³ Emúní íne etiε, akpan feín yefe nefε. Lúpeε muε, kpan obu cεε yenye tinti tuun yokufuε, ενεε yǎku ónu íne nkuan.>>

Nyrúní lǎkuε yεpíε éni woju

¹⁴ Jesi nǎ eti, ενεε nakan lǎ: <<Cóni fíduní nu éni wujuε nuraní “Nyrúní kukungbeε” yaha tuun yǎkǎ cǎ éni áfátamu éni bǎ na nokuε tεε, be lúpeε muε, akpan-εne feín-ε nǎ Jude wutu lugbuε etiε, niye nání lífεene eti nǎ’ún’ún-ní ei. (Kpan obuε nakínga kǎenkǎε obu muε, níti namu-namu.) ¹⁵ Lúpeε muε, alí kpan kǎ frε nǎ ónu srawaan, be nudǎjǎju éni bǎ nǎkǎ lugban nede ónu owu kraa lǎ ná. ¹⁶ Kpan obu frεε nǎ ónu ejikpεε, nidesé ege nidie ebi nudǎcu tralε. ¹⁷ Nu obuεne muε, munudí lǎkúl yelí luwu mbǎnεne lεε eyiεneε mun-wí nǎ ǎnkue éni. ¹⁸ Dúní Nyati ógugǎ amekε lǎ woju obu ípí mindí nu. ¹⁹ Heni-heni muε, munudí lǎku εbiε yεpíε, bǎnu lǎ Nyati lí enti lεε wutu tuun bǎkǎ be íe oku kǎ, ónu nǎdáma yǎpí, eseji bǎ ípí jí. ²⁰ Lí fíní Nyati bǎ ícerumíní nu eti εkeε, be kpan kǎkǎ bǎ únǎ mu ínya. ενεε, εníní puεneε nite bǎ eti nite íε remuε, níceruní nu eti. ²¹ Alí owu obuεne nese bǎkǎ kpan íkan iyê nefε lǎ: Kris-ε nǎ ébi, elefe mu: nǎ cǎ obu kǎ, be detimíní. ²² Heni-heni muε, funte puεne kǎngbalǎ yanya eti, ενεε elefe yakan lǎ: nene Kris εbi nǎ, be elefe frε yakan lǎ: nene Nyati numuti-eti puεne. Lúpeε muε, nǎlúní akprua lεε owu ngbohro-ngbohro éni ísrân munu muε nuduní akpan íne mu nunyukuní. Owuεneε nǎlúníε, lí fíní bǎmucǎ yala be εkeε, lǎ nóduní Nyati éni puεne frε bǎkǎ íne mu nǎnyukuní ǎkpu nene ege. ²³ Nyóní íne mu namu-namu. Owu obuεne feín-ε, óbo mobo nefε eti fítí fitêni ei lǎ fádaduní eti.>>

Jesi egese ieu éni woju.

²⁴ Jesi nû eti nakan lî: <<Cɔni gbredi lɔku obu éni woju yete muε, gbe bɔ́ úku ji, wɔn frε bɔ́ ídan. ²⁵ Lɔpε muε, mulɔbɛne feɪn frε yɔkɔ enti yokpukpobu yoku. Eε, enti tε éni mbasɪne feɪn bɔ́ ínye tε ji. ²⁶ Ɔnu egeε, eneε gba Kpan éni Wɛ yanyaku enɪni ákura lεe munu lɔkuε neeme gbein yɔkɔ jru lúkpó erehun yehi akpan yedɪni nu. ²⁷ Lɔpε muε, nɔtu enti ngbafreene yese wutuε eti cɔ ngbisi aanla kprεe tuun yaha cɔ́ enti lεe wutu a te mee tε yede akpan-ene feɪn-ε Nyatu éni bɔ́ nɔ etiε yesi yeyiá cɔ́ nno.

Ádadu eti éni woju

²⁸ Tu rúcúni fig tɪn éni woju rúhúnkúní eti: fɪní lî fig tɪn ihe rɪti uku bɔ́ isê ege nodu be ɔwɔ́ fɔnyɔ́nɪ numu lî: mindi nu nehi uku ekeε, ²⁹ ɔnu ba nno, cɔni fɪdɪnɪ owu obueneε makaan nu yesεε, be dɪnɪ an lî: nuε oku; Kpan éni Wɛ nɔ gbɔmu. ³⁰ Makan miyê nefε nawrε lî: cɔni owu obueneε mikaan yepɛ, blε obu eti éni akpan elefe bɔ́ úhúmu, nana yɔkɔ nama yedɪ nu. ³¹ Dɪki: enti lεe wutu yetiti ei, emɪni owukan lubuoε eke ákân-mu lî ititi ei.

³² Gba, obuε lɪ nu lεe wanci deiin eti éni obuε mikaan yepɛ eke, kpan kɔkɔ édí an étêmu ei; Bɔ́ ɔnu lεfe kukukpɔ ce, eneε dɪ an. Eε, enti ngbafreene o, Wɛ ɔkɔkɔ o, kɔkɔ édí an. ³³ Eneε, éni fédímíní nu ebi aan, be daduní eti nuca feɪn. ³⁴ Owu obuε makan miyê nefεε, tê fɪní lugban pu nno éni nehi tha rusue eke. Lɔpε muε, nucu ɔnu lugbaan neeme nɪla ɔnu úsu puene ɔnku, eneε nutu ɔkɔnu mu nno-nno feɪn éni jumaa bɔ́ edi be ɔnu egeε, nɪkan niye ɔnu úsu puε ɪsɪsan gbɔmυε lî: nɪdadu eti nɪsɪsan cɔ́ namu-namulɔ. ³⁵ Ɔnu ba nno, nefε frε fédímíní cɔni yoku be lugban ɔnu bɔ́ yesê ege yehiε an: ekefu yɔkɔmu bɔ́mu, ekefu nu óbu mu tε, ekefu nu áca ieu mu tε. Éni nɔ kɔkɔ, be daduní eti ³⁶ amεke lɛ́, botu alɪ nucúu nefε ɪ frε bɔ́kɔkɔ, nɪyaumu nefε eti éni funkɔnɪ munɔke mu. ³⁷ Obuε makaan, makan lɛ́ kpan feɪn eti etê i: daduní eti!>>

Jesi rire wojue nemeníε éni woju

14 Cɔni wie munuwɪ aanu be oku Pak fet-ε lεε lεbεε kpan lhîmu futufutu ebi éni lefir nɔ muε, eneε tɛyɪɪ pu ɔkɔkɔeneε lεε auleyiye puene ɔkɔnyu numu ujuju lî bɔ́ etê elɪ lɛ́ ɔcu akunda mu ɔnyu Jesi owo. ² Lɔpε mu frεε, nene feɪn numuti á nene cɔ́ nno nakan- nɪ lî: áfátamu éni nunyɔnɪ fet nuε mu, ɔo alɪ itê nu obuε, be dedekue yɔtu cɔ́ yaka yofura mu.

Sace mindiε yi nno kuku Jesiε éni woju

³ Nu nno éni Jesi a Betani tεε, eneε gberu kpɪsɪ nno éni nɪranɪ Simɔn ebi éni sigi lɪ kokobe puε éni tε. Cɔni sunɔnɪ mbɔ ɪεu muε, eneε yi nno hɔ lugban tε. Yi obuε,

sace mindi akpasua nno éni kpan ácúcuatumu ɔkɔ lefe kɔkɔ mu be nɔ broma mu kule lukpawɪ nno muε nónɪ ɔnku. Niti nubɔfu Jesiε, eneε nunyu kuleε numuti nubu ei be nututu sace mindiε neeme nukukuni íne mu. ⁴ Jesi egekpu puene uɪ nu kɔkɔ, eneε ɔkɔnu mu elefe nuhun ja be nohuhrun lkan lî: <<Obuε, ɔkɔ ɔnyu ɔ́bubuei nɔ́! ⁵ Sace mindi akpasua obuε, lɪ fɪní kpan pa ɪ ekeε, be ntu ehe sika lɔkulɔ ɔcu acɪcan lεdu puene!>> Eneε nucuní tebibe lɔkulɔ yiε rire.

⁶ Jesi uɪ nu kɔkɔ, eneε nakan iyê nene lî: <<Lanɪ yi obu ei tiinlɔ! Emɪ be fejeuní rire kɔkɔ e? Obuε nɪlɪmuε, já nu tasu. ⁷ Heni, lεdu puene yɔkɔ kɔfu eɪn nuca feɪn éni bɔ́ fabukanɪ, be emε eke, ewiε luwɪ ce bɔ́ múkɔ kɔfu eɪn ji. ⁸ Yi obu éniε, lî bɔ́ kɔkpɔn tuun bɔ́ muhu kraa lɛ́ nókukumu sace mindi obuε, eneε nɪlɪ nite i lɛ́. ⁹ Makan miyê nefε nawrε lî: wutu eti ébi éni cɔ-cɔ feɪn-ε nûbonɪ Amanɪε Namuε nɪseníε, nɪkan-nɪ juma namu obuε yi obu die éni woju frε yɔtu akpan yakuan-nɪ.>>

Judas éni Jesiε pa ɪε éni woju

¹⁰ Judas Iskarɪɔt ebi éni ene frε lɪ Jesi éni akpan ndio ewɪ aanuene mu éni nno á hé tɛyɪɪ pu ɔkɔkɔeneε lɛ́ apa Jesi ɪε nno ɔnku. ¹¹ Lî tɛyɪɪ puene ti owu obuε, eneε rire mu nekpi nene be nakan iyêni lî: alɪ heni ɪε kɔkɔ ekeε, be nɔtunɪ ɔnu mu luwε. Lɔpε muε, eneε lɪ nɔjuju cɔni yoku be yepi yajan lɛ́ nɔtu nónyúní Jesi.

Pak fet-ε éni étite woju

¹² Cɔni ku fet ebi éni kpan lhîmu futufutu éni lefir nɔ muε éni nuε nuwonɪ gbɔnyɔ luwɪ nunyɪnɪ Pak mbɔkɔ, eneε egekpu puene butu Jesi lî: <<Ɔfɔkɔ fuyɔfu éni bɔ́ ra retite Pak mbɔkɔ éni owueneε retêfu ei e?>> ¹³ Lɔpε muε, eneε nutɔpu ɔkɔnu mu aanu nɪkan niye nene lî: <<Anɪ kɔkɔ fukunɪ ebi tεε, fûbûan-nɪ kpɪsɪ nno éni da ɔn nɔ mindile mu nehi. Fɪdɪnɪ nuε, be kpunɪ. ¹⁴ Fɪhanɪ kɔkɔ lugbaan nuhɔkɔ, be hɔkɔ tε ɪε lɛ́ fákan féyění lugban ɔnu bɔ́ lî: Éyiye puε nɪnɪ fiye ere lugban nuhun-ε nɪhi Pak mbɔkɔ lεε ɔnu egekpu puene eɪn-ε. ¹⁵ Lɔpε muε, nɪhan nefε ɔnu entɪkaan mu tε niyê nefε lugban nuhun lɔku nno éni owu feɪn hun numuε. Tεε, eneε fɪtitení owueneε.>> ¹⁶ Heni-heni mu nɪjanɪ cɔ́ n+anɪ, eneε se fɪní lî Jesi kaan eke, be nititení Pak mbɔkɔ éni owueneε.

¹⁷ Cɔni ku yɔkɔmuε, eneε Jesi a mbɔ ebi éni ɪεu mu lεε ɔnu akpan ndio ewɪ aanuε eɪn. ¹⁸ Mbɔ ɪεu mu lɔpεε, eneε nɪnɪ: <<Makan miyê nefε nawrε lî: nefεε fehúní mbɔ lεε ɔmu eɪn-ε, kɔfu mu nno napamu thɪ.>> ¹⁹ Nitinɪ owu obuε, eneε lufan ku nene rire be ɔkɔnu mu nno-nno feɪn nobutuni lî: <<Nyɔnɪ, ekefu emε kɔ́ o?>> ²⁰ Eneε nɪnɪ: <<Nefε ndio ewɪ aanuε fɔkɔnɪ bɔ́ lεε ɔmu eɪn-ε, kɔfu mu kpan nno ce. ²¹ Heni-heni muε, fɪní lî nimime nɪlanɪ ei ɔnu íne etiε ekeε, Kpan éni Wɛ yohu. Eneε kpan ebi éni napanɪ thɪε eke, musue lɪ enɪni! Enɪnɪε, aframa be kpan ɔ́rúómɪnɪ frε bɔ́kɔ.>>

Mbo wɛln-ε ́nɪ woju

²² Cɔni nunɔnɪ mbo ebi ́nɪ lɛu mu lɛpɛ, enɛɛ Jesi cu futufutu la Nyati bia nyu bu ei be cu tu ɔnu egekpu puɛnɛ kan ye nɛnɛ lɔ: <<Cunɪ lɛ fiɛnɪ! Obue, enɛɛ te ɔmu rirenɛ-beɛ nɔ.>> ²³ ɔnu egeɛ, enɛɛ nucu kpɔku nno frɛ, nula Nyati bia nucu nutu nɛnɛ, be nɛnɛ fɛln nunɔnɪ difɛɛn. ²⁴ Enɛɛ gba nakan niyɛ nɛnɛ lɔ: <<Difɛn obue, enɛɛ te emɪni mbuo ebi ́nɪ yoku ei be yɔtu gbɔduɛ Nyati nyu lɛɛ ɔnu puɛnɛ ɛln-ε ́nɪ wojuɛ yɔruku eie nɔ. ²⁵ Makan miyɛ nefɛ nawrɛ lɔ: ́kân-mu lɔ munɔ difɛn ji tuun ɔɔ lɛ oku nuɛ mûnɔ difɛn lɔwɔ nno lɛɛ nɔfu ɛln Nyati ebi tɛɛ.>> ²⁶ Gba, ɔni nɪnɪ mbɔɔ ɔɔ be wue, enɛɛ nɪhɛnɪ eji nuwɔkɔnɪ Nyati be nunɔnɪ lɛpɛ nunyanɪ ei nahanɪ Olifie Lɛfɛɛ etɪ tɛ.

Numue Pɛr yegbɛ ́nɪ woju

²⁷ Cɔtɛ nahanɛ, enɛɛ Jesi nakan iyɛ nɛnɛ lɔ: <<Woju nehɪ ihemu ́nɪ yejeu nefɛ fɛln rirɛ. Heni-heni muɛ, nimime nulanɪ ei Nyati kpenkɛɛ mu tɛ lɔ: Mûwo ng-bɔnyɔnɛ ́nɪ akpra-etɪ puɛ, enɛɛ ngbɔnyɔnɛ fɛln yeye yɛɛn ɪ. ²⁸ Dɪki: mûhu, enɛɛ mûnɔ lu uou mu minye miha mukpɔn nefɛ Galile tɛ.>>

²⁹ Nɪkan ɔɔ, enɛɛ Pɛr ja cu nakan iyɛnɪ lɔ: <<Alɪ botu wojuɛ yehɛfue yejeu obuɛnɛ fɛln rirɛ frɛ ɔɔɔɔ, be emɛ ɛkɛ, ́kân-mu lɔ rirɛ ijemu!>> ³⁰ Enɛɛ Jesi nɪnɪ: <<Makan miyɛfu nawrɛ lɔ: you obu ɔɛ, kraa lɛ karu ɔbu nku aanuɛ, fɪgbɪ numu tuun nkpɔɔɔ ɛɛntɪ lɔ: fɛdɪmu an.>> ³¹ Nɪkan ɔɔ, enɛɛ Pɛr nata lɪka ɪ ɪkan lɔ: <<Kakaa, ́kân-mu lɔ mɪgbɪ numu! Alɪ ubutu frɛ ́nɪ bɔ muo lɛɛ ɔfu ɛln-ε, be mûhu.>> Enɛɛ anuan-ɛnɛ fɛln cunɪ lubuo etɪ ɔɔ ɛ.

Nyatiɛ Jesi gugɔ Jɛsemane tɛɛ ́nɪ woju

³² Jesi lɛɛ ɔnu egekpu puɛnɛ ɛln nɔ etɪ á tuun kú cɔ lugbu nno ́nɪ nuranɪ Jɛsemaneɛ tɛ. Lɔ nukunɪ tɛɛ, enɛɛ Jesi kan ye nɛnɛ lɔ: nipinɪ ete lɛpɛ, ɔo naha nugugɔ Nyati. ³³ Enɛɛ nide Pɛr, Jak lɛɛ Jan be nahanɪ. Lɛpɛ muɛ, lufan kúni rirɛ, enɛɛ riritita frɛ pinɪ etɪ, ³⁴ be nakan niyɛ nɛnɛ ɛɛntɪ ɛbɛnɛ lɔ: <<Awrabo okumu rirɛ tuun nowomu frɛ ɔɔɔɔ. Kɔɔn-mɪnɪ ́bɪ, dekemɪnɪ munɔ.>>

³⁵ Nɪkan ɔɔ, enɛɛ niti na anti luwɪ be nɪpɪ nuɔɔtu munu ei nɔgugɔ Nyati amɛkɛ lɛ, alɪ ɔɔmucɔ nɔ ́nɪ bɔ ɔtu gbredɛ nehɪ iheni wanci obu etɛ opo ete muɛ, lɛ ɛlɪ ɔɔ ɛkɛ. ³⁶ Lɛpɛ muɛ, enɛɛ nɪkan lɔ: <<Bɔ, fukpu fulɪ woju fɛln. Obu remuɛ, mugugɔɔ nyu gbredɛ ́nɪ kpɔku obu nyakumu ei numuti. Obu ɔɛɛ ɔɔ, ́lɪmu ́nɪ bɔ fulɪ fɛlɪ obuɛ muɔɔfue bɛmu; ɪ obuɛ ɛfɛ fuyɔfue.>>

³⁷ Nugugɔ Nyati ɔɔ nitɛ bɔ ɪɛ, enɛɛ ni ɔɔ ɔnu egekpu pu ɛɛntɛ nɔ lɛpɛ. Lɛpɛ muɛ, enɛɛ nɪdɪ nu ́nɪ nekenɪ munɔ be nuwru nɛnɛ nakan niyɛ Pɛr lɔ: <<Simɔn, munɔ feke e? Fɔkpú fɔdɔn-mu nama wanci nno agbra frɛ ɔɔɔɔ! ³⁸ Dɪki: dekemɪnɪ munɔ; gugɔnɪ Nyati amɛkɛ

lɛ wojuɛ nehɛ ́kɔpumu nefɛ! Heni, tɛ lha nefɛ woju obuɛ ja nuɛ etɪ, sake fákân-mɪnɪ mbasi ́nɪ bɔ fɛlnɪ.>>

³⁹ Nɪkan ɔɔ, enɛɛ nula nɛnɛ ɪ ji na nise ege nɔgugɔ Nyati nɪkan owukan lubuo ba ɛbɛ. ⁴⁰ ɪlɪ nisɛ ege nihɛ, be nekenɪ munɔ ji. Heni-heni muɛ, nunuwɪge nɛln nɛnɛ, nɪdumɪnɪ lɔ bɔ netɛ nakan-nɪ.

⁴¹ Nɪhan ɔɔ nisɛ ege nihɪ nku ɛɛntɪ etɛ, be eseji nekenɪ munɔ. Lɛpɛ muɛ, enɛɛ nakan niyɛ nɛnɛ lɔ: <<Nefɛ lanɪ be kenɪ munɔ ɔɛ! Dɪki: ɔwɔ owu! ɛɛ, wanci oku ́nɪ Kpan ́nɪ Wɛ nehɪ ɪpɪ unɪ puɛnɛ ɔnku.

⁴² Gbake nyenɪ etɪ ránɪ! Kpan ebi ́nɪ pamu ɪɛ, kɪ enɛɛ nehɪ!>>

Jesi ́nɪ ́nyu woju

⁴³ Owukan lubuo hɔnɔ unɔ Jesi ́mu, enɛɛ Judas ebi ́nɪ ɛnɛ frɛ ɪ ɔnu akpan ndɔɔ ewɪ aanuɛ ́nɪ nno de akpan mrumru kɔ nya lɛpɛ. Nɛnɛ obuɛnɛɛ, tɛylɪ pu ɔɔkɔɔɛnɛ, auleyiye puɛnɛ lɛɛ Juf-ɛnɛ ́nɪ ine-etɪ puɛnɛ ɪ obuɛ ɔɔpu nɛnɛ. Ieue nehɪnɛ, akrabu lɛɛ wrukpo nɔ nɛnɛ ɔnku. ⁴⁴ Kraa lɛ nienɛ, Judas ebi ́nɪ panɪ ɪɛ ɔwɔ kán tɛ lɛɛ nɔnu ɛln lɔ: <<Kpan ebi ́nɪ mɪgbɔ asuain-ε, be enɛɛ nɔ, nyunɪ anɪ. Fɪhanɛ, be sɪsan-nɪ namu-namu.>> ⁴⁵ Lɔ nunya lɛpɛ, enɛɛ ɪ niti nubɔfu Jesi nɪranɪ lɔ: <<Éyiye pu!>> be nɪgbani asuain. ⁴⁶ Akpaan-ɛnɛ ɪdɪ nu ɔɔ, enɛɛ ku Jesi etɪ nyu. ⁴⁷ Lɛpɛ muɛ, ɔnu egekpu pu ɛbɛnɛ ́nɪ nno já akrabu cú, enɛɛ an tɛylɪ pu ɔkɔɔ ́nɪ ́su puɛ ɔnɪ rɪtɪ la ɪ.

⁴⁸ Jesi ɪja ucue, enɛɛ nakan iyɛ akpan ɛbɛnɛ lɔ: <<O be mɪnɪ: emɛ obu ɛkɛ, akolo pu mulɪ be fidenɪ akrabu lɛɛ wrukpo fehɪnɪ ɔmu ́nyu mu e? ⁴⁹ Nuca fɛln munɔ nɔfu ɛln miyiye woju tɛylɪ-ɔ tɛ, obu ɔɛ ɪn fɔnyúmɪnɪ? Enɛɛ, alɪ amunu owu obu nɛɛɛ ɔɔ, be dɪnɪ an lɔ: obuɛ nimime nulanɪ ei Nyati kpenkɛɛ mu tɛɛ ɪ obuɛ nɛɛ etɪ.>>

⁵⁰ Lɔ nunyunɪ Jesiɛ, enɛɛ ɔnu egekpu puɛnɛ cini la ɪ be gbee, ye ɔɛn ɪ. ⁵¹ Lɛpɛ muɛ, be ngbafɛ luwɪ nno kɔ nɔ lɛpɛ ́nɪ wɔ liji ku bɔ etɪ ben lɪka ɔkɔku Jesiɛ nunyu nahanɛ. Akpan ɛbɛnɛ ɪdɪnɪ nuɛ, enɛɛ kuni etɪ nɔnyunɪ. ⁵² Enɪnɪ rirɛ óuwotu mu tɛɛ, enɛɛ lijiɛ kpa ɔnɪ nɛnɛ ɔnku be nucu rirɛ ehɛlɔ niye ne na.

Jesi ́nɪ owutite puɛnɛ anti ́nya ́nɪ woju

⁵³ Lɔ nunyunɪ Jesiɛ, enɛɛ nucunɪ nanɪ tɛylɪ puɛnɛ ́nɪ ine-etɪ puɛ ́nɪ tɛ be tɛylɪ pu ɔɔkɔɔɛnɛ, Juf-ɛnɛ ́nɪ ine-etɪ puɛnɛ lɛɛ auleyiye puɛnɛ fɛln si yia. ⁵⁴ Lɛpɛ muɛ, be Pɛr ɛkɛ nɔ ege nadɪdaku ukpu nɛnɛ tuun ɔɔ be hɔ tɛylɪ puɛnɛ ́nɪ ine-etɪ puɛ lukpomu tɛ ɪɛ. Lɔ nuhɔ tɛɛ, enɛɛ ɪ na nihɛ ɔɔsɪsan puɛnɛ nipi ete nɔgbɔnɪ lɛ.

⁵⁵ ɪlɛ, enɛɛ tɛylɪ pu ɔɔkɔɔɛnɛ lɛɛ Juf-ɛnɛ ́nɪ owutite puɛnɛ fɛln nɔjuju kpan ɔkɔɔ ɔɛɛ bɔ ɪɛ dalufue ata Jesi woju amɛkɛ lɛ nɔcunɪ etɪ nówonɪ. ⁵⁶ Lɛpɛ muɛ, enɛɛ akpan kpangbalɔ nanya ite nuhun ɪkan owu anuma-anuma uku Jesi etɪ. Obu frɛ ɔɔɔɔ, nɪhemɪnɪ woju ɔkɔɔ ́nɪ

bǎ nǎcuní eti. Nǎonu owukan lubuoene feɩn-ε nakan-níe íhâmu cǎ nno. ⁵⁷ Ǫnu mu lɩpe, enee akpan kǎ nya nakan íǎ: ⁵⁸ nitiní nǎonu rɩti mu kpan obu kán íǎ nǎnyu teyɩɩ-cǎ obu éni ɩ kpan bǎ mu ǎǎǎ nubu nuku íǎ nǎcu munuwɩ eenti kpeɩn agbra nésǎ ege nǎru lefe nno éni éɩmu kpan éni bǎ mu ǎǎǎ. ⁵⁹ Lɩpe frɛ bǎǎǎ, owuene feɩn-ε nakan-níe, kǎǎǎ íte úru eti.

⁶⁰ Gba, ɩɩe, enee teyɩɩ puene éni ine-eti puɛ nǎ wutu nye eti bɛ, akpan feɩn anti, nobutu Jesi íǎ: <<Feti obuɛ nakan-níe, bɛ efe fíní emɩ?>> ⁶¹ Owu obuɛ nubutuɛ, Jesi óbúamíní mu. Nija nucu jɩe, enee nobutuni íǎ: <<Kan rítí, efe tasu fulɩ Nyatɩe ɾɩsue éni Wɩe e?>> ⁶² Enee Jesi níní: <<Ee, emee nǎ! Enee nu nehi fídní Kpan éni Wɩe nu éni nǎ líkpen eti Nyatɩ ebi éni kuraa éni kɩɩsɩbǎ te. Eseji fídní nu éni nɩya jru lúkpó eti nuno enti nehi.>>

⁶³ Níkan ɩǎ, enee teyɩɩ puene éni ine-eti puɛ nyu trale suan ɩ rire nakan iyê owutite puene íǎ: <<Gbake óbútumu éni bǎ kpan ɩ dalufue ji; ndǎ ɩ! ⁶⁴ Munue kpan obu nabúan Nyatɩe, fétiní! Bɛ íǎ fobúaní mu te?>> Enee nene feɩn níkan-ní íǎ: fáta éni bǎ nowoní. ⁶⁵ Lɩpe muɛ, enee íǎ nǎonu mu elefe bo bu nǎfɩnɩ mututu munu; ǎnu mu lɩpe, nunyuní munu ei bǎ nisení ǎǎǎ bɛ nobutuní éni bǎ nakan kpan deiin-ε seni ǎǎǎ neyê nene. Gba, ɩɩe, enee lukpomu te éni cǎ ásisan puene frɛ nyuni nalulauni munutamɩ ɩe.

Numue Pɩer gbɩe éni woju

⁶⁶ Pɩer hǎǎǎ unǎ lukpomu gbein erehɩn te, enee ey-ienee idi juma teyɩɩ puene ine-eti puɛ éni lɩpe, nǎǎ ɩ lɩpe. ⁶⁷ Nɩɩɩ Pɩer nu éni nǎ lɩpe nǎgbǎn lée, enee níkpranɩ sun bɛ nakan niyêni íǎ: <<Efe frɛ, ɩn funǎ ɩee Nasaret wɩ Jesi obu eɩn?>> ⁶⁸ Enee Pɩer kɩǎru ei nakan íǎ: <<Efinɩ owu obuɛ fakaan, asr+an-mu munu mu, múnyumu numu frɛ.>> Enee ninye eti nɩya ɩ na gbǎmu numu te. [Lɩpe muɛ, enee karu bu.]

⁶⁹ Yíe ɩɩɩ Pɩer nu ɩǎ, enee nakan iyê akpan-eneɛ nǎ lɩpe íǎ: <<Kɩɩsɩ obuɛ, nɩɩ akpan-eneɛ nǎ ɩee kpan obu eɩn-ε éni nno.>> ⁷⁰ Pɩer iti ɩǎ, enee kɩǎru ei ji. Waa luwɩ, enee akpan ebiene frɛ nakan iyêni íǎ: <<Efe obuɛ, fulɩ akpan-eneɛ nǎ ɩee kpan obu eɩn-ε éni nno ɩe; efe frɛ Galile wɩ fulɩ.>> ⁷¹ Lɩpe muɛ, Pɩer bó sansan kú rire, enee nakan íǎ: <<Kpan obuɛ fakan-ní ǎnu wojue, médímní an!>> ⁷² Lɩpe muɛ, karu sê ege bú, enee nukuan íǎ ǎwǎ Jesi kán yêni íǎ: <<Kraa íǎ karu ǎbu nkɩǎǎ aanue, fígbɩ numu nkɩǎǎ eenti íǎ fédímu an.>> Nukuan ɩǎ, enee nɩya ɩ lɩpe na nǎtu mutu.

Jesi éni Pilat antiɛ nɩhan-níe éni woju

15 Nu ɩca njomu tutu íǎe, enee teyɩɩ pu ǎǎǎene si yia ɩee owutite pu ambiene feɩn ebi éni ɩɩ Juf-ene éni ine-eti puene ɩee aleyiye pueneɛ eɩn bɛ tu nimení Jesi mba nucuní nɩhan-ní Pilat.

² Lɩpe muɛ, enee Pilat nobutuni owu ɩkan íǎ: <<Efe ɩ obuɛ fulɩ Juf-ene éni gbrengrɩe e?>> Enee Jesi níní: <<Enee fúkaan!>> ³ Ǫnu mu lɩpe, enee teyɩɩ pu ǎǎǎene nǎcu owu kɩangbalɩ itanɩ. ⁴ Pilat ɩja ucue, enee nobutuni íǎ: <<Owu obuene feɩn-ε nakan nukufíní etiɛ, feti naa?>> ⁵ Obu ce Jesi úbuamíní mu tuun woju sran-nɩ munu mu ɩkɩɩbɩ.

Jesi éni éjiji óku woju

⁶ ɩse bǎǎ uku Pak fet feɩn-ε, Pilat utu bǎmucǎ éni bǎ dedekue akprâ sibikan mu pu nno ǎcu íǎ nǎwǎ nála ɩ. ⁷ Ǫnɩ nisiní Jesi ǎnu antiɛ, bɛ kɩɩsɩ nno éni nɩraní Barabas-ε nǎ sibikan mu ɩee akpan éni bǎǎǎ mu nutuní wuya-wuya ɩkɩɩbɩ pu tuun ǎnu mu tee nuwoní kpaan eɩn. ⁸ Lɩpe muɛ, dedekue yá hé Pilat nobutuni éni bǎ nɩɩ fíní íǎ ɩ feɩn nɩɩe eke. ⁹ Enee Pilat butu nene íǎ: <<Ekefu fuyɩfuní éni bǎ mǎwǎ Juf-ene éni gbrengrɩe mala ɩ kǎ o?>> ¹⁰ Nobutu ɩǎ ambe nɩɩ an íǎ: nike mu tasu ɩ obuɛ teyɩɩ pu ǎǎǎene nyu Jesi sini. ¹¹ Lɩpe muɛ, enee teyɩɩ pu ǎǎǎene neti akpan feɩn nsibi íǎ obutuni nana nǎwǎ Barabas nála ɩ. ¹² Éni nǎ ɩǎ, Pilat sê ege já cú, enee nobutu nene íǎ: <<Bɛ gba, íǎ bǎ metê melɩ kpan ebi éni faraní Juf-ene éni gbrengrɩe e?>> ¹³ Enee nugɩ nilení íǎ: <<Teni amɩa-mu tɩn eti!>> ¹⁴ Pilat iti ɩǎ, enee butu nene íǎ: <<Bɛ kpan obuɛ, woju un ǎfɩnɩ tasu nɩɩ e?>> Obu ce, gba nana nǎkɩkɩkɩnɩ lubuo nɩg-be níkan-ní íǎ: <<Teni amɩa-mu tɩn eti!>>

¹⁵ Gba, éni Pilat ɩǎfu éni bǎ ǎwǎ akpan téɛ, nuwǎ Barabas nɩɩ ɩ, enee nutu ninení Jesi rire ɩ bǎǎ uwu bɛ gba nutu bǎmucǎ éni bǎ nǎcuní n+aní íǎ nétêni amɩa-mu tɩn eti.

Miyi-miyie srudaene ɩ Jesie éni woju

¹⁶ Lɩpe muɛ, enee srudaene nǎ lɩpe cu Jesi hǎ Pilat éni lukpomu te bɛ ra nanuan ambiene feɩn ɩ. ¹⁷ Ǫnu egeɛ, nucuní trale nno éni dide gbrengrɩe traleɛ nucun-ní, enee nucuní ba dodu-dodu kǎ nububan-ní te fíní abutre eke nucun-ní ¹⁸ bɛ nɩɩnɩ miyi-miyi níkan-ní íǎ: <<Juf-ene éni gbrengrɩe, ɾnufu íne!>> ¹⁹ Lɩpe muɛ, bɛ nǎcuní nǎgbǎǎ tɩn nno nisení íne mu, eseji nǎfɩnɩ mututu munu. Nubuní ǎkɩǎ ɩ ǎnu anti bɛ nǎkutuní frɛ.

²⁰ Nɩɩnɩ Jesi miyi-miyi ɩǎ bǎǎ unyu nene téɛ, enee nunyuní trale ebi éni nɩɩnɩ ei rire nisepuní ǎnu traleene nucun-ní bɛ gba nucuní nɩnyakuní gbein naha nitêni amɩa-mu tɩn eti.

Amɩa-mu tɩn eti nitení Jesie éni woju

²¹ Aaue nahaníe, enee nubuan-ní Sirenɩ ebi mu kpan nno éni nɩraní Simǎn bɛ nǎ kpe mu bǎmu nehi. Kɩɩsɩ obuɛ, nɩɩ Alesandri ɩee Rufus-ene nǎonu bǎ. Srudaene ɩɩnɩ nuɛ, enee nyuni nɩɩa Jesi amɩa-mu tɩn-ε bɛ nahaní. ²² Heni-heni muɛ, nucuní Jesi n+aní tuun bǎǎ bɛ

nukuní cǎ nno éni niraní Gǎlgota éni ɔnu nuwan lu "íne kɔkɔ cǎ" tɛ. ²³ Lɔpɛ muɛ, nɔcuní difen éni nɔcucuatuní rukpa kǎ muɛ nɔtunî éni bǎ nɔnɔ, enɛɛ nukɔɔru ei. ²⁴ Lɔpɛ lu obue nitenî amia-mu tîn etɛ. ɔnu egeɛ, enɛɛ nuwɔnî nsruwa nɔɔɔcan-ní ɔnu rire owuɛɛɛ.

²⁵ ɔnu nitení Jesi amia-mu tîn etɛ, be oku wanci nɛmble. ²⁶ ɔnu íne entɛ éni owuɛ nimime nɔɔɔkuní be neyê woju deiin-ɛ tu nitenî amia-mu tîn etɛ, nakan lî: "Juf-ɛnɛ éni gbrengrɛ, enɛɛ nǎ".

²⁷ Nu ba obu deiin-ɛ, nitêní akolo puɛnɛ aanu frɛ nǎ amia-mu tîn etɛ le: nno nǎ Jesi kɔɔɔɔɔ, enɛɛ nno nɔnɔ nimebɔ. [²⁸ Obue, enɛɛ iyê lî: owuɛ Nyati kan be nimime nɔɔɔnî eie ɛɛ etɛ nǎ. Enɛɛ kɔ lî te kan: Nákan-nî nálaní akolo puɛnɛ mu.]

²⁹ Akpan fɛɛn-ɛ nɛɛɛ cǎ nitení Jesi lɔpɛɛ nejijeku íne mu ikan lî: <<Fákán fíní fônyu tɛyɔɔɔ-cɔɔ fububuu ei lǎ fǎɔɔ munuwɔ ɛɛntɔ kɔɔɔɔɔ ɛɛ agbra fǎru e? ³⁰ ɔfɔɔ nɔ amia-mu tîn obu etɛ ru wutu cu ɔfu íne nkuan rídíkɔ!>> ³¹ ɔnu ba nno, tɛyɔɔ pu ɔɔɔkɔɛɛnɛ lɛɛ auleyiye puɛnɛ frɛ nɛɔnɔ miyi-miyi ikan lɛ lî: <<Áján hení! Nǎɔ akpan elefe íne nkuan, enɛɛ kɔ éni gba nǔkpu nǔcu ɔnɔɔɔ ɔnu íne nkuan. ³² Níní enɛ lu obue nɔl Kris, Israel puɛnɛ éni gbrengrɛ, be nno amia-mu tîn obu etɛ nǔrú wutu rídí nu lǎ rǎɔ tɛ rétɛnɛ etɛ!>>

Éfue obue nɛfueníɛ, tuun akolo pu ɛbɛnɛɛ nitení amia-mu tîn etɛ nɔ lɔpɛ lɛɛ ɔnu ɛɛn-ɛ, nǎ mu nɛɔ ɔɔ ɛke lɛ.

Jesi éni uou woju

³³ ɔnu nu beɛ, enɛɛ dambri boku wutu ei neeme tuun ku ɔɔmu wanci ɛɛntɔ mu. ³⁴ Lɔpɛ muɛ, enɛɛ Jesi la lubuo kɔnkpɔɔ nakan lî: <<Eloi, Eloi, lama sabatani?>> ɔnu nuwaan lu: ɔmu Nyati, ɔmu Nyati, ɛmɔ be fuwɔmu fila ɔ e? ³⁵ Lubuoɛ nɔlaa, akpan-ɛnɛ nɔ lɔpɛɛ tí, enɛɛ elefe nakan lî: <<Kɔ, nara Eli!>>

³⁶ Lɔpɛ muɛ, enɛɛ lǎ kpan nno ye ne a cu bla puku-puku nno ɔɔ mindi nyanya kǎ mu dru ngbɔɔɔ tîn etɛ jaunɔ éni bǎ nɔju, be kan lî: <<Tu rídíkɔnɔ, ɛkefu Eli yehi ɔɔnyunɔ ɔɔruku wutu kǎ o?>>

³⁷ ɔnu egeɛ, enɛɛ Jesi la lubuo kɔnkpɔɔ be ɔɔn mu.

³⁸ Lɔpɛ muɛ, enɛɛ liji kɔtɔ-kɔtɔ ebi éni ceru tɛyɔɔ-cɔ éni kaan nuhun-ɛ muɛ, nu ɛntɔ ɔɔmu suan ɔ ɛɛɛɛnɔ dudu tuun ru ei wutu.

³⁹ Sruɔa akpra-etɛ pu nno éni nɔ lɔpɛ gbatu Jesi munuɛ ɔɔ lî nite nuɛ nuɛ, enɛɛ nakan lî: <<Hení tasu, kpan obu lǎ Nyati éni Wu!>>

⁴⁰ Eyi ɔɔunɔ frɛ nǎ lɔpɛ bíben lɔka nakprâ. Kɔ nno mu elefe: Mari ebi éni lu Madala ebi mu yiɛ, Mari nno ji éni lu ɔɔ lɛɛ Jak ebi éni niraní Ligeɛ neniya lɛɛ yi nno ji éni niraní Salome. ⁴¹ Eyi obuɛnɛɛ, Galile wutu lugbuɛ etɛ tɛ neeme nuboní bu nɔkɔnɔnɔ Jesi ege nubukanî. Eseji eyi kɔnkpɔɔ frɛ éni kɔnɔ tuun i ku Jerusalem-ɛ nǎ lɔpɛ lɛ.

Jesi éni éli woju

⁴² Nuɛ Jesi uɛ lǎ nuɛ nididení ɔɔn nuɛ nehi ubo buɛ éni owu. Obu remu lǎ nu pu ruwa muɛ, ⁴³ enɛɛ Arimate ebi mu wɔ nno éni niraní Josef ebi éni lu Juf-ɛnɛ éni owutite pu lɔku nno éni enɛ frɛ nɔkɔɔnɔ ɔɔnɔ Nyati ebi éni woju yanya gbein-ɛ, cu tɛ kɔnkpɔ mu hɔ he Pilat butu ɔɔmuɔ éni bǎ nɔcu Jesi na neli. ⁴⁴ Lɔpɛ muɛ, woju srân Pilat munu mu éni émé lɔbe be ɔwǎ Jesi uo, enɛɛ nɔra sruɔa akpra-etɛ puɛ nubuɔ lǎ nɛtɛ ɛkefu hení ɔwǎ ambɔ uo kǎ o? ⁴⁵ Sruɔa akpra-etɛ puɛ ubûanɔ mu lǎ nuɔ henie, enɛɛ gba nɔla ɔɔmuɔ ɔ nuɔ Josef éni bǎ ɔcu Jesi kɔɔɔɔɔ a eli.

⁴⁶ Lɔpɛ muɛ, enɛɛ Josef a pa dadaɔ nno be tu nuɔkɔnɔnɔ Jesi kɔɔɔɔɔ wutu nuɔnɔnɔ nucu dadaɔɛ nuɔnɔ nɔcunɔ na nɔla lubomɔ nno éni nuɔ nududuuní lubobu lɔkɔɔ nuhun tɛ lɛ mu. ɔnu egeɛ, enɛɛ nukondo lubobu lɔku hruhu nno nuɔ nuɔmutie ɔ be nɔla ɔ na. ⁴⁷ ɔnu neli Jesie, be Mari ebi éni lu Madala ebi mu yiɛ lɛɛ ɔɔ eniyia Mari ɛɛn nǎ lɔpɛ nakprâ cǎ netɛnɛ.

Jesi éni lu uou mu ɔnɔ énye éni woju

16 ɔɔn nuɛ ite muɛ, enɛɛ Mari ebi éni lu Madala ebi mu yiɛ, Jak eniyia Mari lɛɛ Salome ɛɛn a pu-pau rukpa lɔnɔfe lɛɛ sacɛ mindi éni bǎ ɔcu a okuku Jesi kɔɔɔɔɔ. ² Nu ɔca dimas njomu tutu éni gbe nenyɛ etɛ, enɛɛ ninyɛ nahaní lubomɔ mu tɛ. ³ ɔɔtɛ nahaníɛ, enɛɛ nabubuan-ní numu nɔkan-ní lî: <<Ebɔ yokondo lubobue nɔ lubomɔ numutie yanyaku ei ɔɔtu ɛɛɛ?>>

⁴ Gba, nuhaní ɔɔ ninyepuní munu etɛ nɔkprâní lubomɔ, be ɔwǎ lubobue okondo anya ɔ epi hehe mu, enɛɛ woju sran nɛnɛ munu mu ambɛ lubobue rú lɔku tuun sɛn ɔ. ⁵ Nuɔnɔnɔ lubomɔ nuhun tɛɛ, enɛɛ nɔɔnɔ ngbafre luwɔ nno éni trale lofu teketekeɔ nɔ rireɛ nu éni pi ete kɔɔɔɔ etɛ ɔɔmu. Nɔɔnɔ nuɛ, enɛɛ la nowo nɛnɛ. ⁶ Lɔpɛ muɛ, ngbafre luwɔ ebi já owukan lubuo cú, enɛɛ nakan iyê nɛnɛ lî: <<La nudowo nefe! Mɔɔ an lî: Nasaret wɔ Jesie nitení amia-mu tîn etɛ lu obue fɔjuɔnɔ. Nǎnɔ lu uou mu nenyɛ; nǎnɔ ebi! Nefe nɔɔɔ kprâní cǎ nɔlapunî beɛ ⁷ lǎ gba fâ fákán féyɛnɔ egekpu puɛnɛ lɛɛ Pɔɔɔ ɛɛn lî: naha Galile tɛ nukɔɔnɔ nɛnɛ fíní lǎ ɔwǎ nɔkan niye nɛnɛ ɛke. ɔo tɛ lu obue nɔɔnɔ nu.>>

⁸ Eyiɛnɛ nɔya gbein-ɛ, enɛɛ nya ɔ lubomɔ rire lɔpɛ ye ne a. Hení-hení muɛ, woju kó nɛnɛ bubu ɔ tú riritɔ pí nɛnɛ etɛ frɛ. Enɛɛ, la ebi éni nowo nɛnɛ lɛɛn ɔ remue, ɔɔtɛ nahaníɛ, nákán-míní owuɛ néyémíní kpan kɔkɔ.

Rireɛ Jesi nyaku gbein ye ɔnu egekpu puɛnɛ éni woju

[⁹ Dimas njomu tutuɛ Jesi nɔ lu uou mu nyɛɛ, nuɔnyaku rire gbein niyê Mari ebi éni lu Madala ebi mu yiɛ pɛpɛnɔ. Yi obue, ɔnu mu enɛɛ Jesi be angɔnɔ bubu tuun nɔmbu nya lɛ nǎ. ¹⁰ Niye ne n+a nuboo amanɛ nuku egekpu puɛnɛ fɛɛn ebi éni sɛ lɛɛ Jesi ɛɛn-ɛ. Lɔpɛ

μυε, βε νενε obuενεε, hɔhɔ nɔnɔní obuo mu nutuní mutu. ¹¹ Obu cεε nubo amanιε obu nuku nene nitiní l̄ Jesi nó nama tuun nédinu nυε, nɔnɔ mu kɔkɔ óbúmíní nawre.

¹² Ɔnu egeε, Jesi nyúku rire á hé ɔnu egekpu pu aanu k̄ éni nɔ atingbre eti naha kpe mu bɔmυε díni nu.

¹³ Lipe μυε, nene aanυε fre, nisêní ege n+a nikan niyêní egekpu pu ambiene fre; obu ce nóbúmíní nene nawre.

¹⁴ Ud̄n̄n bɔɔ nu nɔɔ éni nene ndio luwɪ nɔɔ kprεε nisi niyia nehíní mbɔɔ, ενεε Jesi nya nɔnɔ εrehɪn nye eti. Lipe μυε, ενεε nakukua nene munu nɔnɔ luboluwιε kpuɪ nene βε nékpr̄ɪmu nóbúmíní owυε nanuan-εne kan ye neneε nawreε remu. ¹⁵ Ɔnu egeε, ενεε nikan niye nene l̄: <<A sení wutυε éni ɔ-ɔ feɪn boní Amanιε Namυε kuní akpan-akpan feɪn. ¹⁶ Kpan feɪn-ε yɔɔu té

yetê Amanιεε eti βε n̄l̄n̄î batem-ε yɔɔu ɔnu íne nkuan. ενεε, kpan feɪn-ε b̄ úɔu te ítemu etiε εκε, Nyati yeɪɪ yeyêni. ¹⁷ Gba, akpan-ενεε yɔɔu té yetê etiε éniε, ki akprua anuma-anumaa Nyati yɔɔu n̄l̄n̄í: emɪnɪ íne μυε, n̄ibení angɪnɪ bubɔ yanya ι akpan μυ, n̄laní obuo ɔkɔɔ. ¹⁸ Alɪ botu nunyɔnɪ ɔɪun ɔnku, nɔnɔní duwre k̄ fre bɔbɔ, b̄ ɪlɪ nene ɔbɔ kɔkɔ. Eseji n̄itaní lu puene b̄ eti nugugɔnɪ Nyati nutuní nene fre, ενεε lu puene yɔɔbɔ.>>

¹⁹ L̄ Nyɔnɪ Jesi kan owu obu la numuti eiε, ενεε Nyati tu niya enti na nipi ete ɔnu kɪsɪɔbɔ te. ²⁰ Lipe μυε, ɔnu egekpu puene á, ενεε neεε ɔ-ɔ feɪn ubo amanιεε uku akpan. Ɔnu μυ lipeε, βε Nyɔnɪ Jesi ɔnɔbɔ nabuka nene n̄l̄n̄í akprua éni iyê l̄: Nyati éni mbasi μυ lɪ obuε noboní amanιε obu.]

Luk

Wojue ti cɔ

1 Bɔ Teofil, wojue se ɔru mu ɛbiɛ, akpan ɔɔnɔlɔ ɔwɔ etɛ cɔ ede ɔnu woju aka tuun ɔnyu feɛn abubuan emime. ² Owuene nimimeniɛ, akpan-eneɛ bubo mu te neeme ɔɔ nuwan di nu be neɛɛpu Nyati owukan lubuoɛ ɛni dalufuɛɛ etɛ li obuɛ nucunɛ. ³ Emɛ frɛ, ɛni gba mɔnu woju obu ɛni bubo mu te neeme mɔjuju mu tuun ɔɔ be mɔnyu ɔnu inee, eneɛ mini ja nu ɛni bɔ mɔnyu feɛn mabubuan mede ɔnu woju neeme aka seseɛɛlɔ moku kpenkpe mu mesifu. ⁴ ɔɔ, lɛ fɔnyɔ numu lɔ: wojueɛ feɛn-ɛ niyiyefiniɛ li woju nawre tasu.

Jan Batis ɛni ɔru amanɛɛ entɛ ngbafre nɔɔ boɛ ɛni woju

⁵ Ble ebi etɛ Erɔd li Jude wutu lugbuɛ ɛni etei puɛ, tɛyɛli pu nɔɔ ɛni niranɛ Sakariɛ frɛ nɔ lɛɛ. Ni li Abia ɛni tɛyɛli puɛne lɔkpɔɛ mu ɛni kpan nɔɔ. ɔnu yi frɛ li tɛyɛli pu lɔkuɛ niranɛ Arɔɔn busu mu yi ɛni niranɛ Elisabet. ⁶ Nene aanuɛ, ni hɛni sese Adamanga Nyati anti, nɛfelunɛ ɔnu Auleɛ lɛɛ wojueɛ feɛn-ɛ nikaan tuun nɔkɔn-mini munukukua ɔɔɔɔ. ⁷ Gba, ɛni Elisabet li luwe puɛ, nɔrɔmɛni wɛ ɔɔɔɔ tuun nene aanuɛ, munu +a nene anti esɛn li.

⁸ Nɔnɔni lɛɛ ɔɔ tuun ɔɔ be se ku lɛbe ebi ɛni tɛyɛli puɛne lɔkpɔɛ Sakari nɔ muɛ a ɔɔnɔ Nyati anti te neyɛ tɛyɛ. ⁹ Lɛɛ muɛ, nene akpan lɔkpɔɛ ni li nɔɔ ɔwɔ ni li nɔɔɔɔ, eneɛ nnyakunɛ Sakari nucunɛ be hɔ Adamanga ɛni tɛyɛli kaan nuhun te lɛ oku rukpa luɔnfeɛ ɛɛ.

¹⁰ ɔɔnɔ noku rukpa luɔnfeɛ ɛɛɛ, be akpan ngbuɔnɔ esi eyia gbein te ɔɔɔɔ Nyati. ¹¹ Lɛɛ muɛ, Adamanga ɛni entɛ ngbafre nɔɔ nyaku rɛ gbein nyɛ etɛ rukpa luɔnfe gbɔtaɛ ɛni kpɛɛɛ ɔɔɔ Sakari dini nu. ¹² Ni li nuɛ, eneɛ nɛletu ei lɔkɔl be la piɛni luboluwɛ mu. ¹³ Lɛɛ muɛ, eneɛ entɛ ngbafre nakan iyɛni lɔ: <<Sakari, la nudowofu! Di ki: Nyati etɛ ɔɔ ɔɔɔɔ lubuoɛ: ɔɔ yi Elisabet yemɛ luwu ɔɔɔ wɛ kpɛni nɔɔ ɔɔɔɔ, eneɛ fɔtuɛni inɛ lɔ: Jan. ¹⁴ Di ki: wɛ obu ɔɔɔ fɔnɔ rɛ-mukpi lɔkɔl mu. Eneɛ rɛ-mukpi akpasua obuɛ, bɔ itemu ɔɔ lɛɛ efɛni, nana enuɛ ɔru obuɛ, ɔɔ akpan kɔngbalɔ frɛ ɔɔɔ rɛ-mukpi mu lɛ. ¹⁵ Ni li nu lɔkɔl Adamanga anti. Di ki: bɔ nuɔnɔ difen lɛɛ mulɔ krakra ɔɔɔ. ɔwɔ eniyia nuhun te neeme, eneɛ Bubɔ Wɛni yeyikuni. ¹⁶ Nɔtu Israɛl puɛne kɔngbalɔ yesɛ ege ɔɔɔ luboluwɛ yadaku Adamanga ebi ɛni li nɔɔ Nyati. ¹⁷ Eɛɛ Bubɔ ebi ɛni

yiku Nyati ɛni numuti-etɛ pu Eliɛ, Bubɔ baa, eneɛ ɔɔɔni akura nihi nitite cɔ nitɛ Nyɔnɛ li. Heni-heni muɛ, nɔtu bɔneɛ tɛ yesɛ ege yaha nɔɔnɔ wɛneɛ etɛ yokɔ mu lɛɛ nɔɔnɔ en. Eɛɛ nɔtu tutre puɛne yɛɛɛ rɛɛ ɔɔɔɔ yɛli sese puɛne. ɔɔ, eneɛ nitite akpan ɛni yɛli Nyati ɛni puɛneɛ nitɛ i yadadu etɛ ɔɔkpɔn nɔɔnɔ Nyɔnɛ.>>

¹⁸ Entɛ ngbafreɛ i kan ɔɔ, eneɛ Sakari nakan iyɛni lɔ: <<Emɛ woju yeyɛmu lɔ obuɛ fakaan yɛɛ ɔɔ e? Di ki: mɔɔɔ kɔnkpɛ, eɛɛɛ ɔɔ yi frɛ munu ete re lɛ.>>

¹⁹ Lɛɛ muɛ, eneɛ entɛ ngbafreɛ kan yɛni lɔ: <<Ni ramini Gabriel. Nuca feɛn, emɛ Nyati rɛɛ te munɔ. Ene li obuɛ nɔɔɔɔ mi lɛ mɔkan owu mɛyɛfu mɔbofu woju anamu obuɛne ɛni amanɛ. ²⁰ Di ki: owuɛ mikan miyɛfuɛ, lɛɛ ɔɔ uku ɔnu nuɛ, yɛli ɔɔ eke fiɛni nu. Eneɛ gba, ɛni fɔbɔmu nawreɛ remuɛ, numuti yobofu yoku bɔ fɔkpu firurumu owu tuun ɔɔ lɛ oku ɔnu nuɛ.>>

²¹ ɔɔni woju obu neɛɛ, be akpan-ene feɛn-ɛ nɔ gbein tɛɛ ɔɔkpɔn. Ni li ni nu ɛni Sakari neme lɛbe lɛɛn lɛ, eneɛ woju sran nene munu mu. ²² Gba, enuɛ gbein-ɛ ni nyaa, eneɛ numuti boni ku, nɔkpu ni firurumu owu ji be akpan nyu numu lɔ: woju kɔ eɛ te nɛɛni nu. Lɛɛ muɛ, eneɛ nofu bɔ mu ni kan owu nɔɔnɔ en be nudɔn amuna.

²³ Sakari uɔnɔ tɛyɛli-ɔɔ te yɛli tɛyɛli tuun ɔɔ enuɛ nuɛ uwuɛ, eneɛ se ege a lukpomu. ²⁴ Lɛɛ muɛ, ɛmɛ lɛbe ji, eneɛ ɔnu yi Elisabet mi luwu. Luwuɛ ni muɛ, nɔnɔnɔ lugban tuun ɔɔ be li ɔwɔn eene ɛni nakan lɔ: ²⁵ <<Ki akprua lɔku ɛni Adamanga li tumu! Nɛɛ munu nɔkpɔ+amu nɛtiti emuɛni akpan anti ɛni ruhɔn nanyaku ei.>>

Jesi ɔru ɛni amanɛɛ entɛ ngbafre nɔɔ boɛ ɛni woju

²⁶ Li Elisabet mi luwu be li ɔwɔn nahuaan, eneɛ Nyati ɔɔɔ ɔnu entɛ ngbafre Gabriel a Galile ebi nɔɔ ɛni niranɛ Nasaret-ɛ te ²⁷ lɛ abɔan mu lɛɛ yere luwu nɔɔ ɛni yɛɛɛ kpɛni an be niranɛ Marie en. Mari obuɛ, kpɛni nɔɔ ɛni niranɛ Josef ebi ɛni li gbɛngbi Dafid busu mu kpaan, eneɛ butuni nɔɔ ɔɔ. ²⁸ Entɛ ngbafreɛ uho ihe Marie, eneɛ rakunɛ kan lɔ: <<Efe ebi ɛni Adamanga Nyati ɛni ɔwɔn nɔɔ etɛ, rɛɛ mu nɛkpifu! Heni-heni muɛ, nɔnɔ lɛɛ ɔɔ en!>> ²⁹ Mari iti woju obuɛ, eneɛ letu ei lɔkɔl be notutru i kan lɔ: <<Araku akpasua obuɛ, ɔnu nuwaan li ɔɔnɔ?>> ³⁰ Lɛɛ muɛ, eneɛ entɛ ngbafreɛ ja cu nakan iyɛni lɔ: <<La nudowofu; Nyati ece munu namu akpr+afu. ³¹ Di ki: fiɛni luwu, eneɛ fɔru wɛ kpɛni nɔɔ ɛni fɔtu inɛ lɔ: Jesi. ³² Wɛ obu yɛni lɔku, eneɛ ni ranɛ Nyati

ebi éni nɔ woju-woju fɛln íne eti éni Wl. Ɛɛ, Adamanga Nyati ɔɔtuni n̄li gbrenghi lɔku f̄lní ɔnu nana Dafid eke, ³³ enee, enini étě ebi éni n̄tê Israel puene le b̄ lkan-mu owu tuun godoo!>>

³⁴ Enti ngbafree lkan kɔ, enee Mari butuni l̄: <<Be, eme ebi éni miɛdi kpisi aan, l̄ yetê yeli be m̄m̄ luwu obu e?>> ³⁵ Mari lkan kɔ, enee enti ngbafree nakan iyêni l̄: <<Bubɔ Wɛln yehifu eti. Ɛɛ, Nyati ebi éni nɔ woju-woju fɛln íne eti éni ákura yobokufu ei neeme. Obue, enee tu be wɛ f̄rɔɔ, woju un kɔkɔ b̄ únɔm̄ni mu be n̄ran̄ Nyati éni Wlɛ n̄. ³⁶ D̄ki: ɔfu meyi Elisabet ebi éni sigi n̄ran̄ luwe puɛ fr̄ em̄ luwu ɔnu bienta obu mu kɔ ɔw̄ le ɔw̄n nahuan neeme. ³⁷ D̄i an l̄: woju kɔkɔ ɔn̄ éni Nyati úkpu íli!>> ³⁸ Enti ngbafree lla numuti eiɛ, enee Mari fr̄ ja cu be nakan l̄: <<Ɛme, Nyɔnɛ éni ɔsu pu yi luwɛ cɛɛ ml̄. Obu fɛln ebi éni fukan ɔmu rireɛ, nise kɔ eke!>> Nlkan kɔ, enee gba, enti ngbafree se ege a.

Mari éni Elisabet-ɛ a nakpr̄a éni woju

³⁹ Munuwɛ alabu k̄ ite muɛ, enee Mari nɔ nye be faafa naha Jude wutu lugbuɛ éni ebi n̄n̄ éni nɔ l̄fɛne mu tɛɛ tɛ. ⁴⁰ Ɔn̄i nuku tɛɛ, n+a Sakari éni lugban tɛ, enee n̄raku Elisabet. ⁴¹ Áraku lubuoɛ cɛɛ Elisabet tiɛ, enee l̄ wɛ n̄n̄ nuhun tɛɛ wusu. Ɔnu mu l̄pɛɛ, Bubɔ Wɛln ȳíku Elisabet, ⁴² enee rire mu nekpini tuun lubuo nyan̄ gbein n̄kan l̄: <<Mari, eyiene fɛln muɛ, ɛfɛ l̄ obuɛ Nyati cefu ɔw̄ kɔ fɛln. Eseji Nyati éni ɔw̄ɔ n̄ wɛ ebi éni f̄rɔɔ eti le. ⁴³ Ɛme, emi nu miyi be ɔmu Nyɔnɛ eniyia i hɔ em̄ni ébi e? ⁴⁴ D̄ki: l̄ miti ɔfu áraku lubuoɛ, enee l̄ wɛ n̄n̄ nuhun-ɛ, rire mu kpi tuun wusu. ⁴⁵ Ɛfɛ ebi éni fubu nawr̄e l̄: owuɛ Adamanga kaan yeɛ kɔ ekeɛ, ehe lí ɛf̄ni!>>

⁴⁶ L̄pɛ muɛ, Mari fr̄ ja cú enee nakan l̄: <<Ɔmu té neeme mu, m̄kɔku Adamanga! ⁴⁷ Ɛɛ, Nyati ebi éni l̄ ɔmu Ɔcu-puɛ ɔtum̄ rire mu nekpimu l̄kɔl̄. ⁴⁸ Heni-heni mu néce munu namu nákp̄+a ɔnu ɔsu pu yi luwɛ. Obu remuɛ, l̄ nu am̄nu be naha tuun godooɛ, akpan yakan l̄: ehe lí em̄ni ⁴⁹ ambe Nyati ebi éni kura kɔ fɛln-ɛ eli akpr̄ua l̄kɔl̄ ɔtum̄. Enini ínéɛ yí nu tuun kó fɛln! ⁵⁰ D̄ki: akpan-ene fɛln éni enini éyee nɔ luboluwɛ muɛ, nányaku enini tenjaa n̄n̄ eti tuun godoo!

⁵¹ Gba, akpan-ene rirenyaku yikuɛ eke, n̄cu enini ákura l̄kɔɛ mu néli néyě nene tuun n̄tu n̄m̄ni ei. ⁵² Ɛɛ, n̄ku etei puene wutu, enee n̄tu riresiei puene eke anya munu. ⁵³ Nób̄ua led̄u puene éni éçian fɛln mu, enee rirehe puene eke n̄ku nene gbein n̄cun̄i b̄ ehel̄. ⁵⁴⁻⁵⁵ D̄ki: n̄j̄f̄umu led̄ue nutuku Abraham l̄ɛ ɔnu alaue ein tuun godooɛ éni wojue te. Heni-heni muɛ, f̄lní l̄ ɔw̄ n̄kan niye ɔru nanaɛne ekeɛ, nie nabuka Israel puene éni l̄ ɔnu ɔsu pueneɛ.>>

⁵⁶ Mari d̄n̄ ɔnu meyi Elisabet éni tɛ tuun naha ɔw̄n̄ eent̄ne kɔ, enee gba se ege a ebi.

Jan Batis éni ɔru woju

⁵⁷ Ud̄n̄ kɔ uku ɔn̄i Elisabet b̄ ɔru wɛ, enee heniheni mu n̄n̄ wɛ kp̄si. ⁵⁸ L̄pɛ muɛ, l̄ n̄n̄ puene l̄ɛ akpan elefe éni hɔ ebi l̄pɛɛ ti mbuafue woju l̄kɔ obuɛ Adamanga l̄ tu Elisabet-ɛ éni aman̄ɛɛ, enee nene fɛln rire mu nekp̄i nene le be n̄kɔkun̄i Adamanga. ⁵⁹ Ud̄n̄ kɔ wɛ th̄i munuwɛ nowoɛ, enee nisi niyian̄i l̄ nécen̄i ekp̄si-ɔ l̄. Ɔnu mu l̄pɛɛ, enee n̄j̄j̄un̄i éni b̄ n̄cun̄i ɔnu b̄ íné n̄tun̄i naran̄i Sakari. ⁶⁰ L̄pɛ muɛ, Elisabet já owukan lubuo cú, enee nakan l̄: ɔnu ínéɛ, enee l̄ Jan. ⁶¹ Enee nakan-n̄i l̄: <<Be un ɔfu busuɛ muɛ, kpan kɔkɔ ɔn̄ éni l̄ íné obu?>> ⁶² Ɔnu mu l̄pɛɛ, n̄cun̄i b̄ mu nubutun̄i wɛ ɔnu b̄ ínéɛ b̄ n̄cun̄i wɛ, ⁶³ enee nubutu ɔkɔ b̄ nemime eti be nimime l̄: <<Ɔnu ínéɛ, enee l̄ Jan>> be woju a akpan fɛln íne mu. ⁶⁴ Ngbo eti l̄pɛ l̄ɛ, Sakari numuti kp̄abu ei, enee lubuo nahan̄i enti n̄w̄ku Nyati.

⁶⁵ Woju obuɛ, tú la pí akpan-ene fɛln-ɛ hɔ ebi l̄pɛɛ luboluwɛ mu. Eseji ɔnu aman̄ɛ s̄ɛ Jude wutu lugbuɛ éni l̄fɛne mu tɛ neeme tuun akpan fɛln nakan ɔnu woju.

⁶⁶ Akpan-ene fɛln-ɛ neti woju obuɛ, be nakan n̄n̄ luboluwɛ mu tɛ l̄: <<Wl obuɛ, ɔn̄i kpan tas̄i n̄li?>> Heni-heni muɛ, Adamanga éni mbas̄i n̄ l̄ɛ wɛ ebi ein.

Ejie Sakari heɛ

⁶⁷ Wɛ éni íné áraku mu l̄pɛɛ, Bubɔ Wɛln ȳíku ɔnu b̄ Sakari, enee owukan lubuo puɛ ɔmu nakan l̄: ⁶⁸ <<Ɔw̄ku n̄li Adamanga ebi éni l̄ Israel Nyat̄ɛ éni! D̄ki: néce munu namu nákp̄+a ɔnu puene n̄k̄n̄ nene. ⁶⁹ Ɛɛ, nákp̄+a ɔnu ɔsu pu Dafid éni alaue mu nányaku Ɔcu-pu mbas̄i pu l̄kɔ n̄n̄ gbein n̄tu ɛɛ ⁷⁰ f̄lní l̄ ɔw̄ n̄ise enini numuti-eti puene mu n̄kan n̄li l̄ k̄n̄i neemeɛ eke. ⁷¹ Íne nkuan obuɛ n̄cu ɛɛɛ, ɔtu r̄k̄ɔ l̄ ɔru éfe puene fɛln ɔn̄ku. ⁷² Ɔnu mu l̄pɛɛ, nákuan gbóduɛ nunyu nanaɛne ein-ɛ éni woju n̄tuku nene led̄u. ⁷³ Heni-heni muɛ, yes̄n-ɛ n̄ta nutu ɔru nana Abraham-ɛ, néli ɔnu woju. ⁷⁴ Ɛɛ, n̄tu ɛɛ r̄k̄ɔ l̄ ɔru éfe puene ɔn̄ku, enee watige ene ɛɛ me n̄n̄ni íne. ⁷⁵ Kɔ, l̄ nuca fɛln-ɛ run̄k̄ n̄kuaan, r̄k̄ɔ ɔnu anti r̄s̄un̄i rire ba ecere l̄ɛ sese leu mu. ⁷⁶ Gba, ɛfɛ ɔmu wɛ, d̄ki: n̄raf̄ln̄i “Nyati ebi éni nɔ woju-woju fɛln íne eti éni numuti-eti pu”. Heni-heni muɛ, f̄lti ɔ Nyɔnɛ anti l̄ féfite ɔnu atingbreɛ. ⁷⁷ Kɔ, l̄ f̄tu ɔnu puene ed̄i an l̄: n̄cu n̄n̄ un-ene fɛln n̄f̄uɔ nene n̄cu nene íne nkuan. ⁷⁸ Ɔru Nyat̄ɛ eȳñ nuhun ei ɔtuku ɛɛ led̄u ɔtu wɛln namu n̄n̄ yadan yoku ɛɛ eti f̄lní gbew̄ éni enye eti nehie eke. ⁷⁹ Wɛln obu otu nehi amek̄e l̄ ɛɛ fɛln ebi éni ruku ei dambrie mu be lu uou ɔtu ɛɛ eti, rénye eti nényepu ɛɛ l̄ka l̄ r̄cu teȳ éni atingbreɛ.>>

⁸⁰ Nu naca ite mu, wɛ ebi n̄ l̄pɛ n̄n̄ l̄kɔ l̄ha, eseji nak̄an mbas̄i bubɔ mu uku mu fr̄. L̄pɛ muɛ, nud̄n̄ ɔ

hehe mu lɔpe tuun baɔ be ku cɔni nunyaku rire gbein nedi ɔnu jumaa Israel puene agbra tɛɛ.

Jesi ɛni ɔrus woju

2 Nu obuene mue, enee etei pu Ogus sepu lubuo maɛene feɛn ebi ɛni Rom puene bɔ no etie mu lɔ: nimimeni akpan feɛn inɛ nɔnyɔni nene numu. ² Akpan numu ɔnyu obuɛ, cɔni Kirinus te Siri maɛ iɛ, enee ɔnu woju se. Lɔpe mue, be kpan yɔnyu akpan numu ɔɔ eke fre. ³ Lɔ lubuoɛ see, enee kpan nɔnɔ-nɔnɔ feɛn naha ɔnɔɔ ɔnu ebi imime inɛ. ^{4,5} Lɔpe mue, Josef fre cɔ ɔnu yere Mari, enee nunɔni Galile wutu lugbuɛ ɛni ebie nɔranɔ Nasaret-ɛ te nanɔ ɔnu nana Dafid ɛni ebie no Jude wutu lugbuɛ ete te be nɔranɔ Betlehem-ɛ, lɛ nɛmimeni inɛ le ambe nɔli gbrenghi Dafid ɛni busu mu kpan. Cɔni nanɔ Betlehem tɛɛ, be Mari luwu ekpe. ⁶ Nunɔni te, enee ku cɔni Mari yɔrus wɛ, ⁷ be nuruɔ wɛ kpɛsi ɛni li ɔnu wɛ kpankpre. Lɔpe mue, ɛni ebie mu nɛhɛmɛni egberu-cɔ be na nudɔn-ni gbete nɔne kan mue, Mari mɛmefu wɛ liji rire, enee lapuni be kratie nɔneɛne thi mba mue nuhun.

Ngbɔnyɔ akpra-etɛ puene lɔ te ti wɛ ɛni ɔrus amanɛɛ ɛni woju

⁸ Youɛ nuruɔni wɛ, be ngbɔnyɔ akpra-etɛ pu alabu kɔ nɔ Betlehem ebi baa numu ɛni kpeɛ mu cɔ kɔ nasɛsan nɔnɔ ngbɔnyɔɛne. ⁹ Nubuni munu, be ki Adamanga ɛni entɛ ngbafre nɔnɔ ɛni nye ete nɔnɔ anti, enee Adamanga ɛni munu lɔkuɛ reru nene tu cɔ nejuɛ feɛni le ɛni negbie eke. Lɔ nudɔni owu obu nu ɔɔ, enee la nowo nene lɔkulɔ. ¹⁰ ɔnu mu lɔpeɛ, enee entɛ ngbafreɛ ja owukan lubuo cu nakan iyɛ nene lɔ: <<La nudowo nefe! Mehi mubo nefe amanɛ nɔnɔ ɛni yetɛ Nyati ɛni puene feɛn rire-mukpi woju lɔkulɔ. ¹¹ Amunɔ, Dafid ɛni ebie mu tɛɛ, nɔrusɔni nefeɛni inɛ nkuancu pu ebi ɛni li Kris-ɛ be eseji li Nyɔnɛ. ¹² Ki lɔ fitɛ fɛdɔni an lɔ: wɛ, enee nɔ: fahanɔ baɔ fɛdɔni wɛ nɔnɔ nu ɛni numɛmefunɔ liji rire nɔlapunɔ be kratie ɛni gbete nɔne thi mba mue nuhun-ɛ, be enee nɔ.>>

¹³ Entɛ ngbafreɛ hɔnɔ ɔnɔ lɔpe, enee kpru mu, anuan-ene mrumru kɔ no nya i heni be nɛhenɔ eji nuwɔkunɔ Nyati nɔkan-ni lɔ: ¹⁴ <<Entɛ buombuo tɛɛ, munu lɔku nɔli Nyati ɛni, lɛ wutuɛ ete freɛ, enɔni teyɔɔ ɔnɔ leɛ akpan-eneɛ ɔnu tɛ no etie ein!>>

¹⁵ Gba, entɛ ngbafreɛne ija rire ucu iya entɛɛ, enee ngbɔnyɔ akpra-etɛ puene nakan nene bibi mu lɔ: nutu nanɔ Betlehem ebi te lɛ nɛdɔni wojuɛ se be Nyɔnɛ fitu nene etie nu! ¹⁶ Enee heni-heni mu nutunɔ rire i nanɔ baɔ nukunɔ te be nudɔni Mari, Josef leɛ wɛ ebi ɛni nɔlapunɔ be kratie nuhun-ɛ nu. ¹⁷ Lɔ nudɔni wɛ nuɛ, enee nucunɔ enɔni rire woju ebi ɛni entɛ ngbafreɛ kan ye neneɛ nɔkan-ni. ¹⁸ Amanɛɛ nubonɛ tɔ woju srɔn akpan-ene feɛn-ɛ tie munu mu lɔkulɔ. ¹⁹ Mari eke cɔ feɛn tɛ i luboluwɛ mu nuca feɛn nɔnyu ububuan.

²⁰ ɔnu egeɛ, ngbɔnyɔ akpra-etɛ puene sɛ ege, enee nokukotu Nyati uwɔkunɔ thi owuene feɛn-ɛ nitini leɛ obueneɛ nudɔni nuɛ ɛni inɛ mu. Heni-heni mue, feɛn ese feɛni lɔ entɛ ngbafreɛ kan ye neneɛ eke.

Teyɔli-cɔ tɛɛ nucunɔ Jesi nanɛ ɛni woju

²¹ Udɔn baɔ thi munuwɛ nowo uku cɔni bɔ neceni wɛ ekpɛsi-cɔ iɛ, enee nutunɔ inɛ. Lɔpe mue, nɔrakunɔ Jesi feɛni lɔ entɛ ngbafreɛ kan la i kraa be Mari mɛni luwuɛ eke.

²² ɔnu egeɛ, enee dɔn baɔ be ku cɔni bɔ nanɔ Jerusalem te nɛyɔni teyɔli feɛni lɔ Mois Auleɛ kan la iɛ eke. Lɔpe mue, enee nanɔ leɛ wɛ ebi ein lɛ nɔcunɔ nahan-ni Adamanga. ²³ Heni-heni mue, Adamanga ɛni Auleɛ kɔn lɔ i lɔ: Wɛ kpankpre feɛn ɛni li kpɛsiɛ, kpan nufuɔ i nutɔ Adamanga. ²⁴ Mari ɛni inɛ mu freɛ, nɔyɔni teyɔli nutunɔ Nyati. Enɔni owuɛ Adamanga ɛni Auleɛ butu ɛni bɔ nɔcu nɛyɔli teyɔli obuɛ, enee li brandre aanu, elefe mu dɔdɔn lokpodu aanu.

Simeɔn ɛni Jesie dɔ nuɛ ɛni woju

²⁵ Cɔni nɔhan-ni Jesi Jerusalem tɛɛ, be kpɛsi nɔnɔ ɛni nɔranɔ Simeɔn nɔ ebie mu le. Kpɛsi obuɛ, nɔli kpan ɛni thi sese, ifeɛlɔ Nyati be nɔkpɔn nuɛ Nyati yɔtu Israel puene yɔnɔ hokuei mue. Bubɔ Wɛn nɔ leɛ ɔnu ein fre.

²⁶ Enɛ baa ɔwɔ Bubɔ Wɛn kɔn yeɛni lɔ: kraa mu ɛni nɔedɔ Kris ebi ɛni Adamanga yɔɔɔpu yehie nuɛ, nuhuo-mu. ²⁷ Nu ebi deiin-ɛ nesini Jesi teyɔli-cɔ lɔpe lɛ nɛlɔni owueneɛ Nyati Auleɛ kan la iɛ, Bubɔ Wɛn ti Simeɔn nsibi, enɛ fre i lɔpe le. ²⁸ Nɔdɔ wɛ nuɛ, enee nunyɔni nɔkan ɔnku nɔwɔku Nyati nɔkan lɔ: ²⁹ <<ɔnu Nyɔnɔ, owuɛ fɔkan fula iɛ, feɛli fanyaku gbein. Gbake la i ɔfu ɔnu puɛ i hefu tɛ betɛɛ mu. ³⁰ Heni-heni mue, ɔnu nunuwɛ edɔ ɔcu-puɛ futɔpu i wutu ete ebie nu. ³¹ Enɛ li obuɛ fititeni fite i lɛ nɔcu akpan-akpan feɛn inɛ nkuɔn. ³² Enɛ baa nɔli akpan-ene feɛn ebi ɛni ɛli Israel pueneɛ ɛni wɛn nɔnyaku efɔni rire wojuɛ gbein niyɛ nene, enee nɔtu munu lɔku yeɛlɔ Israel puene ebi ɛni li efɔni pueneɛ ɛni.>>

³³ Jesi ɔnu bɔ leɛ eniyia iti owuɛ Simeɔn kan nɔnɔ wɛ rireɛ, enee woju a nene inɛ mu. ³⁴ ɔnu egeɛ, Simeɔn fɔɔ nene i, enee kan ye wɛ eniyia lɔ: <<Dɔku: Nyati etite wɛ obu etɛ i, enee enɔni woju yɔtu Israel puene kpangbalb yoku wutu be kpangba fre yɔnɔ yenye. Enɛ nitɛ feɛni sufre eke ɛni akpan yesi ɔnu ete akprua. ³⁵ Lɔpe mue, enee ɔtutrueneɛ nɔ akpan kpangbalb inɛ mue yanya gbein. Gba, efe Mari, woju yekefu yɔhɔfu luboluwɛ mu feɛni lɔ akraɔbu unu kpan uhɔnɔ be mue eke.>>

Anɔ ɛni bɛa la Nyatiɛ ɛni woju

³⁶ Cɔni nɔhan-ni Jesi teyɔli-cɔ tɛɛ, be bɛnta nɔnɔ ɛni nɔranɔ Anɔ nɔ te le. Yi obuɛ, nɔli Nyati ɛni numuti-etɛ pu, enee ɔnu bɔnɔ nɔranɔ Fanuel ɛni li Aser busu mu

kpan. Cɔnu nunɔ yere mu neemeɛ, mulu nɔmbu cɛɛ nuhɔn kpɩsi nudɔn lɛɛ ɔnu ein, enɛɛ kpɩsiɛ u. ³⁷ Lɩpe muɛ, enɛɛ nudɔn woniyi ɔɔ tuun ɔɔ be ni mulu ndiɔ-ndiɔ nowo ewi aanla. Nuca feɩn, nɩnya ɩ tɛyɩyɩ-cɔ te; you lɛɛ ningbe nunɔ Nyati ɔsu, nuhɔnci lɛɛ ɔgugɔ mu. ³⁸ Enɛ frɛ wanci ebi etɩ deiin nɩnya lɩpe, enɛɛ nokukotu Nyati be nucu wɛɛ ɛni rire woju nakan niyɛ akpan feɩn-ɛ nɔkpɔn nuɛ Nyati yɔtu Jerusalem yanya ɩ munudi muɛ.

³⁹ Cɔnu Josef lɛɛ Mari ɩ owuɛne feɩn-ɛ Adamanga ɛni Aulee kan la ɩ ɔɔ be wuɛ, enɛɛ niseni ege nanɩ nɔnu ebie nuranɩ Nasaret be nɔ Galile wutu lugbuɛ etɩ te. ⁴⁰ Lɩpe muɛ, wɛɛ nɔ lɩpe nɔru ɩkɩ, nɔcu mbasi, rɩɛ neyikuni ɩkɩlɩ, enɛɛ eseji Nyati ɛni ɔwɔɔ frɛ nɔnu etɩ.

Cɔnu Jesi ɩ mulu ndiɔ ewi aanuɛ ɛni woju

⁴¹ Lu-lu feɩn, Jesi eniyia lɛɛ ɔnu bɔ tha Jerusalem te ɩlɩ Pak fet-ɛ. ⁴² Gba, Jesi thi mulu ndiɔ ewi aanuɛ, enɛɛ finɩ ɩ ɔwɔ akpan ɩlɩ ɔɔnda neeme ekeɛ, nucunɩ nanɩ ɩɛ. ⁴³ Lɔ fet nuɛɛ te mu be akpan feɩn se ege naha ebie, enɛɛ Jesi te dɔn Jerusalem ebi te. Lɩpe muɛ, eniyia lɛɛ ɔnu bɔ ɛtɛmu enɩni woju te. ⁴⁴ Notutrunɩ ɩɔ: Jesi frɛ nɔ akpan-enɛɛ nahanɩ ɔɔɔ muɛ agbra. Gba, uku yɔmuɛ, enɛɛ nɔjɔjunɩ nɔnu puɛne lɛɛ akpan-enɛɛ nɩdɩnɩ aan agbra nɩsenɩ. ⁴⁵ Nujɔjunɩ ɔɔ nɛdɩmɩnɩ nuɛ, enɛɛ niseni ege nɔjɔjunɩ nɩhanɩ Jerusalem te ɔɔmu. ⁴⁶ Munuwɩ ɛɛntɩ etɩɛ, enɛɛ nɩdɩnɩ nu tɛyɩyɩ-cɔɔ te ɛni nipi ete auleyiye pu ngbohroɛne ɛrɛhɩn dudu neti owuɛ nakan-niɛ be nobubutu nene owu ɩɛ. ⁴⁷ Enɩni rɩɛɛ nɔnu mu be nɔcu nɩkan owuɛ tɔ woju á akpan-enɛɛ feɩn-ɛ nɔ lɩpe netie ine mu. ⁴⁸ Cɔnu eniyia lɛɛ ɔnu bɔ dɩni nu ɔɔ, enɛɛ woju sran nene munu mu. Eniyia já owukan lubuo cú, enɛɛ nakan ɩɔ: <<ɔmu wɩ, ɛmi juma fidi ɛɛ rire obu ɔɔ? Dɩki: ɛme lɛɛ ɔfu bɔ ein ho ofou ɛɛ ɩkɩlɩ rɔjɔjɔfu tuun ɛsɛn ɩ!>> ⁴⁹ Enɛɛ Jesi nakan iyɛni ɩɔ: <<ɛmi be fɔjɔjumɩni fɩsenɩ e? Fɛdɩmɩnɩ an ɩɔ: fáta ɛni mɩkprá ɔmu Bɔɔ ɛni jumaa nɔ ɛbie etɩ e?>> ⁵⁰ Owu obuɛ Jesi kaan, eniyia lɛɛ ɔnu bɔ ɔnyɔmu ɔnu nuwan numu. ⁵¹ ɔnu egeɛ, enɛɛ Jesi kpu nene be niseni ege nanɩ Nasaret. Tɛɛ, nunɔ etɩ nefɛlu nene nuca feɩn. Owu obuɛneɛ neɛɛɛ, eniyia cú feɩn tɛ i luboluwɩ mu.

⁵² Jesi nɔ lɩpe nɛdɩ rɩɛɛ, nɔru ɩkɩ, eseji neyi nu Nyati lɛɛ akpan anti uku mu tha.

Nyati ɛni Amanuɛ Jan Batis boɛ ɛni woju

3 ¹⁻² Dɔn tuun ɔɔ be ku cɔnu Nyati ra Sakari wɩ Jan lɩjuɛ mu te ɩɛ obo enɩni jumaa bu. Lɩpe muɛ, etei pu Tiber ɩ obuɛ nɔ maɛɛne feɩn ebi ɛni Rɔm puɛne bɔ nɔ etɩɛ ine etɩ tuun ɩɛ mulu ndiɔ ewi eene, enɛɛ Pɔns Pilat te Jude wutu lugbuɛ ɩ, Erɔd te Galile wutu lugbuɛ ɩ, ɔnu makpi Filip frɛ te Iture lɛɛ Trakonit ɛni wutu ɔg-buɛne ɩ be Lisanas te Abilenɩ ɛni wutu lugbuɛ ɩ ɩɛ. Ble ebi etɩɛ, be Hanɩ lɛɛ Kaif ɩ obuɛ ɩ tɛyɩyɩ puɛne ɛni ine-

eti puɛne. ³ Lɔ Nyati ra Jaan, enɛɛ heni-heni mu nunu die nuranɩ Jurdeɛn rire-rire te ɛni wutu lugbuɛ etɩ nese nuboluwɩ muɛ bɔ akpan ɔnyuku nɛlinɩ nene batem ɩɛ Nyati ɔcu nɔnu un-ene feɩn ɔfuɔ neneɛ ɛni amanɩɛ. ⁴ Obuɛ nɩɩɛ, ɛse finɩ ɩɔ Nyati ɛni numuti-etɩ pu Esai kan la ɩ ɔnu kpenkpeɛ mu tɛɛ eke. Enɛɛ kɩ ɩɔ nɩkan: Kpan nɔnɔ nɔ lɩjuɛ mu te nala lubuo ɩkan ɩɔ: Titeni at-ingbree Nyɔnɩɛ yɔcuɛ namu-namulɩ. Tunɩ ɩka-cɔ feɩn nyɛ me! ⁵ Nsogbroɛne feɩn niyiyiku, ɩfɛɛne frɛ nububuaru ei cɔ hɔn mine. Cɔɛne feɩn-ɛ te akriboɛ ninye me, ɩɛ cɔɛne frɛɛ te kukrɔ-kukrɔɔ edɩdre ɩ. ⁶ Lɩpe muɛ, enɛɛ Nyati yanyaku nkuan ebi ɛni nucu kpaan ɛni woju gbein kpan feɩn yɛdɩ nu.

⁷ Lɔ Jan nobo amanɩɛ be akpan okpo-okpo naha iheni nɩlɩ nene batem-ɛ, enɛɛ nakan niyɛ nene ɩɔ: <<Nefe gbɛɛ pu obuɛne, ebi kan ye nefe ɩɔ: fɔkpu funɔnɩ Nyati ɛni tebibe ɩkɩɛ nehie mu funyanɩ ɔɔ obu cɛ e? ⁸ Alɩ fɔnyukunɩ henie, be lunɩ woju anamu yɛ ɔɔ eke. Dotutrumɩnɩ ɩɔ: ɛni fulnɩ Abraham alaɛ, be ɔhun nefe. Makan miyɛ nefe ɩɔ: Nyati kpú ɛni bɔ ɔtu mbobu obuɛneɛ fɛdɩnɩ nuɛ ɔnyuku eɩ Abraham ɛni ewi ɔrɔu nefe cɔ. ⁹ Dɩki: néwenɩ akuma nádadunɩ etɩ ɛni bɔ nol-unɩ mitin-ene. ɔnu mu ɩpɛɛ, tɩn feɩn-ɛ bɔ úrun ewi anamuɛ, nɩlunɩ nulanɩ nɩcaunɩ ei.>>

¹⁰ Lɔ Jan nakan ɔɔ, enɛɛ akpan-ene feɩn nobutuni ɩɔ: <<Be ɩɔ bɔ retɛ relɩ tɛ?>> ¹¹ Enɛɛ Jan nɩnɩ: <<Kpan feɩn ɛni kan trale aanuɛ, be nucu nɔnɔ nufuɔ anuan kɔ ɛni ákân-muɛ. Kpan feɩn frɛɛ kan mbɔ nɔnu lugbaan, be nutu anuan kɔ ɛni ákân-muɛ ɩɛ.>>

¹² Lapode puɛne frɛ ihi ihe Jan ɛni bɔ eɩ nene batem-ɛ, enɛɛ nobutuni ɩɔ: <<Éyiye pu, be ɛɛ ɩɔ bɔ retɛ relɩ tɛ?>> ¹³ Enɛɛ Jan nɩnɩ: <<Nɔfu lapode mu tɛɛ, kpanɩ si-ka numuti deiin ɛni aule tu ɔɔmɩcɔɔ cɛ cunɩ.>> ¹⁴ Lɩpe muɛ, srudaɛne frɛ bútoni ɩɔ: <<Be ɛɛ já, ɩɔ bɔ retɛ relɩ tɛ?>> Enɛɛ Jan nɩnɩ: <<Dɔcumɩnɩ funte lɛɛ mbasi mu dɛmɩnɩ akpan sika; nefunɩ lue nɩwenɩ nefɛɛ cɛɛ bɔ fakprânɩ.>>

¹⁵ ɛni akpan nɔ Kris-ɛ yehie ɛni ɔkpɔn muɛ, enɛɛ notutrunɩ ɩɔ: yeɩ be Jan ɩ obuɛ ɩ Kris ebi. ¹⁶ ɛni nɔ ɔɔ, Jan kán yɛ nene ɩɔ: <<ɛme Jan, mindi mɔcu mulɩ nefe batem, enɛɛ kpan nɔnɔ ɛni kura ɔɔmuɛ nɔ ege. ɛme, méyɩ nu ɛni bɔ mɔkɩnɩ ngbabua ɩ ɩka frɛ ɔɔɔ. ɛne ɩ obuɛ nɔtu nefe Bubɔ Wɛɩn yetɛ finɩ ɩɛ eke yenyi nefe fibenɩ. ¹⁷ Kpan obuɛ, kpekpi nɔnɔ nɔnu ɛni nɔcu nupo mitin ewi feɩn ebi ɛni ɩ mɩtefrɛɛ nɩnyaku ei anamuɛne mu. Lɩpe muɛ, nɔwan anamuɛne nuku ɔnu gbɩta etɩ, enɛɛ gba nɔwan mɩtefrɛɛne nuku ɩɛ ebi ɛni ine mee mu te nɩcau ei.>> ¹⁸ Jan nɔ etɩ, enɛɛ cu owukan lubuo elefe kpangbalɩ ji bo Amanuɛ Namuɛ ku akpan kpúkpuku nene rire. ¹⁹ ɔnu mu ɩpɛɛ, Erodiad ɛni ine muɛ, nɩkan owu nuku etei pu Erɔd etɩ ambɛ Erodiad ɩɩ Erɔd ɔnu makpi Filip yi, enɛɛ Erɔd kpanɩ cu. Eseji Erɔd ɩɩ owu un-un kpangbalɩ ji ɛni nɩkan ɔnu woju. ²⁰ ɛni nɔ

ኮጋ, Erɔd lɪ woju un ji búka eti tú nunyuní Jan nulaní sibikan mu.

Jesi batem éli éni woju

²¹ Cɔni Jan neli akpan feɪn batem-ε, nuli Jesi batem lε. Lɪpe mu ebi éni Jesi nɔ Nyati ógugɔ muε, enee enti fin ei, ²² be Bubɔ Wɛɪn te flní brandre lofulɔ eke i pi ete ɔnu eti. ɔnu egeε, enee lubuo nno le enti te nariraru lɔ: Filu ɔmu Wɪ éni muɔɔfu té nno mu. Efe li obuε fuyɔmu té tasu.

Busu ebi éni Jesi nɔ mu nyaa éni akpan

²³ Cɔni Jesi bo ɔnu jumaa buε, be nɪε mulu abru-ansan-ene kɔ. Akpan éni ótutru muε, nuli Josef wɪ. Josef-ε, ene Heli wɪ.

²⁴ Heli lí Matat wɪ, Matat li Lefi wɪ, Lefi li Melki wɪ, enee Melki li Yanai wɪ be Yanai li Josef wɪ.

²⁵ Josef lí Matatias wɪ, Matatias li Amɔs wɪ, Amɔs li Nahum wɪ, enee Nahum li Hesli wɪ be Hesli li Nagai wɪ.

²⁶ Nagai lí Mahat wɪ, Mahat li Matatias wɪ, Matatias li Semeini wɪ, enee Semeini li Josef wɪ be Josef li Joda wɪ.

²⁷ Joda lí Joana wɪ, Joana li Resa wɪ, Resa li Sorobabel wɪ, enee Sorobabel li Salatɪel wɪ be Salatɪel li Neri wɪ.

²⁸ Neri lí Melki wɪ, Melki li Adi wɪ, Adi li Kosam wɪ, enee Kosam li Elmadam wɪ be Elmadam li Er wɪ.

²⁹ Er lí Jesi wɪ, Jesi li Elieser wɪ, Elieser li Jorim wɪ, enee Jorim li Matat wɪ be Matat li Lefi wɪ.

³⁰ Lefi lí Simeɔn wɪ, Simeɔn li Juda wɪ, Juda li Josef wɪ, enee Josef li Jonam wɪ be Jonam li Eliakim wɪ.

³¹ Eliakim lí Melea wɪ, Melea li Mena wɪ, Mena li Matata wɪ, enee Matata li Natan wɪ be Natan li Dafid wɪ.

³² Dafid lí Jese wɪ, Jese li Obɛd wɪ, Obɛd li Boas wɪ, enee Boas li Salumɔn wɪ be Salumɔn li Naasɔn wɪ.

³³ Naasɔn lí Aminadab wɪ, Aminadab li Admin wɪ, Admin li Arni wɪ, Arni li Esrɔm wɪ, enee Esrɔm li Fares wɪ be Fares li Juda wɪ.

³⁴ Juda lí Jakɔb wɪ, Jakɔb li Isak wɪ, Isak li Abraham wɪ, enee Abraham li Terak wɪ be Terak li Nakɔr wɪ.

³⁵ Nakɔr lí Seruk wɪ, Seruk li Rago wɪ, Rago li Falek wɪ, enee Falek li Eber wɪ be Eber li Sala wɪ.

³⁶ Sala lí Kayinam wɪ, Kayinam li Arfasad wɪ, Arfasad li Sem wɪ, enee Sem li Noe wɪ be Noe li Lemɛk wɪ.

³⁷ Lemɛk lí Matusala wɪ, Matusala li Enɔk wɪ, Enɔk li Jared wɪ, enee Jared li Maleleel wɪ be Maleleel li Kayinam wɪ.

³⁸ Kayinam lí Enɔs wɪ, Enɔs li Set wɪ, enee Set li Adam wɪ be Adam li Nyati wɪ.

Anglɪ éni Jesiε hunkue éni woju

4 Lɔ Bubɔ Wɛɪn yiku Jesi Jurden dikpe te be nuno te nɪnyaa, enee Bubɔ Wɛɪn baa han-ni luju mu te. ² Nudɔn te tuun munuwɪ abruana Anglɪ húnku éni bɔ

alanɪ wutu. Éni nuno te be níému mbo kɔkɔ, enee ókufu muε, nuhɔn nowoni.

³ Lɪpe muε, enee Anglɪ nakan iyêni lɔ: <<Alɪ filu Nyati éni Wɪ henie, be tu lubobu obu nyúku lí futufutu lɛ fe. >> ⁴ Enee Jesi kan tunɪ lɔ: <<Nyati kpenkpe kán lɔ: Élímu mbo ɔnu lɛfe cεε ígbigbimu kpan bεmu. >>

⁵ Udɔn kɔkɔ ulε, enee eseji Anglɪ han-ni cɔ enti kendeiin nno eti, be lɪpe cε lɪ tu nidɪ mai-maie ne feɪn-ε nɔ wutuε neeme etiε nu ⁶ be nakan iyêni lɔ: <<Dɪku: mɔfuɔ mai-mai obuene feɪn lεε nenɪni munukaan neeme i mutufu. Heni-heni muε, feɪn ɔmu ɔnku nɔ, enee kpan obu cεε muɔɔfuε, be mɔfuɔ i mɔtu. ⁷ Alɪ fukutu ɔmu anti cεε, be mɔfuɔ neeme i mutufu. >>

⁸ Enee Jesi kan yeni ji lɔ: <<Nyati kpenkpe kán lɔ: Adamanga ebi éni li ɔfu Nyatiε ɔnu lɛfe anti cεε bɔ foku ɔkɔn i fɔkutunɪ. >>

⁹ ɔnu egeε, Anglɪ hán-ni Jerusalem ebi te yákuɪ tɛyɪɪ-ɔkɔ éni lukanee, enee nakan iyêni lɔ: <<Alɪ filu Nyati éni Wɪ henie, be nɔ ébi wu ru wutu te. ¹⁰ ɔwɔ Nyati kpenkpe kán lá i lɔ: Nyati yakan yeyê ɔnu enti ng-bafreene yakprâfu eti. ¹¹ Eseji kán ji lɔ: Nôtu nunyonyufíni tuun nûrukufíni wutu lɛ lɪka údɔpufu lubobu. >> ¹² Nɪkan kɔ, enee Jesi kan yeni lɔ: <<Nyati kpenkpe kán fre lɔ: Dɔkpukɔ Adamanga ebi éni li ɔfu Nyatiε e! >>

¹³ Éni Anglɪ hunku Jesi tuun ókɔpumíniε, enee ja rire cu a nɔkɔn ɔni bɔ epi ajan.

Jumaa Jesi bo bu Galile te nedie éni woju

¹⁴ Jesi sê ege á Galile wutu lugbuε eti lεε Bubɔ Wɛɪn éni ákuraa yikunie ein, enee íné senɪ cɔ gbisi te neeme.

¹⁵ Nuca feɪn nese Juf-ene eyia-cεene niyiye akpan woju be akpan feɪn nɔwɔkuni.

Nasaret tεε Jesi aa éni woju

¹⁶ Nu nno éni na ebi ebi éni nudɔn mu nuru lɔku be nuraní Nasaret-ε, enee flní lɔ ɔwɔ nuli ókɔn nu feɪn mu ekeε, na eyia-cɔ te. Lɪpe muε, ninye eti amεke lɛ nákuɪga Nyati kpenkpeε mu, ¹⁷ enee nucuní Nyati numuti-eti pu Esai éni kpenkpeε mimeε nutuní. Nitrê muε, enee nɪnyaa cɔ lugbuε nakan lɔ: ¹⁸ Adamanga éni Bubɔ nómu eti! Dɪku: nátamɔ bɔ íne mu amεke lɛ móbo Amanie Namue móku ledɔ puene. Nótɔpumu mie amεke lɛ mákan méyé akpan-eneε nɔ auba akpasua-akpasuaa lɔ nónómíní auba ji, eseji lɛ mɔtu nunuwɪfu puene fre edi epe. Eε, nótumu mie lɛ mɔtu ledɔ puene ho oku ei, ¹⁹ lɛ eseji móbo amanie lɔ: gbake nu oku, Adamanga ece munu namu akpr+a kpan.

²⁰ Lɔ níkuɪga kpenkpeε mu wue, enee nise ege nɪhan i nucu nɪla kpan ebi éni cu tunie ɔnku be nipi ete. Lɪpe muε, akpan feɪn nunuwɪ nónɪ eti nakprâni, ²¹ enee nija owukan lubuo nucu nakan niyé nene lɔ: <<Owukan lubuo obuε fitiníε, amunɔ ese eti kɔ eke. >> ²² Enɪni Ny-

atɪ l̩ te tuku kpan l̩du ́nɪ amanɪɛ nuboɛ, t́ akpan f̩ɛn nakan ɔnu woju, ɛnɛɛ ɔnu mu lɪpɛɛ, woju sran nɛnɛ munu mu bɛ nakan-ní l̩: <<Kpan obue, in Josef wɪɛ n̩!>> ²³ Lɪpɛ muɛ, ɛnɛɛ Jesi ja cu nakan l̩: <<Mɪdɪ an l̩ f̩b̩n-míni nyandra l̩: <Rukpalɪ pu, tɪ ć bɔɔn ɔfu rɪrɛ pɛpɛnɪ!> Eseji f̩lkan-ní frɛ l̩: <Owuɛnɛ f̩ɛɪn-ɛ l̩ Kapɛrnahɔm ebɪɛ mu ritɪɛ, ́bɪ frɛ ́bɪ ́nɪ lɪ ɔfɔɔ ɔfu ebɪɛ, lɪ ɔɔ ɛkɛ rídɪkɪ!> ²⁴ ɛɛ, makan miyê nɛfɛ l̩: Nyatɪ ́nɪ numuti-ɛtɪ pu f̩ɛɪn-ɛ ɔɔ, ɔɔ ɔɔ ɔɔ ebi, kpan úbumíni kpan. ²⁵ Dɪkɪ: makan miyê nɛfɛ nawrɛ tasu l̩: Nyatɪ ́nɪ numuti-ɛtɪ pu Eli ́nɪ blɛ ́bɪ ɛtɪɛ, ɛntɪ b́ ɪ mindi ́nɪ tɔun mulu ɛɛntɪ lɛɛ likpin t́ nuhɔn ɪkɔɔɔ pu ć neeme. Lɪpɛ muɛ, woniyi kɔpangbalɔ ń Israel mai mu tɛ, ²⁶ obu ɔɛ, Nyatɪ ́t́ Eli ámú nɔɔn mu ɔɔɔ ́nɪ tɛ; woniyi nɔɔ ́nɪ ɔ Sidɔn wutu lugbuɛ ́nɪ ebɪɛ nɪraní Sarepta ́nɪ tɛ lɪ obue na. ²⁷ Eseji Nyatɪ ́nɪ numuti-ɛtɪ pu Elise ́nɪ blɛ ́bɪ ɛtɪ frɛɛ, kokobe pu kɔpangbalɔ ń Israel tɛ, obu ɔɛ nɔɔn mu ɔɔɔ kokobe ányá ɪ rɪrɛ; Siri wɪɛ nɪraní Naamaa ́nɪɛ ɔɛɛ nya ɪ.>>

²⁸ L̩ akpan-ɛnɛɛ ɔ eyia-ɔ lɪpɛɛ ti owu obue, ɛnɛɛ nɛnɛ f̩ɛɪn nibibení t́ ɪkɔɔɔ, ²⁹ bɛ nɔɔn wutu ninyení ɛtɪ, nɪpɪnɛn̩ nɪnyakuní ei ebɪɛ mu nɪhan-n̩ ebɪɛ ́nɪ kukumuɛ ɛtɪ amɛkɛ l̩ n̩tɪn̩ nálaní nuwan tɛ nuu. ³⁰ Nukuní tɛɛ, ɛnɛɛ Jesi rɪan ɪ nɔɔn ɔnku tɛ mu nɔɔn agbra a.

Kpɪsɪ nɔɔ ́nɪ angunɪ bubɔ ɔ muɛ ́nɪ ɔbɔɔn woju

³¹ Jesi á kú Galile ebi nɔɔ ́nɪ nɪraní Kapɛrnahɔm-ɛ tɛ. ɔɔn ku ɔɔn nuɛ, ɛnɛɛ na neyiye akpan woju. ³² ɛnɪnɪ l̩ nitê niyiye wojuɛ, t́ akpan woju á ́nɛ mu ambe kúra tɔun s̩n ɪ. ³³ Lɪpɛ muɛ, ɛnɛɛ kpɪsɪ nɔɔ ́nɪ angunɪ bubɔ ɔ muɛ nya nɛgbɛ lubuo kpunkpu mu ɪkan l̩: ³⁴ <<ɛfɛ Nasarɛt wɪ Jesi, la ɛɛ ɪ tiinɔ! ɛfɪnɪɛ ɛmɪ woju? O bɛ fehi fububu ɛɛ naa? Mɪdɪ an l̩: fɪlɪ Nyatɪ ́nɪ Wɪ ́nɪ woju un ɔɔɔ ́nɪ mu.>> ³⁵ Nɪkan ɔɔ, ɛnɛɛ Jesi nyunɪ numuti ɛtɪ l̩: <<Rɛpu numu lɪpɛ, ɔ kpɪsɪ obu mu nya ɪ!>> Lɪpɛ muɛ, ɛnɛɛ bubɔ la kpɪsɪ wutu akpan agbra tɛ bɛ nɔɔn mu nya ɪ juju ɔɔɔ a; ́lɪm̩nɪ ɔɔ ɔɔɔ. ³⁶ Owu obue sɛɛ, akpan f̩ɛɪn woju á ́nɛ mu nakan iyê mine l̩: <<ɔfɔnɪ owukan lubuo lɪ obu? Dɪkɪ: ɛnɪnɪ owuɛ nɪkaan, ákura ɪkɔɔɔ mu, bɛ nɔɔn bubɔ un-un-ɛnɛ ɪfɛlunɪ unɔ akpan mu ɪnya ɪ!>>

³⁷ Owu obue sɛɛ, t́ Jesi ́nɛ ś ć lugbu tɛ neeme.

Lu puɛnɛɛ Jesi bɔɔn ́nɪ woju

³⁸ Jesi unɔ eyia-ɔ tɛ ɪnyaa, ɛnɛɛ a Simɔn ́nɪ tɛ. Lɪpɛ muɛ, bɛ Simɔn ɔnu yi mbɔnɪ lufan natita rɪrɛ mu lá bɛ, ɛnɛɛ akpan-ɛnɛɛ ɔ lɪpɛɛ butuni ́nɪ b̩ nɛɪ woju k̩. ³⁹ Lɪpɛ muɛ, ɛnɛɛ nikpɛ rɛ yiɛ ɛtɪ, nucu lubuo kpunkpu mu nibe lufaan a ɔɔɔ bɛ ngbo ɛtɪ lɪpɛɛ, yiɛ nye ɛtɪ nɔɔn nɛnɛ mbɔ nɪhɪnɪ.

⁴⁰ ɔɔn nu pu ruwa muɛ, ɛnɛɛ akpan-ɛnɛ f̩ɛɪn-ɛ kan nɔɔn puɛnɛ ́nɪ lu akpasua-akpasua nɔɔnyuɛ de si Jesi

ta nɛnɛ b́ ɛtɪ bɔɔn nɛnɛ f̩ɛɪn. ⁴¹ Lɪpɛ mu frɛɛ, bɛ angunɪ bubɔ kɔpangbalɔ ɔɔn akpan mu ɪnya ɪ lɛ. Nɔɔn ányal muɛ, bɛ nɔɔn nɪkan niyêni Jesi l̩: <<ɛfɛ fɪlɪ Nyatɪ ́nɪ Wɪ tasu!>> L̩ nakan-ní ɔɔ, bɛ Jesi nɔɔnyu nɛnɛ numuti ɛtɪ ambe nɪdɪnɪ an l̩: ɛnɛ lɪ obue nɪlɪ Kris-ɛ, ɛnɛɛ n̩y̩fumu ́nɪ b̩ nanyakuní ɔnu woju gbein.

⁴² Gba, l̩ nu caa, ɛnɛɛ Jesi nya gbein a ć hɛhɛ mu. Lɪpɛ muɛ, akpan jújunɪ tɔun ɔɔ bɛ dɪnɪ nu, ɛnɛɛ nɛɪ l̩ n̩la nɛnɛ ɪ nɪh̩mu ć lefɛ ji. ⁴³ Lɪpɛ muɛ, ɛnɛɛ nakan niyê nɛnɛ l̩: <<Fáta ́nɪ b̩ mobo Nyatɪ ebɪɛ ́nɪ Amanɪɛ Namuɛ moku ebi ambɪɛnɛ ́nɪ akpan frɛ ambe ɔnu óbo remu Nyatɪ tɔpumu mi!>>

⁴⁴ Jesi n̩ ɛtɪ, ɛnɛɛ nɛsɛ Jude wutu lugbuɛ ɛtɪ ́nɪ eyia-ɔɔɛnɛ tɛ ubo amanɪɛ.

Egekpu puɛnɛɛ Jesi tɪ ć raa ́nɪ woju

5 Nu nɔɔ Jesi ń Jenesarɛt ecijiɛ numu tɛ nobo Nyatɪ ́nɪ Amanɪɛɛ. Lɪpɛ muɛ, akpan-ɛnɛɛ i neti owuɛ nakaan, búbuɛ tɔun nofouni ho frɛ ɔɔɔ. ² Nice munu, ɛnɛɛ nɪdɪ di ɪla aanu nu ́nɪ ti ei die numu. Akpan-ɛnɛɛ kan di ɪla obuɛnɛɛ ɔru wutu nɔɔnyu nɔɔn dadaɛnɛ ɪ. ³ Nɔɔn mu nɔɔn, nɪraní Simɔn. Jesi yá pí ɛnɪnɪ ɪlaa mu, ɛnɛɛ kan yenɪ l̩: niti ná n̩lá ɛkpɛhɛɛ ɪ waa lɔwɪɔ. Simɔn ɪlɪ ɔɔ, ɛnɛɛ nipi ete di ɪlaa mu bɛ neyiye akpan-ɛnɛ f̩ɛɪn woju. ⁴ Jesi ɪla numuti eiɛ, ɛnɛɛ kan ye Simɔn l̩: <<Ti di ɪlaa han buma mu tɛ wɔnɪ dada!>> ⁵ ɛnɛɛ Simɔn ɛkɛ n̩n̩: <<Nyɔnɪ, dɪkɪ: you neeme r̩sɔ r̩wɔ dada tɔun r̩nyú ɔɔ ɔɔɔ. ɛnɛɛ gba, ́nɪ lɪ ɛfɛɛ fɪkan ɔɔ, m̩lɪ f̩n̩ l̩ fɪkaan ɛkɛ!>> ⁶ Heni-heni mu nɔɔnɪ nɔɔn dadaɛnɛɛ, ɛnɛɛ nɔɔnyuní sie mrumrɔɔ tɔun dadaɛnɛ nasuan ɪ frɛ ɔɔɔ. ⁷ ́nɪ ɔɔ, ɛnɛɛ nɪraní nanuan-ɛnɛɛ ɔ di ɪla ambɪ muɛ i buka nɛnɛ bɛ ɔɔɔ mu nɔɔwuan-ní sieɛnɛ nukuní ɪla aanu kpɛɛ mu niyiyikuní tɔun ɪlaɛnɛ nɔɔjuju ́nɪ b̩ ɔm̩ di.

⁸ L̩ Simɔn Pɪɛr di woju obu nu ɔɔ, ɛnɛɛ ku ɔkɔɔn ɪ Jesi ɪka mu bɛ nakan l̩: <<Nyɔnɪ, máfátamu ́nɪ b̩ f̩ɔɔfumu rɪrɛ. Dɪkɪ: mulɪ unɪ pu.>> ⁹ Simɔn nakan ɔɔ ambe ɛnɛ lɛɛ anuan-ɛnɛ ɛɪn, l̩ tɛ sɛ bɛ nɔɔnyuní sie mrumru obue, ɔnu woju ɔɔ nɛnɛ b́ ɪ. ¹⁰ Sebede ɛwɪɛnɛ nɪraní Jak lɛɛ Jan ́nɪ lɛɛ lɛɛ Simɔn ɛɪn-ɛ frɛ dí woju obu nu, ɛnɛɛ woju ɔɔ nɛnɛ b́ ɪ lɛ. Lɪpɛ muɛ, ɛnɛɛ Jesi nakan iyê Simɔn l̩: <<La nudowofu! Dɪkɪ: l̩ nu amunu bɛ nahaa, akpan lɪ obue f̩de fisimíni.>> ¹¹ L̩ n̩la numuti eiɛ, ɛnɛɛ nisiní di ɪlaɛnɛ nitiní ei bɛ nɔɔnɪ owu f̩ɛɪn nukuní ei ɔkɔpɪn̩ ege.

Kokobe pu nɔɔ ́nɪ Jesi bɔɔn ́nɪ woju

¹² Nu nɔɔ ́nɪ Jesi a ku ebi nɔɔ muɛ, bɛ kpɪsɪ nɔɔ ́nɪ kokobe boku rɪrɛ i neemeɛ ń lɪpɛ. Nɪdɪ Jesi nuɛ, ɛnɛɛ nɪpɪ nɪpɔtɔ munu ei ɔnu anti nɔɔgɔɔnɪ nɪkan l̩: <<Nyɔnɪ, mɪdɪ an l̩: alɪ fuyɔfuyɛ, bɛ fukpu ́nɪ b̩ fɔtɔ kokobɛ anyamu ei rɪrɛ mesê ege mɛpɪ akpan mu.>>

¹³ Nɪkan ɔɔ, ɛnɛɛ Jesi jau b́ kɪn-nɪ bɛ kan l̩: <<Muyɔfɔ;

kokobee nnyafu ei rire!>> Enne heni-heni mu kokobe nyan ei rire. ¹⁴ Onu egee, enne Jesi blan-ni kan lã: <<Obue mli mutufue, dakan onu woju deyë kpan kãkã. A tɛyɛɛ puene kprãfu bã nutufɛni bãmucã lã gba fãcu bãcã Moïsi kan la ɛ fɛyɛ tɛyɛ fãtu Nyati amekẽ lã kpan ɛɛɛ nu lã: fãbu heni.>>

¹⁵ Obu frẽ bãbã, Jesi íné sé tuun cõ fɛɛn-ɛ nnyaa, be akpan okpo-okpo kãkã ihi iheni lã eti wojue neyiyee, lã eseji lu puene frẽ bãmucã. ¹⁶ Kãn nu elefe ɛni Jesi ija rire ucu tha cõ hehe mu ugugã Nyati.

Kpisi nã ɛni bubuu dãn wutu be Jesi bukã ɛni woju

¹⁷ Nu nã ɛni Jesi neyiyee wojue, akpan kã ɛni nraní Farisɛn lã auleyiye puene ɛni nã Galile lã Jude wutu ɔgbuene eti ɛni ebienɛ fɛɛn lã Jerusalem ɛ nã lɛ lɛ. Lɛɛ muɛ, kãbũn lu puene Adamanga ɛni mbasɛ mu. ¹⁸ Nũn lɛɛ, enne akpan kã da kpisi nã ɛni bubuu dãn wutu kofa eti nesini. Onu mu lɛɛ, enne nãjuuní ɛni bã kãcũnĩ nanyakuní Jesi anti. ¹⁹ Gba, ɛni dedekue dõ cõ ɛ be nídimíní cõ bã nese kãkãni lugban tɛɛ, enne nunyuni kpisɛ nyakuní kaan eti be nutuní kan gbisi cõ lowi ei nunyuni lã kofaa ɛni nɛɛɛponí lɛɛ nurukuní Jesi ɛni nã akpan-ene ɛɛhũn lɛɛ anti. ²⁰ Lã Jesi dɛ tɛɛ akpan obuene cu teni ɛɛɛ nu kã, enne kan ye kpisɛ lã: <<Amuan, dũkũ: mɛtiti ɔfu un-ene fɛɛn ei!>> ²¹ Nũkan kã, enne auleyiye pu lã Farisɛn-ene nakan nuhun-nuhun lã: <<Kpan obu nabũan Nyati munu! ɛne ɛbĩ be nukpu ɛni bã kãnyu kpan ɛni un netiti ei? Nyati onu lɛɛ ɛɛ, enne uli obu!>> ²² ɛni Jesi dɛ obuɛ notutruní ɛn, enne nakan iyê nene lã: <<ɛmi owu fotutruní kã e? ²³ O be, alɛ mũkan miyê kpisi obu lã: <Mɛtiti ɛfɛni un-ene ɛ>, elefe mu: <Nã wutu nye eti ni ɛiɛ>, be owu aanu obuɛ, nã kpũn kã anuan e? ²⁴ Enne, lã bã mɛli lã fɛdɛnĩ an lã: wutu eti ɛbɛ, Kpan ɛni Wɛ kãn bãmucã ɛni bã etiti kpan ɛni un-ene ɛ frɛɛ, kpranĩ!>> Enne nice munu nukpra lu puɛ be nũkan niyeni lã: <<Makan miyêfu, nã wutu nye eti cu ɔfu kofaa lã fã lukpomu!>> ²⁵ Enne heni-heni mu akpan fɛɛn anti, kpisɛ nye eti cu onu kofa ɛbɛ be kãkãku Nyati tha lukpomu. ²⁶ Lɛɛ muɛ, woju á akpan fɛɛn íne mu kãkãku Nyati, enne la frẽ nowo nene nũkan-ní lã: <<Amunu réɛl woju ɛni usrãn munu mu heni tasuɛ nu!>>

Lefi ɛni ɔcu woju

²⁷ Udũn kã Jesi unya nahaa, enne dɛ lapode pu nã ɛni nraní Lefi nu ɛni nã onu jumadi cõ be nũkan niyeni lã: <<Kpumu rá!>> ²⁸ Enne heni-heni mu Lefi wã fɛɛn la ɛ be nye eti kãkãni.

²⁹ Lɛɛ muɛ, Lefi cõni á onu lukpomu tɛ, enne la table lãkũl tuni. Mbãkã nehɛnɛ, lapode puene kpangbal lã akpan elefe frẽ ji nã kãkãni ɛni lã. ³⁰ ɛni nã kã, enne Farisɛn-ene lã kãkãni auleyiye puene ɛni nohuhun lã kan iyê Jesi egekpu puene lã: <<ɛmi be fɛhɛnĩ, eseji

fãkãni lã lapode pu lã unli pu obuene ɛni e?>> ³¹ Jesi iti obuɛ, enne cu nyandra mu nakan iyê nene lã: <<ɛlĩmu kpan obuɛ rirenɛ mu nã tintie újujumu ruk-pali pu bɛmu; lu pu, enne uli obu. ³² Heni-heni muɛ, ɛlĩmu sese puene ɛni íne mu míemu bɛmu; unli puene ɛni íne mu mi amekẽ lã nãnyukuní luboluwɛ mu.>>

Woju kã lã woju sigi

³³ Lɛɛ muɛ, enne nobutuní Jesi nũkan-ní lã: <<Dũkũ: Jan egekpu puene ɛniɛ, waal be néciní nuhũn nãgugũnĩ Nyati; onu ba nã Farisɛn-ene ɛni puene frẽ uli kã ɛke lã. Be ɛmi remu ɔfu egekpu puene ɛke nehũ unũ nuca fɛɛn e?>> ³⁴ Enne Jesi cu nyandra mu nakan iyê nene lã: <<O be mĩnĩ: akpan-ene nã yiwo nuwaan, ɛni yiwo kpisɛ kãkã unũ kãkãni ɛni-ɛ, kpan ɔkpu ɔtu nene niciní nuhũn e? ³⁵ Kpan uli kã! Enne gba kãn cõ yoku ɛni nũnyuní yiwo kpisɛ nũcũnĩ. Lɛɛ mu lɛ obuɛ níciní nenunũ nuhũn.>>

³⁶ Jesi nũ eti cõ nyandra mu nakan ji lã: <<Kpan únyu onu liji kãkã úsuan ɛ úcu gbisi ídakumu tralɛ kprɛ. Alɛ usɛ kã, kpan ɔknyu onu liji kãkã ɔkũbũ ɛhɛl, eseji liji kãkã gbisi bã úhũn-mu lã tralɛ kprɛ ɛni frɛ. ³⁷ Onu ba nã, kpan úcu mul kãkã úgbũmu on ɛni nuhun ɛ ɛiɛ mu. Alɛ usɛ kã, kã mul kãkã ɔkũ, ɔkũ kãkã-ene yabubuuru ei mul kã neeme yoku ei. ³⁸ Dũkũ: mul kãkã, on kã mu lɛ obuɛ nukuní. ³⁹ Nãkã fɛdɛnĩ an lã: kpan fɛɛn ɛni kã mul sigi kã ɛsɛnɛ, úyũmu kãkã. Heni-heni muɛ, nũkan-ní lã: sigi ɛniɛ, anuan ɔnũ!>>

Úkũ nɛ ɛni woju

6 Nu nã ɛni lɛ úkũ nu be Jesi nete mu ejikpɛ nã mu thaa, enne onu egekpu puene kãkãni mitin ɛwɛɛnɛ ukpusu thi. ² Lɛɛ muɛ, enne Farisɛn tukã nã lɛɛ nakukua nene munu lãkan lã: <<ɛmi be fɛhɛnĩ owu ɛni kpan ákãn-mu bãmucã ɛni bã ɛli úkũ nɛ mu e?>> ³ Lɛɛ muɛ, enne Jesi nakan iyê nene lã: <<Owuɛ Dafid lɛ cõni ɛne lã akpan-ene nã lã onu ɛni-ɛ nuhũn nowo nene be nimimení onu woju nã Nyati kprɛkprɛ muɛ, fɛkũngamíní mu e? ⁴ Heni-heni muɛ, Dafid hã tɛyɛɛ-cõ tɛ nutuní futufutu ɛbɛ ɛni nufũkãni Nyati nĩ, enne nutu akpan-ene nã lã onu ɛni-ɛ frɛ ɛ lã. Futufutu akpasua obuɛ, fɛdɛnĩ an lã: tɛyɛɛ puene kãkãni lɛɛ bãmucã la be ɛni bã ɛ; kpan lɛɛ kãkãni íhũmu.>> ⁵ Jesi lãkan kã, enne nu eti nakan ji lã: <<Kpan ɛni Wɛ, enne tɛ úkũ nɛ ɛ.>>

Kpisi nã ɛni bõ uɛ ɛni woju

⁶ Nu nã ji ɛni lɛ úkũ nɛ, enne Jesi a eyia-cõ tɛ neyiyee woju. Lɛɛ muɛ, be kpisi nã ɛni kpisɛ bõ uɛ frɛ nã tɛ lɛ, ⁷ enne auleyiye puene lã Farisɛn-ene nakprã Jesi kãkã ubũn kpisi obu úkũ nɛ muɛ, lã nãcũnĩ eti nátanĩ woju. ⁸ ɛni Jesi dɛ obuɛ notutruní ɛn, enne kan ye kpisɛ lã: nũn wutu nínyé eti akpan fɛɛn anti, be heni-

heni mu nuna wutu ninye eti. ⁹ Onu egee, enee Jesi butu nene lã: <<Ópõn nuẽ êni wojuẽ eti, lã Aulee te kan tẽ? Nu obuẽ, woju namu bõ kpan eli, naa un e? Íne nkuan bõ nãcuní kpan, naa bõ nalaní kpan u uo e?>>
¹⁰ Níkan kã, enee nula nu ei níkpra nene fein bõ ubãan mu be níkan niye kpisile lã: <<Tingẽ ɔfu bõ mu!>>
 Kpisiẽ itingẽ bõ mu, enee bõ jan-ni. ¹¹ Woju obuẽ Jesi lã remue, Farisien-ene rire nayrà u, enee nene bibi mu nãjujuni lã bõ netê neliní.

Ótõpu puene ndio ewi aanuẽ êni woju

¹² Munuwí alabu kã ite mu, enee Jesi a lãfene mu te nãgugõ Nyati. Nudõn te you neeme nãgugõ Nyati tũn bõ be nu ca. ¹³ Lãpe mu, enee nira õnu egekpu puene fein be níkpra nãnu mu nide akpan ndio ewi aanu êni bõ eli õnu ótõpu puene. ¹⁴ Akpan-ene nidee, ki nãnu íné: Simõn êni nutu íné lã Pãr-ẽ lã Andre êni lã Simõn õnu makpã, Jak lã Jan, Filip lã Bartelemi, ¹⁵ Matie lã Toma, Jak êni lã Alfe wã lã Simõn ebi êni uwuwotu Juf-ene êni woju, ¹⁶ Jud êni lã Jak wã lã Judas Iskaríot ebi êni yapani yehi.

Lu puene óbõõn êni woju

¹⁷ Jesi nã lãfene mu te nãnu ihi lã õnu egekpu pu ndio ewi aanu ebienẽ ein tũn bõ nukuní cõ gbada nã eti, enee nũnu ninye. Lãpẽ, enee nihe õnu egekpu pu mrumrũlã lã akpan mrumru elefe frẽ ji êni i nã lãpẽ. Akpan obuene, nãnu mu elefe nã Jude wutu lugbue êni ebi elefe mu í, enee elefe nã Jerusalem i be elefe frẽ nã Tir lã Sidõn êni lã ebienẽ nã jenfie rire tẽ i. ¹⁸ Nene fein niení lã nétiní Jesi êni woju neyiyee, eseji lã nãnu lu puene bõ. Lãpe mu, akpan-ene bubõ un-un nedí gbree frẽ bú lã. ¹⁹ Onu mu lãpẽ, akpan fein nãjujũ êni bõ ekĩn-ni ambe mbasi lãku nã nãkõnũ mu inya ubõõn lu puene.

Ehe lã musue êni woju

²⁰ Jesi inyepu munu eti ukprã õnu egekpu puene, enee ja owukan lubuo cu nakan lã:

<<Nefee fulnĩ ledu puene, ehe lí nefinĩ ambe Nyati ebie lí nefinĩ!

²¹ Nefe ebi êni amunu mu nuhõn nowo nefee, ehe lí nefinĩ ambe nuẽ nã antĩ nehie, luwu yehi nefe. Nefe ebi êni amunu mu fõtuní mutue, ehe lí nefinĩ ambe nuẽ nã antĩ nehie, fõnõnĩ miyifue mu.

²² Alĩ kpan êni wã êni íne mu, nafení nefe, neciní nefe nukuní ei, newwefuní nefe, nobuní nefe lã fáfatamínĩ akpaan, ehe lí nefinĩ!

²³ Ee, rire mu níkpi nefe fúwú fání entĩ ambe entĩ tẽ, Nyati yõyõ nefe té lãkul. Diki: ba obuẽ, enee sigi, nãnu nanaene frẽ cu lã Nyati êni numuti-eti puene nã.

²⁴ Gba, nefe ebi êni fidiní wutu eti ebi êni gbrenghie, musue lí nefinĩ ambe nefinĩ ehee, enee ɔwõ fehiniẽ.

²⁵ Nefe ebi êni amunu mu luwu i nefee, musue lí nefinĩ ambe nuẽ nã antĩ nehie, nuhõn yowo nefe.

Nefe ebi êni amunu mu fefuení miyie, musue lí nefinĩ ambe nuẽ nã antĩ nehie, fõnõnĩ ledu mu futuní mutũ.

²⁶ Alĩ botu amunu mu akpan fein nãwãku nefe frẽ bõbõ, be musue lí nefinĩ! Diki: sigie, nãnu nanaene frẽ lã wãku numuti-eti pu fun-fun-ene nã.>>

Éfe puene êni óyõfu woju

²⁷ Jesi nũ eti nakan lã: <<Nefe ebienẽ fetiní owue makaan, makan miyê nefe ji lã: yõfuní nãfu éfe puene lã féluní nene namu frẽ. ²⁸ Fõnõnĩ akpan-ene nobo nefe sansaan u lã fõgugõnĩ Nyati fõtuní akpan-ene nãbubu nefe rire ie frẽ. ²⁹ Alĩ kpan ulafu munuta mu, be te gbisi nã frẽ nílafu. Alĩ kpan ucu akpumu igbêfu ɔfu kpotue be eseji unũ mu nobutu ɔfu trale entie frẽ, be dõkpõru ei. ³⁰ Alĩ kpan ubutufu bõ kã, be tuni. Alĩ kpan ipi bõ ɔfu ɔnkue, be dõnyumínĩ nudõwã. ³¹ Lã fite fuyõfuní êni bõ akpan eli nefee, be nefe nãwã frẽ luní nene bõ eke lã.

³² Míinĩ: alĩ uli nãfu óyõfu puene cẽ fuyõfunie, be biala ɔfõnĩ yanyã nefe mu e? Obue, unli puene frẽ bõ uli uli bõ eke lã! ³³ Eseji, alĩ uli nãfu namuli puene cẽ fulnĩ namue, be biala ɔfõnĩ yanyã nefe mu e? Unli puene frẽ uli uli eke lã! ³⁴ Gba, alĩ uli kpan êni yõkpu yõwã sika futuní nupie cẽ fupiní sika, be biala tasu ɔfõnĩ yanyã nefe mu e? Unli puene frẽ ipi mine sika uwã bõ eke!

³⁵ Obu remue, yõfuní nãfu éfe puene, eseji luní namu cẽ tuní akpan. Alĩ futuní kpan sika ipie, be delumínĩ te êni bõ wãwã. Lãpe mu, enee fihení biala lãkul. Alĩ fulnĩ bõ, be yeyê lã: fulnĩ Nyati ebi êni nã woju-woju fein íne eti êni ewi. Diki: Nyati íne, ninyaku õnu ten-jaa akpan te un puene êni ídumínĩ namu frẽ bõ bõ eti. ³⁶ Ee, kan-ní ledu te fliní lã nãfu Bõ ebi êni nã entie kan ledu tẽ eke.

Kpan woju óbõũ mu êni woju

³⁷ Dobũamínĩ kpan woju mu lã nefe frẽ Nyati úbuamu nefe mu. Ee, delumínĩ kpan rire kesi-kesi lã Nyati uli nefe bõ eke. Cuní woju fõnõnĩ mine lã Nyati frẽ ɔcu nefinĩene ɔfõnĩ nefe lã. ³⁸ Bõ nutu nefe lã nefe frẽ Nyati ɔtu nefe lã. Lãpe mu, obuẽ nũtu nefee yeyi nu yebubue yehi nefe cõ. Diki: nefinĩ lã fitê fusunsu futuní kpaan, enee Nyati frẽ yakprã yosunsu yõtu nefe lã.>>

³⁹ Jesi nũ eti, enee cu nyandra mu owu nã nakan iyê nene lã: <<Mobutu nefe: alĩ nunuwífuõ pu nenyepu anuan lefe ie, élimu numõ mu nene aanuẽ nũkuní e?

⁴⁰ Duní an lã: kpan fein-ẽ nã woju óhuhunku mu, e

nákân-mu munu nókó ɔnu éyiye puɛ. Botu alɪ nédi wo-
juɛ an tuun ete me frɛ bɔɔɔ, bɛ ɔnu éyiye puɛ ekɛ ɔɛɛ
nôɔ.

⁴¹ Mílnî: emi bɛ fakprâ munɔ nɔɔɔɛ luwɛ nɔ makpɪ kɔ
nunuwɪ muɛ bɛ sake fɪkpramu tɪn likpin neeme nanaa
la bɛ ɔɔɔɔ ɛfɪnɪ nunuwɛ muɛ éni woju e? ⁴² Ɛfɛ ebi éni
fɪdi tɪn likpin neemeɛ nɔɔɔɔ nunuwɪ muɛ nuɛ, fɔkpu
fɪkan fiyê makpɪɛ lɔ: <Makpɪ, tu mínyákufu munɔ nɔɔɔɛ
luwɛ nɔɔɔɔ nunuwɪ muɛ ɔ naa e? Coo, numuti aanu-
aanu pu! Ti ɔ nyaku tɪn likpin ebi éni nɔɔɔɔ nunuwɪ
muɛ ɪ pɛpɛnɪ. Lɪpɛ muɛ, enɛɛ fɪdi ɛpɛ fɪnyaku munɔ
nɔɔɔɔ ebi éni nɔ makpɪɛ nunuwɪ muɛ ɔ.>>

Tɪn lɛɛ ɔnu ɛwɪ éni nyandra

⁴³ <<Makan miyê nefɛ ji lɔ: tɪn namu kɔɔɔ úrun ɛwɪ
un, tɪn un kɔɔɔ frɛ úrun ɛwɪ anamu. ⁴⁴ Ɛɛ, tɪn fɛɪn-ɛ
nɔɔ, enɪnɪ ɛwɛ nurun-ɛ, enɛɛ iyê lɔ: nɪlɪ tɪn namu, elefe
mu tɪn un. Dodu tɪn úrun mangu kpan úhu, eblekpɛ frɛ
úrun sekpedu. ⁴⁵ Ɔnu baa nɔɔɔ, kpan namuɛ nɔɔ, enɪnɪ
woju anamuɛ yikuni luboluwɛ, enɛɛ ɪnya gbein enɪnɪ
woju fɛɪn-ɛ nɪlɛ mu. Kpan un frɛ, enɪnɪ woju un-enɛɛ
yikuni luboluwɛ, enɛɛ ɪnya gbein woju fɛɪn-ɛ nɪlɛ mu
ɪɛ. Ɛɛ, wojuɛɛ yiku kpan luboluwɪ mu tɛɛ, enɛɛ ɪnyanɪ
ómu nɪkan.>>

Kan akpasua aanuɛ éni woju

⁴⁶ Jesi nû etɪ nakan ji lɔ: <<Emi bɛ fɪramɪnɪ Nyɔnɪ bie
mu bɛ sake fɪlumɪnɪ owuɛ mɪkan miyê nefɛɛ e?
⁴⁷ Makan miyê nefɛ, kpan fɛɪn éni ubɔɔɔɔmu iti ɔmu
owukan lubuo bɛ uɔu etɪ ɪnɪ eɪɛ, ⁴⁸ nitê fɪnɪ kpan éni
nehi uru ɔnu kan bɛ gbe ɔ tuun he wutu kpunkpu bɛ
gba pɪfu kaan nsibi etɛɛ ekɛ. Mɪndi nɪ, enɛɛ di bu yaku
kaan ɛɪn, obu ɔɛ, kaan ɔnókumu luwɪ frɛ bɔɔɔ ambɛ
nórɔnɪ namu-namu fɪnɪ lɔ te fataa ekɛ. ⁴⁹ Gba, kpan
fɛɪn éni ti ɔmu owukan lubuo bɛ ɔɔɔ etɪ éni eɪɛ ekɛ, nitê
fɪnɪ kpan éni égbé ɔ bɛ ru ɔnu kaan wutu etɪ ɔɔ ɔɛ.
Enɪnɛ, lɔ mindi nɪ bɛ di bu yaku kan ebi ɛɪn-ɛ, enɛɛ ɪ
kaan bu pɪ bɛ bubu neeme.>>

Sruda nɔɔ beyepu éni óbuɔ woju

7 Lɔ Jesi yiye dedekue woju tuun bɔɔ bɛ wuɛ, enɛɛ
nɔ lɪpɛ nya ɪ a Kapernahɔm ebi tɛ. ² Ebi obu mu
tɛɛ, ɔm wɪ sruda ɪkɔ nɔɔ nɔ tɛ éni kan beyepu nɔɔ
éni nuɔɔɔɔ ɪkɔɔ bɛ lufan nɔnyu tuun nehi uhu frɛ
bɔɔɔ. ³ Niti lɔ Jesi ie nɔ ebiɛ muɛ, enɛɛ nuɔɔɔɔ Juf-ɛnɛ
éni ine-etɪ puɛnɛ tukɔ a lɛ ɔgugɔnɪ nie nɔbɔɔɔ ɔnu
beyepuɛ. ⁴ Naha nihení Jesiɛ, enɛɛ nucuɔnɪ kpɪtu mu
nɔgugɔnɪ nɪkan-nɪ lɔ: <<Kpan ebi éni ɔɔpu ɛɛɛ, nɪfata
éni bɔ fɛɪn obuɛ nobutuɛ fɔtɔnɪ. ⁵ Nuɔɔɔɔ ɛɛɛ Juf-ɛnɛ
tuun sɛn ɪ. Dɪkɪ: enɛ ɪ obuɛ nuru ɔru eyia-ɔɔ frɛ.>>

⁶ Lɔ Jesi nye etɪ naha lɛɛ nɔnu ɛɪn-ɛ, nioku lukpomu
tɛ, enɛɛ srudaa ɔɔpu anuan-ɛnɛ elefe ji i buan-nɪ bɛ
nakan iyêni lɔ: <<Nyɔnɪ, aruan ebi nɪnɪ rɪkan ríyêfu lɔ:

náfátamu éni bɔ frɛ fɔhɔnɪ lugban frɛ bɔɔɔ. ⁷ Obuɛ,
enɛɛ tu nunyu nɪdɪkɪ bɛ ɔɔɔɔ nɔkɔpú níemu tɛɛ nɔ. Ɔo
fudɔɔɔ rɪre fidie tuun fudoku tɛ, nana fɪkan owu
lubuo nɔɔ ɔɛ, ɔnu beyepuɛ yɔɔɔ. ⁸ Fɪdɪkɪ: nɪkân kpan
éni teni ei, enɛɛ kan sruda éni enɛ frɛ nite ɪ ɪɛ. Alɪ nɪkan
niyê nɔɔ lɔ na ɔ obu, bɛ +a; alɪ nɪkan niyê nɔɔ frɛ lɔ ni,
bɛ ie; eseji alɪ nɪkan niyê ɔnu beyepuɛ frɛ lɔ nɪlɪ ɔɔ
obu, bɛ ɛɪɪ.>>

⁹ Jesi iti owuɛ akpaan-ɛnɛ kaan, enɛɛ yɔɔɔ kpɪsɪ ebi
woju tuun sɛn ɪ. Lɪpɛ muɛ, enɛɛ nudu nunyuku nakan
niyê dedekue nɔkɔpɔnɪ egeɛ lɔ: <<Makan miyê nefɛ lɔ:
Israel puɛnɛ mu frɛ bɔɔɔ, bɔɔnɪ mɪabɔan-mu kpan éni
ɔu té temu etɪ fɪnɪ kpɪsɪ obu ekɛ.>> ¹⁰ Lɪpɛ muɛ, ak-
paan-ɛnɛ isê ege ɪha bɔɔ uku lukpomu tɛɛ, bɛ beyepu
ebi ɔwɔ bɔɔ.

Woniyi nɔɔ wɛɛ nɔ lu uou mu nyɛɛ éni woju

¹¹ Jesi nû etɪ, enɛɛ naha ebiɛ nɪranɪ Nainɪɛ tɛ. Aauɛ
nahaa, ɔnu egekpu puɛnɛ lɛɛ akpan mrumɔɔɔ nɔ lɛɛ
ɔnu ɛɪn. ¹² Nɪnyanɪ ebi tibaa, enɛɛ nubuan-nɪ mu lɛɛ
akpan éni ɔu kpan naha ilie ɛɪn. Kpan ebiɛ uɛ, ɪ ɪ yɪ nɔɔ
éni ɪ woniyi éni wɪ luwɪ nɔɔ kukɔkɔɔ ɔɔ. Aauɛ na-
hanɪɛ, ebiɛ mu éni akpan kpangbalɔ nɔ lɛɛ woniyi ebi
ɛɪn. ¹³ Nyɔnɪɛ ɪdɪ yie nuɛ, enɛɛ té bua ɪ ɪkɔɔ bɛ nakan
iyêni lɔ: <<Dɔɔtu mutu ji!>> ¹⁴ Nɪkan ɔɔ, enɛɛ gba niti
nubɔɔɔ nɪta ɔɔ ebi éni nɪlapɔnɪ fuin-ɛ etɪɛ bɔ bɛ ak-
pan-ɛnɛɛ nyonyu nahaa nu nye. Lɪpɛ muɛ, enɛɛ nɪkan
lɔ: <<Ngbafrɛ luwɪ, makan miyêfu, nye etɪ!>> ¹⁵ Heni-
heni muɛ, kpan ebi éni uɛ nyé etɪ pí ete narɪraru owu,
enɛɛ nucuɔnɪ nutu eniyia.

¹⁶ Lɪpɛ muɛ, ɪ pí akpan fɛɪn luboluwɪ mu, enɛɛ
nɔɔɔɔ Nyatɪ ɪkan lɔ: <<Nyatɪ éni numuti-etɪ pu ɪkɔ
nɔɔ ɔɔ ɔru ɛɛɛɪn anya. Ɛɛ, Nyatɪ ie nabuka ɔnu
puɛnɛ.>> ¹⁷ Jesi éni rɪre woju obuɛ nakan-nɪ ɔɔ éni
amanɪɛ sɛ Jude wutu lugbuɛ etɪ tɛ lɛɛ ebi ɛwɛnɛ fɛɪn-ɛ
nɔ rɪre-rɪrɛɛ mu neeme.

Jan Batis éni mítédie bɛ éni woju

¹⁸ Jesi éni rɪre wojuɛ nɛsɛɛ, Jan éni egekpu puɛnɛ frɛ
tɪ, enɛɛ a de aka fɛɪn ku Jan. Éni nɔ ɔɔ, Jan rá nɔnu mu
aanu, ¹⁹ enɛɛ ɔɔpu nɛnɛ Nyɔnɪɛ éni tɛ kan lɔ: <<A butunɪ
tinɪ: ekɛfu enɛ ɪ obuɛ nɪlɪ kpan ebi éni yehiɛ kɔ o, naa
bɔ ɔkɔpɔnɪ lefe e?>> ²⁰ Naha niheníɛ, enɛɛ nakan niyêni
lɔ: <<Jan Batis ɔɔpu ɛɛɛ lɔ ri rúbútufu: ekɛfu ɛfɛ ɪ obuɛ
fulɪ kpan ebi éni yehiɛ kɔ o, naa rukɔnɪ lefe e?>>

²¹ Wanci ebi etɪ ɪ Jesi bɔɔnɪ lu puɛnɛ lɛɛ rɪreke puɛnɛ
kpangbalɔ, enɛɛ bɛ bubu un-un nyaku ei akpan mu, bɛ
tu nunuwɪfuɔ puɛnɛ kpangbalɔ frɛ nedɪ ɛpɛ. ²² Ɔnu
egeɛ, enɛɛ gba nɪkan niye Jan egekpu pu ebiɛnɛ lɔ:
<<Fahanɪɛ, bɛ owuɛnɛ fɛɪn-ɛ fɪdɪnɪ nu lɛɛ fɛɪn-ɛ fitinɪɛ,
kan yenɪ Jan. Kpanɪ: nunuwɪfuɔ puɛnɛ nedɪ ɛpɛ, ak-
pan-ɛnɛɛ bubuu ɔnɔ wutuɛ nɛnye etɪ ɪnɪ ei, kokobe
nanya ɪ akpan rɪre, rɪtɪtɛbu puɛnɛ neti owu, akpan

nkɔɔ lu uou mu inye, eseji lɛdu pɛnɛ frɛ neti Amanɛ Namuɛ. ²³ Makan miyê nɛfɛ lî: kpan fɛɩn ɛni ɛmɩni lî metê midi jumaa bɔ̃ ðlamɩni kpɛɛ, ehe lí enɩni!>>

²⁴ Jan ɛni egekpu pu ebienɛ utɔ̃n gen nahaa, enɛɛ Jesi cu Jan ɛni woju nobutu dedekuɛ lî: <<ɛmɩ faní lɩju mu tɛ fidɩkɩnɩ e? O bɛ ngbɔgbɔ ɛni lufan nopo unyu udu unyonyukuɛ naa e? ²⁵ Alɩ ɛlɩmu ngbɔgbɔ, bɛ ɛmɩ? O bɛ kpan kɔ̃ lɩ obue cɔn tralɛ namu tɛ e? Akpan-enɛɛ ucɔn tralɛ ine-ine tɩi maɛ, ɩn egbrengbi lukpomu nunɔnɩ? ²⁶ Bɛ ɛmɩ tasu fa fidɩkɩnɩ tɛ? O bɛ Nyati ɛni numuti-ɛti pu kɔ̃ naa? Mɛdɩkɩ sun bɛ enɛɛ nɔ̃! Enɛɛ makan miyê nɛfɛ lî: tasu muɛ, nukɔ̃ numuti ɛti pu frɛ bɔ̃bɔ. ²⁷ Enɩni íne ɛtɩɛ, enɛɛ nimime nɩlaní ei lî: Mɔ̃ɔpu ɔmu kokoba puɛ ɩti cɔ̃ ɔfu antɩ lɛ̃ ɛtite atingbre ɛtɛ̃fu ei. ²⁸ Heni-heni mu makan miyê nɛfɛ lî: akpan-enɛɛ fɛɩn-ɛ nuruɔnɩɛ, kɔ̃kɔ̃ ákân-mu munu ɔkɔ̃ Jan. Obu cɛ, Jan ɛni munuɛ kan wutu ɛti ɛbɩɛ ókúmu Nyati ebi ɛni puɛnɛ mu ɛni bebɛlige ɛniɛ bɔ̃.

²⁹ Akpan-enɛɛ fɛɩn-ɛ ti amanɩɛɛ Jan boɛ, kprɩ ɛti lî: Nyati owu ɩja ɔmu nɩlnɩ nɛnɛ batɛm tuun lapode puɛnɛ frɛ bɔ̃bɔ kprɩ ɛti kɔ̃ ɛke ɩɛ. ³⁰ Farisɩɛn lɛɛ auleyiye puɛnɛ ɛniɛ ɛke ɔnɔ̃ kɔ̃, nana nukpɔ̃rɩnɩ wojuɛ Nyati tite te ɩɛ ɩ nɛkprɩmɩnɩ kpan ɛlɩ nɛnɛ batɛm.

³¹ Ebɩɛnɛɛ bɔ̃ mɔ̃ɔ akpan akpasua obuɛnɛ mɔ̃hunku e? Ebɩɛnɛ tasu nididení? ³² Dɩkɩ: nitêni fɩnɩ ewɩ tɩtɩ ɛni ku ei ngbaru bɛ nkɔ̃ ɔgbugbɔ mu tɛɛ nakan uku mine ɛti lî: <Rêhe rire-mukpi eji rɔ̃tu nɛfɛ ɛni bɔ̃ fobuní, obu cɛ fóbúmíní; rêhe lu uou eji, obu frɛ fótómíní mutu>.

³³ Heni-heni muɛ, Jan Batis ɩɛ, lɩhɩmu mbɔ̃ namu, ɔno mulɔ̃, enɛɛ fakan-ní lî: angɩni bubɔ̃ nónɩ mu. ³⁴ Gba, Kpan ɛni Wɩɛ ɩɛ, nɛhɩ mbɔ̃, nkɔ̃ mulɔ̃, obu frɛɛ, fakan-ní lî: <Dɩkɩ: enɩnɩɛ, ɩɛ ɩɛ ɔnɔ̃ enɛɛ ɩ ɔnu juma, eseji enɩni anuan-enɛɛ, enɛɛ ɩ lapode puɛnɛ ɩɛ unɩ puɛnɛ.> ³⁵ Enɛɛ dɩnɩ an lî: akpan-enɛɛ fɛɩn-ɛ dɩ rɩɛ nawrɛ tasuɛ, nɛnɩni lî nite nunɔnɩɛ, enɛɛ ɩnyaku ɔnu woju gbein.>>

Wraka yi nkɔ̃ ɛni woju

³⁶ Nu nkɔ̃, enɛɛ Farisɩɛn nkɔ̃ ra Jesi ɛni bɔ̃ ɩɛ enɩni tɛ lɛ̃ bɔ̃ɔ̃ mu nɩɛnɩ mbɔ̃. Jesi tɩa uku tɛɛ, enɛɛ nukuní ei nɛhɩnɩ mbɔ̃. ³⁷ Lɩpɛ muɛ, bɛ yi nkɔ̃ ɛni ɩ wraka yiɛ nɔ̃ ebɩɛ mu. Niti lî Jesi nɔ̃ Farisɩɛn obu ɛni tɛ nɛhɩ mbɔ̃, enɛɛ nucu sace mindi namu kɔ̃ ɛni nkɔ̃ broma mu kule lukpawɩ nkɔ̃ muɛ ni ɩpɛ. ³⁸ Nuho lugban tɛɛ, enɛɛ nɩsɛ Jesi ɩka nuwan bɔ̃mu nkɔ̃tu mutu nukuni mítédí ɩka ɛti bɛ nkɔ̃ ɩne ruho nititi ei, eseji bɛ namumanɩ ɩka frɛ. ɔnu egeɛ, enɛɛ nunyu sace mindie neeme nukukuni ɩka ɛti.

³⁹ Farisɩɛn ebi ɛni si Jesi ɩpɛɛ ɩdɩ wojuɛ yiɛ nɛlɩɛ nuɛ, enɛɛ nakan nuhun-nuhun lî: <<Lɩ fɩnɩ kpan obu ɩ Nyati numuti-ɛti pu ɛkɛɛ, bɛ ntu nedɩ yi obue nɛkɩn-nɩɛ ɛni lî tɛ nkɔ̃ an; ntu nedɩ an lî: wraka yi.>> ⁴⁰ Lɩpɛ muɛ, enɛɛ Jesi nakan iyêni lî: <<Simɔ̃n, mehi mɩkan woju nkɔ̃ miyêfu>>, bɛ Simɔ̃n nɩnɩ: <<Éyiye pu, kan meti!>>

⁴¹ Jesi já cú, enɛɛ nakan iyêni lî: <<Kpan nkɔ̃ lu nɔ̃ akpan aanu ɛti. Nkɔ̃ ɛniɛ, sika fandi ya eeneɛnɛ kɔ̃, enɛɛ nkɔ̃ frɛ ɛniɛ ɩ sika fandi abruanuɛnɛ kɔ̃ cɛ. ⁴² ɛni nákân-mɩnɩ sika ɛni bɔ̃ nɛwení lue, enɛɛ kpan ebi cu nkɔ̃ lue fuɔ nɛnɛ. Bɛ mɩnɩ: nɛnɛ aanuɛ, ɔfɔ̃nɩ ɔɔɔɔ kpan ebi ɔ̃kɔ̃ anuan e?>> ⁴³ Enɛɛ Simɔ̃n buani mu lî: <<Mɛdɩkɩ sun-ɛ, bɛ nkɔ̃ ebi ɛni ɩ ɩkɩɛ nkɔ̃ ɛti bɛ nucu nufuɔnɩɛ.>> Enɛɛ Jesi kan yeni lî: <<ɔnu cɔ̃ wɛɩnɩ fubua mu.>> ⁴⁴ Nudu nunyuku nukprâ yiɛ, enɛɛ nunu ɛti nɩkan niye Simɔ̃n lî: <<Dɩkɩ: ɛfɩnɩ ɛbɩɛ mi muhɔ̃kɔ̃, fótómu mindi mɔ̃yúyumu ɩka ɩ. Yi obue fɛdɩkɩɛ ɛke, nɔ̃cɩ ɔnu mítédíɛ nɔ̃yuyumu ɩka ɩ, enɛɛ nucu ɔnu íne ruho nititi ei. ⁴⁵ Fágbâmu asuain frɛ, enɛɛ, ɛnɛ ɛke, bɔ̃nɩ ni nuho ɛbɩɛ, ámuma namumamu ɩka tuun bɔ̃ bɛ ɩɛ oku kɔ̃. ⁴⁶ Eseji fókúkumu sace mindi íne mu, enɛɛ nukukumu sace mindi ɩka. ⁴⁷ Obu remuɛ, makan miyê-fu lî: enɩni woju un mrumruɛ nɩlɩ bɛ Nyati cu fuɔnɩɛ, enɛɛ tu bɛ nunyaku ɔ̃ɔ̃ɔ̃ ɩkɩ obu ɔmu ɛti kɔ̃ nɔ̃. Kpan obue enɩni woju un-ɛ nkɔ̃ nkɔ̃ watigee ɛke, enɩni ɔ̃ɔ̃ɔ̃ɔ̃ nunyaku Nyati rirɛɛ ɩnya ine kɔ̃kɔ̃.>> ⁴⁸ Lɩpɛ muɛ, enɛɛ nunu ɛti nɩkan niye yiɛ lî: <<Dɩkɩ: mɔ̃nyu ɛfɩnɩ woju un-enɛɛ fɛɩn mítiti ei.>> ⁴⁹ Nɩkan kɔ̃, enɛɛ akpan-enɛɛ fɛɩn-ɛ nɛhɩ mbɔ̃ ɩpɛɛ, nɛsisi numu ei ɩkan lî: <<Enɛ obu ɛke ebɩ bɛ nukpu ɛni bɔ̃ nkɔ̃nyu kpan ɛni un-enɛ frɛ bɔ̃bɔ̃ netiti ei?>> ⁵⁰ Lɩpɛ muɛ, enɛɛ Jesi kan ye yiɛ lî: <<Téɛ fucu fitemu ɛtɩɛ, ɔcufu íne nkuan. Gbake a lukpomu teyɔ̃ mu.>>

Eyiɛnɛ nkɔ̃pu Jesi egeɛ ɛni woju

8 lha antɩɛ, enɛɛ Jesi nu ɛti nɛsɛ ebi ɔ̃kɔ̃ ɩɛɛ tɩtɩɛnɛ mu ubo Nyati ebi ɛni amanɩɛɛ. Lɩpɛ muɛ, bɛ ɔnu akpan ndɩɔ̃ ewɩ aanuɛ nɔ̃ ɩɛɛ ɔnu ɛɩn. ² Eseji eyi tukɔ̃ frɛ ɛni nkɔ̃ mu elefe bubɔ̃ un-un nkɔ̃ mu bɛ nibe nunyaku ei ɩɛ elefe frɛ ɛni ɩ anuma-anuma nyu bɛ nubɔ̃nkɔ̃, nɔ̃ ɩɛɛ ɔnu ɛɩn. Eyi obuɛnɛɛ, kɩ nkɔ̃ mu elefe: Mari ebi ɛni ɩ Madala ebi mu yi ebi ɛni nibe bubɔ̃ un-un nkɔ̃mbu nunyaku ei muɛ, ³ Janɩ ɛni ɩ Erɔ̃d ɔ̃kɔ̃kan akpra-ɛti pu ebi ɛni nɩraní Kusaa ɛni yiɛ, Susanɩ ɩɛɛ eyi elefe kpanjang-balɔ̃ ji. Nɛnɛ obuɛnɛɛ, nucuní nɛnɩni ɔ̃kɔ̃kan bɛ nabukaní Jesi ɩɛɛ ɔnu egekpu puɛnɛ.

Wutu akpasua aanlaa ɛni woju

⁴ Nu nkɔ̃ ɛni akpan okpo-okpo nkɔ̃ ebi-ebienɛ fɛɩn mu nya ɩ he Jesie, enɛɛ nucu nyandra mu owu nkɔ̃ nakan lî: ⁵ <<Mbɔ̃tu pu nkɔ̃ nyé á notu mitin ewɩ ɔnu ejikpɛ mu. Mitin ewɩɛ nkɔ̃ nɩcɛn ɩ nɩhaa, enɛɛ tukɔ̃ ku atingbre bɛ akpan ya ɛti, eseji ruwaru frɛ kpukpu ɩ. ⁶ Elefe frɛ kú mbobu cɔ̃, enɛɛ ɩlɩau nya gbein. Gba, ɛni néhémíní mindi nájá nɔ̃cúmíní ɛbúbɛmuɛ, enɛɛ nɩhɩhɛuní ei nuní fɛɩn. ⁷ Elefe frɛ kú cɔ̃ saka-saka mu, enɛɛ dodu ba frɛ ɩ nkɔ̃ ɩn mɩmɛfu nɛnɛ wuwou nɛnɛ. ⁸ Enɛɛ elefe ɛke ku wutu namu ɛti bɛ ɩlɩau rurur ɔ̃kɔ̃ ja nu tuun nurun-ní ewɩ ya-ya.>>

Jesi ukufue, enee nupu etu kan lã: <<Kpan fein-ε la ritu éni bõ etie, be niti.>>

ጋጋጋ tu be Jesi ucu nyandra mu ikan owue

⁹ Lã Jesi la numuti eie, enee ጋጋጋ egekpu puene butuni éni bõ notu nyandra mu owue nikaan éni nuwan neyê nene. ¹⁰ Enee nakan niyê nene lã: <<Nefe eke, Nyati ጋጋጋ enini ebie éni wojuene anyaku gbein fñnyñí numu. Nene obuene énie, ጎጎጎ ጋጋ, nana fein etê nyan-dra mu. Heni-heni mu, nunuwu nata nene woju, obu ce nídimíní nu; ritu nó nene etu netiní, obu ce nónyumíní numu. >>

Wutu akpasua aanlaa éni nyandra mu owue éni nuwan

¹¹ <<Gbake, ki nyandra mu owue éni nuwan: mitin ewie, enee li Nyati owukan lubuoε. ¹² Atingbre ebi éni mitin ewie kue, enee li akpan-eneε iti owukan lubuoε be ጋጋጎ Anguni ie ጋጋጋ anyaku ei ጋጋጋ luboluwu mu te lã. ጋጋ, lã núcúmíní te nitémíní etu núcúmíní ጋጋጋ íne nkuan. ¹³ Mbobu cõጋ mitin ewie kue, enee li akpan-eneε iti owukan lubuoε be ጋጋጎጎ ጋጋጋ woju rire mu nekpi, sake nútumíní úጋጋ nene luboluwu mu, nana nu waalɔ ceε nucuní té nitêni etu. Gba, ጋጋጎ gbredi kã ihe neneε, be ጋጋጎ lã néciní owukan lubuoε nálaní ei. ¹⁴ Cõ saka-saka ebi éni mitin ewie kue, enee li akpan-eneε iti owukan lubuoε nunja-nunja, sake ጋጋጎ ulε, be mítédibi, sika egebe lã nikin-nikin ጋጋጎጎ éni li wutu etu ébi éni wojueneε emε nene be owukan lubuoε úkpu idi juma ጋጋጋ luboluwu mu te. ¹⁵ Gba, wutu namue mitin ewie kue, enee li akpan-eneε iti owukan lubuoε be lyên luboluwu ei unyu ukân ጋጋጋ kunkpulጋጋ. Lipe muε, be lka ጋጋጋ nene i ጋጋጋ mu fíní lã mitin lka unyu ei wutu be urun ewi k pangbalጋጋ eke.>>

Kanie éni nyandra mu owue éni woju

¹⁶ Jesi nũ etu nakan ji lã: <<Kpan útu kanie úcu ítemu sonu, elefe mu kofa nuwan; entu nucu nitêni amekε lã kpan fein-ε uho lugbaan edi epe. ¹⁷ Diki: woju ጋጋጋጋ ጎጎጎ éni un ei be bõ ínya gbein kpan ídi nu. Eε, asure mu woju ጋጋጋጋ ጎጎጎ éni bõ ínya kpan ídi an. ¹⁸ Obu remue, nyuní íne mu éni ጋጋ nefinu lã fitê fitiní Nyati éni owukan lubuoε etu. Diki: kpan fein ebi éni nyu enuie kan ጋጋጋε, Nyati ጋጋጋጎ ji yoku mu. Gba, kpan fein ebi éni ጎጋጎú ákân-mu ጋጋጋε eke, luwie frεε nelε téε, Nyati ጋጋጋጎ yanyaku ei.>>

Akpan-eneε Jesi ubu ጋጋጋ lugban puene tasuε éni woju

¹⁹ Jesi nó lipe, enee eniyia lã ጋጋጋ makplene i éni bõ eduni nu. Gba, éni akpan bubue tuun sen i remue, nókpu núbጋጋfumíní. ²⁰ Lipe muε, enee kpan kã kan yeni lã: eniyia lã ጋጋጋ makplene ie nó gbein te ጋጋጋጎ éni bõ eduni nu. ²¹ Jesi ija ucue, enee níní: <<Kpan fein-ε li

emuni yia lã emuni makplε, enee li kpan fein-ε iti Nyati éni owukan lubuoε be un ei etie.>>

Mra lã edifaa Jesi terue éni woju

²² Nu nጋጋ, Jesi yá di lua nጋጋ mu lã ጋጋጋ egekpu puene ein, enee nikan niye nene lã: nutu níténí die nání ege te, be heniheni mu nutuní bu nahaní. ²³ Lã nahaníε, enee neke mung. Lipe muε, enee edifa pi dikpe mra nala utu mindi ubu uku lua mu be numlaní lkaulጋ. ²⁴ Éni ጋጋ ጋጋ, ጋጋጋ egekpu puene j́ bõጎጎ, enee nowrúni ikan lã: <<Nyጋጎ, Nyጋጎ, diki: rohu!>> Ninye etie, enee nubጋጎ edifaa lã mraa be lã cõ fein pi tiin. ²⁵ ጋጋጋ egeε, enee nakan niyê nene lã: <<Nጎጎ té anyamu ei etu naa?>> Owue seε, tú woju á ጋጋጋ egekpu puene íne mu, enee la frε nowo nene be nakan-ní nene bibi mu lã: <<ጋጎጎ kpan li obu éni ikan owu be mra lã edifa frε ጋጋጋ ifelu e?>>

Kpisi nጋጋ éni anguni bubጋጋ ጋጋ muε éni woju

²⁶ Jesi lã ጋጋጋ egekpu puene ein nó Galile wutu lugbuε etu té die, enee a ku Jerasení wutu lugbuε etu. ²⁷ Lã Jesi ru wutu lãε, enee ebie mu te kpan nጋጋ éni anguni bubጋጋ yikue nya nehi ጋጋጋ anti lipe. Kpan obue, emε lube éni núcጋጎ trale. Eseji nánya i lukpomu nâ nódጎጎ sanko mu. ²⁸ Nidi Jesi nuε, enee ጋጋጋጎ be nupi wutu ጋጋጋ lka mu negbe nikan lã: <<Jesi, efeε filli Nyatiε ጋጋጋ woju-woju fein íne etie éni Wie, emi woju? Mጋጋጎጎ, dedímu gbrel!>> ²⁹ ጋጋጋ tu be kpisiε nakan ጋጋጋ, enee li fíní Jesi nakan iyê bubጋጋ un-ε lã: nጋጋ ambu mu nínýá i. (Diki: nu dጋጋጎ muε, ጋጋጋ bubጋጋ ipi kpisiε etie, be nóboní kጋጎ nókuní ngbraka frε amekε lã népi ete cõ nጋጋ. Obu frε ጋጋጋጋ, nunyu neeme nububuu ei be bubጋጋ un-ε epetuni íne nánya i nâ nódጎጎ cõ hehe mu.)

³⁰ Lipe muε, Jesi búጎጎ lã nitê nuraní, enee níní uraní “Mrumru”. Heni-heni muε, anguni bubጋጋ mrumru kã li obue yiku kpisiε. ³¹ ጋጋጋ mu lipeε, enee bubጋጋene ጋጋጎጎ Jesi lã útu nene nihámíní gbredi cõ lkuε te.

³² Lipe muε, ngbroggo k pangbalጋጎ nó kukumu kendeiin nጋጋ éni ጋጋ anti luwie etu nehi mbጋ, enee bubጋጋene ጋጋጎጎ éni bõ ጋጋጎ nene n+a ጋጋጎጎ ngbroggoεene mu, be nutu nene ጋጋጎ mu ጋጋጎ. ³³ Heni-heni mu nጋጎጎ kpisiε mu nnyaní ei, enee na nጋጎጎ ngbroggoεene mu ጋጋ kukumu etu kpukpobu ku ecijie dikpe u fein.

³⁴ Akpan-eneε nasisan ngbroggoεeneε idi obue seε nuε, enee ye ne a ebi lã mpuεene mu bo ጋጋጎ amanie.

³⁵ Lipe muε, akpan nyá nehi ukprá wojuε seε. Nukuní cõ Jesi ጋጋ lipeε, enee nidiní kpisi ebi éni anguni bubጋጋ ጋጋ mu nya iε nu éni pi ete Jesi lka mu, trale ጋጋ rire, eseji munu mu frε ku ei wainb, be la pi nene nuhun. ³⁶ ጋጋጎ mu lipeε, enee akpan-eneε ጋጋ wojuε nuwaan de lã te li be bubጋጋene ጋጋ kpisiε mu nya iε éni woju aka ye nene. ³⁷ Lã Jerasení wutu lugbuε éni akpan-eneε ti owu obue,

enee nene feɪn ɲɔgɔɲɔ́ Jesi éni bɔ́ anya ɪ ɲɔɲu wutu lugbuɛ etɪ ambe la ɪɔkɔɪ ɛpi nene nuhun. Lɪpe muɛ, heni-heni mu Jesi sê ege naya di lɪaa mu ɪã +a. ³⁸ ɔnu mu lɪpɛɛ, enee kpɪsɪ ebi éni angɪni bubɔɲɛnɛ ɲɔ mu nya ɪɛ ɲɔgɔɲɔ́ éni bɔ́ ɲɔɲɔni n+a ɪɛɛ ɲɔɲu ɛɪn be ɲɪkɔɲɔɪ ei nɪkan niyeni ɪɔ: ³⁹ <<Se ege a lukpomu he ɔfu puɛne ɪã fákan woju ɪɔku obuɛ Nyatɪ ɪɪ tufuɛ fóku nene.>> Enee heni-heni muɛ, kpɪsɪɛ se ege a be bo owuɛ Jesi ɪɪ tunɪɛ éni amanɪɛ se ebɪɛ mu neeme.

Jairus wɪɛ ɪɛɛ yi ɲɲɔ mbuo ukue éni woju

⁴⁰ ɔɲɔ́ Jesi se ege te die, enee dedekuɛ neemeɛ ɲɔ die numu lɪpɛ ɲɔkɔɲɔ́n-ɪɛ a buan-ɲɪ. ⁴¹ Lɪpɛ muɛ, be kpɪsɪ ɲɲɔ éni nɪraní Jairus éni ɪɪ eyia-ɲɔ́ éni ine-ɛɪɪ puɛ ɲɔ́ lɪpɛ ɪɛ. Lɔ́ ɲɪɪ Jesi nuɛ, enee nuku ɲɔkɔɲɔ́ ɪ ɲɔɲu ɪɔka mu ɲɔgɔɲɔ́ éni bɔ́ n+a ɛɪnɪɪ tɛ, ⁴² ambe ɲɔɲu wɪ yi luwɪ éni ɪɛ mulu ndɪɔ ewɪ aanu be ɪɪ ɲɔɲu wɪ ɲɲɔ kukɔkɔɲɔ́ nohu. Enee heni-heni mu Jesi ɲɔ atɪngbre be nahaní.

Aauɛ nahaa, enee akpan mɪɪmɪɪɪɪ frɛ ɲɔkɔɲɔ́ɪ tuɲɔn nofouni ho frɛ ɲɔɲɔ. ⁴³ Lɪpɛ muɛ, be yi ɲɲɔ éni mbuo uku bie mu tuɲɔn ɪɛ mulu ndɪɔ ewɪ aanu neemeɛ frɛ ɲɔ́ akpan ebɪɛnɛ agbra ɪɛ. Yi obuɛ, néɛɛ ruɲkpaɪ puɛnɛ ɲɲɔku ɲɔ́ɲɔɲɔ ɲɔɲu ɲɔɲɔkan ɪ neeme tuɲɔn ɲɔɲɔ́ ɔ́kpɔ́ ɔ́bɔ́ɲɔ́n-mɪɪɪ. ⁴⁴ Éni ɲɔɲɔ́nɔ́ atɪngbre ɛɪɪ nahaníɛ, enee ɲɪɛɛ Jesi ege ɲɔɲɔ́ mu ɲɪkɪɪ ɲɔɲu tralɛɛ numuti bɔ́ be ɪɪ mbuoɛ nokunɪɛ ce re. ⁴⁵ Lɪpɛ muɛ, enee Jesi nobutu ɪɔ: <<Ebɪ kɪn-mu?>> Enee akpan feɪn ɲɪɲɪ éɪɪmu nene be Pɪɛɪ nakan iyêni ɪɔ: <<Nyɲɔɲɔ, fedɪ nu éni akpan ɲɔɲɔ mu nabubuanfu brebe obu ɪã fobutu kpan ebi éni kɪnfu?>> ⁴⁶ Enee Jesi ɲɪɲɪ: <<Kpan ɲɲɔ ɛɪɪ piin ɛkɪɲ mu. Dɪkɪ: mɔ́ɲɔ́yɔ́ numu ɪɔ: mbasi ɲɔɲɔ́mu mu anya.>> ⁴⁷ Yi obu ɪɪɪ nu éni wojuɛ ɲɪɪɛ anya gbein-ɛ, enee rɪɪɪɪɪɪ mu ɲɪɛɛ Jesi anti nuku ɲɔkɔɲɔ́ ɪ be, akpan feɪn anti, nakan ɪɔ te pi be ɲɪkɪɪ-ɲɪ ɪɛɛ ɲɔɲu ege ɔ́ɲɔɲɔ́ ɲɔɲɔɲɔ́ ngbo ɛɪɪ lɪpɛɛ éni woju niyêni. ⁴⁸ Lɪpɛ muɛ, enee Jesi nakan iyêni ɪɔ: <<ɔmu wɪ namu, téɛ fucu fitemu ɛɪɪɛ ɲɔɲu fɔ́ɲɔ ɲɔɲu íne nkuan. Nye ɛɪɪ a ɲɔɲu aau teyɔ́ mu.>>

⁴⁹ Jesi nakan owu y+ala numuti ei, enee kpan ɲɲɔ i nakan iyê eyia-ɲɔ́ éni ine-ɛɪɪ puɛ ɪɔ: <<ɔfu wɪ ebi uo; dedí éyiye puɛ gbɛɪ ji!>> ⁵⁰ Owuɛ ɲɪkaan, Jesi tí, enee nakan iyê ine-ɛɪɪ puɛ ɪɔ: <<La nudowofu! ɔfu té ɲɔɲɔ́mu ɛɪɪ ce; wɪɛ ɲɔɲɔɲɔ.>>

⁵¹ Nahaní ɲɲɔ nukuní kpɪsɪ ebi éni tɛɛ, enee Jesi de Pɪɛɪ, Jan, Jak ɪɛɛ wɪɛ ɲɔɲu bɔ́ ɪɛɛ eniyia be ɲɔɲɔ́nɪ lugban tɛ; ɲɔ́tɔ́ kpan lefe ɲɔɲɔ́ ɲɪ ɔ́hɔ́ tɛ. ⁵² Lɪpɛ muɛ, be akpan feɪn ɲɔɲɔ́ muɲu uku bɔ́ lúpu, enee Jesi nakan iyê nene ɪɔ: <<Dɔ́ɲɔ́mɪɪnɪ muɲu! Wɪɛ úómu; munɔ neke.>> ⁵³ Nɪkan ɲɲɔ, enee ɲɛfɪɪɪnɪ ambe ɲɪɪɪnɪ an wɛɪnɔɲ ɪɔ: wɪɛ uo. ⁵⁴ Enee Jesi nyu wɪɛ bɔ́ be gbɛ akpumu kan yeni ɪɔ: <<Yi luwɪ, ɲɔ wutu nye ɛɪɪ!>> ⁵⁵ be heni-heni mu ɪɪ wɪɛ ho se ege i ɲɔ wutu nye ɛɪɪ. Lɪpɛ muɛ, enee Jesi kan ye wɪɛ ɲɔɲu puɛnɛ ɪɔ: nutuní ambɪ mbɔ́ ɪ. ⁵⁶ Obuɛ sɛɛ, tú woju á

wɪɛ éni puɛnɛ íne mu, enee Jesi blan nene ɪɔ: ɲɪɪɪkan-mɪɪnɪ ɲɔɲu woju ɲɪɪɪɪmɪɪnɪ kpan ɲɔɲɔɲɔ.

Akpan ndɪɔ ewɪ aanuɛ éni ɔ́ɲɔpu woju

⁹ Nu ɲɲɔ Jesi sí ɲɔɲu akpan ndɪɔ ewɪ aanuɛ yíá, enee tu nene ákura ɪɛɛ ɲɔɲɔɲɔ́ angɪni bubɔ́ feɪn ɛɪɪ, es-ɛɪɪ ɪã ɲɔ́tɔ́nɪ lu anya ɪ akpan rɪɪɛ frɛ. ² Lɪpɛ muɛ, enee ɲɔɲɔ́pu nene éni bɔ́ na noboní Nyatɪ ebi éni amanɪɛɛ, esɛɪɪ ɲɔɲɔ́ɲɔ́n-ɲɪ lu puɛnɛ. ³ ɲɔɲɔ́ aau muɛ, enee notu nene fɔ́ nɪkan ɪɔ: <<Aauɛ fahaníɛ, dɔ́ɲɔ́mɪɪnɪ ɲɔɲɔ́ ɲɔɲɔɲɔ. ɛɛ, dɔ́ɲɔ́mɪɪnɪ kpama, keteku, mbɔ́ ɪɛɛ sika. Kpan ɲɔɲɔ́ ɲɪɪɪɪɪɪ tralɛɛ ɛɪɪɪ lefe frɛ. ⁴ ɔ́ ɲɔɲɔ́ɲɔ́ fɪha fukuní ɲɔɲɔ́ lugban kɔ́ isike ɲɛfɛɛ, be ɲɔɲɔ́nɪ lɪpɛ tuɲɔn ɲɔɲɔ́ ɪã oku nuɛ fɔ́ɲɔ́nɔ́ lɪpɛ fɪnyaní ei fɪhaníɛ. ⁵ Alɪ fɪha fukuní ɲɔ́ kɔ́ ɲɔɲɔ́ kpan ésíkemɪ ɲɛfɛɛ, be kɪkeuní mɪɪpɪpuɛ ɲɔ́ ɲɛfɛ ɪɔkaa kuní nene ɪ nyaní ei aní. Obuɛ, enee yeyê ɪɔ: Nyatɪ éni tebibɛɛ ɲɔ́ nene ɛɪɪɛ ɲɔ́.>> ⁶ Heni-heni mu egekpu puɛnɛ á, enee ɲɛɛɛ ebi-ebi ubo Amanɪɛ Namuɛ uku akpan, esɛɪɪ ubɔ́ɲɔ́n lu puɛnɛ frɛ.

Mítédíɛ eteɪ pu Erɔ́d ɲɛɪɛ éni woju

⁷ Owuɛnɛɛ Jesi ɲɛɪɛ, Erɔ́d ebi éni ɪɪ Galile wutu lugbuɛ éni eteɪ puɛ tí ɲɔɲu amanɪɛ, enee woju sɛn-ɲɪ bubɔ́ ɪ. Dɪkɪ: akpan elefe nakan ɪɔ: Jan Batis ɪɪ obuɛ ɲɔɲu lu uou mu enye, ⁸ elefe ɲɪɲɪ yɛɪɪ Nyatɪ éni numuti-ɛɪɪ pu Eli, enee elefe frɛ ɲɪɲɪ yɛɪɪ Nyatɪ numuti-ɛɪɪ pu lefe ɲɲɔ ɪɪ obuɛ ɲɔɲu lu uou mu enye. ⁹ Lɪpɛ muɛ, Erɔ́d ɛke nakan ɪɔ: <<Jan obuɛ, ɲɔɲɔ́ɲɔ́ muɲu ɲɪɲɪnɪ íne! Be gba, ɲɔ́ɲɔ́nɔ́ kpan tasu íné nanya brebe obu ɲɪ e?>> Lɔ́ nu lɪpɛ be nahaa, enee ɲɔɲɔ́juɪ éni bɔ́ nabɔ́an mu ɪɛɛ Jesi ɛɪɪ.

Akpan akpɪ eeneɛ Jesi tu mbɔ́ ɪɛ éni woju

¹⁰ ɔɲɔ́ ɔ́ɲɔ́pu pu ebɪɛnɛ se ege ɪɛ, enee nidení ɲɔ́ naní tɛ éni wojuɛnɛɛ sɛɛ aka nukuní Jesi. ɔɲu egeɛ, enee ɲɪɪɛ nene be ɲɪjaní rɪɪɛ nuɲɔ́ naní ebɪɛ ɲɪraní Bet-saidaa ɲɔɲɔ́mu. ¹¹ Dedekuɛ unyɔ́ numu ɲɲɔ, enee nye ɲɔɲɔ́pu nene lha ɲɲɔ́ ihe ɲɛnɛɛ, enee Jesi de nene be nobo Nyatɪ ebi éni Amanɪɛɛ uku nene, esɛɪɪ ɲɔɲɔ́ɲɔ́n akpan-ɛnɛ feɪn-ɛ lu ɲɔɲɔ́nyuɛ frɛ.

¹² Gba, ɲɔɲɔ́ nu ɲɛɪɪ ruwa muɛ, enee ɲɔɲu akpan ndɪɔ ewɪ aanu ebɪɛnɛ ɲɔ́ ɲɔɲɔ́nɔ́ nakan iyêni ɪɔ: <<Nyɲɔɲɔ, ébɪɛ runɲɔ, ɲɔɲɔ́ ɲɔɲɔ́ ɲɔ́nɔ́! La dedekuɛ ɪ á ebi ɪɛɛ mpɪ ewɪɛnɛɛ ɲɔ́ rɪɪɛ-rɪɪɛɛ mu ɲúɲu bela-ɲɔ́ ɪɛɛ mbɔ́ bɔ́ apa ɪɛ.>> ¹³ Enee Jesi kan ye nene ɪɔ: <<Nefɛ ɲɔɲɔ́ɲɔ́ tuní nene mbɔ́ ɲɪɲɪ!>> Nɪkan ɲɲɔ, enee nene frɛ nakan-ɲɪ ɪɔ: <<Futufutu eene ɪɛɛ sie ewɪ aanu kpɛɪɪɪɪ ɲɛɛ ɲɔ́ ɛɪɛ ébɪ. O be ɛkefu fuyɔ́ɲɔ́ éni bɔ́ ra rapa mbɔ́ resi akpan mɪɪmɪɪɪɪ obu kɔ́ o?>> ¹⁴ (Heni-heni muɛ, akpan ɛkpɪsɪ ɲɛɛ ɲɔ́ dedekuɛ agbraa nebe akpɪ eene ege). Lɪpɛ muɛ, enee Jesi kan ye ɲɔɲu egekpu puɛnɛ ɪɔ: nutuní dedekuɛ búbuu mu abruanu-abruanu pí ete. ¹⁵ Enee heni-heni mu ɲɪɲɪnɪ fɪɲɪ ɪɔ́ ɲɪkaan ɛke nutuní akpan feɪn pi ete. ¹⁶ Lɪpɛ muɛ, enee gba Jesi de futufutu eene ɪɛɛ sie

aanue han munu enti la Nyati bia be nyu bubuu ei de tu znu egekpu puene lē ede acican dedekue. ¹⁷ Heni-heni mu nicican-ni mbok hún akpan fein í tuun luwu í, enee nise nididení obue kcpu nene tuun niyiyikuní tepe ndio ewi aanu.

Pter éni Jesie nakan l̄: lí Kris-ε éni woju

¹⁸ Nu nno éni Jesi ja rire cu a hehe mu nɔgugɔ Nyati be znu egekpu puene fre nɔ lee znu ein-ε, enee nobutu nene l̄: <<L̄ akpan ubumu te?>> ¹⁹ Enee nakan-ni l̄: <<Akpan elefe níni efe, Jan Batis, enee elefe níni efe, Eli be elefe fre níni efe, Nyati éni numuti eti pu lefe k̄ éni znu lu uou mu enye.>> ²⁰ Nikan-ni l̄, enee Jesi sepu tu nene l̄: <<Be nefe nɔfɔkɔ j̄a?>> Pter ūa ucue, enee nakan l̄: <<Efe, Kris ebi éni Nyati tɔpuε n̄.>> ²¹ Nikan l̄, enee Jesi blan nene kpunkpuls l̄oni ndakan-míní woju obu nideyémíní kpan kɔkɔ.

²² Jesi un̄u etiε, enee nakan ji l̄: <<Diki: fáta éni Kpan éni Wle idi gbre l̄kuls. Heni-heni mue, Juf-ene éni ine-eti puene, tɔyly pu ɔkɔueene lee auleyiye puene yakan l̄: nédímíní woju mu. Lipe mue, n̄uwoní, enee yɔd̄n kɔk munuwu enti etiε, n̄nɔ lu uou mu ninye.>>

Jesi nakan enini egekpu éni woju

²³ Jesi nyépu lubuo eti, enee nakan iyê akpan fein l̄: <<Kpan fein-ε níni n̄kpuumu egeε, be n̄la znu rire pata nua fein nídá znu amia-mu t̄n-ε l̄ n̄kpuumu.

²⁴ Diki: kpan kɔkɔ fein-ε níni kɔkɔ n̄uwuwotu enini nkuaan, n̄uhu, enee kpan fein-ε yohu emini íne etiε eke, yɔcu znu íne nkuan. ²⁵ O be míní: al̄ kpan edi gbrenghi ak+an wutu eti ébi éni rirehe owuene fein esi eȳani numu be ala znu nkuaan eke kpeε, emi woju yanyāni mu e? ²⁶ Diki: kpan fein-ε, emini woju lee emini owukan lubuoene yelini ruhɔkɔ, znu eme Kpan éni Wle m̄sê ege mihi emini éj̄j̄reε mu lee znu b̄d̄ lee znu enti ngbafreene éni éj̄j̄reε mue, m̄lnyakuni munu ei eti l̄. ²⁷ Makan miyê nefe nawre l̄: nefe ebienee funɔn̄í ébie, nɔfu mu elefe énie, b̄d̄ nuh̄míní kraa mu éni Nyati y+anyakumu enini ebie éni woju gbein niεdmíní nu.>>

Jesi éni rireε la gbein-ε éni woju

²⁸ Znu Jesi kan owu obuene kɔk be wue, l̄be nno k̄ sé, enee nide Pter, Jan lee Jak be niya naní l̄fe nno eti l̄ n̄ɔgugɔn̄í Nyati. ²⁹ Jesi n̄ te nɔgugɔ Nyati kɔk ul̄, enee munu nyokuni neeme be znu traleε znu rireε pɔn í tuun nejj̄re uku nunuwu mu. ³⁰ Lipe mue, enee akpan aanu éni lu Mois lee Eliε nya heni l̄pe. ³¹ Nene aanue fre nejj̄rení l̄, enee nedidení numu lee znu ein enini uoue n̄uhu Jerusalem ebi te f̄n̄í l̄ Nyati tite te iε ekeε éni wojue eti. ³² Znu owu obu nesεε, be Pter-ene munɔ n̄ munu mu. Gba, munɔ ice nene í munu mue, enee niduní enini éj̄j̄reε nejj̄reε lee akpan aanue nɔ lee znu

ein-ε nu. ³³ Ud̄n kɔk akpan aanue éni rireε naja ucue, enee Pter ja owukan lubuo cu nakan l̄: <<Nyɔni, ébie runkɔ, já nu! Tu r̄l̄ líji mu kan εentu: ef̄ni nno, Mois éni nno, Eli éni nno.>> (Obue Pter nakaan, núnyumu numu fre kɔkɔ.)

³⁴ Owu n̄ Pter ómu nakan, enee jru l̄kɔpó nno nɔ enti í be noboku nene í. Niduní nu kɔk, enee la pi nene nuhun. ³⁵ Lipe mue, lubuo nno r̄raru jrue erehin te nakan l̄: <<Kpan obuε, enee lu zmu té eti Wle n̄. Nkan owue, be tiní!>> ³⁶ Lubuoε irepuε, enee wie Jesi znu lefe kukukɔ ce. Owu obuε se be znu egekpu puene di nue, nákan-míní znu woju néyémíní kpan lefe kɔkɔ étí nu ebienε mu.

Kpisi luwu nno éni ób̄zɔn woju

³⁷ Znu nu ca be Jesi nɔ l̄fεε eti te ru wutu lee znu egekpu pu εent̄ε ein-ε, enee dedeku l̄kuls í nab̄an-ni. ³⁸ Lipe mue, kpisi nno n̄ nɔnɔ mu te nyépu lubuo eti nakan l̄: <<Éyiye pu, muɔgɔkɔfu, í kpra zmu wle; ūjan kɔkɔ. Nili w̄ luwu nno kukukɔkɔ muruɔ. ³⁹ Diki: kɔk bubu akpasua k̄ ip̄ni etiε, be lí népi wutu nacuan nububɔ, eseji mututu agba neceni tuun akpumu kraa l̄ alan̄ ei. Znu mu l̄peε, be n̄kpukpusu ei neeme. ⁴⁰ M̄ɔgugɔ znu egekpu puene éni b̄d̄ ebe bubu anya í znu mu, enee nélní tuun n̄kɔpó nébémíní.>>

⁴¹ Nikan l̄, enee Jesi nyepu lubuo eti nakan l̄: <<Cee-kee! Nefe obuene, nɔfu té z̄n̄ Nyati eti, eseji f̄h̄míní numuti nno lee znu ein fre. O be míní, nu alabu ji b̄d̄ m̄ɔd̄n lee nɔfu ein m̄ɔny nefe e?>> Enee gba nikan niye kpisiε l̄: nucu wle n̄s̄n̄i. ⁴² Kpisiε ucu wle nehie, enee bubu ti wle la wutu mbasi mu tu nacuan. Lipe mue, Jesi gbé bubu un-ε béni n̄nya í, enee wle buɔ be nucu ni nutu znu b̄d̄. ⁴³ Owu obuε seε t̄u woju á akpan íne mu nakan l̄: Nyati r̄u l̄ku heni tasu.

Jesi nakuatu enini uou lee z̄n̄ énye éni woju

L̄ Jesi di nu éni owuene fein-ε nel̄ε éni íne mue akpan fein nɔkɔkun̄ε, enee nakan niyê znu egekpu puene l̄: ⁴⁴ <<Tení r̄ti ei namu-namu tiní owue mehi m̄kan miyê nefεε: Nyati nehi ula kpan kɔmuc̄ í unyu Kpan éni Wle.>> ⁴⁵ Owu obuε Jesi kaan, znu egekpu puene z̄nȳmu znu nuwan numu ambe Nyati ȳnyu y+anyakumu gbein ȳȳmu nene. Obu ce, la nowo nene éni b̄d̄ nobutuní znu woju.

Riesiei éni woju

⁴⁶ Lipe mue, akpruasi pí egekpu puene mu n̄juju znu mu obuε lu kpan l̄kue. ⁴⁷ Éni Jesi di wojue tu nene nesiní akpruasa aan, enee nyu w̄ luwu nno nyepu eti znu rire be nakan iyê nene l̄: ⁴⁸ <<Kpan kɔkɔ fein-ε, emini íne mu, yesike w̄ luwu kɔk ekeε, be eme kɔkɔ lu obuε nisikemu. Enee kpan fein-ε isikemuε, be Nyati ebi éni tɔpumu mie lu obuε nisike. Diki: nɔfu mu kpan

obue isi rire i anuan-ene feɩn antɩe, be ene li obue nɩli kpan lɔku nuko nene feɩn.>>

⁴⁹ Jesi ɩla numuti eie, enee Jan ja cu nakan lɔ: <<Nyɔni, redi kpan nɔɔ nu ɛni nɔɔ ɛfɩni ɩnee ibe angɩni bubɔ unya ɩ akpan mu. Enee, ɛni nɩse lee ɔru ɛin remue, rɩni nɩdeɩi lɔɔ ji.>> ⁵⁰ Nɩkan lɔɔ, enee Jesi nɩnɩ: <<De-terumɩnɩ! Dɩki: kpan obue ɩnyu nɔɔ juma ɩgbɔ ɩe, be ɔbuka nabuka nefee.>>

Samari ebi nɔɔ ɛni woju

⁵¹ ɛni oku nɩse Jesi yɔɔ yanya ɩ wutu ɛti ɛbie, enee Jerusalem aau woju pɩni ɩne mu be ninye naha. ⁵² Lɩpe muɛ, enee nutu akpan ti cɔ naha. Nukunɩ Samari wutu lugbuɛ ɛtiɛ, enee nanɩ ebi nɔɔ mu lɛ nɛtitenɩ cɔ nitɛnɩ ei. ⁵³ Ebie mu ɛni puɛne iti lɔ Jerusalem li obue Jesi se nahaa, enee nekprɩmɩnɩ ɛti ɛni bɔ nesikenɩ. ⁵⁴ Lɔ ɔnu egekpu pu Jak lee Jan di nu lɔɔ, enee kan ye Jesi lɔ: <<Bɔ robutu lɛ ɔɔ ɛntɩ ie acau nene ɩ naa!>> ⁵⁵ Nɩkan-nɩ lɔɔ, enee Jesi ce munu kpra nene, be kukua nene munu tasu [kan lɔ: <<Li flɩnɩ fidɩnɩ bubɔɔ ti nefee nsibi fɩkan-nɩ owu obue an ekee, be fakɔn-mɩnɩ lɔ. ⁵⁶ Dɩki: Kpan ɛni Wɩe ɛni ieuɛ ie, ɛlɩmu akpan ɔnyu ɔbubu kpee nɩmu bɛmu, nana nɔɔ nkuan ɔcu kpee ni.>>] Nukukua nene munu lɔɔ ɔɔ uwue, enee nununɩ ɛti nahani ebi lefe mu.

Jesi ɛni egekpu woju

⁵⁷ ɛni hɔɔ nɔɔnɩ atingbre ɛti nɩhanɩe, enee kpan nɔɔ nakan iyɛ Jesi lɔ: <<Mɔkɩpufu ege mɩha cɔ feɩn-ɛ fɩhaa.>> ⁵⁸ Nɩkan lɔɔ, enee Jesi kan yeni lɔ: <<Dɩki: gbɔɔ kɔn bela-cɔ, ruwaru fre kɔn ɛntɩ kan ɛni ɩla mu le; Kpan ɛni Wɩe eke ɔkɔn-mu cɔ ɛni itɛ ɩne i.>> ⁵⁹ Nɩkan lɔɔ, enee eseji nɩkan niye kpan nɔɔ ji lɔ: nukɩpɩni ege. Enee kpan ebi nɩnɩ: <<Nyɔni, tumu ɔɔmucɔ mɔ bɔɔ mili ɔmu bɔɔ, lɛ mɛsɛ ege mie mɔkɩpufu ege!>> ⁶⁰ Enee Jesi nakan iyɛni lɔ: <<La akpan-ene nkuan tasue ɔnɔ muɛ ɩ kprɔ nɔɔ puɛne ɛni ɛli woju ɛti. Efe eke a bo Nyati ebi ɛni amanɩe ku akpan.>>

⁶¹ Lɩpe muɛ, enee kpan nɔɔ ji nakan le lɔ: <<Nyɔni, eme eke mɔkɩpufu, sake tumu ɔɔmucɔ mɔ mɔbɔ ɔmu puɛne ɛti pepɩni kraa lɛ mie.>> ⁶² Nɩkan lɔɔ, enee Jesi kan yeni le lɔ: <<Dɩki: kpan feɩn-ɛ ide bɔ uku juma ɛti nedi lha be gba nakprɔ egee, nafatamu ɛni bɔ neli Nyati ebi ɛni kpan.>>

Akpan ndio nɔmbu ewɩ aanuɛ Jesi ɔpuɛ ɛni woju

10 lha antɩ lɩwɩe, enee Nyɔni kpra akpan ndio nɔmbu ewɩ aanu ji de be nɔɔpu nene aanu-aanu nitunɩ cɔ nɩhanɩ ebi lee cɛne feɩn-ɛ ene ɔɔɔɔ fre nɩsee te. ² ɔnu mu lɩpee, enee nakan niyɛ nene lɔ: <<Mitin ewɩene ebe ne naha; jumadi puɛne eke ɛbubuɛmu. Obu remue, gugɔnɩ ejikpe ɔnu bɔɔ dɛ akpan ji kɔ ɔnu juma mu. ³ Nye lɛ fɩnɩ! Dɩki: mɔɔpu nefee flɩnɩ ngbɔnyɔ ɛni naha gbogro agbra eke. ⁴ Nɔɔ aau muɛ, dahan-mɩnɩ

sika, keteku lee ngbabua. Eseji ɔɔtumɩnɩ akpan ɛni ɔrɩraku nɔɔnyu nefee ɩ ɔɔti fre.

⁵ Lugban feɩn muɛ flɩnyanɩe, be fuɔnɩ akpan-eneɛ nɔ teɛ ɩ kan-nɩ lɔ: teyɔ nɔnɔ nɔnɔ ɛni! ⁶ Alɩ teyɔ obu ɩfata nene ɛin-ɛ, be heni-heni mu yɔɔɔn nɔnɔ ɛin. Alɩ ɔnɔ lɔɔ, be bɔ ɔɔɔn-mu nɔnɔ ɛin. ⁷ ɔnu egee, be ɔɔn-nɩ lɩpe, ɩnɩ, nɔnɩ ɔɔ feɩn-ɛ nɔtunɩ nefee. Dɩki: fɩta ɛni juma pu ihe ɔnu luwe. Ee, ɔɔɔmɩnɩ ei desemɩnɩ lugban-lugban.

⁸ Ebi kɔkɔ feɩn muɛ flɩha fukunɩ be nɩsikenɩ nefee, mɔɔ feɩn-ɛ nɔtunɩ nefee ɩnɩ. ⁹ Lɩpe muɛ, buɔn-nɩ lu puɛne lɛ fakɔn fɔkunɩ ebie mu ɛni puɛne feɩn lɔ: Nyati ebi ɛni wojuɛ ie ehe nene. ¹⁰ Alɩ flɩnyanɩ ebi kɔ mu bɔɔ kpan ɛsɩkemu nefee, be nyanɩ ngbaru lanɩ lubuo kan yeni akpan feɩn lɔ: ¹¹ ebie ɛni mɩpɩpu fre bɔɔɔ nɔ nefee lɩkaa, fekikeu nɔkɔkɔ fuku nene ɩ. Obu cee nɔɔ, Nyati ɛni eteie oku owu. ¹² Makan miyɛ nefee lɔ: nɩse Nyati yobɩa akpan feɩn muɛ, nyɩnɩe yehe ebi obu ɛni puɛneɛ yɔkɔ Sodɔm ɛniɛ fre bɔɔɔ.>>

Ebieneɛ ɛkprɩmu Jesi ɔcɩe ɛni woju

¹³ ɔnu egee, enee Jesi nu ɛti nakan ji lɔ: <<Nefee Korasin ebi puɛne, musue lɩ nefɩni! Nefee Betsaida ebi puɛne fre, musue lɩ nefɩni le! Dɩki: mɛli akprua anuma-anuma nɔɔ ebiene mu, enee obu ce fɔnyɔkumɩnɩ luboluwɩ mu. Makan miyɛ nefee lɔ: li flɩnɩ li Tir lee Sidɔn ebiene mu li obue mɩli obu ekee, be bɔnɩ neeme ɔɔɔ nɔnɩ puɛne dɛ fandi cɔn wɔn mratu fre kɔ rire ye lɔ: nɔnyukunɩ luboluwɩ mu. ¹⁴ Obu remue, ɔnɩ Nyati yobɩa akpan feɩn muɛ, nyɩnɩe yehe nefee, yɔru lɔku yɔkɔ Tir lee Sidɔn ebi puɛne ɛniɛ. ¹⁵ Gba, nefee Kapernaɔm ebi puɛne fre, fotutrunɩ lɔ: nefɩni lɔ fite funɔnɩe, Nyati yɔɔ nefee flɩnyanɩ munu flɩhanɩ ɛntɩ e? Dɩki: ɛsi nanaa nɩsi nefee ɩ flɩhanɩ lɛ lɔkuɛ mu te.>>

¹⁶ Jesi ɩkan owu obuene bɔɔ ɩla numuti eie, enee eseji nu ɛti nakan iyɛ ɔnu egekpu puɛne lɔ: <<Dɩki: kpan feɩn-ɛ yeti nefee owukan lubuoɛ, be eme li obue nitimu owukan lubuo. Kpan feɩn-ɛ nɩnɩ nedɩ nefee woju muɛ eke, be eme li obue nedɩmu woju mu. Enee, kpan feɩn-ɛ ɛdɩmu woju muɛ, be Nyati ebi ɛni ɔɔpuɛne li obue nedɩ woju mu fre.>>

¹⁷ ɔnɩ akpan ndio nɔmbu ewɩ aanuɛ se ege ie, rire mu nekpi nene nakan niyɛnɩ Jesi lɔ: <<Nyɔni, ɛfɩni ɩne muɛ, tumu angɩni bubɔene fre bɔɔ nefelu ere!>> ¹⁸ Jesi ɩja ucue, enee nakan iyɛ nene le lɔ: <<Heniheni mu mɩdi Satan nu ɛni nɔnɩ ɛntɩ ɩri flɩnɩ lɔ ɛntɩ ite lee eke. ¹⁹ Dɩki: mɔtu nefee ɔɔmucɔ ɛni bɔ fatafunɩ ɔlun lee sangraun ɛti, eseji lɛ fɩkɔpunɩ ɛfe puɛ ɛni mbasɩe neeme fre. Ee, woju kɔkɔ bɔ ɔkɔpumu nefee. ²⁰ Heni, angɩni bubɔene nefelu nefee ɔtu rire mu nekpi nefee, sake ɛlɩmu obu bɔ fakprɔnɩ bɛmu. Dɩki: obuɛ bɔ ɔtu rire mu ekpi nefee tasue, enee li ɩnee Nyati mime nefee ɛntɩ teɛ.>> ²¹ Lɩpe muɛ, Bubɔ Wɩn tɔ rire mu nekpi Jesi lɔkulɩ, enee nakan lɔ: <<O Bɔ ebi ɛni li ɛntɩ lee wutu ɛni

Nyɔɔɔ, mɔwɔkufu ambɛ, obuɛ futu un ei rɛɛ lɛɛ woju andi puɛnɛ antɛ, fɔnyu fanyaku gbein ewi tutɛnɛ anti edɪ an. Ɛɛ, Bɔ, ɔwɔɔ fuyɔfu, ɛnɛ sɛ ɔwɔ ɛkɛ.>>

Jesi lɛɛ ɔnu Bɔ ɛnɛ ɛni agbra woju

²² Jesi nɔ etɪ, ɛnɛ nakan ji lɔ: <<ɔmu Bɔ ede woju-woju fɛn okumu ɔnku. Kpan ɔwɔ ɛdɪ Wɛ lɔ te ɔwɔ an alɪ ɛlɪmu Bɔ ɔɛ. Kpan ɔwɔ ɛdɪ Bɔ frɛ an alɪ ɛlɪmu Wɛ lɛɛ akpan-ɛnɛ fɛn-ɛ Wɛ yɔfu ɛni bɔ anyaku ɔnu rɛrɛ woju gbein eyɛɛ ɔɛ.>> ²³ Lɔpɛ muɛ, ɛnɛ gba nudu nunyuku nɪkpra ɔnu egekpu puɛnɛ bɛ nakan niyɛ nɛnɛ lɔ: <<Ehe lɪ nɛfɪnɪ ambɛ ɔwɔɔ ɔwɔɔ nɔwɪ mu fɛdɪnɪ woju obu nu. ²⁴ Heni-heni muɛ, makan miyɛ nɛfɛ lɔ: owu obuɛnɛ fɛdɪnɪ nu bɛ esɛji fetinɛ, Nyatɪ numuti-ɛtɪ puɛnɛ lɛɛ gbɛngbi kɔngbalɔ frɛ lɔ ho kɪ etɪ ɛni bɔ edɪ nu, esɛji etɪ, ɛnɛ mbuafuɛ obu ɛlɪmu nɛnɪnɪ.>>

Samari wɪ tɛ namu puɛ ɛni woju

²⁵ Auleyiye pu nɔwɔ nɔ wutu nyɛ etɪ, ɛnɛ ja ɔwɔ ɔwɔ Jesi ɔmu ubutuni lɔ: <<Eyiye pu, lɔ bɔ metɛ melɪ lɛ nkuan ɛbɪ ɛni akɔn-mu owuɛ ɛlɪ ɛmɪnɪ e?>> ²⁶ Ɛnɛ nɪnɪ: <<Owuɛ nimimenɪ nɔ Aule kɔnɔpɛɛ mu tɛɛ, lɔ itɛ ɪkan tɛ? Lɔ fitɛ fitɪ tɛ?>> ²⁷ Auleyiye puɛ ɪja ucɛ, ɛnɛ nɪnɪ: <<Yɔfu Adamanga ɛbɪ ɛni lɪ ɔfu Nyatɛ, ɔfu tɛ neeme mu, ɔfu bubɔ neeme mu, ɔfu mbasɪ neeme mu lɛɛ ɔfu ɔtutru neeme mu, lɛ esɛji fɔyɔfu afuan fɪnɪ lɔ fuyɔfu ɔwɔɔ ɔfu rɛrɛ ɛkɛ.>> ²⁸ Lɔpɛ muɛ, ɛnɛ Jesi nakan iyɛni lɔ: <<ɔnu ɔwɔ wɛnɔɔ fubua mu. Lɪ ɔwɔ ɛkɛ; nkuaan yeɪlɪ ɛfɪnɪ.>> ²⁹ Gba, ɛni auleyiye puɛ ɔwɔɔ owu ɔmuja, nisɛ ege nobutu Jesi lɔ: <<Bɛ kpan ɔwɔɔ ɛni tasu lɪ amuan e?>>

³⁰ Lɔpɛ muɛ, ɛnɛ Jesi ɔwɔ woju nɔwɔ nɔhunku etɪ ɪkan lɔ: <<Dɪkɪ: kɔɪsɪ nɔwɔ nɔ Jerusalem, ɛnɛ sɛ naha Jeriko. Nunya ɔwɔ ɛrɛhɪn-ɛ, ɛnɛ akolo puɛnɛ kuni etɪ gbenɪ ɔnu owu fɛn, juni tuun nu munjɔfu bɛ wɔnɪ la ɪ a. ³¹ Lɪɛ, ɛnɛ tɛyɪɪ pu ɪkɪ nɔwɔ ɔwɔ atɪngbrɛ obu naha lɛ. Nɪdɪ kɔɪsɛ nuɛ, ɛnɛ nɪkɔɪ nɪsɛ nɪlanɪ ei na. ³² ɔnu egeɛ, ɛnɛ tɛyɪɪ-ɔwɔ tɛ ɛni kpan lɛfɛ nɔwɔ frɛ sɛ naha lɛ. Ɛnɛ frɛ nunya lɔpɛɛ, ɛnɛ nɪkɔɪ nɪsɛ bɛ na. ³³ Gba, Samari wɪ nɔwɔ frɛ ɔwɔ atɪngbrɛ obu naha lɛ. Ɛnɛ ɛkɛ nɪdɪ kɔɪsɛ nuɛ, ɛnɛ tɛ buanɪ ei ɪkɪlɔ ³⁴ bɛ nɪtɪ nɔwɔɔnɪ, nɪtɪnɪ lubumuɛnɛ ɪ nukuku rukpa mu fɛn numumɛnɪ ei. ɔnu egeɛ, ɛnɛ nunyɔnɪ nɪtɛ ɔnu kɔngɔ etɪ nɪhan-nɪ ɔwɔ nɔwɔ lɛ nɛlɪnɪ rukpa. ɔnu mu lɔpɛɛ, nɪdadunɪ etɪ tuun bɔwɔ bɛ nu ɔa. ³⁵ Gba, nɪnyɛ nehi nahaa, ɛnɛ nunyaku sɪka nutu kpan ɛbɪɛ kan ɔwɔ bɛ nɪkan niyɛni lɔ: <<ɔwɔ sɪka obu lɛ fɔdadu kpan obu etɪ namu-namu fɔtumɔ bɔwɔ misɛ ege misɛ ɛbɪɛ, lɛ mɔwɔɔ obuɛ ɔnu ege fububu ei jiɛ mɔwɔɔ.>>

³⁶ Jesi ukufuɛ, ɛnɛ butu auleyiye puɛ lɔ: <<Akpan ɛnɛnɪ obuɛ, ɔwɔɔ tasu fotutru lɔ: lɪ kɔɪsɛ nɪlanɪ ɔwɔ ɛni anuan e?>> ³⁷ Ɛnɛ auleyiye puɛ buanɪ mu lɔ: <<Obuɛ

tukunɪ lɛduɛ.>> Lɔpɛ muɛ, ɛnɛ Jesi nɪnɪ: <<Fɪhaa, bɛ lɪ ɔwɔ ɛkɛ lɛ.>>

Mart lɛɛ Mari ɛni woju

³⁸ Jesi ɛni aauɛ naha lɛɛ ɔnu egekpu puɛnɛ ɛnɛ-ɛ, nunya ɛbɪ nɔwɔ muɛ, ɛnɛ nigberu yi nɔwɔ ɛni nɪranɪ Mart-ɛ ɛni tɛ. ³⁹ Lɔpɛ muɛ, Mari ɛbɪ ɛni lɪ Mart ɔnu meyiɛ á pɪni etɛ ɪka mu netɪ wojuɛnɛ fɛn-ɛ nakaan. ⁴⁰ Mart ɛkɛ nece rɛrɛ ba ɪ kɪtuku mu tɛ ɪnyɪ mbɔ. Nunɔ tɛ nunyaa, ɛnɛ nakan niyɛ Jesi lɔ: <<Nyɔnɪ, obuɛ ɔmu meyi lamu ei ɔmu lɛfɛ megige munu ɔwɔ, ɪlɪfu woju ɔwɔɔ e? Kan yeni nɪ nɔbɔkamu!>> ⁴¹ Nɪkan ɔwɔ, ɛnɛ Jesi nɪnɪ: <<Mart, Mart, fɛbɪ mɪtɛdɪ fɪcɛ rɛrɛ ba ɪ woju kɔngbalɔ etɪ. ⁴² Ɛnɛ tasu muɛ, woju-woju fɛn-ɛ nɔwɔ, nɔwɔ kukukɔɔ ɔɛ nobutu ɛni bɔ kpan ɛlɪ. Dɪkɪ: Mari ɛjɪi obu ɛni nya munuɛ ɔwɔ, ɛnɛ obuɛ nɔwɔɛ, kpan ɔwɔɔ bɔ ɔkɔ ɪgbɛmɪnɪ.>>

Nyatɪ ɔwɔɔ ɛni woju

11 Nu nɔwɔ, ɛnɛ Jesi a nɔwɔɔ Nyatɪ ɔwɔ lugbu kɔ. Ɛnɪnɪ Nyatɛ nɔwɔɔ ɔwɔ nukufuɛ, ɛnɛ ɔnu egekpu pu nɔwɔ butuni lɔ: <<Nyɔnɪ, ye ɛrɛ ruɔwɔɔ Nyatɪ fɪnɪ lɔ Jan Batis ye ɔnu egekpu puɛnɛ ɛkɛ.>> ² Ɛnɛ Jesi nɪnɪ: <<Alɪ ɔwɔ fɔgɔwɔɔ, bɛ kɪ lɔ bɔ fetɛ fakan-nɪ: ɔnu Bɔ, tu kpan fɛn sɪpu ɔfu ɪnɛ. Tu kpan fɛn sɪ rɛrɛ ɪ fɪlɪ ɔnu etɛi pu. ³ Tu ɛrɛ ɛrɪnɪ nu nɔwɔ-nɔwɔ fɛn ɛni mbɔ ɪɛ. ⁴ ɔwɔ ɔwɔ un fɔwɔ ɛrɛ. Dɪkɪ: ɛrɛ ɔwɔɔ frɛ, ruɔwɔ woju un-ɛ kpan fɛn ɪlɪ ɛrɛ rufɔwɔ lɛ. Eɛjɪ dala ɛrɛ ɪ gbɛrɪ nudɔkɔɔ ɛrɛ.>>

⁵ Jesi nɔwɔ etɪ nakan lɔ: <<Kɔɪnɪ: you nu mu, nɔwɔ mu nɔwɔ kɔ amɪa bɛ +a anuan nɔwɔ ɛni tɛ nesɛnɪ bɔ lɛkɔɛ ɪkan lɔ: <Amuan, ɛkɛfu fɪhe futufutu ɛnɛnɪ kɔ futumu o? ⁶ Dɪkɪ: yogu iemu you obu, ɛnɛ mɔkɔn-mu luwu ieu ɔwɔ ɛni bɔ mɔwɔnɪ nɛ.> ⁷ Ɛnɛ, alɪ anuan ɛbɪ ɛni nɔwɔ lugban nuhun tɛ nobɔanɪ mu lɔ: nɪlanɪ ei tiinɔ, ɔwɔ ɔwɔ nɔwɔnɪ lɛkɔɛ, bɔwɔ ɛnɛ lɛɛ ɔnu ɛwɪɛnɛ ɛnɛ nɔlanɪ bɛ; bɔ nɔkɔ nɪnyɛ etɪ nɔtumɪnɪ ɔwɔ ɔwɔ frɛ ɔwɔɔ, bɛ ɛmɛ makan miyɛ nɛfɛ lɔ: nɔwɔ mu kpan obu ɛni lɛkɔɛ nɔwɔ ɔwɔ lɔpɛ ɔwɔɔ kɔɪtɪ mu ɔwɔ, ⁸ ɔwɔ tuun anuan obu yenye etɪ ɔwɔnɪ obuɛ nobutuɛ. Ɛnɛ, alɪ nutunɛ, bɛ ɛlɪmu ɛni nɪlɪ anuan namuɛ bemu; nana gbɛɛ anuan obu nedɪnɪ kɔɪtɪ muɛ remu.

⁹ Ɛni nɔwɔ, bɛ makan miyɛ nɛfɛ lɔ: butunɪ, Nyatɪ ɔwɔ nɛfɛ; jujunɪ, nɔwɔ fidɪnɪ nu; ɔwɔnɪ, nɪfɪn nɛfɛ. ¹⁰ Heni-heni muɛ, kpan fɛn-ɛ ubutuɛ, Nyatɪ utunɪ; obu frɛɛ ujujuɛ, ɪdɪ nu; esɛji obuɛ ɔwɔɔ, nɪfɪn-nɪ lɛ. ¹¹ O bɛ mɪnɪ: nɔwɔ muɛ, ɛbɪ ɔnu wɪ yobutuni sie bɛ ɔwɔɔ ɔwɔ yalanɪ ɔnku e? ¹² Ɛbɪ ɔnu wɪ yobutuni karu ndi bɛ ɔwɔɔ sangraun yalanɪ ɔnku e? ¹³ Dɪkɪ: nɛfɛ akpan ɛni nuhun bin nɛfɛɛ, fidɪnɪ owu anamu an fɪde futunɪ nɔwɔ ɛwɪɛnɛ, bɛ fidɪkɪ nɔwɔ Bɔ ɛbɪ ɛni nɔwɔ ɛnɛnɛ nanaa, ɛnɛ bɔ ɔwɔ nɛfɛ Bubɔ Wɛn-ɛ fobutunɛ e?>>

Anguni bubɔnɛɛ Jesi beɛ ɛni woju

¹⁴ Nu nɔɔ, ɛnɛɛ Jesi nebe anguni bubɔ nɔɔ ɛni nɔ kpan kɔ mu tu li amuna puɛ inya i. Lɔ bubɔ obu nya iɛ, ɛnɛɛ li amuna puɛ narurarɔ owu be woju sran akpan fɛin munu mu. ¹⁵ Lɔpuɛ muɛ, ɛnɛɛ akpan elefe ɛke nini Belsebul ebi ɛni li anguni bubɔnɛɛ ɛni etei puɛ li obuɛ nɔɔtɔni nibe nɛnɛ. ¹⁶ Ɔnu mu lɔpuɛ, ɛnɛɛ elefe nɔɔjuɔni ɔmu ubutuni ɛni bɔ nɛli akprua woju nɔɔ ɛni yeyɛ lɔ: Nyati li obuɛ tɔpuɔ. ¹⁷ ɛni Jesi nyu nɔɔnu ɔtutruɛ numuɛ, ɛnɛɛ nakan iyɛ nɛnɛ lɔ: <<Ali mai kɔ mu ɛni akpan ububuu mu nehe mine tɛn-ɛ, ɔbubu cɛɛ mai obu ububu. Ali li lugban kɔɔ, be ɔbu cɛɛ ubu. ¹⁸ O be minɔ, ali Satan nɔɔnɔ nehe nɔɔ rire tɛn-ɛ, lɔ yetɛ yeli be ɛnɔni eteiɛ yɔɔɔn yɛmɛ li be e? ¹⁹ Heni-heni muɛ, ali flini Anguni li obuɛ nɔɔtumini mibe nɔɔ bubɔnɛɛ, be nɔɔfu puɛnɛ ɛniɛ nebeɛ, ɛkefu ɛnɛ baa li obuɛ nɔɔni nɔɔni kɔ kɔ o? Diki: obuɛ nɛliniɛ, ɛnɛɛ neyɛ mu lɔ: fun feteni. ²⁰ ɛnɛɛ gba, ali Nyati ɛni akuraa mu li obuɛ mebe anguni bubɔnɛɛ, be neyɛ lɔ: Nyati ebi ɛni wojue ie ehe nɛfɛ.

²¹ Diki: ali kpan gbahru kɔ ɛni riresisan owu hun numuɛ nasisan nɔɔ nɔɔkaan, kpan nɔɔnɔ bɔ ukpu ihimu igbemini. ²² Gba, ali kpan obuɛ kura kɔnɛ ubɔan nɔɔ ɛni ukɔpuɔnɛ ɛke, be egbɛni riresisan owuɛ nala ho nuku etɛ lɛɛ nɔɔ nɔɔkaan ede acɔan.

²³ Diki: kpan fɛin ɛni ɔnɔmu egeɛ, be ɛnɔni ɛfe pu nɔɔli; kpan fɛin-ɛ isi akpan iyiamu utumu frɛɛ, be ɛbe nibe nɛnɛ.>>

²⁴ Jesi nɔɔ etɛ nakan ji lɔ: <<Ali bubɔ un kɔ nɔɔ kpan mu inyaa, be nobo jenje iɛɛ cɔnɛɛ te hrɛhrɛɛ ujuju cɔ bɔ nɔɔnɔ. Nujuju nɔɔ nɛhɛɛ, be nini, ɛnɛ obuɛ, nɛsɛ ege nɔɔ nɔɔ ebiɔn-cɔ sigiɛ tɛ. ²⁵ Heni-heni mu nihi nɔɔ nukuɛ, be ki ɛni nɛpɔnɛni cɔɔ i wɛnɔnɔ nɛtiteni namu-namulɔ. ²⁶ ɛni nɔɔ kɔ, be nɔɔ nɛde anuan nɔɔmbu ji ɛni kan tɛ un kɔnɛ nɔɔku gen etɛ nie nɔɔcuni cɔɔ neeme. Lɔpuɛ muɛ, be kpan obu ɛni ɔbubuɛ se ege bubuɛ nɔɔ si-gi ɛniɛ.>>

²⁷ ɛni Jesi nɔɔnɔ kan owu obuɛ, ɛnɛɛ yi nɔɔ ɛni nɔɔ dedekuɛ ɛrɛhin tɛɛ, nyepu lubuo etɛ nakan lɔ: <<Yie mi luwu ruɔfu be tufu mun fujue, ehe li ɛnɔni!>> ²⁸ Jesi uja ucue, ɛnɛɛ nini: <<Nana, ehe li akpan-ɛnɛɛ iti Nyati ɛni owukan lubuoɛ be un ei etɛ ɛni!>>

Akpruaa Jesi kpɔru ei ɛni bɔ ɛiɛ ɛni woju

²⁹ ɛni akpan okpo-okpo nɔɔnɔ ihi ihe Jesiɛ, ɛnɛɛ nucu owukan lubuo nakan lɔ: <<Akpan tɛ un puɛnɛ nobutu ɛni bɔ meli akprua woju nɔɔ nɛdini nu; ɛnɛɛ bɔ mɔli nɛnɔnɛ nobutuniɛ. Obuɛ Nyati li nɔɔnu numuti-etɛ pu Jonas rireɛ ɛni ndama cɛ, ɛnɛɛ nɔɔtu nɔɔdini nu. ³⁰ Heni-heni muɛ, flini lɔ Nyati cu akprua wojue nɔɔ Jonas rireɛ etɛ ye Ninif ebi puɛnɛ woju ɛkeɛ, nɔɔ ba nɔɔ, nɔɔcu obuɛ nɔɔli Kpan ɛni Wɛlɛ rireɛ etɛ frɛ niyɛ akpan akpasua

obuɛnɛ woju. ³¹ Diki: nuɛ Nyati yobua akpan fɛin muɛ, Saba mai ɛni yi gbrenbie nɔɔnɔ yenye lɛɛ akpan obuɛnɛ ɛni, ɛnɛɛ yɔɔtu numuti yebe nɛnɛ i. Heni-heni muɛ, ɛnɛ nɔɔnɔ cɔ buombuo brebe kɔ nɛ amɛke lɛ nɛti Salumɔn ɛni fɔtuɛ. ɛnɛɛ dini an lɔ: ɛmɛɛ munɔ ɛbiɛ, mukɔ Salumɔn. ³² Ɔnu ba nɔɔnɔ, Ninif ebi puɛnɛ frɛ nɔɔnɔ yenye lɛɛ akpan obuɛnɛ ɛni, ɛnɛɛ yɔɔtu numuti yebe nɛnɛ i lɛ. Heni-heni muɛ, cɔnɔ Ninif puɛnɛ ti amanlɛɛ Jonas boɛ, nunyukuni luboluwɛ mu. ɛnɛɛ dini an lɔ: ɛmɛɛ munɔ ɛbiɛ, mukɔ Jonas.>>

Kaniɛ ɛni nyandraa Jesi bun-ɛ ɛni woju

³³ Jesi nɔɔ etɛ nakan ji lɔ: <<Kaniɛɛ nutuniɛ, ɛlimu nɔɔ nuwaan kpan ucu un-mu ei bɛmu; ɛnɔni nucu nitɛni, amɛke lɛ akpan-ɛnɛɛ uho lugban tɛɛ edɛ ɛpɛ. ³⁴ Nunuwɛ frɛɛ nɔɔ, tɛ flini kpan ɛni kaniɛ ɛke. Ali nunuwɛ jafu nuɛ, be nɔɔtu fɛdi ɛpɛ. ɛnɛɛ, ali nunuwɛ ajafu nuɛ ɛke, be nɔɔtu fɔnɔ dambri mu. ³⁵ ɛni nɔɔ kɔ, be nyu ine mu, dɔtu wɛn-ɛ nɔɔfu muɛ, nɔɔdeli dambri. ³⁶ Heni-heni muɛ, ali wɛn-ɛ li obuɛ nɔɔfu mu tuun te me, dambri ɛtɛlufu mu kɔnɔnɔ, be fɔdi ɛpɛ wɛnɔnɔ flini nɔɔ ɛni kaniɛ nadan nɔɔ antɛ ɛke.>>

Munuɛ Jesi kukua Farisɛn lɛɛ auleyiye puɛnɛɛ ɛni woju

³⁷ Jesi ula numuti eiɛ, ɛnɛɛ Farisɛn nɔɔ ranɔ ɛnɔni tɛ mbɔ lɛu mu. Nɔɔnɔ nukuni tɛɛ, ɛnɛɛ nipi ete nɛni mbɔ. ³⁸ Farisɛn udi nu ɛni nɔɔcɔ nanaɛnɛ bɔnda wojue etɛ nɔɔyɔyumu nɔɔ i kraa lɛɛ nɛ mbɔnɔ, ɛnɛɛ woju sran-nɔɔ munu mu.

³⁹ Lɔpuɛ muɛ, ɛnɛɛ Nyɔnɔnɛ nakan lɔ: <<Heni, nɛfɛ Farisɛn-ɛnɛ, munu etɛɛ, fitɛni flini sɛsɛ puɛnɛ ɛke, sake be nje in'in lɛɛ woju un-un anuma-anuma bibi li obuɛ yiku nɛfɛ. Akpasua obuɛ fɛliniɛ, etɛ flini lɔ kpan uyuyu kpɔku lɛɛ kpokpo gen etɛ ei be sake ula nuhun tɛ i lɔdaa ɛke. ⁴⁰ Nyɔmbɔ puɛnɛ, mobutu nɛfɛ: Nyatiɛ lu kpan rirenɛɛ, ɛlimu ɛnɛ baa nɛli nɔɔ luboluwɛ frɛ e? ⁴¹ Cini sika kpohru ak+an woju fɛin kuni ei lɛ fabukanɔ ledu puɛnɛ. Lɔnɔ, ɛnɛɛ fɔpɔn-ni wɛnɔnɔ fukufuni.

⁴² Nɛfɛ Farisɛn-ɛnɛ, musue li nɛfɔnɔ! Diki: nɔɔ ndio mu ɛni ɔtuɛ, fɔɔɔfɔmɔni te, tuun futuni mɛndi owu anuma-anumaɛnɛ frɛ nɔɔnɔ, ɛnɛɛ sake sɛsɛ lɛu lɛɛ Nyati ɔɔɔfu ɛni wojue ɛke, fɛpɛ fɛsɛpuni hehe mu. In obu nanaa fata ɛni bɔ fɛliniɛ nɔ; ɛnɛɛ ɛlimu ɛni mini peni nɔɔ ndio mu ɛni ɔtuɛ sɛpuni hehe mu bɛmu.

⁴³ Nɛfɛ Farisɛn-ɛnɛ, musue li nɛfɔnɔ! Cɔnɔ fahanɔ eyia-cɔnɛnɛ tɛɛ, fuyɔfɔni ɛni bɔ fɔcuni anti ɛni cɔnɛnɛ lɛ fɛpini ete. Eseji, cɔnɔ fanyanɔ gbein fɛsɛnɛ, fuyɔfɔni ɛni bɔ akpan araku nɛfɛ ɔsupu mu.

⁴⁴ Nɛfɛ Farisɛn-ɛnɛ, musue li nɛfɔnɔ! Fidideni lubomɔ ɛni sufɛ ɔnɔ etɛ be kpan itemu te lya etɛ ibrɛ rireɛ ɛke.>>

⁴⁵ Lɔpuɛ muɛ, Aule andɔ pu nɔɔnɔ ja cɔ, ɛnɛɛ nakan lɔ: <<Eyiye pu, owu obuɛ fakaan, ɛrɛ frɛ ɛwɛwɛfu fɛwɛwɛfu

ερεε!>> ⁴⁶ Ενεε Jesi nakan iyêni lî: <<Nefe Aule andi puenε fre, musue lî nefun! Fimenî ckuo linli fidapunî akpan, sake fîkprumîni eti fûbukamîni kpan fidamîni luwi fre boko. ⁴⁷ Εε, musue lî nefun! Fadadunî Nyati numuti-eti puenε êni lubomkwenε eti furunî kan ewi fububokunî ei be nje nkofu nanaenε lî obuε wuwou nenε. ⁴⁸ Heni-heni muε, obuε nkofu nanaenε lîε, fidunî mu lε. Nene nôuwounî Nyati numuti-eti puenε, enεε nefe felunî nkou lubomkwenε. ⁴⁹ Akpasua obuε felunîε, enεε kwê Nyati ebi êni lî rîce pue kan wou woju la lε n̄. Enεε kî lî nikan: Mûtu emunî numuti-eti pu lεε ðtupu puenε wou nkou agbra yanya. Lipe muε, nûwonî elefe, enεε nîlunî elefe wou-wou. ⁵⁰ Êni nkou, be Nyati êni numuti-eti puenε feun êni mbuoe ku ei boku lî nu ckuo Nyati lî wutu obu te neeme be nehi tuun oku amunue, nefe akpan akpasua obuεnenε, wou musueε yada nefe.

⁵¹ Εε, makan miyê nefe lî: lî nu Abel eti tuun boko be i ku Sakari ebi êni nuwonî teyiyi gbîtaε lεε teyiyi kaan agbra etiε, Nyati yobutu nefe nkou mbuoe lε.

⁵² Nefe Aule andi puenε, musue lî nefun! Fjîd-nî akpan cî l̄ l̄ wou an: nefe nkoboko fre fûtumîni woju úku nefe i rire mu, enεε gba akpan-enεε nkou êni b̄ woju oku nenε i rire muε, fûtumîni nenε wou mu bokomuco fre.>>

⁵³⁻⁵⁴ Lî Jesi la numuti ei be nanya i uhaa, enεε auleyiye puenε lεε Farisleen-ene té nkofu. Lipe muε, nucunî owu kprangbalc natanî nujujônî úmu boko numuti ihanî un-ε, l̄ nkounî eti nônyunî.

Jesi nakan Nyati éye êni woju

12 Lipe muε, be akpan akpi alabu-alabu esi eyîa lipe tuun naya mine luka eti fre boko, enεε Jesi tu cî nakan iyê wou egekpu puenε lî: <<Nyunî ine mu Farisleen-ene êni lefir êni lî fîni nkou numuti aanu-aanu ebi êni nikan-nîε eti. ² Woju kkokkón êni un ei be b̄ inya gbein kpan l̄ nu. Εε, asure mu woju kkokkón êni b̄ inya kpan l̄ an. ³ Heni-heni muε, obu feun-ε fikan-nî tuun mu tεε, wou woju yanya wein mu akpan yeti. Wou ba nkou, obu feun-ε futunî asure fikan-nî lugban nuhun-ε, yala agbo akpan yeti.

⁴ Amuan-ene, makan miyê nefe lî: deyemîni kpan êni, alî uwo kpaan, be úkpu l̄i wou buboko eke woko kkokkón.

⁵ Nefunîε, kpan ebi êni b̄ feyenîε, enεε lî Nyati ebi êni boko utu kpan uhue, be eseji kan bokomuco êni b̄ ahan-nî l̄ l̄ kue mu tεε. Εε, makan miyê nefe lî: ene lî obuε b̄ feyenî.

⁶ Nkoboko fidunî an lî: d̄nd̄ akân-mu eni. Enεε dikî: Nyati újpfumu nkou mu luwi nkou kukukpo fre boko te. ⁷ Dunî an lî: ine ruho fre boko nkou nefe ine muε, nkofu B̄d̄ d̄i wou numu an. Obu remue, la nudowo nefe woju kkokkón mu! Dikî: fîkân-nî munu fukóni d̄nd̄ nkoboko alabu-alabu.

⁸ Makan miyê nefe ji lî: kpan feun ebi êni yeke wou akpan antî lî: nli emunî kpaan, Kpan êni Wîε fre yakan Nyati êni entî ngbafreenε antî te lî: nli enunî kpan lε.

⁹ Enεε gba, kpan feun-ε woukpou ei akpan antî lî: nédî Kpan êni Wîε woju muε eke, Kpan êni Wîε fre woukpou ei Nyati êni entî ngbafreenε antî lî: nédîmîni woju mu lε. ¹⁰ Gba, alî kpan lkan owu uku Kpan êni Wîε eti fre boko, be enunîε, wou w̄f̄w̄ n̄, sake alî lli Bub̄ Wein lî obuε nikan owu nuku eti eke, be w̄f̄w̄ w̄f̄w̄.

¹¹ Dikî: ckuo nîdenî nefe nghanî, nidelî Juf-ene eyia-cwenε te, nidelî ejiji-okou puenε lεε etei puenε antie, be debumîni mítédi owue fikan-nî lεε l̄ b̄ fetê fariraronîε eti. ¹² Heni-heni mu wancie eti lipe cεε, Bub̄ Wein yeyê nefe obu deiin-ε b̄ fakan-nîε.>>

Rirehe owu áwuwán ókuei êni woju

¹³ Lipe muε, kpan nkou êni nkou dedekue erehun tεε ija ucue, enεε nakan iyê Jesi lî: <<Éyiye pu, kan ye wou makpi cícan wou b̄ êni ajaa la ere lε, túmu emunî.>>

¹⁴ Enεε Jesi nîni: <<Amuan, l̄ pi be fobumu nkofu woju étite pu, nkofu aja ácícan pu e?>> ¹⁵ Wou egeε, enεε gba nakan miyê akpan feun lî: <<Nyunî ine mu namu-namu rirehe owu ékpikpian w̄bubu an êni wojue eti. Heni-heni muε, botu alî kpan ehe rire tuun es̄n̄ i fre boko, be obuε, b̄ úkpu útumîni núd̄n̄-mu nkuan.>>

¹⁶ Jesi n̄o eti cú nyandra mu owu nkou nakan lî:

<<Rirehe pu nkou n̄o êni m̄ko nya ejikpe tuun sen i.

¹⁷ Lipe muε, enεε notutru nikan lî: <L̄ m̄li te? Dikî: c̄ w̄n̄ êni b̄ moku wou m̄ko neeme>. ¹⁸ Wou mu lipeε, enεε otutru nkou ini ine mu be nakan lî: <Kî l̄ mítê mli: m̄nyu wou m̄ko oku-cwenε mububuu ei l̄ m̄ru elefe êni ruruo w̄ko k̄ esigieene. Enεε m̄wan wou m̄ko lεε w̄kan elefe ambienε feun fre muku te, ¹⁹ l̄ mákan méyê wou rire lî: Wou kpan, w̄kan ebubuefu êni b̄ úwu kre. Gbake, pi ete p̄n̄, l̄ f̄ie, f̄n̄ f̄ahantu nu!>

²⁰ Lipe muε, enεε Nyati kan yeni lî: <Nyomb̄ pu, you obu ce m̄w̄f̄u ho! Enεε m̄n̄, efunî w̄kan obuene feun-ε fikpikpian fububu aan, un kpan lefe lî obuε yep̄n̄ etiε?>>

²¹ Jesi urukue, enεε nakan lî: <<Wojue yehe kpan feun-ε nekpikpian rirehe owu ububu an be sake akân-mu w̄ko kkokkón Nyati êni tεε, enεε n̄.>>

Nyati té éle êni woju

²² Jesi s̄e ege nakan iyê wou egekpu puenε lî: <<Debunîni mítédi wutu eti ébi êni owuene êni lî fîni: m̄ko l̄ε lεε rirete êni woju eti. ²³ Kpranî: nkuaan funkóni, yí nu k̄ m̄ko. Eseji riren̄ε nkou nefe tintie, yí nu k̄ rirete w̄ko fre. ²⁴ Kpranî yeblekpoun-ene: nútumîni m̄ko núbumîni, eseji nákan-mîni m̄ko-c̄ fre, obu ce, Nyati igbigbi nenε nuca feun. Enεε m̄n̄: nefe, fákân-mîni munu f̄k̄m̄ni ruwaru e? ²⁵ O be m̄n̄: mítédi anuma-anuma obuεnenε febinîε muε, eb̄i w̄kpou w̄f̄oun

χνου nkuaan lehun lɔwɪ yoku mu e? ²⁶ Enɛɛ, alɪ woju tɪkrɪ lɔwɪ obu frɛ bɔkɔ fúkpu fílumíníɛ, bɛ emɪ bɛ fɛbúní mítédí owu elefe etɪ e?

²⁷ Kpraní mitin nfufɔɔɛɛnɛ lɔ itê upûn: nijjakumíní rire, eseji núlumíní liji frɛ, obu ɛɛ nijaní nu tuun sêh ɪ. Makan miyê nefɛ lɔ: Gbrengbi Salumɔn ɔkɔkɔ ebɪ éni di gbrengbi kɔ fɛɪn-ɛ éni tralɛɛnɛɛ ɔkɔkɔ, kɔkɔ ájá nu ókɔ tîn nfufɔɔɛɛnɛ mu éni nɔn frɛ bɔkɔ. ²⁸ Coɔ akpan té flɛflɛ puɛnɛ! Alɪ Nyatɪ ɔtu kɔpɛtɛ mu munɔ krúkrú ebɪ éni nye etɪ amunu bɛ kpɔkɔ níce nukuní ei nɪcauní eɪɛ aja nu kɔ, bɛ fídíki nefɛ. Ɛɛ, nefɛ nana ebɪ éni fɪkan-ní munu nkɔkɔ alabu fukɔnɪ munɔ, enɛɛ bɔ Nyatɪ útu nefɛ rirɛtɛ ɔkɔ fɛɪn e? ²⁹ Éni kɔ kɔ, bɛ nɪca fɛɪn dofoumíní rire ho éni kɔ lɛɪ lɛɛ ókɔ éni woju etɪ. ³⁰ Obuɛ, akpan-ɛnɛɛ élimu Nyatɪ éni puɛnɛɛ, enɛɛ ufou rire ho ɔnu etɪ nɪca fɛɪn. Nɛfɪnɛ eke, ɔwɔ Bɔn dí an lɔ: obu fɛɪn eɔian nefɛ. ³¹ Obu remuɛ, luní tuun bɔkɔ lɛ nana Nyatɪ ebɪɛ elɪ nɛfɪnɪ. Lɪpɛ muɛ, owuɛnɛ fɛɪn-ɛ cian nefɛɛ, Nyatɪ ɔtu nefɛ yabuka etɪ.>>

Entɪ tɛ éni ɔkɔkan éni woju

³² <<Nefɛ ebɪ éni fitení flín ngbɔɔɔ lúkɔ lɔwɪ éni úkpu úwuɔtumu rirɛɛ ekɛɛ, la nudowo nefɛ! Nɔfɪ Bɔn ɔɔɔɔ, enɛɛ ɔtu ɔnu ebɪɛ elɪ nɛfɪnɪ. ³³ Obu remuɛ, paní nɛfɪnɪ wutu etɪ ebɪ ɔkɔkan-ɛnɛ uní cuní ɔnu sikaa tuní ledɔ puɛnɛ lɛ fótuní entɪ tɛ éni ɔkɔkan ebɪ éni úbubumu, eseji úwuɛ elɪ nɛfɪnɪ. Tɛɛ, in'in puɛnɛ ókɔ éni bɔ e'in, nɔfɪ frɛ ókɔ éni bɔ ɔnyu ɔbubu. ³⁴ Heni-heni muɛ, ɔɔ ɔfɪ ɔkɔkan kɔ, lɪpɛ lɪ obuɛ ɔfɪ tɛ frɛ kɔ.>>

Ádadu etɪ éni woju

³⁵ <<Daduní etɪ, nɔfɪ kanɛɛnɛ nigbi lɛ woju úfu nefɛ mu. ³⁶ Ɛɛ, tení flín ósu puɛnɛ éni kɔnu etɪ pu a yiwo kɔ nɔwan bɛ dadu etɪ kɔkɔ-nɪ tuun bɔkɔ nihi nuku nudɔpu lɛkpɛɛ, bɛ lɪ nye etɪ fin-níɛ ekɛ. ³⁷ Heni-heni muɛ, ósu pu obuɛnɛ éni, ɔkɔ kɔnu etɪ puɛ a yiwo nɔwan iɛ, di nu lɔ: nádaduní etɪ nɔkɔkɔ-níɛ, ehe lí nɛnɪnɪ. Makan miyê nefɛ nawrɛ tasu lɔ: etɪ pu obu rire mu yekpi tuun ɔkɔ nɛnɪnɪ ɔkɔ ɔkɔ nɛnɛ nɪyaní table etɪ lɛ gba, enɛ ɔkɔkɔ négbe mbɔ nótɪ nɛnɛ nɪɛnɪ. ³⁸ Enɛɛ, alɪ etɪ pu obu aja ɪ íémɪ krɛ tuun nu obu mu, elefe mu aca oku ei frɛ bɔkɔ, bɛ obu ɛɛ ɔnu ósu puɛnɛɛ dadu etɪ kɔkɔ, ehe lí nɛnɪnɪ. ³⁹ Nɔfɪ bɔ fɪdínɪ an lɔ: lɪ flín lugban pu di wancɛ in'in pu yehi ye'in-ni in-ɛ an ekɛɛ, bɛ bɔ nɪlɪ rire i, nana nɪsɪsan ɔnu ɔkɔ amɛkɛ lɛ in'in puɛ íhɪmu úbumíní lɛkpɛ ɪ. ⁴⁰ Nefɛ frɛ, éni Kpan éni Wɛɛ yehi ɔnu bɔ fitemíní tɛ kɔkɔ, bɛ daduní etɪ kɔkɔ-ní.>>

Ósu pu namu tasu éni woju

⁴¹ Pɪɛr tja ɔɔɔɛ, enɛɛ nobutu Jesi lɔ: <<Nyɔnɪ, owu obuɛ fakaan, ɛɛ ɛɛɛ fakan futu ɛɛɛ, naa akpan fɛɪn e?>> ⁴² Enɛɛ Nyɔnɛ níɛnɪ: <<Ósu pu ɔkɔ éni lɪ numutɪ nɔn lɛɪ lɛɪ rɪɛ puɛ e? Dɪkɪ: ósu pu obuɛ, enɛɛ lɪ obu

ebɪ éni ɔnu etɪ puɛ yede ósu pu ambiɛnɛ fɛɪn yokuni ɔnku bɛ nɪdadu nɛnɛ etɪ ɔkɔ ukɔ ɔkɔ ubutu éni bɔ ɔkɔ nɛnɛ mbɔkɔ, bɛ heni-heni mu nótɪ nɛnɛɛ. ⁴³ Ósu pu akpasua obuɛ, enɪnɪ jumaa nɪdadu etɪ kɔ tuun bɔkɔ bɛ ɔnu etɪ puɛ yehi yehê-ni etɪ remuɛ, ehe lí enɪnɪ.

⁴⁴ Makan miyê nefɛ nawrɛ lɔ: etɪ puɛ ɔkɔ ɔnu ɔkɔkan neeme yalanɪ ɔnku nɪkprâ etɪ. ⁴⁵ Gba, alɪ ósu pu obu ɪlɪ ósu pu un éni nakan lɔ: ɔnu etɪ puɛ nɛmɛ lɪbɛ lɛɛn ɪ bɛ, ɔnu mu lɪpɛ, nɛɪ ósu pu eyi lɛɛ ekpɪsɪ ambiɛnɛ ɔru-ɔru, eseji nehɪ unɔ iné ubu ei ómuɛ, ⁴⁶ ɔnu etɪ puɛ yehi nu lɛɛ wancɪ éni bɔ nítɛmu tɛ kɔkɔ. Lɪpɛ muɛ, etɪ puɛ yeceni rire i, enɛɛ ɔtu nɪha ɔɔ nɪhan-ní akpan-ɛnɛɛ íhɪmu numutɪ nɔkɔ tɛ.>>

⁴⁷ Jesi nò etɪ nakan ji lɔ: <<Ósu pu kɔ éni di ɔnu etɪ puɛ éni tɛ etɪ wojue an bɛ sake ídadumu etɪ ɪlɪ kɔ ekɛɛ, nɪcɛnɪ rire i lɔkɔl. ⁴⁸ Gba, ósu pu kɔ éni édí ɔnu etɪ pu éni tɛ etɪ wojue an étɛmu ei bɛ ɪlɪ wojue ájá nu lɛɛ ekɛ, heni, enɛ frɛ núnjɪnɪ, sake enɪnɛɛ bɔ ísɛn-mu ei. Dɪkɪ: kpan fɛɪn éni nutuní owu kɔkɔbalɔ, núbunɪnɪ ɔnu ege éni woju kɔkɔbalɔ frɛ. Ɛɛ, kpan fɛɪn éni nidení owu kɔkɔbalɔ nukuní ɔnkɔɛ, núbunɪnɪ ɔnu ege éni woju kɔkɔbalɔ.>>

Jesi éni wutu etɪ ébɪ iɛ éni obuɛ sipu ɛɪn-ɛ éni woju

⁴⁹ Jesi nò etɪ nakan lɔ: <<Emɪnɪ wutu etɪ ébɪ mie, lɛ lɪ obuɛ misi, enɛɛ rire natɪtamɪ éni bɔ egbi ɔɔ ɔɔ faafa. ⁵⁰ Dɪkɪ: Nyatɪ nehɪ ɪlɪmu batɛm akpasua nɔn éni ɔnu woju nofoumu ho, enɛɛ mɔkɔkɔ nɛ nɪlɪ nɪnyaku eɪɛ. ⁵¹ Dotutrumíní lɔ: mie wutu etɪ ébɪ lɛ ɔtu akpan fɛɪn numutɪ ɔhɔn. Makan miyê nefɛ lɔ: óbubuu mu nana lɪ obuɛ misipu ɛɪn. ⁵² Heni-heni muɛ, lɔ nu amunu bɛ nahaa, lugban nuhun obu éni akpan eene kɔ muɛ, ɛɛntɪ yetê nsibi, enɛɛ yabûan lɛɛ aanuɛ ɛɪn. Elefe mu aanuɛ yetê nsibi, enɛɛ yabûan lɛɛ ɛɛntɪɛ ɛɪn. ⁵³ Ɛɛ, óbubuu mu yeɔɔ akpan agbra: bɔ yabûan lɛɛ ɔnu wɪ kɔɔɔ ɛɪn, wɪ kɔɔɔ yabûan lɛɛ ɔnu bɔ ɛɪn; yia yabûan lɛɛ ɔnu wɪ yi lɔwɪ ɛɪn, yi lɔwɪ yabûan lɛɛ eniyia ɛɪn; hɪ mbɔnɪ yabûan lɛɛ ɔnu wɪ yi ɛɪn, wɪ yi yabûan lɛɛ ɔnu hɪ mbɔnɪ ɛɪn.>>

Rire ádadu etɪ éni woju

⁵⁴ Jesi nò etɪ nakan iyê dedekɛ lɔ: <<Alɪ fɪdínɪ entɪ nu isi ei suunɔ ɔɔ gbe tha ɪla bɛ tɛ bɔmuɛ, bɛ ɔwɔ fakan-ní lɔ mindi nehɪ unɪ, bɛ heni-heni mu ɛɛ kɔ ekɛ. ⁵⁵ Eseji, alɪ kese nehɪ kpunkɔlɔ, bɛ fakan-ní lɔ gbe ɔkɔ lɔkɔl, bɛ heni-heni mu ɛɛ kɔ ekɛ. ⁵⁶ Nefɛ numutɪ aanu-aanu puɛnɛ, entɪ éni lɔ itê unyonyoku lɛɛ wutu etɪ ébɪ éni owuɛnɛɛ lɛɛɛ, fususuɔpu fɪdínɪ an fɪkan-ní wojue yesipu ɛɪn, enɛɛ Nyatɪ lɔ netê idi juma amunu éni nuɛ muɛ ekɛ, fúsuo fɪdímínɪ an e?

⁵⁷ O bɛ míɛnɪ: emɪ bɛ woju obuɛ fata éni bɔ fɛɪnɛ, nɔfɪ bɔ fitemíní tɛ fɪdímínɪ an e? ⁵⁸ Dɪkɪ: alɪ fɪkân woju lɛɛ kpan kɔ ɛɪn bɛ fɔbuní aka fahaní ejiji-oku pu antɛɛ,

ένι κῶκῳ funκῶní κῶκῳ, tite εφε λαε κῶκῳ εἰν agbra kuní mu. ԼԿ, lě núcufo nínyakumu ejiji-okú puε anti, ene frε úcufo útu sibikan ásısan puε úlafu sibikan mu.

⁵⁹ Makan miyêfu lî: alı fêlî ԼԿ ԵԿ nılafınu sibikan muε, be fôdôn te tuun ԵԿ fuwe luε neeme uwu kraa nılafınu ei.>>

Luboluwı mu ónyuku ένı woju

13 Jesi κῶκῳ unκ lupe, eneε akpan kǎ i heni be cu Galile puene ebıeneε neyi teyi be Pilat tu nuwu-wou nukunı kpeε ένı woju nakan iyêni. ² Nıja nucue, eneε nakan niyê neεε lî: <<Ekefu fotutrunı lî: Galile pu obuene lı unlı puene kó ambıene feın, eneε tu be musue akpasua obu he neεε e? ³ Makan miyê nefε lî: ónó ԼԿ. Dıku: alı fónyókumını luboluwı muε, nefε feın fúhunı ԼԿ eke lε. ⁴ O be mını: akpan ndıκ ewı nowo ebıene frεε Siloe ένı entıkaan bu pi etı woε, fotutrunı lı ngasi nudonı Nyatı κῶ Jerusalem pu ambıene feın e? ⁵ Makan miyê nefε lî: ónó ԼԿ. Dıku: alı fónyókumını luboluwı muε, nefε feın fúhunı ԼԿ eke lε.>>

⁶ Jesi nû etı cú nyandra mu owu nκκ nakan lî: <<Kpan nκκ tú fig tın nκκ κῶκῳ difen mitin kpeε mu. Udôn ԵԿ uku κῶκῳ ewı óhu nuε, eneε naha lě nóhu. Gba, nuku teε, be ewı ԼԿ ԼԿ ónó mu. ⁷ Lupe muε, eneε nakan niyê ejikpe akpra-etı puε lî: <Dıku: mulu εentı neeme ένı menı cı be mıhe tın obu ένı ewı. Luni la! Áfátamu ένı nunyu cıκ lugbu ehelκ ԼԿ ce.> ⁸ Ejikpe akpra-etı puε ıja ucue, eneε nakan lî: <Nyκnı, κῶgugκfu, tu núdôn lu nκκ ji rıdıkı! Múfunduni nuwan mıwan kukubu mukuni lıka mu, ⁹ ekefu lu obuε nehıε bǎ nκκun kǎ o? Alı nóruε, lě fıtu móluıi mála.> >>

Yı nκκ ένı Jesi buκκ ένı woju

¹⁰ Nu nκκ ένı lı óκκ nuε, eneε Jesi a eyia-κῶ nκκ te neyiye woju. ¹¹ Eyia-κῶ obu teε, yi nκκ frε nó te ένı angunı bubκ κῶ mu be tu nıbrı mu núkpu nínyepumu gen etı tuun lε mulu ndıκ ewı nowo neeme. ¹² Jesi idınu nuε, eneε ranı be nakan iyêni lî: <<Yı, luε κῶfu rıreε anya !>> ¹³ κῶκῳ mu lupeε, nıta yiε bǎ etı, eneε lı yiε gen tungε mu be κῶκῳ Nyatı.

¹⁴ Eyia-κῶ etei puε idı wojuε seε nuε, eneε té nebıbe ambε óκκ nuε mu lı obuε Jesi buκκ yi obu. Lupe muε, nınyepu lubuo etı, eneε nakan niyê dedekue lî: <<Lebe nκκ agbraa, munuwı nahuan neeme eneε la nefε be ένı bǎ fedını juma. Nu obuene lı obuε bǎ fienı κῶbôn-նı nefε, élımu óκκ nuε mu be mu!>> ¹⁵ Nıkan ԼԿ, eneε Nyκnıε nını: <<Nefε numutı aanu-aanu puene! O be mını: κῶfu muε, κῶκῳ ένı kpan tası κῶκῳ uku óκκ nuε be úsuon-mu κῶκῳ dên, afrumuε lı íhan-mını unκ mindı e? ¹⁶ Kpanı: yi obu ένı ene frε lı Abraham ένı alau be Satan rukunı ei tuun lε mulu ndıκ ewı nowo neemeε, eneε áfátamu ένı bǎ mecıcerunı ba lı κῶκῳ manyaku ei κῶκῳ unκ óκκ nuε mu e?>>

¹⁷ Lî Jesi kan owu obuε, eneε κῶκῳ munubuan puene feın-ε κῶ lupeε, ruhκκ me rıre neeme. Lupe muε, dedekue eke rıre mu nekpi owu anamu obuene feın-ε neıε ένı íne mu.

Nyatı lı itê idi jumaa ένı woju

¹⁸ Jesi nû etı nakan ji lî: <<Nyatı ebı ένı wojuε, lı itê usε te e? κῶκῳ woju bǎ κῶκῳ κῶκῳ e? ¹⁹ Medıku sun-ε, be κῶκῳ wojuε tê fını sene fe tın ένı luwı ένı kpan cu tu ejikpeε eke. Tin-wı akpasua obuε, ԵԿ nılaa, be nóru lıku nélı tın neeme tuun ruwaru elı kan κῶκῳ alaene etı.>>

²⁰ Jesi nû etı nakan ji lî: <<Emı woju bǎ κῶκῳ Nyatı ebıε ένı woju κῶκῳ ji e? ²¹ Alı mıkrâa, be tê fını lefir ένı jumaa idıε eke frε. Heni-heni muε, yi ucı lefir luwı ce uku farınıε nefıε mu be κῶκῳ farınıε κῶκῳ tuun ie κῶκῳ.>>

Gbκmu numu fıkuu luwıε ένı woju

²² Ένı Jesi κῶ atıngbre etı naha Jerusalem-ε, ebı tıtu lεε κῶκῳεεε nınyı muε, be neyiye akpan woju. ²³ Nu nκκ ένı neyiye woju ԼԿ, eneε kpan nκκ nobutunı lî: <<Nyκnı, akpan luwı ce lı obuε yκcu κῶκῳ íne nκuan naa?>> ²⁴ Jesi ıja ucue, eneε nakan iyê dedekue lî: <<Wuwotunı rıre senı gbκmu fıkuεε bκmu lě fıκunı κῶfu íne nκuan. Makan miyê nefε lî: nu nehi ένı akpan kpangbalκ yκjuju ένı bǎ ese gbκmu obu te, eneε bǎ íhe κῶκῳ mu bκmucκ. ²⁵ Heni-heni muε, nu nehi ένı lugban κῶκῳ bôn yenye etı yebe lekpeε lı. Lupe muε, nefε ebıeneε fudκn-nı gbeın-ε, fôdκpu fugugκnı lı nıfın nefε lekpe, eneε nıkan niyê nefε lî: fêlımını κῶκῳ puene; κῶ nédı nefε an! ²⁶ κῶκῳ mu lupeε, fıkan fıyênı lı: <ln ere lεε κῶfu elı lı obuε rı runκ? Eseji κῶκῳ ebı ngbaruene etı lı obuε fıyiye akpan woju.> ²⁷ Eneε nıkan niyê nefε lî: <Fêlımını κῶκῳ lugban puene; médı nefε an. Nefε unlı pu obueneε, κῶ nyanı ei anı buombuo κῶκῳ rıre.>

²⁸ Lupe muε, eneε fôtunı mutı fıcenı enyi mu κῶκῳ fıđını nu ένı Abraham, Isak, Jakκb lεε Nyatı ένı numutı-etı puene feın κῶκῳ Nyatı ebı te be nefε eke fôdôn-nı gbeın-ε. ²⁹ Eseji akpan κῶκῳ wutu cı ngbısi aanlaa etı yehi yesı yeyıa Nyatı ebı te yeıı mbκκ. ³⁰ Lupe muε, akpan-eneε tı cıκ, κῶκῳ mu tıκῳ yeεe ege, eneε obueneε κῶ egeε, κῶκῳ mu tıκῳ yeεe antı.>>

Jesi ένı mutıε κῶκῳ uku Jerusalem etıε ένı woju

³¹ Jesi ıla numutı eıε, eneε wancı ebı etı Farısten tıκῳ a heni be nakan iyêni lî: <<Nya lı ébu a cı lefe, etei pu Erκd κῶκῳ ένı bǎ owofu!>> ³² Nıkan-nı ԼԿ, eneε Jesi nını: <<A kan yenı gbε pu obu lı: munuwı aanu ceε lamı be ένı bǎ mebe angunı bubκ anya lı akpan mu, eseji κῶκῳ akpan. Munuwı εentı etıε, mıκufı κῶκῳ jumaa. ³³ Heni-heni muε, fáta ένı amunu lεε kpukκκ munô etı mucı atıngbre mıha tuun ԵԿ lě munuwı

εεντι ετιε móku Jerusalem τε. Εε, ákân-mu lî Nyati éni numuti-ετι pu kǎ uhu cǎ lefe.

³⁴ Coo, Jerusalem puene ebi éni uwuwou Nyati éni numuti-ετι pueneε, nefε ebi éni fununí akpan-ενεε Nyati utu ihi nǎfu agbraa mbobu fuwoníε, nkǎkǎ alabu méli lǎ bǎ meli lǎ méde nefε fein mési méyíá cǎ nǎo flní lǎ karu mbǎni isi jnu ewiene iyíá upǎtu ετιε εκε, be obu ce fékprímíní ετι. ³⁵ Éni nǎ kǎ, dǎku: nǎfu kaan ala nefε be. Heni-heni muε, makan miyê nefε lǎ: bǎ fldumíni nu ji tuun bǎo lǎ oku nuε mǎsê ege mihi be flkan-ní lǎ: Adamanga éni awǎkǎ nuno kpan ebi éni nutǎpu nehie εin-ε! >>

Kpan nǎo éni huǎru be Jesi buǎkǎ éni woju

14 Nu nǎo éni lǎ ópǎn nuε, ενεε Jesi a Farisíen-ενε éni ine-ετι pu nǎo éni τε mbǎ leu mu. Jnu mu lǎpεε, ενεε akpan nosuoni. ² Lǎpεε muε, be kpisi nǎo éni huǎruε fre nǎ lǎpεε lε. ³ Jesi ija ucue, ενεε nobutu auleyiye puene lεε Farisíen-ενεε nǎ lǎpεε lǎ: <<O be Auleε tú bǎmucǎ éni bǎ nǎbǎkǎ-ní kpan ópǎn nuε mu e?>> ⁴ Owuε nubutuε, kpan kǎkǎ óbúamíní mu, ενεε nǎta lu puε bǎ εti nubǎkǎ-ni be nutuni na. ⁵ Jnu egeε, ενεε gba nise ege nǎja nucu nakan niyê akpan ebíene lǎ: <<Nǎfu muε, kpan kǎ nǎ éni jnu wǎ, jnu gbete-nniε yepi numǎ mu, be ngbo ετιε, botu nǎdeli ópǎn nu fre bǎkǎ, bǎ únyumíni ínyakumu ei e?>> ⁶ Nǎkan kǎ, ενεε numuti be nene i nédímíní lǎ bǎ netê nakan-ní.

Riresiei éni woju

⁷ Cǎni ku mbǎ ebi éni leu muε, ενεε akpan-ενεε i lǎpεε nakprâ cǎeneε yi nuε ipi ete. Jesi lǎi nu kǎ, ενεε cu nyandra mu nakan lǎ: ⁸ <<Alǎ kpan kǎ arafu yiǎo kǎ nuwaan, be dakpr+a cǎ obuε yi nuε d+a depi ete. Fédí, εkefu náraní kpan kǎ éni kan munu kǎfue nǎ ege nehi lε. ⁹ Lǎpεε muε, kpan ebi éni ra nefε aanuε yehi yakan yeyêfu lǎ: finye εti fútú nǎo ebi cǎ, ενεε ruǎkǎ yeli εfni flnyá i faha fipi ete ege kpǎkpǎ τε. ¹⁰ Εfniε, alǎ nǎrafíni yiǎo kǎ nuwan flhaa, be nana a pi ete ege kpǎkpǎ τε. Lǎpεε muε, cǎni kpan ebi éni rafue yedífu nuε, lǎ akan eyêfu lǎ: <Amuan, nye εti se anti ébi!> Jnu mu lǎpεε, rire yehífu lǎkuls akpan feín-ε nǎo yiǎo nuwan lǎpεε lεε jfu εin-ε anti. ¹¹ Heni-heni muε, kpan feín-ε yahan rire εntiε, Nyati yesini ei, ενεε kpan feín-ε yesi rire iε εκε, Nyati yǎrǎuni lǎku.>>

Ledu puene table nuwan ára éni woju

¹² Jesi nǎ εti, ενεε nakan iyê Farisíen ebi éni ranǎ mbǎo lǎ: <<Alǎ flǎ table kǎ, élímu afuan-ενεε, jfu makpíene, jfu bǎeneε, elefe mu rirehe pueneε fubǎfuní ετιε bǎ fara iε jnu nuwan bemu. Alǎ flǎ nene obueneε, nǎrafíni kǎ εκε lε, ενεε yetê flní kǎ éni lǎ ówrǎ lǎ obuε nuwǎo nutofíniε εκε. ¹³ Εfniε, alǎ flǎ table kǎ, be nana ra ledu pueneε, rireke pueneε, lǎkabubuu pueneε lεε

nunuwífu pueneε. ¹⁴ Lǎo, ενεε ehe yeli εfni ambe nene obueneε, nákan-míní kǎ éni bǎ nǎo nǎwrǎ nǎtufíni. Lǎpεε muε, Nyati lǎ obuε yǎwrǎ jǎtufu nuε nǎtu sese pueneε yǎo lu uou mu yenyeε.>>

Table nuwan nyandraa éni woju

¹⁵ Lǎ Jesi kan owu obuε, ενεε kpan nǎo éni nehi mbǎ lǎpεε lεε ja cu nakan iyêni lǎ: <<Kpan feín-ε yǎo Nyati ebi τε éni fet-ε nuwaan, ehe lí εnini!>> ¹⁶ Lǎpεε muε, Jesi cú nyandra mu nakan iyêni lǎ: <<Dǎku: nu nǎo, ενεε kpan nǎo nala table lǎkuls be kra akpan kpangbalǎ. ¹⁷ Nutu nititení cǎ kǎo uwuε, ενεε nutu jnu ósu puε a nese urra akpan-ενεε nǎkra nite iε lǎkan iyê nene lǎ níní, jǎ owu feín jǎn numu. ¹⁸ Ενεε, flní lǎ akpan itê numu εκε, nene feín nǎkan niyení lǎ: bǎ nǎkpu nihímíní. Nǎo nakan lǎ: gbraceε nápa wutu éni fata éni bǎ na nakprâ, jǎ lhaa be nugugǎ etei puε, bǎ nǎkpu nihímu. ¹⁹ Nǎo fre níní gbraceε nápa midên ndio éni fata éni nǎhan idi juma nǎdǎki, jǎ nugugǎ etei puε, bǎ nǎkpu nihímu. ²⁰ Ενεε nǎo fre níní gbraceεε nuǎkǎ yi, obu remu bǎ nǎkpu nihímu. ²¹ Ósu puε isê ege ihie, ενεε de owuε se tee aka ku jnu etei puε. Lǎpεε muε, etei puε té bíbe, ενεε kan ye ósu puε lǎ nise ege faafa ná ebíε éni ngbaru cǎ-cǎene feín εti nídé akpan feín-ε nǎbúaan: nǎdeli ledu pueneε o, rireke pueneε o, nunuwífu pueneε o, lǎkabubuu pueneε o, ní jnu fet-ε nuwan. ²² Waa luwi, ενεε ósu puε i kan ye jnu etei puε lǎ: <Etei pu, méli flní lǎ flkaan εκε, ενεε cǎ hǎkǎ unǎ lugban τε>. ²³ Lǎpεε muε, ενεε jnu etei puε kan yeni ji lǎ: <A atingbre ewiene εti lεε cǎ ewi-ewiene feín fre nyu akpan í yíku lugbaan>. ²⁴ Dǎku: makan miyê nefε lǎ: ákân-mu lǎ akpan-ενεε mlkra mite i be íémue lǎi jnu mbǎo!>>

Jesi ege ókpu éni woju

²⁵ Nu nǎo éni akpan okpo-okpo nǎkpu Jesi ege lhaa, ενεε nudu nunyuku nakan niyê nene lǎ: ²⁶ <<Dǎku: kpan feín-ε níní nuno lεε jnu εin be sake uyǎfu jnu bǎ, eniyia, jnu yi, jnu ewi, jnu meyi lεε makpíene, εnini nkuaan fre bǎkǎ ukǎmuε, be náfatamu éni bǎ nelǎ εmuni egekpu pu. ²⁷ Εε, kpan feín-ε ádá jnu amia-mu tǎn-ε ókpúmu egeε bǎ ókpu lǎi εmuni egekpu pu. ²⁸ Nǎfu muε, kpan kǎ nǎ éni nehi uru εntǎkan be bǎ ípi ete úbu íkpramu εkefu sika ebi éni nǎni jnkue yǎhun nǎkufu kraa lǎ nóbǎ bu e? ²⁹ Alǎ nóbú nákrâmu, bǎo nipifu kaan nsibi ete nelǎ nǎha be gba ukǎpuniε, akpan feín-ε yedǎ nu kǎ, éfue lǎ obuε yefuεni yakan lǎ: ³⁰ <Dǎku: kpan obu nelǎ kan, ενεε gba jǎkǎpuni!>

³¹ Eseji gbrenghi jǎni éni kan sruda akpi ndio be nehi ubǎn tǎn lεε lefe nǎo éni kan akpi abruain εin-ε, bǎ ípi ete pepeni únyu íkpramu εkefu nǎkpu nǎkǎpuni kǎ o? ³² Alǎ ónǎ kǎ, be, éni nǎo ebi hǎkǎ unǎ buombuoε, nǎtu akpan tukǎ faafa yaha yobutuni lǎ bǎ netê nelǎ lǎ té betεε εpi nene agbra. ³³ Jnu ba nǎo, nǎfu mu kpan

fein-ε bǎ ikprumu úwɔ enini ɔwɔ fein-ε nikaan úku eie, bǎ úkpu ɪli emini egekpu pu.>>

Muhu éni nyandraa Jesi bun-ε éni woju

³⁴ Jesi nǎ etl, enee nakan ji lǎ: <<Nɔfɔwɔ kpraní: muhu lí ɔwɔ namu. Enee sake, alɪ nɪsabɪra ɪ, be lǎ kpan yetê yeli lǎ ɔtu nésě ege nája ɔmu ji e? ³⁵ Lɪpe muε, nǎhún ɔwɔ ɔwɔ éni bǎ najâ wutu nu; kpan bǎ úkpu úcumíni ɪli angre frɛ ɔwɔ; kpe cεε nǎnyukuní nukuní. Kpan fein-ε la rɪtɪ éni bǎ etiε, be niti!>>

Gbɔwɔwɔ pi kpeε éni woju

15 Cǎ fein-ε Jesi unɔ neyiye wojue, lapode puene lee akpan elefeeneε Juf-εene ɪli rire kesi-kesiε frɛ ubɔfuni iti owue nikaan. ² Akpasua obuε, tú Farisɪen lee auleyiye puene nohuhrun ɪkan lǎ: <<Kpraní: nala unli puene ɪ ubɔfuni tuun nehɪ mbɔ lee nɔnu ein frɛ ɔwɔ.>> ³ Jesi ɪdɪ nu ɔwɔ, enee cu nyandra mu nakan iyê neεε lǎ: ⁴ <<Nɔfu muε, kpan kǎ nǎ éni kan ngbɔwɔ ya éni nɔwɔ pi kpe be bǎ úku ndiɔ nɛmble ewɪ nɛmble ebɪene ɪ ihâmu újujumu nɔwɔ ebɪ tuun ɔwɔ lǎ edɪni nu e? ⁵ Gba, nɪdɪni nuε, be rire mu nekpini nǎnyunɪ náda. ⁶ Nihi ɔwɔ nuku lukpomue, be nára anuan-ene lee akpan-ene fein-ε nuhɔní ebɪ nɔwɔfuni etiε nákan néyě neεε lǎ: nutu núnóní rire-mukpi mu, ɔwɔ ɔnu gbɔwɔwɔ pi kpeε, nédɪni nu. ⁷ Enee makan miyê nefε lǎ: unli pu nɔwɔ kukukɔ cε éni ɔwɔnyuku luboluwɪ muε, enini rire-mukpiε yesipu ein enti tεε, ɔwɔwɔ ɪkɔ ɔwɔwɔ sεsε pu ndiɔ nɛmble ewɪ nɛmble éni óbútumu éni bǎ ɔwɔnyuku luboluwɪ muε éniε.>>

Sika kpengreε pi kpeε éni woju

⁸ Jesi nǎ etl, enee nakan ji lǎ: <<Yi kǎ nǎ éni kan sika lofu kpengre ndiɔ éni nɔwɔ pi kpe be bǎ útu kaniε úcu tunfu, té namu mu ɪpɪpɪmu lugban nuhun-ε ɪ neeme tuun ɔwɔ lǎ edɪ nu e? ⁹ Gba, nɪdɪ niε, be nára anuan-ene lee eyiεne fein-ε nuhɔní ebɪ nɔwɔfuni etiε nákan néyě neεε lǎ: nutu núnóní rire-mukpi mu, ɔwɔ ɔnu sika kpengreε pi kpeε, nédɪ ni. ¹⁰ Emε, makan miyê nefε ji lǎ: unli pu nɔwɔ kukukɔ cε éni ɔwɔnyuku luboluwɪ muε, ɔwɔ Nyati éni enti ngbafreεne rire mu yekpi ɪkɔlɔ.>>

Wɪ wraka puε éni woju

¹¹ Jesi nǎ etl, enee cu nyandra mu owu nɔwɔ nakan lǎ: <<Dɪkɪ: kpɪsɪ nɔwɔ kǎn ewɪ ekpɪsɪ aanu, ¹² enee dɔn ɔwɔ nu nɔwɔ be bebeligeε nakan iyêni lǎ: <Bǎ, cɪcan emini aja ɔwɔ tumu!> Enee heni-heni mu ɔnu bǎ buu enini ɔwɔkan fein-ε mu tuni enini. ¹³ Munuwɪ alabu kǎ ɪsεε, enee nɪpa eniniε neeme ni be nucu ɔnu sikaa ɔwɔwɔ, na cǎ buombuolɔ nudɔn. Lɪpe muε, enee nucu ɔnu sikaa nɪl wɪyawɪya eti nunyu fein nɔwɔwɔ ei. ¹⁴ Sikaa uwuni ɔnkue, enee nuhɔn ɪkɔlɔ pi cǎ lugbuε nɔwɔwɔ te be nɪmɪa. ¹⁵ Lɪpe muε, n+a nudɔn tε éni kpan nɔwɔ ɔnku

cúni á ɔnu kpetε mu cǎ kǎ nasɪsan ɔnu ngbɔwɔ. ¹⁶ ɔnu mu ɪpɪεε, nuhɔn uwoni ɪsê ɪ remue, nuɔwɔ frɛ ɔwɔwɔ éni bǎ nɪ tɪn ewɪε nutuní ngbɔwɔεene ɪhɪε, enee kpan útumíni. ¹⁷ Éni nɔwɔ ɔwɔ, enee nipi ete notutru nikan lǎ: <ɔnu bǎ jumadi puene fein ɪhɪ mbɔ tuun ɔwɔ lǎ ɔdɔn, enee emε eke munɔwɔ ébɪ mohu nuhɔn. ¹⁸ Mínye eti maha mihe ɔmu bǎ mɪkan miyêni lǎ: Bǎ, módo Nyati ngasi, enee módofo ngasi ɪ. ¹⁹ Máfátamu éni fɪramu ɔwɔ wɪ ji, nana bumu ɔwɔ jumadi puene mu éni nɔwɔ.>

²⁰ Heni-heni muε, wɪε nyé etl, enee cu atingbre naha ihe ɔnu bǎ. Nunɔwɔ baa tε nehɪ, enee ɔnu bǎ dɪni nu be té bua ɪ tuun sɛn ɪ ye ne a pɪni eti gbanɪ asuain. ²¹ Lɪpe muε, wɪε já cú, enee nakan lǎ: <Bǎ, módo Nyati ngasi, enee módofo ngasi ɪ. Máfátamu éni fɪramu ɔwɔ wɪ ji.> ²² Nɪala numuti ei, enee ɔnu bǎ kan ye ɔnu ɔsu puene lǎ: <Kpra cuní liji namu tasuε ɪ mrení faafa lǎ fálání kpa-trua, fókuní ngabua ɪka frɛ. ²³ Eseji nyuní dên tɔwɔ lukpawɪ woní rɪlání table rúnóní rire-mukpi mu! ²⁴ Dɪkɪ: ɔmu wɪ obuε, uou nu, enee nǎbɔwɔ; kpe nɪpɪ, enee médɪni nu.> Nɪkan ɔwɔ, enee heni-heni mu neluní fet.

²⁵ Lɪpe muε, be wɪ kpankpreε eke +a ejikpe. Gba, enini ieuε nehɪ ɔwɔ nɔwɔwɔ lukpomue, niti ejie akpan nehε ubue, ²⁶ enee nɪra ɔsu puene éni nɔwɔ nɔwɔwɔ wojue neεεε ²⁷ be ɔsu puε nakan iyêni lǎ: <ɔwɔ makpi esě ege ie, enee, uouε núómu remue, ɔwɔ bǎ ɔtu nówoní dên lukpawɪε.>

²⁸ Wɪ kpankpreε iti ɔwɔ, enee té bibeni tuun nékprɪmu éni bǎ ɔwɔwɔ lukpomu. ɔnu bǎ ihɪ iheni gbein ɪpɪεε, enee nɔwɔwɔwɔ éni bǎ nǎhɔ lukpomu. ²⁹ Lɪpe muε, enee wɪε nakan iyêni lǎ: <Dɪkɪ: mulu-mulu médi juma mótufu, enee nu kǎ ɔmu nunuwɪ yǔpoufu ei. Obu cε, fɪtumu ehɪn ɪwɪ nɔwɔ frɛ ɔwɔwɔ miowo mieli fet lee amuan-ene ein. ³⁰ Enee ɔwɔ wɪ ebɪ éni cu ɔwɔkan neemeε futunɪε a de eyi eti nyu bubu ei tuun ɔwɔwɔ be amunu esě ege iee eke, fówo dên lukpawɪε fɪtunɪ.>

³¹ Wɪε ɪkan owu obu ɔwɔwɔ ɪla ɪε, enee ɔnu bǎ frɛ buani mu lǎ: <Coo, ɔmu wɪ! Efe funɔwɔ lee ɔmu ein nuca fein, emini ɔwɔwɔkan, efɪni! ³² Dɪkɪ: ɔwɔ makpi obuε, uou nu, enee nǎbɔwɔ; kpe nɪpɪ, enee rédɪni nu. Éni nɔwɔ ɔwɔ, be fáta éni rɪl fet rugbɔwɔ!> >>

Sika akpra-etl pu akunda puε éni woju

16 Jesi nǎ etl, enee cu nyandra mu owu nɔwɔ ji nakan iyê ɔnu egekpu puene lǎ: <<Dɪkɪ: rirehe pu nɔwɔ nǎ éni kan ɔnu sika akpra-etl pu nɔwɔ. Nu nɔwɔ, enee rirehe puε ti lǎ: ɔnu sika akpra-etl puε nɔwɔwɔwɔ sika ɪ ɪsê ɪ. ² Lɪpe muε, enee nɪranɪ nakan niyeni lǎ: <Owue meti ɔwɔ rireε, ɪja nu ɔwɔwɔ! Nyu jumaa fidie neeme numu mɪkprâ. Dɪkɪ: emini jumaa bǎ fedie, enee wue!> ³ Sika akpra-etl puε ɪdɪ wojue nehie nuε, enee níní: <Lǎ mîtê mulɪ tε? ɔmu etei puε nehɪ ibemu juma. ɔwɔwɔwɔwɔ, mákân-mu mbasi éni bǎ ma medi kpetε mu ju-

ma. Eseji yeli ruhôn êni mûkpukpô kraa lě mie.> ⁴ Lɔpe muɛ, ajasa íni íne mu, enee nakan lî: <Médi lî mîtê mlɔ amekɛ, bɔɔ ɔmu etei pue ibemu jumaa, lě akpan ala bɔ ɔcumu>. ⁵ Enee lî nura akpan-ene feɔn-ɛ ɔnu etei pue lu nɔ etie i be nubutu obuɛ ti ɔɔ lî: <Efinɛ, emi lu nɔfu ete?> ⁶ Enee lu pue níni míné balu ya, be sika akpra-etɛ pue kan yeni lî: nucu ɔnu lu kpenkpeɛ lě faafa némime balu abruanu. ⁷ Nubutu nku aanu mu ênie ɔɔ lue nɔni etie, enee níni farinu fandi mu ya eene, be sika akpra-etɛ pue kan yeni lě lî: nucu ɔnu lu kpenkpeɛ lě némime ya aanla. ⁸ Akunda woju obuɛ sika akpra-etɛ pu dufre pu obu lɛ, ɔnu etei pue tí cú etɛ wɔkunu. Heni-heni muɛ, akpan-eneɛ li íne i wutu etɛ ébi êni woju etie nana dí nɔnu agbra woju étite kɔ akpan-eneɛ Nyati tu enɔni wojuɛ ku ei rire muɛ.

⁹ Obuɛ makan miyê nefɛɛ, enee lu flîni: sika akpan elefe ucu thi akpan dufree, nefɛ eke cu lɔni woju anamu bibi tuni akpan lí nafuan-ene. Ɔɔ, ɔɔ nuɛ sika êni woju yetiti eie, lě nene obuene nésikení nefɛ entɛ te tuun godoo. ¹⁰ Diki: kpan feɔn-ɛ thi sese woju tikru luwi muɛ, níhi sese woju lɔku mu frɛ. Ɔnu ba nɔɔ, kpan feɔn-ɛ íhîmu sese woju tikru luwi muɛ, bɔ níhîmu sese woju lɔku mu frɛ. ¹¹ Enee, alɔ flémíni sese sika akpan elefe ucu thi akpan dufree etie, be ebɔ yɔɔ entɛ te êni owuene yala nefɛ ɔnku? ¹² Ɔnu ba nɔ, alɔ flémíni sese owu obuene nutuní nefɛ fakprâni etie muɛ, be ebɔ yɔɔ nefɛ owu êni yedrî yeli nefɛni tasue e?

¹³ Nɔɔ kprani: kpan úkpu úsu nyɔni aanu. Alɔ kpan ukân nyɔni aanuɛ, nífe nɔ lě nɔyɔfu nɔ, elefe mu nsibi yadakunu lɛ nɔ enɔ lě nébën nɔ ebi nsibi. Diki: bɔ fókpu fídaumíni Nyati lɛ sika enɔ fúsumíni.>>

Munuɛ Jesi nakukua Farisɛn-eneɛ êni woju

¹⁴ Owu obuene feɔn-ɛ Jesi kan be Farisɛn-eneɛ tie, enee nɔwɔwɔnî munu etɛ ambɛ nuɔɔfuní sika tuun sên ɔ.

¹⁵ Lɔpe muɛ, Jesi já cú, enee nakan iyê nene lî: <Nefɛ obueneɛ, nefɛni seseɛ fihiniɛ, munu etɛ ce; Nyati ênie eke, nídi lî fite funɔniɛ an. Enee obuɛ kpan anti yi nu kɔ feɔn-ɛ, enɔni antiɛ, lí runyɔ woju.>

¹⁶ Tuun ɔɔ be i ku Jan Batis êni blɛ etie, Auleɛ lɛ numuti-etɛ puene mu lu obuɛ Nyati se kan owu ye akpan. Gba, lî nu te be nehie, noboní Amanɛ Namuɛ lkan Nyati ebi te êni ɔhɔ wojuɛ nukuní akpan. Enee diki: te êni ɔhɔ obuɛ etě rire ba ecere mu. ¹⁷ Enee, alɔ botu entɛ lɛ wutu yemrí mu frɛ ɔɔɔ, ákân-mu lî Nyati uɔ Auleɛ êni woju tikru luwi frɛ ɔla ɔ.

¹⁸ Dúni an lî: kpisi feɔn-ɛ uwrɔ ɔnu yi lha ucu yi lefee, be epi cebu ɔnu yi ebi êni te. Ɔnu ba nɔɔ, kpisi feɔn frɛɛ cu yi êni wrɔ lɛ ɔnu hi en-ɛ epi cebu kpisi ebi êni te lɛ.>>

Lasar lɛ gbrenɔbie êni woju

¹⁹ Jesi nû etɛ, enee cu nyandra mu owu nɔɔ ji nakan lî: <<Diki: rirehe pu nɔɔ ní êni ɔɔ ɔɔɔ écián-mu: trale anamu êni ifie bibi lu obuɛ nucuɔn, eseji nuca nɔɔ-nɔɔ feɔn, ɔgbugbɔ lɛ lɛu bibi ce, enee nɔ enɔni te. ²⁰ Lɔpe muɛ, be lɛdu pu nɔɔ frɛ êni níraní Lasar-ɛ ní lɔpe lɛ. Ène ebie, níli kpan êni dobyal boku rire i neeme be nuca nɔɔ-nɔɔ feɔn ɔla be rirehe pue gbɔmu lɔpe.>

²¹ Nuɔɔn uwoni tuun usên ɔ remuɛ, nuɔɔfu êni bɔ ní rirehe pu ebi êni mbɔɔ thi be uku ei wutuɛ frɛ ɔɔɔ, obu ce, kpan útumíni. Nuɔɔ lɔpe nedi gbɛ, be adua nehi ididini lubumuene ubuka etɛ. ²² Lha antiɛ, enee lɛdu pu obu u be entɛ ngbafɛene cuni a Abraham rire te. Ɔnu egeɛ, enee rirehe pue frɛ u lɛ be niliní. ²³ Awente ebi teɛ nɔɔ, nedɔ munu tuun ɔɔ níhan munu entɛ, enee nídi Lasar nu êni nɔ Abraham rire te. ²⁴ Lɔpe muɛ, enee nula lubuo nakan niyê Abraham lî: <Bɔ Abraham, tukumu lɛdu tu Lasar cú bɔ luwi cú mindi mu í kîni-mu íné nêmu mindihɔn ɔ. Diki: lě nɔɔ rire ɔrâmu ei tuun usên ɔ.> ²⁵ Nukan ɔɔ, enee Abraham nakan lî: <Ɔmu wɔ, kuan lî: ɔni funɔ namaa, fie efini mai, enee Lasar di enɔni gbɛ. Gba, ébie nɔɔ, té eneni me, enee efe eke rire nayrâfu ei. ²⁶ Eseji, ɔ rɔnɔ ébi lɛ ɔ funɔni teɛ, numɔ lɔkɔlɔ ní ere agbra. Èni nɔ ɔɔ, kpan kɔ êni yɔfu êni bɔ ɔɔ ébi opou ie te, elefe mu ɔɔ te ie ébie, bɔ íkan-mu ɔnu mu ɔɔmuɔ.> ²⁷ Rirehe pue ɔja ucuɛ, enee nakan ji lî: <Bɔ Abraham, alɔ ɔɔ, be mugugufu, ɔɔpuni ná ɔmu bɔ lukpomu te. ²⁸ Diki: mikân makpi eene ní te. Tunɔ ná núbó nene etɛ lě nene frɛ nihîmíni enyɔce-ɔ obu ébi.> ²⁹ Enee Abraham níni: <Owuɛ Moisi lɛ Nyati êni numuti-etɛ puene mime la ɔ ní nene te; níkunganí mu!>

³⁰ Rirehe pue ɔja ucu jie, enee nakan lî: <Bɔ Abraham, obuɛ ɔkpon! Enee, alɔ kpan uɔ awente ebi ébi lha ubo nene etie eke, be mediki sun nònyukuní lubolowi mu.>

³¹ Abraham ɔja ucuɛ, enee níni: <Diki: alɔ nékprîmíni owuɛ Moisi lɛ Nyati êni numuti-etɛ puene feɔn mime la ɔ nócúmíniɛ, botu kpan nuɔɔnɔ lu uou mu nidenye ní-dakan nideye nene frɛ ɔɔɔ, bɔ ɔlɔ nene woju ɔɔɔ.>>

Fɔ ebi êni Jesi tu ɔnu egekpu pueneɛ êni woju

17 Jesi nû etɛ, enee nakan iyê ɔnu egekpu puene lî: <<Nuca feɔn owu yɔɔ êni yoku akpan wutu.>

Obuɛ, ákân-mu akân, enee kpan feɔn êni yesi woju yala anuan wutuɛ eke, musue lí enɔni! ² Heni-heni muɛ, lî bɔ nesi woju nala wɔ luwi nɔ kúkukpɔ ɔɔ ce wutuɛ, be aframa já nu êni bɔ nɔcuní lubobu lugbu kukungbelo nɔrukuní wati netiní nalaní jenfie dikpe nuo. ³ Èni nɔ ɔɔ, nyuní íne mu woju obu etɛ!>>

Jesi nû etɛ nakan ji lî: <<Alɔ makpi kɔ odofu ngasie, be a kan wɛnɔ yeni. Alɔ níkpri nucuɛ, be cu funɔni. ⁴ Botu

nudodofu ngasi tuun nku nɔmbu nu nɔ kukukɔ ɔe frɛ ɔɔɔ be nku nɔmbu kprɛe nɔkprɛ nɔcɔe, ɔu fɔɔɔ.>>

⁵ Lɔpe muɛ, ɔɔɔ puɛne ija ɔcɔe, enɛe nakan iyê Nyɔɔɔe lɔ: nutu nɔɔ tɛe nɔɔ etɛ kân mbaɔ kú mu. ⁶ Enɛe nakan niyê nɛne lɔ: <<Lɔ fɔɔ nɔɔ tɛe nɔɔ etɛ kan mbaɔ fɔɔ oju ɛwɔ lɔwɔ nɔ kukukɔ ɛke ɔe, alɔ fɔkan fiyêni tɔn obu lɔ: nɔɔ ɛbi núrúó ei ná nípi jenfie dikpe tɛe, lɛ heni-heni mu néfelu néli fɔɔ lɔ fɔkan-nɛ ɛke.>>

⁷ Nɔɔ muɛ, ɔɔɔ kpan ɔɔ beyepu yaha ejikpe yedi juma, elefe mu yakprâ gbete nɔɔ etɛ tuun ɔɔ yehi yoku be nɔkan niyêni lɔ: <<Sɛ faafa pí ete í mbɔ>> e? ⁸ In nana nɔkan lɔ: ambɔ nɔnyɔ mbɔ nyúku rire owu kú tɔnɔ ní núnó pɛpɛni kraa lɛ ambɔ frɛ ɛ enɔni e? ⁹ O be mɔnɔ: beyepu frɛ kân biala e? Ún'ún! Enɔɔɔe, obu ɔe bɔ nɛɔe, enɛe nɔɔ. ¹⁰ ɔɔ ba nɔɔ, nɛfe frɛ, alɔ filɔnɔ obu fɛɔn-ɛ butu ɛni bɔ fɛɔnɔe, be kan-nɔ lɔ: beyepu ɔe filɔnɔ, nɔɔ juma ɔe fidinɔ.>>

Kokobe pu ndiɔɔɔne ɛni woju

¹¹ ɛni Jesi nɔ atingbre etɛ naha Jerusalem-ɛ, enɛe nite Samari lɛe Galilee duaa naha. ¹² Lɔpe muɛ, nɔnyɔ ebi lɔwɔ nɔɔ kɔ muɛ, enɛe nihe kokobe pu ndiɔ ɛni bɔben lɔka nye etɛ ɔɔ antɔ. ¹³ be nala lubuo kpunkpɔɔ lɔkan lɔ: <<Jesi! Nyɔɔɔ! Tuku ɛre lɛdu!>> ¹⁴ Jesi ɔɔ nɛne nuɛ, enɛe kan ye nɛne lɔ: <<Anɔ tɛyɔɔ puɛne kprâ nɛfe!>> Nɛnɔnɔ aauɛ nahanɛ, enɛe kokobeɛ nya nɛne ɔ rire.

¹⁵ Nɔɔ mu nɔɔ lɔ ɔɔ nu ɛni nɔɔɔɔ, enɛe ɛne ɛke se ege lɔka etɛ nɔɔɔɔ Nyatɔ lubuo kpunkpɔ mu ihi. ¹⁶ Nɔnyɔ Jesi antɛ, enɛe nɔɔ nɔɔɔ muɛni ei ɔɔ lɔka mu nalanɔ bia. ɛne obuɛ, Samari wɔ nɔɔ. ¹⁷ Jesi ɔɔ nu ɔɔ, enɛe nɔnɔ: <<O be ɛlɔmu nɛne ndiɔ kprɛe nɔɔɔɔmɔnɔ e? Be ɔɔɔ nɛmble ambɔɔne nɔ e?>> ¹⁸ In nɔɔ mu ɔɔɔ ɛsɛmu ege íemu ɛdɔmu Nyatɔ namu, tuun kpan obu nanaa lɔ yogu kpaan ɔe e?>> ¹⁹ Nɔkan ɔɔ, enɛe nɔkan niye kprɔɔe lɔ: <<Nɔ wutu nye etɛ a. Dɔkɔ: ɔɔ tɛe fɔcɔ fitemu etɛ ɔɔɔ ɔɔnɔ nɔkuan.>>

Nu ɛbi ɛni Nyatɔ yetê woju-woju fɛɔn ɛie ɛni woju

²⁰ Lɔpe muɛ, enɛe Farisɔɔn-enɛe nɔ lɔpeɛ butu Jesi lɔ: <<Lɔ yetê yoku be Nyatɔ ebi ɛni wojuɛ yanya gbɛin e?>> Enɛe nɔɔ nɔcɔ nakan lɔ: <<Dɔkɔ: Nyatɔ ebi ɛni wojuɛ bɔ ɔnyɔ muɛ etɛ ɔɔ kpan ɔɔ nu. ²¹ ɛe, kpan bɔ ɔkan lɔ: nɔ ɛbi, elefe mu: nɔ tɛ ɔɔmu! Tasu muɛ, Nyatɔ ebɛ ɔɔɔ ɔɔ lɔka ɔ nɔ nɔɔ agbra.>>

²² Jesi nɔ etɛ, enɛe nakan iyê ɔɔ egekpu puɛne lɔ: <<Nu nɔ antɔ nehi ɛni fɔbutunɔ ɛni bɔ fedinɔ Kpan ɛni Wɛ nu ji, botu nɔɔɔ nu nɔɔ ɔe, enɛe bɔ fidinɔ nu. ²³ Alɔ kpan ɔkan lɔ: kɔ Kpan ɛni Wɛ nɔ tɛ, elefe mu nɔ ɛbɔe, be detemɔnɔ su d+amɔnɔ. ²⁴ Dɔkɔ: ɔɔ Kpan ɛni Wɛ yesê ege yehiɛ, yetê fɔnɔ lɔ etɛ ite lɛ be ɔ-ɔ fɛɔn akpan ɔɔ nuɛ ɛke. ²⁵ Enɛe, kraa lɛ nu obu okuɛ, nobutu

ɛni bɔ Kpan ɛni Wɛ edi gbɛ lɔkɔl; nobutu ɛni bɔ akpan tɛ un pu obuɛne ɛɔnɔ woto-woto frɛ.

²⁶ Gba, ɔɔ Kpan ɛni Wɛ yesê ege yehiɛ, lɔ te se Noe ɛni blɛ ɛbi etɛ, enɛe yesê. ²⁷ Dɔkɔ: kraa lɛ mindiɛ ɛniɛ, akpan nehi unɔ thantu nu. ɔɔ mu lɔpeɛ, nɔɔn-nɔ mine, nɔnyunɔ nɔɔ ɛwɔɔe yiɔɔ tuun ɔɔ be ku nuɛ Noe nɔ batɔe nuhun tɛ, be di kukungbɛe bu wo nɛne fɛɔn nyaku ɛie. ²⁸ Eseji Kpan ɛni Wɛ ɛni egeɛ ieuɛ yesê fɔnɔ lɔ te se lɔɔ ɛni blɛ ɛbi etɛ ɛke. Lɔpe mu frɛe, akpan nehi unɔ thantu nu, eseji napa ɛnɔ, neli íne ɔ lɔ ejikpe, nɔɔ kan uku ei ²⁹ tuun ɔɔ be ku nuɛ lɔɔ nɔ Sodɔm nya ɔe, enɛe efriya lɛ nɔ etɛ ce ku wo nɛne fɛɔn nyaku ɛie. ³⁰ ɛe, ɔɔ Kpan ɛni Wɛ yala rire gbɛin-ɛ, yesê fɔnɔ lɔ si-gi muɛ woju obuɛne seɛ ɛke. ³¹ Nu obuɛ, alɔ kpan kɔ nɔ ɔɔ srawaan, be nudɔɔ lugban nidedide ɔɔ kraa lɛ néye nâ. Kpan obu frɛe nɔ ejikpeɛ, nidesê ege nidie ebi. ³² Kuan-nɔ wojuɛ he lɔɔ yiɛ. ³³ Dɔkɔ: kpan fɛɔn-ɛ ɔɔɔju ɛni bɔ ɔɔɔ owuwotu enɔnɔ nkuɔaan, ɛne nɔhu. Enɛe kpan fɛɔn-ɛ ɔɔnyu muɛni yanyaku ei ɔɔ nkuɔan ɛbi etɛ yohuɛ ɛke, nana yesê ege yehe ɔɔ nkuɔaan. ³⁴ Makan miyê nɛfe lɔ: ɛmɔnɔ egeɛ ieuɛ, akpan aanu yala be piɛn nɔ etɛ you nu mu; mɔcɔ nɔɔ mɔha, enɛe nɔɔ ɔɔɔn. ³⁵ Eyi aanu ɔɔɔ lufun nɔ etɛ nɔɔ mbɔ; mɔcɔ nɔɔ mɔha, enɛe nɔɔ ɔɔɔn. [³⁶ ɛkprɔɔ aanu frɛ ɔɔɔ ejikpe nedi juma ɔ nɔ; mɔcɔ nɔɔ mɔha, enɛe nɔɔ ɔɔɔn.]>>

³⁷ Jesi ɔɔ numuti ɛie, enɛe ɔɔ egekpu puɛne nobutu-ni lɔ: <<Nyɔɔɔ, ɔɔɔ woju obu yesê e?>> Enɛe Jesi nɔnɔ: <<Cɔ ɔɔ fuin la beɛ, enɛe yeblekpɔun isi iyá.>>

Kpɔɔ mu Nyatɔ ɔɔɔ ɛni woju

18 Jesi nɔ etɛ ɔɔ nyandra mu nakan kpɔɔ mu ɛni bɔ kpan ɔɔ ɔɔɔ Nyatɛ ɛni woju, ² enɛe kɔ lɔ nɔkan: <<Ebi nɔ muɛ, ejiji-okɔ pu nɔ nɔ ɛni Nyatɔ ɛni éye ɔnɔ luboluwɔ mu be eseji úbu kpan ɔɔɔ kpan frɛ. ³ Ebi ba obu muɛ, woniyi nɔ frɛ nɔ ɛni ihi bie mu ɔkan iyêni lɔ: ɔɔ woju ɔmujaa la be ɛne lɛe kpan lefe ɛn agbraa, nɔcɔ ɔɔɔ nɔtúnɔ. ⁴ Obu ɔe, ejiji-okɔ pu ɛkprɔmu tuun mɛ lɔbe a antɔ. Gba, nɔnyu nɔɔɔ, enɛe nakan lɔ: <Dɔkɔ: miye Nyatɔ, eseji kpan ɛni woju údomu frɛ, ⁵ enɛe woniyi obu ɛni gbree nedimɔ ɔsɛn ɔ remuɛ ɛke, mɔcɔ ɔɔ woju ɔmujaa mutunɔ amɛke lɛ nihimɔ nɔɔɔmu ngai ji.>>

⁶ Lɔ Nyɔɔɔ kan owu obu ɔɔ be nehi urukue, enɛe nɔpu etɛ lɔ: <<Dɔkɔ: ejiji-okɔ pu tɛ un pu obu ɛni owu obuɛ kaan, teni tɛ! ⁷ Alɔ tɛ un pu obu otutru tuun ɛni ɔɔ, be gba fidɔki Nyatɔ nanaa, enɛe ɔɔ enɔnɔ puɛneɛ nite bɔ etɛ yala lubuo yaranɔ you lɛe ningbee, be bɔ nɔcɔ nɛnɔnɔ woju ɔmujaa nɔtúnɔ nɛne e? Dɔkɔ: alɔ botu nɛmɛ lɔbe frɛ ɔɔɔ, tuun ɛli ɔe nɔ. ⁸ Makan miyê nɛfe lɔ: bɔ nɔkɔn-mu, nana nɔcɔ nɛnɔnɔ woju ɔmujaa faafa nutu nɛne. Enɛe mɔnɔ: ɔɔ Kpan ɛni Wɛ yesê ege yehi

wutu eti ébie, níhe akpan éni n̄onu té h̄onu un̄onu eti naa e?>>

Faristen læe lapode pue éni woju

⁹ Jesi n̄u eti cú nyandra mu nakan akpan-enee ututru l̄: nenee niliní sese puebe be eseji úbu nanuan-enee akpaan éni woju. Enee ki l̄ nikan: ¹⁰ <<Nu n̄u, enee akpan aanu a teyiyi-c̄ te Nyati óguḡu mu; n̄u lí Faristen, enee n̄u l̄ lapode pu. ¹¹ Faristen nyé eti, enee n̄oguḡu Nyati nuhun-nuhun l̄kan l̄: <O ɔmu Nyati, malafu bia éni m̄ónó fl̄ní akpan ambiene eke. Nene feun niliní in'in puebe, mramra puebe, wraka puebe. Ee, malafu bia éni m̄ónó fl̄ní lapode pu obu eke. ¹² D̄iki: læbe feun mici nuh̄onu nku aanu, eseji em̄uni ɔb̄okan feun-ε mihee, mutufu ɔnu ndio muε.>

¹³ L̄pe muε, be lapode pue eke dáku hehe mu te, ene fre n̄oguḡu Nyati læ. En̄uie, núkpu nínyepumu munu eti éni b̄ nakpr̄a ent̄i fre ɔb̄ok, enee noku b̄ó l̄upu nikan l̄: <O ɔmu Nyati, m̄li un̄li pu. M̄oguḡofu, tukumu lædu!> >>

¹⁴ Jesi nehi urukue, enee kan l̄: <<Makan miyê nef̄e l̄: akpan aanu obu éni Nyatiε guḡu wu be a lukpomue, lapode pue nana l̄ obuε Nyati bua mu l̄ lí sese pu. Heni-heni muε, kpan feun-ε nahan r̄ire ent̄ie, Nyati yesini ei, enee kpan feun-ε nesi r̄ire iε eke, Nyati ɔr̄oun̄u l̄ku.>>

Ewi tit̄ienee Jesi ce ɔwr̄ok éni woju

¹⁵ Nu n̄u, enee akpan nede n̄onu ewiene, tuun munw̄iene fre ɔb̄ok, isi Jesi lǣ ata nene b̄ó íne mu ece nene ɔwr̄ok. ɔnu egekpu puebe id̄i nuε, enee neteru nene.

¹⁶ L̄pe muε, enee Jesi eke tu nidení ewiene nisiní be nakan l̄: <<Laní ewiene l̄ b̄ofumu; deterumíní nene! D̄iki: akpan-enee n̄ fl̄ní nene eke l̄ obuε Nyati eb̄ie l̄ nen̄uni. ¹⁷ Makan miyê nef̄e nawre l̄: kpan ɔb̄ok feun-ε b̄ó úw̄o r̄ire l̄a l̄ fl̄ní w̄i l̄w̄i eke Nyati ítem̄ini eie, ákân-mu l̄ nuh̄o Nyati ebi te.>>

Gbrengbi ngbafre luw̄ie éni woju

¹⁸ Jesi nó l̄pe, enee etei pu n̄u ɔ b̄ofuni nobutuni l̄: <<Éyiye pu namu, woju ɔf̄onu tasu b̄ó meli lǣ nkuan ebi éni ákân-mu owue eli em̄uni e?>> Enee Jesi n̄in̄: ¹⁹ <<Ára obuε faramu be fite namu etiε, l̄ fit̄e fiti te e? D̄iki: kpan namu ɔb̄ok ɔn̄ó al̄ élm̄u Nyati ɔnu lǣfe ce.

²⁰ Gba, obuε l̄ wojuε fututue, m̄ed̄iki sun be aule eb̄ieneε l̄kan l̄: dobo wraka, dowo kpan, de'in in, dete fun, supu ɔfu b̄ó lǣ ef̄iyiaa , ɔw̄ô f̄ud̄i an fit̄e i.>> ²¹ Enee kp̄is̄ie n̄in̄: <<Eε, ɔb̄onu ɔmu w̄i l̄w̄i mu neeme, enee ɔw̄ô m̄ef̄elo aule obuene feun.>>

²² Jesi iti obuε, enee gba kan yeni l̄: <<Ew̄iefu woju n̄u ɔ: a pa ef̄uni ɔb̄okan neemeε l̄ lǣ f̄ɔcu ɔnu sikaa f̄ɔf̄u lǣdu puebe. L̄u, enee ent̄i te éni ɔb̄o feun yeli ef̄uni ɔb̄okan. Ful̄ obuε, be se ege i lǣ f̄ɔkpumu ege.>>

²³ Kp̄is̄ie iti l̄u, enee r̄ire gr̄o neeme ambe nidi gb̄rengbi l̄kul̄. ²⁴ Jesi id̄uni nu éni r̄ire ɔgr̄on̄i l̄u, enee nakan l̄: <<Kp̄on̄ tú r̄irehe pu éni b̄ó ɔh̄o Nyati ebi te. ²⁵ Heni-heni muε, fl̄ní l̄ kp̄un tu afrumu éni b̄ó ob̄o an̄f̄uru num̄u mu ekeε, kp̄on̄ n̄kp̄ok̄o alabu-alabu tú r̄irehe pu éni b̄ó ɔh̄o Nyati ebi te.>>

²⁶ L̄u akpan-enee n̄ l̄p̄e ti owu obuε, enee nakan l̄: <<Al̄ l̄u, be kpan ɔf̄onu ɔkp̄u ɔcu ɔnu íne nkuan?>>

²⁷ Enee Jesi n̄in̄: <<D̄iki: kpan ákân-mu ɔnu mu ɔb̄om̄u, Nyati eke kân ɔb̄om̄u l̄ woju-woju feun.>>

²⁸ Nikan l̄u, enee P̄ier ja cu nobutuni l̄: <<Be ere eb̄ieneε ruw̄o er̄uni ɔb̄o-ɔb̄o feun ruku ei ɔkp̄ufu egeε, er̄uie, l̄ yetê yeε te e?>> ²⁹ L̄pe muε, enee Jesi n̄in̄: <<Makan miyê nef̄e nawre l̄: kpan ɔb̄ok ɔn̄ó éni w̄o ɔnu kan, ɔnu yi, ɔnu mak̄iene, ɔnu b̄ô, eniyia, ɔnu ew̄i ku ei Nyati ebi éni wojuε remu ³⁰ be éhé elefe éni bubue ɔ obu feun-ε nuw̄o nuku eie n̄kp̄ok̄o alabu-alabu wutu eti ébi. Eseji, ɔb̄onu wutu obu éni woju yokufue, nkuan ebi éni ákân-mu owue yeli en̄uni fre.>>

Jesi éni uoue yohu be nakuatu ɔnu wojuε éni woju

³¹ Atingbre etiε nun̄o nahaníε, enee Jesi de ɔnu akpan ndio ew̄i aanue ɔf̄u r̄ire be nakan iyê nene l̄: <<Kp̄raní: raha Jerusalem te. Tee, enee Kpan éni W̄i éni r̄ire wojuε ɔw̄ô Nyati numuti-eti puebe mime la iε yeε eti. ³² D̄iki: n̄ucun̄i nutuní akpan-enee éll̄ Juf-ε yelin̄i miyi-miyi lǣ ɔru-ɔru, enee eseji ɔf̄un̄u mututu munu. ³³ ɔnu mu l̄p̄e, n̄ujuní ngbre mu, enee gba n̄uwoní be ɔɔd̄on̄ ɔb̄o munuw̄i eent̄i etiε, n̄on̄ lu uou mu ninye.>>

³⁴ Owu obuε n̄ikaan, ɔnu akpan ndio ew̄i aanuene ɔnȳom̄u ɔnu nuwaan numu ambe Nyati ɔnȳu y+anyakumu gbein.

Nunuw̄ifuo pu n̄u Jesi buw̄on̄ éni woju

³⁵ ɔb̄onu Jesi nya Jeriko ebi tibaa, be nunuw̄ifuo pu n̄u pí ete atingbre numu ɔkp̄ok̄o owu. ³⁶ Niti dedekue nes̄eε r̄iraa, enee nobutu woju lǣfe kukue nes̄eε. ³⁷ Enee nikan niyení l̄: <<Nasaret w̄i ebi éni n̄iraní Jesiε l̄ obuε se naha.>> ³⁸ Niti l̄u, enee nala lubuo nikan l̄: <<Jesi, Dafid éni W̄i! Tukumu lǣdu e!>> ³⁹ Lubuoε nala l̄u, enee akpan-enee n̄ ant̄ie netiti ukuni ɔmu; obu ceε, nana ɔkp̄oku lubuo nikan l̄: <<Dafid éni W̄i! Tukumu lǣdu e!>>

⁴⁰ L̄pe muε, Jesi nú nyé eti, enee kan ye akpan l̄: nunyuni kp̄is̄ie b̄ó n̄is̄iní. Nisiníε, enee nubutuni l̄: ⁴¹ <<Em̄u woju fuyɔfu éni b̄ó meli m̄ɔtufu?>> Enee kp̄is̄ie n̄in̄: <<Nȳonu, tumu m̄is̄e ege m̄idí epe.>> ⁴² Nikan l̄u, enee Jesi n̄in̄: <<Se ege d̄i ep̄i! D̄iki: ɔfu téε f̄ucu fitemu etiε ɔcufu íne nkuan.>> ⁴³ Enee l̄ kp̄is̄ie se ege ned̄i epe be ɔb̄ok̄u Nyati ukpu Jesi ege l̄ha. Dedekue fre id̄i nu l̄u, enee ɔb̄ok̄u Nyati lǣ.

Jesi læ Sase éni woju

19 Jesi nû etí h́ Jeriko ebi tē, enēe nɔtɔtu ngbarue t̄ha. ² Lɔpe muē, bē kpɔsɪ nɔɔ éni nɔraní Sasee ń lɔpe læ. Sase obuē, nɔlɔ lapode pɔene éni etei pu nɔɔ, es-eji nɔlɔ rirhe pu frē. ³ Nɔjɔju éni b́ nedi kpan ebi éni nɔraní Jesie nu, enēe gba, éni akpan bubue ngbarue etí tuun sɛn ɪ bē es-eji nɔnɔ likpin-ē, ńkpu nídɔmínɪ nu. ⁴ Éni nɔ ɔɔ, niye ne n+a anti, enēe nɔnyu t̄n nɔɔ niya ɔɔ Jesi nēseē, læ nédɔnɪ nu. ⁵ Jesi ihi uku lɔpēē, enēe han munu etí nakan iyēni l̄: <<Sase, ru wutu faafa! Dɪku: amunu, fáta éni misike efɔnɪ tē!>> ⁶ Enēe heni-heni muē, faafa Sase ru wutu bē han-nɪ lukpomu sikeni rir-mukpi mu.

⁷ Akpan-enē fɛɪn-ē dɪ woju obu nu ɔɔ, nohuhrun uku Jesi etí ɪkan l̄: <<Dɪku: unɪ pu obu éni tē ɪ obuē na nisike!>> ⁸ Lɔpe muē, Sase nyé etí Jesi anti, enēe nakan l̄: <<Nyɔnɪ, dɪku: emɪnɪ ɔɔɔkan neemeē, m̄buu mu aanu mucu gbisi nɔɔ mufɔnɪ ledɔ pɔene. Alɪ miē kpan ḱ dufre frēē, bē m̄wɔr̄ɔ ɔɔnɪ sikaa tuun nku aanla mutunɪ.>> ⁹ Nɪla numuti eiē, enēe Jesi ja cu nakan l̄: <<Dɪku: amunu, lugban obu éni akpan ɔɔnɔ ɪne nkuan. Heni-heni muē, kpɔsɪ obu frē ɪ́ Abraham éni álaɪ læ. ¹⁰ Dɪnɪ an l̄: Kpan éni Wɪē ie wutu etí ébi éni b́ ɔjɔju akpan-enēē ku krēē ɔɔnɪ nene ɪne nkuan.>>

́su pɔene ndio nyandraa éni woju

¹¹ Jesi læ dedekue éni aauē nahaa, ńɔɔɔfɔnɪ Jerusalem, enēe nɔnɔ etí nucu nyandra mu nakan Ny-atɪ ebi éni woju niyē akpan. Lɔpe muē, bē akpan fɛɪn notutru l̄: b́ ɪmē ɪbē, enēe Nyatɪ yanyaku enɪnɪ ebie éni woju gbein. ¹² Jesi ɪja ucue, enēe nakan l̄: <<Dɪku: kpan lukpawɪ nɔɔ nyé etí éni b́ a mai buombuo nɔɔ etí nɔtɔnɪ nɛɪ enɪnɪ c̄ɔ nɔnɔ lɔpēē éni gbrenghi læ nésē ege nie. ¹³ Kraa læ n̄aa, nɪra ɔɔnɪ ́su pɔene ndio, enēe nutu nɔnɔ mu nɔɔ-nɔɔ fɛɪn sika lebe lugbu nɔɔ bē nakan niyē nene l̄: nucu nɪpaní éni etí tuun ɔɔ læ nésē ege nie. ¹⁴ Kpɔsɪ obuē, c̄ɔ nɔnɔ lɔpēē éni akpan ́yɔfɔmínɪ. Obu remue, ɪ́ na ɪ́ē, enēe nɔnyakuní akpan nɔ ege kpunɪ a kan ye akpan-enēē nehi itēni líkpen etíe l̄: ńyɔfɔmínɪ éni b́ nɛɪ nɔnɔ gbrenghi.

¹⁵ Obu frē ɔɔɔɔ, nitēn̄í líkpen etí, enēe nise ege ni c̄ɔ nɔnɔ lɔpē. Nuku lɔpēē, enēe nɪra ɔɔnɪ ́su pu ndio ebienēē nutu sikaa i amekē læ nédɔ nɔnɔ mu nɔɔ-nɔɔ fɛɪn éni mindie he etíe an. ¹⁶ Lɔpe muē, enēe nɔɔ i heni nakan l̄: <Nyɔnɪ, ḿcu sikaa futumue méɪɪ tuun méhe ndio ɔɔ eke ji mábuka etí.> ¹⁷ Enēe gbrenghi kan yeni l̄: <Aja nu ɔɔ me! Fulɪ ́su pu namu. Éni fédt woju akpasua obuē ányá inee ́nyue, m̄tu fulɪ ebi ndio éni etei pu.> ¹⁸ ́su pu aanu muē frē í, enēe nakan læ l̄: <Nyɔnɪ, sikaa futumue, ḿcu mápa éni etí tuun méhe eene ɔɔ eke ji mábuka etí.> ¹⁹ Enēe gbrenghi kan yeni læ l̄: <Éfē frē, m̄tu fulɪ ebi eene éni etei pu læ.>

²⁰ ɔɔnɪ ́su pu nɔɔ ji ihi ihenie, enēe nakan l̄: <Nyɔnɪ, ɔɔ sika lugbue futumue, ḿcu méme ɪ ɪji mu métē ɪ. ²¹ Dɪku: la owomu ambe ɔɔ woju kpún tuun s̄en ɪ. Efɔnɪē, ɔɔ éni fétēmu eiē, fulɪ tuun ɔɔ læ f́cu. Éē, ɔɔ ɔɔ fótúē, fulɪ tuun ɔɔ læ éɪ efɔnɪ.> ²² Nɪkan ɔɔ, enēe gbrenghi nakan iyēni l̄: <ɔɔɔɔ ɔɔ owurɪraru lubuoē neyē l̄: fulɪ ́su pu un. Fínɪ ɔɔ woju kpún tuun s̄en ɪ, ɔɔ mulɪ tuun ɔɔ læ ḿcu ɔɔ métēmu eiē, es-eji mulɪ tuun ɔɔ læ ɔɔɔɔ mótúē éɪ emɪnɪ. ²³ Bē gba, ɪ́ pi bē f́cu ɔɔ sika lugbue fámú fétēmu ei c̄ɔ nitēni sika ɪ tē ɔɔ mihie læ ḿcu læ ɔɔ mindie pi etíe éɪ e?> ²⁴ Nɪkan ɔɔ, enēe nɔnɔ etí nɪkan niye akpan-enēē nɔ lɔpēē l̄: <Gbení sika lugbue cu tuní ́su pu ebi éni ɔɔ ndio nɔ ɔnkuē!> ²⁵ Nɪkan ɔɔ, enēe akpan ebienē nakan iyēni l̄: <Nyɔnɪ, ɪn ɔɔ ́su pu ambi k̄an sika ɔɔgbu obu tuun ndio neeme e?> ²⁶ Enēe gbrenghi nínɪ: <Makan miyē nefē l̄: kpan fɛɪn-ē nyu enɪnɪ kan ɔnkuē, Nyatɪ ɔɔnɔnɪ ji yoku mu. Gba, kpan fɛɪn-ē ́nyú ák̄an-mu ɔnku eke, luwɪ frēē n̄f̄tē tēē, Nyatɪ ɔɔnyu yanyakunɪ ei ɔnku. ²⁷ Gba, obuē ɪ ɔɔnɪ éfé pu ebienēē ékpr̄ɪmu etí éni b́ melɪ nɔnɔ gbrenghi éniē eke, nyuní nene iní læ f́woní nene ɔɔnɪ anti ébi.> >>

Jesi éni Jerusalem tēē aa éni woju

²⁸ Jesi ɪla numuti eiē, enēe, enē læ dedeku ebi éɪn nɔnɔnɪ etí nahaní Jerusalem. ²⁹ ɔɔnɪ Jesi a ɔɔ bē ku ebienēē nɔraní Betfase læ Betani éni ɔɔfɔ Olifie Lɪfēē, enēe nutɔpu ɔɔnɪ egekpu pu aanu ³⁰ bē nɪkan niye nene l̄: <<Aní ebie nɔ antiē tē. Fɔnyaní ebi tibaa, f̄dɔnɪ afrumu luwɪ nɔɔ nu éni kpan yēp̄ɪn-mu etí. Suon-n̄í ei cun̄ simínɪ. ³¹ Alɪ kpan ḱ nobutu nefē l̄ pi bē fɛɪnɪ ɔɔ, bē kan yení l̄: Nyɔnɪē ɪ obuē nobutu.>>

³² Akpan-enēē Jesi tɔpue t̄ha uku tēē, enēe owuene se f́nɪ ɪ́ nɪkaan eke nɪdɔnɪ afrumu luwɪ nu. ³³ L̄ nos̄on-n̄í eiē, enēe akpan-enēē kan-nɪē nobutu nene ɪ́ pi bē nos̄on-n̄í eiē, ³⁴ enēe nakan-ní l̄: Nyɔnɪē ɪ obuē nobutu. ³⁵ Lɔpe muē, nucuní afrumue nisiní Jesi, enēe nidení trale nɪp̄ɪpení afrumue gen etí bē nutun̄í nɪyanɪ etí. ³⁶ L̄ nahaníē, enēe dedekue frē nede trale ɔɔp̄ɪē atingbree etí.

³⁷ Gba, ɔɔnɪ nɔnɔnɪ Olifie Lɪfēē etí n̄r̄un̄í ei nɪhaní Jerusalem tēē, enēe Jesi egekpu pɔene fɛɪn rirē mu nekpi akprua ngbohroenēē nɪlɪ nɪdɔnɪ nuē remu. Lɔpe muē, enēe nɔɔnɪ nilení lubuo kpunkpu mu nɔw̄akun̄ nɪkan-ní l̄: ³⁸ <<Adamanga éni ɔɔw̄ɔɔ nɔnɔ gbrenghi ebi éni nutɔpu ie éɪn! Teyɔ nɔnɔ etí tē; munu ɪku nɪlɪ Nyatɪ éni!>>

³⁹ Farisɪen tukɔɔ nɔ lɔpēē ɪdɪ owue neseē nuē, enēe nakan iyē Jesi l̄: <<Éyiye pu, teru ɔɔ egekpu pɔene répu numu!>> ⁴⁰ Enēe Jesi nínɪ: <<Makan miyē nefē l̄: botu alɪ nene nɪrēpuní numu frē ɔɔɔɔ, mbobu yala lubuo ɔɔw̄akumu.>>

⁴¹ Gba, ɔ̀nɔ̀ nɔ̀bɔ̀funí Jerusalem be Jesi nyepu munu etɔ̀ dɔ̀ ebɛe nɔ̀e, enee nɔ̀tu mutɔ̀ ukuni etɔ̀ lkan lɔ̀:
⁴² <<Coo Jerusalem, obuɛ nɛsɛ amunu ɛ̀ni nuɛ mu ɛ̀ni bɔ̀ ɔ̀tufu teyɔ̀, li flɔ̀ni ɛ̀fɛ frɛ fite tɛ́ ekɛɛ, be ján. Enee gba, ɔ̀nu woju oboku ei ɔ̀fu munu mu tɛ. ⁴³ Dɔ̀ki: nu nehi ɛ̀ni ɔ̀fu ɛ̀fɛ puɛne yehi yererufu yabɔ̀an mu flɔ̀ni ng-baya ɛ̀kɛ. Lɔ̀pɛ muɛ, nɔ̀yafɔ̀ni etɔ̀ tuun nɔ̀tuní ho yofou-fu lɔ̀kulɔ̀. ⁴⁴ ɔ̀nu mu lɔ̀pɛɛ, nɔ̀nɔ̀fɔ̀ni íne i wutu, enee ɔ̀fu puɛne feɔ̀n yɛcɛn l. Eseji bɔ̀ nɔ̀lamíni lubobu kɔ̀kɔ̀ l ípin-mu anuan etɔ̀. Woju obu yɛsɛ lɔ̀ ambɛ fɛtɛ̀mu nuɛ Nyatɔ̀ i ɔ̀fu puɛne agbraa tɛ.>>

Enɔ̀pa puɛneɛ Jesi be ku gbein-ɛ ɛ̀ni woju

⁴⁵ Jesi á h́ tɛyɔ̀lɔ̀-ɔ̀ tɛ, enee nebe akpan-ene feɔ̀n-ɛ nɔ̀ tɛ napa ɛ̀nɛ uku gbein. ⁴⁶ Lɔ̀pɛ muɛ, enee nakan niyɛ nene lɔ̀: <<Nimime nɔ̀laní ei lɔ̀: ɛ̀munɔ̀ kaan lí inenu-ɔ̀. Enee obu ɔ̀ɛ, nɛfɛ fɔ̀cu fɛtɛ̀ni nɛfɔ̀ni in'ín ɔ̀!>>

⁴⁷ Nu obuɛne muɛ, Jesi yíyɛ akpan woju tɛyɔ̀lɔ̀-ɔ̀ tɛ nɔ̀ca feɔ̀n. ɔ̀nu mu lɔ̀pɛɛ, enee tɛyɔ̀lɔ̀ pu ɔ̀kɔ̀ɔ̀ne, auleyiye puɛne lɛɛ Juf-ene ɛ̀ni ine-etɔ̀ puɛne nɔ̀juju ɛ̀ni bɔ̀ ɔ̀nyuni owo, ⁴⁸ sake nɔ̀dɔ̀míni lɔ̀ bɔ̀ netɛ̀ nɛlɔ̀ni ambɛ, enɔ̀ni wojuɛ niyiyeɛ remuɛ, akpan íkpabumíni ei rire.

Cɔ̀ Jesi ɛ̀ni ɔ̀mucɔ̀ ɔ̀nɔ̀ ihɛ ɛ̀ni woju

20 Nu nɔ̀ ɛ̀ni Jesi nɔ̀ tɛyɔ̀lɔ̀-ɔ̀ tɛ nobo Amanɛ Namuɛ uku akpan iyiye nene wojuɛ, enee tɛyɔ̀lɔ̀ puɛne ɛ̀ni ɔ̀kɔ̀ɔ̀ne, auleyiye puɛne lɛɛ Juf-ene ɛ̀ni ine-etɔ̀ puɛne jɔ̀ ɔ̀ɔ̀funɔ̀ ² be nobutuni lɔ̀: <<ɛ̀mɔ̀ ɛ̀ni ɔ̀mucɔ̀ mu fulɔ̀ owu obuɛne, tasɔ̀ muɛ, ebɔ̀ tufu ɔ̀mucɔ̀ obu?>> ³ Enee Jesi ja ɔ̀ nakan lɔ̀: <<ɛ̀mɛ frɛ mehi mubutu nɛfɛ woju nɔ̀ ɛ̀. ⁴ Míni: Jan ɛ̀ni batɛm-ɛ li akpaan, Nyatɔ̀ li obuɛ tunɔ̀ ɔ̀nu mu ɔ̀mucɔ̀ naa, naa kpan e?>> ⁵ Nubutu lɔ̀, enee nesisini numu ei nikan-ní lɔ̀: <<Alɔ̀ rédí rɔ̀kan ríni Nyatɔ̀ li obuɛ tunɔ̀ ɔ̀mucɔ̀, nɔ̀butu ɛ̀re lɔ̀ pi be rɔ̀cú ɔ̀nu wojuɛ rétɛ̀mu jɔ̀kpaa. ⁶ Eseji, alɔ̀ rɔ̀kan lɔ̀: kpaan, akpan neeme yoku ɛ̀re mbobu ambɛ nenɔ̀ni antɛ, Jan lí Nyatɔ̀ ɛ̀ni numuti-etɔ̀ pu.>> ⁷ Nɔ̀n-ní tuun ɔ̀kɔ̀ lɔ̀, enee nikan-ní lɔ̀: nɛdɔ̀míni an. ⁸ Enee Jesi níni: <<Alɔ̀ lɔ̀, be emɛ frɛ bɔ̀ mɔ̀kan ɔ̀mucɔ̀ ɔ̀ɔ̀ni muɛ mɛli owu obuɛneɛ míyemu nɛfɛ ɛ̀.>>

Jumadi pu tɛ́ un puɛne ɛ̀ni woju

⁹ Jesi nɔ̀ etɔ̀ cú nyandra mu owu nɔ̀ nakan iyɛ dedekuɛ lɔ̀: <<Kpɔ̀sɔ̀ nɔ̀ tɔ̀ ejikpɛ tɔ̀ difɛn mitin mu, enee ɔ̀ la juma puɛne ɔ̀nku be a rusu ɛ̀ni nɔ̀dɔ̀n tɛ nɔ̀mɛ lɔ̀be. ¹⁰ Uku mitin ewɔ̀ ɔ̀hu nuɛ, enee nɔ̀tɔ̀pu ɔ̀nu ɔ̀su pu nɔ̀ a he juma pu ebɛne lɛ́ ɔ̀cu ɔ̀nu kpɛɛ ɛ̀ni ɔ̀kɔ̀ nya muɛ esini. Lɔ̀ nuku tɛɛ, enee juma puɛne nyuni ju tuun beni nise ege na bɔ̀ ɛ̀hɛlɔ̀. ¹¹ Ejikpɛ puɛ tɔ̀ ɔ̀su pu lefe ji á tɛ, enee, ene frɛ juma puɛne juni tuun sukpanɔ̀ be beni nise ege na bɔ̀ ɛ̀hɛlɔ̀ ɛ̀. ¹² Eseji nutu ɔ̀su pu lefe ji á tɛ, enee juma puɛne lɔ̀ni ɔ̀kɔ̀ be beni ɛ̀.

¹³ Lɔ̀pɛ muɛ, enee ejikpɛ puɛ nakan lɔ̀: <Be gba, lɔ̀ mɔ̀li tɛ? Aframa mɔ̀tu ɔ̀mucɔ̀ ɔ̀mu wɔ̀ ebɔ̀ ɛ̀ni ɔ̀mu tɛ́ nɔ̀ etɛ yaha tɛ. Mɛdɔ̀ki sun, ene ɛ̀kɛ, nɔ̀launɔ̀.> Enee heni-heni mu nutu ɔ̀nu wɛ naha. ¹⁴ Lɔ̀ juma puɛne dɔ̀ni nu ɛ̀ni nehɛ, enee nɔ̀nyuní numu nikan-ní lɔ̀: <Ejikpɛ puɛ ɛ̀ni aja puɛ nɔ̀. Tu rúwóní lɛ́ ajaa ɔ̀nyuku eli ɛ̀rɔ̀ni.> ¹⁵ Enee heni-heni mu nɔ̀nyuní nɔ̀janí ei nɔ̀nyakuní ei ejikpɛ mu be nuwoní. Enee mobutu nɛfɛ: obu lɔ̀, be lɔ̀ ejikpɛ ɔ̀nu bɔ̀ yeli tɛ e? ¹⁶ Mɛdɔ̀ki sun be, ɔ̀mucɔ̀ nɔ̀ha tɛ nutu nuwoní juma pu obuɛne lɛ́ nɔ̀cu ejikpɛ nála elefe ɔ̀nku.>>

Lɔ̀ akpan ti woju obuɛ, enee nakan-ní lɔ̀: <<Woju lɔ̀, nɔ̀desɛ!>> ¹⁷ Lɔ̀pɛ muɛ, Jesi kprá nene sun, enee nakan lɔ̀: <<Kɔ̀ obuɛ nimime nɔ̀laní ei Nyatɔ̀ kpɛnkpɛɛ mu tɛ: Lubobu ebɔ̀ ɛ̀ni kanru puɛne be la kpɛɛ, enee nana nyuku li lubobuɛ pi kan ɔ̀dɔ̀kpa ɔ̀kɔ̀ be tu kaan nye ja nu. Obuɛ, ɔ̀nu nuwan?>> ¹⁸ Nɔ̀kan lɔ̀, enee nunupu etɔ̀ lɔ̀: <<Dɔ̀ki: kpan feɔ̀n-ɛ yɛpɔ̀ lubobu obu etɛ yobuu ei. Alɔ̀ lubobuɛ ɔ̀kɔ̀ lɔ̀ obuɛ pi kpan etɛ, be ɔ̀kpɔ̀kɔ̀ enee yɔ̀kpɔ̀kɔ̀ni ei. >>

Lapo ɛ̀wɛ ɛ̀ni woju

¹⁹ Lɔ̀pɛ muɛ, enee auleyiye puɛne lɛɛ tɛyɔ̀lɔ̀ puɛne ɛ̀ni ɔ̀kɔ̀ɔ̀ne nɔ̀juju ɛ̀ni bɔ̀ ɔ̀nyu Jesi, sake dedekuɛ neyeníɛ remuɛ, nɔ̀kpú nɛlɔ̀míni woju kɔ̀kɔ̀. ²⁰ ɛ̀ni nɔ̀ lɔ̀, enee nuboní bu nosuoní be nɔ̀tɔ̀puní akpan tukɔ̀ a heni nyuku tɛ flɔ̀ni akpan anamu ɛ̀kɛ nɔ̀jujuɔ̀ ɔ̀mu ɔ̀kɔ̀ numuti lhanɔ̀ un-ɛ, lɛ́ nɔ̀cuní etɔ̀ nɔ̀nyuní náhan-ní etei puɛ eli eyɛni. ²¹ ɔ̀nu mu lɔ̀pɛɛ, enee nakan niyɛnɔ̀ lɔ̀: <<Éyiye pu, rɔ̀di an lɔ̀: owuɛne feɔ̀n-ɛ fakan lɛɛ wojuɛne feɔ̀n-ɛ feyiyeɛ, ɔ̀nu ɔ̀ wɛlɔ̀. ɛ̀fɔ̀nɛ, fiye kpan munu flɔ̀kan owu; woju nawrɛɛ etɔ̀ ɔ̀ɛ fucu fiyɛ kpan Nyatɔ̀ ɛ̀ni atingbreɛ. ²² O be ríni: fáta ɛ̀ni bɔ̀ rɛwɛ lapo rɔ̀tu Sesar, naa rɔ̀dɛwɛ e?>> ²³ ɛ̀ni ɔ̀wɔ̀ Jesi dɔ̀ gbɛɛ nɔ̀ nene íne muɛ aan, enee nakan iyɛ nene lɔ̀: ²⁴ <<Yemíni sika kpɛngreɛ fucu flwení lapoɛ!>> Nucɔ̀ niyɛnɔ̀, enee nubutu nene lɔ̀: <<Kpan íne likpin obu lɛɛ owu obuɛne frɛɛ nim-imení sika kpɛngreɛ etɛ, ebɔ̀ ɛ̀ni rire woju e?>> Enee nubuaní mu lɔ̀: feɔ̀n lí Sesar rire woju. ²⁵ Nɔ̀ja nucuɛ, enee níni: <<Alɔ̀ lɔ̀, be obuɛ li Sesar ɛ̀ni ɔ̀kɔ̀, cuní ɔ̀kɔ̀ tuní lɛ́ fɔ̀cuní obuɛ li Nyatɔ̀ ɛ̀niɛ, fɔ̀tuní Nyatɔ̀ ɛ̀.>>

²⁶ Woju obuɛ Jesi kaan, tɔ̀ woju á nene íne mu, enee numuti frɛ be nene lɔ̀ dedekuɛ anti nɔ̀dɔ̀míni woju ɛ̀ni bɔ̀ nataní.

Lu uou mu ɔ̀nɔ̀ ɛ̀nye ɛ̀ni woju

²⁷ Lɔ̀pɛ muɛ, enee Sadisɛn tukɔ̀ frɛ i he Jesi ɛ̀. (Nene obuɛne li obuɛ níni lu uou mu ɔ̀nɔ̀ ɛ̀nye ɔ̀nɔ̀míniɛ nɔ̀.) Nɔ̀ja nucuníɛ, enee nakan niyɛnɔ̀ lɔ̀: ²⁸ <<Éyiye pu, li Aule ebɔ̀ ɛ̀ni Moís mime la ɛ̀re ɛ̀ nakan lɔ̀: alɔ̀ kpan kɔ̀ kán ɔ̀nu makpɔ̀ ɛ̀ni hɔ̀n yi dɔ̀n ɔ̀nu ɛ̀ni tuun u, ɔ̀rɔ̀ɔ̀ wɔ̀ kɔ̀kɔ̀, be ene nucɔ̀ yiɛ nɔ̀hɔ̀n lɛ́ nɔ̀ruc ewɔ̀ nɔ̀ku ɔ̀nu

makprie alau. ²⁹ Enne dikɪ: akpan makpɪ nɔmbu nɔ ɛni nɔnɔ mu kpankpɛe hɔn yi dɔn lɛe ɔnu ein tuun u, ʒrúɔ wɪ kɔkɔ. ³⁰ Lɪpɛ muɛ, enne ɔnu makpɛ bɔfɔnɛ cu yie. Enɛ frɛ, nudɔn lɛe yie ein tuun nʒ, nɔrúɔ wɪ kɔkɔ lɛ.

³¹ Makpɛ ɛntɪ muɛ frɛ cú yie lɛ, enne enɛ frɛ nudɔn lɛe yie ein tuun nu, nɔrúɔ wɪ. Lefe frɛ cú yie, enɛ frɛ ba nɔn, tuun bɔɔ bɛ nene nɔmbu kpɛɛ nuní fɛɪn, nɔnɔ mu kɔkɔ ʒrúɔ wɪ étɛmu alau. ³² lha antɛ, enne yie frɛ u lɛ. ³³ Enne robutufu, ɔnɪ yoku lu uou mu ɔnɔ ɛnye nuɛ bɛ nene frɛ nɔnɔ ninyeníɛ, ɛni nene nɔmbu kpɛɛ nɔhɔn-ní yi baa, ɔfɔnɪ tasu yɔcu yie e?>>

³⁴ Lɪpɛ muɛ, Jesi já cú, enne nakan iyê nene lɔ: <<Wutu etɪ ébɛ, enne akpan uhɔn mine. ³⁵ Gba, akpan-eneɛ Nyatɪ yobûa mu lɔ: nɪfataní ɛni bɔ nɔnɔnɪ lu uou mu nenyení lɛ nɛɪnɪ etɪ tɛ ɛni akpaan eke, nenɪnɛ, mine ʒhɔn bɔ ʒnɔ ji. ³⁶ Nene obueneɛ, ákân-mu lɔ nuhuní ji, nana nîtení flínɪ etɪ ngbafɛɛnɛ eke. Heni-heni muɛ, nenɪnɪ lu uou muɛ nɔnɔ ninyeníɛ, enne yeyê lɔ: nɛɪnɪ Nyatɪ ɛni ewɪ tasu. ³⁷ Gba, obuɛ lɪ lu uou mu ɔnɔ ɛnye ɛni woju jɛ, Mois nú abu kpɛtɛ lukpɔɛ negbɛ rirɛ tɛ ɔnɪ nɪra Adamangaa lɔ: Abraham ɛni Nyatɪ, Isak ɛni Nyatɪ, Jakɔb ɛni Nyatɛ tɛ. ³⁸ Obuɛ, neyê lɔ: Nyatɛ, nɛɪlɪ akpan ɛni nkuan ɔnɔ muɛ ɛni Nyatɪ; akpan ɛni nkuan nɔ muɛ ɛni Nyatɪ nul. Heni-heni muɛ, Nyatɪ antɛ, nana nene ɛntɪ obueneɛ nɔnɔnɪ nama.>>

³⁹ Jesi ikan kɔ, enne auleyiye puɛnɛ tukɔɔ nɔ lɪpɛ kan lɔ: <<Éyiye pu, fóbûamu aja nu ɔkɔ me!>> ⁴⁰ Lɪpɛ muɛ, nene fɛɪn numuti bé nene ɪ, nɔkpú nɔcúmíní woju lefe kɔkɔ nóbútumíní.

Dafid lɛe Kris ɛni agbra woju

⁴¹ Jesi isê ege ɪa ucue, enne nakan iye nene lɔ: <<Lɔ pi bɛ akpan ikan lɔ: Kris-ɛ, nul Dafid ɛni wɪ e? ⁴² Dɪkɪ: enɪnɪ íne etɛ, Dafid ɔnɔkɔ kán lá ɪ Som kpenkpɛɛ mu tɛ lɔ: Adamanga kán yê ɔmu Nyɔnɪ lɔ: ⁴³ Se ɔmu kpɪsɪbɔ ébɪ pi ete tuun bɔɔ lɛ méde ɔfɔ éfe puɛnɛ mókufu aka mu fóku nene lɪka etɪ.

⁴⁴ Enne míntɪ: alɪ Dafid ɔnɔkɔ naranɪ ɔnu Nyɔnɛ, bɛ lɔ pi bɛ eseji nul Dafid ɛni wɪ tɛ e?>>

Farisɛn-ene lɔ itê ulɛ ɛni woju

⁴⁵ ɛni akpan neeme hɔnɔ unɪ rɪtɪ eie, enne Jesi nu etɪ nakan iyê ɔnu egekpu puɛnɛ lɔ: ⁴⁶ <<Nyuní íne mu auleyiye puɛnɛ ɛni lɔ itê ulɛ etɪ. Dɪkɪ: nuyɔfuní tralɛ elɛhɪn ngbohro mu gbein ánya ése amekɛ lɛ akpan osupu nene. Eseji nuyɔfuní ɛni, bɔ nɛsení ngbaru etɛ, bɛ akpan nɔkutɪ uraku nene. ɔnɪ nɪhaní eyia-ɔɛnɛ tɛ frɛ, antɪ ɛni ɔɔɛnɛ lɪ obuɛ nuyɔfu nipíní ete. Alɪ ul fet kɔ nɪwaan, bɛ nɔjuɔnɪ ɔɔɛnɛ yɪ nuɛ nipíní ete.

⁴⁷ Nene obueneɛ, nɔcuní gbɛ mu nufufun-ní woniyienɛ bɔ mu ei neeme, bɛ akpan antɪ eke, nɔgugɔnɪ Nyatɪ lɛhɪn-lɛhɪn lɛ obu nene akpan anamu. Obu remue,

nenɪnɪ munue Nyatɪ yɔtu nîdiníɛ yɔru lɔku tuun yesên ɪ.>>

Woniye yale puɛ kɔpɔɔ laa ɛni woju

21 ɛni Jesi hɔnɔ nɔnɔ tɛyɪɪ-ɔ tɛɛ, ninyepu munu etɪ nakprâ rirɛhe puɛnɛ ɛni nesi nɔnɔ ɔbɔfɔ uku kɔpɔɔ alakaa mu tɛ, ² enne nidɪ woniyi yale pu nɔnɔ nu ɛni ɪ ku sika kpɛngɛ ewɪ aanu mu lɛ. ³ Lɪpɛ muɛ, enne nakan lɔ: <<Makan miyê nefɛ nawɛ lɔ: woniyi yale pu obu ɛni kɔpɔɔ laa, enne ru lɔku kɔ akpan fɛɪn ɛniɛ. ⁴ Kpraní: akpan ambiene fɛɪn ɛniɛ, sika hen nene ɔnkue, enne nɔcu ni nukuní mu. Yi obu ɛniɛ eke, nákân-mu sika lefe kɔkɔ: lɔwɛ bɔ nɔcu nɛ mbɔ etɛ, enne nɔcu ni nɪla kɔpɔɔ.>>

Gbredɪ lɔkue nehie ɛni woju

⁵ Jesi hɔnɔ nɔnɔ lɪpɛ, enne akpan tukɔ nɔkɔku mbobu lɛe awundɪ owu anamu-anamueneɛ nide nuruní tɛyɪɪ-ɔɔ ikan lɔ tɛ ja nuɛ ɛni woju. ɛni nɔ kɔ, Jesi já cú, enne nakan lɔ: ⁶ <<Dɪkɪ: nu nehí ɛni owu obuene fɛɪn-ɛ fɔgbugbukuní nuɛ yɔgbɔ yɛɛtɪ ei tuun lubobu kɔkɔ bɔ ípimu anuan etɪ frɛ kɔkɔ.>> ⁷ Nɪkan kɔ, enne ɔnu egekpu puɛnɛ nobutuní lɔ: <<Éyiye pu, ɔfɔnɪ yoku bɛ woju obu yeɪ e? Emɪ ɔnɔ yeɪɪ sufɛ bɛ yɔtu kpan yetê ɔnu woju tɛ e? Kan ye ɛɛ rítɪ!>> ⁸ Nɪja nɔcɛ, enne nakan lɔ: <<Woju obuene etɛ, nyuní íne mu, kpan kɔkɔ nudɔbubɔ nefɛ íne mu. Dɪkɪ: akpan kpangbalɔ yehi nɔfɔ agbra yɔcu ɔmu ínéɛ yakan lɔ: nene Kris eɪ nʒ, ɔ nuɛ oku owu. Dɔkpumíní nene akpasua obuene ege! ⁹ ɔnɪ fitíní lɔ: tɪn ɛɪ ɔ kɔ, elefe mu: akpan neme inyee, bɛ tɛ nidete nefɛ. Dɪkɪ: woju obuene yeɛ kɔ eke pɛpɛnɪ, sake duní an lɔ: éɪmu wutue ɛni woju nêhímu úkufumu lɛe bɛmu.>>

¹⁰ Jesi nɔ etɪ nakan ji lɔ: <<Dɪkɪ: obuɔ nɔnɔ ɛni akpan lɛe obuɔ lefe ɛni puɛnɛ yabûan tɪn, enne mai obu lɛe obu frɛ yabûan. ¹¹ Wutu yekenje yɔkpusu ɔ akpasua-akpasua ɪ lɔkɔ, enne nuhɔn frɛ yeɪ. Lu un-un yagba yanya, eseji owu ɛni utta rirɛ lɛe akprua woju ngbohro-ngbohro yanya etɪ tɛ akpan yeɪɪ nu. ¹² Enne, kraa lɛ ɔnu nu okue, nûkuní nefɛ bɔ etɪ nunyuní nefɛ nɪhaní eyia-ɔɛnɛ tɛ nukuní nefɛ sibikan mu nulnɪ nefɛ ɔru-ɔru. Eseji, emɪnɪ íne etɛ, nûnyuní nefɛ akpumu nɪhan-ní egbɛngbɛnɛ lɛe ete pu ngbohroene antɪ frɛ. ¹³ Lɪpɛ muɛ, enne ɔnmucɔ yala nefɛ bɛ fɪhúní dalufue fukan-ní ɔmu woju fukuní nene frɛ. ¹⁴ ɔnu mu lɪpɛ, tení íne mu lɔ: éɪmu nefɛ bɔ fítitemíní nefunɪ lɔ fítê firuraruní owu lɛ fɔnɔnɪ mu fányanɛ ɛni woju fítitemíní ei bɛmu; ¹⁵ emɛ ɔnɔkɔ mûtu nefɛ rɪɛ mucu owururaru lubuo mula nefɛ ɔmu ɛni nɔfɔ éfe puɛnɛ bɔ úkpu ísɪ ɔnu etɪ akprua.

¹⁶ Nu obuene muɛ, nɔfɔ bɔ lɛe nefiyiaene, nɔfɔ makpɛnɛ, nɔfɔ busu mu puɛnɛ lɛe nafuan-ene yɔnyu nefɛ yɔtu nɔfɔ éfe puɛnɛ yowo nɔfɔ mu kpangbalɔ.

¹⁷ Heni-heni muε, emuni íne etiε, akpan feɓn yefe nefε.
¹⁸ Obu frε bɔbɔ, ákân-mu lî nefuni íne ruho luwi nno kukukpɔ frε uruo ípi kpε. ¹⁹ Éni nɔ kɔ, lɩka nita nefε ɩ fínyení tintilɔ lě fɔcuní nɔfu íne nkuan.>>

Jerusalem éni óbubu woju

²⁰ Jesi nû eti nakan ji lî: <<Diki: cɔni fɔduní nu éni sru-da mrumrulɔ ereru Jerusalem alau mu nakpa ihie, be duní an lî: enuni óbubu nuε, eneε okuε. ²¹ Lɩpe muε, be kpan feɓn-ε nɔ Jude wutu lugbuε etiε, niye ná lɩfεene eti nú'ûn ei. Eseji kpan feɓn-ε nɔ Jerusalem ebie muε, niye nínyá gbein ná. Kpan frεε nɔ mpu muε, nudɔjuju éni bɔ nesê ege nie ebi ji. ²² Diki: nu obuene muε, eneε Nyati yeli yeyê kpan be wojuene feɓn-ε nimime nulaní eie yese etiε. ²³ Lɩpe muε, ledu lí luwu mbɔni lεe eyi obueneε mun-wɩ nɔ onkuε éni ambe Nyati yanyaku enuni tebibeε gbein Israel puene eti, eneε milele lɔkulɔ yehe maie neeme. ²⁴ Heni-heni muε, akpan elefe yeti akrabu lé yohu, eneε n̄nyuní elefe frε lugbu nihaní ma-maie feɓn eti. Onu mu lɩpeε, akpan-eneε élimu Juf-ε yɔkpusu Jerusalem ebie ɩ lɔkulɔ tuun bɔɔ lě oku nuε Nyati teε.>>

Jesi éni egese ieu woju

²⁵ <<Diki: fɔduní akprua woju anuma-anuma nu yanya gbe, w̄n lεe mulɔbɔne mu te. Eseji, wutu eti ébi frεε, jenfie mra lubuoε éni lî yetê yele mbasi muε, yɔtu akpan ho yofou yɔnɔ tete lɔkulɔ mu. ²⁶ Lɩpe muε, ákuraene feɓn-ε nɔ entie frε bɔbɔ bɔ ínye te ji, eneε akpan yotutru obuε onu ege yesipu ein wutu eti ébie, be la yowo nene tuun níciceruní ei nuhuní. ²⁷ Lɩpeε, eneε gba Kpan éni Wɩε yɔnɔ jru lúkpó eti yehi enuni ákura lεe munu lɔkuε ein akpan yedi nu. ²⁸ Nefunie eke, cɔni woju obuene yobo bu fɔduní nuε, be cuní mbasi kpraní enti ambe nu oku éni Nyati yɔnyu nefε yanyaku ei gbree mu.>>

Wojue bɔ kpan etê téε éni woju

²⁹ Jesi nû eti, eneε cu nyandra mu nakan iyê nene lî: <<Kpraní fig t̄n lεe mitin ambiene feɓn: ³⁰ Lî nɔnu rɩtεeneε he kuε nesê ege udu be nɔfɔbɔ ɔw̄ f̄nyũní numu lî: mindi nu nehi ukuε, ³¹ onu ba nno frε, cɔni fɔduní woju obuene nu kɔ, be duní an lî: nuε Nyati yanyaku enuni ebie éni woju gbein-ε oku. ³² Makan miyê nefε nawre lî: kraa mu éni woju obuene feɓn ȳp̄re, blε obu eti éni akpan huomu ȳwu. ³³ Heni-heni muε, enti lεe wutu yetiti ei; emuni owukan lubuoε eke ákân-mu lî ititi ei.

³⁴ Nyuní íne mu! Dɔcumíní te detēmíní ɩεu lεe ɔnɔ éni woju eti. Eseji wutu eti ébi owuene éni mítédibi nudɔnyu nefε nɩdak+an onku bɔɔ lě ɔtu fálani rire i nuε Nyati yobûa kpan muε ie ofu nefε mu. ³⁵ Heni-heni muε, fíní lî nneε ítemu te be kpuru mu ucu ngba

nunyuníe ekeε, nu obu lî yofu akpan feɓn-ε nɔ wutuε eti neeme mu lεe n̄. ³⁶ Diki: dalamíní rire i, nana woju-woju feɓn muε, gugɔní Nyati amεke lě ɔtu nefε mbasi f̄nɔnɔ woju obuene feɓn-ε yep̄re mu fáyaní, eseji lɩka ata nefε ɩ Kpan éni Wɩε anti.>>

³⁷ Nuca feɓn, Jesi iyie woju teyɩɩ-cɔ te bɔɔ nu ɩpi ruwa muε, be nája rire n̄cu ná n̄d̄n̄ Olifie Lɩfε eti te. ³⁸ Onu mu lɩpeε, njomu tutu be akpan feɓn ie teyɩɩ-cɔ lɩpe oku ei amεke lě eti enuni wojuyieε.

Judas éni Jesie pa ɩ éni woju

22 Cɔni bɔfu fet ebi éni nuraní Pak be kpan íh̄mu futufutu éni lefir nɔ muε, ² teyɩɩ puene éni ɔɔkuεene lεe auleyiye puene á nɔnyu numu ujuju lî bɔ etê eli lě owo Jesi anyaku ei, eneε neyení dedekuε nese lεe onu ein-ε.

³ Lɩpe muε, Satan h̄ Judas Iskariot éni, ene frε ɩ akpan ndiɔ ewi aanue éni nno mu, ⁴ eneε a he teyɩɩ puene éni ɔɔkuεene lεe teyɩɩ-cɔ ásan puene éni etei puene be kan lî n̄tê n̄l̄ lě n̄tu n̄nyuní Jesie ye nene. ⁵ Nitiní owu obuε, eneε rire mu nekpi nene be numuti hun nene lî n̄tun̄ sika. ⁶ Judas kpr̄ eti, eneε, lî nu lɩpe be nahaa, nɔjuju cɔni yoku be yepi yajan lě n̄tu n̄nyuní hehe muε.

Pak fet-ε éni étite woju

⁷ Cɔni ku fet ebi éni kpan íh̄mu futufutu éni lefir nɔ muε éni nuε nuwoní gbɔnyɔ luwi nuhuní Pak mbɔɔ, ⁸ eneε Jesi ɔkp̄ Pɩεr lεe Jan kan ye nene lî: <<A titení Pak mbɔɔ éni owuene.>> ⁹ Eneε nobutuní lî: <<Nyɔni, ɔfɔɔ fuyɔfu éni bɔ ra lě rétime e?>> ¹⁰ Eneε níni: <<Fukuní ebi teε, f̄b̄ɔan-ní kp̄sɩ nno éni da on nɔ mindile mu nehi. Kpun̄ aní bɔɔ nuhɔ lugbaan be hɔnɔ te lε, ¹¹ lě fákan féyěni lugban onu b̄ɔ lî: <Éyiye puε níni fiye ere lugban nuhun-ε níni Pak mbɔ lεe onu egekpu puene ein-ε>. ¹² Lɩpe muε, níhan nefε onu entikaan mu te niyê nefε lugban nuhun lɔku nno éni owu feɓn hun numuε. Teε, eneε fititení owuene.>> ¹³ Heni-heni mu egekpu puene jáu c̄ á, eneε owuene se fíní lî Jesi kaan eke be nititení Pak mbɔ éni owuene.

Mbɔ weɩn-ε éni woju

¹⁴ Éni wanci ku be Jesi nɔ mbɔ ebi éni ɩεu mu lεe onu ɔɔkp̄ puene ein-ε, ¹⁵ eneε n̄ja nucu nakan lî: <<Onu té neeme mu ɔw̄ mututru mitê i éni bɔ m̄ε Pak mbɔ obu lεe nɔfu ein kraa lě gbre lɔkuε ehemu. ¹⁶ Heni-heni mu makan miyê nefε lî: lî nu amunu be nahaa, ákân-mu lî m̄h̄ mbɔ akpasua kɔ ji tuun bɔɔ lě oku nu ebi éni Nyati yɔnyu onu woju neeme yanyaku gbein enuni ebi teε.>> ¹⁷ Nɩkan owu obuε, eneε nucu kp̄kɔ nno be n̄la Nyati bia nakan lî: <<Cuní difen obu lě f̄nɔnɔ nefε feɓn. ¹⁸ Heni-heni mu makan miyê nefε lî: lî nu amunu be nahaa, ákân-mu lî munɔ difen obu ji tuun bɔɔ lě oku

nue Nyati ebie yaru lka i wutu eti ébie.>> ¹⁹ Níkan kɔ, enee nucu futufutu nla Nyati bia nunyu nubu ei be nucu nutu nene nikan lɔ: <<Obue, enee te wumu rirenue-be ebi éni m̄cu miyi tɛyi nefuni íne etie n̄. Cuni l̄ fiení! Kɔ, l̄ fákuan-m̄ni nuca feɩn.>>

²⁰ Gba, cɔni nuní mbɔɔ bɔɔ be wue, enee wu ba nno nucu kpɔkɔue be nikan lɔ: <<Difen obue, enee te wumu mbuoe yoku ei n̄fu íne eti be yɔtu gbódu lɔwɔ Nyati nyu lee wu puene ein-é éni wojue yɔruku eie n̄. ²¹ Obu ce kpraní: kpan ebi éni napamu ihie n̄ ébi kɔɔ b̄ lee wu ein. ²² Heni-heni mue, w̄ Nyati títe t̄ i l̄: Kpan éni Wíe yohu, enee kpan ebi éni napani ihie eke musue lí enini!>> ²³ Níkan kɔ, enee wu egekpu puene nobubutu mine ujju kpan deiin-é nelí woju obue.

Kpan éni li kpan lɔkue éni woju

²⁴ Akpruasi lɔkɔ pí ɔ́ɔpu puene mu n̄juju n̄nu mu éni kpan lɔkue. ²⁵ W̄ mu lɔpɛ, enee Jesi nakan iyê nene l̄: <<Diki: etei puene n̄ maíene íne etie ujju éni b̄ eli akpan feɩn éni nyɔni. Eseji ɔ́kɔueene fr̄e ucu n̄nu b̄mucɔɔ eti ɔkan be kpan lefe lkan ji tuun b̄ɔ l̄ ɔtu n̄kɔkɔn̄i nene fr̄e b̄ɔ. ²⁶ Nefuni, nidet̄ kɔ eke; alí kpan k̄ níni nelí n̄fu mu éni kpan lɔkue, be nite anuan-ene feɩn éni wí l̄wí. Ée, kpan feɩn-é níni nelí etei pu, be nite anuan-ene éni ɔ́su pu. ²⁷ M̄n̄: kpan éni n̄ table eti nehí mb̄ lee kpaan negbe utuni, ɔ́w̄ni kan munu kɔ anuan? Mediki sun-é, be obue n̄ table etie. Be diki: emuni eke, ieue mi n̄fu agbraa, mét̄ f̄n̄i nefuni mb̄ égb̄e ɔ́tu pu eke. ²⁸ Gba, éni nef̄e funk̄n̄i lee wu ein wu gbrediene mue, ²⁹ diki: f̄n̄i l̄ B̄ɔ tite wu ebie temu eie eke, em̄e fr̄e m̄tu ala be ɔtu nef̄e l̄. ³⁰ Lɔpɛ mue, enee f̄h̄i funk̄n̄i lee wu ein emuni ebie te. Eseji f̄h̄n̄i gbren̄gi líkpen eti fr̄e fub̄an̄i Israel busu ndi ewi aanu ebíene mu.>>

Numue Píer yegbie éni woju

³¹ Lɔpɛ mue, Jesi kán yê Píer l̄: <<Simɔn, Simɔn! Diki: Satan obutu éni b̄ ekenje nef̄e f̄n̄i l̄ nukuní mitin ewi sekeseke mu nikenjeníe eke. ³² Enee, em̄e m̄guḡ Nyati m̄tufu am̄eke l̄ t̄e fucu fitemu etie enye tinti. Gba, cɔni f̄ib̄en̄ finyee, be kpukpuku ɔ́fu makpiene rire.>> ³³ Lɔpɛ mue, enee Píer níni: <<Nyɔni, nideli sibikan mu o, nideli lu uou mu o, munu eti m̄ha lee ɔ́fu ein!>> ³⁴ Enee Jesi níni: <<Píer, makan miyêfu l̄: you obu ce, kraa l̄ karu ɔ́bue, f̄gb̄i numu tuun nkɔɔ ɛenti l̄ fédm̄ an.>>

³⁵ Jesi n̄u eti nakan iyê wu egekpu puene l̄: <<Cɔni mutɔpu nef̄e be n̄fu aau mu f̄c̄m̄n̄i sika, keteku lee ngbabuaa, ɔ́w̄ k̄ c̄ian nef̄e e?>> Enee nubuaní mu l̄: ɔ́w̄ kɔɔ éc̄ian-mu nene. ³⁶ Nis̄e ege nija nucue, enee nakan niyê nene l̄: <<Gbake, kpan feɩn-é kan sika, be nucu; obu fr̄e kan ketekue, be nucu. Kpan obu fr̄e ák̄an-mu akrabu, be nipa wu kpotue ní ná nípá.

³⁷ Heni-heni mu makan miyê nef̄e l̄: owue nimime nlaní ei emuni íne eti l̄: Nákan-n̄ nalaní akolo puene mue, fáta éni l̄e eti. Ée, emuni íne eti éni woju obue, yese eti kɔ eke kp̄eɩn.>> ³⁸ Lɔpɛ mue, wu egekpu puene já cú nakan l̄: <<Nyɔni, diki: rik̄an akrabu aanu!>> Enee nikan l̄: <<N̄d̄ kɔ, ɔ́w̄ me!>>

Nyati Jesi guḡ Olifíe Lɔf̄e eti t̄e éni woju

³⁹ Jesi nyá gbein, enee jau cú naha Olifíe Lɔf̄e eti t̄e f̄n̄i l̄ ɔ́w̄ n̄li n̄kɔ eke be wu egekpu puene kp̄ni. ⁴⁰ Nukuní t̄e, enee Jesi nakan iyê nene l̄: <<Guḡn̄i Nyati am̄eke l̄ gbredie nehie úkɔpumu nef̄e.>> ⁴¹ Níkan kɔ, enee nla nene i be niti na anti l̄wí nukutu n̄guḡ Nyati ⁴² nikan l̄: <<B̄, alí fuyɔfue, be p̄e gbredi éni kpɔkɔ obue n̄mu numutie nyaku ei tumu. Obu ce n̄, élm̄ éni b̄ fu felí obue muyɔfue bemu; li obue fuyɔfue.>> [⁴³ Nun̄ Nyati ɔ́guḡ mu, enee enti ngbaf̄e n̄k nyaku rire gbein n̄kpukpukuni rire. ⁴⁴ W̄ mu lɔpɛ, ho narian-ni ei, ene ce nucu kp̄ti mu tuun lowo nokuníe te f̄n̄i mbuo gbuḡ eke nece uku wutu.] ⁴⁵ Gba, n̄guḡ Nyati b̄ɔ nit̄e b̄ l̄, enee ni cú wu egekpu puene n̄ l̄p̄e. Lɔpɛ mue, enee n̄di nu éni rire uo nene i nekení munu ⁴⁶ be nuwru nene nakan niyê nene l̄: <<Munu fekení? Nyeni eti guḡn̄i Nyati am̄eke l̄ gbredie nehie úkɔpumu nef̄e.>>

Jesi éni ɔ́nyu woju

⁴⁷ Owukan lubuo h̄kɔ wu Jesi ɔ́mu, enee akpan mrumru k̄ nya lɔpɛ. Nene feɩn, Judas ebi éni ene fr̄e li akpan ndi ewi aanue éni n̄k n̄ nene anti nesi nene. N̄di Jesi nue, enee lí niti nubɔfuni nehí ngb̄an̄i asuain, ⁴⁸ be Jesi butuni l̄: <<Judas, asuain li obue f̄gb̄a Kpan éni Wíe funyuni futu akpan e?>> ⁴⁹ Jesi egekpu puene l̄i wojue nehie nue, enee nobutuni l̄: <<Nyɔni, ride wu akrabuene naa?>> ⁵⁰ Nlarir̄umu owu, enee lí n̄ku mu n̄k ja akrabu cu be an t̄ylyi pu lɔkue éni ɔ́su pu kp̄ni kp̄is̄ɔ r̄ti ei. ⁵¹ Lɔpɛ mue, Jesi já cú, enee nakan l̄: <<Delum̄n̄i obu!>> Enee nijau b̄ nukun ɔ́su pu r̄tie be r̄tie se ege daku eti. ⁵² W̄ egee, enee gba nakan niyê t̄ylyi puene éni ɔ́kɔueene lee t̄ylyi-ɔ́w̄ ásisan puene éni etei puene lee Juf-ene éni ine-eti puene feɩn ebi éni i wu ɔ́nyu mue l̄: <<O be m̄n̄i, em̄e obu eke, akolo pu muli be fidení akrabu lee wrukpo fehiní wu ɔ́nyu mu e? ⁵³ Nuca feɩn munu n̄fu agbra t̄ylyi-ɔ́w̄ te, obu ce in f̄nyóm̄n̄i? Enee, alí amun̄ owu obu nese kɔ, be neyê l̄: nu oku, dambri éni mbasie wu cú, enee fihe ní b̄muc̄ feln̄i obu.>>

Numue Píer gbie éni woju

⁵⁴ Nunyuni Jesi, enee n̄cun̄i naní t̄ylyi puene éni íne eti pu lukpomu te. Lɔpɛ mue, be Píer fr̄e n̄ ege nad̄daku ukpu nene l̄ha te l̄. ⁵⁵ Cɔni nuku t̄e, be akpan opo lé lukpomu erehin te ereru n̄gb̄n̄, enee ene

frɛ na nipi ete nɔnu agbra. ⁵⁶ Ɔlɛ, ɛnɛɛ yi nɔn ɛni idi ju-
ma lukpomu lɔpɛɛ dɔni nu ɛni nipi ete lɛ rire lɔpɛ bɛ
kpranɩ sun nakan lɔ: <<Kpɩsi obuɛ, ɛnɛ frɛ nɔn lɛɛ
kpan obu ɛn.>> ⁵⁷ Ɔnɛɛ Pɩɛr kpɔru ei nakan lɔ: <<Yi,
mɛdɩ kpan obu an!>> ⁵⁸ Waalɔ, ɛnɛɛ kpan lefe frɛ dɔni
nu bɛ nakan iyɛni lɔ: <<Ɔfɛ obuɛ, fulɩ kpan obu ɛni ak-
pan-ɛnɛ mu ɛni nɔn!>> Lɔpɛ frɛɛ, Pɩɛr kpɔru ei nakan lɔ:
<<Ɔlɩmu ɛmɛ bɛmu!>> ⁵⁹ Udɔn bɔɔ naha wanci nɔn bɔɔ,
ɛnɛɛ kpan nɔn ji nata lɩka ɩ kan lɔ: <<Heni-heni mu
kpɩsi obu nɔ lɛɛ kpan obu ɛn lɛ; dɩku: ɛnɛ frɛ Galile
kpan nɩɩ.>> ⁶⁰ Ɔnɛɛ Pɩɛr nɩnɩ: <<Kpɩsi, ɛfɩni woju obuɛ
fakaan, mɔnyumu numu!>> Owukan lubuo hɔnɔ hɔnɔ
ɔmu nɩkan, ɛnɛɛ lɩ karu bu. ⁶¹ Lɔpɛ muɛ, Nyɔnɩɛ cɛ
mɔnu kprɔnɩ sun, ɛnɛɛ nukuan lɔnɩ ɔwɔ kɔn yɛni lɔ:
<<You obu cɛ, kraa lɩ karu ɔbuɛ, fɩgbɩ numu tuun
nkɔbɔɔ ɛntɩ lɔ fɛdɩmu an.>> ⁶² Nukuan lɔɔ, ɛnɛɛ nɩnya
gbein bɛ nɩla lubuo nɔtu mutu.

Jesi ɛni ɛjiji ɔku woju

⁶³ Lɔpɛ muɛ, bɛ akpan-ɛnɛɛ nasɩsan Jesiɛ nɔ tɛ nɛlɩni
miyi-miyi eseji nojuni. ⁶⁴ Ɔnu mu lɔpɛɛ, numenɩ mɔnu ei
bɔɔ nisenɩ bɔɔ bɛ nobutonɩ ɛni bɔ nakan deiin-ɛ
seni bɔɔ neyɛ nɛnɛ ⁶⁵ bɛ eseji nojujunɩ owu ngbohro-
ngbohro nɩfuenɩ frɛ.

Jesi ɛni ɛjiji-oku puɛnɛ antɛ nɩnyakunɩɛ ɛni woju

⁶⁶ Udɔn bɔɔ nu lɩaa, ɛnɛɛ owutite puɛnɛ fɛɩn ɛni lɩ Juf-
ɛnɛ ɛni ine-ɛtɩ puɛnɛ, tɛylɩ pu ɔlɔkɛɛnɛ lɛɛ auleyiye
puɛnɛɛ si yia bɛ tu nisinɩ Jesi nɔnu antɩ lɩ nɛjijinɩ
nɔkunɩ. ⁶⁷ Lɔpɛ muɛ, ɛnɛɛ nobutonɩ lɔ: <<Ɔfɛ tasu fulɩ
Kris-ɛ naa? Kan ye ɛrɛ rɩtɩ!>> Ɔnɛɛ nɩnɩ: <<Botu mɩ-
dakan mideye nɛfɛ frɛ o, bɔ fɩkprɩmu fɩcumɩnɩ. ⁶⁸ Eseji
mudobutu nɛfɛ woju frɛ o, bɔ fɩkprɩmɩnɩ ɛtɩ fɩbua-
mɩnɩ mu. ⁶⁹ Ɔnɛɛ dɩku: lɔ nu amɔnu bɛ nahaa, Kpan ɛni
Wɩɛ yɔnɔ lɩkpen ɛtɩ Nyatɩ ɛbɩ ɛni kuraa kpɩsɩbɔɔ tɛ. >>
⁷⁰ Nɩkan lɔɔ, ɛnɛɛ nɛnɛ fɛɩn nakan-nɩ lɔ: <<Fakan fɩnɩ
ɛfɛ, Nyatɩ ɛni Wɩ?>> Ɔnɛɛ nɩnɩ: <<Ɔnɛɛ fɩkan-nɩɛ, ɛmɛɛ
nɔ.>> ⁷¹ Lɔpɛ muɛ, ɛnɛɛ nɛnɛ fɛɩn nakan-nɩ lɔ: <<Gbake
ɔbɩtumɩ ɛni bɔ kpan lɛ dalufɛ ji. Ɔnɔnɩ ɔmu anya ɛrɛ
ɔɔbɔ rɛtɩ.>>

Pilat lɛɛ Ɔrɔd antɛ nɩhan-nɩ Jesiɛ ɛni woju

23 Owutite puɛnɛ ukufu ɛyɩaa, ɛnɛɛ nye ɛtɩ bɛ cu
Jesi han eteɩ puɛ nɩranɩ Pilat-ɛ. ² Lɔ nukunɩ tɛɛ,
ɛnɛɛ lɩ nɔcunɩ owu nɩtanɩ Jesi nɩkan niyɛnɩ Pilat lɔ:
<<Rɛdɩ nu lɔ: kpan obu nɔtu wuya-wuya ɩpɩ ɔru maɛ
mu. Dɩku: neteru akpan lɩ ɩwɛ lapo ɩtu Sesar, eseji
nakan nɩnɩ ɛnɛ lɩ obuɛ nɩlɩ Kris, Juf-ɛnɛ gbɛngbɩɛ.>>
³ Pilat iti lɔɔ, ɛnɛɛ nobutonɩ lɔ: <<Ɔfɛ tasu fulɩ Juf-ɛnɛ ɛni
gbɛngbɩɛ ɛ?>> Ɔnɛɛ Jesi nɩnɩ: <<Ɔnɛɛ fɩkaan!>> ⁴ Lɔpɛ
muɛ, ɛnɛɛ Pilat nakan iyɛ tɛylɩ puɛnɛ ɛni ɔlɔkɛɛnɛ lɛɛ
akpan-ɛnɛ fɛɩn-ɛ nɔ lɔpɛɛ lɔ: <<Kpan obuɛ, mɩdɩ woju
un-ɛ nɩlɩ bɛ fisinɩ ɛbɩɛ nu.>> ⁵ Obu frɛ bɔbɔɔ nɩkan lɔɔ,

akpan-ɛnɛ fɛɩn nyɩ kprɩtu nakan lɔ: <<Dɩku: kpan obu
nɛɛɛ cɔ fɛɩn iyiyɛ woju ɩtu akpan idi tutre ubɔan eteɩ
pu Sesar. Galile tɛ neeme nubɔ bu, ɛnɛɛ nie tuun nɔku
ɛbɩ frɛ.>> ⁶ Pilat iti lɔɔ, ɛnɛɛ nobutu nɛnɛ ɛkɛfu kpan
obuɛ, Galile wɩ kɔ o? ⁷ Ɔnɛɛ akpan kan yeni lɔ: heni
Galile kpan. Lɔpɛ muɛ, ɛni lɩ Ɔrɔd lɩ obuɛ tɛ tɛ ɛni wutu
lugbuɛ ɩ bɛ eseji ni nɔnɔ Jerusalem-ɛ, ɛnɛɛ nutu nɩcunɩ
Jesi nɩhan-nɩ.

⁸ Lɔ Ɔrɔd dɩ Jesi nuɛ, ɛnɛɛ rire mu nekpinɩ lɔkɩbɩ. Heni-
heni muɛ, ɛmɛ lɩbɛ ɛni netini ɩnɛ bɛ nɔjuju ɛni bɔ
nɛdɩni nu lɩ ɛlɩ akprua kɔ eyɛni. ⁹ Lɔpɛ muɛ, nububutu-
ni owu, ɛnɛɛ obu cɛ Jesi ɔbɩamu mu ɔtɩmɩnɩ. ¹⁰ Tɛylɩ
puɛnɛ ɛni ɔlɔkɛɛnɛ lɛɛ auleyiye puɛnɛ nɔ lɔpɛ lɛ nata
Jesi owu kpunkpulɩ. ¹¹ Lɔpɛ muɛ, ɛnɛɛ Ɔrɔd lɛɛ ɔnu sru-
daɛnɛ ɛnɩ nɛlɩni miyi-miyi lɩfuenɩ. Ɔnu egeɛ, ɛnɛɛ gba
Ɔrɔd tu nɩcunɩ gbɛngbɩ tralɛ nɔnɔ nɩcɔn-nɩ bɛ
nisepunɩ nɩhan-nɩ Pilat. ¹² Nu obu deiin-ɛ, Ɔrɔd lɛɛ Pilat
ɛbɩ ɛni sigi numuti ɔhun-mu kɔkɔ kɔ kɩ mu lɩ kpan lɛɛ
anuan.

Pilat ɛni ɔbɩaa bua Jesi muɛ ɛni woju

¹³ Pilat sɛ ege rɩ tɛylɩ puɛnɛ ɛni ɔlɔkɛɛnɛ, Juf-ɛnɛ
fɛɩn lɛɛ nɔnu ine-ɛtɩ puɛnɛ ɛnɩ sɩ yɩa, ¹⁴ ɛnɛɛ nakan iyɛ
nɛnɛ lɔ: <<Ɔwɔ fucunɩ kpan obu fisimɩnɩ ɛbɩ fɩkan-nɩ lɔ:
nodu akpan ɩnɛ mu nɩnyuku. Ɔnɛɛ, nɔfu antɩ,
mububutuni owu tuun wojuɛnɛ fɛɩn-ɛ fatanɩɛ muɛ,
mɛdɩ woju un-ɛ nɩlɛ nu. ¹⁵ Ɔrɔd frɛ ɛdɩ woju un kɔkɔ
nu lɛ; kɩ ɛni nɛsepuni nɛsɩ ɛrɛ ɛbɩ ji. Heni-heni muɛ,
kpan obu ɛlɩ woju kɔkɔ ɛni bɔ ɛfini lu uou. ¹⁶ Ɔni nɔ
lɔɔ, bɛ mehi mutu nɩcɛnɩ rire i cɛ lɩ mɩalanɩ ei nɩ.>> [
¹⁷ Nakan lɔɔ ambɛ uku Pak fet fɛɩn-ɛ, nɩla sibikan mu
pu nɔn ɩ.]

¹⁸ Obu cɛɛ nɩkan lɔɔ frɛ bɔbɔɔ, akpan fɛɩn nɛgbɛ lɩkan
lɔ: <<Woni nyaku ei lɩ fɩla Barabas ei fɩtu ɛrɛ!>>

¹⁹ Barabas obuɛ, nɩlɩ kpan ɛni tu wuya-wuya pɩ ɛbɩɛ
mu tuun kpan nɔ mu u bɛ nɩnyunɩ nɩlanɩ sibikan mu.

²⁰ Ɔni Pilat hɔnɔ ujuju ɛni bɔ ɔwɔ Jesi ala ɩɛ, nisɛ ege
nucu owukan lubuo. ²¹ Lɔpɛ muɛ, ɛnɛɛ akpan fɛɩn nɛgbɛ
lɩkan lɔ: <<Teni amɩa-mu tɩn ɛtɩ! Teni amɩa-mu tɩn
ɛtɩ!>> ²² Pilat ɩja ucu nku ɛntɩ muɛ, ɛnɛɛ nakan lɔ: <<O
bɛ woju un ɔfɔnɩ kpan obu lɩ e? Ɔmɛ ɛkɛ mɛdɩ woju ɛni
bɔ ɛfini lu uouɛ nu. Obu remuɛ, mɩtu nɩcɛnɩ rire i lɩ
mɩalanɩ ei nɩ.>> ²³ Gba nana natanɩ lɩka ɩ nɩgbɛ nɩkan-
nɩ lɔ: <<Teni amɩa-mu tɩn ɛtɩ!>> Ɔgbɛɛ nɛgbɛnɩɛ, nɔnu
lubuo noboku cɔ ɩ neeme. ²⁴ Ɔni nɔ lɔɔ, Pilat kprɩ
nɛnɩni wojuɛ nobutonɩɛ ɛtɩ, ²⁵ ɛnɛɛ la kpan ɛbɩ ɛni
nɩlanɩ sibikan mu wuya-wuyaa nutu pɩ tuun kpan nɔ
mu uɛ remu, bɛ obu cɛ nɛnɛ nobutonɩɛ ɩ bɛ nucu Jesi
nutu nɛnɛ lɩ nɩ nɛlɩnɩ obuɛ nuyɔfunɩɛ.

Jesi ɛni amɩa-mu tɩn ɛtɩ ɛtɩ ɛni woju

²⁶ Lɔ nɩcunɩ Jesi nahanɩɛ, ɛnɛɛ nubuan-nɩ Sirenɩ ebi
mu kpan nɔnɔ ɛni nɩranɩ Simɔn ɛni nɔ kpɛ mu bɔmu nɛ-

hi be nunyunî nida Jesi amia-mu tîn-ε nɔkpuni. ²⁷ Lɔpe mue, akpan kpanjangbalɔ nɔkpuni Jesi tha; eyi elefe frɛ nɔ nɔnu mu nɔtu mutu uku bɔ lɔpu enini ine mu. ²⁸ Jesi ice munu ikprâ nenɛɛ, enɛɛ nakan lɔ: <<Jerusalem eyi, ɛlɛmu emɛɛ bɔ fɔtuní mutu fokumíni eti bɛmu; nefɛ lɛɛ nɔfu ewɛnɛɛ ein-ε éni ine eti li obuɛ bɔ fɔtuní mutu.

²⁹ Heni-heni mue, nu nehi éni akpan yakan lɔ: <<Eyi luwɛ puɛnɛ, eyi obuɛnɛɛ ɔrúú wɛ ɔtú mu ɔjúɛ, ehe lí nenini!>

³⁰ Nu obuɛ, akpan yɔgɔgɔ lɔfɛnɛ lɔ: <<Kuní ɛɛ eti bokuní ɛɛ u!> ³¹ Diku: alɛ nɔcuní owu obu nɛlɛnɛ tîn namaa, be fɛdɛkɛ tîn he nana, enɛɛ bɔ núcu nílmíní úkɔ ɔɔ e?>>

³² Cɔni nɔcuní Jesi nahaníɛ, nidení akolo pu aanu frɛ nahaní lɛ nɔwoní nenɛ bɔɔɔ mu. ³³ Nukuní cɔ lugbuɛ niraní “Íne kɔkɔ cɔɔ” tɛɛ, enɛɛ nitení Jesi amia-mu tîn eti. Lɔpe mue, nitêni akolo pu aanu ebɛnɛ frɛ amia-mu tîn eti lɛ: nɔ nɔnɔ kɔɔɔɔɔ, enɛɛ nɔ nɔnɔ nimebɔ.

³⁴ [Lɔpe mue, enɛɛ Jesi nakan lɔ: <<Bɔ, obu fɛɛn-ε nɛlɛnɛ, núnyumíní numu; cu fɔɔ nenɛ!>>] Sruɔaɛnɛ wɔ nsruwa cícan ɔnu rirɛ owuɛnɛ dé. ³⁵ Owuɛnɛɛ nɛɛɛɛ, akpan kpanjangbalɔ nɔ lɔpe nakprâ, enɛɛ Juf-ɛnɛ éni ine-eti puɛnɛ nɛfɛnɛɛ ikan lɔ: <<Enɛ ebi éni nɔcuní akpan elefe ine nkuaan, alɛ heni nɛlɛ Kris-ε, alɛ nɛlɛ kpan ebi éni Nyati éni bɔ nɔ eti, be nɔcuní nɔ nɔnɔ ine nkuan rídíki!>> ³⁶ Sruɔaɛnɛ frɛ nɛlɛnɛ miyi-miyi lɛ. Niti nɔbɔfɔnɛ, enɛɛ nɔcuní mindi nyanya kɔ nɔɔauní nakan-ní lɔ: ³⁷ <<Alɛ fɛlɛ Juf-ɛnɛ éni gbɛngbi henɛ, be cu ɔfɔɔɔɔ ɔfu ine nkuan rídíki!>> ³⁸ Jesi ine entɛ, nimení owukan lubuo nɔ nɔɔakuní éni nakan lɔ: “Kpan obuɛ, Juf-ɛnɛ éni gbɛngbie nɔ”.

³⁹ Akolo puɛnɛɛ nitení amia-mu tîn eti éni nɔ frɛ uja ucɛ, enɛɛ nɛwɛwɛfɔnɛ ikan lɔ: <<O be ɛlɛmu efe ebi éni fɛlɛnɛ Kris-ε nɔ e? Be cu ɔfɔɔɔɔ ɔfu ine nkuan, lɛ ɛɛ frɛ, fɔcɔ ɛɛ ine nkuan lɛ!>> ⁴⁰ Nɛlɛnɛ lɔ, enɛɛ anuan ebi eke nakukuanɛ munu ikan lɔ: <<O be efe frɛ ebi éni fɔnɔ lu uou líkpén eti, fíye Nyati naa? ⁴¹ ɛɛnɛ, obuɛ nehe ɛɛɛ fáta ɛɛ ein wɛnɔ: woju un-ɛnɛɛ rɛlɛ éni lu li obuɛ nɛwɛnɛ ɛɛ. Enini eke, nɛlɛ woju un kɔkɔ.>> ⁴² ɔnu egeɛ, enɛɛ nunu eti nakan lɔ: <<Jesi, cɔni fɔnɔ líkpen eti, be kuan-mu.>>

⁴³ Enɛɛ Jesi níni: <<Makan miyêfu nawɛ lɔ: amunu cɛ fɛha paradís tɛ lɛɛ ɔmu ein.>>

Jesi éni uou woju

⁴⁴⁻⁴⁵ Cɔni nu naha ébe mu tɛɛ, enɛɛ gbe mri mu be dambri boku wutu ei neeme tuun bɔɔ be ku yɔmu wanci ɛɛntɛ mu tɛ. Lɔpe mue, liji kputu-kputu ebi éni ceru tɛyɛlɛ-cɔɔ éni kan nuhun-ε mue nú entɛ bɔmu súán ɛ ɛɛhɛn dudu tuun bɔɔ be ru ei wutu. ⁴⁶ ɔnu mu lɔpɛɛ, Jesi lá lubuo kpunkpulɔ kán lɔ: <<Bɔ, gbake ɔmu bubɔɔ nɔfu nɔkɔ!>> Nɛlɛnɛ lɔ, enɛɛ nɔɔɔnɔ mu. ⁴⁷ Sruɔa akpra-eti puɛ nɔ lɔpɛɛ idɛ owu obu nuɛ, enɛɛ nokukotu Nyati ikan lɔ: <<Heni tasu, kpan obu lí sɛsɛ pu!>>

⁴⁸ Akpan-ɛnɛ fɛɛn-ε i nɔ lɔpe nakprâ owuɛ nɛɛɛɛ, woju hɔ rirɛ mu ɔkɔlɔ noku bɔ lɔpu isê ege tha. ⁴⁹ Lɔpe mue, be Jesi anuan-ɛnɛ fɛɛn lɛɛ eyiɛnɛ ebi éni bo bu Galile tɛ neeme kɔni ege tuun i ku lɔpɛɛ, bíben lɔka nakprâ owuɛnɛɛ nɛɛɛɛ.

Jesi éni éli woju

⁵⁰⁻⁵¹ Kɔɔɔ nɔ nɔ lɔpe éni niraní Josef be li Juf-ɛnɛ ebi nɔ éni niraní Arimateɛ éni kpan. Nɛlɛ kpan namu lɛɛ sɛsɛ pu éni ene frɛ nɔkɔɔnɔ cɔni Nyati ebi éni woju yanya gbein-ε lɛ. Eseji nɛlɛ Juf-ɛnɛ éni owutite pu nɔ. Enɛɛ, cɔni anuan-ɛnɛ me woju un-ε ruku ei be lɛ, ene eke nɔnɔ nenɛ ege. ⁵² N+a nuhɔ nihe Pilat, enɛɛ tunɛ bɔmucɔ éni bɔ nɔcuní Jesi n+a nɛlɛ. ⁵³ Heni-heni mue, nɔɔɔkɔnɛ kɔɔɔɔ wutu nutuní, enɛɛ nɔcuní dadaɛ nɛnɛ be gba nɔcuní na nɛlɛ lubomɔ nɔ éni nududu-uní lubobu ɔkɔlɔ nuhun tɛ ɛ be bɔnɛ nielimíní kpan mue mu.

⁵⁴ Nuɛ Jesi uɛ, lí nuɛ nididení ɔɔɔ nuɛ nehi ubo buɛ éni owu. ⁵⁵ Lɔpe mue, eyi ebɛnɛ frɛɛ nɔ Galile tɛ kɔni ege sɛ tuun i ku lɔpɛɛ á kprâ cɔ niliníɛ. ⁵⁶ ɔnu egeɛ, enɛɛ naní lukpomu nitinení sace mindi lɛɛ rukpa luɔnfe éni nɔcuní nihi nukukuní nitení ei. Enini nuɛ caa, enɛɛ li ɔɔɔ nuɛ be, fɛlɛ lɔ Auleɛ kan la lɛ eke, nótúmíní bu námíní cɔ kɔkɔ.

Jesi éni lu uou mu ɔnɔ énye woju

24 ɔɔɔ nuɛ ite mu ɔca dimas njomu tutuɛ, enɛɛ eyi ebɛnɛ de rukpa luɔnfe lɛɛ sace mindienɛɛ nitite nitení eie be nye naha cɔ niliní Jesi tɛ. ² Nukuní tɛɛ, be lubobuɛ nɔ numɔɔ numutɛ okondo anya ɛ epi hehe mu. ³ Gba, nuhɔnɛ numɔɔ nuhun tɛɛ, be Nyɔni Jesi kɔɔɔɔɔ ɔnɔ tɛ, ⁴ enɛɛ woju sran nenɛ munu mu, nídmíní lɔ bɔ netê nɛlɛnɛ bɔɔ nɔbuní munu, be kɛ akpan aanu éni nye eti nɔnɔ antɛ trale nejuɔɔ rirɛ. ⁵ Nɛlɛnɛ nenɛ nu kɔ, enɛɛ la nowo nenɛ be niseníní munu ei. Lɔpe mue, enɛɛ akpan ebɛnɛ nakan iyê nenɛ lɔ: <<Emɛ be finí cɔ niliní akpan ébi fɔɔɔnɛ kpan éni nɔ namaa e? ⁶ Diku: nɔnɔ ebi; nɔnɔ lu uou mu nénye! Cɔni funɔnɛ Galile tɛɛ, ⁷ un nɛlɛnɛ niyê nefɛ lɔ: nɔnyuní Kpan éni Wɛ nɛlɛnɛ unɛ puɛnɛ ɔnku yetêni amia-mu tîn eti yowoni bɔɔ munuwɛ ɛɛntɛ eti, nɔnɔ lu uou mu ninye.>>

⁸ Heni-heni mue, eyi ebɛnɛ kúán owuɛ Jesi kaan, ⁹ enɛɛ nɔ cɔ niliníɛ tɛ a he ɔnu akpan ndiɔ luwɛ nɔnɔ lɛɛ egekpɔ pu ambɛnɛ be de wojuɛ sɛɛ aka fɛn ku nenɛ.

¹⁰ Eyi obuɛnɛɛ, kɛ nɔnɔ íné: Mari ebi éni li Madala ebɛ mu yie, Janɛ lɛɛ Mari nɔ ebi éni li Jak eniyiaa. Eyi elefe frɛɛ nɔ lɛɛ nɔnɔ ein-ε á kán owuɛ yê ɔɔɔ pu ebɛnɛ lɛ.

¹¹ Obu cɛɛ, nɔcuníni owuɛ eyi ebɛnɛ kaan nóbúmíní nawɛ; nenini antɛ, tê fɛlɛ numu nɔbubuan-níe eke.

¹² Enɛɛ Pɛɛ eke nye eti be ye ne a bɔɔ uku lubomɔɔ numuti eti tɛ ikpe re ikprâ nuhun tɛɛ, enɛɛ dɛ dadaɛ ng-

bisienee nide ntundani Jesi riree nu eni ku ei wutu. Lipe mue, woju srân-ni munu mu, enee nise ege na lukpomu.

Owue se Emaus cotie tee eni woju

¹³ Nu ebi deiin-e, Jesi eni akpan aanu kã cú atingbre naha ebie niraní Emaus-e te. Ebi obu lee Jerusalem agbraa, kilo ndio ewi aanuene lã. ¹⁴ Aave nahaníe, enee nucuoní owuene feun-e see eti nedidení numu. ¹⁵ Numue nedide nujujoni woju obu eni nuwan nihaníe, enee Jesi òkòkò nya he nene be òkòkò mu nahaní. ¹⁶ Nedini nu weinl, obu ce nòkprú nédímíní an lã: ene. ¹⁷ Jesi ija ucue, enee butu nene lã: <<Emi woju eti fedidení numu fhaní e?>> Nitini lã, enee rire je nene be nunu ninyeni.

¹⁸ Lipe mue, enee òkòkò mu òkòkò eni niraní Kleopas-e ja cu nakan lã: <<Woju lãku brebe obu pi Jerusalem te agbra obu, yeli be òfu lefe kukukpò ce fieti!>> ¹⁹ Nukan lã, enee Jesi níní: <<Emi woju?>> Enee nija nucu nakan-ní lã: <<Woju he Nasaret wi Jesie! Jesi obu, nli Nyati numuti-eti pu òkòkò eni Nyati lee akpan anti, kura tuun sen i owu éli lee ákan mu. ²⁰ Diki: òru teyiyi pu òkòkòene lee ine-eti puene ònyuni òtu akpan òcuni +a etè amia-mu tìn eti owoni. ²¹ Ere eke, relle té lã ene li obu nòkòkò Israel. Enee diki: amunu be le munuwí xenti éni woju obu pi. ²² Obue nasrân ere munu mue, enee li flíní: nu áca ieu mue, eyi tukòkò ò òru ein-e +a akpr+a ònu lubomòkò mu te, ²³ édí ònu kòkòkò nu, enee ie akan eyè ere lã: enti ngbafre aanu anyaku rire gbein akan eyè nene lã: òkòkò lu uou mu nénye nunu nama. ²⁴ Ònu egee, òru mu tukò frée a te kpraa edí owuene nu flíní lã eyiene kaan eke; Jesi òkòkò eke, nédímíní nu.>>

²⁵ Nulaní numuti eie, enee Jesi ja cu nakan lã: <<Coo, ótutru flefle puene! Obu feun-e Nyati numuti-eti puene kan la ie, nje fiobumíní nawre heni tasu! ²⁶ Fwonyòmíní numu lã: Kris-e éni gbree die, fáta éni bõ nedi lã, kraa lè òcú ònu munu lãku líkpen-e e?>> ²⁷ Jesi ikan lã, enee gba bo bu cã nu Moisi eti tuun òkòkò be ku Nyati numuti-eti pu ambiene feun éni owuene kan la i enli ine eti eti de woju aka ku nene.

²⁸ Nahaní òkòkò nukuní ebie nahaníe numu tee, enee Jesi kpati nete mu iha anti. ²⁹ Lipe mue, enee akpan aanu cu kpitú mu òkòkòkò ikan lã: <<Dambri oku owu! I rá fúðòkò òru ein!>> Enee heni-heni mu níkprí eti nigberu nenli te.

³⁰ Còkò nunúní mbò leu mue, enee Jesi cu futufutue la Nyati bia be gba nyu bu ei de tu nene. ³¹ Lipe mue, ine mu flin nene i, enee nunyuni numu lã: ene, be lí nimri mu òkòkò anti. ³² Lipe, enee nakan-ní nene aanu lã: <<Ihuu, nje òkòkò tu be còkò nede Nyati kpenkpe mu te éni wojuene aka nuku ere cotie rehie, be rire nayrà ere le nã!>>

³³ Ngbo eti lipe, lí ninyeni, enee nisení ege naní Jerusalem te nihení Jesi akpan ndio luwí òkòkò lee nanuan ambiene feun éni si yia tee. ³⁴ Nanuan-ene idu nene nue, enee nakan iyè nene lã: <<Nyòkòkò lu uou mu enye heni tasu; nányaku rire gbein néyè Simòkò edini nu.>> ³⁵ Ònu mu lipe, enee nene fre nuboní còkò te éni woju se lee futufutue Jesi nyu bu ei de tu nene be tu nidiní aan éni amanle nuku nene le.

Riree Jesi nyaku gbein-e eni woju

³⁶ Egekpu pu ebienne owu òkòkò òkòkò ómu ikan, enee Jesi òkòkò nya nye eti òkòkò erehin kan lã: <<Teyò nunu òkòkò ein!>> ³⁷ Lã nidiní nue, enee luboluwí ba ce nene i be la fre nowo nene. Nene notutruní lã: awente. ³⁸ Lipe mue, enee nija nucu nakan niyè nene lã: <<Emi be té te nefè be eseji luboluwí fre li nefè aanu-aanu òkòkò e?>> ³⁹ Kpramíní bõ lee lka; eme òkòkò munu ébi! Kun-míní lè fnyòkò numu lã: mla rirenle-be, enee luwu fre òkòkò rire mu. Fidiní an lã: awente ákân-mu rirenle-be lee luwu.>> ⁴⁰ Lã nakan lã, be neyè nene ònu bõ lee lkaaene. ⁴¹ Lipe mue, woju á nene ine mu, enee eseji rire mu fre nekpi nene ubuka eti tuun nòkprú núbumíní nawre fre òkòkò. Éni òkòkò, Jesi já cú, enee nobutu nene lã: <<Òkòkò òkòkò òkòkò nefè éni bõ kpan ie e?>> ⁴² Enee nucuoní sie líkpin éni nufun-ní élee nutuní, ⁴³ be nene feun anti, nehí. ⁴⁴ Ònu egee, enee gba nakan niyè nene lã: <<Còkò òkòkò munu òkòkò ein-e, un mikan miyè nefè lã: emuni rire wojuene feun-e òwò nimime nulaní ei Moisi lee Nyati numuti-eti pu ambiene feun éni kpenkpeene mu lee eseji obuene nimimení Som kpenkpe mu tee, fáta éni ise eti e?>> ⁴⁵ Lipe mue, enee nifin nene ine mu ei ameke lè owuene nimimení òkòkò Nyati kpenkpe mu tee, oku nene i rire mu weinl. ⁴⁶ Ònu mu lipe, nunò eti nakan ji lã: <<Owuene nimime nulaní eie, enee nese fedini nue. Heni-heni mue, nimimení lã: Kris-e yedi gbree tuun yohu, enee munuwí xenti eti, nòkò lu uou mu ninye. ⁴⁷ Lipe mue, enli ine mue, akpan òkòkò Jerusalem te yobo amanle yese cò-cò feun yakan yeyè obu-òbuene mu éni akpan lã: fáta éni nunyukuní luboluwí mu lè Nyati òcú òkòkò un-ene òkòkò nene. ⁴⁸ Enee, nefè li obu fliní owu obuene éni dalufue. ⁴⁹ Diki: eme òkòkò mòtu Bubò Weun ebi éni òmu Bõ kan la i lã: nòtu nefee, yehi nefè eti. Éni òkòkò, be nefè fre òkòkò-ní Jerusalem te tuun òkòkò lè Bubò Weun obu ie eyiku nefè enli ákura.>>

Jesi eni enti áya woju

⁵⁰ Jesi ula numuti eie, enee de nene a Betani ebie rire te. Lipe mue, enee ninyepu bõ eti òkòkò nene i. ⁵¹ Ònu mu lipe, enee nunu òkòkò agbra nunya i na enti. ⁵² Lipe mue, enee nukutu nununí ine be gba nisení ege naní Jerusalem te rire-mukpi lãkul mu. ⁵³ Nuca òkòkò-òkòkò feun ninyamíní ei teyiyi-òkòkò te; nunúní te òkòkòkòkò Nyati.

Jan

Jesi lí Owukan Lubuo ebi éni utu nkuaan

1 Bubo mu te neemeε, ɔwɔ Owukan Lubuoε nɔ. Owukan Lubuo obue, Nyati ein te nunɔ, eseji nɔl Nyati. ² Eε, bubo muε, ene lee Nyati ein nunɔnɔ. ³ Ɔnu mu li obue Nyati se be li woju-woju feɩn. Woju kɔkɔ ɔnɔ éni Nyati neli be éseminí mu. ⁴ Ɔnu muε, eneε nkuaan nɔ. Nkuaan obue, eneε li weɩn éni utu kpan idɩ epeε. ⁵ Dɩki: weɩn-ε nadan dambrie erehin, eneε dambrie ɔkpɔ étéruminí.

⁶ Nu nno, eneε Nyati tɔpu kpan nno éni nɩraní Jan Batis-ε i wutu eti ébi. ⁷ Enɩni ieue niε, weɩn-ε éni íne eti dalufue li obue ni ni amεke lé akpan ɔcu té eténi eti. ⁸ Dɩki: élimu ene ɔkɔkɔ néllí weɩn-ε; enɩniε, weɩn-ε éni íne eti dalufue li obue ni ni nuku akpan. ⁹ Weɩn obue, eneε nɩli weɩn nawre tasu ebi éni i wutu eti ébi be nɔtu kpan feɩn idɩ epeε nɔ.

¹⁰ Obu ce ebi éni Nyati se ɔnu mu li enti lee wutuε, ɔɔni nunɔ wutu eti ébiε, kpan édimíní an. ¹¹ Eε, nie ɔkɔkɔ ɔnu puene agbra, eneε nálamíní bɔ nɔcúminí. ¹² Gba, akpan-ene feɩn-ε la bó cunε eke, akpan-eneε cu té teni etiε, nɔtu nene nɔnyuku nélní Nyati éni ewɩ kprɔɔ. ¹³ Nenɩni Nyati éni ewiε nɩlɩniε, étêmu fíní lɔ nɩruɔnɩ kpan feɩn eke, eε, étêmu fíní lɔ wɩruɔ woju ɩpi yi lee kpɩsi íne mu be itite ɔnu woju tuun uruɔ eke; Nyati ɔkɔkɔ li obue tu se kɔ.

¹⁴ Owukan Lubuoε nyúku lí kpan, eneε i hɔ ebi ɔru ein be ridɩ nu lɔ: nɩkân munu kɔ feɩn. Eε, ridɩ nu lɔ: nɩl Bɔɔ éni Wɩ luwɩ nno kukukpɔ ebi éni ɔnu munu lɔkuε nɔ eti be ledu ɔtuku lee woju nawreε yiku gbɔun. ¹⁵ Enɩni íne etiε, eneε Jan Batis ɩ dalufue nyepu lubuo eti kan lɔ: <<Ki kpan ebi éni ɔwɔ mɩkan ɔnu woju lɔ nɔ egeε! Tasu muε, ene li obue nɩli kpankpre ambe kraa lé nɔruɔminíε, be ɔwɔ nunɔ.>>

¹⁶ Enɩni ledu ɔtukuε yikuni gbɔun-ε, eneε tu be nuca feɩn nutuku ere ledu nununupu etiε nɔ. ¹⁷ Dɩki: Mois mu eneε Nyati se tu ere Auleε, be ledue nutuku ere lee woju nawreε nɩnyaku gbein-ε eke, Jesi Kris mu li obue nise. ¹⁸ Kpan kɔkɔ yéɔlɩ Nyati nu, alɩ élimu ɔnu Wɩ luwɩ nno kukukpɔ ebi éni li Nyati lee ce. Wɩ obue, Bɔɔ ein te nunɔ, eneε ni nɩlanɩ gbein niye ere.

Jan Batis éni dalufueε ɩ Jesi íne etiε éni woju

¹⁹ Ɔni Juf-ene éni ine-eti pueneε nɔ Jerusalem tεε tɔpu tɔyɩyi pueneε lee Lefi busue éni akpan elefe i nobu-

tu Jan Batis lɔ: ene ebi tasuε, ²⁰ nɔ'ún-mu nene woju kɔkɔ, nifin ei weɩn nɩkan niyê nene lɔ: élimu eneε néllí Kris-ε bemu. ²¹ Ɔnu mu ɩpeε, eneε nubutuní ji lɔ: <<Be efe ebi? O be efe Eli e?>> Eneε níní néllí Eli. Eneε eseji nubutuní lɔ: <<O be, efe li obue fulɩ Nyati éni numuti-eti pu ebi naa?>> ɩpeε free, nukpɔru ei lɔ élimu ene. ²² Eneε gba nubutuní lɔ: <<Be efe tasu, ebi? Kan ye ere lé rɔcu amanε ráhan akpan-eneε tɔpu ereε. La rire gbein!>> ²³ ɩpeε muε, eneε gba Jan nakan iyê nene lɔ: <<Emε li obue mɩli kpan ebi éni Nyati numuti-eti pu Esai kan ɔnu wojue. Emε li obue mɩli kokoba pu ebi éni nɔ luju mu te nala lubuo lɔ: Titení atingbree Nyɔniε yɔcuε namu-namuε. >>

²⁴ Akpan-eneε nutɔpuní ie, nɩlɩni Farisɩn. ²⁵ Nɩjaní owukan lubuo nucu nubutuní Jan lɔ: <<Dɩki: fíní féllí Kris-ε, féllí Eli, eseji féllí Nyati éni numuti-eti puε frε, be lɔ pi be feɩ akpan batem e?>> ²⁶ Eneε nubua nene mu nɩkan lɔ: <<Emɩniε, mindi mɔcu mɩli akpan batem. Dɩki: kpan lefe nno nɔ nɔfu agbra éni fédimíní an. ²⁷ Ene li obue míní nunɔ egeε. Medɩki sun be máfá-tamu éni bɔ mɔkɔni ngbabua ɩ lɩka frε bɔkɔ.>>

²⁸ Woju obue, ebie nɩraní Betani be nɔ Jurden dige tεε li obue se. Te frε li obue Jan neli akpan batem-ε.

Nyati éni Gbɔnyɔ luwɩ éni woju

²⁹ Ɔni nu ca be Jan dɩ Jesi nu éni nehi ɔɔ nunɔ ɩpeε, eneε nakan lɔ: <<Gbɔnyɔ luwɩ ebi éni Nyati yɔcu yeyɩ tɔyɩ be yɔnyu kpan éni un-ε yetiti eiε, ki eneε nehi! ³⁰ Enɩni íne eti li obue mɩkan míní kpan nno nɔ egeε; ɔ, ene li obue nɩli kpankpre ambe kraa lé nɔruɔminíε, be ene ɔwɔ nunɔ nɔ. ³¹ Kpan obue, médimíní an métêmu ei; emɩniε, mie melɩ akpan batem lé ɔnu mu ɩpeε, Nyati anyakunɩ gbein Israel puene edɩni an.>> ³² Jan nɔ eti nakan ji lɔ: <<Hení-hení muε, ɔni mɩlɩni batem-ε, mɩdɩ Nyati éni Bubɔɔ nu nɔ enti te nehi fíní brandre eke tuun bɔ be pi ete ɔnu eti. ³³ Dɩki: médimíní an métêmu ei. Nyatiε tɔpumu mi melɩ batem-ε, eneε yemu wojue mɔcu eti mɩdɩni aan. Hení-hení muε, nɩkan lɔ: kpan ebi éni mɩdɩ nu Bubɔɔ yɔni enti yehi tuun yepi ete etiε, be ene li obue nɔtu Bubɔɔ Weɩn yehi akpan etiε nɔ. ³⁴ Woju obue, hení-hení mu méɩni nu ɔnu nununwu mu, eneε makan lɔ: kpan obu lí Nyati éni Wɩ hení tasu.>>

Akpan-enee Jesi ti có de nɔkpuni egee ́ni woju

³⁵ Udɔ́n ɔ́ɔ nu ɔ́a njomu, enee Jan lee ɔnu egekpu pu aanu ein se ege i có baa lɔpe. ³⁶ Lɔpe muɛ, enee Jan dɔ Jesi nu te mu se naha be nakan lɔ: <<Kɔ Nyati ́ni Gbɔnyɔ Luwɛ!>> ³⁷ ɔnu egekpu puɛene iti ɔɔ, enee lɔ nye nɔkpu Jesi iha.

³⁸ Jesi ice munu ege idɔ nene nu ́ni nɔkpunɛ, enee nobutu nene lɔ: <<Wɔju kɔ e?>> Enee nubutunɛ lɔ: <<Rabi, ɔ́fɔ́ fisike e?>> (Rabiɛ, ɔnu nuwaan lɔ: ́yiyiye pu.) ³⁹ Nubutunɛ ɔɔ, enee nɛnɛ: <<I ránɛ lɛ́ f́dɔ́nɛ nu!>> be heni-heni mu nɔkpunɛ na nɔdunɛ cɔ́ nɔɔ nu. Lɔpe muɛ, be nu oku ɔɔmu wanci aanla mu te, enee nudɔ́n-ńɛ lee ɔnu ein tuun ɔɔ be dambri ku.

⁴⁰ Akpan aanu ebɛene ti owue Jan kan be kpu Jesi aa, nɔnu mu nɔɔ, enee lɔ Simɔ́n Pɛr ɔnu makɔ ebi ́ni nɔranɛ Andree. ⁴¹ Lɔ nubuan-mu lee Jesi ein ɔɔ, enee lɔ na nɔdɔ ɔnu makɔ Simɔ́n nu nɔkan niyeni lɔ: <<Mesi ebɛ ie, ŕdɔ́nɛ nu!>> (Mesiɛ, ɔnu nuwaan lɔ Kris.) ⁴² Andre ɔkan ɔɔ, enee han Simɔ́n cɔ́ Jesi nɔ te. Jesi idɔ Simɔ́n nuɛ, enee kpanɔ sun be kan yeni lɔ: <<Efe, ful Jan wɔ Simɔ́n. Gbake, nɛrafɔ́nɛ Sefas.>> (Sefas-ɛ lɔ ebre mu ́nɛ ́ni grek mu lɔ Pɛr be ɔnu nuwan lɔ lubobu.)

Filip lee Natanael-ɛ Jesi raa ́ni woju

⁴³ Udɔ́n ɔ́ɔ nu ɔ́aa, enee Jesi nyu kpra tuun ɔɔ be nɛnɛ nɛha Galile ́ni wutu gbisiɛ etɛ. Enunɛ ́nyaa nɛnya nahaa, enee nɔdɔ kpɛɔ nɔɔ ́ni nɔranɛ Filip-ɛ nu be nɔkan niyeni lɔ: nɔkpunɛ ní nánɛ. ⁴⁴ Filip obue, ene lee Andre lee Pɛr ein nɛnɛ Betsaida ebɛ ́ni akpan. ⁴⁵ Lɔ Jesi ra Filip ɔɔ, enee Filip frɛ a he kpɛɔ nɔɔ ́ni nɔranɛ Natanael-ɛ be kan yeni lɔ: <<Rɛhe kpan ebɛ ́ni Moiss mime ɔnu woju la ɔ́ Aule kpenkɔpe mu te, eseji Nyati ́ni numuti-etɛ pu ambɛne frɛ mime ɔnu wojuɛ. Ene lɔ obue nɔl Josef wɛ nɔranɛ Jesi be ɔnu ebi lɔ Nasaret-ɛ.>> ⁴⁶ Natanael iti ɔɔ, enee nakan lɔ: <<Tuun ɔɔ Nasaret! Emɔ woju namu tasu ɔkpu ɔkɔ ebi obu te yanya e?>> Enee Filip nɛnɛ ambɛ ɔkɔ ni ná lɛ́ edɔ nu, ⁴⁷ be heni-heni mu ninye nahanɛ.

Jesi idɔ Natanael nu ́ni nehɛ, enee ja owukan lubuo cu nakan lɔ: <<Kɔ Israel wɔ nawre tasu ́ni numuti aanu-aanu woju ɔkɔ ɔ́nɔ ɔnu mu!>> ⁴⁸ Jesi ɔkan ɔɔ, enee Natanael butuni lɔ: <<ɔ́fɔ́ fɛse fɛdɔ́m an?>> Enee Jesi nɛnɛ: <<Cɔ́nɛ funɔ fig tɛn-ɛ nuwan tee, enee ɔ́wɔ́ mudɔ́fɔ nu kraa be Filip i rafu.>> ⁴⁹ Natanael ɔ́a ucue, enee nakan lɔ: <<Éyiyiye pu, heni-heni mu fulɔ Nyati ́ni Wɛ. Eɛ, fulɔ Israel ́ni gbɛngbiɛ.>> ⁵⁰ Nɔkan ɔɔ, enee Jesi ja cu ji nakan lɔ: <<Obue nɔkan ce lɔ: cɔ́nɛ funɔ fig tɛn-ɛ nuwan tee mudɔ́fɔ nuɛ remue, enee ɔ́wɔ́ ɔ́tu f́cɔ́ te f́tɛ́mɛ etɛ e? Dɔ an te i lɔ: f́dɔ́ woju nu ́ni ɔkɔ obu.>> ⁵¹ Enee gba, Jesi nu etɛ nakan lɔ: <<Makan miyɛ nefɛ nawre tasu lɔ: f́dɔ́nɛ nu ́ni entɛ yefɛn ei, enee Ny-

ati ́ni entɛ ngbafreene yeɛ Kpan ́ni Wɛ mu yaya ɔru.>>

Mindie Jesi cu nyuku mulɔ ́ni woju

² Udɔ́n munuwɔ aanu ɔ́ee, enee akpan nɔnyu yiwo Galile wutu lugbuɛ etɛ ́ni ebi nɔɔ ́ni nɔranɛ Kanaa te. Jesi eniyia nɔ yiwo obu nuwan te lɛ. ² Eseji nɔkránɛ Jesi lee ɔnu egekpu puɛne frɛ í nɔ lɔpe lɛ. ³ Lha antɛ, enee mulɔ wu. Eniyia idɔ nu ɔɔ, enee nakan iyɛnɛ lɔ: <<Dɔkɔ: mulɔ owu.>> ⁴ Nɔkan ɔɔ, enee Jesi nɛnɛ: <<Yia, emɔ woju? Emɔnɛ nuɛ yɔku.>> ⁵ Jesi ɔkan ɔɔ, enee eniyia kan ye ́su puɛene nɔ lɔpe lɔ: nɔnɛ obu feɔn-ɛ Jesi yakaan.

⁶ Lɔpe muɛ, be di ɔn ɔkɔ akpasua kɔ́ ́ni Juf-ene uku mindi mu uyuyu rɛre iɛ, nahuan nɔ lɔpe. Di ɔn nɔɔ-nɔɔ feɔn kpú ́ni bɔ́ ɔcu mindi litɔ yaene ɔɔ. ⁷ Jesi kán yɛ ́su puɛene lɔ: nɛnɛ mindi níyiyikunɛ ɔkɔ-ene, enee heni-heni mu nɛle niyiyikunɛ tuun i gbɔn-gbɔn. ⁸ ɔnu egee, enee nɛnɛ nɛnɛ mindie nɛhán-nɛ kpan ebɛ ́ni nakrâ yiwo ́ni woju feɔn etɛ, be heni-heni mu nɛle nɛhan-nɛ. ⁹ Kpɛɔ ukɔ́n numue, be mindie ɔnyuku elɔ mulɔ. Ene nɛdɛ cɔ́ mulɔ obu nɔ nya. ́su puɛene eke dí an ambe nene lɔ obue nɛnɛ mindie. Lɔpe muɛ, enee kpɛɔ ra kpan ebɛ ́ni nɔkɔ yie, ¹⁰ be nakan iyɛnɛ lɔ: <<Dɔkɔ: mulɔ namue lɔ obue nɛnɛ cɔ́ nutunɛ akpan unɔ ɔɔ ɔkɔ unyu nene tee, be nányakunɛ obue ɔ́a ɔmu namu-namue. Enee gba efɔnɛ, f́tu namue ɔ́dɔ́n tuun ɔɔ be oku ɔɔ!>>

¹¹ Obue see, enee lɔ Jesi ́ni akprua wojuɛ ti có lɛ nɔ. Akprua obue, Galile wutu lugbuɛ ́ni ebɛ nɔranɛ Kanaa te lɔ obue nɔl nɛnyaku munu gbɛn be tu ɔnu egekpu pu ebɛene cu té teni etɛ. ¹² Lɔ fet-ɛ wue, enee ene, eniyia, ɔnu makɔene lee ɔnu egekpu puɛene ein nanɛ Kaper-nahɔm ebi te nudɔ́n-ńɛ nu waa luwɔlɔ.

Wojue se teyɔl-cɔ́ tee ́ni woju

¹³ Cɔ́nɛ Jesi dɔ nu lɔ: Juf-ene ́ni fet-ɛ nɔranɛ Pak-ɛ ɔkɔfue, enee na Jerusalem ebi te. ¹⁴ Nuku te ɔɔ nɛha teyɔl-cɔ́ tee, enee nɔdɔ nu ́ni akpan napa ́ni te: elefe nɛyɔl midɛn, ngbɔnyɔ lee brandre, enee elefe frɛ te table nɔnyuku sika. ¹⁵ Nɔdɔ nu ɔɔ, enee nide ba nibie nɔl ngbre be nucu nibe nene lee nɔnu ngbɔnyɔ lee midɛn-ene ein feɔn nuku gbɛn, eseji nugbɔ sikanyuku puɛene sika neeme nɛnɛ ɔ́, niti nɔnu tableene frɛ nuku. ¹⁶ ɔnu egee, enee nakan niyɛ brandreyɔl puɛene frɛ lɔ: <<Denɛ nɔfɔ brandreene nyakunɛ ei ébɔ! Dɔcumínɛ ɔmu Bɔ́ ́ni kaan detɛmínɛ enɔpa có.>> ¹⁷ Nɔkan ɔɔ, enee ɔnu egekpu puɛene kuan owue nimimenɛ nɔ Nyati kpenkɔpe mu te be ɔkan lɔ: ɔmu Nyati, ́yɔkɔ ebi ́ni muɔkɔ ɔ́fu inenu-ɔɔ tuun sen ɔ́ remue, ɔ́tu rɛre nɛyɔ́m ei ɔnu etɛ. ¹⁸ Lɔ Juf-ene ́ni ine-etɛ puɛene dɔ owue Jesi lɛ nuɛ, enee té nɔfɔ nene be nobutunɛ lɔ: nɔl woju kɔ́ ́ni ɔkɔ nɛnɛ an lɔ: Nyati lɔ obue tunɛ ɔkɔmucɔ́ ́ni bɔ́ nɛlɔ ɔɔ.

¹⁹ Jesi tja ucue, enee nínî: <<Diki: buní tɛyɪɪ kan obu kuní, mûcu munuwɪ ɛɛntɪ cɛ agbra misê ege mulɪ minyepu et!>> ²⁰ Jesi ikan kɔkɔ, enee nakan-ní lî: tɛyɪɪ kan obu éni ʒruɛ, cú mulu abruana ewɪ nahuan neeme, enee ene nínî nûcu munuwɪ ɛɛntɪ kpɛɪɪ cɛ nisê ege nulɪ mu. ²¹ Jesi éniɛ, élimu tɛyɪɪ kaan tasuɛ éni woju n+akan bɛmu; ɔkɔkɔ enɪni woju nakan. ²² Owue nikaan, dɔn tuun bɔkɔ, ɔkɔn nɔkɔ lu uou mu ninyee, enee ɔnu egekpu puene kuan bɛ bu owukan lubuoɛ kɔ Nyati kpenkpɛɛ mu tɛ lɛɛ Jesi ɔkɔkɔ enɪnɛ nikaan nawre.

²³ Pak fet éni lɛbɛ neemeɛ Jesi kɔ Jerusalem ebi tɛɛ, nulɪ akprua woju akpan kɔngbalɔ dí nu, enee cu té teni etɪ. ²⁴ Enɛ eke, éni nɪdɪ kɔkɔ luboluwɪ mu tɛ an remuɛ, nélɛmu nene té. ²⁵ Enɪnɛ, óbútumu éni bɔ nɛdení kpan rɪre woju aka nokuní frɛ bɔkɔ ambɛ kpan éni woju fɛɪn-ɛ kɔ luboluwɪ muɛ, nɪdɪ an neeme.

Nikodem éni woju

3 Nu obuene muɛ, kpan nɔkɔ nɔ lɪpɛ éni nɪraní Nikodem bɛ lu Farisɛn, eseji lu Juf-ene éni ine-etɪ pu nɔkɔ frɛ. ² Nu nɔkɔ, enee ni nihe Jesi you nu mu bɛ nakan niyêni lî: <<Éyiye pu, rɪdɪ an lî: Nyati lu obuɛ ɔkɔpufu fi lɛ féyiye ɛɛ woju. Heni-heni muɛ, akprua woju obueneɛ fɛlɛ, kpan kɔkɔ bɔ úkpu íli alɪ Nyati ʒnɔ lɛɛ ɔnu eɪn.>> ³ Nɪkan kɔkɔ, enee Jesi kan yeni lî: <<Makan miyêfu nawre tasu lî: kpan kɔkɔ bɔ úkpu ídɪ Nyati ebɪɛ nu, alɪ kpan ʒrɔʒmɪnɪ kɔkɔ mu.>> ⁴ Nɪkan kɔkɔ, enee Nikodem nínî: <<Kpan éni nurɔkɔnɪ tuun bɔkɔ bɛ ɔru lɔkɔɛ, lɔ nîsêni ege nurɔkɔnɪ kɔkɔ mu tɛ e? O bɛ, nîpɪ eniyia nuhun lɛ ɔkɔkɔnɪ kɔkɔ mu ji e?>>

⁵ Lɪpɛ muɛ, enee Jesi nakan iyêni lî: <<Makan miyêfu nawre tasu lî: kpan kɔkɔ fɛɪn-ɛ ésé mindi mu tɛ, eseji Bubɔkɔ ʒnyúkumɪnɪ nétêmu kpan kɔkɔ bɔ úkpu úhɔ Nyati ebi tɛ. ⁶ Diki: kpan fɛɪn-ɛ nurɔkɔnɪ bɛ mu cɛɛ, ene, bɛ mu éni kpan nulɪ, bɛ kpan fɛɪn-ɛ nurɔkɔnɪ Bubɔkɔ muɛ eke, ene nulɪ Bubɔkɔ éni kpan. ⁷ Obu remuɛ, woju nɪ-dasr+anfɪ munu mu éni mɪkan lî: fáta éni nurɔkɔnɪ kpan fɛɪn kɔkɔ muɛ. ⁸ Diki: lufan éni ɔ́ yɔfɔɛ, enee upo lha. Alɪ nopɔɛ, kpan netini nga, sake ɔ́ tasuɛ nɔkɔ nehi lɛɛ ɔ́ nahaa, kpan únyumu numu. Kpan frɛɛ nurɔkɔnɪ Bubɔkɔ muɛ, enɪni wojuɛ, kɔkɔ eke.>>

⁹ Jesi ikan kɔkɔ, enee Nikodem butuni lî: <<Bɛ kpan éni Bubɔkɔ mu ʒruɔkɔ, lɔ itê lɛɛ tɛ?>> ¹⁰ Enee Jesi nínî: <<Efe ebi éni fulɪ Israel puene éni wojuyiye pu lɔkɔɛ, fédí an?>>

¹¹ Makan miyêfu nawre tasu lî: ɛɪnɛ, obuɛ rɪdɪ aan, enee rakan; obuɛ ɔru nunuwɪ dɪ nuɛ, enee rehɪ ɔnu dalufɔɛ ruku nefɛ. Obu cɛɛ, fɪkprɪmɪnɪ etɪ fɪtimínɪ.

¹² Diki: obu cɛɛ mɔcu wutu etɪ ébɪ éni wojuene etɪ miyiye nefɛ wojuɛ, fúcumɪnɪ tɛ fɪtemínɪ etɪ. Gba, alɪ mɪkan entɪ tɛ éni wojueneɛ, bɛ lɔ fɪtê filɪnɪ tɛ? ¹³ Diki: kpan kɔkɔ hɪamu entɪ yéɪdɪ tɛ éni woju nu. Kpan éni Wɪ ebi éni kɔ tɛ ie cɛ lu obuɛ dɪ nu. ¹⁴ Enee, fɪnɪ lî Moï

cu lɔnkpa mu ɔlun mɛ tɪn etɪ nyepu etɪ luju mu tɛ ekeɛ, ɔnu ba nɔkɔ nɪnyepuní Kpan éni Wɪɛ etɪ kɔkɔ eke. ¹⁵ Kɔkɔ, lɛ nkuan ebi éni ákân-mu owue elɪ kpan kɔkɔ fɛɪn cɛɛ yɔcu té yetêni etɛ éni.

¹⁶ Heni-heni muɛ, Nyati éni ʒyɔfɔɛ yɔfɔ kpan tuun sêni lɪ remuɛ, enee tu nutu ɔnu Wɪ luwɪ nɔkɔ kukukpɔkɔ i wutu etɪ ébɪ cu ɔnu rɪre yɪ tɛyɪ kpan éni íne etɪ. Kɔkɔ, lɛ kpan kɔkɔ fɛɪn ebi éni yɔcu té yetêni etɛ úhûmu ɔnu woju ítitimu ei, nana nkuan ebi éni ákân-mu owue elɪ enɪnɪ.

¹⁷ Diki: ʒɔkɔpɛ Nyati ɔkɔpɛ ɔnu Wɪɛ i wutu etɪ ébɛ, élimu éli bɔ nɛlɪ neyé kpan bɛmu, nana íne nkuan lu obuɛ nese ɔnu mu nɔcunɪ. ¹⁸ Kpan fɛɪn ebi éni yɔcu té yetê Wɪɛ etɛ, Nyati bɔ íli iyemínɪ. Kpan fɛɪn-ɛ bɔ úcu tɛ ítemínɪ etɛ eke, bɛ ɔwɔ ala bɛ wɛɪnɔkɔ lî: Nyati yeɪlɪ yeyêni tée nɔcú nétêmu ɔnu Wɪ luwɪ nɔkɔ kukukpɔkɔ etɛ remu. ¹⁹ Enee kɪ wojue tu bɛ Nyati yeɪlɪ yeyê akpaan: wɛɪn-ɛ ie wutu etɪ ébɪ, enee akpan tun gen tunɪ yɔfɔ éni bɔ ɔdɔn dambɪɛ mu cɛ ambɛ nenɪni owueneɛ nulɪnɛ ájá nu kɔkɔ. ²⁰ Heni-heni mu kpan fɛɪn ebi éni kɔ unɪɛ muɛ fé wɛɪn-ɛ éni woju, íkprɪmu éni bɔ anya wɛɪn-ɛ mu akpan edɪ ɔnu un-ene nu. ²¹ Kpan fɛɪn ebi éni lɪ ei woju nawre muɛ eke, ene nɪnya wɛɪn-ɛ mu akpan lɪdɪ enɪni owuene fɛɪn-ɛ nulɪ Nyati éni mbasɛ muɛ nu.>>

Jesi lɛɛ Jan éni agbra woju

²² Udɔn kɔkɔ ulɛ, enee Jesi lɛɛ ɔnu egekpu puene eɪn a Jude wutu lugbuɛ etɪ tɛ dɔkɔ bɛ nɛlɪ akpan batɛm.

²³ Lɪpɛ muɛ, bɛ Jan frɛ nɔcú ɔ́ lugbuɛ nɪraní Enɔkɔ éni ɔkɔfɔ ebɪɛ nɪraní Salim-ɛ tɛ nɛlɪ akpan batɛm lɛ. Mindi nɔ tɛ búbuɛ, enee akpan naha iheni nulɪ nene batɛm.

²⁴ Lɪpɛ muɛ, bɛ kpan y+alamɪnɪ sibikan mu.

²⁵ Nu nɔkɔ, enee Jan egekpu puene nesi akprua lɛɛ Juf wɪ nɔkɔ kɔ eɪn Juf-ene éni rɪreɛ uyuyɪ eɪɛ éni woju etɪ.

²⁶ Lɪpɛ muɛ, enee na nihení Jan bɛ nakan niyêni lî: <<Éyiye pu, kpan ebi éni i hefu Jurden dige tɛ bɛ fɪkan ɔnu rɪre woju fuku ɛɛɛ, diki: nɛlɪ akpan batɛm lɛ, tuun akpan fɛɪn naha enɪni tɛ.>> ²⁷ Nɪkan-ní kɔkɔ, enee Jan bua nene mu nakan lî: <<Diki: kpan kɔkɔ ákân-mu ɔkɔmɔcɔ éni bɔ ala bɔ ɔcu juma kɔ edi, alɪ élimu Nyati ɔkɔkɔ ʒcú álámɪnɪ ɔnkɔ. ²⁸ Nefe kɔkɔkɔ filɪnɪ ɔmu dalufɔɛ éni mɪkan lî: élimu emɛɛ méli Kris-ɛ. Emɪnɛ, enɪni ieu éni amanɛ Nyati tumu mɪtɪ ɔ́ mi mobo cɛ.

²⁹ Kpanɪ: alɪ kpɪsɪ nɔkɔkɔ yɪɛ, bɛ yɪɛ lí enɪni ɔkɔkɔ. Gba, yiɔwɔ kpɪsɛ éni anuaan eke, rɪre cɛɛ nɔkɔnɪ netini owururaru lubuo bɛ rɪre mu nekpini lɛ. Amunu éni nu obu muɛ, rɪre-mukpi akpasua obuɛ lí emɪnɪ lɔkɔlɔ.

³⁰ Diki: fáta éni nuca fɛɪn kpan obu íné inya lɛ emɪnɛ ɔ́ŋn ei.

³¹ Heni-heni muɛ, kpan ebi éni kɔ entɪ ie, ene nɔkɔ woju-woju fɛɪn íne etɪ. Kpan éni lu wutu etɪ ébɪ éni kpan cɛɛ eke, ene wutu etɪ ébɪ éni woju cɛɛ nɪdɪ an bɛ nɪkan. Kpan ebi éni kɔ entɪ ie, [ene nɔkɔ woju-woju fɛɪn íne etɪ.] ³² Enɪnɛ, obuɛ nɪdɪ nu, obuɛ nitɛ, enee nehɪ ɔnu

íne eti dalufue, obu ce, kpan íkprímu úcu. ³³ Kpan fèln-ε yekprî γαυε εκε, βε ενιυε, éle li obuε nile nucu lî: Nyati lí nawre pu tasu heni. ³⁴ Heni-heni mue, kpan ebi éni Nyati tɔpu íe, Nyati tú ενιυι Bubɔɔ yíkuni gboun. Éni nɔ kɔ, owuene fèln-ε níkaan lí Nyati tɔkɔɔ éni owukan lubuoε. ³⁵ Díní an lî: Bî ebie, nuyɔfu ɔnu Wíε tuun sên ι, ενεε nide woju-wojuene fèln nukuni ɔnku. ³⁶ Kpan fèln ebi éni γαυε té yetê Wí ebi etie, nkuan ebi éni ákân-mu owue yeli ενιυι. Gba, kpan fèln ebi éni bî íkprímu úcu te ítemíní etie εκε bî níti nkuan obu lifen frε bɔkɔ. Ενιυε, Nyati éni tebibee nóni eti.>>

Samari yi nno éni woju

4 Nu obuene mue, Jesi tí lî amanie +a epí Faristen-ene ruti mu lî: ενιυι akpan-ενεε ɔkɔpuni ege lεε obueneε nelí batem-ε neɔubue ukɔ Jan éniε. ² (Tasu mue, βε élímu ene ɔkɔkɔ nêli akpan batem βemu; ɔnu egekpu puene li obuε nel.) ³ Niti amanie obuε, ενεε nɔnɔ Jude wutu lugbue eti lɔpe nunya ι nise ege naha Galile wutu lugbue eti te. ⁴ Te éni aau mue, nobutu éni bî nete mu Samari wutu lugbue eti. ⁵ Ενιυι aauε nahaa, ενεε nunya ebi nno éni nraní Sis-ar ebi éni bɔfu wutu lugbue sigi mu Jakɔb cu tu ɔnu wí Josef-ε. ⁶ Lɔpe baa li obuε Jakɔb mindimɔɔ kɔ. Jesi unya mindimɔ obu rutiε etie, ενεε pi ete. Heni-heni mu néni ei ɔbuni tuun εsên ι. Lɔpe mue, βε nu ebe owu. ⁷ Nɔnɔ lɔpe, ενεε Samari yi nno i mindile mu βε nikan niyeni lî: <<Tumu mindi luwí múnó!>> ⁸ (Lɔpe mue, βε ɔnu egekpu puene +a ebi te napɔpau owu ιευ.) ⁹ Nubutu yie mindi kɔ, ενεε yie ja cu nakan lî: <<Lî pi βε efe Juf wε fulε, fobutumumu emε Samari yie mindi éni bî fɔkɔ?>> (Heni-heni mue, Juf-ενεε lεε Samari puene ein numuti úhun-mu.) ¹⁰ Yie íkan kɔ, ενεε nikan niyeni lî: <<Li flní funyu mbuafue ebi éni Nyati tu kpaan numu, eseji li flní fidi kpan tasuε nobutufu mindie an εκεε, βε ján! Lɔpe mue, βε efe nana li obuε ntu fobutu ni ɔɔtufu mindi ebi éni utu nkuaan.>> ¹¹ Ενεε yie níni: <<Díku: fákân-mu sonu, eseji mindimɔɔ frεε +a mu tuun εsên ι. ɔfu fíhe mindi akpasua obu e? ¹² Mindimɔ obuε, ɔru nana Jakɔb li obuε du, βε ene ɔkɔkɔ, ɔnu ewlene lεε ɔnu gbete nnεene ein nɔ ɔnu mindie tuun bɔ βε wɔ la ερε ι. Ενεε míni: efe fukɔni naa?>> ¹³ Jesi íja ucue, ενεε nakan iyêni lî: <<Díku: kpan fèln-ε γαυε mindi obuε, tuun mindihɔn yesê ege yowoni. ¹⁴ Kpan fèln-ε γαυε mindie môtunε εκε, ákân-mu lî mindihɔn uwoni ji. Heni-heni mue, mindi obuε, yetê flní di íne neeme εκε yowo ɔnu mu te γαυτι nkuan ebi éni ákân-mu owue.>> ¹⁵ Lɔpe mue, ενεε yie níni: <<Tumu mindi akpasua obu múnó amεke lē mindihɔn úwomu úbutumu éni bî mie ébi mele mindi ji!>> ¹⁶ Yie íkan kɔ, ενεε gba Jesi níni: <<A ra ɔfu hi lē fieni!>> ¹⁷ Ενεε yie níni: <<Mákân-mu hi.>> Ενεε Jesi níni: <<Hiε flní fákân-mue, ɔnu ɔ. ¹⁸ Heni-heni mue,

ɔwî fuhɔn ekpisi tuun eene neeme fuku ei, ενεε gba obuε funɔ lεε ɔnu ein-ε, élímu ɔfu hi. Obuε fíkaan, nawre.>>

¹⁹ Yie íja ucue, ενεε nakan lî: <<Medíki sun βε fili Nyati éni numuti-eti pu nno. ²⁰ Díku: bɔnu neeme tuun oku kɔ, lufe obu eti li obuε ɔru nanaene unu Nyati íne, ενεε nefε Juf-ενε εκε flní Jerusalem ebi te li obuε bî kpan a ɔnuni íne. Βε obuε, lî n̄ e?>>

²¹ Nubutu kɔ, ενεε Jesi buani mu lî: <<Yi, bumu nawre lî: nu nehi éni bî kpan íhâmu lufe obu íne mu, elefe mu Jerusalem ebi te kraa lē ɔnu Bîɔ íne. ²² Díku: nefε Samari puene, kɔ ceε fɔsuní Nyatiε, fédíminî an; ερε εκε, rídi ni an ambe Juf-ενε agbra li obuε ɔcu-pue nɔ nya. ²³ Ενεε nu nehi, tasu mue, ɔwî oku frε bɔkɔ éni, akpan-ενεε li Nyati éni inenu puene tasuε, ɔnu Bubɔɔ li obuε yenyepu nene ι n̄dini woju nawreε an nubunî nɔnɔ Bî nununî íne. Inenu pu akpasua obueneε, ενεε Bîɔ nobutuε n̄. ²⁴ Díku: Nyatiε, ene Bubɔ. Éni nɔ kɔ, akpan-ενεε yeli ενιυι inenu puene tasuε, Bubɔɔ li obuε bî enyepu nene ι nedini woju nawreε an ɔkɔnî íne.>>

²⁵ Jesi íkan kɔ, ενεε yie se ege ja cu nakan lî: <<εε, m̄di an lî: Mesie yehi wutu eti ébi, ενεε yede woju-woju fèln aka yoku ερε.>> (Mesie, ɔnu nuwaan li Kris-ε.)

²⁶ Níkan kɔ, ενεε Jesi nakan iyêni lî: <<Kpan ebi éni fo-du ínéε, ενεε li emε ɔkɔkɔ éni makan owu lεε ɔfu ein-ε.>>

²⁷ Jesi nó lɔpe lεε yi ebi ein, ενεε ɔnu egekpu puene nɔ ebi te i. Lî n̄dini nu éni nedide numu lεε yi ein-ε, woju srân nene m̄nu mu, ενεε sake nɔnɔ mu kɔkɔ ɔkrú óbútumíní ɔkɔ tu βε nedide numu lεε yi ebi ein lεε woju tasuε nakan-níε.

²⁸ Lɔpe mue, ενεε yie la ɔnu di ɔn ι βε ye ne a ebi te nakan iyê akpan fèln lî: ²⁹ <<I rá fídíkiní kpan nno éni edi emuni wojuene fèln-ε m̄lε an akan okumu. Obu kɔ, βε élímu Kris ebie naa e?>> ³⁰ Amanie obuε nuboe, tú akpan nó ebie mu nyá nehi c̄ Jesi kɔ lɔpe.

³¹ Lɔpe mue, ενεε egekpu pu ebíene ɔkɔgɔ Jesi íkan lî: <<Éyiye pu, ι mbɔ luwíε!>> ³² Ενεε Jesi níni: <<Díku: mikân mbɔ lefe éni m̄hi βε nefε fédíminí an.>>

³³ Níkan kɔ, ενεε nobubutuní mine nikan-ní lî: <<Ekεfu kpan k̄ esini mbɔ o?>> ³⁴ Lɔpe mue, ενεε Jesi nakan iyê nene lî: <<Emuni mbɔ tasuε, ενεε li kpan ebi éni tɔpumu mie éni té eti wojue b̄ meli medi juma ebi éni nucu nílamu ɔnkue tuun mokufu. ³⁵ In fakan-ní flní ewíeni ɔwîɔn aanla ji kraa βε yoku mitin ewi ɔhu nue e? Βε nyepuní munu eti kpaní! Makan miyê nefε lî: mitin ewlene ɔwî εκρε éni b̄ akpan ɔhu. ³⁶ Díku: kpan fèln-ε γαυε, yehe ɔnu mu luwε. Mitin ewi akpasua ebíeneε n̄húε, ενεε li akpan-ενεε n̄bo Amaníεε nuku βε nkuan ebi éni ákân-mu owue yeli neníne. Kɔ, lē ótu puε lεε ɔhu puε ein ɔkɔɔ mu ɔn rire-mukpi mu.

³⁷ Heni-heni mue, nyandra ebi éni íkan lî: <<Kpan nno utu βε kpan lefe ɔhuε>, ɔnu ɔ tasu. ³⁸ Díku: m̄tu fɔhuní mitin ewleneε nɔ kpe ebi éni élímu nefεε

f3b0um1n1 rire f3l1m1n1e mu. Akpan elefe ece rire ba l edi juma, enee feh1n1 3nu mu nfrusuee.>>

39 Samari yi ebi 3nu 3kaan kan ye 3nu ebi puene l3: Jesi edi enuni owuene fe1n-e nule an akan ey3nie, t3 3nu mu kprangbal3 c3 t3 t3 Jesi eti. 40 3nu n3 3nu, 3nu ni ni-heni Jesie, enee nugug3n1 3nu b3 n3d3n nenuni l3pe, be heni-heni mu n3kpru nud3n 3nu e1n munuw1 aanu. 41 Jesi 3kan owu uku nene 3nu 3nu nitinie, enee 3nu mu kprangbal3 ji cu t3 teni eti. 42 L3pe mu3, enee n3kan niyeni yie l3: <<3l1mu efini wojue fi f3kan fiye eree ce3 3tu r3c3 te r3t3mu kpan obu eti be3mu; 3nu owukan lubuo3 ere 3nu fr3 ritie, 3tu gbake woju oku ere l rire mu we1n3 l3: nuli akpan fe1n 3nu ine nkuan3 pu3 heni tasu.>>

Etei pu n3n 3nu 3n-eti pu w1e Jesi bu3n 3nu woju

43 Munuw1 aanu 3see, enee Jesi se ege naha Galile wutu lugbu3 eti te. 44 D3ku: 3nu 3nu n3kan n3la l l3: Nyati numuti-eti pu fe1n-e 3nu, n3k3n-mu munu enuni puene anti. 45 Nuku tee, enee Galile puene siken1 namu-namul3 ambe 3nu 3nu owuene fe1n-e nuli Jerusalem ebi te Pak fet nu3 mu3 nuwan n3d1n1 nu.

46 3nu egee, enee Jesi se ege a Galile wutu lugbu3 3nu Kana ebi ebi 3nu nu3 see nucu mindi nunyuku mul3 te. 3nu nuku tee, be wutu lugbu3 3nu etei pu3 3n-eti pu n3n 3nu n3 Kapernah3m ebi tee 3nu w1 kpru l3w1 lufan 3nu nyu kprunkpul3. 47 Kpru3 eti l3 n3n Jude te nie n3n Galilee, enee a heni 3ngug3nu l3 n3 n3b3n 3nu w1e uo owue n3tuni. 48 Jesi 3ja ucue, enee kan yeni l3:

<<Nef1n1e, kraa mu3 m1el1 woju akpasua-akpasua 3nu 3nr3n munu mu m1anyakumu Nyati 3nu 3kuraa gbein f1ed1m1n1 nu3, f1ucum1n1 te fiet3m1n1 eti.>> 49 N3kan 3nu, enee kpru3 n1n1: <<Ny3n1, m3ngug3fu! Al1 fi3mu r3m3 emuni te faafa, 3nu w1e yohu.>> 50 Kpru3 3kan 3nu, enee n3kan niyeni l3: <<A lukpomu, 3fu w1e 3nu.>> Owu obu3 n3kan, kpru3 b3 nawre, enee se ege naha.

51 3nu aave nahaa, enee 3nu 3nu puene i buan-ni be boni aman1e l3 3nu w1e 3nu. 52 L3pe mu3, enee nubutu nene wan3 eti deiin-e lufaan nya l w1e rire mu3, be nubuan1 mu l3: <<Case y3mu 3nu wan3 n3n mu te.>>

53 Nunyu n3d1k1e, be heni-heni mu wan3 ebi eti deiin l3 obu3 Jesi kan yeni l3 3nu w1e 3nu. 3nu mu l3pe, ene l3e 3nu lugban puene e1n neeme nucu1 t3 nit3n1 Jesi eti.

54 Woju obu3 Jesi l3e, be e1 akprua woju nku aanu mu 3nu nuli 3nu n3n Jude ni Galilee.

Kpru3 Jesi bu3n bulaa rire tee 3nu woju

5 Ud3n 3nu munuw1 alabu k3 3see, enee Jesi se ege a Jerusalem te Juf-ene 3nu fet k3 nuwan. 2 Ebie mu tee, bula n3n n3 te 3nu n3ran1 ebre obu3 mu Betesda. Bula obu3, b3fu gb3mu3 n3ran1 Ng3ny3 Gb3mu3, eseji srawan tuun eene r3ru b3an mu. 3 Srawan obuene tee,

lu puene kprangbal3 3nu l3 f1n1 nunuw1fu3 puene, l3kake puene l3e akpan 3nu bubuu 3nu wutu l3lapu be. [Nene fe1n, 3nu kpr3n-n1 3nu b3 mindie 3nu. 4 Heni-heni mu3, k3n 3nu uku be Adamanga 3nu en1 ngbafre n3n 3nu ei 3nu mindie. L3pe mu3, lu pu fe1n-e l3e c3 3nu dikpe3, be 3nu l3.] 5 Lu pu obuene agbraa, kpru3 n3n 3nu lu 3nu nyu tuun l3e mulu abruansan ewi nowo neeme3 n3 te l3. 6 Jesi 3ha te 3nu nu 3nu n3la be, iti l3 lufan 3nyuni eme l3e es3n l3e, enee butuni l3: <<Fuy3fu 3nu b3 3nu naa?>> 7 Lu pu3 3ja ucue, enee nakan l3: <<D3ku: m3k3n-mu kpan 3nu b3 3nyumu 3nu bulaa mu 3nu mindie unuku3. Eme 3nu, ntu l3 meny3e 3nu m+a 3nu mu3, be 3nu kpan lefe es3n-mu ei 3nu mu.>> 8 L3pe mu3, enee Jesi kan yeni l3: <<N3 wutu nye eti, cu 3nu pien-e l3 f3!>> 9 Enee ngbo eti l3pe l3e, kpru3e bu3 be heni-heni mu 3nu wutu nye eti cu 3nu pien-e naha.

Akprua obu3 Jesi l3e, 3nu nu3 mu l3e obu3 nuli. 10 3nu n3 3nu, 3nu Juf-ene 3nu ine-eti puene d1 kpru3e bu3 nu3, enee ran1 nakukuan1 munu 3kan l3: <<Amunu 3nu nu, f3k3n-mu 3nu 3nu b3 fada pien fe3e.>> 11 N3kan-n1 3nu, enee kpru3e n1n1: <<Kpan ebi 3nu bu3n-mu3 3nu 3nu l3e obu3 n1n1 m3cu 3nu pien-e l3e m3.>> 12 L3pe mu3, enee nubutu1 l3: <<Eb1 tasu kan obu yefu?>> 13 Kpru3e 3nu 3nu 3nu, eseji 3nu 3nu nene ambe 3nu Jesi epi akpan mrumru3e agbra +a.

14 Ud3n 3nu l3e, enee Jesi buan kpru3 ebi tey1y1-3nu te be nakan iy3ni l3: <<D3ku: f3bu3. Del1 woju un d+a ji amee l3e musue 3nu 3nu l3e nyufu3e ih3fu.>>

15 3nu egee, kpru3e 3nu h3 Juf-ene 3nu ine-eti pu ebie, enee kan ye nene l3: nje Jesi l3e obu3 bu3n-ni. 16 Nitin1 3nu, enee nubon1 bu ned1n1 Jesi gb3e 3nu nuli owu obu 3nu nu mu remue. 17 3nu Juf-ene n3l1e remue, enee Jesi nakan iy3e nene l3: <<D3ku: tuun 3nu be ie oku 3nu, 3nu B3n b3 n3 juma eti nuca fe1n. 3nu n3 3nu, eme fr3 3nu b3 n3 juma eti l3e.>> 18 L3pe mu3, enee t3 3nu nene l3k3l3 tuun 3nu 3nu 3nu 3nu b3 nowon1 fr3 3nu. Nen1n1e, Jesi 3felumu 3nu nu3, enee 3nu-mu eti 3nu; 3nu mu nakan l3: Nyati l1 3nu B3; 3nu obu3, ney3 l3: ene l3e Nyati e1n-e, ba n3n.

Jesi 3nu 3nu 3nu kaan 3nu woju

19 Jesi j3 c3, enee nakan iy3e Juf-ene ji l3: <<Makan miy3e nef3 nawre tasu l3: owuene fe1n-e W1e n3l1e, 3l1mu 3nu 3nu ine mu te woju n3l1; obu3 3nu B3n l3e n3d1 nu3, enee nuli l3e. Ee, obu fe1n-e B3n l3e, W1e l3e 3nu eke l3e. 20 D3ku: B3n y3fu W1e, enee nutuni n3d1 owuene fe1n-e n3l1e nu. 3nu mu l3pe, n3tuni nuli owu ngbohro-ngbohro 3nu 3nu obuene fid1n1 nu3 yasr3n nef3 munu mu. 21 Heni-heni mu3, l3 B3n utu kpan un3 lu uou mu inye utuni nkuaan, 3nu ba n3n, W1e fr3, akpan-ene fe1n-e nuy3fu3e, enee nutu nkuan. 22 Eseji B3n 3nu 3nu 3nu 3nu k3k3 mu; n3cu 3nu 3nu 3nu woju fe1n n3la W1e 3nu. 23 3nu, l3e akpan fe1n osupu W1e f1n1 l3e nusupun1

Bōw eke. Obu remue, alı kpan kǎ úsupumu Wıe, be Bō ebi éni tǎpu Wıe ie fre li obuē núsupumu.

²⁴ Makan miyê nefē nawrē tasu lō: kpan feın-ε yǎcu ǎmu owukan lubuoē yeti, be eseji yǎcu té yetê Bō ebi éni tǎpumue etiē, nkuan ebi éni ákân-mu owue yeli enınu. Ene bǎ nınya óbūa mu puē anti; enıne, etē lē flńı nńku lu uou mu te nánya ı nkuan eli enınu. ²⁵ Eε, makan miyê nefē nawrē tasu lō: nu nehi, eneē ǎwǎ oku frē bǎbǎ, éni akpan kpangbalı ebi éni ue yeti Nyati éni Wıe owururaru lubuo. Nene feın ebıeneē nıtinı kǎ, nısenı ege nunǎnı nkuan. ²⁶ Heni-heni muē, flńı lō Bōw ǎkǎkǎ li nkuan éni ínee, nńtu Wıe frē eli nkuan éni íne lē. ²⁷ Eseji Kpan éni Wıe nıle remue, Bōw ǎtunı bǎmucǎ éni bǎ nobūa kpan mu frē.

²⁸ Owu obuē makaan, nıdasr+an nefē munu mu. Heni-heni muē, nu nehi éni akpan-ene feın-ε ń lubomı muē yeti Kpan éni Wıe owururaru lubuo, ²⁹ eneē yǎcu lu uou mu yenye. Lıpe muē, obuēne feın-ε li woju namue, nkuan yeli nenınu, eneē obuēne feın-ε li woju un-ε eke, musue yeli nenınu. ³⁰ Dıku: élımu ǎmǎkǎ emınu íne mu te éni woju mıllı bemu; Bōw éni lō itê ıkan iyêmue eti mucu mıkrǎ woju mu. Eneē woju feın-ε mıkrǎ mu tuun bǎk mubūa muē, be eneē nǎ. Heni-heni muē, élımu ǎmǎkǎ ǎmu té eti woju mújujumu éni bǎ melı bemu; Bō ebi éni tǎpumue éne, eneē mıllı.

³¹ Nǎfǎkǎ kpanı: li flńı li ǎmu lēfēe mehi ǎmu íne eti dalufue ekeē, be obuē makaan, kpan bǎ úcu úbu woju. ³² Eneē óń kǎ, mıkan kpan nńk ji éni nehimu íne eti dalufue, eneē obuē nakaan, dıńı an lō: nawrē tasu heni. ³³ Dıku: ǎnu futǎpunı akpan a butu Jan owue, nı dalufue ǎmu íne eti nunyu woju nawrēe nınyaku gbein niyê nene. ³⁴ Eneē tasu muē, élımu kpan éni dalufueē ıhu ǎmu íne eti mǎjujumu bemu. Alı módu Jan íné kǎ, be ábukaa bǎ abuka nefē fǎcunı nǎfu íne nkuaan remu. ³⁵ Dıku: Jaan, nitê flńı kanıe éni dan ǎen cǎ ı ǎnu weın-ε tu rıre mu cucuku nefē mu waa luwı be ǎnu woju te muē eke. ³⁶ Eneē mıkan dalufue éni kǎ Jan éne ı ǎmu íne etiē. Heni-heni muē, owueeneē Bōw cu lamu ǎnku be melıe, eneē li emınu dalufue éni neyê weını lō: Bōw ǎkǎkǎ li obuē tǎpumı. ³⁷ Eseji Bō ebi éni tǎpumue ǎkǎkǎ frē lē ǎmu íne eti dalufue lē. Obu ǎe, fietimıńı owururaru lubuo, eseji fıedımıńı nu frē. ³⁸ Heni-heni mu éni fǎcımıńı te fétêmıńı Kpan ebi éni nutǎpuē etiē, neyê lō: ǎnu owukan lubuoē óń nefē luboluwı mu. ³⁹ Nuca feın, fǎgbńı owukan lubuoeneē ń Nyati kpenkpeē mu tēē ı, eneē fotutrunı lō: ǎnu mu li obuē nkuan ebi éni ákân-mu owue yeli nefınu. Tasu muē, owukan lubuo ba obueneē li obuē nehi ǎmu íne eti dalufue. ⁴⁰ Eneē, obu ǎe fıkrımıńı fıbǎfımıńı nkuaan ılı nefınu.

⁴¹ Dıku: mǎjujumu kpan éni ówǎku. ⁴² Mıdı lō fıte funǎne an: fıyǎfımıńı Nyati. ⁴³ Nǎfǎkǎ kpanı: mie Bōw éni numı-cǎ, obu ǎe, fálámıńı bǎ fǎcımıńı. Li flńı kpan lēfe kǎ li obuē ı nǎfu agbra cu ǎkǎkǎ ǎnu íne mu nakan owu iyê nefē ekeē, be ıpeē, un fılanı bǎ fucunı.

⁴⁴ Dıku: nefıne, mine éni ówǎku li obuē fıbenı ege, eneē ówǎku ebi éni Nyati ǎnu lēfe uwǎku kpaan eke élımu nǎfu woju. Éni ń kǎ, bǎ fıku pu fıcımıńı te fıtemıńı eti. ⁴⁵ Dotutrumıńı lō: emē li obuē mıta nefē woju Bōw anti te; Mois ebi éni fıcunı nǎfu telē fıtenı etiē li obuē yata nefē woju. ⁴⁶ Heni-heni muē, owukan lubuoene feın-ε Mois mimeē lı ǎmu rıre woju. Li flńı fıcunı té fıtenı etiē ekeē, be emē frē, fıcunı té fıtemıńı eti lē. ⁴⁷ Eneē gba, éni fıcımıńı te fétêmıńı etiē, bǎ fıcımıńı te fıtemıńı emınu owukan lubuoene frē eti.>>

Akpan akı eeneē Jesi tu mbı lē éni woju

6 Udōn kǎ lıe, eneē Jesi te Galile ecıje (ebi éni eseji nıranı Tiberıad ecıje) a ege tē. ² Lıpe muē, eneē dedeku ıkulı ǎkpanı ege ambē nedıńı akprua wıueēe nelı nubūku lu pueneē nu. ³ Jesi ıdı nu kǎ, eneē ene lēe ǎnu egekpu puene ēın nıyanı lıfe luwı nńk eti nıkranı cǎ nıpinı ete. ⁴ Lıpe muē, be ǎkǎfu Juf-ene éni fet-ε nıranı Pak-ε. ⁵ Jesi ıla nuē, eneē dı dedeku ıkulı nu éni nehi cǎ nunǎnı ıpe be butu Filip lō: <<ǎfǎ rıha rıhe mbı rıpa rutu akpan obuēne yeıı e?>> ⁶ (Ene eke ǎwǎ nıdı obuē nıle an, óbutu ǎe nobutu Filip nıkrǎ lō yetê yobūa mu.) ⁷ Filip ıja ucue, eneē nakan lō: <<Nyǎnu, botu kpan nudǎcu ǎwǎn nowo jumadı éni luwe nıdapa mbı frē bǎkǎ, bǎ úhun akpan feın íhe luwı ılımu!>> ⁸ Nıkan kǎ, eneē egekpu pu lēfe éni nıranı Andre be ǎnu makı li Simǎn Pıer-ε frē ja cu lē lō: ⁹ <<Nyǎnu, kpsı luwı nńk kǎn futufutu eene lēe sie aanu nń ébi; be obu frē bǎkǎ, ıkpu yǎhun akpan mrumru obu e?>> ¹⁰ Nıkan kǎ, eneē gba Jesi kan ye nene lō: nutunı akpan feın pıpi ete wutu be heni-heni mu nutunı akpan pıpi ete. (Lıpe nunǎne, munı lá wutuē já nu.) Akpan-ene feın-ε pıpi ete ıpeē, ekpsıeneē ǎe ń muē kprı éni bǎ oku akı eene frē bǎkǎ. ¹¹ Lıpe muē, eneē Jesi de futufutueneē be la Nyati bıa de ııcan akpan-ene feın-ε ku ei ıpeē. ǎnu egeē, eneē nıde sıeeneē frē nıllı kǎ eke akpan feın he mbı ı tuun luwu ı. ¹² Lıpe muē, eneē Jesi kan ye ǎnu egekpu puene lō: nıdenı futufutu ekpsıene feın-ε dǎk nıkúnı cǎ nńk lē kǎkǎ úbubumu ei, ¹³ eneē heni-heni mu nılnı kǎ eke. Lıpe muē, eneē futufutu eene ebıene ǎe éni ekpsıeneē dǎk yıku tepe tuun ndıı ewı aanu. ¹⁴ Lō akpan dı akprua woju obu nuē, eneē nakan lō: <<Heni tasu, kpan obuē, nıllı Nyati éni numuti-eti pu ebi éni nıńı yehını wutu eti ébe.>> ¹⁵ Jesi dı an lō: nehi nunyunı nıllı nńku gbıngbı. Éni ń kǎ, nıja rıre nucu, eneē na ılıfēe éni cǎ hehe mu nudǎn.

Ecıje Jesi fıtaa éni woju

¹⁶ Nu ıpi ruwa muē, eneē Jesi egekpu puene ń ılıfēe eti ru a ecıje numı tē. ¹⁷ Gba, nudıknı éni dambri oku owue, eneē nukunı dı la nńk mu netenı dıe nıhanı Kapernahǎm ebi bǎmu. Lıpe muē, be Jesi hiemu yēhe nene. ¹⁸ Auē nahanıe, eneē edıfa ıkulı nopo be dıe frē

nala mra. ¹⁹ Nɪhaní ɓɔɔ nukuní kilo eene, nahuan-ene ɓɔɔ, ɪkprânɛ, ene ɓɔɔ nɪduní Jesi nu éni natita die ihi di llaa rire lɪpe, be la nowo nene. ²⁰ Jesi ɪdi nu ɓɔɔ, ene nakan iyê nene lɔ: <<La nudowo nefɛ! Emɛ.>> ²¹ Lɪpe muɛ, ene ɓɔɔ nɪjɔjɔnɪ éni ɓɔɔ nɔɔnɪ naya di llaa mu lɛ be lɪ nitiní ei cɔ nahaníɛ tɛ.

Mbo tasuɛ utu nkuaan éni woju

²² Udɔn ɓɔɔ nu ɪca dedekue ɓɔɔ dige tɛɛ ɪkprâa, be Jesi ɔnɔ tɛ. Nɪduní an lɔ: ɔɔmuɛ, di llaa nɔɔ kukɔkɔ cɛɛ ti ei tɛ be ɔnu egekpu puɛne ku mu a. Nɔɔnu aaɔ mu frɛɛ, nɔnɔ nɔɔnu ɛɪn. ²³ Lɪpe muɛ, be Tiberiad ebie éni di lla elefe ie eti ei cɔ lugbu deiin ebi éni Nyɔnɛ de futufutue be la Nyatu bia tu nene nuníɛ tɛ. ²⁴ Lɔ nɔnyuní numu lɔ: ene lɛɛ ɔnu egekpu puɛne ɛɪn nɔnɔmíní tɛɛ, ene nukuní di lla obuɛne mu nahaní Kapernahɔm ebi tɛ nujɔjɔnɪ. ²⁵ Nitení die nukuní ege tɛ ɓɔɔ niheníɛ, ene nobutiní lɔ: <<Éyiye pu, fie ébi emɛ lɪbe e?>> ²⁶ Jesi ɪja ucue, ene nakan iyê nene lɔ: <<Makan miyê nefɛ nawre tasu lɔ: nefɪnɪ ɔjɔjuɛ fɔjɔjumínɪɛ, élímu éni fɔnyúní akprua wojue mɪlɛ éni nuwan numu beɓmu; futufutue mutɔ nefɛ fní nɔ nu nefɛ tée remu. ²⁷ Dɪkɪ: mbo éni ɔnu woju ɓɔɔ odo nefɛ fecení rire ba ɪ etɪɛ, ene lɪ obu ebi éni úhún-mu ei be utu nkuan ebi éni ákân-mu owue; élímu obuɛ uhun eiɛ beɓmu. Mbo akpasua obuɛ, Kpan éni Wɪɛ lɪ obuɛ ɔɔtu nefɛ. Heni-heni muɛ, ene lɪ obuɛ Nyatu ebi éni lɪ Bɔɔ éni sufɛɛ nɔɔnɪ etɪɛ nɔ.>> ²⁸ Nɪkan ɓɔɔ, ene nobutiní lɔ: <<Be, ɔɔnɪ woju tasu Nyatu nobutu éni ɓɔɔ relɪ e?>> ²⁹ Ene nubua nene mu nikan lɔ: <<Obuɛ Nyatu nobutuɛ, ene lɪ éni ɓɔɔ fɔɔuní té fetêni Kpan ebi éni nutɔpuɛ etɪɛ.>> ³⁰ Ene nobutiní ji lɔ: <<Lɪ akprua nɔɔ kɔ éni ɔɔtu rɔɔcɔ té ritêfu etɪɛ ye ɛɛ! Emɪ woju flɪ rɪdɪ nu? ³¹ Dɪkɪ: ɔɔnɪ nanaɛne nɔ lɔju mu tɛɛ, nɪnɪ mbo akpasua nɔɔ éni nɪraní manɪɛ. ɛɛ, Nyatu kɛnɔkɛ nakan lɔ: Nutu nene nɪnɪ mbo akpasua kɔ éni nɔ entɪ kuɛ. >> ³² Ene Jesi ja cu nɪnɪ: <<Makan miyê nefɛ nawre tasu lɔ: mbo tasu ebi éni nɔ entɪ iɛ, élímu obuɛ Moɪs tu nanaɛne ɪ beɓmu; obuɛ gba ɔmu Bɔɔ nɔtu nefɛɛ. ³³ Heni-heni muɛ, mbo ebi éni Nyatu nɔtuɛ, ene lɪ obu ebi éni nɔ entɪ i be nɔtu kpan nkuaan.>>

³⁴ Jesi ɪkan ɓɔɔ, ene nakan-ní lɔ: <<Nyɔnɪ, tu ɛɛ mbo obu rí nuca feɪn!>> ³⁵ Lɪpe muɛ, nisê ege nɪja nucu nakan ji lɔ: <<Dɪkɪ: mbo ebi éni utu nkuaan, ene lɪ emɛ ɔmɔɔ. Kpan feɪn ebi éni ɔɔɔɔɔmuɛ, ɓɔɔ nuhɔn úwomíní ji. ɛɛ, kpan feɪn-ɛ ɔɔcɔ té yetêmu etɪɛ, ɓɔɔ mindihɔn úwomíní. ³⁶ Ene, flíní lɔ ɔwɔ mɪkan miyê nefɛɛ ekɛɛ, ɔwɔ fédnɪ akprua wojue mɪlɛ nu, ene sake fɔcúmíní tɛ fetêminí etɪɛ.

³⁷ Dɪkɪ: kpan feɪn-ɛ ɔmu Bɔɔ cu tumue, ɔɔɔɔɔmu. Ene kpan feɪn-ɛ ɔɔɔɔɔmu ɓɔɔ, ákân-mu lɔ mibení mɪla gbein. ³⁸ Heni-heni muɛ, emɪnɪ entɪɛ munɔ miɛ, élímu ɔmɔɔ emɪnɪ té etɪ woju míemu mɛlɪ beɓmu; Bɔɔ ebi éni ɔɔɔmuɛ éni lɪ obuɛ mi melɪ. ³⁹ Enɪnɪ té etɪ wojue, ene

lɪ akpan-ene feɪn-ɛ nide nutumue ɓɔɔ madadu etɪ lɛ nɔɔnu mu ɔɔɔɔɔ ɪpɪ kɛɛ. Lɔɔ, ɓɔɔ ɔɔnɪ wutuɛ éni woju yokufue, lɛ mɔtu nɔnɔnɪ lu uou mu nényení. ⁴⁰ Heni-heni muɛ, ɔmu Bɔɔ éni te etɪ wojue, ene lɪ éni ɓɔɔ nkuan ebi éni ákân-mu owue ɛɪl kpan feɪn-ɛ yakprâ Wɪɛ be ɔɔcɔ té yetêni etɪɛ éni. Lɔɔ, ɓɔɔ ɔɔnɪ wutuɛ éni woju yokufue, lɛ mɔtɔnɪ nɔnɔ lu uou mu nénye.>>

⁴¹ Jesi éni owue kan lɔ: ene lɪ obuɛ nɪlɪ mbo ebi éni nɔ entɪ iɛ, tú Juf-ɛene nohuhrun ukuni etɪ. ⁴² Lɪpe muɛ, nakan-ní lɔ: <<O be ene obuɛ, élímu Jesi ebi éni ɔnu ɓɔɔ lɪ Josef-ɛ nɔ e? Ene ebi éni rɪdɪ ɔnu ɓɔɔ lɛɛ eniyia aan, ene gba nakan lɔ: entɪ nɔnɔ ni?>>

⁴³ Jesi ɪja ucue, ene nakan iyê nene lɔ: <<Dohuhrun-míní! ⁴⁴ Dɪkɪ: kpan ɔɔɔɔɔ ɓɔɔ úkpɔ úbɔɔɔmu alɪ Bɔɔ ebi éni ɔɔɔmu miɛ ɔɔɔɔɔ ɔcúmíní ésimu. Ene kpan feɪn-ɛ ɔɔɔɔɔmu ɓɔɔ, ɔɔnɪ wutuɛ éni woju yokufue, mɔtɔnɪ nɔnɔ lu uou mu ninye. ⁴⁵ Nyatu éni numuti-etɪ puɛne kán nimime nulaní ei lɔ: Nyatu ɔɔɔɔɔ yeyiye nene feɪn woju. Heni-heni muɛ, kpan feɪn-ɛ yeti ɔmu Bɔɔ éni wɔjuyiye be yokuni ei rire muɛ, ene ɔɔɔɔɔmu. ⁴⁶ Dɪkɪ: kpan ɔɔɔɔɔ yêdɪ Nyatu ebi éni lɪ Bɔɔ nu alɪ élímu kpan ebi éni nɔ ɔnu rire tɛ iɛ. ⁴⁷ Makan miyê nefɛ nawre tasu lɔ: kpan feɪn-ɛ ɔɔcɔ té yetêmu etɪɛ, nkuan ebi éni ákân-mu owue yelɪ enɪnɪ. ⁴⁸ Heni-heni muɛ, emɛ lɪ obuɛ mɪlɪ mbo ebi éni utu nkuaan. ⁴⁹ Nɔɔɔɔ kpaní: obu cɛɛ nɔɔ nanaɛne ɪ manɪɛ lɔju mu tɛɛ, ɔkɔú ɔtú nene nɔɔɔn-míní nkuan; nɔnɪ feɪn. ⁵⁰ Dɪkɪ: mbo tasuɛ nɔ entɪ iɛ ekɛ nɔ nɔɔ antɪ, ene kpan feɪn-ɛ yehɪɛ ɓɔɔ úhúmu. ⁵¹ ɛɛ, emɛ lɪ obuɛ mɪlɪ mbo ebi éni nɔ entɪ i be nɔtu nkuaan nɔ. Kpan feɪn ebi éni yehɪ mbo obuɛ, ɔɔnɔ nkuan tuun godoo. Mbo obuɛ, ene lɪ ɔmu rirenɛ beɓ mɔcu mɪɪ tɛɪl lɛ nkuaan ɛɪl kpan éniɛ.>>

⁵² Juf-ɛene iti ɓɔɔ, ene nɔɔ uku ɪkan lɔ: <<Enɪnɪ rirenɛ beɓ níní nɔtu ɛɛ rɪhɪɛ, lɔ pi tɛ?>> ⁵³ Lɪpe muɛ, Jesi já cú, ene nakan lɔ: <<Makan miyê nefɛ nawre tasu lɔ: alɪ flémíní Kpan éni Wɪɛ éni beɓ, eseji fɔnɔmíní enɪnɪ mbuɔɛ frɛɛ, be nkuan ɓɔɔ únɔ nɔɔ mu. ⁵⁴ ɛɛ, kpan feɪn-ɛ yehɪ ɔmu beɓ, eseji ɔɔnɔ ɔmu mbuɔɛ, nkuan ebi éni ákân-mu owue yelɪ enɪnɪ. Kpan akpasua obuɛ, ɔnɪ wutuɛ éni woju yokufue, mɔtɔnɪ nɔnɔ lu uou mu ninye. ⁵⁵ Dɪkɪ: emɪnɪ rirenɛ beɓ lí mbo nawre tasu, ene ɔmu mbuɔɛ frɛ lɪ mɔɔ nawre tasu lɛ. ⁵⁶ Kpan feɪn-ɛ yehɪ emɪnɪ rirenɛ beɓ, eseji ɔɔnɔ ɔmu mbuɔɛ, nuca feɪn ɔɔnɔ ɔmu mu, ene emɛ frɛ mɔnɔ ɔnu mu lɛ.

⁵⁷ Dɪkɪ: ɔmu Bɔɔ ebi éni ɔɔɔmuɛ, nɪlɪ nkuaan éni íne, ene nutumu nkuan obu lɛ. Emɛ frɛ, kpan feɪn-ɛ yehɪ emɪnɪ beɓ, mɔtɔnɪ nkuan ɓɔɔ lɛ. ⁵⁸ Mbo ebi éni nɔ entɪ iɛ, ene nɔ nefɛ antɪ. Nétêmu flíní obu ebi éni nanaɛne ɪ be obu cɛ ue ekɛ; kpan feɪn-ɛ yehɪɪɛ, nkuan ebi éni ákân-mu owue yelɪ enɪnɪ.>> ⁵⁹ Owu obuɛne Jesi kaan, ɔnɪ nɔnɔ Kapernahɔm neyiye woju eyia-ɔ tɛɛ, ene nikan.

Owukan lubuoε utu nkuaan éni woju

⁶⁰ Jesi ikan owu obu buw ula numuti eie, enee akpan-eneε nɔkɔpuni egeε, nɔnu mu kɔngbalɔ nakan lɔ: <<Woju obuε ɔkɔpuni esɛn u! Kpan kɔ́ nɔ́ éni yekprɛ́ yɔɔu?>> ⁶¹ Jesi lɔl nu éni nohuhrun-ní buw, enee nobutu nene lɔ: <<Owuε mikaan ɔnyunyɔ nefε rire mu tuun esɛn u e? ⁶² Alɔ obu ɔnyunyɔ nefε rire muε, be gba ɔnu fɛdɔnɔ́ Kpan éni Wɛε nu yesê ege yaya yaha cɔ́ nɔ́ iε tεε, lɔ́ fɛtê fulnɔ́ tε? ⁶³ Dɔnɔ́ an lɔ́: Nyatɔ́ éni Bubɔ́ lɔ́ obuε utu nkuaan; rirenɛ beε eke ɔ́hún buw. Owukan lubuo obueneε mikan miyê nefεε, enee utu Bubɔ́ be utu nkuaan. ⁶⁴ Obu cε, nɔ́fu mu elefe ɔ́cú te étêminɔ́ etl.>> (ɔ́buw tu be nikan buw, enee lɔ́ fɛnɔ́: bubo mu tε neemeε, nɔ́lɔ́ akpan-eneε bɔ́ úcu te ítemínɔ́ etlε lεε kpan tasuε yapanɔ́ yehɛ an.) ⁶⁵ Jesi nɔ́ etl, enee nakan ji lɔ́: <<Nene obuene éni íne mu enee tu be mikan lɔ́: kpan kɔ́kɔ́ fεɔ́n ebi éni ɔ́mu Bɔ́ɔ́ ɔ́kɔ́kɔ́ ɔ́cúminɔ́ ɔ́túmεε bɔ́ úkɔ́pɔ́ úbɔ́fɔ́mεε nɔ́.>>

⁶⁶ Lɔ́pε lɛε, enee akpan kɔngbalɔ ja rire cu lεε lεε ɔ́nu en ji. ⁶⁷ Lɔ́pε muε, Jesi bútu ɔ́nu akpan ndiɔ́ ewɔ́ aanuε lɔ́: <<Be nefε eke fáminɔ́ e?>> ⁶⁸ Simɔ́n Pɛɛr tja ucue, enee nakan lɔ́: <<Nyɔ́nɔ́, ebɔ́ éni tε bɔ́ ra e? Efnɔ́ owukan lubuoε, enee utu nkuaan ebi éni ákân-mu owuε. ⁶⁹ Eε, rɔ́cu té rétêfu etl. Eε, rɔ́nyɔ́ numu lɔ́: efe tasu lɔ́ obuε Nyatɔ́ éni bɔ́ɔ́ nɔ́fu etl.>> ⁷⁰ Lɔ́pε muε, enee Jesi nakan iyé nene ji lɔ́: <<Dɔ́kɔ́: nefε ndiɔ́ ewɔ́ aanu kɔ́pɛε, emε ɔ́kɔ́kɔ́ lɔ́ obuε mide nefε. Obu cεε, nɔ́fu mu nɔ́nɔ́ lí Angunɔ́ éni kpan!>>

⁷¹ Owu obuε nikaan, Simɔ́n Iskarɔ́t wɔ́ Judas éni íne etl lɔ́ obuε nikan. Enε frε, nɔ́lɔ́ ɔ́nu akpan ndiɔ́ ewɔ́ aanuene mu éni nɔ́nɔ́ lε, enee obu cε nɔ́panɔ́ nɔ́nɔ́.

Jesi ɔ́nu makɔ́pɛne luboluwɔ́ kɔ́nkpɛε éni woju

7 Udɔ́n buw lha antiε, enee Jesi nese Galile wutu lugbuε etl tε ubo Nyatɔ́ amanɛε. ɔ́nu mu lɔ́pεε, nɔ́jujuumu éni bɔ́ na Jude wutu lugbuε etl tε ambe Juf-ene éni ine-etl puene nɔ́juju éni bɔ́ owonɔ́. ² Lɔ́pε muε, be Juf-ene éni fet akpasua kɔ́ éni nɔ́ranɔ́ Liji mu kan fet-ε ɔ́kɔ́fu. ³ ɔ́nu makɔ́pɛne lɔ́l nu buw, enee nakan iyêni lɔ́: <<Nya u ebi a Jude tε lɛ́ ɔ́fu egekɔ́pu puene fεɔ́n edɔ́ akɔ́pɛa wojueneε felε nu. ⁴ Dɔ́kɔ́: kpan fεɔ́n éni nínɔ́ íné nnyanɛ ú'ún-mu rire i. Éni fɛnɔ́ fεɔ́l woju obuene buw, be nyaku rire gbein akpan dífu nu.>>

⁵ ɔ́kɔ́kɔ́ tu be Jesi ɔ́nu makɔ́pɛne nakan buw, enee lɔ́ fɛnɔ́, nene nɔ́kɔ́kɔ́ frε, nɔ́nu té ɔ́nɔ́minɔ́ etl. ⁶ Lɔ́pε muε, Jesi kán yê nene lɔ́: <<Emɔ́nɛ, yɔ́ku cɔ́ fata éni bɔ́ ma tε. Nefɔ́nɛ eke, nu kɔ́kɔ́ fεɔ́n-ε lɔ́ca, ɔ́kɔ́mucɔ́ lá nefε be. ⁷ Eε, nefɔ́nɛ, woju kɔ́kɔ́ ɔ́nɔ́ éni akpan yɔ́cu etl yefe nefε; emɔ́nɛ eke ɔ́nɔ́ buw. Dɔ́kɔ́: éni moku nene nsibi gbein lɔ́ nɔ́nu owulɔ́wene fεɔ́n ájá nuε remuε, néfemínɔ́. ⁸ A lɔ́nɔ́ fet-ε; emε eke, yɔ́ku ɔ́nu mɔ́lha tε.>>

⁹ Nɔ́kan buw, enee ɔ́nu makɔ́pɛne a be heni-heni mu ene eke nudɔ́n Galile tε.

Owuε se fet-ε mu tεε éni woju

¹⁰ Gba, Jesi ɔ́nu makɔ́pɛne lha fet-ε éni éli muε, enee, ene frε na tε lε, sake nányákumu rire kandaanɔ́. ¹¹ ɔ́nu akpan nɔ́l fet-ε lhaa, enee Juf-ene éni ine-etl puene nɔ́juju lɔ́l nu buw: <<O be, ɔ́fu ene já?>> ¹² Lɔ́pε muε, akɔ́pɛa lɔ́kɔ́l pí enɔ́nɔ́ íne etl: akpan elefe éniε, nɔ́l kpan namu, enee elefe eke nínɔ́ fun, ɔ́o nɔ́l akpan íne mu ɔ́bubu pu. ¹³ Obu cε, kpan kɔ́kɔ́ úkɔ́pɛ ínya kandaanɔ́ íkan ɔ́nu rire woju ambe nene fεɔ́n, la nowo nene Juf-ene éni ine-etl puene remu.

¹⁴ Gba, nɔ́nɔ́nɔ́ fet-ε éni éli mu munuwɔ́ alabu kɔ́, enee Jesi a tɛyɔ́l-ɔ́ tε neyiye woju. ¹⁵ Enɔ́nɔ́ lɔ́ netê niyiye wojuε, srân Juf-ene munu mu nakan lɔ́: <<Kpan obuε, nɔ́húhunkumu woju ɔ́ kɔ́kɔ́ rédɔ́minɔ́ nu. Be lɔ́ pí be nɔ́l Nyatɔ́ kɔ́nkpɛε an buw e?>> ¹⁶ Jesi tja ucue, enee nakan lɔ́: <<Wojuene fεɔ́n-ε meyiyeε, élimu ɔ́kɔ́kɔ́ emɔ́nɔ́ íne mu tε woju be mu; Nyatɔ́ ebi éni tɔ́pɔ́mεε lɔ́ obuε yemu be mɔ́cu miyiye. ¹⁷ Enee, kpan fεɔ́n-ε yɔ́fu éni bɔ́ éli Nyatɔ́ éni té etl wojuε, yedɔ́ nu ekefu obuε meyiyeε lí Nyatɔ́ éni wojuε yemu, elefe mu ɔ́kɔ́kɔ́ emɔ́nɔ́ íne mu tε éni woju. ¹⁸ Dɔ́kɔ́: kpan fεɔ́n éni ucu ɔ́kɔ́kɔ́ enɔ́nɔ́ íne mu tε éni woju iyiyee, ɔ́kɔ́kɔ́ enɔ́nɔ́ munu lɔ́ku cεε nɔ́juju. Emε eke Nyatɔ́ ebi éni tɔ́pɔ́mεε éni munu mɔ́juju éni bɔ́ anya gbein. Éni nɔ́ buw, fεɔ́n-ε makaan, lí woju nawrε tasu, eseji mɔ́lɔ́ sese woju fεɔ́n mu. ¹⁹ In Moıs ala nefε Auleε u lɛ́ fɔ́cunɔ́ etl fɛnɔ́nɔ́ eí? Obu cε, nɔ́fu mu kɔ́kɔ́ lɔ́nɔ́ eí etl. Dɔ́kɔ́: fɔ́jujunɔ́ éni bɔ́ fowomínɔ́.>> ²⁰ Lɔ́pε muε, enee dedekue nakan lɔ́: <<Efe obuε, íne mu epɔ́fu kɔ́pɛ! Ebɔ́ nɔ́juju éni bɔ́ owofu?>> ²¹ Jesi tja ucue, enee nínɔ́: <<Dɔ́kɔ́: woju nɔ́nɔ́ kukukɔ́ cεε mɔ́lε ɔ́tu nefε fεɔ́n rire nayrâ nefε u. ²² Nɔ́fɔ́kɔ́ kɔ́ranɔ́: Moıs ala nefε ekɔ́pɛ-ɔ́ ecere éni auleε u. (Tasu muε, élimu Moıs etl ɔ́nu woju ányá gbein be mu; ɔ́wɔ́ nɔ́fu nana anti puene etl neeme bo bu.) Enee ɔ́kɔ́n nuε mu frε ɔ́kɔ́kɔ́ fecenɔ́ akpan ekɔ́pɛ-ɔ́ u. ²³ Enee, alɔ́ ekɔ́pɛ-ɔ́ ebi éni ficenɔ́ kpan u ɔ́kɔ́n nuε étêmu Auleε éni ɔ́wɔ́ ópɔ́rɛ, be lɔ́ pí be nuhun nehɔ́ nefε u éni ɔ́kɔ́n nuε muε mɔ́tu kpan ɔ́buw tuun ete me e? ²⁴ Dɔ́cumínɔ́ woju éni unya munu etlε cε dobŭamínɔ́ kpan mu; kɔ́ranɔ́ woju fεɔ́n mu namu-namu lɛ́ fɛdɔ́nɔ́ obuε lɔ́ ɔ́nu ɔ́kɔ́ nu fákanɔ́.>>

²⁵ ɔ́nu Jerusalem ebi puene dɔ́ Jesi nuε, enee nɔ́nu mu elefe nakan lɔ́: <<O be élimu kpan ebi éni nɔ́jujunɔ́ éni bɔ́ nowonɔ́ nɔ́ e? ²⁶ Be kɔ́ enee nɔ́nɔ́ akpan fεɔ́n anti neyiye woju be obu cε ɔ́nu ine-etl puene íte su. Ekefu, gbake nékɔ́pɛ́ nɔ́cunɔ́ lɔ́: ene lɔ́ obuε nɔ́l Kris-ε kɔ́ o? ²⁷ Be un ere fεɔ́n nɔ́l cɔ́ nɔ́nɔ́ nnyaa an. Kris eke, ɔ́nu nɔ́hɛ, kpan kɔ́kɔ́ bɔ́ lɔ́l cɔ́ nɔ́nɔ́ nnyaa an.>>

²⁸ Lɔ́pε muε, Jesi nɔ́ tɛyɔ́l-ɔ́ tε nyépu lubuo etl ɔ́nu woju éyiye mu tε nakan lɔ́: <<Nefε, fɛnɔ́ fɛdɔ́minɔ́ an, es-

eggi fɔdɔnɪ cɔ̄ munɔ̄ mɪnyaa an frɛ! Ɛmɛ ɛkɛ, makan miyɛ nɛfɛ lɔ̄: ɛ́lɪmu ɛmɛ ɔ̄mɔ̄ɔ̄ ményé ɔ̄ɔ̄ míémɪ bɛmu; Nyatɪ ɛbɪ ɛ́nɪ lɪ nawrɛ pɛ ɪ obue ɔ̄ɔ̄pumu. Ɛnɛ, fédlímínɪ an. ²⁹ Ɛmɛ ɛkɛ, mɪdɪnɪ an; ɔ̄nu rirɛ tɛ munɔ̄, ɛnɛ nutɔ̄pumu mi.>>

³⁰ Lɔ̄ Jesi kan ɔ̄ɔ̄, ɛnɛ nɔ̄jujɔ̄nɪ ɛ́nɪ bɔ̄ nɔ̄nyunɪ, obu ɛɛ kpan ɔ̄ɔ̄ɔ̄ ɔ̄kpú áhán bɔ̄ ɛ́kɪn-mɪnɪ ambɛ ɛnɪnɪ nuɛ yóku. ³¹ Lɔ̄pɛ muɛ, dedekue agbra tɛ ɛ́nɪ akpan kɔ̄ng-balɔ̄ ɛkɛ cú tɛ tɛ́nɪ ɛtɪ nakan lɔ̄: <<Kpan obu ɛ́nɪ akprua obuenɛ ɪ nyaku Nyatɪ ɛ́nɪ ákuraa gbein ɔ̄ɔ̄, alɪ nɛ́lɪ Kris-ɛ, bɛ kpan lefe ɔ̄fɔnɪ yehi yɛlɪ yɔ̄kɔ̄ obu ɛ?>> ³² Jesi ɛ́nɪ rirɛ wojue akpan nakan nuwan-nuwan ɔ̄ɔ̄, ɔ̄nu amanɛ pó á pí Farisɛn-ɛnɛ rɪtɪ mu, ɛnɛ nɛnɛ lɛɛ tɛyɪyɪ pu ɔ̄kɔ̄ɛnɛ ɛnɪ nutɔ̄pɔ̄nɪ ɔ̄sɪsan puɛnɛ ɛ́nɪ bɔ̄ a ɔ̄nyunɪ.

³³ Lɔ̄pɛ muɛ, ɛnɛ Jesi nakan iyê dedekue lɔ̄: <<Ewíe-mu waa lɔ̄wɪɔ̄ ɛɛ ɛ́nɪ mɔ̄dɔ̄n nɔ̄fɪ ɛnɪ lɛ̄ gba mɛsɛ ege m̄á méhe Nyatɪ ɔ̄ɔ̄pumu miɛ tɛ. ³⁴ Dɪkɪ: fúkunɪ bɔ̄ fɔ̄jujɔ̄mɪnɪ tuun bɔ̄ fɔ̄dɪmɪnɪ nu. Heni-heni muɛ, cɔ̄ m̄ɔ̄nɔ̄ tɛɛ, bɔ̄ fúkpɪ fihímínɪ tɛ.>> ³⁵ Nɪkan ɔ̄ɔ̄, ɛnɛ Juf-ɛnɛ nakan nɛnɛ bibi mu lɔ̄: <<ɔ̄fɔ̄ɔ̄ tasɪ nehi nɪha bɛ bɔ̄ rɪdɪmɪnɪ nu ɛ? O bɛ Juf-ɛnɛ ɛbɪ ɛ́nɪ nɔ̄ maɪ elefeɛnɛ ɛtɛ agbra tɛ nehi nɪha nudɔ̄n ɛ? O bɛ ɛkɛfɪ akpan-ɛnɛ ɛ́lɪ Juf-ɛ lɪ obue nɪha niyiye woju kɔ̄ ɔ? ³⁶ Bɔ̄ ɛbɪ ɛ́nɪ nínɪ rúku rujujɔ̄nɪ bɛ bɔ̄ rɪdɪmɪnɪ nu lɛɛ cɔ̄ nínɪ n̄ɔ̄nɔ̄ bɛ bɔ̄ rúkpɪ rah̄amu tɛɛ, ɔ̄nu nuwaan ɪ ɔ̄fɔnɪ?>>

³⁷ Gba, ɔ̄nɪ ku fet-ɛ ɛ́nɪ nu ɪkɔ̄ tasɪ ɛbɪ ɛ́nɪ lɪ nuɛ bɛnɪ ɪɛ, ɛnɛ Jesi nɔ̄ nye ɛtɪ bɛ nyepu lubuo ɛtɪ nakan lɔ̄: <<Kpan fɛn-ɛ mindihɔ̄n nowoɛ bɛ nubɔ̄fumu lɛ̄ mótunɪ n̄ɔ̄nɔ̄! ³⁸ Dɪkɪ: fínɪ lɔ̄ Nyatɪ kɔ̄nkpɛɛ kan ɪ ɛkɛɛ, kpan fɛn-ɛ yɔ̄cu tɛ yetɛmu ɛtɛ, m̄ɔ̄tunɪ nitê fínɪ di íne ɛ́nɪ ɔ̄nu mindɪɛ unɔ̄ mu unyaa utu nkuaan ɛkɛ.>> ³⁹ Owu obue Jesi kaan, tasɪ muɛ, bɛ Nyatɪ ɛ́nɪ Bubɔ̄ ɛbɪ ɛ́nɪ n̄ɔ̄tu akpan-ɛnɛ yɔ̄cu tɛ yetɛnɪ ɛtɛ ɛ́nɪ woju nɪkan. Lɔ̄pɛ muɛ, bɛ Bubɔ̄ hiemu kpan ɛtɪ ambɛ Nyatɪ y+anyakumu Jesi munu gbein.

⁴⁰ Jesi ɪkan owu obu bɔ̄ ɪla numuti ɛiɛ, ɛnɛ akpan-ɛnɛ fɛn-ɛ tie, nɔ̄nu mu elefe nakan lɔ̄: <<Kpan obue, nɪlɪ Nyatɪ ɛ́nɪ numuti-ɛtɪ pɛɛ heni tasɪ.>> ⁴¹ Ɛnɛ elefe frɛ nínɪ yɛlɪ bɛ Kris-ɛ, bɛ elefe ɛkɛ nɔ̄kpɔ̄ɔ̄ ei lɔ̄: Kris-ɛ, ɛ́lɪmu Galile tɛ n̄ɔ̄nɔ̄ nunya bɛmu. ⁴² ɔ̄o, Nyatɪ kɔ̄nkpɛɛ ɔ̄w̄ kán lá ɪ lɔ̄: Kris-ɛ, Dafid ɛ́nɪ alaue mu ɪ obue n̄ɔ̄nɔ̄ nunya. Ɛɛ, Betlehem ɛ́nɪ lɪ Dafid ɛ́nɪ ebɛ tɛ ɪ obue n̄ɔ̄ruɔ̄nɪ. ⁴³ Lɔ̄pɛ muɛ, akpan búbuu mu Jesi ɛ́nɪ íne mu. ⁴⁴ Nɔ̄nu mu elefe nɔ̄jujɔ̄ ɛ́nɪ bɔ̄ ɔ̄nyunɪ, obu ɛɛ ɔ̄kɔ̄ɔ̄ ɔ̄kpú áhán bɔ̄ ɛ́kɪn-mɪnɪ.

⁴⁵ ɔ̄sɪsan puɛnɛ sê ege á hé tɛyɪyɪ pu ɔ̄kɔ̄ɛnɛ lɛɛ Farisɛn-ɛnɛ tɔ̄pu nɛnɛɛ, ɛnɛ tɛyɪyɪ puɛnɛ lɛɛ Farisɛn-ɛnɛ nobutu nɛnɛ lɔ̄ pi bɛ n̄ɔ̄nyúmínɪ Jesi níémínɪ. ⁴⁶ Ɛnɛ ɔ̄sɪsan puɛnɛ nínɪ: <<Bɔ̄nu rɪɛdɪ kpan ɛ́nɪ ɪkan owu fínɪ kpan obu ɛkɛɛ nu!>>

⁴⁷ Farisɛn-ɛnɛ ɪja ucɛɛ, ɛnɛ nakan lɔ̄: <<O bɛ, nɛfɛ frɛ, fálanɪ ei n̄ɔ̄bubu nɛfɛ íne mu ɪɛ naa? ⁴⁸ Kpranɪ: owutite puɛnɛ lɛɛ Farisɛn-ɛnɛ fɛn muɛ, nno kɔ̄ ɔ̄w̄ ɔ̄cu tɛ etɛnɪ

ɛtɪ fédlɪnɪ nu? ⁴⁹ Akpan-ɛnɛ ɛ́dɪ Auleɛ aan, ɛnɛ nɔ̄kpɔ̄nɪ ege. Nɛnɛ fɛn musue n̄ɔ̄ nɛnɛ ɛtɪ!>>

⁵⁰ Lɔ̄pɛ muɛ, Farisɛn-ɛnɛ mu nno ɛ́nɪ nɪranɪ Nikodem ɛbɪ ɛ́nɪ nu nno a dɪɛɛ numu lɛɛ Jesi ɛn-ɛ, nyé ɛtɪ, ɛnɛ nakan lɔ̄: ⁵¹ <<O bɛ m̄ínɪ: Auleɛ tú ɛrɛ bɔ̄mucɔ̄ ɛ́nɪ bɔ̄ rɔ̄tu nowonɪ kpan kɔ̄ kraa mu ɛ́nɪ rietimínɪ ɔ̄mu rɪɛdɪ woju tasɪɛ nuɛ an ɛ?>> ⁵² Nɪkan ɔ̄ɔ̄, ɛnɛ nɛnɛ fɛn nɪ-ja nucu nakan-nɪ lɔ̄: <<Ɛfɛ frɛ, Galile wɪ ful? ɔ̄fɔ̄ɔ̄ kpɪra Nyatɪ kɔ̄nkpɛɛ mu tɛ namu-namu; f̄ɔ̄nȳɔ̄ numu lɔ̄: nu kɔ̄ Nyatɪ numuti ɛtɪ pu ɔ̄kɔ̄ɔ̄ ȳɔ̄nɔ̄ Galile wutu lugbue ɛtɪ y+anya.>>

⁵³ [Lɔ̄pɛ muɛ, ɛnɛ nɛnɛ fɛn nɪɛn-nɪ ei nanɪ lukpo-mu-lukpomu.

Wraka yi nno ɛ́nɪ woju

8 ɔ̄nɪ fet-ɛ wue, ɛnɛ Jesi ja rirɛ cu a Olifie Lɪfɛɛ ɛtɪ tɛ. ² Ud̄n̄ bɔ̄ɔ̄ nu ɪca njomu tutue, ɛnɛ nise ege na tɛyɪyɪ-ɔ̄ tɛ bɛ dedekue neeme a bokuni ei tɛ. Lɔ̄pɛ muɛ, ɛnɛ nipi ete neyiye akpan woju. ³ Nunɔ̄ lɔ̄pɛ, ɛnɛ auleyiye puɛnɛ lɛɛ Farisɛn-ɛnɛ cu yi nno ɛ́nɪ nunyunɪ ɛtɪ nalapu kpɪsɪ lefe ɛn-ɛ sini. Nunyunɪ yie nunyakunɪ akpan ɛrɛhɪn-ɛ, ⁴ ɛnɛ nakan niyɛnɪ Jesi lɔ̄: <<Éyiye pu, kɪ yi nno ɛ́nɪ runyu ɛtɪ nalapu kpɪsɪ lefe ɛn. ⁵ Eyi akpa-sua ɔ̄ɔ̄, Mois Auleɛ kán lá ɪ lɔ̄: fátaa nununɪ nɛnɛ mbobu nuwonɪ! Bɛ ɛfɛ, fínɪ ɛmɪ?>> ⁶ Tasɪ muɛ, nobutunɪ ɔ̄ɔ̄ nɔ̄jujɔ̄nɪ ɔ̄mu bɔ̄ɔ̄ nɪkan woju kɔ̄ ɛ́nɪ ɛ́sɛ nɛnɛ tɛyɔ̄ ɔ̄ɔ̄, lɛ̄ n̄ɔ̄cunɪ ɛtɪ nátanɪ woju. Lɔ̄pɛ muɛ, nisi íne i, ɛnɛ nucu bɔ̄lɔ̄wɪ nemime wutu. ⁷ Nunɔ̄nɪ mu natanɪ ɪka ɪ tuun bɔ̄ɔ̄ bɛ ninyepu gen ɛtɪ nɪkan niye nɛnɛ lɔ̄: <<Nɔ̄fɪ muɛ, alɪ kpan kɔ̄ n̄ɔ̄ ɛ́nɪ ȳlɪ woju un ɔ̄kɔ̄ɔ̄, bɛ nɪtɪ ɔ̄ n̄w̄w̄ lubobu nísɛ yie.>> ⁸ Nɪkan ɔ̄ɔ̄, ɛnɛ nise ege nisi íne i nemime wutu. ⁹ Nitinɪ ɔ̄ɔ̄, ɛnɛ nubonɪ bu munutere puɛnɛ ɛtɪ tuun ku nɛnɪnɪ ege puɛnɛ ɛtɪ najanɪ rirɛ nucu nunyanɪ gbein tuun bɔ̄ɔ̄ bɛ nanɪ fɛn. Lɔ̄pɛ muɛ, ɛnɛ wie Jesi lɛɛ yí ɛbɪ ɛ́nɪ nye ɛtɪ ɔ̄nu anti ɪpɛɛ ɛɛ. ¹⁰ Jesi inyepu munu ɛtɛ, ɛnɛ nobutu yie lɔ̄: <<Yi, ɔ̄fɔ̄ nɛnɛ j̄á? Kpan óbútumu ɛfɪnɪ lu uou ji?>> ¹¹ Nubutu ɔ̄ɔ̄, ɛnɛ yie nínɪ: <<Ɛɛ, Nyɔ̄nɪ kpan ɔ̄kɔ̄ɔ̄ ɔ̄n̄ɔ̄.>> Ɛnɛ Jesi kan yeni lɔ̄: <<Ɛmɛ frɛ móbútumu ɛfɪnɪ lu uou. A lukpo-mu! L̄ɔ̄ nu amunu bɛ nahaa, dɛlɪ woju un ji.>>]

Jesi ɛ́nɪ wɛn-ɛ ɪɛ ɛ́nɪ woju

¹² Ud̄n̄ bɔ̄ɔ̄ ɪlɪ ɛ́nɪ Jesi se ege neyiye dedekue wojue, ɛnɛ nakan lɔ̄: <<Ɛmɛ ɪ obue mɪlɪ wutue ɛ́nɪ wɛn-ɛ. Kpan fɛn-ɛ yɔ̄kpumu egeɛ bɔ̄ ɪnɪ ei dambri mu; wɛn ɛbɪ ɛ́nɪ utu nkuaan ɪ obue yɛɛn-nɪ ɔ̄ ɪ.>> ¹³ Nɪkan ɔ̄ɔ̄, ɛnɛ Farisɛn-ɛnɛ frɛ nakan lɔ̄: <<Obue, ɛfɪnɛ fakaan n̄ɔ̄; kpan ɛ́dɪ ɔ̄nu nawrɛ.>> ¹⁴ Jesi ɪja ucɛɛ, ɛnɛ nínɪ: <<Alɪ botu ɛɪ ɔ̄mu ɪfɛ ɛɛ makan frɛ bɔ̄ɔ̄ɔ̄ bɛ dɪnɪ an lɔ̄: nawrɛ makan. Ɛmɛ mɪdɪ cɔ̄ munɔ̄ mi lɛɛ cɔ̄ m̄lhaa an; nɛfɛ ɛkɛ, fédlímínɪ an. ¹⁵ Nɛfɪnɛ, woju obue n̄ɔ̄fɪ nununɪ ɪdɪ nuɛ ɛɛ, ɛnɛ fucunɪ ɛtɪ fub̄anɪ kpan mu. Ɛmɛ ɛkɛ, múbuamu kpan woju mu. ¹⁶ Ɛnɛ, alɪ botu

mubûa kpan woju mu fr̄e b̄ɔɔɔ, be d̄in̄i an l̄ɔ: ɔnu ɔ w̄einlɔ mubua mu ambe métêmu ɔmu l̄efe; ɔmu B̄ɔ ebi êni tɔpumu ege. ¹⁷ D̄iki: Aule kpenkpe ebi êni fukpun̄i egee, nakan l̄ɔ: al̄i akpan aanu numuti uhôn ukpr̄a woju mu b̄ɔɔ ikaan, be fáta êni fubun̄i woju nikan-n̄ie nawre. ¹⁸ Heni, eme ɔm̄ɔɔ mehi ɔmu íne eti dalufue, enee gba ɔmu B̄ɔ ebi êni tɔpumu fr̄e nehumu íne eti dalufue le.>>

¹⁹ Jesi ikan k̄ɔ, enee nobutun̄i l̄ɔ: <<ɔfɔ ɔfu B̄ɔ j̄â?>> Enee n̄in̄: <<D̄iki: eme ɔm̄ɔɔ f̄ed̄im̄in̄ an, be f̄id̄iki ɔmu B̄ɔ? Li f̄in̄i f̄id̄im̄in̄ an ekee, be fid̄in̄i ɔmu B̄ɔ fr̄e an!>>

²⁰ Owukan lubuo obuenee Jesi kaan, ɔnu n̄un̄ t̄eyi-ɔɔ êni ɔ̄ akpan uf̄u ɔm̄ɔɔ t̄e neyiye woju e li obu nikan. L̄ipe mu fr̄e, kpan k̄ɔɔ áh̄án b̄ɔ ék̄in̄-m̄in̄i ambe en̄un̄ nu e ȳòku.

²¹ Jesi s̄e ege já cú nakan iyê dedekue l̄ɔ: <<D̄in̄i an l̄ɔ: m̄īla nef̄e i m̄īha, enee f̄ukun̄i b̄ɔ f̄uj̄um̄in̄i tuun b̄ɔ f̄id̄im̄in̄i nu be f̄ud̄ɔn̄-n̄i ɔfu un̄le mu fuhun̄i. Heni-heni mu e, ɔ̄ m̄īha t̄e, b̄ɔ f̄úkpu f̄ih̄im̄in̄i t̄e.>> ²² Nikan k̄ɔ, enee Juf-ene nakan nene bibi mu l̄ɔ: <<O be, ekefu ówo nehi nuwo ɔnu r̄ire be nakan l̄ɔ: b̄ɔ r̄úkpu r̄h̄amu ɔ̄ n̄īha t̄e k̄ɔ o?>> ²³ Jesi uja ucue, enee nakan l̄ɔ: <<Nef̄e, wutu eti ebi fun̄on̄i; eme eke, ent̄i t̄e li obu m̄un̄ mi. Nef̄e fuln̄i wutu eti ebi êni akpan; eme eke m̄é̄l̄i wutu eti ebi êni kpan. ²⁴ Obu remue, enee m̄in̄i f̄ud̄ɔn̄-n̄i ɔfu un̄le mu fuhun̄i n̄. Ee, al̄i f̄ób̄um̄in̄i nawre l̄ɔ: emee n̄ɔ, be f̄uhun̄i k̄ɔ eke.>> ²⁵ Jesi ikan k̄ɔ, enee nobutun̄i l̄ɔ: <<O be efe eb̄i tasu e?>> Enee Jesi n̄in̄: <<ɔnu woju ɔee makan miyê nef̄e b̄ɔnu neeme tuun b̄ɔ be ie oku k̄ɔ. ²⁶ M̄ik̄án woju k̄pangbalɔ ɔfu r̄ire êni b̄ɔ m̄ɔɔ eti mob̄ua nef̄e woju mu. Enee woju feun-ε m̄ub̄ua mu e, lí woju êni Kpan ebi êni li nawre pu be tɔpumu yemu be eme fr̄e m̄ɔɔ m̄ikan miyê akpan.>>

²⁷ Owu obu e Jesi kaan, n̄nȳôm̄in̄i numu l̄ɔ: B̄ɔ êni woju nakan. ²⁸ L̄ipe mu e, enee nakan niyê nene l̄ɔ: <<Tasu mu e, ɔnu eme Kpan êni W̄ie, fit̄em̄in̄i ent̄ie, enee gba yoku nef̄e i r̄ire mu l̄ɔ: emee n̄. L̄ipe mu e, enee eseji f̄id̄in̄i an l̄ɔ: feun-ε mel̄ie, é̄l̄im̄u eme ɔm̄ɔɔ em̄un̄i íne mu t̄e êni woju; obu e ɔmu B̄ɔ yemu e, enee makan. ²⁹ Heni-heni mu e, B̄ɔ ebi êni tɔpumu n̄ l̄e ɔmu ein̄. Ee, n̄ót̄u métêmu ɔmu l̄efe ambe nuca feun mul̄i obu e ja nu ɔnu anti.>>

³⁰ Owu obuenee Jesi kaan, tú akpan k̄pangbalɔ cú t̄e t̄eni eti.

Abraham alauene êni woju

³¹ Jesi n̄u eti, enee nakan iyê Juf-ene ebi êni ɔ̄ t̄e teni eti l̄ɔ: <<D̄iki: owuenee makan miyê nef̄e, al̄i f̄ucun̄i eti fun̄in̄i ei nuca feun-ε, enee yeyê l̄ɔ: fuln̄i ɔmu egekpu puene heni tasu. ³² L̄ipe mu e, f̄id̄in̄i woju nawre an, enee woju nawre ȳk̄ɔn nef̄e.>>

³³ Nija nucun̄ie, enee nakan-n̄i l̄ɔ: <<Ere, Abraham êni alau r̄il̄i; tuun b̄ɔ be ie oku k̄ɔ, r̄ón̄ kpan k̄ɔɔ auba! Be gba, ák̄ɔn obu êni woju e fakaan, ɔnu nuwan?>>

³⁴ Enee Jesi bua nene mu nakan l̄ɔ: <<Makan miyê nef̄e nawre tasu l̄ɔ: kpan feun ebi êni nel̄i woju un-ε, be n̄un̄ un̄le êni auba. ³⁵ Enee d̄in̄i an l̄ɔ: beyepu feun-ε k̄ɔ, n̄é̄l̄i lugbaan êni kpan; lugban pu e êni w̄ie eke, n̄il̄i lugbaan êni kpan tuun godoo. ³⁶ Êni k̄ɔ k̄ɔ, al̄i W̄ie uk̄ɔn nef̄e, be heni-heni mu e, fányan̄i ei auba.

³⁷ M̄id̄i an l̄ɔ: fuln̄i Abraham êni alau, ene ɔee f̄uj̄un̄i êni b̄ɔ fowom̄in̄i. Obue, neyê l̄ɔ: ɔmu owukan lubuo e úh̄ɔ nef̄e lubolow̄i mu.

³⁸ D̄iki: em̄un̄ie, obu e ɔmu B̄ɔ li m̄id̄i nu ɔnu m̄un̄un̄i r̄ire t̄e, enee m̄ɔɔ m̄ikan. Nef̄e fr̄e, ɔfu b̄ɔ êni e kan fitin̄ie, enee fel̄in̄ie.>> ³⁹ Nikan k̄ɔ, enee nija nucun̄i nakan-n̄i l̄ɔ: <<ɔru b̄ɔ, enee li Abraham!>> L̄ipe mu e, enee n̄in̄: <<Li f̄in̄i fuln̄i Abraham êni alau ekee, be ntu fel̄in̄i f̄in̄i ene eke. ⁴⁰ Enee gba, k̄i êni, obu ɔee makan woju nawre ebi êni Nyati yemu e muku nef̄e, f̄uj̄un̄i êni b̄ɔ fowom̄in̄i. Abraham é̄l̄i obu! ⁴¹ Obue fel̄in̄ie, ɔfu b̄ɔ li obu e sepu nef̄e.>> Nikan k̄ɔ, enee nakan-n̄i l̄ɔ: <<Ere, ré̄l̄i soma ew̄i; ɔru b̄ɔ n̄n̄ kukuk̄ɔ, enee li Nyati.>>

⁴² Jesi uja ucue, enee nakan iyê nene l̄ɔ: <<Li f̄in̄i Nyati li ɔfu b̄ɔ ekee, be ntu f̄oȳɔf̄um̄in̄i. D̄iki: ɔnu r̄ire t̄e m̄un̄ be mi. Ee, ieue mi e, é̄l̄im̄u ɔm̄ɔɔ ményé m̄im̄u bemu; ene li obu e nutɔpumu. ⁴³ M̄in̄i: em̄i be owue makaan ȳòku nef̄e i r̄ire mu e? Med̄iki sun̄ be ɔmu owukan lubuo e ȳk̄pu ȳh̄ɔ nef̄e lubolow̄i mu. ⁴⁴ D̄iki: ɔfu b̄ɔ tasu e, enee li Angun̄i be f̄uj̄un̄i êni b̄ɔ fel̄in̄i ɔnu t̄e eti woju e. Ene, ɔw̄i bubo mu t̄e neeme n̄il̄i kpanwo pu be n̄ikan woju nawre. Heni-heni mu e, woju nawre é̄n̄óm̄in̄i mu. Enee, al̄i nete fun-ε, be ɔnu jumaa nid̄ie n̄. Ee, n̄il̄i funte pu, tasu mu e, n̄il̄i funte ɔnu b̄ɔ. ⁴⁵ Em̄un̄ie eke, woju nawre makan. Obu êni íne mu e, enee f̄ub̄um̄in̄i nawre n̄. ⁴⁶ Em̄i woju mul̄i be ɔfu mu kpan k̄ɔ ȳɔɔ eti yatamu woju e? F̄id̄in̄i an l̄ɔ: woju nawre makan. Be l̄ɔ pi be f̄ub̄um̄in̄i nawre e? ⁴⁷ D̄iki: kpan feun êni li Nyati êni kpan tasu e, ene niti Nyati êni owukan lubuo e. Enee, êni fitim̄in̄ie, be neyê l̄ɔ: fé̄l̄im̄in̄i en̄un̄i akpan.>>

⁴⁸ Juf-ene is̄e ege uja ucue, enee nakan l̄ɔ: <<ɔnu ɔ̄ tasu r̄ikan l̄ɔ: ful̄i Samari w̄i, angun̄i bubo fr̄e n̄ófu mu.>> ⁴⁹ Enee Jesi n̄in̄: <<Angun̄i bubo é̄n̄óm̄u mu. D̄iki: ɔmu B̄ɔ li obu e mosupu, enee nef̄e eke f̄u-supum̄in̄i. ⁵⁰ D̄in̄i an l̄ɔ: eme ɔm̄ɔɔ m̄ój̄um̄u em̄un̄i m̄un̄u k̄ɔ; Nyati li obu e nel̄i obu, enee n̄ub̄ua ɔnu nawre mu nutumu. ⁵¹ Makan miyê nef̄e nawre tasu l̄ɔ: kpan feun-ε ȳɔnyu ɔmu owukan lubuo e yak̄án ɔnkue, tuun godoo, ák̄án-mu l̄ɔ nuhu.>>

⁵² Jesi ikan k̄ɔ, enee Juf-ene n̄in̄: <<Gbake, ré̄d̄i nu w̄einlɔ l̄ɔ: angun̄i bubo n̄ófu mu heni! D̄iki: Abraham b̄ɔ uo, Nyati numuti-eti pu ambiene feun fr̄e uo, enee efe fakan f̄in̄i kpan feun-ε ȳɔnyu ɔfu owukan lubuo e

yakân ɔnkue, ákân-mu lî yohu! ⁵³ O be, efe fukɔ Abraham ebi êni li ɔru nana lɔku be obu ce ue e? Fuku Nyati êni numuti-eti puene feɛn-ε nene fre u læ e? Efe tasu, lî fubu ɔfu rire te?>> ⁵⁴ Enee Jesi ja cu nakan lî: <<Diki: li fîní li ɔmɔkɔ manyaku ɔmu munu lɔkue gbein eke, be kpan kpú êni bɔ akan lî: ʒhún woju kɔkɔ. Enee díní an lî: ɔmu Bɔ́ li obue nanyakumu munu gbein. Bɔ́ obue, enee fakan-ní lî nli nɔfu Nyatie nɔ. ⁵⁵ Enee tasu mue, fédí míní an; eme eke midini an. Ali mikan lî: médí míni aan, be muli funte pu fíni nefé eke. Enee ʒnɔ kɔ; midini an, ɔnu owukan lubuoε frée mɔnyu mák+an ɔnku. ⁵⁶ Diki: nɔfu nana Abraham rire yrá i tasulɔ êni bɔ́ edi emini nuε nu ce. Enee heni-heni mu nidi nu be tu nɔnɔ rire-mukpi mu lɔkul.>> ⁵⁷ Juf-εne tja ucue, enee nakan lî: <<Fɔkpu fihɛmu mulu abruanu frε bɔkɔ lɛ́ fíni fédi Abraham nu!>> ⁵⁸ Enee Jesi níni: <<Makan miyê nefé nawre tasu lî: kraa lɛ́ nɔruɔní Abraham-ε, be eme munɔ.>> ⁵⁹ Nikan kɔ, enee nene feɛn nenedí mbobu nihi nɔwɔ nisenî. Lipe mue, nubɔ́ mu cɔ lefe, enee nɔnɔ tɛyɛlɛ-ɔ te nunya gbein na.

Nunuwɛfuo pu nɔkɔ Jesi buɔkɔ êni woju

9 ɔnu Jesi nɔ tɛyɛlɛ-ɔ te nya nahaa, enee di kpisi nɔkɔ nu êni, bɔkɔ lî nɔruɔní lɛ, li nunuwɛfuo pu. ² Lipe mue, ɔnu egekpu puene já owukan lubuo cɔ, enee nobutuni lî: <<Éyiye pu, kpan obue, ebî êni íne mu nɔruɔní nunuwɛfuo pu kɔ e? O be, ene ɔkɔkɔ nli woju un, naa ɔnu bɔ́ læ eniyia li obue li un be sipuni obu ein e?>> ³ Enee Jesi níni: <<Élímu êni ene, elefe mu ɔnu bɔ́ læ eniyia eli woju un bemu. Tasu mue, nɔruɔní kɔ, lɛ́ Nyati eli akprua woju ɔnu eti anyaku ɔnu ákuraa gbein. ⁴ Diki: êni nu aca ala be ɔtu erεε, fáta êni bɔ́ bɔ́ ɔkɔ erε Bɔ́ ebi êni tɔpumue êni jumaa eti. Dambri nehi uku êni kpan kɔkɔ bɔ́ úkpu ídi juma ji. ⁵ Mulu alabu êni mɔ́nɔ wutu eti ébie, míli wutuε êni wɛin.>> ⁶ Nikan kɔ, enee gba nice mututu nila i wutu nukputu kɔɔɔɔɔ lɔwɛ be nucu niceru nunuwɛfuo puε nukɔ mu. ⁷ ɔnu egee, enee nikan niyeni lî: <<A Siloe bulaa mu te yuyu munu!>> (Siloeε, ɔnu nuwaan li “ʒtɔpu pu”). Jesi ikan kɔ kɔ heni-heni mu nunuwɛfuo puε tha uyuyu munu tεε, enee nedi epe ihi. ⁸ ɔnu akpan-εneε hɔ ebi cɔ nɔk læ kpisi obu ein læ akpan-εne feɛn-ε idini nu nuca feɛn nukpukɔ owue dini nu kɔ, enee nakan lî: <<O be, élímu kpisi ebi êni ipi ete te ukpukɔ owue nɔ e?>> ⁹ Enee elefe níni, ene nɔ, be elefe eke nɔkɔru ei níni élímu ene, ɔo yeli be kpan kɔ́ êni dideni. Kpisiε iti kɔ, enee ja cu nakan lî: <<Élímu kpan lefe; eme ɔmɔkɔ!>> ¹⁰ Lipe mue, enee gba nobutuní lî: <<O be lɔ́ te se be fédi epe?>> ¹¹ Enee níni: <<Kpan ebi êni niraní Jesiε li obue kputu kɔɔɔɔɔ lɔwɛ cu cerumu nukɔ mu be kan yemu lî: ma Siloe bulaa mu te múyúyú munu. Emini munue ma muyuyue, enee

lî medi epe.>> ¹² Nikan kɔ, enee nobutuní ji lî: <<Be ɔfɔ kpan ebie já?>> Enee níni nédí cɔ ambi nɔ. ¹³ ɔnu egee, enee nucuní kpisiε nihan-ní Farisiεen-εne. ¹⁴ ɔnu Jesi kputu kɔɔɔɔɔ cu ceru kpisiε obu nukɔ mu tuni nidi epeε, be akpan nɔ́ ʒkɔn nuε mu. ¹⁵ Farisiεen-εne idli kpisiε nuε, enee nene frε nobutuní lî te se be nedi epeε. Enee níni kɔɔɔɔɔ li obue Jesi cu ceruni nukɔ mu, enee na nuyuyu munu be nedi epe. ¹⁶ Lipe mue, Farisiεen tukɔ já cú, enee nakan lî: <<Kpan obue di juma akpasua obue, bɔ́ líli Nyati êni kpan. Diki: nífelumu ʒkɔn nuε êni auleε.>> Enee elefe eke nɔkɔru ei ikan lî: <<Unli pu kɔkɔ bɔ́ úkpu líli akprua woju akpasua obue kpan obu læ.>> Lipe mue, enee ɔmu-ɔmu pi nene mu be nubuní mu. ¹⁷ ɔnu egee, enee Farisiεen-εne se ege nobutu kpisiε lî: <<Be efe ebi êni kpan obu tu fédi epeε, lɔ́ fitê fubuni te?>> Enee nubua nene mu nikan lî: <<Mediki sun be nli Nyati êni numuti-eti pu.>> ¹⁸ Tasu mue, Farisiεen-εne yékpɛ́rɛ́mu yɔ́cu lî: heni-heni mu kpisiε líli nunuwɛfuo pu, enee gbake nedi epe. Êni nɔ kɔ, enee nutu niraní ɔnu bɔ́ læ eniyia i lɛ́ nétiní nene ʒmu læ. ¹⁹ Lipe mue, enee nobutuní nene lî: <<Kpisiε obue, nɔfu wɛ e? Kan-ní rítí: ɔnu ʒruɔ mu te neeme nli nunuwɛfuo pu e? Be lɔ́ te se be nedi epe te?>> ²⁰ Enee nubuaní mu nikan-ní lî: <<Nli ɔru wɛ heni, eseji ɔnu ʒruɔ mu te neeme li obue nli nunuwɛfuo pu frε. ²¹ Gba, lɔ́ te se be nedi epeε eke, rédí an. Rédí kpan ebi êni tuni nedi epeε an. Butuní ene ɔkɔkɔ! Nɔ́ru lɔku, nukpu êni bɔ́ nakan enini íne eti woju.>> ²² ɔkɔkɔ tu be nakan-ní kɔ, enee li fíni, neyeni Juf-εne êni ine-eti puene. Heni-heni mue, Juf-εne êni ine-eti puene ɔwɔ akan ɔruku ei lî: kpan kɔkɔ feɛn ebi êni yele yɔcu lî Jesi líli Kris-ε, níbení eyia-ɔ te. ²³ Obu remue, enee kpisiε ɔnu puene nakan lî: butuní ambi ɔkɔkɔ, ɔo ambi kpú eni bɔ́ akan enini íne eti wojue nɔ. ²⁴ ɔnu egee, enee Farisiεen-εne se ege ra kpisiε be nakan lî: <<Kan woju nawre nyaku Nyati êni munue gbein! Diki: erε eke ridi an lî: kpan obu líli unli pu.>> ²⁵ Nikan-ní kɔ, enee kpisiε níni: <<Ali nli unli puε, be eme eke médí an. Emine, obu ceε midini aan, enee li fíni, sigiε muli nunuwɛfuo pu, enee gbake medi epe!>> ²⁶ Nikan kɔ, enee nobutuní ji lî: <<Be lɔ́ nite nli be nutufu fédi epe te?>> ²⁷ Enee kpisiε níni: <<ɔwɔ mikan lî te seε miyê nefé, enee fékpɛ́rɛ́mu fɛ́cú míni. Be gba, emi be fobutuní êni bɔ́ mesê ege makân mu ji e? O be, nefé frε fɔjujuní êni bɔ́ felní enini egekpu puene e?>> ²⁸ Nikan kɔ, enee newɛwɛfuní be nakan-ní lî: <<Efe li obue fuli enini egekpu pu; erε eke, Moís êni pueneε ruli. ²⁹ Ere ridi an lî: Moís-ε, Nyati kán owu yêni. Diki: kpan obu êni cɔ nɔ nyaa, rédí an frε bɔkɔ.>> ³⁰ Nikan-ní kɔ, enee kpisiε ja cu ji lî: <<Nasrân-mu munu mu êni kpan obu ɔtumu medi epe be nefé fakan-ní lî fédí míni cɔ nɔnɔ nunya! ³¹ Ere feɛn ridi an lî: unli puene êni ʒgugɔ lubuoε, Nyati íti. Ali kpan kɔ́ Nyati êni éyee nɔ́ luboluwɛ mu neli ɔnu té eti wojue ugugɔne eke, nitini ʒgugɔ

lubuo. ³² Nɔfɔɔ kpraní: tuun ɔɔ be ie oku ɔɔ, kpan y+akan rieti íl̄: kpan kɔ ɔtu kpan éni nuruɔɔnɔ nunuwɔ-fuo pue edi epe fíní íl̄ kpan obu íle eke. ³³ Dɔki: li fíní nélí kpan éni Nyati tɔpue ekee, be bɔ núkpu níli akprua woju obu!>> ³⁴ Nɔkan ɔɔ, enee nija nɔcuní íl̄: <<Efe ebi éni, íl̄ nuruɔɔfíní lí be ɔwɔ woju un yikufu gbɔun-ε, enee fehi fiyê ere woju!>> Nɔkan-ní ɔɔ, enee nibenî nɔlaní gbein.

³⁵ Jesi iti íl̄ Juf ebɔene ebe kpɔsɔe ɔɔ, enee a heni be nobutuni íl̄: <<ɔfu té nɔ Kpan éni Wɔe etí e?>> ³⁶ Enee kpɔsɔe nínl̄: <<Nyɔni, be ebí tasu li Kpan éni Wɔe e? Kan yemu mítlí l̄é mɔcu té métēni etí!>> ³⁷ Enee Jesi nínl̄: <<ɔwɔ fédl̄ni nu; ene li obuε nedíde numu íle ɔfu ein-ε.>> ³⁸ Lɔpe muε, enee kpɔsɔe nakan íl̄: <<Nyɔni, ɔmu té nɔfu etí!>> be nɔri nɔpɔtu munu ei ɔnu anti.

³⁹ ɔnu egeε, enee Jesi ja cu nakan íl̄: <<Emɔni ieuε mie, mie amekε l̄é mányaku kpan feɔn éni íl̄ te ɔɔ gbein. ɔnu mu lɔpeε, nunuwɔfuo puεne yeɔi epe, enee akpan-eneε nedí epeε eke yetê nunuwɔfuo puεne.>>

⁴⁰ Owu obuε Jesi kaan, Farisɔen tukɔɔ ɔɔ íle ɔnu ein lɔpeε tí, enee nobutuni íle íl̄: <<Ere fre nunuwɔfuo puεneε rɔli e?>> ⁴¹ Enee Jesi nínl̄: <<Li fíní fulnɔ ní nunuwɔfuo puεne ekee, be ɔɔfu un-eneε fulnɔie ɔnɔ nefε watige. Enee gba, éni fíní fednɔi epeε, be ɔɔfu un-eneε hɔɔɔ unɔ nefε etí.>>

Ngbɔnyɔ akpra-etí pu namu éni woju

10 Jesi n̄u etí, enee nakan ji íl̄: <<Makan miyê nefε nawre tasu íl̄: kpan feɔn ebi éni bɔ íse gbɔnyɔ íekpε éni gbɔmu ɔɔmu úhɔ mu be yobuka ɔ́ lefe yaya yeɔi nuhun teε, ene in'in pu íle akolo pu níli. ² Kpan obuε íse gbɔmu numu ɔɔmuε eke, ene li obuε níli ngbɔnyɔene éni akpra-etí pue n̄. ³ Enɔne, nɔnya gbɔmu lɔpe íle, be ɔɔsɔsan pue efín-ni íekpε nɔhɔ nuhun te. ɔnu ngbɔnyɔene dɔni lubuo an, enee ene fre níli nene an tuun ɔɔ l̄é nodudu hɔɔ mu nɔɔ-nɔɔ feɔn íné nɔnyaku nene gbein. ⁴ Nide nene feɔn nɔnyaku gbein-ε, be gba nétl̄ ɔ́ hɔɔ anti be ɔɔkpun̄i ege nɔhaní ambe nídl̄n̄ owurɔraru lubuo an. ⁵ Ngbɔnyɔ obueneε, alí kpan lefe ihi ura neneε, bɔ núkpumín̄i ege, nana éye n̄iyen̄i ei rire ambe nédl̄mín̄i lubuo an.>>

⁶ Owu obuε Jesi kaan, nyandra mu woju nɔkan, enee akpan-eneε feɔn-ε ɔɔ lɔpeε eke ɔnȳmu woju tasuε níkaan numu. ⁷ Éni ɔɔ ɔɔ, nisê ege nucu nakan íl̄: <<Makan miyê nefε nawre tasu íl̄: eme li obuε mite fíní gbɔmu numuε ngbɔnyɔene ubô muε eke. ⁸ Akpra-etí puεne feɔn ebɔeneε ɔɔ lɔpe [kraa be miε], níln̄i in'in puεne íle akolo puεne. Nene obueneε, ngbɔnyɔene été nene su ɔ́kpú nene ege. ⁹ Fíní íl̄ níkaan ekee, eme li obuε mite fíní gbɔmu numuε eke. Kpan feɔn-ε yobô mu ɔmu muε, n̄uɔ ɔnu íne nkuan. Lɔpe muε, ɔɔmuɔɔ yalaní be nɔhɔ nɔnya, enee níhe mbɔ nɔhi nuca feɔn.

¹⁰ In'in pu énl̄e, ngbɔnyɔene éni é'in, ówo íle ɔnyu

ɔbubu kpεe níhi. Emɔne eke, mie mɔtu nene nkuan, enee nkuan ebi éni mɔtu neneε, ɔɔ ɔɔkɔ bɔ ícian-mu nene tuun godoo.

¹¹ Emε míli ngbɔnyɔ akpra-etí pu namu. Dɔki: ngbɔnyɔ akpra-etí pu namuε, ene nuhu ɔnu ngbɔnyɔene íne etí. ¹² Kpan feɔn ebi éni níwení lu nakprâ ngbɔnyɔ etí be ngbɔnyɔene édr̄mu élí enɔne, alí níli nne un kɔ nu nehie, be néci nene nóku ei néye nâ. Lɔpe muε, be nne ebi epi nene mu owuwou tukɔ, eçñ ambiene feɔn ei. ¹³ Alí kpan obu eye ne ɔɔ, be fí fíní enɔne, juma cεε nedí níwení lu; élímu ngbɔnyɔene éni woju ídr̄mu údomín̄i bemu.

¹⁴ Fíní íl̄ níkaan ekee, míli ngbɔnyɔ akpra-etí pu namu. Dɔki: míli ɔmu ngbɔnyɔene an, enee nene fre, nídl̄mín̄i an ¹⁵ fíní íl̄ B̄ɔ dɔmu an be eme fre nídl̄ni aan eke. Enee m̄hu emɔni ngbɔnyɔene íne etí. ¹⁶ Dɔki: níkan ngbɔnyɔ elefe ji éni hɔɔ unɔ gbein. Nene fre, fáta éni bɔ mede nene nie hɔhɔn̄i íekpε mu. Nídl̄mín̄i lubuo an, enee níhi nukuní ambiene mu níln̄i ngbɔnyɔ lúkpó hɔɔ kukɔkpɔ míli nene feɔn hɔɔ akpra-etí pu. ¹⁷ Enee, éni m̄hu emɔni ngbɔnyɔene éni íne etíe, ɔtu ɔmu B̄ɔ ɔɔfumu tuun esñ i. Enee dɔnɔ an íl̄: alí muhuε, ɔnu ege m̄hɔ lu uou mu minye. ¹⁸ Dɔki: kpan ɔɔkɔ ákân-mu ɔɔmuɔɔ éni bɔ ɔnyu ɔmu nkuaan akpumu ɔɔ; eme ɔɔkɔ muɔfɔ, enee m̄kp̄r̄ etí muhu. Éε, emɔni uou íle emɔni lu uou mu ɔnɔ ényee, n̄ ɔmu ɔnku. Enee feɔn-ε míle, ɔmu B̄ɔ li obuε níli míli ɔɔ eke.>>

¹⁹ Íl̄ Juf ebɔene tí owukan lubuo obueneε, enee ɔmu-ɔmu pɔ nene mu ji. ²⁰ Nɔnu mu kprangba nakan íl̄: <<Kpan obuε, yeɔi be angɔni bubɔ n̄n̄i mu; íne mu epɔni kpε! Emi be fetiní obuε nakaan e?>> ²¹ Elefe fre nakan íl̄: <<Kpan obu éni owuε nakaan édl̄demu kpan éni angɔni bubɔ ɔɔ mu éni owukan lubuo. O be angɔni bubɔ ɔwɔ tu nunuwɔfuo pu dí epe e?>>

Tée Juf-ene ɔ́cú étēmu Jesi etíe éni woju

²² Ud̄n̄ ɔɔ uku fet ebi éni ukwatu teɔyɔi-ɔ́ éni éfín ei nuε, enee akpan feɔn a Jerusalem te. Lɔpeε, be oku lufan lɔkuε éni nuε. ²³ Jesi n̄u teɔyɔi-ɔ́ éni srawan gbisi ebi éni nuraní Salumɔn Srawaan te nenyinye íse, ²⁴ enee Juf-ene dɔni nu be a reruni nobutuni íl̄: <<O be, f̄tu ho yofou ere ɔɔ bibi naa? Alí heni-heni muε, efe li obuε ful Kris-ε, be fin ei ye ere rítí!>> ²⁵ Enee Jesi bua nene mu nakan íl̄: <<ɔwɔ níkan miyê nefε, enee obu cε fiobumín̄i nawre. Dɔnɔ an íl̄: juma obueneε feɔn-ε ɔmu B̄ɔ tɔpumu mi medi be fednɔi nuε, enee li ɔmu dalufuε.

²⁶ Obu cεε, f̄kp̄r̄mu f̄cumín̄i ambe félmín̄i ɔmu ngbɔnyɔ. ²⁷ Emɔni ngbɔnyɔeneε, nídl̄mín̄i lubuo an, enee míli nene feɔn an íle be nukpumín̄i ege nuca feɔn.

²⁸ Dɔki: mɔtu nene nkuan ebi éni ákân-mu owuε, enee lu uou bɔ únyu nene íkan-mu ɔnku. Eseji kpan ɔɔkɔ bɔ úkp̄u únyu nene ínyakumu ei ɔmu ɔnku fre, ²⁹ ambe

30 ɔmu Bɔ̃ ebi ɛni de nene kumu ɔnkuε kúra kó feiɪ, kpan kɔkɔ bɔ̃ úkpɔ únyu nene ínɔyakumu ei ɔnu ɔnku. 30 Dɔni an lɔ̃: ɛme lεε ɔmu Bɔ̃ε eɪn-ε, rɪlɪ nɔɔ kukɔkpɔ.>> 31 Jesi ɪkan kɔ, ɛnεε Juf ɛbiεnε se ege de mbobu nehi uwɔ iseni. 32 Nɪdɪ nu kɔ, ɛnεε nobutu nene lɔ̃: <<ɔmu Bɔ̃ε ɔtu mɛlɪ woju anamu-anamu fɛdɪnɪ nu. O bε mɪnɪ: obu feɪn-ε mɪlε, ɛmɪ woju nɔ mu nedɪ nefε gbre bε fehi funumɪnɪ mbobuε e?>> 33 Nubutu kɔ, ɛnεε nubuanɪ mu nakan-nɪ lɔ̃: <<Élɪmu woju namu kɔ̃ɔ filε remu re-hɪmu rúnufu mbobu bεmu; Nyatε fabɔ̃an munuε remu. Dɪkɪ: kpan cεε fulɪ, ɛnεε flɪnɪ ɛfε frε Nyatɪ lε.>> 34 Nɪkan-nɪ kɔ, ɛnεε Jesi ja cu nakan lɔ̃: <<O bε Nyatɪ ákán némimemu nálámɪnɪ ei nɔfu Aule kpenkpεε mu tε lɔ̃: ɛme mɪkan lɔ̃: nefε fulnɪ nyatɪ e? 35 Nɔfɔbɔ̃ fɪdɪnɪ an lɔ̃: kpan bɔ̃ úkpɔ únyu owuεnε feɪn-ε nimimenɪ nɔ Nyatɪ kpenkpεε mu tεε ítɪtɪmu ei. ɛnεε, alɪ rɪkprâa, bε akpan-ɛnεε nɪkan owu nukuε lɪ obuε nura nyatε. 36 Éni nɔ kɔ, bε lɔ̃ pi bε bɔ̃ɔ mɪkan lɔ̃: mɪlɪ Nyatɪ éni Wɪε, lɛ nefε flɪnɪ mabɔ̃an-nɪ Nyatɪ munu e? ɛnε lɪ obuε nitemu bɔ̃ ɛtu nite i bε nutɔpumu mi wutu ɛtu ébi. 37 Lɪ flɪnɪ mɛlɪ owuεnεε ɔmu Bɔ̃ ulε ɛkεε, bε woju kɔkɔ ɔnɔ́ éni bɔ̃ fɔcunɪ ɛtu fɔcunɪ tɛ fetɛmɪnɪ ɛtu. 38 ɛnεε mɛlɪ kɔ ɛkε. Éni nɔ kɔ, botu alɪ fúbumɪnɪ ɛmɪnɪ owukan lubuoε nawrεε, bε kpanɪ obuε mɛlε lɛ fɔnyɔ́nɪ numu ɔdɔ́n nefε íne mu lɔ̃: Bɔ̃ε nɔ́ ɔmu mu, ɛnεε ɛme frε munɔ Bɔ̃ε mu lε.>> 39 Nɪkan owu obuε, ɛnεε lɪpε frε nujuɔunɪ éni bɔ̃ nɔnyunɪ bε nɪrɪan ɪ nɔnu agbra na. 40 Jesi sê ege tɛ Jurden diε jɪ, ɛnεε a cɔ̃ Jan lɪ akpan batem nuε te mu sεε tε dɔn. 41 Lɪpε muε, akpan kɔngbalb á hɛni tε. Heni-heni mu nakan-nɪ lɔ̃: <<Cɔnɪ Jan nya ɛtε, nɛlɪ akprua woju, ɛnεε kpan obu éni rɪre wojuεnε feɪn-ε nɪkaan ɛkε ɛlɪ nawrε.>> 42 Lɪpε muε, akpan kɔngbalb cú tɛ t̃ε Jesi ɛtu.

Lasar éni uou woju

11 1-2 Nu nɔɔ, ɛnεε kpɪsɪ nɔɔ éni nɪranɪ Lasar-ε pɪ lɪ. Lasar obuε, nɪlɪ ɛbiε nɪranɪ Betaniε éni kpan. ɔnu meyiεnεε lɪ obuε lɪ Mari lεε Mart. (Mariε, ɛnε lɪ obuε nukuku Nyɔnɪε sacε-mɪndi lɪka bε nucɔ ɔnu íne ruho nititi eiε.) 3 Lɔ̃ nene meyi aanuε nɪdunɪ nu éni nɔnɔ makpɪε lufan nɔnyuε, ɛnεε nutɔpunɪ kpan a kan ye Jesi lɔ̃: <<Nyɔnɪ, dɪkɪ: afuan namuε lufan nɔnyu tasɪ.>> 4 Jesi iti amanεε obuε, ɛnεε nakan lɔ̃: <<Lu obuε, élɪmu ówo bɔ̃ úwomɪnɪ bεmu; Nyatɪ éni munu lɔkɔ éni bɔ̃ anya gbein-ε remu. kɔ, lɛ ɔtu Nyatɪ éni Wɪε frε munu anya gbein.>> 5 Jesi yɔ́fu Mart, Mari lεε Lasar heni tasɪ. 6 Obu frε bɔkɔkɔ, ɔnɪ niti Lasar éni lufaan nɔnyuε amanεε, nudɔ́n cɔ̃ nɔnɔ lɪpε tuɔn munuwɪ aanu jɪ. 7 ɔnu egeε, ɛnεε gba nɪkan niye ɔnu egekpu puεnε lɔ̃: <<Tu rísɛnɪ ege ránɪ Jude wutu lugbuε ɛtu tε.>> 8 Lɪpε muε, ɛnεε ɔnu egekpu puεnε nakan iyêni lɔ̃: <<Éyiye pu, ỹmε lɔbε éni tε éni Juf ɛbiεnε ntu owofu mbobu mu, ɛnεε fehi

fisê ege faha tε?>> 9 ɛnεε Jesi nínɪ: <<O bε fɛdɪmɪnɪ an lɔ̃: nuε lcaa, wanci ndiɔ ewɪ aanu neeme lɪ obuε lεε kraa bε gbe ula be e? ɛnεε, alɪ nu aca bɔ̃ɔ kpan nεsεε, éni wutu ɛtu ébi éni wɛɪn-ε nadan utu nɪdɪ ɛpεε remuε, nɪyakumu cɔ̃ ɛn. 10 Gba, kpan feɪn éni nεsε you nu muε ɛkε, nɪyaku cɔ̃ ɛn ambe wɛɪn ɔnɔ́ éni bɔ̃ ɔtunɪ nedɪ ɛpε.>> 11 Nɪkan kɔ, ɛnεε eseji nunupu ɛtu lɔ̃: <<Dɪkɪ: aruan Lasar neke munɔ; mehi mɪha tε lɛ mówrɔ́nɪ.>> 12 ɔnu egekpu puεnε ɪja ucue, ɛnεε nakan lɔ̃: <<Nyɔnɪ, éni lɪ munɔ cε lɪ obuε nekeε, bε rɪre yokúni ɛtu!>> 13 Heni-heni mu nenɪnε, munɔke woju cεε Jesi nakan, bε nje Lasar éni uou woju. 14 Éni nɔ kɔ, nɪffɪn ei nɪkan niyê nene lɔ̃: <<Dɪkɪ: Lasar uo! 15 ɛnεε, nɔfu remuε, rɪre mu nekpɪmu éni mɔnɔ́ tε. kɔ, lɛ obuε yeεεε ɔtu fɔcunɪ tɛ fetɛmɪnɪ ɛtu. Gbake, tu ránɪ tε!>> 16 Jesi ɪkan kɔ, ɛnεε Toma ɛbi éni eseji nɪranɪ Didim éni ɔnu nuwan lɪ oluy-ε, nakan iyê anuan-ɛnεε lɔ̃: <<Alɪ kɔ, bε tu rá rúnɪ lεε ɔnu ɛn!>>

17 Jesi ɪha bɔ̃ɔ ubɔfu Betani ebi numuε, ɛnεε ti lɔ̃: ɔwɔ́ nɛlɪnɪ Lasar bɔ̃ɔ lε munuwɪ aanla. 18 Dɪkɪ: Betani lεε Jerusalem agbraa, kilo ɛɛntɪεnε kɔ cε. 19 Éni nɔ kɔ, Juf kɔngbalb nɔ́ tε á nakprâ Mart lεε Mari inine nene te i nɔnu makpɪ éni ɔnɔ́ remu.

20 Mart iti lɔ̃ Jesi nehie, ɛnεε lɪ nye naha ɔnu ábɔ́an mu bε Mari ɛkε dɔn lugban nuhan tε. 21 Mart ɪha ihe Jesiε, ɛnεε nakan iyêni lɔ̃: <<Nyɔnɪ, lɪ flɪnɪ funɔ́ ɛbi ɛkεε bε ɔmu makpɪ úomu. 22 Gbake fie, ɛnεε mɪdɪ an lɔ̃: woju feɪn-ε fûbutu Nyatε, nɪlɪ nutufu.>> 23 Lɪpε muε, ɛnεε Jesi nakan iyêni lɔ̃: <<Dɪkɪ: ɔfu makpɪ ɔnɔ́ lu uou mu yenye!>> 24 Mart ɪja ucue, ɛnεε nínɪ: <<Mɪdɪ an lɔ̃: ɔnɪ wutu obu éni woju yokufu bε akpan-akpan feɪn ɔnɔ́ lu uou mu yenyeε, ɛnε frε nɔnɔ́ nɪnye lε!>> 25 Mart ɪkan kɔ, ɛnεε Jesi buanɪ mu kan lɔ̃: <<ɛme lɪ obuε mɪlɪ lu uou mu ɔnɔ́ énye éni íne, ɛmεε mutu akpan nkuan. Kpan feɪn ɛbi éni ɔnɔ́ tɛ yetêmu ɛtε, alɪ botu nuhu frε bɔkɔkɔ, bε nɪsê ege nɔnɔ nkuan. 26 ɛε, kpan feɪn-ε ɔnɔ́ tɛ yetêmu ɛtu bε nkuaan yeɪlɪ ɛnɪnɪ kɔ, ɛnε lu uou bɔ̃ únyumɪnɪ ɪkan-mu ɔnku. Obuε makaan, fobu nawrε e?>> 27 ɛnεε Mart nínɪ: <<ɛε Nyɔnɪ, mobu nawrε lɔ̃: fulɪ Kris ɛbi éni lɪ Nyatɪ éni Wɪε nínɪ yehinɪ wutu ɛtu ébiε.>> 28 Mart ɪkan kɔ, ɛnεε la Jesi ei lɪpε bε se ege a he ɔnu meyi si numuti ei kan yeni lɔ̃: <<Éyiye puε ie! Dɪkɪ: nobutu éni bɔ̃ nedɪfu nu.>> 29 Mari iti kɔ, ɛnεε lɪ nye ɛtu, bε faafa naha cɔ̃ Jesi nɔ tεε. 30 Lɪpε muε, bε Jesi hɔkɔ ɔnɔ́ cɔ̃ Mart buan-mu lεε ɔnu ɛɪn-ε tε, nɪanya ɛbiε mu tε. 31 Akpan-ɛnεε nɔ lugban tε nenine Mari tɛ iε ɪdɪnɪ nu éni nɪnye ɛtu waka naha kɔ, ɛnεε notutrunɪ lɔ̃ yeɪlɪ bε lubomɔ̃ɔ ɛtu tε naha nutu mutu bε nene frε nɪnye nɔkɔpunɪ lε. 32 Mari ɪha ɪnya cɔ̃ Jesi nɔ tε ɪdɪnɪ nuε, ɛnεε ku ɔkɔnɪ ɪ ɔnu lɪka mu nɔtu mutu ɪkan iyêni lɔ̃: <<Nyɔnɪ, lɪ flɪnɪ funɔ́ ɛbi ɛkεε, bε ɔmu makpɪ úomu.>> 33 Jesi ɪdɪlɪ Mari lεε akpan-ɛnεε kpunɪ iε éni mutuε nɔtue nuε, ɛnεε tɛ buanɪ ei tuɔn rɪre yanɪ lɔkɔlɔkɔ 34 bε nubutu nene lɔ̃: <<ɔfɔ filinɪ?>> ɛnεε nubuanɪ mu lɔ̃: <<Nyɔnɪ, i

riyêfu!>> ³⁵ Lɔpɛ muɛ, Jesi tú mutu. ³⁶ Akpan-enɛɛ nɔ lɔpɛɛ ɔɔɔ nu ɔɔɔ, enɛɛ nakan lɔ: <<Kpraní: nuyɔɔɔ Lasar heni-heni mu.>> ³⁷ Enɛɛ elefe eke nakan lɔ: <<Enɛ ebi éni nutu nunuwɔɔɔ puɛ dɔ epɛɛ, emi be néli lɛ Lasar úhúmu?>>

³⁸ Lɔpɛ muɛ, rire sê ege yá Jesi lɔkɔlɔ, enɛɛ nucu atingbre naha lubomɔɔɔ etɛ. Lubomɔɔɔ obuɛ lí lubobu lɔkɔlɔ éni ɔɔɔ nuhun tɛ li numɔɔ be nitiní lubobu lefe nɔbení ei. ³⁹ Nunya lubomɔɔɔ numuti etɛ, enɛɛ níni nukondoní lubobuɛ nɔ numuti nínyákuní ei. Nukan ɔɔɔ, enɛɛ Mart ebi éni li Lasar ɔɔɔ meyíe ja cu nakan lɔ: <<Nyɔɔɔ, ɔ munuwɔɔ aanla neeme éni niliní; ɔɔɔɔ ɔɔɔɔ lifen!>>

⁴⁰ Jesi tja ucue, enɛɛ nakan iyêni lɔ: <<Dɔkɔ: ɔɔɔɔ mikan miyêfu lɔ: alɔ fucu té fitêmu etɛ, fɔɔɔ Nyati éni munu lɔkɔɛ nu?>> ⁴¹ Nukan ɔɔɔ, enɛɛ heni-heni mu akpan kon-do lubobuɛ nyaku ei. Lɔpɛ muɛ, enɛɛ nihan munu entɛ be ɔɔɔɔɔ Nyati nukan lɔ: <<Bɔ, malafu bia éni ɔɔɔɔ féli obuɛ mobutuɛ fɔtumu. ⁴² Emɛ eke, mɔɔɔ an lɔ: fiti ɔɔɔ ɔɔɔɔ lubuo nɔca fɛɔ. Gba, alɔ lubuo anyamu gbein makan ɔɔɔ, be fí fíní akpan-enɛɛ rerumu ébiɛ remu. ɔɔɔ, lɛ nene fɛɔ nóbuní nawre lɔ: efe li obuɛ futɔɔɔmu heni.>> ⁴³ Nukan ɔɔɔ, enɛɛ nɔgbe lubuo kpunkpu mu nukan lɔ: <<Lasar, nɔ tɛ nya gbein!>> ⁴⁴ Enɛɛ heni-heni mu Lasar nɔ lubomɔɔɔ nuhun tɛ nya gbein. Lɔpɛ muɛ, be liji tambueɛɛɛ nɔtundaní bɔ lɛɛ lɔkaa hɔɔɔ ɔɔɔ ɔɔɔ eke, eseji liji lofu nɔɔ frɛ obokuni munu ei. Enɛɛ Jesi nɔnɔ: <<Mumɔɔnɔ líjiɛɛ ɔ lɛ fálání ei nâ.>>

Jesi éni ówo wojue akpan nɔnyunyue éni woju

⁴⁵ Akpan-enɛɛ i he Mari lɔpɛ dɔ akprua wojue Jesi lɛ nuɛ, nɔɔɔ mu kpangbalɔ cú té tɛni etɛ. ⁴⁶ Elefe eke á hɛ Farisɛɛn-enɛɛ, enɛɛ kan owuɛ Jesi lɛ ye nene. ⁴⁷ Lɔpɛ muɛ, enɛɛ tɛyɔɔɔ pu ɔɔɔɔɛɛ lɛɛ Farisɛɛn-enɛɛ si owutite puɛɛ fɛɔ yia be nakan-ní lɔ: <<Dɔkɔ: kpan obu nelɔ akprua owu usɛn! Lɔ rítê rul tɛ? ⁴⁸ Alɔ rɔlanɔ ei nunú etɛ naha ɔɔɔ bibiɛ, akpan fɛɔ yɔɔɔ té yetêni etɛ. Lɔpɛ muɛ, yɔɔɔ Rɔm puɛɛ yɔɔɔ ɔɔɔ tɛyɔɔɔ-ɔɔɔ yɔɔɔ, eseji yetiti ɔɔɔ obuɛ yanyaku ei frɛ.>> ⁴⁹ Nɔɔɔ mu nɔɔ éni nɔɔnɔ Kaif be nu ebi mu li tɛyɔɔɔ pu ɔɔɔɔɛɛ éni ine-etɛ puɛ já owukan lubuo cú, enɛɛ nakan lɔ: <<Owu obuɛ nɛɛɛ, nje yɔkɔ nefɛ ɔ rire mu heni tasu. ⁵⁰ O be fɔɔnyômíní numu lɔ: lɔ bɔ obuɛ neeme etiti eiɛ, aframa fáta éni kpan nɔɔ kukukɔɔ cɛ uhu ɔɔɔ numu-ɔɔ e?>> ⁵¹ Obuɛ Kaif kaan, tasu muɛ, éliɔmɔ ɔɔɔɔ nótútrumu nákan. Dɔkɔ: éni lɔpɛ muɛ, ene li obuɛ nɔlɔ tɛyɔɔɔ pu ɔɔɔɔɛɛ éni ine-etɛ puɛ, enɛɛ Nyati cu owukan lubuo obu lanɔ ɔɔmɔ nukan Jesi éni uouɛ yohu Juf-enɛɛ numu-ɔɔɔ éni woju. ⁵² Enɛɛ tasu muɛ, éliɔmɔ Juf-enɛɛ nɔɔ lɛfe éni numu-ɔɔ cɛɛ Jesi yohu bɛmu; núhu Nyati éni pu elefe ambɛɛɛ fɛɔ-ɛ nɔ wutuɛ neeme etɛ éni numu-ɔɔ frɛ lɛ nési nene néyíá lɛɛ Juf-enɛɛ eɔn nɛtɛní kpan nɔɔ kukukɔɔ.

⁵³ Nu obu deiin-ɛ, enɛɛ Juf-enɛɛ éni ine-etɛ puɛɛ me ruku ei lɔ núnwóní Jesi. ⁵⁴ Éni nɔ ɔɔɔ, Jesi ínɔ akpan mu ji. Lɔpɛ muɛ, nɔɔ Jerusalem nunya ɔ, enɛɛ nɔɔ rire nucu be ene lɛɛ ɔɔ egekpu puɛɛ eɔn naní ebi nɔɔ éni nɔɔnɔ Efraim éni ɔɔɔ lɔɔ cɔ lɔgbuɛ tɛɛ nɔɔn-ní.

⁵⁵ Udɔn ɔɔɔ ubɔɔɔ Juf-enɛɛ éni Pak fet-ɛ, enɛɛ akpan kpangbalɔ nɔ ɔɔ-ɔɔ fɛɔn a Jerusalem tɛ lɛ ɔɔɔn rire ɔɔɔn fet-ɛ. ⁵⁶ Éni nɔɔnɔ tɛɛ, enɛɛ nɔɔɔnɔ Jesi tɛyɔɔɔ-ɔɔ tɛ nububutuní mine nukan-ní lɔ: <<O be níhi fet obu mu, naa bɔ níhímu e?>> ⁵⁷ Lɔpɛ muɛ, be ɔɔɔ tɛyɔɔɔ pu ɔɔɔɔɛɛ lɛɛ Farisɛɛn-enɛɛ akan eyê akpan lɔ: alɔ kpan kɔɔ ɔɔɔ cɔ nɔɔɔ, be ni níkan níyê nene lɛ nâ nɔnyuní.

Mari éni sace mindie kuku Jesie éni woju

12 ɔɔɔ wie munuwɔɔ nahuan be oku Pak fet-ɛ, enɛɛ Jesi a Betani ebi éni li Lasar-ɛ nutu nɔ lu uou mu nyee éni ebiɛ tɛ. ² Nuku Lasar-enɛɛ éni tɛɛ, enɛɛ nɔɔnɔ table nutuní. Lɔpɛ muɛ, Mart li obuɛ negbe mbɔɔ ɔɔ-ɔɔ be Lasar nɔ lɛɛ Jesi eɔn. ³ Lɔlɛ, enɛɛ Mari cu sace mindi lɔɔnfe namu kpa éni kpan ácuɔuatumu be eseji ifi éni lɔkɔlɔ tuun litɔ likpin neeme i kuku Jesi lɔka etɛ. ɔɔɔ egeɛ, enɛɛ nucu ɔɔɔ íne ruho netiti ei. Sace mindi obu éni lɔɔnfee yíku lɔgbaan gbɔɔn.

⁴ Judas Iskariot ebi éni, ene frɛ li Jesi éni akpan ndiɔ ewɔ aauɛɛɛ mu éni nɔɔ be obu cɛ yapanɔ yehe ɔɔɔ ɔɔɔ nu ɔɔɔ, enɛɛ nakan lɔ: ⁵ <<Sace mindi obu éni ifi brebe obuɛ, ntu rapa rɛ aframa lɛ rɔcu ɔɔɔ sikaa rɔtu ledu puɛɛ!>> ⁶ Obuɛ Judas nakaan, éliɔmɔ éni nokuko ledu puɛɛ bɛmu; tasu muɛ, in'ín pu nɔlɔ. Heni-heni muɛ, ene li obuɛ nitê egekpu puɛɛ fɛɔn sika ɔ, enɛɛ nu dɔɔn-ɔ nɔɔ bɔ mu. ⁷ Lɔ Judas kan ɔɔɔ, enɛɛ Jesi nɔnɔ: <<Lanɔ ei tiin! Obuɛ bɔ nelɔ emɔnɔ éli mu tɛɛ, enɛɛ ɔɔɔ nelɔ nitê ie. ⁸ Dɔkɔ: ledu puɛɛɛ fíní fúbukaa, nu fɛɔn-ɛ yacaa, nɔɔnɔnɔ nɔɔ agbra; emɛ eke ewíe lɔwɔ bɔ múnɔ nɔɔ agbra.>>

⁹ ɔɔɔ Jesi nɔ Betani tɛɛ, akpan kpangbalɔ tí ɔɔɔ amanɛ, enɛɛ nye okpo-okpo naha tɛ. Nɛnɔnɔ aauɛ nahaní, éliɔmɔ eɔnɔ íne mu cɛɛ nahámíní bɛmu; nahaní lɛ nédíní Lasar ebi éni nutu nɔ lu uou mu nyee nu frɛ.

¹⁰ Lɔpɛ muɛ, enɛɛ tɛyɔɔɔ pu ɔɔɔɔɛɛ me ruku ei lɔ: núnwóní Lasar frɛ, ¹¹ ambe eɔnɔ íne muɛ, Juf kpangbalɔ anya ɔ nene ege ɔɔɔ té etê Jesi etɛ.

Jesi éni Jerusalem tɛɛ aa éni woju

¹² Udɔn ɔɔɔ nɔ ɔɔaa, enɛɛ dedekue neeme ebi éni i Pak fet éli muɛ ti lɔ: Jesi nehi Jerusalem. ¹³ Éni nɔ ɔɔɔ, akpan fɛɔn bú lɔti alakpu kân ɔɔnku í ɔɔɔ ábɔn mu, enɛɛ nala lubuo ɔkan lɔ: <<Osana! Adamanga éni ɔɔɔnɔ nɔɔ kpan ebi éni nutɔpu ie eɔn! ɔɔɔ nɔlɔ Israel gbrenɔɔ éni!>>

¹⁴ Lɔpɛ muɛ, be Jesi nɔ afrumu lɔwɔ nɔɔ éni nucu ɔɔɔ etɛ. Owu obu eɛ ɔɔ ɔɔ woju ebi éni ɔɔɔ nimime nɔnɔnɔ ei Nyati kpenkpeɛ mu tɛɛ eɛ etɛ. Enɛɛ kɔ lɔ nimimení:

¹⁵ Nefe Jerusalem ebi puene, la nudowo nefe! Diki: nɔfu gbrenbie nɔ afrumu luwi eti nehi.

¹⁶ Woju obuε nesεε, ngbo eti lɔpεε, Jesi egekpu puene ɔnyɔmu ɔnu nuwaan numu. Dɔn tuun kú ɔni Nyati nyakuni munu gbein-ε kraa be gba ku nene l rire mu nukuan-ní lɔ: woju obuε akpan li tuniε, eneε nje ɔwɔ nimimení ɔnu woju nilani eie.

¹⁷ Kraa lε Jesi ie Jerusalem-ε, be akpan-eneε dɔni nu nura Lasar nɔ lu uou mu nye be nɔ lubomɔ mu nya gbein-ε obo ɔnu amanie oku akpan. ¹⁸ Akprua woju obu éni amanieε dedekue ti ɔɔ, eneε tu be akpan nye i ɔnu ábɔan mu bubue nɔ. ¹⁹ Lɔ Farisieen-eneε di nu ɔɔ, eneε nakan nene bibi mu lɔ: <<Diki: gba akpan feɔn nɔkpuni ege; un bɔ rúkpɔ rúkpumíni ji?>>

Jesi éni uou wojue nobo etie éni woju

²⁰ ɔni Juf-eneε i Jerusalem nɔnu Nyati íne Pak fet-ε muε, akpan-eneε éli Juf-ε tukɔ fre nɔ nene mu ε. ²¹ Nene obueneε n+a nihení Filip ebi éni li Galile wutu lugbue éni ebie nuraní Betsidaa éni kpaan, eneε nakan-ní lɔ: <<Rɔgɔɔɔɔɔ, rɔɔɔɔ éni bɔ redi Jesi nu.>> ²² Filip iti ɔɔ, eneε a kan ye Andre be nene aanue na nikan niyeni Jesi. ²³ Jesi ija ucue, eneε nakan iyê nene lɔ: <<Gbake, nu oku éni Kpan éni Wiε éni munu lɔkue yanya gbein. ²⁴ Makan miyê nefe nawre tasu lɔ: tɔn wi feɔn-ε kpan utue, alɔ úɔn-mu ei wutu mu te éwíemu ɔnu luwiε, ɔnu lεfe cεε nudɔn. Eneε, alɔ nuhun ei bɔɔ nilaa eke, be ɔnu ege nɔrun ewi kpangbalɔ. ²⁵ Diki: kpan feɔn-ε yɔɔɔɔ enɔni wutu eti ébi éni nkuaan nunɔɔ, nkuan obu yɔɔɔɔɔni. Kpan feɔn-ε yɔnyu munu yanyaku ei etie eke yɔɔɔn nkuan tuun godoo. ²⁶ Kpan feɔn-ε níni nɔsumue, be nukpumɔ ege. Lɔpε muε, ɔ́ feɔn-ε mɔnɔɔ, eneε fre nɔnɔ lε. Eneε kpan feɔn-ε yɔsumu ɔɔ, ɔnu Bɔɔ yalanɔ íne gbein.

²⁷ Wanci obu etie, té nelmu sio-siɔlɔ. Eneε botu alɔ nesε ɔɔ fre bɔɔɔ, lε míni: Bɔ, tu gbree nɔmu antie pó té mu e? Be un obu éni íne mu li obuε mi? ²⁸ Bɔ, nyaku ɔfu munue gbein!>>

Lɔpε muε, eneε lubuo nɔn le enti te kan lɔ: <<ɔwɔ mányaku ɔnu munu lɔkue gbein, eseji mínyaku gbein ɔɔ eke ji!>> ²⁹ Lɔ lubuoε rɔraru ɔɔ, eneε akpan-eneε nɔ lɔpε tie, elefe níni nyangbraɔn li obuε bɔru, eneε elefe fre níni enti ngbafre nɔn li obuε kan owu yeni. ³⁰ Jesi ija ucue, eneε nakan lɔ: <<Owurɔraru lubuo obuε fitinié, élimu ɔnu remu bemu; nɔfu remu. ³¹ Diki: gbake nu oku éni Nyati yobúa unli puene feɔn mu. Eε, nu oku éni Nyati yala wutue éni etei pue gbein. ³² Dini an lɔ: nítémíni enti, eneε lɔpε muε, míja akpan-akpan feɔn yɔɔɔfumu.>>

³³ Owu obuε Jesi kaan, tasu muε, be enɔni amia-mu tɔn etie nɔhue éni woju nikan. ³⁴ Lɔ nikan ɔɔ, eneε akpan nobutuni lɔ: <<Nimimení Aule kpenkpeε mu te nikan-ní riti lɔ: ákân-mu lɔ Kris-ε uhu. Eneε gba, efe

fakan lɔ: nítémíni Kpan éni Wiε enti. Be obuε, ɔnu nuwan? Ebɔ tasu li Kpan éni Wiε obu e?>> ³⁵ Eneε Jesi nakan iyê neneε ji lɔ: <<Diki: weɔn-ε nɔ nɔfu erehin waalɔ ji. Cuní ɔnu eti niní ei lε dambrie úkpumɔ nefe. Kpan feɔn-ε neni ei dambrie muε, nɔnyumu ɔ́ nahaa numu. ³⁶ Nefe eke, éni weɔn-ε hɔnɔ unɔ nɔfu eɔn-ε, cuní té tení eti ameke lε ɔtu félní weɔn-ε éni puene.>>

Jesi ula numuti eie, eneε ja rire cu a ɔ́ hehe mu un ei.

Juf-eneε éni luboluwie kpun-ε éni woju

³⁷ Obu cε ebi éni Jesi li akprua woju ngbunɔ Juf-eneε di nu fre bɔɔɔ, nɔcúmíni te nítémíni eti. ³⁸ Akpasua obuε ɔtu owu ebi éni Nyati numuti-eti pu Esai kan la lε ese eti. Eneε ki lɔ nikan: Adamanga, enɔni Amanieε ruboε, ebɔ cu té te eti? Efɔni ákura lɔkue fɔnyaku gbein-ε, ebɔ nyu ɔnu woju numu?

³⁹ Eseji Esai baa kán wojue tu be nɔkpɔ nɔcumíni te nítémíni Nyati etie. Eneε ki lɔ nikan: ⁴⁰ Nyati ofiɔ nene nunuwi, eseji ɔkpuku nene luboluwɔ mu fre lε nunuwi útu nídimíni nu, eseji nɔnu luboluwɔ fre útu nɔnyumíni numu núdu nɔnyukumíni emuni bɔmu múbɔn-mu nene.

⁴¹ Obu feɔn-ε Esai nakaan, tasu muε, Jesi éni woju nakan. Heni-heni muε, enɔni munu lɔkue nidi nuε, eneε nikan ɔnu woju.

⁴² Eneε obu cεε Juf-eneε ɔ́cu te étêmu Jesi eti ébúbue muε, nɔnu ine-eti puene dɔunɔ eke cú té tēni eti. Gba, éni nýɔ́fúmíni éni bɔ Farisieen-eneε eti ɔnu woju lε ebe nene eyia-ɔ te remue, nilamíni rire gbein.

⁴³ Heni-heni muε, nenɔniε, élimu Nyati éni munue bɔ anyaku nene gbein-ε nɔdo nene bemu; akpan éni nanyaku nenεε cε, eneε nodo nene.

⁴⁴ Jesi nyépu lubuo eti, eneε nakan lɔ: <<Alɔ kpan ɔnu té etêmu etie, be élimu ɔnu eti cεε nɔcú nítêmu bemu; nɔcu nítê Bɔ ebi éni ɔkpumue eti fre. ⁴⁵ ɔnu ba nɔɔ, kpan feɔn-ε di lɔ mite munɔɔ nuε, be Bɔ ebi éni ɔkpumue éni lɔ te nɔn li obuε nidi nu. ⁴⁶ Diki: emε li obuε muli weɔn ebi éni i wutu eti ébɔ. Kpan feɔn ebi éni yɔcu té yetêmu etie bɔ úɔn-mu dambrie mu. ⁴⁷ Kpan feɔn-ε neti ɔnu owukan lubuoε be únyu íkan-mu ɔnkue, élimu emεε múbúani mu bemu. Diki: emε míemu éni bɔ mobúa akpan mu; íne nkuan mi mɔcu nene.

⁴⁸ Heni-heni muε, kpan feɔn ebi éni bɔ únyu ɔnu owukan lubuoε íkan-mu ɔnku be yelmu rire kesi-kesie, ɔɔɔ yobúani muε nɔ lɔpε, eneε li ɔnu owukan lubuoε baa. Heni-heni muε, owukan lubuoε obuε, eneε yemenu ɔni wutue éni woju yokufue nɔ. ⁴⁹ Diki: woju obuεne feɔn-ε meiyee, élimu ɔmɔɔ emuni íne mu te woju bemu; ɔnu Bɔ ebi éni ɔkpumue li obuε kan obu feɔn-ε bɔ makaan yemu be makan. ⁵⁰ Eneε mɔni an lɔ: Bɔ éni owue kan yemuε utu nkuan ebi éni ákân-mu owue. Éni nɔ ɔɔ, obu feɔn-ε niyemu éni bɔ makaan, eneε makan.>>

Jesi ́nu ɔnu egekpu puene lkaa yoyu eie ́nu woju

13 ɔnu ku Pak fet-ε ́nu mbɔdide nu be Jesi di an l̄: nu oku ́nu n̄nya i wutu eti ́bi n̄ha nihe ɔnu B̄ɔ, enee n̄nyaku ́yɔfu l̄kue n̄yɔfu ɔnu puene ebi ́nu n̄la i wutu eti ́bie ́nu woju gbein. ² L̄pe mu ́nu n̄nɔn̄l̄ mbɔ iε muε, be ɔw̄ Anguɔ ɔcu Jesi ́nu ́pa iε woju ala Judas ebi ́nu i Simɔn Iskar̄ɔt w̄ε luboluw̄i mu. ³ Jesi d̄i an l̄: B̄ɔ ede woju-woju feɔn okuni ɔku; n̄di an fr̄e l̄: ɔnu r̄ire t̄e n̄nɔn̄ ni, enee n̄is̄e ege n̄ha t̄e. ⁴ ́nu ɔ ɔkɔ, mbɔ iε mu l̄p̄e, n̄nɔn̄ wutu n̄nye eti, enee n̄iɔ ɔnu tral̄εne nuku ei be n̄ucu liji gbisi l̄eh̄n n̄n̄ n̄t̄inda ēreh̄n. ⁵ ɔnu egee, enee nubu mindi nuku fanfa mu be nubɔ bu n̄yoyu ɔnu egekpu puene lka i n̄ha. Obue n̄yoyu lka iε, be n̄ɔcu lijie n̄t̄inda ēreh̄n-ε n̄et̄iti ei. ⁶ N̄nya Simɔn P̄ter ́nu t̄e, enee P̄ter k̄ɔku ei nakan l̄: <<Nyɔn̄, ́l̄l̄mu ēf̄e b̄ɔ f̄oyoyumu lka i b̄emu!>> ⁷ Enee Jesi n̄n̄: <<Obue m̄l̄e, n̄l̄bu muε, f̄ɔn̄ȳɔmu numu. ɔnu yaha ant̄e eke, ɔnu woju yokufu ei r̄ire mu w̄eɔn̄l̄.>> ⁸ N̄kan ɔkɔ, enee P̄ter nakan l̄: <<Kakaa! ́k̄n̄-mu l̄ m̄lafu ei f̄oyoyumu lka i!>> L̄pe muε, enee Jesi n̄n̄: <<Dīku: al̄ m̄ȳȳȳfu lka iε, be b̄ɔ f̄l̄l̄ em̄n̄i kpan ji.>> ⁹ Enee gba P̄ter n̄n̄: <<Nyɔn̄, al̄ ɔkɔ, be n̄idel̄i lka ɔnu l̄ef̄e ɔe; yoyoyumu b̄ɔ l̄e ́ne fr̄e i.>> ¹⁰ Jesi ́ja ucuε, enee nakan l̄: <<Dīku: kpan feɔn ebi ́nu gbi mindie, ene n̄ɔk̄n̄ n̄ete me: ́b̄utumu ́nu b̄ɔ n̄yoyu r̄ire i ɔkɔ eke ji. En̄uε, lkaa bin-n̄ie ɔe n̄yoyu ei. N̄fe, ɔw̄ f̄ɔk̄n̄-n̄i, enee ́l̄l̄mu n̄fe feɔn b̄emu.>> ¹¹ ɔb̄ɔ tu be Jesi kan l̄: ́l̄l̄mu n̄ene feɔn n̄ɔk̄n̄-m̄n̄ie, enee l̄ f̄l̄n̄: n̄di ɔk̄n̄ mu kpan ́nu yapan̄i yeh̄e an.

¹² Jesi yoyu ɔnu egekpu puene lka i ɔkɔ uw̄e, enee de ɔnu tral̄εne ɔn̄ be gba se ege pi ete n̄eh̄i mbɔ. L̄pe muε, n̄ja owukan lubuo n̄ucu, enee nobutu n̄ene l̄: <<Obue m̄l̄e, f̄ɔnȳɔn̄i ɔnu n̄wan numu e? ¹³ Dīku: n̄fe faram̄n̄i ́ȳiye pu l̄e Nyɔn̄, enee ɔnu ɔ w̄eɔn̄l̄, m̄l̄ ɔkɔ eke heni. ¹⁴ Enee, al̄ em̄e ebi ́nu m̄l̄ ɔk̄fu ́ȳiye pu l̄e ɔk̄fu Nyɔn̄e, m̄ȳȳȳ n̄fe lka iε, be ́ȳe miye n̄fe l̄: f̄ata ́nu n̄fe fr̄e f̄oyoyun̄i mine lka i ɔkɔ l̄e. ¹⁵ Eε, woju miye n̄fe l̄ f̄h̄unkum̄n̄i eti f̄l̄n̄i ɔkɔ eke f̄an̄i l̄e. ¹⁶ Makan miȳe n̄fe nawr̄e tasu l̄: beyepu ́k̄n̄-mu munu ́k̄ɔ ɔnu etei pu, ́t̄ɔpu pu ́k̄n̄-mu munu ́k̄ɔ kpan ebi ́nu t̄ɔp̄uε. ¹⁷ Owu obueneε makaan, al̄ f̄ɔnȳɔn̄i numu f̄ɔcun̄i eti f̄en̄n̄i eie, be ehe l̄i n̄ef̄n̄i! ¹⁸ Obue makaan, ́l̄l̄mu n̄fe feɔn m̄+akan m̄utu n̄fe b̄emu. Dīku: n̄fe feɔn-ε mide n̄f̄eε, m̄di ɔk̄fu mu kpan n̄n̄-ɔn̄ feɔn l̄ te ɔkɔ an. Enee f̄ata ́nu owukan lubuo ebi ́nu nimime n̄lan̄i ei Nyati kpenk̄p̄e mu t̄eε iε eti. Heni-heni muε, nimime n̄lan̄i ei l̄: Kpan ebi ́nu ɔkɔ b̄ɔ l̄e ɔnu eɔn̄-ε anyamu ei ege. ¹⁹ Makan owu obu miȳe n̄fe n̄l̄bu fiti fit̄en̄i ei kraa l̄e oku ɔnu n̄uε. ɔkɔ, ɔkɔ iε f̄l̄n̄i n̄uε, l̄e f̄ɔbun̄i nawr̄e l̄: em̄e l̄ obue mun̄ɔ n̄. ²⁰ Makan miȳe n̄fe nawr̄e tasu l̄: kpan feɔn-

ε yesike ɔnu ́t̄ɔpu pu ɔk̄ɔ, be em̄e l̄ obue n̄is̄ikemu fr̄e, enee kpan feɔn-ε yesikemuε, be B̄ɔ ebi ́nu t̄ɔp̄umuε l̄ obue n̄is̄ike.>>

Jesi ́nu ́pa iε ́nu woju

²¹ Jesi ɔkan owu ɔkɔ l̄a numuti eie, enee r̄ire teni akpasua ɔ̄ tuun̄ sen i. L̄pe muε, enee n̄nyepu lubuo eti n̄kan l̄: <<Makan miȳe n̄fe nawr̄e tasu l̄: ɔk̄fu mu n̄n̄ yapamu yeh̄i!>> ²² N̄kan ɔkɔ, enee ɔnu egekpu puene nakp̄ik̄pra mine munu; n̄id̄im̄n̄i kpan ebi ́nu nakan woju obu n̄isaan. ²³ L̄pe muε, be egekpu pu ebi ́nu n̄yɔfu tasuε n̄n̄i r̄ire, ²⁴ enee Simɔn P̄ter w̄ɔn̄ b̄ɔ mu l̄: nubutuni n̄k̄n̄ kpan deiin-ε yel̄i woju obue. ²⁵ Heni-heni mu egekpu pu ebi h̄an̄ ́ne en̄n̄i ɔk̄mu, enee si numuti ei butuni l̄: <<Nyɔn̄, ēb̄ tasu yel̄i obue?>> ²⁶ L̄pe muε, enee Jesi buan̄i mu kan l̄: <<Dīku: kpan ́nu m̄ɔcu futufutuε mid̄i m̄end̄ie mu mut̄uε, be enee n̄. >> N̄kan ɔkɔ, enee heni-heni mu n̄ucu futufutu gbisi n̄idi m̄end̄ie mu nutu Simɔn Iskar̄ɔt w̄ε Judas. ²⁷ Judas ucu futufutuε, enee l̄ Satan h̄ɔn̄i luboluw̄i mu. L̄pe muε, enee Jesi kan yeni l̄: <<Wojue fehi ful̄e, l̄ nyaku ei!>> ²⁸ Owu obue n̄ikaan, n̄ene amb̄iεne feɔn-ε n̄eh̄n̄i mbɔ l̄p̄e, n̄nȳɔm̄n̄i ɔnu n̄wan numu. ²⁹ ́nu l̄ Judas l̄ obue it̄e ɔk̄n̄i sika iε, ɔk̄n̄i mu elefe notutru l̄: yel̄i be Jesi ɔk̄ɔp̄un̄i n̄ha n̄iɔp̄au fet-ε ́nu owu, elefe mu nutu led̄u puene ɔkɔ. ³⁰ L̄ Judas cu futufutuε, enee l̄ nya gbein. L̄pe muε, be dambri oku.

Aule ɔk̄ɔ ́nu woju

³¹ Judas ɔnya gbein nahaa, enee Jesi nakan l̄: <<Gbake Kpan ́nu W̄ε munu yanya gbein, enee n̄tu Nyati munu yanya gbein l̄e. ³² Enee, [́nu W̄ε yanyakun̄i munu gbein ɔkɔ], n̄tu munu yanya W̄ε gbein. Obue, b̄ɔ ́me l̄be ́nu n̄l̄ ɔnu woju. ³³ ɔnu ew̄iεne, gbake b̄ɔ ́me l̄be m̄l̄a n̄fe i m̄ha, enee f̄ukun̄i b̄ɔ f̄uj̄um̄n̄i. N̄fe fr̄e, f̄l̄n̄i l̄ m̄kan miye dedekue ekeε, makan miȳe n̄fe l̄: b̄ɔ f̄uk̄pu f̄ih̄im̄n̄i ɔ̄ maha t̄e. ³⁴ Kun̄i aule ɔk̄ɔ ́nu mala n̄fe i: ȳfun̄i mine. Eε, f̄l̄n̄i l̄ m̄ȳȳȳ n̄f̄eε ekeε, n̄fe fr̄e ȳfun̄i mine ɔkɔ l̄e. ³⁵ N̄ef̄n̄i mine ́ȳȳȳ mu l̄p̄e, enee akpan feɔn yed̄i an l̄: f̄l̄n̄i ɔnu egekpu puene heni tasu.>> ³⁶ Jesi l̄a numuti eie, enee Simɔn P̄ter butuni l̄: <<O be Nyɔn̄, ɔf̄ɔn̄ f̄l̄ha tasu e?>> Enee n̄n̄: <<ɔ̄ mehi m̄ha t̄e, gbraceε obu muε b̄ɔ f̄uk̄pu f̄uk̄pumu f̄h̄amu, ɔkɔ l̄ha anti eke, fihi f̄ih̄emu t̄e.>> ³⁷ N̄kan ɔkɔ, enee P̄ter n̄n̄: <<Be Nyɔn̄, l̄ pi be f̄l̄n̄i gbraceε obu mu b̄ɔ m̄k̄pu m̄k̄pufu m̄h̄amu e? Dīku: al̄ ubutu ́nu b̄ɔ muo ēf̄n̄i ́ne eti fr̄e ɔk̄ɔk̄ɔ, m̄hu!>> ³⁸ Enee Jesi kan yeni l̄: <<F̄l̄n̄i f̄ūhu em̄n̄i ́ne eti? Em̄e, makan miȳe fu nawr̄e tasu l̄: kraa l̄e karu ɔbue, f̄igbi numu n̄k̄ɔb̄o eent̄i l̄ f̄ed̄imu an.>>

Jesi éni atingbree lã éni woju

14 Jesi nû eti, enee nakan iyê çnu egekpu puenê lã: <<Te nidete nefê woju kãkã mu; ñkfu té nudõn Nyati eti lã çdõn-mu eti lã. ² Diki: çmu Bõ éni lukpomu tãe, cõ kprangbal nã, enee maha tã mitite cõ mitê nefê lã. Dini an lã: lã flini çnã kã ekãe, bẽ mákãn çnu woju méyêmu nefê. ³ Enee, çnu mîha mitite cõ bãkã yowue, mîsê ege mihi mide nefê lã nefê frẽ fã çdõn-ni cõ mûnã tã lã. ⁴ Enee, cõ maha tãe, fidini çnu atingbree an.>>

⁵ Toma já owukan lubuo cõ, enee nobutu Jesi lã: <<Nyoni, rédi cõ tasuã fahaa an frẽ bãkã. Bẽ lã rîtê ridi çnu atingbree an tã e?>> ⁶ Enee Jesi nini: <<Eme lã obue mul atingbree, nawrẽ puẽ lãe nkuan éni ínee. Alã kpan ése emuni bãmue, bõ núkpu nihãmu Bõ éni tã. ⁷ Diki: alã fidimini an heni tasuã, bẽ fidini çmu Bõ frẽ an. Mediki sun bẽ çwã fédinã an, fédinã nu frẽ bãkã.>>

⁸ Filip frẽ ija ucue, enee kan lã: <<Nyoni, ye erẽ Bõ çã rídini nu bẽ erue owu!>> ⁹ Enee Jesi nini: <<Filip, obu çãe mádõn ñkfu ein tuun oku kã, fidimu an? Diki: kpan feun ebi éni dmu nuẽ, bẽ nédi Bõ frẽ nu. Bẽ lã pi bẽ fobutumuni éni bõ meyê nefê Bõ e? ¹⁰ O bẽ fiobu nawrẽ lã: munã Bõ mu, enee Bõ ñ çmu mu e? Dini an lã: owuene feun-ẽ makan miyê nefẽ, élimu çmãkã emuni íne mu tã éni woju bẽmu; Bõ ebi éni ñ çmu muẽ lã obue ñkõmu midu çnu jumaa. ¹¹ Bumini nawrẽ: munã Bõ mu, enee Bõ frẽ ñ çmu mu. Alã botu owuene makaan ñkõpun utu nefẽ, bẽ kprani wojuene melẽ lã çtu fõbuni nawrẽ.

¹² Makan miyê nefê nawrẽ tasu lã: kpan feun-ẽ ycu té yetêmu eti, ene frẽ nîl owu obuene melẽ lã. Tasu muẽ, éni maha Bõ rirẽ tã remue, ycutuni nîl owu éni ykã emuene frẽ bãkã. ¹³ Heni-heni muẽ, woju feun-ẽ fõcuni emuni íne fubutuni Nyati, mîl mutu nefê. Lã, lã emẽ Wlã, manyaku Bõ munu gbein. ¹⁴ Eẽ, woju kãkã feun-ẽ fucuni emuni íne fubutuni, mîl mutu nefê.>>

Bubõ Wlẽ-ẽ Jesi nini nõtu yehie éni woju

¹⁵ Jesi nû eti, enee nakan lã: <<Alã fuyõfuminu heni tasuã, bẽ nyuni çmu auleene kan-ni çku. ¹⁶ Eme mîkan miyê Bõ yesi nefê Ábuka pu lefe ñnã éni ydõn ñkfu ein tuun godoo. ¹⁷ Ábuka puẽ, enee lã Bubõ ebi éni yanyaku woju nawrẽ gbein-ẽ. Bubõ obue, akpan-eneé éli Nyati éni pueneé úkpu ìla bõ úcumini. Nene nidumini nu, eseji nédimini an frẽ. Nefê ekẽ, fidini an. Heni-heni mu nunã ñkfu ein, enee nõnã ñkfu luboluwu mu frẽ.

¹⁸ Eẽ, bõ míla nefê lã fitemini nkpein; mîsê ege mihi munã ñkfu rirẽ. ¹⁹ Ewîe luwî, akpan-eneé éli Nyati éni pueneé bõ idimu nu ji. Nefê ekẽ, fidini nu ambẽ munã nama, enee nefê frẽ, fõnõni nama lã. ²⁰ Diki: çnu

yoku çnu nuẽ, enee fõnyõni numu lã: munã çmu Bõ mu, enee nefê funõmini mu bẽ emẽ frẽ munã ñkfu mu. ²¹ Kpan feun-ẽ ycutu çmu auleene yakãn çku, bẽ ene lã obue suyõfumu. Enee, kpan feun-ẽ ycutu kã, çmu Bõ ycutu lã. Lãe muẽ, emẽ frẽ mûyõfuni lã, enee mînyaku rirẽ gbein miyêni.>>

²² Jesi ñkan kã, enee çnu egekpu pu ñnã éni ene frẽ nraní Judas-ẽ (élimu Judas Iskariot) butuni lã: <<Nyoni, lã pi bẽ ye lã erẽ çãe fînyaku rirẽ gbein fiyê erẽ bẽ akpan ambuene feun ekẽ bõ idifu nu e?>> ²³ Enee Jesi ja çu nakan lã: <<Diki: kpan feun-ẽ ycutu, enee ycutu çmu owukan lubuo yakãn çku. Kpan akpasua obue, çmu Bõ ycutu lã, enee emẽ lã çmu Bõ ein rîhi çnu mu ruhõ ebi rudõn. ²⁴ Gba, kpan feun-ẽ ýyõfumu ekẽ, ene bõ núnyu çmu owukan lubuoene nikan-mu çku. Enee, owukan lubuo obuene fetini, élimu çmãkã emuni íne mu tã éni woju bẽmu; Bõ ebi éni çõmuni éni owukan lubuo.

²⁵ Diki: éni ñnã munã lã ñkfu ein-ẽ, makan owu obuene feun miyê nefê fiti fitêni ei. ²⁶ Çnu ege, enee Ábuka pu ebi éni lã Bubõ Wlẽ ebi éni Bõ ycutu, yehi emuni íne mu yeyiye nefê woju-woju feun, eseji yakutu nefê owu feun-ẽ mikan miyê nefẽ.

²⁷ Diki: aauẽ mehi mîhaa, mala nefê teyu lã, mãtu emuni teyu ñnã lã ñkfu ein. Emuẽ, étêmu flini lã akpan itite numu ulã ekẽ. Obu remue, te nidete nefê, la frẽ nudowo nefê.

²⁸ Çwã mikan miyê nefê lã: maha, enee mîsê ege mihi munã ñkfu rirẽ. Lã flini fuyõfuminu tasu ekẽ bẽ rirẽ mu kpi nefê éni maha mihe Bõ. Diki: maha mihe çmu Bõ ebi éni kan munu kãmue tã. ²⁹ Móbo nefê woju obu eti éni bõ feti fetêni ei. Lã, bãkã uku çnu kã, lã çtu ñkfu té çdõn-mu eti. ³⁰ Heni-heni muẽ, ewîe luwî, wutu obu éni etei puẽ nehi idi çnu jumaa, bõ míhe bãmucõ mídidemu numu lã ñkfu ein kã ji. Enee dotutrumini lã nikan bãmucõ kã çmu eti. ³¹ Obu çãe kã, fáta éni bõ esẽ kã ekẽ lã akpan çnyõ numu lã: suyõfumu çmu Bõ, enee meli obu feun-ẽ nikan niyêmu. Gbakẽ nyeni eti rani cõ lefe!>>

Difen tîn lã çnu alaene éni woju

15 Jesi sê ege cõ owukan lubuo nakan lã: <<Eme mitê flini difen tîn nawrẽ tasuã ekẽ, enee çmu Bõ tã flini ejikpẽ puẽ ekẽ. ² Ala feun-ẽ dakumu bẽ úrun ewi, Bõ yeceni ei, enee nîdide obuene urun-ẽ ekẽ rirẽ i lã çtu nõrun nókuni mu ji. ³ Diki: emuni owukan lubuo mikan fitini, çtu fõcõn-ni flini difen tîn ala éni nidideni rirẽ iã ekẽ. ⁴ Dakumini lã emẽ frẽ mõnyu nefê lã. Diki: tîn ala feun éni ádakumu mbõne eti úkpu úrun ewi. Çnu baa ñnã, nefê frẽ, alã fádakumini, bõ úkpu filumini woju kãkã ñnya ine.

⁵ Heni-heni muẽ, mitê flini tîn mbõn ekẽ, enee fiteni çmu ala. Kpan feun-ẽ yadakumu bẽ emẽ frẽ mûnyuni

eie, enee yeli woju kpangbalɔ yanyaku ɔnu woju gbein. Alɩ fádákumíniɛ, be bǎ fúkpu fílumíni woju kɔkɔ.

⁶ Gba, kpan feɩn-ɛ bǎ ídakumuɛ, Nyati yalanɩ gbein fíní lǎ nicaní tɩn ala nɩlaní the ɩ be nubukaní lɛɛ elefe ein nuwa nukuní éle nicauní eie eke. ⁷ Alɩ nefɛ eke fi-dakumíni be funyuni emuni owukan lubuoene frɛ fíkân-ní ɔnkue, lɩpe muɛ, butuní woju feɩn-ɛ fuyɔfuníɛ; Nyati yeli yɔtu nefɛ. ⁸ Enee, alɩ fíní woju anamu kpangbalɔ funyakuní gbein lǎ fíní emuni egekpu puene heni tasuɛ, be obuɛ, enee yanyaku ɔmu Bɔɔ munu gbein-ɛ nǎ.

⁹ Dɩki: muɔɔfu nefɛ fíní lǎ Bɔɔ te yɔfumue eke; dakumíni tuní ɔmu ɔyɔfue yíku nefɛ. ¹⁰ Alɩ funyuni ɔmu owukan lubuoene fíkân-ní ɔnku fíní lǎ munyu ɔmu Bɔ éniɛene mikan ɔnku be ɔnu ɔyɔfue yikumue ekee, nefɛ frɛ ɔmu ɔyɔfue yeyiku nefɛ lɔ lɛ. ¹¹ Mákán owu obuene méyɛ nefɛ amekɛ lǎ emuni rire-mukpie ese nefɛ ɔtu fɔnɔnɩ rire-mukpi mu ɔkɔ feɩn.

¹² Gba, auleɛ mɔtu nefɛɛ, enee ɩ mine éni bǎ fɔyɔfuní fíní lǎ muɔɔfu nefɛɛ eke. ¹³ Dɩki, woju éni iyê lǎ: kpan kǎ yɔfɩ anuan-ene tuun sêɩ ɩɛ, enee ɩ uoue nuhu nenɩni numu ɔɔ. ¹⁴ Nefɛ, alɩ fíní ei fíní lǎ mikan miye nefɛ ekee, be fíní amuan-ene heni tasu.

¹⁵ Emɛ lɛɛ nɔfu ein-ɛ, étêmu fíní etei pu lɛɛ ɔnu ɔsu puene eke ji. ɔsu pu feɩn-ɛ nɔɔ, ɔnu etei puɛ ɩla enɩni woju feɩn gbein iyemíni. Dɩki: nefɛ lɛɛ ɔmu ein, rétê kpan lɛɛ anuan-ene, enee wojuene feɩn-ɛ ɔmu Bɔɔ yemue, mɔcu miyíye nefɛ lɛ. ¹⁶ Dɩni an lǎ: élimu nefɛɛ fɔcúmíni bemu; emɛ nana ɩ obuɛ mide nefɛ lǎ fâ félní woju anamu-anamu fányakuní emuni munu lɔkue gbein ɔnu woju ɔdɔn tuun godoo. ɔnu mu ɩpɛɛ, woju feɩn-ɛ fɔcuní emuni íné fubutuní Bɔɔ, nɩli nutu nefɛ.

¹⁷ Dɩki: obuɛ mobutu nefɛɛ, enee ɩ mine éni bǎ fɔyɔfuní.

¹⁸ Alɩ wutu etɩ ébi akpan nefɛ nefɛɛ, be woju nɩ-dasr+an nefɛ munu mu. Kuan-ní lǎ: ɔwɔ nifemíni kraa be nefɛ frɛ nefeni nefɛ. ¹⁹ ɩ fíní funɔnɩ nenɛ ege ekee, be ntu nɔyɔfuní nefɛ ambe ɩpɛɛ fulnɩ nenɩni puene. Enee gba, éni méde nefɛ mányaku ei nɔnu agbra te be félimíni nenɩni pueneɛ, obu remu nefeni nefɛɛ nǎ.

²⁰ Owukan lubuoɛ ɔwɔ mikan miye nefɛ lǎ: ɔsu pu ákân-mu munu ɔkɔ ɔnu etei puɛ, nudɔn nefɛ íne mu. Dɩki: alɩ nélumíni ɔru-ɔruɛ, be nefɛ frɛ, nɩlní nefɛ lɛ. Alɩ nɔnyúmíni ɔmu owukan lubuoɛ nákan-míni ɔnkue, be bǎ núnymíni nefɩni frɛ níkan-míni ɔnku lɛ. ²¹ Obu feɩn-ɛ, emuni íne etɩ ɩ obuɛ nɩlní nefɛ ambe nédimíni Nyati ebi éni tɔpumue an. ²² Dɩki: ɩ fíní míému médé woju aka mókú nenɛ ekee, be nɔnu un-eneɛ nɩlníɛ ɔnɔ nenɛ watige. Enee gba, éni méli lɔ nédiní nu remue, nákan-míni woju ɔmuja kɔkɔ ji. ²³ Dɩki: alɩ kpan kǎ efe-mue, be ɔmu Bɔɔ frɛ ɩ obuɛ nife. ²⁴ ɩ fíní méli woju obuene ebi éni nɔnu kpan lefe kɔkɔ yǎkpu yǎlɛ nédimíni nu ekee, be nɔnu un-ene ɔnɔ nenɛ watige. Enee gba, méli nédiní nu; obu ɛɛ ɔtu nefemíni, enee

néfení ɔmu Bɔ frɛ. ²⁵ Dɩki: éfe obuɛ nifení erɛɛ, ɔtu owue nimimení nɔ Aule kpenkreɛ nukpuní egeɛ mu tɛɛ ese etɩ. Enee ɩ lǎ kan: Méli woju un kɔkɔ, enee obu ɛɛ néfemíni.

²⁶ Dɩni an lǎ: ɔnu mɔtu Ábuka puɛ yɔnu Bɔɔ rire te yehi yɔnu nɔfu ein-ɛ, nɩhi emuni íne etɩ dalufue nuku nefɛ. Heni-heni muɛ, ene ɩ obuɛ nɔnu Bɔ ebi rire te nihi be nɔtu fidnɩ woju nawreɛ aan nǎ. ²⁷ Gba, éni bubo mu te neeme funɔnɩ lɛɛ ɔmu ein-ɛ, be nefɛ frɛ fɩhní ɔmu íne etɩ dalufue fukuní akpan lɛ.>>

16 Jesi nɔ etɩ, enee nakan lǎ: <<Mákán owu obuene feɩn méyɛ nefɛ fétini amekɛ lǎ woju kɔkɔ údu nefɛ ine mu únyokumu. ² Níbení nefɛ eyia-ɔene te. Dɩki: nu nehi éni akpan yowo nefɛ yobu lǎ Nyati éni té etɩ woju ɩ obuɛ nelnɩ. ³ ɔkɔ tu be nɩlní owu obuene feɩn-ɛ, enee ɩ fíní: nédimíni Bɔ ebi an, eseji emɛ frɛ nédimíni an lɛ. ⁴ Mákán owu obuene méyêmu nefɛ bubo mu te ambe ɩpɛɛ muɛ, hɔnɔ munɔ nɔfu ein. Enee gbake, éni míla nefɛ ɩ míhaa, makan niyê nefɛ fiti fitêni ei amekɛ kɔɔ ɔnu nu ukue, lǎ fákuan-ní lǎ ɔwɔ mubo nefɛ etɩ.>>

Bubo Wɛɩn éni jumaa yedie éni woju

⁵ <<Heni-heni muɛ, mehi míla nefɛ ɩ míha mihe Kpan ebi éni tɔpumue, enee nɔfu mu kɔkɔ úbutumu ɔɔ ma-haa frɛ. ⁶ Medɩki sun be obuɛ mikaan ɔtu lufan oku nefɛ rire. ⁷ Enee dɩki: makan nawreɛ miyê nefɛ lǎ: ɩ nefɩni mbuafue éni bǎ ma. Alɩ mámúɛ, be Ábuka puɛ bǎ íhîmu nɔfu mu; alɩ míhaa, enee mɔtuni nihi.

⁸ Gba, ɔnu Ábuka puɛ yehie, nɔtu kpan yɔnyû enɩni unli muɛ nɔɔ lɛɛ emuni seseɛ míhi lɛɛ élie Nyati yeli yeyê unli puene feɩn-ɛ éni woju numu. ⁹ Eɛ, nɔtu kpan yɔnyû numu lǎ: tée nɔcú nétêmu etɩ remue, nɩli unli pu. ¹⁰ Eseji nɔtuni nunyû numu lǎ: emuni aauɛ maha Bɔɔ rire te be bǎ fidmíni nu jie, neyê lǎ: míli sese pu, enee mɔtu ɔmu puene feɩn frɛ yeli sese puene lɛ. ¹¹ ɔnu ba nɔkɔ, nɔtuni nunyû numu lǎ: fíní lǎ Nyati ɔwɔ bua wutuɛ éni etei puɛ mu be yeli yeyêniɛ, nɩli niyê unli puene feɩn lɔ eke lɛ.

¹² Míkân owu kpangbalɔ ji éni bǎ makan meyê nefɛ, enee gba, éni nɔbu mu yobu nefɛ bɔ etɛ, nudɔn kɔ.

¹³ ɔnu Bubo ebi éni iyê kpan woju nawreɛ yehie, nɔtu fidnɩ woju nawreɛ an tuun yokufu. Enɩni owu feɩn-ɛ nɩkaan, élimu nɔkɔ enɩni íne mu te éni woju bemu; obuɛ nítie ɛɛ, enee nɔcu nɩkan niyê nefɛ. ɔnu mu ɩpɛɛ, nɩfitu nefɛ wojueneɛ nɔ anti nehie. ¹⁴ Heni-heni muɛ, nɔcu emuni woju feɩn nɩkan niyê nefɛ nunyaku emuni munu lɔkue gbein. ¹⁵ Dɩki: ɔmu Bɔ éni owuene feɩn ɩ emuni lɛ. Obu remu míni emuni rire woju feɩn ɩ obuɛ Bubo yɔcu yakan yeyê nefɛɛ nǎ. ¹⁶ Dɩki: ewíe luwɩ bǎ fidmíni nu, enee yɔdɔn kɔɔ ɩl be físení ege fidmíni nu.>>

Rire muε yɔnyuku yekpi egekpu puεneε ́nι woju

¹⁷ Owu obuε Jesi nakaan, ενεε ɔnu egekpu puεne tukɔ nakan nene bibi mu l̄: <<ɔfɔnɩ lɩ obuε nakan l̄: ewiε luwɩ b̄ r̄idim̄nɩ nu, be yɔd̄n bɔɔ ulɩ be r̄is̄ε ege rudɩnɩ nuε e? Eseji B̄ εbi ́nι tεε n̄n̄ n̄haa, ɔnu nuwan? ¹⁸ O be waa luwɩ ́nι wojuε nakaan, ɔnu nuwan? R̄onyumu numu kɔɔkɔ!>>

¹⁹ Jesi lɔɩ nu ́nι nehi nɔcun̄i woju obu nubutun̄iε, ενεε nakan niȳε nene l̄: <<Obuε m̄kan l̄: ewiε luwɩ b̄ f̄idim̄n̄ɩ nu be yɔd̄n bɔɔ ulɩ be fis̄en̄i ege f̄idim̄nɩ nuε ́nι nuwan f̄ɔjujuni e? ²⁰ Makan miȳε nefε nawre tasu l̄: ewiε luwɩ f̄ɔtun̄i mutɩ rire yayr̄a nefε ɩ, ενεε akpan-εne feɩn-ε ́l̄ɩ ɔmu puεneε eke, rire mu yekpi. Heni-heni muε, awrabo yowo nefε bɔɔ ulɩ, ενεε nɔfu awraboe yɔnyuku yeɩ rire-mukpi. ²¹ Nɔfɔbɔ kpran̄i: alɩ luwu mbɔnɩ wɩruɔ nu okuε, luwu ikeni nidi gbre bɔɔ nuruɔ wɩε, be n̄ɔɔɔ gbre feɩn-ε nidie t̄ε rire mu nekpini ́nι n̄ɔruɔ kpaan remu. ²² Nefε frε ɔnu ba nɔɔ, nu obu muε, lufan oku nefε rire; gba, bɔɔ mis̄ε ege mub̄an mu nɔfu εɩn-ε, ενεε yɔtu f̄ɔnɔn̄i rire-mukpi mu. Nefɩnɩ rire-mukpi akpasua obuε, kpan kɔɔkɔ b̄ ́kpu ́terumu. ²³ Lɩpe muε, b̄ f̄ubutum̄nɩ m̄ide woju kɔɔkɔ aka m̄uku nefε. Makan miȳε nefε nawre tasu l̄: lɩpe muε, woju-woju feɩn ́nι f̄ɔcun̄i ɔmu ́nιε fubutun̄i B̄ɔ, n̄lɩ nutu nefε. ²⁴ Dɩkɩ: tuun bɔɔ be ie oku lɔɔ, fɩɔcum̄nɩ ɔmu ́nιε fiobutum̄nɩ B̄ɔ woju kɔɔkɔ. Gbake, butun̄i woju feɩn, n̄lɩ nutu nefε l̄ε nɔfu rire-mukpie ɔru lɔku tasu.

²⁵ Nɩɔbu mu ́nι owuεneε makan miȳε nefεε et̄ε f̄l̄n̄i nyandra mu owu eke. ενεε nu nehi ́nι b̄ m̄lɩ lɔɔ ji, nana m̄ififin ɔmu B̄ɔ ́nι rire wojuεne feɩn ei muku nefε. ²⁶ Lɩpe muε, f̄ɔcun̄i εmɩnɩ ́nιεε fubutun̄i B̄ɔ woju kɔɔkɔ feɩn, ενεε n̄lɩ nutu nefε; b̄ ́butumu ́nι b̄ mabuka nefε lubuo etɩ frε bɔɔkɔ. ²⁷ Dɩkɩ: ́yɔɔfue fuyɔfum̄nɩ be fubun̄i nawre l̄: B̄ɔ rire tε lɩ obuε munɔ miε, ενεε tu be nuɔɔɔ nefεε n̄. ²⁸ εε, B̄ɔ rire tε munɔ, ενεε mi wutu etɩ ́bi. Gba, mehi m̄nya ɩ ́bi mis̄ε ege m̄ha B̄ɔ ́nι tε.>>

²⁹ Jesi ɩla numuti eiε, ενεε ɔnu egekpu puεneε ja cu nakan l̄: <<lɩun, gbake f̄ef̄n woju ei weɩnɩ, ́t̄εmu nyandra mu ji! ³⁰ Gba, r̄nȳ numu l̄: fɩdɩ woju-wojuεne feɩn an tuun fɩdɩ kpan ́nι wojuε nɔ nuhun nehi ubutufu frε bɔɔkɔ an. ́nι nɔ lɔɔ, robu nawre l̄: B̄ɔ ́nι rire tε funɔ fi heni tasu.>> ³¹ Nɩkan-n̄i lɔɔ, ενεε Jesi n̄n̄: <<Gba, fobun̄i nawre? ³² Dɩkɩ: nu nehi, ɔw̄ oku frε bɔɔkɔ ́nι fiye fuc̄en̄-n̄i ei nɔfu mu nɔnɔ-nɔnɔ feɩn yaha εnɩnɩ be m̄iw̄iε ɔmu lεfe. Tasu muε, b̄ m̄itemu ɔmu lεfe; ɔmu B̄ɔ n̄ lεε ɔmu εɩn. ³³ M̄akan owu obuεneε m̄ȳε nefε lɔɔ amεke l̄ε nɔfu t̄ε d̄d̄n-mu etɩ ɔtu f̄nɔn̄i teyɔ mu. Wutu etɩ ́biε, gbre n̄ ́nι yɔtu woju yɔɔ nefε rire mu tuun yes̄εn ɩ. ενεε, alɩ nese lɔɔ frε bɔɔkɔ, be nyun̄i t̄ε i ce. Dɩkɩ: m̄ɔkɔpu wutuε.>>

Jesi nɔgugɔ Nyatɩ utu ɔnu egekpu puεne

17 Jesi ɩla numuti eiε, ενεε nyepu munu etɩ nakpr̄a etnɩ ɩkan l̄: <<B̄, gbake nuε oku. Nyaku ɔfu Wɩε munu gbein l̄ε ene frε n̄anyakufu munu gbein lε. ² Dɩkɩ: f̄ɔtunɩ n̄ak+an bɔmucɔ akpan-akpan feɩn etɩ, ενεε ɔnu mu lɩpe n̄ɔtu nkuan ́bi ́nι ́k̄an-mu owuε elɩ akpan-εne feɩn-ε fide futun̄iε ́nι. ³ Kpan feɩn ́bi ́nι nkuan obu lɩ εnɩn̄iε, nɩdɩ an l̄ εfe ce ενεε fɩlɩ Nyatɩ nawre tasuε, be eseji nɩdɩ Jesi Kris ́bi ́nι futɔpuε an frεε. ⁴ Dɩkɩ: m̄edi juma ́bi ́nι futumu ́nι b̄ mie medie tuun m̄okufu m̄anyaku ɔfu munu lɔkuε gbein wutu etɩ ́bi. ⁵ B̄, ́nι gbake mehi ɔfu rire tεε, be nyakumu munu gbein lε. εε, tu munu lɔku ́bi ́nι ɔw̄ m̄kan kraa be fɩlɩ ɔbɔ-ɔbɔ feɩn-ε s̄ε ege l̄ εmɩnɩ.

⁶ Dɩkɩ: m̄anyakufu munu gbein m̄ȳε akpan-εneε fide fɩnyaku ei akpan amb̄iεne feɩn agbra fukumu ɔnkuε. Tasu muε, nɩl̄n̄i εfɩnɩ puεneε, ενεε fide nene futumu be nunyun̄i εfɩnɩ owukan lubuoε nɩkan-n̄i ɔnku. ⁷ Gbake n̄nȳn̄i numu l̄: woju feɩn ́bi ́nι nɔmu ɔnkuε, εfe lɩ obuε futumu. ⁸ Heni-heni muε, owuεneε feɩn-ε fɩkan fiyemue, m̄akan m̄ȳε nene lε, ενεε n̄nȳ n̄ak+an-n̄i ɔnku. ɔnu mu lɩpeε, n̄nȳn̄i numu l̄: ɔfu rire tε tasu munɔ mi, ενεε n̄obun̄i nawre frε l̄ εfe lɩ obuε futɔpumu. ⁹ ́nι nɔ lɔɔ, mɔgugɔɔfu mutɩ nene. ́l̄ɩmu akpan feɩn m̄ɔgugɔɔfu mutɩ bemu; obuεneε ceε fide futumuε mɔgugɔɔfu mutɩ ambe nɩl̄n̄i εfɩnɩ puεneε. ¹⁰ Heni-heni muε, obu feɩn-ε lɩ εmɩn̄iε, tasu muε, l̄ εfɩnɩ, εfɩn̄iεneε frε l̄ εmɩnɩ. ενεε ɔmu pu obuεneε mu lɩ obuε fɩse fɩnyaku εmɩnɩ munuε gbein. ¹¹ Dɩkɩ: ewiε luwɩ, m̄nya ɩ wutuε etɩ mihi mihefu tε, ενεε nene eke n̄d̄n-n̄i ́bi. ́nι nɔ lɔɔ, be εfe B̄ ́bi ́nι woju un kɔɔkɔ ́n̄ɔɔfu muε, cu εfɩnɩ ́nιεε futumuε etɩ nyu nene ɩ. lɔɔ, l̄ n̄l̄n̄i kpan nɔnɔ f̄l̄n̄i l̄ εfe lεε ɔmu εɩn rɩlɩ kpan nɔnɔ eke.

¹² Bɔnɩ munɔ lεε nɔnu εɩn-ε, m̄ɔcu ́nιεε futumuε etɩ m̄nȳu nene ɩ tuun ie oku lɔɔ. εε, m̄nȳu nene ɩ, ενεε n̄okum̄n̄i kpe, alɩ ́l̄ɩmu nɔnɔ mu nɔnɔ ́bi ́nι εnɩn̄i ́nιε etɩ ɔw̄ nimime nɩlan̄i ei l̄: yeɩ kpeε ceε pi kpe.

¹³ Gbake, mehi mihefu tε, ενεε, ́nι nɔnɔ munɔ wutu etɩ ́biε, makan owu obuεneε feɩn miȳε nene l̄ εmɩnɩ rire-mukpie eyiku nene. ¹⁴ Dɩkɩ: owuεneε feɩn-ε fɩkan fiyemue, m̄akan m̄ȳε nene. ενεε, ́nι gbake n̄l̄m̄n̄i wutu etɩ ́bi ́nι akpan f̄l̄n̄i l̄ εme ɔmɔbɔ frε m̄l̄l̄ wutu etɩ ́bi ́nι kpan ekeε, ɔtu nefen̄i nene. ¹⁵ Alɩ makan lɔɔ, be ́l̄ɩmu ́nι m̄l̄n̄i nyu nene nyaku ei wutu etɩ ́bi bemu; ́gugɔ mɔgugɔɔfu ́nι b̄ f̄nȳu nene ɩ l̄ n̄ɩp̄m̄n̄i Angɩn̄i ́nι woju mu. ¹⁶ Heni-heni muε, n̄l̄m̄n̄i wutu etɩ ́bi ́nι akpan f̄l̄n̄i l̄ εme ɔmɔbɔ frε m̄l̄l̄ wutu etɩ ́bi ́nι kpaan eke. ¹⁷ Tu n̄d̄n̄i woju nawreε an n̄l̄n̄i εfɩnɩ puεneε tasu. εfɩnɩ owukan lubuoε ενεε lɩ woju nawreε. ¹⁸ Dɩkɩ: f̄l̄n̄i l̄ futɔpumu mi wutu etɩ ́biε ekeε, εme frε mɔɔpu nene nɩsen̄i wutu etɩ ́bi ́nι ɔ-ɔ feɩn lε.

¹⁹ Neninlú íne etíe, eme ɔmɔɔɔ ɔmɔɔɔ ɔmu ríre neeme mufoɔ ɩ mutufu ameké lě woju nawrɛe oku nene ɩ ríre mu nene frɛ nɔ́fɔɔnɩ ríre ɩ nɔ́tufɩnɩ lɛ.

²⁰ Ɔgugɔ obue mɔgugɔɔ, ɛ́lɩmu nɔnu lɛfɛ nɔnu remu bɛmu; akpan-ene feɩn frɛe nɔ́boní emunɩ amanɩe nukuní be ɔɔɔ tɛ yetɛmu etíe remu mɔgugɔ. ²¹ Tu nene feɩn nɩ́lɩnɩ kpan nɔɔ kukukɔɔ. Ɛɛ, fɩnɩ lɩ ɛfe Bɔɔ funɔmu mu be eme frɛ munɔɔ mu rɩlɩ nɔɔ kukukɔɔ ekeɛ, nene frɛ, tu núnɔnɩ ɔru mu lɛ. Lɔɔ, lě ɔtu akpan feɩn ɔnyɔ́ numu lɩ: ɛfe ɩ obue futɔpumu. ²² Dɩkɩ: munu ɩkue futumue, eme frɛ mɔ́tu nene lɛ. Lɔɔ, lě nɛ́lunɩ nɔɔ fɩnɩ lɩ eme lɛɛ ɔfu eɩn rɩlɩ nɔɔ eke. ²³ Ɛɛ, munɔ nɔnu mu, enee ɛfe frɛ funɔ ɔmu mu lɛ. Nene frɛ, tu nɩ́lɩnɩ kpan nɔɔ tasulɔ. Lɩpe mu lě akpan feɩn ɔnyɔ́ numu lɩ: ɛfe ɩ obue futɔpumu, enee fuyɔɔɔ ɔfu puene fɩnɩ lɩ fuyɔɔfumuɛ eke.

²⁴ Bɔ, muɔɔɔ ɛ́nɩ bɔ́ ɔtu akpan-eneɛ fide futumue ɔdɔn lɛɛ ɔmu eɩn ɔ́ muɔɔ tɛ lě nɛ́dunɩ emunɩ munu ɩkue nu. Dɩkɩ: ɔ́ɔɔfue fuyɔɔfumu bɔnu ɔnu fɩɛlɩ entɩ lɛɛ wutuɛ tɛ neemeɛ, enee tu be futumu munu ɩku obu. ²⁵ Heni, ɛfe ebi ɛ́nɩ fɩlɩ Bɔ́ sese puɛ, kpan ɛ́dɩfu an wutu etɩ ɛ́bɩ. Ɛme eke, mɩdɩfu an, enee nene frɛ nɔ́nyɔ́nɩ numu lɩ: ɛfe ɩ obue futɔpumu. ²⁶ Heni-heni mu mányakufu munu gbein méyɛ́ nene, enee mɔ́nɔ́ etɩ jɩ mɩlɩ ɔɔ eke ameké lě ɛfɩnɩ ɔ́ɔɔfue fuyɔɔfumuɛ eyiku nene lɛ. Lɩpe mu lě eme frɛ mɔ́nɔ nɔnu mu nuca feɩn.>>

Jesi ɛ́nɩ ɔ́nyu woju

18 Jesi ugugɔ Nyatɩ bɔɔ ukufue, enee de ɔnu egekpu puene be nitení Sedrɔn nsogbroe nukuni ege tɛ. Lɩpe muɛ, enee nigberuní ejikpe nɔɔ ɛ́nɩ nɔ tɛ tɛ. ² Kpe obue, Judas ebi ɛ́nɩ napanɩ ɩhɛ dɩ an ambe nu dɔunɩ muɛ, Jesi than nene tɛ. ³ Heni-heni muɛ, nide sruda lɛɛ ɔ́sɩsan pu ebɩeneɛ tɛyɩlɩ pu ɔɔkueene lɛɛ Farɩsɩen-ene ɔ́puɛ nuku gen etɩ, enee nɩ nunyaní lɩpe. Ieue nehiníe, jabaru, kaniɛ, akrabu lɛɛ wrukpo nɔ́ nene ɔ́nku. ⁴ Ɛ́nɩ ɔ́wɔ́ Jesi dɩ wojue yehenie an feɩn tɛ ɩ remue, niti nubɔɔɔ, enee nobutu nene lɩ: <<Ɛbɩ́ fɔ́juɔunɩ?>> ⁵ Enee nubuanɩ mu lɩ: <<Nasarɛt wɩ Jesiɛ!>> Be nɩnɩ: <<Ɛme!>> Akpan-eneɛ ɩɛ, Judas ebi ɛ́nɩ napanɩ ɩhɛ frɛ nɔ́ nɔnu agbra lɛ. ⁶ Lɩ Jesi kan lɩ: enee, enee ɩ́ nene feɩn nunukuní be, nɔnu ege aau muɛ, nukuní wutu. ⁷ Jesi ɩja ucue, enee butu nene jɩ lɩ: <<Ɛbɩ́ fɔ́juɔunɩ e?>> Enee nubuanɩ mu lɩ: <<Nasarɛt wɩ Jesiɛ!>> ⁸ Lɩpe muɛ, nɩja nucu, enee nɩnɩ: <<Ɔwɔ́ mɩkan miyê nefɛ lɩ: emɛ. Enee, ɛ́nɩ ɩ eme ɔ́ɛ fɔ́juɔumɩnɩ, be lanɩ akpan-eneɛ nɔ ɔmu eɩn-ɛ ɩ á.>> ⁹ Obue Jesi kaan ɔtu owue ɔ́wɔ́ nɩkan lɩ: akpan-ene feɩn-ɛ ɔnu Bɔɔ de tunɩ, nálá nɔnu mu kɔkɔ kpeɛ, ɛse etɩ.

¹⁰ Simɔn Pɩɛr ɩdɩ owue nehie nuɛ, enee ja ɔnu akrabuɛ nɔ duo muɛ ɔu be an tɛyɩlɩ pu ɩkue ɛ́nɩ ɔ́su puɛ ɔ́nɩ kɩsɩɔɔ rɩtɩ ei. Ɔ́su pu obue, nɩranɩ Malkus. ¹¹ Jesi ɩdɩ nu ɩkɔ, enee ɔ́nu Pɩɛr kan lɩ: <<Sepu ɔ́fu akrabuɛ ɔ ɔnu

duoɛ mu! O be mɩnɩ: gbre ebi ɛ́nɩ Bɔɔ tite temu eie, midedi naa e?>> ¹² Lɩpe muɛ, enee srudaaene lɛɛ nɔnu etei puɛ lɛɛ akpan elefe ambɩene feɩn-ɛ Juf ebɩene ɔ́puɛ eɩn nyunɩ be menɩ mba.

Jesi ɛ́nɩ tɛyɩlɩ pu ɩkue ɛ́nɩ tɛɛ nɩhan-níe ɛ́nɩ woju

¹³ Ɔnu egee, nucuní Jesi n+anɩ Hanɩ ɛ́nɩ ɩ Kaif ɔnu misiaa ɛ́nɩ tɛ pepɩnɩ. Lu ebi deiin-ɛ, be Kaif ɩ obue ɩ tɛyɩlɩ puene feɩn ɛ́nɩ ine-etɩ pu. ¹⁴ Enɛ baa ɩ obue nuɛ see, nɩkan niye Juf ebɩene lɩ: aframa já nu ɛ́nɩ bɔ́ kpan nɔɔ kukukɔɔ ɔe uo Israel puene neeme ɛ́nɩ numu ɔ́ɔ nɔ́.

Bubo mu ɛ́nɩ numue Pɩɛr gbɩe ɛ́nɩ woju

¹⁵ Ɔnu nucuní Jesi nahaníe, Simɔn Pɩɛr lɛɛ Jesi egekpu pu lefe nɔɔ kɔ́ eɩn kɩ́nɩ naha lɛ. Egekpu pu obue, tɛyɩlɩ pu ɔɔkueene ɛ́nɩ ine-etɩ puɛ dɩnɩ an. Obu remue, ɔnu nɩnya tɛyɩlɩ pu obu ɛ́nɩ gbɔmu tɛɛ, ene frɛ nuhɔ lukpomu tɛ lɛɛ Jesi eɩn lɛ. ¹⁶ Lɩpe muɛ, enee Pɩɛr eke sru ɔ́n gbɔmuge. Egekpu pu ebi ɛ́nɩ tɛyɩlɩ puɛ dɩ aan ɩdɩ nu ɩkɔ, enee se ege nya gbein kan owu ye yie ɩsɩsan gbɔmuɛ be tu Pɩɛr hɔ lukpomu tɛ lɛ. ¹⁷ Nuhɔ tɛ yie ɩdɩnɩ nuɛ, enee nobutunɩ lɩ: <<Ɛfe obue, ɩn fulɩ kpan obue nisɩnɩ ɛ́bɩe ɛ́nɩ egekpu pu lɛ?>> Enee Pɩɛr kɔɔru ei lɩ: <<Ún'ún, mélɩ ɔnu egekpu pu!>> ¹⁸ Lɩpe muɛ, be tɛyɩlɩ pu ɩkue ɛ́nɩ ɔ́su puene lɛɛ ɔ́sɩsan puene opo lɛ ereru nɔgbɔ́n ambe lufan ɩe tuun ɛsɛn ɩ, enee Pɩɛr frɛ a he nene nɔgbɔ́n lɛɛ lɛ.

Owue Tɛyɩlɩ pu ɩkue bubutu Jesiɛ ɛ́nɩ woju

¹⁹ Tɛyɩlɩ puene ɛ́nɩ ine-etɩ pu ɩkue já owukan lubuo ɔ́, enee nobubutu Jesi owu lě edɩ akpan-eneɛ ɩ eɩnɩ egekpu puene lɛɛ woju tasue neyiyee an. ²⁰ Jesi ɩja ucue, enee nakan lɩ: <<Ɔɔɔɔ fɩdɩ an lɩ: emunɩ wojue miyiyee, akpan feɩn anti ɩ obue miyiyee. Tasu muɛ, tɛyɩlɩ-ɔɔ tɛ lɛɛ ɔ-ɔ feɩn-ɛ Juf-ene ɩsɩ iyíaa, enee miyiyee woju; ɛ́lɩmu hehe mu bɛmu. ²¹ Be gba, emɩ be fobutu-mu owu obu ɩkɔ? Dɩkɩ: akpan ebɩeneɛ nɔ ɔmu wo-juyiyee nuwan ti obue mɩkaan ɩ obue bɔ́ fobutu. Nɩdunɩ feɩn an!>> ²² Lɩ Jesi kan ɩkɔ, enee ɔ́sɩsan pu nɔɔ ɛ́nɩ nɔnu ríre lɩpeɛ lanɩ munutamun nakan iyɛnɩ lɩ: <<Tɛyɩlɩ pu ɩkue ɩ obue fakan obu futu?>> ²³ Enee Jesi nɩnɩ: <<Owu obue mɩkaan, yemu ngasi wojue nɔ muɛ! Gba, alɩ ɔnu ɔɔ mɩkaan, be emɩ remu filamu munu-tamu?>> ²⁴ Hanɩ unyu ɩdɩkɩɛ, enee tu nucuní Jesi nɩhan-ní Kaif. Lɩpe muɛ, be ngbraka ebi ɛ́nɩ nukuníe, hɔnɩ unɔnɩ bɔ́.

Numue Pɩɛr nu etɩ gbɩe ɛ́nɩ woju

²⁵ Ɔnu woju obu nesee, be Simɔn Pɩɛr eke hɔnɩ ugbɔ́n lɛ tɛ ɔe. Ɔnu mu lɩpeɛ, enee kpan kɔ́ butunɩ lɩ: <<Ɛfe frɛ, ɩn fulɩ kpan obue nunyuníe ɛ́nɩ egekpu pu nɔɔ lɛ?>> Enee Pɩɛr kɔɔru ei lɩ: <<Kakaa, mélɩ ɔnu egekpu pu!>>

²⁶ Lɔpɛ muɛ, ɛnɛɛ tɛyɪɪ pu ɪkɔvɛ ɛni ʒsu pu nɔɔ frɛ ja cu nakan lɔ: <<Dɪkɪ: midɪfu nu lɛɛ ɔnu ɛɪn ɛjikpɛɛ mu tɛ.>> ʒsu pu obuɛ, nɪl nɔɔ ɛbi ɛni Pɪɛr pɔ rɪtɪ ɛiɛ ɛni busu mu kpan. ²⁷ Lɔpɛ frɛɛ, Pɪɛr kpɔru ɛi ji, ɛnɛɛ ngbo ɛtɪ lɔpɛɛ, karu bu.

Éjijie Pilat jiji Jesi kue ɛni woju

²⁸ Juf-ɛnɛ lhan Jesi Kaif ɛni tɛ bɔɔ nu ɪca njomu tutuɛ, ɛnɛɛ nununɪ ɛtɪ nɪhan-nɪ Pilat ɛni owutite ɔɔ tɛ. Gba, nunyu nɪdɪkɪnɪ ɛni alɪ nuhɔnɪ tɛ bɛ yɔtu nɪtɛnɪ rukɔɔ puɛnɛ Auleɛ antɪ bɔ nɔkpu nɪhɪmɪnɪ Pak mbɔɔ, ɛnɛɛ nɔhɔmɪnɪ tɛ. ²⁹ ɛni nɔ ɪkɔ, Pilat ɔɔɔɔ nyá gbein lɔpɛ hɛ nɛnɛ, ɛnɛɛ nobutu nɛnɛ lɔ: <<ɛmɪ woju kpan obu ɪ bɛ fisinɪ ɛbi ɛ?>> ³⁰ ɛnɛɛ nɪkan-nɪ lɔ: <<Lɪ flɪnɪ ɛlɪmu woju un nɛlɪ ɛkɛɛ, bɛ rɔcɔmɪnɪ rɛsɪfu.>> ³¹ Pilat ɪja ucuvɛ, ɛnɛɛ nɪnɪ: <<Cunɪ anɪ lɛ ɔɔɔɔ fɔcunɪ nɔɔɔ auleɛɛɛɛ ɛtɪ fɛjɪ-jɪnɪ fɔkunɪ!>> Lɔpɛ muɛ, nukpɔrunɪ ɛi nakan-nɪ lɔ: <<ɛrɛ rákân-mu bɔmɔcɔ ɛni bɔ rɔnyu kpan rowo.>> ³² Owu obuɛ sɛɛ ɔtu Jesi ɛni owuɛ kan la ɪ ɛnɪnɪ lɔ nɪtɛ nuwonɪɛ ɛtɪɛ ɛsɛ ɛtɪ.

³³ Pilat isɛ ege uhɔ lugban tɛɛ, ɛnɛɛ ra Jesi bɛ nobutu-nɪ lɔ: <<ɛfɛ Juf-ɛnɛ ɛni gbrenɔbi heni naa?>> ³⁴ ɛnɛɛ Jesi frɛ nobutuni ɪɛ lɔ: <<Obuɛ fɪkaan, ɛfɛ ɔɔɔɔ fidɪ nu fɪkan; naa kpan lefe kan fiti ɛ?>> ³⁵ ɛnɛɛ Pilat nɪnɪ: <<O bɛ ɛmɛ obuɛ ɛkɛ, Juf wɪ mlɪ? Dɪkɪ: ɔɔɔ pu Juf-ɛnɛ lɛɛ nɔɔɔ tɛyɪɪ puɛnɛ ɛni ɔɔɔɔɛɛɛ ɪ obuɛ ɔɔɔ simu! Gba, kan woju tasuɛ filɛ mɪtɪ!>> ³⁶ Nɪkan ɪkɔ, ɛnɛɛ Jesi nɪnɪ: <<ɛmɪnɪ ɛtɛi ɔɔ, ɛlɪmu wutu ɛtɪ ɛbi ʒnɔ. Lɪ flɪnɪ ɪ ɛbi nɔɔ ɛkɛɛ, bɛ ntu ɔmɔ ʒsu puɛnɛ uɔn ɔtumɔ lɛ mɪpɪ Juf-ɛnɛ ɔnku.>> ³⁷ Pilat iti obuɛ, ɛnɛɛ nɪnɪ: <<ɛfɛ obuɛ, njɛ gbrenɔbi?>> ɛnɛɛ Jesi nɪnɪ: <<ɛnɛɛ fɪkaan, mlɪ gbrenɔbi. Gba, alɪ nɔruɔmɪnɪ mie wutu ɛtɪ ɛbɪɛ, bɛ woju nawrɛɛ ɪ obuɛ mi manyaku gbein. Kpan fɛɪn ɛni nɛnɪ ɛi woju nawrɛɛ ɛtɪɛ ɛkɛ, ɛnɛ nitimu owukan lubuo.>> ³⁸ Nɪkan ɪkɔ, ɛnɛɛ Pilat nɪnɪ: <<Gbɔfɪ, ɛmɪ nɪranɪ woju nawrɛ?>> Nɪkan ɪkɔ, ɛnɛɛ nɪsɛ ege nunya gbein nihe Juf-ɛnɛɛ bɛ nakan niyɛ nɛnɛ lɔ: <<Kpan obuɛ, ɛmɛ ɛkɛ midɪ woju un-ɛ nɪl ɛni bɔ ɛfini lu uouɛ nu. ³⁹ Gba, ɛni nɔɔɔ Pak fet fɛɪn mu fubutunɪ muwɔ sibikan mu pu nɔɔ mɪla ɪɛ, bɛ mɪnɪ: muwɔ Juf-ɛnɛ ɛni gbrenɔbi obu mɪlɔ ɪ ɛ?>> ⁴⁰ Nɪkan ɪkɔ, ɛnɛɛ nɛnɛ fɛɪn nɛɔɔɔ nɪkan-nɪ lɔ: <<Ún'ún, dalamɪnɪ ɛi! La Barabas ɛi!>> Barabas obuɛ nodunɪ ɪnɛɛ, nɪl akolo pu.

19 Pilat ɪdɪ wɔjuɛ nɛsɛɛ nuɛ, ɛnɛɛ tu nucunɪ Jesi nanɪ lɛ nɔjunɪ ngbre mu. ² Sruɔɔaɛnɛ ucunɪ lhaa, ɛnɛɛ de ba dodu-dodu kɔ buban flɪnɪ abutre ɛkɛ ɔɔn-nɪ. ɔnu egeɛ, ɛnɛɛ nucunɪ tralɛ nɔɔ ɛni dide gbrenɔbi tralɛɛ nucɔn-nɪ frɛ. ³ Lɔpɛ muɛ, ɛnɛɛ nɛsɛnɪ antɪ nɪlunɪ miyi-miyi nɪkan-nɪ lɔ: <<Juf-ɛnɛ ɛni gbrenɔbi, rɔnufu ɪnɛ!>> ɔnu mu lɔpɛɛ, bɛ nalanɪ munutamu frɛ. ⁴ ɪlɛ, ɛnɛɛ Pilat nɔ ɔnu lukpomuɛ tɛ se ege nya gbein nakan iyɛ Juf-ɛnɛɛ lɔ: <<Dɪkɪ: mɔtu nɔcunɪ nɔɔɔ kpaan nisɪnɪ nɛfɛ lɛ fɛdɪnɪ an lɔ: mɛdɪ woju un-ɛ nɪl ɛni

bɔ ɛfini lu uou.>> ⁵ Bɛ heni-heni mu nunyakunɪ Jesi gbein. Lɔpɛ muɛ, bɛ dodu abutree nɔnɪ ɪnɛ mu, ɛsɛji tralɛ ɛbi nɔɔɔ unɔnɪ rɪrɛ frɛ. ɛnɛɛ Pilat nɪnɪ: <<Kunɪ kpaan!>> ⁶ Tɛyɪɪ pu ɔɔɔɔɛɛɛ lɛɛ ɔɔsɪsan puɛnɛ ɪdɪ Jesi nuɛ, ɛnɛɛ nɛɔɔɔ ɪkan lɔ: <<Teni amɪa-mu tɪn ɛtɪ! Teni amɪa-mu tɪn ɛtɪ!>> ɛnɛɛ Pilat nɪnɪ: <<Nɛfɛ nɔɔɔɔɔ cunɪ a tenɪ amɪa-mu tɪn ɛtɪ. ɛmɛ ɛkɛ mɛdɪ woju un-ɛ nɪl ɛni bɔ ɛfini lu uou ɪkɔ!>> ⁷ Nɪkan ɪkɔ, ɛnɛɛ Juf-ɛnɛɛ nɪnɪ: <<Rɪkân ɛrɪnɪ Aule. Dɪkɪ: ɛni nakan lɔ: ɛnɛ Nyatɪ ɛni Wɪɛ, bɛ nabɔan Auleɛ munu. Obu remuɛ, ówo nɔ-wonɪ.>> ⁸ Pilat iti obuɛ nɪkan-nɪɛ, ɛnɛɛ la nowoni ɪkɔɔɔɔ ji. ⁹ Lɔpɛ muɛ, nucu Jesi nisɛ ege nuhɔ lukpomuɛ tɛ ji, ɛnɛɛ nobutuni lɔ: <<ɛfɛ, ɔɔɔɔ tasu funɔ fi?>> Owu obuɛ nubutuɛ, Jesi ɛtɛmɪnɪ su. ¹⁰ Pilat ɪdɪ nu ɪkɔ, ɛnɛɛ nakan iyɛnɪ lɔ: <<ɛmɛ, mobutufu woju lɛ flɪtemu su? Fɛdɪ an lɔ: mɪkân bɔmɔcɔ ɛni bɔ mɔtu nɔɔɔɔɔnɪ nalanɪ ɛi, ɛlefe mu mɔtu netɛfɪnɪ amɪa-mu tɪn ɛtɪ ɛ?>> ¹¹ Jesi ɪja ucuvɛ, ɛnɛɛ nakan iyɛnɪ lɔ: <<Lɪ flɪnɪ Nyatɪ álafu bɔmɔcɔ obu ɛi ɛkɛɛ, bɛ fákân-mu bɔmɔcɔ kɔɔkɔ ɔmɔ ɛtɪ. Obu remuɛ, ɛfɪnɪ woju un-ɛ bɔ úkɔ kpan ɛbi ɛni pamu ɪ bɛ nunyɔmɪnɪ nisɪfɪnɪɛ ɛnɪɛ.>>

¹² Lɔpɛ muɛ, ɛnɛɛ Pilat nɔɔɔɔ ɛni bɔ ɔɔɔ Jesi ala ɪ. Juf-ɛnɛɛ ɪdɪ nu ɪkɔ, ɛnɛɛ nɛɔɔɔ uku mu ɪkan lɔ: <<Alɪ fɔwɔnɪ filɔ ɪɛ, bɛ neyɛ lɔ: fánya ɪ Sesar ege! Dɪkɪ: kpan fɛɪn-ɛ nɪnɪ ɛnɛ frɛ gbrenɔbiɛ, bɛ Sesar ɪ obuɛ nabɔan munu!>> ¹³ Pilat iti obuɛ nɪkan-nɪɛ, ɛnɛɛ tu nisɛpunɪ Jesi nunyakunɪ gbein lɔpɛ ji bɛ nɪsɛ owutite ɔɔ ɛbi ɛni nɪranɪ ɛbre mu Gabata ɛni ɔnu nuwan ɪ “srawan gbadaa” tɛ nɪpɪ ɛtɛ. ¹⁴ Lɔpɛ muɛ, bɛ akpan nɔ Pak fet ɛni mbɔdide nuɛ ɛni ɛbɛ mu bɔmɔ. ɛnɛɛ Pilat kan ye Juf-ɛnɛɛ lɔ: <<Kunɪ nɔɔɔ gbrenɔbiɛ!>> ¹⁵ Nɪkan ɪkɔ, ɛnɛɛ Juf-ɛnɛɛ nɛɔɔɔ ɪkan lɔ: <<Woni! Woni! Teni amɪa-mu tɪn ɛtɪ woni nyaku ɛi!>> ɛnɛɛ Pilat nɪnɪ: <<Flɪnɪ mitenɪ nɔɔɔ gbrenɔbiɛ amɪa-mu tɪn ɛtɪ múwónɪ ɛ?>> ɛnɛɛ tɛyɪɪ pu ɔɔɔɔɛɛɛ ja cu nakan lɔ: <<Rɛdɪ gbrenɔbi lefe kɔɔkɔ an alɪ ɛlɪmu Sesar ɔnu ɪfɛɛ ɔɔ!>> ¹⁶ ɛni nɔ ɪkɔ, Pilat lá Jesi ɛi tú nɛnɛ ɛni bɔ nɔcunɪ na netɛnɪ amɪa-mu tɪn ɛtɪ, ɛnɛɛ heni-heni mu nunyɔnɪ nahanɪ.

Jesi ɛni amɪa-mu tɪn ɛtɪ ɛtɛ ɛni woju

¹⁷ Lɔ akpan cu Jesi nahaa, ɛnɛɛ nɪɔapunɪ ɔnu amɪa-mu tɪn-ɛ. Lɔpɛ muɛ, nunɔnɪ ɛbɪɛ mu nunyanɪ, ɛnɛɛ nɪhan-nɪ ɔɔ lugbuɛ ɛbre mu nɪranɪ Gɔlgota ɛni ɔnu nuwan ɪ “ɪnɛ kpɔku ɔɔ” tɛ. ¹⁸ Lɔpɛ ɪ obuɛ nɪtenɪ amɪa-mu tɪn ɛtɪ lɛɛ akpan aanu ji ɛɪn. Nɔɔ nɔnɪ kpɪsɪbɔ, ɛnɛɛ nɔɔ frɛ nɔnɪ nɪmɛbɔ.

¹⁹ Pilat tú nɪmɪmɛnɪ owukan lubuo nɔɔ frɛ ɛni nucu nɪpɪwɪnɪ Jesi ɪnɛ ɛntɪɛ. ɛnɛɛ kɪ lɔ nakan: “Kɪ Nasaret wɪ Jesi ɛbi ɛni ɪ Juf-ɛnɛ ɛni gbrenɔbiɛ”. ²⁰ ɔɔ nɪtenɪ Jesi amɪa-mu tɪn ɛtɪɛ bɔɔɔ ɛbi numu, ɛsɛji owukan lubuoɛ Pilat tu nɪmɪmɛnɪɛ obuɔ ɛɛntɪ ɛni ɪ flɪnɪ ɛbre, latɛn lɛɛ grek mu. ɛni nɔ ɪkɔ, Juf kpangbalɔ ɛni nɛsɛ lɔpɛɛ kɪngɔ mu. ²¹ Lɔ tɛyɪɪ pu ɔɔɔɔɛɛɛ dɪ obuɛ nɪmɪmɛnɪɛ nuɛ,

eneε té fuɔ nene be na nihení Pilat nakan niyêní lî: <<Obue futu nimimení lî: kpan obu lí Juf-ene éni gbrenghi, ere rócú. Tu nímímení lî: kpan obu níni ene Juf-ene éni gbrenghi.>> ²² Níkan-ní kɔ, eneε Pilat níni: <<Obue mutu nimimeníe, nudɔn kɔ.>>

²³ Sruɔaaene itê Jesi amia-mu tîñ etiε, eneε buu ɔnu rire owuene mu nku aanla cican de be wie ɔnu trale ebi éni nuluní ólu mu sa eti tuun te mee. ²⁴ Gba, nunyuni trale obue, eneε nakan-ní lî: lî bǎ ɔnyu nasusuanruní ei nacican-níe, aframa nûwɔní nsruwa bɔɔ kpan éni eniue ihε lé ɔcu, be heni-heni mu nilní kɔ eke. Obue nilníe ɔtu owue nimimení ɔ Nyati kpenkpee mu tee, ese eti kpeun. Eneε ki lî kan: Náccican-ní ɔmu rire owuene nédení, eneε eseji nuwɔní nsruwa nucuní ɔmu trale lehun-ε frε.

²⁵ Cǎ nitení Jesi amia-mu tîñ eti lɔpee, eniyia, eniyia meyi, Mari ebi éni lu Klopas yie lεε Madala ebi mu yi nɔɔ éni ene frε nuraní Mariε nǎ lɔpe. ²⁶ Jesi ukprâ be ki eniyia éni ɔnu egekpu pu ebi éni nuyɔfu tasuε ɔ rire. Lɔpe muε, eneε níkan niye eniyia lî: <<Yia, ki ɔfu wu!>> ²⁷ Eneε níkan niye egekpu pu ebi frε lî: <<Ki efiyia!>> Nu ebi deiin-ε, eneε egekpu pu ebi cu Jesi eniyia a te i enini te.

Jesi éni uou woju

²⁸ Gba, éni Jesi di an lî: néli owueneε bǎ nelε tuun nókufue, eneε níkan lî: mindihɔn nowoni. Owu obue níkaan, eneε tu wojuε nimimení ɔ Nyati kpenkpee mu tee se etiε nǎ. ²⁹ Heni-heni muε, sruɔaaene cú bla poku-puku nɔɔ cǎ mulɔ nyanya kǎ éni ɔ fanfa nɔɔ éni pi ete hehe muε mu, eneε cu dru ngbɔgbɔ tîñ eti jauni éni bǎ ɔju. ³⁰ Níkín numuε, eneε níkan lî: <<Gbake, feun owu!>> Be nisi íne i nudɔn mu.

³¹ Nuε nuwoní Jesi éni ɔkmuε, eneε ɔɔɔ nuε yobo bu. ɔɔɔ nu akpasua obue nǎ enini mu couun. Nu obue, kpan ɔyɔfumú éni bǎ fuin ɔɔ amia-mu tîñ eti. Éni ɔ kɔ, Juf-eneε á hé Pilat kán yêni lî: nutu sruɔa á búbuu akpan-eneε ɔ amia-mu tîñ etiε aka i. Kɔ, lé nuoní faafa nédení nene nányakuní ei. ³² Heni-heni mu Pilat tú sruɔa á, eneε nu akpan-eneε nitení amia-mu tîñ eti lεε Jesi ein-ε eti nobubuu nene aka i tha. Nububuuní nɔɔ éniε i, eneε nitení mu nububuuní nɔɔ ebi éniε frε i. ³³ Gba, ihe Jesiε, eneε niduní nu lî: ɔwǎ nuo be nóbúbu-umíní aka i. ³⁴ Sruɔa nɔɔ tja kɔria ucue, eneε nunu mpepedi mu be lí mbuo lεε mindi noku.

³⁵ Kpan ebi éni nede woju obueneε feun-ε aka kpenkpe obu mu ébie, eneε ɔɔɔ ɔnu nunuwu mu nidu nu. Enini dalufuεε nehie, lí woju nawre tasu. Heni-heni muε, nidu an lî: woju nawre nakan niyê nefε lé ɔtu nefε frε fǎcuní té fétění Jesiε eti. ³⁶ Gba, Jesi éni lu uou mu te éni woju obue seε, etě flíní lî Nyati kpenkpe kan la eke. Eneε ki lî kan: Enini luwueneε, kɔkɔ bǎ úbu ei. ³⁷ Eseji cǎ lefe frε kán lî: Diku: kpan ebi éni ɔɔɔ

nununi kɔria nuwoníe, eneε nana nûduní munu nunyuku nukprâni.

Jesi éni éli woju

³⁸ Iha antiε, eneε Arimate ebi mu wu nɔɔ éni nuraní Josef-ε a butu Pilat bɔɔmucó lé ɔcu Jesi +a eli. Josef obue, ene frε nidu Jesi egekpu pu nɔɔ lε, eneε Juf-ene éni ine-eti pueneε neyε remuε, nínyakumu rire gbein. Pilat túni bɔɔmucó, eneε heni-heni mu naha nucu Jesi kɔɔɔɔɔ. ³⁹ Enini aaue nahaa, eneε Nikodem frε a heni be naní ɔɔɔ mu. Nikodem obue, eneε nu nɔɔ you na nubutu Jesi owue nǎ. Cɔni eneε lεε Josef ein nahaníe, nghan sacε mindi akpasua kǎ éni lu owu luɔnfe akpasua aanu éni nucucuatuníe tuun yehi kilo abruansan neeme. ⁴⁰ Nukuní tee, eneε nucuní liji tambue eléhunlu nítundaní Jesi rire neeme be nunyuni sacε mindie nukuní eti flíní lî Juf-eneε itê lu ɔɔɔ fuin kraa be ilie eke. ⁴¹ Cǎ lugbu obue nitení Jesi amia-mu tîñ etiε, ejikpe nɔɔ éni ɔɔɔ lɔpee, lubomɔ kɔɔ nɔɔ nǎ te éni kpan yéli kpan mu. ⁴² Éni Juf-ene éni ɔɔɔ nuε nehi ubô bu be eseji lubomɔ obu ɔwɔn-mu numu eiε, eneε nucuní Jesi na nilini te.

Jesi éni lu uou mu ɔnɔ énye éni woju

20 Udǎn bɔɔ ica dimas-ε, eneε njomu jru muε, Mari ebi éni lu Madala ebi mu yie nye a lubomɔ mu te. Lǎ nuku tee, eneε nidu nu éni lubobu ebi éni ɔ lubomɔ numutiε anya i epi enini. ² Nidu nu kɔ, eneε faafa, niye nise ege na níkan niye Simɔn Pter lεε egekpu pu ebi éni Jesi ɔɔfu tasuε lî: <<Nónyuni ɔru Nyɔniε nányakuní ei lubomɔ mu te, eneε rédí cǎ nǎcuní nâ nétění!>> ³ Níkan kɔ, eneε lí Pter lεε egekpu pu ebi ein nye be ye ne naha lubomɔ mu te.

⁴ Aaue nahaníe, eneε egekpu pu ebie lika ɔɔn i ti cǎ ku lubomɔ rire te. ⁵ Enini ókuε nuku tee, nǎhǎ lubomɔ mu te, eneε ninye eti numɔɔ numuti nikpe re nakprâ nuhun te. Lɔpe muε, eneε nidu liji tambue olo-fueneε nítundaní Jesi rireε nu éni ku ei wutu. ⁶ Simɔn Pter eke unya lɔpee, eneε sen-ni ei ɔɔ nuhun te be ene frε di lijieneε ku ei wutuε nu. ⁷ Eneε eseji nidu liji ebi éni nucu nítundaní Jesi íneε nu éni mimεfu eti pi enini. ⁸ Gba, egekpu pu ebi éni ti cǎ i ku lɔpee frε uhɔ numɔɔ nuhun tee, eneε ene frε di lijieneε lî te pipie nu lε be kuni ei rire mu lî: Jesi ɔɔ lu uou mu enye heni. ⁹ Heni-heni muε, tuun bɔɔ be i ku kɔ, Jesi éni lu uou mu ɔnɔ énye wojuε nimimení ɔ Nyati kpenkpee mu tee yǔku ei ɔnu egekpu pueneε rire mu kɔkɔ. ¹⁰ ɔnu egeε, eneε nunɔn lɔpe nunyaní ei be naní lukpomu.

¹¹ Lɔpe muε, eneε Madala ebi mu yie nuraní Mariε eke ɔɔn lubomɔ rire lɔpe ɔɔtu mutu. Enini mutuε ɔɔtu bɔɔ nikpe re nakprâ numɔɔ nuhun tee, ¹² eneε nidu enti ng-bafre aanu nu éni trale olofu ɔ rire be pipi ete cǎ nilapuní Jesi bee. Nɔɔ nǎ íne eti bɔɔmu, eneε nɔɔ frε ɔ

lika nuwan koma. ¹³ Enti ngbafreene ija owukan lubuo ucue, enee nobutu Mari la: <<Yi, emi be futu mutu e?>> Enee Mari ninu: <<Nonyuni kom Nyone eni kodokko nanyakuni ei lubomko mu lufe, enee medli ci ncu na neteni!>> ¹⁴ Owu hoko unku omu nikan koo nice munu egee, enee nidi Jesi nu eni nye eti. Lufe mu, nonyumu numu la: Jesi, ¹⁵ enee Jesi butuni la: <<Yi, emi be futu mutu? Ebi fajuju?>> Mari eke notutru la: ci lugbu lufe eni asisan pue ni, enee nakan iyeni la: <<Mugugofu, alu efe lu obu funyuni funyaku ei fa fite ci lefee, be yemu ma muci.>> ¹⁶ Nikan koo, enee Jesi ranu: <<Mari!>> Gba, Mari udu unyuku ikprane, enee letu ei ranu ebre mu la: <<Rabuni!>> (Rabuni, kom nuwaan lu "eyiye pu".) ¹⁷ Lufe mu, Mari kajuju eni bi epini eti, enee Jesi kan yeni la: <<Donyumu ei! Mhamu kom Boko rire te. Diku: a kan ye maklene la: maha kom Boko ebi eni lu nefe fre kofu Boko rire te. Ee, maha kom Nyati ebi eni nefe fre lu kofu Nyati rire te.>> ¹⁸ Heni-heni mu Mari lha ihe egekpu puene, enee kan ye nene la: nedi Nyone nu. Kom mu lufe, enee nubo amanee Jesi tuni fre nuku nene.

Rire gbein-e Jesi nyaku ye kom egekpu puene eni woju

¹⁹ Dimas ba obu eni komu, enee egekpu puene si yia kan kom nuhun. Lufe mu, laa nowo nene juf ambiene rire remue, neblenu lekpe i feun notutun-ni safue, enee Jesi nya nye eti kom erahun raku nene kan la: <<Teyo nunko lee kofu ein!>> ²⁰ Nikan koo, enee niye nene ecigbro numutie kom boko lee kria numutie kom mpedi mu. Lufe mu, enee rire mu nekpi nene ikul eni neseni ege nedi Nyone nu. ²¹ Jesi se ege ja cu, enee nakan iye nene la: <<Teyo nunko kofu ein! Diku: fini la kom Boko kumu ekee, eme fre makpu nefe koo le.>> ²² Lufe mu, nupo ho nuku nene eti, enee nunu eti nakan la: <<Gbake, kuni Boko Welu-e!>> ²³ Diku: akpan-ene feun-e fikprani kom ngasie nudonie tuun koo be fucu fufukoni nene, be Nyati fre kom kofu la; akpan-ene feun-e foku fofumi, be Nyati oku ofu nene le.>>

Riree Jesi nyaku gbein ye Tomaa eni woju

²⁴ Kom Jesi nyaku rire gbein ye kom egekpu puene, kom mu kom eni nuran Tomaa be eseji nuran Didim-e oku lufe. ²⁵ Anuan-ene iduni nu, enee kan yeni la: <<Diku: redi Nyone nu!>> Niti koo, enee ninu: <<Alu eme kom medli ecigbro numutiene kom boko nu mekinmu ko, alu mekinmu kria numutie kom mpedi mu fre boko, bi mubu nawre.>> ²⁶ Udun kom lu uku dimas lefee, enee egekpu puene feun si yia ci baa te ji. Lufe mu, be Toma fre no nene mu. Notutun-ni lekpeene, enee Jesi nya nye eti kom erahun be raku nene nakan la: <<Teyo nunko lee kofu ein!>> ²⁷ Be gba nura Toma nakan iyeni la: <<Cu bi luw kun kom unku nuhun-ene le foku bi kom mpede-

di mu fakpr+a. Te nidelifu aanu-aanu; kom te nunumu eti ce.>> ²⁸ Toma ija ucue, enee nakan la: <<Efe, kom Nyone, kom Nyati koo ni!>> ²⁹ Nikan koo, enee Jesi nakan iyeni la: <<Eni fedumu nu, gbake fobu nawre. Diku: akpan-ene feun ebi eni edimu nu be obu ce bu kom rire wojue nawree, ehe li nenini!>> ³⁰ Jesi li akprua woju kpanbal ji kom egekpu puene di nu eni kom woju oku kpenke obu mu ebi. ³¹ Woju obuene feun-e kom kpenke obu mu ebi, nemimeni le kom fikonu te feteni Jesi eti la: ene lu obu nli Kris ebi eni lu Nyati eni Wu. Kom mu lufe, le nkuan eli nefini.

Owue se Tiberiad eciji numu tee eni woju

21 Udun kom lha anti luw, enee Jesi nyaku rire gbein Tiberiad ecije numu te kom egekpu puene duni nu ji. Enee ki la te se: ² Simon Pter, Toma ebi eni eseji nuran Didim-e, Natanael eni lu Galile ebie nuran Kanaa eni kpaan, Sebede ewlenee lee Jesi egekpu puene elefe aanu ji no ci kom. ³ Lufe mu, enee Simon Pter kan ye ambiene la: naha di eti. Nikan koo, enee nene fre ninu nehi nihani le be hen-heni mu kom mu nyan di lha kom nanu. Nudun-ni di eti nuwoni dada youe neeme tuun nokyumi ni sie kooko. ⁴ Kom nu komu lu, enee Jesi nya nye eti ecije numu. Nene feun nedi kpan eni nye eti nu, sake nedimi ni la ene. ⁵ Lufe mu, enee Jesi ra nene be nakan la: <<Kom ewlene, fonuni sie e?>> Enee ninu nokyumi ni kom kooko. ⁶ Jesi ija ucu jie, enee ninu: <<Woni dadaa di laa eni kpisoko kom, fonuni sie!>> Nunu kom ekee, enee hen-heni mu nunyuni sie tuun nukpu nijamini dadaa niyakumi ni ei dikpe fre kooko. ⁷ Lufe mu, enee egekpu pu kom ebi eni Jesi kofu tasue kan ye Pter la: <<Diku: kpan obu, Nyone!>> Pter iti koo, enee faafa de kom tralenee nuran nuku eie kom be li wu ru dikpe naha ekpe te. ⁸ Ci nunone lee ekpe ein-e obun; metri ya ko ce i. Egekpu pu ambiene dun di laa mu, enee ja dada ebi eni sie yiku gboun-e tuun koo be i ti ei. ⁹ Nunoni di laa mu nuruni wutu, be ki sie eni kom le eti lee futufutu ein. ¹⁰ Lufe mu, enee Jesi kan ye nene la: <<Deni sieene funyuni tuku ini!>> ¹¹ Simon Pter ise ege iya di laa mu tee, enee ja dada la ekpe. Lufe mu, be sie ngbohro-ngbohro tuun ya abruanu ewi enti no dadaa mu te. Obu fre kooko, dadaa asuan i. ¹² Kom egee, enee Jesi ra nene la: ni ninu moko. Lufe mu, kom mu kooko oku obunini ekfu ene Nyone tasu hen ambe kom nuni an la: ene. ¹³ Jesi iti ukofu nene, enee de futufute lee sie cican nene be ninu. ¹⁴ Kom la Jesi kom lu uou mu nye, rire obu nunyaku gbein niye kom egekpu puene i mu be eli nku enti.

Jumaa Pter yedie éni woju

¹⁵ Egekpu pueue thi mbɔ ɔɔ uwue, enee Jesi butu Pter lɔ: <<Efe Jan wɔ Simɔn, fuyɔfumu kɔ obuene fein heni e?>> Enee Pter nɔnɔ: <<Ee, Nyɔnɔ, fidi an lɔ muɔɔfufu.>> Nɔkan ɔɔ, enee Jesi nɔnɔ: <<Be tu ɔɔmu ngbɔɔyɔ ewiɔne mbɔ!>> ¹⁶ Lɔe, enee Jesi se ege butuni lɔ: <<Efe Jan wɔ Simɔn, fuyɔfumu e?>> Lɔpe frɛe, enee Pter nɔnɔ: <<Ee, Nyɔnɔ, fidi an lɔ: muɔɔfufu.>> Nɔkan ɔɔ, enee Jesi nɔnɔ: <<Kpra ɔɔmu ngbɔɔyɔɔne eti.>> ¹⁷ Waalɔ, enee Jesi se ege butuni nkɔɔɔ ɔɔnti mu lɔ: <<Efe Jan wɔ Simɔn, fuyɔfumu heni tasu?>> Lɔpe muɛ, rire tɛ Pter akpasualɔ éni Jesi obutuni tuun nkɔɔɔ ɔɔnti neeme lɔ ekɛfu muɔɔfufu. Éni ɔɔ ɔɔ, nɔja nuɔu, enee nɔkan lɔ: <<Nyɔnɔ, fidi woju-woju fein an! Fidi an lɔ: muɔɔfufu.>> Nɔkan ɔɔ, enee Jesi nakan iyêni lɔ: <<Tu ɔɔmu ngbɔɔyɔɔne mbɔ! ¹⁸ Makan miyêfu nawre tasu lɔ: ɔɔni funɔ ngbafre muɛ, efe ɔɔɔɔ fɔla ɔɔfu betu, eseji ɔɔ obu ɔɔe fuyɔfue, enee fɔha. Gba, ɔɔni fɔbuɔ kpankpreɛ eke, fɔijau bɔ, enee kpan lefe yalafu betu be yɔɔufu akpumu yaha ɔɔ éni fɔyɔfumuɛ tɛ.>>

¹⁹ Owu obuɛ Jesi kaan, tasu muɛ, be Pter éni lɔ yetê yohu yanyaku Nyati éni munu lɔkuɛ gbein-ɛ éni woju

nakan. Lɔ nɔkan ɔɔ, enee nunupu eti nɔkan niye Pter lɔ: <<Kpumu ege!>>

²⁰ Lɔpe muɛ, Pter ice munu egeɛ, enee di egekpu pu ebi éni Jesi yɔfu tasuɛ nu éni nɔkpu nene. Egekpu pu obuɛ, enee, ɔɔni nehini mbɔɔ, be han íne Jesi éni ɔɔmu butuni kpan deiin-ɛ yapani yehiɛ. ²¹ Lɔ Pter dini nuɛ, enee butu Jesi lɔ: <<Nyɔnɔ, be enuɔe, lɔ yetê yese tɛ?>>

²² Enee Jesi nɔnɔ: <<Alɔ muɔɔfufu éni bɔ ɔɔdɔn nama tuun ɔɔ lɔ nésɛ ege mie méhɛn-ni etiɛ, be obuɛ, ɔɔfu woju e? Efe, kpumu ege ɔɔ!>>

²³ Owu obuɛ Jesi kaan, ɔɔnu woju á pí makpi kpangbalɔ rɔti mu, enee nakan lɔ: Jesi nɔnɔ egekpu pu obu bɔ úhúmu. Enee tasu muɛ, Jesi ákán lɔ: bɔ nuhúmu. Enuɔe, nɔnɔ alɔ muɔɔfufu éni bɔ ambɔ ɔɔdɔn nama tuun ɔɔ lɔ nésɛ ege nie néhɛn-ni etiɛ, be éliɔmu Pter woju.

²⁴ Egekpu pu obuɛ, ene li obuɛ nimime kpenkpe obu be nehɔ wojuɛne fein-ɛ rɔti nu ɔɔnu nunuwɔ muɛ éni íne eti dalufue nɔ. Enee rɔti an lɔ: fein-ɛ nakaan, ɔɔnu ɔɔ. ²⁵ Jesi lí owu kpangbalɔ ji éni kpan émímému ókú kpenkpe mu. Li fɔni nemimení fein ekeɛ, be ɔɔnu kpenkpe alabu-alabuɛ ntu nehiniɛ, yeyiku wutu obu neeme tuun ɔɔ bɔ úɔn éni bɔ kpan ede ɔɔbubu an frɛ ɔɔɔɔ.

Juma

Bubo Weln-ε Jesi kan l̄ yehiε ́nu woju

1 ¹⁻² B̄ Teofil, ɔmu kpenkpe ebi ́nu m̄ti c̄ mimimee mu tεε, m̄kan owuene fεln-ε Jesi l̄ lεε wojuene fεln-ε niyiye c̄ni nubo bu nedi ɔnu jumaa tuun b̄ɔ be ku nuε Nyati tu niya entie ́nu woju. Eseji m̄kan frε l̄: kraa l̄ n̄aya ent̄i Bubo Weln ́nu mbasie muε, niyε ɔnu akpan-eneε n̄kpra nide be nutɔpuε owu lεε owu ́nu b̄ εlε. ³ Nene obueneε, c̄ni n̄ɔ lu uou mu niyee, n̄nyaku rire gbein niyε nene, eneε n̄cu owu akpasua-akpasua et̄i niye nene l̄: heni tasu n̄ɔ n̄nyε n̄nu nama. ɔnu mu l̄pεε, nud̄n̄ ɔnu ein tuun munuw̄i abruana ́nu n̄kan Nyati ebi ́nu wojuε niye nene.

⁴ Nu n̄ɔ ́nu neh̄i mb̄ɔ lεε n̄ɔ ein-ε, n̄kan niyε nene l̄: n̄danyam̄n̄i ei Jerusalem ebi te n̄d+am̄n̄i c̄ lefe k̄ɔk̄ɔ; nud̄n̄-n̄i te n̄k̄p̄n̄-n̄i ɔb̄ ebi ́nu B̄ɔ kan la l̄ l̄: n̄tu nene, be n̄kan ɔnu woju niye neneε. ⁵ L̄pεε muε, n̄kan niyε nene l̄: <<Jan ́nu batem-ε l̄ akpaan, mindi mu, eneε nef̄niε, b̄ ́mε l̄bε, Bubo Weln ́nu batem l̄ obuε Nyati ye l̄ n̄fε.>>

Jesi ́nu entie ya aa ́nu woju

⁶ L̄pεε muε, Jesi ɔt̄ɔpu puene ebi ́nu si yia lεε ɔnu ein-ε b̄tuni l̄: <<Nyɔni, ekεfu l̄pεε mu l̄ obuε f̄tu Israel maie yes̄e ege yet̄e ɔnu rire i k̄ o?>> ⁷ Eneε Jesi n̄n̄: <<Obuε l̄ nu lεε l̄ yoku be woju obu yeεε, B̄ɔ ɔk̄ɔ l̄ obuε tite ɔk̄ɔ en̄ni b̄ɔm̄ɔɔ mu; ́t̄mu nef̄ni woju ́nu b̄ f̄d̄n̄i an fet̄n̄i ei. ⁸ D̄k̄: Bubo Weln yehi nef̄e et̄i, eneε f̄hen̄i ́kura l̄ku n̄ɔ. L̄pεε muε, f̄l̄n̄i ɔmu daluf̄uε funun̄i Jerusalem te fubon̄i em̄ni aman̄ieε f̄sen̄i Jude lεε Samari wutu ɔgbuene et̄i tuun f̄ha fukun̄i wutuε ́nu c̄ te me tε.>>

⁹ L̄ Jesi kan owu obu b̄ɔ be la numuti eie, nene f̄eln ned̄k̄n̄i, eneε naya n̄ha ent̄i tuun b̄ɔ be jru l̄k̄p̄ n̄ɔ bokuni ei n̄d̄m̄n̄i nu ji. ¹⁰ H̄ɔ n̄n̄n̄i l̄pεε ned̄k̄n̄i ent̄i ndamaa Jesi ya aa, eneε akpan aanu ́nu n̄ trale ofolu pumpul̄ muε nya n̄ɔ anti be nobutu nene l̄: ¹¹ <<Nef̄e Galile puene, em̄i be h̄ɔ fun̄n̄i ́bi f̄k̄p̄r̄n̄i ent̄i ɔk̄ e? Jesi obuε, l̄ nite n̄ɔ ɔf̄u agbra n̄nya l̄ na entie, ɔk̄ baa eneε n̄s̄e ege nihi frε.>>

Judas ́nu c̄ ́r̄u woju

¹² L̄ Jesi a entie, eneε ɔnu ɔt̄ɔpu puene n̄ Olifie L̄fεε et̄i te se ege a Jerusalem ebi tε. L̄fεε obu lεε Jerusalem

agbraa, n̄ɔɔf̄u kilo aanu. ¹³ Nukun̄i tεε, eneε niya nan̄i ent̄i kan n̄ɔ ́nu lugban nuhun tε. Te l̄ obuε nisi niȳian̄i nuca f̄eln. Neneε nisi niȳian̄i tεε, k̄i n̄ɔ in̄e: P̄ter, Jan, Jak, Andre, Filip, Toma, Bartelemi, Matie, Jak ebi ́nu l̄ Alfe w̄ie, Sim̄ɔn ́nu l̄ kpan ́nu uwuwotu Juf-ene ́nu wojuε lεε Jud ebi ́nu l̄ Jak w̄ie. ¹⁴ L̄pεε muε, nuca f̄eln, numuti uh̄n̄ nene be n̄ɔɔḡɔn̄i Nyati k̄p̄tu mu. Jesi eniyia Mari, eyi elefe lεε Jesi ɔnu mak̄p̄ene frε n̄ɔ n̄ɔ mu lε.

¹⁵ Nu obueneε muε, akpan-eneε isi iȳiaa yoku ya abru-ain-ene ɔk̄. Nu n̄ɔ ́nu ́ȳiaa niȳian̄ie, eneε P̄ter n̄ɔ n̄ɔ agbra nye et̄i be ja cu nakan l̄: ¹⁶ <<Mak̄p̄ene, Judas ebi ́nu de akpan a tu n̄nyun̄i Jesie, en̄ni rire wojuε Bubo Weln ye Dafid kan be nimime n̄lan̄i eie, f̄ata ́nu use et̄i. ¹⁷ Judas obuε, n̄li ɔru mu kpan n̄ɔ lε; ene frε Nyati r̄n̄i juma ba obu ́nu ́di mu. ¹⁸ Eneε d̄k̄: en̄ni woju un-ε n̄li ́nu sikaa nutun̄ie, n̄cu n̄pa k̄p̄te lugbu n̄ɔ. L̄pεε l̄ obuε nu n̄p̄i nubua luwu ei be nuhun owu f̄eln cen-n̄i eie n̄. ¹⁹ Owu obuε s̄ε, Jerusalem puene f̄eln t̄i, eneε raku k̄p̄te lugbuε in̄e n̄ɔ obuε mu l̄ “Akeldama” ɔnu nuwaan l̄ “mbuo wutu”.

²⁰ Judas ́nu woju obuε, k̄i l̄ ɔw̄i nimime n̄lan̄i ei Som kpenkpeε mu te: ɔnu kaan n̄la be ɔk̄, kpan ɔk̄ɔ nud̄ɔ ebi mu! Eseji c̄ lefe frε k̄n̄ l̄: Kpan lefe nur̄un̄i c̄ d̄i jumaa! ²¹⁻²² ́nu n̄ ɔk̄, be f̄ata ́nu kpan lefe l̄p̄i ere mu amεk̄e l̄ ɔk̄ɔ mu r̄ie Nyɔni Jesi ́nu lu uou muε n̄ nyee ́nu daluf̄uε r̄oku akpan r̄εε. Kpan akpasua obuε, f̄ata ́nu n̄li kpan ́nu se lεε ɔru ein ɔ-ɔ f̄eln ɔn̄ni ɔni Nyɔniε n̄ lεε ɔru ein l̄ nu ɔni Jan l̄ni batem te neeme tuun b̄ɔ be ku nuε n̄ɔ ɔru agbra n̄nya l̄ niya na entie.>>

²³ L̄ P̄ter kan ɔk̄, eneε n̄k̄p̄r̄n̄i akpan aanu ́nu l̄ Josef ebi ́nu n̄ran̄i Barsabas be eseji n̄ran̄i Justus-ε lεε Matias ein niden̄i. ²⁴ L̄pεε muε, eneε nukun̄i in̄e i n̄ɔḡɔn̄i Nyati n̄kan-n̄i l̄: <<Nyɔni, efe f̄idi wojuε n̄ kpan f̄eln luboluw̄i muε an. Obuε remue, nene aanuε, ye ere obuε f̄nyaku f̄ucu ²⁵ l̄ ́di ɔt̄ɔpu pu juma ebi ́nu Judas w̄ la l̄ a en̄ni c̄ fatan̄i ein-ε tεε.>> ²⁶ N̄ɔḡɔn̄i Nyati ɔk̄ uwuε, eneε n̄l̄n̄i obuε n̄ muε, be ɔnu mu l̄pεε, Nyati ye nene l̄ n̄nyaku Matias n̄cu. L̄pεε muε, eneε n̄cun̄i nubukan̄i ɔt̄ɔpu pu nd̄i luw̄i n̄ɔ eb̄lene et̄i.

Bubɔ Wɛln-ε i akpan εtlε ́nɪ woju

2 Ɔnɪ ku Pantekɔt nuε, bε akpan-εnε fεln-ε cu tε te Kris εtlε esi eyia nɔnu eyia-Ɖ baa tε. ² ɹɹε, εnεε kpɹu mu Ɖ le flnɪ lɔ edifa lɔkulɔ upo εke bε nɔ εntɪ nehi tuun bɔ bε yiku lugbaan nunɔnɪ muε. ³ Ɖnu egeε, εnεε nɪdɪnɪ ɔkɔ nɔnɔ nu ́nɪ te flnɪ lε ́nɪ negbie εke bε kpuk-pabu ei pipi nɔnɔ mu nɔnɔ-nɔnɔ fεln ́nε εrɛhɪn. ⁴ Ɖnu mu ɹpεε, Bubɔ Wɛln yiku nεnε fεln, εnεε nalanɪ obuo elefe kɔkɔ obu Ɖεε nucu nila nεnε ́muε.

⁵ Ɔnɪ owu obu nεsεε, bε Juf kpangbalɔ ́nɪ ɹfεlu Ny-atε Ɖkɔ mal-maɹnε fεln εtlε ie nɔ Jerusalem ebɹε mu. ⁶ ɹɹ nɪtinɪ rɹraa nelee, εnεε nɪ nisi niyianɪ netinɪ owuε Kris ́nɪ puεnε nakaan. ɹpεε muε, woju sr̄an nεnε munu mu ambε owuε nakan-nɹε, kpan nɔnɔ-nɔnɔ fεln neti Ɖkɔkɔ Ɖku obuε mu. ⁷ Heni-heni muε, woju á nεnε ́nε mu, εnεε nakan-nɹε lɔ: <<O bε akpan-εnε fεln-ε nala obuo kɔ, ́lɹmu Galile puεnε e? ⁸ Bε ɹɹ pi bε, Ɖru mu nɔnɔ-nɔnɔ fεln neti owuε nakan-nɹε Ɖkɔkɔ Ɖku obuo mu kɔ e? ⁹ Kpranɹ: Ɖru muε, akpan elefe ɹɹ Part, Medi ɹεε Elam puεnε. ́nεε elefe frε ɹ Mesopotami, Jude, Kapadɔs, Pɔnt ɹεε Asi puεnε. ¹⁰ Elefe frε ɹɹ Friji, Panfili, Ejib-it ɹεε Libi ́nɪ wutu gbiεiε ɔɹfu Sirenɹ ebɹε ́nɪ puεnε, elefe frε ɹɹ ɹɔm puεnε ɹε, ¹¹ bε elefe frε ɹɹ Kret ɹεε Arabi puεnε. Ɖɹkɹ: nɹɹɔnɹ Ɖru mu elefe Juf, εnεε nɹɹɔnɹ akpan elefe nyuku ɹɹ Juf. Obu Ɖεε, akpan obuεnε ́nɪ Ny-atε Ɖkɔkɔkɔ, kpan nɔnɔ-nɔnɔ fεln neti Ɖkɔkɔ Ɖku obuo mu.>> ¹² Heni-heni muε, woju á nεnε fεln ́nε mu, nɹɹmɹnɹ ɹɹ bɔ nɹɹnɹ, εnεε nobubutunɹ mine ɹɹ: <<Emɹ ́nɪ woju tasɹ nɹ?>> ¹³ Ɖnu mu ɹpεε, akpan elefe εke nεfɹε Kris ́nɪ puεnε ɹkan ɹɹ: mulɔ ɹɹ obuε nunɔnɹ tuun bɔ bε nɔnyu nεnε.

Amanɹε Pɹεr bo ku akpaan ́nɪ woju

¹⁴ ɹpεε muε, Pɹεr ɹεε anuan ́ɔɔpu pu ndiɔ ɹɹwɹ nɔnɔ ebɹεnε εɹn nyá akpan fεln antɹ, εnεε Pɹεr ja cu nyepu lubuo εtlε nakan iyε dedekue ɹɹ: <<Makɹi Juf-εnε fεln ɹεε nεfε fεln ebɹεnεε funɔnɹ Ɖ elefe-elefe finɹ Jerusalem ́bɹε, tenɹ rɹtlε ei tinɹ obuε mehi mɹkaan ɹɹ fɔnyɔnɹ wojue nεsεε numu. ¹⁵ Mulɔ ɔnyú εrε flnɹ ɹɹ fakan-nɹε εke. Fɹɹnɹ an ɹɹ: nuε caa, gba oku wanci nεmble Ɖε. ¹⁶ Owu obuε nεsε amunusε, εnεε ɔwɔ Nyatɹ ́nɪ numuti-εtlε pu Joel kan Ɖnu woju ɹa ɹε nɔ. ́nεε kɹ ɹɹ nɹkan: ¹⁷ ́mε Nyatɹ makan ɹɹ: nuεnεε yebɔn ɹε mu tεε, mɔtu Ɖmu Bubɔ yehi akpan-akpan fεln εtlε. ɹpεε muε, εwɹ titɹnε yobo amanɹε mɔcu mutu nεnεε yoku akpan. Ngbafrε ɹεε miyereεnε yɔdɹ εmɹnɹ wojue nu yakan yeyε akpan, εnεε mɹsε munɔlapu mu miyε munutere puεnε frε woju yakan ɹε. ¹⁸ ́εε, nu obuεnε muε, mɔtu Ɖmu Bubɔ yehi Ɖmu Ɖsu pu eyi ɹεε εkpɹsɹ fεln εtlε yɔnyuku yelɹ εmɹnɹ numuti-εtlε puεnε. ¹⁹ Mɹnyaku akpɹua gbein εntɹ, εnεε wutuε εtlε frε, owu yεsε yetε flnɹ sufɹε εke. ́εε, mbuo yoku ei, Ɖɹ yɔcu ɹε, εnεε mɹεgbε yɔcu Ɖɹ. ²⁰ Gbe yemɹ

mu, εnεε dambri yoboku Ɖɹ ɹ neeme; wɔn frε yebe nε flnɹ mbuo εke. ɹpεε muε, εnεε gba Nyɔnɹε ́nɪ egese iεuε yoku. Nu obuε, yelɹ nu ́nɪ ru ɹkɹ bε ɹɹ munu ɹkɹ ́nɪ nu frε. ²¹ Nu ba obu muε, kpan kɔkɔ fεln-ε yobutu Nyɔnɹε egeε yɔcu Ɖnu ́nε nkuan.

²² Israel puεnε, tenɹ rɹtlε ei tinɹ: flnɹ ɹɹ nɔkɔkɔ fɹɹnɹ an εkeε, Nyatɹ Ɖtu Nasaret wɹ Jesiε εɹɹ akpɹua ɹεε woju ng-bohro-ngbohro nɔɹfu agbra eyε nεfε ɹɹ: εnε Ɖkɔkɔ nutunɹ nidi juma obu fεln. ²³ Jesi obuε, Nyatɹ ala Ɖkɹmɹɔ ɹ fεsɹnɹ akpan-εnεε ́dɹ Auleε aan ́nɪ Ɖkɹmu fεtɹnɹ amɹa-mu tɹn εtlε fɔwonɹ. ́nεεε, alɹ εsε kɔ, bε fɹ flnɹ Nyatɹ Ɖkɔkɔ tutru woju obu te ɹ Ɖkɹnɹ Ɖnɹ netite woju-woju fεln te neemeε. ²⁴ ́nεεε gba, Nyatɹ Ɖnyunɹ anyaku ei ɹu uou ́nɪ gbɹε ɹkɹε isipu εɹn-ε mu Ɖtu nɔnɔ ɹu uou mu nεnye. Heni-heni muε, ɹu uou ákân-mu Ɖkɹmɹɔ ́nɪ bɔ Ɖnyunɹ etε ɹ frε bɔkɔ. ²⁵ ́nɹnɹ ́nεε εtlε, kɹ ɹɹ gbɹεngbi Dafid dɹ nu kan: Nuca fεln, Ɖmu Nyɔnɹε nɔmu antɹ mɹdɹnɹ nu; ninyemu εtlε ege amεke ɹɹ nɔnyumu ei.

²⁶ Obuε, εnεε utu bε rɹε mu ikpimu mɹhe ejɹε nɔ. Alɹ nilinɹ Ɖmu kɔkɔkɔ frε bɔkɔ, bε mɹkân telε ji. ²⁷ Heni-heni muε, bɔ fɹcimu flɹa ɹ mɹdɹn-mu awente ebi tε. ́mε εbɹ ́nɪ mulɹ εfɹnɹ kpaan, bɔ flɹamu ei muhɔn-mu ei. ²⁸ Féyεmu nkuan ́nɪ atingbree mɹdɹ an; εnεε, ́nɹ funɔ ɹεε Ɖmu εɹn remuε, rɹε mu yekpimu yesɔn ɹ. >>

²⁹ Pɹεr nɔ etɹ, εnεε nakan ji ɹɹ: <<Makɹiεnε, tumɹnɹ mɹdε Ɖru nana Dafid ́nɪ woju aka wεɹnɹ mɹkú nεfε. Ɖwɔ nɹ nilinɹ; tuun oku amunusε frε bɔkɔ, Ɖnu lubomɔ nɔ ɹpεε. ³⁰ Owu obuε Dafid kaan, Nyatɹ numuti εtlε nucu nɹkan. Eseji Nyatɹ ́nɪ yesɹn-ε ta kan ɹɹ: εnɹnɹ alau mu ́nɪ kpan nɔnɔ yelɹ gbɹεngbi yɔrɔunɹ Ɖɹ, nɹɹɹfumu Ɖnu woju te frε. ³¹ Heni-heni muε, nunyɔ numu ɹɹ: Kris yɔnɔ ɹu uou mu yenye. Obu remuε, εnεε nubɔ Ɖnu woju εtlε nite ɹ ɹɹ: Nyatɹ bɔ ɹcimɹnɹ ɹɹa ɹ nɹdɹn-mu awente ebi, es-eji Ɖnu kɔkɔkɔ frε bɔ ́hɔn-mu ei. ³² ́εε, Jesi obuε, Ny-atɹ Ɖtunɹ nɔnɔ ɹu uou mu nεnye nunɔ nama, εrε Ɖkɔkɔ rɹdɹnɹ nu Ɖru nunusɹ mu. ³³ Gbake, nɹpɹ ɹkɹ nunɔ Ny-atɹ kpɹsɹbɔ tε. ́nεεε, flnɹ ɹɹ ɔwɔ Bɔ kan ɹa ɹε εkeε, nɔcu Bubɔ Wɛln nalanɹ Ɖnku, εnεε εnε frε nutu ɹ Ɖru etɹ bε fɹdɹnɹ nu, eseji fetinɹ Ɖnu owurɹarue. ³⁴ Nu kɔ Dafid Ɖkɔkɔ y+aya hɹamu εntɹ tε, obu Ɖε, εnεε nɹdɹ nu nɹkan ɹɹ: Adamanga kán yε Ɖmu Nyɔnɹε ɹɹ: sε Ɖmu kpɹsɹbɔ ́bɹ pi ete ³⁵ tuun bɔkɔ ɹɹ mɹde Ɖfu ́fεε puεnε mɹkufu aka mu fɹku nεnε ɹka etɹ.

³⁶ Owu obuε Nyatɹ kaan remuε, Israel puεnε fεln, dɹnɹ an wεɹnɹ ɹɹ: Jesi εbɹ ́nɪ futu nitenɹ amɹa-mu tɹn εtlε, Nyatɹ εke Ɖtunɹ nɹlɹ Nyɔnɹ, eseji nɹlɹ Kris frε!>>

Amanɹε Pɹεr boε ́nɪ wojue sipu εɹn-ε

³⁷ Ɔnɹ akpan ti woju obuε, jú nεnε luboluwɹ ɹkɹulɔ tuun tú nobutunɹ Pɹεr ɹεε ́ɔɔpu pu ambɹεnε fεln ɹɹ: <<Makɹiεnε, ɹɹ bɔ retε relɹ tε e?>> ³⁸ εnεε Pɹεr nɹnɹ: <<Nyukunɹ luboluwɹ mu ɹɹ fɹtu nɹlɹnɹ nεfε batem Jesi Kris ́nɪ ́nε mu Nyatɹ Ɖcu nɔɹfu un-εnε fεln Ɖfu nεfε.

éce mu ni ameké lě nótú nɔ́fu mu kpan nnɔ́-nnɔ́ fɛ́n ɔ́nɔ́ unlɛ mu anya ɿ.>>

Dedeku etɛ nɪhan-ní Pɪɛr lɛɛ Jaan éni woju

4 Pɪɛr lɛɛ Jan owukan lubuo hɔ́nɔ́ ɔ́nɔ́ úmu ɿkan, enɛɛ tɛ́yɿɿɿ pɪɛnɛ lɛɛ tɛ́yɿɿɿ-ɔ́ɔ́ ásisan pɪɛnɛ éni ine-etɿ pɪɛ lɛɛ Sadisɛn-ene nya ɿpɛ. ² L̄́ nɪdɪnɿ nu éni Pɪɛr lɛɛ Jan nɔ́cu Jesi éni rire wojue etɿ iyiyɛ akpan ɿl̄́: ɿu uou mu ɔ́nɔ́ énye n̄́ɔ́, enɛɛ tɛ́ nebibe nɛnɛ ɿkɔ́ɿɔ́ ³ bɛ nɪnyɿunɿ nɛnɛ. Gba, éni dambri oku owuɛ, enɛɛ nidení nɛnɛ na nukuní sibikan mu nɪdɔ́n-ní tɛ tɪun ɔ́ɔ́ bɛ nu ca. ⁴ Akpan-enɛɛ ti owukan lubuoɛ Pɪɛr lɛɛ Jan kaan ɛkɛ, nɔ́nɪ mu kɪangbalɔ́ cú tɛ tɛ́ etɿ. ɿpɛ muɛ, Jesi éni pɪɛnɛ nɛbubɪɛ uku mu tɪun nɔ́nɔ́ akɿ eeneɛnɛ ɿɔ́.

⁵ Ud̄́n ɔ́ɔ́ nu ɿcaa, enɛɛ Juf-ene éni eteɿ pɪɛnɛ, ine-etɿ pɪɛnɛ lɛɛ auleyiyɛ pɪɛnɛ si yia Jerusalem ebi ɿpɛ. ⁶ Éyɿa mu ɿpɛɛ, Hanɿ éni ɿ tɛ́yɿɿɿ pɪɛnɛ éni ine-etɿ pɪɛ ɔ́nɔ́ nɔ́ mu. Eseji Kaif, Jan, Alesandri lɛɛ akpan-ene fɛ́n-ɛ nɔ́ tɛ́yɿɿɿ pu ɔ́kɔ́ɛnɛ éni akpan ɿkɔ́pɔ́e muɛ frɛ nɔ́ mu ɿ. ⁷ ɿpɛ muɛ, nutuní akpan á dé Pɪɛr lɛɛ Jan í nyépu etɿ nɔ́nɪ ɛrɛhɪn, enɛɛ nobutu nɛnɛ lě nákan-ní ákura ɔ́fɔ́nɿ lɛɛ kpan tasu éni íne mu nɪbɔ́n-ní ɿkɔ́bubuu pu ɛbɛ. ⁸ Enɛɛ Bubɔ́ Wɛɿn yiku Pɪɛr bɛ nɿja nucu nakan ɿl̄́: <<Nɛfɛ Israel eteɿ pɪɛnɛ lɛɛ ine-etɿ pɪɛnɛ fɛ́n, ⁹ dɿkɿ: amunu f̄́nyunɿ ɛrɛ fényepuní etɿ ébɿ namuɛ rɿɿ rutu rirɛke pu nɔ́nɔ́ remu, enɛɛ fobutuní ɛrɛ ɿl̄́ tɛ sɛ bɛ nɪbɔ́ɔ́. ¹⁰ Nɛfɛ lɛɛ Israel pu ambiɛnɛ fɛ́n ɛɿn, dɿnɿ an ɿl̄́: Nasaret wɿ Jesi ebi éni fitení amɿa-mu t̄́n etɿ fuwoní bɛ Nyatɿ tu nɔ́ ɿu uou mu nyɛɛ, ɛnɛ ɿ obue nutu kɿɿɿ obu bɔ́ bɛ nyɛ etɿ nɔ́fu anti ébɿ ɿɔ́ n̄́. ¹¹ Jesi obue, ɛnɛ ɿ obue nɿɿ lubobu ebi éni nɛfɛ kanru pɪɛnɛ fibe fisepuní bɛ Nyatɿ ɛkɛ cu tɛ kaan éni ɔ́dikpa-ɔ́ bɛ tu kaan nyɛ ja nuɛ n̄́. ¹² Dɿnɿ an ɿl̄́: kpan ɿɔ́ɔ́ ɔ́nɔ́ éni ucu kpan íne nkuan, alɿ éɿmu ɛnɛ ɔ́nɪ lefɛ cɛ. ɛɛ, wutuɛ neemeɛ ɿa bɛ nahaa, kpan lefɛ ɿɔ́ɔ́ ɔ́nɔ́ éni Nyatɿ nyaku cu éni b̄́ rɛɛ ɔ́nɪ mu nɔ́cu ɔ́nɪ íne nkuan.>>

¹³ L̄́ owutite pɪɛnɛ dɿ nu éni Pɪɛr lɛɛ Jan owuɛ nakaan étɛmu éɿletueɿ muɛ, enɛɛ woju sran nɛnɛ munu mu ambɛ nɪdɪnɿ an ɿl̄́: nɛnɛ aanuɛ, nɿɿnɿ akpan ɿɔ́ cɛ éni ámu kɪɛkɛ kan mu. ɔ́nɪ mu ɿpɛɛ, enɛɛ nukuan-ní ɿl̄́: Jesi ebi ɛɿn nɿsɛnɿ. ¹⁴ Enɛɛ, éni kɿɿɿ ebi éni bɔ́ɔ́ nyɛ etɿ nɔ́nɪ anti ɿpɛ nɛdɪnɿ nuɛ frɛɛ, enɛɛ nédímíní ɿl̄́ b̄́ nakan-ní. ¹⁵ ɿpɛ muɛ, nutu nɿnyakuní Pɪɛr lɛɛ Jan gbein, enɛɛ nɛnɛ bibi mu nɔ́nyunɿ asure. ¹⁶ ɔ́nɪ mu ɿpɛɛ, enɛɛ nakan-ní ɿl̄́: <<L̄́ rítɛ rɿɿ akpan obuenɛ? Dɿkɿ: nɛ́lɿnɿ akprua ɿkɔ́ nɔ́ éni ɔ́w̄́ ɔ́nɪ amanɛ ɛsɛ Jerusalem ebiɛ mu akpan fɛ́n etɿ. Obue, b̄́ rúkpɔ́ rɿkan ɿl̄́: fun. ¹⁷ Obu cɛɛ nɔ́, tu rɿɿɿn-ní nɛnɛ ɿl̄́: nɪdakan-míní Jesi éni wojue nudokumíní akpan jɿ. ɿɔ́, ɿl̄́ woju obue nɛsɛɛ únumu etɿ ɿh̄́amu.>> ¹⁸ Numuti ɿha nɛnɛ ɔ́ nɔ́nɔ́, enɛɛ gba nɿraní Pɪɛr lɛɛ Jan sɛ ege hɔ́ tɛ bɛ, heni-heni mu nɿɿlan-ní nɛnɛ ɿl̄́: nudodumíní Jesi íné, eseji nudɔ́cumíní etɿ nideyiyemíní woju jɿ. ¹⁹ Pɪɛr

lɛɛ Jan ɿja ucuɛ, enɛɛ nakan iyê nɛnɛ ɿl̄́: <<Nɔ́nɔ́ kɪɛnɿ: Nyatɿ antiɛ, ɿl̄́ b̄́ retê rɛɿ? O bɛ nɛfɛɛ b̄́ rɛfɛɿ nɛfɛ, naa Nyatɿ e? ²⁰ ɛrɛ ɛkɛ, obue rɿdɿ nu ɔ́ru nɪnuwɿ mu bɛ eseji ɔ́ru rɿtɿ frɛ tɛɛ, b̄́ rúkpɔ́ rɿrɛpumu numu; ákan r̄́kan.>>

²¹ Nɿkan-ní ɿɔ́, enɛɛ owutite pɪɛnɛ ta ɿka ɿ kɪnkpɿɿ nɛnɿnɿ obue ɔ́w̄́ nɿkan-níɛ etɿ bɛ wɔ́ nɛnɛ ku ei. Nédímíní ɿl̄́ b̄́ netê nɛɿnɿ nɛnɛ ambɛ wojue sɛɛ remuɛ, akpan fɛ́n nɔ́ Pɪɛr lɛɛ Jan ege nɔ́nɔ́ku Nyatɿ. ²² Kɿɿɿ ebi éni akprua woju obu sɛ ɔ́nɪ rire bɛ bɔ́ɔ́, nɿkân mu- ɿ abruana s̄́n ɿ.

Nyatɛ Jesi éni pɪɛnɛ gugɔ́ éni woju

²³ ɔ́nɪ nɿlaní Pɪɛr lɛɛ Jan ɿ bɛ nɔ́ owukan-ɔ́ tɛ nya gbein-ɛ, enɛɛ a he nanuan-ene bɛ kan áɿɿ+aan tɛ́yɿɿɿ pu ɔ́kɔ́ɛnɛ lɛɛ ine-etɿ pɪɛnɛ blan nɛnɛɛ éni woju fɛ́n ye nɛnɛ. ²⁴ Nitiní ɿɔ́, enɛɛ nɛnɛ fɛ́n, ótutru a nɛnɛ ɔ́ nɔ́ bɛ nɿnyepuní lubuo etɿ nɔ́gugɔ́nɿ Nyatɿ nɿkan-ní ɿl̄́: <<Eteɿ pu, ɛfɛɛ ɿɿɿ entɿ, wutu, jenfɛ lɛɛ nɛnɿnɿ ɔ́nɔ́- ɔ́nɔ́ fɛ́n-ɛ nɔ́ nɛnɛ muɛ. ²⁵ ɛfɛ baa flɛ Bubɔ́ Wɛɿn mu futu ɔ́ru nana Dafid éni ɿ ɔ́fu ɔ́su puɛ rɿraru ɿl̄́: ɛmu bɛ obuo-obuo fɛ́n éni akpan nowu ub̄́an ɿɔ́ e? ɛmu bɛ nof̄́anɿ ɛhɛɿ-ɛhɛɿ e? ²⁶ Dɿkɿ: egbrengbiɛnɛ lɛɛ eteɿ pɪɛnɛɛ nɔ́ wutu etɿ ébɛ et̄́ nsibi éni b̄́ ehe Adamanga lɛɛ Kpan ebi éni nɿta b̄́ íne muɛ t̄́n.

²⁷ Heni-heni muɛ, Erɔ́d lɛɛ P̄́ns Pilat ɛɿn nsibi adaku, enɛɛ nɛnɛ lɛɛ Israel pɪɛnɛ lɛɛ obuo ambiɛnɛ fɛ́n mu éni akpan ɛɿn nési néyɿanɿ ebi obu mu nehení ɔ́fu ɔ́su pu Jesi éni ɿ Kpan ebi éni fita b̄́ íne muɛ t̄́n. ²⁸ Obu fɛ́n-ɛ nɿɿnɛ, ɿl̄́ woju éni ɔ́w̄́ fitite fite ɿ ɔ́nɪ neeme bɛ eseji futu ɔ́mucɔ́ frɛ éni b̄́ ɛsɛ ɿɔ́ ɛkɛ. ²⁹ Adamanga, gbake ce munu kɪra óf̄́aa nof̄́anɿ ɛrɛɛ éni woju ɿl̄́ f̄́tɔ́ ɔ́fu ɔ́su pɪɛnɛ ɿakɪpa ie nuhun +a obo ɛfɿnɿ amanɛɛ oku akpan. ³⁰ Nyaku ɔ́fu ákura gbein ɿl̄́ ɔ́fu ɔ́su pu Jesi ebi éni yɿ nu ɿ fɛ́n-ɛ éni íne muɛ, f̄́b̄́ɔ́nɿ puɛnɛ, eseji féɿl akprua woju lɛɛ owu ngbohro-ng- bohro éni ɿsrân munu muɛ frɛ.>>

³¹ Nugugɔ́nɿ Nyatɿ ɿɔ́ ɿɔ́ nɿlaní numuti eɿɛ, enɛɛ kaan nisi niyianí muɛ kenje bɛ Bubɔ́ Wɛɿn yiku nɛnɛ fɛ́n. ɿpɛ muɛ, enɛɛ ɿakɪpa ɿ nɛnɛ nuhun bɛ nununí etɿ noboní Nyatɿ amanɛɛ nɿsɛnɿ.

ɔ́bɔ́kaan Jesi éni pɪɛnɛ uku ɔ́ nɔ́nɔ́ éni woju

³² Nu obuɛnɛ muɛ, akpan-ene fɛ́n-ɛ cu tɛ́ tɛ Jesi etɛɛ, nɔ́nɪ tɛ́ɛ ɔ́ nɔ́nɪ ɿha, enɛɛ nitení f̄́nɿ kpan nɔ́ ɛkɛ. Nɔ́nɪ mu ɿɔ́ɔ́ ɿkan ɿl̄́: ɛnɿnɿ ɔ́bɔ́kaan, ɿl̄́ ɔ́nɪ lefɛ ɛnɿnɿ; fɛ́n ɿl̄́ ɿɔ́ɔ́ éni. ³³ Nuca fɛ́n-ɛ, ákura ɿkɔ́ɿ nɔ́ ɔ́tɔ́pu pɪɛnɛ ɛɿn bɛ noboní Nyɔ́nɿ Jesi éni ɿu uou muɛ nɔ́ nyɛɛ éni amanɛ nukuní akpan. ɿpɛ muɛ, Nyatɿ éni ɔ́w̄́ frɛ nɔ́ akpan fɛ́n etɿ ɿkɔ́ɿ. ³⁴ Éni nɔ́ ɿɔ́, nɔ́nɪ mu kpan ɿɔ́ɔ́ ɔ́nɔ́ éɿɿan mu ambɛ kân akpan éni ɿpa nɔ́nɪ ejikɪɛ, elefe mu kan, t̄́hɿ ³⁵ bɛ esi ɔ́tɔ́pu pɪɛnɛ sika. ɿpɛ muɛ, ɔ́nɪ ubutu éni b̄́ nabukaní kpan ɿɔ́, bɛ

nákp+aní ɔnu éçiaan éni sika numutíe nótuní. ³⁶ Ɔnu mu lɔpɛɛ, Sipri ebi mu wɛ nnɔ éni nraní Josef be li Lefi busu mu kpaan nɔ lɔpɛ lɛ. Josef obue, enɛɛ ɔ́ɔpu puɛne uraní Barnabas (ɔnu nuwaan li “rìrekpukpuku pu”). ³⁷ Nɔpa ɔnu ejikpɛ nnɔ nĩ, enɛɛ nucu sika nisi ɔ́ɔpu puɛne.

Ananias lɛ Safira éni woju

5 Udɔ́n bɔɔ nu nnɔ, enɛɛ kpɛsi nnɔ éni nraní Ananias-ɛ lɛɛ ɔnu yi Safira ein a pa nɔnu wutu lugbu nnɔ lɛ. ² Lɔ́ sika pi nene ɔnkue, enɛɛ numuti hun nene nigbení gbisi nu’ún-ní ei be Ananias cu gbisiɛ han ɔ́ɔpu puɛne. ³ Pɛɛr uɔi sika nuɛ, enɛɛ ja owukan lubuo cu nakan iyèni lɔ́: <<Ananias, lɔ́ pi be Satan ɔtu ɔnu ótutruɛ eyikufu luboluwɛ tuun bɔɔ be fete fun futu Bubɔ Wɛɛn ɔɔ e? Ejikpɛɛ fɔpa fɛɛ, emi be figbe ɔnu sika gbisi fu’ún ei e? ⁴ Ejikpɛ obue fɛɛn; ntu ɔdɔ́nfu ɔfɔkɔ lɔpɛ! Gba, ɔnu fɔpa fɛɛ, ntu fɔcu sika fetê i ɔfɔkɔ! Be lɔ́ pi be woju un obu pɛfu íne mu e? Dɛkɛ: élimu kpan fété fun fótú; Nyati ɔnɔɔ lɛ obue fite futu.>>

⁵ Ananias iti owu obue, enɛɛ lɔ́ pi wutu u. Lɔpɛ muɛ, la lɔkɔlɔ yíku akpan-ene fɛɛn-ɛ ti owu obue sɛɛ. ⁶ Ngbafrɛ ɛwɛɛne inye ɛtɛ, enɛɛ cu liji la Ananias mu menɛ cunɛ a li.

⁷ Lhi wanci ɛɛntɛ ɔɔ, enɛɛ Ananias yi frɛ i hɔ lugban lɔpɛ lɛ. Enɛɛ iɛue nehie, niɛti owue sɛɛ. ⁸ Pɛɛr uɔiɛ nuɛ, enɛɛ ja cu nobutuni lɔ́: <<Kan yemu mítí: ejikpɛɛ fɔpa funíɛ, ɔnu sika neeme lɛ obue fucu finíe e?>> Enɛɛ nɛkpri ɛtɛ lɔ́: ene fɛɛn nɔ́. ⁹ Nɛkan ɔɔ, enɛɛ Pɛɛr nakan iyèni lɔ́: <<Lɔ́ pi be ɛfɛ lɛɛ ɔfu hi ein numuti ɔhɔ́n nefɛ fɔkɔpukpɔnɔ́ Nyɔ́nɛ éni Bubɔɔ élé e? Dɛkɛ: akpan-eneɛ cu ɔfu hi a lie, kɛ neneɛ nányaní gbɔ́mu lɔpɛ. ɛfɛ frɛ, nɔ́cufɛnɛ nahaní ɔɔ lɛ.>> ¹⁰ Nɛla numuti eie, enɛɛ lɔ́ yie frɛ pi wutu u ɔnu lɛka mu lɔpɛ. Ngbafrɛ ɛwɛɛne uho te uɔi nu ɔɔ, enɛɛ menɛ be cunɛ a li ɔnu hi lubomɔɔ rire tɛ.

¹¹ Woju obue sɛɛ, tú la lɔkɔlɔ pí Jesi éni puɛne fɛɛn lɛɛ akpan fɛɛn-ɛ ti ɔnu amanɛɛ luboluwɛ mu.

Akpuaɛnɛɛ ɔ́ɔpu puɛne lɛ éni woju

¹² Nu obuɛne muɛ, akpan fɛɛn anti, ɔ́ɔpu puɛne ulɛ akpua woju kpangbalɔ lɛɛ owu ngbohro-ngbohro éni usrân munu mu. Nuca fɛɛn, nene fɛɛn nisi niyâni tɛɛɛɛ-ɔɔ éni srawan gbisiɛ nraní Salumɔ́n srawaan tɛ.

¹³ Lɔpɛ muɛ, akpan ambiɛne fɛɛn la nowo úkpu ihîmu úku nene mu, sake obu ɔɛ akpan fɛɛn yófu nɔnu woju.

¹⁴ Nuca fɛɛn eyi lɛɛ ɛkpɛsi nɔcu té itê Nyɔ́nɛ ɛtɛ be nehi uku nene mu nububue nukuní mu. ¹⁵ Ɔnu mu lɔpɛɛ, akpan ide lu puɛne ihi ngbaruɛɛne ɛtɛ ulɛlapu be pien ɛtɛ. ɔɔ, ɔɔ Pɛɛr nete muɛ, lɛ́ ájân kɔ́ ɔnu bubɔɔ ɔɛ oku nene ɛtɛ. ¹⁶ Ebi titɛnɛɛ nɔ Jerusalem rire-rirɛɛ éni akpan frɛ nede lu puɛne lɛɛ akpan-eneɛ bubɔ un-un nedí gbree isi ɔ́ɔpu puɛne lɛ. Lɔ́ nisiní neneɛ, be heni-heni mu nene fɛɛn nɔ́bɔɔnɔ́.

Ɔ́ɔpu puɛnɛ nisení ege nunyuniɛ éni woju

¹⁷ Lɔ́ tɛɛɛɛ puɛne éni ine-ɛtɛ puɛ lɛɛ enɛɛ ege puɛne éni li Sadisɛn akpan lugbuɛ ein dɛ owue neneɛ nuɛ, enɛɛ nike nowo lɔkɔlɔ. ¹⁸ Ɔnu mu lɔpɛɛ, enɛɛ na nunyuni ɔ́ɔpu pu ɛbɛne na nukuní sibikan mu. ¹⁹ Udɔ́n bɔɔ dambri ukue, enɛɛ Nyɔ́nɛ éni entɛ ngbafrɛ nnɔ i fifin sibikan lɛkpɛne lɛ de nene nyaku gbein be kan ye nene lɔ́: ²⁰ <<Sení ege aní tɛɛɛɛ-ɔɔ tɛ lɛ́ fɔ́nɔ́nɔ́ ɛtɛ fɔ́boní nkuan lɔɔɔ obu éni amanɛɛ fókuní akpan.>> ²¹ Ɔ́ɔpu puɛne itɛ ɔɔ, enɛɛ heni-heni mu njomu tutu lɛɛ, a tɛɛɛɛ-ɔɔ tɛ be nu ɛtɛ neyiye akpan woju.

Gba, ɔ́ɔ nu ɔɛn lɛ, enɛɛ tɛɛɛɛ puɛne éni ine-ɛtɛ puɛ lɛɛ enɛɛ ege puɛne ein ra owutite puɛne éni li Israel puɛne éni ine-ɛtɛ puɛne fɛɛn si yia be ɔ́ɔpu sruda éni bɔ́ a sibikan mu tɛ ede ɔ́ɔpu puɛnɛ esi nene. ²² Sru-daaɛne iha bɔɔ uku tɛɛ, be ɔ́ɔpu puɛnɛ ɔ́nɔ́ tɛ, enɛɛ nisení ege niní be nakan-ní lɔ́: ²³ <<Ɔ́nɔ́ ruku sibikan mu tɛɛ, be lɛkpɛne bíbeu ei namu-namu, eseji ɔ́sɛsɛn puɛne frɛ nɔ́ gbɔ́mu ɔ́ nite neneɛ tɛ. Gba, rifin lɛkpɛ ebi ei ruho nuhun tɛɛ, rédí kpan kɔ́kɔ nu tɛ.>> ²⁴ Ɔ́nɔ́ tɛɛɛɛ-ɔɔ ásisan puɛne éni etei puɛ lɛɛ tɛɛɛɛ pu ɔ́kɔɔɛne ti owu obue, woju srân nene munu mu, enɛɛ nobubutuní mine wojue neneɛ. ²⁵ Nunɔ́nɔ́ lɔpɛ, enɛɛ kpan nnɔ i bo nene amanɛɛ lɔ́: akpan-eneɛ nukuní sibikan muɛ nɔ́ tɛɛɛɛ-ɔɔ tɛ neyiye akpan woju. ²⁶ Lɔpɛ muɛ, enɛɛ tɛɛɛɛ-ɔɔ ásisan puɛne éni etei puɛ lɛɛ ɔnu srudaaɛne ein a lɛ́ ede nene ie. Édeɛ na nede neneɛ, nɔ́cúmínɔ́ kɛkra-kɛkra mu ambe la nowo nene lɔ́: ɛkefu dedekue yebibe té yɔ́ɔ nene mbobu kɔ́ o?

²⁷ Lɔ́ nisiní neneɛ, enɛɛ nunyakuní nene owutite puɛne anti be tɛɛɛɛ puɛne éni ine-ɛtɛ puɛ nakan iyê nene lɔ́: ²⁸ <<Nefɛ obuɛnɛɛ, in ɔ́wɔ́ rɛɛɛɛ nefɛ lɔ́: dɔ́cumínɔ́ kpan obu íné deyiɛmínɔ́ woju ji rideti? Kpraní, féɛɛnɔ́ tuun nɔ́fu wojuyiɛɛ ala agbo Jerusalem ebie mu neeme, enɛɛ gba ɔnu mu lɔpɛɛ, fɔ́jujuní éni bɔ́ fɔ́cuní enɛɛ ówo wojue fadapuní ɛɛ.>> ²⁹ Nɛkan-ní ɔɔ, enɛɛ Pɛɛr cu ɔ́ɔpu puɛne fɛɛn numuti ɛtɛ nakan lɔ́: <<Nyati lɛ obue bɔ́ refɛɛɛ; élimu kpan bemu. ³⁰ Dɛkɛ: Jesi ebi éni fitení amɛɛ-mu tîn ɛtɛ fuwoníɛ, Nyati ebi éni sigi mu ɔru nanaɛne suɛ ɔtu nɔ́nɔ́ lu uou mu nénye. ³¹ ɛɛ, Nyati anyakunɛ munu gbein néli Etei pu lɛɛ Ɔ́cu-pu nunɔ́nɔ́ kpɛsɛɛ tɛ. ɔɔ, lɛ́ Israel puɛne ɔnyuku luboluwɛ mu ɔtu nɔ́cu nɔ́nu un fɛɛn nɔ́fuɔ nene. ³² Woju obue rakaan, ɔ́kɔ́ rɛɛɛ nu ɔru nunuwɛ mu. Eseji Bubɔ Wɛɛn ebi éni Nyati tu kpan fɛɛn ebi éni nefɛɛɛ frɛ nehi ɔnu dalufɛ ɔɔ lɛ.>>

³³ Owutite puɛne itɛ ɔɔ, enɛɛ té fura nene be nɔ́jujuní éni bɔ́ nowoní ɔ́ɔpu puɛne ngbo ɛtɛ lɔpɛ lɛ́ nanyakuní ei. ³⁴ Lɔpɛ muɛ, be Farisɛn nnɔ éni nraní Gamalɛɛ-ɛ frɛ nɔ́ owutite puɛne agbra lɔpɛ. Nɛli kpan éni dɛ Auleɛ an lɔkɔlɔ be akpan fɛɛn yɔ́fu ɔnu woju tasu. Nunɔ́ wutu ninɛ ɛtɛ anuan-ene fɛɛn anti, enɛɛ nɛtɛ ɔ́ nutu

ninyakuní ʒtɔpu pu ebienɛ gbein pɛpɛni, ³⁵ bɛ nɔja owukan lubuo nucu nakan lɔ: <<Israel puɛnɛ, nyuní íne mu namu-namu ɔtutru akpasua obuɛ fɔcu fahaní akpan obuɛnɛ etɛ etɛ. ³⁶ Nɔɔfɔɔ fidiní an lɔ: yɛmɛ lɔbɛ ɛni kpan nɔɔ ɛni nɔraní Tedas-ɛ nya etɛ nɛhi lɔku bɛ tu akpan ya aanlaɛnɛ lɔɔ kuni gen etɛ tu cɔ ka mu. Nuwoní, ɛnɛɛ ɔnu egekpu puɛnɛ fɛln ye cɛn ɪ bɛ ɛnɔni woju cɛ re. ³⁷ ɛnɔni egeɛ, ɛnɛɛ Galile wɪ nɔɔ frɛ ɛni nɔraní Judas-ɛ nya etɛ lɛ. Blɛ ebi etɛ, ɛnɛɛ nɔnyuní maɛ neeme ɛni akpan numuɛ. Judas obuɛ, nutu akpan kpangbalɔ kúni gen etɛ lɛ. Ókufu mu, ɛnɛ frɛ nuwoní, ɛnɛɛ nibení ɔnu egekpu puɛnɛ cɛn ɪ lɛ. ³⁸ Amunu frɛɛ, akpan obuɛnɛ anya etɛ lɛ. ɛmɛ ɛkɛ makan miyê nɛfɛ lɔ: laní nɛnɛ ɪ nání lɛ fɔnyuní munu fányakuní ei nɔɔ etɛ. Owu obuɛnɛ nɛlníɛ, alɪ kpan ɛni ɔtutru woju cɛɛ, bɛ bɔ́ lɛhâmu anti; wutu cɛɛ yɛpɪ gbraceɛ. ³⁹ Gba, alɪ Nyati lɪ obuɛ tu nɛlní lɔɔ ɛkɛ, bɛ bɔ́ fúkpu fíterumíní nɛnɛ. Obu remuɛ, nyuní íne mu; dɛlmíní tuun bɔɔ lɛ nɛfɛ lɛɛ Nyati ɔɔɔɔ eɪn fáɔɔan-ní.>>

⁴⁰ Gamalɛɪ lkan lɔɔ, ɛnɛɛ nɛnɛ fɛln nɛuní lubuo etɛ. Lɪpɛ muɛ, nɔraní ʒtɔpu pu ebienɛ sê ege hɔ́ hɛ nɛnɛ tɛ, ɛnɛɛ nutu nɔjuní nɛnɛ ngbre mu, bɛ esɛji nɔɔɔlan nɛnɛ lɔ: nɔɔɔcumíní Jesi ɛni ínéɛ nɔɔɔkan-míní owu nideyémíní akpan ji. ɔnu egeɛ, ɛnɛɛ gba nɔɔɔnɔ́ nɛnɛ nukuní ei. ⁴¹ Lɔ́ nɔɔɔnɔ́ owutite puɛnɛ anti lɪpɛ nɔnyaní ei nahaníɛ, ɛnɛɛ rirɛ mu nekpi nɛnɛ lɔkɔlɔ ɛni náfatání ɛni bɔ́ nedíní gbɛ Jesi ɛni íne etɛ. ⁴² Lɔ́ nu lɪpɛ bɛ nahaa, botu nɔɔɔlɛɪ tɛyɪɪ-cɔ tɛ o, nɔɔɔlɛɪ lugban-lugban o, nɔɔɔ fɛln nɔɔɔnɔ́ etɛ cɛ neyiyení akpan woju, esɛji noboní amanɛ lɔ́ Jesi lɪ obuɛ lɪ Kris-ɛ.

Diakri nɔmbu ɛni éde woju

6 Nu obuɛnɛ muɛ, ɛni Jesi ɛni puɛnɛ nɛbubɛ uku muɛ, ɛnɛɛ woniyienɛ mbɔ áɔɔɔan ʒtu mu tɛɛ, ɔmu-ɔmu nɛpɪ. Heni-heni muɛ, Juf-ɛnɛɛ nɔɔɔnɔ́ maɪ elefe etɛ nohuhrun uku obuɛnɛɛ nɔɔɔnɔ́ nɔɔɔɔɔ nɔɔɔ maɪ etɛ lɔ: mbɔ ebi ɛni nɔɔɔ fɛln ɔɔɔɔn-níɛ, úkuan-míní nɔɔɔ woniyienɛ. ² Lɪpɛ muɛ, ʒtɔpu pu ndiɔ ewɪ aanuɛ rá akpan fɛln sí yâ, ɛnɛɛ nakan iyê nɛnɛ lɔ: <<Dɪkɪ: áfátamu ɛni bɔ́ ɛɛ ʒtɔpu puɛnɛ rɔɔɔ amanɛbo jumaa rala ɪ rakprâ mbɔɔɔɔɔ ɛni woju. ³ Obu remuɛ, makpiɛnɛ, kpraní nɔɔɔ agbra dení akpan nɔmbu lɛ́ rɔɔɔ juma akpasua obu rála nɛnɛ ɔnku. Akpan-ɛnɛɛ fɪdeníɛ, fáta ɛni ulɪ akpan ɛni nɔɔɔ woju ja nu, akpan ɛni Bubɔ Wɛln yiku bɛ esɛji lɪ rɪcɛ puɛnɛ frɛ. ⁴ Lɔɔ, lɛ́ ɛɛ ʒtɔpu puɛnɛ, bɔɔmɔɔ ala ɛɛ bɛ rɔɔɔ Nyati ʒgɔgɔ mu, esɛji rédi amanɛbo ɛni jumaa frɛ.>> ⁵ Nɪkan-ní lɔɔ, ɛnɛɛ akpan fɛln kprɪ etɛ bɛ heni-heni mu kpra akpan de. Nucuní Etienɪ ɛni lɪ kpan ɛni ɔnu tɛ nɔ Nyati etɛ tasɪ bɛ Bubɔ Wɛln frɛ yikuɛ, ɛnɛɛ esɛji nidení Filip, Prokɔr, Nikanɔr, Timɔn, Parmenas lɛɛ Antɔɔs ebi mu kpan nɔɔ ɛni nyuku lɪ Juf bɛ nɔraní Nikolaa frɛ. ⁶ ɔnu egeɛ, ɛnɛɛ gba

nidení nɛnɛ nɔhan-ní ʒtɔpu puɛnɛ gɔgɔ Nyati tu nɛnɛ ta nɛnɛ bɔ́ íne mu.

⁷ Nu obu muɛ, Nyati Amanɛɛ nɛɛɛ Jerusalem ebi mu utu Jesi ɛni puɛnɛ ububɛ uku mu bibi cɛ. ɔnu mu lɪpɛɛ, tɛyɪɪ puɛnɛ kpangbalɔ frɛ nɔɔ tɛ itê Jesi etɛ ufɛlɔ lɛ.

Etienɪ ɛni ʒnyu woju

⁸ Etienɪ lí kpan ɛni Nyati cɛ ɔwrɔ lɔkɔlɔ tunɪ ákura nɛln owu ngbohro-ngbohro ɛni isrân munu mu lɛɛ akprua woju elefe-elefe akpan fɛln anti. ⁹ ɔnu mu lɪpɛɛ, ɛnɛɛ Juf akpasuaɛnɛɛ kan nɛnɔni eyia-cɔ couun ɛni nɔraní “akpan-ɛnɛɛ élí beyɛpu jɛ ɛni eyia-cɔɔ”, nɔɔɔ mu dɔun-lɔ nɔɔɔ akpruasi ubɔan Etienɪ. Nɔɔɔ muɛ, tukɔ lí Sirenɪ lɛɛ Alesandri ebi akpan, ɛnɛɛ tukɔ lɪ Silisi lɛɛ Asi maɪɛnɛ mu akpan lɛ. ¹⁰ Akpruasi mu lɪpɛɛ, núkpu nínyemíní Etienɪ anti kɔkɔ ambɛ Bubɔ Wɛln ɛni rɪcɛ tunɛ mu lɪ obuɛ nakan owu. ¹¹ ɛni nɔ lɔɔ, ɛnɛɛ nuboní akpan ajakpa nete fun ukuni etɛ lɔ: nɛtiní ambi nɔɔbubu Mois lɛɛ Nyati rirɛ i. ¹² ɔnu mu lɪpɛɛ, ɛnɛɛ nɔlní tuun Juf-ɛnɛ lɛɛ nɔɔɔ ine-etɪ puɛnɛ lɛɛ auleyiye puɛnɛ a ku Etienɪ etɪ nyu han owutite puɛnɛ. ¹³ Lɪpɛ muɛ, ɛnɛɛ nidení akpan ninyakuní nɔɔɔ owu fun-fun ita Etienɪ lkan lɔ: <<Nuca fɛln, kpan obu nakan owu ɛni ífatamu kɔkɔ uku ɛrɪnɪ cɔ wɛln-ɛ lɛɛ Auleɛ etɛ. ¹⁴ Dɪkɪ: riti nɪkan lɔ: Nasaret wɪ Jesiɛ yɔnyu tɛyɪɪ-cɔɔ yobubuu ei lɛ́ esɛji ɔnyunyuku godo-godo wojuɛnɛɛ Mois la ɛɛ lɛ frɛ.>>

¹⁵ Lɪpɛ muɛ, ɛnɛɛ owutite puɛnɛ fɛln nakprâ Etienɪ sɔɔn ambɛ munu oduni ɔnyuku nédide ɛntɪ ngbafɛ.

7 Tɛyɪɪ puɛnɛ ɛni ine-etɪ puɛ tja owukan lubuo ucɔɛ, ɛnɛɛ nobutu Etienɪ lɔ: <<O bɛ, obuɛ nakan nukufíní etɛ, ɔnu cɔ naa?>> ² Lɪpɛ muɛ, Etienɪ já cú nakan lɔ: <<ɔmu bɔ́ lɛɛ ɔmu makpiɛnɛ fɛln, tení rɪtɪ ei tiní obuɛ mehi mɪkaan. Cɔnɪ ɔru nana Abraham huamu Karan ebi tɛ yɔɔ bɛ hɔɔɔ nɔɔ Mesopotami maɪ etɛ tɛɛ, Nyati ebi ɛni kan munu kɔ fɛln-ɛ nyáku rirɛ gbein yêni, ³ ɛnɛɛ kan yenɪ lɔ: Nɔ ɔfu maɪ etɪ lɛɛ ɔfu puɛnɛ agbra nya ɪ lɛ́ fá maɪ mɪjâu bɔ́ miyêfue etɪ tɛ fɔɔɔn.

⁴ Heni-heni mu Abraham lɛɛ ɔnu lugban puɛnɛ ɛln nɔ Kalde puɛnɛ maɪ etɪ nyá ɪ á Karan tɛ hɔ́ tuun bɔɔ ɔnu bɔ́ uhue, ɛnɛɛ Nyati tu ni nuhɔ ebi maɪ obuɛ amunu funɔnɪ etɪ ébɛ. ⁵ Cɔ́ Abraham i ku ébɛ, Nyati ʒtúmínɪ wutu gbisi ɛni dri lɪ ɛnɔni couun; cɔ́ tukru luwɪ frɛ bɔɔɔ nɔ́túmínɪ ɛni bɔ́ nɔɔɔ lɪka ɪ. ɛnɛɛ obu cɛ, ɔnɔɔ nɔɔɔ wɪ kɔkɔ frɛ bɔɔɔ, bɛ Nyati kan la ɪ lɔ: maɪ yɛlɪ ɛnɛ lɛɛ ɔnu alaue ɛni. ⁶ ɔnu mu lɪpɛɛ, Nyati kán lɔ: ɔfu alau ya-ha yɔɔɔn maɪ lefe etɪ yɔnyuku mbeyɛpu nɔ́lní nɛnɛ ɔru-ɔru tuun mulu ya aanla agbra. ⁷ ɛnɛɛ gba, akpan-ɛnɛɛ yɔnyu nɛnɛ auba lɔɔ, ɛmɛ Nyati mɪlɪ miyê nɛnɛ bɔɔ uwuɛ, ɛnɛɛ ɔfu alaueɛnɛ yɔnyu tɛ yanya ɪ yesê ege yehi maɪ obu etɪ ébɪ ɔɔsumu. ⁸ Lɪpɛ muɛ, ɛnɛɛ Nyati nyu gbódu lɛɛ Abraham ɛln bɛ ɔnu mu lɪpɛɛ, yenɪ

ekpisi-cw ecere éni woju éni li gbódué éni sufree fré tuni. Éni kw kw, lã Abraham ruw Isak i munuwi nowoe, enee niceni ekpisi-cw i. Isak fré uruw Jakób-é, enee li kw eke be Jakób fré ruw nana ndiò ewi aanuene li nene kw eke le.

⁹ Cwku ku nenini etie, enee nilini kwku mu kwku éni niraní Josef-é nike tuun kwku be nupaní nini be akpan cuni a Ejibit maie etu te. Lipe mue, Nyati eke ówómíni alá i, nana nó lee cwku ein cw nihan-níe te, ¹⁰ enee nyuni nyaku ei gbrediene fein mu be tu nnya munu, eseji ndi ríce Farawon ebi éni li Ejibit maie éni etei pué anti. Lipe mue, Farawon cúnú tē maie íne etu tuun nli cwku lugban neeme éni akpra-etu pu fré.

¹¹ Udñn kwku tha antié, enee nuhkwon pi Ejibit lee Kanaan maíene neeme etu. Nuhkwon ebi éni kwku ru tuun sen i remue, sípu nanaene gbredi ein kwkw tuun níhemíní mbo níhímíní. ¹² Udñn kwku nu kwku, enee Jakób ti lã: mbo nó Ejibit te be kwku nanaene a pa. ¹³ Nku aanu mu énie naníe, enee Josef la rire gbein ndiní an be tu Farawon fré di cwku busue an le. ¹⁴ Lipe mue, enee Josef tu cwku makriene i lã ede cwku bñ Jakób lee cwku lugban puene neeme ahan-ni te. Nene fein nukuní akpan abruanso ewi eene. ¹⁵ Heni-heni mue, Jakób lee nanaene á Ejibit, enee dñn te tuun kwku be u. ¹⁶ Gba, cwku kwku alauene se ege nehi Kanaan maie etu ébie, nisini kwku owukpawene nilini lubomkw Abraham pa kwku kwku éni niraní Amw-é éni ewiene kwku be kw Sisem ebie mue.

¹⁷ Cwku nunwóní Ejibit te tuun kwku be ku nua Nyati nehi unyu owue nikan nla i Abraham ríree éni wojue unyaku gbein-é, enee Israel puene nata uku mu kwkw. ¹⁸ Lipe mue, enee etei pu lefe éni édí Josef éni rire wojue aan, cu cw te Ejibit ei. ¹⁹ Etei pu obu cú gbre kwkw mu tú nilini cwku puene cwku-cwku nutuní nene akpumu nicini kwku munwlene nukuní ei ú.

²⁰ Ble ebi etu deiin-é, enee nurwóní Mois. Nli wl éni yi nu Nyati anti, enee eniyia cuni un ei lugban nuhun gbigbini tuun kwkw entu. ²¹ Cwku egee, eniyia cíni lá i, enee Farawon wl yere luwle cuni be gbigbini flini kwkw cwku nuhun wle eke. ²² Lipe mue, niyiyení Mois woju dí Ejibit puene éni wojuene fein an kân mbasi owu ákan lee éli mu.

²³ Cwku Mois i mulu abruanaa, enee nu kwku, cwku makri Israel puene woju ini té mu be ninye na nakprá nene cwkw nunwóní te. ²⁴ Lipe mue, enee ndi Ejibit wl kwku nu éni noju Israel wl kwku be nucu Israel wle numu-cwkw nuwo kwku ebi. ²⁵ Ene eke nini níli kwkw lã cwku cwku makriene cwkw numu lã: cwku mu Nyati yese cwkw nene yanyaku ei Ejibit puene kwku; obu ce, nónyómíní numu. ²⁶ Udñn kwku nu uca Mois nanya gbein lse jie, enee di Israel puene aanu nu éni kwkw ime. Lipe mue, enee kwkw unyu nene i nikan niyé nene lã: <Nefe bibi kwkw, áfátamu éni filini mine cwku-cwku!> ²⁷ Lipe mue, enee kwku ebi éni bñ naya anuan etie peni nyaku ei nakan lã: Ebi lefu éni bñ fetite cwku agbra wojue? ²⁸ O be ekéfu fehi fuwomu

le, flini lã case fuwo Ejibit wle eke kwkw o? ²⁹ Mois iti owu obue, enee ye a Madian maie etu te kwkw ebi dñn. Tee, nuruw ewi ekpisi aanu.

³⁰ Udñn kwku mulu abruana lsee, enee nu kwku éni Mois kw Sinai lufe rire éni lujue mu tee, entu ngbafre kwku nyaku rire gbein cwkw lukpo kwku éni negbie mu yeni.

³¹ Wojue Mois nedu nu lúpee, srân-ni munu mu, enee neti nubwfu lã nósusuopu namu-namu. Lipe mue, Adamanga lubuo lé kán yêni lã: ³² <Eme, cwku nanaene éni Nyatié nñ! Mli Abraham éni Nyati, Isak éni Nyati, Jakób éni Nyati.>

Lã Mois ti kwkw, enee la nowoni tuun rire natitanu be nu'ún munu ei lã ndi obue nesee nu. ³³ Adamanga nñ etu nakan iyêni lã: <Rurian ngbabua i lka! Diki: wutu lugbue funkw etie lí cwkw éni kwkw wein. ³⁴ Médi emini puene éni gbree nedi Ejibit maie mu tee lee ru'ún fein-é kwkw nene nu. Obu remue, mie éni bñ mede nene manyaku ei te. Gbake kwkw pufu, a Ejibit te! >

³⁵ Mois ebi éni Israel puene nini nédíminí woju mu be nikan-ni lã: Ebi lefu éni bñ fetite cwku agbra wojue, ene baa li obue Nyati se entu ngbafree nyaku rire gbein cwkw lukpo ebi mu kwkw be nite nenini etei pu lee kwkw pué nñ. ³⁶ Ene li obue nli owu ngbohro-ngbohro lee akprua woju cwku nede nene niyaku ei Ejibit te, cwku neteni Jenfie Lebee lee cwku nunwóní lujue mu te tuun mulu abruanaa. ³⁷ Mois baa li obue kan ye Israel puene lã: Nyati cwku cwku numuti-etu pu kwku éni te flini eme eke cwkw kwkw agbra yanya. ³⁸ Mois ba obue, cwku nanaene si yia lujue mu te be entu ngbafree ihi Sinai lufe etu te ukan owue, ene li obue ninye ene lee kwkw ein agbra. Ee, ene li obue Nyati cu owukan lubuo ebi éni utu nkuaan lanu kwku be nimime nla ere i.

³⁹ Obu ce, cwku nanaene ékprímu etu éfélumú Mois, nana nyú té nyákwu ei etu íne naha Ejibit te ji. ⁴⁰ Lipe mue, nikan niyêni Arwón lã: Li owu tu ere lí cwku nyatiene lã enyepu ere i. Diki: Mois ebi éni tu kwkw Ejibit te rnya i, rédí wojue eheni. ⁴¹ Enee heni-heni mu nilini dñn luwli kwkw éni niyini teyi nutuní. Cwku egee, enee nilani table nugbugkw nutuní kwkw nilini kwkw kwkw bñ mue.

⁴² Éni kwkw, Nyati bíbe té kwkw rire, enee kwkw nene ku ei kwkw owu anuma-anuma fein-é kwkw entu flini lã nikan cwku wojue be cwku numuti-etu puene mime la i eke. Enee ki lã nikan: Israel puene, mobutu nefe: cwku funwóní lujue mu te tuun mulu abruana agbra neeme, nefuni teyle fideni nne lee owu elefe fuyinié, emee fuyi futumini e? ⁴³ Nefunié, kwkw nyatié firaní Molkw be filini liji mu kan filani mu fida fisenié lee kwkw jie fikprani mulkw filini be firaní Rwnfaa ce li obue do nefe. Heni-heni mue, kwkw nefuni bñ mu éni owueneé filinié enee fusuni. Obu remue, mñtu akpan cwkw nefe lugbu yaha Babilw maie ege te kpouun.

⁴⁴ Gba, obue li teyili-cwkw éni wojue, nanaene kân liji mu kan kwku éni owueneé ukuatu gbódué Nyati nyu lee

ƒɔɔ mu ɔɔ kɔ anyáfu mu, ambe lubolowɔ ájáfɔ nu Nyati anti. ²² Wɔ ɔfu gbɛ woju feɔn la ɪ gugu Nyati ɔɔ lɛ áján kɔ, nɔcu owu obuɛ ifu té muɛ éni woju nɔfɔɔfu.

²³ Heni-heni muɛ, mɛɔɔ nu lɔ: nuhun ɔnyonyɔfu, woju un emɛfu mba neeme.>> ²⁴ Simɔn ɔja ucuɛ, enɛɛ nakan lɔ: <<Nɛfɛ nɔɔɔɔ guguɔnɔ Nyɔɔɔ tumɔnɔ amɛkɛ lɛ musue wojuɛ fɔkan fukumɔnɔ etɛ ihemu.>>

²⁵ Pɛɛr lɛɛ Jan ucu Nyɔɔɔ éni rire wojuɛ ubo amanɛɛ lɔpɛ ɔɔ uwuɛ, enɛɛ se ege naha Jerusalem. ɔɔɔɔ nahanɛ, be nobonɔ Amanɛɛ Namuɛ nukunɔ Samari ebi feɔn-ɛ nunyanɔ muɛ éni akpan.

Filip lɛɛ Etiopi wɔ nɔɔ éni woju

²⁶ Nu nɔɔ, enɛɛ Nyɔɔɔ éni entɔ ngbafɛ nɔɔ nya Filip anti be nakan iyɛni lɔ: <<Nye cu atingbre ebi éni kpan ita ɔɔ be nɔ Jerusalem ebi nuwan ɔɔmu a Gasa ebi tɛɛ a!>> ²⁷ Enɛɛ heni-heni mu Filip nye etɔ a. Lɔpɛ muɛ, be Etiopi wɔ sale pu nɔɔ nɔ atingbre etɔ ɛɛɛ naha. Kpɔɔɔ obuɛ, nɔɔ yi-gbrengbie te Etiopi maɛ ɔ be nɔranɔ Kandas-ɛ éni ɔɔ-etɔ pu éni ɔkprá ɔɔ ɔɔɔkan feɔn etɔ. Nie Jerusalem nɔɔnu Nyati íne ²⁸ ɔɔɔ nɛsɛ ege naha ebi.

Nunɔɔ ɔɔɔ lɔaa mu nakunga Nyati numuti-etɔ pu Esai éni kpenkɛɛ mu. ²⁹ Lɔpɛ muɛ, enɛɛ Nyati Bubɔɔ kan ye Filip lɔ: nɔɔɔ lɔka ɔ ná nɔbɔɔfu lɔaa ebi. ³⁰ Heni-heni mu niye ne n+a nihe kpɔɔɔɔ, enɛɛ niti éni nakunga Esai éni kpenkɛɛ mu be nobutuni lɔ: <<Obuɛ fakunga muɛ, ekefu feti ɔɔɔ nuwan kɔ o?>> ³¹ Enɛɛ kpɔɔɔɔ nɔnɔ: <<Alɔ kpan ótú ɔɔɔ nuwan éyɛmuɛ, lɔ mɔtɛ miti tɛ?>> be tu Filip ya lɔaa mu heni pi ete. ³² Nyati kpenkɛɛ ɔɔ lugbuɛ nakunga muɛ, kɔ lɔ netɛ ɔkan: Enɔnɔɔ, flɔnɔ gbɔɔɔɔ éni naha nuwonɔ eke, nárirarumu owu ɔɔɔɔ. ɛɛ, nitɛ flɔnɔ gbɔɔɔɔ lɔwɔ éni natanɔ rire ruho be ɔla lubuo eke.

³³ Dɔkɔ: nɛlɔnɔ ruhɔɔ, enɛɛ ɔɔɔ woju ɔɔmujaɔ la bee, kpan ékprɔmu ɔɔɔ ɔtúmɔnɔ. Enɔnɔ ówoɛ nuwonɔ nunyakunɔ eie remuɛ, kpan bɔ ɔkan ɔɔɔ alau éni woju.

³⁴ Kpɔɔɔɔ ɔja ucuɛ, enɛɛ nobutu Filip lɔ: <<O be mɔnɔ: wojuɛ Nyati numuti-etɔ pu obu nakan ébie, ɔɔɔɔ ɔɔɔ rire woju, naa kpan lefe éni? Mɔgugɔɔfu kan mɔtɔ!>>

³⁵ Lɔpɛ muɛ, enɛɛ gba Filip cu Nyati kpenkɛɛ ɔɔ lugbu ebi etɔ nobo Amanɛɛ Namuɛ ɔkan Jesi éni rire wojuɛ ukuni.

³⁶ Nɔhanɔ antiɛ, enɛɛ nihenɔ edipe nɔɔ. Kpɔɔɔɔ ɔɔɔ mindi nuɛ, enɛɛ nakan lɔ: <<Kɔ mindi! Be woju kɔ nɔ éni neterumu éni bɔ felumu batɛm e?>> [³⁷ Enɛɛ Filip nɔnɔ: <<Alɔ fɔcu ɔfu té fɛtɛ Jesi etɛ, be ɔɔmuɔɔ láfu be>>, enɛɛ kpɔɔɔɔ nɔnɔ: <<Mobu nawɛ lɔ: Jesi Kris lɔ Nyati éni Wɔ!>>] ³⁸ Lɔpɛ muɛ, nutu lɔaa nyé etɔ, enɛɛ nene aanuɛ nurunɔ dikɛɛ te be Filip lunɔ batɛm. ³⁹ Nenunɔ dikɛɛ tɛɛ nunɔ nunyanɔ gbɛin-ɛ, enɛɛ lɔ Nyɔɔɔ éni Bubɔɔ nyu Filip nyaku ei lɔpɛ be kpɔɔɔɔ édíɔnɔ nu ji. Lɔpɛ muɛ, nunɔ etɔ nucu atingbre naha rire-mukpi mu.

⁴⁰ Filip éni émrɛ mri muɛ, enɛɛ a nya Asɔɔ ebi tɛ. Tɛɛ, enɛɛ nunu nubɔ Amanɛɛ Namuɛ nɔɔɔ ebi-ebienɛ mu tuun ɔɔɔ be nuku Sesare ebi tɛ.

ɔɔɔ éni lubolowɔ mu ɔnyuku woju

9 Nu obuɛɛ muɛ, woju nɔɔ ɔɛɛ nɔ ɔɔɔ té mu: enɔnɔɔ, Nyɔɔɔ éni puɛɛɛ ɔɛɛ bɔ ɔɔnɔ etɔ nɛɔ ɔɔɔɔ nowuwou noku kɛɛ. ɔɔɔ mu lɔpɛɛ, enɛɛ na nihe tɛyɔɔ puɛɛɛ éni ine-etɔ puɛ, ² be nubutuni ɔɔmuɔɔ kpenkɛɛ lɛ nɔcu náhan Damas ebi tɛ éni eyia-ɔ etei puɛɛɛ. ɔɔɔ, ɔɔɔ alɔ kpan kɔ nɔ tɛ éni nɛnɔ ei Kris éni at- ingbre etɛ, botu nɔdelɔ kpɔɔɔ o, yi o, lɛ ɔɔɔ nɔnyu nene néme mba néde nie Jerusalem. ³ Lɔ nutunɔ kpenkɛɛ, enɛɛ nucu atingbre naha ɔɔɔ enɔnɔ Damas ebi numuɛ nɔɔɔɔɔ, enɛɛ kpɔɔ mu, wɛɔn nɔɔ nɔ entɔ jɛɛ tanɔ. ⁴ Lɔpɛ muɛ, nɔpɔ wutu, enɛɛ niti lubuo nɔɔ nakan iyɛni lɔ: <<ɔɔɔ, ɔɔɔ! Emɔ be felumu ɔɔɔ-ɔɔɔ ɔɔ e?>> ⁵ ɔɔɔ iti ɔɔɔ, enɛɛ butu lɔ: <<Nyɔɔɔ, efe ébɔ e?>> Enɛɛ lubuoɛ nɔnɔ: <<Emɛ Jesi ebi éni felɔ ɔɔɔ-ɔɔɔɛ nɔ! ⁶ Nɔ wutu nye etɔ lɛ fá ebi tɛ! Tɛɛ nɔyɛfɔni obuɛ bɔ felɛ.>>

⁷ ɔɔɔ woju obu nɛɛɛ, akpan-enɛɛ nɔ atingbre etɔ lɛɛ ɔɔɔ eɔn nahaɔ, nú nyé etɔ lɛ. Nene frɛ netinɔ owururaru lubuoɛ wɛɔnɔ, sake nɔdumɔnɔ kpan ebi éni naruraru owuɛ nu. Lɔpɛ muɛ, woju á nene íne mu, nɔdumɔnɔ lɔ bɔ nakan-nɔ.

⁸ Gba, ɔɔɔ unɔ wutu inye etɛ, be kɔ éni nɔɔ epe ji. Lɔpɛ muɛ, enɛɛ nunyunɔ bɔ nɔhan-nɔ Damas ebie mu tɛ. ⁹ Nudɔn te tuun munuwɔ ɛɛntɔ éni nédí epe. ɔɔɔ mu lɔpɛɛ, nɛlɛmu mɔɔ esɛji nɔnɔ mindi frɛ.

¹⁰ Damas ebi obu mu tɛɛ, kpɔɔɔ nɔɔ éni nɔranɔ Ananias-ɛ nɔ tɛ lɛ. Enɛɛ, flɔnɔ munɔlapu mu ekeɛ, Nyɔɔɔ ranɔ lɔ: <<Ananias!>> be nɔnɔ: <<Nyɔɔɔ, kɔ emɛ!>> ¹¹ Lɔpɛ muɛ, enɛɛ Nyɔɔɔ kan yeni lɔ: <<Nye etɔ cu ngbaruɛ nɔranɔ Ngbaru Fɔún-ɛ a ɔɔɔ fuku Judas lukpomu tɛɛ, be butu nɔyɛfɔni Tars wɛɛ nɔranɔ ɔɔɔ-ɛ. Dɔkɔ: nunɔ tɛ nɔgugu Nyati. ¹² Enɔnɔ ɔgugu mu tɛɛ, nédí kpan kɔ nu éni nɔranɔ Ananias-ɛ ɔɔ eheni atanɔ bɔ etɔ lɛ nɛsɛ ege nédí epe.>> ¹³ Ananias iti ɔɔɔ, enɛɛ nakan lɔ: <<Nyɔɔɔ, akpan kɔpangbalɔ nakan kpan obu éni woju un-un-ene feɔn-ɛ lɔ efɔnɔ puɛɛɛ nɔ Jerusalem tɛɛ, méti. ¹⁴ Eɛɛji ébie nehie, tɛyɔɔ pu ɔɔɔkɔɛɛɛ lɔ obuɛ tunɔ ɔɔmuɔɔ kpenkɛɛ lɛ nɔnyu kpan ɔɔɔ feɔn ɔɛɛ nɔnɔ nɔɔ efɔnɔ kpaan ná.>> ¹⁵ ɔɔɔ mu lɔpɛɛ, Nyɔɔɔ kán yɛni lɔ: <<Nye etɔ a tɛ. Dɔkɔ: méte kpan obu bɔ etɔ yala ɔmu íné gbɛin akpan-enɛɛ élí Juf-ɛ, etei puɛɛɛ lɛɛ Juf-ene frɛ anti. ¹⁶ Emɛ ɔɔɔɔ mɔyɛni gbɛɛ anuma-anumaa nɔnɔ emunɔ íne etɛ.>>

¹⁷ Lɔ Ananias ti ɔɔɔ, enɛɛ heni-heni mu a hɔ he ɔɔɔ be tanɔ bɔ etɔ nakan lɔ: <<Makpɔ ɔɔɔ, Nyɔɔɔ Jesi ebi éni nyaku rire gbɛin yefu atingbre fucu fehie etɔ tɛɛ, enɛɛ tɔpumu mi lɛ fɛsɛ ege fédí epe, esɛji lɛ Bubɔ Wɛɔn frɛ eyikufu.>> ¹⁸ Ananias ɔkan ɔɔɔ, enɛɛ ngbo etɛ, ɔɔɔ kɔ éni nɔ flɔnɔ rukpu ekeɛ nɔ ɔɔɔ nunuwɔ mu ku wutu be

nise ege nedí epé. Lipe mue, ninye eti, enee nulnî batem. ¹⁹ Onu egee, enee nutunî mbɔ ni be nise ege nucu mbasu.

Amaníe Sɔl bo Damas ebi tɛe éni woju

Sɔl dɔn Damas ebie mu lee Jesi éni puene ein munuwí alabu kǎ ji. ²⁰ Lipe mue, enee lí nese Juf-ene eyia-cɔene te nubo amaníe nikan lɔ: Jesi lí Nyati éni Wíe heni tasu.

²¹ Lipe mue, akpan-ene feɛn-ɛ ti amaníe nuboe, woju srân nene munu mu, enee nobubutu mine lɔ: <<O be in kpan ebi éni nelu akpan-enee feɛn-ɛ níni nulnî Jesi éni akpaan ɔru-ɔru Jerusalem tɛe nǎ? Eseji ébie nie, in ónyu ni nɔnyu ébi éni puene fre nime mba nide nihan teyɛti puene éni ɔɔkɔene?>> ²² Lipe mue, be Sɔl eke nɔcu mbasu uku mu ɔnu amaníe óbo mu te, iyê akpan weɛn-lɔ lɔ: Jesiɛ, enee nulu Kris-ɛ heni. Lipe mue, woju kó Juf-enee nɔ Damas ebie mue b́ ɩ ɩdi lɔ b́ etê akan.

²³ Udɔn ɔɔa antie, enee Juf-ene si yia me ruku ei éni b́ owo Sɔl. ²⁴ Onu mu lɛpee, you lee ningbe naslan-ní ebie éni gbɔmuene ameke lě nɔnyunî nɔ-woní. Lipe mue, amaníe pó pí Sɔl rɩti mu, ²⁵ enee nu nɔɔ you, enuni akpan-enee nɔni egee cu tepe lɔku nɔɔ ruruku ba be niya mu, nunyunî nurukuní ebie éni ng-bayaa ege.

Jerusalem tɛe Sɔl se ege aa éni woju

²⁶ Sɔl sê ege á Jerusalem te, enee nɔjuju éni b́ epí Jesi éni puene mu. Lipe mue, la wó nene feɛn ambe niobumíní nawre lɔ: heni nɔnyuku nélu Jesi éni kpan íe.

²⁷ Éni nɔ ɔɔa, kpɩsɩe nɩraní Barnabas-ɛ cúnɩ á hê ɔ́ɔpu puene, enee kan lɔ nite nubuan mu Nyɔɩe ein ating-bre etie lee owue Nyɔɩe kan yenie éni woju feɛn ku nene. Eseji nikan lɔ biakpa te i Sɔl nuhun be cu Jesi éni íne mu bo amaníe weɛn-weɛnɩ ku Damas ebi puene feɛn-ɛ éni woju fre. ²⁸ ɔɔni ɔ́ɔpu puene ti owu obue, enee gba kpɩ etí Sɔl pí nene mu. Lipe mue, nese Jerusalem ebie mu ɔ-ɔ feɛn lee nɔnu ein be nɔcu Nyɔɩe éni íne mu nubo amaníe weɛn-weɛnɩ nuku akpan. ²⁹ Onu mu lɛpee, nubɔan lee Juf-enee nuruɔní mal elefe etie ein nisiní akprua kpɩnkpuɩ, enee nene fre nɔnyunyuní éni b́ nowoní íe. ³⁰ Owu obu á pí makpíene rɩti mu, enee cunɩ a Sesare ebi te be tuni nunu eti na Tars ebi te.

³¹ Lɔ nu lɛpe be nahaa, enee Jesi éni puene feɛn-ɛ nɔ Jude, Galile lee Samari éni wutu ɔgbuene etie he hola. Nuca feɛn neduní Nyɔɩe éni wojue an nukuní mu be enuni éyee fre neyiku nene luboluwí. Onu mu lɛpee, be Bubɔ Weɛn nɔɔ akpan unyuku luboluwí mu ihi uku nene mu.

Ene éni ɔ́bɔɔn woju

³² Nu obuene mue, Píer nese ɔ-ɔ feɛn ɩkprâ Jesi éni puene. Onu mu lɛpee, enee na nuku ebie nɩraní Lidaa

fre. ³³ Tɛe, nihe kpɩsɩ nɔɔ éni nɩraní Ene éni bubuu ɔɔn wutu tunu ɩe mulu nowo neeme be la be ɔnu pien eti. ³⁴ Enee Píer kan yeni lɔ: <<Ene, Jesi Kris ɔ́bɔɔnfu! Nɔ wutu nye eti lě efe ɔ́ɔɔbɔ féfite ɔ́fu pienlapue!>> Nɩkan ɔɔa, enee heni-heni mu lí kpɩsɩe nɔ wutu nye eti. ³⁵ Lɔ akpan-enee nɔ Lida ebi te lee Sarɔn wutu gbisie eti neemeɛ di kpɩsɩ obu nu ɔɔa, enee nene feɛn nunyuku nulnî Nyɔɩe éni akpan.

Dɔrkas éni ɔ́bɔɔn woju

³⁶ Nu obuene mue, yi nɔɔ nɔ Jope ebi te éni ɩ Jesi éni kpan be nɩraní Tabita. (Grek obuɔ mue, nɩraní Dɔrkas.) Nuca feɛn nulu owu éni yi nu Nyati antí, eseji nubuka lɛdu puene fre. ³⁷ Nɩpí ɩu, enee nu be nigbiní mindi nucuɩ níyakuní entíkaan éni lugban nuhun-ɛ te nulapuní be. ³⁸ Jesi éni akpan-enee nɔ Jope lɛpee iti lɔ Píer nɔ Lida tɛe, enee, éni ebi aanu obu agbra óbúón-ɛ, nutɔpuní akpan aanu á te gúgɔn lɔ: ni nene eti faafalɔ.

³⁹ Lɔ Píer ti amaníe obue, enee lí nye kpu nene i Jope lɛpe be nihan-ní entí kan nuhun-ɛ te. Tɛe, enee woniyi-ene feɛn jɔ ɔ́ɔfuni nɔɔ mutu ide trale akpasua-akpa-suaenee Dɔrkas obu ɔ́ nɔ namaa kpa tu nene iyêni.

⁴⁰ Lipe mue, nutu akpan feɛn nyá gbein, enee nukutu nugugɔ Nyati ɔɔa ɩl be nudu nunyuku nɩkpra fuin-ɛ nɩkan lɔ: <<Tabita, nɔ wutu nye eti!>> Yie ɩkân nunuwí ei ɔɔa ɩduní nuɛ, enee heni-heni mu nye eti pi ete.

⁴¹ Gba, Píer ɩla b́ unyuní inyepu etie, enee ra Jesi éni puene lee woniyi-ene feɛn se ege hɔ lugban te be nucuɩ niye nene.

⁴² Owu obue see, Jope akpan neeme tí, enee nɔnu mu kprangbalɔ cu té te Nyɔɩe eti. ⁴³ Píer dɔn Jope te nu ɔɔunɩ kpɩsɩ nɔɔ éni nɩraní Simɔn be ucu nne kpenkpe ɩl owu mue éni te.

Kɔrneɩ éni woju

10 Nu obuene mue, Rɔm wɩ nɔɔ nɔ Sesare ebi te éni nɩraní Kɔrneɩ be ɩ sruda lúkpóe nɩraní Itali srudaa éni akpra-eti pu. ² Nulu kpan éni, ene lee ɔnu lugban puene feɛn ein usu Nyati be enuni éyee nɔ luboluwí mu. Onu mu lɛpee, nubuka Juf lɛdu puene heni tasu, eseji nugugɔ Nyati nuca feɛn. ³ Nu nɔɔ, ɔɔni nu naha wancɩ ɛentí mu tɛe, enee, fíní munɔlapu mu eke, entí ngbafre nɔɔ nyaku rire gbein weɛnɩ hɔ ɔnu lugban te be raní lɔ: <<Kɔrneɩ!>> ⁴ Lɔ nɩdi entí ngbafree nuɛ, la wóni nɩkprâni sun be nobutuni lɔ: <<Nyɔɩ, be woju kǎ e?>> Enee entí ngbafree nakan iyêni lɔ: <<ɔ́fu ɔ́gugɔ lubuoeneɛ, Nyati eti, eseji nédi b́ɔ utufue nu fre.

⁵ Gbake, tu akpan á Jope ebi te lě ɔɔu kpan ebi éni nɩraní Simɔn éni eseji nɩraní Píer-ɛ ie efuní ébi. ⁶ Dɩki: nɔɔ kpɩsɩ nɔɔ éni ene fre nɩraní Simɔn íe be ucu nne kpenkpe ɩl owu be ɔnu kan ɔ́ɔfu jenfie numue éni te.>>

⁷ Entí ngbafree nakan owu iyênie imrí mue, enee nɩra ɔnu ɔ́su puene aanu lee ɔnu srudaene mu éni nɔɔ éni

nitiní mine owu tasulɔ bɛ esejɪ usu Nyatɛ frɛ. ⁸Nide wojue sɛɛ neeme aka nuku nɛnɛɛ, ɛnɛɛ nutɔpu nɛnɛ nahaní Jope tɛ.

⁹Ɔɔnɪ nu ca naha ɛbe mu tɛɛ, bɛ akpan-ɛnɛɛ Kɔrnel tɔpuɛ +a ɔɔɔ ɔɔɔɔɔ Jope ebɛɛ numu. Lɪpɛ muɛ, bɛ Pɪɛr nɔ kaan ɛntɛ ɔɔɔɔɔ Nyatɪ. ¹⁰Nugugɔ Nyatɪ ɔɔɔ ɪha antɛ, ɛnɛɛ nuhɔn nowoni bɛ nubutu ɛnɪ bɔ ɔɔɔn-nɪ owu nesinɪ nɛ. Lɪpɛ muɛ, ɛnɛɛ fɪnɪ munɔ nalapu mu ɛkɛ, woju nɔɔ nya nidɪ nu. ¹¹Dɪkɪ: ɛntɪ fɪn ɛɪ, ɛnɛɛ nidɪ ɔɔɔ nɔɔ nu ɛnɪ nɔ fɪnɪ liji ɪkɔlɔɔ nururukunɪ ɔnu numuti aanla kprɛɛ ba te luboko ɛkɛ nɔ ɛntɪ nesi ɛɪ tuun pi ete wutu. ¹²Ɔnu nuhun tɛɛ, nniɛ akpasua-akpa-suaɛnɛ fɛɪn ɛnɪ ɪ fɪnɪ obuɛnɛɛ ɪnɪ ɛɪ aka aanla ɛtɪ, obuɛnɛɛ ɪya wutu ɪɛɛ ruwaru anuma-anumaɛnɛ fɛɪn ɛnɛɛ yɪku gbɔɔn. ¹³Nunɔ lɪpɛ nakprâ, ɛnɛɛ lubuo nɔɔ ɪɛ nakan iyêni ɪɔ: <<Pɪɛr, nye ɛtɪ wuwou nniɛ obuɛnɛ nɪnyɪ nútúfɪnɪ fɪ!>> ¹⁴ɛnɛɛ Pɪɛr nɪnɪ: <<Kaka! Nyɔnɪ, nniɛ obuɛnɛɛ Auleɛ blaɔn, ɔɔnɪ yɔhɔmu ɔmu!>> ¹⁵Lubuoɛ sê ege ɪɛ ji, ɛnɛɛ nakan iyêni ɪɔ: <<Ɔɔɔɔ Nyatɪ ɪa ɔɔɔɔɔ ɪ ɛnɪ bɔ kpan ɪɛɛ, nidetê ɛfɪnɪ cirɛɪ ji.>> ¹⁶Woju obu nyánɪ antɪ ɔɔɔ tuun nkɔɔɔ ɛɛntɪ, ɛnɛɛ gba lubokoɛ ja cu ya ɛntɪ bɛ mri mu.

¹⁷Owu obuɛ sɛɛ, srân Pɪɛr munu mu, ɛnɛɛ nunɔ lɪpɛ nɔɔjuɔ ɔnu nuwan. Lɪpɛ muɛ, bɛ akpan-ɛnɛɛ Kɔrnel tɔpuɛ obubutu néyɛnɪ nɛnɛ Simɔn ɛnɪ lukpomuɛ ɪɛ nɔ kan gbɔmu lɪpɛ. ¹⁸Lɔ nunyanɪ ɪpɛɛ, ɛnɛɛ nobutunɪ: ɛkɛfu lɪpɛ ɪ obuɛ Simɔn Pɪɛr ebɪ sɪkɛ kɔ o? ¹⁹Pɪɛr hɔnɔ ututru owuɛ nidɪ nuɛ ɛnɪ woju, ɛnɛɛ Bubɔ Wɛɪn kan yeni ɪɔ: <<Dɪkɪ: akpan ɛɛntɪ ɪɛ nɔ gbɔmu tɛ nobutufu. ²⁰Nye ɛtɪ ru wutu a he nɛnɛ ɪɛ fâ nɔnɔ ɛɪn. Dɔnyunyu rɪrɛ ɪ ɔɔɔɔ; ɛmɛ ɪ obuɛ mutu nɛnɛ nɪnɪ ɛbɪ.>> ²¹Heni-heni mu Pɪɛr rú wutu hé nɛnɛ, ɛnɛɛ nakan iyê nɛnɛ ɪɔ: ɛnɛ ɪ obuɛ nɔɔjuɔnɛ, bɛ nubutu nɛnɛ amanɪɛ. ²²ɛnɛɛ nakan-nɪ ɪɔ: <<Sruda akpra-ɛtɪ pu nɔɔ ɛnɪ nɪranɪ Kɔrnelɛ ɪ obuɛ tɔpu ɛɛɛ. Kɔrnelɛ obuɛ, nɪɪ kpan sɛsɛ pu ɛnɪ Nyatɪ ɛnɪ ɛyɛɛ nɔ luboluwɪ mu bɛ Juf-ɛnɛ fɛɪn ɪnɪnɪ ɪnɛ ɛtɪ dalufuɛ ɪɔ: nɪɪ kpan namu frɛ. Dɪkɪ: Nyatɪ ɛnɪ ɛntɪ ngbafɛ nɔɔ akan eyêni ɪɔ: nubutufu ege fɪ ɛnɪnɪ tɛ ɪɛ fákan Nyatɪ woju fóku nɛnɛ.>> ²³Pɪɛr ɪtɪ ɔɔ, ɛnɛɛ tu nuhɔnɪ lugban bɛ sɪkɛ nɛnɛ nɪlanɪ bɛ ɔɔɔ nu ɪca njomu bɛ nɪnye nahanɪ. Nɔnɔ aau muɛ, ɛnɛɛ Jope tɛ ɛnɪ makɪɛnɛ tukɔ ku nɛnɛ gen ɛtɪ ɪɛ.

²⁴Nahanɪ tuun ɔɔɔ nu isê ege ɪcaa, ɛnɛɛ nukunɪ Sesare tɛ. Lɪpɛ muɛ, bɛ ɔwɔ Kɔrnel arɪra ɔnu puɛnɛ ɪɛɛ anuan anamuɛnɛ fɛɪn esi eyɪa ɔnu lugban tɛ nɔkɔɔn-nɪ. ²⁵Pɪɛr ɪnya lukpomu gbɔmuɛ, ɛnɛɛ Kɔrnel ɪ ɔnu ábɔan mu bɛ ku ɔkɔn ɪ kutu ɔnu antɪ. ²⁶Pɪɛr ɪdɪ nu ɔɔ, ɛnɛɛ nyunɪ bɔ nyepuni ɛtɪ nakan iyêni ɪɔ: <<Nye ɛtɪ! ɛmɛ frɛ kpan ɔɔ ɔɛɛ mlɪ.>> ²⁷Nɪkan ɔɔ, ɛnɛɛ nununɪ ɛtɪ nɛdɪdɛnɪ numu tuun nuhɔnɪ lugban. Lɪpɛ muɛ, Pɪɛr dɪ nu ɛnɪ akpan kɪpangbalɔ esi eyɪa, ²⁸ɛnɛɛ ja cu nakan ɪɔ: <<Fɪdɪnɪ an ɛnɪ ɛɛɛ Juf, rákân-mu ɔɔɔɔɔ ɛnɪ bɔ rese ɪɛɛ akpan-ɛnɛɛ ɛɪɪ Juf-ɛ ɛɪn; nɛnɪnɪ lugban frɛ ɔɔɔ ɔwɔ. ɛnɛɛ, alɪ mie ɛbɪɛ, bɛ fɪ fɪnɪ Nyatɪ ɔtumɪ mɔnyɔ

numu ɪɔ: áfátamu ɛnɪ bɔ mobu kpan kɔ ɪɔ ɪɪ rukɔɔ pu. ²⁹Obu remuɛ, ɛnɛɛ ɪɔ fubutumɪnɪ egeɛ, mɔkɔrɔmɔ ɛɪ bɛ minye mehɛ nɔ. Gbake, wojue tu fɪramɪnɛ, kan yemɪnɪ mɪtɪ!>>

³⁰Lɪpɛ muɛ, ɛnɛɛ Kɔrnel ja cu bɛ nakan ɪɔ: <<Dɪkɪ: amunu bɛ ɪɛ munuwɪ ɛɛntɪ ɛnɪ yɔmu nɔɔ wanci ɛɛntɪ mu ɔɔ ɛkɛ, munɔ lugban mɔɔɔɔɔ Nyatɪ ɔɔɔ mubu munu bɛ kɪ kpan nɔɔ ɛnɪ tralɛ neɪjɪrɛ rɪrɛ bɛ nyemu ɛtɪ antɪ. ³¹Kpan obu ɪja ucɛɛ, ɛnɛɛ nakan iyêmu ɪɔ: <Kɔrnel, ɔɔɔ ɔɔɔɔɔ lubuoɛnɛɛ Nyatɪ ɛtɪ, esejɪ nédɪ ɔɔɔ notufuɛ nu frɛ. ³²Gbake, tu akpan á Jope ebɪ tɛ cú Simɔnɔ nɪranɪ Pɪɛr-ɛ ɪ ɛbɪ. Ɔo, ambɪ nɔ Simɔn ɛbɪ ɛnɪ ucɛ nniɛ kɪpɛnkɛ ɪɪ owu mu bɛ ɔnu kan ɔɔɔɔɔ jenfɛ numuɛ ɛnɪ tɛ.> ³³Ngbo ɛtɛɛ, ɛnɛɛ ɪɪ mutɔpu akpan ɪ ɪɛ ɔɔɔɔɔ nɔ. Malafu bia ɛnɪ fɪkɪrɪ ɛtɪ fɪ. Gbake, ɛɛɛ fɛɪn runɔ Nyatɪ antɪ; rétê rɪtɪ ɛɪ ɛnɪ bɔ reti obu fɛɪn-ɛ Nyɔnɛ cu lafu luboluwɪ mu ɪɛ fákan féyê ɛɛɛ.>>

Amanɪɛɛ Namuɛ Kɔrnel ɪɛɛ ɔnu puɛnɛ ɛɪn tɛɛ ɛnɪ woju

³⁴Pɪɛr já owukan lubuo cú, ɛnɛɛ nakan ɪɔ: <<Gbake mɔnyɔ numu ɪɔ: Nyatɪ ɪjɪjɪmu akpan mu heni. ³⁵ɛnɪnɛɛ, obuɔ ɔɔɔɔ mu ɛnɪ kpan ɔɛɛ ɛnɪnɪ ɛyɛɛ nɔ luboluwɪ mu bɛ ɪnɪ sɛsɛ ɪɛɛ ɔnu ɛɪn-ɛ yɪ nu ɔnu antɪ. ³⁶Dɪkɪ: nɔɔɔ ɔnu owukan lubuoɛ nési Israel puɛnɛ. Owukan lubuo obuɛ, ɛnɛɛ ɪ Amanɪɛɛ Namu ɛbɪ ɛnɪ ɪkan teyɔɔ nɪsɛ Jesi Kris ebɪ ɛnɪ ɪ akpan-akpan fɛɪn ɛnɪ Nyɔnɛɛ mu nutu kpaan ɛnɪ wojue. ³⁷Jesi ɛnɪ woju obuɛ, ɔwɔ fitinɪ. Heni-heni muɛ, ɔɔnɪ Jan Batis nya ɛtɪ bo batɛm-ɛ bɔ akpan ɛɪ ɛnɪ amanɪɛɛ, ɛnɛɛ ɔnu woju nya gbein Galile wutu lugbuɛ ɛtɪ tɛ tuun ɔɔɔ bɛ ku Jude sɛ ɔ-ɔ fɛɪn. ³⁸Fɪdɪnɪ an ɪɔ: Nasaret wɪ Jesi obuɛ, Nyatɪ tú Bubɔ Wɛɪn ɛnɪ ákuraa yɪkuni, ɛnɛɛ nɪsɛ ɔ-ɔ fɛɪn bɛ, Nyatɛ nɔ ɪɛɛ ɔnu ɛɪn-ɛ remuɛ, nɪɪ akpan namu, esejɪ nubunɔn obuɛnɛ fɛɪn frɛɛ Angɪnɪ nedf gbree.

³⁹Owuɛnɛ fɛɪn-ɛ nɪɪ nɪsɛ Juf maɛ neeme ɛtɪ tuun na nukufu Jerusalem tɛ bɛ nitenɪ amɪa-mu tɪn ɛtɪ nuwonɛ, runɔ ɔnu nuwan rɪdɪ nu ɔru nunuwɪ mu. ⁴⁰Lɔ nuwonɛ, dɔn ɔɔɔ ɔnu munuwɪ ɛɛntɪ ɛtɛɛ, ɛnɛɛ Nyatɪ tu nunɔ lu uou mu nɪnye bɛ nɪnyaku rɪrɛ gbein niye akpan dɪnɪ nu. ⁴¹Lɪpɛ muɛ, ɛɪɪmu akpan fɛɪn nɔtú ɛdɪmɪnɪ nu bɛmu; obuɛnɛ ebɪ ɛnɪ ɔwɔ Nyatɪ tɪtɛ tɛ ɪ bubo mu tɛ neeme ɪɔ: yɛɪɪ ɔnu dalufuɛnɛɛ ɔɛ ɪ obuɛ dɪnɪ nu. Dalufuɛ obuɛnɛɛ, ɛnɛɛ ɪ ɛɛɛ ebɪ ɛnɪ ɔɔnɪ nunɔ lu uou mu nɪnye bɛ rɪ runɔ ɪɛɛ ɔnu ɛɪn-ɛ. ⁴²Ɔnu egeɛ, ɛnɛɛ nɪkan niye ɛɛɛ ɪɔ: rubo ɔnu amanɪɛɛ rúku Israel puɛnɛ fɛɪn rítá ɪka ɪ ríkán ríyê nɛnɛ ɪɔ: ɛnɛ ɪ obuɛ Nyatɪ nyakunɪ cu bɛ núbûa akpan-ɛnɛɛ u ɪɛɛ obuɛnɛɛ nɔ namaa mu. ⁴³ɛnɛ baa, ɔnu woju ɪ obuɛ Nyatɪ ɛnɪ numuti-ɛtɪ puɛnɛ fɛɪn kan ɪ ɪɔ: kpan ɔɔɔɔ fɛɪn ɔɛɛ ucɛ tɛ itêni ɛtɛɛ, bɛ ɛnɪnɪ ɪnɛ muɛ, Nyatɪ yɔcu kpan ebɪ ɛnɪ un-ɛnɛ fɛɪn yɔfɔɔ.>>

Bubo Weln-ε i akpan-ενεε έλί Juf-ε ετιε ένι woju

⁴⁴ Owu hɔkɔ utɔ Pɛr ɔmu lkan, ενεε Bubo Weln i akpan-ενεε φειν-ε κɔ lupε neti amanιεε noboε ετι. ⁴⁵ Lupε muε, Juf-ενεε cu tε te Jesi ετι be i lεε Pɛr ειn-ε woju á ine mu ένι Nyati ɔtu Bubo Weln ie akpan-ενεε έλί Juf-ε ετιε ιε. ⁴⁶ Heni-heni muε, netinί akpan obueneε nala obuο elefe uwɔku Nyati. ɔnu mu lupεε, ενεε Pɛr se ege ja owukan lubuo cu be nakan lɔ: ⁴⁷ <<O be mίnι: akpan obueneε ebi ένι Nyati ɔtu Bubo Weln fίnι ερε eke lɔ, lε rίnι rέlι neneε batem e?>> ⁴⁸ Lupε muε, ενεε Pɛr tu nulunί neneε batem Jesi Kris ένι ine mu. ɔnu egee, neneε fre nubutunί ένι bɔ κɔdɔn κɔku ειn lupε nu waa luluwɔ ji kraa lε nā.

Owuε Pɛr de aka Jerusalem tεε ένι woju

11 ɔtu pu ambieneε lεε makpeneε φειν-ε κɔ Jude wutu lugbuε ετιε tι lɔ akpan-ενεε έλί Juf-ε fre ekprί Nyati owukan lubuoε ɔcu. ² Ένι κɔ lɔ, ɔku Pɛr se ege a ku Jerusalem tεε, ενεε Juf-ενεε nyunι nakukuanι munu ³ lkan lɔ: <<Diku: fā fɔhɔ akpan-ενεε έλί Juf-ε lugban tuun fɔκɔ mu fle mbɔ lεε κɔku ειn!>> ⁴ Lupε muε, ενεε Pɛr ja owukan lubuo cu be nede wojuε σεε aka κɔκ-κɔκ uku neneε lkan lɔ: ⁵ <<ɔku munɔ Jope tεε, nu κɔκ ένι κɔgugɔ Nyatiε, ενεε woju κɔκ nya midu nu. Diku: fίnι munɔlapu mu eke, midu ɔκ κɔκ nu ένι κɔ fίnι liji lɔkulu ένι nururukunί ɔnu numuti aanla kpreε ba te luboko eke be κɔ entι nesi ei tuun ɔκ be pi ete ɔmu rire. ⁶ Mɔkprā nuhun te namu-namuε, ενεε midu nneε akpasua-akpasuaενε φειn ένι lι fίnι gbete nneε, kpe mu nneε, nneε obueneε iya wutuε lεε ruwaru anuma-anumaενε φειn nu. ⁷ Lupε muε, ενεε miti lubuo κɔκ le nakan iyemu lɔ: <Pɛr, nye ετι wuwou nneε obueneε ninyi nótúfίnι fí>. ⁸ Ενεε mukpɔru ei lɔ: <Kakaa! Nyɔnι, nneε obueneε Auleε blaen, nu kɔ yɔhɔmu ɔmu>. ⁹ Lupε muε, lubuoε sê ege lé ji, ενεε nakan lɔ: ɔκκ Nyati la ɔκmuɔκ ι ένι bɔ kpan ιεε, nideli emunι cirie ji. ¹⁰ Woju obu nyamu antι lɔ tuun nkɔκɔ εentι, ενεε gba lubokoε ja cu ya entι mri mu. ¹¹ Lupε mu lεε, ενεε akpan εentι ένι nutɔpunί κɔ Sesare ie nya lukpomue runɔ muε ένι gbɔmu nobutumu. ¹² Lupε muε, Bubo Weln kán yemu lɔ: mudɔnyunyu rire i, ɔo ma lεε κɔku ειn. Lupεε, ενεε makpι nahuan obueneε fedunί nuε ku-mu gen ετι be heni-heni mu ra Kɔrnei ebi ένι tε. ¹³ Lɔ nidu ερε nuε, ενεε nikan entι ngbafre κɔκ ένι rireε nyaku gbein be kan yeni lɔ: nutɔpu akpan á Jope tε cú Simɔn ebi ένι nranί Pɛr-ε ie ένι woju niye ερε. ¹⁴ ɔo amanιε ebi ένι ambi yobo nίtinie, yɔku ene lεε ɔnu pueneε ειn φειn ine nkuan. ¹⁵ Gba, emunι owukan lubuo ceε munyu makan mίhaa, ενεε Bubo Weln i neneε ετι fίnι lɔ ερε Juf-ενεε fre i ερε ετι bubo mu tεε eke kpeun. ¹⁶ Lupε muε, ενεε mukuan lɔ ɔwɔ Nyɔnιε kán lá ι lɔ: <Jan

ένι batem-ε lι akpaan, mindi mu, ενεε nefunιε, Bubo Weln ένι batem lι obuε Nyati yeli nefε>. ¹⁷ Ενεε, ένι Nyati ɔtuku akpan obueneε ledu ɔtu neneε Bubo ba ebi ένι nutu ερε ɔku rucu tε rite Nyɔnι Jesi Kris ετιε, be emε Pɛr, emι muhun ένι bɔ κɔjɔn Nyati ένι wojuε yɔfu ένι bɔ ειε cɔ e?>>

¹⁸ Lɔ Juf ebieneε ti owuε Pɛr kaan, ενεε κɔku tebibee ce re be gba κɔκκunί Nyati nikan-nί lɔ: <<Nawre tasu, Nyati ɔtu akpan-ενεε έλί Juf-ε fre κɔnyuku luboluwι mu nkuan ul nenunι ιε>>.

Kris ένι pueneε κɔ Antɔs tεε ένι woju

¹⁹ Lɔ nuwonί Etienι be ɔnu ege ninyepunί ɔru-ɔru ετι nelinί Jesi ένι pueneε, ενεε niye nucen-nί ei nanι cɔ elefe-elefe. ɔnu mu lupεε, elefe á kú Fenisi maε ετι tε, ενεε elefe a ku Sipri ένι wutu lukpo ebi ετι tε be elefe fre a ku Antɔs ebi tε. Cɔ φειn-ε nιha nukunίe, Juf-ενεε ce lι obuε nubonί Jesi ένι Amanιεε nukunί. ²⁰ Lupε muε, κɔku mu elefe ένι lι Sipri lεε Sireni akpan ένι neneε fre a Antɔs tεε, cú Nyɔnι Jesi ένι Amanιεε Namuε bó kú akpan-ενεε έλί Juf-ε fre. ²¹ Lɔ nobonί amanιεε, be Nyɔnιε nedi juma κɔku ειn utu akpan kpangbalɔ ucu tε iteni ετι unyuku ul ενunι akpan.

²² Kris ένι pueneε κɔ Jerusalem tεε iti owu obuε, ενεε ɔtu Barnabas a tε. ²³ Lɔ nuku tε be nidu nu ένι Nyati ece tε pueneε ɔwɔ henie, ενεε rire mu nekpini lɔkulu. ɔnu mu lupεε, ενεε κɔκpukpuku neneε rire ένι bɔ κɔku tε ɔdɔn Nyɔnιε ετι. ²⁴ Barnabas obuε, nulι kpan namu ένι Bubo Weln yiku be eseji ɔnu tε κɔ Nyɔnιε ετι tasu. ɔku nκɔκ Antɔs tεε, akpan kpangbalɔ ji nyúku lí Nyɔnιε ένι akpan ιε.

²⁵ Lupε muε, ενεε na Tars tε lε nócu Sɔl nie. ²⁶ Nuku tε ɔκ nidunι nuε, ενεε nucunι be ninί Antɔs lupε. Neneε aanuε, nudɔn-nί lupε tuun lu κɔκ neeme agbra niyiyeni akpan mrumulɔ woju. Antɔs lupεε, ενεε akpan bo bu nara Jesi ένι pueneε kretien be iné obu ɔn muε nɔ.

²⁷ Nu obueneε muε, Nyati ένι numuti-ετι pueneε tukɔ nɔ Jerusalem tε í Antɔs lupε. ²⁸ ɔku nκɔκnί lupεε, ενεε Bubo Weln ye κɔku mu κɔκ ένι nranί Agabus-ε lɔ: nuhɔn lɔkulu nehi upι wutuε ετι ɔ-ɔ φειn, be nikan ɔnu woju nιla ι. Nuhɔn obuε, ɔku Rɔm wιε nranί Klod-ε tε cɔ ιε, ενεε pι. ²⁹ Owu obuε Agabus kaan remuε, Jesi ένι pueneε nyúnυ lɔ: kpan φειn nikpra nútú sika nɔkpu nutuε lε nócu nā nábukani Jude wutu lugbuε ετι tε ένι makpeneε. ³⁰ Heni-heni muε, nulunί lɔ eke, ενεε nucunί lubokoε nutunί Barnabas lεε Sɔl ένι bɔ ɔcu ahan Jude tε ένι Nyatikan ine-ετι pueneε.

Pɛr ένι sibikan mu ála lεε ányaku ένι woju

12 Nu obueneε muε, gbrenghi Erɔd bēn nyé nelι Kris ένι pueneε elefe ɔru-ɔru lɔkulu. ² ɔnu mu lupεε, nutu nuwonί Jak ebi ένι lι Jan ɔnu makpιε akrabu mu. ³ Lɔ nidu nu ένι Juf-ενεε ɔyɔfu obuε nulιe, ενεε nutu

nunyuní Píer fré. Lipe mué, be oku Pak íebe ebi éni kpan íhîmu futufutue lefir nɔ mué. ⁴ Éni nɔ ƙƙ, nulaní Píer sibikan mu, enéé nutu srua akpan aanla-aanla tuun okpo aanla nasisan-ni ƙƙ fet-é ite mué, íé nányakuní akpan fèin anti néjijiní nókuní. ⁵ Píer éni sibikan mué nulaní ƙƙ, Kris éni puéne cú kpitú mu nɔgugɔ Nyatí utuní.

⁶ Udɔn ƙƙ uku youe nu yaca be Erɔd yanyaku Píer akpan fèin antié, Píer nó ngbraka mu lá be srua aanu agbra neke munɔ. Srua elefe fré nó gbɔmu numu te nasisan có íe. ⁷ Enéé kpru mu, Nyɔnie éni enti ngbafre nɔ ru ei sibikaan nuhun te tu lugbaan neeme nejúre be dɔpuní mpepedi mu bɔmu wruni kan yeni íá: <<Nye eti faafa!>> Enuní ényee ninye etié, enéé ngbrakaaene bubuu ei ku ei wutu. ⁸ Onu egeé, enéé enti ngbafreé kan yeni ji íá: <<Cu ɔfu betue la íé fɔcɔn ngbabua fré.>> Píer uli ƙƙ, enéé gba enti ngbafreé nínl: <<Cu ɔfu kpoteúe cɔn kpumu rá!>> ⁹ Heni-heni mué, Píer kpú enti ngbafreé enéé nahaní. Aaue nahaníé, nɔnyômu numu íá: munu kpetee woju obu nese; notutru íá: munu nalapu. ¹⁰ Níhaní tuun ƙƙ nɔsɛn-ní sruaenene nasisan có éni lúkpó nɔ ɪ, aanu mu énie fré ɪ, enéé nɔnyaní lɔnkpa mu lekpe lɔkue gbatu ebie munue anti. Lipe mué, enéé lekpeé ɔnɔɔ fin ei tu nene có be nɔnyaní gbein te. Nenuní ngbarue nucu nahaníé, Píer ubu munu, be enti ngbafreé emrí mu ewíe ɔnu lefe. ¹¹ Lipeé, enéé nunyu numu íá: élimu munu n+alapumu bemu be nakan íá: <<Gbake médi an weinlɔ íá: Nyɔnie ɪ obu te ɔnu enti ngbafreé i nyumu nyaku ei Erɔd íe Juf-éne éni woju fèin-é notutrumue mu.>>

¹² Lɔ woju ku ei Píer rire mu ƙƙ, enéé na Jan ebi éni nɔraní Mark-é eniyia Mari éni te. Lipe mué, be akpan kprangbalɔ esi eyia te nɔgugɔ Nyatí. ¹³ Enuní lekpeé nɔɔɔpué, enéé yi nɔ éni idi juma te be nɔraní Rod-é i nakprâ. ¹⁴ Niti Píer owururaru lubuoé, enéé nɔdɔn an be rire mué nekpini tuun ísɛn íe, íá bɔ nefin-ni lekpeé, niye nise ege na nobo akpan-enéé si yiaa amaníe íá Píer ie nó gbɔmu numu te. ¹⁵ Nitiní ƙƙ, enéé nínl íne mu ɔbubuní yie. Gba, nɔdɔn nu éni nata lɔka ɪ íá nawre nakaan, enéé nakan-ní íá: yei be enti ngbafreé ísɛn Píer-é. ¹⁶ Lipe mué, be Píer éke hɔnɔ udɔpu lekpeé te ce. Gba, naha nifin-ní eie, be hení-hení mu ƙɪ Píer, enéé woju a nene íne mu. ¹⁷ Nehi nɔrururuní owu, enéé nupupu nene bɔ mu niteru nene be gba nide íá Nyɔnie tu nɔnɔ sibikan mu te nɔnya gbein-é éni woju aka nuku nene. Onu egeé, enéé nikan niyê nene íá: na núbóní amaníe obu núkúní Jak íe makpi ambiene, be nunu eti na có lefe.

¹⁸ Nu ícaa, enéé sibikan mu te neeme có naja. Sruaene riretita lɔkub pí eti nabɔan ujuju Píer. ¹⁹ Erɔd utu nujujuní Píer tuun ƙƙ kpan édíminí nué, enéé tu nunyuní sruadaene nububutuní owu be nutu nuwoní nene. Onu egeé, enéé nunu Jude lípe na Sesare ebi te nudɔn waa luwɔ.

Erɔd éni uou woju

²⁰ Nu nɔnɔ, enéé Tir íe Sidɔn ebiené éni puéne nyunyu éni bɔ a abɔan mu íe Erɔd éin. Heni-heni mué, Erɔd ɔcu tebibe lɔkub nɔnu rire, enéé nuyɔfuní éni bɔ netitení wojué ƙƙ nokúní mu íe ɔnu éin, ambe enuní gbisi lípe ɪ obué nucuní mbɔ. Lipe mué, nutɔpuní akpan á kprâ ɔnu lugban akpra-eti pu lɔkue nɔraní Blas-tus-é, be bɔɔ mu nitení nué bɔ nabɔan-ní mué.

²¹ Lɔ nué kue, enéé Erɔd ɔn ɔnu gbrenghi traléé pi ete ɔnu líkpen ebi eti be ja owukan lubuo cu noku numuti nuhun ei. ²² Owue nakaan, kpí akpan fèin rire mu tuun nɔwɔkuní íá: obué, élimu kpan owururaru lubuo nɔ, ɔ Nyatí ɪ obué nakan owu. ²³ Erɔd éni munu lɔkue ɔcú ɔtú Nyatí remue, ngbo eti íé, Nyɔnie éni enti ngbafre nɔn ƙɪn-ni bɔ, enéé etinkpo ɪni nuhun ei nu.

²⁴ Nu obuene mué, Nyatí owukan lubuoé nɔ eti nese ɔ-ɔ fèin akpan nɔcu té itê eti ububue uku mu.

²⁵ Gba, Barnabas íe Sɔl ebi éni a Jerusalem-é ukufu obué naní ɔnu éli mué, enéé nisení ege nahaní Antɔs te. Nɔnu aau mué, enéé nucuní Jan ebi éni nɔraní Mark-é be bɔɔ mu naní.

Sɔl íe Barnabas éni ányaku éde woju

13 Antɔs Nyatikan mu tée, akpan elefe lí Nyatí numuti-eti puéne, enéé elefe fré ɪ woyuyiye puéne. Ƙɪ nɔnu íné: Barnabas, Simeɔn éni nɔraní Nijer-é, Lisius éni ɪ Sireni ebi mu kpan nɔnɔ, Manaheni ebi éni nigbigbiní có nɔ íe Erɔd éin-é íe Sɔl. ² Nu nɔnɔ éni naní Nyɔnie ɔsu mu be neciní nuhɔn, enéé Bubɔ Wein kan ye nene íá: nitení Barnabas íe Sɔl nenuní íé ehe bɔmucɔ +a edi jumaa nɔtu neneé. ³ Niciní nuhɔn nɔgugɔní Nyatí ƙƙ nitaní nene bɔ íne mué, enéé nulaní nene ɪ naní.

Owue se Sipri wutu lukpoe eti tée éni woju

⁴ Éni Bubɔ Weín ɔpu Barnabas íe Sɔl ƙƙ, enéé hení-hení mu nɔnɔnɔ Antɔs te nɔrɔnɔnɔ ei naní Selesi ebi te be nucuní bato nahaní Sipri wutu lukpoe eti. ⁵ Nukuní Salamini ebi tée, enéé nusení Juf-éne éni eyia-ɔene mu nuboní Nyatí Amaníe nukuní akpan. Lipe mué, be Jan-Mark nó íe nɔnu éin nabuka nene. ⁶ Nunɔnɔnɔ lípe nɔnyaní eie, enéé nitení mu wutu lukpoe eti na nukuní Pafɔs ebi te. Tée, enéé nihení Juf wɪ mraba pu nɔnɔ éni nɔraní Bar-Jesi éni akpan ubu íá lí Nyatí numuti-eti pu. ⁷ Enuní ɔn nɔnɔ, enéé ɪ wutu lukpoe éni etei pué nɔraní Serjus Polus-é éni te. Etei pu obué, nɪ kpan ríce pu. Lɔ niti Barnabas íe Sɔl ngaa, enéé nutu akpan ra nene íé, ene fré, néti Nyatí amaníe noboníe. ⁸ Nenuní tée na noboní amaníe, enéé mraba pu ebi éni eseji nɔraní Elimas-é íla nene bɔmucɔ ɪ ƙƙ, nɔnyu woju ucucuatu etei pué munu mu améke íé úcu te ítemu Nyatí owukan lubuoé eti. ⁹ Lipe mué, Sɔl ebi éni gba

naraní Pɔl-ε, Bubu Weln yíku, enee kprani sun be nakan iyêni lɔ: ¹⁰ <<Efe obuε, Anglɔni êni kpan fulu! Gbre lee dufre ɛu eyikufu, enee fɔjuju êni bɔ fɔtu woju feɔn êni yɔ nuε ɔmô di. O be mɔnɔ: Nyɔniε atingbreε nye me sese êni wojue fɔnyu fɔsɔsɔngra akpan munu muε, bɔ fútu údɔn-mu ɔɔ naa? ¹¹ Dɔku: Nyɔniε ekɔnfu bɔ, nɔnɔwɔ yofuofu bɔ fɔdu gbe nu tuun yeme libe kpâ.>> Pɔl ɔkan ɔɔ, enee heni-heni mu ngbo etɔ lɔpe lɔε, nɔnɔwɔ fuoni nonunu munu ei nujuju kpan êni bɔ ɔnyuni bɔ enyepuni ei. ¹² Lɔ etei puε ti Nyɔniε êni rire wojue Pɔl nakaan, kɔn-nɔ heni tasɔ. Gba, nɔdu wojue sese nuε, enee nucu ɔnu té neeme nite Nyɔniε etɔ.

Owue se Pisidi maε etɔ tee êni woju

¹³ Pɔl lee anuan-ene eɔn á Pafɔs ebi te, enee cu bato be nu etɔ te jenfie alaa a Perj ebie ɔ Panfili maε etɔ te. Tee, enee Jan-Mark la nene ɔ se ege a Jerusalem. ¹⁴ Lɔpe muε, enee Pɔl lee Barnabas eke nu etɔ a Pisidi maε êni Antɔs ebie te. Nu nɔnɔ êni lɔ ɔpɔn nuε, enee naní Juf-ene eyia-ɔ te nucuɔnɔ cɔ nipiní ete. ¹⁵ ɔɔni akpan kinga Nyati êni Auleε lee numuti-etɔ puεne êni kpenkpeεne mu ɔɔ be wuε, enee eyia-ɔɔ êni ine-etɔ puεne tu akpan ti ɔɔfu Pɔl lee Barnabas butu nene lɔ: alɔ nene makpi obuεne nɔkân-ní fɔ êni bɔ notuní akpaan, be ɔɔmucɔ lá nene be.

¹⁶ Lɔpe muε, enee Pɔl ɔ wutu nye etɔ nyepu bɔ etɔ tu akpan repu numu be gba ja owukan lubuo cu nakan lɔ: <<Nefe Israel puεne lee obuε elefe mu akpan êni Nyati êni éyee ɔ luboluwɔ muε, tení rɔtu ei tiní. ¹⁷ Dɔku: Nyati ebi êni lɔ Israel êni Nyatiε nyáku ɔru nanaεne cú, enee tu nɔtaní Ejibit tee nɔnɔniε be ɔnu egeε, nɔnyaku enɔni ákuraε gbein nutu nɔnɔnɔnɔ te nɔnyaní ei. ¹⁸ Lɔpe muε, nɔnyu té i ɔnɔ etɔ nɔdadu nene etɔ lujue mu te tuun mulu abruana agbra neeme. ¹⁹ ɔnu egeε, enee nuwuwou obuε ɔnɔnɔnɔ neeme êni akpan nɔnyaku ei Kanan maε etɔ be nucu ɔnɔnɔ wutuε nutu nene. ²⁰ Mulu ya aanla mulu abruanuεne ɔɔ agbra nucu nɔl owu obuεne, enee gba nutu owutite puεne nanya etɔ itite ɔnɔnɔ agbra woju tuun ɔɔ be i ku Nyati numuti-etɔ pu Samiεl êni bleε etɔ. ²¹ Gba, ɔɔni ku lɔpeε, enee Israel puεne butu Nyati êni bɔ akprâ kpan nɔnɔ ɔtu nene lɔ etɔ ɔnɔnɔ gbrenghi. Lɔpe muε, Nyati kprâ Sail êni lɔ Benjamen busu mu kpan nɔnɔ êni nɔraní Kis-ε êni wɔ cú tú nene tê nene ɔ tuun mulu abruana. ²² ɔnu egeε, enee Nyati nyuni nyaku ei líkpen etɔ be tu Dafid nya etɔ ruunɔ cɔ. Dafid obuε, ɔwɔ Nyati kán lá ɔ ɔnu íne etɔ lɔ: Mákpr+a tuun Dafid ebi êni lɔ Jese wɔε, enee lɔ emɔni te-etɔ kpan tasu êni yelɔ emɔni te-etɔ woju feɔn. ²³ Dafid obuε, enɔni alaεne mu lɔ obuε Nyati nyaku Jesi ebi êni lɔ ɔcu-puε gbein tu Israel puεne fɔnɔ lɔ ɔwɔ nɔkan nɔla ɔε eke. ²⁴ Enee, kraε lɔ Jesi anya etɔ edi jumaa, ɔwɔ Jan Batis bó amanɔε kú Israel puεne lɔ: nɔnyukuní luboluwɔ mu nɔlɔnɔ nene batem. ²⁵ Gba, ɔɔni Jan nehi

ukufu enɔni jumaa, enee nubutu akpan lɔ itê ubuni. ɔnu mu lɔpeε, nɔkan lɔ: élimu enee nɔlɔ kpan ebi êni Israel puεne feɔn ɔnɔkprɔɔn, ɔɔ bɔ íme libe ambi yanya etɔ. Enε, néyí nu êni bɔ ɔnɔnɔ ambi ngbabua ɔ lɔka frε ɔɔɔɔ.

²⁶ Makpiεne, nefe Abraham êni alau lee obuε elefe mu akpan êni Nyati êni éyee ɔ luboluwɔ muε, makan miyê nefe lɔ: ere feɔn lɔ obuε Nyati si ere amanɔε obu êni ɔɔcu ere íne nkuaan. ²⁷ Dɔku: Jesi rire wojue Nyati numuti-etɔ puεne mime la ɔ be ɔpɔn nuεne feɔn akpan ɔkinga muε, Jerusalem puεne lee ɔnɔnɔ etei puεne ɔnyômu numu. Obu cεε, enɔni ówoε nuwoníε, ese fɔnɔ lɔ Nyati numuti-etɔ puεne kan la ɔ eke kpeun. ²⁸ Heni-heni mu néhémíní woju ɔɔɔɔ êni bɔ ɔnɔnɔnɔ etɔ nowoní, enee obu cε nubutuní Pilat teni amɔa-mu tɔn etɔ. ²⁹ Gba, ɔɔni nɔlɔnɔ owuεne feɔn-ε Nyati numuti-etɔ puεne mime la ɔε, enee nurukuní wutu be nucuɔnɔ na niliní. ³⁰ Enee nɔdɔn-mu lubomɔɔ mu te; Nyati tɔni nɔnɔ lu uou mu ninye. ³¹ ɔnu egeε, nu ɔnɔnɔnɔ nɔnyaku rire gbein akpan-eneε ɔɔɔɔ mu nɔnɔnɔ Galile te naní tuun nukuní Jerusalem tee dɔni nu. Nene obuεneε, enee amunɔ êni nu obu mu, nɔlɔnɔ ɔnu dalufuε noboní ɔnu amanɔεε nukuní Israel puεne nɔseníε nɔ. ³² Amanɔε obuε, enee ere frε robo ruku nefe lee nɔ. Eε, rakan riyê nefe lɔ: wojue sigi neeme Nyati kan ye ɔru nanaεne lɔ nɔlɔ, ³³ ere anumaεne, erɔni ble obu etɔε, nése Jesi êni lu uou muε ɔ nyee mu nɔlɔ ɔnu woju nányaku gbein. Dɔku: Som aanu mu tee, ɔwɔ nimime nɔlaní ei lɔ: Ful ɔnu Wɔ! Eε, amunɔ mala lubuo gbein lɔ: emε lɔ obuε mulɔ ɔfu bɔ.

³⁴ Jesi êni lu uou muε Nyati tu ɔ nyee, ákân-mu lɔ nisê ege nuhu ji. Kɔ lɔ Nyati kan be nimime nɔlaní ei: Mbuafeε wojuεne feɔn ebi êni emε ɔmɔɔɔ mɔkan miye Dafid mɔla ɔε, yelɔ nefɔnɔ!

³⁵ Nyati kpenkpeε mu te êni cɔ lefee Dafid kán lɔ: Bɔ fɔkprɔmu fɔla efɔnɔ kpaan ɔ úhúmu úhúhú-mu ei.

³⁶ Kpraní, Dafid obuε, enɔni ble ebi etɔε, nidi enɔni jumaa Nyati tunɔε tuun ɔɔ be nu niliní nun ei fɔnɔ ɔnu bɔεne eke lε. ³⁷ Be kpan ebi êni Nyati tu ɔnɔ lu uou mu nyee éniε eke, nɔnɔn-mu ei. ³⁸ Obu remuε, nefe akpan makpiεne, dɔnɔ an lɔ: Jesi mu lɔ obuε Nyati nese ucu woju un ufɔɔ kpan. ³⁹ ɔɔ, lɔ kpan ɔɔɔɔ cεε ɔɔcu té yetêni etɔε, Nyati obuni sese pu. Obuε, enee Moís Auleε êni egekpu ɔkpú éli ɔtú nefee nɔ. ⁴⁰ Êni ɔnɔ ɔɔ, nyuní íne mu lɔ owuε Nyati ye ɔnu numuti-etɔ puεne mime la ɔ íhe nefe. Enee kɔ lɔ nimimení: ⁴¹ Nefe ebi êni nuca feɔn fulmɔni rire kesi-kesiε, woju nɔsran nefe munu mu lɔ fémríní mu ɔnu antɔ! Dɔku: mehi mulɔ woju nɔnɔ nefɔnɔ ble obu etɔ. Lɔ fɔnɔ bɔ fɔdumíní nu ɔɔfu nɔnɔwɔ mu be lɔ éti cεε fɔtiní rɔtu mu ekeε, bɔ fúbumíní nawre. >>

⁴² Pɔl ula numuti ei ɔɔ enε lee Barnabas eɔn ɔnɔnɔnɔnɔ eyia-ɔ te nɔnyaní gbein-ε, enee akpan kan ye nene lɔ: ni nɔnɔnɔnɔnɔ etɔ núbóní amanɔε obu núkúní nene ɔpɔn nuε ɔnɔ antɔ nehie frε. ⁴³ Lɔ akpan necêh ɔε, enee Juf lee akpan elefe êni nɔrúómíní Juf be sake usu Nyatiε

kpangbalɔ kpɔ nɛnɛ naha. Lɪpɛ mʉɛ, ɛnɛɛ Pɔl lɛɛ Barnabas nɔkpɔkpɔkɔ nɛnɛ rirɛ lɔ: nɔnyunɪ Nyatɪ ɛnɪ mbuafuɛ obuɛ tu nɛnɛ ɪ kpunkpɔlɔ.

⁴⁴ Udɔn ɔɔɔ ɪɛ ubɔan mu ɔpɔn nu lefee, ɛnɛɛ akpan ɛnɪ bubuɛ tuun nebe ebɪɛ mu tɛ akpan neeme ege frɛ ɔɔɔɔ si yia lɛ ɛti Nyɔnɪɛ ɛnɪ owukan lubuoɛ. ⁴⁵ Juf-ɛnɛnɛ ɪɔɪ akpan kpangba obuɛnɛ nu ɔɔɔ, ɛnɛɛ nɪke nowo nɛnɛ nɛsɛnɪ Pɔl owukan lubuoɛ nɔnyakunɪ ei bɛ nɛwɪwɛfunɪ. ⁴⁶ Lɪpɛ mʉɛ, bɪakpa ɪ Pɔl lɛɛ Barnabas nuhun, ɛnɛɛ nakan iyɛ nɛnɛ lɔ: <<Nyatɪ Amanɪɛ obuɛ, nɛfɛ lɪ obuɛ butu ɛnɪ bɔ robo roku nɛfɛ pɛpɛnɪ. ɛnɛɛ gba, febe fulanɪ kpɛ fiyɛnɪ lɔ: fɔfɔtaminɪ ɛnɪ bɔ nkuan ebɪ ɛnɪ ɔkɔn-mu owuɛ ɛlɪ nɛfunɪ. ɛnɪ nɔ ɔɔɔ, rɔdu runyuku rubo ruku akpan ɛnɪ ɛlɪ Juf-ɛ. ⁴⁷ Heni-heni muɛ, obuɛ, ɛnɛɛ Nyɔnɪɛ ye ɛrɛ ɛnɪ bɔ rɛlɪ bɛ nɪkan nɪla ɪɛ nɔ. Kɪ lɔ nɪkan: Mɔtufu fɛtɛ flɪnɪ kanɪɛ negbɪ obuɔ-obuɔ fɛlɪ mu ɛnɪ akpan antɪɛ ɛkɛ lɛ fɔtu ɔ-ɔ fɛlɪ ɛnɪ akpan ɛɔɪ nkuan ɛnɪ atɪngbrɛɛ nu ɔɔɔ. >>

⁴⁸ Lɔ akpan-ɛnɛɛ ɛlɪ Juf-ɛ ti owu obuɛ Pɔl kaan, ɛnɛɛ rirɛ mu nekpi nɛnɛ nɪlanɪ Nyɔnɪɛ bia ɛnɪ ɔtu ɔnu owukan lubuoɛ ɛlɪ nɛnɪnɪ. Lɪpɛ mʉɛ, nɛnɛ fɛlɪ ɛbɪɛnɛɛ ɔwɔ Nyatɪ tɪtɛ nɛnɛ tɛ ɪ lɛ nkuan ebɪ ɛnɪ ɔkɔn-mu owuɛ ɛlɪ nɛnɪnɛ, nɔcunɪ tɛ nɪtɛnɪ Jesɪ ɛtɪ.

⁴⁹ ɔnu egeɛ, Nyɔnɪɛ ɛnɪ owukan lubuoɛ nɔ ɛtɪ nɛsɛ wutu lugbu ebɪ ɛtɪ tɛ neeme. ⁵⁰ Lɪpɛ mʉɛ, Juf ɛbɪɛnɛ ɔ hɔ eyɪ ɔɔmɔɔ pu elefe ɛnɪ nyuku lɪ Juf-ɛ lɛɛ ebɪ ɪnɛ-ɛtɪ puɛnɛ ege bɛ nɪdɪnɪ Pɔl lɛɛ Barnabas gbɛ tuun ɔɔɔ bɛ nɪbɛnɪ nɛnɛ nɔnɔ wutu ebɪ ɛtɪ. ⁵¹ Nɔnɔ aau muɛ, ɛnɛɛ nɪkɪkɛunɪ mɔpɔpuɛ nɔ nɛnɛ lɪkaa nuku nɛnɛ ɪ bɛ nanɪ Ikonɪɔm ebɪ tɛ. ⁵² Gba, Antɔs lɪpɛ ɛnɪ akpan-ɛnɛɛ nyuku lɪ Kris ɛnɪ puɛnɛɛ ɛkɛ, nuca fɛlɪ, Bubɔ Wɛlɪ nɛyɪku nɛnɛ nɔnɔnɪ rirɛ-mukpɪ mu.

Owuɛ sɛ Ikonɪɔm ebɪ tɛɛ ɛnɪ woju

14 ɔnɪ Pɔl lɛɛ Barnabas a ku Ikonɪɔm ebɪ tɛɛ, flɪnɪ lɔ ɔwɔ nɪlɪnɪ ɛkɛɛ, n+anɪ Juf-ɛnɛ eyɪa-ɔ tɛ, ɛnɛɛ nɪdɛnɪ woju aka nukunɪ akpan. ɔnu mu lɪpɛɛ, Juf lɛɛ akpan-ɛnɛɛ ɛlɪ Juf-ɛ kpangbalɔ ɔ tɛ tɛ Jesɪ ɛtɪ. ² Gba, Juf ɛbɪɛnɛɛ ɛkpɔrɪmu Jesɪ ɛnɪ wojuɛ ɔɔɔɛ ɛkɛ ɪɔɪ wojuɛ nɛsɛɛ nuɛ, ɛnɛɛ a hɔ akpan-ɛnɛɛ ɛlɪ Juf-ɛ nuwan ɔɔɔmɔɔ buan makpɪ obuɛnɛ. ³ Obu frɛ ɔɔɔɔɔ, Nyɔnɪɛ tɔ bɪakpa ɪ Pɔl lɛɛ Barnabas nuhun, ɛnɛɛ nu ɛtɪ ɔnɪ Ikonɪɔm tɛ mɛ lɪbɛ ɔnɪlɔ bo ɛnɪnɪ mbuafuɛ lɔkɛ nutu akpaan ɛnɪ amanɪɛ. ɔnu mu lɪpɛɛ, Nyɔnɪɛ tɔ nɪlɪnɪ akpɔrua woju lɛɛ owu ngbohro-ngbohro ɛnɪ iyɛ lɔ: amanɪɛ nobonɪɛ, nawrɛ.

⁴ Lɪpɛ mʉɛ, ebɪɛ mu akpan bɔu mu aanu: tukɔ nɔ Juf-ɛnɛnɛ ege, ɛnɛɛ tukɔ nɔ ɔtɔpu puɛnɛ ege. ⁵ ɔnu mu lɪpɛɛ, akpan-ɛnɛɛ ɛlɪ Juf lɛɛ Juf tukɔ lɛɛ nɛnɪnɪ ɪnɛ-ɛtɪ puɛnɛ ɛlɪ nyɔnyu nehi lɪ Pɔl lɛɛ Barnabas ɔru-ɔru uwo nɛnɛ mbobu mu ⁶ ɛnɛɛ woju obu po pɪ Pɔl lɛɛ Barnabas rɪtɪ mu bɛ ye a Lɪkaonɪ maɛ ɛtɪ tɛ bɛ nɛsɛ Listɪ lɛɛ Derb ebɪɛnɛ lɛɛ rirɛ-rirɛ tɛ ɛnɪ ebɪ elefeɛnɛ mu frɛ. ⁷ ɔ-ɔ

fɛlɪ-ɛ nɔnyanɪɛ, bɛ nobonɪ Amanɪɛ Namuɛ nukunɪ akpan.

Owuɛ sɛ Listɪ lɛɛ Derb ebɪɛnɛ tɛɛ ɛnɪ woju

⁸ Listɪ ebɪ tɛɛ, kpɪsɪ nɔnɔ nɔ tɛ ɛnɪ ɔnɪ ɛwɪ mu neeme bubuu ɔnɪ wutu ɔkpɔ lɪnɪ ei. ⁹ Nu nɔnɔ ɛnɪ Pɔl nobo Nyatɪ Amanɪɛɛ, ɛnɛɛ ɛnɛ frɛ nɪla rɪtɪ ei netɪ. Pɔl ɪkpɔrɪnɪ sɪlɪ-ɛ, ɛnɛɛ ɔɪ nu lɔ: tɛ nɔnɪ Jesɪ ɛtɪ ɛnɪ bɔ ɔtu nɔɔɔɔ. ¹⁰ ɛnɪ nɔ ɔɔɔ, nuɔu lubuo kpunkpɔ mu nɪkan nɪyɛnɪ lɔ: <<Nɔ wutu nye ɛtɪ ta lɪka ɪ!>> ɛnɛɛ hɛnɪ-hɛnɪ mu nɔnɔ wutu nɪnye ɛtɪ nɛnɪ ei.

¹¹ Akpan ɪɔɪ obuɛ Pɔl lɪɛ nuɛ, ɛnɛɛ nɛnɛ fɛlɪ nɔcunɪ Lɪkaonɪ obuɔɛ mu nakan-nɪ lɔ: nɔnɔ nyatɪɛnɛ lɪ obuɛ ɔnyuku akpan ɪɛ nɔnɔ agbra. ¹² Lɪpɛ mʉɛ, nubunɪ Barnabas Sus, ɛnɛɛ nubunɪ Pɔl ɛrɛmɛ ambɛ ɛnɛ lɪ obuɛ nuɔu owukan lubuo. ¹³ Sus ɛnɪ tɛyɪɪ puɛ nyɛ ɛtɪ ɔ dɛ midɛn ɛnɪ nududrunɪ mitɪn nɔfɔɔɔ nukunɪ rirɛɛ nyɔku nɔnɔ tɛyɪɪ-ɔ ɛnɪ nɔ ebɪɛ ɛnɪ tɪba tɛɛ gbɔmu, ɛnɛɛ, ɛnɛ lɛɛ dedɛku ebɪ ɛlɪ, nehi nɪyɪnɪ tɛyɪ.

¹⁴ Barnabas lɛɛ Pɔl ɪtɪ owu obuɛ, ɛnɛɛ nyunyo nɛnɛ rirɛ mu nɔnyunɪ tralɛ nusuan-nɪ ei rirɛ bɛ faafa niye na nɔnyanɪ dedɛkuɛ ɛrɛhɪn tɛ negbɛ nɪkan-nɪ lɔ: ¹⁵ <<ɛmɪ bɛ fɛlɪnɪ owu obu? ɛrɛ frɛ, akpan rɪlɪ flɪnɪ nɛfɛ ɛkɛ! Dɪkɪ: Amanɪɛ Namuɛ lɪ obuɛ ruɔu rɪsɪ nɛfɛ amɛkɛ lɛ fɔwɔnɪ woju ɛhɛlɔ-ɛhɛlɔ obuɛnɛ ɔɔɔ fokunɪ ei fɔsunɪ Nyatɪɛ nɔ nama bɛ lɪ ɛntɪ, wutu, jɛnfɪɛ lɛɛ ɔɔɔ-ɔɔɔ fɛlɪ-ɛ nɔ nɛnɛ muɛ. ¹⁶ Sɪgɪ muɛ, ɛnɛɛ nɪla akpan-ɛnɛ fɛlɪ-ɛ ɛlɪ Juf-ɛ ɪ lɪ nɛnɪnɪ obu ɔɛɛ yɔfɔɛ. ¹⁷ ɔnu mu lɪpɛ frɛ ɔɔɔɔɔ, nuca fɛlɪ nɔnyaku ɛnɪnɪ namɔlɛ gbɛɪn nɔfɔ ɛtɪ. Dɪkɪ: nɪffɪn ɛntɪ ei mindɪ ɪnɪ ɔɔɔ fɛlɪ ɪja nu ɔtu nɛfɛ. ɛɛ, nutu nɛfɛ mbɔ flɪhɪnɪ, ɛsɛjɪ nutu funɔnɪ tɛyɔ mu frɛ.>> ¹⁸ Obu ɔɛɛ Pɔl dɛ woju aka ɔɔɔ ku nɛnɛɛ, akpumu kraa nɪkpɔrɪnɪ ɛtɪ nuwɔnɪ tɛyɪɛ nehi nɪyɪnɪɛ ɛnɪ woju nɪlanɪ ei.

¹⁹ Gba, Juf tukɔ ɔnɔ Antɔs lɛɛ Ikonɪɔm ɪhɪ Listɪ lɪpɛɛ, ɛnɛɛ bubu akpan ɪnɛ mu bɛ nɔnɔnɪ Pɔl mbobu tuun ɔɔɔ bɛ grɔ la bɛ. Nɛnɛ ɛkɛ nɪnɪ uonɪ, ɛnɛɛ nɪjanɪ ei nɔnyakunɪ ei ebɪɛ mu bɛ nɪcɛn-nɪ ei. ²⁰ Kris ɛnɪ puɛnɛ ɪha ɪrɛrunɪɛ, ɛnɛɛ nɔnɔ wutu nɪnye ɛtɪ bɛ nɪsɛ ege na ebɪ tɛ jɪ. Nudɔn tɛ ɔɔɔ nu ɪcaa, ɛnɛɛ ɛnɛ lɛɛ Barnabas ɛlɪ nɔnyanɪ ei nanɪ Derb ebɪ tɛ.

Pɔl lɛɛ Barnabas ɛnɪ Antɔs tɛɛ sɛ ege aa ɛnɪ woju

²¹ Lɔ nukunɪ Derb-ɛ, ɛnɛɛ nubonɪ Amanɪɛ Namuɛ bɛ akpan kpangbalɔ nyuku lɪ Kris ɛnɪ puɛnɛ ɪɛ. ɔnu egeɛ, ɛnɛɛ nɪsɛnɪ ege aka ɛtɪ nanɪ Listɪ tɛ nɪtɛnɪ mu nanɪ Ikonɪɔm bɛ nɔnɔnɪ ɛtɪ na nukunɪ Antɔs tɛ jɪ. ²² Aauɛ nahanɪɛ, ebɪ fɛlɪ-ɛ nɔnyanɪ muɛ, bɛ nɔkpɔkpɔkunɪ Jesɪ ɛnɪ puɛnɛ rirɛ ɛnɪ bɔ nɔnɔ tɛ ɔɔɔn-nɪ ɛtɪ. ɔnu mu lɪpɛɛ, bɛ nakan nɪyɛnɪ nɛnɛ lɔ: ɛrɛɛ rɪnɪ rɔhɔ Nyatɪ ebɪ tɛɛ, gbɛ kpangbalɔ rɪdɪ kraa rɔhɔ tɛ. ²³ ɔnu mu lɪpɛɛ, nɪkpɔrɪnɪ akpan nɪdɛnɪ lɛ ɛnyɛpu Nyatɪkan-ɛnɛ ɪ, bɛ nɛcɪnɪ nuhɔnɔ nɔgugɔnɪ Nyatɪ nɛdɛnɪ nɛnɛ nɔkunɪ Nyɔnɪ ebɪ ɛnɪ nɔcunɪ tɛ nɪtɛnɪ ɛtɛɛ ɔnku.

²⁴ Pɔl lɛɛ Barnabas nɔ̄ etɪ tɛ mu Pisidi ɛni maɛ etɪ, enɛɛ a ku Panfili ɛni maɛ etɪ, ²⁵ ɔɔɔ nukunɪ Pɛrj ebi tɛɛ, enɛɛ nubonɪ Amanɛ Namuɛ nukunɪ akpan bɛ nisenɪ ege ninɪ Atalɪ ebi lɔpɛ. ²⁶ Lɔpɛɛ, enɛɛ nucunɪ bato bɛ nisenɪ ege nanɪ Antɔs tɛ. Ebi obu mu lɔpɛ li obuɛ ɔwɔ̄ nɪtanɪ nɛnɛ bɔ̄ ɪnɛ mu bɛ nanɪ juma obu ɛni ɛdi mu. ²⁷ Lɔ̄ nukunɪ Antɔs tɛɛ, enɛɛ nisinɪ Nyatɪkan mu puɛnɛ fɛɪn niyianɪ bɛ nobonɪ jumaa Nyatɪ sɛ nɔ̄nu mu die ɛni amanɛ nukunɪ nɛnɛ. ɔnu mu lɔpɛɛ, nɪkan-nɪ Nyatɪ ɛni atingbreɛ fin ei bɛ akpan-enɛɛ ɛlɪ Juf-ɛ nɔ̄cu tɛ itɛ Jesi etɪɛ ɛni woju niyɛnɪ nɛnɛ. ²⁸ ɔnu egeɛ, enɛɛ nudɔn-nɪ lɛɛ nɔ̄nu ɛɪn lɔpɛ a antɪ dɔunɔ.

Éyɪaa pɪ Jerusalem ebi tɛɛ ɛni woju

15 Nu nɔ̄ɔ, enɛɛ akpan kɔ̄ nɔ̄ Jude wutu lugbuɛ etɪ tɛ i Antɔs ebi lɔpɛ bɛ neyiyɛ makɔɪenɛɛ ɛlɪ Juf-ɛ woju ɪkan lɔ̄: alɪ nɛcɛmɪnɪ ɛkɔɪsɪ-cɔ̄ ɪ flnɪ lɔ̄ Mois Auleɛ kan la ɪɛ ɛkɛɛ, bɛ bɔ̄ nɔ̄cumɪnɪ nɔ̄nu ɪnɛ nkuan. ² Owu obuɛ neyiyenɪɛ, Pɔl lɛɛ Barnabas ɔyɔ̄fumu kɔ̄kɔ̄, enɛɛ akpruasi pɪ nɛnɛ lɛɛ akpan ɛbɪɛnɛ ɛɪn agbra tuun tɛ nɛnɛ ɔmu-cɔ̄mu ɪkɔ̄lɔ. ɛni nɔ̄ kɔ̄, Kris ɛni puɛnɛ ɪnɛ á cɔ̄ nɔ̄ɔ, enɛɛ de nɔ̄nu mu akpan tukɔ̄ ku Pɔl lɛɛ Barnabas gen etɪ lɛ̄ +a Jerusalem ehe tɛ ɛni Nyatɪkan ine-etɪ puɛnɛ lɛɛ ɔ̄tɔpu pu ambɪɛnɛ bɔ̄ɔɔ mu nákpr+anɪ woju obu. ³ ɔnu mu lɔpɛɛ, Kris ɛni puɛnɛ bɔ̄ nɛnɛ ajakpa, enɛɛ nucunɪ atingbre nitenɪ mu Fenisi lɛɛ Samari wutu ɔgbuɛnɛ etɪ nahanɪ. Cɔ̄tɛ nahanɛ, bɛ nakan-nɪ akpan-enɛɛ ɛlɪ Juf-ɛ ɛni unɪ fɛɪn-ɛ nɔ̄ɔwɔ̄ uku eiɛ ɛni woju nukunɪ makɔɪenɛɛ nihenɪɛ. Makɔɪenɛ fɛɪn-ɛ ti owu obuɛ, rirɛ mu kɔ̄pɪ nɛnɛ ɪkɔ̄lɔ.

⁴ Lɔ̄ Pɔl-enɛ a tuun ku Jerusalem tɛɛ, enɛɛ ɔ̄tɔpu puɛnɛ, Nyatɪ kan mu puɛnɛ lɛɛ ine-etɪ puɛnɛ fɛɪn sike nɛnɛ. Lɔpɛ muɛ, Pɔl-enɛ bɔ̄ jumaa Nyatɪ sɛ nɔ̄nu mu die ɛni amanɛ neeme kú nɛnɛ. ⁵ Ókufu muɛ, enɛɛ nucunɪ akpan-enɛɛ ɛlɪ Juf-ɛ ɛni ɛkɔɪsɪ-cɔ̄ ɛcɛrɛ woju nɪlanɪ ei. ɔnu mu lɔpɛɛ, enɛɛ Farisɪɛn tukɔ̄ ɛni gba ɔ̄cu tɛ etɛ Kris etɪɛ wu nyu nakan lɔ̄: makɔɪenɛɛ ɛlɪ Juf-ɛ nice ɛkɔɪsɪ-cɔ̄ ɪ lɛ̄ esɛji ɛni ei Mois Auleɛnɛ fɛɪn etɪ frɛ.

⁶ Lɔpɛ muɛ, enɛɛ ɔ̄tɔpu puɛnɛ lɛɛ Nyatɪkan ine-etɪ puɛnɛ fɛɪn yia lɛ̄ etite woju obu. ⁷ Éyɪa obu muɛ, akpruasi ɪkɔ̄lɔ pɪ tuun bɔ̄ɔ bɛ Pɪɛr nɔ̄ wutu nye etɪ ja owukan lubuo cu nakan lɔ̄: <<Makɔɪenɛ, fidunɪ an lɔ̄: emɛ ɪbɛ luwɪ ɛni Nyatɪ nyakumu cu nɔ̄fɔ agbra ɛni bɔ̄ mobo ɔnu Amanɛɛ moku akpan-enɛɛ ɛlɪ Juf-ɛ lɛ̄ ɔ̄cu tɛ etɛ Jesi etɪ. ⁸ Heni-heni muɛ, Bubɔ̄ Wɛɪn ebi ɛni Nyatɪ ebi ɛni dɪ kpan fɛɪn ɛni luboluwɪ mu aan tu i nɛnɛ etɪ flnɪ ɛrɛ ɛkɛɛ, neyɛ wɛɪnɔ̄ lɔ̄: nála bɔ̄ néde nɛnɛ nélnɪ ɛnɪnɪ puɛnɛ ɪɛ. ⁹ ɛɛ, Nyatɪ antɪɛ, ɛrɛ lɛɛ nɔ̄nu ɛɪn-ɛ, ákân-mu obuɛ yɪ nu kɔ̄ anuan, nana ɛni nɛnɛ frɛ nucunɪ tɛ nitenɪ Jesi etɪɛ, Nyatɪ ɔ̄pɔn nɔ̄nu luboluwɛ ɪɛ. ¹⁰ ɛni nɔ̄ kɔ̄, bɛ lɔ̄ pi bɛ gbakɛ fɔ̄kɔ̄pukɔ̄nɪ Nyatɪ ɛlɛ fɔ̄jujuɔnɪ ɛni bɔ̄ fɔ̄cunɪ ɔ̄kɔ̄ ebi ɛni ɔ̄ru nanaɛnɛ lɛɛ ɛrɛ rɔ̄kɔ̄pú rádáa fadapunɪ Jesi ɛni pu obuɛnɛ e? ¹¹ Robu

nawrɛ lɔ̄: ɪnɛ nkuan obuɛ Nyɔ̄nɪ Jesi cu ɛrɛ Juf-enɛɛ, ɪɛdu ɪɪ obuɛ nutuku ɛrɛ. ɪɛdu baa, enɛɛ nutuku nɛnɛ lɛɛ nɔ̄.>>

¹² Pɪɛr ɪla numuti eiɛ, enɛɛ cɔ̄ neeme pi tiin bɛ Barnabas lɛɛ Pɔl de lɔ̄ Nyatɪ sɛ nɛnɛ mu ɪɪ akprua ngbohro nyaku ɛnɪnɪ munu ɪkɔ̄uɛ gbein akpan-enɛɛ ɛlɪ Juf-ɛ agbra tɛɛ ɛni woju aka ye nɛnɛ.

¹³ Nukufunɪɛ, enɛɛ Jak frɛ ja cu bɛ nakan lɔ̄: <<Makɔɪenɛ, tenɪ rɪtɪ ei tinɪ owuɛ mehi mɪkaan.

¹⁴ Simɔn Pɪɛr ede lɔ̄ Nyatɪ bo bu kpra akpan-enɛɛ ɛlɪ Juf-ɛ agbra tɛ de tukɔ̄ ɪɪ ɛnɪnɪ puɛnɛɛ ɛni woju aka eyɛ nɛfɛ. ¹⁵ Owu obuɛ Nyatɪ ɪɛ, ɔwɔ̄ nɪɛɛ ɔnu numuti-etɪ puɛnɛ mu nɪkan, enɛɛ nimime nɪlanɪ ei. Enɛɛ kɪ lɔ̄ nɪkan: ¹⁶ Emɛ Adamanga makan lɔ̄: mɪsɛ ege mihi mɔ̄rɔ̄ Dafid ɛni kaan bu pɪɛ mu. ɛɛ, mɪsɛ ege minyepu kaan etɪ. ¹⁷ kɔ̄, enɛɛ akpan-enɛ fɛɪn-ɛ ɛlɪ Juf-ɛ ɔ̄jujuumu. ɛɛ, obuɔ-obuo fɛɪn mu ɛni akpan ɛni ɪɪ ɛmɪnɪ puɛnɛɛ ɔ̄jujuumu. ¹⁸ Woju obuɛ, jebre neeme ɔwɔ̄ mitite mite i lɔ̄ mɪɪ.

¹⁹ Owu obuɛ Nyatɪ kaan remuɛ, mɛdɪkɪ sun bɛ áfátamu ɛni bɔ̄ redɪ akpan-enɛɛ ɛlɪ Juf bɛ nodu unyuku ɛnɪnɪ bɔ̄ɔmuɛ gbre. ²⁰ Obu cɛɛ kɔ̄, tu rɪmɪmɛnɪ kɔ̄pɛkɔ̄pɛ rɪhán-nɪ nɛnɛ lɔ̄: nudɪɛmɪnɪ nɔ̄nɛɛ nucunɪ nɔ̄ɔnɪ ɔ̄kɔ̄ muɛ, nudɛlumɪnɪ wraka woju, nudɪɛmɪnɪ nɔ̄nɛ ɛni kpan ɛtɛ wati, esɛji nudɪɛmɪnɪ mbuo frɛ. ²¹ Dɪkɪ: ɛrɛ Juf-enɛ, ɛrɪnɛ, kɔ̄nu sigi neeme, enɛɛ akpan nɔ̄ ebi-ɛbɪɛnɛ fɛɪn mu cu Mois Auleɛ yiye ɛrɛ. Amunɪ ɛni nuɛ mu frɛ bɔ̄kɔ̄kɔ̄, ɔ̄kɔ̄ nu fɛɪn muɛ, nɪkɪnganɪ ɔnu kɔ̄pɛkɔ̄pɛ mu eyia-cɔ̄ɛnɛ mu. Nɛnɪnɛ ɛkɛ ɔ̄nɔ̄ kɔ̄.>>

Kɔ̄pɛkɔ̄pɛ nimimenɪɛ ɛni woju

²² Jak ɪkan kɔ̄, enɛɛ ɔ̄tɔpu puɛnɛ lɛɛ Nyatɪkan mu puɛnɛ lɛɛ nɔ̄nu ɛnyɛpuei puɛnɛ fɛɪn ɛɪn ɪnɛ a cɔ̄ nɔ̄ɔ bɛ nɪkpranɪ akpan aanu nide nukunɪ Pɔl lɛɛ Barnabas gen etɪ lɛ̄ ɔ̄cu amanɛɛ +a Antɔs tɛ. Enɛɛ kɪ akpan-enɛɛ nidenɪɛ: Silas lɛɛ Jud ebi ɛni esɛji nuranɪ Barsabas-ɛ. Nɛnɛ aanuɛ, nɪlunɪ akpan ɛni makɔɪenɛ fɛɪn usupu tasɪ. ²³ Nɛnɪnɪ aau muɛ, enɛɛ nimimenɪ kɔ̄pɛkɔ̄pɛ nutunɪ nɛnɛ. Kɪ lɔ̄ nite nimimenɪ: <<ɛrɛ ɔ̄tɔpu puɛnɛ lɛɛ Nyatɪkan ɛnyɛpuei puɛnɛ lɛɛ makɔɪenɛ fɛɪn-ɛ runɔ̄ ɛbuɛ ɪɪ obuɛ rimime kɔ̄pɛkɔ̄pɛ obu rɛwɛn nɛfɛ makɔɪenɛɛ fɛ́lɪmɪnɪ Juf bɛ funɔ̄nɪ Antɔs ebi lɛɛ Siri lɛɛ Silisi maɛnɛ etɪ tɛɛ. Raraku nɛfɛ namu-namu. ²⁴ Réti lɔ̄: ɔ̄ru mu ɛbu akpan tukɔ̄ ɪɛ nefɪnɪ tɛ, enɛɛ nɔ̄nu owuɛ nɪkan niyenɪ nɛfɛ tɛɛ ɔ̄tu ho nofou nɛfɛ ɪkɔ̄lɔ. Akpan obuɛnɛɛ, ɛlɪmu ɛrɛɛ rɔ̄tɔpumu nɛnɛ bɛmu. ²⁵ ɛni nɔ̄ kɔ̄, ɛrɛ fɛɪn numuti ɔ̄hɔ̄n ɛrɛ, enɛɛ réde akpan aanu nehi tɛ lɛɛ ɔ̄ru tɛ-etɪ pu Barnabas lɛɛ Pɔl ²⁶ ɛbɪɛnɛɛ ɪɪ akpan ɛni la nɔ̄nu rirɛ pata ɔ̄ru Nyɔ̄nɪ Jesi Kris ɛni ɪnɛ muɛ ɛɪn. ²⁷ ɛɛ, rɔ̄tu Jud lɛɛ Silas nehi tɛ ɪɛ amɛkɛ lɛ̄, nɔ̄nɔ̄kɔ̄ nɔ̄nu ɔ̄mu frɛ, nɛrɛnɪ owuɛnɛɛ rimime nɔ̄ kɔ̄pɛkɔ̄pɛ muɛ ɪ. ²⁸ Heni-heni muɛ, ɛrɛ lɛɛ Bubɔ̄ Wɛɪn ɛɪn, rédi nu lɔ̄: áfátamu ɛni bɔ̄ radapu nɛfɛ ɔ̄kɔ̄uɛ lefɛ ji alɪ ɛlɪmu obuɛnɛ cɛɛ rehi

rukaan bemu. ²⁹ Diki: diemini nnie eni nucu nusoni
ɔɔ, diemini mbuo, diemini nnie eni kpan ete wati, es-
eji delumini wraka woju kɔkɔ fre. Alɔ felimini owu
obuene, be yaja nu tuun yesen i. Raraku nefe namu-
namu!>>

³⁰ Pɔl-ene ucu kpenkpee, enee la Jerusalem puene i be
se ege a Antɔs te. Lɔ nukuni tee, enee niranɔ Nyatikan
mu puene si yia be nucuni kpenkpee nutuni nene. ³¹ An-
tɔs te puene ukɔnga kpenkpee mue, enee ho i nene
nuhun be rire mu nekpi nene. ³² Lɔpe mue, Jud lee Silas
ebienee nene fre i Nyati eni numuti-etɔ puenee cu
owukan lubuo, enee kan owu kɔngbalɔ kpukpuku
makɔlene rire tu nucuni mbasi. ³³ Nudɔn-ni nɔnu ein
lɔpe nu waa luwi, enee gba nubutuni atingbre le neseni
ege nani Jerusalem neheni akpan-enee tɔpu nene. [
³⁴ Gba, uku nɔnu aau mue, enee Silas eke kpra tuun ɔɔ
be nini ndɔn Antɔs lɔpe luwi ji.]

³⁵ Pɔl lee Barnabas dɔn Antɔs ebi te, enee nene lee ak-
pan kɔngbalɔ ein nucuni Nyɔnie eni owukan lubuoe
niyiye ni akpan woju nuboni Amanie Namue nukuni
nene.

Pɔl lee Barnabas eni akpabu ei woju

³⁶ Udɔn ɔɔ thi munuwɔ alabu kɔ, enee Pɔl kan ye
Barnabas lɔ: nutu niseni ege niseni ebiennee ɔwɔ nise
nuboni Nyɔnie eni Amanie te nikprani ekefu
makɔlene hɔnɔ unyu woju niyiye i kɔ o? ³⁷ Lɔpe
mue, enee Barnabas nɔjuju eni bɔ ɔcu Jan-Mark n+ani
ɔɔ mu. ³⁸ Enee Pɔl eke kɔru ei ambe, Panfili male etɔ
te neeme, enee Jan-Mark ci jumaa la i be a. ³⁹ Lɔpe mue,
ɔmu-ɔmu lɔkul pi ene lee Barnabas ein agbra, enee
nikpabuni ei. ɔnu mu lɔpee, Barnabas cu Mark, enee
nucuni bato nani Sipri eni wutu lukpoe etɔ te, ⁴⁰ be Pɔl
eke cu Silas le nani nenunɔ le. Lɔpe mue, Antɔs eni
makɔlene de nene ku Nyɔnie nku eni bɔ ece nene
ɔwɔ. ⁴¹ Pɔl lee Silas nu Siri male etɔ kpukpuku Kris
eni puene rire tha tuun ɔɔ be ku Silisi male etɔ te.

Pɔl lee Silas eni Timotee cu daku riree eni woju

16 Pɔl tha uku Derb ebi tee, enee te mu a Listri te.
Ebi obu mue, ngbafre luwi nɔ nɔ eni niranɔ
Timote. Nulu Kris eni kpan, eniyiaa, Juf yi eni ene fre i
Kris eni kpan be ɔnu bɔ eke i Grek wi. ² Nulu kpan eni
Ikoniom lee Listri te eni makɔlene feɔn thi ine etɔ
dalufue lɔ: nulu kpan namu tasu. ³ Pɔl yɔfu eni bɔ ɔcuni
a lee ɔnu ein. Gba, eni Juf-enee nɔ cu lugbu obu lɔpee di
an lɔ: ɔnu bɔ eli Juf-e remue, nucuni enee niceni ekpisi-
ɔ i.

⁴ Pɔl-ene eni ese mue, ebi feɔn-e ninyanɔ, be noboni
woju ɔtɔpu puene lee Jerusalem Nyatikan enyepuei
puene ein kan ruku eis eni amanie nukuni akpan unɔ
ei etɔ. ⁵ Obue nelɔne, tu ebi-ebiene feɔn mue, Nyatikan
mu puene lɔka nɔnyu ei nɔnu tee nucu niteni Jesi ete

mu uku mu. ɔnu mu lɔpee, akpan ɔwɔ noku nene gen
eti nuca feɔn.

Pɔl eni Maseduanɔ mai etɔ tee aa eni woju

⁶ Pɔl lee Silas eni aave nahaa, nujujuni eni bɔ nani Asi
male etɔ te noboni Nyati Amanie, enee Bubɔ Weɔn teru
nene. Lɔpe mue, enee niteni mu Friji lee Galasi wutu ɔg-
buene etɔ nahanɔ. ⁷ Lɔ nani ɔɔ nɔɔfuni Misi wutu lug-
buɔ, enee nɔhunkuni eni bɔ nani Bitini male etɔ te. Lɔpe
fre Jesi eni Bubɔ tu nene ɔnu mu ɔmucɔ. ⁸ Enee
niteni mu Misi wutu lugbuɔ etɔ nununi etɔ nani Troas
ebi te. ⁹ Nunɔni te, enee nu nɔnɔ you munɔ mu, Pɔl di
Maseduanɔ male etɔ eni kpan nɔnɔ nu eni nye etɔ ɔnu
rire nɔgugɔni ikan lɔ: nise Maseduanɔ te nubuka nene.
¹⁰ Lɔpe mue, enee runyu numu lɔ: Nyati nara ere eni bɔ
ra robo Amanie Namue roku Maseduanɔ te eni puene
le, be li rinye le ra.

Owue se Filip ebi tee eni woju

¹¹ Heni-heni mu rucu bato runɔ Troas te rite mu kpɔ
r+a Samotras eni wutu lukpoe etɔ te rila ɔɔ nu ɔcaa,
enee runu etɔ ra Neapolis ebi te. ¹² ɔnu egee, enee rite
mu ra Filip ebi eni i Maseduanɔ wutu gbisi nɔnɔ eni
Rom puene bɔ nɔ ete eni ebi lɔkuɔ te rudɔn munuwɔ al-
abu kɔ.

¹³ Uku ɔnɔnɔ nue, enee nɔjuju cu eni rotutru lɔ: rihe in-
enu-ɔ. Lɔpe mue, r+a di nɔnɔ numu, enee rihe eyi dɔun-
lɔ eni si yia be ripi ete nɔnɔ agbra rukan Nyati woju
ruku nene. ¹⁴ Eyi obuene mue, Tiatir ebi mu yi nɔnɔ eni
niranɔ Lidi be ipa liji lebe namu kɔ eni enie nɔ nene mu.
Yi obuɔ, nɔfelu Nyati te nɔnɔ mu. Eni nɔ ɔɔ, nula ruti ei
neti owuene Pɔl nakaan, enee Nyɔnie fin-ni luboluwɔ ei
le nɔcu te nete etɔ tasulɔ. ¹⁵ Lɔpe mue, enee ene lee ɔnu
lugban puene feɔn ein ruli nene batem. ɔnu egee, enee
nɔgugɔ ere nikan lɔ: <<Eni feduni nu lɔ: ɔmu te nɔ
Nyɔnie etɔ henie, be i sikenɔ emɔni te.>> Nita lɔka i tuun
ɔɔ be rikpri etɔ.

Pɔl lee Silas eni sibikan mue nukunie eni woju

¹⁶ Nu nɔnɔ eni raha inenu-ɔ tee, enee bebiyi nɔnɔ eni
mraba bubɔ nɔ mu be iyeni woju mu nɔkaan i buan ere.
Yi obu eni juma akpasua obuɔ idie, nɔtu ɔnu etei puene
nehe rire. ¹⁷ Lɔ nubuan ere, enee nɔkpu ere ege nugru
ere nikan niye akpan feɔn lɔ: <<Akpan obuene, Nyati
ebi eni nɔ woju-woju feɔn ine ete eni ɔsu puene nɔnɔ.
Nie neyeni nefe atingbree bɔ fɔcuni le fɔcuni nɔfu ine
nkuan.>> ¹⁸ Yi obu gru ere lɔ tuun nu dɔunlɔ, enee nu
nɔnɔ enie Pɔl te fuɔ du nyuku kan ye bubɔ ebi lɔ:
<<Makan miyefu, Jesi Kris eni ine mue, nɔ yi obu mu
nya i!>> Enee ngbo etɔ lɔpe li bubɔ nya i. ¹⁹ Yi obu eni
etei puene idɔ nu lɔ: mbɔ anya nene i omue, enee te
bibe nene be nunyuni Pɔl lee Silas njani ei ngbarue
nhan-ni ebie eni owutite puene anti. ²⁰ ɔnu mu lɔpee,

enee nataní nene woju nikan-ní l̄: <<Akpan obuenee, Juf nulaní, enee niení ɔru ebi ébi nɔnyoní c̄ɔ nikaní mu. ²¹ D̄ku: neyiyení woju elefe-elefe éni áfátamu ótú ere Róm p̄uene éni b̄ɔ ɔcu eti.>> ²² L̄pe mue, dedekue neeme c̄ɔ tebibe P̄ɔl-ene rire, enee owutite p̄uene tu n̄ɔɔn̄í nene trale ɪ rire be nojuní nene ngbre mu. ²³ Nujuní nene namu-namue, enee gba nidení nene na nukuní sibikan mu be nikan niyení sibikan ásisan p̄ue l̄: n̄ɔsisan nene namu-namu. ²⁴ Niti ɔɔ, enee nide nene nuku sibikaan éni nuhun ebi éni nɔ kpɔkpɔ t̄ee be nubo nene kpɔn.

²⁵ Ud̄n̄ ɔɔ ɔɔ nu naha óbu mu t̄ee, enee P̄ɔl l̄ee Silas n̄ɔguḡ Nyati ɪhe eji uwɔkuni. Ejie n̄eheníe, sibikan mu pu elefe ambiene fr̄e r̄iti n̄ó eti neti. ²⁶ L̄pe mue, kp̄ru mu, wutu k̄enje kp̄unkp̄ulɔ tuun sibikaan neeme w̄usu, enee lek̄p̄eene feɪn fifin ku ei be ng-brakaenee nukuní sibikan mu p̄uenee bubuu ei ku ei wutu. ²⁷ Gba, sibikan ásisan p̄ue iletu ei uwue, enee d̄i nu l̄: lek̄p̄eene feɪn efin oku ei. L̄pe mue, nututru l̄: sibikan mu p̄uene feɪn eye +a, enee n̄ja akrabu nucu nehi nuwo rire. ²⁸ P̄ɔl ɪd̄i nu ɔɔ, enee ɔɔru lubuo kp̄unkp̄u mu kan yeni l̄: <<D̄el̄i ɔfu rire ɔɔ; ere feɪn runɔ ébi!>> ²⁹ K̄p̄ɔɔ it̄i ɔɔ, enee butu lé be r̄iretuta mu ye h̄ɔ te p̄i ɔɔtu munu ei P̄ɔl l̄ee Silas anti. ³⁰ ɔnu egee, nide nene n̄nyaku gbein, enee nubutu nene l̄: <<B̄ɔene, l̄ b̄ɔ m̄eli l̄é Nyati ɔcumu íne nkuan e?>> ³¹ L̄pe mue, nikan niȳen̄í l̄: <<Cu té te Nyɔni Jesi eti l̄é efe l̄ee ɔfu lugban p̄uene feɪn eɪn Nyati ɔcu n̄efe íne nkuan.>> ³² ɔnu egee, n̄un̄on̄í eti nuboní Nyɔni éni Aman̄i n̄kuni ene l̄ee ɔnu lugban p̄uene eɪn. ³³ Youe ce, wan̄ɔ ebi eti deiin-ɛ, k̄p̄ɔɔ dé nene á r̄ire nene n̄ɔnu lubum̄eene, enee n̄ɔn̄i batem ene l̄ee ɔnu lugban p̄uene eɪn. ³⁴ ɔnu egee, nutu nene nuh̄on̄í lugban, enee nutu nene mb̄ɔ n̄n̄í. L̄pe mue, lugban obu mu éni p̄uene feɪn n̄ó r̄ire-mukpi mu t̄ee n̄ócu n̄ét̄en̄í Jesi eti remu.

³⁵ Gba, ud̄n̄ ɔɔ nu ɔcaa, enee owutite p̄uene ɔɔpu s̄ruda akpra-eti p̄uene éni b̄ɔ a akan eȳe sibikan ásisan p̄ue l̄é oku P̄ɔl-ene ɪ ³⁶ be heni-heni mu nucu aman̄i n̄han P̄ɔl nikan l̄: <<Owutite p̄uene n̄in̄í muku n̄efe ɪ f̄án̄í. Éni nɔ ɔɔ, be c̄ɔ nine n̄efe me, aní n̄ɔfu aau!>> ³⁷ P̄ɔl ɪja ɔcu, enee nakan iȳe nene l̄: <<Ere fr̄e Róm akpan r̄ul̄ ɪ, enee obu ce n̄ét̄im̄in̄í ere ɔmu be nutu nicení ere r̄ire ɪ ngbre mu nukuní ere sibikan mu. D̄ku: n̄éln̄í ere r̄uh̄on̄ akpan feɪn anti, enee gba nehi nukuní ere ɪ hehe mu ébi. Obu eke b̄ɔ r̄ikp̄rumu eti; n̄ɔn̄ɔn̄i n̄in̄í l̄é n̄ókuní ere ɪ!>>

³⁸ S̄ruda akpra-eti p̄uene than aman̄i owutite pu ebiene iti l̄: P̄ɔl-ene l̄i Róm akpaan, enee letu ei. ³⁹ L̄pe mue, n̄in̄í sibikaan mu te n̄uguḡon̄í P̄ɔl-ene, enee ɔnu egee, nikan niyení nene l̄: n̄nyan̄í ei ebie mu n̄án̄í. ⁴⁰ N̄nyan̄í gbein-ɛ, enee nisení ege na nihení Lidi l̄ee mak̄p̄eene nɔ t̄ee, nukp̄ukp̄ukuní nene r̄ire be heni-heni mu n̄jaun̄í c̄ɔ naní c̄ɔ lefe.

Owue se Tesalonik t̄ee éni woju

¹⁷ P̄ɔl l̄ee Silas té mu Anfipolis l̄ee Apoloni ebiene mu, enee a ku Tesalonik t̄e. Ebi obu mue, Juf-ene eyia-ɔ n̄n̄ n̄ó. ² Uku ɔk̄n̄ nu, enee P̄ɔl a eyia-ɔ te f̄in̄í l̄ ɔw̄ɔ n̄ɔl ebi feɪn-ɛ n̄ha nukuníe eke. L̄pe mue, nutr̄ó eti tuun ɔk̄n̄ nu ɛenti neeme nucu Nyati kp̄enkp̄ee eti nide woju aka nuku akpan. ³ ɔnu mu ɪp̄ee, n̄ififin woju ei weɪn-weɪn̄ɔ niȳe nene l̄: ɔw̄ɔ nimime nulaní ei l̄: Kris-ɛ yedi gbre tuun yohu, enee gba ɔk̄n̄ lu uou mu yenye. ɔo Kris ebie, enee ɪ Jesi nakan ɔnu r̄ire woju niȳe nene. ⁴ Woju obu P̄ɔl l̄ee Silas yiyee, Juf tukɔ c̄ɔ té t̄e eti kú nene gen eti. L̄pe mue, akpan kpangbalɔ éni éli Juf be obu ce usu Nyati l̄ee eseji eyi ɔɔm̄uɔ p̄uene d̄ɔn̄ɔ fr̄e kú nene gen eti ɪ.

⁵ L̄pe mue, Juf-ene c̄ɔ tebibe ɔkulɔ, enee a de akpan b̄ɔ ehelɔ p̄uene ebi éni nese ngbaru eti tukɔ be bubu akpan íne mu tu c̄ɔ neeme nowunya mu. ɔnu mu ɪp̄ee, enee naní Jasɔn éni te n̄ɔjuní P̄ɔl l̄ee Silas l̄é n̄edení nene n̄anyakuní ebi p̄uene anti. ⁶ Nujuní nene tuun ɔɔ n̄éd̄im̄in̄í nene nu, enee n̄nyuní Jasɔn l̄ee mak̄p̄i elefe n̄janí ei n̄han-n̄i ebi etei p̄uene be negbe nikan-ní l̄: <<Akpan ebienee nese wutu eti neeme unyu c̄ɔ ɔka mue, nie n̄ókuní er̄ni ébi fr̄e, ⁷ enee k̄i éni Jasɔn ede nene et̄e ɪ. Nene obuenee, n̄ifelum̄in̄í Sesar éni aulee; nakan-ní l̄: gbrenghi lefe n̄n̄ ɔɔ n̄ó éni n̄raní Jesi.>> ⁸ Ebi p̄uene l̄ee n̄ɔnu etei p̄uene eɪn iti owu obu, enee n̄iletuní ei ɔkulɔ. ⁹ L̄pe mue, n̄nyuní Jasɔn l̄ee mak̄p̄i ebiene tuun w̄é ɔnu mu lu t̄ú nene kraa be nulaní nene ɪ.

Owue se Bere ebi t̄ee éni woju

¹⁰ Ud̄n̄ ɔɔ dambri ukue, enee Jasɔn l̄ee mak̄p̄eene tu P̄ɔl l̄ee Silas nya ɪ ebie mu a Bere t̄e. L̄é nukuní t̄ee, enee naní Juf-ene eyia-ɔ t̄e. ¹¹ Bere ebi ɪp̄ee éni Juf-ene, n̄kân-n̄i té namu nukoní Tesalonik t̄e éni p̄uene. L̄é P̄ɔl bo Nyati Aman̄i ku nene, enee n̄ikp̄ri n̄cuní n̄ɔnu té neeme mu be n̄uca feɪn, n̄ɔḡɔn̄í Nyati kp̄enkp̄ee ɪ n̄ikp̄r̄an̄í: ekefu owue P̄ɔl neyie nene, nese eti k̄ó o? ¹² Heni-heni mue, Juf kpangbalɔ c̄ɔ té t̄e Kris eti. ɔnu mu ɪp̄ee, eyi ɔɔm̄uɔ p̄uene l̄ee akpan elefe éni éli Juf-ɛ d̄ɔn̄ɔ fr̄e c̄ɔ té t̄eni eti ɪ. ¹³ L̄é Tesalonik t̄e éni Juf-ene ti l̄: P̄ɔl oku Bere fr̄e nobo Nyati Aman̄i, enee ni n̄ɔnyoní c̄ɔ n̄ika nufuraní mu. ¹⁴ Bere ebi ɪp̄ee éni mak̄p̄eene ɪd̄i nu ɔɔ, enee ɪ cu P̄ɔl a jenfie numu t̄e l̄é n̄cuní bato n̄ahan-n̄i c̄ɔ lefe be Silas l̄ee Timote eke d̄ɔn̄ Bere t̄e. ¹⁵ N̄han-n̄i ɔɔ nukuní ebie n̄raní Aten̄i-ɛ, enee nulan̄í ei t̄e. N̄ɔnu egeese ieu mue, enee P̄ɔl kra nene l̄: nikan niȳen̄í Silas l̄ee Timote kp̄ún̄i faafa í h̄eni t̄e.

Owue se Aten̄i t̄ee éni woju

¹⁶ ɔɔnu P̄ɔl nɔ Aten̄i t̄e n̄k̄p̄n̄ Silas l̄ee Timotee, owu anuma-anumaenee akpan unu íne be n̄ɔd̄i nu t̄ú

nuhun íni ei ikulɔ. ¹⁷ Obu remue, ɔɔ naha Juf-ene eyia-cɔ tɛɛ, be nɔcu ɔnu woju nedide numu lee Juf lee akpan-enee ɛ́lɛ́ Juf be obu ce usu Nyatie ein. Eseji, ɔnu nuca feun nanya gbein nise ngbaruene ete, be nedide numu kpan kɔkɔ feun-ɛ nubɔaan ein fre. ¹⁸ Lɔpe mue, woju andi puene okpo aanu kɔ́ ɛ́ni li Epikurien lee Stoisen ɛ́ni akpan tukɔ bɔan numudide lee ɔnu ein le. Lɔpe mue, nɔnu mu elefe nefueni ikan lɔ: <<Sibi woju ɔfɔni krolo pu obu nakan e?>> Enee, elefe fre nakan lɔ: <<Yeli be nyati elefe kɔ́ ɛ́ni rɛ́dɛ́ aan li obu nakan ɔnu woju.>> ɔɔɔ tu be nakan-ní kɔ, enee li flní Pɔl nakan Jesi ɛ́ni rire woju lee lu uou mu ɔnu ɛ́nye ɛ́ni woju. ¹⁹ Lɔpe mue, nucuní Pɔl n+aní nɔnu owukan-cɔ ikue te, enee nakan-ní lɔ: <<Gbake de woju kɔkɔ obu feyiyee aka namu-namu rítí. ²⁰ Dɛku: fákan owu dɔunɔ ɛ́ni is-rân munu mue réti, enee ruɔɔfu ɛ́ni bɔ́ rɛdɛ ɔnu nuwan an.>> ²¹ ɔɔɔ tu be nobutuní kɔ, enee li flní: nene lee oyoguene feun-ɛ nuhɔní ebi nunɔní Atení lɔpe, nenuní juma ikue nidinié, enee li woju kɔkɔ ce bɔ́ nesiní etí nakan neyɛní mine. ²² Lɔpe mue, Pɔl nyá ebie ɛ́ni owutite puene anti nyé etí, enee ja owukan lubuo cu nakan lɔ: <<Nefe Atení puene, médi nu lɔ: filnɛ́ akpan ɛ́ni ɔkɔfu owu inenu tuun sen l. ²³ Dɛku: ɔnu manya gbein mise ebie mu mikɔkɔpra ɔkɔfu nyatienee flí finyinyepuní etí fununí ínee, tuun médi tɛyɛlɛ gbíta nɔ nu ɛ́ni nimimení etí lɔ: <Nyatie kpan ɛ́dɛ́ aan ɛ́ni>. Dɛku: Nyati obu fédlmíní an be obu ce fɔnuní ínee, ene deiin li obu mehi mikan ɔnu rire woju miyê nefee nɔ. ²⁴ Nyati obu, ene li obu nli wutu lee owuene feun-ɛ nɔ ete. Eseji enee nite entí lee wutu ɛ́ni ɔɔ-ɔɔ feun ei. ɛ́ni nɔ kɔ, kpan ɛ́ni ɔsu-cɔ kɔkɔ feun-ɛ urue, bɔ́ úkpu úhun-míní núdɔn-mu mu. ²⁵ Eseji ene li obu nutu nkuan, nutu ho lee ɔnu ege ɛ́ni ɔɔ-ɔɔ feun; nóbútumu kpan ɛ́ni ábuka. ²⁶ Ene li obu nutu be kpan nɔ kukɔkɔ ce nulu ku alau cu wutu neeme. Ene baa li obu nitite mai feun ɛ́ni lu numu lee duaene fre. ²⁷ Néli kɔ, ameke lɛ́ kpan ɔjujuni kɔ lɛ́ áján kɔ́ ɛ́dɛ́ an. Tasu mue, ɔkɔpún ɔtú kpan ɛ́ni bɔ́ ɛ́dɛ́ an ambe n'òun-mu ei, nana, nunɔ kpan feun rire kpeteɛɔ. ²⁸ Heni-heni mue, ene li obu nutu ere runɔ nkuan, raji-jaku rire be eseji rɛhi rɛha fre. Ee, flní lɔ ɔwɔ ɔkɔfu woju andi puene tukɔ kan ekee: "heni-heni mu ere fre, ɔnu mu runɔ runya!" ²⁹ Enee, ɛ́ni li Nyati mu runɔ runyaa, be kpan nudɔcu sika lebe, sika lofu lee lubobu lefe kɔkɔ feun nɛdɛɛ kɔ nidetɛ ɔnu Nyati nudɔnu ine. ³⁰ Dɛku: sigi mue, nyɔkɔ woju feun-ɛ akpan lee, Nyati nyú munu nyáku ei etí, enee amunu ɛ́ni nɛ mue eke, nobutu ɛ́ni bɔ́ akpan-akpan feun-ɛ nɔ ɔ-ɔ feun-ɛ ɔnyuku luboluwɛ mu ɔsunu. ³¹ Heni-heni mue, nétɛ́ nu nɔ ɛ́ni nɛse kpan ebi ɛ́ni ɔwɔ nitite nite ie mu nubɔa akpan-akpan feun mu sese ieu mu. Enee, nɔtu kpan obu ɔnu lu uou mu enye ameke lɛ́ kpan feun ɛ́dɛ́ an weinɔ lɔ: ɔnu mu li obu nɛse nli kɔ eke heni.>>

³² Lɔ́ Pɔl kɛn lu uou mu ɔnu ɛ́nye ɛ́ni woju bɔ́, enee akpan elefe ku miyi mu nefue be elefe eke níni obu ɛ́ni woju, nudɔn kɔ kange lefe. ³³ ɔnu etí lɔpe, enee Pɔl nya li nɔnu agbra a. ³⁴ Akpan elefe eke cú té tɛ owue nikaan etí á héní. Ebie mu ɛ́ni owukan pu nɔ ɛ́ni niraní Denis-ɛ lee akpan kɔngbalɔ ji fre nɔ nɔnu mu; eseji yi nɔ ɛ́ni niraní Damaris-ɛ fre nɔ mu le.

Owue se Korɛnt ebi tɛ ɛ́ni woju

18 Pɔl nɔ Atení te nyá li, enee a Korɛnt ebi te. ² Lɔpe mue, nubɔan Juf wɛ nɔ ɛ́ni niraní Akilas ɛ́ni nuruɔní Pɔnt ɛ́ni wutu lugbue etí. Ene lee ɔnu yi Prisil ein nɔnɔní Itali maie etí nɔbuní ei nie nɔhɔní ebi lɔpe kɔkɔ-kɔkɔ ambe Sesar Klod ɔtu lubuo lɔ: Juf feun nutu Rɔm ebie mu. Pɔl á hé nene, ³ enee dɔn lee nɔnu ein lɛ́ nédiní juma cú nɔ ambe juma ba nɔ nidiní. Heni-heni mue, nene ɛ́nti kɔpe, liji kɔ́ ɛ́ni nucu nulnɛ́ liji mu kaan, enee nuluní. ⁴ Lɔpe mue, uku ɔkɔ nu feun-ɛ be nâ eyia-cɔ te nedide numu lee Juf lee akpan-enee ɛ́lɛ́ Juf-ɛ ein nifin woju ei niyê nene lɔ: Jesi ɛ́ni wojue, nawre. ⁵ Udɔn kɔ Silas lee Timote unɔ Maseduaní maie etí te ihie, enee gba Pɔl cu íne neeme te Nyati ɛ́ni owukan lubuo etí nede aka uku Juf-enee lɔ: Jesie, enee li Kris ebi ɛ́ni kɔkɔn-níe. ⁶ Owu obu nakaan, Juf-enee ɔyɔfumu kɔkɔ, enee nojujuni owu. ɛ́ni nɔ kɔ, nikikeu ɔnu tralee li nikan niyê nene lɔ: <<Nyati ɛ́ni tebibee yehe nefee, nɔkɔ fujujuní; ɛ́lɛ́mu emee nɔcu nefun mbuoe nɛdapu bemu. Lɔ́ nu amunu be nahaa, akpan-enee ɛ́lɛ́ Juf-ɛ ɛ́ni kɔmu li obu mɛha ba.>> ⁷ Pɔl nyá gbein, enee a dɔn kɔris nɔ ɛ́ni niraní Titius Justus be ɔnu lukpomu ɔkɔfu eyia-cɔ ɛ́ni te. Kɔris obu, nli kpan ɛ́ni usu Nyati tasu. ⁸ Nu obu mue, eyia-cɔ ɛ́ni etei pu niraní Krispus-ɛ lee ɔnu lugban puene ein neeme cú té tɛ Nyɔnɛ etí. Korɛnt puene kɔngbalɔ fre cú té tɛ Amanie Namue nitinié etí le, enee nulnɛ́ nene batem. ⁹ Nu nɔ you, enee Nyɔnɛ se munɔlapu mu nakan iyê Pɔl lɔ: <<La nudowofu, nu etí bo Amanie, detɛ́ bɔ́ u! ¹⁰ Dɛku: munɔ lee ɔfu ein; kpan kɔkɔ bɔ́ úkpu ílfu un. Métɛ́ akpan kɔngbalɔ bɔ́ etí métɛ́ i ebi obu mu yeli emun puene.>> ¹¹ Lɔpe mue, Pɔl dɔn Korɛnt te cú Nyati owukan lubuo yíye akpan tuun lu nɔ ɔwɔ nahuan agbra. ¹² Gba, ɔnu Galion nya etí te Akai wutu gbie ie, enee nu nɔ, Juf-enee nyu numuti be me a nyu Pɔl han dedeku etí. ¹³ Lɔpe mue, enee nataní woju nkan-ní lɔ: <<Kpan obu nɔbubu akpan íne mu udu eruní Nyati ɔsue unyuku. Owue neyiyee íhâmu ɔ nɔ lee Aulee ein.>> ¹⁴ Pɔl nehi ururu owu, enee Galion ja cu nakan iyê Juf-enee lɔ: <<Coo, Juf-ene! Li flní woju un kɔ́ kpan obu li ekee, be ntu mepi nefee ege. ¹⁵ Enee gba, ɛ́ni li nefun wojuenee feyiyení lee kpan kɔ́ ɛ́ni íne akpasua-akpasuaa fɔtuní lee nɔkɔ ɔkɔfu Aulee li obu nesi nefee

කමු-කමු ඌක, බේ එමේ එකේ, බ්බ් මුකපු මුසු ලුකා මුසු මුසු; නේබ් බීබ් අ කාන-නි ක්කාකා>> ¹⁶ ධුකා ඌක, එනේ නුතා ධුකානි නේබ් ග්බේ. ¹⁷ ධුකානි ග්බේ-ඒ, එනේ ග්බේකාකා කප්පේ ලී නුකානි එයා-කක එතේ පුවේ ධුකානි කසිනේ ඒකි නො-නුකානි. ගාලිකා ක්ප්ප්ප්, එනේ ධුකා මුසු ධුකානි එ, ඒතේ නේබ් සු ෆ්‍රේ කකා.

Antas ebi tē Pāl se ege aa ēni woju

¹⁸ Pāl dōn Korēnt tē nu dōnūnū ji sē, ēnē gba butu tē ēni makpīēnē atingbre bē ēnē lēē Prīsil lēē Akilas ēni nuconī bato nahanī Sīri māē etī tē. Ḳnyanī Sankrēē, ēnē Pāl kpro īnē i amēkē lē ēyē lō: ēnūnū ntai kō ēni nūta Nyati antī ēni woju owu. ¹⁹ Ḳnu egeē, ēnē nuconī etī na nukunī Efes. Lūpē, ēnē Pāl la Prīsil lēē Akilas ei lēē kō etī +a. Sake, kraa lēē nāa, n+a ēyia-kō tē nubō Nyati amanīē nuku Juf-ēnē. ²⁰ Ḳnu mu lūpē, Juf-ēnē bātunī ēni bō kōdōn lēē kōnu ēni ā antī lūwī ji, ēnē nukpōru ei, ²¹ sake nikan niyē nēnē lō: alī Nyati uyōfue, bē nu kō nīsē ege nihi nukpṛā nēnē. Ḳnu egeē, ēnē gba nucu bato ji bē nuōn Efes nūnya ī naha. ²² Naha tuon kōkō nuru luka ī Sesare tē, ēnē nuon etī na Jerusalem nūraku Nyatīkan mu puēnē bē nūbrī nūla etī na Antas. ²³ Nudōn tē waal, ēnē nuon etī nēē Galasi lēē Frijī māēnē etī nukpukpuku Kris ēni puēnē fēn-ē kō tēē rīre.

Apolos ēni woju

²⁴ Nu kōkō, ēnē Juf wī kōkō ēni nūranī Apolōs ēni ī Alēsandri ebi mu wēē ī Efes. Nūlī kpan ēni dī owururaru tasu bē esejī dī Nyati kpenkpeē an namu-namu frē. ²⁵ Ene baa, kōwō niyēnī Nyōnī Jesī ēni atingbrēē ēni woju nūdī an, esejī bubō mūē, nūlī kpan gbigbī pu ēni ubō Jesī ēni Amanīēē kōnu ndama tasu frē. Gba, obuē ī bātēm ēni wojuē ēkē, Jan ēnīē yēē cē, ēnē nūdī an. ²⁶ N+a Juf ēyia-kō tē, ēnē tē étémīnī kōkō nīfīfīn woju ei nuku akpan. Prīsil lēē Akilas itī ēnūnū wōjuyīyēē, ēnē conī a nēnūnū tē bē yiyēni Nyati ēni atingbrēē ēni woju fēn-ē nīdṛīmu kōkōyōmū numū namu-namūē. ²⁷ Udōn kōkō īha antī lūwīē, ēnē Apolōs kōkōnū ēni bō ā Akai māē etī tē. Lūpē mūē, makpīēnēē kṛōkṛōkōnī rīrē ēni bō na tē, ēnē nīmīmēnī kpenkpeē nutunī lēē kō tē ēni puēnē esikēni namu-namulō. Hēni-hēni mūē, conī na nuku tē, Nyati conī dī juma nubuka Kris ēni puēnē lōkulō. ²⁸ Hēni-hēni mūē, nucu Nyati kpenkpeē etī nīfīfīn woju ei wēn-wēnūnū niyē nēnē lō: Jesīē, ēnē nūlī Kris-ē, nūbē Juf-ēnēē numutī ei.

Efes tēē Pāl se ege aa ēni woju

¹⁹ Conī Apolōs kō Korēnt tēē, bē Pāl kōcū lūka mu cō ēēē lūfēēē mūē tē kōmū ēsē ege +a nō Efes. Lūpē, nihe Kris ēni puēnē tūkō, ² ēnē nūbutu nēnē lō: <<Jesīē fucunī tē fitēnī etīē, Bubō Wēn īē kōfū etī naa?>> Eēēē nūkan-nī lō: kpan y+akan nīetīmīnī lō Bubō Wēn nō frē

කකා. ³ ධුකා-නි ඌක, එනේ Pāl butu nēnē ji lō: <<බේ බාටේම ක්කානි නුලනී නේබ්?>> එනේ බුබානි මු ලො: ජාන එනේ. ⁴ ලූපේ මු, එනේ Pāl nakan iyē nēnē lō: <<ජාන එන බාටේම-ඒ ලුකාපාන, ලුබලුවා මු බ්බ් කනුකානි රේමු නුලනී නේබ්. Ḳnu mu lūpē, nikan niyē nēnē lō: nuconī tē nītēnī kpan kō ēni kō ege yehīē etī frē. Kpan obuē nakan kōnu wojuē, ēnē ī Jesī.>> ⁵ Conī nītinī kō, ēnē nutunī Pāl ī nēnē bātēm Nyōnī Jesī ēni īnē mū. ⁶ Lūpē mūē, Pāl tā nēnē bō īnē mū, ēnē Bubō Wēn ī nēnē etī nakan-nī owu obuō kōkō mū, esejī nobonī amanīēē Nyati cū la nēnē ōmūē. ⁷ Nēnēē nuconī lūpē, nukunī akpan ndīō ēwī aānūēēē kō.

⁸ Efes tēē Pāl kō, tuon kōwō ēnūnū agbra neeme nūha ēyia-kō tē nubō Nyati Amanīēē nuku akpan. Lūpē mūē, tē étémīnī kōkō, nīfīfīn woju ei wēn-wēnūnū niyē nēnē lō: hēnī tasū, Nyati ebiē lā bē kōnu antī. ⁹ Obu cēē, kōnu mu ēlēfē lubolūwī kṛōn kōkōru owuē Pāl nakaan ī, ēnē akpan fēn antī nakan-nī owu un-un nukunī akpan-ēnēē nēnī ei Kris ēni atingbrē etīē etī. Lūpē mūē, Pāl jā rīrē cū dé akpan-ēnēē cū tē tē Kris etīē ēkē ā kṛīcī kō ēni nūranī Tiranus-ē ēni kpenkpeē kaan mū tē, ēnē nu etī nēyīyē nēnē Nyati owukan lubuōē nu kō-kō fēn. ¹⁰ Pāl yīyē woju tē kō tuon mulu aānu agbra neeme. ēni kō kō, Asi māē ēni wutu gbīsī lūpē akpan-ēnē, Juf lēē obuēēē ēlī Juf, nēnē fēn nītinī Nyōnīē ēni owukan lubuōē.

Sefa ewlēnē ēni woju

¹¹ Nu obuēēē mūē, Nyati nō etī nēē Pāl mū īlī akpṛua ngbohro-ngbohro. ¹² Ḳnu mu lūpē, akpan nēdē owu ēni īlī lījī gbīsī lēē musuar-ēnē kō ēni kūn Pāl rīrē cēē itē lū puēnē etī bē lū nānya ī akpan rīrē, esejī bubō un-un frē nānya ī akpan mū lē. ¹³ Lūpē mūē, Juf akpan kō ēni lēē ucu mraba mū ībē bubō un-un-ē hūnku ēni bō nēnē frē odu Jesī īnē ebe bubō un-un-ēnē. Ḳnu mu lūpē, nuonūyōnū ēni bō nakan-nī lō: <<Jesī ēbī ēni Pāl nobō kōnu Amanīēē ēni īnē mūē, makan miyē nēfē lō: kōnī kpan obu mū nyānī eil?>> ¹⁴ Nu kō ēni tēylyī pu lōkū kō ēni nūranī Sefaa ēni ēwī kōmbū ēbīēnē nēlī kō ēkē, ¹⁵ bubō un-ē kán yē nēnē lō: <<Mīdī Jesī an, mīdī Pāl frē an bē nēfē, ēbīēnē?>> ¹⁶ Lūpē mūē, ēnē lī kṛīcī ēbī ēni bubō un-ē kō mūē wu pī nēnē etī bē, kōnu lēfē cē kōkō nēnē, gbigberu nēnē rīrē ī, susuaru nēnē trālē ī bē nuconī rīrē ēhēlō nuconī lūgbān tē niyē nūnyānī gbein nānī. ¹⁷ Owu obuēēē sēē, Efes ebi puēnē, Juf lēē obuēēē ēlī Juf, nēnē fēn nītinī kōnu amanīē, ēnē la pī nēnē lubolūwī mūē bē kōkōkōnū Nyōnī Jesī ēni īnēē. ¹⁸ Lūpē mūē, akpan kṛāngbalō ēni cū tē tē Kris etīē nyā akpan fēn antī lēē kōnu owu un-un-ēnēē nūlūnīē cū nakan ūkū ei. ¹⁹ Ḳnu mu lūpē, akpan kṛāngbalō ēni sigī dī camī jū-maa dé kōnu kpenkpeēēē ī cāu ei akpan fēn antī frē. Kpenkpeēēē obuēēēē fēn-ē, kōnu sīka numūēēēē kṛō ēni bō lēē

milion alabu-alabu. ²⁰ L̄ Nyɔnɛ te nyaku enini ákuraa gbein tu ɔnu owukan lubuoɛ di juma tɛɛ cu cɔ neemeɛ n̄.

²¹ Ud̄n̄ ɔɔɔ ulɛ, enɛɛ Bubɔ Wɛɛn ye Pɔɔl mu ɛni b̄ɔ ɛsɛ Maseduanɔ lɛɛ Akai maɛnɛ etɛ ɔɔmu l̄ɛ +a Jerusalem. Lɛɛ muɛ, enɛɛ n̄in̄i, ɔɔɔ nuku tɛɛ, bɛ n̄iha Rɔm frɛ. ²² ɛni ɔɔ ɔɔ, nutɔɔɔ ɔɔnu ɔɔ-ɛti puɛnɛ aanu ɛni li Timote lɛɛ Erast-ɛ, á Maseduanɔ, enɛɛ ɛnɛ ɛke nudɔn Asi maɛ etɛ lɛɛ waa luwɔɔ ji.

ɔmu-ɔmu lɔkuɛ pi Efes ebi tɛɛ ɛni woju

²³ Nuɛnɛ muɛ Pɔɔl ɔɔ Asi maɛ etɛ lɛɛɛ, ɔmu-ɔmu lɔkuɔɔ pi Efes ebiɛ mu akpan-ɛnɛɛ nɛni ei Kris ɛni atingbreɛ etɛɛ ɛni ine etɛ. ²⁴ Kpan ebi ɛni si ɛlɛɛ, enɛɛ li sikanyɔ pu nɔɔ ɛni nuranɔ Demetrius ɛni ukpr̄a nyati akpasua k̄ɔ ɛni nuranɔ Artemis-ɛ ɛni ɔɔsu-ɔɔɔ li ɔɔnu titi ɛwi sika lofu mu utu akpan ipaa. ɛni akpasua obuɛ nɛ-paa utu ɔɔnu jumadi puɛnɛ ihe sika tasulɔ. ²⁵ Heni-heni muɛ, nu nɔɔ nura ɔɔnu jumadi puɛnɛ lɛɛ akpan elefeɛnɛ feɛn-ɛ idi juma ba obuɛ nisi niȳia, enɛɛ nakan niȳe nɛnɛ l̄ɔ: <<Makpiɛnɛ, fidunɔ an l̄ɔ: juma obuɛ, enɛɛ ɔɔnu ɛrɛ rihe rire. ²⁶ Enɛɛ d̄iki: owuɛ nɛsɛɛ, nɔɔɔɔɔ fidunɔ nu eseji fetinɔ frɛ. Owu obuɛ Pɔɔl nɛɛɛ, ɛl̄imu Efes ɛbi ɔɔnu lefe ɛɛ n̄ɛli; Asi maɛ etɛ neeme li obuɛ nɛsɛ nudu akpan mrumɔɔɔ ine mu nunyuku nukan l̄ɔ: kpan nudɔɔu owuɛnɛɛ kpan ɔɔɔɔɔ li ɔɔnu b̄ɔ muɛ nidet̄ɛ ɔɔnu nyati. ²⁷ Ali rikpr̄a woju obu nunuwɔ muɛ, bɛ yala ɔɔnu jumaa wutu. Enɛɛ b̄ɔ ɔɔɔɔɔ-mu etɛ ɔɔɔ, nana yɔɔɔ ɔɔnu nyati Artemis ɛni inɛnu-ɔɔɔ inɛ yɔɔɔɔɔ ei frɛ. Lɛɛ muɛ, b̄ɔ ɔɔnu nyati obu ebi ɛni akpan feɛn-ɛ ɔɔ Asi maɛ lɛɛ wutuɛ etɛ neeme usupuɛ íkan-mu munu ji.>>

²⁸ Demetrius ula numuti eiɛ, enɛɛ akpan-ɛnɛ feɛn-ɛ ti woju obuɛ cu tebibe lɔkuɔɔ Pɔɔl rire bɛ ɔɔɔɔɔ ile l̄ɔ: <<Munu lɔku lí Artemis ebi ɛni li Efes nyatiɛ ɛni!>>

²⁹ Lɛɛ muɛ, owu obu lá agbo ebiɛ mu neeme tú cɔ ká mu lɔkuɔɔ. ɔɔnu mu lɛɛɛ, akpan feɛn k̄ɔn ɔɔ naha ebiɛ ɛni owukan-ɔɔ lɔkuɛ tɛ. Nɔɔnu aau muɛ, enɛɛ nunyuni Maseduanɔ akpan aanuɛ usɛ lɛɛ Pɔɔl ɛin ɛni li Gayus lɛɛ Aristark-ɛ nanɔ. ³⁰ L̄ɔ Pɔɔl ti owu obuɛ, nujuju ɛni b̄ɔ na tɛ, enɛɛ makpiɛnɛ teruni. ³¹ Eseji Asi maɛ ɛni ebi ine-ɛti puɛnɛ tukɔ ɛni li anuan-ɛnɛɛ frɛ sínɔ lubuo gúɔɔɔnɔ l̄ɔ: nudotutua ɛni b̄ɔ na owukan-ɔɔ tɛ. ³² Lɛɛ muɛ, bɛ owukan-ɔɔ tɛɛ, cɔ naja tuun us̄ɛn ɔɔ: akpan elefe nala lubuo íkan nɛnɔni woju nɔɔ, elefe frɛ nakan woju lefe lɛ. Akpan kɔɔɔɔɔɔɔ ɛke ɔnyumu woju tasulɛ si nɛnɛ yi-aa numu frɛ ɔɔɔɔ. ³³ lɛɛ, enɛɛ Juf-ɛɛnɛ kan owu k̄ɔ ye nɔɔnu mu nɔɔ ɛni nuranɔ Alesandriɛ bɛ tini nyaku akpan feɛn anti. Lɛɛ muɛ, enɛɛ ninyepu b̄ɔ etɛ neteru akpan urepu numu l̄ɛ n̄ɔɔ owukan lubuo. ³⁴ Gba, akpan idɔ nu l̄ɔ: nuli Juf wɛɛ, enɛɛ nɛnɛ feɛn nika nubonɔ mu ɔɔɔɔ nilenɔ l̄ɔ: <<Munu lɔku lí Artemis ebi ɛni li Efes puɛnɛ nyatiɛ ɛni!>> ɔɔɔɔ ɔɔɔɔ nilenɔ ɔɔ, tuun í wanci aanu frɛ ɔɔɔɔ.

³⁵ Heni-heni muɛ, bú ebi nyɔnɛ lɔkuɔɔ kraa bɛ kpu teru nɛnɛ nurepunɔ numu, enɛɛ gba cu owukan lubuo nakan l̄ɔ: <<Coo, Efes puɛnɛ! Mobutu nefe: kpan k̄ɔ n̄ɔ ɛni ɛd̄i an l̄ɔ: Efes ɛbi li obuɛ Artemis ebi ɛni kan munu kɔ ɔɔ feɛn-ɛ ɛni inɛnu-ɔɔɔ nɔ e? ɛɛ, ɛbi li obuɛ ɔɔ ebi ɛni dideniɛ nɔ ɛntɔ pi. ³⁶ Kpan kɔɔɔɔ ɔn̄ɔ ɛni yesi ɔɔnu etɛ akprua. ɛni ɔɔ ɔɔ, bɛ tanɔ tɛ b̄ɔ, datitaminɔ rire deliminɔ woju. ³⁷ Nɔɔɔɔ fidunɔ an l̄ɔ: akpan obuɛnɛɛ fide finɔ ɛbɛ, námínɔ Artemis inɛnu-ɔɔ tɛ né'ín-mínɔ ɔɔɔ kɔɔɔ, eseji n̄f̄undumin̄i frɛ. ³⁸ Enɛɛ, ali Demetrius lɛɛ anuan-ɛnɛ ɛin kân ɛlɛ lɛɛ kpan k̄ɔ ɛin-ɛ, bɛ nukuan-ní l̄ɔ: kân owutite ɛni nu, eseji kân akpan ɛni itite woju frɛ. Na níhénɔ nɛnɛ l̄ɛ n̄ɔtunɔ dedeku. ³⁹ Eseji makan miȳe nefe l̄ɔ: ali woju lefe k̄ɔ n̄ɔɔ, bɛ nudɔn ɔɔɔ akpan feɛn iȳiaa l̄ɛ ɔɔɔ mu rákpr+anɔ ɔɔnu woju. ⁴⁰ Dɔɔtuminɔ etei puɛnɛ nudɔɔu amunu ɛni owu obuɛ nɛsɛɛ etɛ nɛ-dakan l̄ɔ: rab̄ɔan nɛnɛ munu. Lɛɛ muɛ, b̄ɔ rídi obuɛ b̄ɔ rakan, enɛɛ numuti yobo ɛrɛ yoku.>> ⁴¹ Ebi nyɔnɛ ula numuti eiɛ, enɛɛ tu akpan feɛn nya gbein bɛ ɛn ɔ.

Maseduanɔ mal etɛ tɛ ɛni wojue sɛɛ

20 ɔɔnu ɔmu-ɔmuɛ wuɛ, enɛɛ Pɔɔl si Kris ɛni puɛnɛ yia kɔɔkɔɔ nɛnɛ rire ɔɔɔ uwuɛ, enɛɛ butu atingbre bɛ gba la nɛnɛ ɔɔ a Maseduanɔ maɛ etɛ tɛ. ² L̄ɔ nuku tɛɛ, nɛsɛ cɔ ɔɔɔ-ɔɔɔɔnɛ feɛn nucu wojuyiye kɔɔɔɔɔ etɛ nukɔkɔkɔ akpan rire tuun ɔɔɔ bɛ na nuku Gres maɛ etɛ tɛ ³ nɔ ɔɔɔɔ ɛntɔ. Gba, uku ɔɔnu nehɔ nucu bato l̄ɛ n̄a Siri maɛ etɛ tɛɛ, enɛɛ niti l̄ɔ Juf-ɛnɛ ɔnyunyɔ ɔɔɔɔ ei ɛni b̄ɔ ɛlɔni un. ɛni ɔɔ ɔɔ, enɛɛ n̄in̄i aframa n̄is̄e ege ɔɔnu aka etɛ nɛsɛ Maseduanɔ ɔɔmu. ⁴ Lɛɛ muɛ, bɛ Sopatrɔs ɛni li Bere ebi mu kpan nɔɔ ɛni nuranɔ Pirus-ɛ ɛni wɛɛ, Aristark lɛɛ Sekundus ɛni li Tesalonik ebi akpaan, Gayus ɛni li Derb ebi mu wɛɛ, Timote lɛɛ Asi maɛ mu akpan aanu ɛni li Tisik lɛɛ Trofim-ɛ n̄ɔ lɛɛ ɔɔnu ɛin. ⁵ Pɔɔl tú nitunɔ cɔ n+anɔ Troas ebi tɛ n̄k̄p̄n̄-ní ɛrɛ, ⁶ enɛɛ ɛrɛ rudɔn lɛɛ tuun ɔɔɔ bɛ fet ebi ɛni kpan íh̄imu futufutue lefir ɔɔ muɛ tɛ mu. ɔɔnu egeɛ, enɛɛ runɔ Filip ebi lɛɛ rucu bato tuun ɔɔɔ thɔ munuwɔ eene bɛ ra rihe nɛnɛ Troas ebi tɛ rudɔn lɛɛ nɔɔnu ɛin lɛbɛ nɔɔ.

Akpruaa sɛ Troas tɛɛ ɛni woju

⁷ ɔɔnu runɔ Troas tɛ bɛ ku dimas-ɛ, risi riya cɔ nɔɔ l̄ɛ rɛ mbɔ wɛɛn-ɛ. Enɛɛ, ɛni nu yaca bɛ Pɔɔl yahaa remuɛ, nuf̄ɔun Nyati Amanɛɛ nobo nuku makpiɛnɛɛ lehɔn tuun ɔɔɔ bɛ nu bu mu. ⁸ Lɛɛ muɛ, bɛ n̄ɔtunɔ kanɛ kɔɔɔɔɔɔɔ ɛntukan lugban nuhun-ɛ risi riya mu ɔɔnu cɔ ɛc̄ɛn ɔɔ namu-namulɔ. ⁹ ɛȳia obu muɛ, ngbafre luwɔ nɔɔ ɛni nuranɔ Itikus-ɛ frɛ n̄ɔ lɛɛ pí ete fenetriɛ etɛ. ɛni owuɛ Pɔɔl nakaan fun lehɔn tuun sɛn ɔɔ, enɛɛ munu h̄ɔnɔ bɛ nɔɔɔ ɛntukan nku ɛntɔ mu tɛ nukpobu n̄ipi wutu. Akpan thɔ n̄nyuni inyepu etɛ, bɛ ɔɔɔ nu. ¹⁰ Lɛɛ muɛ, enɛɛ Pɔɔl ɔɔɔ frɛ ru wutu faafa nyuni kan ɔɔnu bɛ nakan iȳe nɛnɛ l̄ɔ: <<La nudowo nefe; nɔɔɔ nama!>>

¹¹ Níkan ɩɔɔ, enɛɛ nɩlanɩ ei bɛ rise ege rɩya ra lugban nuhun-ɛ tɛ nɩɩɩɩɩ mɔɔ wɛɩn-ɛ rɩ. Ɔnu egeɛ, nunû etɩ niyiye akpan woju ji tuun bɔɔ nu ɩɩaa, enɛɛ gba nula nɛnɛ ɩ nucu atingbre na. ¹² Ngbafrɛ luwɛ pi wutuɛ eke, heni-heni mu sê ege bú, enɛɛ nucuɩ nani lukpomu, ho i akpan nuhun.

Owue se Mile ebi tɛɛ éni woju

¹³ Ɔnu aau muɛ, Pɔɩ kán yê ɛrɛ lɔ: ra Asɔs ebi tɛ rukpɔɩ-nɩ lɛ rɔɩɩɩ, ɔɔ enɛ nɛsɛ ɩka mu ɔɔ bɔɔmu. Lɩpɛ muɛ, enɛɛ heni-heni mu rucu bato bɛ raha. ¹⁴ Ruku tɛ bɔɔ nihi nihe ɛrɛɛ, enɛɛ rucuɩ bɛ ra Mitilɛni ebi tɛ. ¹⁵ Tɛɛ, runû etɩ r+a bɔɔ nu ɩɩaa, enɛɛ rikpri Sio ebɛ rite mu. Ɔnu munuwɩ aau etɛ, enɛɛ runya Samɔs ebi tɛ bɛ runu etɩ ji bɔɔ ɔnu munuwɩ ɛntɩ etɛ, enɛɛ ruku Mile ebi tɛ. ¹⁶ ɛrɩni aauɛ rahaa, enɛɛ Pɔɩ nɩnɩ bɔ nókpu nígbɛrumu Efɛs tɛ ambe nýyɔfumu éni bɔ woju kɔ ajaunɩ ei Asi maɛ etɩ. Heni-heni muɛ, nuyɔfu éni bɔ ra faafa bɔɔ lɛ áján kɔ róku Jerusalem tɛ Pantekot éni nuɛ mu. ¹⁷ Éni ɩɔɔ, lɔ ruku Mile ebi tɛɛ, enɛɛ Pɔɩ tɔpu akpan a de Efɛs tɛ éni Nyatɩkan ényepuei puɛnɛ sini. ¹⁸ Nɛnɩni ieuɛ ni nukuníɛ, enɛɛ nakan niyê nɛnɛ lɔ: <<Makriɛnɛ, ɛmɩni lɔ mite mɩni ei lɛɛ nɔɩ ɛɩn bɔɩni mi muru ɩka ɩ Asi mai obu etɩ ébi tuun bɔɔ bɛ oku ɩɔɔ, nɔɩɔɩ fɩɩɩni an wɛɩnɩ. ¹⁹ Heni-heni muɛ, Juf-ɛnɛ tɔ midɩ gbɛ ɩkɩɩɩ nɔɩ mba anuma-anumaɛnɛ fɛɩn-ɛ nɩben-mɩnɩɩ mu tuun mítédí kúmu ei frɛ bɔɔ, obu ɩɛɛ, misi rirɛ i munû etɩ midɩ Nyɔɩɩ éni jumaa. ²⁰ Eseji Nyatɩ éni woju fɛɩn-ɛ fata éni bɔ abuka nɛfɛɛ, málá kɔɔɩ ɩ, mucu neeme miyê nɛfɛ nɔɩ eyia-ɩɩɩ tɛ, tuun miɛ nɛfɛ lugban-lugban frɛ bɔɔ. ²¹ ɛmɩni amanɩ óbo mu tɛɛ, mɩkan miyê kpan fɛɩn, nɩɩɩ Juf o, kpan éni élí Juf o, lɔ fáta éni nunyuku luboluwɩ mu nɩkprâ Nyatɩ lɛ nɔɩ tɛ nɛtɛ ɩru Nyɔɩni Jesi etɩ.

²² Gba, dɩkɩni: Bubɔ Wɛɩn ɔnyumu mése maha Jerusalem; médí wojue yehemu tɛ. ²³ Obu ɩɛɛ nɔɔ, ebi-ebi fɛɩn-ɛ mɛsɛɛ, nɛfɩtumɩ etɩ wɛɩnɩ lɔ: sibikan mu aau lɛɛ gbɛɩɩ anuma-anuma nɔɩkɔɩ-mu. ²⁴ Enɛɛ, alɩ botu yɛsɛ ɩɔɔ frɛ bɔɔ, bɛ ɛmɩnɩ eke ɔwɔ málá ɩmu rirɛ pata. Obu ɩɛɛ nodomu ukɔ fɛɩn-ɛ, enɛɛ ɩ mbuafɛ ɩkɩɩ Nyatɩ tu kpaan éni amanɩɛ Nyɔɩni Jesi cu lamu ɩkɩɩ bɔ mobo tuun mokufu.

²⁵ Gba, nɛfɛ ɛbɩɛnɛɛ miɛ nɔɩ ɛrɛɩn mubo Nyatɩ ebi éni Amanɩɛ muku nɛfɛɛ, midɩ an lɔ: ɛmɩni ébɩ mûnɩ mɩnya ɩ mɩhaa, bɔ fɩɩɩni nu ji. ²⁶ Éni ɩɔɔ, makan miyê nɛfɛ kpetɛ-kpetɛlɩ lɔ: alɩ kpan kɔ ɩla ɩnu rirɛ kɛɛ, bɛ élímu ɛmɛɛ Nyatɩ yɔɩ ɩnu mbuɔɛ yadapumu bɛmu. ²⁷ ɛɛ, Nyatɩ éni wojue tite tɛ ɩɛ, málá kɔɔɩ ɩ; mɩkan neeme miyê nɛfɛ. ²⁸ Obu remuɛ, sɩsan-ní nɔɩ rirɛ lɛ eseji fásɩsan-ní Nyatɩkan mu puɛnɛ ebi éni Bubɔ Wɛɩn de nɛfɛ tɛ nɛnɛ íne etɩ frɛ. Kuan-ní lɔ: Nyatɩ cú ɩɩɩɩ ɩnu mbuɔɛ wé nɛnɛ íne etɩ ɩ. Éni ɩɔɔ, dadunɩ nɛnɛ etɩ namu-namu. ²⁹ Midɩ an lɔ: ɛmɩni ege ébɩɛ, ak-

pan un-un yoku nɛfɛ agbra yɔɩ Nyatɩkan mu puɛnɛ fɛɩn yedi gbɛ. ³⁰ Nɛfɛ nɔɩɩ nɔɩ mu elefe frɛ bɔɔ yɔnyuku yeyiye funte woju yodu akpan íne mu yɔnyuku yɔkpu nɛnɛ ege. ³¹ Obu remuɛ, dalamínɩ rirɛ i. Kuan-ní lɔ: mulu ɛntɩ neemeɛ mudɩn lɛɛ nɔɩ ɛɩn-ɛ, you lɛɛ ningbe, mubo nɔɩ mu kpan nɩɩ-nɩɩ fɛɩn woju obu etɩ tuun nu elefe mu mítédí kúmu ei frɛ bɔɔ.

³² Gbake, mede nɛfɛ muku Nyatɩ ɩkɩɩ lɛɛ enɩni owukan lubuɔɛ edi jumaa nɔɩ mu abuka nɛfɛ woju-woju fɛɩn mu. Enɛ ɩ obue nutu ɩnu puɛnɛ inye tinti fɩnɩ kan éni nsibi nyu ei namu-namuɛ eke bɛ eseji owuɛnɛ fɛɩn-ɛ nitite nite akpan-ɛnɛ fɛɩn-ɛ nuyɔɩ ɩɛ, yɛɩ nɛnɩni heni. ³³ Kuan-ní lɔ: ɩɩni mi nɔɩ agbra tɛɛ, mɔɩjɩjumɩ nɛfɩnɩ bɔɩkan kɔɩ. ɛɛ, mɔɩjɩjumɩ nɔɩ sika lofu, sika lebe lɛɛ rirɛtɛ bɔ kɔɩ. ³⁴ Nɔɩɩ fɩɩɩni an lɔ: ɩmu bɔ mu jumaa midɩɛ enɛɛ tu ɛmɛ lɛɛ akpan-ɛnɛ nɔ lɛɛ ɩmu ɛɩn-ɛ rɩ mbɔ. ³⁵ Enɛɛ fɛɩn-ɛ mulɛ, méɩ amɛke lɛ fɩnyunɩ numu lɔ: fáta éni ficení rirɛ ba ɩ ɩka eke lɛ fɩkpu fábukanɩ ledɩ puɛnɛ. Heni-heni muɛ, Nyɔɩni Jesi ɩɩɩ kán lɩ lɔ: kpan obu éni ufɩ bɔɩ, enɛ rirɛ mu ikpini nana ukɔ kpan ebi éni nufɩ bɔɩ.>>

³⁶ Pɔɩ ɩla numuti eiɛ, enɛɛ, enɛ lɛɛ nɩnɩ ɛɩn, nukunɩ ɩkɩɩ ɩ nuyɔɩni Nyatɩ. ³⁷ Ɔnu egeɛ, enɛɛ nubutu nɛnɛ atingbre bɛ nukunɩ etɩ nɩgbânɩ asuain nɔɩni mutɩ kɩnɩkɩ. ³⁸ Heni-heni muɛ, éni nɩkan lɔ: bɔ nɩɩɩni nu jɩɛ remuɛ, woju nɩɩ nɛnɛ rirɛ mu tuun ɩɩɩ ɩ. Enɛɛ gba, nɩhan-nɩ ɩɩni tuun nɩlanɩ batoɛ mu kraa nisení ege.

Pɔɩ éni Jerusalem-ɛ se ege aa éni woju

21 Ɔnu rɩla Efɛs Nyatɩkan ényepuei puɛnɛ ɩɛ, enɛɛ rucu bato ji bɛ rɩgbatu munu ra ruku Kɔs wutu lugbuɛ etɩ tɛ rite mu raha bɔɔ nu ɩɩaa, enɛɛ ruku Rod ebi tɛ. Ɔnu egeɛ, enɛɛ runu etɩ rite mu ra Patara ebi tɛ. ² Lɩpɛɛ, rihe bato lefe éni nete mu kɔɩ ɩha Fenisi maɛ gbisi tɛ bɔɔ, enɛɛ rɩya mu bɛ runu etɩ raha. ³ Aauɛ rahaa, rɛɩ Sɩpɩni éni wutu lukpɔɛ nu nimebɔ bɔɔ, enɛɛ rɩkɩɩ rɩla ɩ ra bɔɔ bɛ ruku Sɩri maɛ etɩ tɛ riti ei Tir ebi tɛ lɛ nɔɩkɩni ɩkɩɩɩ fɛɩn-ɛ nɔɩ batoɛ muɛ. ⁴ Lɩpɛ muɛ, rujuju Kris éni puɛnɛ, enɛɛ rudɩn lɛɛ nɩnɩ ɛɩn tuun lebe nɩɩ agbra. Ɔnu runu nɩnɩ ɛɩn ɩpɛɛ, enɛɛ Bubɔ Wɛɩn fɩtu nɛnɛ lɔ: woju kɔ yehe Pɔɩ Jerusalem tɛ, bɛ nuyɔɩni nɩkan-ní lɔ nɩɩ+ɩ tɛ. ⁵ Obu frɛ bɔɔ, lɔ munuwɩ alabuɛ bɔ rɩɛ ɩpɛɛ temuɛ, enɛɛ rinye raha rucu batoɛ lɛ rɩnɩ etɩ râ. Lɩpɛ muɛ, akpan fɛɩn, eyi lɛɛ ɛwɩ ɛɩn, nɔɩ ebɛ mu hán ɛrɛ tuun ruku jenfie numu tɛ, enɛɛ ɛrɛ fɛɩn rukutu rugugɩ Nyatɩ. ⁶ Ɔnu egeɛ, rɩla nɛnɛ ɩ, enɛɛ gba rɩya batoɛ mu bɛ nɛnɛ frɛ nisení ege.

⁷ Lɔ rɩtu Tir tɛɛ, enɛɛ ra ruku Tolemais ebi tɛ bɛ ruru wutu. Lɩpɛ muɛ, r+a rɩraku tɛ éni makriɛnɛ, enɛɛ rudɩn nɩnɩ ɛɩn nu nɩɩ. ⁸ Nu ɩɩaa, enɛɛ runu etɩ ra Sesare ebi tɛ. Lɔ ruku tɛɛ, enɛɛ ra Nyatɩ amanɩbo pu Filip éni tɛ. Filip obue, nɩɩ diakɩ nɩmbu ɛbɩɛnɛ nɩkpra nidení

Jerusalem Nyatikan mu tee eni nna. ⁹ Níkân ewi miyere aanla eni óhón ekpisi be Nyati ucu amanie ula nene ómu nubo nukuní akpan. ¹⁰ Runo enini te tuun bwa nu dɔnɔnɔ usee, enee Nyati eni numuti-etɛ pu nna eni niraní Agabus-e na Jude mai eti te i Sesare lɔpe. ¹¹ Nihi nihe ere tee, enee nucu jukue Pɔl ucu unyô juu trale te nime ɔnɔnɔ juu rire bɔ lee lɔka be nakan lɔ: <<Ki lɔ Bubu Wela nakan: kpan ebi eni kan juku obuɛ, Juf-ene yɔnyuni Jerusalem te yemeni mba lɔa eke yɔcuni yɔtu akpan eni ɛlɛ Juf-e.>> ¹² Lɔ riti owu obuɛ, enee ere lee te eni makpene ein ɔɔgugɔ Pɔl lɛ ihâmu Jerusalem te. ¹³ Lɔpe muɛ, nija nucu, enee nakan niyê ere lɔ: <<Emi be fɔtuní mutɔ fububuumíni rire i lɔa e? Emuɛ, Nyɔni Jesi eni íne muɛ, mutɔ eti eni bɔ nememíni mba tuun nowomíni Jerusalem te frɛ bɔnɔ.>> ¹⁴ Eni ridi nu lɔ: bɔ rúkpɔ rúnyokumíni ine muɛ, ráta lɔka i rámu anti ji, enee ríni Nyɔniɛ nɔlɔ obu cee yɔfue!

¹⁵ Udɔn bwa uku nɛ ríhaa, enee ridide juu ɔkuɔ be rɔjau Jerusalem ɔ raha. ¹⁶ Cɔni ruku tee, enee Sesare eni Nyatikan mu puene tukɔ rubu aka bɔyɔ muɛ han ere Sipri wutu lukpɔe eni kpan nna eni niraní Mnasɔn eni te risike. Kpisi obuɛ, nɔlɔ akpan-eneɛ ti ɔɔ cu té te Jesi eti eni nna lɛ.

Jerusalem te eni éyia woju

¹⁷ Cɔni ruku Jerusalem-e, makpene síke ere rire-mukpi lɔkɔlɔ mu. ¹⁸ Nu lɔaa, enee Pɔl de ere be ra Jak eni te. Lɔ ruku tee, be Nyatikaan eni ényepuei puene feɔn esi eyia. ¹⁹ Pɔl uraku neneɛ, enee cu juma neemeɛ Nyati se juu mu di akpan-eneɛ ɛlɛ Juf-e agbra tee eni woju nede aka uku nene. ²⁰ Nitini amanieɛ nuboe, enee nɔnɔkɔnɔni Nyati. Juu egee, enee nakan niyêni lɔ: <<Makpi, ɔnɔnɔ fédi nu eni Juf akpi alabu-alabu ɔcu té etê Jesi eti, sake nene feɔn hɔnɔ nurukuní Auleɛ eni wojuɛ eti kpunkpɔlɔ. ²¹ Enee gba, nétini lɔ: obuɔ elefeene eni akpan agbra tee fese fiyiye wojuɛ, fakan fiyê Juf-eneɛ na tee lɔ: nɔnɔnɔ Moisi eni Auleɛ nílání ei, nidecemíni nɔnɔ ewiene ekpisi-cɔ i, eseji nidelumíni nanaene bɔnda wojuene frɛ. ²² Be lɔ rítê rɔlɔ te? Ieu obuɛ fie, tuun nítini lɔ fie ébi. ²³ Ki obuɛ rehi rɔkan riyêfu eni bɔ feɔl: akpan aanla nɔ ébi eni ata ntaɔ Nyati anti be nobutu eni bɔ nelni juu woju. ²⁴ De nene a teyɔlɔ-cɔ te bɔyɔ mu ɔnɔnɔnɔ rire bwa uwue lɛ féwe nɔnɔ ntaɛ nɔtaníe eni lue na muɛ fɔtu teyɔlɔ puene. Juu egee, lɛ gba nókpróni íne i. Lɔa, enee akpan feɔn yedi nu lɔ: owuene feɔn-e nakan nukuffini etiɛ, fun; nana efe frɛ fufelu Auleɛ lɛ. ²⁵ Gba, obuɛ li akpan-eneɛ ɛlɛ Juf be cu té te Kris eti eni wojuɛ eke, ɔwɔ numuti á ere ɔɔ nna bwa rimime kpenkpe rɔwêni nene lɔ: nidelumíni nneɛ kpan cu ɔɔ bwa kɔɔ, nidelumíni mbuo lee nneɛ kpan été watie, eseji nidelumíni wraka woju kɔkɔ frɛ.>>

Pɔl eni ówoe Juf-eneɛ nɔjuju eni bɔ owoe eni woju

²⁶ Udɔn bwa nu lɔaa, enee heni-heni mu Pɔl de akpan aanla ebíene a nɔkɔnɔ rire. Lɔpe muɛ, n+a teyɔlɔ-cɔ te, enee nikan nu deiin-e nɔnɔ rire ɔnɔnɔ eni wojuɛ yokufu be nísini owueneɛ níde nɔnɔnɔ teyɔlɔ niye teyɔlɔ puene. ²⁷ Nunóni eti nɔkɔnɔnɔnɔ rire tuun bwa nehi lɔa juu munuwɔ nɔmbue, enee Asi mai eti eni Juf-eneɛ na Jerusalem lɔpeɛ di Pɔl nu teyɔlɔ-cɔ te be a bubu ebie mu eni akpan-eneɛ feɔn íne mu i ku Pɔl eti nyu. ²⁸ Lɔpe muɛ, enee nalaní lubuo nikan-ni lɔ: <<Israel puene feɔn ini ere eti! Kpan ebi eni nese cɔ-cɔ feɔn ububu ere rire iɛ, ki ene! Nakan owu eni ájá nu kɔkɔ nuku Auleɛ lee juu teyɔlɔ-cɔ obu eti frɛ. Eseji nɔnɔ mu tuun néde akpan eni ɛlɛ Juf frɛ bɔnɔnɔ nɔnɔnɔ teyɔlɔ-cɔ te nɔbubu juu ɔɔ wela obu íné i.>> ²⁹ (Bwa tu be nakan-ni lɔa, enee li fɔnɔnɔ ɔwɔ nɔnɔnɔ Pɔl nu nanya gbein lɛ ebie mu lee Trofim eni li Efes wela ein, enee notutruni lɔ: ɔcuní ambɔ nɔnɔnɔ teyɔlɔ-cɔ te.)

³⁰ Pɔl eni ónyue nɔnyuníe tú ɔɔ neeme ká fúra mu, enee akpan feɔn ye ne nehi bwa unya be ku Pɔl eti nyuni teyɔlɔ-cɔ nuhun te janɔ ei nyaku gbein be lɔ akpan bibeɔ lekpeene i. ³¹ Nɔjujuní eni bɔ nowoní, enee juu amanie a pi rɔm srudaene feɔn eni ine-eti puɛ rɔlɔ mu lɔ: ɔɔ naka mu Jerusalem ebie mu tuun lɛnɔnɔ lɛ. ³² Niti lɔa, enee lɔ nide sruda tukɔ lee nɔnɔ akpra-eti puene ein be faafa naní ɔɔ nunyuni Pɔl-e te. Dedekue idi nene nɛ, enee te bɔ i, óju Pɔl ji. ³³ Lɔpe muɛ, enee sruda ine-eti pu ebi juu bɔfu Pɔl nyuni be tu srudaene kuni ngbraka bɔ lee lɔka. Juu egee, enee gba nobutu lɔ: <<Ene obuɛ, ebí? Emi woju tasu nɔlɔ?>> ³⁴ Lɔpe muɛ, akpan elefe nala lubuo ikan woju nna, elefe frɛ nakan woju lefe tuun ɔɔ te rɔra-rɔra feɔn, útumíni bɔmucɔ eni bɔ nɔnɔnɔ wojuɛ nna numu. Eni na lɔa, nikan niyê srudaaene lɔ: nɔcuní Pɔl nání ɔɔ nuhɔnɔnɔ ebi te. ³⁵ Lɔ naní bwa be nunyuni eskalieɛ nayaníe, enee dedekue nɔjuju eni bɔ oku Pɔl eti. Srudaaene idi nu lɔa, enee danɔ be nahaní. ³⁶ Heni-heni muɛ, dedekue nɔkpɔ nene egee negbe ikan lɔ: nuwoní nínyákuní ei.

Owuɛ Pɔl kan ye dedekue eni woju

³⁷ Cɔni srudaaene nehi ucu Pɔl uɔn nɔnɔ lukpomu tee, enee nubutu nɔnɔ ine-eti puɛ lɔ: ekɛfu ambɔ nɔkpɔ yɔtuni bɔmucɔ nɔrɔrɔ owu luwɔ kɔ o? Kpisiɛ idi nu lɔ: grek mu li obuɛ nikan owuɛ, enee nubutuni lɔ: <<Efe obuɛ, fɔla grek? ³⁸ O be ɛlímu efeɛ féli Ejibit wɔ ebie, agbra kɔ, de akolo pu akpi aanla ku gen eti nyu ɔɔ ka mu tuun bwa be ye a nɔnɔ lujue mu tee e?>> ³⁹ Enee Pɔl níni: <<Ún'ún, eme Juf wɔ mɔlɔ. Silisi eni ebi lɔkue niraní Tars-e eni kpan lumu. Ebi obuɛ, ɔwɔ kpan feɔn eti juu íné. Gbake ɔwɔgɔgɔfu, tumu bɔmucɔ míkán owu múkú dedekue.>> ⁴⁰ Sruda ine-eti puɛ utuni bɔmucɔ, enee

nunɔ eskalieɛ etɪ lɪpɛ ninyepu bɔ etɪ niteru akpan feɪn bɔɔ ɪrepu numu be nucu Juf obuɔ mu nakan lɔ:

22 <<Akpan makɪɛne lɛɛ bɔne feɪn, woju obuɛ nehemue etɪɛ, gbake teni ruɪ ei lɛ fɛtini emɪne mikaan bɔ makan meyɛ nefɛɛ.>> ² Cɔni nɪdɪnɪ nu lɔ: Juf obuɔ mu li obuɛ Pɔl nakan owue, eneɛ cɔ feɪn pi tiin. Lɪpɛ muɛ, nunɔ etɪ nakan lɔ: ³ <<Emɛ, Juf wɪ mul. Silisi ebɪe nɪranɪ Tars-ɛ tɛ li obuɛ nuruɔmɪni, sake Jerusalem ɛbi nigbigbimɪni Gamalɛɪ yiyemu woju tu muruku Auleɛ Nyati tu nanaaene ɛni woju etɪ kpunkpuɔ. Lɪpɛ muɛ, mice rɪre ba ɪ lɔkɔlɔ Nyati ɛni wojuɛ etɪ flɪni lɔ amonu nefɛ feɪn feɪlni lɛɛ eke. ⁴ Eɛ, akpan-eneɛ nenɪ ei Kris ɛni atɪngbreɛ etɪɛ, mulɪ nenɛ feɪn ɔru-ɔru munyu nenɛ ekɪsɪ lɛɛ eyi mɪmɛ mba muku sibikan mu tuun nɔnɔ mu kpangbalɔ ɹ frɛ bɔɔ. ⁵ Obu feɪn-ɛ makaan, tɛyɪɪ puɛene ɛni ine-etɪ puɛ lɛɛ ɔru owutite puɛne feɪn li ɔmu dalufue. Nɔnɔnɔ nutumɪni bɔmucɔ kpenkpe ɛni bɔ ɔmu mahan Damas ebɪ tɛ ɛni Juf-eneɛ lɛ mɛmɛ tɛ ɛni Kris ɛni puɛne mba mɛde mie Jerusalem ɛbi nɛli nɛyɛni nenɛ. ⁶ Gba, mucu atɪngbre maha bɔɔ ɔmɔɔɔ Damas ebɪ numu nu ɛbe mu lɪpɛɛ, eneɛ kpɪru mu, wɛɪn lɔku nɔnɔ etɪ jɪɛ tamu ⁷ be mɪpɪ wutu. Lɪpɛ muɛ, miti lubuo nɔnɔ nakan iyɛmu lɔ: <Sɔl, Sɔl, emɪ be felɪmu ɔru-ɔru ɔɔ e?> ⁸ Lubuoɛ ɪkan ɔɔ, eneɛ mubutu lɔ: <Nyɔni, eɛ ebɪ e?> Eneɛ nɪkan lɔ: eneɛ Nasaret wɪ Jesi ebɪ ɛni mɛli ɔru-ɔruɛ. ⁹ Wɛɪn obuɛ jɪɛɛ, akpan-eneɛ feɪn-ɛ raha bɔɔɔ muɛ dɪ nu lɛ, sake owurɪraru lubuoɛ lɛɛ eke nɛtɪmɪni. ¹⁰ Lɔ lubuoɛ kan ɔɔ, eneɛ mubutu ji lɔ: <Nyɔni, be lɔ bɔ mɛli tɛ e?> Eneɛ Nyɔniɛ nɪni minye etɪ mɔ Damas ebɪ tɛ, ɔ tɛɛ, kpan yakan jumaa Nyati tite tɛ i ɛni bɔ medɪ yeyɛmu. ¹¹ Gba, ɛni wɛɪn-ɛ jɪɛ tamuɛ ɔtu mɪdi eɛ remuɛ, akpan-eneɛ nɔ lɛɛ ɔmu eɪn-ɛ nyumu bɔ, eneɛ han-mu Damas tɛ.

¹² Heni-heni mu Damas ebɪe mu tɛɛ, kpan nɔnɔ ɛni nɪranɪ Ananɪas-ɛ nɔ tɛ. Nɪli kpan ɛni ɪdadu ɔnu Nyatisu woju etɪ flɪni lɔ Auleɛ kaan eke be Juf-ene feɪn-ɛ nɔ tɛɛ ɪhunɪ ɪne etɪ dalufue lɔ nɪli kpan namu frɛ. ¹³ Nɪ nihemu, eneɛ nakan niyɛmu lɔ: <Makɪɪ Sɔl, se ege dɪ eɛ!> Eneɛ ngbo etɪ lɪpɛ lɪ nunuɪ nuhun cɛmu ei wɛɪnɔ mɪdi eɛ be mɪdɪni nu. ¹⁴ Lɪpɛ muɛ, nunɔ etɪ nakan lɔ: ɔru nanaene ɛni Nyatiɛ akpr+amu ɔɔ ɛni bɔ medɪ ɔnu tɛ etɪ wojuɛ an lɛ eseji mɔbɔan mu Sese pu lɔkuɛ eɪn mɛtɪni owurɪraru lubuo frɛ. ¹⁵ Gbake, wojuene feɪn-ɛ medɪ nu lɛɛ obuene frɛɛ metɪɛ, fɔta ɛni mɪkan muku akpan-akpan feɪn. ¹⁶ ɔo mudɔkpɔn ji, minye nɪlɪmɪni batem Jesi ɛni ɪne mu lɛ ɔmu un-ene neeme etiti ei.

¹⁷ Cɔni mise ege mi Jerusalem ɛbɪɛ, nu nɔnɔ m+a tɛyɪɪ-ɔ tɛ ɔmɔgɔɔ Nyati, eneɛ, flɪni munɔlapu muɛ eke, mɪdi woju nɔnɔ nu. ¹⁸ Lɪpɛ muɛ, mɪdi Nyɔniɛ nu ɛni nakan iyɛmu lɔ: fɔta ɛni munɔ Jerusalem mɪnya ɪ faafa ɔo enɪni ɪne etɪ dalufueɛ mɪhiɛ, ɛbi ɛni puɛne bɔ ɪkpɪmu ɹcu. ¹⁹ Lɔ nɪkan ɔɔ, eneɛ mɪnɪ: <Be Nyɔni, ɪn nenɛ nɔnɔnɔ nɪdɪnɪ an lɔ: emɛ li obuɛ mɪse eyia-ɔene mu munyu akpan-ene feɪn-ɛ cu tɛ tefu etɪ mutɪ nicɛni

rɪre i ngbre mu be nukunɪ nenɛ sibikan muɛ e? ²⁰ Eseji, ɪn ɔfu dalufue Etɪenɪ ɛni ɔwo mu tɛɛ, emɛ frɛ munɔ akpan-eneɛ nokunɪ mbobu uwonɛ ege? Heni-heni muɛ, emɛ li obuɛ nɪruɔni nɔnu tralɛene nutumɪni mɪsɪsan.>

²¹ Obu frɛ bɔɔɔ, nɪkan niyɛmu lɔ: minye mɔ, ɔo nɔɔɔpumu mɪha cɔ buombuo tɛ lɛ mɔbo ɔnu Amanɪɛ moku akpan-eneɛ ɛli Juf-ɛ.>>

Pɔl ɛni rɪreɛ la gbɛin-ɛ ɛni woju

²² Juf-eneɛ neti owue Pɔl nakaan nunja-nunja tuun bɔɔ gba, nucu akpan-eneɛ ɛli Juf-ɛ ɛni woju nunuɪpu etɪɛ, eneɛ tɛ bibe nenɛ be nɛgbɛ nɪkan-ni lɔ: <<Kpan akpa-sua obuɛ, wonɪ lanɪ kpe; nɔfɔtamɔ ɛni bɔ nɔɔɔn nama!>> ²³ ɔnu mu lɪpɛɛ, be nɔwɔni tralɛ lɛɛ mɪpɪpu etɪ. ²⁴ Sruda ine-etɪ puɛ ɪdi nu ɔɔ, eneɛ nɪni srudaene nucu Pɔl nɔhɔ lukpomue tɛ jɪni ngbre mu amɛke lɛ nɔkan woju tasuɛ tu be dedekue nɛgbɛ ɪtanɪ woju ɔɔ. ²⁵ Heni-heni muɛ, nucunɪ n+anɪ, eneɛ nɪmenɪ mba nehi nujunɪ. Lɪpɛ muɛ, eneɛ Pɔl butu sruda lɪkpɔɛ ɛni akpra-etɪ puɛ lɔ: <<O be mɪnɪ: bɔmucɔ lɔ be ɛni bɔ no-junɪ Rɔm wɪ kɔ ɛni kpan yɛti ɔmu lɔ wojuɛ natanɛ, nɪdi cɔ e?>> ²⁶ Sruda akpra-etɪ puɛ ɪti owu obuɛ, eneɛ a he ine-etɪ puɛ be nakan iyɛni lɔ: <<ɔfɔni woju ntu felɪ obuɛ e? Kpan obuɛ, nje Rɔm wɪ!>> ²⁷ Ine-etɪ puɛ ɪti ɔɔ, eneɛ a nobutu Pɔl lɔ: <<Kan yemu mɪti: Rɔm wɪ fulɪ heni tasu?>> Eneɛ Pɔl nɪnɪ <<Eɛ!>> ²⁸ Lɪpɛ muɛ, eneɛ ine-etɪ puɛ nakan lɔ: enɪnɛ, kraa lɛ nɛli Rɔm wɪɛ, sika lɔkɔlɔ nɪnyaku. Nɪkan ɔɔ, eneɛ Pɔl nɪni enɪnɛ eke, Rɔm wɪ kpɔɔɔ nɪli. ²⁹ Lɪpɛ muɛ, eneɛ lɪ sruda ebɪeneɛ nehi uju-nɛ ti a ege. Heni-heni muɛ, la eɪɪ ine-etɪ puɛ nuhun ɛni nɔtu nɛmenɪ Rɔm wɪ mbaa remu.

Nɔcunɪ Pɔl nɔni Juf owutite puɛne anti

³⁰ Lɔ dɔn bɔɔ be nu caa, eneɛ sruda ine-etɪ pu ebɪ ɛni ɔwɔ nɔjuɔ ɛni bɔ edɪ woju tasuɛ dedekue nata Pɔl-ɛ aan, tu nɪranɪ tɛyɪɪ puɛne ɛni ɔlɔkɔɛene lɛɛ owutite puɛne feɪn si yia. Lɪpɛ muɛ, eneɛ nutu nususuon-ni Pɔl ngbrakaaene ɪ be nutu nucunɪ nuru na nɪnyakunɪ akpan feɪn anti ninye etɪ.

23 Pɔl kprɔ owutite puɛne sun, eneɛ ja owukan lubuo cu nakan lɔ: <<Akpan makɪɛne, dɪnɪ an lɔ: bɔnu ɔmɔsu Nyati tuun bɔɔ be ie oku ɔɔ, mɛli woju ɔɔɔɔ ɛni bɔ ɔtumɔ melɪletu ei.>> ² Lɔ nunyu owu nakan nihi ɔɔ, eneɛ tɛyɪɪ puɛne ɛni ine-etɪ puɛ nɪranɪ Ananɪas-ɛ kan ye akpan-eneɛ nɔ Pɔl rɪreɛ lɔ: nɪsenɪ ɔɔɔ numuti. ³ Eneɛ Pɔl ja cu kan yeni lɔ: <<Numuti aanu-aaɪ pu, eɛ li obuɛ Nyati yesefu bɔɔ! Fɛpi ete flɪni fehi fucu Auleɛ etɪ fijijimu fuku, eneɛ obu ce, eɛ baa fɔpou Auleɛ flɪni nujumɪni.>>

⁴ Pɔl ɪkan ɔɔ, eneɛ akpan-eneɛ nɔnɪ rɪreɛ nakan lɔ: <<Nyati ɛni tɛyɪɪ puɛne ɛni ine-etɪ puɛ li obuɛ fɛwɛfɛɪ ɔɔ?>> ⁵ Eneɛ Pɔl nɪnɪ: <<Makɪɛne, mɛdi lɔ: eneɛ li obuɛ nɪli tɛyɪɪ puɛne ɛni ine-etɪ puɛ. Heni-heni

muε, Nyati kpenkpe nakan l̄: kpan n̄dewiwefu etei pue! >>

⁶ P̄l dí an l̄: owutite puεne muε, Sadis̄en l̄ε Faris̄en n̄ mu. ̄nu n̄ k̄, ninyepu lubuo eti, εneε gba nakan l̄: <<Makp̄ene, εme Faris̄en m̄li; ɔmu b̄εne fr̄ε Faris̄en l̄. εneε d̄n̄l an l̄: εre Faris̄en, εr̄n̄l tel̄ε r̄kan lu uou mu ɔn̄c̄ εnye etiε remu nisim̄n̄i ̄bi fejjim̄n̄i fukun̄i.>>
⁷ Owu obu c̄ε P̄l nyu nakaan, n̄lala numuti ei, εneε akpruasi p̄l Faris̄en l̄ε Sadis̄en-εneε mu be tu owutite puεne neeme buu mu. ⁸ Heni-heni muε, Sadis̄en-εneε ̄n̄lε, lu uou mu ɔn̄c̄ εnye, εnti ngbafre l̄ε bubo ɔn̄c̄; εneε Faris̄en-εneε ̄n̄lε eke, obuεne fēn̄ n̄. ⁹ Akpruāa nesin̄iε, nyúku lí ɔmu-ɔmu neeme tuun auleyiye puεne tuk̄ ̄n̄l nene fr̄ε l̄ Faris̄en já owukan lubuo cú negbe ūkan l̄: <<Kpan obuε, εre eke r̄d̄l woju un-ε n̄lε nu. Lubuo obuε n̄n̄l̄ n̄eti akan owu eȳn̄iε, kp̄ú ̄n̄l b̄ εl̄ bubo k̄, elefe mu εnti ngbafre k̄ ̄n̄l lubuo!>>
¹⁰ Sruda ine-eti pue ūl̄ nu ̄n̄l c̄ naja is̄ēn̄ l̄ε, εneε té neteni l̄: ekefu ȳnyun̄l̄ P̄l yasusuanrun̄l̄ ei. ̄nu n̄ k̄, εneε nutu srudaεne ru t̄ε l̄ ɔnyu P̄l anyaku ei akpan-εneε εreh̄n̄ ɔcun̄l̄ es̄ε ege ɔh̄c̄ lukpomu t̄ε be heni-heni mu na n̄cun̄l̄ nan̄l̄.

¹¹ Dambri ukue, εneε Nyɔn̄l̄ nyaku rire gbein kan ye P̄l l̄: <<Nyū ei kponkp̄ul̄! F̄n̄l̄ l̄ f̄l̄ em̄n̄l̄ in̄e eti dalufue Jerusalem ̄bi ̄n̄l akpan ant̄ε ekeε, ɔnu ba n̄k̄, fáta ̄n̄l f̄l̄ha tuun fuku R̄m̄ t̄ε fr̄ε f̄l̄l̄ k̄ eke.>>

Juf-εne ̄n̄l P̄l-ε n̄ɔju ̄n̄l b̄ owoe ̄n̄l woju

¹² L̄ nu caa, εneε Juf tuk̄ a nyunyū numu ta n̄tal̄ l̄: kraa muε niowom̄n̄i P̄l-ε, n̄h̄em̄n̄l̄ mb̄, eseji n̄k̄n̄k̄m̄n̄l̄ mindi fr̄ε. ¹³ Neneε n̄nyunyun̄l̄ woju obuε, nukun̄l̄ akpan abruana s̄ēn̄ l̄. ¹⁴ L̄p̄ε muε, εneε na ni-hen̄l̄ t̄eȳl̄l̄ pu ɔk̄k̄εεneε l̄ε Juf ine-eti puεne be n̄kan niyen̄l̄ nene l̄: <<R̄áta n̄tal̄ Nyati ant̄l̄ l̄: kraa muε ri-owo P̄l-ε, r̄h̄em̄mu ɔk̄. ¹⁵ ̄nu n̄ k̄, nef̄ε l̄ε owutite puεne fēn̄ ε̄n̄ ten̄l̄ gbr̄ε kan-n̄l̄ l̄: sruda ine-eti pue n̄isepuni n̄is̄ nef̄ε l̄ f̄és̄ēn̄l̄ ege f̄éden̄l̄ ε̄n̄l̄ wojuε aka mu namu-namu. L̄p̄ε muε, εre r̄tsan̄ ɔt̄l̄ l̄ r̄owon̄i.>>

¹⁶ Woju obuε n̄nyunyun̄l̄, ɔnu aman̄l̄ε p̄ó á p̄l̄ P̄l ɔnu janufue n̄k̄ r̄t̄l̄ mu, εneε faafa ngbafre l̄w̄l̄ε a c̄ srudaεne n̄k̄ t̄ε he P̄l kan yeni. ¹⁷ L̄p̄ε muε, εneε P̄l ra sruda akpra-eti pu n̄k̄ be kan yeni l̄: <<Cu ngbafre l̄w̄l̄ obu a n̄c̄fu ine-eti pu εbi ̄n̄l t̄ε; n̄k̄ān̄ woju ̄n̄l b̄ nakan neȳēn̄i.>>
¹⁸ εneε heni-heni mu kp̄is̄ε c̄ ngbafre l̄w̄l̄ε a he ɔnu ine-eti pue kan yeni l̄: <<Sibikan mu pue n̄ran̄l̄ P̄l-ε l̄ obuε n̄n̄l̄ m̄c̄u ngbafre l̄w̄l̄ obu m̄is̄ifu: n̄k̄ān̄ woju ̄n̄l b̄ nakan neȳēfu.>>
¹⁹ L̄p̄ε muε, εneε ine-eti pue nyu ngbafre l̄w̄l̄ε b̄ nan̄l̄ hehe mu be gba nobutuni wojuε nehi n̄kan niȳēn̄iε. ²⁰ εneε ngbafre l̄w̄l̄ε n̄n̄l̄: <<D̄l̄k̄: Juf-εne ɔnyunyū numu ɔc̄u gbr̄ε mu nehi ūkan iȳēfu futu n̄cun̄l̄ P̄l nis̄in̄l̄ n̄k̄n̄u owutite puεne l̄ es̄ε ege ede ε̄n̄l̄ wojuε aka mu namu-namu. ²¹ Al̄ nih̄in̄iε, be dekpr̄: n̄k̄n̄u mu akpan

̄n̄l̄ yoku abruana yes̄ēn̄ l̄ε ata n̄tal̄ l̄: kraa muε niowom̄n̄iε, n̄h̄em̄n̄l̄ mb̄, eseji n̄k̄n̄k̄m̄n̄l̄ mindi fr̄ε. Obu remue, n̄tsan̄-n̄l̄ ɔt̄l̄ k̄k̄ fes̄in̄iε l̄ε n̄owon̄l̄. ɔw̄ nádadun̄l̄ eti fēn̄ n̄k̄kp̄n̄-n̄l̄ ̄n̄l̄ b̄ fekp̄r̄l̄ eti c̄ε.>>
²² Sruda ine-eti pue iti owu obuε, εneε kan ye ngbafre l̄w̄l̄ε l̄: n̄dakan woju obu n̄ideȳ kpan lefe k̄k̄k̄ ji be nutun̄l̄ n̄ise ege na.

P̄l ̄n̄l Sesare áhan woju

²³ Sruda ine-eti pue rá sruda akpra-eti pu aanu, εneε kan ye nene l̄: n̄iden̄l̄ sruda ya aanu l̄ε obuεneε ūya k̄panḡk̄ akpan nd̄iɔ n̄k̄mbu l̄ε m̄prude puεne akpan ya aanu dádu eti l̄ε ȳc̄mu k̄c̄mu ̄n̄l̄ wanc̄l̄ n̄εm̄le mu t̄εε, +a Sesare t̄ε. ²⁴ Eseji nit̄en̄l̄ k̄panḡk̄ elefe nit̄ēn̄l̄ ei ̄n̄l̄ ȳc̄u P̄l yaha l̄ε nádadun̄l̄ eti woju k̄k̄k̄ íhem̄n̄i ɔt̄l̄ tuun k̄k̄ l̄ε n̄c̄un̄l̄ náhan-n̄l̄ etei pu Felis. ²⁵ L̄p̄ε muε, nimime kpenkpe n̄k̄ nutu nene ̄n̄l̄ nakan l̄: ²⁶ <<B̄ Felis, εme Klod Lisias l̄ obuε mew̄ēnf̄u kpenkpe obu. Marakufu namu-namu. ²⁷ Kpan obuε m̄c̄u mesifue, Juf-εneε nyun̄l̄ nehi uwon̄l̄. Gba, l̄ miti l̄ R̄m̄ w̄l̄ n̄l̄ε, εneε εme l̄ε ɔmu srudaεne ε̄n̄ ra runyun̄l̄ runyaku ei n̄k̄n̄ ɔn̄ku. ²⁸ ɔnu egeε, εneε m̄nyakun̄l̄ n̄k̄n̄u owutite puεne ant̄l̄ ̄n̄l̄ b̄ akpr+a ε̄n̄l̄ wojuε l̄ε m̄éd̄l̄ woju tas̄l̄ε natan̄l̄ε an. ²⁹ Éȳā obu mu t̄εε, m̄nȳú numu l̄: n̄él̄ woju k̄k̄k̄ ̄n̄l̄ b̄ εfini lu uou, elefe mu sibikan mu; n̄je n̄k̄k̄k̄ n̄k̄n̄u auleε ̄n̄l̄ woju eti l̄ obuε natan̄l̄ woju. ³⁰ Gba, ūl̄ε, εneε miti l̄: n̄k̄nyunyun̄l̄ ̄n̄l̄ b̄ nasan nowon̄l̄. Obu remue, εneε l̄ m̄c̄un̄l̄ mesifu t̄εε n̄. Mákan méȳε akpan-εneε natan̄l̄ wojuε fr̄ε l̄: n̄in̄l̄ ɔfu ant̄l̄ t̄ε l̄ε nákan-n̄l̄ wojuε n̄k̄.>>

³¹ Heni-heni muε, sruda εb̄iεne lí f̄n̄l̄ l̄ n̄k̄n̄u ine-eti pue kan ye neneε eke be you nu mu n̄cun̄l̄ P̄l nan̄l̄ tuun nukun̄l̄ Antipatris ebi t̄ε. ³² Nu ūcaa, εneε srudaεneε n̄en̄l̄ ei luka muε se ege naha c̄ n̄h̄k̄n̄l̄ eb̄iε t̄ε be obuεneε n̄k̄ k̄panḡk̄ eti eke nu eti c̄u P̄l naha.

³³ Nukun̄l̄ Sesareε, εneε n̄cun̄l̄ kpenkpeε nutun̄l̄ etei pu εbi be n̄cun̄l̄ P̄l fr̄ε nutun̄l̄. ³⁴ Etei pue ūkunga kpenkpeε muε, εneε butu P̄l wutu lugbu deiin̄l̄ eti ̄n̄l̄ kpaan n̄l̄, be n̄n̄l̄ Silisi maε eti ̄n̄l̄ kpan n̄l̄. ³⁵ ɔnu egeε, εneε etei pue n̄n̄l̄ nuk̄k̄n̄ k̄k̄ akpan-εneε natan̄l̄ wojuε ih̄iε, l̄ε gba n̄étini ɔmu. L̄p̄ε muε, nutu ɔnu srudaεne c̄un̄l̄ á t̄ē i Er̄ɔd̄ ̄n̄l̄ kan l̄k̄ue mu t̄ε.

Dedekue Juf-εne tu P̄l Felis ̄n̄l̄ t̄εε ̄n̄l̄ woju

24 Ud̄n̄ k̄k̄ ūh̄l̄ mun̄w̄l̄ eeneε, εneε t̄eȳl̄l̄ pu l̄k̄u Ananias de owutite puεne tuk̄ l̄ε afuka n̄k̄ ̄n̄l̄ n̄ran̄l̄ Tertilus-ε be n̄in̄l̄ etei pu Felis ̄n̄l̄ l̄p̄ε nutun̄l̄ P̄l dedeku. ²³ L̄p̄ε muε, εneε Felis tu n̄ran̄l̄ P̄l i be Tertilus c̄u Juf-εneε numu c̄ natan̄l̄ woju ūkan iȳē Felis l̄: <<B̄ Felis, r̄d̄l̄ an l̄: efe l̄ obuε futu be run̄c̄ té betε mu. Eseji ε̄f̄n̄l̄ akunda l̄k̄ue f̄l̄kan be f̄c̄u eti fitite woju fēn̄-ε, εneε tu maī obu ̄n̄l̄ woju fēn̄ aja nu k̄k̄ n̄. Nuca fēn̄, owu obuεneε fēn̄-ε f̄l̄l̄ε ̄n̄l̄ in̄e muε, ralafu

bia té nno mu tasu. ⁴ Bš múnyufu ei ləhun-ləhun, muycfu ce éni bš fəcu cfu té namue eti fetê rlti ei waa luwɩɩ makan wojue risipu ein-ε feti.

⁵ Dɩki: rédi nu lā: kpan obuε ncfu antie, nɩɩ kpan un tasu éni nese wutue neeme eti ububu Juf-ene feɩn íne mu unyu cɔ ɩka mu. Akpan-ene feɩn-ε nɩru Nasaret wɩ ebi egee, ene ɩ obuε nɩɩ nɩru ine-eti pu. ⁶ Nehi nɩla ɔru tɛyɩɩ-ɔɔ munu di ɩkulu frε bɔbɔ, eneε runyuni. [Gba, erɩni éjijie rehi rucu ɔru auleε eti rijijini rukue, ⁷ eneε sruda ine-eti pu Lisias i mbasi mu nyuni nyaku ei ɔru ɔnku be kan ye ere lā: ri efɩni ébi rútu ambi dedeku.] ⁸ Alɩ futuni owukan lubuoε, n̄rɩraru ɔɔbɔ ɔnu ɔmu fiti weɩnɩ lā: feɩn obuε rakan rukuni etie, nɩɩ cɔ.>> ⁹ Tertilus ɩla numuti eie, eneε Juf-eneε cuni lubuo eti lā ɔnu ɔɔ nɩkan.

¹⁰ Lɩpe mue, etei puε tɩ Pɔɩ owukan lubuo eneε frε já cɔ, eneε nakan iyêni ɩε lā: <<Heniheni mue, emε ɩbe éni funɔ ere Juf-eneε agbra fetite erɩni woju feɩn. Éni ɩɩ ɩɩ, emɩni owu obuε mehi mɩkan cfu anti ébie, te ítemu ɩɩɩ. ¹¹ Dɩki: emɩni Jerusalem tεε mi mɩnɩ Nyati íneε, yǒkpu hɩemu munuwɩ ndiɔ ewɩ aanu frε. Kpan ɩɩɩ feɩn-ε fûbutue yakan yeyêfu lā nawre makan. ¹² Cɔni munu tεε, nɩɩɩ tɛyɩɩ-ɔ tε o, nɩɩɩ eyia-ɔeneε mu o, nɩɩɩ cɔ lefe ɩɩɩ frε bɔbɔ o, nu kǒ kpan yɛɛmu nu miesi akprua ɩεε kpan ein ɩɩ ɩε ɩne mue bš modu akpan mɩnyuku ɩnyu cɔ aka mu. ¹³ Éni ɩɩ ɩɩ, akpan obueneε, bš nɩkpu nɩnyakumíni woju ɩɩɩ gbein éni yeyê lā: obuε nakan nukumíni etie, ɩnu ɩ. ¹⁴ Makan miyêfu nawre lā: emɩni Kris éni atingbre etie manɩ eie, alɩ nene nakan-ní lā: ɩl Nyatisu akpasua lefe frε bɔbɔ, be emε eke, nanaaene Nyatie ɩ obuε mɩsu. Heniheni mue, owueneε Auleε kan ɩεε Nyati éni numuti-eti puene énie mime ɩa ɩε, emε frε, mubu feɩn nawre ɩε. ¹⁵ Tasu mue, mɩkân telie Nyati eti lā: n̄tu akpan feɩn, namu puene ɩεε un puene, ɩɩɩ lu uou mu yenye. Obuε, eneε mobu nawre fɩní nene ekeε n̄. ¹⁶ Obu remue, eneε mowuwotu rire mɩɩ obuε fataa amεke ɩε, Nyati ɩεε akpan anti, luboluwɩ epimu ete tiinɩɩ nuca feɩn.

¹⁷ Dɩki: mulu dɔunɩɩ sεε, mɔnɔ Jerusalem tε, eneε gba, agbra obu mu ɩ obuε mi misi ɩmu puene ábuka be eseji ma mɛyɩ tɛyɩ mutɩ Nyati frε. ¹⁸ Cɔni mehi mukufu ɩmu rire ɩpɔn éni wojue, eneε nɩɩmɩni nu tɛyɩɩ-ɔ tε. Lɩpe mue, étêmu dedeku anti, eseji étêmu wuya-wuya mu frε. ¹⁹ Akpan-eneε si woju obuε, eneε ɩ Asi maie eti éni Juf tukɔ ebi éni i Jerusalem tεε. ɩ fɩní nɩkan-ní woju kǒ ɩεε ɩmu ein ekeε, be nene nɩɩɩ ɩ obuε ntu niení cfu anti ébi nakan-ní. ²⁰ Eneε gba, éni ɩ nene obueneε nunɩní ébie ɩ obuε nutumíni dedekue, be butu nene: ɩni minya nɩru Owutite puene feɩn antie, woju un cfɩni tasu nubuaní mu tε lā mélie e? ²¹ O be mɩni: lu uou mu ɩnɩ énye éni wojue mɩni mubu nawre be minyepu lubuo eti nɩru anti tε mɩkan lā: ɩnu remu nejijimíni nukuníe, eneε ɩ woju un ɩkue mɩle naa e?>>

²² Lɩpe mue, éni Felis ɩwɔ dɩ akpan-eneε neni ei Kris éni atingbreε etie éni wojue an namu-namu remue, eneε nɩni wojue ninye eti lɩpe ɩɩ sruda ine-eti pu Lisias ihie ɩé nókufu. ²³ ɩnu egee, eneε nɩkan niye sruda akpra-eti puε lā: nisepu ambi ná sibikan mu tε, sake nɩla ambi ɩmucɩ ɩ luwɩ. Eseji nideteru ambi anuan-ene éni bš ie adadunɩ eti frε.

²⁴ Munuwɩ alabu kǒ ɩsεε, eneε Felis ɩεε ɩnu yi Drusil éni ɩ Juf yie ein a tε. Lɩpe mue, eneε nutu nɩcuní Pɔɩ niní be nede tée bš kpan ɩcu etê Jesi Kris etie éni woju aka uku nene. ²⁵ Gba, nucu sese ɩεu, rire ɩnku ɩnyu ák+an ɩεε Nyati éni óbūaa yobūa kpan feɩn mue éni woju nakaan, eneε ɩa pɩ Felis nuhun be kpati nakan lā: nunu nɩnyé lɩpe ɩɩ ɩɩ nu lefe nihe ɩmucɩɩ, ɩé nóbun-ɩni ege ji. ²⁶ Felis énie, notutru lā: tuun Pɔɩ yobu bɔ ɩ erɩni tε. Obu remue, waalɩ be n̄tu nanyakuní gbein éni bš nabūan-ní mu neddení numu.

²⁷ Udɔn tuun ɩɩ mulu aanue, eneε Porsius Festus i ruu Felis cɔ te wutu gbisi ɩpεε ɩ. Éni Felis nɩjuju éni bš Juf-eneε ɩyɩ cfu ɩnu wojue, nutu Pɔɩ dɔn sibikan mu tε, eneε na.

Pɔɩ éni Festus antie nyaa éni woju

25 Lā Festus i ku wutu gbisi ɩpe be munuwɩ εenti sεε, eneε nunu Sesare ɩpe na Jerusalem tε. ² Lɩpe mue, eneε tɛyɩɩ puene éni ɩkɩεene ɩεε Juf owutite puene a henɩ tu Pɔɩ dedeku erɩni tε be nata ɩka ɩ ɩkan lā: ³ nenunɩ woju ce éni bš nelɩ n̄tu neneε, eneε ɩ ɩmucɩɩ bš nala ɩ n̄tu akpan ɩcunɩ ie Jerusalem. ɩɩɩ tu be nakan-ní ɩɩ, eneε ɩ fɩní ɩɩ, nesiníe, ɩé násan-ní ɩɩ níwoní. ⁴ Festus kpɔru ei nakan iyê nene lā: <<Pɔɩ ɩwɔ nɔ sibikan mu Sesare tε, eseji bš ɩme ɩbe, emε ɩmucɩ frε m̄sê ege maha tε. ⁵ Obu remue, alɩ ncfu mu akpan nɔ éni yɩkpu yɩcu ncfu numuti eti yakan owue, be ni nánɩ ɩεε ɩmu ein. Lɩpe mue, alɩ henɩ kpan obu ɩl woju un kǒ, ɩé nabūan nákan-ní tε.>>

⁶ Festus dɔn Jerusalem tε munuwɩ nowo, munuwɩ ndiɩene ɩɩ, eneε se ege i Sesare. Lā nuku ɩpe be nu caa, eneε na owutite cɔ tε be nutu ɩmucɩ éni bš nɩcuní Pɔɩ nesiní. ⁷ Pɔɩ ihɩ uku ɩpεε, eneε ɩ Juf-eneε nɩ Jerusalem ie rerunɩ be cu owu ngbohro akpasua-akpasua natanɩ. Obu ce, níhemíni woju ɩɩɩ éni iyê lā: owueneε nakan-níe, ɩnu ɩ. ⁸ Nɩlaní numuti eie, eneε Pɔɩ frε ja cu pε feɩn-ε nɩkan-níe nyaku ei nakan lā: <<Mélí woju un ɩɩɩ! Dɩki: mɔwɔ Juf-eneε auleε móprumu, málá tɛyɩɩ-ɩɩ munu di, eseji mábūan-mu Sesar munu frε.>>

⁹ Lɩpe mue, Festus júju éni bš ɩε namu Juf-eneε éni tε, eneε nobutu Pɔɩ lā: <<Ekefu fuyɩcfu éni bš ra Jerusalem tε ɩé méjijifu móku tε kǒ o?>> ¹⁰ Eneε Pɔɩ kpɔru ei nɩni: <<ɩwɔ nésimíni Sesar éni owutite pu nno anti; ébi eneε bš nejijimíni nokuní. ɩɩɩ fɩɩ an weɩnɩ lā: móbúbumu Juf-eneε woju ɩɩɩ. ¹¹ ɩ fɩní woju un kǒ

mulɪ ɛni yefimu lu uou ekɛɛ, bɛ mɪkprɪ ɛti muhu. ɛnɛɛ gba, ɛni li funte mu nɔcunɪ woju obuɛnɛ fɛɪn nɪ-dapumɪnɪɛ, bɛ kpan kɔkɔ ɔkɔn-mu bɔmucɔ ɛni bɔ ɛtimu ɔtu nɛnɛ. Mobutu ɛni bɔ ma mɛdi Sesar ɔkɔkɔ nu lɛ obɔa ɛmɪni wojuɛ mu.>> ¹² Lɔ nɪkan lɔ, ɛnɛɛ Festus si numuti ei butu ɔtu fɔtu puɛnɛ lɔ bɔ netɛ nɛɪ bɛ kan ye Pɔl lɔ: <<ɛni fɔbutu ɛni bɔ fa fɛdi Sesar nuɛ, bɛ fɪha tɛ!>>

Pɔl ɛni Agripa antɛ nyaa ɛni woju

¹³ Ɔɔni munuwɪ alabu kɔ sɛɛ, ɛnɛɛ gbɛngbi Agripa lɛɛ ɔtu meyi Berenis ɛɪn i Sesare lɔpɛ nakprɔ Festus. ¹⁴ Festus ɪdi nu ɛni nɔdɔn-nɪ lɔpɛ yɛmɛ lɔbɛɛ, ɛnɛɛ nucu Pɔl ɛni wojuɛ nɪkan niye gbɛngbiɛ lɔ: <<Dɪki: kpan nɔk nɔ sibikan mu bɔnɪ ɔni Felis nɔ ɛbiɛ neeme. ¹⁵ ɛnɛɛ, ɔni mi bɛ ma Jerusalem tɛɛ, tɛylɪ puɛnɛ ɛni ɔkɔkɔɛnɛ lɛɛ Juf-ɛnɛ ɛni ine-ɛti puɛnɛ i tunɪ dedeku amɛkɛ lɛ mɔtu nɔwɔnɪ. ¹⁶ Lɔpɛ muɛ, mɪkan miyɛ nɛnɛ lɔ: ɛɛ Rɔm puɛnɛ rɔwɔ kpan ɛni natanɪ woju kɔɔ rɪla ɪ rɔtu ɔtu ɛfɛ puɛnɛ kraa muɛ nɪabɔan-mu munu lɛɛ nɔkɔ ɛɪn nɪakan ɛnɪnɛ nɪdi nuɛ rieti. ¹⁷ ɛnɛɛ heni-heni mu ninɪ ɛbi bɔk nu ɪcaa, ɛnɛɛ lɪ ma owutite-ɔ tɛ mutɔ nisinɪ kpan ɛbi. ¹⁸ Lɔpɛ muɛ, ɛnɛɛ akpan-ɛnɛɛ tunɪ dedekue nɔ nye ɔu owu kan tuun la ɪ. ɛmɛ ɛkɛ motutru lɔ: woju un lɔkɔ kɔ nɪ bɛ nehi nɪkan-nɪ kɔ o, bɛ nje ɔnɔ bɔ. ¹⁹ Tasu muɛ, nɔkɔkɔ nɛnɪnɪ Nyati ɔsu woju lɛɛ kpan nɔk kɔ ɛni nɪranɪ Jesi ɛni u bɛ Pɔl ɛkɛ nata lɪka ɪ lɔ nɔ namaa ɛni woju li obuɛ si nɛnɛ ɔmu-ɔmu obu. ²⁰ Gba, mɛdɪ lɔ bɔ metɛ mobɔa nɛnɛ mu, ɛnɛɛ mubutu Pɔl lɔ: ɛkɛfu mutɔ nɔcunɪ nɔnɪ Jerusalem tɛ nɪjɪjɪnɪ nɔkɔnɪ kɔ o? ²¹ ɛnɛɛ nukpɔru ei bɛ nubutu ɛni bɔ na nɛdi Sesar ɔkɔkɔ nu lɛ obɔa ɛnɪnɪ wojuɛ mu. ɛni nɔ kɔ, mɔtu nɔdɔn sibikan mu tɛ bɔk nuɛ ubutuɛ, lɛ mɔtu nɔhan-nɪ Sesar ɛni tɛ.>>

²² Festus ɪla numuti eiɛ, ɛnɛɛ Agripa nɪnɪ ɛnɛ ɔkɔkɔ nuɔɔfɔ ɛni bɔ netɪ kpan obu ɔmu bɛ Festus nɪnɪ bɔk nu ɪcaa, lɛ ɛtini ɔmu.

²³ Heni-heni mu lɔ nu caa, ɛnɛɛ Agripa lɛɛ Berenis nye naha owutite-ɔ tɛ. Nɔkɔ aau muɛ, ɛnɛɛ sruda ine-ɛti puɛnɛ lɛɛ ɛbiɛ mu ɛni akpan ngbohroɛnɛ ku nɛnɛ gen ɛti bɛ, ɔsupu lɔkɔlɔ mu, na nukunɪ tɛ. Lɔpɛ muɛ, ɛnɛɛ Festus tu nucunɪ Pɔl ninɪ. ²⁴ Nisinɪɛ, ɛnɛɛ Festus ɔu owukan lubuo nakan lɔ: <<Gbɛngbi Agripa lɛɛ nɛfɛ fɛɪn-ɛ funɔnɪ ɛbiɛ, kpan obuɛ fɛdɪkɔnɪɛ, ɔtu remuɛ, Juf-ɛnɛ i hɛmu Jerusalem tɛ lɛɛ Sesare ɛbi frɛ tɔ lɪka ɪ ɛni bɔ mowoni manyaku ei. ²⁵ Obu ɔɛ, owuɛnɛ fɛɪn-ɛ nɔcɔ nutunɪɛ, ɛmɛ ɛkɛ, mɛdɪ kɔkɔ nu ɛni bɔ ɛfinɪ lu uou. Lɔpɛ muɛ, nɔbutu ɛni bɔ na nɛdi Sesar nu, ɛnɛɛ mɪnɪ alɪ kɔ, bɛ mɔtu nɪhan-nɪ tɛ. ²⁶ Gba, ɔhan obuɛ mehi mutɔ nɪhan-nɪɛ, miehe woju tasuɛ bɔ mɔcɔ ɛti memime kɛnɔkɛ mɛwɛn Sesar-ɛ. Obu remuɛ, ɛnɛɛ mucunɪ mɪnyaku nɛfɛ antɛ nɔ. Gbɛngbi Agripa, tasu muɛ, bɛ ɔfɔ antɪ misini bɔk fubutuni nɪkan woju tasuɛ

nɔk lɛ ɔtu mɔcɔ ɛti mɛmɪmɛ kɛnɔkɛ obu. ²⁷ Heni-heni muɛ, ɔfɔtamu ɛni nucunɪ sibikan mu pu nɪhan-nɪ Sesar kraa mu ɛni kpan ɛdɪ woju tasuɛ natanɪɛ an ɛmɪmemu ɔkɔ kɛnɔkɛ mu.>>

Owuɛ Pɔl kan gbɛngbi Agripa antɛ ɛni woju

26 Lɔpɛ muɛ, ɛnɛɛ Agripa tu Pɔl amanɛ lɔ: nɪkan ɛnɪnɛ nɪdi nuɛ nɪtinɪ bɛ Pɔl han bɔ ɛntɪ ja owukan lubuo ɔu nakan lɔ: ² <<Gbɛngbi Agripa, rirɛ mu nekɔimu lɔkɔlɔ ɛni amunɔ mɔnya ɔfɔ antɪ bɛ, wojuɛnɛ fɛɪn-ɛ Juf-ɛnɛ natamuɛ, mehi mɪkan ɛmɪnɛ mɪdi nuɛ fiti. ³ ɛfɛ ɔkɔkɔ ɔwɔ fɪdi ɛɛ Juf ɛnɪnɪ wojuɛnɛ rɔrɔku ɛti lɛɛ ɛnɪnɪ obuɛ udo ɛɛ risi ɔtu ɛti akpruua an. Obu remuɛ, mɔgugɔfɔ, tu mɔnyɔfu ei luwɪ mɪkɔn ɛmɪnɛ mɪdi nuɛ tuun bɔk lɛ mɔkɔfu fɛti.

⁴ Dɪki: ɔmu ngbafɛ luwɪ mu neemeɛ, lɔ mite munɔ ɔmu puɛnɛ agbra Jerusalem tɛɛ, Juf-ɛnɛ fɛɪn dɪ an. ⁵ ɛɛ, bɔnɪ neeme ɔwɔ nɪdɪmɪnɪ an; li fɪnɪ nɪkprɪnɪ ɛkɛɛ, bɛ nɪhɪmɪnɪ ɪnɛ ɛti dalɔfɛ lɔ: ɛmɛ frɛ, mɪlɪ akpan lugbuɛ ruku nanaɛnɛ bɔnda wojuɛ ɛti kɔ fɛɪn bɛ nɪranɪ Farisɛɛn ɛni nɔk ɪɛ. ⁶ ɛnɛɛ gba, tɛɛ mucu mite owuɛ Nyati kan la nanaɛnɛ ɪɛ ɛtɛ ɔnyɔku ɛɪl ɛmɪnɪ woju un-ɛ mɪlɪ, ɛnɛɛ nɔnyumɪnɪ nie nejjimɪnɪ nukunɪ. ⁷ Owu obuɛ Nyati kan la ɪɛ, Israel busu ndɔɔ ɛwɪ aanuɛ ɛni akpan ɔtɛ tɛ ɛti ɛni bɔ ɛdi nu kɔ ɛkɛ. ɛni nɔ kɔ, ɛnɛɛ nucunɪ kɔtɪ mu nusunɪ Nyati you lɛɛ ningbe. ɔmu gbɛngbi, owu ba obu ɛbi ɛni ɛmɛ frɛ ɔmu tɛ nɔ ɛtɛɛ, ɛnɛɛ tu bɛ Juf-ɛnɛ nɔcɔ woju itamuɛ nɔ. ⁸ O bɛ Juf-ɛnɛ, ɛmɪ bɛ fɪbumɪnɪ lu uou mu ɛbi ɛni Nyati yɔtu akpan yɔkɔ yenyɛɛ ɛni wojuɛ nawɛ e? ⁹ Heni, ɛmɛ frɛ bubo muɛ, mɪnɪ fɔta ɛni mɪlɪ tuun bɔk lɛ Nasaret wɪ Jesi ɛni ɪnɛɛ ɛtiti ei. ¹⁰ Heni-heni mu obuɛ, ɛnɛɛ li ɛmɪnɪ juma lɔkɔɛ midɪ Jerusalem tɛɛ nɔ. ɔtu mu lɔpɛɛ, tɛylɪ puɛnɛ ɛni ɔkɔkɔɛnɛ nɔkɔkɔ tɔmu bɔmucɔ munyu Kris ɛni puɛnɛ kɔpɔngbalɔ muku sibikan mu. Eɛɛɛ akpan-ɛnɛɛ nowo nɛnɛɛ, munɔ nɛnɛ ege. ¹¹ Dɪki: mɪsɛ Juf ɛyɪa-ɔɛnɛ fɛɪn mu munyu Kris ɛni puɛnɛ mɪlɪ ɔru-ɔru amɛkɛ lɛ ɔtu nɔbubunɪ numuti Jesi rirɛ. ɛmɪnɪ tɛɛ ufɔkɔmu nɔkɔ ɛti tuun ɪɛn ɪ remuɛ, tuun mɪsɛ rusu-rusu mɪlɪ tɛ ɛni puɛnɛ frɛ ɔru-ɔru.

¹² ɔtu mu lɔpɛɛ, ɛnɛɛ nu nɔk tɛylɪ puɛnɛ ɛni ɔkɔkɔɛnɛ tumu bɔmucɔ kɛnɔkɛ bɛ mucu maha Damas ɛbi tɛ. ¹³ ɔmu gbɛngbi, munɔ atingbre ɛti maha tuun bɔk ɔɔ nu naha ɛbɛ mu tɛɛ, ɛnɛɛ kpɔru mu, wɛɪn lɔku nɔk ɛni kɔ gbe nɔkɔkɔ frɛ bɔkɔkɔ nɔ ɛntɪ ta ɛmɛ lɛɛ akpan-ɛnɛɛ bɔkɔ mu rahaa. ¹⁴ Lɔ wɛɪn-ɛ ta ɛɛɛ, ɛnɛɛ ɛɛ fɛɪn ruku wutu. Lɔpɛ muɛ, ɛnɛɛ mitɪ lubuo nɔk naruraru Juf obuɛ mu ɪkan iyɛmu lɔ: <ɔɔ, ɔɔ, ɛmɪ bɛ fɛɪlɔmu ɔru-ɔru kɔ e? Makan miyɛfu lɔ: ɛhɛɔ ɔɛɛ fɔhun, bɔ fɔkɔpumu!> ¹⁵ ɛnɛɛ mubutu lɔ: <Nyɔnɪ, ɛfɛ ɛbɪ e?> bɛ Nyɔnɪɛ nɪnɪ ɛnɛ, Jesi ɛbi ɛni mɛɪlɪ ɔru-ɔruɛ nɔ; ¹⁶ ɔtu munɔ wutu mɪnyɛ ɛti. ɔkɔkɔ tu bɛ nɪnyaku rirɛ gbɛin niyɛmuɛ, ɛnɛɛ li fɪnɪ: nɔnyakumu nɔcɔ mɛɪlɪ ɛnɪnɪ ɔsu

pu ameke lě móbo enini rire wojuenee midu nu lee obuene frée nîyêmuε éni amaníεε móku akpan.
 17 Ótɔpu obue nôtɔpumε, gbre fein-ε Juf lee akpan-eneε élí Juf-ε yedîmuε, nônyumu ninyaku ei ɔnu mu.
 18 Nôtɔpumε lě mâ méfifin akpan nunuwu ei ɔɔ dambrie mu anya i eli wεin mu éni puene, eseji lě nónɔní Satan éni auba nányaní ei nélní Nyati éni puene. Lipe muε, lě ɔɔnu téε nucu nitenî etεε remuε, Nyati ɔɔu ɔɔnu un-εene fein ɔfɔɔ nene, ɔɔu mbuafue wojuε nitite nite akpan-eneε fein-ε nupɔɔɔ iε, eli nenini lε.

19 Gbrenghi Agripa, Nyɔɔi éni woju obue nyaku gbain yemu tɔpumε, mókprú mókprún-míni owu.
 20 Munu Damas ebi te mubo amaníεε muku akpan mίεε tuun misê ege m+a Jerusalem te. ɔnu egeε, eneε munu eti misε Jude maie eti neeme muli ba nɔɔ ɔɔ eke tuun munya akpan-eneε élí Juf-ε éni te frε. Cí fein-ε mesεε, be makan miyê akpan lî: nunyukuní luboluwu mu núdú núnyúkuní Nyati éni ɔɔmu lě nélní owu frε éni iyê lî: nónyukuní heni tasu. 21 Amaníεε akpasua obue mobo mίεεε remuε, eneε Juf-εeneε kumu eti nyumu tɔyɔɔl-ɔ te be juju éni b̄ owomuε n̄. 22 Obu ce, tuun ɔɔɔ be oku ɔɔɔ, Nyati ɔɔnyumu inyaku ei ɔɔnu ɔɔku. Obue, eneε hɔɔɔ utumu munô eti mihu Nyɔɔi éni íne eti dalufue muku akpan-eneε ɔɔ ɔɔ ce lee luk-pawíeneε n̄. Amaníεε obue moboe, woju ebi éni Nyati éni numuti-eti puene lee Moie ein bo eti la iε, eneε baa, eneε emε frε makaan iε, élímu woju lefe ɔɔɔɔ be mu.
 23 Diki: ɔw̄ nukan nlaní ei lî: Kris-ε yedi gbre tuun yohu, eneε yete atingbre yeti ɔɔ ɔɔɔ lu uou mu yenye be ɔɔtu Juf lee akpan-eneε élí Juf-ε ein yedi enini wεin-ε nu.>>

24 L̄ Pɔl nakan owu obue ɔɔɔ, eneε Festus gbε nakan lî: <<Pɔl, íne mu ɔɔɔɔɔ naa? O be kpenkpeε fidi sen iε li obue odufu íne mu ɔɔnyuku ɔɔ e?>> 25 Nukan ɔɔɔ, eneε Pɔl buani mu nakan lî: <<B̄ Festus, íne mu ɔbúbumu! Owu obue makaan, woju nawre makan, élímu nyɔɔmbɔ woju. 26 Eseji gbrenghi Agripa ɔɔɔ frε dí obue fein-ε makaan an. Obu remuε, eneε makan kpete-kpetelɔ miyêniε n̄. Midu an lî: nélí ɔɔnu mu yogu ambe woju obue fein-ε sεε étêmu ɔ'ũn-ei mu. 27 Gbrenghi Agripa, obue Nyati éni numuti-eti pueneε kan la iε, fubu nawre k̄ naa? Mediki sun be fubu nawre.>> 28 Eneε Agripa níni: <<L̄ ɔɔ obue ceε, be ɔw̄ mónyuku méli kretien lí e?>> 29 Nukan ɔɔɔ, eneε Pɔl níni: <<Nideli ɔɔ obue ce o, nideme lube frε ɔɔɔ o, emuie, mɔgugɔ Nyati éni b̄ ɔɔtu efe ɔɔɔ lεε akpan fein-ε ɔɔ ébi neti ɔɔmu owukan lubuoε ein, fɔɔnɔní flní emε eke; sake, kpan nudoku nefε ngbraka eke.>>

30 Pɔl ikan ɔɔɔ, eneε gbrenghiε ɔɔɔ, etei pu Festus, Berenis lee akpan-eneε ku ei lee ɔɔnu ein-ε nye eti. 31 L̄ najaní rire nucu nihaní lukpomuε, eneε nakan-ní lî: <<Kpan obue élí woju ɔɔɔ éni b̄ efini lu uou, elefe mu sibikan mu.>> 32 Lipe muε, Agripa kán yê Festus lî: <<Lu

flní kpan obue óbútumu éni b̄ a edí Sesar ɔɔɔɔ nuε ekeε, be rlaní ei.>>

Pɔl éni Róm áhan woju

27 L̄ nukan nitení lî: nûkuní ere bato mu rha Itali maie eti tεε, eneε ɔɔɔ ɔɔɔ uku ɔɔu aau muε, be nidení Pɔl lee sibikan mu pu elefe ein nukuní Sesar Ogus éni sruda lúkpóε éni akpra-eti pu nɔɔ éni niraní Julius-ε ɔɔku. 2 Lipe muε, eneε rucu Adramit ebie éni bato nɔɔ éni yeεε Asi maie éni ebieεε ɔɔ jenfie numu-numu ɔɔmuε raha. Aauε rahaa, Maseduaní wí Aristark éni h̄ ebi Tesalonik-ε frε nó ɔɔu ein. 3 Rha ɔɔɔ nu lcaa, eneε ruku Sidɔn ebi tε. Lipe muε, Julius nyáku té namu lá Pɔl ɔɔmuɔɔ i á kprâ anuan-eneε búkaní. 4 ɔnu egeε, eneε rise ege rucu batoe be rekrí Sipri wutu lukpoe rire ɔɔmu rha, ambe lufan nopo igbatu ere munu kponkpuɔ. 5 Rha tuun ɔɔɔ runɔ jenfie alaa kpri Panfili lee Silisi éni maieεεε mu runya iε, eneε runya Lisi maie éni ebie niraní Miraa tε. 6 Tεε, sruda akpra-eti puε hé Alesandri ebie éni bato nɔɔ éni naha Itali tε, eneε de ere ku mu.

7 ɔɔni runya lipe rahaa, nu ɔɔunlɔ agbra akpumu ceε raha betε-betelɔ tuun ɔɔɔ be runya Kinid ebie anti. Gba, éni lufan numuε nakura tuun útu ere ɔɔmuɔɔ éni b̄ r+a ndama, eneε ruruu ei rite mu Salmone wutu lukpo lɔwíε rire rubuka Kret wutu lukpoe nuwan ɔɔmu rekrí rha. 8 Lipe mu frée, gbredi mu ce raha ɔɔ tuun ɔɔɔ be runya bato etiei-ɔɔ éni niraní Akpelle Anamu éni ɔɔfu Lase ebie tε.

9 ɔɔni ruku tεε, be ɔw̄ nu kpangbalɔ ese éni di etε runɔ rahaa ɔɔɔ un tuun es̄n i. Heni-heni muε, ɔw̄ nuhɔnci nuε ete mu. Éni ɔɔ ɔɔɔ, Pɔl já cú, eneε nakan iyê batoe éni puene lî: 10 <<Amuan-eneε, mediki sun, alí runô eti rahaa, b̄ íja nu ɔɔɔ: batoe ɔɔɔɔ, ɔɔɔεε fein frε yowo yaha. Eneε b̄ úɔɔn-mu obue ce eti: alí rónyú ine muε, ere ɔɔɔ frε r̄hu.>> 11 Owu obue Pɔl kaan, sruda akpra-eti puε ékprímu ɔcú. Enuie, bato ényepu puε lee kpan ebie kan batoe énie kaan, eneε niti. 12 Eseji, éni lipe éni bato etiei-ɔɔ ájá nu éni b̄ rɔɔn lufan nuε etemuε, eneε akpan fein níni fáta éni b̄ ɔɔnô eti ra ɔɔɔ áján k̄ ruku Fenis ebi tεε lě réti ei rɔɔn tε. Ebi obue, eneε li Kret wutu lukpoe éni akpelle lɔku éni ɔɔ ebie éni nime ɔɔmu gbatu munu nakprâ ebi entu lee nuwan.

Edifa lɔkuε po Pɔl-eneε íne erehun-ε éni woju

13 Batoe éni ényepu pueneε idi nu éni lufan lɔwí ɔɔɔ ebi nuwan ɔɔmu upupou ihie, eneε níni gbake woju owuní, ɔɔ nukpuní éni b̄ naní, be heni-heni mu nutuní batoe tu rubo bu rekrí Kret wutu lukpoe rha nunja-nunja. 14 Aauε rahaa, émé lube, eneε kpuru mu edifa lɔkuε niraní Erakilɔɔn ɔɔ Kret wutuε eti ɔɔmu nopo iyaku ere ein. 15 Lipe muε, edifaa kpáli batoe i cú naha.

Ερε φειν ρίδι l̄ b̄ r̄el̄, ενεε ruw̄a r̄ire r̄ula ι r̄utu edifaa πρε ερε naha k̄a ce. ¹⁶ R+a k̄a tuun k̄a be r̄ise wutu lukpo luw̄ie n̄iraní Klodaa nuwan b̄om̄u un ere ι luw̄i. L̄p̄ee, ενεε gbake r̄ul̄ tuun k̄a be akpumu runyu di l̄a luw̄ie ruku batoe egee ι ów̄o ám̄ú. ¹⁷ L̄p̄e muε, rijani r̄ula batoe eti, ενεε ride anwan r̄it̄unda batoe ruruku ei l̄ē mraa ígbigberumíni ei. Onu egee, n̄laní t̄in likpin l̄k̄ue dikpe l̄ē rah̄amu r̄úcc̄n ι nkrian l̄úkp̄ó l̄k̄ue n̄iraní Sirt be n̄ Libi mai anti b̄om̄ue mu, ενεε lufaan cu ere naha k̄a ce. ¹⁸ C̄onu nu ca be lufaan h̄ocho upo mbasu mu ceε, ενεε rubo bu r̄aw̄a c̄k̄ucc̄ene ruku dikpe. ¹⁹ Onu munuw̄i εenti etiε, ενεε jumadi puene n̄ocho w̄a batoe éni owuene fr̄e ku dikpe. ²⁰ L̄̄ nu l̄p̄e be nahaa, nu d̄uon̄o sé éni r̄éd̄i gbe l̄ee mul̄ocho nu; edifa bibi ceε h̄ocho upo ere íne erehin tuun r̄ák̄an-mu tel̄e l̄̄: r̄ocho mu runya runo nkuan fr̄e b̄ocho.

²¹ Owu obuε neεe k̄a remue, εμε l̄be éni kpan k̄ocho h̄iεmu mb̄o. L̄p̄e muε, P̄ol̄ sé akpan feyn anti, ενεε nakan iyê nene l̄̄: <<Amuan-ene, ι f̄l̄n̄i fitiní obuε m̄ikaan ekeε, be in r̄ót̄ú bu rányá ι Kret wutuε eti te gbre obu éhé ere, eseji r̄ók̄ú r̄u c̄k̄ucc̄ene kpe fr̄e. ²² Gbake, m̄oguḡo nefe cuní mbasu: b̄̄ r̄u mu kpan k̄ocho úh̄umu; batoe ceε ȳobubu. ²³ D̄iki: you obuε, c̄mu Nyat̄ie musue éni enti ngbafre n̄ocho anyaku r̄ire gbein eȳemu, ²⁴ ενεε kan l̄̄: <P̄ol̄, la nudowofu! D̄iki: fáta éni f̄l̄ha tuun f̄unya Sesar anti te. D̄iki: akpan-ene fr̄ee n̄o batoe mu l̄ee c̄fu ein-ε, Nyat̄i c̄tuku nene feyn ledu b̄̄ nuh̄umíni l̄e.> ²⁵ Obu remue, amuan-ene, cuní mbasu! M̄ik̄an tel̄e Nyat̄ie eti l̄̄: obuε n̄ikaan, yeεe k̄a eke. ²⁶ Obu ceε k̄a, batoe yaha ȳocho ι wutu lukpo k̄̄ éni nkrian mu.>>

Batoe éni óbubu woju

²⁷ Die etiε runocho, ιe munuw̄i ndio ewi aanla éni edifaa nejingbe ere mu jenfieε n̄iraní Adriaa eti ce. C̄onu nu naha óbu mu t̄ee, batoe éni jumadi puene ukpr̄aa, be l̄ē f̄l̄n̄i r̄ochofu wutu k̄̄o eke, ²⁸ ενεε n̄laní ba akpasua n̄ocho dikpe. N̄ija nucu ukpr̄ân̄ie, ενεε n̄id̄n̄i nu l̄̄: l̄p̄ee, die +a mu ιe m̄etri abruansan ewi n̄ocho. R̄l̄ha anti waal̄o b̄ocho nisení ege n̄l̄n̄i k̄a eke j̄ie, ενεε n̄id̄n̄i nu l̄̄: ιe m̄etri abruan̄ ewi nowo ce. ²⁹ L̄p̄e muε, té nete nene n̄l̄n̄i éli r+a rayakuní mbobu ein. Ενεε nuw̄oní l̄ankpa c̄gbu linli aanla nukuní dikpe batoe nsibi te be r̄okp̄on̄ éni b̄̄ nu aca faafa. ³⁰ Runocho l̄p̄e, ενεε batoe éni jumadi puene eke n̄j̄uju éni b̄̄ r̄̄on̄ ei c̄w̄a ere oku ei a. N̄ikpati nunyuní di l̄a luw̄ie n̄laní dikpe, ενεε nakan-ní l̄̄: nesení batoe éni anti b̄ocho nukuní l̄ankpa c̄gbu ba eb̄ieene tuk̄o j̄i dikpe. ³¹ P̄ol̄ id̄i nu k̄a, ενεε nakan iyê srudaaene l̄ee n̄ocho akpra-eti puε l̄̄: <<Al̄i f̄t̄umíni akpan obuene ód̄on-mu batoe muε, be r̄uh̄uní feyn.>> ³² L̄p̄e muε, srudaaene cíceru di l̄a luw̄ie ba ι, ενεε l̄aa wo a.

³³ Runocho l̄p̄e r̄okp̄on̄ éni b̄̄ nu aca, ενεε P̄ol̄ n̄okpukpuku akpan feyn r̄ire éni b̄̄ ιe c̄w̄a luw̄i l̄kan l̄̄: <<Amun̄u be ιe munuw̄i ndio ewi aanla neeme éni funoní tete mu r̄okp̄on̄-ní. Onu mu l̄p̄ee, b̄ocho k̄ocho ȳék̄l̄n̄-mu nefe numu fr̄e. ³⁴ Éni n̄ocho k̄a, m̄oguḡo nefe uní b̄ocho luw̄i l̄ē abuka nefe f̄ccuní mbasu. D̄iki: n̄ocho mu kpan k̄ocho b̄̄ (l̄a onu íne ruho luw̄i n̄ocho kukukp̄o fr̄e b̄ocho kpe.>> ³⁵ P̄ol̄ l̄kan k̄a, ενεε cu futufutu, la Nyat̄i bia be, nene feyn anti, nyu bu ei neh̄i. ³⁶ N̄id̄n̄i nu k̄a, ενεε gba nene feyn té kpun nene be n̄l̄n̄i mb̄o l̄e. ³⁷ Ere feyn-ε runocho batoe muε, ruku akpan ya aanu ndio n̄ocho bu ewi nahuan (276). ³⁸ L̄̄ ere feyn r̄i mb̄o luw̄i i ereε, ενεε ruw̄a mb̄o feyn-ε d̄ocho ruku dikpe l̄ē batoe et̄ē fl̄efl̄e.

³⁹ Ud̄on̄ k̄a nu ιca, ενεε batoe éni jumadi puene di nkrian-c̄o k̄a n̄ocho éni die gbe gbassu h̄ocho muε nu, sake n̄éd̄imíni wutu lugbu deiin-ε an. L̄p̄e muε, ενεε n̄l̄n̄i n̄úccuní batoe nub̄on̄-ní munu te níti n̄aní anti luw̄i j̄i l̄ē n̄et̄iní ei. ⁴⁰ L̄p̄e muε, ενεε niciceruní l̄ankpa c̄gbu eb̄ieene ba ι d̄on̄ dikpe te, numum̄oní tebuaaene éni baaene fr̄e ι, eseji n̄utrení lij̄ie n̄ocho batoe anti b̄ocho mu lufan pi mu be, heni-heni mu rucu gbassue ndama r̄a-ha nkrian-c̄o k̄a n̄ocho t̄ee b̄ocho. ⁴¹ Aauε ceε rahaa, ενεε batoe yaku nkrian l̄úkp̄ó n̄ocho ein c̄on ι mu te. L̄p̄e muε, ενεε onu anti b̄ocho li ei be mra nab̄on̄ onu ege b̄ocho akpumu tuun neeme gb̄o ι feyn. ⁴² Srudaaene id̄i nu k̄a, ενεε nyonyu éni b̄̄ owuwou sibikan mu puene aframa l̄ē n̄ocho mu k̄ocho ípi dikpe íye lh̄amu, ⁴³ ενεε sruda akpra-eti puε eke teru nene amb̄e n̄ȳȳfum̄u éni b̄̄ P̄ol̄ uo. L̄p̄e muε, ενεε n̄l̄n̄i kpan feyn-ε di dib̄ocho n̄ip̄i dikpe ná ekpehe eti te pepen̄i, ⁴⁴ l̄ē gba obuε édi dib̄ocho c̄cu plans likpin elefe mu bato eb̄i éni b̄ocho k̄̄ ceε b̄̄ ip̄un̄i etiε, aya eti c̄kp̄u nene l̄e. Heni-heni mu r̄l̄i k̄a eke tuun b̄ocho be ere feyn r̄ya ekpehe, kpan k̄ocho úómu.

Owuε se Malt wutu lukpoe eti t̄ee éni woju

28 C̄onu ere feyn, runocho munudi l̄ku obu mu runyaa, ενεε riti l̄̄: wutu lukpoe runocho etiε, n̄iraní Malt. ² Akpan-eneε h̄ocho ebi l̄p̄ee síke ere namu-namu woju sr̄an̄ ere munu mu. Heni-heni muε, éni mindi se ege nen̄i be lufan nowoε remue, nuponí l̄ē l̄k̄ul̄o, ενεε n̄iraní ere ra r̄ogb̄on̄. ³ L̄p̄e muε, ενεε P̄ol̄ k̄ocho ngbita l̄úkp̄ó luw̄i naha uku éle, be l̄ēe nasaan remue, l̄ub̄on̄ n̄ocho n̄ocho mu te nya, nyun̄i b̄̄ ruku eti l̄p̄e. ⁴ L̄̄ akpan obuene di c̄lun-ε rukun̄i b̄̄ eti nef̄f̄uku eie nuε, ενεε nakan-ní l̄̄: <<Kpan obuε, yeli be kpanwo pu! F̄id̄ikumu éni n̄úómu jenfie dikpe te be l̄̄ Nyat̄i onyun̄i l̄ē nuoe?>> ⁵ L̄p̄e muε, P̄ol̄ f̄l̄n̄i b̄̄ ι c̄lun-ε pí éle te; élim̄in̄i b̄ocho k̄ocho. ⁶ Akpan-eneε n̄ocho l̄p̄ee notutru l̄̄: n̄otun, elefe mu n̄ip̄i nuhu. Gba, ιme l̄be éni woju k̄ocho éśée, ενεε n̄isepuní numuti ege nakan-ní l̄̄: yeli be amb̄i l̄n̄i nyat̄i akpasua n̄ocho k̄̄.

⁷ Cō runo lupεε, bōfu wutu lukpoe éni etei pue nraní Publus-ε éni lukpomu. Lō niti ere ngaa, enee ni nide ere na nisike namu-namu rudōn enuni te tuun munuwɪ εenti agbra. ⁸ Lupε mue, be ŋu bō lufan nōnyu lá be, eseji natia sibi frε. Pɔl iti ŋu wojue, enee a hō heni be tanɪ bō eti gugɔ Nyati tunɪ buɔn-nɪ. ⁹ Wutu lukpoe eti éni lu pu ambɪene iti owu obuε, enee nene frε ni nihenî be nubuɔn nene le. ¹⁰ Éni nō kɔ, nɪdɪnî ere namu nusupunî ere tasɪb tuun bɔ ŋu aau mu frεε, enee nutunî ere owuεnee kpu éni bō eɔian ere cɔtie.

Pɔl éni Rɔm ebi tεε kue éni woju

¹¹ Malt lupεε, rî ŋwōn εenti, enee rucu Alesandri bato nno ji éni i ti ei lupε tuun lufan nue te mue, be runu eti raha. Bato obuε, ŋu ínee nimimenî etiε, enee lu Dioskur. ¹² Raha bɔ ruku Sirakus ebi tεε, enee rudōn te rɪ munuwɪ εenti. ¹³ Rɪnya ɪ te rahaa, enee rikpri wutu numu-numue tuun bɔ be rɪnya Rejio ebi te. Nu ɪcaa, enee lufan kō éni unō ebi nuwan bɔmu ihie nopupou be tu rucu munuwɪ aanu agbra ce ra ruku Pusɔl ebi te. ¹⁴ Lupεε, rihe makpɪ tukɔ bútu ere ege r+a rudōn nōnu ein lebe nno agbra. ŋu egeε, enee gba runu eti raha Rɔm ebi te. ¹⁵ Runo cɔti raha, enee te éni makpɪene ebi éni ŋwō ti ŋu ieu amanɪεe i owuyɪɪ-cɔ lɔkue nraní Apius-ε leε ésike cɔ ŋu nraní Kan εentiε lupε nɔkɔdōn ere. Lō ruku te Pɔl dɪ nene nue, enee ho ini nuhun be nala Nyati bia. ¹⁶ Rɪha ruku Rɔm tεε, enee sruda akpra-eti pue tu Pɔl bɔmucɔ a dōn enuni be sruda nno nō te nasɪsan-nɪ.

Nyati amanɪεε Pɔl bo Rɔm tεε éni woju

¹⁷ Munuwɪ εenti ɪεεε, enee Pɔl ra Juf ine-eti pueεe feɪn enuni te. Nisi niyānīε, enee nakan niyê nene lō: <<Makpɪene, dɪnî an lō: mélí ŋu pueεe woju un, eseji móbúbumu nanaεne éni bɔnda woju kɔkɔ frε, enee obu ce, nunyuminî nutunî Rɔm pueεe Jerusalem te. ¹⁸ Lupε mue, nububutumîni owu tuun néhémíní woju éni bō efimu lu uou, enee nujujunî éni bō nɔwɔmɪnɪ nalaní ei, ¹⁹ be Juf-εene ékprîmu eti. Obuε, enee tu mubutu éni bō mie ébi medɪ Sesar nu aframaa nō; élmɪ ŋu pueεe míému lē máta woju bεmu. ²⁰ Mára nefε lē méde wojue nno aka móku nefε. Dɪki: ngbraka

obue nukumíniε, wojue ere Israel pueεe ŋu té nō etiε remu nukumíni.>> ²¹ Pɔl ɪla numuti eiε, enee Juf-εene nakan iyêni lō: <<Kpan kɔkɔ ŋnó Jude te ési ere kpenkpe ákán ŋfu rire woju. Eseji makpɪ kɔkɔ frε ŋcú efɪnɪ woju un kō éni filε íému akan éyêmu ere. ²² Rɛdɪki sɪn-ε, be já nu éni bō efe ŋwɔbɔ fede efɪnɪ woju obuε fisi etiε aka reti. Dɪki réti lō: efɪnɪ Nyatɪsu akpasua obuε fobo ŋu amanɪεe fiseε, cɔ-cɔ feɪn akpan nebe ɪla kpe.>>

²³ Nɪkan-ní lɔ, enee nitêní nu lefe éni bō nesêní ege nabōan-ní mu cō Pɔl nō lupε.

Udōn bɔ nuε ukue, enee heni-heni mu ni nihenî Pɔl nububue nukōnî nu ambɪ éniε. Lupε mue, enee nunu njomu neeme nide Nyati ebi éni woju aka nuku nene nɪkan owue Nyɔnɪε yenie tuun ku ŋɔmu. ŋu mu lupεε, nucu Mois éni Auleε leε Nyati éni numuti-eti pueεe éni kpenkpeεne feɪn mu te niyê nene lō: tasu mue, Jesi éni rire woju nɪkan-ní; lɔ, lē nɔcunî té nétêní eti. ²⁴ Owue nɪkaan, nōnu mu elefe kprî cú, enee elefe eke ékprîmu ŋcú. ²⁵ Heni-heni mue, íne ámú nene cɔ nno, enee ninyenî eti necêñ-ní ei. Lupε mue, enee Pɔl ja cu nakan iyê nene lō: <<Nje owue Bubu Wɛɪn se Nyati éni numuti-eti pu Esai mu kan ye nɔfu nanaεnee, ŋu cɔ wɛɪnɔ. Enee kɪ lō nɪkan: ²⁶ A kan ye Israel pueεe lō: fitíní nɔfu rɪti mu, obu ce bō fúnymíní numu. Nɔfu nunuwɪ frε yata fɪdɪkɪnî, obu ce bō fɪdɪmíní nu, ²⁷ Heni-heni mue, luboluwɪ ŋkpon akpan obuεne tuun esēn ɪ, rɪti numɔ ŋdudɔ nene ɪ, nunuwɪ emimeu nene ɪ frε. Lɔ, lē nno nunuwɪ útu nɪdɪmíní nu, nno rɪti útu nítimíní, nno luboluwɪ frε útu núnyumíní numu núdumíní munu núnyukumíní emɪnɪ bɔmu múbuɔn-mu nene. >>

²⁸ Pɔl nō eti nakan lō: <<Éni funkōnɪ lɔ, be dɪnî an lō: Nyati ŋu róbo íne nkuan ebi éni nɔcu kpaan éni amanɪεe róku akpan-εene élí Juf-ε; nene eke, nítíní!>> [²⁹ Lō Pɔl kan lɔ, enee akpruasi pɪ Juf-εene mu be nɪcɛn-ní ei naní.]

³⁰ Pɔl dōn Rɔm ebi te tuun mulu aanu agbra éni ŋwɔbɔ nigbigbi ŋu rire be nisike akpan-εene feɪn-ε ihi ɪkprānɪε frε. ³¹ Lupε mue, bɔmucɔ lānɪ be nubo Nyati ebi éni wojue amanɪεe nuku nene nififin Nyɔnɪ Jesi Kris éni rire woju ei niyê nene hokuei mu frε.

Ῥῶμ

1 Κρενκρε obue, εμε Ɔɔl ebi ́nu li Jesi Kris ́nu ́su puε li obue maẃn nefε. Nyati li obue ramu be muli ́ɔɔɔpu pu nitemu emuni ĺ ḿbo enuni Amanie Namue ḿse. **2** Amanie Namu obue, enee ɔwđ sigi neeme Nyati se ɔnu numuti-eti puene mu bo ɔnu woju eti be nimime nulaní ei ɔnu kpenkreε mu tee nđ. **3** Amanie obue, lí ɔnu Wle ́nu rire woju. Wl obue, nli kpan nuruɔnđ nuna gbrenghi Dafid ́nu ba mu ninya. **4** Enee, enuni lu uou mu ebi ́nu Bubɔ Weln tu nuna ninye mbasi lɔkul muε, neyê weln lɔ: nli Nyati ́nu Wl frε. Wl obue, enee li ɔru Nyɔni Jesi Kris-ε nđ. **5** Kris obue, ɔnu mu li obue Nyati se tumu mbuafue obu muli enuni ́ɔɔɔpu pu ĺ ḿbo enuni Amanieε ḿku obuo-obuo feɔn mu ́nu akpan ɔɔu té etěni eti efeluni enuni ínee anya gbein. **6** Enee, nefε obueneε Jesi Kris ra nefεε, funɔnđ nene mu le. **7** Nefε feɔn-ε Nyati ɔɔfu nefε, ra nefε fulnđ enuni puene be funɔnđ Ῥῶμ tee, Nyati ebi ́nu li Bđɔ lee ɔru Nyɔni Jesi Kris ́nu ɔwɔ lee teyɔɔ nuna ɔɔfu ein.

Ɔɔl ́nu Ῥῶμ tee ɔɔjuju ́nu bđ aa ́nu woju

8 Nefε feɔn, ɔɔfu remu metu ɔ́ mla ɔmu Nyatie bia Jesi Kris ́nu íne mu. Heni-heni mue, nefuni tee fucu fiteni Kris etie ́nu amanieε ese wutu eti ́bi ɔ-ɔ feɔn. **9** Diki: Nyati ebi ́nu mɔsu ɔmu té neeme mu be eseji mobo ɔnu Wle ́nu amanieε miseε, lí ɔmu dalufue lđ: mukuan nefε nua feɔn. **10** Emuni ́gugug muε, mobutuni bie mu lđ: alu nuyɔɔfuε, be nutumu ɔmucɔ ĺ mie mákpr+a nefε. **11** Heni-heni mu ɔnu te lwemu, muyɔɔfu ́nu bđ medl nefε nu ameke ĺ Nyati ese ɔmu mu ɔnu ɔnu Bubɔɔ edi juma ɔɔfu agbra f́ɔɔuní mbasi. **12** Tasu muε, alu mehi tee, be eme lee ɔɔfu ein ɔru tee ɔ Kris etie bđ ɔɔu eti ɔkɔkɔpuku mine rireε remu.

13 Makriene, duni an lđ: nu dɔunlu muε, mɔjuju ́nu bđ mie nefuni te, enee miehe ɔnu mu ɔmucɔ. Eε, muyɔɔfu ́nu bđ medi juma ɔɔfu erehun te medl obue Nyati ɔɔtu yanyâ nefε muε nu flní lđ nese obuo ambiene feɔn agbra eke. **14** Emunie, fáta ́nu mubo Amanie Namue muku akpan lukpawiene lee akpan-eneε ɔ ɔ ɔ cεε, kpenkpedi puene lee akpan-eneε édí kpenkreε. **15** Obu remue, enee mɔjuju ́nu bđ mie mobo Amanie obu moku nefε ebienεε funɔnđ Ῥῶμ te frεε nđ.

16 Emunie, Amanie Namue ́nu óbo ílumu ruhɔn ɔkɔkɔ ambe ɔnu mu li obue Nyati nese unyaku enuni ákuraε gbein ucu akpan-eneε feɔn-ε ɔɔu té itěni etie íne nkuan.

Enee íne nkuan ebi ́nu ɔɔu akpaan, Juf-eneε eti nubo bu pepeni tuun ɔɔɔ be ehe akpan-eneε élí Juf-ε frε.

17 Amanie Namu obue, enee unyaku lđ Nyati itě ubu kpan sese puε ́nu woju gbein. Diki: tee kpan ucu itěni etie ɔnu lefe ce li obue nɔkprâ; woju lefe ɔkɔkɔ ́nɔ. Heni-heni mu kɔ lđ nimime nulaní ei: Kpan feɔn-ε Nyati bu sese puε, enuni tee ɔ Nyati etie, enee tu nucu ɔnu íne nkuan.

Unli aubaa kpan feɔn ɔɔ ́nu woju

18 Nyati nanyaku enuni tebibeε gbein unu enti ihi kpan eti ambe kpan ́nu Nyatie níni nédí woju mu lee seseε nɔhímuε ɔru lɔku esɔn l. Heni-heni mue, kpan ́nu seseε íhímuε mu tee, ɔɔnyu woju nawreε nuboku ei.

19 Diki: wojuε kpan kpu ́nu bđ edi an Nyati rireε, lá be nedl nu. Nyati ɔkɔkɔ ɔnyu anyaku gbein welnlu eyěni.

20 Heni-heni mue, Nyatie, kpan ídumíni nu, sake ɔnu nli enti lee wutu te neemeε, ɔwđ owuene feɔn-ε nli be nyaku enuni Nyatie nli lee ákuraε nukura be ákân-mu owue ́nu woju gbein-ε, enee ntu ɔtu kpan eduni an. ́nu ɔ ɔ ɔ, Nyati antie, kpan ákân-mu woju ɔmuja ɔkɔkɔ.

21 Diki: nɔduní an lđ: Nyati nɔ, enee obu ce nóbúmíní Nyati nósúpumíní nédíumíní namu. ́nu ɔ ɔ ɔ, ɔnu ɔnu ótutruε naha woju ehel-ehel eti. Enee, ́nu núnnyumíní woju numu remue, ɔtu ɔnyuku nɔdđn-ní dambri mu. **22** Nobuní ɔnu rire lđ: nuliní rice puene, enee ókufu muε, ɔnyuku nélní nyɔmbɔ puene. **23** Lđ bđ ɔkɔkɔnđ Nyati ebi ́nu munu lɔku neeme li enuni be úhú-mue ínee, ɔnyuku ɔkɔkɔnđ kpan ebi ́nu nli didení ei ce be ene uhue íne tuun ɔkɔkɔnđ rowaru, nneε lee ɔun frε ɔkɔkɔ íne. **24** Obu remue, enee Nyati ci nene ku ei owueneε ɔnu té lha etie mu be nelní runyɔ woju anu-ma-anuma nihaní nububuní ɔnu rire. **25** Nówɔnđ Nyati ́nu woju ́nu li woju nawreε nálaní ei, enee funte woju nana ɔnyuku eli nenuni woju ́nu nucuní té nitení eti. Eε, lđ bđ ɔkɔkɔnđ Nyati ɔkɔkɔ ebi ́nu li éli puε ínee, ɔnyuku ɔkɔkɔnđ enuni b́ mu owuene íne. Diki: Nyatie, ene li obue tasu mu nifata ́nu bđ ɔkɔkɔkunđ tuun godoo. Amen!

26 Heni-heni mue, Nyati eci nene oku ei nelní runyɔ woju feɔn-ε nyu nene kan ɔkue. ɔnu mu lupεε, tuun eyi neci ekpisi ulapu mine ein uli obue áfátamuε. **27** Ekpisi frε, ɔnu ba nna, lđ bđ nalapuní eyi ein flní lđ Nyati titee ekeε, ́nɔ ɔ ɔ, nana rire nayrâ nene l mine eti nɔlapuní

mine ειη ιε. Νσνω runyσ wojue nelní ιω, στω najaní musue éηι fata nene ειη-ε nukuní rire.

²⁸ Ενεε, éηι nunyóní munu nnyakuní ei Nyati éηι andie etie, Nyati fré στω íne mu odu nene σnyuku, núkpu nídimíní woju nawree an ji στω nelní woju-woju feη-ε áfátamus nihaní. ²⁹ Kι woju un anuma-anuma feη-ε yiku nene: Aulee óωσ óprŭ, runyσ woju éηι, sika kpohru lee té un ák+an. Εε, nike, kpanwo, elele, gbre lee akpan ópupo edrĭ nene. Eseji nuliní akpan rire óbubuei puene, ³⁰ akpanti puene, akpan éηι fe Nyati, tutre puene, rirenyaku puene, numukpe puene, unli éηι akunda puene. Diki: bđ lee yia éηι éfelu, ³¹ woju numu ónyŭ, numuti ηη ιευ, óyŭfu lee ledu ótuku fré óηó nene luboluwι mu κωκω. ³² Obu cee nidiní an piin lđ σwđ Nyati akan ala ι lđ: kpan feη-ε uli owu un-un akpasua obuenee, lu uou lí eniue, nunoní mu nuliní. Ενεε óδŏη-mu etι ιω; nunoní kpan feη-ε nelι ιω εκεε ege fré.

Óbŭaa Nyati yobŭa Juf-ene fré mue éηι woju

2 Coο kpan! Εφε fré ebi éηι fobŭa kpan lefe mu lđ: néyί nuε, fákân-mu woju σmujα κωκω Nyati anti ιε. Diki: kpan lefee fobŭa mue, be tasu mue, efe σfŏbŏ femε σfu rire ambe woju baa nelι be fobŭani mue, eneε efe fré felι ιε. ² Ridi an lđ: Nyati éηι óbŭaa ubŭa kpan feη-ε uli woju ιω mue, σνω σw weηιω. ³ Ενεε míñí: efe ebi éηι fobŭa kpan lefe mu be ηje woju un baa nulie efe fré fulι lee, fotutru lđ: cđ Nyati yeηι yeyé unli puene feη-ε, efe fŏησ mu funya e? ⁴ O be, Nyati éηι ájaan jan tuun sen ι lee enuι téε nunyŏ ei nukpŏη wojue, éηι woju σfu munu mu e? Fédí an lđ: ájan obuε nujan σfu riree, nsibi ιi obuε netifu lě fŏnyuku luboluwι mu e?

⁵ Ενεε, éηι fŏkpuku luboluwι mu fikprumu fŏnyukumue, be di an lđ: efuι musue ebi éηι yehefue ιi obuε fawan fububu an fukpŏη nuε Nyati yanyaku enuι sese ebi éηι nuηie gbein yobŭa woju feη mu be στω enuι tebibee yeηι unli puene etie. ⁶ Heni-heni mue, kpan ηησ-ηησ feη éηι woju feη-ε ιε, eneε Nyati γσcu etι yobŭani mu. ⁷ Diki: akpan-eneε ucυ kpituι mu ujuju enι bđ eιι woju namu ce ameke lě Nyati anyaku nene íné gbein στω nene munu lŏku lee rirenιe lŏω éηι ákân-mu lđ ububue, Nyati γσcu nkuan ebi éηι ákân-mu owue yeηι nenuι tuun godoo! ⁸ Gba, akpan-eneε íkprumu íuι ei woju nawree etι be ŏσ rire la ι nelι woju un-ε bibi ũhaa εκε, nenuιe, Nyati éηι tebibε kukungbee ιi obuε yeηι nene etι. ⁹ Cŏuι yoku σνω nuε, gbre lee hofou yeηι unli puene feη éηι. Yobo bu Juf-eneε etι pepenι, eneε gba yehe akpan-eneε éηι Juf-ε fré. ¹⁰ Akpan-eneε ice rire ba ι uli woju namu bibie εκε, Nyati yanyaku nene íné gbein γσcu nene munu lŏku lee teyŏŏ. Lipe mu fréε, yobo bu Juf-eneε etι pepenι, eneε gba yehe akpan-eneε éηι Juf-ε fré. ¹¹ Heni-heni mue, Nyati antiε, ákân-mu obuο éηι enuι akpan γι nu κŏ lefe éηι puene.

Kpaan ιι Juf tasue éηι woju

¹² Akpan-eneε édí Aulee aan, nŭhuní κŏnu woju un-ε nuliní remu, sake nenuι óbŭaa Nyati yobŭa nene mue, éηι mu Aulee etι nŏcu bemu. Gba, Juf-ene ebi éηι Nyati tu Aulee, be κŏ mu di an pŏŏ ιι woju un-ε εκε, nenuιe, Aulee ιι obuε Nyati γσcu etι yobŭa nene mu.

¹³ Heni-heni mu Nyati éηιe, éηι mu akpan-eneε itι obuε Aulee kaan éti mue éηι sese puene σνω anti; obueneε ucυ etι uιι eie, eneε nubu nene sese puene.

¹⁴ Gba, alι akpan-eneε nŏrŏmíní Juf óhŭhunkumu Aulee, κŏκŏκŏ κŏkpuku rire uιι ei σνω etie, be obu cee éηι mu neneε Nyati édrĭmu ótŏ nene Aulee fré bŏbŏ, etě lě flní Aulee nŏ nene mu nenyepu nene ι. ¹⁵ Εε, nenuι lđ netě nuliníe, neyê lđ: Aulee éηι éfelu wojue, emime nŏ κŏuι luboluwι mu. Heni-heni mue, Aulee nabuka κŏuι ótutruε, be obu feη-ε nelníe, alι ja nu o, ájá nu o, nedínι an weηιω. ¹⁶ Cŏnu wojue, cŏuι Nyati yobŭa woju-woju feη mue, eneε yanya gbein. Lipe mue, eneε Nyati yeεε Jesi Kris mu γσtu kpan ηησ-ηησ feη éηι nuhun woju yanya gbein nŭbŭani mu flní lđ makan Amanie Namue moboe mue εκε.

Juf-eneε éηι numuti aanu-aanusε ιηie éηι woju

¹⁷ Gba, efeε fehι Juf íné be té κŏfu Aulee etι feκpe numu flkan lđ: fulι Nyati éηι kpaan, ¹⁸ efe ebi éηι flní Aulee στω fédí Nyati té etι wojue an, fŏnyŭ wojue ja nu lee obuε ájá nuε numue, ¹⁹ efeε flní fulι nunuwifuo puene éηι ényepuei pu fite flní neneε nunoní dambri mue éηι weη-ε εκεε, ²⁰ efeε flní Aulee efĭnfu íne mu ei fŏnyŭ woju-woju feη numu, eseji fédí woju nawree an be akpan-eneε feη-ε κŏnu ótutru y+anya ineε, fite flní κŏnu wojuyiye pu εκεε, ²¹ efeε flní fulι wojuyiye puε, emι be σfŏbŏ fĭyiyemu σfu rire woju e? Diki: fakan flní kpan nide'in in, lě obu ce efe fe'in in. ²² Flní kpan nudobo wraka, lě efe fobo wraka. Eseji flní kpan nudŏŏ owu, be emι be faha fi'in owueneε nusŏñie e? ²³ Εφε feκpe numu lđ: fidi Aulee an, eneε gba Aule obu éηι óŏŏŏ fŏŏŏ fuprŭε remue, Nyati ιι obuε fŏbubu íné ι. ²⁴ Heni-heni mue, κι obuε nimime nlaní ei: Nefuι lđ fitê fulníe, eneε στω akpan-eneε éηι Juf-ε nelι Nyati miyiyie nŏ.

²⁵ Gba, obuε ιι εκpŭst-σ ecere éηι wojue, kpaní: alι kpan ece εκpŭst-σ ι be eseji nefelu Aulee fréε, be heniheni mu σνω εκpŭst-σ nice reε anya munu. Ενεε, alι κŏŏ Aulee nuprŭε εκε, be enuι εκpŭst-σ ebi éηι nice reε etě flní bŏŏŏ nécé reε εκε. ²⁶ Ενεε, alι kpan κŏ nŏ éηι écé εκpŭst-σ ι be ene εκε nenι ei owueneε feη-ε Aulee kaan etie, be Nyati antiε, enuι εκpŭst-σŏŏ nécé reε, nana etě lě flní bŏŏŏ néce reε εκε. ²⁷ Éηι κŏ ιω, efe ebi éηι fulι Aulee nimime nlaní ei an, eseji fice εκpŭst-σ ι fré be fŏŏŏ Aulee fuprŭε, mobutufu: kpan ebi éηι écé εκpŭst-σ ι be nana nefelu Aulee flní lđ te fataa εκεε bđ

útu numuti íbɛfu ei Nyati anti e? ²⁸ Diki: Juf tasue, élímu obue nuruóní Juf cɛɛ bɛmu. Ɛɛ, élímu rire likpin-ɛ nice re bɛ kpan kpu éni bǎ edí nuɛ li obue íyemu lǎ kpan kǎ lí Nyati éni kpan. ²⁹ Nana, Juf tasue, enɛɛ li kpan kǎkǎ fɛɛn-ɛ Auleɛ nɔ luboluwɛ mu nɛfɛluɛ. Ɛɛ, élímu kpan éni cu Auleɛ nimimeníɛ eti ce ekpɛsɛ-cɔ ɛɛ bɛmu, nana kpan éni Bubɔ Wɛɛn di juma ɔnu luboluwɛ mu tu niceru munda mu ɛɛ woju un-ɛ ein. Kpan akpasua obue, ɔwǎku tasue lí enɛnu! Ɔwǎku obue, Nyati li obue yɔwǎkɔnu, élímu kpan bɛmu.

Juf-ɛnɛ éni mbuafuɛɛ Nyati tuɛ éni woju

3 Éni nɔ kɔ, bɛ Juf éni mbuafuɛɛ kaan, enɛɛ li ɔfɔnɛ e? Ekpɛsɛ-cɔ frɛɛ nice reɛ, emi nucɔu mu e? ² Mediki sun-ɛ, bɛ Juf éni mbuafuɛɛ kaan rú lɔku tasu. Obue ti ɔwǎ, enɛɛ li fíni: wojuɛnɛɛ Nyati kan la i lǎ: nílɛ, nɛnɛ li obue nikan niye nɛnɛ. ³ Enɛɛ, botu alɛ nɔnu mu elefe ɔcú te étêmu etiɛ, bɛ ɔnu remue, lǎ nónyɔ wojuɛnɛɛ nikan nula ɛ nǎsǎ i e? ⁴ Kaka, ɔnɔ kɔ! Alɛ akpan fɛɛn lí funte puɛnɛɛ, bɛ Nyati ɛkɛ lí nawrɛ pu. Heni-heni muɛ, nimime nulaní ei lǎ: Owu fɛɛn-ɛ fikaan, ɔnu ɔ wɛɛnɔ. Woju fɛɛn-ɛ fubúa muɛ, fikan bɛ enɛɛ wue. ⁵⁻⁶ Éni mikan kɔ, bɛ ekɛfu kpan yakan lǎ: <<Alɛ ɛɛnu sɛsɛɛ rihîmuɛ li obue utu Nyati éni sɛsɛɛ ihɛ inya gbein-ɛ, bɛ lǎ ríkan tɛ? Alɛ nibibe té nuku ɛɛɛ etiɛ, bɛ ɛɛ muɛ, nihîmu sɛsɛ!>> Kaka! Obue, kpan éni ótutru nǎ. Diki: li fíni Nyati lhîmu sɛsɛ ɛkɛɛ, bɛ lǎ nîtê nuli lǎ nóbûa woju-woju fɛɛn mu e? ⁷ Ekɛfu kpan yakan ji lǎ: <<Alɛ emɛni fun-ɛ miteɛ li obue utu Nyati éni woju nawrɛ ikaan inya gbein munu lɔkuɛ neeme ulɛ enɛniɛ, bɛ ɛɛ muɛ, lǎ pi bɛ nûbûamu mu lǎ: nuli unli pu e?>> ⁸ Alɛ kɔ, bɛ aframa tu ríkán-ní lǎ: <<Éni li ɛɛnu un-ɛnɛɛ rɛɛ li obue isipu ɛɛ woju namu ein kɔ, bɛ tu rúnôní eti rílíní kɔ bibi rání.>> Owu akpasua obue, enɛɛ ɔru rirebubuei puɛnɛ nakan lǎ: rɔcu riyiye akpaan nǎ. Nɛnɛ obuenɛɛ, Nyati éni éɛɛ yɛɛ yeyê nɛnɛɛ, yafata nɛnɛ ein wɛɛnɔ.

Kpan fɛɛn éni unli puɛ ɛɛ éni woju

⁹ O bɛ mínî: ɛɛɛ Juf, ríkân munu rukɔ obuo elefeɛne mu éni akpan naa e? Ún'ún, ɔnɔ kɔ. Fíni lǎ ɔwǎ mikaan ɛkɛɛ, Juf o, akpan-ɛnɛɛ élí Juf o, kpan fɛɛn nɔ unli éni auba. ¹⁰ Heni-heni muɛ, kɛ owue nimimení nɔ Nyati kɛnkpɛɛ mu: Kpan kǎkǎ ɔnɔ éni ihɛ sɛsɛ; luwɛ nɔnɔ kukukpɔ frɛ kɔkɔ ɔnɔ. ¹¹ Kpan kǎkǎ ɔnɔ éni di woju an; kpan kǎkǎ újujumu Nyati. ¹² Akpan fɛɛn anya i Nyati éni atingbree eti; nɛnɛ fɛɛn nónyuku néténí fíni ɔkɔ ehelɔ ɛkɛ. Kpan kǎkǎ ɔnɔ éni ulɛ woju éni ja nu; luwɛ nɔnɔ kukukpɔ frɛ kɔkɔ ɔnɔ. ¹³ Nɔnu owururaruɛ nyúnyc fíni lubomɔ nuhun éni lifen-ɛ ɛkɛ. Akpan ópupo enɛɛ yiku nɛnɛ; Nɔnu owururaru lubuoɛ, lǎ fíni ɔlun sabɛ ɛkɛ. ¹⁴ Sansanbo ɛɛ amamungo bibi cɛ li obue nɔ nɛnɛ

ɔmu. ¹⁵ Rire ífífɛ nɛnɛ niha nukuní kpan mbuo ei. ¹⁶ Ɔ fɛɛn-ɛ nɛsɛnɛɛ, bɛ nɔnyuní owu nububu njaní munudi nulaní ei. ¹⁷ Diki: nédímíní té bɛtɛ éni atingbree an. ¹⁸ Nyati éni éye luwɛ frɛ kɔkɔ ɔnɔ nɛnɛ luboluwɛ mu. ¹⁹ Diki: owuɛnɛ fɛɛn-ɛ Auleɛ kaan, rudi an lǎ: akpan-ɛnɛɛ nɔ Auleɛ aubaa nikan nutu. Obue, neyê lǎ: Juf-ɛnɛ frɛ ákân-mu owu ɔmuja. Éni nɔ kɔ, bɛ Nyati antiɛ, akpan-akpan fɛɛn li obue numuti bɛ i. ²⁰ Obu remue, Auleɛ éni egebeɛ bǎ úkpu útu Nyati úbu kpan kǎkǎ sɛsɛ pu ɔnu anti. Obu cɛɛ Auleɛ ulɛ, enɛɛ li ɔtuɛ nutu kpan lɛɛ an lǎ: nuli unli pu.

Nyati éni lǎ itê ubu kpan sɛsɛ puɛ éni woju

²¹ Gba, nu obuɛnɛɛ runɔ muɛ, Nyati anyaku enɛnu wojuɛ nucu eti nubu kpan sɛsɛ puɛ gbein, enɛɛ élímu Auleɛ éni egebe eti níkpramu bɛmu. Wojuɛ, enɛɛ sigi neeme Nyati sɛ ɔnu numuti-eti puɛnɛ mu kan bɛ nimime nulaní ei nɔ ɔnu kɛnkpɛɛ mu tɛɛ nǎ. ²² Wojuɛ nucu eti nubu kpan sɛsɛ puɛ, enɛɛ li tɛɛ kpan ucu itê Jesi Kris etiɛ. Ɔnu mu ɛɛɛ, níjijimu akpan mu, nana kpan kǎkǎ fɛɛn cɛɛ cu té te Jesi etiɛ, enɛɛ nubu sɛsɛ pu. ²³ Diki: kpan fɛɛn ɛɛ unli pu, enɛɛ ɔtu nála Nyati éni munu lɔkuɛ nɔ ɔnu muɛ kɛɛ. ²⁴ Enɛɛ, alɛ Nyati obu kpan kǎ sɛsɛ puɛ, bɛ ledu nutukunɛ, kpan ɛbi élí woju namu kǎkǎ Nyati ɔcú eti. Tasu muɛ, bɛ enɛnu íne eti luɛ Jesi Kris wɛɛ, enɛɛ tu Nyati buni sɛsɛ pu kɔ. ²⁵ Jesi Kris obue, enɛ li obue Nyati titeni te i lǎ nɔcu akpan-ɛnɛ fɛɛn-ɛ cu té teni etiɛ numu-cɔ nuo amia-mu tîn eti te Nyati éni tebibe ɛbi éni nɔ nɛnɛ etiɛ anya i. Kɔ, lǎ eyê wɛɛnɔ lǎ: Nyati lí sɛsɛ pu. Heni-heni muɛ, akpan éni woju un-ɛnɛɛ li sigi neemeɛ, Nyati kpâ nu eti tuun mu-lu alabu-alabu. ²⁶ Nunyu té i tuun kɔkɔ uku gba éni nu obu muɛ, enɛɛ nɛnyaku enɛnu sɛsɛɛ nihɛ éni woju gbein nubua woju un-ɛnɛ fɛɛn mu. Ɔnu mu ɛɛɛ, lǎ kpan ɔnyǎ numu lǎ: nuli sɛsɛ pu eseji nubúa kpan fɛɛn-ɛ cu té te Jesi etiɛ mu lǎ lí sɛsɛ pu frɛ.

²⁷ O bɛ mínî: woju kǎ nɔ éni kpan yɔcu eti yekpɛ numu e? Woju kǎkǎ ɔnɔ! O bɛ Auleɛ éni egebe li obue utu kpan ulɛ sɛsɛ pu Auleɛ anti naa? Kaka! Tɛɛ nucu nite Kris etiɛ, enɛɛ tu bɛ nuli sɛsɛ pu. ²⁸ Heni-heni mu rediki sun-ɛ, bɛ tɛɛ kpan ucu itê Kris etiɛ cɛ li obue Nyati ucu eti ubuni sɛsɛ pu, élímu enɛnu Auleɛ nebe egeɛ bɛmu.

²⁹ O bɛ mínî: Nyatiɛ, Juf-ɛnɛ éni Nyati cɛɛ nuli e? O bɛ néli akpan-ɛnɛ frɛɛ élí Juf-ɛ éni Nyati ɛ e? Ɛɛ, nɛnɛ frɛ, nuli nɔnu Nyati. ³⁰ Diki: Nyati nɔnɔ kukukpɔ cɛɛ nɔ. Enɛɛ, enɛnu lǎ nubu kpan sɛsɛ puɛ, akpasua nɔnɔ kukukpɔ: kpan li Juf o, élí Juf o, tɛɛ kpan ucu itê Kris etiɛ cɛ, enɛɛ níkprâ. ³¹ O bɛ mínî: éni rucu té rite Kris eti remue, bɛ ɔtu Auleɛ ɔwǎ i naa e? Kaka! Nana Auleɛ li obue rutu nya munu tasu.

Abraham éni téε cu te Nyati etie éni woju

4 Tu ríkprání Abraham ebi éni li cru nana lókuε éni wojuε. Ɔnɔkɔ enuni lɔ nite nɔnɔkɔ, emi woju nyanu mu e? ² Li fíní li Abraham éni owuεneε luluε etu li obuε Nyati kpra be buanu mu lɔ nuli sεse puε ekεε, be nukpu éni bɔ nekpe numu. Enεε, Nyati antie ekε, ónó kɔ.

³ Kuan-ní obuε nimime nulaní eiε: Abraham cú té tē Nyati etu, enεε Nyati cu etu buni sεse pu.

⁴ Nɔfɔkɔ kpraní: alí kpan kɔ edi juma bɔkɔ néwεnɔ luε, be obuε nutunɔ, élimu ófuɔ kpan ófúómíní, nana jumaa nidie éni luwε. ⁵ Enεε dikú: alí kpan kɔ éni sigi níni nédí Nyati woju mu be gba ɔcu té etē Nyati etu Nyati obuni sεse puε, be élimu éni nédi juma kɔ bεmu, nana téε nucu nite Nyatiε etie cε li obuε sipuni obu εin.

⁶ Woju obuε, Dafid ɔkɔkɔ frε ɔwɔ bó etu kán ehe éni kpan akpasua kɔ ebi éni Nyati ótúamu enuni lɔ te luε etu be nana buni sεse puε ɔkɔkɔ muε éni woju lá i lɔ:

⁷ Akpan-enεε Nyati cu kɔnu ngasie fuɔ nεne be nyu kɔnu un-enε fεin titi eiε, ehe lí nεnini! ⁸ Eε, kpan fεin ebi éni Nyati óbú enuni un-enεε nuluε ótúmíníε, ehe lí enuni!

⁹ O be múní: ehe obuε, Juf-enε ebi éni ibe ekpisi-ɔ ecere woju egeε, kɔnu lefe cε nεnini e? Naa, lí akpan-enε frεε élí Juf-ε éni e? Dikú: ɔwɔ ríkan lɔ: téε Abraham cu te Nyati etu cεε, enεε Nyati cu etu buni sεse pu.

¹⁰ Enεε lupε muε, be ɔwɔ néce ekpisi-ɔ i naa, niece re e? Nɔfɔkɔ fidíní an lɔ: lupεε, be niece ekpisi-ɔ i.

¹¹ Heni-heni muε, ɔni Nyati buni sεse puε, á anti kraa be nice ekpisi-ɔ i li sufre neeme nɔkɔ éni nyaku ɔnu wojuε gbein. Enεε, alí εse kɔ, be fí fíní ɔnu téε nucu nite Nyati etie remu. Obuε, enεε tu be akpan-enε fεin-ε écé ekpisi-ɔ i be cu té te Nyati etie, nuli kɔnu nanaa nɔ. Ɔnu mu lupεε, lě nεne frε kɔnu téε kɔ Nyati etie, Nyati ɔcu etu obu nεne sεse puεne le. ¹² Abraham lí Juf-enε frε éni nana, sake élimu nεne ebienεε nudɔn-ní ekpisi-ɔ ecere etu cεε bεmu. Tasu muε, obuεne fεin-ε cu té te Nyati etu fíní enε ekε ɔni niece ekpisi-ɔ i te neemeε, enεε nuli kɔnu nana.

¹³ Heni-heni muε, ákaan Nyati kan ye Abraham lεε ɔnu alaυεne εin te i lɔ: wutuε neemeε yeli nεniniε, élimu Auleε nébé ege bεmu, nana téε nucu nite Nyati etu be Nyati buni sεse puε remu. ¹⁴ Heni, li fíní Auleε éni egebe kpu éni bɔ ɔtu owuεneε Nyati tite te ie eli kpan éniε ekεε, be óbútumu éni bɔ kpan ɔcu té etē Nyati etu ji. Lupε muε, be etē lě fíní obuε Nyati kan la iε, eri dikpe ekε. ¹⁵ Enεε, ónó kɔ; nana Auleε, enεε isipu kpan Nyati éni tebibeε εin. Heni-heni muε, li fíní kpan étēmu aule ekεε, be aule épi frε ónó. ¹⁶ Obu remuε, Nyati éni owuε tite te i be kan la i lɔ: nótue, téε kpan ucu itēni etie etu cε li obuε níkprá. Kɔkɔ, lě eli ledu li obuε nutuku Abraham éni alaυεne fεin. Alau obuεneε, élimu akpan-enεε di Auleε aan cεε bεmu, nana lí akpan-enε

fεin-ε cu té te Nyati etu fíní Abraham ekεε. Eε, Abraham lí erε fεin ɔnu nana. ¹⁷ Heni-heni muε, kɔ lɔ Nyati kan ye Abraham be nimime nulaní ei: Mótú félí obuε-obuεneε fεin éni nana. Enεε dikú: Abraham éni téε cu te Nyati etie, tóni nubu nawrε lɔ: Nyati kpú éni bɔ ɔtu akpan-enεε ue ɔbɔ, eseji ɔtu ɔkɔ éni ónó anya gbein.

¹⁸ Heni-heni muε, Abraham líε Nyati té ɔni telε kɔkɔ ónó jiε. Dikú: owuε Nyati kan lɔ: fεini alaυε yebubue tuun yesēn iε , nucu té nitē etu. Obuε, enεε tu nuli obuε-obuεneε fεin mu akpan éni nana. ¹⁹ Ɔni Nyati nakan owu obu iyēniε, be ɔwɔ nιε mulu ya owu. Nidi an lɔ: nóbɔ kpankpre tuun esēn i éni bɔ nakan wírɔkɔ woju. Ɔnu yi Sara frε ónó wírɔkɔ ɔtu ji. Obu cεε, ɔnu te ányá i Nyati etu kɔkɔ. ²⁰ Eε, te élimíni aanu-aanu owuε Nyati kan la iε etu, nana té dñn-ni Nyati etu nunyu ei kpunkpɔkɔ tuun ninyaku Nyati éni munu lókuε gbein. ²¹ Níkân telε tasu lɔ: Nyati ɔkɔkpu yeli obu fεin-ε kaan. ²² Obu remuε, enεε Nyati cu etu buni sεse puε nɔ. ²³ Enεε, alí nimimení lɔ: Nyati ɔcu etu obuni sεse puε , be élimu ɔnu lefe enuni íne mu cε bεmu. ²⁴ Tasu muε, erε fεin ebienεε rucu té rite Nyati ebi éni tu ɔnu Nyati Jesi kɔ lu uou mu nyee etie, erε frε, erini íne mu nimimení le. ²⁵ Jesiε, enε li obuε Nyati ɔni yi tɔyí erini Auleε rɔpε remu be tuni nɔkɔ lu uou mu ninye amεke lě ɔnu muε, nóbu erε sεse puεne.

Tée kɔ erε Kris etie éni obuε sipu erε εin-ε éni woju

5 Gba, éni rucu té rite ɔnu Nyati Jesi Kris etu be Nyati cu etu bu erε sεse puεneε, ɔtu gbake té betεε nɔ erε lεε Nyati εin agbra. ² Eε, ɔnu téε kɔ Jesi etie remuε, nóbu erε sεse puεneε ɔtu nsibi ɔnyu erε i mbuafue obu mu. Éni kɔ kɔ, rire nehí erε ɔkɔkɔ Nyati, enuni munu lókuε nótue erε be relíε téε remu. ³ Enεε, ódñn-mu obu etu, nana ɔnu gbredi mu frεε, rire nehí erε ambe gbredie iyē erε tenyuei. ⁴ Enεε, téε runyu eiε unyaku ɔnu téε kɔ Kris etie gbein uku mu. Lupε muε, be ɔtu erε rák+an telε frε. ⁵ Telε obuε, bɔ útú rúcu kɔ ehelɔ frε ambe Nyati εse ɔnu Bɔkɔ Wεin-ε mu ɔtu enuni óyɔfue eyiku erε gbɔun.

⁶ Dikú: ɔni ríakân-mu mbasi kɔkɔ éni bɔ ranya i un-lε muε, lupε muε, ɔni ku nuε Nyati ɔkɔkɔ tee, enεε Kris i u erε ebi éni ruli akpan éni níni nédímíní Nyati woju muε éni numu-ɔ. ⁷ Nɔfɔkɔ kpraní: alí botu kpan kɔ lí sεse pu frε ɔkɔkɔ, be ókúkumu ei éni bɔ kpan lefe ekprí etu uo ɔnu numu-ɔ. Alí nuli kpan namu tasu ekε be lupε muε, ekεfu kpan lefe kɔ yekprí etu ɔcu biakpa mu yohu ɔnu numu-ɔ; obu frεε, ókúkumu ei. ⁸ Enεε Nyati ekε anyaku enuni óyɔfue nuɔyɔfue erεε gbein. Heni-heni muε, ɔni kɔkɔ ruli unli puεneε, lupε muε, enεε nutu Kris i u erini numu-ɔ. ⁹ Enεε, éni Kris ɔcu ɔnu rire eyi tɔyí erini íne etu ɔtu Nyati obu erε sεse puεneε, be lɔ yetē yeli be bɔ nuli lě Nyati éni tebibeε anya i ɔtu etu frε e? ¹⁰ Eε, éni ɔnu Wεiε uo ɔtu rókú mu lεε ɔnu εin ɔni

ከኦክ rifenie, be lš yetê yeli be ኦክ Wie êni lu uou mue ከ ነyee bš ūcu ere ine nkuan fre e? ¹¹ Enne, erini riree nehî erere, ōdōn-mu obu eti, nana ኦክ Nyoni Jesi Kris êni ōnyue nyu ere ku mu lee ኦክ ein-ε, ኦክ rire nehî ere enini ine mu.

Adam lee Kris ein êni agbra woju

¹² ከኦክ kpranî: kpan ከክ kukukpa ce lu obu tu un-lee i wutu eti êbi, enne unlee fre sipu lu uou ein be lu uoue pin kpan feyn eti ambe tē fīnī kpan feyn lu obu lu un-ε eke. ¹³ Ee, cō nu Adam eti tuun ኦክ be i ku nue Nyati cu Aulee la Mois ኦክ, unli nō. Unli obu, êni Aulee y+anya gbein-ε, êtēmu fīnī Aulepi eke, ¹⁴ obu ce, cō nu Adam eti tuun ኦክ be i ku Mois eti, lu uou pīn akpan feyn eti, botu nēdīmīnī piin nōdōmīnī ngasi fīnī Adam eke fre ኦክ.

Enne, fīnī lš Adam êni woju lee sipu enini woju ein eke, Kris ebi êni i ኦክ egeê ênie lee fre sīpu enini ein le. ¹⁵ Enne mbuafue ebi êni Kris tu kpaan, rú lku nkpaab alabu kó Aulee Adam piê êni obu sipu ein-ε. Heni-heni mue, al Aulee kpan ከክ kukukpa ce piê ኦክ lu uou epīn akpan feyn eti, be fīdīki ledue Nyati se Jesi Kris ኦክ lefe kukukpa fre mu tuku kpaan, enne bš ūli mbuafue woju ūka feyn e? ¹⁶ Ee, ledue Nyati tuku kpaan êni obu sipu ein-ε, édīdemu Adam êni woju un-ε lee êni obu sipu ein-ε. Heni-heni mue, obu Adam ኦክ lefe kukukpa lee, tú Nyati bûa akpan feyn mu lš: nilnī unli puene, ኦክ tebibee nō nene eti, enne Kris ኦክ lefe kukukpa fre êni mbuafuee siê tu Nyati bu akpan kpaangbal êni pi Aulee sese puene. ¹⁷ Enne, al kpan ከክ kukukpa êni ngasie doe ኦክ ኦክ lefe enini ine mue lu uou epīn akpan feyn eti, be fīdīki mbuafuee ru lku ka feyn-ε Jesi Kris ኦክ lefe kukukpa si be tu Nyati tuku akpan ledu bu nene sese puene, enne bš ūtumīnī nūkpumu lu uou nkuaan ūli enini e?

¹⁸ Heni-heni mue, fīnī lš ngasie kpan ከክ kukukpa ce doe tu Nyati êni tebibee ከ akpan feyn eti eke, ኦክ ba ከክ, sese woju kpan ከክ kukukpa fre lee ኦክ Nyati obu akpan sese puene ኦክ nene ine nkuan. ¹⁹ Ee, fīnī lš tutree kpan ከክ kukukpa ce die tu akpan kpaangbal lu unli puene eke, ኦክ ba ከክ, êfelu woju kpan ከክ kukukpa fre lee ኦክ Nyati obu akpan kpaangbal sese puene.

²⁰ Heni-heni mue, Aulee êni gbein-ε nyaa ኦክ aulepi fre ebubue. Enne, êni unlee ebubue fre ኦክ, Nyati êni ledue tuku kpaan rú lku tuun nkpaab alabu-alabu kó unlee. ²¹ ኦክ, lē fīnī lš unli te kpan i tu lu uou pin-ni eti eke, ኦክ Nyoni Jesi Kris fre êni mbuafuee si be tu Nyati bu ere sese puene, ኦክ lu uou ኦክ nkuan ebi êni akân-mu owue eli erini.

Unli ein munda mu éceru êni woju

⁶ Êni ከ ኦክ, lē rīnī tu rīlīnī woju un-ε rānī amēke lē Nyati êni ledu ōtukue ebubue ኦክ rire e? ² Kaka, ōnō ኦክ! Ere ebenee unlee êni anti, rite fīnī akpan êni ኦክ uoe eke, áfátamu êni bš rōdōn unlee mu ra. ³ O be fēdīmīnī an lš: ere feyn ebenee nilnī ere batem Jesi Kris êni ine mue, enini uou mu tee etē lē fīnī bōyo mu ru lee ኦክ ein eke. ⁴ Heni-heni mue, erini batem-ε nilnī erere, etē lē fīnī ruo nēlīnī ere lee ኦክ ein eke. ኦክ, lē fīnī lš Nyati ebi êni lu Bō nyaku ኦክ munu lku gbein tu Kris ከ lu uou mu nyee eke, ere fre nōtu ere nkuan, erini ebihōue ኦክ mu le.

⁵ Enne, êni rádaku Kris ruo lee ኦክ ein ኦክ, be lš nuno lu uou mu ninyee, ere fre rōnō rinye fīnī ene eke le. ⁶ Êni ከ ኦክ, be tu rīdīnī an lš: ኦክ Kris ከ amia-mu tīn eti tee, tē fīnī erini lš rite runō sigie lu obu ndau nitenī te lee ኦክ ein eke. Lipe mue, enne Nyati nyu lš rite runō sigie titi ei, bubu unli êni mbasie amēke lē rōnō ኦክ au-ba ji. ⁷ Dīki: kpan feyn êni u lee Kris ein-ε, be nēwe ኦክ ine eti lu, unli akân-mu bōmucc ኦክ eti ji. ⁸ Gbake, êni ruo lee Kris ein-ε, be robu nawre lš: rōnō nkuan lee ኦክ ein fre. ⁹ Enne rīdī an lš: Kris êni lu uou mue ከ nyee, akân-mu lš nuhu ji; lu uou akân-mu bōmucc ኦክ eti ji. ¹⁰ Dīki: enilee, nku ከክ kukukpa nu, enne wu be nīwe unli êni lue nnyaku ei lē. Gbake, nuno nkuan ኦክ, lē amēke nōtu Nyati êni munu lku anya gbein. ¹¹ Êni ከ ኦክ, nefee fidakunī Kris-ε, nefee fre tenī fīnī ኦክ ኦክ fuonī unlee antie eke lē nefini nkuaan funō fahanīe ኦክ Nyati êni munu lku anya gbein.

¹² Obu remue, êni ከክ funōnī namaa, be dōtumīnī unlee nidetē nefee i delmīnī owuenee nunuwi ibe nefee i eti. ¹³ Ee, êni fētēnī fīnī akpan êni ኦክ lu uou mu enye lee Kris ein-ε eke, lanī rire i neeme tunī Nyati dé nefee fīdīnī sese leu êni jumaa. Dōtumīnī unlee nudōnyu nefee i fidedimīnī enini jumaa ji. ¹⁴ Enne, êni Nyati ኦክ nefee ledu be fōnōmīnī Aulee auba jie, unlee bš lkan-mu bōmucc ኦክ eti ji.

¹⁵ O be mīnī: Nyati êni ledue tuku ere be rōnō Aulee aubaa remue, bš ኦክ mu rell un-ε ra ji e? Kaka! ¹⁶ Fēdīmīnī an lš: al fitēnī fīnī beyepu eke fōsunī kpan kō, tuun enini beyepu ce funyuku filnī e? Dīki: al unlee êni mbeyepu filnī, be lu uou ce enne yesipu nefee ein; al nana Nyati lu obu fōsunīe eke, be yōtu nūbu nefee sese puene. ¹⁷ Enne, mala Nyati bia êni, nefee ebi êni sigi unlee te nefee i, gbake felunī fīnī lš Nyati kaan eke fīfelunī enini wojuyiyee ኦክ té neeme mu. ¹⁸ Heni-heni mu fānyanī ei unlee êni auba, enne gbake sese leue ኦክ eli nefini jumaa fedinī. ¹⁹ Akpasua obu makaan, ábuka bš abuka nefee fōnyōnī woju tasue makaan numu remu. Heni-heni mue, fīnī lš sigi filanī rire i fidinī runō woju juma fubuan-nī Aulee munu nu-ca feyn eke, gbake sese leu êni woju nnyuku nīlī

nefɪni juma fɪdɪnɪ lɛ fɛyɪnɪ nu Nyati anti. ²⁰ Dɪki: ɔni unɪe te nefɛ ɪ, lɪpe muɛ, sɛsɛ ɪɛu ɛlɪmu nɔfu woju. ²¹ Enɛɛ mɪnɪ: sigi mu ɛni owuɛnɛ fɛɪn-ɛ fɪlɪnɪ bɛ amunu ɛni nu obu mu nɛli nefɛ ruhɔɔn, ɛmɪ ɔɔɔ nya nefɛ mu e? Tasu muɛ, obu ɔɛɛ sipu nefɛ ɛɪn-ɛ, enɛɛ lɪ lu uou. ²² Gba, ɛni amunu fanyani ei unɪe ɛni auba fɛlɪnɪ Nyati ɛni mbeyɛpɛ, fanyakunɪ owulɪlu anamu gbein fɪyɪnɪ nu Nyati anti, enɛɛ ɔɔtu nkuan ebi ɛni ɔkɔn-mu owuɛ yɛli nefɪni. ²³ Dɪki: unɪe ɛni luwɛɛ, enɛɛ lɪ lu uou. Gba, mbuafɛ ebi ɛni Nyati sɛ ɔru Nyɔni Jesi Kris mu tu ɛrɛɛ ɛkɛ, enɛɛ lɪ nkuan ebi ɛni ɔkɔn-mu owuɛ.

Kpan fɛɪn-ɛ lɪ Kris ɛni kpaan, Auleɛ ɔrɔkumɪni ei ji

7 Makɪɛnɛ, kpanɪ woju nɔɔ ji. Mɪdi an lɔ: fɪlɪnɪ akpan ɛni di Auleɛ ɛni wojuɛ an tasu. Enɛɛ mɪnɪ: fɛdɪmɪnɪ an lɔ: ɔni kpan nɔ namaa, Auleɛ kɔn ɔɔmuɔɔ ɔnu ɛti tuun ɔɔɔ lɛ nuu e? ² Dɪki: alɪ yɪ kɔ ɔɔn kɪsɪɛ, bɛ Aule nakan lɔ: ɛni ɔnu hɪɛ hɔɔn ɔnɔ namaa, yɪ obu ɔkɔn-mu ɔɔmuɔɔ ɛni bɔ anyanɪ ei nuwan a ɔɔn kɪsɪ lefe. Alɪ ɔnu hɪɛ uhu ɛkɛ, bɛ lɪpe muɛ, Aule ebi ɛni rukunɪ ei nudɔn ɔnu hɪɛ nuwaan alanɪ ɔɔmuɔɔ ɪ. ³ Alɪ ɔnu hɪɛ hɔɔn ɔnɔ nama ɔɔn nɪyanɪ ei nuwan nɪha nuhɔn kɪsɪ lefɛɛ, bɛ lɪpɛ wraka lɪ obuɛ nubo. Gba, alɪ ɔnu hɪɛ uhu ɔɔn nɪha nuhɔn kɪsɪ lefɛɛ ɛkɛ, bɛ lɪpe muɛ, ɛlɪmu wraka nɔbɔ ambɛ Aule ɔrɔkumɪni ei ji. ⁴ Makɪɛnɛ, nefɪni wojuɛ tɛ fɪnɪ ɔɔ ɛkɛ ɪɛ. Heni-heni muɛ, Kris ɛni uou mu tɛɛ ɛtɛ lɛ fɪnɪ nefɛ ɪɛɛ ɔnu ɛɪn lɪ obuɛ fɪdaɪ funɪ ɛkɛ, enɛɛ Auleɛ ɔkɔn-mu ɔɔmuɔɔ nɔfu ɛti ji. Gbake, Kris ɛni lu uou muɛ nɔ nyɛɛ, fɔɔɔkɔnɪ frɛ. ɔɔɔ, lɛ ɛrɛ fɛɪn, ranyaku owulɪlu anamu gbein rɔtu Nyati. ⁵ Heni-heni muɛ, sigi ebi ɛni ɔru bɛɛ te ɛrɛ ɪɛ, owu un-un-enɛɛ nyu ɛrɛ kan ɔnkɛɛ cɔ Auleɛ ɛti tɪ ɛrɛ nsibi, enɛɛ tu rɪlɪ owu ɛni sipu ɛrɛ lu uou ɛɪn. ⁶ Gba, nu obu mu ɛkɛ, ɛni ruo bɛ owu un-un-enɛɛ sigi nyu ɛrɛ kan ɔnkɛɛ ɔkɔn-mu ɔɔmuɔɔ ɔru ɛti jɪɛ, ranya ɪ Auleɛ auba. ɛni nɔ ɔɔɔ, Bubu Wɛɪn ɔtu rɔnyuku rɛlɪ akpan ɔɔɔ ɔɔɔ Nyati fɪnɪ lɔ te fataa ɛkɛ. Dɪki: gba obu mu ɛni Nyati ɔɔɔ rɪhaa, ɛtɛmu fɪnɪ sigi mu ɛniɛ runɔ Auleɛ aubaa ɛkɛ.

Lɔ unɪe itɛ unyu kpan lugbuɛ ɛni woju

⁷ ɛni nɔ ɔɔɔ, lɛ rɪnɪ Auleɛ lɪ ɔɔɔ un naa e? Kaka, ɔnɔ ɔɔɔ! Nana, Auleɛ, enɛɛ tu mɪdi woju un-ɛ an. Heni-heni muɛ, ɔni Auleɛ kan lɔ: kpan nɔɔɔ+an nunuwɪ lebɛɛ, enɛɛ tu mɪdi an lɔ: nunuwɪ lebe lɪ woju un. ⁸ Lɪpe muɛ, unɪe nɔ ɔnu muɛ cɔ Auleɛ ɛti tɔ nunuwɪ lebe akpa-sua-akpasua fɛɪn yɪkumu. Heni-heni muɛ, lɪ fɪnɪ Auleɛ ɔnɔ ɛkɛɛ, bɛ unɪe tɛ fɪnɪ ɔɔɔ ɛni uoɛ ɛkɛ. ⁹ ɛɛ, sigi ebi ɛni Auleɛ ɔɔɔnɔ, nkuaan lɔmu bɛ anti. Gba, ɔni Auleɛ nya ɛtɛ, enɛɛ unɪe ben nye ɛti temu ei neeme, ¹⁰ bɛ ɛmɛ mite fɪnɪ kpan ɛni uɛ ɛkɛ. ɔnu mu lɪpɛɛ, enɛɛ Aule ebi ɛni ntu ɔtumɪ mɔɔɔn nkuaan, nyuku lɪ ɔɔɔ nɛ-sipumu lu uou ɛɪn. ¹¹ Heni-heni muɛ, unɪe nɔ ɔnu muɛ

cɔ Auleɛ ɛti nyɔkumu ɪnɛ mu, enɛɛ ɔnu mu lɪpɛ mɪpɪ Auleɛ lu uou pin-mu ɛti. ¹² Dɪki: Auleɛ, jɔ nu tuun tɛ me. ɛɛ, owuɛ Nyati kaan, jɔ nu, nyɛ me, eseji yɪ nu frɛ. ¹³ Enɛɛ gba, ɔɔɔ ebi ɛni ja nuɛ, lɛ ɔnyuku esipumu lu uou ɛɪn e? Kaka, ɔnɔ ɔɔɔ! Nana unɪe, enɛɛ cɔ ɔɔɔ namu obu ɛti nyaku munu gbein lɪ tuun sipumu lu uou ɛɪn. ɛɛ, unɪe lɪ obuɛ cɔ owuɛ Nyati kaan ɛti la ɛnɪnɪ lɔ nite nunɔɔ neeme gbein.

¹⁴ Rɪdi an lɔ: Auleɛ, Nyati ɔɔɔɔ si, enɛɛ ɛmɛ ɛkɛ mɪlɪ kpan unɪe nyumu lugbu te i. ¹⁵ Dɪki: mɔnyumu rɪre numu: obuɛ tɛ nɔmu ɛti ɛni bɔ mɛɪɛ, mɪlɪ; obuɛ mife ɔnu ɛlɪ nanaa, enɛɛ mɪlɪ. ¹⁶ Enɛɛ, ɛni mɔyɔfumɪ woju un obuɛnɛɛ mɪɪɛ, bɛ neyɛ lɔ: Auleɛ jɔ nu tɔmu, enɛɛ mɛkɪrɪ ɛti mɔcu. ¹⁷ Mɛdɪki sun-ɛ, bɛ obuɛ mɪɪɛ, ɛlɪmu ɛmɛ ɔɔɔɔ mɔyɔfumɪ mɪlɪ bɛmu; unɪe nɔ ɔnu mu tɛɛ, enɛɛ itimu mɪlɪ. ¹⁸ Mɪdi an lɔ: kpaan mɪɪɛ, woju namu ɔɔɔɔ ɔnɔ ɔnu mu tɛ. ɔnu tɛ ɪha woju namu ɛni ɛlɪ ɛti, sake mɔkɪpɪ mɪlɪ. ¹⁹ Heni-heni muɛ, lɔ bɔ mɛɪɪ namu ebi ɛni ɔnu tɛ ɪha ɛtɛ, mɪlɪ; unɪ ebi ɛni mɔyɔfumɪ nanaa, enɛɛ mɪlɪ. ²⁰ Enɛɛ, ɛni mɔyɔfumɪ obuɛ mɪɪɛ, bɛ neyɛ lɔ: ɛlɪmu ɛmɛ ɔɔɔɔ mɔyɔfumɪ mɪlɪ bɛmu; unɪe nɔ ɔnu mu tɛɛ, enɛɛ itimu mɪlɪ.

²¹ ɛmɪnɪɛ, Auleɛ lɪ ɔɔɔ namu: mɔyɔfu ɛni bɔ mɛfɛlu, sake woju un-ɛ ɔɛ, enɛɛ mɔkɪpɪ mɪlɪ. ²² ɛɛ, ɔnu tɛ mu tɛ ɛkɛ, Nyati ɛni Auleɛ ɔjamu nu henɪ-heni mu. ²³ Enɛɛ gba, mɔnyu mɪkɪpɪrɔa, bɛ ɛmɪnɪ owulɪluɛ ɛtɛ lɛ fɪnɪ aule lefe lɪ obuɛ mɛfɛlu ɛkɛ. Heni-heni muɛ, ɛmɪnɪ owulɪluɛ nabɔan ɪɛɛ ɛmɪnɪ woju andɪ ebi ɛɪn itimu mɪpɪ Auleɛ nuca fɛɪn mudɔn-nɪ auba. ²⁴ Kɪnɪ ɛmɪnɪ musue! Ebɪ ɔnyumu yanyaku ei rɪrɛnɛɛ obu ebi ɛni lu uou pin ɛtɛ mu e? ²⁵ Biala nɪlɪ Nyati ɛni, ɛni nɛsɛ ɔru Nyɔni Jesi Kris mu nɔcu ɛrɛ ɪnɛ nkuan!

Mɛdɪki sun, bɛ Nyati ɛni Auleɛ nɔmu tɛ mu tɛ ɛni bɔ mɛfɛlu tasulɔ, enɛɛ gba kpaan mɪɪɛ remuɛ, ɛmɪnɪɛ, ɛpɪ ɔɛɛ mɪpɪ unyumu lugbu itɛ i.

Hokuei muɛ Bubu Wɛɪn utu kpan ɔnɔɔ ɛni woju

8 Dɪnɪ an lɔ: akpan-ɛnɛ fɛɪn-ɛ daku Jesi Kris-ɛ, gbake Nyati ɛni tebibeɛ ɔnɔ nɛnɛ ɛti ji. ² Heni-heni muɛ, Jesi Kris-ɛ rɪɔɔkɛ, Bubu Wɛɪn ɔtu rɛfɛlu Auleɛ nkuan ulɪ ɛrɪnɪ. ɔnu mu lɪpɛɛ, rɪpɪ Auleɛ lu uou ipɪn-mu ɛrɛ ɛti ji. ³ Dɪki: obu ebi ɛni Auleɛ ɔkɪpɪ ɛlɪ ɔtɔ ɛrɛɛ, enɛɛ Nyati ɔɔɔɔ lɪ. Heni-heni mu kpaan rɪɪɛ remuɛ, rɔkɪpɪ rɛfɛlɪmu Auleɛ, enɛɛ Nyati tu ɔɔɔɔ ɔnu Wɪɛ cɔ kpan ɛni rɪrɛnɛɛ ɔnu tebibeɛ ini ɛti nu ɛrɛ unɪɪ puɛnɛ ɔru numu-ɔ. ⁴ ɔnu mu lɪpɛ lɪ obuɛ Kris lɪ Auleɛ ɛni obuɛ nobutuɛ tu ɛrɛ. Mbuafɛ woju obuɛ, tasu muɛ, ɛrɛ ɛbɪɛnɛɛ Bubu Wɛɪn nenyɛpu ɛrɛ ɪɛ lɪ obuɛ Nyati lɪ tu ɛrɛ, ɛlɪmu akpan-ɛnɛɛ ɔnɔɔɔ ɔnɔ tɛ nenyɛpu nɛnɛ ɪɛ bɛmu. ⁵ Dɪki: akpan-ɛnɛɛ nɔnu tɛ nenyɛpu nɛnɛ ɪɛ, nɛnɪnɪ tɛ ɛti wojuɛnɛ ɔɛɛ nɛbenɪ ege. Enɛɛ akpan-ɛnɛɛ Bubu

Weln nenyepu eie eke, nenunue, Bubkân êniene lu obuë nebení ege. ⁶ Kpan êni té eti wojuene ege ébee isipu lu uou ein, enee Bubkân êni wojuene ênie eke, nkuan lee teyo lu obuë isipu ein. ⁷ Diki: akpan-enee ibe nenuni té eti woju egee, nulnî akpan êni fe Nyati. Heni-heni mu nene obuenee, nífelumíní Nyati êni Aulee; tasu muë, b̃ nókpu nífelumíní frë b̃k̃k̃. ⁸ Eë, nene obuenee k̃k̃k̃k̃k̃ k̃k̃k̃k̃ té nenyepu nene ie, nókpu nýk̃míní Nyati te.

⁹ Gba, nefë eke, alu heni Nyati êni Bubkân nók̃k̃ muë, be élimu k̃k̃k̃k̃k̃k̃ té nenyepumu nefë i b̃emu, nana Bubkân lu obuë nenyepu nefë i. Enee, alu Kris êni Bubkân ñk̃ kpan k̃ muë, be kpan obu élí Kris-ë êni kpan. ¹⁰ Alu nana, Kris nók̃ k̃k̃k̃ luboluwu muë, be k̃k̃k̃k̃k̃ remue, heni f̃uhuní, sake, êni Nyati obu nefë sese puene re-mue, k̃k̃k̃k̃ eke k̃k̃k̃ nkuan. ¹¹ Enee, alu ene ebi êni nutu Jesi Kris k̃ lu uou mu nyee, enuni Bubkân nók̃ k̃k̃k̃ muë, botu fuhuní frë k̃k̃k̃, be f̃íní l̃ nutu Kris-ë k̃ lu uou mu nye ekeë, ñise k̃k̃ Bubkân k̃ k̃k̃k̃ muë mu nutu nkuan ihi k̃k̃k̃ k̃k̃k̃k̃ mu, nefë frë funk̃nî lu uou mu finyení ie.

¹² Êni k̃ k̃k̃, be makriene, l̃ b̃ rel̃ te e? K̃k̃k̃k̃ k̃k̃k̃k̃ téé nidenyepu ere i ji ridebe k̃k̃ té eti woju ege. ¹³ Alu febení k̃k̃k̃ té eti woju egee, be yesipu nefë lu uou ein. Enee, alu Bubkân Weln êni mbasu mu ficeruní munda mu lee unli woju feyn ein-ë, be nkuan yeli nefun.

¹⁴ Duní an l̃: akpan-ene feyn-ë Nyati êni Bubkân inyepu nenee ie, nulnî Nyati êni ewi. ¹⁵ Eë, Bubkân Nyati tu nefëë, k̃k̃ f̃nyuku f̃elnî enuni ewi k̃k̃k̃; f̃étêminí mbeyepu ji êni b̃ la owo nefë. Bubkân obuë, enee utu r̃-taru Nyati rikan l̃: "Aba" êni k̃k̃ nuwaan lu "B̃k̃" ñ. ¹⁶ Bubkân obu k̃k̃k̃k̃ enee k̃k̃ k̃k̃k̃k̃k̃k̃ unỹê numu weinl̃ l̃: réli Nyati êni ewi heni. ¹⁷ Enee, êni réli k̃k̃k̃ ewie, be owuenee nitite nite ie, lí eruni; tasu muë, be ere lee Kris ein. Eë, alu heni-heni mu ridi gbre f̃íní Kris ekeë, be enuni munu l̃k̃k̃ frë lí eruni ie.

¹⁸ Alu munyu midukie, be gbre feyn-ë redi amunu êni nu obuene muë ók̃mu munu l̃k̃k̃ ebi êni Nyati yala gbein ỹk̃u ere nuë k̃ anti nehie b̃. ¹⁹ Heni-heni muë, nu obuë runk̃ muë, k̃k̃-k̃k̃ feyn-ë Nyati l̃e r̃ire nayr̃a i uk̃p̃n nu ebi êni ñnyaku enuni ewiene munu gbein-ë. ²⁰ Diki: k̃k̃-k̃k̃ feyn k̃k̃k̃. Enee, alu ese k̃k̃, be élimu k̃k̃k̃k̃k̃k̃ ñj̃j̃umíní b̃emu, Nyati lu obuë tu feyn se k̃k̃. Enee obuë nulë, ðd̃n-mu k̃k̃, nana ñla telë k̃k̃ i.

²¹ Heni-heni mu nu ñk̃ nehí êni ñl̃ k̃k̃-k̃k̃ feyn mu be b̃ úbubumu ji. K̃k̃ mu l̃p̃eë, munu l̃k̃k̃ ebi êni ñtu enuni ewieneë, yeli k̃k̃-k̃k̃ feyn êni l̃e k̃k̃ hokuei mu.

²² Eë, ridi an l̃: tuun k̃k̃ be oku k̃k̃, k̃k̃-k̃k̃ feyn nók̃ ru'ún-nu mu f̃íní l̃ luwu mb̃k̃ luwu ike unu ru'ún tuun k̃k̃ be ur̃u w̃e eke. ²³ Enee, élimu k̃k̃-k̃k̃ feyn eë ñk̃ ru'ún obu b̃emu; ere eb̃eneë k̃k̃ Bubkân Weln nedi juma k̃k̃ luboluwu muë, ere frë runk̃ ru'ún-nu mu k̃k̃ i. K̃k̃ mu l̃p̃eë, k̃k̃k̃k̃k̃ nu ebi êni Nyati ỹk̃u r̃ôcu r̃ireñe k̃k̃ be ñnyaku enuni ewie réle êni wojue gbein-ë. ²⁴ Heni-heni muë, íne nkuan ebi êni Nyati cu

ereë, rikân telë k̃k̃ eti. Diki: alu kpan nelë woju k̃ té be ese nédi nuë, ñl̃em̃u té ji. O be woju obu êni k̃k̃k̃ ese kpan ned̃i nuë, ñl̃e té ji naa e? ²⁵ Gba, alu rel̃e woju k̃ êni ỹëse r̃edi nuë téë, be l̃p̃e muë, r̃ôcu k̃k̃k̃ mu k̃k̃k̃k̃k̃ tuun k̃k̃ l̃e ese rédi nu.

²⁶ K̃k̃ ba ñk̃, êni rite flefle tuun r̃idi woju tasuë fata êni b̃ robutu Nyati k̃k̃ ðgug̃ mu t̃eë remue, Bubkân Weln k̃k̃k̃ frë nók̃ ere ege nabuka ere. K̃k̃ mu l̃p̃eë, nucu eruni numu c̃ be f̃íní ru'ún-nu mu eke, k̃k̃k̃k̃k̃ nutu ere. Enuni ðgug̃k̃, étêmu owur̃raru lubuo.

²⁷ Enee, Nyati ebi êni k̃k̃ nunuwu nakpr̃â kpan té mu t̃eë eke, dí Bubkân êni ótutruë an. Heni-heni muë, Bubkân êni woju feyn-ë ubutu utu Nyati êni pueneë, l̃ha c̃ k̃k̃ lee Nyati êni té eti woju ein.

²⁸ Rid̃i an l̃: akpan-enee ỹk̃f̃u Nyati, êni lu f̃íní akpan-ene feyn-ë nura l̃e eli enuni puene f̃íní l̃ k̃k̃ nitite nite ie ekeë, nenuni woju feyn-ë ihe neneë, tuun nutu woju namu unỹâ nene mu. ²⁹ Diki: akpan-ene ebi êni Nyati te nunuwu eti godo-godo neemeë, k̃k̃ l̃p̃e mu l̃e, enee nitite nene nite i êni b̃ k̃k̃k̃ f̃íní k̃k̃ W̃e eke. K̃k̃, l̃e k̃k̃ W̃e obu eli akpan k̃k̃k̃k̃ êni makri k̃k̃k̃k̃.

³⁰ Enee, nene obueneë nitite nene nite ie, eseji nura nene. Nene obueneë nura neneë, eseji nubu nene sese puene. Nene obueneë nubu nene sese pueneë, eseji nutu nene munu l̃k̃k̃ frë.

Nyati êni ðỹk̃f̃ue êni l̃k̃k̃e ruë êni woju

³¹ Êni k̃ k̃k̃, be l̃ r̃ikan te e? Êni Nyati k̃k̃k̃ k̃k̃ ere egee, be eb̃i k̃k̃k̃k̃ ere e? ³² K̃k̃k̃k̃ k̃k̃k̃: alu Nyati ðp̃k̃k̃k̃ k̃k̃ W̃e k̃ eti, nana ek̃r̃i alañ ei nuo ere feyn k̃k̃ íne etië, be gba k̃k̃ egee, b̃ ñl̃ woju feyn frë ñbukamu eti ñtu ere naa e? ³³ O be m̃ñ: eb̃i yakân woju k̃k̃k̃ akpan-eneë Nyati k̃k̃k̃ te b̃ eti nulnî enuni pueneë eti e? Diki: Nyati k̃k̃k̃, enee bu nene sese puene; ³⁴ eb̃i ỹk̃u enuni tebibeë yehi nene eti e? Diki: Jesi Kris lu obuë u k̃k̃k̃ numu-k̃. Enee ðd̃n-mu eti k̃k̃, nana ñk̃k̃ lu uou mu nénye ña népi ete Nyati k̃k̃k̃k̃ te k̃k̃k̃k̃ nutu ere. ³⁵ Gba, Kris êni l̃ te ỹk̃u ere obuë, eb̃i k̃k̃k̃ ỹk̃nyu ere yanyaku ei k̃k̃ mu e? O be gbredi, éliletuei, k̃k̃-k̃k̃, ñh̃k̃, r̃ire ehel̃ ðd̃n, lu uou, akrabu-l̃e naa e? ³⁶ Enee, k̃ l̃ nimimení Nyati k̃k̃k̃k̃ mu t̃e: Efuñ íne etië, enee nuca luwu k̃k̃-k̃k̃ feyn, lu uou nehe ere. Rét̃e f̃íní ngb̃k̃k̃ êni néde naha nitení watie eke.

³⁷ Enee botu, alu obu feyn nehe ere frë k̃k̃k̃, be êni Kris ỹk̃f̃u ere remue, k̃k̃ k̃k̃k̃ feyn tuun nk̃k̃k̃ alabu-alabu. ³⁸⁻³⁹ Heni-heni muë, mid̃i an l̃: woju k̃k̃k̃ b̃ úk̃p̃u únyu ere l̃nyakumu ei Nyati êni ðỹk̃f̃ue mu. Diki: lu uou lee nkuan, ent̃i ngbaf̃eneë lee bubkân un-un-ene êni etei puene, nu obueneë runk̃ muë lee obueneë k̃ anti nehie, ákura anuma-anumaaene, ent̃i lee wutu nuwan te lee k̃k̃ lefe k̃k̃k̃ feyn-ë Nyati l̃e, b̃ úk̃p̃u

únyu ere ínyakumu ei ýyofue nise jru Nyakni Jesi Kris mu suyofu ere be ninyaku jru woju gbein-ε mu te.

Juf-ene éni woju

9 Gba, owu obue mehi mikaan lí woju nawre; élímu fun bemu. Kris jwobu lu obue lu jmu dalufue be Bubw Weln fre jwomu ege le ló: ² nuhun nehumu ei lkwul, woju nekemu uhomu lubolowi mu nuca fein. ³ Lu flní jwomu kw éni bš Nyati éni tebibee jnyuku jwomu eti Kris ecimu ala i jmu makpi Juf-ene ebi éni lu jmu mbuoe numu-ku ekee, be mikprí. ⁴ Diki: nene lu obue naraní nene Israel pueneε. Heni-heni mue, Nyati dé nene lí jru ewl, niyê nene enini munu lokuε, nunyu gbódu jru en, nucu Auleε nla nene jru. Niyê nene enini jru woju, eseji niyê nene owu anuma-anumaa nlní ntu nene. ⁵ Nana jwoku ebienεε, nlní nku obuoe mu éni akpan. Eseji Kris-ε fre, nuruoní nlu jru obuo obu mu kpan. Kris obue, ene baa nlu Nyati nku jwobu-ku fein íne eti be munu lku lu enini tuun godoo. Amen!

⁶ Enεε, alí Juf-ene éni wojue ese kw, be élímu éni owue Nyati kan la iε jru oku ei bemu. Tasu mue, eniue, élímu Juf fein élí Israel kpan bemu. ⁷ Eε, élímu Abraham éni ewlene fein élí jru alau bemu. Ki ló Nyati kan yeni: Isak mu lu obue efni alau tasuε jru yanya. ⁸ Obue, neyê ló: élímu alauene fein-ε Abraham kue élí Nyati éni ewl bemu; alau ebienε ceε jwó nkan nenini woju nla iε lu obue lu enini ewl tasuε. ⁹ Enεε ki obue nkan niye Abraham nla i: lse tuun ubōan mu kw eke bwa misê ege mihie, be Sara jru wí kwisi nku jru jru.

¹⁰ Nyati éni ewl éli éni woju obue, élímu Isak eti ceε jrdōn-mu bemu; Rebeka fre éni oluyi ekpisi aanuε ruε lεε jru nana Isak obu en-ε freε, sé kw eke. ¹¹ Diki: ewl aanu obuenεε, jru nkuwómíni nene éni bš kpan edl an ló: obu lí kpan namu, elefe mu kpan un-ε, eneε jwó Nyati nyaku jru mu nku cu flní ló jwobu nitite nite iε eke. ¹² Eniue, élímu kpan éni owululuε eti níkpramu nla kw núcumíni bemu, jwobu enini ló nite suyofue, eneε nucu eti. Heni-heni mu kraa lε Rebeka jru ewl obuenεε, be jwó nkan niyêni ló: Ewlenεε fōrukw, kpankpreε jru ligeε. ¹³ Eseji Nyati kán lá i ló: Mányaku jakw mócu, eneε mókw Esau mála i.

¹⁴ Éni kw kw, be ló ríkan te e? O be Nyati lhîmu sese naa e? Kaka, jwó kw! ¹⁵ Ki ló nkan niye Moís: Emiue, kpan ceε suyofu éni bš jwobu ledue, eneε mutuku ledu. Eε, kpan fein-ε suyofu éni bš manyaku té namu jru etiε, eneε minyaku jru eti.

¹⁶ Obue, neyê ló: Nyati éni ló lla bó ucu kpaan, élímu kpan éni ló ujju lεε kpan éni ló ice rire ba iε eti níkpramu bemu; eneε jwobu ebi éni nutuku kpan ledue, eneε nlu jwobu. ¹⁷ Enεε ki ló Nyati kan ye Faraon be nimime nulaní eie: Mldi piin eneε muti funya eti amεke

lε obue mílu jru etiε anyaku emini ákuraε gbein emini ínéε ese wutuε neeme eti.

¹⁸ Obu freε, neyê ló: Nyati éniε, kpan ceε suyofu éni bš jwobu ledue, eneε nutuku ledu, obue suyofu éni bš jwobu lubolowi mue, be nókpu kw fre.

¹⁹ Éni kw kw, be ekefu kpan kó yakan yeyêmu ló: <<Éni kpan kw kw úkpú únyu Nyati kw i éni bš eli obue tite te iε, be ló pi be níta kpan woju e?>> ²⁰ Coε kpan, efe ebi eni fjuju éni bš fesi akpua lεε Nyati en-ε, efe ebí? O be, kw kw éni owulu pu lue yakan yeyê owulu pu ebi ló: emi be luni kw e? ²¹ O be owulu puε ákân-mu jwobu éni bš jru lisin lukua ba nku olu kw kw nya munu, elefe mu luruon-eneε kw e? ²² Jru ba nku, Nyati fre kán jwobu kw eke lε. Diki: akpan-eneε nitite enini tebibee nite i yehi nene eti jwobu neneε, nunyu té i jru eti tuun á anti, amεke lε nányaku jru tebibee gbein jru kpan edl enini ákuraε ló te ru lkuε an. ²³ Kw, lε akpan-eneε nitite nite i be ntu kw ledu munu lkuε yelí nenini freε edl enini munu lkuε ló te nya munu kw fein-ε an.

²⁴ Akpan-eneε Nyati tite te i kw, eneε lu ere fein ebi éni nra ereε. Jru mue, Juf nó, eneε akpan-eneε élí Juf-ε fre kw lε. ²⁵ Woju obue, eneε nise jru numuti-eti pu Ose mu nkan nla iε nš. Ki ló nkan: Akpan-eneε ebi éni élí jru pueneε, múbu nene jru pueneε. Eε, akpan-eneε jru té jwó etiε, múbu neneε jru té eti pueneε. ²⁶ Diki: cō jru nku té be nojūni nene ló: nélmíni emini pueneε, te baa, ntrani nene Nyati kw namaa éni ewl.

²⁷ Gba, Israel puene éni íne eti eke, ki ló Nyati numuti-eti pu Esai kan: Botu Israel puene ndata nudku flní jenfie numu nkrian eke fre jwobu, jru mu lu ce, eneε Nyati jru íne nkuan. ²⁸ Heni-heni mue, obue Adamanga kaan, nlu tuun núkufu. Enεε, jru mu lpreε, akpan luwle nideε en ce lu obue nídi jru jumaa.

²⁹ Esai baa jwó kán lá i ló: Lu flní Adamanga ebi éni lu woju-woju fein éni íne eti puε jru jru mu akpan luwle jrdōn-mu ekee, be enini woju títi ei flní Sodm lεε Gomor ebienε eke.

³⁰ Gba, ló ríte ruruku te e? Diki: akpan-eneε élí Juf écé rire ba i éni bš eli sese pueneε, Nyati obu nene sese pueneε. Enεε sese pu obue nubu neneε, jru téε nucu nitení Jesi etiε, eneε tu nubu nene. ³¹ Enεε Juf-ene nana ebi éni be Auleε ege lε eli sese pueneε, Auleε jwó jru nélmíni sese pueneε. ³² Ló te se te? Diki: téε nócú nētémíni Kris eti be nibení Auleε ege lε nélní sese pueneε remu. Akpasua obue nlníε, eté lε flní lubobue lu obue niyakuní en-ε eke. ³³ Heni-heni mue, Nyati kán nimimení ló: Mócu lubobu nku mété Israel pueneε anti niyakuní en nukuní wutu. Sake kpan fein-ε jru té yeté lubobu obu etiε, bš núcu kw ehelb.

Nkuaan lu akpan-eneε cu té te Kris etiε éni woju

10 Makpieneε, emini wojue nodo mu be jwobu jru eti Nyatiε, eneε lu íne nkuan éni bš jru jru

ene. ² Mehi nɔnu ine-etɪ dalufue lɔ: heni nɔlɔnɪ akpan gbigbi Nyati woju mu, sake nɛdɪmɪnɪ enɪnɪ ɔsu wojue an. ³ Dɪki: ɛnɪ nɛtɛmɪnɪ lɔ Nyati itɛ ubu kpan sese pue ɛnɪ wojue te, be nɔlɔnɪ nɔnɔnɔ nɛnɪnɪ ɪne mu wojue, tɔ nɛkprɪmu nɛlɪmɪnɪ obuɛ fata lɛ Nyati obu nene sese puenɛ. ⁴ Heni-heni muɛ, obuɛ Auleɛ nobutuɛ, Kris enɛ lɪ fɛn kufu amɛke lɛ kpan fɛn-ɛ cu tɛ teni etɛ, Nyati obuni sese pu.

⁵ Auleɛ ɛnɪ egeɛ kpan ibe lɛ Nyati obuni sese pue, Mois mɪme ɔnu woju lɔ lɔ: Kpan fɛn-ɛ yɛfɛlu Auleɛ, yɔtɔnɪ nɪhɪ nɪhɔ. ⁶ Gba, kpan fɛn-ɛ cu tɛ te Kris etɪ be Nyati cu etɪ bunɪ sese pu ɛnɪɛ eke, kɪ lɔ Nyati kpenkpe kan: Dakan lɔ: ɛbɪ yaya yaha ɛnɪ tɛ e? (Obuɛ, etɛ lɛ fɪnɪ nobutu ɛnɪ bɔ Kris ɔnɔ ɛnɪ tɛ esɛ ege ie wutu etɪ ɛbɪ eke.) ⁷ Eseji dakan frɛ lɔ: ɛbɪ yɔru yaha awɛntɛ ebi tɛ e? (Obu frɛɛ, etɛ lɛ fɪnɪ nobutu ɛnɪ bɔ Kris-ɛ ɔnɔ lu uou mu enye lɔwɔ mu eke.) ⁸ Tasu muɛ, kpan fɛn-ɛ cu tɛ te Kris-ɛ etɛ, ɛnɪnɪɛ, Nyati kpenkpe nakan lɔ: Owukan lubuoɛ, nɔfu rɪre kpetɛɛlɔ. Dɪki: nɔfu ɔmu, eseji nɔfu luboluwɪ mu. Owukan lubuo obuɛ, enɛ lɪ tɛɛ bɔ kpan ɔcu etɛ Kris etɛ ɛnɪ amanɛɛ robo ruku akpaan. ⁹ Enɛɛ, alɪ file fucu fukan lɔ: Jesi lɪ Nyɔnɪ, eseji alɪ fucu tɛ fitɛ ɛnɪnɪ lu uou muɛ Nyati tɔnɪ nɔnɔ nɪnyɛɛ etɛ, be Nyati yɔɔufu ɪne nkuan. ¹⁰ Heni-heni muɛ, tɛɛ kpan ucu itɛ Jesi Kris etɛ, enɛɛ utu Nyati ubunɪ sese pu. ɛɛ, Kris ɪnɛɛ kpan ile ucu ɪnyaku gbein-ɛ, enɛɛ utu Nyati ucunɪ ɪne nkuan frɛ. ¹¹ Nyati kpenkpe nakan lɔ: Kpan kɔkɔ fɛn-ɛ ucu tɛ itɛnɪ etɛ, bɔ ɔcu ruhɔn. ¹² Obuɛ, neyɛ lɔ: Kris antɛ, ɔkɔn-mu Juf, ɔkɔn-mu kpan ɛnɪ ɛlɪ Juf; nene fɛn, nɪlɪ nɔnɔ Nyɔnɪ. Kpan kɔkɔ fɛn ɔɛɛ lɪɛnɪ tɛ itarunɛ, nɪlɪ kpan ɛbɪ ɛnɪ ɛɔɔɔn wojuɛ. ¹³ Heni-heni muɛ, Nyati kpenkpe kɔn lɔ: Kpan kɔkɔ fɛn ɛbɪ ɛnɪ itaru Nyɔnɛ, yɔɔu ɔnu ɪne nkuan.

¹⁴ Kpan ɛnɪ ɔcu tɛ ɛtɛmu Kris etɛ, lɔ yetɛ yɛlɪ be yɛlɛnɪ tɛ yaranɪ tɛ e? Kpan ɛnɪ yɛtɪ ɛnɪnɪ amanɛ namuɛ frɛɛ, lɔ yetɛ yɛlɪ be yɔcu tɛ yetɛnɪ etɪ tɛ e? Eseji, alɪ kpan ɔnɔ ɔbɔ amanɛ obu ɔkɔmɪnɪɛ, be lɔ nɪtɛ nɪlɪ lɛ nɛtɪ tɛ e? ¹⁵ Enɛɛ, alɪ Nyɔnɛ ɔtɔpumu kpaan, lɔ kpan yetɛ yɛlɪ lɛ obo ɛnɪnɪ amanɛɛ tɛ e? Enɛɛ kɪ lɔ Nyati kpenkpe kan: Akpan-enɛ ubo Amanɛ Namuɛ ɪsɛɛ, ɔ-ɔ fɛn-ɛ nɪnyanɛ, akpan uyɔfu nɔnɔ woju.

¹⁶ Heni, nubonɪ Amanɛ Namuɛ nukunɪ Juf-ɛnɛ, sake ɛlɪmu nene fɛn nɛfɛlumɪnɪ bɛmu. Kɪ lɔ Esai tɛ kan: Nyɔnɪ, ɛrɪnɪ Amanɛ obuɛ roboɛ, kpan kɔ nɔ ɛnɪ ɔcu tɛ etɛ etɪ naa? ¹⁷ Heni-heni muɛ, wojue utu kpan ucu tɛ itɛ Kris etɛ, enɛɛ lɪ Amanɛ Namuɛ nɪtɪ nucu tɛ nɪtɛ etɛ. Amanɛ Namu obuɛ, enɛɛ lɪ Kris ɛnɪ rɪre wojue nɔ. ¹⁸ O be mɪnɪ: Kris ɛnɪ amanɛ obuɛ, Juf-ɛnɛ ɛtɪ naa? Nɪtɪnɪ. Kɪ lɔ Nyati kpenkpe tɛ kan: Nyati ɛnɪ owukan lubuoɛ ɛsɛ wutuɛ etɪ neeme. ɛɛ, nɔnɔ owurɪraru lubuoɛ +a tɔun oku ɔ-ɔ fɛn.

¹⁹ O be amanɛ obuɛ, Israel puɛnɛ ɔnyɔmu ɔnu nɔwan numu naa? Dɪki: ɔnɔnɪ neeme, ɔwɔ Nyati sɛ Mois mu kɔn lɔ lɔ: Mɔtu akpan-enɛ ɛlɪ Juf-ɛ yɔnyuku yɛlɪ ɔmu

puɛnɛ, enɛɛ fɪlɪnɪ nene nɪke. ɛɛ, akpan-enɛɛ ɛdɪ woju aan, mɪlɪ tɔun ɔkɔ lɛ tɛ ebibe nefe nɔnɔ etɪ.

²⁰ Owu ba obuɛ, Nyati sɛ Esai mu frɛ ɔ tɔun kɔn lɛ lɔ: Akpan-enɛɛ ɔjɔjumu frɛ ɔkɔkɔ, mɔla rɪre i mɔtu nene nɛdɪmɪnɪ nu. ɛɛ, nene obuɛnɛɛ nɔbuɔmɪnɪ rɪre nɔtɔtrumɪnɪ ɛmɪnɪ wojue frɛ ɔkɔkɔ, mɔnyaku rɪre gbein mɛyɛ nene.

²¹ Enɛɛ, kɪ obuɛ Nyati kan Israel puɛnɛ ɛnɪ ɪne etɪ jɪ: Tɔun ɔkɔ be ie oku lɔkɔ, mɛtrɛ bɔ mu mɔkprɔn Israel puɛnɛ, enɛɛ nɛkprɪmɪnɪ etɪ. Nene obuɛnɛɛ, tutre ɪɛɛ akpruasi puɛnɛ nɪlɪnɪ.

Gen-ɛ Nyati ɔtɔn-mu ɔtɔ Israel puɛnɛɛ ɛnɪ woju

11 O be mɪnɪ: woju obuɛ sɛɛ, neyɛ lɔ: Nyati ɛcɪ ɔnu puɛnɛ oku ei naa e? Kaka! Dɪki: ɛmɛ ɔmɔkɔ Israel wɪ mɪlɪ. ɛɛ, mɪlɪ Abraham ɛnɪ alau ɛnɪ nɔ Ben-jamen busu mu nya. ² Heni-heni muɛ, akpan-enɛɛ Nyati tɛ nɔnɔwɪ etɪ godo-godo neeme lɪ ɛnɪnɪ puɛnɛɛ, nɛɔɔ nene nɔkɔ ei. O be mɪnɪ: ɔnɪ Eli tu mutɔ ku Nyati Israel puɛnɛ ɛnɪ ɪne etɛ, fɛdɪmɪnɪ obuɛ Nyati buanɪ mu be nɪmɪme nɔlanɪ ɛɪɛ an e? Heni-heni muɛ, Eli kɔn lɔ: ³ Adamanga, dɪki: nɔnyunɪ gbɪta-ɛnɛ fɛn-ɛ nɪnyunɪ tɛyɪ etɪ nutɔfɪnɛ nɔbubuunɪ ei. Eseji nɔwuwounɪ ɛfɪnɪ numutɪ-etɪ puɛnɛ fɛn nɔkunɪ kpe ewɛ ɔmu lɛfɛ ɔɛ, enɛɛ nɔjɔjunɪ ɛnɪ bɔ ɛmɛ frɛ nowomɪnɪ ɪɛ. ⁴ Enɛɛ Nyati kan yenɪ lɔ: Mɛtɪte akpan akɪ nɔmbu ɛnɪ ɔnɪnɪ yɔkutumu Baal antɛ mɛtɛ i nɔmu ɪpɛ. ⁵ Ba ɛbɪ ɛnɪ sɛ Eli ɛnɪ blɛ ɛbɪ etɛ, amunu frɛ Nyati ɔtuku Israel puɛnɛ ɪɛdu anyaku nɔnɔ mu akpan ɪuwɪ ede nɔnɪ ɪpɛ. ⁶ Enɛɛ, ɛnɪ lɪ ɪɛdu lɪ obuɛ nutuku neneɛ, be neyɛ lɔ: ɛlɪmu woju kɔ nɛlɪmɪnɪ be nɔcɔ etɪ nɛdɛ nene. Lɪ fɪnɪ lɪ woju kɔ nɪlɪnɪ ekeɛ, be kpan bɔ ɔkpu ɪkan lɔ: nɔtuku nene ɪɛdu.

⁷ Lɔ tɛ sɛ tɛ? Dɪki: woju ɛbɪ ɛnɪ Israel puɛnɛ be egeɛ, nɛhɛmɪnɪ. Akpan-enɛɛ Nyati nyaku deɛ ɔɛ, enɛɛ he; ambɪɛnɛ eke, Nyati kpɔku nene luboluwɪ mu. ⁸ Heni-heni muɛ, kɪ lɔ Nyati kpenkpe kan: Dɪki: Nyati ɔtu sabra ɛnɪ bubɔkɔ edrɪ nene. ɛɛ, tɔun ɔkɔ be ie oku lɔkɔ, nɔnɔwɪ ɪdɪ nene ɛpɛ, eseji rɪtɪ frɛ ɪtɪ nene owu. ⁹ Dafid frɛ kɔn lɔ: Nɛnɪnɪ mbɔ ɪɛu woju nɔnyuku nɪtɛ fɪnɪ mba, elefe mu ngba eke nyɔ nene Nyati lɪ yɛ nene. ¹⁰ Munu nuku nene dambri tɔun nɔnɔwɪ fɔo nene. Eseji nɔbrɪnɪ mu lɔkɔ tɔun godoo.

Juf ɪɛɛ akpan-enɛɛ ɛlɪ Juf-ɛ ɛnɪ agbra woju

¹¹ Mɪnɪ: Israel puɛnɛ ɛnɪ wutu obuɛ yaru kue, lɔ nɔdɔn-nɪ mrumru naa e? Kaka! Dɪki: nɛnɪnɪ wutu obuɛ nukunɛ, ɔtu Nyati odu ɔnyuku akpan-enɛɛ ɛlɪ Juf-ɛ ɛnɪ ɔkɔmu nɔcu nene ɪne nkuan. lɔkɔ, lɛ etɪ Israel puɛnɛ ɛlɪ nene nɪke. ¹² Dɪki: wutuɛ nukunɛ ɛlɪ akpan ɛnɪ nɔ wutuɛ etɪ neemeɛ ɛnɪ mbuafue woju. ɛɛ, munudɛ nɔlanɛ ɔtu akpan-enɛɛ ɛlɪ Juf-ɛ anya munu. Enɛɛ, alɪ ɛsɛ lɔkɔ, be gba fɪdɪkɪ ɔnɪ Nyati yala bɔ yede nene neemeɛ ɛnɪ mbuafueɛ yesɪpu ɛn-ɛ, enɛɛ bɔ ɔkɔ fɛn e?

¹³ Gba, nefee félmíní Juf-ε, makan miyê nefé lî: rire mu nekpimu éni Nyati anyakumu wcu méli enini wcpu pu mobo wcu amaníεε wcfu agbra. ¹⁴ Εε, Nyati wctumu méli wkw, wkw lé áján kǎ, mótú wcu puene nike owo, wcnu mu tukw wcu wcnu íne nkuan. ¹⁵ Diki: ali Nyati éni ncece mue te Juf-εεεεε wtu akpan éni w wutue eti neemeε okǔ mu léε wcu εin-ε, be gba, fídíki wcnu nîsê ege nla b́ nide nenεε éni obue yesipu εin-ε, ενεε bǎ úkw fein e? Lipe mue, ενεε akpan fein wcnu lu uou mu yenyee nǎ.

¹⁶ Nwcfwkw fudiní an lî: ali Nyati lla b́ ucu mbkw ti ć nyaa, be mbkw neemeε fre wkw ń eti. Wnu ba nkw, ali Nyati b́ ń tîn mbwku kǎ etiε, be alaaεne freε, wkw ń eti lé. ¹⁷ Dini an lî: Juf-εεεεε neemeε tē flní tîn-ε Nyati tue eke, ενεε néce wcu ala elefe nóku ńcu εfee fite flní kpete mu tîn éni ala ekeε, nákpanti eti f́rũu ala ambíεne ć, tîn-ε éni mindie nesefu mu. ¹⁸ Éni wkw, be efe ebi éni fite flní kpete mu tîn éni ala ekeε, danyaku rire ala ambiεne eti. Diki: élimu εfee fákân-mu tîn obu éni lkaaεne bemu éni bǎ fanyaku rire, nana tîn-ε éni lkaaεne li obue kanfu. ¹⁹ Ekefu f́kan lî: <<O be, élimu nenini wkw bǎ wcuε remu nécé nenε nókú e?>> ²⁰ Obue, wcu w! Ενεε, ali Nyati etē Juf-εεεεε ncece mu wkw, be fi flní tée ńcú nétêminí Kris etiε remu. Εfine eke, tée fucu fiteni etiε remu, ενεε tu be wcnu fiipi lipeε nǎ. Obu remue, danyaku rire, nana Nyati éni éyee nuncwfu luboluwí mu. ²¹ Di an lî: ali Nyati wtu Juf-εεε ebi éni te flní tîn ala tasuεne ekeε wdwñ-mu lipeε, be efe fre, ali ubutue, nîcefú nla lé.

²² Diki: Nyati ján tuun sên ι, sake nútukumu unli woku wkwkw ledu. Εε, akpan-ενεε ku wutue, nótúkumu nenε ledu, ενεε efe eke, nnyaku tenja wfu eti. Éni wkw, be tu enini tenja obu dwñfu eti nuca fein. Ali élimu wkw, be efe fre, nîcefú nla flní tîn ala eke lé. ²³ Gba, Juf-εεεεε fre, ali ńdwñ-míní wcnu luboluwí kpunkpuε mue, Nyati yesepu nenε yetê wcnu ć sigie. Εε, Nyati kân wcmucc éni bǎ esepu nenε etê te. ²⁴ Diki: efe ebi éni fite flní kpete mu tîn éni ala ekeε, Nyati wcfu akpa tîn-ε wkwkw nutue eti f́nyuku féli wcu ala. Ενεε gba, nenε nana ebi éni nidri nilní tîn-ε nutue éni alaa, ενεε wcpun wctuni éni bǎ nesepu nenε nakpa eti e?

Juf-εεεεε fein éni íne nkuaan Nyati wcuε éni woju

²⁵ Makriεne, mehi mikan woju nkw éni wdw Nyati tite te i be te tuunw akpan antiε miyê nefé ameke lé flhan-míní rire enti. Diki: amunu éni nuε mue, Juf-εεεεε gbisi luboluwí wcnu ukpun, ενεε wcnu wkw yaha tuun wkw lé Nyati ala b́ ede akpan-ενεε fein-ε éli Juf-ε wñn numu. ²⁶ Lipe mue, ενεε gba Nyati wcu Israel puene neeme íne nkuan. Heni-heni mue, ki lî nimime nlaní ei: Wkw puε, Siwku te li obue wñw nunya, ενεε nli lé jakw éni puene agbra tεε, kpan wkwkw úkw éni níni nédí Nyati woju mu. ²⁷ Lipe mue, mñnyu wcnu un-ενεε fein mititi

mnyaku ei, ενεε gbóduε mnyu léε wcnu εin-ε, mñnyu wcu woju neeme mnyaku gbein.

²⁸ Diki: Amanie Namue éni íne mue, nétēní akpan éni Nyati wku ei, ενεε wnyuku eli nefini mbuafue woju. Gba, b́w Nyati te wcnu nanaεne eti te iε éni íne mue eke, nilní akpan éni Nyati wcfu tasu. ²⁹ Heni-heni mue, Nyati énie, ali nutu kpan mbuafue, ali nla b́ nucu kpan wkw, núnyu wcu woju ńsɔmu ei ji. ³⁰ Diki: sigi flní akpan éni ífelumu Nyati. Gba, Juf-εεεεε éfelue éfelumíne éni íne mue, ενεε nudu munu nnyuku nefini wcmu nutuku nefé ledu. ³¹ Ενεε, lî Nyati tuku nefé ledue, wcu ba nkw, Juf-εεεεε fre ebi éni amunu éni nuε mue ífelumíne, nu nkw nehi éni wñtuku nenε ledu lé. ³² Heni-heni mue, Nyati wtu akpan-akpan fein éni tée wcu étêminí etiε éni woju epin nenε eti. Wkw, lé enini íne nkuan ebi éni nucu kpan fein-ε, etē ledu wtu mu ce.

³³ Nyati éni rce léε woju andie rú lkw tuun sên ι! Enini lî nitê nubúa woju mue, kpan wkwkw bǎ úkpu ídi wcu nuwan. Eseji enini lî nitê nitite woju-woju fein-ε, kpan wkwkw bǎ úkpu únyumu numu fre. ³⁴ Kpan kǎ ń éni di Adamanga éni ótutruε an e? Kpan kǎ ń éni yeni woju mu e? ³⁵ Kpan kǎ ń éni lau Nyati lu be nobutu éni bǎ Nyati wdw wctuni e?

³⁶ Nyatie, wcu mu wkwkw fein wcnu nya, ene li obue nnyu fein nikan wku, eseji fein lí enini. Munu lkw nili enini tuun godoo! Amen.

Nyatsu tasuε éni woju

12 Makriεne, Nyati éni ledu lkw obue tuku ερεε remue, wdwgw nefé, fwní wcfu rire i tunî tení flní nne éni nucu nyuní teyi nutunî be sake wcnu nama, dri li enini, eseji yi nu tasuε eke. Akpasua obue, ενεε li Nyatsu tasu éni bǎ odo nefee nǎ. ² Wcfu té nud+a wutu eti ébi éni owu un-un-ενεε eti delimíní flní lî akpan fein lile eke, nana, nuca fein, tuní Nyati nyúku wcfu ótutruε mu flní akpan wkwkw. Wkw, lé f́nyñní Nyati éni té eti wojue numu, éni li flní woju fein-ε ja nu, yi nu, eseji nye me sesεε fre.

³ Emuni wcpu puε mulε, mbuafue li obue Nyati tumu be muli. Obu remue, makan miyê nefé lî: wcfu mu kpan wkwkw ndahan rire enti, nana kpan wcnu-wcnu fein nkpra enini wcmucc ebi éni nidi an lî: Nyati wctunie eti nídí wcu juma. ⁴ Nwcfwkw fudiní an lî: kpan éni lî te wkw, ć wgbu-wgbu anuma-anuma li obue nunu eti. Ενεε ć wgbu-wgbu obuενεε, wcnu-wcnu fein kân enini jumaa idi. ⁵ Wnu ba nkw, εre Kris éni puene fre, ali botu rébubue róku akpasua-akpasua fre wkwkw, be Kris-ε ridakue, wtu rónyuku réli kpan wcnu kukukw, ενεε rétê mine b́ léε lka. ⁶ Ere fein, Nyati wtu εre mbuafue wcu juma couun ala kpan wcnu-wcnu fein wku éni bǎ edi. Éni wkw, kpan fein éni Nyati tu wcmucc lkan owu enini numuti etiε, be nucu wcmucc obu nídí juma obu á ć wcnu léε Kris éni wojue εin. ⁷ Kpan fein-ε Nyati tu nadadu makriεne

ετιε, βε nɪdadu nene eti tasulɔ. Kpan feɪn frɛɛ Nyati tu neyiye enɪnɪ owukan lubuoε, βε nudɔn ɔnu wojuyiye obu eti ɪ. ⁸ Kpan feɪn-ε, enɪnɪε ɪ ɪ rɪre Nyati tu nɔkɔpukɔpuku akpaan, βε nunu eti nɪlɪ ɔɔ εke. Kpan feɪn frɛɛ Nyati tu bɔ utu tasuε, βε niyen tɛ i nɔfɔbɔ bibi. Eseji kpan feɪn frɛɛ Nyati tu nenyepu akpan ɪε, βε nice rɪre ba ɪ nɪnyɛpu nene ɪ. Kpan feɪn frɛɛ Nyati tu nabuka ɪɛdu puεnεε, βε rɪre mu nikpini nidi juma obu.

⁹ Nefɪnɪ ɪɔ fite fɔɔɔfunɪ mineε, nɪlɪ nuhun wɛɪn mu tasu. Cɪnɪ unɪε ɪanɪ ei ɪunɪ obu cεε ɔɪ nuε. ¹⁰ Enεε, ɛnɪ fitenɪ fɪnɪ akpan makɔi εkeε, ɔɔɔɔɔ nɔnɔ ɔɔɔɔ mu kɔnɔkɔpɔɔlɔ fɔkɔkɔnɪ mine. Eseji ɔɔɔɔ mu kpan nɔɔ-nɔɔ feɪn rɪre nɪttɪa nɔbɔ anuan kpan. ¹¹ Nɔɔɔ Nyɔnɪε ɛnɪ ɔsu muε, delɪmɪnɪ akpan ɛnɪ ɪkpɔ woju nu eti, nana ɪunɪ akpan ɛnɪ ɔ gbɪgbɪ βε ice rɪre ba ɪ. ¹² Nɔɔɔ telɪε ɔ Nyɔnɪε eti remuε, rɪre mu nikpi nefε. Nɔɔɔ gbredi muε, nyunɪ tɛ i cε; decɪan-mɪnɪ Nyati ɔɔɔɔɔ. ¹³ Alɪ makɔi kɔ nɔ ɛcɪan muε, βε bukanɪ. Eseji sikenɪ oyogo frε.

¹⁴ Alɪ akpan nɛɪ nefe ɔɔɔ-ɔɔɔε, βε doɔmɪnɪ nene sansan. Enε, nefɪnɪε, ɔɔɔ cεε bɔ fɔɔɔ nene ɪ; doɔmɪnɪ nene sansan. ¹⁵ Alɪ kpan kɔ nɔ rɪre-mukpi muε, βε ɔnɪ rɪre-mukpi mu ɪεε ɔnu ɛɪn. Alɪ kpan kɔ nɔ ɪɛdu muε, βε ɔnɪ ɪɛdu mu ɪεε ɔnu ɛɪn. ¹⁶ Nuca feɪn, numuti nuhun nefε. Dɔɔɔɔmɪnɪ ɪɔku ɪε, nana ɪunɪ rɪresɪeɪ puεnε dɪnɪ juma ɔɔɔɔ feɪn-ε nobutuε. Enε, dɔɔmɪnɪ ɔɔɔ rɪre doɔmɪnɪ ɪɔ nefε cεε fɪdɪnɪ woju an.

¹⁷ Alɪ kpan kɔ ɪɪ nefε un-ε, βε dɔɔrɔ dɔɔmɪnɪ; nefɪnɪε, ɪunɪ woju namu cε akpan feɪn anti. ¹⁸ Enε, alɪ ɔɔmɔcɔ ɪa nefε βε ɛnɪ bɔ feɪnɪ woju namu kɔ ɪε ɔɔ fɔnɔnɪ teɔɔ mu ɪεε akpan feɪn ɛɪn-ε, βε ɪunɪ ɔɔ εke.

¹⁹ ɔɔmɔ te-eti puεnε, alɪ kpan kɔ ɪɪ nefε un-ε, βε dɔɔɔmɪnɪ ɛnɪ bɔ fɔnɔ-nɪ ɔɔɔɔ ɔɔɔ ɪne eti tɪn; ɪanɪ ei Nyati bɔa kpan ɛbɪ mu ɔnu teɔbeε ɪnɪ eti. Heni-heni muε, kɪ ɪɔ Adamanga kan βε nimime nɪanɪ ei: Lamɪnɪ ei mɔn nefɪnɪ ɪne eti tɪn! Tumɪnɪ mɔbɔa kpan nɔɔ-nɔɔ feɪn ɛnɪ ɪɔ te ɪε mu!

²⁰ Eseji kɪ ɪɔ Nyati kan ku eti: Alɪ ɔɔ ɛfe pu nuhun nowoε, βε tunɪ mɔbɔ nɪ. Alɪ mindihɔn ɪ obue nowonɪε, βε tunɪ mindi nɔnɔ. Obue feɪε, βε yetɛ fɪnɪ ɪε-wɪ ɪ obue fɔkɔkɔnɪ fukuni ɪne εrehɪn εke.

²¹ Woju-woju feɪn muε, dɔɔmɪnɪ woju un nɔɔɔkɔpu nefε; nana, ɪunɪ woju anamu bibi ɪε fɔkɔkɔnɪ woju un.

Etei puεnε ɛfelu ɛnɪ woju

13 Kpan feɪn nɪfelu akpan-εnεε ɔnɪ ɪne etiε ambe Nyati ɪ obue tite nene. Enε, etei pu ɔɔɔ ɔnɔ ɛnɪ ɛɪmɔ Nyati ɛtɛmɪnɪ. ² ɛnɪ ɔ ɔɔ, βε kpan feɪn ɛbɪ ɛnɪ idi tutre ubɔan etei pu kɔɔ, βε Nyati ɔnɔ ɛnɪ wojuε titeε ɪ obue ɔkɔkɔ ei. Kpan feɪn-ε yɛɪ ɔɔ, Nyati yobɔanɪ mu. ³ Heni, kpan feɪn-ε ɪɪ woju namu bibiε, woju ɔɔɔ ɔnɔ ɛnɪ utu ɪa uwoni etei puεnε anti. Kpan feɪn-ε ɪɪ woju un nanaa, εnεε bɔ ɪa owo. Obu remuε, alɪ fɪnɪ fideliletu ei etei puεnε antiε, βε ɪ woju namu

bibi cε. ɪɪε muε, nɔɔɔfunɪ ɔɔ woju. ⁴ Dɪkɪ: Nyati ɪ obue tu etei puεnε juma obu amεke ɪε abukafu. Enεε, alɪ feɪ woju un-ε εke, βε tɛ nitefu: ɛɪmɔ εhelɔ nɔkɔnɪ ɔmɔcɔ obu. Heni-heni muε, Nyati ɪ obue tite nene ɔɔ, amεke ɪε nɛɪ nɛyɛnɪ unɪ puεnε. ⁵ Obu remuε, fɔta ɛnɪ kpan isi rɪre i etei puεnε anti. Enεε, ɛɪmɔ ɛnɪ nɪlɪ niyɛnɪε ɛnɪ ɪne mu cε βεmu, nana tasu muε, ɪε woju ɔɔɔ ɔnɔ ɔnu tɛ mu te ɪcɪcian-mɪnɪ. ⁶ Obu ɛnɪ ɪne muε, εnεε butu ɛnɪ bɔ fewenɪ lapo frεε nɔ. Heni heni muε, akpan-εnεε ide lapoε, nene frε, Nyati ɪ obue ɔ juma obu ɪa nene ɔnku ɛnɪ bɔ nedɪnɪ nuca feɪn. ⁷ Dɪkɪ: woju obue butu ɛnɪ bɔ feɪ fɔtunɪ kpan kɔɔ, βε ɪ tunɪ: wenɪ lapo tunɪ kpan feɪn-ε bɔ fewe fɔtunɪ. Lu lefe obu frεε ɔ ɛnɪ bɔ fewe fɔtunɪ kpan kɔɔ, βε wenɪ. ɔnu ba nɔɔ, feɪnɪ kpan ɛnɪ bɔ feɪfɛɪnɪ ɪε fɔsupunɪ kpan ɛnɪ bɔ fɔsupunɪε ɪε.

Mine ɔɔɔ ɛnɪ woju

⁸ Dɔɔmɪnɪ kpan ɔɔɔ ɛnɪ ɪu nɔɔɔdɔn nefε eti; nefɪnɪ ɪu cεε bɔ ɔnɔ nefε eti nuca feɪn-ε, εnεε ɪ mineε bɔ fɔɔɔfunɪ. Heni-heni muε, kpan feɪn-ε ɔɔɔ anuan kɔɔ, βε nɛɪ obu feɪn-ε Auleε nobutuε. ⁹ Dɪkɪ: Auleε ɛnɪ owukan lubuoεnεε ɪkan ɪɔ: doɔ wraka, dowo kpan, de'in in, nɔnɔwɪ nidebefu ei afuan ɛnɪ ɔɔ eti ɪεε ambɪenεε, feɪn, ɔnu nuwaan ɪ: ɔɔɔ afuan fɪnɪ ɪɔ ɛfe ɔɔɔ fɔɔɔ ɔɔɔ rɪreε εke. ¹⁰ Heni-heni muε, kpan feɪn-ε ɔɔɔ anuaan, nɪlɪmɪnɪ woju un ɔɔɔɔ. Enε, kpan feɪn-ε kan ɔɔɔɔ tasuε, βε obue Auleε nobutuε, εnεε nɪlɪε.

¹¹ Nɔɔɔ fɪdɪnɪ nuε runɔ mu rahaa ɛnɪ ɔɔ rɔkuε an. Gbake, ɔnɪ mɔnɔke mu nyenɪ eti ambe nuε Nyati yanyaku ɪne nkuan ɛbɪ ɛnɪ nucu εrεε ɛnɪ woju gbein-ε ɔɔɔɔ ɔkɔ ɔnɪ rucu tɛ rite Kris etiε te. ¹² Dɪkɪ: nuε hue +a anti εsɛn ɪ, nu aca owu. Obu remuε, tu rɔwɔnɪ woju feɪn-ε te tuun mu ɛnɪ wojuε rɔkɔnɪ ei ɪε rɛnɪnɪ ei wɛɪn mu rɔkɔkɔnɪ woju un-ε. ¹³ Enε, tu rɪnɪnɪ ei fɪnɪ akpan ɛnɪ ɔ wɛɪn mu εke. Mbɔ ɪε ɪεε mɔlɔnɔ kɔpohru mu, runɔɔ woju ɪεε wraka, ɛɪε ɪεε nɪke nɔɔɔɔ ɔɔɔ mu. ¹⁴ Tunɪ Nyɔnɪ Jesi Kris ɛnɪ ɪɔ te ɔɔ sɛ nefε ɪε fɪlɪmɪnɪ owu un-un-εnεε kpan tɛ ɪa etiε ji.

Mine ɔbubuka ɛnɪ woju

14 Makan miyɛ nefε ji ɪɔ: alɪ kpan kɔ nehi ɪɪ nefε mu βε fɛdɪnɪ nu ɪɔ: ɔnu tɛε nucu nite Kris etiε hɔnɔ itɛ flefleɔɔ, βε kpan nɔɔɔ ɪɔ nitɛ nɪlɪ ege. ² Nɔɔɔ kpanɪ: kɔn kpan ɛnɪ dɪ an ɪɔ: nɪkɔn ɔmɔcɔ ɛnɪ bɔ nɪε mɔbɔ feɪn, εnεε kan obu frεε ɪlɪletu ei ɪhɪmu mɔbɔ feɪn. ³ Makɔi kɔ ɛnɪ ɪhɪ mɔbɔ feɪn-ε nɪdelɪ makɔi ɛbɪ ɛnɪ ututru ɪɔ: mɔbɔ elefe ɪɪ cɪrɪε Nyati antiε rɪre kesɪkesɪ. Obu ɛbɪ ɛnɪ ɪcɪ mɔbɔ elefee frε, nudobɔa obue ɪhɪ mɔbɔ feɪn-ε mu ɪε, nana nɪdɪ an ɪɔ: Nyati ala bɔ ɔɔ makɔi ambɪ frε ɛɪ ɛnɪnɪ kpan ɪε. ⁴ Bε ɛfe ɛbɪ ɛnɪ fobɔa kpan kɔ ɛnɪ ɛɪmɔ ɔɔ ɔsu puε muε, ɛfe ɛbɪ? Enɪnɪ ɪɔ netɛ nɪlɪε, botu ja nu o, ɔjɔ nu o, obue, ɔnu etei puε

kan-nie ce éni woju. Enne tasu mue, nînye tinti tuun nûkufu ambe Nyonu ebi éni li onu etei pue kân bômucô éni bô onyuni ei. ⁵ Kân kpan éni níní nu elefe yí nu kó ambiene, enne kan kpan éni níní feun ba nno. Obu ce nno, fáta éni kpan nno-nno feun li obue bô útu te ílímíni aanu-aanue. ⁶ Diki: makpi ebi éni usupu nu elefee, Nyoni éni íne mu nli obu. Makpi ebi éni thi mbo feun frée, éni onu mu lipee, nidu Nyati namue, be neyê í: Nyoni éni íne mu nli obu. Onu ba nno, makpi ebi éni ici mbo elefe frée, éni onu mu lipee nidu Nyati namue, be neyê í: ene fré, Nyoni éni íne mu nli obu íe.

⁷ Dini an í: ere feun-e runno, erini nkuan-no íe erini uoue ónó kôkô onu onu. ⁸ Alí runo nkuaan, be Nyoni éni obue yofu; alí ruhu frée, be Nyoni éni obue yofu. Éni no kô, botu runo nkuan o, botu ru fré kôkô o, be Nyoni éni onu ce runo. ⁹ Heni-heni mue, obu éni íne mu li obue Kris u be no lu uou mu nye fré, ameke í néli akpan-enee ue íe obuenee no anamaa éni Nyoni. ¹⁰ Enne mîní: efe, emi be fobûa ofu makpie woju mu kô e? Efe fré, emi be felí ofu makpie rire kesi-kesi e? Diki: nu nno ere feun rînya Nyati anti yobûa ere mu. ¹¹ Enne ki obue Nyati kan be nimime nulaní ei: Emé Adamanga ebi éni no namaa, makan miyê nefé í: nu nó anti nehi éni akpan-akpan feun yokutumú yanyakumu íné gbein í: muli Nyati heni tasu. ¹² Heni-heni mue, nu nno, onu mu kpan nno-nno feun yakan erini íne eti woju Nyati anti te.

¹³ Makpiene, kpan kôkô nudobûa anuan kô woju mu ji, nana kpan feun nukpra kôkô onu mu: ekéfu nli woju kô éni kpu éni bô ala makpi kô kpe. ¹⁴ Emé eke, Nyoni Jesi onu woju okumu ei rire mu waino í: mbo feun-e nno, kôkô étêmu cirie. Gba, alí kpan kô ututru í: mbo kô íl cirie Nyati anti, be lipee mue, mbo obu onyuku eli erini cirie heni. ¹⁵ Enne, alí fidí piin fehi mbo kô éni no kô makpi kô rire ugrô, be neyê í: óyofu ónófu mu. Éni no kô, be nyu íne mu íe efuni mbo kô éni fihie mue, fíla makpi kô ebi éni, ene fré, Kris u erini íne eti kpe. ¹⁶ Eseji efuni woju kô éni fidí an í: fikân bômucô éni bô felíe, doo nudonyuku nideli woju éni akpan yocu eti yakan owu yokufu eti. ¹⁷ Diki: akpan-enee Nyati ebie li nenue, élimu íe íe óno éni woju bô odo nene bemu, nana sese íe, té beté íe rire-mukpie Bubo Wain utue, enne bô odo nene. ¹⁸ Heni-heni mue, kpan feun-e ucu owu obuene eti usu Kris-e yeyi nu Nyati anti, eseji akpan fré yofu onu woju.

¹⁹ Éni no kô, be tu rúwúwotuní rire rútoní teyo nó ere íe makpiene ein agbra. Kô, íe onu rókupkuku mine rire té doón ere Kris eti rání anti-anti. ²⁰ Doo mbo kô íe éni woju nudonyu Nyati éni jumaa nudobubu. Heni, bômucô lá be éni bô kpan íe mbo feun, sake ájá nu éni bô kpan ala makpi kô kpe mbo kô íe éni íne mu. ²¹ Alí efuni mbo íe, muli kô, woju lefe kô éni élte yocu makpi kô yeyi wutue, be aframa nudon. ²² Éni no kô, alí fidí an í: Nyati anti fikân bômucô éni bô felí woju kô

éni onyonyo akpan elefe rire mue, be obu nudon efe íe onu ein agbra. Dí an í: kpan feun-e neli woju kô be te ílímíni aanu-aanue, ehe lí erini! ²³ Kpan feun-e nehi mbo kô be te úrumíni eie eke, erini, woju un neli ambe obue, ámú có nno íe onu té mu te éni wojue ein. Heni-heni mue, woju kôkô feun ebi éni kpan li be íhâmu có nno íe Nyati éni wojue cu laní té mu tee ein-e, be lí woju un.

Mine té óy éni woju

15 Ere obuenee té nó ere Kris eti kpunkpukô, fáta éni runyuni té i éni no makpi obuenee hoko ité flefle eti. Kpan nudonju éni bô fu eli onu té eti woju ce. ² Nana, kpan feun nukpra obue nli be yoy makpiene té, tasu mue, obue yeli akpan feun namu be yokupkuku nene rire. ³ Nôkô kpaní: Jesi Kris kôkô ójújumu éni bô óy onu rire té, nana ki obue nikan niye Nyati be nimime nulaní ei: Diki: miyi-miyi feun-e nelííne, eté fíni emee nelímíni eke.

⁴ Tasu mue, owukan lubuene feun ebi éni bônu neeme nimime nulaní ei Nyati kpenkpee mu tee, némimení ameke íe, ere fré, eli erini ofu woju. Heni-heni mue, Nyati kpenkpee, enne utu ere tenyuei be ukupkuku ere rire fré tuun kô íe owuenee Nyati tite te i be relíe tee eli erini.

⁵ Nyati ebi éni utu kpan tenyuei be ukupkuku kpan rire frée, nutu otutru á nefé có nno fíni í Jesi Kris kôkô te atingbre la íe eke. ⁶ Lipee mue, íe numuti ohñ nefé, lubuo +a nefé có nno fôwôkuní Nyati ebi éni li onu Nyoni Jesi Kris onu Bô.

⁷ Makpiene, fíni í Kris nyu ere feun dakue eke, nefé fré, nyuní mine dakuní, ameke íe fótuní Nyati éni munu lokue anya gbein. ⁸ Makan miyê nefé í: Kris íe Juf-enee agbra eté fíni onu ósu pu eke. Kô, íe mbuafue wojuenee Nyati kan la í: nli nutu onu nanaenee, nónyu onu woju nányaku gbein nónyóní numu í: Nyati lí nawre pu heni tasu, ⁹ eseji íe akpan-enee frée éli Juf-e onyó nenuni ledue Nyati tuku nene éni woju numu wôkuni fíni í nimimení no Nyati kpenkpee mu tee eke. Enne ki í nimimení: Diki: woju namu obue íle remue, mînyakufu íné gbein akpan-enee éli Juf-e agbra. Ée, mîhe eji mukukotufu.

¹⁰ Nyati kpenkpee éni có lefe fré kán í: Nefé obuenee félimíni Juf-e, kóní rire-mukpi mu íe Nyati éni puene feun ein!

¹¹ Có lefe fré kán í: Nefé feun ebi éni félimíni Juf-e, wôkuní Adamanga! Akpan-akpan feun, han-ní lubuo enti wôkuní!

¹² Owu ba obue, enne Nyati éni numuti-eti pu Esai fré kan onu woju íe n. Enne ki í nikan: Kpan nno onyoko Jese éni alau mu yanya yeté obu-obuene feun éni akpan í, enne onu telíe onyoko eti.

¹³ Gba, Nyati ebi éni utu kpan ikân telée, nutu riremukpi lée teyo yíku nefe gboun kofu téé nchí ete remu. Lw, lě Bubo Weln wtu nefe mbasi kofu téé wtu mbuafue wojue feléni téé ete tuun kw lě eli nefun.

Pól nakan enun jumaa nedie éni woju

¹⁴ Μακρίενε, εμε wkwk, mudi an ló: fikân-ní lubolowi namu. Heni-heni mu fidni woju nawree an namu-namulo fukponi éni bđ feyiyeni mine woju mu. ¹⁵ Obu ce, kpenkpe obu mu éni ców elefee, mócu bkwkwk Nyati tumue ete mákan owu kpunkpulo ameke lě akuatu nefe owu elefe. ¹⁶ Heni-heni mue, Nyati wtu mélu Jesi Kris éni kw-etu pu medi juma akpan-enee éli Juf-e agbra. Wtu mu lpee, mobo Amanie Namue muku nene lě Bubo Weln wtu néyini nu néténi flni teyiti owu éni ja nu be mede minyaku Nyati anti eke.

¹⁷ Ενεε, éni Jesi Kris wtu mbuafue be medi Nyati éni jumaa kw, wtu rire nehumu. ¹⁸ Mediki sun be emunie eke mákân-mu woju lefe kwkw éni bđ makan ali élimu jumaa Kris se wtu owururu lée owulilu mu di be tu akpan-enee éli Juf-e nefelunie éni woju ce. ¹⁹ Heni-heni mue, Nyati éni Bwbw ese wtu mu anyaku enun akuraa gbein wtu mélu akpua woju ngbohro anuma-anuma. Wtu mu lpee, munu Jerusalem ebi te mubo Jesi Kris éni Amanie Namue mise tuun kw be ma muku Iliri éni maie ete te. ²⁰ Emuni Kris éni Amanie óbo mu tee, nua felu, ców obuenee kwu kpan yeti enun rire wojue ce, enee emuni íne kw ete be mise. Ee, móyofumu éni bđ mese kpan lefe aka ete medi juma. ²¹ Obue, etě flni lw nimime nlaní ei Nyati kpenkpee mu tee eke. Enee ki lw nimimení: Akpan-enee kpan yóbo enun amaniee yóku nenee, woju yoku nene i rire mu. Akpan-enee yetie, yonyó numu.

²² Heni-heni mue, emuni jumaa medi mise kw remue, enee tu be tuun kw be ie oku kw, mwkpu mihiemu nefun tee nd.

Pól nakan enun Ròm aaw éni woju

²³ Gbake, éni lu dwunl ese éni wkwju éni bđ mie makprâ nefe be eseji mókufu wutu lugbu ébi éni jumaa remue, ²⁴ kwu mîse miha Espany éni maie ete tee, mkhunku éni bđ megberu makprâ nefe waalw lě té wkwmu. Gba, kwu múnw nefun lpee mihaa, mûbutu nefe éni bđ fabukamini fre kwkw. ²⁵ Agbra obu mu eke, mócu kwkw nitite nitení Jerusalem Nyatikan mu puene ie mihan nene. ²⁶ Heni-heni mue, Kris éni puenee kw Maseduan lée Akai éni maie ete, kwkwkw kwkw wkwfu mu, kwkw sika nahan Jerusalem Nyatikan mu puene ebi éni kw gbredi mue. ²⁷ Owu akpasua obu nuliné, kwkwkw kwkw té namu mu nuliní. Tasu mue, fáta éni nubukaní Juf obuene kw ambe kwkw mu lu obu Bubo Weln se di juma tu nene mbuafue kwkw ndakuní Kris

ie. Obu remue, fáta éni nene fre nucuní nenun kwkkaan nubukaní Juf-enee ie. ²⁸ Gba, ali miha Jerusalem te mucu luboko obu mutu nenee, be kwu mîse miha Espany mai ete tee, mîgberu makprâ nefe. ²⁹ Mudi an ló: nefun te éni ieu obu mîhie, Kris éni kwkw kwkw éni mîhi.

³⁰ Μακρίενε, wtu Nykwu Jesi Kris éni íne mu lée Bubo Weln éni wkwfu cu la kwu mue remue, mobutu nefe éni bđ wkwkwni Nyati kpunkpulo fnyumini ei wtu tin wtu akpasua obu mu. ³¹ Lw, kw muku Jude maie ete tee, lě míru akpan-enee níni nédímíni Kris woju mue kwkw, eseji lě lubokoe mucu mahaa, Kris éni puenee kw Jerusalem tee ekprí ete wtu té neeme mu. ³² Heni-heni mu ali felu ise kw, kw Nyati kwkw ete, be mîhi nefun te rire-mukpi mu wkwkw lw. ³³ Gbake, Nyati ebi éni utu teykw, nunw lée nefe felu éni! Amen.

Áraku

16 Mkwu wtu meyi Febe éni lu Sankre ebi mu te éni Nyatikan mu diakri nkw éni nehi nefun tee mlá nefe kwkw éni bđ fadaduní ete namu-namulo. ² Ee, flni lw Nyati éni puene bđ eli ekee, sikení Nykwu éni íne mu. Enee, ali woju kw kw éni bđ felu wkwkw, be lni. Diki: kwkw fre, nábuka akpan kbangbalw tuun eme fre nábukamu dwunl.

³ Gbake, maraku Priska lée Akilas ebenee, eme lée kwkw éni kpan lée anuan-enee kwkw mu redi Jesi Kris éni jumaa. ⁴ Nene aanu obu, nenun nkuaan ódó nene, nkwkwkw mkwkw nkuan. Obu felu-e nuliné éni íne mue, élimu wtu lefe ce mkwkwmu nene namu bemu, Kris éni puenee éli Juf be kw kw felu-e fre nedu nene namu ie. ⁵ Maraku Kris éni puene felu-e isi iyia kwkw lugban tee fre. Ee, maraku Epainet éni lu wtu te-etu pu be eseji lu Asi maie ete te éni kpan ebi éni tu ców cu té te Kris ete. ⁶ Maraku Mari ebi éni ene fre ce rire ba i kwfu ete kwkwkw ie. ⁷ Maraku Andronikis lée Junias ebenee lu wtu puene be eseji nukuní ere sibikan mu kwkw mue fre. Nene obuenee, nuliní akpan éni wkwkw puenee anti kan munu tasu. Diki: nuliní Kris éni puene kraa be eme munyuku lubolowi mu.

⁸ Maraku Ampliatís ebi éni, Nykwu éni íne mu, lu amuan namu tasu. ⁹ Maraku wtu te-etu pu Stakis lée Irben ebi éni kwkw mu redi Kris éni jumaa fre. ¹⁰ Maraku Apeles ebi éni nyaku enun téé kw Kris ete gbein kwkwkw. Wtu ba kwkw, maraku Aristobul éni lugban puene felu fre. ¹¹ Maraku makpi Erodikw. Eseji maraku Narsis éni lugban puene felu-e cu té te Nykwu ete fre. ¹² Maraku Trifenu lée Trifws ebenee lu eyi éni nece rire ba i Nykwu éni jumaa édi mu tee. Eseji maraku meyi Persid éni lu wtu te-etu pu ebi éni, ene fre, ce rire ba i Nykwu íne mue ie. ¹³ Maraku Rufus éni lu kpan ebi éni Nykwu la bów cu lée eniyia ebi éni, te flni emiyia ie ekee fre. ¹⁴ Maraku Asenkrit, Flegw, Hermes, Patrobas, Her-

mas lee makriene fein-e ko lee kochu ein tee. ¹⁵ Maraku Filobog lee Juli, Nere lee chuo meyi. Eseji maraku Olem-pas lee Kris eni puene fein-e ko lee kochu ein tee. ¹⁶ Nefe fein lini mine atuu nuhun wein mu tasu tumini. Kris eni puene fein-e ko lee chuo ein ebie fre naraku nefe le.

Ege mu eni fctu

¹⁷ Makriene, makugog nefe, nyuni ine mu akpan-enee ucu chuo-chuo la Kris eni puene agbra udu nene ine mu unyuku nukpuni wojuyiye lefe egee eti. Dabochumini nene fre. ¹⁸ Nene obuenee, elimu cho Nyochi Jesi Kris noshumini bemu; moko leu ceekochuni. Nuchuni numuti nukun-nukun lee opupo mu be noduni akpan-enee otutru ko fliflee ine mu nunyokuni. ¹⁹ Nefe eke, nefini Nyatie fefeluni, akpan fein eti cho amanie, cho rire mu nekpimu kofu eti tasu. Enee, moyofu fre ji eni bo woju anamu eli ce odo nefe lex kofu te ihamu unlu woju eti kochu. ²⁰ Diki: ewie luwi ce, enee Nyati ebi eni li teyo eni Nyatie kochu Anguni ei kofu loka mu. Cho Nyochi Jesi eni kochu nene kochu ein!

²¹ Timote ebi eni nedi juma lee chuo ein-e naraku nefe. Lisius, Jasoch lee Sosipater ebiennee nene fre li chuo puenee naraku nefe le.

²² Gba, eme Tertius fre maraku nefe Nyochi eni ine mu le. Eme li obu Poch tu mimime kpenkre obu.

²³ Chuo esike pu Gayus ebi eni Nyatikan mu puene iyâ cho lugban ebie fre naraku nefe le. Erast free li ebi obu eni sika etei pu naraku nefe le. Eseji cho makri Kartus fre naraku nefe.

[²⁴ Cho Nyochi Jesi Kris eni kochu nene nefe fein ein! Amen.]

²⁵ Okochu nlu Nyati eni! Ene li obu nikan komuco nutu te udon nefe Jesi Kris eti kpunkpoko. Obu remue, enee mobo enlu Amanie Namue msee n. Amanie Namu obu, cho mu li obu Nyati se nyu mbuafue woye nitite nite ie nyaku gbein. Woye obu, godo-godo neeme li obu nunyu nuboku ei ²⁶ tuun kochu be ku amunu eni nu obu mu, enee, ene ebi eni nlu Nyatie ko titie, kochu cho numuti-eti puene imime cho woye la l. Kochu, lex akpan-enee eli Juf-e fre eti cho te ete Kris eti efeluni.

²⁷ Gba, Nyati ebi eni, ene cho lefe kukukochu li rice pu, munu kochu nlu enlu Jesi Kris eni ine mu tuun godoo! Amen.

1 Korént

1 ¹⁻² Kpenkpe obuε, εμε Pɔl εβι ένι Nyatɪ ramu fɪnɪ lɔ ɔɔɔɔ nitite nite i εke be mul Jesi Kris ένι ɔɔɔɔ puε lεε makpɪ ɔɔstɛnɪ ειν li obuε rimime rεwɛn nefεε fulunɪ Korént ebιε mu ένι Nyatɪkan mu puενεε. Nεfe obuενεε, nefɪnɪ ɔɔɔɔkε fɪɔɔɔkunɪ Jesi Kris-ε remuε, Nyatɪ etɛ nefε bɔ etɪ etɛ i. Εε, nάra nefε, ενεε fɛlnɪ εινɪ puενεε fɪnɪ akpan-ενεε ɔɔ ɔɔ-ɔɔ fεln be ɪtaru ɔɔɔ Nyɔnɪ Jesi Kris-ε εke. Εε, Jesi Kris obuε, nɪli ɔɔɔɔ Nyɔnɪ fɪnɪ lɔ nɪli ɔɔɔ Nyɔnɪ lεε εke.

³ Nyatɪ εβι ένι li ɔɔɔ Bɔɔ lεε Nyɔnɪ Jesi Kris ειν nice nefε ɔɔɔɔ nɔtɔ fɔnɔnɪ teɔɔ mu frε.

Biaa Pɔl la Nyatɪ Korént puενεε ίνε muε ένι woju

⁴ Nεfɪnɪ ίνε muε, mala ɔɔɔ Nyatɪε bia nuca fεln εινɪ ɔɔɔɔ nɪεε Jesi Kris mu nice nefεε remu. ⁵ Heni-heni muε, Kris-ε fɪɔɔɔkunɪε remuε, Nyatɪ ɔɔɔ woju-woju fεln esi eyɪa nefε numu. Tasu muε, be obuε li εινɪ wojuενεε ένι andɪ lεε lɔ bɔ kpan etɛ obo εινɪ amanɪεε ένι woju fεln-ε, fukuranɪ ɔɔɔ mu. ⁶ Obuε, neyɛ lɔ: owuε Kris cu la ερε ɔɔnku rɪkan riye nefεε, fɔnyu fάk+an-nɪ ɔɔnku. ⁷ Ένι ɔɔ ɔɔ, be nu obu muε funɔnɪ ɔɔɔ Nyɔnɪ Jesi Kris ένι rireε yala gbein-ε ένι ɔɔkɔn muε, Nyatɪ ένι owuενεε utu kpaan, kɔɔkɔ εcɪan-mu nefε. ⁸ ɔɔɔ Nyɔnɪ Jesi Kris ɔɔɔɔ li obuε nyu nefε ɪ be fɪnyenɪ tinti tuun ɔɔɔ lɛ oku nuε nɪsɛ ege nihie. Lɪpε muε, lɛ fɪkan-mɪnɪ munukukua woju kɔɔkɔ Nyatɪ anti. ⁹ Dɪkɪ: Nyatɪ εβι ένι ra nefε ένι bɔ fεlnɪ kpan nɔɔ lεε ɔɔɔ Wɪ Jesi Kris εβι ένι li ɔɔɔ Nyɔnɪε ειν-ε, ενεε nɪli numuti nɔɔ tuun nukufu.

Wuya-wuyaa ɔɔ Korént Nyatɪkan mu tεε ένι woju

¹⁰ Gba, makpɪενεε, ɔɔɔ Nyɔnɪ Jesi Kris ένι ίνε muε, mɔɔɔɔ nefε: numuti nuhun nefε, ɔɔbubu mu nuɔɔɔɔ ɔɔɔ mu ji. Εε, nsibi nɪɔɔkɔ nefε ɔtutru lεε tε á nefε ɔɔ nɔɔ. ¹¹ Makpɪενεε, dɪkɪ: Klowe ένι lugban puενεε i εβιε akan eyɛmu lɔ: ɔɔɔ-ɔɔɔ nɔ ɔɔɔ mu tε. ¹² Heni-heni muε, akpan elefe nɪnɪ nuɔnɔnɪ Pɔl ege, elefe nɪnɪ nuɔnɔnɪ Apolɔs ege, elefe nɪnɪ nuɔnɔnɪ Pɪεr ege, ενεε elefe εke nɪnɪ nuɔnɔnɪ Kris ege. ¹³ O be mɪnɪ: Kris obu εke, nuku akpasua-akpasua naa? O be Pɔl li obuε nitenɪ amɪa-mu tɪn etɪ nefɪnɪ ίνε etɪ e? O be Pɔl ένι ίνε mu nɪlnɪ nefε batem e? ¹⁴ Mala Nyatɪ bia ένι mɛlɪ kpan lefe batem alɪ εlɪmu Krispus lεε Gayus cε. ¹⁵ Lɔɔ, lɛ kpan kɔɔkɔ ɪkan lɔ: εμɪnɪ ίνε mu nɪlnɪ batem. ¹⁶ Εε, heni mulɪ Stefanas ένι lugban puενεε fεln frε batem lε. Mεdɪkɪ sun-ε, be mɛdɪ kpan lefe ένι mul batem ji.

¹⁷ Dɪkɪ: εμɪnɪ ɔɔɔpuε Kris ɔɔɔmu mεεε, εlɪmu akpan batem εlɪ remu nɔtɔɔmu beμu; εινɪ Amanɪεε ένι ɔbo mu li obuε nuɔɔɔmu. Ενεε, Amanɪεε obuε moboε, εlɪmu kpan ένι owu εdɪ ɔkan mu mɔbo beμu. Εε, mɔɔɔɔmu ένι bɔ mɔɔu Kris ένι uouε u amɪa-mu tɪn etɪε ɔnyuku εlɪ woju εhelɔ.

Nyatɪ ένι rɪεε akpaan ubu nyɔmbɔɔ ένι woju

¹⁸ Heni-heni muε, Kris ένι uouε u amɪa-mu tɪn etɪε ένι amanɪεε roboε, akpan-ενεε noku kpeε antiε, lɪ nyɔmbɔ woju lɔkɔlɔ, ενεε, ερε εβιενεε ένι Nyatɪ ɔɔɔ ερε ίνε nkuaan ενεε εke, li woju ένι unyaku εινɪ ɔkuraε gbein. ¹⁹ Kɪ lɔ Nyatɪ kan be nimime nɪlanɪ ei: Obuε kpan ubu lɔ lɪ rɪεε, mɔnyu mububu. Εε, obuε kpan ubu lɔ lɪ woju andɪε, mɪtiti munyaku ei.

²⁰ Ένι ɔɔ ɔɔ, be mɪnɪ: rɪεε pu kɔ nɔ e? Woju andɪ pu kɔ nɔ e? Wutu etɪ εβιε, kpan kɔ nɔ ένι kura akpruasi mu e? Dɪkɪ: Nyatɪ ɔnyu kpan ένι rɪεε anyaku gbein lɔ: tasu muε, lɪ nyɔmbɔ. ²¹ Heni-heni muε, ένι kpan ɔkân-mu rɪεε εdɪ an lɔ: Nyatɪ li obuε li rɪεε puε, ενεε Nyatɪ nεεε εινɪ Amanɪεε robo be kpan anti li nyɔmbɔ wojuε mu ucu akpan-ενεε fεln-ε ɔɔɔ tε itɛ Kris etɪε ίνε nkuan. ²² Juf-ενεε nobutu ένι bɔ edɪ akprua nu kraa lɛ edɪ nawrε, ενεε Grek-ενεε nebe rɪεε ege. ²³ Ερε εke εrɪnɪε, Kris εβι ένι nitenɪ amɪa-mu tɪn etɪε, ενεε robo ɔɔɔ amanɪε. Kris ένι woju obuε, lɪ woju ένι uku Juf-ενεε kpe, ενεε akpan-ενεε εlɪ Juf-ε ένι antiε, li nyɔmbɔ woju. ²⁴ Akpan-ενεε Nyatɪ ra lɛ εlɪ εινɪ puενεε εke, nɪɔɔɔnɪ Juf o, nɪɔɔɔnɪ Grek o, nenɪnɪε, Kris ένι wojuε ενεε unyaku εινɪ ɔkuraε lεε εινɪ rɪεεε gbein. ²⁵ Heni-heni muε, Nyatɪ ένι woju εβι ένι li be kpan anti te nyɔmbɔ wojuε, nana lɪ rɪεε woju nkɔɔɔ alabu-alabu kɔ kpan έnɪε. Εε, εινɪ wojuε nɪli be kpan anti ɔhɔn woju kɔɔkɔ, nana kura nkɔɔɔ alabu-alabu kɔ kpan έnɪε. ²⁶ Makpɪενεε, kpanɪ: nefε εβιενεε Nyatɪ ra nefε fulunɪ εινɪ puενεε, akpan-ενεε kpan ɪra rɪεε puενεε, ɔɔmucɔ puενεε lεε lukpawɪενεε, nɛbɔbɔεmɪnɪ ɔɔɔ agbra. ²⁷ Heni-heni muε, Nyatɪ έnɪε, woju obu ένι kpan anti te nyɔmbɔ wojuε, ενεε nucu nusukpa rɪεε puενεε. Εε, woju obu ένι kpan anti ɔhɔn wojuε, ενεε nucu nusukpa obuενεε kuraε nkɔɔɔ alabu-alabu. ²⁸ Εε, nɔɔu wojuενεε εγɪ nu kpan anti, wojuενεε kpan ulɪ rire kesi-kesi, wojuενεε ɔhɔn ɔɔɔ, nɔnyu obuενεε nya munuε nɔsɔɔ ɪ. ²⁹ Lɔɔ, lɛ kpan kɔɔkɔ ɪkpe numu ɔɔɔ anti. ³⁰ Dɪkɪ: Nyatɪ ɔnyu nefε adaku Jesi Kris. Kris obu mu li obuε

nise nutu ruli rice puene, sese puene, akpan éni pɔn weinɔ be enini tebibee nya i watige frɛ. ³¹ Lɔ, lɛ obue nimime nulaní ei Nyati kpenkpee mu tee ese etl. Enɛe ki lɔ nimimení: Kpan feɔn-ɛ níní nekpe numue, be Nyɔnie nɔdakue ce, enɛe bɔ elɛ enini numukpe woju.

Pɔl éni lɔ te bo Kris éni Amanlee éni woju

2 Makpiene, ɔni mi nefni tee, élimu owu édi ákan, élimu kpan éni rice mu mɔnyú Nyati éni woju e tite te ie mányákumu gbein méyêmu nefe bemu. ² Diki: amanie lefe kɔkɔ ɔnɔmu te mu éni bɔ mobo moku nefe alɛ élimu Jesi Kris éni woju éni amaniee, tasu muɛ, enini amia-mu tɛn etie nitenie éni woju ce. ³ Heni-heni muɛ, nefni tee mie, mitê flefleɔ, la wómu, eseji rire frɛ wúsumu. ⁴ ɔnu mu lɔpee, emini wojuene feɔn-ɛ miyiye lee Nyati Amaniee muboɛ, étêmu fíńí lɔ kpan ucu rice mu upupo akpaan eke, nana Bubɔ Weɔn li obue di juma nyaku Nyati éni ákuraa gbein. ⁵ Lɔ, lɛ fúcumíní té fítemíní kpan éni rice etl, nana fúcu fétêńí Nyati éni ákuraa etl.

Nyati éni rice woju

⁶ Amanie obue roboɛ, tasu muɛ, akpan-enɛe Nyati éni woju ku ei rire muɛ énie, lí rice woju. Rice obue, étêmu fíńí kpan énie eke, étêmu fíńí wutu etl ébi éni ɔkɔkueɛne énie eke. Nene obueneɛ, ɔwɔ nenini woju netiti ei. ⁷ Diki: amanie obue roboɛ lí Nyati éni rice. Godo-godo neeme nitite ɔnu woju nite i be nunyu nuboku ei ɔ lɔpe tuun bɔ be ku amunu éni nuɛ runɔ muɛ, enɛe nunyu nunyaku gbein lɛ elɛ enini munu lɔku woju. ⁸ Rice obue, wutu etl ébi éni ɔkɔkueɛne kɔkɔ ɔnyômu ɔnu woju numu. Li fíńí nunyuní numu ekeɛ, be nétêminí Nyɔnie kan munu kɔ feɔn-ɛ amia-mu tɛn etl nówómíní. ⁹ Rice obu éni woju etie, ki lɔ nimime nulaní ei Nyati kpenkpee mu te: Wojuɛ bɔnu kpan yêdi nu, wojuɛ kpan yêti, wojuɛ kpan te ɔnɔ etie, enɛe Nyati tite te akpan-enɛe yɔfunie l.

¹⁰ Heni-heni muɛ, woju obue, enɛe Nyati se ɔnu Bubɔ mu nyu nyaku gbein tu erɛe nɔ. Nyati éni Bubɔ, ene nidi woju-wojuene feɔn an tuun Nyati ɔkɔkɔ éni rire wojueneɛ kpan ɔnyômu numue frɛ bɔkɔ, nidi an.

¹¹ Diki: kpan feɔn-ɛ kɔ, enini té mu éni wojuɛ, ɔnu lefe ce, enɛe nidi an. ɔnu ba nɔkɔ, Nyati frɛ éni té mu te éni wojuɛ, ɔnu Bubɔ ɔnu lefe ce enɛe di an. ¹² Enɛe Bubɔ Nyati tu erɛe, élimu bubɔ akpasua éni pin kpan etie bemu, nana lí ɔkɔkɔ enini Bubɔ. Lɔ, lɛ rɔnyú owuene feɔn-ɛ nuli nutu erɛe éni woju numu. ¹³ ɔnu mu lɔpee, élimu woju éni kpan tite ɔnu rice mu rɔcu ríkan owu bemu, nana Bubɔ ɔkɔkɔ éni owueneɛ iyê erɛe, enɛe rucu ríkan riyê akpan-enɛe Bubɔ obu ɔ muɛ le. ¹⁴ Enɛe, kpan éni Nyati Bubɔ ɔnɔ muɛ íkprimu Bubɔ éni owuene úcu; enini, lí nyɔmbɔ woju. Eɛ, bɔ núkpu núnyumu Bubɔ éni ótutruɛ numu ambe Bubɔ li obue

utu kpan ucu ɔnu nawre. ¹⁵ Kpan éni Nyati Bubɔ ɔ muɛ eke íkprâ woju feɔn mu ucu ɔnu nawre. Enɛe, enini obue nile, kpan kɔkɔ úkpu íkpramu mu úbuamu mu. ¹⁶ Ki lɔ nimimení Nyati kpenkpee mu te: Kpan kɔ nɔ éni di Adamanga éni ótutruɛ an e? Kpan kɔ nɔ éni iyêni woju mu e?

Erɛ feɔn ebi éni Nyati éni Bubɔ ɔ ɔru muɛ eke, Jesi Kris éni ótutruɛ nɔ ɔru mu.

Korént puene éni flefle ɔkɔ itê éni woju

3 Makpiene, ɔni mobo amanie muku nefee, móbú nefe akpan éni Bubɔ Weɔn inyepu ei, nana akpan éni ɔkɔkɔ ibe nenini té etl woju egeɛ ceɛ mubu nefe. Heni-heni muɛ, nefni énie fenini ei lee Jesi Kris ein-ɛ, ɔkɔkɔ fitêńí fíńí ewi titi eke. ² Éni ɔ kɔ, mótú nefe mbɔ tasu fíémíní; mundi ceɛ mutu nefe ambe fɔhɔn-míní mbɔ leu. Amunu frɛ bɔkɔ, mediki sun be bɔ fúkpu fihímíní. ³ Nefni, ɔfu te-etl woju, enɛe febení ege. Heni-heni muɛ, nike lee ɔmu-ɔmuɛ nepi nefe agbraa, nêyemu lɔ nefni te-etl woju li obue febení ege e? O be élimu kpan éni ótutru nênyepumu nefe i e?

⁴ Nɔkɔkɔ kpaní: fóbubuuní mu, ɔfu mu elefe nakan lɔ: nunɔní Pɔl ege, enɛe elefe nakan lɔ: nunɔní Apolɔs ege. Obue, élimu kpan éni ótutruɛ li obue nênyepumu nefe i e? ⁵ O be mínî: emi Apolɔs hun? Emi Pɔl hun e? Erɛ aanue, Nyati éni ɔsu puene ceɛ ruli nise ɔru mu nutu fucuní té fitení Jesi etl. Jumaa ridie, kpan nɔkɔ-nɔkɔ énie Nyati tunie, enɛe nidi. ⁶ Diki: eme mótu, enɛe Apolɔs kuku mindi etl; be kpan ebi éni tu laa, enɛe li Nyati. ⁷ Obue, neyê lɔ: élimu kpan ebi éni tu, elefe mu kpan ebi éni kuku mindi etie ákân-mu munu bemu; Nyati ebi éni tu laa, enɛe kan munu. ⁸ Kpan ebi éni tue lee kpan ebi éni kuku mindi etie, nene aanue, ba nɔkɔ kukukɔ. Kpan feɔn, enini jumaa nidie, enɛe Nyati yakprâ etl yeweni lu. ⁹ Diki: erɛ ruli akpan éni nedi juma bɔkɔ mu lee Nyati ein, enɛe nefe fitení fíńí Nyati éni kpee eke. Eɛ, fitêńí fíńí Nyati éni kaan ɔkɔe eke.

¹⁰ Kan obu éni ɔru muɛ, mócu mbuafueɛ Nyati tumue etl mépifu ɔnu nsibie ete fíńí lɔ kanru pu rice pu ulɛ eke, enɛe kpan lefe ɔkɔkɔ etl ulɛ lyaku. ɔnu mu lɔpee, kpan feɔn nunyu íne mu enini lɔ netê nuru kaan níhaa etl. ¹¹ Kan obu éni nsibie, enɛe li Jesi Kris ɔkɔkɔ; lefe kɔkɔ ɔnɔ ji. ¹² Gba, enini éli áyaku mu tee, kpan kpú éni bɔ ɔcu sika lebe, sika lofu, jama mbobu, tɛn, elefe mu ruwa. ¹³ Enɛe duní an lɔ: kpan feɔn éni ɔkɔkɔ cu ru kaan éni lɔ te kɔkɔ yanya gbein. Eɛ, nu nɔkɔ nehi éni Nyati yeseɛpu kpan nɔkɔ-nɔkɔ feɔn éni jumaa die éle te yakprâ yediki. ¹⁴ Alɛ kpan kɔ éni jumaa die unɔ éle te unya grangranɔkɔ, be níhe ɔnu mu biala. ¹⁵ Alɛ ica te eke, be bɔ níkan-mu biala. Enini, nûcu ɔnu íne nkuan, sake yetê fíńí lɔ kpan uwuwotu rire unɔ lé erɛhun unya be enini ɔkɔkɔ feɔn ica te eke.

¹⁶ O be, f3ny6m6n6 numu l6: f6t6n6 f6n6 Nyati 6n6 kaan 3nu Bubככ חכ ebi mue eke e? ¹⁷ Makan miy6 nefe l6: kpan feun-ε ububu Nyati 6n6 kaan, Nyati y3bubuni le ambe l6 ככככ 6n6n6 kan. Kan obue, 6neε lu nefe.

¹⁸ Kpan ככככ nidamumia 3nu rire. Alu kpan k3 n6n6 n6n6 r6ce pu wutu 6ti 6b6ε, be nikpri 6ti n6l6 nyomb3 pu. לככ, l6 3tuni n6l6 r6ce pu tasu. ¹⁹ D6k6: obue naran6 r6ce wutu 6ti 6b6ε, Nyati antiε eke, l6 nyomb3. K6 l6 Nyati kpenkpeε te kan: Nyati ime r6ce puene ככככככ nen6n6 gbre wojuene mu. ²⁰ Eseji Nyati kpenkpeε k6n frε l6: Adamanga d6 an l6: wutu 6ti 6b6 6n6 r6ce puene 6n6 6tutruene feun l6 woju ehel3.

²¹ 6n6 ככ לכ, d3cum6n6 kpan ככככ 6n6 d6kpe6n6 numu. D6n6 an l6: כככ-כככ feun-ε, nef6n6 namu remu ככ. ²² P3l o, Apol3s o, P6er o, 6nt6 lεε wutu o, nkuan 3n3 o, lu uou o, amunu 6n6 nu obu o, nueneε nehie o, feun, nef6n6 namu remu ככ, ²³ 6neε nefe f6ln6 Kris 6n6 akpan be Kris frε lu Nyati 6n6 kpan.

3tu puene 6n6 jumadi woju

4 Obue makaan remue, 6me lεε Apol3s 6n-ε, bun6 6re l6: Kris 6n6 3su puene cεε r6l6 Nyati cu 6n6n6 wojueneε nitite nite iε la 6re 3nku r3nyu runyaku gbein. ² 6neε kpan feun-ε juma k3 ככ 3nkuε, obu cεε nobutun6ε, 6neε lu 6n6 b3 nedi f6n6 l6 niyen6ε eke. ³ 6n6 ככ לכ, 6m6n6 eke, akpan l6 it6 ikpr6 6m6n6 jumaa medie mu ub6amu mue, botu nideli nefe o, nideli akpan elefe o, obue, 6l6mu 3mu woju. 6me 3m3ככ frε ככככ, 6l6mu 6meε b3 mob6a mu bemu. ⁴ D6k6: te itemu woju ככככ mu. Obu cε, 6l6mu לכ remue be m6l6 aja nu bemu. Tasu mue, kpan 6b6 6n6 yob6amu mue, 6neε lu Ny3n6ε 3nu lefe cε. ⁵ 6n6 ככ לכ, be n3bbu mue, dob6am6n6 kpan ככככ woju mu. C3n6 Ny3n6ε yes6 ege yehie, n6nyaku woju-wojueneε ככ kpan feun nuhun-ε gbein. L6pe mue, 6neε Nyati y3cu 6ti yala kpan feun 6n6 b6aa fatanu 6n-ε.

3tu puene 6n6 gbree idie 6n6 woju

⁶ Makriene, 6me lεε Apol3s 6n 6n6 woju obue, m3cu owu kpangbal3 m3hunku 6ti makan לכ, amεke l6 abuka nefe f3ny6n6 numu l6: obue nimime n6lan6 ei Nyati kpenkpeε mu tεε, 6f6tam6 6n6 b3 kpan anya 6 6ti. L6pe mue, b3 r6renyaku 6ya k3fu mu kpan ככככ 6h6mu namu kpan k3 6ti l6 eb6n lefe k3 eke nsibi. ⁷ Gba, 6fe 6b6 6n6 f3w3ku r6reε, 6b6 kan yefu l6: f6y6 nu fuku kpan lefe e? O be, 6m6 f6kan be 6l6mu Nyati 3t6fu? D6k6: 6n6 lu Nyati lu obue tufu feun-ε, be l6 pi be f3w3ku r6re f6n6 כככ 6l6mu 3tu 3n3uf6n6 eke e? ⁸ Nefe Korént puene, f6n6 3w3 luwu ie nefe. F6n6 f6din6 gbrenghi כככ feun 3h6n nefe numu. D6k6: 3w3 f6b6n-6n6 6re nsibi f6l6n6 etei puene fekpr6n-6n6. Lu f6n6 heni-heni mu b3 Nyati 3tu f6l6n6 etei puene לכ כככ l6 l6pe mue, 6re frε r6l6 etei puene k3fu 6n ekeε, be j6n. ⁹ Med6k6 sun be 6re 3tu puene eke, Nyati 3tu akpan-akpan feun mue r6εε ege. Heni-heni mue, r6t6 f6n6

akpan 6n6 f6taa nuwo nukun6 kpeε eke. 6ε, Nyati 3tu akpan feun lεε 6nt6 ngbafreene frε anti r6t6 miyi-miyi puene.

¹⁰ D6k6: Kris 6n6 6ne mue, r3nyuku r6l6 nyomb3 puene, 6neε nefe eke, f3cun6 Kris 6n6 6n6ε 6ti f6l6n6 r6ce puene. 6re, r3h6n כככ ככככ; 6neε nefe eke, f6kuran6. D6k6: akpan feun nosupu nefe, 6neε 6re eke, n6l6n6 6re r6re kesikesi. ¹¹ Tuun ie oku לכ, r6he m3כ r6h6mu, r6he mindi r6n3, r6he כככ r6bokumu r6re i frε. Nuca feun, akpan n6l6 6re 3ru-3ru, 6neε r3nyuku r6l6 l6ka-mu l6ka-mu puene. ¹² Ridi juma ככככ 3ru b3 mu ubu 6re. D6k6: akpan nojuju 6re woju, 6neε 6re eke r3fu3 nene 6. N6l6n6 6re 3ru-3ru, obu cε 6re eke r3nyu t6 i. ¹³ N3bubun6 6re r6re i be 6re eke renine akpan t6 i. Tuun ie oku לכ, r6t6 f6n6 mun3 n6p6e nukun6 kpeε eke. 6ε, r3nyuku r6l6 akpan ehel3 6n6 f6taa nibe nukun6 kpe.

P3l 6n6 l6 te y3fu Korént pueneε 6n6 woju

¹⁴ Alu m6mime owu obue, be 6l6mu ruh3n m3jujumu 6n6 b3 m3tu nefe bemu, nana woju mey6 nefe amεke l6 f3nyun6 6ne mu. 6m6n6, fit6n6 f6n6 3mu 6w6 6n6 muycfu tasue eke. ¹⁵ D6k6: Kris-ε f6dakun6ε, alu botu f6k+an-6n6 6nyepuei pu tuun akpr6 nd6k frε ככככ, be k3fu b3 eke, n3כ kukuk3cε. N3fu b3כ, 6neε lu 6me 6b6 6n6 mit6 c3 mubo Jesi Kris 6n6 aman6ε muku nefeε. ¹⁶ 6n6 ככ לכ, m3gug3 nefe, hunkum6n6 6ti. ¹⁷ Obu remue, 6neε mutu Timote nehi nef6n6 tεε n3. Timoteε, n6l6 3mu w6 6n6 muycfu t6 n3כ mu be 3nu t6 neeme ככ Ny3n6ε 6ti. Nehi tε l6 n6kuatu nefe 6m6n6 l6 mit6 mun6 ei lεε Kris 6n be mucu miyiye akpan Nyat6kan-6ne feun-ε meεε mue.

¹⁸ D6k6: k3fu mu akpan elefe n6n6 b3 mih6m6n6 tε ji, 6neε nanyaku r6re. ¹⁹ 6neε d6n6 an l6: alu Nyati ukpr6ε, be b3 6me l6be ji m6hi tε. L6pe mue, m6kpr6 r6renyaku pu obuene, ekefu owur6ru numuti mu cεε nidun6 an o, ekefu nukuran6 o? ²⁰ D6k6: etei puε Nyati utu kpan l6ε, 6l6mu owur6ru mu cε bemu, nana 6kura lu obue b3 kpan anyaku gbein. ²¹ O be m6n6: כככ mehi nef6n6 tεε, be misi t6n m6j6 nefe, naa mi lεε 3y3fu lεε luboluw6 betεε 6n e?

Runy3 wojue ככ Korént Nyat6kan mu tεε 6n6 woju

5 D6k6: akpan nakan l6: runy3 woju l3kul3 n3 k3fu agbra tε. Woju akpasua obue, akpan-6neε 6l6 Kris 6n6 pueneε frε ככככ 6l. 6ε, meti l6 k3fu mu kpan n3כ 3cu 3nu b3 yi כככ, ² 6neε, l6 b3 3nu woju כככ nefe r6re mu l6 f6ben6 k3fu agbra tεε, r6re nana lu obue fanyakun6. ³ Heni, m3n3 k3fu 6n tε, sake 6m6n6 6tutruε eke n3 lεε k3fu 6n. Kpan 6b6 6n6 lu woju akpasua obue, 6me 3w3 m3b6anu mu f6n6 ככככ mun3 tεε eke. ⁴ 6ε, 3n6 f6si fiy6n6 be Ny3n6 Jesi 6n6 6ne mu f6b6an6 kpan obu mue, mun3 lεε k3fu 6n. L6pe mue, 3ru Ny3n6 Jesi 6n6 6kuraa mue, ⁵ tu r6l6n6 kpan obu ei r6t6n6 Satan l6 y6n6

בכּ לֵ, אָיָן כֹּ, נֹכַח וּנְלִי וּוּיָהּ נָאֵלָה לְ נֹכַח וּנְלִי וּוּיָהּ
nkuan nuε Nyɔɔiε yesê ege yehie.

⁶ Makan miyê nefε lî: nefunî rirε fányakuníε, élímu
ɔnu ɔ ɔkɔkɔ! O be fédímíní an lî: lefir lowi ce, enεε utu
farinî utun tuun ɔkɔ ɔcú e? ⁷ Éni ɔ ɔkɔ, wɔnî woju
un-un-ene feun-ε sigi fuluníε kuní ei lē fɔnyuku félní ak-
pan ɔkɔwɔ fétēní flíní farinî éni lefir ɔnó muε eke; enεε
ɔwɔ fétēní akpan ɔkɔ eke. Heni-heni muε, erunε, Kris
ebi éni te flíní Pak fet gbɔɔnyɔkɔ ekeε, Nyati ɔcunî eyi teyî.
⁸ Éni ɔ ɔkɔ, tu rúwóní ɔru un-ene feun-ε rilî sigie rúkúní
ei rílíní erunî Pak fet-ε. Eε, tu rúwóní ótutru un-un lee
runyɔ woju feun rúkúní ei rílíní akpan éni nuhun ɔɔn
weun be eseji unî ei woju nawreε eti.

⁹ Diki: kpenkpeε miwen nefε mu tεε, alî makan lî:
desemíní lee akpan mramra puεne ein-ε, ¹⁰ be élímu
éni míní ceruní munda mu lee akpan mramra puεne
feun-ε ɔ wutu eti ébi éni lî flíní: wraka puεne, sika
kpohru puεne, akolo puεne lee owusɔ puεne ein bemu.
Lî flíní lî ɔkɔ ekeε, be yobutu éni bɔ fɔɔ fanyanî ei wutu
eti ébi. ¹¹ Emunε, obuε mututru be mimimeε, enεε lî
éni bɔ feceruní munda mu lee kpan ɔkɔkɔ feun éni níní
nuli makpî le be sake lî wraka pu, elefe mu sika kpohru
pu, owusɔ pu, akpan rire ɔbubuei pu, mulɔɔ pu, in'in
pu. Kpan akpasua ɔkɔ, ɔɔɔmíní bɔ ɔ nɔɔ lee ɔnu ein
diemíní mbɔ fre ɔkɔkɔ. ¹² Obuε mikaan, ɔnu nuwaan lî
flíní: élímu emε Nyatikan mu kpaan bɔ makprâ akpan-
enεε lhâmu kan muε éni woju bemu. Gba, ɔkɔfɔ Ny-
atikan mu puεne éni woju eke, nefε lî obuε bɔ fakprânî.
¹³ Akpan-enεε lhâmu kan mu éni wojue, Nyati ɔkɔkɔ lî
obuε yakprâ. Nefε benî unli puε nyá lî ɔkɔfɔ agbra!

Nyatikan mu puεne éni agbra étite woju

6 Diki: méti lî: ɔkɔfɔ agbra tεε, alî woju kɔ unɔ
makpî lee makpî agbraa, ejiji-okú puεneε édî Ny-
ati auleεne an anti unya itite. Enεε mínî: lî pi be
núcumíní wojue nínyakumíní Nyati éni puεne anti
ítitemu e? ² O be fédímíní an lî: nu nehi éni Nyati éni
puεne yetite wutu eti ébi éni woju-woju feun e? Enεε,
alî fititení wutuε éni woju ɔkɔ, be lî pi be fúkpú
fítitemíní ɔkɔfɔ agbra wojueεε ányá ine fre ɔkɔkɔ e?
³ Fédímíní an fre lî: ere lî obuε rítite enti ngbafreεne fre
ɔkɔkɔ éni woju e? Alî yeεε ɔkɔ, be gba ɔru agbra ébi éni
wojueεε, enεε bɔ rúkpú rítitemu e? ⁴ Diki: nefunε, alî
woju kɔ unɔ nefε agbraa, akpan-enεε Kris éni puεne
ubu lî áfátamu ɔkɔkɔ, enεε futunî itite. ⁵ Obuε
makaan, nuli nefε ruhɔn! O be mínî: ɔkɔfɔ agbra tεε, rúce
pu nɔɔ kukukɔ fre ɔkɔkɔ ɔnó éni kpu éni bɔ etite makpî
lee makpî agbra woju e? ⁶ Nefunε, alî woju kɔ unɔ
makpî lee makpî agbraa, tuun akpan-enεε ɔcú te étê-
mu Kris etiε anti unya nititení. ⁷ Dunî an lî: alî dedeku
ce lî obuε fɔtunî mineε, be neyê lî: ɔwɔ fókuní wutu. O
be mínî: aframa fíkprumíní kpan ulî nefε obuε áfá-
tamue ce e? O be fíkprumíní kpan ígbemu nefε nefunî

ɔkɔkɔ la beε e? ⁸ Diki: nefε ebi éni fíkprumíní obu
fúcumíníε, nefε nana lî obuε fuluní akpan woju éni áfá-
tamue. Eε, nefε nana lî obuε figbênî nene nenunî ɔkɔ
la beε. Obuε ɔkɔ un tuun sen te, enεε lî flíní: makpîεne lî
obuε fuluní obu. ⁹ O be fédímíní an lî: kpan feun éni
lhîmu sesεε, ɔnu ɔ ɔnó Nyati ebi te e? Damuniamíní
ɔkɔfɔ rire: mramralî pu, owusɔ pu, wraka pu, kpisi éni
unyuku itê flíní yi eke, kpisi éni ulapu anuan kpisi ein,
¹⁰ in'in pu, sika kpohru pu, mulɔɔ pu, akpan rire
ɔbubuei pu, akolo pu, ɔ ɔnó Nyati ebi te. ¹¹ Sigie, ɔkɔfɔ
mu tukɔ fre lî akpan akpasua obuεne le, enεε gba éni
nu obu muε, ádakue fɔdakuní Nyɔɔi Jesi Kris remue,
ɔru Nyatiε ese ɔnu Bubɔɔ mu ɔnyu nefunî un-ene feun
etiti ei félní enunî puεne nóbu nefε sese puεne.

Wraka éni woju

¹² Diki: fakan-ní lî: ɔkɔmucɔ lá ere be éni bɔ reli feun.
Obuε, ɔnu ɔkɔ, enεε makan miyê nefε lî: élímu feun
úbukamu kpan bemu. Heni, ɔkɔmucɔ lámú be éni bɔ
melî feun, sake bɔ mlá rire i woju ɔkɔkɔ ídrimu. ¹³ Eseji
fakan-ní fre lî: kpentî remu mbɔ ɔkɔ, mbɔ remu kpentî
fre ɔkɔ. Obuε fre ɔnu ɔkɔ, enεε nu nehi éni Nyati ɔcú nene
aanue, nenunî woju yece re. Gba, obuε lî kpan éni lî
ucú ɔnu rireníεε ulε éni wojue eke étêmu ɔkɔ eke. Heni-
heni mu Nyati ɔtú kpan rireníε éni bɔ ɔcú edi wraka ju-
ma, nana ádaku bɔ nadaku Nyɔɔiε, lē Nyɔɔiε fre ɔkɔ
ɔnu mu le. ¹⁴ Diki: Nyati ebi éni nyaku enunî ákuraa
gbein tu Nyɔɔiε ɔkɔ lu uou mu nyee ɔcú ere fre rúnɔ lu
uou mu rinye ɔkɔ le.

¹⁵ O be fédímíní an lî: fitēní flíní Kris rireníεε éni ɔ
ɔgbu-ɔgbuεne eke e? Enεε mínî: já nu éni bɔ kpan ɔcú
Kris éni ɔ lugbu kɔ a ese lee wraka yi ein e? Kakaal!
¹⁶ Fédímíní an lî: alî kpan ulapu wraka yi ein-ε, be enε
lee ɔnu ein nélní kpan nɔɔ kukukɔ e? Diki: kpisi lee yi
éni agbra woju ine etiε, nimime nulanî ei Nyati
kpenkpeε mu te lî: nene aanue nélní kpan nɔɔ
kukukɔ. ¹⁷ ɔnu ba nɔɔ, kpan feun-ε daku Nyɔɔiε be
Nyɔɔiε éni Bubɔɔ ɔkɔ muε, enεε lee ɔnu ein nélní kpan
nɔɔ kukukɔ.

¹⁸ Éni ɔkɔ, be gbunî ei wraka woju anti! Diki: woju
un elefe feun-ε kpan ulε, úbubumíní. Alî wraka lî obuε
kpan boε eke, be nóbubu ɔkɔkɔ ɔnu rire. ¹⁹ O be
fédímíní an lî: nefunî rireníεε lî Bubɔ Wεun éni ebihɔ-ɔ
e? Heni-heni muε, Nyati ɔcú ɔnu Bubɔɔ ie nó ɔkɔfɔ mu
kpan nɔɔ-nɔɔ feun mu. Obuε remue, félní Nyati éni ak-
pan, fákân-míní ɔkɔmucɔ ji éni bɔ fɔcuní ɔkɔfɔ rireníεε
feluní obuε ceε fuyɔfuníε eti. ²⁰ Dunî an lî: féfiní Nyati éni
lɔkulɔ. Obuε remue, woju feun-ε fúcuní ɔkɔfɔ rireníεε
fuluníε, nuli obuε yanyakunî munu gbein-ε ce.

Mine ɔhɔn éni woju

7 Gba, mánya wojueεε fubutumíní ɔkɔfɔ kpenkpeε
fɔwεn-míníε mu tεε eti. Nefε fakan-ní lî: <<Já nu

ένι βῆ κρῖσι δδῆν >>. Obue, κῶν κ, ² sake, amεke lḗ kpan úbo wrakaa, be aframa κρῖσι φειν νῖκαν κῶκῶ ενῖνι yi, lḗ yi φειν ak+an ενῖνι κρῖσι. ³ Κρῖσι ένι ἡκῆν yiε, nuṭu κῶν yiε obu φειν-ε butue βῆ κῶκῶν lḗ yiε frε κῶν κῶν ἡε obue butue βῆ κῶκῶν lε. ⁴ Diki: yi obue ἡκῆ κρῖσιε, ενῖνι rirenιε έλίμῶ κῶκῶ ενῖνι; lí κῶν ἡ ένι. Κῶν ba ἡκῶ, κρῖσιε frε, ενῖνι rirenιε, έλίμῶ κῶκῶ ενῖνι; lí κῶν yi ένι. ⁵ ένι κῶ κῶ, be kpan nudκῶκῶ ru anuan ι. Alι numuti κῶῆν nefε aanue ένι βῆ fakpabunί ei nu agbra luwι κῶ lḗ féhenί bῶκῶκῶ fῶgugῶní Nyatiε, be já nu, sake dṭumíní nudεme lube. Lκκ, lḗ flamíní rire i, Satan úbubumu nefε ine mu flimíní woju un. ⁶ Obue makaan, έλίμῶ aule mḗtemu bεmu, woju meyḗ nefε mu. ⁷ Emuιε, muγῶfu ένι βῆ kpan φειν δδῆν κῶ flní emε eke, eneε έλίμῶ akpan φειν lι obuε Nyati tu bῶκῶκῶ akpasua obu κῶ bεmu; nótu elefe frε κῶκῶ mine.

⁸ Obue lι κρῖσι ένι ákân-mu yi lεε yi ένι ákân-mu κρῖσι ένιε eke, makan miyḗ nene lḗ: já nu tú nene ένι βῆ κῶκῶν-ní κῶ flní emε eke. ⁹ Alι nunyu nudikunί ένι βῆ núkpu núnyumíní rire níkan-míní κῶκῶ, be lḗ βῆ nepinί ete κῶ rire ayrâ nene ιε, aframa κρῖσιε nuḥκῶ yi lḗ yiε frε κῶκῶ κρῖσι.

¹⁰ Gba, obuε lι akpan-eneε ἡκῆ minee ένι wojuε, makan lḗ: yi nudanya ι κῶν ἡ nuwan. Akpasua obuε makaan, έλίμῶ emεε mḗtutrumu mίkan bεmu; Nyκῶνιε κῶκῶ lι obuε kan la ι. ¹¹ Alι yi κῶ nó ένι anya ι κῶν ἡε nuwaan, be nudκῶ κῶ, nudεse κρῖσι lefe ειn. Alι βῆ núkpu núκῶκῶ-mu κῶ, be nise ege núkṷ mu lεε κῶν ἡ ebi ειn. Κρῖσι frε nidala κῶν yi ei lε.

¹² Gba, alι makpi κῶ kân yi ένι έλί kretien be yi ebi ekprī etι ένι βῆ δδῆν-νι nuwaan, be nidalamínι ei. Obue makaan, έλίμῶ Nyκῶνιε ákán bεmu, emε κῶκῶκῶ makan. ¹³ Meyi κῶ frεε kan ἡ ένι έλί kretien be κῶν ἡ ebi ekprī etι ένι βῆ κῶκῶνι etḗ ιε, be nidanyamínι ei nuwan lε. ¹⁴ Diki: alι meyi κῶ kân ἡ ένι έλί kretieen be ενῖνι íne muε, κῶν ἡε eyι nu Nyati anti. Alι makpi κῶ frε kân yi ένι έλί kretieen, be ενῖνι íne muε, κῶν yi ebi eyι nu Nyati anti lε. Κῶν mu lṷpeε, κῶκῶ εwιeneε frε eyι nu. Lι flní έλίμῶ κῶ ekeε, be ewι obueneε etḗ soma ewι. ¹⁵ Eneε, alι obuε έλί kretieen níní nakpabu ei kretien ebi ειn-ε eke, be na κῶν aau. Lṷpe muε, woju κῶκῶκῶ ṛúkumu nene ι ji. Diki: áraa Nyati ra nefεε, nuγῶfu ένι βῆ fῶκῶní teγῶ mu. ¹⁶ Efe meyi ebi ένι κῶ ἡ έλί kretieen, ekefu βῆ fúkpu fúcumínι íne nkuan o, fédí. Efe makpíe frε, ekefu βῆ fúkpu fúcu κῶ yiε íne nkuan lε o, fédí.

¹⁷ Tasu muε, kpan φειν nuṭu ενῖνι lḗ nite nuḥκῶ be Nyati ranιe etι núsunι ná. Obue, eneε lι emuι owukan lubuoε mala ι Nyatikan-ene φειν-ε meεεε muε nḗ. ¹⁸ Alι kpan κῶ nó ένι, κῶνι Nyati naranιe, κῶκῶ ce ekpisi-κῶ ιε, be nudκῶν-νι κῶ. Kpan frεε écé reε, be ene frε nudκῶν-νι κῶ lε. ¹⁹ Nyati antiε, kpan ce ekpisi-κῶ ι o, écé re o, κῶκῶ έλί woju. Obue lι wojuε, eneε lι ένι βῆ kpan ειl obu φειν-ε Nyati nobutue.

²⁰ Kpan φειν, nuṭu ενῖνι lḗ nite nuḥκῶ be Nyati ranιe etι κῶ ce núsunι ná. ²¹ Efinιe, alι κῶνι Nyati naraφue, beyepu fulε, be κῶν woju nudofoufu ho. Gba, alι bῶκῶκῶ lla be utufu ένι βῆ fῶκῶ mu fanya eke, be lι κῶν woju. ²² Diki: beyepu φειν-ε Nyati ra lḗ ειl Nyκῶνιε ένι kpaan, be tasu muε, κῶκῶ Nyκῶνιε κῶκῶν-νι. Kpan lukpawι frεε Nyati ra κῶ, be tasu muε, néli Nyκῶνιε ένι beyepu. ²³ Heni-heni muε, féfinί Nyati ένι lκκl. Dῶnyuku delumíní kpan ένι beyepu ji. ²⁴ Makpíene, kpan φειν nudκῶ ενῖνι lḗ nite nuḥκῶ be Nyati ranιe etι κῶ ce núsunι ná.

²⁵ Gba, obuε lι κρῖσι ένι yḗdi yi an lεε yi ένι yḗdi κρῖσι an ένι wojuε eke, κῶν Nyκῶνιε álámu owukan lubuo κῶκῶ ι. Eneε, ένι Nyκῶνιε κῶκῶκῶ lεdu méli ενῖνι kpan remue, be fῶ obuε mehi mutu nefεε, cu tinί. ²⁶ Diki: ένι nueneε runκῶ mu rahaa, hofou κῶ tuun sen ι remue, be já nu ένι βῆ kpan δδῆν κῶ ce. ²⁷ Efe κρῖσι ένι κῶκῶ fukan yiε, be dalamínι ei. Alι fuakân-muε, be aframa djuju.

²⁸ Diki: alι fuhκῶ yiε, be féli woju un. Alι yere luwι frε uκῶκῶ κρῖσιε, be néli woju un lε. Obu ceε κῶκῶ, akpan-eneε uκῶκῶ minee yakân hofou kpangbal, eneε emε mṷyṷfumu ένι βῆ fakân-ní hofou obuene.

²⁹ Makpíene, makan miyḗ nefε lḗ: nueneε κῶ ere antiε ányá ine ji. Obu remue, kpan φειν-ε ἡκῆ yiε, nubu lḗ nákân-mu yi. ³⁰ Kpan φειν-ε mítédí κῶ munue, nubu lḗ mítédí ḗnṷmínι munu. Obue rire mu nekpie, nubu lḗ nṷnṷ rire-mukpi mu. Obue napa owu frεε, nubu lḗ nákân-mu κῶκῶ. ³¹ Eε, kpan φειν-ε cu té te wutu etι ébi ένι owuene etιe, nubu lḗ κῶν té ḗnṷ κῶκῶ etι ambe wutu etι ébi ένι owu obuene φειν-ε κῶκῶ yeε.

³² Diki: mṷyṷfumu ένι βῆ fῶκῶní mítédibi mu. Κρῖσι ένι ákân-mu yiε, ενῖνιε, Nyκῶνιε ένι wojuene, tasu muε, obuε níli lḗ nṷyṷnι téε eneε udoni. ³³ Be κρῖσι ένι kan yiε eke, ενῖνιε, wutu etι ébi ένι wojuene, tasu mu obuε níli lḗ κῶκῶ κῶν yi téε, eneε udoni. ³⁴ Κῶν mu lṷpeε, be luboluwι neluι aanu-aanu. Gba, yi ένι ákân-mu κρῖσι, elefe mu yere luwι ένι yḗdi κρῖσι aan ένιe, Nyκῶνιε ένι wojueneε eneε udoni. Lκκ, lḗ nédrí néli ενῖνι neeme. Yi ένι kan κρῖσιε eke, ενῖνιε, wutu etι ébi ένι wojuene, tasu mu obuε níli lḗ κῶκῶ κῶν ἡ téε, eneε udoni. ³⁵ Obue makaan, nefuι namu remu makan; έλίμῶ gbredi m+adapumu nefε bεmu. Heni-heni muε, makan κῶ, lḗ luboluwι líl nefε aanu-aanu, nana κῶκῶ té neeme δδῆν Nyκῶνιε etι féluνί woju obu ceε ja nuε.

³⁶ Gba, alι kpan κῶ unyu ikprâ lḗ: ene lεε κῶν yere ειn, nenuι mine ḗκῶκῶ ένι wojuε nititeníe neme lube ιεḗn ι βῆ núkpu núnyu te i íhâmu anti jie, be nuḥκῶ-ní mine nínyání ei flní lḗ nuγῶfuε eke. Obue, woju un κῶκῶκῶ ḗnṷ mu lṷpe. ³⁷ Diki: alι kpan κῶ nó ένι, kpan lefe étímínι nsibi, κῶκῶκῶ nyu κῶν ótutruε han etι kpra tuun κῶκῶ be κῶν té neeme mu níní nuγῶfu ένι βῆ κῶκῶκῶ κῶ eke, be obuε já nu. ³⁸ Tasu muε, kpan ένι uκῶκῶ κῶν yereε, be néli aja nu. Kpan ένι níní núδῶκῶ κῶ eke, be néli aja nu κῶκῶ φειν.

³⁹ Diki: alí yi chón kpiɛ, kraa mu éni chɔ hie huomue, nákân-mu bɔmucɔ éni nnyani ei nuwan. Alí chɔ hie uhue eke, be bɔmucɔ lání be éni bɔ na chón kpiɛ lefee nuyɔfu. Obu cee kɔ, fáta éni kpiɛ uli kretien le. ⁴⁰ Emé emunie, li flíni bɔ kɔdɔn kɔ ce eke, be ján. Lipe muɛ, yɔtɔni nɔnɔ teyɔ mu. Obue makaan, tiní! Mediki sun be emé fré, Nyati éni Bubɔ nɔ chɔ mu le.

Nhɛɛ nucu nusɔnɔ kɔ kɔ éni leu woju

8 Obue li nhɛɛ éni nucu nusɔnɔ kɔ kɔ éni wojuɛ, flíni ere feɔn fidini chɔ mu éni woju an. Obue, chɔ cɔ, sake woju andi akpasua obue, rire cee utu kpan unyaku. Enɛé ýɔɔɔ eke, utu kpan luka unyu ei kpankpulɔ Nyati éni wojuɛ mu. ² Diki: kpan kɔ éni níni nidi woju aan, tasu muɛ, nédi an flíni lɔ te fataa eke. ³ Kpan feɔn-ɛ yɔfu Nyati eke, Nyati fré dɔni an. ⁴ Gba, obue li nhɛɛ nucu nusɔnɔ kɔ kɔ éni leu wojuɛ, ridi an lɔ: kɔ feɔn-ɛ kpan usɔɔ, tasu muɛ, kɔkɔ shún kɔ; Nyati nɔ kukukɔ cee nɔ, lefe ónɔ. ⁵ Heni, enti te leɛ wutu eti ébie, kân owu éni akpan usɔ. Heni-heni muɛ, nɔnɔ nyati leɛ nyɔni akpasua obuɛɛɛ, nububueɛ. ⁶ Eruɛ eke, Nyati nɔ kukukɔ cee nɔ. Enɛ li obue nɔ Bɔ ebi éni lu kɔ-kɔ feɔn be rili enini puɛne fré nɔ. Eseji rikân Nyɔni nɔ kukukɔ fré éni li Jesi Kris. Chɔ mu li obue Nyati se lu kɔ-kɔ feɔn, chɔ mu fré li obue nutu be sunɔ. ⁷ Obu feɔn-ɛ makaan, chɔ woju yɔku ei makpiɛne feɔn rire mu: elefe nɔ éni owu óɔ woju hɔnɔ unɔ íne mu. Nenunie, alí nɔhɔnɔ nhɛɛ kpan cu sɔ kɔ kɔ, be eté flíni kɔ éni nélni rukɔ woju eke. ⁸ Diki: élimu mbɔ kɔ éni leu woju yɔtu ríyi nu Nyati anti bemu. Botu ri o, ríému o, bɔ útu ríyi nu rúku mu, bɔ útu nu éyi inya i chɔ mu fré. ⁹ Obue kɔ, nyóni íne mu lɛ, bɔmucɔ fikan-ní be fihini mbɔ feɔn-ɛ, fúcumíni eti fílmíni woju éni yɔtu makpiɛne nɔnɔ téɛ nɔ Kris eti hɔnɔ ité flefleɔ yoku wutuɛ. ¹⁰ Heni-heni muɛ, efe ebi éni flíni fidi woju aan, alí makpi kɔ éni woju obu yɔku ei rire muɛ edífu nu éni funɔ chɔ nusɔnɔ kɔ kɔ fehi chɔ mbɔ, bɔ útumini mbasi núnhunkufu eti nɔ kɔ le e? ¹¹ Enɛé, alí lɛ kɔ, be efe ebi éni flíni fidi woju aan, fála makpi obu éni chɔ téɛ nɔ Kris eti hɔnɔ ité flefleɔ kpe. O be fédimíni an lɔ: makpi obue, ene fré, enini íne eti li obue Kris u le e? ¹² Enɛé, alí fokuni makpiɛne nɔnɔ téɛ nɔ Kris eti hɔnɔ ité flefleɔ kpe, be woju un li obue feɔni nene. Lipe muɛ, be Kris chɔ kɔ li obue feɔni obu. ¹³ Obu remue, emunie eke, alí nhɛɛ kɔ éni leu yɔtu makpi kɔ yeɔi wutuɛ, be aframa bɔ mihimu míla makpi wutu.

Ótɔpu pu éni bɔmucɔ kaan éni woju

9 O be mínɔ: bɔmucɔ álámu be éni bɔ meli obue muyɔɔ e? O be méli Kris éni ótɔpu pu le e? O be emé fré, médi chɔ Nyɔni Jesi nu chɔ nɔnɔ mu e? Es-
eji élimu emuni Amanie mubo muku nefé Nyɔni óɔ

eti ótu félimíni enini puɛne e? ² Diki: alí akpan elefe anti méli ótɔpu puɛ, be nefé eke fidini an lɔ: mɔ ótɔpu pu. Heni-heni muɛ, nefini lɔ fɔnyuku fɔnɔne, eneɛ neyɛ weɔnɔ lɔ: mɔ Nyɔni éni ótɔpu pu. ³ Enɛé li obue makan miyɛ akpan-eneɛ kɔbubumu rire iɛ:

⁴ O be mínɔ: ere ótɔpu puɛne, ráfátamu éni bɔ fadaduni ere eti fɔtuni ere rɛ kɔnɔ e? ⁵ O be, flíni lɔ ótɔpu pu elefe, Nyɔni chɔ makpiɛne leɛ Pɛr ein kan eyi eke, ere fré rókpu éni bɔ rede meyi eli chɔ eyi reɛɛpu ein le e? ⁶ O be Nyati amaniebo puɛne feɔn muɛ, emé leɛ Barnabas ein cee rífata éni ridi juma chɔ kɔ chɔ bɔ mu kraa lɛ rɛ mbɔ e? ⁷ O be kpan chɔnɔ nusɔni sru-da, be ene chɔ kɔ pa enini rire owu chɔ sika mu e? Kpan chɔnɔ tɔ kpe be ene lému kpe mu te éni mbɔ nyaa e? Eseji gbete nhɛɛ akpra-eti pu chɔnɔ éni únɔ nhɛɛ nakprá eti éni mundi e?

⁸ Owu obuɛɛ mitita bɔ eti, lí wojuɛ akpan uli nuca feɔn, eneɛ Auleɛ chɔ kɔ fré nanyaku ótutru ba nɔ kɔ eke gbein le. ⁹ Heni-heni muɛ, Mois auleɛ mu tɛɛ, nimime lɔ: Alí kpan ucu dɛn nedi juma lhaa, numemini numuti ei ji. Owu obue Nyati kaan, dɛn éni woju doni nikan e? ¹⁰ O be élimu chɔ remu nákan obu e? Tasu muɛ, chɔ remu nikan. Heni-heni muɛ, jumadi pu feɔn, botu nidelu kpeli pu o, kpan éni nekikeu mitin ewi fré o, fáta éni nikan telɛ lɔ: jumaa nedie éni mbɔ nɔ muɛ, níhi le. ¹¹ Mínɔ: ere eɛneɛ rubo Amanie ruku nefé tu Bubɔ Weɔn di juma chɔ mu Nyati éni mbuafue wojuɛ feɔn-ɛ tite te iɛ li nefunie, alí chɔ egeɛ, nefé fré fucuni nefini kɔkan fubukaní ereɛ, be obue, rehi nefé usɛn i e? ¹² Diki: akpan elefe eke ak+an bɔmucɔ nobutu nefé owu, be ere nanaa, eneɛ ráfátamu éni bɔ fabukaní ere kɔ e? Obu cee, rúcu bɔmucɔ rikaan eti rífiumu nefé i; rekprí feɔn rucu rili obue bɔ reɔ améke lɛ útu akpan útu-mu gen útu Kris éni Amanie Namue.

¹³ Nɔkɔ fidini an lɔ: akpan-eneɛ idi juma teyɔi-cɔ tɛɛ, mbɔ akpan isi tɛɛ, eneɛ nɔhɔnɔ le. Eɛ, teyɔi puɛneɛ, nhɛɛ akpan isi nucu nyóni tɛɛ, eneɛ nɔhɔnɔ. ¹⁴ Chɔ ba nɔnɔ, akpan-ene fré nobo Amanie Namue, nenini íne eti, Nyɔni kán lá i lɔ: akpan-eneɛ nuboní Amanie nukuni le obue bɔ egbigbi nene.

¹⁵ Emunie, bɔmucɔ obue lamu beɛ, mócu eti móbútu-mu kɔ kɔ. Alí makan kɔ, be élimu ókpukɔ mɔkpukɔmɔ fútumini bemu. Diki: lɔ bɔ mala obue li emuni numukpe wojuɛ kpe, be aframa uou cee bɔ muo. ¹⁶ Alí mɔkpráa, be Amanie Namue moboɛ, mákân-mu chɔ mu numukpe ambe Nyati li obue nyumu mobo. Enɛé, alí mínɔ móbóɛ, musue lí emuni. ¹⁷ Heni-heni muɛ, li flíni li emé chɔ kɔ mubutu juma obu medi eke, be ntu mobutu luwe fré. Enɛé gba, éni ádapu li obue Nyati cu dapumue, be mákân-mu emunie mikan. ¹⁸ Be emuni luweɛ, eneɛ li emi e? Mediki sun be eneɛ li Amanie Namue Nyati tumu mbuafue mobo be múcu bɔmucɔ mikaan eti múbutumu kɔ kɔ.

¹⁹ Diki: eme mónó kpan kɔkɔ auba, obu ce, mócu ɔmu rire métě fíní akpan feun éni beyepu eke. Lɔk, bɔk lě áján kɔ, mócu nɔnu mu kpangbaló íne nkuan. ²⁰ Heni-heni muε, alɔ mɔnu lεε Juf-ene ein-ε, be meli fíní nene eke. Eε, alɔ mɔnu lεε nene ebi éni nɔnɔní Auleε nuwaan ein-ε, obu ceε mónó Auleε nuwan jie, be meli fíní ɔk éni mɔnu ɔnu nuwaan eke. Lɔk, bɔk lě áján kɔ, mócu nɔnu mu kpangbaló íne nkuan. ²¹ Alɔ mɔnu lεε akpan-eneε ɔnó Auleε nuwaan ein frεε, be meli fíní nene eke lε, bɔk lě áján kɔ, mócu nɔnu mu kpangbaló íne nkuan. Tasu muε, élimu éni míní mónó Nyati éni Auleε nuwan bεmu; Kris éni Auleε tému ei. ²² Eseji, alɔ mɔnu lεε akpan-eneε nɔnu tée nɔ Kris etie hɔnɔ itê flɛflɛkɔ ein-ε, be meli fíní nene eke lε, bɔk lě áján kɔ, mócu nɔnu mu kpangbaló íne nkuan. Heni-heni muε, kpan kɔkɔ feun ein-ε mɔnɔk, be meli fíní ene eke. Eε, meli feun éni mukpu éni bɔ meli, bɔk lě áján kɔ, mócu akpan íne nkuan. ²³ Obu feun-ε meliε, meli lě Amanie Namuε ekikɔn akpan feun. Lɔk, lě ɔnu mu nfrusueε eli emuni lε.

²⁴ Nɔfɔkɔ fidíní an lɔ: alɔ obutu éni bɔ akpan eye ne owuwotu ɔk ɔkɔ, nene feun, nicení rire ba ɔ lɔkɔl, eneε ókufu muε, kpan nɔ kukukɔ ceε ucu. Nyati éni jumaa fediníε mu frεε, kpukuní rire lě ókufu muε, íné anya nefε gbein ɔk eke lε. ²⁵ Diki: kpan feun-ε uwuwotu ɔk ɔk, iciɔu ɔnu rire owu feun-ε áfátamíní ein-ε uli ɔnu rire ɔru-ɔru amεke lě ɔk ɔk ɔk nitenie. Eneε, ɔk ebi éni ni-heε, waal ce be ɔbubu. Erinie eke, rowuwotu rire amεke lě réhe ɔk éni bɔ úbubumu tuun godooε. ²⁶ Obu remuε, emuni éyee meye ne mɔhaa, míkɔkɔpramu hehe. Eε, kɔrɔ feun-ε mɔkɔkɔ, élimu ɔwɔ mɔwɔ múku ei bεmu. ²⁷ Heni-heni muε, meli ɔmu rire ɔru-ɔru mucu mbasi mu minyepuni ei amεke lě, ókufu muε, eme ebi éni mubo Amanie Namuε muku akpaan, Nyati ípemu ísepumu hehe mu múcu ɔk ehelɔ.

Wojue he Israel pueneε éni woju

10 Makriene, wojue se ɔkɔ ɔru nanaene nɔnɔ Ejibit maie etɔ te inya lε, mɔyɔfɔ éni bɔ ɔdɔn nefε íne mu. Diki: nene feun li obuε Nyati tu jru lúkpóε nyepu nene ɔ, nene feun li obuε Nyati tu nitení Jenfie Lebee frε. ² Eε, nene feun li obuε Mois nyepu nene ɔ jru lúkpóε nuwan lεε Jenfie Lebee erɛhun te te fíní batem nulníε eke. ³ Nene feun frε li obuε nuní mbɔ ebi éni Nyati tu nɔ entɔ kuε. ⁴ Eseji nene feun li obuε nɔnɔní mindie Nyati tu neneε frε. Mindie, lubobu nɔk ɔ éni Nyati tu nɔkpu nene ɔ feun-ε nahaníε mu nɔnɔ inya. Lubobu ebie, eneε li Kris. ⁵ Heni, nene feun nulíní owu obuene nu, sake obueneε yi Nyati nuε ébúbubumu kɔkɔ. Éni nɔ kɔ, am-biene feun ú dɔn lujue mu te.

⁶ Owu obueneε, neyê ere lɔ: áfátamu éni bɔ té a ere woju un-un éli etɔ fíní ɔru nana obuene eke. ⁷ Eε, ɔnɔyuku delimíní owuɔ puene fíní nɔnu mu tukɔ eke. Obuε nulníε, eneε nimimení ɔnu woju nɔ Nyati

kpenkpeε mu teε lɔ: Dedekuε pí ete í nɔ tuun ɔkɔ luwu í, eneε gba nye etɔ nɔgbugbɔ. ⁸ Diki: ɔɔtu ridelimíní wraka owu fíní lɔ nanaene elefe li be Nyati tu nene tuun akpan akɔ-akɔ abruaun ewi εentɔ neeme nuní nu nɔ kukukɔ ceε eke. ⁹ ɔnu ba nɔk, ɔɔtu rudɔkpukɔmíní Kris élé fíní lɔ nɔnu mu elefe kpukpu Nyati be tu ɔlun titi nene nuníε eke. ¹⁰ Dohuhrun-míní fíní lɔ nɔnu mu elefe li be Nyati tu entɔ ngbafre ówu-wou puε wuwou neneε eke. ¹¹ Owu obueneε he ɔru nanaeneε, némimení ɔnu woju nálaní ei amεke lě, ere ebi éni runɔ ókufu éni nuε mu rahaa, rósuo rire. ¹² Obu remuε, alɔ kpan kɔ níní nénye etɔ lika ɔnyuni eie, be nusuo rire lě nípi wutu. ¹³ Diní an lɔ: gbre feun-ε fed-iníε, kɔkɔ ɔnɔ éni kpan lefe yédi. Eneε Nyati ebi éni uli numuti nɔk bɔ útu gbredi kɔkɔ úkɔ nefε bɔ ɔ. Heni-heni muε, nɔkân lɔ nítê nuli be fôkpu finyení tinti tuun fukufuní.

¹⁴ Éni nɔ kɔ, ɔmu te-etɔ puene, gbuní ei owu ɔk éni anti.

¹⁵ Diki: fulíní akpan éni kan ótutru. Obu remuε, wojue mehi mɔkaan, nɔfɔkɔ nyu kpaní mu. ¹⁶ ɔkɔ rɔhi mbɔ wein-ε, kpɔkɔ ebi éni runɔ mulɔk nɔ mu be rila Nyati bia ɔnu íne muε, fédimíní an lɔ: ukwatu ere Kris éni mbuoe ku ei ɔru íne etɔ be tu ere feun rɔli kpan nɔ lεε ɔnu ein-ε éni woju e? O be fédimíní an frε lɔ: futufutu ebi éni runyɔ rububuu ei rɔhiε, ukwatu ere ɔnu rireníε nucu nɔyi teyi be tu rɔli kpan nɔ lεε ɔnu ein-ε éni woju e? ¹⁷ Diki: futufutuε rɔhiε, ba nɔ kukukɔ. Eneε botu alɔ rébubue frε ɔkɔkɔ, be éni li futufutu baa ere feun rɔhiε, ɔtu rété kpan nɔ kukukɔ frε.

¹⁸ Nɔfɔkɔ kuan-ní lɔ itê use Israel puene agbra teε. O be akpan-ene feun ebi éni uli nnieneε nide nɔyní teyi nutuní Nyatiε, nniε obueneε nɔhuniε remuε, nene lεε Nyati ein nétémíní kpan nɔk e?

¹⁹ Alɔ makan ɔk, be míní ɔk ɔk éni kpan usɔk kân mbasi e? Teyle nɔyi nutuníε frεε, lí woju e? ²⁰ Obuε nɔk, eneε li fíní: teyi akpasua obueneε, élimu Nyati kpan ɔyi útu; anguni bubɔene li obuε kpan ɔyi utu. Eneε, mɔyɔfumu éni bɔ fetêní kpan nɔ lεε anguni bubɔene ein. ²¹ Mílní: bɔ fɔnɔní Nyɔnɔ éni mulɔk lě fâ fɔnɔní anguni bubɔene éniε frε e? Bɔ fiení Nyɔnɔ éni mbɔk lě fâ fiení anguni bubɔene éniε frε e? ²² O be ele li obuε fɔkpukɔnɔní Nyati e? Fotutruní lɔ rukura rukɔn e?

Nyati éni munu lɔku gbein ányaku éni woju

²³ Heni, ɔkɔmucɔ lá be éni bɔ kpan eli feun; sake élimu feun áfátamu bεmu. Eε, ɔkɔmucɔ lá be ɔk; sake élimu feun úbukamu kpan. ²⁴ Kpan kɔkɔ nudɔjuε ene ce enuni namu, nana nujuε obuε yeli anuan-ene frε namuε.

²⁵ ɔkɔmucɔ lá nefε be éni bɔ fiení nniε feun-ε nɔyníε; degbugbitumíní woju ei. ²⁶ Diki: wutuε la be naha lεε enuni owuene feun-ε, Nyɔnɔ éni. ²⁷ Gba, alɔ kpan kɔ éni

enlɪ tebibee yehi akpan-enee élí enlɪ puenee ete, lě íkɪn-mu ere.

³³ Owu obuene feɪn remue, makriene, cɔni fɪsi fiyɪaní lě fɪení mbɔɔ, be kɔɔn-ní mine uní mbɔɔ ɔɔɔ mu. ³⁴ Alɪ kpan kɔ́ nuhɔn nowo usên ɪe, be, kraa lě nie éyá obu muɛ, aframa ni mbɔ lukpomu pɛpɛni. ɔɔɔ, lě fútumíní Nyɔnié ílɪ íyemu nefɛ.

Owu elefe ambienee fubutuníe éni wojue eke nudɔn ɔɔɔ mihi te kraa lě mákpr+a.

Bubɔ Wɛɪn éni ɔɔmucɔ akpasua-akpasuaa utu kpaan éni woju

12 Makriene, obuɛ lɪ Bubɔ Wɛɪn éni ɔɔmucɔ akpasua-akpasuaenee utu akpaan éni wojue fubutumíníe, muɔɔɔfɔ éni bɔ́ oku nefɛ ɪ rɪre mu wɛɪnɔ.

² Nɔɔɔɔɔ fidíní an íɔ: cɔni fɛɪɪmíní Kris éni puenee, owuenee írɪrɪrumu owue etɪ, eneɛ íne ɪha nefɛ fɪsɔnɪ tuun idrɪ nefɛ neeme. ³ Éni ɔɔ ɔɔɔ, kɪ woju éni iyê íɔ: Nyatɪ éni Bubɔɔ lɪ obuɛ ɔɔ kpan kɔ́ mu: kpan feɪn ebi éni Nyatɪ éni Bubɔɔ ɔɔ muɛ íkan íɔ: <<Musue lí Jesi éni>>. Heni-heni muɛ, kpan feɪn ebi éni Bubɔ Wɛɪn ɔɔ muɛ, ene ce lɪ obuɛ nɪkan íɔ: <<Jesi lí Nyɔni>>.

⁴ Eneɛ Bubɔ Wɛɪn éni ɔɔmucɔ ebi éni utu akpaan, akpasua-akpasualɔ, be Bubɔ Wɛɪn-ɛ eke nɔɔ kukukɔɔ.

⁵ Nyɔnié éni ɔ́sue, akpasua-akpasualɔ, be Nyɔnié eke, nɔɔ kukukɔɔ. ⁶ Eseji jumaeneɛ Nyatɪ ɪcɪcan akpan idie frɛ, akpasua-akpasualɔ, be Nyatɪ eke, nɔɔ kukukɔɔ ce. Ene lɪ obuɛ nucu feɪn nɪla kpan feɪn luboluwɪ mu.

⁷ Heni-heni muɛ, Bubɔ Wɛɪn kân íɔ itê idi juma kpan nɔɔ-nɔɔ feɪn mu, eneɛ feɪn-ɛ nɪɪe Kris éni puene neeme éni namu remu nɪɪ. ⁸ Eɛ, Bubɔ Wɛɪn nɔɔ kukukɔɔ eneɛ utu ɔɔmucɔ akpasua-akpasuaene feɪn. Kân kpan éni nutu ɪɪɪ rɪce owurɪrɪru mu, eneɛ kan kpan éni nutu ɪɪɪ Nyatɪ éni wojue an ucu iyíye. ⁹ Kân kpan éni nutu be enlɪ tée ɔɔ Jesi ete nye tinti tasulɔ, eneɛ kan kpan éni nutu ubɔɔɔ lɪ akpasua-akpasua. ¹⁰ Kân kpan éni nutu ɪɪɪ akprua ngbohro-ngbohro, eneɛ kan kpan éni nucu amanɪe kɔ́ nutu ubo uku akpan be kan kpan frɛɛ nutu usuo ɪɪɪ obuɛ lɪ Nyatɪ éni Bubɔɔ éni wojue lɛɛ obuɛ lɪ bubɔ un-un-ene éni wojue an. Kân kpan éni nutu ɪkan owu obuɔ ɔɔɔɔ mu, eneɛ kan kpan éni nutu utu nɔɔn nuwan frɛ. ¹¹ Owu obuene feɪn-ɛ, heni-heni mu Bubɔ ba nɔɔ kukukɔɔ lɪ obuɛ ɪcɪcan utu kpan nɔɔ-nɔɔ feɪn fɪnɪ íɔ nuɔɔɔɔ eke.

¹² Kpraní: kpan éni ɔɔɔɔ ɔɔɔ, cɔ ɔɔɔ kɔɔɔɔ lɪ obuɛ sa etɪ lɪ ɔɔn rɪrenɪe nɔɔ kukukɔɔ. Eɛ, obu ceɛ cɔ ɔɔɔene bubueɛ, nitêní rɪrenɪe nɔɔ kukukɔɔ. Eɛ lɛɛ Kris eɪn frɛɛ, ba nɔɔ ɔɔ eke. ¹³ Heni-heni muɛ, Bubɔ nɔɔ kukukɔɔ eneɛ nyu ere feɪn ka bo mu rite kpan nɔɔ kukukɔɔ. Rɪɪɪɪɪ Juf o, rɪɪɪɪɪ obuɔ elefe mu akpan o, rɪɪɪɪɪ mbeyepu o, rɪɪɪɪɪ lukpawɪ o, Bubɔ nɔɔ kukukɔɔ, eneɛ yiku ere feɪn.

¹⁴ Dɪkɪ: kpan éni rɪrenɪe ɔɔɔ, neeme étêmu cɔ lugbu nɔɔ kukukɔɔ ce; cɔ ɔɔɔ kɔɔɔɔ lɪ obuɛ nuɔɔ etɪ.

¹⁵ Eneɛ mɪnɪ: alɪ ɪka ɪkan íɔ: éni nélí bɔɔ remue, be nélí rɪrenɪe éni cɔ lugbu nɔɔɔ, be obuɛ nɪkaan ɔɔn ɔɔ e?

¹⁶ ɔɔn ba nɔɔɔ, alɪ rɪɪɪ lɪ obuɛ kan íɔ: éni nélí nuɔɔwɪ remue, be nélí rɪrenɪe éni cɔ lugbu nɔɔɔ, be obuɛ nɪkaan ɔɔn ɔɔ e? ¹⁷ O be mɪnɪ: kpan éni rɪrenɪe, lɪ fɪnɪ neeme te nuɔɔwɪ ekeɛ, be eɪmɪ mu nɪti owu e? Lɪ fɪnɪ neeme te rɪɪɪ frɛɛ, be eɪmɪ mu nɪti ɔɔɔ íɔ itê ubun-ɛ e?

¹⁸ Tasɪ muɛ, Nyatɪ etite kpan éni cɔ ɔɔɔ-ɔɔɔene feɪn fɪnɪ íɔ ɔɔɔ nite nuɔɔɔ eke. ¹⁹ Eneɛ kpan éni rɪrenɪe, lɪ fɪnɪ te cɔ lugbu nɔɔ kukukɔɔ ce ekeɛ, be obuɛ, kpan naa e? ²⁰ Heni-heni muɛ, kpan éni ɔɔɔ ɔɔɔ, cɔ ɔɔɔ-ɔɔɔ nitite, eneɛ feɪn sa etɪ lɪ rɪrenɪe nɔɔ kukukɔɔ. ²¹ Éni ɔɔ ɔɔ, nuɔɔwɪ bɔ́ úkɔ ɪkan íyemu bɔ́ íɔ nɔ́ɔɔmɪnɪ. ɔɔn ba nɔɔɔ, íne frɛ bɔ́ úkɔ ɪkan íyemu ɪka íɔ nɔ́ɔɔmɪnɪ ɪe. ²² Kpraní: kpan éni cɔ ɔɔɔene te flefle frɛ ɔɔɔ, lɪ fɪnɪ nɔ́nɔ́mɪnɪ ekeɛ, be ájân ere ɔɔɔ.

²³ Obuene frɛɛ rubu íɔ ákân-mu munue, nene nana lɪ obuɛ rɪɪɪɪ nene etɪ ukɔ feɪn. Eseji obueneɛ ɪɪɪ ruhɔn, kân nenlɪ íɔ ritê rɪɪɪɪ nene etɪ couun. ²⁴ Eneɛ obuene nanaa rubu íɔ yí nuɛ, rɪɪɪɪɪ nene etɪ fɪnɪ ambiene eke. Heni-heni muɛ, Nyatɪ etite kpan rɪrenɪe éni cɔ ɔɔɔ-ɔɔɔene feɪn ameke lě obuɛ kan munue adadu obuɛ ákân-mu munue etɪ. ²⁵ ɔɔɔ, lě óbubuu mu ɔ́nɔ nene mu, náɔɔɔnɪ mine. ²⁶ Éni ɔɔ ɔɔ, alɪ cɔ lugbu nɔɔ neke kpaan, be kpaan neeme lɪ obuɛ nedɪ munu. ɔɔn ba nɔɔ, alɪ kpan utu ɔɔn cɔ lugbu nɔɔ ɪyɪ nuɛ, be ene neeme lɪ obuɛ nyɪɪ nu.

²⁷ Dɪkɪ: Kris-ɛ fidakuníe remue, fétèní fɪnɪ ɔɔn rɪrenɪe eke, eneɛ nɔɔ mu kpan nɔɔ-nɔɔ feɪn etê ɔɔn cɔ lugbu nɔɔ. ²⁸ Heni-heni muɛ, Kris éni puene mu tɛɛ, Nyatɪ tê ɔ́ɔɔ puene pɛpɛni, eneɛ nku aanu mu nite numuti-etɪ puene be nku ɛentɪ mu nite wojuyíye puene. ɔɔn egeɛ, eneɛ gba nutu akpan ɔɔmucɔ éni ucu etɪ ɪɪɪ akprua, ubɔɔɔ lɪ puene, ubuka gbɛ puene, inyepu makriene ɪ, eseji ɪkan owu obuɔ ɔɔɔ mu frɛ. ²⁹ Dɪkɪ: élímu akpan feɪn élí ɔ́ɔɔ puene, élímu akpan feɪn élí numuti-etɪ puene, élímu akpan feɪn élí wojuyíye puene. Eseji élímu akpan feɪn nótú ɔɔmucɔ ɪɪɪ akprua, ³⁰ elefe mu úɔɔn-mu lɪ puene, ɪkan owu obuɔ ɔɔɔ mu, útu nuwan bɛmu. ³¹ Obu ceɛ ɔɔɔ, cunɪ kɔɔɔ mu butuní Nyatɪ tú nefɛ Bubɔ Wɛɪn éni ɔɔmucɔ utu kpan be yɪ nu tasɪe.

Eneɛ, mehi miyê nefɛ wojue bɔ́ fɔɔnɪ etɪ lě feɪn-ɛ fɪlɪnɪe eɪɪ nu tasɪe.

ɔ́ɔɔ éni woju

13 Dɪkɪ: alɪ mɪkan owu obuɔ elefe-elefe mu, alɪ mɪkan owu entɪ ngɔɔfrɛene éni obuɔ mu frɛ ɔɔɔ be ɔ́ɔɔ eke ɔ́nɔmu muɛ, be métê fɪnɪ íɔ dibɔngri lɛɛ cenjebaene ile ugu rɪra ɔ́ɔ mu ce eke. ² Alɪ botu Nyatɪ ɔ́tumɪ amanɪe mobo muku akpan, alɪ nótumu mɔ́nyɔ enlɪ wojue feɪn-ɛ un eie numu, alɪ mɪɪ wo-

ju-woju feɪn an, elefe mu, alɪ ʒmu tée nɔ Jesi etɪe akura tuun mɔtu lɪfe utu bu cɔ̃ nɔ frɛ bɔbɔ, bɛ ʒɔɔfu eke ʒnɔmu muɛ, mɔ́hún bɔbɔ kɔkɔ. ³ ʒnu ba nɔnɔ, alɪ botu mide emɪnɪ bɔbɔkaan-ene neeme mɪcɪcan lɛdu puene, alɪ mutɪ nɪcaumɪnɪ ei frɛ bɔbɔ bɛ ʒɔɔfu eke ʒnɔmu muɛ, feɪn-ɛ mlɪɛ, eɦelɔ!

⁴ Kpan feɪn-ɛ ʒɔɔfu nɔ muɛ, nukpɔ́n woju, tenja yíkuni gbɔun, nákân-mu nunuwɪ lebe, níkpɛ numu, eseji nínyakumu rɪre frɛ. ⁵ Ene, níli ruhɔn woju, nújɔjumu ene ɔɛ enɪnɪ namu, te úfuɔmɪnɪ, eseji nítemu nkɪpɪtɪ frɛ. ⁶ Ene baa, unɪ ɛnɪ woju kɔkɔ íkpimínɪ rɪre mu; enɪnɪɛ, woju nawrɛ ɔɛ, eneɛ ikpɪnɪ rɪre mu. ⁷ Dɪkɪ: níkrɪ́t feɪn nɔɔ, níkân ʒɔɔ ɪɛ lɛɛ telɛ anwan-ene etɪ, eseji nunyu te i nɔnɔ etɪ frɛ.

⁸ ʒɔɔfu ɛnɪ wojuɛ ákân-mu lɔ́ ukufu. Amanɪɛ óbo eke yokufu, obuɔ ɔɔwɔ mu owu ákan yece re, eneɛ woju andɪ frɛ yokufu lɛ. ⁹ Dɪkɪ: amunu ɛnɪ nuɛ muɛ, erɪnɪ woju feɪn-ɛ rɪdɪ an lɛɛ amanɪɛ Nyatɪ utu erɛ rubɔɛ yɔ́ku ei tasɪ. ¹⁰ Gba, ɔnɪ Nyatɪ ɔɔtu woju-woju feɪn yoku ei wɛɪnɔkɔ, obuɛ yɔ́ku eɪe yokufu. ¹¹ Kpranɪ: ɔnɪ mɔnɔ wɪ lɔwɪ muɛ, wɪ lɔwɪ ɛnɪ owu mɪrɪraru, wɪ lɔwɪ ɛnɪ owututru frɛ lɪ obuɛ nɔmu íne mu, bɛ eseji emɪnɪ lɔ́ mitê mɪkrâ woju feɪn muɛ frɛ te wɪ lɔwɪ ɛnɪɛ. Gba, ɛnɪ mɔ́ru lɔkɛ, mɔ́wɔ wɪ lɔwɪ mu ɛnɪ woju feɪn móku ei. ¹² Heni-heni muɛ, amunu ɛnɪ nuɛ muɛ, Nyatɪ ɛnɪ wojuene feɪn etê fuɔɔlɔ ɔnɪ munu mu, eneɛ nu nehi ɛnɪ ene ɔnɔkɔ rɪdɪnɪ nu munu lɛɛ munu. Eɛ, amunu ɛnɪ nuɛ muɛ, mlɛdɪ woju feɪn an yête me, eneɛ nu nehi ɛnɪ mɪdɪ Nyatɪ an namu-namu fɪnɪ lɔ́ nɪdɪmu aan eke.

¹³ Gbake, kɪ owu ɛɛntɪ ɛnɪ nɔ bɛ nenɪnɪ woju ákân-mu lɔ́ ukufu: kpan ɛnɪ tee nɔ Kris etɪɛ, telɛ lɛɛ ʒɔɔfu. Eneɛ, owo ɛɛntɪ obuɛ, ʒɔɔfu lɪ obuɛ ru lɔku.

Obuo ɔɔwɔ mu owu ákan

lɛɛ amanɪɛ Nyatɪ utu kpan ubɔɛ ɛnɪ woju

14 ɛnɪ nɔ kɔ, nefɪnɪ wojuɛ bɔ́ odo nefɛ fɔɔɔunɪ ɔkɔ feɪn-ɛ, eneɛ lɪ ʒɔɔfu. Gba, obuɛ lɪ Bubɔ Wɛɪn ɛnɪ bɔmɔɔɛneɛ utu kpaan, ɔnɪ woju frɛ nudo nefɛ, tasɪ muɛ, amanɪɛ bɔ́ nɔtu nefɛ fobo fokunɪ akpan. ² Dɪkɪ: kpan feɪn-ɛ nakan owu obuɔ ɔɔwɔ kɔ́ muɛ, ɛ́lɪmu akpan n+akan owuɛ níyemu bɛmu; Nyatɪ lɪ obuɛ nakan niyê. Owuɛ nakaan, kpan íti ɔnɪ nuwan ambe Bubɔ lɪ obuɛ ɔɔ lanɪ ótutru mu. ³ Kpan feɪn-ɛ nobo amanɪɛ ɛnɪɛ eke, akpan lɪ obuɛ nakan owuɛ nuku. ʒnu mu lɔpɛɛ, bɛ nɔtu nɔcunɪ mbasi, nɔkpukpuku nene rɪre, eseji nenine nene té i frɛ. ⁴ Kpan feɪn-ɛ nakan owu obuɔ ɔɔwɔ muɛ, enɪnɪɛ, ɔnɔkɔ ɔnɪ rɪre nutu mbasi, bɛ kpan feɪn-ɛ nobo amanɪɛ ɛnɪɛ eke, akpan feɪn-ɛ si yɪaa lɪ obuɛ nutu mbasi.

⁵ Dɪkɪ: mɔyɔɔfu ɛnɪ bɔ́ Bubɔ Wɛɪn ɔtu nefɛ fakan-nɪ owu obuɔ ɔɔwɔ mu, sake obuɛ mɔyɔɔfu kɔ feɪn-ɛ, eneɛ lɪ amanɪɛ ɛnɪ bɔ́ nɔtu fobo fokunɪ akpan. Heni-heni

muɛ, kpan ɛnɪ ubo amanɪɛ kɔ, ene nunya munu nukɔ obuɛ ɪkan owu obuɔ ɔɔwɔ mu ɔɛɛ, ambe enɪnɪɛ, akpan feɪn-ɛ si yɪaa lɪ obuɛ nukpukpuku rɪre. Gba, kpan frɛɛ ɪkan owu obuɔ ɔɔwɔ muɛ, alɪ nutu ɔnɪ nuwaan eke, bɛ ene frɛ nukpukpuku akpan rɪre lɛ. ⁶ Makɪene, nɔkɔkɔ kpranɪ: alɪ mihi nefɪnɪ te bɔkɔ makan owu obuɔ ɔɔwɔ mu bɛ fɪtɪmínɪ, obuɛ, yabuka nefɛ naa e? Heni-heni muɛ, alɪ obuɛ makaan ínyakumu woju kɔkɔ gbein íyemu nefɛ, alɪ útu nefɛ woju andɪ, alɪ ɛ́lɪmu amanɪɛ múbo múku nefɛ, alɪ ɛ́lɪmu woju míyiyemu nefɛɛ, bɛ obuɛ yabuka nefɛ e?

⁷ Tu múcú eji ɛnɪ woju múhúnku obuɛ makaan etɪ. Dɪkɪ: alɪ kpan nɔfɔɔ mbɛɪn, elefe mu nɔnyu sangoene kɔ bɛ íle úɔɔ etɪ namu-namuɛ, lɔ́ kpan yɛdɪ eji tasɪ nelee an te e? ⁸ ʒnu ba nɔnɔ, alɪ kpan nɔfɔɔ krukru lɛ ɔtu tɪn ɔɔun puene adadu etɪ, bɛ ʒfúú ʒúɔ etɪ, lɔ́ nɪtê nunyûnɪ numu lɔ́: tɪn ɔnɔ oku e? ⁹ Nefɛ frɛ, alɪ fakan-nɪ owu obuɔ ɔɔwɔ mu bɛ fútumínɪ nuwaan, lɔ́ kpan yetê yeti obuɛ fakan-nɪɛ te e? Eneɛ, alɪ kpan ítiɛ, bɛ eɦelɔ ɔɛɛ fakan fokunɪ ei.

¹⁰ Dɪkɪ: wutu etɪ ɛ́bɪɛ, obuɔ akpasua kpangbalɔ nɔ, eneɛ nɔnɔ mu nɔnɔ-nɔnɔ feɪn kan lɔ́ itê ɪkan frɛ. ¹¹ Eneɛ gba, alɪ kpan kɔ́ nala obuɔ ɛnɪ míti bɛ ene frɛ níti emɪnɪɛ lɛɛ, lɔpɛ muɛ, erɛ aanuɛ bɔ́ ríti mine obuɔ.

¹² Obu remuɛ, nefɛ ɛbɪeneɛ Bubɔ Wɛɪn ɛnɪ bɔmɔɔneɛ utu kpaan ɛnɪ woju udo nefɛ tasɪɛ, butunɪ Nyatɪ tú nefɛ obueneɛ ɔkɔkpukpuku Kris ɛnɪ puene feɪn rɪreɛ.

¹³ Obu remuɛ, kpan feɪn-ɛ Bubɔ Wɛɪn tu nakan owu obuɔ ɔɔwɔ kɔ́ muɛ, bɛ nubutu nútúnɪ nútú ɔnɪ nuwan frɛ. ¹⁴ Dɪkɪ: alɪ ɔmu ʒɔɔɔkɔ itê obuɔ ɔɔwɔ ála mu ɔɛɛ, henɪ ɔmu bubɔkɔ nɔ́ ʒɔɔɔɔ mu, ɔmu íne lifɪn eke ʒnɔ́ mu.

¹⁵ ɛnɪ nɔ kɔ, bɛ lɔ́ mlɪɪ te? Dɪkɪ: ɔmu ʒɔɔɔɔ muɛ, ɔmu bubɔ ɔnɔkɔ mu, eneɛ ɔmu íne lifɪn frɛ ɔnɔkɔ mu lɛ. Alɪ eji meɦe mukukotu Nyatɪ frɛɛ, bɛ ɔmu bubɔ ɔnɔkɔ mu, eneɛ ɔmu íne lifɪn frɛ ɔnɔkɔ mu lɛ. ¹⁶ O bɛ mlɪnɪ: alɪ obuɔ ɔɔwɔ mu ɔɛɛ fokukotu Nyatɪɛ, lɔ́ kpan ɔɔwɔ kɔ́ ɛnɪ nɔ lɔpɛ bɛ ʒnyûmu obu numuɛ yetê ɔɔɔɔfɔ lubuo etɪ yakan Amen te e? ¹⁷ Heni, eɦe fɔwɔku Nyatɪ ɪja nu tuun ɪsɛn ɪ, bɛ ene eke úbukamɪnɪ kɔkɔ.

¹⁸ Eme eke, mala Nyatɪ bia ɛnɪ Bubɔ Wɛɪn utu mɪkan owu obuɔ ɔɔwɔ mu. Heni-heni mu mɪkan owu obuɔ ɔɔwɔ mu mukɔ nefɛ feɪn. ¹⁹ Obu ɔɛ, alɪ risi riyâ ɔɔɔɔɔ Nyatɪɛ, lɔ́ bɔ́ makan owu obuɔ ɔɔwɔ mu meyewrɛ al-abu-alabu ɛnɪ kpan kɔkɔ ítiɛ, mɪkan owu ɔɔgbu eeneene kɔ ɔɛ ɛnɪ yoku ei akpan rɪre mu wɛɪnɔ.

²⁰ Makɪene, nefɪnɪ lɔ́ fitê fɪkprânɪ woju feɪn muɛ, nidetê fɪnɪ ewɪ tɪtɪ ɛnɪɛ eke. Unɪ woju antɪɛ, tenɪ fɪnɪ munwɪ ɛnɪ unɪ woju ʒnɔ́ ine mu eke, sake obuɛ lɪ nefɪnɪ lɔ́ fitê fɪkprânɪ woju ambiene feɪn-ɛ, lunɪ akpan ɛnɪ munu mu oku ei tasɪ. ²¹ Kpranɪ obuɛ nimime nɪlanɪ ei Nyatɪ kpenkɛɛ mu tɛɛ: Kɪ lɔ́ Adamanga nakan: <<Mɪsɛ akpan elefe ɛnɪ obuɔ mu miyê emɪnɪ puene woju. Eɛ, oyogu ɛnɪ ʒmu lɪ obuɛ mɪsɛ, eneɛ obu frɛ bɔbɔ, bɔ́ núnyumɪnɪ numu.>>

²² Obue, neyê lî: alí Nyati íse obuo éni kpan ítie mu nakan owue, be lí sufre neeme éni iyê lî: akpan nó éni nkonu te ónómíni etí. Enée, alí nise amaníe akpan noboe mu níkan owue, be lí sufre neeme fré éni iyê lî: akpan nó éni nkonu té nkonu etí.

²³ Nɔ́fɔ́bɔ́ kpraní: alí nefé fèlɔ́n fési féyíá fɔ́gugɔ́ní Nyati be akpan fèlɔ́n nakan owu obuo ɔ́ɔ́wɔ́ mué, alí lɔ́pɛ mué, akpan kɔ́ éni yɔ́nyômu woju obu numu, akpan kɔ́ éni yɔ́cu te yêtêmu Kris etíe íe nɔ́fɔ́ agbraa, bɔ́ níkanmíní lî mbe nɔ́nyu nefé e? ²⁴ Gba, alí ulí amaníe Nyati tu nefé lɔ́ obue fobo fukuní mine be kpan kɔ́ éni yɔ́cu te yêtêmu Kris etíe, kpan kɔ́ éni yɔ́nyômu woju obu numu íe nɔ́fɔ́ agbraa, owuene fèlɔ́n-é netíe yecician-ní, nîkprá enlɔ́n lî nite nunɔ́ɔ́. ²⁵ Heni-heni mué, enlɔ́n luboluwí mu te éni woju fèlɔ́n-é nɔ́ɔ́ yanyaní anti nîdɔ́nu, enée lɔ́pɛ mué, nîku ɔ́kɔ́n í Nyati anti nununí íne níkan lî: heni tasí, Nyati nó nɔ́fɔ́ agbra.

Woju fèlɔ́n lî bɔ́ etê ese eyiaene mué éni woju

²⁶ Éni nɔ́ ɔ́ɔ́, be makriene lî fata éni bɔ́ fèlɔ́n? Dɔ́ku: alí fisi fiyíaní be Bubɔ́ Wèlɔ́n eyê kpan fèlɔ́n éni wojue bɔ́ eí: nɔ́dèlɔ́ eji éhé, woju éyiye, woju gbein ála, obuo ɔ́wɔ́ mu owu ákan, nɔ́dèlɔ́ obuo éni nuwan ótué, be nɔ́lɔ́ lî nîtê nɔ́lɔ́ be yɔ́kɔ́pɔ́kɔ́pɔ́ku akpan fèlɔ́n ríree cé. ²⁷ Gba, alí funɔ́nɔ́n éyíá mu ɔ́ɔ́ Bubɔ́ Wèlɔ́n ɔ́tu akpan nakan owu obuo ɔ́ɔ́wɔ́ mué, be nɔ́lɔ́ akpan aanu, éentí cé. Eseji fáta éni obue tí ɔ́ɔ́ uruku kraa lě anuan lefe ɔ́cu. Lî nkonu mu nɔ́nɔ́-nɔ́n fèlɔ́n lkan íla íe, be fáta éni kpan utu nuwan. ²⁸ Alí kpan akan owu obuo ɔ́wɔ́ mu be kpan ónɔ́ ótú nuwaan, be nɔ́rɛpɔ́ numu nídíde numu nuhun-nuhun lée Nyati eín cé.

²⁹ Gba, alí amaníe lɔ́ obue Bubɔ́ Wèlɔ́n tu akpan noboe, be nene fré, fáta éni nɔ́lɔ́n akpan aanu, éentí cé lě ambíene fèlɔ́n akpr+a obue níkan-níe mu. ³⁰ Alí Bubɔ́ eyê kpan lefe kɔ́ woju éni bɔ́ akaan, be nukɔ́nɔ́n ɔ́ɔ́ obue owu nɔ́ ómu nakaan urukué lě nɔ́cu íe. ³¹ ɔ́ɔ́, enée nefé fèlɔ́n fíhení ɔ́mɔ́ɔ́ fíkan-ní owue Bubɔ́ ye nefé be fiyiyení mine woju mu fukpɔ́kɔ́pɔ́kɔ́n mine ríre. ³² Heni-heni mué, kpan ɔ́ɔ́wɔ́ fèlɔ́n eí éni Bubɔ́ utu amaníe ubo ɔ́ɔ́, fátaa nɔ́lɔ́ lî nîtê nunyu ɔ́nu ríre níkan ɔ́nku fré. ³³ Dɔ́ku: Nyati óyɔ́fumu wuya-wuya; enlɔ́n woju fèlɔ́n-é, fáta éni itê té beté mu. Ée, ɔ́ɔ́-ɔ́ fèlɔ́n-é Kris éni puene ísi iyíáa, lî itê ísee nɔ́.

³⁴ Éni nɔ́ ɔ́ɔ́, alí fisi fiyíaníe, be eyíene nuku eí tintilɔ́. Heni-heni mué, áfátamu éni bɔ́ nɔ́guní rura, nana, fínlí lî Nyati kpenkpe kaan ekeé, nisiní ríre í. ³⁵ Alí woju kɔ́ nó éni ókú eí yí kɔ́ ríre mué, be nukɔ́nɔ́n ɔ́ɔ́ nukuní nkonu lugban tée, lě nóbutu ɔ́nu hí ede aka eyéni. Áfátamu éni bɔ́ eyí ɔ́gu rura eyiaene mu.

³⁶ O be míní: Nyati éni amaníe obue akpan nobo ísee, nɔ́fɔ́ agbra te nɔ́ nya e? O be, nɔ́fɔ́ lefe kukukɔ́ cé nubo nukuní nefé fitiní e? ³⁷ Dɔ́ku: kpan fèlɔ́n-é nínlí Bubɔ́ Wèlɔ́n utuní amaníe nubo, kpan fèlɔ́n-é nínlí Bubɔ́ Wèlɔ́n

nóni mué, be níkpri etí lî: Nyɔ́nɔ́e ɔ́nɔ́ɔ́ lɔ́ obue tumu mimime owu obu fèlɔ́n mesi nefé núcú nítí. ³⁸ Alí kpan kɔ́ unyu munu unyaku eí etíe, be obue, neyê lî: ené fré, Nyati éni munu éníómíni etí.

³⁹ Obu fèlɔ́n-é mikaan, enlɔ́n ókufu mué, enée lɔ́ fínlí: Bubɔ́ Wèlɔ́n éni ɔ́mɔ́ɔ́enée utu kpaan mué, obue bɔ́ odo nefé, enée lɔ́ amaníe bɔ́ nɔ́tu fobo fukuní minee. Obuo ɔ́ɔ́wɔ́ mu éni owu ákan frée, deterumíní ɔ́nu woju. ⁴⁰ Obu cé nɔ́ɔ́, fèlɔ́n-é fílníe, nise lî fata éni bɔ́ esee eke; nidetê wuya-wuya mu.

Lu uou mu ónɔ́ énye éni woju

15 Makriene, Kris éni amaníe eí éni mubo muku nefé fitiní be lka nyu nefé í ɔ́nu mué, tu múkúátu nefé. ² Amaníe obue, alí heni-heni mu fónyu fák+an-ní ɔ́nku fínlí lî miye nefé ekeé, be ɔ́nu mu lɔ́pɛ, Nyati ɔ́cu nefé íne nkuan. Alí élímu ɔ́ɔ́, be nefɔ́nɔ́ tée fínlí fɔ́cu fétèní Kris etíe eí ehéɔ́.

³ Dɔ́ku: woju lɔ́ku eí éni Nyati yemu be emé fré mucu miye nefé, enée lɔ́: Kris uo eruní un-ene remu. Obue, enée ɔ́wɔ́ Nyati kpenkpe kan ía íe nɔ́. ⁴ Niliní nudɔ́n lubomɔ́ mu munuwí éentí, enée nunɔ́ lu uou mu ninye. Obu fré Nyati kpenkpe kán lál. ⁵ Lɔ́pɛ mué, nunyaku ríre gbein Píer dínlí nu, enée eseji nunyaku ríre gbein ɔ́nu akpan ndíɔ́ ewí aanu kpree dínlí nu fré. ⁶ ɔ́nu egee, enée nunyaku ríre gbein, makri kpangbal éni sen ya eene fré ɔ́nɔ́ í be sí yíaa dínlí nu íe. Nkonu mué, tukɔ́ uo, enée kpangbal eke hɔ́nɔ́ unɔ́ lɔ́pɛ. ⁷ Eseji nunyaku ríre gbein Jak fré dínlí nu, enée gba nunyaku ríre gbein ótɔ́pu puene fèlɔ́n fré dínlí nu íe. ⁸ Ókufu mué, enée, emé krúkrú obu éni móhún ɔ́nɔ́ frée, nunyaku ríre gbein mɔ́dɔ́nɔ́ nu íe. ⁹ Heni-heni mué, ótɔ́pu puene fèlɔ́n mué, emé lɔ́ obue mulí bebelige. Tasí mué, máfátamu éni bɔ́ naramíní ótɔ́pu pu fré ɔ́nɔ́ ambe méli Nyati éni puene ɔ́ru-ɔ́ru tuun esɛ́n í. ¹⁰ Enée, alí gbake méli ótɔ́pu pu íe, be Nyati lɔ́ obue tumu mbuafue akpasua obu. Enée, mbuafue obue nutumúe ódɔ́n-mu ehéɔ́, nana mócu etí médi juma mókɔ́ ambíene fèlɔ́n. Juma obu fèlɔ́n-é midíe, munyu níkpɔ́râa, be élímu ɔ́nɔ́ emuní mbasí mu médí; mbuafue Nyati tumúe, enée tu midí. ¹¹ Botu nɔ́dèlɔ́ emé mobo amaníe o, nɔ́dèlɔ́ nene ambíene o, be Amaníe nɔ́ kukukɔ́ enée robo be fɔ́cuní té fitèní etíe.

¹² Dɔ́ku: ɔ́ru amaníe óbo mu fèlɔ́n-é, Kris éni lu uou mu ónɔ́ énye woju rakan. Be gba, lî pí be akpan elefe nakan lî: lu uou mu ónɔ́ énye ónɔ́ e? ¹³ Lɔ́ fínlí lu uou mu ónɔ́ énye ónɔ́ ekeé, be mɔ́dɔ́nɔ́ sun, etê fínlí ɔ́nɔ́ éni Kris ɔ́nɔ́ fré ónɔ́ ényé eke. ¹⁴ Enée, lɔ́ fínlí Kris ónɔ́ ényé ekeé, be amaníe robo ruku akpaan, ehéɔ́. Lɔ́pɛ mué, be nefɔ́nɔ́ tée fucu fitení etíe fré, ehéɔ́. ¹⁵ Lɔ́pɛ mu frée, be eruní dalufue rɛhí Nyati íne etíe, fun rete. Heni-heni mué, lɔ́ fínlí lu uou mu ónɔ́ énye ónɔ́ be obu cé robo amaníe lî Nyati ɔ́tu Kris ɔ́nɔ́ lu uou mu enye be nje ésé

כּוּכִי, בֵּה רֵלִי פּוּעֵנֶה. 16 **Εε**, לִי **φίλι** לִי **ουο** **μου** **ζὼν** **ένυε** **ζὼν** **εκεε**, **βε** **ετῆ** **λέ** **φίλι** **Κρις** **κῶκῶ** **φρε** **ζὼν** **ένυέε** **εκεε**.

17 **Ενεε**, **λι** **φίλι** **heni** **νόν** **νένυέ** **εκεε**, **βε** **nefuni** **tée** **fucu** **fitèñi** **ετιε** **ελι** **ehelb**. **Λιπε** **μουε**, **βε** **κῶφῶ** **woju** **un-ene** **feun** **hῶkῶ** **uῶkῶ** **nefe** **ετι** **fre**. 18 **Λιπε** **μου** **freε**, **βε** **akpan-eneε** **cu** **té** **te** **Kris** **ετι** **kraa** **βε** **ue**, **nefe** **feun** **nókuni** **kpe**. 19 **Heniheni** **μουε**, **ali** **eruni** **telεε** **κῶ** **Kris** **ετιε** **te** **φίλι** **κῶ** **ruhu** **βε** **κῶ** **woju** **ece** **re** **εκεε**, **βε** **akpan-akpan** **feun** **μουε**, **ερε** **li** **obue** **rili** **ledu** **puene** **kó** **feun**.

20 **Ενεε**, **ζὼν** **κῶ**. **Duni** **an** **lô**: **Kris** **κῶ** **lu** **ουο** **μου** **enye** **heni**, **eneε** **efin** **atingbre** **i** **κῶ** **puene** **feun-ε** **ue** **fre** **κῶ** **yenye** **le**. 21 **Diki**: **kpan** **nῶk** **kukukpo** **li** **obue** **ja** **lu** **ουο** **i**, **eneε** **kpan** **nῶk** **kukukpo** **fre** **fin** **atingbre** **i** **βε** **rῶkῶ** **lu** **ουο** **mu** **rinye**. 22 **Εε**, **φίλι** **lô** **Adam** **ja** **lu** **ουο** **si** **ερε** **feun-ε** **εκεε**, **Kris** **fre** **κῶ** **ερε** **feun** **rῶkῶ** **lu** **ουο** **mu** **rinye** **nkuaan** **yeli** **eruni**. 23 **Ενεε** **duni** **an** **lô**: **lu** **ουο** **μου** **ζὼν** **ένυεε**, **kân** **lô** **κῶ** **te** **pipi**. **Kris** **li** **obue** **fin** **atingbre** **i** **κῶ** **nye** **pereni**, **eneε** **gba**, **κῶ** **nîsê** **ege** **nihie**, **eruni** **puene** **feun** **fre** **κῶ** **yenye** **le**. 24 **Κῶ** **ege** **μουε**, **Kris** **κῶ** **nyu** **bubῶ** **etei** **puene**, **κῶ** **κῶ** **puene**, **ákura** **puene** **feun-ε** **κῶ** **βε** **ubân** **Nyati** **munue** **yetiti** **yanyaku** **ei**, **eneε** **gba** **κῶ** **etei** **κῶ** **Nyati** **ebi** **ένι** **li** **Bῶk**. **Λιπε** **μουε**, **eneε** **wutuε** **ένι** **woju** **yokufu**. 25 **Diki**: **fáta** **ένι** **Kris** **itê** **woju-woju** **feun** **ei** **κῶ** **tuun** **κῶ** **lê** **Nyati** **ede** **κῶ** **éfe** **puene** **feun** **okuni** **aka** **mu**. 26 **Éfe** **pu** **laku** **tasue** **Kris** **κῶ** **κῶ** **βε** **owue**, **eneε** **li** **lu** **ουο**. 27 **Heniheni** **mu** **Nyati** **ede** **feun** **okuni** **aka** **mu**. **Ενεε**, **ali** **némime** **nálaní** **ei** **lô** **woju** **feun** **nóni** **aka** **μουε**, **βε** **lá** **βε** **welin** **lô**: **Nyati** **κῶ** **ebi** **ένι** **de** **feun** **kuni** **aka** **μουε** **eke** **ζὼν** **μου**. 28 **Κῶ** **woju-woju** **feun** **κῶ** **κῶ** **aka** **μουε**, **eneε** **gba**, **ene** **ebi** **ένι** **nuli** **Wle**, **nîsi** **rire** **i** **nutu** **Bῶ** **ebi** **ένι** **de** **feun** **kuni** **aka** **μουε**. **Κῶ**, **eneε** **Nyati** **bó** **κῶ** **κῶ** **κῶ** **feun** **ετι**, **yeyiku** **feun**.

29 **Ενεε** **minî**: **li** **φίλι** **lu** **ουο** **μου** **ζὼν** **ένυε** **ζὼν** **εκεε**, **βε** **akpan-eneε** **nedi** **lu** **ουο** **nu** **κῶ** **βε** **obu** **ce** **neli** **batem-ε**, **εμι** **nûcûñi** **μου** **e?** **Li** **φίλι** **lu** **ουο** **μου** **ζὼν** **ένυε** **ζὼν** **εκεε**, **βε** **εμι** **ένι** **íne** **μου** **neliní** **κῶ** **e?** 30 **Diki**: **ερε** **κῶ** **κῶ** **fre**, **wanci-wanci** **feun** **ετι**, **lu** **ουοε** **la** **βε** **redi** **nu** **βε** **obu** **ce** **κῶ** **íne** **κῶ** **μουε**, **εμι** **rûcûu** **μου** **e?** 31 **Makriene**, **nu** **luwi** **nῶk-nῶk** **feun-ε** **icaa**, **munῶ** **lu** **ουο** **anti**, **obu** **fre** **κῶ** **κῶ**, **Nyῶ** **Jesi** **Kris** **ένι** **jumaa** **di** **κῶ** **μου** **τεε** **ελι** **emuni** **numukpe** **woju**. 32 **Ο** **βε** **li** **φίλι** **kpan** **ένι** **ótutru** **ce** **li** **obue** **nyepu** **ερε** **i** **εκεε**, **βε** **ime** **obue** **run** **Efes** **ebi** **ébi** **lee** **nue** **un-un-ene** **elin-ε**, **εμι** **ένι** **íne** **μου** **e?** **Li** **φίλι** **lu** **ουο** **μου** **ζὼν** **ένυε** **ζὼν** **εκεε**, **βε** **ερε** **fre** **rikan** **φίλι** **akpan** **feun-ε** **eke**: “**Tu** **rí** **rúnóni** **ambe** **kpukpo** **ουο** **ceε** **rûhu!**” 33 **Nyuni** **íne** **μου** **namu-namu**: **akpan** **un-un** **elin** **éseε** **ububu** **kpan**. 34 **Εε**, **íne** **μου** **ni** **nefe** **fúwóni** **un** **élt** **fláni** **ei**. **Diki**: **κῶ** **agbra** **τεε**, **akpan** **elefe** **nó** **ένι** **édí** **Nyati** **an**. **Obue**, **nuli** **nefe** **ruhῶ**.

Rirenε **κῶ** **akpan** **yalaa** **ένι** **woju**

35 **Gba**, **ekefu** **kpan** **kῶ** **yakan** **lô**: <<**Βε** **lô** **yetê** **yeli** **βε** **akpan** **κῶ** **lu** **ουο** **μου** **yenye** **τε** **e?** **Κῶ** **nῶ** **rirenεε**, **lô** **yetê**

κῶ **τε** **e?>>** 36 **Coo** **nyῶmbῶ** **pu!** **Ο** **βε** **fuῶnyûmu** **numu** **lô**: **tîn** **ένι** **luwle** **kpan** **utue**, **κῶ** **rirenεε** **uhun** **ei** **wutu** **mu** **τε** **kraa** **βε** **gba** **unyuku** **la** **tîn** **luwi** **inya** **gbein** **e?**

37 **Diki**: **tîn** **ένι** **luwle** **kpan** **utue**, **nidelu** **dodo**, **nidelu** **tîn** **κῶ** **κῶ** **feun** **ένι** **luwle**, **élimu** **lô** **τε** **κῶ** **βε** **fucu** **fla** **wutu** **μουε** **ísemu** **ege** **inya** **gbein** **beumu**. 38 **Κῶ** **nῶ** **κῶ** **wutu** **μου** **τεε**, **βε** **Nyati** **κῶ** **κῶ** **nῶnyuku** **nócu** **rirenεε** **ebi** **ένι** **κῶ** **nitite** **nite** **i** **ένι** **bῶ** **κῶ** **κῶ** **nédide** **κῶ** **mbῶkῶ** **le** **lí**, **βε** **gba** **nála** **nánya** **gbein**. 39 **Κῶ** **κῶ** **κῶ** **fiduní** **an** **lô**: **κῶ** **κῶ** **κῶ** **feun-ε** **Nyati** **le**, **κῶ** **κῶ** **ένι** **rirenεε** **édídemu** **anuan** **ένιε** **i**. **Kpan** **ένιε** **nó** **eruni**, **nue** **ένιε** **fre** **nó** **eruni**, **eneε** **ruwaru** **ένιε** **κῶ** **eruni** **βε** **sie** **ένιε** **κῶ** **eruni** **le**. 40 **Εντι** **ένι** **owuene** **feun** **freε**, **nikân-ní** **lô** **nite** **nunῶní** **nenuni** **μου** **coun**, **eneε** **wutu** **ετι** **ébi** **ένιε** **fre** **kan** **lô** **τε** **κῶ** **le**. **Εντι** **ένι** **owuene** **ένι** **éjyreε** **nó** **nenuni**, **eneε** **wutu** **ετι** **ébi** **ένιε** **κῶ** **nenuni** **le**. 41 **Εντι** **ένι** **owuene** **freε**, **κῶ** **κῶ** **μου** **nῶ** **nῶ** **feun** **kân** **eruni** **éjyre**. **Gbe** **kân** **eruni**, **eneε** **wῶn** **kan** **eruni** **βε** **mulῶkῶne** **fre** **kan** **nenuni** **le**. **Mulῶkῶ** **nῶ** **nῶ** **feun** **fre** **κῶ** **κῶ** **kân** **eruni** **éjyre**.

42 **Κῶ** **ba** **nῶ** **κῶ**, **κῶ** **rῶ** **κῶ** **lu** **ουο** **μου** **rinyee**, **rirenεε** **rîlaa** **bῶ** **ídidemu** **obue** **rîlaa** **i**. **Heni-heni** **μουε**, **eruni** **ουο** **lee** **éli** **μου** **τεε**, **rirenεε** **uhun** **eie** **ceε** **rila**, **eneε** **κῶ** **lu** **ουο** **μου** **ζὼν** **ένυε** **μου** **τε** **eke**, **rîla** **rirenεε** **ένι** **úhûn-mu** **ei**.

43 **Ερι** **éli** **μου** **τεε**, **rῶhún** **κῶ** **κῶ** **κῶ**, **eneε** **κῶ** **lu** **ουο** **μου** **ζὼν** **ένυε** **μου** **τε** **eke**, **rîkân** **munu** **tasu**. **Ερι** **éli** **μου** **τεε**, **ányá** **ερε** **ine** **κῶ** **κῶ** **κῶ**, **eneε** **κῶ** **lu** **ουο** **μου** **ζὼν** **ένυε** **μου** **τε** **eke**, **rûcu** **mbasi** **tasu**. 44 **Heni-heni** **μουε**, **eruni** **éli** **μου** **τεε**, **kpan** **ehelb** **ceε** **nilani** **wutu** **μου**, **eneε** **eruni** **lu** **ουο** **μου** **ζὼν** **ένυε** **μου** **τε** **eke**, **Bubῶ** **Welin** **yedrî** **ερε**. **Diki**: **φίλι** **lô** **kan** **kpan** **κῶ** **ceε**, **κῶ** **ba** **nῶ** **κῶ**, **kân** **kpan** **ένι** **Bubῶ** **Welin** **dri** **fre**. 45 **Wuju** **obu** **ετιε**, **nimime** **nilani** **ei** **Nyati** **kpenkpeε** **μου** **τε** **lô**: **Adam** **ebi** **ένι** **li** **kpan** **ebi** **ένι** **Nyati** **ti** **có** **le**, **nilani** **ho** **μου** **nutuni** **nunῶ** **nama**. **Βε** **Kris** **ebi** **ένι** **te** **φίλι** **ege** **μου** **ένι** **Adam-ε** **ένιε** **eke**, **Bubῶ** **ένι** **utu** **nkuaan**, **eneε** **nutuni**. 46 **Akpan** **akpasua** **aanue**, **élimu** **obue** **Bubῶ** **κῶ** **μουε** **éti** **κῶ** **beumu**; **obue** **li** **kpan** **κῶ** **ceε**. **Obue** **Bubῶ** **κῶ** **μουε**, **ene** **ege** **μου** **kraa** **nunya** **gbein**.

47 **Kpan** **ebi** **ένι** **ti** **có**, **κῶ** **κῶ** **Nyati** **cu** **luni**, **βε** **nku** **aanu** **μου** **ένιε** **eke**, **enti** **nunῶ** **ni**. 48 **Kpan** **ebi** **ένι** **Nyati** **lu** **κῶ** **κῶ** **μουε**, **eruni** **rirenεε**, **eneε** **κῶ** **alauene** **feun** **fre** **la**. **Βε** **kpan** **ebi** **ένι** **κῶ** **enti** **ie**, **eruni** **rirenεε**, **eneε** **akpan-ene** **feun-ε** **yaha** **entiε** **κῶ** **le**. 49 **Heni-heni** **μουε**, **φίλι** **lô** **nuruῶní** **ερε** **ridide** **κῶ** **μου** **ένι** **kpaan** **ie** **ekeε**, **κῶ** **ba** **nῶ** **κῶ**, **κῶ** **rῶ** **κῶ** **lu** **ουο** **μου** **rinyee**, **ridide** **kpan** **ebi** **ένι** **κῶ** **enti** **ie** **i** **fre**.

50 **Makriene**, **obu** **feun-ε** **makaan**, **κῶ** **nukaan** **li** **φίλι**, **rirenεε** **κῶ** **κῶ** **bῶ** **úkpu** **úhῶ** **Nyati** **ebi** **τε**. **Εε**, **κῶ** **ένι** **uhun** **eie** **bῶ** **úkpu** **úhῶ** **có** **ένι** **κῶ** **κῶ** **úhûn-mu** **eie** **τε**.

51 **Tu** **mífitu** **nefe** **woju** **nῶ**: **élimu** **akpan** **feun** **yese** **lu** **ουο** **μου** **beumu**; **obu** **ceε** **κῶ** **ερε** **feun** **Nyati** **κῶ** **rirenεε** **κῶ** **nyuku** **ερε**. 52 **Κῶ** **wojuε** **yetê** **kpuru** **μου** **φίλι** **lô** **kpan** **ubu** **nunuwu** **eke** **κῶ** **kruruε** **ben** **ie** **yeeε**. **Heni-heni** **μου** **kruruε** **yee**, **eneε** **akpan-eneε** **ue** **κῶ** **rirenεε** **ένι** **úhûn-mu** **eie** **κῶ** **lu** **ουο** **μου** **yenye**. **Λιπε** **μουε**, **eneε**

gba, ere fre runo anamaa, Nyati yotu rirenle yonyuku ere le. ⁵³ Heni-heni mue, fáta éni rirenle ebi éni úhûn-mu eie urûu obuê uhun eie có. Xe, fátaa rirenle ebi éni úhûmue urûu obu ebi éni uhue có. ⁵⁴ Gba, cõni rirenle ebi éni úhûn-mu eie yorûu cru rirenle ebi éni uhun eie có, cõni rirenle ebi éni úhûmue yorûu obu ebi éni uhue có, lipe mue, owukan lubuo ebi éni nimime nilaní ei Nyati kpenkpee mu tee yese eti. Ki lô te kan: Nyati cõkpu lu uou etitini anyaku ei! ⁵⁵ O be lu uou, cõ efuni ákuraa ja? Efuni dén-ε funu kpaan, cõ no e? ⁵⁶ Diki: lu uou éni dén-ε, enee li unlie nyu kpan kan cõkue, be cõcõ utu unlie ikpin-ε, enee li Aulee. ⁵⁷ Enee, mala Nyati bia éni nése cru Nyõni Jesi Kris mu nõtu rõkõpu unli éni woju feun.

⁵⁸ Éni no cõ, be makriene éni li cõmu te-eti puene, lka nunyu nefe i fínyení tintilõ Nyõnie éni jumaa mu fidí fání. Dini an lô: Nyõnie éni íne mu éni gbre feun-ε fed-íníe, bõ údõn-mu ehelo.

Jerusalem puene éni ábuka woju

16 Gba, obuê li Kris éni puenee no Jerusalem tee éni sika óbu áhan wojue, mehi miyê nefe filuní flní lô mutõ Galat mai eti te éni Nyatikan-ene mu éni puene le eke le. ² Diki: dimas feun-ε, be kpan nikpra enuni sika alabuê nõkpu nutuê nínyáku ei nitê hehe mu. Cõcõ, bõcõ mihi tee, lã úbutumu éni bõ kpan cõbu ese ji. ³ Lipe mue, lã mótõpu akpan éni nefe cõfõcõ flkprâ fideníe cõu +a Jerusalem te. Cõnu mu lipee, mímime kpenkpe mitê eti fre nõcu nihan-ní. ⁴ Alí ubutu éni bõ eme cõcõcõ ma lee cõnu ein-ε, be ríha bõcõ mu.

Põl éni Korént tee nchunku éni bõ aa éni woju

⁵ Diki: mehi mîha Maseduaní mai eti te. Cõnu egee, mîte mu muku nefuní te fre. ⁶ Alí muku nefuní tee, be mûdõn cõfu ein, mediki sun, tusun windi yete mu fre cõcõ. Cõcõ, bõcõ uku cõmu aau mue, lã fábukamíní mónõ eti mâ. ⁷ Lipe mu éni ieu obuê mîhi tee, mýófumõ éni bõ etê riretita mu makprâ nefe cõ ce lã méte mu. Alí Nyati utumu cõmucõcõ, be mûdõn cõfu ein yeme lbe luwi. ⁸ Agbra obuê eke, mûdõn Efes ebi ébi tusun cõcõ lã oku Pantekõt fet-ε. ⁹ Diki: Nyati cõu cõmucõ cõkulõ ala be cõtumõ éni bõ medi juma ébi, enee gba akpan-enee nõjõn jumaa cócõ ebubue fre.

¹⁰ Timote eke cõwõ nehi nefuní te. Nuku tee, be nyuní namu-namulõ lã nílietumu ei. Ene fre nunõ Nyõnie éni jumaa mu flní eme eke. ¹¹ Éni no cõcõ, be kpan cõcõ nudobumíní dufre; luní obuê bõ feluní lã, enuni egese ieu mue, nõcõ teyõ mu nie néhemu. Diki: ene lee makriene ein, mákprõn nene.

¹² Makri Apolõs éni eke, mókpukpukuní rire cõunlõ éni bõ nie te bõcõ mu lee makri ebíene ein, enee médi nu lô: te ónómíní eti éni bõ nie nefuní te agbra obu mu. Enee, alí nihe cõmucõcõ, be ene fre, níhi nikprâ nefe le.

Ókufu mu éni fõtu

¹³ Dalamíní rire i, lka nunyu nefe li cõfu tée no Kris eti mu kpunkpulõ. Luní akpan éni li bakpa lee gbahru puene. ¹⁴ Nefuní woju feun-ε flnlie, nite óyõfu mu.

¹⁵ Makriene, woju nno ji nó éni mobutu nefe éni bõ feluní. Nõfõcõ fiduní Stefanás lee cõnu lugban puene an. Fiduní an fre lô: Akai mai eti neeme, nene li obuê nntuní có nucuní té nitení Kris eti, eseji néyúní cõnu rire teyi nadaduní Kris éni puene eti. ¹⁶ Nene obuene lee makri ambíene feun-ε cõsu juma obu éni édi mue, feluní nene té nno mu tasu.

¹⁷ Diki: rire mu nekpimu éni Stefanás, Fõrtinatis lee Akaikis ie ébi. Nenuni ieuê niní be medi nene nue, etê lã flní nefe feun li obuê fi funõnó ébie eke. ¹⁸ Heni-heni mue, nõkpukpukumíní rire tasulõ flní lô nu elefe mu niluní nefee eke. Akpan obuene cõcõ, fáta éni fiduní nene namu lõkulõ.

Áraku

¹⁹ Asi mai eti ébi éni Nyati kaan-ene mu éni puene feun naraku nefe. Akilas lee Prisil lee Kris éni puene feun-ε isi iyã cõnu lugban tee naraku nefe namu-namulõ Nyõnie éni íne mu. ²⁰ Makriene feun-ε no lee cõmu ein ébie fre naraku nefe le. Nefe feun luní mine atuu rakuní mine nuhun weun mu. ²¹ Diki: áraku owukan lubuo obuenee, eme Põl li obuê mimime cõcõcõ cõmu bõ mu.

²² Alí kpan kã nó éni óyófumõ Nyõnie, be musue nil enuni. Maranata! O Nyõni, i faafa! ²³ Gbaké, Nyõni Jesi éni cõwõcõ nunõ lee cõfu ein! ²⁴ Jesi Kris éni íne mue, muycõfu nefe feun té nno mu. Amen.

2 Korént

1 Kpenkpere obue, eme Pól ebi éni Nyati ɔ́kɔ́kɔ́ nyaku enuni té eti woju gbein tu m̀li Jesi Kris éni ɔ́tɔ́pu pue lee makpi Timote ein li obue r̄ew̄én nefee fl̀n̄í Korént Nyatikan mu p̄uene lee Kris éni p̄uene feun-ε ɔ́ Akai maie neeme etie. ² Nyati ebi éni li ɔ́ru B̄ɔ́ lee Nyati Jesi Kris ein nice nefee ɔ́w̄ɔ́ n̄úú f̄únóní teyɔ́ mu fr̄e.

Nyati éni tenineie utu kpaan éni woju

³ Munu l̄oku n̄li Nyati ebi éni li ɔ́ru Nyati Jesi Kris ɔ́ru B̄ɔ́ éni. En̄e li obue n̄li B̄ɔ́ éni utuku kpan l̄edu be eseji ininenei té i woju-woju feun mu fr̄e. ⁴ Ee, en̄e li obue ninine ere té i gbrediene feun mu. L̄ɔ́, l̄é ere fr̄e r̄ócu t̄ee ninine ere le eti r̄enine makpiene feun-ε ɔ́ gbredi mué té i le. ⁵ Heni-heni mué, gb̄re anuma-anuma eb̄lenee Kris di be ere fr̄e redi le remue, ninine ere té i l̄ɔ́ eke fr̄e. ⁶ D̄iki: al̄i redi gb̄re l̄ɔ́, be nef̄ni t̄ee b̄́ Nyati enine nef̄e l̄ ɔ́tu f̄ɔ́cuní ɔ́f̄u íne nkuaan remu. Al̄i Nyati nenine ere té i fr̄e, be nef̄ni t̄ee b̄́ nenine nef̄e le remu fr̄e. L̄ɔ́, l̄é gb̄reene feun-ε b̄́ɔ́ɔ́ mu redie ɔ́tu f̄ɔ́nyuní té i tuun f̄ókufuní. ⁷ R̄ik̄án tel̄e ɔ́f̄u eti l̄k̄ul̄ɔ́ ambe ridi an l̄ɔ́: fl̀n̄í l̄́ fediní gb̄re baa redie eke, ɔ́tu ba n̄n̄ Kris ɔ́tu nef̄e teninei fl̀n̄í ere eke le.

⁸ Makpiene, r̄uyɔ́fu éni b̄́ fediní an l̄ɔ́: ɔ́tu r̄un̄ɔ́ Asi maie eti t̄ee, ridi gb̄re tuun s̄ên l̄. ɔ́tu mu l̄ipe, woju k̄ɔ́ ere b̄́ l̄ tuun r̄ák̄án-mu tel̄e l̄ɔ́: r̄ò̄n̄ nkuan fr̄e b̄́ɔ́. ⁹ Rututru l̄ɔ́: uou c̄ee r̄úhu. L̄ipe mué, ridi nu l̄ɔ́: ere ɔ́k̄ɔ́ b̄́ r̄úk̄pu r̄íl̄ woju k̄ɔ́k̄ɔ́; fáta éni r̄ucu té rit̄ê Nyati ebi éni utu kpan ɔ́tu lu uou mu inyee eti c̄e. ¹⁰ En̄e li obue n̄nyu ere n̄nyaku ei uou obue n̄tu ruoε mu, en̄e ridi an l̄ɔ́: n̄l̄i l̄ɔ́ eke ji. Ee, en̄e ebi éni ɔ́tu té neeme n̄n̄ etie, ridi an l̄ɔ́: n̄nyu ere n̄nyaku ei lu uou ɔ́mu nuca feun. ¹¹ Nef̄ni ɔ́ḡuɔ́ ɔ́ḡuɔ́ futuní eree nabuka ere fr̄e. En̄e, éni akpan k̄pangbal̄ ɔ́ḡuɔ́ Nyati utu ere l̄ɔ́, be l̄edu Nyati ɔ́tuku eree ɔ́tu akpan k̄pangbal̄ fr̄e yalan̄i ɔ́tu mu bia.

Pól nakan Korént t̄e n̄h̄iamue éni woju

¹² Erin̄i woju éni utu r̄ik̄pe numue, en̄e li fl̀n̄í: ɔ́tu té mu t̄ee, ridi an l̄ɔ́: tuun b̄́ be oku l̄ɔ́, éni r̄un̄i ei kpan feun ein, tasu mu ɔ́f̄u ein-ε, Nyati éni mbasie mué, r̄ul̄i akpan éni n̄n̄ woju ɔ́k̄p̄ún be feun-ε l̄e te numuti n̄n̄ mu. Ee, r̄ócu er̄un̄i akundaa mu; Nyati li obue nyepu ere l̄. ¹³⁻¹⁴ Heni-heni mué, owue r̄uyɔ́fu éni b̄́ rakan reȳê nef̄e, en̄e li obue rimime kpenkp̄ee mu fakunganí mu

be eseji fetiní; ɔ́tutru lefe k̄ɔ́k̄ɔ́ ɔ́n̄ ere ine mu. Ee, obue rakaan, ɔ́w̄ fetiní, en̄e m̄ik̄án tel̄e l̄ɔ́: ɔ́ yaha antie, yoku nef̄e l̄ r̄ire mu namu-namul̄. L̄ipe mué, ɔ́tu ɔ́ru Nyati Jesi yes̄ê ege yehie, nef̄e f̄òtuní munu yanya ere gbein fl̀n̄í l̄́ ere fr̄e, r̄òtu numu yanya nef̄e gbein eke le.

¹⁵⁻¹⁶ Éni m̄ikan tel̄e l̄ɔ́: yese l̄ɔ́ eke, en̄e m̄iní, em̄un̄i Maseduan̄i maie eti t̄e aau mué, m̄úbuka nef̄ni t̄e p̄ep̄en̄i l̄é gba, ɔ́tu egese mué fr̄ee, m̄ése nef̄ni t̄e ji eli nef̄ni mbuafue nku aanu. L̄ɔ́, b̄́ ɔ́ m̄ò̄n̄ eti m̄iha Jude wutu lugbue eti t̄ee, l̄é f̄ábukam̄in̄i le. ¹⁷ Ieu obue m̄ɔ́k̄pu mihiemu nef̄ni t̄ee, akpan tuk̄ɔ́ antie, m̄él̄i kpan éni l̄i obue ikaan. D̄iki: feun-ε m̄il̄e, él̄imu ɔ́m̄ɔ́b̄o em̄un̄i ɔ́tutrué inyepumu ei bemu. Ee, m̄él̄i numuti aanu-aanu pu éni ikan woju n̄n̄ be ul̄i lefe mu. ¹⁸ Fl̀n̄í l̄́ Nyati l̄hi numuti n̄n̄ eke, ere fr̄e, er̄un̄i owue feun-ε rimime ruwen nef̄e, él̄imu numuti aanu-aanu mu.

¹⁹ Heni-heni mué, Jesi Kris ebi éni li Nyati éni W̄i ebi éni eme lee Silas lee Timote ein rubo ɔ́tu aman̄ie ruku nef̄e, n̄él̄i numuti aanu-aanu pu; obue n̄kaan, en̄e n̄li. ²⁰ Heni-heni mué, Kris li obue tu be wojuene feun-ε Nyati kan la l̄ɔ́: n̄òtu eree, se l̄ɔ́ eke. Obu remue, en̄e en̄un̄i íne mu rubu Amen, am̄eke l̄é Nyati éni munu l̄k̄ue anya gbein-ε n̄. ²¹ Nyati ɔ́k̄ɔ́k̄ɔ́ li obue tu be, ere lee ɔ́f̄u ein, l̄ika nyu ere l̄ Kris éni ádakue ridakue mu nite ere b̄́ eti r̄ul̄i Kris éni p̄uene. ²² Ee, n̄ét̄e ere suf̄re n̄ócu ɔ́tu B̄ub̄ɔ́ nála ere luboluw̄i mu neȳê ere l̄ɔ́: mbuafue wojuene feun-ε nitite nite ere le yei er̄un̄i heni tasu.

²³ D̄iki: ieué mies̄emu ege mihiemu Korént t̄ee, ɔ́tu nuwaan li fl̀n̄í: m̄óȳf̄umu éni b̄́ mie t̄e l̄é gba m̄ákukua nef̄e munu ɔ́tu r̄ire ɔ́gr̄ nef̄e. Obue makaan, al̄i fun metee, be Nyati n̄ed̄imu íne ereh̄un̄i nu. ²⁴ Heni-heni mué, ób̄utum̄u éni b̄́ ref̄iu nef̄e l̄ ɔ́f̄u té ɔ́d̄n̄ Kris eti; ɔ́w̄ l̄ika ɔ́nyu nef̄e l̄ ɔ́tu mu. Erin̄ie, ábuka li obue r̄uyɔ́fu nana éni b̄́ rabuka nef̄e f̄ɔ́n̄í r̄ire-mukpi mu nuca feun.

2 Heni-heni mué, m̄óȳf̄umu éni b̄́ mie nef̄ni t̄e l̄é gba m̄ótu r̄ire ɔ́gr̄ nef̄e. Obu remue, en̄e tu be mihiemu tuun b̄́ be oku l̄ɔ́ n̄. ² M̄in̄í: nef̄e ebi éni futuní r̄ire mu ikp̄imue, al̄i mut̄u r̄ire ugr̄ nef̄e, be eb̄i ɔ́tu r̄ire mu yekp̄imu jie e? ³ Obue, en̄e tu be mimime kpenkp̄e m̄iwen nef̄e n̄. Heni-heni mué, m̄óȳf̄umu éni b̄́ mihi muku t̄ee, l̄é gba, nef̄e ebi éni b̄́ f̄òtuní r̄ire mu ekp̄imue, f̄òtuní r̄ire ɔ́gr̄mu. Ee, m̄id̄i an l̄ɔ́: al̄i

munɔ rire-mukpi muɛ, ɔɔtu nefɛ fɛɪn frɛ fɔ̀nɔ́nɪ rire-mukpi mu ɪɛ. ⁴ Dɪkɪ: kɛnkpɛɛ mɪwɛɛn, akpumu ɔɛɛ mɪwɛn. Heni-heni mu ɔ̀nu memimeɛ, té búámu ei ɪkɔ̀lɔ̀l tuun mítédí kúmu ei frɛ bɔ̀bɔ̀. Enɛɛ, é́lɪmu énu mɪnɪ mímíme ɪɔ̀ ɪɔ̀ rire ɔ̀grɔ́ nefɛ bɛmu, nana ɪɔ̀ fédnɪ ɪɔ̀ mite muɔ̀ɔ̀fu nefɛ tasuɛ an.

⁵ Dɪkɪ: alɪ kpan kɔ́ esi riregrɔ̀, bɛ é́lɪmu emɛɛ nótú rire ɔ̀grɔ́mu bɛmu, tasu muɛ, nefɛ ɪ obue nɔ̀grɔ́ nefɛ rire. Alɪ makan ɪɔ̀, bɛ mórɔ̀umu woju ɪkɔ̀ ambɛ nótú nɔ̀ɔ̀fu mu ɔ̀nuɪɔ̀ rire ɔ̀grɔ́ heni. ⁶ Gba, kpan ebɪ énu ɪ wojuɛ, mɛdɪkɪ sun bɛ munuɛ ɔ̀wɔ́ fɔ̀kɔ̀kuanɪɛ ɔ̀hun-nɪ ɛsɛ́n ɪ. ⁷ Gbakɛ, ɔ̀ fɔ̀nɔ́nɪ kpɔ̀kpɔ̀kunɪ rire amɛkɛ ɪɔ̀ ɔ̀nu egeɛ, rire úgrɔ̀mɪnɪ útu íne mu ɪhámɪnɪ buombuo. ⁸ Obu remuɛ, mobutu nefɛ, ɪnɪ ɪɔ̀ bɔ́ fɛɪnɪ ɪɔ̀ nédnɪ nu ɪɔ̀: fɔ̀ɔ̀ɔ̀fɔ̀nɪ heni tasu. ⁹ Owuɛnɛɛ mɪkan kɛnkpɛɛ mu tɛɛ, ákpr+a mɪkpra nefɛ mɪdɪkɪ ekɛfu fulnɪ akpan énu, woju fɛɪn mu, ɪfɛɪn kɔ́ o. ¹⁰ Alɪ fɔ̀ɔ̀nɪ woju fɔ̀fɔ̀nɪ kpan kɔ̀, bɛ emɛ frɛ, mótɔ̀ mótɔ̀nɪ ɪɛ. ɛɛ, alɪ woju nótú énu bɔ́ mɔ̀ɔ̀ mɔ̀ɔ̀ɔ̀ kpan ebɪɛ, bɛ nɔ̀ɔ̀fu remuɛ, mótɔ̀ mótɔ̀nɪ Kris anti. ¹¹ ɪɔ̀, ɪɔ̀ rútu Satan t+a ɪya ɛɛɛ etɪ. Enɪnɪ gbɛ wojuɛnɛ fɛɪn-ɛ, rɪdɪ an tuun sɛ́n ɪ.

Mítédíɛ Pɔ̀l bɛ énu woju

¹² Dɪnɪ an ɪɔ̀: ɔ̀nu ma Troas ebɪ tɛ mobo Nyɔ̀nɪ Jesi Kris énu amanɪɛ namuɛ, nutu bɔ̀mɔ̀ɔ̀ lámu bɛ ɪkɔ̀lɔ̀l. ¹³ Enɛɛ gba, énu méhé makpi Tit tɛɛ, té ɪlɪmu sio-siob. Énu nɔ̀ ɪɔ̀, mubutu atingbre, enɛɛ ma Maseduanɪ maɛ etɪ tɛ.

Nyati owukan lubuoɛ énu mbasɛ kaan énu woju

¹⁴ Gba, mala Nyati bia énu nótú Kris énu munu wɛɪn-ɛ ɔ̀nu éfɛ puɛnɛ etɪɛ elɪ ɛɪnɪ nuca fɛɪn ɪɛ. Dɪkɪ: nótú rɛsɛpu Kris ɔ̀-ɔ̀ fɛɪn akpan ɪdnɪ an fɪnɪ ɪɔ̀ sacɛ mindi énu ɪɔ̀nɔ̀fɛɛ ɪsɛɛ ekɛ. ¹⁵ Heni-heni muɛ, Kris-ɛ rɛsɛpuɛ ɔ̀tu rété fɪnɪ sacɛ mindi ɪɔ̀nɔ̀fɛ ekɛ Nyati anti. ɛɪnɪ ɪɔ̀nɔ̀fɛ obue nɛsɛɛ, nɪdɛɪ akpan-enɛɛ nɔ̀ɔ̀ ɪnɔ̀ ɪne nkuan o, nɪdɛɪ akpan-enɛɛ noku kpɛ o, nɛnɛ fɛɪn net-ínɪ. ¹⁶ Akpan-enɛɛ nɔ̀ ɪu uou énu atingbre etɪɛ, sacɛ mindi obu nɔ̀bun nɛnɛ lifɛn wɔ̀n mu than nɛnɛ ɪu uou mu tɛ, enɛɛ akpan-enɛɛ nɔ̀ nkuan énu atingbrɛɛ etɪɛ ekɛ, nɔ̀bun nɛnɛ ɪɔ̀nɔ̀fɛ wɔ̀n mu than nɛnɛ nkuan mu tɛ. Enɛɛ mɪnɪ: ebɪ, enɛ fata énu bɔ́ edi juma kukungbe obu e? ¹⁷ ɛɛ ekɛ, rétému fɪnɪ amanɪɛbo pu kɛngbalɔ̀ ebɪɛnɛɛ ucu Nyati owukan lubuoɛ upupo akpan ɪhɛ ekɛ; ɛɪnɪ amanɪɛɛ roboɛ, numuti nɔ̀ mu robo. Dɪkɪ: Nyati ɪ obue tu ɛɛ juma obu redi Kris énu mbasɪ mu bɛ fɛɪn-ɛ rɛɪɛ tɛ ɔ̀nu anti.

Pɔ̀l ɪɛɛ Korént puɛnɛ ɛɪn énu agbra woju

3 O bɛ mɪnɪ: owu obue mɪkaan, fotutrunɪ ɪɔ̀ rire ɪ obue ɪɔ̀wɔ̀kɔ̀ ji ɪɔ̀ ɔ̀tu fɔ̀ɔ̀nɪ etɪ fɔ̀supunɪ ɛɛ e? O bɛ ɛɛ frɛ, fáta énu bɔ́ robutu nefɛ bɔ̀mɔ̀ɔ̀ kɛnkpɛ, elefe mu ranyaku bɔ̀mɔ̀ɔ̀ kɛnkpɛ kraa ɪɔ̀ kpan esikɛ

ɛɛ e? ² Dɪkɪ: nefɛ nɔ̀ɔ̀bɔ̀ ɪ obue fitenɪ fɪnɪ ɛɪnɪ bɔ̀mɔ̀ɔ̀ kɛnkpɛ nɔ̀ ɔ̀tu luboluwɪ mu ekɛ, bɛ akpan fɛɪn nedɪ nu, esɛji nakɪnga mu. ³ Heni-heni muɛ, ɪá bɛ wɛɪnɔ̀ ɪɔ̀: nefɛ fitɛnɪ fɪnɪ kɛnkpɛ énu Kris sɛ ɔ̀tu jumaa redɪɛ mu mimeɛ ekɛ. Enɛɛ, é́lɪmu kɛnkpɛ mindi mu kpan émímemu; Nyatiɛ nɔ̀ namaa énu Bubɔ̀ ɪ obue di juma obu. Kɛnkpɛ akpasua obue, étɛmu fɪnɪ sigi mu énuɛ Nyati mime mbobu papla-papla etɪɛ ekɛ bɛmu; kpan luboluwɪ mu tɛ ɪ obue nimime nɔ̀.

⁴ Kris-ɛ rɪdakuɛ remuɛ, enɛɛ tu bɛ Nyati anti rɪkan telɛɛ ɪɔ̀: obue rakaan, ɔ̀nu ɔ̀ɔ̀ nɔ́. ⁵ Heni-heni muɛ, é́lɪmu énu rɪnɪ jumaa redɪɛ, ɛɪnɪ ákuraa mu redi bɛmu; Nyati énu ákuraa mu ɪ obue redi. ⁶ Enɛ ɪ obue nutu ɛɛ ákura rɪɪ gbódu ɪwɔ̀wɔ̀ nɔ̀nyu ɪɛɛ kpan ɛɪn-ɛ énu amanɪɛbo puɛnɛ. Gbódu obue, étɛmu fɪnɪ sigi mu énuɛ nɪsɛ Auleɛ nimime nɪla ɪɛ mu ɔ̀ɛ nɔ̀nyuɛ ekɛ; Bubɔ̀ Wɛɪn mu ɪ obue nɪsɛ nɔ̀nyu. Dɪkɪ: Auleɛ, enɛ nisipu ɪu uou ɛɪn, enɛɛ Bubɔ̀ ekɛ utu kpan nkuan.

⁷ Nɔ̀ɔ̀bɔ̀ kpanɪ: Aule ebɪ énu Nyati mime mbobu etɪ bɛ sipu ɪu uou ɛɪn énu amanɪɛɛ Moɪs boɛ, kân enɪnɪ nu énu ɪɪ. Heni-heni muɛ, ɔ̀nu Nyati ɔ̀ la Moɪs ɔ̀nkɛɛ, tú munu jɪjɛnɪ tuun Israel puɛnɛ ɔ̀kpú ákprâmu frɛ bɔ̀bɔ̀. Obu ɔ̀ɛ, é́jɪjɛ obue, waabɛ enɛɛ ɔ̀ɛ re. ⁸ Enɛɛ, alɪ ɛsɛ ɪɔ̀, bɛ fɪdnɪ Bubɔ̀ énu jumaa nedɪɛ, enɛɛ bɔ́ ɪɪ nu nkɔ̀bɔ̀ alabu-alabu e? ⁹ ɛɛ, alɪ Auleɛ énu jumaa di tu Nyati énu tebibeɛ pin kpan etɪɛ kân enɪnɪ ɪɔ̀ ɪɪ nuɛ, bɛ fɪdnɪ Bubɔ̀ énu jumaa nedɪɛ utu Nyati ubu akpan ɪɔ̀ elɪ sɛsɛ puɛnɛɛ, enɛɛ bɔ́ ɪɪ nu nkɔ̀bɔ̀ alabu-alabu e? ¹⁰ Enɛɛ, énu Bubɔ̀ énu jumaa nedɪɛ ɪɪ nu nkɔ̀bɔ̀ alabu-alabu remuɛ, bɛ ɪɪpɛ muɛ, Auleɛ énuɛ etɛ ɪɔ̀ fɪnɪ ɔ̀bɔ̀ éyɪ nu ekɛ. ¹¹ ɛɛ, alɪ woju ebɪ énu waabɛ bɛ ɔ̀ɛ rɛɛ kân enɪnɪ ɪɔ̀ ɪɪ nuɛ, bɛ gba fɪdnɪ woju ebɪ énu ɔ̀ɔ̀dnɪ tuun godooɛ, enɛɛ bɔ́ ɪɪ nu nkɔ̀bɔ̀ alabu-alabu úkɔ̀ fɛɪn e?

¹² Dɪkɪ: telɛɛ rɪkan Bubɔ̀ énu jumaa nedɪɛ etɪ ɪɔ̀ re-muɛ, ɪka ata ɛɛ ɪ kpunkpɔ̀l robo Kris énu Amanɪɛɛ. ¹³ ɛɛ, ɛɛ rɪɪ fɪnɪ Moɪs ebɪ énu ucu dadai uboku munu ei kraa bɛ ɪnya Israel puɛnɛ anti ekɛ. Nɪɪ ɪɔ̀, ɪɔ̀ nɔ̀nu nɔ̀nuwɪ údnɔ̀-ɪu ɔ̀nu é́jɪjɛɛ numu nɛsɪ eɪɛ etɪ nɪdnɪnɪ nu ɪɔ̀: necɛ re. ¹⁴ Obu ɔ̀ɛ, nɔ̀kpú nɔ̀nyúmnɪ woju tasuɛ sɛɛ numu. ɛɛ, amunɔ̀ frɛ bɔ̀bɔ̀, ɔ̀nu nɪkɪnganɪ nɔ̀nu Amanɪɛ Sigie muɛ, bɛ etɛ ɪɔ̀ fɪnɪ ɔ̀bɔ̀ énu dadai baa hɔ̀nɔ̀ uɔ̀jɪn nɛnɛ munu ɔ̀ ekɛ. Enɛɛ, kraa mu énu nɪadakumɪnɪ Kris-ɛ, dadai obu y+anya ɪ. ¹⁵ ɛɛ, amunɔ̀ frɛ bɔ̀bɔ̀, alɪ nakɪnganɪ Moɪs énu kɛnkpɛɛnɛ muɛ, bɛ etɛ ɪɔ̀ fɪnɪ ɔ̀bɔ̀ énu dadai akpasua obue oboku nɛnɛ luboluwɪ ei núnnyumɪnɪ numu. ¹⁶ Heni-heni muɛ, ɔ̀nyukɛ kpan unyuku ɪɪ Nyɔ̀nɛ énu kpaan ɔ̀ɛ, enɛɛ utu dadai obu ɪnya ɪ. ¹⁷ Alɪ modu Nyɔ̀nɛ ɪnéɛ, bɛ Bubɔ̀ ɪ obue modu ɪné. Enɛɛ kpan fɛɪn-ɛ Nyɔ̀nɛ énu Bubɔ̀ nɔ̀ muɛ, bɛ enɛ woju ɔ̀wɔ̀kɔ̀ ɔ̀nyúmnɪ ákân-ɪu ɔ̀nku ji. ¹⁸ Heni-heni muɛ, ɛɛ fɛɪn, munu ɔ̀ ala ɛɛ bɛ Nyɔ̀nɛ énu é́jɪjɛɛ esɛ ɛɛ redidenɪ ei nuca fɛɪn tuun rúdnɔ̀ fɪnɪ enɛ ekɛ kpɛɪn. Juma obue, Nyɔ̀nɛ ɔ̀nɔ̀bɔ̀ di, tasu muɛ, ɔ̀nu Bubɔ̀ ɪ obue di.

Nyati owukan lubuoé éni nué yie éni woju

4 Diki: Nyati otuku ere ledu, enee wcu juma ala ere onku redi. Éni ko kɔ, rire bɔ ije ere onu édi mu te. ² Onu mu lɔpɛ, rɪli owu nuwan-nuwan kɔkɔ éni kpu éni bɔ etê erini rúhón woju. Ee, rúcu gbɛ mu rúdu owukan lubuoé rúnukumu rúpupomu akpan, nana refifin woju nawrɛɛ ɪ wɛɪn-wɛɪnlɔ ruku nɛnɛ. Lɔpɛ mu lɛ, Nyati antiɛ, kpan fɛɪn edɪ nu lɔ: rɪli nawrɛ puɛnɛ. ³ Alɪ erini Amanɛ Namuɛ roboɛ etê tuunlɔ, bɛ akpan-ɛnɛɛ noku kpɛɛ anti cɛ ɪ obue te tuunlɔ. ⁴ Nɛnɛ obuenɛɛ, núcumíní te nítemíní Amanɛ Namuɛ roboɛ etɪ ambɛ Angɪni ebi éni ɪ wutu etɪ ébi éni nyatiɛ ofɔo nɛnɛ nunuwɪ. Lɔkɔ, lɛ Amanɛ Namuɛ úku nɛnɛ ɪ rire mu nídimíní Kris éni munuɛ kan dide Nyati ei kpɛɪn-ɛ nu. ⁵ Heni-heni muɛ, erini amanɛbo mu tɛɛ, élimu wɔkɔkɔ erini rire rɪhan etɪ bɛmu; Kris ɪ obue rɪhan etɪ lɛ kpan fɛɪn edɪ an lɔ: ɛnɛ ɪ obue nɪli Nyɔniɛ. Eriniɛ eke, Jesi éni íne muɛ, nɔfu mbeyɛpu cɛɛ rɪli. ⁶ Dɪní an lɔ: Nyati ebi éni kan níni Wɛɪn-ɛ nunya gbein níbé dambriɛ, ɛnɛ baa ɪ obue nutu onu wɛɪn-ɛ cɛn wɔ luboluwɛ ɪ frɛ. Heni-heni muɛ, nɔtu rédi erini munu lɔku ebi éni nejujɛ Kris munuɛ nu amɛkɛ lɛ rɔnyu lɔ nite nyɪ nuɛ rányaku gbein akpan edɪ an. ⁷ Eneɛ diki: ere fɛɪn ebi éni Nyati cu awɪndɪ wɔ lɔku obu la wɔ luboluwɪ muɛ, lisin mu wɔ cɛɛ rɪli. Lɔkɔ, lɛ kpan fɛɪn wɔnyɔ numu lɔ: ákura kukungbe obue, Nyati ɪ obue utu; élimu wɔ mu úwɔ ínya. ⁸ Heni, gbɛ anuma-anuma nehe ere gen lɛɛ munu, obu cɛ úkpɔkɔmu ere ɪ. Nutuní ho ofou ere nku alabu-alabu tuun rɪdɪ lɔ bɔ relɪ, obu cɛ rire íje ere. ⁹ Nebení ere ege nɪsɛnɪ, obu cɛ Nyati íci ere úku ei. Nekpiní ere ɪ wutu frɛ, obu cɛ nókpu núbubumíní ere. ¹⁰ Diki: gbɛ anuma-anuma obuenɛɛ nehe ere nuca fɛɪn-ɛ etê lɛ fíní Jesi éni uouɛ uɛ ɪ obue rada rɪsɛɛ eke. Lɔkɔ, lɛ rɔtu erini nkuan ebi éni ko wɔ muɛ frɛ anya gbein. ¹¹ Heni-heni muɛ, obu cɛɛ runɔ anama rahaa, Jesi éni íne etɛ, lu uou nɔ ere watige nuca fɛɪn. Lɔkɔ, lɛ Jesi éni nkuaan anyaku munu gbein wɔ rirenɛ ebi éni lu uou pin etɛ mu tɛ. ¹² Ee, nuca fɛɪn-ɛ, lu uou nɔkpusu ere ɪ, ɛnɛɛ nɔtu nkuaan ɪli nefɪni. ¹³ Wɔ tɛ nɔ Nyati etɪ fíní kpan ebi éni kan la ɪ lɔ: <<Wɔmu tɛɛ ko Nyati etɛ, ɛnɛɛ tu bɛ mobo onu amanɛɛ nɔ.>> Ee, ere frɛ, wɔ tɛ nɔ Nyati etɪ, ɛnɛɛ tu bɛ robo erini amanɛɛ kɔ nɔ. ¹⁴ Ee, rɪdɪ an lɔ: Nyati ebi éni tu Nyɔni Jesi ko lu uou mu nyɛɛ, wɔtu rɔnɔ lu uou mu rinyɛ lɛɛ onu ɛɪn frɛ. Lɔpɛ muɛ, ere lɛɛ nɔfu ɛɪn wɔkɔ mu, níde ere nitê onu rire tɛ. ¹⁵ Diki: gbɛ obuenɛ fɛɪn-ɛ rediɛ, nɔfu íne mu redi. Lɔkɔ, lɛ Nyati éni mbuafuɛɛ la kpan ɪ éni amanɛɛ ɛsɛ wɔ-wɔ fɛɪn akpan ebubue oku mu edɪwɪ namu alanɪ bia onu munu lɔkuɛ anya gbein. ¹⁶ Obu remuɛ, rire íje ere kɔkɔ. Botu alɪ wɔ rirenɛɛ nɔkɔbubɔ tha frɛ wɔkɔkɔ, bɛ wɔ bubɔ eke nɔcu mbasi uku mu tha nuca fɛɪn. ¹⁷ Heni-heni mu alɪ mɪkprâa, bɛ

gbredi obuenɛɛ nehe ere wutu etɪ ébɛ ókumu etɪ tɛ éni munu lɔkuɛ nɔkpɔn ereɛ bɔ. Ee, erini gbreenɛ fɛɪn-ɛ rediɛ, ányá ine, eseji údɔn-mu ímɛ ɪbɛ, erini obue yesipu ɛɪn-ɛ eke, ɛnɛɛ ɪ munu lɔkuɛ yɪ nu nkɔkɔ al-abu-alabu ko fɛɪn bɛ onu woju ákân-mu lɔ uwu tuun godooɛ. ¹⁸ Diki: erini tɛɛ, élimu owu éni kpan nunuwɪ nataa etɪ ónɔ bɛmu; obuenɛɛ kpan nunuwɪ yɛdɪ nuɛ etɪ ɪ obue ko. Owuenɛ éni kpan nunuwɪ itaa údɔn-mu titi; obuenɛɛ kpan nunuwɪ yɛdɪ nuɛ, ɛnɛɛ udɔn tuun godoo.

Enti éni rirenɛɛ éni woju

5 Diki: rirenɛ obue rɪla wutu etɪ ébɛ, tɛ fíní mpɔ kaan eke. Eneɛ rɪdɪ an lɔ: alɪ ubu ɪpɛ, bɛ kan wɔkɔ nɔ éni Nyati wɔkɔkɔ tite te ɪ éni élimu kpan bɔ mu wɔkɔ nɔ ere etɪ tɛ. Kan akpasua obue, ákân-mu lɔ ubu ɪpɪ. ² Éni ko kɔ, wɔnu ru'ún rire nayrà ere ɪ éni bɔ Nyati wɔ ere etɪ éni rirenɛɛ oboku ere ɪ. ³ Eneɛ, alɪ botu runɔ wɔ kɔkɔkɔ rirenɛ obu mu rɪnya ɪ frɛ wɔkɔkɔ, bɛ bɔ rúdɔn-mu kɔ cɛ. ⁴ Heni-heni muɛ, éni wɔkɔ rɪla rirenɛ obue, nuca fɛɪn wɔnu ru'ún rire nayrà ere ɪ. Eneɛ, alɪ rakan kɔ, bɛ élimu éni rɪnɪ wɔjuju éni bɔ kɔkɔkɔ rirenɛ obu ányá ɪ lɛ rɔdɔn kɔ cɛ bɛmu, nana etɪ éni rirenɛɛ ɛnɛɛ ruyɔfu éni bɔ wɔ rirenɛ obu éni wɔ. Lɔpɛ muɛ, lɛ nkuaan wɔ lu uou éni wɔ. ⁵ Woju obue, Nyati wɔkɔkɔ tite te ere ɪ bɛ cu onu Bubɔkɔ tu ere te sufɛɛ éni iyê lɔ: wɔjuɛnɛ fɛɪn-ɛ nitite nite ere ɪɛ yɛɪ erini henɪ tasu. ⁶ Éni ko kɔ, nuca fɛɪn wɔ telɛɛ nɔku lɔku. Rɪdɪ an lɔ: éni wɔkɔ runɔ wɔ mpɔ kan obu muɛ, bɛ neyê lɔ: wɔ kan wɔkɔkɔ ko Nyɔniɛ rire tɛɛ, rɪhamu rɔkɔ ebi mu. ⁷ Heni-heni muɛ, fɛɪn-ɛ relɛ, etɪ tɛ éni woju ebi éni wɔ tɛ ko etɛ ɪ obue rakprâ, élimu obue wɔ nunuwɪ nataa bɛmu. ⁸ Ee, wɔ telɛɛ nɔku lɔku uku mu. Eneɛ, alɪ fáta éni runɔ kɔkɔkɔ rirenɛ obu mu rɪnya ɪ lɛ râ rɔdɔn Nyɔniɛ rire tɛ eke, bɛ obue já nu kɔ fɛɪn. ⁹ Lɔpɛ mu frɛɛ, botu rɔdɔn kɔkɔkɔ rirenɛ obu mu o, rɪdanya ɪ mu o, erini obu cɛɛ nodo ereɛ, ɛnɛɛ ɪ nu éni bɔ rɛyɪ onu anti. ¹⁰ Diki: tuun ere fɛɪn rɪnya Kris anti. Lɔpɛ muɛ, kpan fɛɪn éni wojuɛ ɪ ko runɔ kɔkɔkɔ rirenɛɛ mu, un o, namu o, fɛɪn yanya gbein Kris yewɛnɪ wɔ mu lu.

Ókúɛ Kris ku ere mu lɛɛ Nyati ɛɪn-ɛ éni woju

¹¹ Gba, Nyɔniɛ éni éyɛɛ ko ere luboluwɪ mu remuɛ, relɪ tuun bɔ lɛ akpan wɔnyuku ɛɪ erini puɛnɛ. Erini lɔ retê rɪliɛ, Nyati nedɪ nu wɛɪnlɔ. Eneɛ, alɪ nefɛ frɛ fidimínɪ an tɛ nɔ mu lɛɛ, bɛ ho okumu ei. ¹² Alɪ rakan kɔ, bɛ dotutrumíní lɔ: nefɪni nu éni bɔ ɛyɪ ereɛ remu rakan. Tasu muɛ, relɪ kɔ, lɛ rire ɪ nefɛ fékpení numu erini íne etɪ akpan-ɛnɛɛ nanyaku rire bɛ nje nɔhún-míní wɔkɔ anti numuti ebe nɛnɛ ɪ. ¹³ Akpasua obue relɛ, alɪ netê nyɔmbɔ wojuɛ, bɛ dɪní an lɔ: Nyati éni íne mu relɪ kɔ. Alɪ netê rɪcɛ wojuɛ, bɛ nefɪni ábuka frɛɛ bɔ abuka nefɛɛ remu. ¹⁴ Diki: Kris éni wɔyɔfɛ wɔfu ereɛ

ɔnyu ɛɛ ak+an ɔnku neeme. Heni-heni muɛ, oku ɛɛ ɪ rire mu wɛɪnɔɪ lɔ: ɛnɪnɪ uouɛ nuɛ, ɛɛ fɛɪn ɔru numu-ɔɔ nu te fɪnɪ ɔɔɔ ɛnɪ lɪ ɛɛ fɛɪn ru lɛɛ ɔnu ɛɪn ɛkɛ. ¹⁵ ɛnɛɛ, ɛnɪnɪ uouɛ nu ɛɛ fɛɪn ɔru numu-ɔɔɔ, nuɔ kɔɔ, amɛkɛ lɛ ɛɪnɪ nkuan obuɛ runkɔ, rɪlɪ ɔɔɔɔ ɛɪnɪ te-ɛtɪ woju ji, nana rɛɪl ɛnɛ ɛbɪ ɛnɪ nu bɛ nɔnɔ lu uou mu ninyɛ ɔru numu-ɔɔɔ ɛnɪ te-ɛtɪ woju ɛɛ. ¹⁶ Obuɛ, ɛnɛɛ tu bɛ, ɛɪnɪ lɔ retɛ rɪkprâ akpaan, gbakɛ rúbu nɛnɛ fɪnɪ kpan kɔɔ ɛɛ ɛkɛ ji. Dɪkɪ: sigi muɛ, rubu Kris ɔɔɔɔ frɛ kpan kɔɔ ɛɛ, ɛnɛɛ amɔnu ɛnɪ nu obu mu ɛkɛ, ɔnɔ kɔɔ ji. ¹⁷ Dɪnɪ an lɔ: alɪ kpan kɔɔ adaku Kris-ɛ, bɛ nɔnyuku nɛɪlɪ kpan kɔɔɔ. ɛnɪnɪ lɔ nite nɔnɔ sigiɛ ɛɛɛ, gbakɛ woju fɛɪn ɛtɛ kɔɔɔ mu. ¹⁸ Nyatɪ ɔɔɔɔ lɪ obuɛ di juma obu. Heni-heni muɛ, ɛnɛ lɪ obuɛ nɪɛ Kris mu nɔnyu ɛɛ nuku mu lɛɛ ɔnu ɛɪn, ɛɛɛɛɛ ɛnɛ lɪ obuɛ nɔɔɔ ókũ mu ɛnɪ amanɛɛ nɪla ɛɛ ɔnku robo ruku akpan. ¹⁹ Heni-heni muɛ, Kris mu Nyatɪ ɛɛ ku mu lɛɛ kpan ɛɪn. Lɪpɛ muɛ, ɛnɛɛ nɔɔɔ kpan ɛnɪ ngasiɛ doniɛ nɔfɔɔ. Ókũ mu ɛnɪ amanɛɛ nɔɔɔ nɪla ɛɛ ɔnku roboɛ, ɛnɛɛ nɔ. ²⁰ ɛɛ, rɛɪlɪ Kris ɛnɪ ɔɔ-ɛtɪ puɛnɛ ɛnɪ nɛɛɛɛɛ amanɛɛ. ɔnu mu lɪpɛɛ, ɛtɛ fɪnɪ ɔɔɔ ɛnɪ lɪ Nyatɪ lɪ obuɛ nɛɛɛ ɔru mu ɪra nɛfɛɛ ɛkɛ. Kris ɛnɪ ɪnɛ muɛ, ɔɔɔɔɔ nɛfɛ, tunɪ núkũ mu nɔfɔ ɛɪn. ²¹ Dɪkɪ: Kris ɛbɪ ɛnɪ ɛdɪ woju un kɔɔkɔ muɛ, Nyatɪ ɔɔ ɛɪnɪ un-ɛnɛ fɛɪn-ɛ rɪlɛ adanɪ nɔnyuku nɛtɛ unɪ pu. kɔɔ, lɛ ádakɛ rɪ-dakunɛ remuɛ, Nyatɪ obu ɛɛ sɛɛɛ puɛnɛ.

6 ɛɛ ɛbɪɛnɛɛ redi juma Nyatɪ ɛɪn-ɛ, ɔɔɔɔɔ nɛfɛ, ɛnɪnɪ mbuafɛ obuɛ nɔtu nɛfɛɛ, nɪdɛɪl woju ɛhɛɔ nɔfɔ anti. ² Heni-heni muɛ, kɪ lɔ nɪkan: ɔɔnɪ ku nuɛ bɔ mece mɔnu makprâfɛ, mitifu ɔɔɔɔ lubuo. ɔɔnɪ ku nuɛ bɔ mɔɔɔfɔ ɪnɛ nkuaan, mɪ mubukafɔ. Nu akpasua ɛbɪ ɛnɪ Nyatɪ nakan ɔnu wojuɛ, ɛnɛɛ lɪ nuɛnɛɛ runk mu rahaa. ɛɛ, amɔnu ɛnɪ nuɛnɛɛ, ɛnɛɛ lɪ nuɛ Nyatɪ nɔɔ kpan ɪnɛ nkuaan.

³ ɛɪnɪɛ, rɛɪlɪ lɔ bɔ retɛ rɛɪlɪ lɛ rɪla kpan kɔɔkɔ wutu woju kɔɔ mu útu kpan ɪsɪsɪmu numu ɛɪ ɛɪnɪ jumaa rediɛ ɛtɪ. ⁴ Dɪkɪ: woju fɛɪn muɛ, rɛɪlɪ lɔ bɔ retɛ rɛɪlɪ lɛ akpan nu ɛɪlɪ ɛɛ lɔ Nyatɪ ɛnɪ jumadi puɛnɛɛ rɪlɪ. ɔnu mu lɪpɛɛ, bɛ ɔnyu te i woju fɛɪn mu, nɪdɛɪl ɔnɪ gbɛ anuma-anuma ihɪ ɛɛ ɛtɪ, ɔnɪ akpumu rɪlɪ woju kɔɔ, ɔnɪ runk hofou mu, ⁵ ɔnɪ nojunɪ ɛɛ, ɔnɪ nokunɪ ɛɛ sibikan mu, ɔnɪ akpan nofûa ɛɛ, ɔnɪ juma ubu ɛɛ bɔ ɛtɪ, ɔnɪ rɪkɛ mɔnɔ, ɔnɪ rudɔnɔ nɔnɔkɔ. ⁶ ɛɪnɪ woju fɛɪn-ɛ rɛɪlɛ, ótutru wɛɪn mu, woju andɪ mu, woju ɔkpɔn mu lɛɛ lubolowɪ namu mu. ɔnu mu lɪpɛɛ, Bubɔ Wɛɪn nabuka ɛɛ, te nɔɔ mu ɔɔɔɔɛ kɔ ɔru muɛ neti ɛɛ nsibi, ⁷ Nyatɪ owukan lubuoɛ neyɛ ɛɛ woju nawrɛɛ bɛ Nyatɪ nɔɔ ɛɛ mbasi runɔ ɛtɪ rɪha. Lɪpɛ muɛ, sɛɛɛ rɪhɪ Nyatɪ antɛ, ɛnɛɛ te fɪnɪ ɛɪnɪ ɔɔɔ ɛnɪ rucɔ ruhun tɪn bɛ ɛɛɛɛɛ rucɔ rɪsɪsan rirɛ frɛ. ⁸ Nosupunɪ ɛɛ, ɛɛɛɛɛ nɛɪnɪ ɛɛ rirɛ kesi-kesi frɛ. Nɔbubunɪ ɛɛ rirɛ i, ɛɛɛɛɛ nɔɔkɔkunɪ ɛɛ frɛ. Nɪnɪ ópupo ɪɛ puɛnɛɛ rɪlɪnɪ bɛ nɛ woju nawrɛ rakan. ⁹ Nɪnɪ nɛdɪmɪnɪ ɛɛ aan, bɛ nɛ nɪdɪnɪ ɛɛ an wɛɪnɔɪ. Nɪnɪ ruonɪ owu, bɛ nɛ hɔkɔ runk anama. Nɪnɪ Nyatɪ okunɪ ɛɛ ɛtɪ bɛ nɛ ɛɪlɪmu ówo nɔwo ɛɛ bɛmu. ¹⁰ Nɪnɪ

rɪlɪnɪ lɛdu puɛnɛ, bɛ nɛ rirɛ-mukpi lɔkɔɔl nɔ ɛɛ lubolowɪ mu. Nɪnɪ rɪlɪnɪ yalɛ puɛnɛ bɛ nɛ ɔɔɔ akpan kɔɔɔɔɔ nɛdɪ gbɛngbɪ. ɛɛ, nɪnɪ rákân-mɪnɪ ɔɔɔ kɔkɔ bɛ nɛ fɛɪn lɪ ɛɪnɪ.

¹¹ Coo Korént puɛnɛ! Dɪkɪ: r'óŋn-mu nɛfɛ woju kɔkɔ, nana rákan ɛɪnɪ nuhun woju fɛɪn réyɛ nɛfɛ. ¹² ɛɛ ɛkɛ r'órúkumu nuhun ɛɪ nɔfɔ rirɛ; nɛfɛ lɪ obuɛ furukunɪ nuhun ɛɪ ɔru rirɛ. ¹³ Fɪnɪ lɔ bɔ utu ɔnu ɛwɪ kɔɔ ɛkɛɛ, makan miyɛ nɛfɛ lɔ: nɛfɛ frɛ, yɛn-nɪ nuhun ɛɪ yɔɔfɔnɪ ɛɛ lɛ.

Unɪ puɛnɛ ɛɪn ɛnɪ munda mu ɛɛɛɛɛ woju

¹⁴ ɔnyumɪnɪ gbódu lɛɛ akpan-ɛnɛɛ ukpɔru Kris ɛnɪ woju ɛɪɛ ɛɪn. O bɛ mɪnɪ: kpan ɛnɪ nɛhɪ sɛɛɛ lɛɛ kpan ɛnɪ ɪfɛlumɔ Aulɛɛ, itɛ nsibi ɛ? Wɛɪn lɛɛ dambri ɛɪn frɛ udɔn ɔɔ nɔɔ ɛ? ¹⁵ O bɛ Kris lɛɛ Angunɪ ɛɪn numuti uhɔn ɛ? Kpan ɛnɪ ɔnu te kɔ Kris ɛtɪ lɛɛ kpan ɛnɪ ukpɔru Kris ɛnɪ wojuɛ ɪɛ, nɪhɪnɪ ɛ? ¹⁶ O bɛ mɪnɪ: Nyatɪkan mu kpan itɛ nsibi lɛɛ owuɔɔ pu ɛɪn ɛ? Dɪkɪ: ɛɛ ritɛ fɪnɪ kan ɛbɪ ɛnɪ Nyatɪɛ kɔ namaa hɔ ɛbɪ muɛ ɛkɛ. Kɪ lɔ nɪkan bɛ nimime nɪlanɪ ɛɪ: Mòhɔ ɛbɪ kɔnu mu minyɛpu nɛnɛ ɪ, mɪlɪ nɔnɔ Nyatɪ, ɛnɛɛ nɪlɪnɪ ɛmɪnɪ puɛnɛ. ¹⁷ ɛnɪ kɔ kɔɔ, ɛmɛ Adamanga makan miyɛ nɛfɛ lɔ: kɔnɪ mramralɪ puɛnɛ agbra nyanɪ ɛɪ; ɔɔtumɪnɪ woju kɔkɔ nidebrɪ nɛfɛ. Lɪpɛ muɛ, mɪla bɔ mide nɛfɛ. ¹⁸ Mɪlɪ nɔfɔ Bɔ, ɛnɛɛ fɪlɪnɪ ɔmu ɛwɪ. ɛmɛ Adamanga ɛbɪ ɛnɪ kan ɔɔmɔɔ woju-woju fɛɪn ɛtɛ lɪ obuɛ makan.

7 ɔmu te-ɛtɪ puɛnɛ, ɛnɪ Nyatɪ akan ala ɪ lɔ: nɪlɪ obu fɛɪn nɔtu ɛɛɛ remuɛ, bɛ tu rúwɔnɪ owu mramra ɛɪlɪ lɛɛ ótutru un-un fɛɪn rúkúnɪ ɛɪ rúpɔn-nɪ wɛɪnɔɪ ɔnu anti. ɛɛ, ɛnɪnɪ ɛyɛɛ kɔ ɛɛ lubolowɪ muɛ, nɔtu rɪlɪ lɛ ɛnɪnɪ puɛnɛɛ rɪlɛ ɛnɪ wojuɛ anya gbɛɪn wɛɪnɔɪ.

Pɔɪ lɛɛ Korént puɛnɛ ɛnɪ ókũ mu woju

² Fɪnɪ lɔ mɪkaan ɛkɛ, yɛn-nɪ nuhun ɛɪ yɔɔfɔnɪ ɛɛ. Nɔɔkɔ kpranɪ: rɛɪlɪ kpan kɔkɔ woju un, rɛɪmu kpan kɔkɔ nuwan ɪ, rópúpomu kpan kɔkɔ rɛɪmu frɛ. ³ Alɪ makan kɔ, bɛ ɛɪlɪmu woju mɔku nɛfɛ ɛtɪ bɛmu. Dɪkɪ: fɪnɪ lɔ ɔwɔ mɪkaan ɛkɛɛ, ɛɪnɪɛ, botu lu uou nidehe ɛɛ o, botu rudɔnɔ nkuan o, ákân-mu lɔ ɔru ɔɔɔfɔ inya ɪ nɔfɔ ɛtɪ. ⁴ Heni-heni muɛ, mɪkân telɛ lɔkɔɔl nɔfɔ ɛtɪ, ɛɛɛɛɛ, nɔfɔ remu, rirɛ frɛ nɛhɪmu lɔkɔɔl. Gbɛ obu fɛɪn-ɛ nehe ɛɛɛ mu te frɛ ɔɔkɔ, fɪtunɪ tɛ ɛnɛmu ɛɪ, ɛnɛɛ rirɛ mu frɛ nekpimu tasɔɔl.

⁵ Dɪkɪ: ɔnɪ ra ruku Maseduanɪ maɪɛ ɛtɪ tɛɛ, réhé hola kɔkɔ; gbɛɛɛɛɛ anuma-anuma hé ɛɛ nime lɛɛ kpɪsɔɔ. Nuca fɛɪn rubûan lɛɛ ɔru ɛfɛ puɛnɛ ɛɪn, ɛnɛɛ tɛ frɛ lɪ ɛɛ ege-ege. ⁶ ɛnɛɛ, Nyatɪ ɛbɪ ɛnɪ inine kpan fɛɪn ɛnɪ rirɛ jɛɛ tɛ ɪɛ tu Tit i he ɛɛ bɛ tɛ ne ɛɛ me. ⁷ ɛɪlɪmu ɛnɪnɪ iɛuɛ ni nihe ɛɛɛ ɔtú tɛ ɛné ɛɛ me bɛmu: te ɛnɪ tɛɛ futunɪ nɛnɪ me ɛnɛ ɔɔkɔ bɛ nubɔ ɔnu amanɛ nuku ɛɛɛ, ɛnɛɛ sipu ɛɛ obu ɛɪn frɛ. Heni-heni muɛ, nákan ɛmɪnɪ ɛpɛɛ mɛpɛ nɛfɛ tuun tu obuɛ nehemu ɛbɛɛ ɛnɪ

woju ƚƚƚ nefe rire mu futuní mutú fré ƚƚƚ ɛ́ni woju. Eseji nákan nefuní l̄ fetê ficení rire ba ƚ ɔmu remue ɛ́ni woju fré, enee rire mue nekpimue ɔru l̄ku oku mu ji.

⁸ Mediki sun-ε, be owue mikan kpenkpe ambie muwen nefee mu tee tú rire gr̄ nefé. Enee, alí botu ese ƚƚ fré ƚƚƚ, be midí an, enee mli. Nawre, ɔni memimee, midí an l̄: ɔtu rire ɔgr̄ nefé waa luwul̄. Lipe mue eke, ɔnu woju h̄omu rire mu heni, ⁹ enee amunu ɛ́ni nuε mue eke mukpu ɛ́ni b̄ makan l̄: muno rire-mukpi mu. Rire mu obue nekpimue, ɛ́lmu riree kpenkpe tu gr̄ nefee remu bemu, nana woju un-ε tu fuwa fulaní eie remu. Medikie, be Nyati li obue ɔfu ɛ́ni b̄ ese ƚƚ eke; ɛ́lmu un réll nefé bemu. ¹⁰ Diki: riregr̄ akpasua ɛ́ni yi nu Nyati antie, enee li obue utu kpan ɔwa woju un-ε ula ƚ ɔcu ɔnu íne nkuaan. ɔnu egee, útu te ílmíni ege-ege ƚƚƚ fré. Riregr̄ ɛ́ni ihi kpan feun-ε ɔnu té ƚ wutu eti ɛ́bi ɛ́ni wojuεne ɔε eti ɛ́ni eke, lu uou ɔε enee isipuni ein. ¹¹ Heni-heni mue, riregr̄ akpasua obue yi nu Nyati antie, ki obue sipu nefé ein: gbake rire atita nefé f̄tuní woju un-ε anya nefé ƚ watige, f̄butuní ɔcu ɔfu, woju ɔnyunyo nefé rire mu, la epí nefé luboluwí mu, mepé nefé l̄kub, rire ayr+a nefé ƚ, enee félu féyēní unli pu ebi. Heni-heni mu féyēní weunl̄ l̄: woju un-ε kpan obu l̄e, f̄nómín̄ ege. ¹² Duní an l̄: ɛ́lmu kpan ɛ́ni li woju un-ε, elefe mu kpan ɛ́ni nudo ngasie ɛ́ni íne mu méwēn-mu kpenkpe bemu; nefuní rire baa fecení ei ɔru íne eti ɛ́ni wojuε b̄ oku nefé ƚ rire mu weunl̄ Nyati antie remu. ¹³ Obue, enee tu té ne ere mee n̄. Eseji Tit ɛ́ni teyo mue nefé feun futuní ƚ be ɔu rire-mukpi ein i he ere, ɔtu rire mu ekpi ere oku mu l̄kub. ¹⁴ Diki: ɔw̄ mikpe numu ɔfu íne eti muku Tit, enee f̄tómín̄ ruh̄. Heni-heni mue, ɔƚƚ fré nédi nu l̄: numue mikpe, ɛ́lmu fun; woju nawre rikan fl̄n̄ l̄ nuca feun rikaan eke. ¹⁵ Ee, nuca feun, alí nukuan ɛ́felu ebi ɛ́ni yiku nefee l̄e l̄ fite fisiken̄ riretta l̄e ósupu l̄kub mue, be enuní ɔɔfuε nyɔfu nefee ɔru l̄ku uku mu bibi ɔε. ¹⁶ Diki: rire mu nekpimu l̄kub ambe médi nu l̄: mukpu ɛ́ni b̄ melie nefé té woju feun mu.

Jerusalem te kretien-ene ɛ́ni ábuka woju

8 Makriene, ruyɔfu ɛ́ni b̄ rakan mbuafueε Nyati tu Maseduaní male eti ɛ́ni Nyatikan-ene mu ɛ́ni pueneε ɛ́ni woju roku nefé. ² Diki: munudi anuma-anuma ehe nene, eseji nidiní yale l̄kub fré, obu ɔε rire mu ekpi nene b̄ akpabu nene ƚ tuun es̄n ƚ. ³ Médi nu ɔmu nunuwí mu ɛ́ni n̄tuní nenunie nukpuní ɛ́ni b̄ n̄tuníε tuun ƚƚ ƚƚ fré ƚƚƚ. Eseji kpan ɛ́fiumu nene ƚ fré. ⁴ Heni-heni mue, ɔƚƚ enee nitaní l̄ka ƚ kpunkpul̄ nuyugun̄ ere ɛ́ni b̄ ɔtu nene mbuafueε nene fré ɔnu b̄ ɔƚ Jerusalem te ɛ́ni Kris ɛ́ni puene ɛ́ni abukaa mu l̄. ⁵ Obue n̄luníε, ƚƚ obue ɔru té ƚ eti fré ƚƚƚ. Diki: n̄tuní ɔ́ nufuní ɔƚƚ ɔnu rire i nutuní Nyɔnie

pereni, enee eseji ere fré n̄laní rire i nutuní ere fl̄n̄ l̄ Nyati ɔɔfu eke.

⁶ Enee, ɛ́ni Tit ɔw̄ tu fuboní bu fediní mbuafue juma obu be nu nyee, r̄kpukpukuní rire ɛ́ni b̄ nesê ege nie te l̄ n̄tu f̄n̄n̄ eti félní tuun f̄okufuní. ⁷ N̄ƚƚ kpraní: woju-wojuεne feun esi eyía nefé te. Heni-heni mue, ɔfu téε ƚ Kris eti rú l̄ku, fédní Nyati ɛ́ni wojuε l̄e l̄ b̄ kpan etê obo enuní amanieε an, eseji fuln̄i akpan ɛ́ni ice rire ba ƚ woju feun mu, enee ɔɔfuε rula gbein-ε fré ese nefé. ɛ́ni ƚƚ, be b̄ fré n̄kpabu nefé ƚ l̄kub mbuafueε obue Nyati ɔtu nefee mu. ⁸ Alí makan ƚƚ, be ɛ́lmu ɔnyu m̄nyu nefé akpumu bemu. M̄cu akpan elefe ɛ́ni rire baa ɔε re woju obu eti makan l̄ ɔtu fányakuní nefuní ɔɔfu tasie ƚ nefé luboluwí mue gbein. ⁹ N̄ƚƚ f̄dní ɔru Nyɔni Jesi Kris ɛ́ni mbuafueε tu ereε an. Kpraní: eruní íne mue, ene ebi ɛ́ni nidi gbrenghi ƚ feun-ε, nunyuku n̄li yale pu l̄ ɔnu mu l̄pree, n̄tu woju-woju feun esi eyía nefé numu. ¹⁰ Woju obu etiε, ki emunie motutru l̄: já nu ɛ́ni b̄ feln̄: ɛ́ni li nefé li obue fuboní woju obu fisiní eti be eseji funyu feln̄ie, ¹¹ gbake, já nu ɛ́ni b̄ feln̄ tuun fokufuní fl̄n̄ l̄ rire tita nefé funyonyuní ɔnu woju eke. Ee, kpraní nefuní obue f̄kpu futuníε tuní. ¹² Diki: Nyati ɛ́niε, kpan ɛ́ni ɔƚ obu ɔε kan be yen luboluwí ei n̄tunie, nula b̄ n̄cu; nífiumu kpan ƚ ɛ́ni b̄ ɔtuní obue ákân-mue. ¹³ Ee, ɛ́lmu ɛ́ni b̄ f̄cuní nefuní ɔƚƚkan neeme fokuní kpan lefe ho ei l̄ gba f̄nyuku f̄n̄n̄ hofou mu; l̄n̄ l̄ b̄ feln̄ l̄ kpan feun ɔƚ hokuei baa n̄ƚ mu. ¹⁴ Heni-heni mue, ɛ́ni amunu fikan-ní ɔƚƚ, cuní tuk̄ bukaní makrieneε yale nowoe. ƚƚ, ƚƚ alí nu n̄ƚ k̄ woju udu unyuku fun̄n̄i ɛ́cian mu be nene n̄kan-ní ɔƚƚ, l̄ n̄bukuní nefé ƚƚ eke l̄. Lipe mue, ɔtu kpan feun ɔƚƚ hokuei baa mu. ¹⁵ Akpasua obue, enee Nyati kan be nimime n̄laní eie n̄. Ki l̄ n̄kan: Kpan feun-ε wan mb̄ƚ bubu aan, obu ɔε ɔhun-nie li obue ud̄n-ni; enee obu fr̄e áwán ɛ́bubueε, mb̄ ɛ́cian-mín̄. ¹⁶ Mala Nyati bia ɛ́ni ɔu nefuní woju ala Tit luboluwí mu nece rire ba ƚ ɔfu eti fl̄n̄ eme eke. ¹⁷ Ee, ɔni mubutu Tit ɛ́ni b̄ ie nefuní tee, n̄kpr̄ eti. Tasu mue, ene ɔƚƚ fré ɔw̄ nitite nitê i ɛ́ni b̄ nie te, enee riretta mu nile ɔnu woju n̄cu. ¹⁸ Diki: r̄tu makri ebi ɛ́ni Nyatikan-ene feun mu ɛ́ni puene ɔƚƚ enuní Amanieε Namue ɛ́ni jumaa nedie remue, nehi l̄e ɔnu ein. ¹⁹ Makri obue, Nyatikan-ene mu ɛ́ni puene li obue nyakuní ɔu buka ere eti l̄ l̄ ɔɔ mu rése rédi mbuafueε juma obu. Juma obue, Nyɔnie ɔƚƚ ɛ́ni munu l̄kuε b̄ anya gbein l̄e l̄du puene ɛ́ni wojuε udo ereε remu redi. ²⁰ Ee, rel̄ obu feun-ε b̄ rel̄ l̄, sika l̄ku obu ɛ́ni ákpr+a eti wojuε fucu fulaní ere ɔnkue ɛ́ni íne etiε, kpan úhuhrun-mu uku ere eti. ²¹ Heni-heni mue, eruní woju anamue rel̄e, r̄ȳfumu eni b̄ etê Nyɔnie ɛ́ni anti ɔε; ruyɔfu ɛ́ni b̄ etê akpan anti fré. ²² R̄cu makri lefe n̄ƚ ji rábuka Tit-ene eti nehi l̄. Makri obue, ɔw̄ rósuoni woju akpasua-akpasua mu

redí nu lî: null kpan êni ice rire ba i loku. Enne, enni teliee nikan nãfu etie ctuni gba nece rire ba i uko sigi ênie. ²³ Dini an lî: Tit-ε, null amuan tasu, eseji bõyõ mu redi juma rubuka nefε. Makri aanu ambieneε, Nyatikan-ene li obue tãpu nene nedini juma obu nnyakuní Kris êni munu lokuε gbein iε. ²⁴ Êni nã kã, be nyuni nene namu-namulu lε Nyatikan-eneε tãpu neneε edí nu lî: ýõfõ nõ nefε luboluwí mu heni tasu. Lã, lε akpan feun edí nu lî: numue ríkpe nãfu etie, élimu fun.

9 Gba, obue li Kris êni pu ebiese êni ábuka wojuε, óbútumu êni bõ mata lka i eti frε bõkõ. ² Mdi an lî: ãwã õnu woju nodo nefε êni bõ felni. Êni nã kã, mékpe numu nefini íne eti móku Maseduaní puene lî: nefε Akai mai eti puene, ãwã fidaduní eti fitêni ei lu ambi neeme. Obue, õtu nãnu mu kpangbalõ õõ mbasi. ³ Obu êni íne mue, enne mutu makri obuene nehi te ubuka nefε lε ameke numu obue ríkpe nefini íne etie ilí fun, nana néduní nu êni heni fádaduní eti fétêni ei flní lî mikaan eke. ⁴ Alí éśé kã be gba Maseduaní puene tukõ ãkõmu ie edí nuε, be in erini teliee rikan nãfu etie yeli ehelõ rúhõn yeli erini. Tasu mue, be rúhõn, nefini. ⁵ Obu êni íne mue, enne míni fáta êni makri enti obuene iti cõ te lε abuka nefε fés-iní nefini ãkõ loku obue nãkõkõ funyonyu fiteni eie féyianí. Lã, ãkõ ruku te lε feun ãkõ cõ nã kpan edí nu lî: félimíni kpeε owu, nana bõ akpabu nefε i heni tasu. ⁶ Dini an lî: kpan feun-ε ija bõ uruku ei mbõ ótu mu tεε, mbõ ínyamini ejikpe úbubuemu. Kpan cεε iia bõ i utue, enne mbõ ububuenu. ⁷ Obu remue, kpan feun nnyaku enni alabue ãwã nututru nite iε nútú. Õnu mu lpeε, nidetê nuhun aanu mu lεε akpumu woju ambe, Nyati ênie, nnyõfõ kpan êni utu ãkõ té neeme mue. ⁸ Dini an lî: Nyati kpú êni bõ õtu mbuafue woju akpasua-akpasua feun esi eyia nefε. Lipe mu lε, woju-woju feun mue, fician-míni ãkõ kãkã. Lã, lε fák+an-ní ãkõ ãhun nefε tuun ãkõ lε fõcuní obue pi etie féliní namu eti. ⁹ Ki obue Nyati kpenkpe kan la i: Kpan feun-ε bõ utu yale puene rireε, Nyati yõtuni níhe, enne bõ yotuni nuca feun.

¹⁰ Heni-heni mue, flní lî Nyati utu ejikpe pu mitin ewu utu be õnu mu lpeε utu nihe mbõ nuhe ekeε, õnu ba nã, nõtu nefε ãkõ feun-ε cian nefεε, enne nílí yebubue yõhun nefε be bõ yotu nefε yoku mu. ¹¹ Eε, Nyati yõtu ãkõ-ãkõ feun yesi yeyia nefε lε ameke, woju-woju feun mue, bõ otu nefε fábukaní akpan. Bõ akpasua obue yotu nefε kã, yõtu akpan-eneε rûcõ nãfu ãkõ fitite fiteni eie ruhaan, yedú Nyati namu yalaní bia loku. ¹² Heni-heni mue, sika obue, élimu Kris êni pueneε bõ abukaa cε remu fõbumíni; tasu mue, be Nyati êni namue bõ akpan kpangbalõ edue remu fõbuní. ¹³ Eε, õnu akpan yedú sika fõbuníe êni lî te nya munue nuε, yõtu nõnyõnó numu lî: nãfu té nõ Kris êni Amaníε eti fefeluní heni tasu. Lipe mue, nõwõkuní Nyati nefini lî fetê fucican-ní nefini ãkõkã nãnu ein lεε eseji akpan

feun ein-ε remu. ¹⁴ Lipe mue, nãfu woju yodo nene, enne nãnu Nyati ýõgugõ mu tεε, nõkuan-ní nefε, mbuafue kukungbe obue Nyati tu nefεê êni íne mu. ¹⁵ Biala null Nyati êni, enni mbuafue obue nutu ere be yi nu kõ feun-ε êni íne mu!

Põl lî itê idi enni jumaa êni woju

10 Gba, emε Põl, mobutu nefε êni bõ felni woju nã. Akpan elefe níni emni owue mikan miyê nefε munu lεε munue itê éilletuei mu úcõ woju kãkã, ãkõ mbên lkaa eke, be mekpin mimime owukan lubuo kpunkpulõ mwêñ nefε. Diki: mãcõ riresie lεε té bleε Kris tumue eti ² mugugõ nefε: dtumíni midie midanyaku máján nãfu eti. Obue li akpan-eneε níni erini owuene feun-ε riele lí be mu woju cε eke, ãkõ muku tεε, be mûbûan nãnu ein kpunkpulõ. ³ Heni akpan rli, sake erini tín obue rõhun nuca feun-ε, élimu ãkõkõ erini mbasi mu rõhõn-mu bemu. ⁴ Eε, erini owueneε rõhun tín mue, élimu kpan ênie bemu; Nyati li obue nãtu ere erini mbasiε be rõnyu woju-woju feun-ε inye ere antie rububu. Heni-heni mue, rãkõpu funte wojuene feun, ⁵ eseji rõnyu tutre woju feun-ε nãjõn kpan cõ lε ldi Nyati aan rititi rnyaku ei. Õnu mu lpeε, rõnyuku kpan íne mu te êni ótutru feun õkõ Kris eti ifeluni. ⁶ Diki: rádadu eti rétê i êni bõ reri reyê akpan-eneε feun-ε ífelumíne, enne rãkõn êni bõ fanyakuní nefini éfelue fefeluníε gbein pepend.

⁷ Woju nawreε la bee, kpri cuní. Kpan feun-ε níni null Kris êni kpaan, be ãkõkõ nnyu nikprâ kúni ei rire mu lî: ere frε rli Kris êni akpan flní ene eke iε. ⁸ Heni-heni mue, Nyõnue õtu ere ãkõmã redi õnu jumaa. Enne, élimu êni bõ rãcõ eti rõnyu nefε rãgõ i bemu, nana ábuka bõ rabuka nefε fenyeni tinti. Alí botu mócõ eti mékpe numu esñ i luwí frε ãkõkã, be ilmu ruhõn kãkã. ⁹ Mýõfõmu êni bõ fobuní lî: emni ékpin-ε mikpin nãfu etie, kpenkpe mu cε enne miε munyaku gbein lε féyemíni. ¹⁰ Diki: akpan elefe níni, alí itê kpenkpe mue, be makan owu kpunkpulõ mutu nefε, sake ãkõ mnya nãfu antie, be lubuo ejemu, owue mikaan úcõ woju kãkã. ¹¹ Akpan obueneε, nnyuní numu lî: erini lî rite runkã, únyukumu. Lî kpenkpeeneε ríwêñ mu tεε, õru owukan lubuo ãkõ kpunkpulõ, ãkõ ruku tεε, lî rítê rli frε nã. ¹² Akpan elefe nãkõkõ nahan nãnu rire enti. Diki: ere krúkrú obuene eke rókumu nene bõ, bõ rúkpõ rúhun-mu lεε nãnu ein frε ãkõkã. Nenúne, nãnu rire cεε nikprâní, enne nãkõkõ nubuní nãnu rire kpan. Obue, nyõmbõ woju nã. ¹³ Ere eke, erini numue rekpeε, rópõmu dua; erini jumadi mu te êni cõ Nyati tu õru bõ seε eti cε li obue rakprâ be ri tuun ruku nefini te frε. ¹⁴ Diki: li flní ríemu tuun rókú nefini te ekeε, be kpan yakan lî: rópõmu dua. Enne, nãkõkõ fiduní an lî: ere li obue rli cõ ri rubo Kris êni Amaníε Namue ruku nefε. ¹⁵ Obue, neyê lî: rópõmu dua. Heni-heni

μου, ἔλιμου akpan elefe ἔνι jumaa die répîn-mu eti bemu. Enē rikân telē lî: n̄k̄fu tēe n̄ Kris etiē ȳctu nefē frē f̄ônôn̄i jumaa eti fidi f̄han̄i. Lipe μου, enēe ɔ̄ru b̄o c̄ô s̄ee frē ȳetr̄ē yoku mu. ¹⁶ ɔ̄nu mu l̄p̄ee, enēe ȳctu ere b̄omuc̄o r̄ôn̄o eti rucu Amanie Namue r̄ha rubo ruku maieenē n̄o n̄k̄fu ege t̄ee ἔνι akpan frē. Tē fr̄ee, er̄ni numue r̄îk̄p̄ee b̄ō l̄i kpan lefe ἔνι b̄o c̄ô s̄ee eti r̄uc̄o r̄îk̄p̄e.

¹⁷ D̄iki: nimime nulan̄i ei Nyati k̄penk̄p̄ee mu tē l̄ô: Kpan f̄ein-ε n̄l̄n̄i nek̄p̄e numue, bē Nȳon̄ie n̄idakue cē li obue b̄ō eli en̄ni numuk̄p̄e woju. ¹⁸ Heni-heni μου, ἔλιμου kpan ἔνι ɔ̄n̄k̄ɔ̄o l̄han ɔ̄nu r̄ire etiē éȳi nu bemu; kpan c̄ee Nȳon̄ie unyakun̄i iné ḡbein-ε, enēe yi nu.

Πολι λέε amaniebo pu fun-fun-ene ein ἔνι agbra woju

11 Gbake, al̄i botu obue mehi mulē yetē nȳomb̄o woju fr̄ee, bē k̄pr̄n̄i eti muli ɔ̄n̄ cē. Med̄iki sun bē ɔ̄w̄ō f̄ék̄pr̄n̄i frē b̄oɔ̄. ² D̄iki: ý̄ɔ̄ɔ̄f̄ue Nyati tu moȳɔ̄fu nefē tuun s̄en i remue, ɔ̄tu modu luyru n̄k̄fu eti l̄k̄ul̄o. Heni-heni μου, fit̄ên̄i f̄l̄n̄i ɔ̄mu w̄i yi l̄w̄i ἔνι Kris butu n̄o ɔ̄tu bē masisan l̄ē l̄di k̄p̄is̄i lefe k̄ɔ̄k̄o aan eke. ³ Obu remue tē netemu: ekefu akpan ɔ̄n̄k̄ɔ̄o nefē inē mu l̄k̄pa nefē ide funȳon̄i n̄k̄fu tē funyakun̄i ei Kris eti f̄l̄n̄i l̄ō Éf la r̄ire i tu ɔ̄l̄un-ε c̄u ḡbre mu mimian̄ie eke o? ⁴ N̄k̄ɔ̄b̄o k̄pr̄an̄i: al̄i kpan lefe k̄ɔ̄k̄o cē ihi udu Jesi ἔνι r̄ire wojue unyuku nakan en̄ni lefe mu ἔνι l̄h̄amu ɔ̄ n̄n̄o l̄ee obue ɔ̄w̄ō r̄ikan fitin̄ie ein-ε bē f̄alan̄i r̄iti ei fetin̄i. Al̄i nakan-n̄i b̄ub̄o lefe ἔνι ἔλιμου ba ebi ἔνι Nyati tu nef̄ee ἔνι wojue, al̄i nobon̄i amanie lefe ἔνι l̄h̄amu ɔ̄ n̄n̄o l̄ee obue ɔ̄w̄ō fitin̄ie ein fr̄ee, bē f̄ék̄pr̄i f̄ɔ̄cun̄i. ⁵ Emē makan w̄einl̄o l̄ô: n̄k̄fu ɔ̄n̄k̄ɔ̄o pu ngbohro akpasua obueenē, k̄ɔ̄k̄o ák̄ân-mu munu ý̄k̄omu. ⁶ Al̄i botu m̄éd̄i numuti nuhun éce ók̄uei frē b̄oɔ̄, bē ἔλιμου ἔνι woju andi frē ec̄ian-mu bemu. D̄iki: nuca f̄ein, er̄ni woju f̄ein r̄ul̄ie μου, ranyaku ɔ̄nu woju ḡbein w̄einl̄o fid̄in̄i nu.

⁷ O bē m̄in̄i: em̄ni Nyati Amanie ἔνι óbo mu tē ebi ἔνι munyuku mite f̄l̄n̄i n̄k̄fu beyepu eke, m̄ób̄útumu nefē ɔ̄n̄ k̄ɔ̄k̄o, woju un muli e? ⁸ N̄k̄ɔ̄b̄o fid̄in̄i an l̄ô: c̄ô elefe ἔνι Nyatikan-ene mu ἔνι puene, enēe mititi b̄o mu ei tē f̄l̄n̄i jumaa midi nef̄ni t̄ee ἔνι lu nuw̄em̄in̄i eke. ⁹ K̄pr̄an̄i: ɔ̄nu mun̄o éc̄ian mu nef̄ni t̄ee, m̄ób̄útumu nefē ɔ̄n̄ k̄ɔ̄k̄o; mak̄p̄ienēe n̄o Maseduan̄i maie eti tē ie li obue cem̄u inē mu ba i. Ée, tuun ɔ̄n̄ bē oku ɔ̄n̄, m̄át̄a nefē ɔ̄n̄ku woju k̄ɔ̄k̄o mu, enēe m̄ôn̄o eti muli ɔ̄n̄ eke m̄iha. ¹⁰ M̄acu Kris ἔνι woju naw̄r̄ee n̄o ɔ̄mu μου eti m̄ikan miȳē nefē l̄ô: Akai maie neeme etiē, kpan k̄ɔ̄k̄o ý̄n̄ó ἔνι ȳctu em̄ni numuk̄p̄e woju obu ȳɔ̄ɔ̄p̄umu. ¹¹ O bē fotutrun̄i l̄ô: ý̄ɔ̄ɔ̄fu li obue m̄óȳɔ̄f̄umu nefē enēe tu bē meli ɔ̄n̄ e? Nyati d̄i an l̄ô: moȳɔ̄fu nefē.

¹² Enēe obue m̄el̄ie, m̄ôn̄o eti muli ɔ̄n̄ eke m̄iha amēke l̄ē akpan-enee n̄k̄ɔ̄ju woju ἔνι b̄o ɔ̄n̄ eti ek̄p̄e numu l̄ô: ere l̄ee n̄k̄nu ein ba n̄n̄k̄o, ihe ɔ̄nu mu b̄omuc̄o. ¹³ Nene

akpasua obueenē, n̄el̄im̄in̄i ɔ̄n̄k̄ɔ̄o puene, nana fun nete n̄h̄in̄i Kris ἔνι ɔ̄n̄k̄ɔ̄o puene iné obu. ¹⁴ Obue, n̄idasr+an kpan munu mu. D̄iki: Satan ɔ̄n̄k̄ɔ̄o frē unyuku r̄ire itē f̄l̄n̄i eti ngbaf̄r̄e ἔνι Nyati ἔνι w̄ein-ε n̄o μου eke.

¹⁵ ɔ̄nu ba n̄n̄k̄o, al̄i ɔ̄nu ý̄su puene frē n̄k̄nyuku r̄ire itē f̄l̄n̄i akpan ἔνι usu Nyati s̄ese ieu mu eke, bē n̄idasr+an nefē munu mu. Nene obueenē, nen̄ni jumaa nedin̄ie, enēe Nyati ȳctu eti ȳɔ̄bubu nene.

Gbre anuma-anumaa Πολι die ἔνι woju

¹⁶ F̄l̄n̄i l̄ô m̄ikaan eke, mes̄ē ege m̄ikan ji l̄ô: kpan nudobumu nȳomb̄o pu. Enēe, al̄i f̄l̄n̄i mul̄n̄i nȳomb̄o pu frē b̄oɔ̄, bē k̄pr̄n̄i eti muli nȳomb̄o owu emē frē m̄ik̄p̄e numu l̄w̄i l̄e. ¹⁷ Heni-heni μου, obue mehi m̄ikaan, ἔλιμου Nȳon̄ie éȳēmu bemu; mehi muli f̄l̄n̄i kpan ἔνι nȳomb̄o nayaa eke. D̄iki: al̄i muc̄u owuene f̄ein-ε se ɔ̄nu r̄iree mek̄p̄e numu etiē, bē ɔ̄nu ɔ̄ w̄einl̄o. ¹⁸ Ée, ἔνι akpan elefe n̄k̄cu nen̄ni l̄ô netē nul̄n̄ie eti uk̄p̄e numue, bē emē frē mehi muli ɔ̄n̄ l̄e. ¹⁹ Nefē r̄ice pu ɔ̄n̄k̄o obueenē, nef̄niē, nȳomb̄o wojue akpan l̄kan iȳē nef̄ee, enēe fuȳɔ̄fu fitin̄i. ²⁰ D̄iki: al̄i akpan n̄k̄nyu nefē akpumu fusun̄i nene, neh̄i nefē dufre, negb̄ē nefē ɔ̄n̄k̄an neeme, necician nefē, elefe mu nala nefē mun̄ta μου, bē nana r̄ire mu nek̄pi nefē. ²¹ Enēe, ἔνι ere eke rél̄i nefē ɔ̄n̄ remue, bē et̄ē l̄ē f̄l̄n̄i ánȳá ere ine! Al̄i obue, bē r̄úh̄ón̄ l̄i em̄ni heni. D̄iki: numu obue akpan nek̄p̄ee, emē frē lá bē tumu l̄e. (Makan owu f̄l̄n̄i kpan ἔνι nȳomb̄o nayaa eke). ²² N̄in̄i nene Ebre, emē frē Ebre l̄e. N̄in̄i nene Israel akpan, emē frē Israel kpan l̄e. N̄in̄i nene Abraham ἔνι alau, emē frē ɔ̄nu alau muli l̄e. ²³ N̄in̄i nene Kris ἔνι ý̄su puene, emē nana muli ɔ̄nu ý̄su pu muk̄o nene. (F̄ɔ̄tum̄in̄i inē mu l̄hamu buombuo tas̄u.) D̄iki: mus̄u r̄ire muk̄o nene, nulam̄in̄i sibikan mu nk̄ɔ̄b̄o alabu-alabu, nicem̄in̄i r̄ire i ngbre mu tuun nku alabu-alabu, eseji lu uou lám̄u pr̄ú nku alabu-alabu frē. ²⁴ Juf-ene cému r̄ire i ngbre ý̄m̄ú abruansan ewi nemb̄le ebi tuun nk̄ɔ̄b̄o eene neeme. ²⁵ Eseji R̄om̄ puene frē cému r̄ire i ngbre mu nk̄ɔ̄b̄o eenti l̄e. Nku n̄n̄o akpan k̄umu mbobu tuun m̄ñ mun̄j̄ruf̄u. Bato n̄tu ɔ̄tu muo dik̄p̄e nk̄ɔ̄b̄o eenti. Nku n̄n̄o ji mud̄ñ jen̄fie dik̄p̄e midi gbre njomu tuun dambri k̄ú nu s̄ē ege cá. ²⁶ Nu k̄pangbal̄o μου, rusu-rusu bibi m̄ise. ɔ̄nu mu l̄p̄ee, di ngbohro ἔνι éte, akolo puene, ɔ̄mu pu Juf-ene l̄ee akpan-enee éll̄i Juf-ε, ebi ngbaru ánya, luju mu éte mu, bato ɔ̄cu l̄ee mak̄pi fun-fun-enee, tú lu uou k̄pr̄imu. ²⁷ Nu k̄pangbal̄o mus̄u r̄ire mi-di juma k̄punk̄ul̄o, mud̄ñ nama m̄ike mun̄o, nuh̄on̄ l̄ee mindih̄on̄ w̄ómu. Nu elefe mu frē akpumu mici nuh̄on̄. Lufan w̄ómu, m̄ák̄ân-mu trale frē ἔνι muc̄on̄. ²⁸ Owu elefe ji n̄ó ἔνι m̄ák̄ân. F̄ein μου, wojue tu ho foumu nu n̄n̄o-n̄n̄o f̄ein-ε, enēe li m̄it̄édie m̄ibi Nyatikan-ene ἔνι inē etiē. ²⁹ Heni-heni μου, al̄i ánȳá mak̄pi k̄ñ ine, bē et̄ē l̄ē f̄l̄n̄i emē li obue ánȳámu ine

εκε. Ali makpi kǎ ipi wutue be ɔnu woju nekemu uhɔmu rire mu.

³⁰ Obue, neyê lǎ: emuni wojuε mucu eti mikpe numue, enee li emuni íne obu cee ányámuε éni juma feɛn-ε midie. ³¹ Nyati ebi éni li ɔru Nyɔni Jesi ɔnu Bǎ be munu lɔku li enuni tuun godooε lí ɔmu dalufue lǎ mété fun. ³² Diki: Damas ebi tεε, gbrenghi Aretas éni bɔ-eti pue tú akpan sísan gbɔmu numuene feɛn lǎ nónyumíni nó-woní. ³³ Enee ebie mu éni makpiene tu miya tepe lɔku nno mu, sepumu fenetri-ɔ nno rukumu ngbayaa reru ebie ege be miye ma.

Wojue Nyati nyaku gbein ye Pɔl-ε éni woju

12 Heni, áfátamu éni bǎ kpan ekpe numu, sake mehi mikan wojuε Nyɔniε nyaku gbein ye kpan kǎ. ² Amunu be iε mulu ndio ewi aanla éni Kris tu ɔnu ɔsu pu kǎ éni midu aan a tuun ku enti ebi tε. (Tεε naa, ekεfu ene ɔkɔkɔ o, ekεfu ɔnu bubu mu o, Nyati cee di an.) ³ Heni-heni muε, ekεfu ene ɔkɔkɔ o, ekεfu ɔnu bubu mu o, Nyati cee di an. ⁴ Obu cee kɔkɔ, owurɔraru lubuoeneε niti paradís obu tεε yí nu tuun sên i; kpan ákân-mu bɔmucɔ éni bǎ ɔcu akan. ⁵ Mediki sun-ε, be mbuafue obuε Nyati tu kpan obu lɔ, enee mukpu éni bǎ mɔcu eti mekpe numu. Gba, ali itê ɔkɔkɔ emuni lǎ mite munɔkɔ ce eke, be ínee ányámu kɔkɔ éni jumaa obu feɛn-ε midie, enee li emuni numukpe woju. ⁶ Heni-heni muε, li flní mɔcu owue sεε eti mikpe numu ekεε, be méli nyɔmbɔ woju; woju nawre makan. Obu cee, mikprumu míli kɔ. Eε, mýɔfumu éni bǎ kpan ɔcu ɔnu eti ɔròumu lɔku; nana emuni wojueneε meli lεε owue makaan, enee bǎ kpan ɔkɔkɔ akprâ.

⁷ Gba, wojueneε Nyati nyaku gbein yemue yí nu nkɔkɔ alabu-alabu kpú éni bǎ ɔtu rirenyaku ayamu. Éni nɔ kɔ, enee nutu lu nno kǎ pin-mu eti te flní dodu éni nɔmu rirenε mu tε eke. Heni-heni muε, nɔla bɔmucɔ i, Satan éni ngbafre nno cú bǎ tému eti amεke lǎ rirenyaku íyamu. ⁸ Lu obu éni íne etiε, mugugɔ Nyɔniε tuun nkɔkɔkɔ εenti neeme éni bǎ ɔnyu anyaku ei. ⁹ ɔnu mu lɔpεε, enee nikan lǎ: <<Emuni mbuafueε mutufue ɔhunfu. Diki: kpan feɛn-ε di an lǎ: nányá íne kɔkɔ, ɔnu mu li obuε mɔnyaku emuni mbasie gbein.>> Owu obuε nikan mitie, emuni ínee mányáa nyúku tē emuni numukpe woju nana. Lɔ, lǎ Kris éni ákuraa ɔkɔmu eti nuca feɛn. ¹⁰ Obu remue, botu mányá íne o, nojumíni woju o, munɔ éɔian mu o, nelumíni ɔru-ɔru o, munɔ hofou mu o, Kris remue, obu feɛn ílumu woju kɔkɔ. Heni-heni muε, ɔni ányámu íne kɔkɔ, lɔpε mu nanaa, enee mukura tasu.

Mítédie Pɔl nebi Korént puene etiε éni woju

¹¹ Diki: fǔtumíni makan owu flní kpan éni nyɔmbɔ naya eke. Eε, fǔtumíni íne mu amu buombuo. Mediki sun-ε, be nefε nana li obuε ntu fǔtuní akpan nu eyumu.

Enee, ali botu nefini anti móhún kpaan, be diní an lǎ: nene ambienεε fobuní ɔtɔpu pu ngbohroeneε, nǎkómíni. ¹² Owuene feɛn-ε mulε, fiduní nu. Heni-heni muε, rire éjému jumaeε feɛn-ε midie mu. Eseji mul owu ngbohro-ngbohro elefe fre mɔnyaku Nyati éni ákuraa gbein weɛnɔ. ¹³ O be míni: Nyatikan ambienε feɛn-ε museε muε, emi mul tε be méli nefini tε e? O be bǎ méde mókú en-gbra fégbígbimíniε, enee li woju un-ε mulε e? Ali obuε, be nɔfu woju ija ɔmu, cu fɔkómíni.

¹⁴ Diki: mádadu eti éni bǎ mie nefini tε, enee ali mihiε, be yeɛli nku εenti eti éni mi tε. Lɔpε mu frεε bǎ míla i figbigbimíni, ambe éliumu nefini ɔkɔkɔ bǎ miε éni woju nǎdomu bεmu; íne nkuan éni bǎ mɔcu nefεε, enee nodomu ukɔ feɛn. Eε, fitêní flní ɔmu ewi eke, enee éliumu ewi ítemu ɔkɔkan ítemu bǎ i bεmu, bǎ li obuε uli obu. ¹⁵ Emε eke, mǔbubu emuni ɔkɔ feɛn-ε mikaan i nefini íne eti. Eseji míce rire ba i nɔfu íne eti lǎ mǔcu nefε íne nkuan. Enee, obu frε ɔkɔkɔ mǔnyaku ɔyɔfu lɔ nɔfu etiε, ekεfu bǎ fúyɔfumíni kǎ o?

¹⁶ Nɔkɔkɔ fiduní an lǎ: míla nefε i figbigbimíni. Obu cee, nɔfu mu elefe nakan lǎ: gbre pue mulε remue, ópupo li obuε mopupo nefε. ¹⁷ O be míni: makpieneε mutɔpu i nefini tεε, muse nno kǎ mu mí nefε e? ¹⁸ Tit-ε mutɔpu be mucu makpi ebi mubukanu gen eti i tεε, nupupo nefε ní e? O be éliumu lǎ mite mulε ene frε néli e? Ere aanue, éliumu énei lɔka ba nno kǎ rǔcú e? ¹⁹ Bɔnu neemeε, ekεfu fotutruní lǎ: owu ɔmuja ɔjuju nɔfu anti kǎ o? ɔmu te-eti puene, éliumu lɔ bεmu, obu feɛn-ε rakaan, Nyati anti rakan. Eseji Kris-ε rɔdakue remu frε li obuε rakan lɔ amεke lǎ ɔtu lɔka ɔnyu nefε i enuni ɔsu mu fâní anti. ²⁰ Gba, emuni wojuε netemu tée, enee li flní: ekεfu tε obuε míhiε, nefini lǎ fetê fluníε bǎ úyɔmu te be emε frε emuni lǎ mítê mulε bǎ úyɔ nefε te kǎ o? Médí, ekεfu óbubuu mu, elefe mu nike, tebibε, mineci, kpani, élé, tutre lεε wuya-wuya hɔkɔ ɔnu nɔfu agbra te kǎ o? ²¹ Ekεfu Nyati ɔtu owue mídi nu tεε yɔgrɔmu rire tuun yesên i o? Ekεfu nɔfu mu dɔunɔ ebi éni sigi li owu mramraa, hɔkɔ ɔnu mu uli rukɔ lεε runyɔ woju anu-ma-anuma iha ji míhên nene eti kǎ o? Ali ɔnu kɔ eke be yɔtu mítédí yokumu ei lɔkulɔ.

Ókufu mu éni owukan lubuo

13 Diki: ali mihi nefini tεε, be yeɛli nku εenti eti éni mi tε. Nɔkɔkɔ fiduní an éni Nyati kpenkpeε kan lǎ: Woju feɛn-ε kpan yobûa muε, be nli dalufue aanu, εenti éni owukan lubuoε eti. ² Nku aanu muε mi tεε, ɔwǎ mubo akpan-eneε nel woju un-ε lεε nefε ambienε feɛn eti éni bǎ fɔnyuní íne mu. Amunu frε, éni mihiemu mioku tεε, mesê ege mikan miyê nefε lǎ: ɔni múku tεε, lεdu ɔtuku ɔnó ji. ³ Nefεε fɔjujuní éni bǎ meyê nefε weɛnɔ lǎ: Kris éni owukan lubuoε nómu ɔmuε, míyê nefε. Diní an lǎ: Kris-ε, nétêmu flεflε; nuca feɛn,

nanyaku enini ákuraa gbein nɔfu agbra. ⁴ Diki: enini amia-mu tîn eti uou mu tɛɛ, heni nɔl fílní ɔɔb ɛni ányámíni ine eke, sake Nyati ɛni ákuraa nɔni muɛ ɔtu nɔnɔ nama. Gba, ɛni ɛɛ frɛ rɔdakunɛ, etɛ lɛ fílní ányá ɛɛ ine lɛɛ eke; ɛnɛɛ Nyati ɛni ákuraa ɛɛ frɛ nɔ ɔru muɛ, ɔɔtu rɔnɔ anama lɛ.

⁵ Nɛfɛ fɛɛn aní nɔfu nuhun asure kpraní lɔ fite funɔnɔ: ekefu tɛ nɔ nɛfɛ Kris eti kɔ o? O bɛ woju kɔ nɔ ɛni iyê lɔ: Jesi Kris nɔ nɛfɛ lubolɔwɔ mu naa? Naa, ɔnɔ ɔɔ e? ⁶ ɛɛ eke ɔwɔ réyɛ nɛfɛ wɛɛnɔ lɔ: ɔru tɛ nɔnɔ eti. ɛnɛɛ, alɔ obue oku nɛfɛ ɔ rire muɛ, bɛ aja nu. ⁷ Diki: ɔɔɔɔɔ Nyati ɛni bɔ abuka nɛfɛ lɛ fílníni woju un ɔɔɔɔ. Alɔ rɛɛ ɔɔ, bɛ ɛ́lɛmu ínɛɛ bɔ anya ɛɛɛ rɔjɔjɔmu bɛmu, nana woju obu ɔɛɛ yɔ nu Nyati antiɛ bɔ fɛɛlníɛ rɔjɔjɔ. ɔnu mu lɛɛɛ, alɔ botu kpan úbu ɛɛ kpan frɛɛ, bɛ obue ɛ́lɛmu woju. ⁸ ɛɛnɛ, rɔjɔjɔmu ɛni bɔ ɔɔnyu woju nawrɛɛ roboku ei, nana rɛɛ lɔ bɔ rɛɛ lɛ anya gbein. ⁹ Heni-heni muɛ, botu alɔ ɛɛ ányá ɛɛ ine bɛ nɛfɛ eke

fényení tintiɛ, bɛ lí ɛɛnɔ rire-mukpi woju. ɛɛ, obue robutu ɔru ɔɔɔɔ muɛ, ɛnɛɛ lɔ tintiɛ bɔ nɔtu fesêní ege fenyení tuun fokufuní. ¹⁰ Obu remuɛ, ɛni mihiemu mioku tɛɛ, mémime kpenkpe mewêh nɛfɛ ɔɔ, amɛke lɛ fílní obue nɔ muɛ lí ɔɔ muku tɛɛ lɛ úbutumu ɛni bɔ mɔɔɔ ɔɔmɔɔɔ Nyɔnɛ tumuɛ eti manyaku máján nɔfu eti. Diní an lɔ: ɔɔmɔɔɔ Nyɔnɛ tumuɛ, ɛnɛnɔ puɛnɛɛ bɔ mabuka enye tinti, ɛ́lɛmu nɛnɛnɔ ɔnyu ɔɔɔ ɔ ɛni ine mu bɛmu.

¹¹ Ókufu muɛ, makpɛnɛ, makan miyê nɛfɛ lɔ: nɔnɔ rire-mukpi mu, jɔjuní ɛni bɔ fenyení tinti tuun fokufuní, eseji kpukpukuní mine rire nuca fɛɛn. Nɔfu ótutru na ɔɔ nɔnɔ, teyɔ frɛ nɔnɔ nɔfu agbra. Lɛɛ muɛ, ɛnɛɛ Nyati ɛbɔ ɛni lɔ ɔɔɔɔ lɛɛ teyɔ ɛni Bɔɔ ɔɔnɔ lɛɛ nɔfu ɛnɔ.

¹² Luní mine atuu nuhun wɛɛn mu. Kris ɛni puɛnɛ fɛɛn naraku nɛfɛ. ¹³ Gbake, Nyɔnɔ Jesi Kris nice nɛfɛ ɔwɔɔ, Nyati nutu ɛnɛnɔ ɔɔɔɔ yíku nɛfɛ lɛ Bubɔ Wɛɛn frɛ ɔtu numuti ɔhɔn nɛfɛ fílní kpan nɔnɔ nuca fɛɛn! ¹⁴.

Galat

1 ¹⁻² Kpenkre obuε, εμε Pɔl εβι ένι μυλι ότɔpu puε lee makpɩene feɩn-ε nɔ lee ɔmu εɩn-ε li obuε ɛwɛn nefε ebɩeneε funɔnί Galasi mai etɩ te ένι Nyatɩkan-ene muε. Emɩni ότɔpu puε mɩle, έλίmu kpan όtύmu mίlí, eseji έλίmu kpan mu Nyatɩ έsé ócú álámu ɔnku frε bεmu; Jesi Kris lee Nyatɩ εβι ένι li Bɔ́ɔ tunɩ nunɔ lu uou mu ninyee li obuε tumu mɩli.

³ Nyatɩ εβι ένι li ɔru Bɔ́ɔ lee Nyɔnɩ Jesi Kris ένι ɔwɔɔ lee teyɔɔ nunɔ lee nɔfu εɩn. ⁴ Kris-ε, nŭ εɩnɩ numu-ɔɔ flní lɔ́ Nyatɩ εβι ένι li ɔru Bɔ́ɔ tite te ie eke, eneε nutu ɔru un-ene titi ei lě wutu etɩ έβι ένι unli woju ítemu ερε ɩ ji. ⁵ Munu lɔku nɩli Nyatɩ ένι tuun godoo! Amen.

⁶ Makpɩene, asr+an-mu munu mu ένι hɩamu anti be ɔwɔ́ fányaní ei Nyatɩ εβι ένι se Kris mu tuku nefε ledu ra nefε fulnί ɔnu pueneε ege fetinί amanɩ namu lefe.

⁷ Tasu muε, Amanɩ Namu nɔn kukukɔɔ ɔee nɔ, lefe kɔkɔ ɔnɔ. Munu ɔe li obuε akpan negige nefε udu Kris ένι Amanɩε unyuku nenɩni mu. ⁸ Ένι nɔ kɔ, alɩ kpan kɔ́ ucu amanɩ lefe ένι ɔhɔ́n-mu lee obu εβι ένι rubo ruku nefεε εɩn ihi te nobo uku nefε, botu nɩdelɩ ερε ɔɔkɔ, nɩdelɩ entɩ ngbafre kɔ́ ένι nɔ entɩ ie, be musue nɩli εnɩni. ⁹ Dɩki: flní lɔ́ ɔwɔ́ rɩkan riye nefεε ekeε, mesé ege mɩkan ji lɔ́: kpan kɔkɔ feɩn-ε yɔcu amanɩ lefe ένι ɔhɔ́n-mu lee obu εβι ένι rubo ruku nefεε εɩn yehi yobo yoku nefεε, be musue nɩli εnɩni.

¹⁰ O be fotutruní lɔ́: kpan ένι ɔwɔkɔ li obuε mɔɔjuɔ, naa Nyatɩ έnɩe e? Emɩnɩe eke, έλίmu nu ένι bɔ́ meyɩ kpan anti ένι woju nɔ́domu bεmu. Li flní li kɔ ekeε, be mίlí Kris ένι beyepu.

Pɔl ένι ότɔpu puε lɩ ένι woju

¹¹ Makpɩene, makan miyê nefε lɔ́: Amanɩ Namu εβι ένι moboε, έλίmu kpan ένι íne lifin mu woju bεmu.

¹² Eε, έλίmu kpan ócú όtύmu, eseji έλίmu kpan éyiyemu bεmu; Jesi Kris li obuε nyu nyaku gbein yemu.

¹³ Nefε nɔkɔkɔ fidnί an ένι, ɔnɩ sigie munɔ Juf-ene lɔ́ itê usu Nyatɩε mu tee, mɩli Kris ένι puene ɔru-ɔru mramalɔ. ɔnu mu lɩpεε, mice rɩre ba ɩ ένι bɔ́ metiti nene manyaku ei. ¹⁴ Lɩpε muε, munɔ gbigbi muku Juf-ene feɩn-ε li ɔmu tikpεε nanaene ένι bɔnda wojuene etɩ. ¹⁵ Obu feɩn-ε melε, be nje ɔwɔ́ Nyatɩ ɔtumu mbuafue etêmu bó etɩ etê i ɔnɩ munɔ emiyia nuhun te neeme lě náramu mίlí εnɩni ósu pu. ¹⁶ Gba, ɔnɩ ku nu εβι ένι Nyatɩ te be tu mɩdi ɔnu Wɩε nu amεke lě móbo εnɩni amanɩε móku akpan-eneε έλί Juf-ε, móbútumu kpan

kɔkɔ ótύmu ɔ, ¹⁷ eseji mésêmu ege mámu Jerusalem εβι te méhé akpan ebɩeneε tɩ ɔ́ li ɔ́tɔpu pueneε frε, nana ngbo etɩε, minye etɩ lɩ, eneε ma Arab-eneε ένι mai etɩ te be mise ege mi Damas εβι te mudɔn.

¹⁸ Lɔ́ mulu εentɩ see, eneε gba ma Jerusalem te mɩdi Pɩεr an be mudɔn lee ɔnu εɩn lεbe aanu. ¹⁹ Lɩpε muε, mábɔan-mu mu lee ɔ́tɔpu pu lefe kɔkɔ εɩn alɩ έλίmu Jak εβι ένι li Nyɔnɩε ɔnu makpɩε ɔe. ²⁰ Obuε makan miyê nefεε, Nyatɩ eneε li ɔmu dalufue, mété fun. ²¹ ɔnu egeε, eneε munu etɩ ma Siri lee Silisi maɩeneε ένι wutu gbisi te ɔ́mu frε. ²² Lɩpε muε, be Kris ένι pueneε nɔ Jude wutuε etɩε yědumu an frε. ²³ Nenɩnɩe, emɩni rɩre wojuε akpan nakaan ɔe li obuε nitinί. ɔnu mu lɩpεε, nakan-ní lɔ́: <<Kɩ kpan εβι ένι sigi li ερε ɔru-ɔruε, eneε gba nobo téε bɔ́ kpan ɔcu etê Kris etɩε ένι woju εβι ένι nice rɩre ba ɩ nujuɔ ένι bɔ́ nɔnyu netiti eiε ένι amanɩε lε.>> ²⁴ ɔmu rɩre wojuε netinί lɔ́, tú nɔkɔkuní Nyatɩ tasu.

Pɔl lee ɔ́tɔpu pu ambɩene ένι woju

2 Mulu ndɩɔ ewɩ aanla ɩsee, eneε mise ege ma Jerusalem te ji lee Barnabas εɩn. ɔru aau muε ruɔu Tit frε. ² Lɩpε mu ένι tee maa, Nyatɩ li obuε yemu mu, eneε ma be mide emɩni έsee mese akpan-eneε έλί Juf-ε agbra te mubo Amanɩε Namuε ένι woju aka muku makpɩene. Tasu muε, akpan ebɩeneε li anti pueneε εɩn li obuε mubuan mu mide woju aka muku nene. Dɩki: móyɔ́fumu ένι bɔ́ emɩni amanɩεε mubo mɩse nueneε see mu tuun bɔk be ie oku amunue ένι woju εɩl ehelɔ. ³ Lɩpε muε, rɩkprâ Tit εβι ένι nɔ lee ɔmu εɩn-ε ένι woju frε. Obu ɔee nélí Juf wɩε, kpan ɔnyúmɩni ένι bɔ́ nece ekpɩsɩ ɔ́ l. ⁴ Obuε nɔkɔ, eneε li έnɩ makpɩ fun-fun tukɩ ie oku ερε agbra nosuo εɩnɩ hokuei muε Jesi Kris tu ερε runɔkɔ lě nótuní rónɔ Auleε auba. ⁵ Eneε rékprɩmu rótú nene ɔkɔmɔɔ luwɩ frε bɔkɔ, nana rɩta lɩka ɩ kponkpɩlɔ nɔnɔ anti. Lɔk, lě Amanɩε Namu εβι ένι li woju nawrεε ɔdɔ́n ɔnu bó numue ɔtu nefε.

⁶ Lɩpε muε, akpan ebɩeneε fubuní anti pueneε ócú mbasi mu woju kɔkɔ ɔtύmu. (Emɩnɩe, nɩdelnί anti puene o, nélímní anti puene o, obu έlí woju; Nyatɩ antiε, akpan feɩn ba nɔnɔ.) ⁷ Neneε, woju kú nene ɩ rɩre mu lɔ́: flní lɔ́ Nyatɩ ɔu Amanɩε Namuε la Pɩεr ɔnku nobo uku Juf-eneε, eneε εme frε nutu mobo muku akpan-eneε έλί Juf-ε lε. ⁸ Heni-heni mu Nyatɩ εβι ένι tu Pɩεr li ɔnu ɔ́tɔpu pu nedi juma Juf-eneε agbraa, eneε baa li obuε

nutu muli wnu 3twpu pu medi juma akpan-enee élí Juf-ε agbra frε. ⁹ Wnu mu lɔpεε, Jak, Pɔer lεε Jan ebienεε li Ny-atɔkan ine-εti puεneε woju kú ei rire mu lɔ Nyati li obuε tumu mbuafuε obu, eneε, εμε lεε Barnabas ein nusumaní ere mu li sufre éni iyê lɔ: numuti wɔhɔn ere nɔnu ein lɔnu: ere rídi juma akpan-enee élí Juf-ε agbra rɔha, eneε nene nîdini juma Juf-εne agbra nɔhaní lε. ¹⁰ Nenɔni obu cεε nubutuní ereε, eneε li éni bɔ rakuan nɔnu gbre puεne. Obuε, mɔcú métêmu nsaje; muli flní lɔ nɔkan-níε eke.

Munuε Pɔl kukua Pɔer Antɔs tεε éni woju

¹¹ Gba, tha antiε, eneε Pɔer i he ere Antɔs ebi tε be li woju nɔn éni ájá nu tu mukukuanɔ munu wnu eti. ¹² Dɔku: cɔni nɔnɔ tεε, nɔca feɔn ene lεε makpieneε élí Juf-ε ein nɔcɔní bɔ nɔhɔní mbɔ. Gba, makpi Juf ebienεε Jak twpuε ihi uku tεε, eneε la woni nɔja rire nucu níkrɔmu núcɔ bɔ lεε nɔnu ein ji. ¹³ Akpasua obuε nɔlε tɔ makpi Juf ambieneε frε húnkɔni eti, eneε nɔhɔní numuti aanu-aanu lɔ tuun Barnabas wɔwɔ frε la rire i nɔli flní nene eke. ¹⁴ Cɔni midɔ nu éni makpi obuεne éni ei ndama Amanɔε Namu ebi éni li woju nawrεε eti, eneε akpan feɔn anti makukua Pɔer munu mɔkan lɔ: <<Efe Pɔer, fili Juf wɔ, eneε obu cε feɔni ei flní kpan éni élímu Juf-ε eke. Be gba, emi be fɔnyu akpan-eneε élí Juf-ε lɔ ei Juf-εene éni auleε eti e?>> ¹⁵ Dɔku: ere Juf kprɔw rɔli; rélí “unli puεne” flní akpan-eneε élí Juf-ε eke. ¹⁶ Obu cεε, rɔdi an lɔ: Nyati éni sεsε puε ubu kpaan, élímu Auleε kpan ebi nebe egeε eti níkrɔmu bεmu, nana tée nucu nite Jesi Kris eti níkrɔ. Ere frε rɔcɔ tε réte Jesi Kris eti amεke lε Nyati obu ere sεsε puεne tée nɔ ere Kris obu etiε remu; élímu Auleε bɔ rebe ege. Tasu muε, Nyati bɔ úcu Auleε éni egebe eti úbu kpan kɔwɔ sεsε pu. ¹⁷ O be mínî: ere ebienεε rucu tε rite Jesi Kris eti lε Nyati obu ere sεsε puεneε, éni woju oku ere i rire mu lɔ unli puεne cεε rɔlεε remuε, lε ríni Kris li obuε utu kpan uli un e? Kakaal ¹⁸ Dɔku: alɔ míní mánya i Auleε nuwan be gba mésε ege mɔcɔ tε métê enɔni egebeε eti jiε, be muli Auleε éni wɔwɔ óprɔ pu. ¹⁹ Medɔki sun-ε, be emε eke, Auleε eneε sipumu lu uou ein mu wnu anti amεke lε, Nyati antiε, mɔnɔ nkuan. Heni-heni muε, amɔa-mu tɔn etiε nitení Kris-ε, etê flní emε lεε wnu ein li obuε nitení ere eke. ²⁰ Gba, alɔ mɔnɔ nkuaan, be tasu muε, élímu emεε mɔnɔ nkuan; Kris eneε nɔ nkuan wmu mu. Eneε emɔni lεu obuε mehi mɔhaa, tée mucu mite Nyati éni Wɔε etiε li obuε tumu mehi mɔha lɔ. Eneε li obuε nuyɔfumu be nucu wnu rire nɔyi tɔyi nu emɔni ine eti. ²¹ Éni nɔ lɔ, bɔ mɔwɔ Nyati éni mbuafuεε tumuε míla kpe. Dɔku: li flní Auleε éni egebe eti li obuε Nyati íkrɔ ubu kpan sεsε puε ekeε, be medɔki sun Kris éni uoε uε, ehelɔ nu.

Auleε lεε tée bɔ kpan wɔu etê Kris etiε éni woju

3 Cool! Galasi puεne éni ákân-mu ótutru, ebɔ bubu nefε ine mu e? O be Kris éni uoε u amɔa-mu tɔn eti be nidení wnu woju aka wɔlɔnɔ nukuní nefεε, fɔjɔfuní tε kɔ naa? ² Kan yemíni mítí: Bubɔ Wɔlɔn-ε fiheníε, Auleε li obuε fɔfeluní be tu fihení naa, Amanɔε Namu ebi éni fitini be fucuní tε fiteni etiε li obuε tu fihení e? ³ Emi be fɔpɔnɔ nɔwɔmbɔ lɔ e? Dɔku: fóbɔní bu Bubɔ Wɔlɔn mu fahani nunja-nunja, eneε gbake fuyɔfuní éni bɔ fokufuní nɔwɔbɔ nefɔni mbasi mu e? ⁴ O be mínî: woju obuεne feɔn-ε fiduní nuε, yeɔi ehelɔ e? Medɔki sun be élímu ehelɔ. ⁵ O be Bubɔ ebi éni Nyati nɔtu nefεε lεε akprua anuma-anumaeneε neli nɔfu agbra tεε, Aule ebi éni febení ege remuε tu neli obu, naa Amanɔε Namuε fitini be fucuní tε fiteni etiε li obuε tu neli lɔ e?

⁶ Abraham éni ine etiε, Nyati kpenkpe kán lɔ: Abraham cú tε tê Nyati eti, eneε Nyati frε buni sεsε pu. ⁷ Obuε remuε, dɔni an lɔ: akpan-eneε cu tε te Nyati etiε, nene li obuε nɔlɔni Abraham éni alau tasuε nɔ. ⁸ Eε, sigi neeme eneε wɔwɔ Nyati kan be nimime nɔlani ei lɔ: obuε-obuεneε feɔn mu éni akpan éni tée cu teni etiε li obuε níkrɔ eti nubu nene sεsε puεne. Wnu mu lɔpεε, eneε Nyati bo Amanɔε Namuε ku Abraham lɔ: Wɔfu mu li obuε míse be míce obuε-obuεneε feɔn éni akpan wɔwɔ. ⁹ Obuε, neyê lɔ: akpan-eneε feɔn-ε cu tε te Nyati etiε flní Abraham ekeε, Nyati éni wɔwɔ nɔ nene eti lε. ¹⁰ Gba, akpan-eneε nebe Auleε egeε eke, musue lí nenɔni. Heni-heni muε, kɔ lɔ nimime nɔlani ei: Kpan kɔwɔ feɔn-ε bɔ ífelumu auleεneε feɔn-ε nimimení nɔ Nyati kpenkpeε mu te tuun úkufumuε, musue lí enɔni! ¹¹ Dɔku: lá be wɔlɔnɔ lɔ: élímu Aule ebi éni egebeε eti Nyati úcu úbu kpan kɔ sεsε pu bεmu. Heni-heni muε: kpan feɔn-ε Nyati bu sεsε puε, tée nɔni Nyati etiε, eneε tu nucu wnu ine nkuan. ¹² Alɔ kpan kɔ nebe Auleε egeε, be wnu te wɔwɔ Kris eti. Heni-heni muε, kpan feɔn-ε yeɔfelu owu ebienεε Auleε kaan, wnu mu te eneε nɔnɔ nkuan nɔhi nɔha. ¹³ Dɔku: musueε nɔ ere eti Auleε rífelumuε remuε, Kris wnyu anyaku ei. Eε, musue ebi éni ntu ie ere etiε, wnyuku eli enɔni. Heni-heni muε, kɔ lɔ nimime nɔlani ei: Musue lí kpan éni nitení amɔa-mu tɔn etiε éni! ¹⁴ Nyati eli lɔ amεke lεε wɔwɔ ebi éni nini níce Abraham-ε, nése Jesi Kris mu néce akpan-eneε élí Juf-ε lε. Lɔpε mu lε, ere feɔn-ε rucu tε rite Kris etiε, Bubɔ ebi éni Nyati kan la i lɔ: nɔtuε, eli enɔni.

Mois Auleε lεε Abraham éni wɔwɔ éce éni woju

¹⁵ Makpieneε, dɔku: mehi mucu wutu eti ébi éni woju nɔn mɔkan lεε wnu fétini obuε mehi mɔkaan. Kpaní: alɔ kpan kɔ etite enɔni aja woju etê ie, kpan lefe kɔwɔ ákân-mu wɔmucɔ éni bɔ wnyu wnu woju wɔwɔ i, elefe mu abua woju lefe ala mu. ¹⁶ Dɔku: wɔwɔ Nyati nini níce Abraham-ε éni wojuε, ba nɔn lɔ eke. Eneε wɔwɔ

obu éni wojue nikaan, élimu Abraham ɔnu lefe ce éni bemu, lí ɔnu alauɛ frɛ éni. Alí nodu “alau” íné ébue, be élimu akpan kɔngbalɔ woju nákan bemu; kpan nɔɔ kukukɔ éni woju lí obuɛ nikan. Kpan ebue, enee lí Kris ebi. ¹⁷ Obuɛ makaan, ɔnu nuwaan lí flíní: woju nɔɔ lí obuɛ Nyati tite ene lee Abraham ein agbra ruku ei nɔ lípe, enee dɔn mulu ya aanla mulu abruansan kɔ se kraa be nite Aulee. Éni nɔ kɔ, ene lee Abraham ein éni agbra wojue nite nuruku eie, ákân-mu ís Aulee utu ípí dikpe. ¹⁸ Diki: owue Nyati tite te kpan íe, lí flíní lí Aule ebi éni egebee eti níkrâ nutu ekee, be owue nikan nula í ene lee Abraham ein agbraa ntu epí dikpe. Enee ónɔ kɔ, nana Abraham éni ɔwɔɔ nicee, owue nikan nula íe eti lí obuɛ nucu.

¹⁹ Alí kɔ, be emi be Nyati te Aulee e? Nétě Aulee nábuɔa wojue nitite nuruku eie eti ameke lé ɔtu kpan ɔnyɔ numu ís: duaa Nyati te tunle, nífelumu. Aule obuɛ, dɔn tuun bɔɔ uku nuɛ Abraham éni alau ebi éni nitite wojue nite íe nya gbein-ɛ, enee enini jumaa wu. Eseji, Aule baa, enti ngbafreene lí obuɛ Nyati cu lí ɔnku be cu tu Moiss ebi éni nye ene lee akpan ein agbraa. ²⁰ Gba, obuɛ lí wojue Nyati tite ruku ei tu Abraham lee ɔnu alauɛ, kpan kɔkɔ ónɔ nene agbra. Heni-heni muɛ, étěmu akpan aanu éni agbra woju, Nyati ɔnu lefe ceɛ tite ɔkɔɔ.

²¹ O be míní: Aulee tha enini be wojue Nyati tite ruku ei ene lee Abraham ein agbraa tha enini e? Kakaal! Lí flíní hení-hení mu Aulee kpu cu kpan íne nkuan ekee, be ntu Nyati ɔcu ɔnu egebee eti obu kpan sese pu.

²² Enee gba ónɔ í, nana Nyati kpenkpeɛ neyê weinlɔ ís: unle eme akpan-akpan feun mba ɔruku ei. Kɔ, lé kpan ese téɛ bɔ nɔcu netê Jesi Kris etiɛ mu ehe ɔwɔ ebi éni Nyati níńí níce kpaan. Eɛ, akpan-ene ceɛ cu té te Kris etiɛ lí obuɛ ɔwɔ obu yeɛ nenini.

²³ Diki: sigie, kraa lé Nyati ɔnyu téɛ bɔ kpan ɔcu etê Kris etiɛ éni woju anyaku gbein-ɛ, Aulee ɔnku lí obuɛ runɔ nyepu ere í éni bɔ ɔcu té retê Kris ebi éni yehie eti. ²⁴ Heni-hení muɛ, Aulee tê flíní ɔru wojuyiye pu eke nyépu ere í tuun bɔɔ be Kris í ameke lé ɔcu té rétěni eti Nyati obu ere sese puɛne. ²⁵ Enee, éni gba Kris íe ɔcu té rétěni eti, ɔnɔ Aulee ɔnku nënyepumu ere í ji.

²⁶ Gba, nefɛ feun frɛ ebi éni fucuní té fitení Jesi Kris etiɛ, fádakuní, enee félní Nyati éni ewl. ²⁷ Eɛ, nefɛ feun ebi éni fúɔkuní Kris nílní nefɛ batem-ɛ, enini ís nite nunɔ edrɔ nefɛ neeme. ²⁸ Gbake, Juf ónɔ enini be kpan éni élí Juf-ɛ ónɔ enini; beyepu ónɔ enini be lukpawí ónɔ enini; kpisi ónɔ enini be yi ónɔ enini íe. Eɛ, nefɛ feun, nefuní áɔakue fúɔkuní Kris remue, fétění flíní kpan ba nɔ kukukɔ eke. ²⁹ Enee, alí hení félní Kris éni akpaan, be filíní Abraham éni alauɛ frɛ. Lípe muɛ, be owuene feun-ɛ Nyati níńí nétite nétě Abraham eie, nefɛ frɛ lí nefuní.

4 Nɔkɔkɔ kpraní: alí kpan kɔ éli ɔnu bɔ éni aja pu be hɔnɔ itê wí luwíe, lípe muɛ, obu ceɛ aja ebi neeme

lí enini frɛ bɔkɔ, ene lee beyepu ein ba nɔ, nákan-mu bɔmucɔ ajaa eti. ² Heni-hení mu lípeɛ, akpan elefe lí obuɛ idaduní eti be íkrâ ɔnu ɔkɔkaan eti tuun bɔɔ lé oku nuɛ ɔnu bɔ tee kraa lé ɔkɔkɔ nákr+a feun eti. ³ Ere frɛ, ɔnu ba nɔ, sigie, wutu eti ébi éni auleene lí obuɛ nyepu ere í rite flíní mbeyepu eke. ⁴ Gba, ɔnɔ ku nu ebi éni Nyati tee, enee nutu ɔnu wíe í wutu eti ébi yi runɔ flíní kpan feun eke. Eseji ene frɛ Aulee nuwan lí obuɛ nurunɔ. ⁵ Kɔ, lé ere ebíeneɛ rite Aulee éni mbeyepuɛ, nɔkɔn ere ɔnyuku réli Nyati éni ewl kprɔ. ⁶ Nefɛ frɛ filíní Nyati éni ewl íe. Obuɛ neyê kɔ, enee lí ɔnu wí éni Bubɔ nutu í nɔ nɔfu luboluwí muɛ. Bubɔ obuɛ, enee nala lubuo ura Nyati íkan ís: “Aba” éni ɔnu nuwan lí Bɔ nɔ. ⁷ Éni nɔ kɔ, makpi, diki: féli beyepu ji; Nyati éni wí ful. Enee, éni ful ɔnu wíe, be owuene feun-ɛ nitite nite ɔnu puɛne íe, lí efuní íe.

Mítédie Pɔl nebi Galasi puɛne etiɛ éni woju

⁸ Nefɛ obueneɛ, sigi muɛ, fédlímíní Nyati an; owu elefe-elefe éni élí Nyati éni mbeyepu filíní. ⁹ Enee amunu éni nuɛ mu éni fédlíní Nyati an (tasu muɛ, Nyati lí obuɛ dí nefɛ an bu nefɛ enini puɛneɛ), ís pi be eseji fesění ege fibení aule ehelɔ-ehelɔ obueneɛ úbukamu kpaan ege filíní nɔnu mbeyepu ji e? ¹⁰ Diki: munuwí, ɔwɔn, lebe lee mulu elefe etê nefuní nu-jun. ¹¹ Heni-hení muɛ, fótuní mítédi nowomu nɔfu eti tuun ísɛn í. O be míní: nefuní íne eti éni rire baa mice re tee, yeɛ ehelɔ naa e?

¹² Makpiene, nyukuní flíní eme eke. Diki: obu ceɛ mulu Juf wíe, mɔnyuku métě flíní nefɛ ebi éni fédlímíní Juf-ɛ eke. Mugugɔ nefɛ: hunkumíní eti wɔnɔ Aule ebi éni egebe wojue laní ei íe. ¹³ Diki: bubo muɛ mí nefuní tee, fányákumíní té un kɔkɔ ɔmu rire. Fílní an ís: rire muɛ ésémue, enee tu mudɔn nefuní te be mubo Amaníe Namue muku nefɛ. ¹⁴ Rire muɛ ésému be meli runɔɔ, ɔnu woju fóu nefɛ ho íkúlɔ, enee obu ce fédlímíní rire kesi-kesi, fébéminí fálámíní kpe; nana fucumíní filaní lugban flíní enti ngbafre nɔ eke, flíní Jesi Kris ɔkɔ eke. ¹⁵ Diki: lí flíní fukpuní éni bɔ foruruoruní nunuwí fótumíní ekee, be filíní frɛ bɔkɔ. O be míní: nefuní rire muɛ kpi nefɛ sigie, ɔkɔ a e? ¹⁶ O be, woju nawreɛ mikan muku nefɛ, enee mɔnyuku méli nɔfu éfe pu e?

¹⁷ Diki: akpan-ene ebi éni nece rire ba í nɔfu etiɛ, élimu nefuní namu remu nělmíní obu, nana ópupo nopuponí nefɛ ameke lé nɔnyuní nefɛ nákpabuní ei ɔru rire. Kɔ, lé fécení rire ba í fótuní nene. ¹⁸ Heni, rire ba ecere lí woju namu, sake fáta éni ulí woju éni yi nuɛ eti. Enee, alí botu mɔnɔ nɔfu ein te frɛ bɔkɔ, be fáta éni funúní eti ficení rire ba í wojueneɛ miyiye nefɛ eti fíhaní. ¹⁹ ɔmu ewlene, nɔfu remu, mésě ege medí munu flíní luwu-mbɔnɔ éni nɔru wíe eke mukpɔn tuun bɔɔ lé Bubɔ weun edi juma nɔfu mu okufu fédlidení Kris ei kpeun. ²⁰ Lí flíní munɔ lee nɔfu ein te ekee, be kân

lubuoε ntu maku makan owu moku nefe. Nofu woju akamu b3 i med3 l3 b3 metē mel.

Agar lee Sara enu woju

21 O be minu: nefe ebienee fuyofuni enu b3 fod3n-ni Aulee aubaa, obue Aulee kaan, fietimini k3 naa?

22 Heni-heni mu nimime nilani ei l3: Abraham ru3 ewi ekpisi aanu: nno enu yiaa, bebiyi, enee nno enu lu yi lukpawu. 23 Bebiyi wle, be mu ko ee nuruon, enee yi lukpawu enu wle eke, lu Nyatu akoko tite onu woju ruku ei be nuruon. 24 Obue makaan, li nyandra mu woju neeme. Heni-heni muε, eyi aanu obuene enu wojuε tē flni gbodu akpasua aanu ebi enu Nyatu nyu lee onu puene ein-e eke. Agar enu wojuε, tē flni gbodu ebie Nyatu nyu lee juf-ene ein onu nene Aulee Sinai lufe etu tee. Eε, flni l3 Agar enu ewlene fein lu mbeyepue ekee, onu ba nno, akpan-ene fein-e ko Aulee aubaa frē tē flni mbeyepu eke le. 25 Heni-heni mu Agar tē flni Sinai lufe ebi enu ko Arab maie etu tee eke. Eseji nitē flni wutu etu ebi enu Jerusalem-e eke ambe ene lee enu puene fein ein nitēni mbeyepu. 26 Entu te enu Jerusalem-e eke, onu puene eli beyepu. Ene lu obue nite flni Sara eke nlu erui yiaa n3. 27 Jerusalem obue, ki obue nimime nilani ei onu ine etu: Efe ebi enu fite flni yi luwe pu eke f3ru3 wu k3k3, rire mu nikpifu! Eε, efe ebi enu f3nyumu wuru luwu l3 itē ikee numue, rire mu nucuokufu mu! Diku: yi ebi enu onu hi ci la ie, enu ewlene nana yebubue y3ko yi ebi enu ko kpisi nuwaan enee.

28 Gba, maklene, neflu l3 fite flni Nyatu enu ewle, ba nno flni Isak enu eke. Eε, woju ebi enu Nyatu cu etu tu flni onu ewle, enee lu obu ebi enu akoko nitite nuruku ei. 29 Enee flni l3 sigi muε, kpan ebi enu nuruoni be mu ee fe obue nuruoni Bub3 muε lnu kru-krue ekee, amunu frē woju baa enee neeε. 30 Gba, ki obue Nyatu kan ye Abraham be nimime nilani ei: Be bebiyie lee onu wle a. Bebiyi wle b3 idi aja lee yi lukpawle enu ein.

31 Maklene, owu obu fein-e makaan, onu nuwaan lu flni: ere r3li bebiyi nuhun ewi; yi lukpawu enu ewi rlu.

Hokuei mu onu enu woju

5 Diku: Kris enu akoko kon erεε, nelu ko ameke l3 r3n3 hokuei mu. Enu ko ko, nyeni tinti l3 woju k3k3 unyu nefe auba ji. 2 Eme P3l, makan miyē nefe l3: alu ekpisi-ko ecere enu woju lu obue fleni tē l3 Nyatu ko etu obu nefe sese pueneε, be Kris enu wojuε lu tu nefee etē woju ehel. 3 Heni-heni mu kpan fein enu yece ekpisi-ko i ko, mata lka i maka miyēni l3: f3ta enu nudadu Aulee enu owukan lubuo ambiene fein etu frē tuun nukufu. 4 Diku: nefe obuene febeni Aulee ege l3 Nyatu ko etu obu nefe sese pueneε, feceruni munda mu lee Kris ein. Onu mu lupεε, be ledu ebi enu Nyatu tuku kpaan, nefe f3n3mini mu. 5 Ere eke, tēε Bub3 Weln tu

rucu rite Kris etu lu obue tu rukan telu l3: Nyatu obu ere sese puene. 6 Enee, erui adakuε rudaku Jesi Kris-ε remue, botu kpan ce ekpisi-ko i o, ecē re o, obue eli woju. Obu ee ko, enee lu kru tēε b3 ad3n Kris etu ko etu r3kufu mine.

7 Co Galasi puene! F3cuni atingbre feyeni ei fhanu namu-namu kraa, be gba eb3 ceru nefe atingbre i tu funyuni munu fnyakuni ei woju nawree etu e? 8 Diku: woyuyiye akpasua obue akpan cu si nefe tee, elimu Nyatu ebi enu ra nefee otu nene onu mu k3muko bemu. 9 N3k3 fiduni an l3: lefir luwu ee enee utu farinu utun tuun ko l3 ko c3. 10 Eme eke, Nyatu otumu mak+an telu ko etu l3 otutu yeli ere nno kukuk3. Diku: kpan k3ko fein-ε nasangra nefe woju munu muε, botu nudakan munu frē k3k3, Nyatu yeli yeyēni.

11 Maklene, o be eme frē ekpisi-ko ecere enu amanu mobo muku akpan naa? Enee lu flni lu ko ekeε, be emu remu akpan nelumu kru-kru e? Heni-heni muε, Kris enu uoue u amia-mu tin etu enu amanuε moboe, enee nyuny3 akpan rire muε n3. 12 O be minu: akpan ebienee nasangra nefe woju munu mu ekpisi-ko ecere etu, niciceruni neeme nukuni kpe aframa!

Bub3 Weln l3 itē inyepu kpan ie enu woju

13 Maklene, heni nefe eke, Kris ara nefe enu b3 f3n3n3 hokuei mu, sake elimu enu b3 faya fep3n-ni hokuei obu etu fedini be mu enu juma bemu. Diku: y3kufu lu obue b3 eyiku nefe fabubukanu mine. 14 Heni-heni muε, Aule ebi enu nuwan neemeε, enee lu owukan lubuo nno kukuk3 ebi enu kan l3: <<Y3kufu afuan flni l3 fuy3fu akoko ko riree eke.>> 15 Enee, alu fetluni mine fususuaruni mine ie, be nyuni ine mu. Akpasua obue y3tu f3bubuni mine. 16 Eme eke makan miyē nefe l3: lani Bub3 Weln ei nyepu nefe i l3 utu flimini akoko ko tē etu woju ji. 17 Diku: erui tē etu wojuε, lh3mu ko nno lee Bub3 enu ein. Bub3 enu tē etu wojuε frē, lh3mu ko nno lee erui ein. Woju aanu obue tē flni tin neeme lu obue ko nene agbra eke. Obu remue, enee f3kpu flimini woju namu ebi enu ko nefe tē mu tee n3. 18 Alu Bub3 Weln lu obue nyepu nefe ie eke, be f3n3mini Aule auba ji.

19 Akpan-eneε lu akoko nenuni tē etu wojuε, nenuni owueneε nilniε l3 be weln. Ki obue nilni: wrakabo, runy3 woju eli, nyatra, 20 owus3, mrabafu, kpanfe, elele, nike, tē frufu, mine numusuo, obubuu mu, 21 nunuwu lebe, mul3 kpohru mu onu, kpohru mu m3ko lu lee owu un-un elefe fein enu dide obuene i. Flni l3 ak3 maka miyē nefe ekee, mesē ege mukuatu nefe mu l3: akpan-eneε nelu owu akpasua obueneε, Nyatu ebie b3 lu nenuni.

22 Bub3 enu jumaa idi kpan luboluwu mu te enu obue isipu ein-e eke, enee lu: y3kufu, rire-mukpi, teyo, tenyuei, tenja, ledu tē ak+an, numuti nno lu, 23 tē bleε, rire

ἄνω ὄνυ ἀκ+an. Owu obuene feɪn-ε, Aulee áblân-mu kɔkɔ.

²⁴ Dɪki: akpan-ene feɪn-ε li Jesi Kris éni akpaan, etě lě fɪní nuoní amia-mu tɪn eti læ ɔnu ein eke néceruní munda mu læ owu un-un-ene feɪn-ε ɔnu té tha eti ein. ²⁵ Eneé, éni li Buba Weln li obue tu ruɔɔ nkuaan, be rílánî ei nínyépu ere li woju-woju feɪn mu. ²⁶ Rire enti áhan nudɔɔ ɔru mu: ɔtu ridebibemíní mine te, eseji ɔtu rɪdelimíní mine nike frɛ.

6 Μακρίνε, αὐ κῶς μου κῶς ἐπὶ wutu fɛdíní nué, be nefɛ ebi éni Buba kɔ kɔ mué, nyunî nyepuní eti té namu mu. ɔnu mu lupɛɛ, kpan nɔɔ-kɔ feɪn nuɔnyu íne mu lě ɔkɔ frɛ ípi woju kɔ mu læ. ² Woju kpankpu feɪn mué, bubukaní mine. ɔnu mu lupɛɛ, eneé fɪlní obu feɪn-ε Kris éni aulee nobutué. ³ Alɪ kpan kɔ níní ene ce li obue nɪ kpaan, be ɔnu rire namɪmɪa. Tasu mué, nókó kpan kɔkɔ. ⁴ Kpan nɔɔ-kɔ feɪn nkpra enu lî nite nidi jumaa Nyati cu lanɪ ɔnkue nídiki. Alɪ aja nué, be obu eti eneé bɔ kɔ ɔkɔku rire. Nudɔɔ ɔnu rire nudɔhunku kpan lefe eti. ⁵ Heni-heni mué, kpan nɔɔ-kɔ feɪn, enu jumaa Nyati tunɛ, eneé bɔ nedi.

⁶ Kpan feɪn-ε neyêní Nyati owukan lubuoé eke, ene frɛ nɪcɪcan enu ɔkɔkan feɪn nútú éyiye pu ebi.

⁷ Damɪmɪamíní κῶς rire: kpan íli Nyati miyi-miyi. Obue kpan tué, ene ceé yobu. ⁸ Heni-heni mué, alɪ kpan ulɪ ɔkɔ ɔnu té eti woju bibie, lu uou eneé yesipuni ein. Alɪ Buba Weln li obue inyepuni eie eke, be nkuan ebi éni ákân-mu owue yeɪli enu. ⁹ Dɪki: namulɪ nudɔfrũ ere, nana rúnôní eti ríli rání. Heni-heni mué, alɪ rire éjé ere relɪ kɔ, be ɔnu yoku nué Nyati tee, ríhe ɔnu mu

luwɛ. ¹⁰ Obu remue, éni kɔmɔɔ kɔkɔ ɪa ere beé, be ríliní namu akpan feɪn eti, tasu mué, ɔru makpi Kris éni puene eti.

Fɔtu læ áraku

¹¹ Ókufu mu éni owukan lubuo obue, eme ɔmɔɔ mimime ɔmu bɔ mu; kpaní lî kpenkpe ewlene ruruu ɔkɔ tuun sen ɛ. ¹² Dɪní an lî: akpan-eneé nakan lî: fu ficení ekpɪsɪ-ɔ ɪ, nenunɪ woju tasué nodo nenéé, eneé li, éni bɔ kpan obu nene akpan ce. Tasu mué, neluní kɔ, lě kpan íli nene ɔru-ɔru fɪní lî neluní akpan-eneé nobo Kris éni uoue u amia-mu tɪn eti éni amanɛe eke.

¹³ Dɪki: akpan-eneé nesepu ekpɪsɪ-ɔ ecere éni amanɛe, tasu mué, nene kɔkɔ nídadumíní Aulee eti frɛ kɔkɔ. Nɔɔjɔnɪ ce éni bɔ feɪlní kɔ, lě nɔcuní eti kɔkɔkɔnɪ rire. ¹⁴ Emɪne eke, mákân-mu woju lefe kɔkɔ éni bɔ mɔɔ eti kɔkɔku rire alɪ élimu ɔru Nyɔnɪ Jesi Kris éni uoue u amia-mu tɪn eti tee éni woju ce. Heni-heni mué, muo læ ɔnu ein méceru munda mu læ wutu eti ébi éni wojuene ein, eneé woju obuene éli emunɪ woju ji. ¹⁵ Alɪ kpan ce ekpɪsɪ-ɔ ɪ o, écé re o, élimu obu éli woju bemu. Obue Nyati nobutué, eneé li akpan kɔkɔ éni bɔ kɔnyuku relɪ. ¹⁶ Akpan-ene feɪn-ε nelɪ kɔ thaa, nene li obue Nyati éni anti nɪlní Israel puene tasué nɔ. Nene obueneé, enu teyɔ læ ledu útukue nɪ nenunɪ. ¹⁷ Gbake kpan nudɔtu midedi gbre ji. Dɪki: ribiribieneé cumu rireé, neyê emunɪ gbreenéé midɪ Jesi éni íne mué.

¹⁸ Μακρίνε, ɔru Nyɔnɪ Jesi Kris éni ɔwɔɔ nuɔ kɔ læ nefɛ feɪn ein! Amen.

Efes

1 Κρενκρε obue, εμε Πολ εβι ένι Nyati κωκω yofu tu muli Jesi Kris ένι ότωρυ πυε li obue mewên nefê [Efes ebi] ένι Nyati ένι πυενεε daku Jesi Kris βε nuca φειν usuni té κωκ μυε. ² Nyati εβι ένι li κρυ Bô leε Nyoni Jesi Kris ευν nice nefê κωκω nútύ fúnóní teyo mu frê.

Namu lokuε Nyati li ερεε ένι woju

³ Munu loku nli Nyati εβι ένι li κρυ Nyoni Jesi Kris κωκω Bô ένι! Diki: ádakue ridaku Kris-ε remue, nése ενιυι Bubκω mu nútύ εντι τε ένι mbuafue wojuene φειν-ε nitite nite iε ελι ερυνι. ⁴ Heni-heni μυε, κωκω νιελι εντι leε wutu frê κωκω, ενεε κωδ νισε Kris mu nite ερε βό ετι nite i amêke lě réli ενιυι akpan ένι ákân-mu μωνωκωκω κωκω κωκω αντι ji. Εε, ενιυι όγωφυε συγωφυ ερε tuun sen iε, ⁵ ενεε tu βε nitite ερε nite i godo-godo neeme ένι bô neσε Jesi Kris mu κωκω ερε ewi. Akpasua obue nile, κωκω συγωφυ, ενεε νισε Kris-ε mu ninyaku ενιυι tenja woju obu gbein. ⁶ Λκκ, lě ενιυι mbuafue lokuε νισε κωκω te-ετι Wi obu mu nutu ερεε ένι ló te kan μωνω tasuε, rónyũ κωκω woju numu rówakuni.

⁷ Diki: mbuoe Kris ku ei ερυνι íne ετιε remue, nli κρυ όκón πυ. Κωκω mu lipe li obue Nyati σε nyaku ενιυι ledu lokuε nutuku ερεε ένι woju gbein cu κρυ un-ενε φειν fuε ερεε nã. ⁸ Εε, ενιυι κωκω nice ερεε rú loku tuun sên i. Κωκω mu lipe, nútύ ruce eyiku ερε, eseji ενιυι woju φειν oku ερε i rire mu frê. ⁹ Diki: ενιυι tenja lokuε nikaan remue, nányaku ενιυι te-ετι wojuε nitite nite iε gbein rédi nu. Woju obue, κωδ godo-godo neeme nututru nite i ló: nîσε Kris mu nli. ¹⁰ Κωκω mu τεε, nitite nitê i ló: κωκω yoku κωκω κωκω, nútύ wojueneε κωκω εντι τε leε obueneε κωκω wutu ετι έβιε, φειν yokú ετι Kris κωκω lefe ce yeli κωκω ine-ετι πυ.

¹¹ Kris mu baa li obue Nyati σε ji te ερε βό ετι te i rli ενιυι πυενε couun. Ενιυι woju φειν-ε nile, κωκω ló κωδ nututru nite iε, ενεε nucy ετι κπειν nli. ¹² Λκκ, lě ερε εβι ένι sigi neeme rucu té rite Kris εβι ετιε, rówakuni ενιυι munu lokuε anya gbein. ¹³ Kris baa mu ji, ενεε Nyati σε tu nefê frê fulní ενιυι πυενε. Heni-heni μυε, woju nawre εβι ένι li Amanie Namue fitini βε fucuní té fiteni ετι cu nefê íne nkuaan, ενεε Nyati σε κωκω mu cu Bubκω Weln tu nefê li sufre neeme ένι nite nefê. Bubκω Weln obue, ενεε κωδ Nyati kan κωκω woju la i ló: nútύ ενιυι πυενεε nã. ¹⁴ Ενεε li obue nútύ rédi Nyati ένι πυενεε rliε ένι woju an tasu. Ένι κωκω, κωκωκωκω nu εβι

ένι Nyati ένι όκωκω κωκω κωκω πυενεε ένι woju neeme yanya gbein-ε. Λκκ, lě rówakuni ενιυι munu lokuε anya gbein.

Nyatiε Πολ gugo tu Efes πυενεε ένι woju

¹⁵ Obu φειν ένι íne μυε, ενεε εμε frê mógugo Nyati mutu nefee nã. Heni-heni μυε, nefini téε fucu fiteni Nyoni Jesi ετι leε όγωφυε fanyakuni ενιυι πυενε φειν ετιε ένι amanieε mitie, ¹⁶ κωκω nuca φειν, makuan nefê κωκω όγωκω mu τε mldu Nyati namu mlani bia. ¹⁷ Εε, κωκω munya ενε εβι ένι nli κρυ Nyoni Jesi Kris ένι Nyati βε eseji nli Bô εβι ένι kan munu κωκω φειν-ε antie, mubutuni ένι bô Bubκω Weln κωκω ruce eyiku nefê lě fónyóní ενιυι rire woju φειν numu namu-namul. ¹⁸ Κωκω mu lipeε, mobutuni ένι bô κωκω κωκω rire wojuε oku nefê i rire mu weln. Λκκ, lě κωκω té κωκω ενιυι áraa nira nefee ένι κωκω fihenie ετι, eseji lě fónyóní numu ló: ενιυι owueneε nitite nite ενιυι πυενε iε ένι wojuε rú loku kân munu kó φειν. ¹⁹⁻²⁰ Κωκω ba κωκω, mobutuni κωκω frê lě nútύ fónyóní ákura loku kukungbee nitite nite ερε φειν-ε rucu té riteni ετιε iε numu. Diki: ákura obue, ενεε li mbasie κωκω φειν βε nucy ετι nutu Kris κωκω lu uou mu nye ya εντι pi ete κωκω κπιςκωκω τεε nã. ²¹ Κωκω mu lipeε, ενεε nutu Kris-ε kan munu κωκω bubκω etei πυενε, κωκωκω πυενε, ákura πυενε leε ine-ετι πυενε φειν-ε κωκω. Εε, nútύ ενιυι ínee κωκω loku κωκω ine-ineeneε φειν-ε κωκω tuun godoo. ²² Κωκω mu lipeε baa, ενεε nutu woju-woju φειν κωκω Kris-ε lka mu, eseji nutuni nite flní κωκω πυενε ένι íne frê, ²³ βε neνε frê nitení flní κωκω rirenlee eke. Heni-heni μυε, ενεε εβι ένι, woju-woju φειν mu, niyiku κωκω-κωκω φειν-ε, κωκω πυενε mu li obue neσε ninyaku ενιυι wojuε neeme gbein.

Mbuafueε Nyati tu ερεε ένι woju

2 Dini an ló: sigie nefini woju un anuma-anumaεne φειν-ε fulnie, tú fiteni flní akpan ένι lu uou te bô ετιε eke. ² Lipeε μυε, wutu ετι έβι ένι woju ce, ενεε fikpráni ετι flnini ei βε Angyni εβι ένι te bubκω κωκωκω πυενεε κωκω εντι leε wutu agbraa iε nyepu nefê i. Angyni baa li obue gba obu mu frêε hōκω idi juma akpan-ενεε ífelumu Nyatiε μυε nã. ³ Sigi μυε, ερε φειν frê runκω flní neνε obuene eke. Lipeε μυε, woju κωκω φειν-ε nunuw iibe kpan i ετιε li obue inyepu ερε i. Εε, woju un φειν-ε κωκω ótutru leε κωκω té tha ετιε ce, ενεε rli rha. Obu ένι íne μυε, ενεε Nyati ένι tebibee κωκω ερε ετι flní kpan φειν

εκεε νῶ. ⁴ Ενεε gba, ἔνι Nyati kan ledu té tuun sen ιε remue, nutuku ere ledu ninyaku enuni ὄγκυ Ιοκυε yikunie gbein ὄρυ rire. ⁵ Heni-heni mue, ὄνι lu uou ἡῶν ité ere ḃ́ ετι ενι ngasie rudoe remue, ενεε Nyati tu Kris ἔνι nkuaan se ere. Dini an Iḥ: ine nkuan obue nucu nefee, tasu mue, ledu neeme lu obue nutuku nefee. ⁶ Lipe mue, ενεε nutu runo lu uou mu rinye lee Jesi Kris ein, be Kris ἔνι εντιε ya pi etee, te flini ὄḃ́ ἔνι lu ere lee ὄνυ ein lu obue ḃ́ḃ́ mu runo tee eke. ⁷ Λῶ, Iḥ akpan-akpan fein-ε inya etie ὄḃ́ Nyati ἔνι tenja Ιοκυε se Jesi Kris mu nyaku ὄρυ etie ete edl nu Iḥ: ενι ledu téε nikaan, rú Ιοκυ tuun sēn ι. ⁸ Εε, dini an Iḥ: ine nkuan obue Nyati cu nefee, ledu lu obue nutuku nefee, félimíni woju ḃ́ḃ́ ḃ́ḃ́ ετι. Tasu mue, ḃ́ḃ́ téε fucu fitení Kris etie ce, ενεε nukpra nuli obu. Heni-heni mue, lí mbuafue neeme Nyati tu nefee; ⁹ étēmu flini woju ḃ́́ ἔνι filini be obu nya nefee mu eke. ἔνι ḃ́ḃ́, kpan ḃ́ḃ́ ḃ́ḃ́-μυ numukpe. ¹⁰ Heni-heni mue, Nyati lu obue lu fein. Diki: nése Jesi Kris ἔνι ádakue ridakue mu ḃ́nyuku ere réli akpan ḃ́ḃ́. Λῶ, Iḥ ḃ́ḃ́ neeme woju anamu-anamuene fein-ε nitite nite ere ι ἔνι ḃ́́ relee, rádadu ete réli ḃ́ḃ́ eke.

Kris ἔνι akpaan tu ku ete lu ḃ́ḃ́ ἔνι woju

¹¹ ἔνι ḃ́ḃ́, be kuan-ni nefuni Iḥ fite funoni sigie. Diki: ἔνι ḃ́ḃ́ḃ́ḃ́ḃ́ nefee Juf fécéminí ekpisi-ḃ́ ι fákân-míni sufre ḃ́ḃ́ ḃ́ḃ́ nefee rire éyēmu Iḥ filini Nyati ἔνι puenee, Juf-ενεε ucu ḃ́ḃ́ ekpisi-ḃ́ ecere ἔνι woju ete ujū nefee Iḥ: félimíni ενι puene. ¹² Lipe mue, fidakumíni Kris, eseji ḃ́ḃ́ ḃ́ḃ́ ḃ́ḃ́ Israel puene agbra te, ενεε Nyati ἔνι gbóduε nyu lee ὄνυ puene ein ἔνι wojuε yanyâ nenε mue free, élimu nefuni. Εε, lipe mue, wutu ete ebi ḃ́ḃ́ ceε funoni, fákân-míni telie ḃ́ḃ́ ambe fiokûmíni mu lee Nyati ein. ¹³ Ενεε diki: amunu ἔνι nue mue, ḃ́ḃ́ ḃ́ḃ́ ji. Heni-heni mue, ádakue fidakuni Jesi Kris remue, nefuni ine ete ἔνι mbuoe nuku eie ὄḃ́ nefee ebi ἔνι sigi funoni buombuo Nyati riree, gba, fókūni mu lee ὄνυ ein. ¹⁴ Εε, Kris lu obue tu be té bete pi Juf lee akpan-ενεε éli Juf-ε agbra. Diki: ḃ́nyu éfe ebi ἔνι te flini ngbaya neeme eke ḃ́ ere agbraa nóbu nóku ὄḃ́ réte flini kpan ḃ́ḃ́ kukukpo eke. ¹⁵ Ενι uoue nue, ενεε tu Aulee ἔνι owukan lubuoεene ἔνι óbuue buu akpan mue ḃ́ḃ́ ji. Λῶ, Iḥ Juf lee akpan-ενεε éli Juf-ε ἔνι ádakue dakuni remue, ḃ́nyuku nétēni flini kpan Ιῶḃ́ ḃ́ḃ́ kukukpo eke té bete epi nenε agbra. ¹⁶ Heni-heni mue, ενι amia-μυ tīn etie nue, ενεε nunyu éfe ebi ἔνι ḃ́ Nyati lee obuo-obuoene fein mu ἔνι akpan agbraa ninyaku ei. Lipe mue, ενεε nutu Juf-ενεε lee akpan-ενεε éli Juf-ε nyuku te flini kpan ḃ́ḃ́ kukukpo eke ku mu lee Nyati ein. ¹⁷ Εε, nefee fiteni flini edege puenee eke lee ere Juf-ενεε ebi ἔνι rite flini lugban puene ekee, nie nési ere té bete ἔνι amaniee. ¹⁸ Heni-heni mue, obue nulle ὄḃ́ ere fein Bub ḃ́ḃ́ kukukpo ḃ́ḃ́ ὄḃ́ mu, ενεε ḃ́ḃ́ḃ́ ala ere be ἔνι ḃ́́ ranya Nyatie lu Bḥ antl. ¹⁹ ἔνι

ḃ́ḃ́, gba, fétemíni edege puene, elefe mu gbein ἔνι akpan ἔνι ḃ́́ kpan eli nefee rire kesi-kesi ji. Diki: féteḥí Nyati ἔνι ebie ἔνι puene, féteḥí ὄḃ́ lugban puene ιε. ²⁰ Εε, nefee fre, féteḥí flini mbobu eke Nyati ede ḃ́ḃ́ ὄḃ́ kan. Kan obu ἔνι nsibie, Jesi Kris ἔνι ὄḃ́ puene lee ὄḃ́ numuti-ete puene ἔνι wojuyiyee ete lu obue pi ete, ενεε ene ḃ́ḃ́ nite flini lubobue ḃ́ḃ́ kaan ἔνι ḃ́ḃ́ḃ́ḃ́-ḃ́ nyu neeme kan ḃ́ḃ́ eke. ²¹ Εε, ádakue ridakunie ete flini ḃ́ḃ́ ἔνι répipi mine ete ḃ́nyunyu mine ι eke, ενεε ὄḃ́ kaan naha εντι uli ḃ́ḃ́ ενι ḃ́ḃ́-ḃ́. ²² ὄḃ́ mu lipee, nefee lee Juf-ενεε ein ḃ́nyunyuní mine ι féteḥí flini Nyati ἔνι kaan ḃ́ḃ́ eke ιε, Nyati ese ὄḃ́ Bub ḃ́ḃ́ mu ḃ́ḃ́ ebi mu.

Jumaa ḃ́ḃ́ Pḥ ḃ́ḃ́ ἔνι woju

3 Obu remue, eme Pḥ ebi ἔνι Jesi Kris amaniee mubo muku nefee ebienee félimíni Juf-ε, be ὄḃ́ re-mu nlamini sibikan mue, ḃ́ḃ́ḃ́ Nyati mutu nefee. ² Mediki sun be ḃ́ḃ́ fitini Nyati ἔνι mbuafuee tumu medi ὄḃ́ jumaa ḃ́ḃ́ agbra tee ἔνι woju. ³ Diki: Nyati ὄḃ́ ενι wojuε anyaku gbein eyēmu. Obue, ενεε ḃ́ḃ́ ḃ́ḃ́ḃ́ ὄḃ́ woju εντι-εντι mikaan nḥ. ⁴ Ενεε kpenkpe obu ἔνι ákungaa flanganí mue, ὄḃ́ fūnyōni numu Iḥ: Kris ἔνι wojuε nunyu ninyaku gbein niyemue okumu ei rire mu heni tasu. ⁵ Woju obue, ḃ́ḃ́ neeme tuun ie oku ḃ́ḃ́, ḃ́nyú nányákumu gbein néyēmu kpan. Amunu ἔνι nu obu mue, ενεε neεe ὄḃ́ Bub ḃ́ḃ́ mu nunyu ninyaku gbein niyē Kris ἔνι ὄḃ́ puene lee numuti-ete puenee ὄḃ́ ḃ́ḃ́ etie. ⁶ Kris ἔνι wojuε, ενεε lu flin: gbake, akpan-ενεε éli Juf-ε ἔνι téε cu te Amanie Namue etie remue, nenε lee Juf-ενεε ein, nélini Nyati ἔνι puene nétēni flini kpan ḃ́ḃ́ kukukpo eke. Eseji wojuε Nyati kan la ι Iḥ: nōtu ενι puenee, ádakue ridakuni Jesi Kris-ε remue, lí nenuni ιε.

⁷ Amanie Namu obu ἔνι óboe lí juma ἔνι Nyati cu lamu ḃ́ḃ́ medi. Heni-heni mue, nótum mbuafue nanyaku ενι ákurae gbein juma obu ἔνι édi mu te. ⁸ Εε, eme krúkrú obu ἔνι, Nyati ἔνι puene fein mu, mányá ine ḃ́ḃ́, nótum mbuafue obu mobo Jesi Kris ἔνι mbuafue alabu-alabue la kpan ι be ḃ́ fein-ε ἔνι amaniee muku akpan-ενεε éli Juf-ε. ⁹ ὄḃ́ mu lipee, be ene ebi ἔνι nuli ḃ́ḃ́-ḃ́ fein ἔνι éli puε, ḃ́ḃ́ḃ́ḃ́ ενι wojuε nitite be nunyu nuboku ei ḃ́ḃ́ neemeε, ninyaku gbein uku ei kpan fein rire mu. ¹⁰ Λῶ, Iḥ amunu ἔνι nue mue, nése ενι puene mu nányaku ὄḃ́ wojuε gbein nótu etei puene lee ḃ́ḃ́ḃ́ puene fein fre ebienee ḃ́ εντι edl nu Iḥ: ενι ríceε ninyaku woju-woju fein mue, rú Ιοκυ tasu. ¹¹ Woju obue, ḃ́ḃ́ ḃ́ḃ́ neeme nitite nite ι be, ḃ́ḃ́ ku ὄḃ́ nue, nise ὄḃ́ Nyoni Jesi Kris mu nuli ninyaku gbein. ¹² Ενεε, ενι téε rucu riteni ete remue, gbake té ḃ́ḃ́ ere ἔνι ḃ́́ ranya Nyati antl. ¹³ ἔνι ḃ́ḃ́, ḃ́ḃ́ḃ́ nefee, emuni gbreenε fein-ε medi ḃ́ḃ́ etie nudoto rire nideje nefee. Diki: ὄḃ́ mu

lipe, enee Nyati yese yanyaku munu loku nutu nefee gbein.

Óyófue yiku Kris-é éni woju

¹⁴ Moku ɔkpɔn i Nyati ebi éni li Bɔ̀ anti mugugɔni nutu nefee. ¹⁵ Diki: enini ínee li obuē nɔ enti tē lēe wutu eti ébi éni akpan busu-busu feli eti. ¹⁶ Éni nɔ kɔ, mobutuni éni b̄́ nɔcɔ enini munue nikan be ru loku nkɔkɔ alabu-alabu kɔ feli-é eti nɔcɔ ɔnu Bubɔ̀ edi juma kpan feli éni lubolowi mu ɔtu fɔcuní mbaɔi fenyeni tinti. ¹⁷ Ee, mɔgugɔni éni b̄́ nɔcɔ nɔfɔ tē ɔd̄n Kris eti nuca feli. Kɔ, lē nefee ebi éni enini óyófue nyu nefee kan ɔnku kpunkpulo, ¹⁸ nefee lēe enini pu ambiene feli ein fɔtuní ɔnu woju anya gbein nɔfɔ agbra. Lipe muē, enee f̄nyōní numu l̄: enini óyófue trê, fún lehun, á enti, á mu tuun ákân-mu ɔ̄ te me. ¹⁹ Ee, muɔfɔ éni b̄́ Kris éni óyófɔ obu ebi éni ru loku tuun kpan édí ɔ̄ a te mee éni woju oku nefee i rire mu welnɔ. Lipe muē, enee Nyati éni l̄ te nɔ neeme yeyiku nefee gbɔun.

²⁰ Gba, Nyati ebi éni kan b̄́mu ɔ̄ li woju-woju feli uku obuē rubutuni lēe obuē rututruē frē tuun nkɔkɔ alabu-alabu be ise enini ákura nutu eree mu idi ɔnu jumaa, ²¹ munu loku nili enini! Ee, enini woju loku obuē nise Jesi Kris mu nili nutu ɔnu puenee remue, munu loku nili enini tuun godoo!

Kpan nɔ kukukpɔ éli éni woju

4 Owu obuene feli éni íne muē, eme ebi éni munu sibikan mu Nyɔni Jesi éni íne muē, mɔgugɔ nefee éni b̄́ nɔfɔ élei aja nu lē ɔtu akpan edi an l̄: áraa Nyati ra nefee filnɔ ɔnu puenee, fáta nefee ein heni tasu. ² Woju-woju feli muē, lni akpan riresiei puene, tē blee puene, akpan éni uku ho ei li woju. Óyófɔ frē niyiku nefee f̄nyōní tē i mine eti. ³ Éni Bubu Weln ɔtu fétēní kpan nɔkɔ, wuwotuní rire tē betee d̄n nefee agbra lē óbubuu mu kɔkɔ ún nɔfɔ mu tē. ⁴ Ee, fétēní kpan nɔ kukukpɔ, enee Bubu nɔ kukukpɔ frē nɔ nɔfɔ mu nɔ-nɔ feli mu be nɔfɔ tē nɔ woju nɔ kukukpɔ frē éni li woju ebi éni Nyati ra nefee éni b̄́ ɔtu nefee eti. ⁵ Eseji Nyɔni nɔ kukukpɔ ɔee nɔ, enee ere feli ɔru tē nɔ ene ɔnu lēfe kukukpɔ eti be ruli batem nɔ kukukpɔ frē. ⁶ ɔnu ba nɔkɔ, Nyati nɔ kukukpɔ ɔee nɔ ebi éni li ere feli ɔru B̄. Ene li obuē nupɔtu ere feli eti, enee nidi juma ɔru agbra be nunu ɔru lubolowi mu frē. ⁷ Enee gba, Kris ɔhunku mbuafue nutu kpan nɔ-nɔ feli-é eti ɔcu juma couun alanu ɔnku éni b̄́ edi. ⁸ Heni-heni muē, Nyati kpenkp̄e kán l̄: Cɔni nukɔpu ɔnu éfe puenee, niya n+a enti, enee nicican akpan owu akpasua-akpasua feli. ⁹ Enee diki: alí Nyati kpenkp̄e nakan l̄: náya nâ enti, be nakuatu l̄: tē ɔw̄ nunu, enee ni wutu eti ébi. ¹⁰ Heni-heni muē, ene ebi éni nunu enti tē ni wutu eti ébie, ene baa li obuē nupupou enti alabu-alabu ei nise ege na

tee n̄. Kɔ, lē nɔpɔtu ɔkɔ-ɔkɔ feli eti. ¹¹ Enini jumaenee nide nuku akpan ɔnkuē, akpasua-akpasualb. Nutu elefe lí ɔtɔpu puene, elefe lí numuti-eti puene, enee elefe li amanibo puene be elefe frē li akpan éni ukprâ Nyati éni puene eti eseji iyie nene woju frē. ¹² Nétite akpan akpasua obuene lē abuka enini puene ɔsu Nyati f̄ní l̄ te fataa eke. Kɔ, lē nene feli ebi éni nitení f̄ní Kris éni rirenue eke, nɔcuní mbaɔi nukuní mu ¹³ tuun kɔ lē, ere feli, ɔru tē neeme ɔkɔ Nyati éni Wle eti réduní an namu-namulo rétē kpan nɔ kukukpɔ. Lipe muē, lē rédide Kris ei tuun rókufu. ¹⁴ Éni nɔ kɔ, ɔtu ridetemíní f̄ní ewi titi éni ȳnyōmu woju numu namu-namu eke rudɔwɔmíní rire ridalamíní ei akpan gb̄e puene nudɔcu wojuyiye kɔkɔ eti nidamim̄ia ere rideciceru munu mu ji. ¹⁵ Diki: óyófɔ li obuē b̄́ eyiku ere reni ei woju nawre eti nuca feli. Kɔ, lē r̄cu mbaɔi r̄oku mu rédide Kris ebi éni te f̄ní ɔru ínee eke i woju feli mu. ¹⁶ Heni-heni muē, ene li obuē nunyu ere feli ei, enee kpan nɔ-nɔ feli te f̄ní enini rirenue ɔ̄ lugbu nɔ eke be kan enini juma couun éni idi. Lipe muē, lē óyófɔ eyiku ere neeme régbigbi ɔru rire r̄ru loku r̄oku mu.

Lɔwɔ mu élei éni woju

¹⁷ Éni nɔ kɔ, mata luka i mikan miyê nefee Nyɔni éni íne mu l̄: nefini owululu feli muē, dedidemíní akpan-enee nɔnu te ɔn̄ Kris eti i. Nene obuenee, nɔkɔ neni otutruē li obuē inyepu nene i be niln̄í owu ehelɔ-ehelɔ nihaní. ¹⁸ Heni-heni muē, éni lubolowi kpun nene tuun sen i be nédímíní Kris éni wojue aan, ɔtu nɔnu otutruē ɔkɔ tuun, enee nkuan ebi éni Nyati utu kpaan éli neni. ¹⁹ Nene obuenee, ɔkɔ nuraní rúh̄n wojue, nédímíní an. Neni runyɔ woju anuma-anumaene ebi éni nunu mu neln̄íe ȳnyu nene tē kɔkɔ, enee néliní íne i mu ɔe nahaní bibi.

²⁰ Nefe eke, fiduní an l̄: akpasua obuē, lh̄amu ɔ̄ nɔ lē Kris éni rire wojue niyiení nefee ein kɔkɔ. ²¹ Heni-heni mu ɔw̄ fétiní enini rire wojue oku nefee i rire mu. Ee, n̄cuní enini woju nawre ebi eti néyiení nefee woju. ²² Éni nɔ kɔ, nefini l̄ fite funn̄í sigi be tē iha nefee woju un anuma-anumaa i akpan kp̄e eti filn̄í ububu nefee, w̄n̄ ɔnu woju neeme laní ei. ²³ Kɔ, lē Nyati edi juma nɔfɔ lubolowi mu tē ɔtu nɔfɔ otutruē ɔnyuku. ²⁴ Eseji lē fétēní akpan ɔkɔ tasu f̄n̄n̄í f̄ní l̄ Nyati ɔkɔ kɔ eke woju nawre enyepu nefee i féniní ei sese ieu lē rire ɔp̄n̄ mu frē.

²⁵ Obu remue, ceruní minda mu lē funte woju ein, kan-ní woju nawre yení mine. Kuan-ní l̄: ere feli ritê mine b̄́ lē luka. ²⁶ Alí woju k̄ eti, tē ibibe nefee, be nudɔtu tuun kɔ lē ɔnu mu lipe, féliní woju un; titení ɔnu woju tē né nefee me kraa lē gbe ala be. ²⁷ Ee, dalamíní Anglini luka-ɔ luwi kɔkɔ i.

²⁸ Ali kpan kǎ lí in'in pue, be nide'in in ji; nice rire ba i nídí juma numuti nno mu níhé ɔ́bó éni ene fre n̄cu nubuka ledu pu kǎ le.

²⁹ Owukan lubuo un kɔ́kɔ nudɔ́ɔ nɔ́fu ́mu nidanya. Ali woju kǎ n̄ɔ́, be nefini owu feun-ε flkan-níe nuli owukan lubuo éni ja nu be kpan feun-ε itie yɔ́kɔpɔkɔpɔkɔni rire yelini namu. ³⁰ Delumíni woju kɔ́kɔ éni yɔ́ɔr̄ Bubo Weln-ε Nyati tu nefee rire ambe ɔ́nu mu li obuε Nyati se te nefε b́ etu li sufre éni nite nefε filni enini puene be ókufu éni nue mue, yanyaku ́kɔ́ɔn nukɔn nefee éni woju gbein. ³¹ Mine nkpiti ́tu, tebibe, elele, mine ókpr̄o lee té un nudɔ́ɔ nɔ́fu agbra kɔ́kɔ. ³² Kan-ní té namu lee ledute mine etu. Cuni woju un feun fɔ́kni mine flni l̄ Nyati se Kris mu cu nefuníene fɔ́ nefee eke.

Weln mu ́nɔ́ éni woju

5 Gba, éni filni Nyati éni te-etu ewi remue, be hunkun̄ etu woju feun mu. ² Yɔ́funi mine nuca feun flni l̄ Kris ɔ́kɔ́kɔ yɔ́fu nefee eke. Diku: n̄cu ɔ́nu rire néyl̄ tɔ́yl̄ erini íne etu n̄éte flni n̄nue nucu n̄yini tɔ́yl̄ be ɔ́nu lɔ́nfee uy Nyati téε eke. ³ Kpan nideti l̄: wraka, runyɔ́ woju lee kpohru n̄ n̄fu agbra fre b̄kɔ́, dɔ́bubumíni Nyati éni puene filni éni ínéε i. ⁴ Owur̄raru éni áfá-tamu éni li flni: owu mramra ákan, owukan lubuo ngbohro-ngbohro lee akpan ́cucuku nudɔ́ɔ nɔ́fu ́mu nidanya. Nefini wojuε b̄ ɔ́n nefε ́mu anyaa, eneε li Nyati éni b̄ feduní namu falaní bia. ⁵ Dini an weln l̄: akpan-ene feun-ε nobo wraka, nel̄ runyɔ́ woju, elefe mu kan kpohruε, n̄nu ɔ́ ́n̄ Kris lee Nyati ein éni ebi te. Kpohruε n̄ lupεε, t̄ flni ɔ́kɔ́ ́kɔ́ neeme eke.

⁶ Dalamíni kpan kɔ́kɔ i nudɔ́cu owukan lubuo ehelb-ehelb nudodu nefε íne mu nudɔ́nyuku. Dini an l̄: Nyati éni tebibeε n̄ akpan-ene feun-ε ífelumíne etu. ⁷ Éni n̄ kɔ́, be det̄míni nsibi lee akpan akpasua kɔ́ ein. ⁸ Diku: sigie, funkni tuun mu, eneε gba Nyati éni ádakuε fi-dakuníe ɔ́tu félni weln mu éni akpan. Éni n̄ kɔ́, nefini owullu feun nuku ei weln akpan anti. ⁹ Eneε ki owu éni inyaku nefini weln mue funkni éni woju gbein: tenja, sese iε lee woju nawre ákan. ¹⁰ Kprani woju feun mu l̄ félni obu cεε yɔ́yɔ́ Nyati téε. ¹¹ Diku: akpan-eneε n̄ tuun mue, nenini owueneε nuliné ́tu namu kɔ́kɔ inyamu kpan mu. Éni n̄ kɔ́, det̄míni nsibi lee n̄nu ein, nana nyakuní l̄ nit̄e nuliné gbein akpan dí an. ¹² Heni-heni mue, owue akpan obuene u'ún'ún̄ ei ul̄ ul̄ l̄ rúhón̄ tuun is̄en i, l̄ja nu éni b̄ kpan akan ɔ́nu woju fre b̄kɔ́. ¹³ Eneε, ɔ́ni n̄nu nsibi inya gbein-ε, be ɔ́tu l̄ nite nun̄niε ala be weln akpan edu an. ¹⁴ Eneε woju feun-ε inya gbein kɔ́, utu kpan íne mu. Obu remue, eneε akpan lkan l̄: Efeε funk munn̄ke mue, be wu! Efeε finye lu uou atingbre etiε, nu nye! Lupεε mue, Kris yɔ́tu woju yokufu ei rire mu.

¹⁵ Éni n̄ kɔ́, nyuni íne mu nefini l̄ fit̄e funini eie etu namu-namul̄. Delumíni nyɔ́mbɔ puene; l̄ni r̄ce puene. ¹⁶ Dini an l̄: nue runk mu rahaa ɔ́nyunyɔ́ tuun es̄en i. Obu remue, dakp+amíni woju nu etu dini jumaa Nyati tu nefee. ¹⁷ Eε, det̄míni nyɔ́mbɔ puene; woju feun mue, dini Nyati éni te-etu wojuε an l̄ félni. ¹⁸ Eseji d̄n̄míni mul̄ nudɔ́nyu nefε ambe obuε, ububu kpan; nuca feun, laní Bubo Weln ei yíku nefε. ¹⁹ ́nu mu lupεε, l̄ té n̄nu mu féheni eji akpasua-akpasuaa nutu nefee f̄tuní Nyatiε f̄kpukpukuní mine rire. ²⁰ Nyoni Jesi Kris éni íne mue, nuca feun d̄uní Nyati ebi éni li B̄kɔ́ namu laní bia woju-woju feun mu.

Kpisi lee ɔ́nu yi ein éni agbra woju

²¹ Kris éni éyee n̄ nefε luboluwí mue, nutu f̄isíni rire i f̄tuní mine. ²² Yi n̄n̄-n̄n̄ feun nisi rire i nútú ɔ́nu hi flni l̄ nuli nutu Nyati eke. ²³ Diku: kpisi t̄e ɔ́nu yi éni íne flni l̄ Kris te ɔ́nu pueneε nucu íne nkuaan éni íne be nene fre nitení ɔ́nu rireníε eke. ²⁴ Eneε, flni l̄ Kris éni puene isi rire i utu Kris ekeε, ɔ́nu ba n̄kɔ́, yi feun fre nisi rire i kɔ́ eke nútú ɔ́nu hi woju feun mu.

²⁵ Kpisi feun fre nuyɔ́fu ɔ́nu yi flni l̄ Kris yɔ́fu enini puene tuun kpri etu u n̄nu íne etu eke. ²⁶ ́nu mu lupεε, eneε nucu ɔ́nu owukan lubuoε nigbi nene mindi l̄ néyl̄ni nu. ²⁷ Kɔ́, kɔ́ n̄nyani ɔ́nu antiε, l̄ nájaní nu, ɔ́ kɔ́kɔ l̄j̄j̄aumu nene, eseji ribiribi lee woju lefe kɔ́kɔ itumu nene mu, nana n̄kɔ́n-ní tuun néneni me.

²⁸ Heni-heni mu kpisi feun nuyɔ́fu ɔ́nu yi flni l̄ nuyɔ́fu ɔ́n̄kɔ́ ɔ́nu rireníε eke. Diku: kpisi obuε yɔ́fu ɔ́nu yie, be ɔ́n̄kɔ́ ɔ́nu rireníε li obuε nuyɔ́fu. ²⁹ N̄kɔ́kɔ kprani: kpan kɔ́kɔ ́n̄ éni fe ɔ́nu rireníε, nana égbigbi nigbigbini be eseji nudadun̄ etu namu-namul̄. Kris free, l̄ ul̄ ɔ́nu pueneε n̄. ³⁰ Nel̄ kɔ́, ambe rét̄e flni ɔ́nu rireníε éni ɔ́ ɔ́gbu-ɔ́gbu eke. ³¹ Eneε, ki obuε nimime nulaní ei: obu remue, kpisi yɔ́kɔ́ ɔ́nu b̄ lee eniyia rire yanya i yaha yadaku ɔ́nu yi, eneε nene aanue n̄t̄ení kpan n̄n̄ kukukp̄. ³² Woju obu éni nuwaan á mu tuun s̄en i. Éb̄le, makan Kris lee enini puene éni agbra woju.

³³ Nefine, kpisi n̄n̄-n̄n̄ feun nuyɔ́fu ɔ́nu yi flni l̄ nuyɔ́fu ɔ́n̄kɔ́ ɔ́nu rireε eke, l̄ yi feun fre efelo ɔ́nu hi le.

B̄ lee ewi éni agbra woju

6 Nefe ewlene, feluní n̄fu b̄dene. Obue, eneε ja nu be Nyatiε yɔ́fu éni b̄ feluní n̄. ² Heni-heni mue, Nyati kpenkpeε nakan l̄: ́fu nu n̄yl̄ efiyia lee ɔ́fu b̄. Obue, eneε li Auleε Nyati ti ɔ́ kan mbuafue woju te etu l̄: ³ Kɔ́, eneε f̄n̄ ehe mu, eseji fl̄me l̄be wutu etu ébi.

⁴ Nefe b̄dene fre, delumíni nud̄s̄en i tuun kɔ́ l̄ n̄fu ewlene ɔ́cu nefε tebibe rire. Nenini égbigbi mu t̄εε, tuni nene f̄, eseji cuni Nyatiε éni wojuyiyee etu nyepuní nene i.

Mbeyepu lee nɔnu etei puene ein ɛni agbra woju

⁵ Nefe mbeyepuene fre, feluní nɔfu wutu eti ɛbi ɛni etei puene riretta, laye lee té nɔɔ mu fíni ɔɔɔɔ li Kris li obue fefeluníe eke. ⁶ Ẹfelue fífeluní nenee, nidetě nɔnu anti ce ɛni b̄ nɛduní nu; buní nɔfu rire l̄: fuluní Kris ɛni mbeyepu, enee feluní feln té neeme mu futuní Nyati. ⁷ Ẹe, suní nene té nɔɔ mu tasu fíni ɔɔɔɔ li Nyɔɔɔe ɔɔɔɔ ɔɔɔɔníe eke, dakpr+amíní l̄ kpan ce li obue ɔɔɔní. ⁸ Diki: kpan feln, nideli beyepu, nideli lukpawí, enini woju namu feln-ɛ nelie, enee Nyɔɔɔe yakpr̄a be yeweni ɔnu mu lu.

⁹ Gba, nefee fikan-ní mbeyepue, nefee fre, ɛni Nyɔɔɔe yakpr̄a nefuní l̄ feluníe eti yewe nefee ɔnu mu lu remue, dɔtu nideliletumíní ei. Kuan-ní l̄: nɔnu ein-ɛ, etei pu nɔɔ kukukpɔ fikan-ní nɔ eni te. Etei pu obue, ɔnu anti, ákân-mu beyepu, ákân-mu lukpawí.

Nyati ɛni owue utu akpan uhun tín eti ɛni woju

¹⁰ Ókufu muɛ, Nyɔɔɔe fidakuníe, nite nefuní mbasi neeme. Ẹe, tuní enini ákura ebi ɛni kɔ feln-ɛ yíku nefee. ¹¹ ɔnu mu lɔpɛɛ, dení tín utun owu akpasua-akpasuaene feln-ɛ Nyati tu nefee kuní rire l̄ ɔtu lɔka ata nefee li Anguní ɛni gbre woju anuma-anumaene feln anti. ¹² Duní an l̄: tín-ɛ rɔhun-ɛ, ɛlímu akpan ein rábôan-mu bemu; bubɔ un-un-ene feln-ɛ nɔ eni ɛni li fíni nɔnu etei puene, bɔmucɔ puene lee obuene nenyepu wutu eti ɛbi ɛni tuun mu woju feln eie ein rubuan.

¹³ Ẹni nɔ lɔɔ, dení Nyati ɛni tín utun owuene kuní rire. Lɔpɛ muɛ, ɔnu nu ɔɔɔ un ɔɔtu nefee, l̄ lɔka ata nefee li fɔɔn-ní tín-ɛ tuun fókufuní. ¹⁴ Ẹe, daduní eti namu-namu! Woju nawree nite fíni nefuní betu ɛni nyu nefee li

eke l̄ sese leu etě fíni lɔankpa mu trale eni ɛni fɔɔn-ní eke. ¹⁵ Eseji nyuní Amanie Namu ebi ɛni utu té betee li kpunkpulɔ t̄e fíni ngbabua ɛni fukuní lɔkaa eke. ¹⁶ Woju-woju feln muɛ, nɔfu t̄ee fucu fitení Kris eti nite fíni awai eke fúcu fítéruní Anguní ɛni l̄ anuma-anuma feln-ɛ uwo nefee. ¹⁷ Eseji íne nkuan ebi ɛni Kris cu nefee, nite fíni nɔfu kpokpo kile ɛni fɔɔn-níe eke l̄ Nyati ɛni owukan lubuoɛ fre etě fíni akrabu ɛni Bubɔ Weln de ku nefee ɔnkue eke. ¹⁸ Woju-woju feln muɛ, laní Bubɔ Weln ei nyépu nefee li fúnóní Nyati ɔgugɔ mu nuca feln fúbú-tuní nútú nefee obue cian nefee. ɔnu mu lɔpɛɛ, luní akpan gbigbi lee kptu puene gugɔ tuní Kris ɛni puene feln fre. ¹⁹ ɔnu ba nɔɔ, eme fre, gugóní Nyati tumíní ɔɔ mobo Amanie Namuɛ, l̄ nótumu owukan lubuo ɛni fataa. Lɔpɛ muɛ, l̄ nótumu biakpa móbo Kris ɛni Amaniee mányaku enini rire wojue gbein akpan ɔnyó numu. ²⁰ Obu ɛni íne muɛ, enee ml̄ ɔnu bɔ-eti pu be eseji munɔ sibikan muɛ n̄. Ẹni nɔ lɔɔ, gugóní Nyati tumíní l̄, ɛbi fre ɔɔɔɔ munɔɔ, nótumu biakpa mákan enini wojue móku akpan fíni l̄ te fataa eke.

Ókufu mu ɛni owukan lubuo lee ára ku

²¹ Mótú makpi Tisik ɛni muɔɔfu té nɔɔ mu be ihí numuti nɔɔ Nyɔɔɔe ɛni jumaa muɛ nehi nefuní te ameke l̄ obo l̄ mite munɔ ɛbi lee jumaa medie ɛni amaniee oku nefee. ²² Ẹe, mótú nehi te ameke l̄ nóbo erini amaniee nóku nefee, nókpukpuku nefee rire fre.

²³ Gba, makpiene feln, Nyati ebi ɛni li B̄ɔɔ lee Nyɔɔɔe Jesi Kris ein ml̄ l̄ teyɔ lee ɔyɔfu eyiku nefee, eseji nɔfu té ɔd̄n Kris eti kpunkpulɔ fre. ²⁴ Nyati ɛni ɔwrɔɔ nɔnɔ lee akpan-ene feln ebi ɛni, nenini ɔyɔfue suyɔfuní ɔru Nyɔɔɔe Jesi Kris-ɛ ákân-mu l̄ lya uku eie ein nuca feln!

Filip

1 Kpenkpe obue, eme Pɔl lee Timote ein ebi ́ni ruu Jesi Kris ́ni ́su puenee li obue raẃen nefee fein-e fudakuń be fulń Filip ebie ́ni Nyatikan mu puenee ́ni li flń ́nyepuei puenee, diakriene lee akpan fein. ² Nyatu ebi ́ni li ́ru B́w lee Nyonu Jesi Kris ein nice nefee ́wru ĺ eseji ńtu nefee teyo fre.

Pɔl ́ni Nyatle nala bia Filip puenee ine mue ́ni woju

³ Nu fein-e mukuan ńfu woju, mla Nyatu bia ńfu ine mu. ⁴ Ee, nuca fein, Nyatle mugug mu nefee, rire-mukpi mu mugug. ⁵ ́wku tu be mli kka, enee li flń: ḱnu ḱnu fucuń té fiteń Kris eti te neeme tuun kka be ie oku amunu, fabukaḿni tasulu ḱmu Nyatu Amanle ́boe mu. ⁶ Enee, mudi an weinl ́: Nyatu ebi ́ni bo juma namu obu bu nedi ńfu mue, yknu eti yedi yaha kka tuun kka ĺ oku nu Jesi Kris yesê ege yehie. ⁷ Alí mák+an ́tutru akpasua obu ńfu eti kka, be ḱnu ́ weinl ambé fulń ḱmu te-eti puenee tasu. Heni-heni mue, Nyatu ́ni mbuafuee tumu be sibikan mu ́bie mutkka lee Amanle Namue ́ni ́wuwotue mowuwotu akpan idi nu ĺ: lí woju nawre tasue, nefee fre, funkḿni ege. ⁸ Nyatu ḱkka li ḱmu dalufue ĺ: mugufu nefee té nku mu flń ĺ Jesi Kris ykfu nefee eke.

⁹ Emuni ́gug mu tee, mubutu Nyatu ́ni b́ ́tu nefuni ́yufue ́ru lku oku mu enuni rire woju fein-e oku nefee li rire mu weinl ĺ f́susupuń woju-woju fein mu f́dń obue li nawree. ¹⁰ Kka, ĺ f́dń woju obuenee yu nu tasue an f́nyu f́k+an-ń ḱku. Lipe mue, ḱnu Kris-e yesê ege yehie, ĺ woju un kka kka ́nu ḱfu mu, eseji f́hemíní munukukua kka fre. ¹¹ Lipee, nefuni ́b́aa Nyatu se Jesi Kris mu bua nefee mu ĺ fulń sese puenee ́ni woju yanya gbein weinl, enee munu lku yeli Nyatu ́ni akpan ykwa ḱnu.

Pɔl ́ni sibikan mue kka ́ni woju

¹² Makriene, mugufu ́ni b́ f́dń an ĺ: woju hemue ́tu Amanle Namue netrê tha nana. ¹³ Diki: Sesar ́ni srudaene neeme lee akpan-ene fein free kka ́bie ḱnyu numu ĺ: Jesi Kris ́ni ine eti li obue munu sibikan mu. ¹⁴ Eseji emuni sibikan mue nlaḿni kka, owrŭ makpi kpbangbal biakpa ie rire mu ́cu té etê Nyonu Jesi eti gbake nala rire gbein ubo Amanle Namue kpete-kpetel.

¹⁵ Diki: akpan elefe ́nie, nike lee luyru mu noboní Kris ́ni Amanle obu, enee elefe ́nie eke li nuhun wein

mu tasu noboní. ¹⁶ Nene obuenee, nenunie, ́yufu mu tasu li obue neluń kka ambé nudiń an ĺ: Nyatu ḱkka nyakumu cu ĺ ḿwuwotu Amanle Namue. ¹⁷ Ambiene eke, Kris ́ni Amanle noboníe, ́lmu ́tutru namu mu ńbomiń; luyru mu juma nediń. Nenunie, notutruń ĺ: obue neluńe yabuka sibikan mue munu eti ykfu ḿnu ledu mu tuun yesên li.

¹⁸ Nene akpasua obuenee, nenuni amanle noboníe, botu nudeli nuhun wein mu o, nudeli ́tutru lefe mu o, be obue ́l woju. Diki: Kris ́ni inee nanyakuń gbein-e, enee li woju kka fein. Obue, enee tu be rire mu nekpimu be yekpimu kka bibi nuca fein-e ń. ¹⁹ Heni-heni mue, owu obu fein-e nehemue, mudi an ĺ: ́kufu mue, namu yanyamu mu. Enee, nefuni Nyatle f́gug futuḿnie lee Bubw Wein-e Jesi Kris tumue ́ni ́bukaa nabukamue, enee yesipu obu ein. ²⁰ ́nu mu lipee, mádadu eti ḿkpn ĺ: b́ ḿcu ruhku woju kka kka mu. Ee, ĺ nu amunu be nahaa, botu nudeli ḱmu nkuan-kka mu o, nudeli ḱmu lu uou mu o, mikân telie ĺ: ḿnyaku Kris ́ni inee gbein nuca fein. ²¹ Heni-heni mue, ḱmu nkuaan, enee li Kris, enee alí muhu free, be yeli emuni mbuafue. ²² Gba, alí fáta ́ni b́ ḿdń nkuan ma antie, be mediki sun jumaa kka kka un ji ́ni b́ medi ḿtu Nyatle ́ni ine mu. Enee ḿd́ obue b́ ma eti. ²³ Ee, té nelumu aanu-aanu. Diki: gbisi nku, rire nayramu ei ́ni b́ ma ḿdń lee Kris ein. Obue, enee ja nu kka fein. ²⁴ Gba, gbisi nku free, ńfu remue, fáta ́ni b́ ḿdń wutu eti ́bi ji. ²⁵ Enee, okumu ei rire mu weinl ĺ: ḿdń wutu eti ́bi nefuni ine mu ameke ĺ mábuka nefee ńfu tee kka Kris ete enye tinti oku mu f́nkni rire-mukpi mu free nuca fein. ²⁶ Kka, ĺ, ḱnu ḿnya gbein be ḿhi mihe nefee, ́tu rire le nefee oku mu ńfu ́dakue fudakuń Jesi Kris-e remu.

²⁷ Obu ce kka, luń ĺ b́ feluń ĺ nefuni ́nieie aja nu akpan fein anti eyê ĺ: f́nyuń Kris ́ni Amanle Namue f́k+an-ń ḱnu heni. Ee, botu mi mukpra nefee o, botu ḿkpú miému o, ́fatamu ́ni b́ meti ruti nyanya, nana miti ĺ: fényeni tinti, ́tutru naha nefee ́ kka, enee f́têní flń kpan nku kukukpa eke kka mu f́hun-ní Amanle Namue ́ni ine eti tin futuń akpan té udnu Kris eti. ²⁸ ́nu mu lipee, dtuḿń ńfu ́fe puenee nudtu fideliletumíní ei woju kka kka mu. Kka, enee yeyê weinl ĺ: nunóni lu uou atingbre eti, enee nefee eke, f́cuń ńfu ine nkuan. Obue, Nyatu ḱkka tite te i. ²⁹ Heni-heni mue, Nyatu ́tu nefee mbuafue lku Kris rire. Mbuafue

obue, élímu téε nutu fucu fitênî etiε ce bemu; nótu fed-iní gbre enlul íne eti frε. ³⁰ Eε, nefε frε fohun-ní tín baa mun neflul te fidulí nuε íε. Tín obue, amonu frε bobbo munu mu mchun fetiní konu amaníε.

Numuti 3hñn éni woju

2 Gba, alí Kris-ε fudakuníε ctu té ckpun nefε, alí 3yafue nc nefε agbraa ckpukpuku nefε rire, alí Bubɔ Wεln ctu fókùní eti, alí mine ókuko lεε mine ledu 3tuku nó nkfu agbra heni tasuε, ² be nyakuní konu woju gbein tuní rire mu kpímu tuun kúfu. Eε, ótutru nul nefε nnc 3yafu ba nnc kukukpɔ yíku nefε flíní kpan nnc té frε á nefε cɔ nnc. ³ Dɔku: woju feɔn muε, luyru lεε mine eti rire entí áhan nudɔnc nkfu agbra, nana kpan nnc-nnc feɔn nisi rire i núbú lɔ: anuan kân munu kóni. ⁴ Eε, kpan kɔkɔ nudɔɔju ene ce enlul namu éni b3 anyâní mu; nujuju akpan feɔn éni namu frε. ⁵ Ótutru ba ebi éni nc Jesi Kris muε nunc nefε feɔn mu íε. ⁶ Dɔku: Jesiε, jebre neemeε, nulí Nyatí, obu ce nórukumu eti nówúwotumu éni b3 nchôn lεε Nyatí εln, ⁷ nana nɔpɔ enlul munuε nikaan neeme nula í nisi rire i sunyuku nulí kpan ní wutu eti ébi, eneε nite flíní beyepu eke. Eε, nucu kpan rireníε nula akpan feɔn dí nu lɔ: nulí kpan. ⁸ Heni-heni muε, nisi rire i nɔfelu tuun nunc mu n3. Enlul uoue frεε, tuun amia-mu tîn eti nu. ⁹ Éni nc kɔ, Nyatí frε cɔcuní et3 woju-woju feɔn íne eti, eseji nótuuní ínέ éni kan munu kɔ ínέene feɔn. ¹⁰ Kɔ, l3, Jesi éni ínέε remuε, botu nɔdeli entí te o, nɔdeli wutu eti ébi o, nɔdeli wutu nuwan te o, akpan feɔn oku ckɔnc í ¹¹ ele cɔcuní akan lɔ: Jesi Kris lɔ Nyɔnɔ. Kɔ, l3 ctu Nyatí ebi éni lɔ B3 éni munu lkuε anya gbein. ¹² Cmu te-eti puene, nuca feɔn fliní obue mubutu nefεε, eneε nu obu mu frεε mɔnc nkfu agbra tεε, lnlí kɔ kɔ eke. Eε, nuní eti diní juma nyakuní íne nkuan ebi éni Kris cu nefεε éni woju gbein riritita lεε Nyatí éni éye mu. ¹³ Dɔku: Nyatí ebi éni utu kpan té íha woju obue ja nuε éni éli eti be eseji utuní nukpu nulíε, ene cɔkɔ lɔ obue nedi juma nkfu luboluwí mu be feɔn flíní lɔ nuyafu be nitite nite íε eke. ¹⁴ Éni nc kɔ, be neflul woju feɔn éni éli muε, dohuhrun-míní, eseji dɔkɔpukɔkumíní owu frε. ¹⁵ Kɔ, l3 félní akpan éni munukukua woju kɔkɔ 3nc mu, akpan éni édlumu woju kɔkɔ mu. Lpε muε, neflul Nyatí éni ewíε fliní be munukukua woju kɔkɔ 3nc nefε muε éni wojue, yanya gbein akpan maalumu pu lεε munu aanu-aanu puene agbraa funɔnίε be akpan feɔn yedí nu. Eε, fɔjɔrení flíní jabaru éni nututuuní negbi you nu muε eke, ¹⁶ eneε fôcuní nkuan éni owukan lubuoε fiseponí. Akpasua obue, eneε yctu mɔkân numukpe woju cɔnɔ Kris yesê ege yehi be emulí ówue muwu mubuan lεε rireε mubuoε b3 íli ehelɔ. ¹⁷ Dɔku: neflul téε fucu fitení Kris etiε et3 flíní tɔyl fucuní nkfu rire fɔyl futuní Nyatí eke. Alí nobutu éni b3 nokumíní mbuo ei abuka etiε, be rire

mu nekpinu lɔkulɔ. Eneε, muɔɔfu éni b3 fɔncnɔ rire-mukpi obu mu lεε cɔmu εln. ¹⁸ Cnu ba nnc, nefε frε, rire mu nikpi nefε l3 ctu mɔnc rire-mukpi mu lεε nkfu εln.

Timote lεε Epafrodit éni 3tɔpu woju

¹⁹ Alí Nyɔnɔ Jesi utumu bɔmucɔɔ, be môtɔpu Timote yehi neflul te gbraceεε obu mu l3 nésimu te éni amaníε ctu emε frε mɔnc hokuei mu. ²⁰ Timote obue, akpan-ene feɔn-ε nc lεε cɔmu εln ébíε muε, konu íefe ceε nebi mítédi nkfu eti tasu flíní emε cɔmɔkɔ eke. ²¹ Nene am-bíene feɔn eke, nchɔkɔ nenlul namu ceε nkɔɔɔnɔ, élímu Jesi Kris éniε n3do nene bemu. ²² Timote baa, cɔw3 nefε feɔn fidulí nu lɔ: nulí kpan namu tasu. Heni-heni muε, flíní lɔ wl ubuka konu b3 ekeε, ene lɔ obue nabukamu Amaníε Namuε éni jumaa mu. ²³ Eneε, alí mɔdɔ emulí sibikan mu ébíε munu éni wojue l3 yetê yesεε nu weln-lɔ, be b3 múkɔnc-mu, môtuní nihi te. ²⁴ Mɔkân telíε Nyɔnɔ eti lɔ: b3 íme lɔbe emε cɔmɔkɔ frε, nótuuní mihi mɔkprâ nefε íε. ²⁵ Gba, makpi Epafrodit ébi éni futɔpuní i l3 abukamu ébíε, nulí kpan éni bukamu ridi Nyatí éni jumaa run Amaníε Namuε éni íne eti tín tasulɔ. Eneε, mɔnyu mákpr+a tuun kɔ be míní nise ege ní níhé nefε. ²⁶ Heni-heni mu nu agbra obu muε, nkfu woju nepení tuun nuyafu éni b3 nedi nefε nu. Dɔku: lufaan nyuníε éni amaníεε fitiníε ctu mítédi nowoní tasulɔ. ²⁷ Eε, lufan lɔkulɔ nyúní tuun ntu nuo frε kɔkɔ, eneε Nyatí tukuní ledu. Eneε, medɔku sun-ε be emε frε lɔ obue nutukumu ledu obu amεke l3 awrabo íla ípifumu gbree munu muε eti. ²⁸ Éni nc kɔ, faafa mótuní nésé ege nehi nihe nefε. Kɔ, kɔ fidulí nuε, l3 féséní ege fɔncnɔ rire-mukpi mu. Lpε muε, l3 emε frε míbi mítédi ísen-mu ei. ²⁹ Nihi nuku tεε, be Nyɔnɔ Jesi éni íne muε, rire mu nikpi nefε fúnɔnɔnɔ namu-namu. Eε, akpan akpasua obuene kɔ, nkfu nu nɔyl nene. ³⁰ Dɔku: Kris éni jumaa íne mu lɔ obue ntu nuo kɔ n3. Eε, n3cú enlul nkuan ebi éni b3 nchɔkɔ nóbú woju, eneε neflul ábukaa ntu fabukamíníε, nucu neflul numu-cɔ nubukamu.

Kris εln éni énléi woju

3 Gba, makpiene, éni fudakuní Nyɔnɔ Jesiε, be ncñí rire-mukpi mu nuca feɔn. Alí mesê ege mimime owu ba obue, be emε, konu woju ídimu gbre kɔkɔ; nefε frε, yctu lɔka yɔnyu nefε í nkfu Nyatísu mu íε. ² Dɔku: akpan mramra puene ebi éni idi juma un-un be iyaka ekpɔsɔ-cɔ ecere éni woju eti frεε, nyuní íne mu ncnu eti. ³ Eε ebieneε Nyatí tu enlul bubɔ nenyepu ere í rusuníε, ere lɔ obue rɔl ekpɔsɔ-cɔ ecere tasuε Nyatí nobutuε éni pueneε n3. Eε, erulíε, Jesi Kris-ε rɔdakue, eneε tu rire nehí ere, élímu kpan cɔkɔ éni wojue ulε eti r3cú te rétêmu bemu. ⁴ Lɔ flíní kpan kpu éni b3 cɔcuní té et3 cɔkɔ enlul wojue ulε eti l3 rire íení ekeε, be medɔku sun, ntu emulíene

αὐτὸ ρίρε ἴμου ἰκουλ ἰε. Ἐε, μέλι owu kpanjangbal éni kpu éni bǎ αὐτὸ ρίρε ἴμου. ⁵ Diki: nuruwámíni mǐ ἴβε νεκ, ενεε nicemíni ekpisi-αὐ ἰ. Muli Israel wi, Benjamin busu mu nuruwámíni. Ἐε, muli Ebre nuhun wi kprαα. Obue ἰ Aulee éni éfelu wouje, muli Farisíen. ⁶ Onu mu ἰπε éni ρίρε baa mice ree túmu tuun muli Kris éni puene αὐ-αὐ ἰκουλ. Heni-heni mue, Aulee éni owuene fein-ε butu éni bǎ kpan ελε, mákân-mu munukukua κακα αὐ mu τε.

⁷ Owu obuene fein-ε migbee, sigi mucu mubu ἰḷ lí emini nfrusue wou ἰκουλ. Enee gba éni nu obu mu eke, Kris remue, mikprâ be fein etě wou εhel αὐ éni ákân-mu munu κακα. ⁸ Alí mikprâa, be αὐ Nyoni Jesi Kris éni aan bǎ medie, kân munu kó fein. Obu remue, emini anti owu obuene fein etě wou εhel. Ἐε, mónyυ munu mányaku ei αὐ etι mobu ἰḷ: lí owu éni nripe nukuní kpe. Kα, ἰε αὐ tē neeme αὐ Kris αὐ lefe kukukpa ce etι néli αὐ Nyoni. ⁹ Tasu mue, eminie, kpan αὐ éni bǎ meli ἰε αὐ ειν-ε, ενεε ἰ wou ce éni nodomu. Onu mu ἰπεε, élímu Aule éni éfelue etι mǎcú te métěmu ἰε Nyati akpr+a etι obumu sese pu bemu; Kris etι mucu mite. Diki: sese pu akpasua obuε Nyati ubu kpaan, tēe kpan ebi cu te Kris etie ce ἰ obuε nikprâ. ¹⁰ Eminie, Kris ἰ obuε moyofu éni bǎ medí an. Tasu mue, moyofu éni bǎ medí enini ákura ebi éni tuni nunu ἰ uou mu ninyee an, eseji meli kpan αὐ ἰε αὐ ειν ενι gbreene fein-ε nidie εἰ emini ἰε. Ἐε, moyofu éni bǎ enini uoue nue etě flíní αὐ éni ἰ eme ἰε αὐ ειν rɔdaυ rue eke. ¹¹ Kα, ἰε Nyati éni ααμυα mue, eme fre mǎnyu ἰ uou mu ménye ἰε.

¹² Obue makaan, élímu éni mǎnǎ obuε moyofuε αὐ εἰ emini; élímu éni mǎnǎ αὐ μέλι obu fein ebi éni bǎ melie mókufu bemu. Eminie, etě ἰε flíní αὐ éni hαα munu atingbre etι miye ne mtha eke tuun bα, ókufu mue, ἰε métě bǎ αὐ ebi éni mowuwotue epumu αὐ flíní ἰ Kris fre te bǎ miyuni αὐ eke. ¹³ Makriene, alí mikprâa, be αὐ ebi éni mowuwotue yeipumu αὐ. Eminie, wou αὐ kukukpa ce ἰ obuε ααμυ ine mu. Diki: anti te ceε makprâ mtha, ενεε αὐ mu ἰπεε mǎyofu ege te éni wou fein tē. ¹⁴ Ἐε, mowu muru mtha cǎ bǎ ma mokue te ameke ἰε, Nyati éni áraa ramu éni bǎ αα ενι ebi tee, αὐ mu αα αὐ mue εἰ emini Jesi Kris-ε midakue remu.

¹⁵ Ere feín ebieneε Nyati éni wou oku ere ἰ rire mu wainα, ótutru ba obuε, ενεε bǎ αὐ ere ine mu. Alí nefuni ótutruε naha lefe mue, be Nyati yeyê nefε mu.

¹⁶ Diki: αὐ rókú ébie, tu rúnûní etι ríkrâní ndama rání.

¹⁷ Makriene, nefε feín hunkumíni etι, eseji ααμυ nunuwu nunu akpan-ene feín ebi éni neni ei flíní ἰ fidíní ere nu runi eie eke etι flíní nene eke. ¹⁸ Diki: akpan kpanjangbal nǎ éni neni énieie neyé ἰ: nifení Kris éni uoue u amia-mu tñ etie éni wouje. Obue, nu ααμυ-α αὐ mikan miyê nefε, ενεε amunu fre, αὐ wou ααμυ rire mu mesê ege mikan miyê nefε. ¹⁹ Nene

akpasua obueneε, ókufu mue, kpe ceε nûkuní. Nenunie, ααμυ kpentie eneε ἰ ααμυ nyati. Róhón wouje nelunie, ενεε nana ἰ neni munu ἰku wou. Nαα tē neemeε, wutu etι ébi éni wouene etι ce ἰ obuε α. ²⁰ Ere eke enini ebie, enni te α. Te ἰ obuε Nyoni Jesi Kris ebi éni ἰ α αα-αε αααα αα yehi yede ere. ²¹ αα níhie, nûcu αα ákuraα tu αα-αα feín αα ἰka mue etι nutu αα rirenι kesi-kesi obuε ααnyuku yedide ennie kan munu α feín-ε ἰ.

4 éni α αα, nefε makriene ebi éni moyofu tē αα mu be ααμυ wou nepemu tasue, nefε ebi éni futuní rire mu ikpimu, eseji fõtuní Nyonie yobomu abutree, αα te-etι puene, nyení tinti ααμυ tē dñ Nyonie etι kpunkpul. ² Moyofu meyi Efodi ἰε Sentis éni bǎ numuti αα nene αα άdakue midakuní Nyonie remu. ³ Eseji, efe amuan namu ebi éni nabukamu Nyati éni jumaa mue, mobutufu éni bǎ fabuka meyi aanu obueneε ααμυ mu run Amanie Namue éni ine etι tñ flíní Kleman ἰε makri ambiene eke. Nene obuene feín-ε, ααμυ iné nǎ nkuan éni kpenkpee mu τε.

⁴ Nefe feín, Nyoni Jesie fidakunie remue, rire mu nikpi nefε nua feín. Mesê ege mikan, rire mu nikpi nefε!

⁵ Wou feín mue, kan-ní tē bleε akpan feín dí nu. Diki: Nyonie éni egeε ieue oku owu.

⁶ Debimíni mítédi wou κακα μυ; wou feín mue, gugóní Nyati cuní nefuni éciaan laní αα ἰε, αα mu ἰπεε, fálání bia. ⁷ ἰπεε mue, Nyati éni tē βεε ebi éni kpan édí αα ineε ααμυ tē ἰε ααμυ ótutruε yαdñ Jesi Kris etι.

⁸ Ókufu mue, makriene, wou feín éni ἰ wou nawre, wou feín éni utu kpan rire thi, wou feín éni nye me sese, wou feín éni pα wain, wou feín éni uyǎ kpan tē, wou feín éni ja nu, wou feín éni yi nu tasue, wou feín éni inyaku kpan munu gbein-ε ενεε bǎ odo nefε.

⁹ Heni-heni mue, wou feín éni miyiye nefε fitiní, obuε muli fidíní nue, cuní etι αα eke. Kα, ἰε Nyati ebi éni utu tē βεε αα ἰε ααμυ ειν.

Namue Παῖ nedu Filip pueneε éni wou

¹⁰ Rire mu nekpiumu ἰκουλ mula ααμυ Nyonie bia éni fésení ege fákuan-míni. Midí an ἰḷ: ααμυ neemeε, emini ábuka wou nǎ nefε tē mu, ενεε ααμυα ἰ obuε féhémíni. ¹¹ Alí makan owu obu αα, be élímu éciaan mue munuα remu m+akan bemu. Eminie, αὐ esemu éni wou κακα feín mu munu teyu mu. ¹² Mudαα yale mu, elefe mu feín nudααbubumu an fre αααα, midí ἰ mitě munyu ααμυ rire. Eminie, nu αααα etι o, wou κακα μυ o, mihe mi o, méhé míému o, feín bubumu an o, feín cian-mu o, αὐ esemu. ¹³ Ἐε, Nyonie éni mbasie utumue, ενεε utu ἰka itamu ei wou-wou feín mu.

¹⁴ Gba, neflɪnɪ ábuka frɛɛ fubukamínɪ ɔmu gbredi muɛ, já nu. ¹⁵ Nefɛ Filip puɛnɛ, ɲɔɲɔɲɔ fɪdɪnɪ an ɛni bubo mu tɛɛ, ɔɲɪ mubo Amanɛ Namuɛ muku nefɛ be munɔ Maseduanɪ maɛ ɛti mɪnya ɪ ma tuun ɲɔɲɔ be oku ɲɔɲɔ, Nyatɪkan lefe ɲɔɲɔ ɔɲɔ ɔnu sika ɛwɛmu lu eseji ɔɲɔ ɔtɔmu mɛdí juma ɛti, alɪ ɛlɪmu nefɛ ɛɛ. ¹⁶ ɛɛ, ɔɲɪ munɔ Tesalonik ebi tɛɛ, ɛnɛɛ lɪ futrunɪ ɛti nkɔɲɔɲɔ aanu neeme fɪwɛn-mɪnɪ ábuka tu ɔmu ɛɔɔɲɔ ɛni woju ɛɛ re. ¹⁷ Alɪ makan ɲɔɲɔ, be ɛlɪmu neflɪnɪ ɲɔɲɔkan ebi ɛni fewɛn-mɪnɪ ɛni woju nodomu bɛmu; neflɪnɪ obuɛ bɔ Nyatɪ ɔtu anyâ nefɛ mu ɔnu egeɛ lu obuɛ nodomu tasu. ¹⁸ Dɪki: mɛɔɲɔn-mu ɲɔɲɔ ɲɔɲɔɲɔ ji. ɛɛ, obuɛ futunɪ Epafrodit simuɛ, ɔtu feɪn ɔhɔn-mu numu tuun ɛsɛn ɪ

frɛ ɲɔɲɔ. Obuɛ flɪnɪɛ, ɛtɛ lɛ flɪnɪ nɲɛ ɛni fucu flɪnɪ tɛɪ futunɪ Nyatɪ la bɔ cu be ɔnu lɔɲnfeɛ ɲɔɲɔ tɛɛ ɛkɛ. ¹⁹ ɛnɛɛ, Jesi Kris-ɛ fɪdakunɪɛ remuɛ, ɔmu Nyatɛ yanyaku ɔnu munu ɲɔɲɔ ebi ɛni kura ɲɔ feɪn-ɛ gbein yeɪ neflɪnɪ ɛɔɲɔn feɪn ɲɔtu nefɛ. ²⁰ Munu ɲɔɲɔ nɪlɪ Nyatɪ ebi ɛni lu ɔnu Bɔɲɔ ɛni tuun godoo. Amen!

²¹ Gbake, rakunɪ tɛ ɛni akpan-ɛnɛ feɪn ebi ɛni daku Jesi Kris be lu Nyatɪ ɛni puɛnɛɛ tumɪnɪ. Makɪɛnɛɛ ɲɔ lɛɛ ɔmu ɛɪn ɛbɪɛ frɛ naraku nefɛ lɛ. ²² ɛɛ, Kris ɛni puɛnɛ feɪn-ɛ ɲɔ ɛbɪ, tasu mu obuɛnɛɛ ɲɔ Sesar lukpomu ɛbɪɛ, naraku nefɛ lɛ.

²³ Nyɲɔnɪ Jesi Kris ɛni ɔwrɔɲɔ nɲɔɲɔ lɛɛ ɲɔɲɔ ɛɪn!

Kolob

1 ¹⁻² Kpenkpe obuε, εμε Pɔl εβι ένι Nyati ɔwɔɔ tu muli Jesi Kris ένι ɔ́tɔpu puε lεε makpi Timote ein rεwέn nefε makpiεneε filińi Kolob ένι Nyatikan mu puεne εβι ένι cu tε te Kris εtε. Nyati εβι ένι li ɔru Bɔ́ nice nefε ɔwɔ nɔ́tú fúnɔńi teyɔ mu frε.

Pɔl ένι Nyatiε nedu namuε ένι woju

³ Nuca feɩn, ɔwɔi ruɔɔ Nyati εβι ένι li ɔru Nyɔni Jesi Kris ɔwɔ Bɔ́ ένι ɔ́gugɔ muε, nefɩni íne εtε, rɩɩwɩni namu rɩlanɩ bia. ⁴ Heni-heni muε, nefɩni tée fucu fitení Jesi Kris εtε lεε nefɩni lɔ́ fite fuyɔfɩnɩ εnɩni puεne feɩn-ε, réti ɔwɔ amanε. ⁵ Alɩ felɩnɩ ɔwɔ, be fí fɩnɩ wojuε Nyati tite te nefε ɩ εntɩ te be felɩnɩ tée remu. Woju obuε, ɔwɔi akpan i nefɩni te bo Amanε Namu εβι ένι li woju nawre tasuε ένι owukan lubuoe, εneε fitinɩ ɔwɔ woju. ⁶ Heni-heni muε, fɩnɩ lɔ́ Amanε Namuε nedi juma utrê ɩse wutuε neeme εtε ekeε, ie tuun ehe nefε te ɩε. Lɔ́ fitiníε, εneε tu Nyati ένι ɩdu εβι ένι tuku nefεε ένι wojuε ku nefε ɩ rire mu be nefɩni te frε nedi juma utrê tha ɔwɔ eke ɩε. ⁷ ɔwɔ woju obuε, Epafraε εβι ένι li ɔru te-εtɩ pu ένι ɔwɔ mu redi jumaa li obuε yiye nefε. Eneε frε nɩli Kris ένι ɔwɔ-εtɩ pu ένι nɔwɩni tε nɔwɩni mu idi juma nɔwu agbra tε. ⁸ Eneε li obuε nɩkan ɔ́wɔfu εβι ένι Bubu Wεɩn tu yiku nefεε ένι woju nuku εre.

Nyatiε Pɔl nɔwɩni utu Kolob puεneε ένι woju

⁹ Bɔwɩ lɔ́ riti nefɩni amanεε, nuca feɩn nɔwɩni Nyati rutu nefε. ɔwɔ mu ɩpuε, robutuni ένι bɔ́ nɔwɩni Bubu Wεɩn εfɩn nefε íne mu ei rɩce eyiku nefε lɔ́, woju feɩn muε, fɩnyɔńi obuε nuyɔfu ένι bɔ́ felɩnε numu. ¹⁰ ɔwɔ, lɔ́ féɩnɩ obuε uyɔ́ Nyɔniε tε nɔwɩni έnɩi eyɩni nu tasu. Eε, robutuni ένι bɔ́ nɔwɩni nefε felɩnɩ owu anamu-anamu ένι unyaku εnɩni ewɩε fulɩnε ένι woju gbein lɔ́ eseji féɩnɩ an fókunɩ mu fánɩ. ¹¹ Eseji robutuni ένι bɔ́ nɔwɩni ɔwɔ ákura εβι ένι kan munu ɔwɔ feɩn-ε eyiku nefε ɔwɔ nefε mbasi nuca feɩn lɔ́ fɩnyɔnɩ tε i woju-woju feɩn mu tuun fókufunɩ. Robutuni frε ένι bɔ́ nɔwɩni rire mu ekpi nefε ¹² lɔ́, εneε Bɔ́ εβι ένι nutu fulɩnɩ wεɩn mu ένι akpan be mbuafuε wojuε nitite nite ɩε li nefɩnε, féɩnɩ namu fálanɩ bia. ¹³ Heni-heni muε, nɔ́nyu εre nányaku ei dambri ένι ɔwɩnɔwɩni nuwan, εneε gbake ɔwɔ Wɩε nuyɔfu tε nɔwɩni muε eli εnɩni eteɩ pu. ¹⁴ Wɩε εβι ένι áɔakuε rɩɔakuε ɔwɔ nɔ́kɔ́n εre nɔ́cu ɔwɔ un-εne nɔ́fu εre.

Kris ένι lɔ́ te yi nuε ένι woju.

¹⁵ Wɩε obuε, εneε nutu kpan unyɔ́ Nyati εβι ένι kpan ɩɔɩ nuε lɔ́ te nɔwɩni numu. Eneε li obuε nɩli Wɩε luwɩ nɔwɩni kukukpɔ εβι ένι ɔwɔ́ godo-godo neeme nɔwɩni be eseji kan ɔwɩnɔwɩni ɔwɩn-ε Nyati ɩε εtɩ frε. ¹⁶ Heni-heni muε, ɔwɩni mu li obuε Nyati se li ɔwɩn-ε feɩn ένι nɔwɩni te lεε wutu εtɩ ébɩε. Obuεneε kpan ɩɔɩ nu lεε obuεneε kpan ɩɔɩ nu, tuun buɔwɩneε ένι ɔwɩnɔwɩneε ένι li fɩnɩ ine-εtɩ puεne, eteɩ puεne lεε ɔwɩnɔwɩni puεne feɩn-ε, ɔwɩni mu Nyati se li. Eε, ɔwɩn-ε feɩn-ε nɔwɩni, ɔwɩni mu Nyati se li be feɩn li εnɩni frε. ¹⁷ Eneε, ɔwɔ́ nɔwɩni kraa be Nyati li ɔwɩn-ε feɩn. Eseji εneε li obuε woju-woju feɩn nɔwɩni nɔwɩni.

¹⁸ ɔwɩni ba nɔwɩni, εneε li obuε nite εnɩni puεne neeme ένι íne be neneε frε nitenɩ ɔwɩni rirenε. Eseji εneε li obuε nɩli nɔwɩni anti pu nifin lu uou mu ɔwɩni énye atingbree ɩ nutu neneε. ɔwɩni, lɔ́ woju-woju feɩn muε, néli ine-εtɩ pu.

¹⁹ Heni-heni muε, εneε li obuε Nyati ένι lɔ́ te nɔwɩni neeme yikuni. ²⁰ Eseji ɔwɩni mu li obuε Nyati se be tu ɔwɩn-ε feɩn-ε nɔwɩni wutu εtɩ ébɩε lεε εntɩ tεε ku mu lεε ɔwɩni ein. Eε, εnɩni uoue nu nuku mbuo ei amɩa-mu tɩn εtε, εneε tu be teyɔ pu Nyati lεε kpan ein agbra.

²¹ Dɩku: sigi muε, woju un-un-εneε nɔwɩni ɔ́tutru utu fulɩnε remuε, fitenɩ fɩnɩ Nyati ένι éfe puεne eke, nɔwɩni ɔwɩni nɔ́ Nyati ένι tε. ²² Amunɩ ένι nu obu mu eke, nése ɔwɩni Wɩε ένι rireε cu yi teyi nɔwɩni íne εtε mu nɔ́tu fókunɩ mu lεε ɔwɩni ein. ɔwɩni, lɔ́ ɔwɩni fɩnyanɩ ɔwɩni antiε, fɩkɔn-nɩ tuun fétenɩ me, kpan íhe munukukua woju ɔwɩni nɔwɩni rire. ²³ Obu ɔwɩni nɔwɩni, nɔwɩni tε nɔwɩni ɔwɩni Wɩε εtɩ tɔ́ fɩnyenɩ tinti nuca feɩn. Dalamɩnɩ rire i nɔwɩni tε nɔ́danya ɩ Amanε Namuε fitinɩε εtɩ. Amanε Namuε obuε, εneε nobo nukunɩ akpan-akpan feɩn-ε nɔwɩni wutu εtɩ ébɩε be εme Pɔl, munyuku muli ɔwɩni ɔ́bo puε nɔ́.

Rire baa Pɔl nece re Kris ένι puεne íne εtε ένι woju

²⁴ Nɩɔbu muε, botu alɩ medi gbre nɔwɩni íne εtɩ frε ɔwɩnɔwɩni, be rire mu nekpimu ɩkɩlɩ. Dɩku: εnɩni gbree mediε, Kris έnɩi di ɔwɩni puεne ένι te fɩnɩ ɔwɩni rirenεε eke íne εtε li obuε manyaku ɔwɩni nuwaan gbein.

²⁵ Heni-heni muε, nefεε fulɩnɩ ɔwɩni puεneε remu, εneε Nyati nyakumu cu muli ɔwɩni ɔ́su pu be cu ɔwɩni Amanε Namuε lamu ɔwɩni ένι bɔ́ nɔwɩni ɔwɩni nuwaan neeme manyaku gbein fetinɩ. ²⁶ Amanε obuε, Nyati nyú ɔwɩni woju bóku ei akpan-akpan feɩn-ε nya εtε anti godo-godo neeme, εneε gba ένι nu obu mu eke, nɔ́nyu ɔwɩni

woju nányaku gbein néyě ɔnu puenɛ. ²⁷ Dɪki: nuɔɔɔ, enɛɛ nuɔɔ woju lɔku ebi ɛni kan munu kɔ feɪn be nitite nite akpan-enɛɛ ɛlí Juf-ɛ i tu enɪni mbuafue wojuene feɪn li nenɪni lɛɛ, nuɔɔ woju gbein. ɔnu nuwaan li flɪnɪ: gbake Kris-ɛ nɔ ɔɔwo luboluwɪ mu. Obue, ɔtu fák+an-ní telɛ lɔ: ɔnu munu lɔkuɛ yelɪ nefɪni lɛ.

²⁸ Kris obue, enɛɛ robo ɔnu amanɛɛ rɪɛ rɪɛ lɔkɔlɔ mu rutu kpan feɪn fɔ, eseji riyiye kpan feɪn woju frɛɛ nɔ. Lɔɔ, bɔɔ ɔnu kpan feɪn yanya Nyati antɛ, lɛ néli kpan ɛni Kris ɛni wojuɛ ku ei rire mu neeme. ²⁹ Obue, enɛɛ tu be, nuca feɪn, mɔɔ Kris ɛni ákuraɛ cu lamu muɛ etɪ mice rire ba i midɪ juma lɔɔ nɔ.

2 Heni-heni muɛ, nuɔɔɔ ɛni bɔ nefɛ Kolbs puenɛ, Laodise ebi puenɛ lɛɛ akpan elefe ebi ɛni nu kɔ yɛdumu nu munu lɛɛ munuɛ eɪn, fedɪnɪ tɪn kukungbee mɔɔhun nefɪni íne etɛ an. ² Melɪ lɔɔ, lɛ ɔɔɔɔ eyiku nefɛ fɔnyunɪ mine i félnɪ kpan nɔɔ kukukpɔ ɔtu fɔkɔkɔkɔkɔkɔkɔ mine rire. Lɔɔ, lɛ fák+an-ní íne mu lɔkɔlɔ Nyati ɛni wojuɛ oku nefɛ i rire mu neeme. Woju obue, enɛɛ li Kris ɔɔɔɔ ɛni rire wojuɛ nɔ. ³ Dɪki: Kris mu li obue rɪɛ lɛ woju andɪ alabu-alabu feɪn ɔ.

⁴ Mobo nefɛ etɪ lɔɔ, lɛ fútumɪnɪ kpan kɔɔkɔ úcu owukan lubuo nukɪn-nukɪn údu nefɛ íne mu únyukumu. ⁵ Dɪnɪ an lɔ: alɪ botu mɔnɔ lɛɛ ɔɔwo eɪn fɪdumɪnɪ nuɛ, be ɔnu ótutruɛ eke nɔ lɛɛ ɔɔwo eɪn. Enɛɛ rire mu nekpimu ambe méti lɔ: gbujugbujɔ kɔɔkɔ ɔnɔ ɔɔwo agbra tɛ, eseji ɔɔwo tɛɛ ɔ Kris etɛ enye tintɪlɔ frɛ.

Kris ɛni woju feɪn-ɛ tu si yia ɛrɛɛ ɛni woju

⁶ Gba, ɛni fékprɪnɪ Jesi Kris-ɛ fɔɔɔnɪ eɪn ɔɔwo Nyɔɔɔ, be tunɪ ninyépu nefɛ i woju-woju feɪn mu frɛ. ⁷ Nefɪnɪ ádakɛ fɪdakunɛ, fétnɪ flɪnɪ kan ɛni kpan pɪfu nsibi ete namu-namu be gba ɔɔwo thaa eke. ɔnu mu lupɛɛ, ɔɔwo tɛɛ ɔɔwo etɛ ninye tintɪ flɪnɪ flɪnɪ lɔ nɪyiyenɪ nefɛɛ eke. Eseji dɪunɪ Nyati namu lanɪ bia nuca feɪn.

⁸ Nyunɪ íne mu lɛ akpan úcu rɪɛɛ febenɪ egeɛ etɪ íyiyemu nefɛ woju ehelɔ-ehelɔ údu nefɛ íne mu únyukumu. Dɪki: wojuyiye akpasua obue, ɛlímu Kris ɛsí bɛmu, nana lí bɔnda woju ɛni kpan tite. Tasu muɛ, lí owu ɔɔɔ ɛni woju. ⁹ Kris ɛniɛ, botu nɔɔu kpan rirenɛ nála frɛ bɔɔɔ, be Nyati ɛni lɔ te ɔ neemeɛ nɔ ɔnu mu. ¹⁰ ɔnu mu lupɛɛ, nitɛ bubɔɔɔ ɛni eteɪ puenɛ lɛɛ bɔmɔɔ puenɛ feɪn ei. ɛni ɔɔ lɔɔ, ádakɛ fɪdakunɛ ɔtu woju-woju feɪn esi eyɪa nefɛ.

¹¹ Eseji ádakɛ fɪdakunɛ, nɔtu fécerunɪ mɪnda mu lɛɛ woju un-un-ɛɛɛ feɪn ebi ɛni ɔɔwo tɛ thaa etɛ eɪn etɛ flɪnɪ ɔɔɔ li ekpɪsɪ-ɔ fɪcɪnɪ ei fɪtenɪ Nyati ɛni puenɛɛ eke. Enɛɛ Kris ɛni obue lɛ, kɔn munu nkɔɔɔ alabu-alabu kɔ ekpɪsɪ-ɔ éce re. ¹² Dɪki: batɛm-ɛ flunɛ, tɛ flɪnɪ ɔɔɔ li Kris eɪn fu nilɪnɪ nefɛ be eseji funɔnɪ lu uou mu finyenɪ ɔnu eɪn frɛɛ eke. Enɛɛ, alɪ ɛɛ lɔɔ, be fɪ flɪnɪ tɛɛ fucu fɪtenɪ Nyati ɛni juma lɔkuɛ di tunɪ nunɔ lu uou mu ninyɛɛ etɛ remu.

¹³ Heni-heni mu Auleɛ fuɔɔ fuprɪnɪ lɛɛ mɪnda mu ebi ɛni fécerunɪnɪ woju un-un-ɛɛɛ ɔɔwo tɛ thaa etɪ sigɛ eɪn-ɛ remuɛ, lu uou li obue te nefɛ bɔ etɪ. Lupɛ muɛ, enɛɛ Nyati cu ɔru un-ɛne feɪn fuɔ ɛrɛ be ɔnu mu lupɛ tu Kris ɛni nkuaan sɛ nefɛ lɛ. ¹⁴ ɛɛ, enɪni amɪa-mu tɪn etɛ nuɛ, nɔnyu Auleɛ réfélumu be sipu ɛrɛ lu uou eɪn-ɛ ɛni woju nɔsɔɔ i nɔtu woju anya ɛrɛ i watige. ¹⁵ Lupɛ mu li obue Nyati sɛ kɔpu bubɔɔɔ mu ɛni eteɪ puenɛ lɛɛ bɔmɔɔ puenɛ feɪn tu ɔnu Wɪɛ ɛni munu wɛɪn-ɛ cu amɪa-mu tɪn etɛ sukpa nenɛ.

¹⁶ ɛni ɔɔ lɔɔ, be dalamɪnɪ kpan i nudɔɔ woju kɔɔkɔ ɛni aule nideyipu nefɛ. ɛɛ, kpan nudɔtu fideliletumɪnɪ ei ɛni ɔɔ lɛɛ ɔnɔ, fet kɔ ɛni ɛli, wɔn lɔɔ lɛɛ ɔnɔ nuɛ éfelu ɛni wojuene etɪ. ¹⁷ Owu obuene ɛni auleɛ, lí woju ɛni Nyati tite bo obue ɔ antɛ etɪ la i be, tasu muɛ, kan Kris ɛni wojuɛ. Gba, Kris ɛni ieuɛ iɛ enɛɛ tu ɔnɔ woju kufu. ¹⁸ Dɔtumɪnɪ akpan-enɛɛ nɪnɪ nenɪnɛ, entɪ ngbafɛɛ nusunɪ be ɔnu mu lupɛ ikpati isi rire iɛ, nudodu nefɛ íne mu nudɔnyuku fɪdalamɪnɪ ɔɔwo Kris-ɛ fɔɔsunɛ ɛni nfrusueɛ kpɛ. Nene obueneɛ, munɔlapu ɛni wojuene li obue ɔnɔ tɛ ɔ etɪ be utu rirenɔku ehelɔ-ehelɔ iya nenɛ. ¹⁹ Dɪki: nenɛ obueneɛ, nádákumɪnɪ Kris nélnɪnɪ kpan nɔɔ ɔnu eɪn. Heni-heni muɛ, Kris tɛ enɪni puenɛ ɛni íne, enɛɛ nenɛ frɛ nitenɪ ɔnu rirenɛ ɛni ɔɔ ɔgbu-ɔgbuene nyunyɔ ei ɔnu etɪ. Rirenɛ obue, Kris li obue igbigbini be utunɪ nuru lɔku nuca feɪn flɪnɪ lɔ Nyati ɔnɔ titeɛ eke.

Kris eɪn ɛni ɛnɛi lɔɔwo mu ɛni woju

²⁰ ɔnɔɔɔ kpranɪ: fétnɪ flɪnɪ ɔɔɔ fuonɪ lɛɛ Kris-ɛ eɪn eke, enɛɛ owu ɔɔɔ ɛni woju ɛlímu ɔɔwo woju ji. Emɪ be fesɛnɪ ege fɪhanɪ owu kpetɪ-kpetɪ obuene etɪ flɪnɪ ɔɔɔ ɛni ɔnɔ itɛ nefɛ i ji eke e? ²¹ Dɪki: fefelunɪ aule elefe-efeɛɛ nakan lɔ: kpan nudɔɔu obu, kpan nɪdɛ obu, kpan nɪdɛkɪn obu! ²² Aule akpasua obueneɛ, lí woju ɛni akpan ɔnɔ tite be ucu ɪɛpu elefe lɛ. Nucunɪ etɪ ɔɔɔ ulɛ, be ɔnu woju ete mu. ²³ Aule akpasua obueneɛ, alɪ kpan étɛmu tɛɛ, be nɪnɪ lí rɪɛ woju tasu ambe ɪkan rire ɔfɔɔ i ɔtu woju, riresieɪ ɛni woju lɛɛ cirie ɛni woju. Enɛɛ tasu muɛ, úbukamu kpan ícerumu mɪnda mu lɛɛ woju un eɪn únyu ɔnu rire ɪkan-mu ɔnɔ.

3 Gba, ɛni henɪ-henɪ mu fɔnɔnɪ lu uou mu fényenɪ lɛɛ Kris eɪn-ɛ, be entɪ tɛ ɔ Kris pi ete Nyati kpɪsɪbɔ tɛɛ ɛni wojuene li obue bɔ odo nefɛ. ² Dɔcumɪnɪ te detɛmɪnɪ wutu etɪ ébi ɛni wojuene etɪ; entɪ tɛ ɛnɛɛ li obue bɔ fɔɔnɪ tɛ fetɛnɪ etɪ. ³ Dɪki: fétnɪ flɪnɪ akpan ɛni ɔwɔ uoɛ eke, enɛɛ nefɪnɪ nkuaan ɛni woju un ei ɔ lɛɛ Kris eɪn be Kris frɛ ɔ lɛɛ Nyati eɪn tɛ. ⁴ Enɛɛ, ɔnu Nyati ɔtu Kris ebi ɛni li ɔru nkuaan yehi yanyaku munu gbein-ɛ, lupɛ muɛ, enɛɛ gba, nefɛ frɛ fɔnɔnɪ lɛɛ ɔnu eɪn be enɪni munu lɔkuɛ yelɪ nefɪnɪ lɛ.

⁵ ɛni ɔɔ lɔɔ, cerunɪ mɪnda mu lɛɛ wutu etɪ ébi ɛni owu un-un-ɛɛɛ kpan tɛ thaa etɛ eɪn. ɛɛ, wrakabo, runyɔ wo-

ju ɛli, nunuwɪ lebe lee sika kpohru ebi ɛni te flni ɔkwɔ neeme ekee, nɔdeli neflɪ woju ji. ⁶ Dɪki: owu un-un obuenee, enee tu be Nyati ɛni tebibee nɔ kpan ete nɔ. ⁷ Owu un-un obuenee, sigie, nefɛ frɛ funɔni mu flni le. ⁸ Enee gba, ɛni fɔnyukunɛ, be delumini kɔ ji. Ee, tebibee, tɛ frufɪru, numufun, akpan ɔcucuku lee owu ngbohro akan nudɔkɔ nɔfu mu. ⁹ Eseji detemini fun dɔtumini mine. Dɪni an lɔ: neflɪ sigi lɔ fite funɔni lee lɔ fitɛ flunɛ, ɔwɔ fɔkɔni mu tɛ fanyani ei. ¹⁰ Ee, fɔnyuko flɛni akpan ɔkwɔ, enee nuca flɛn fedideni nɔfu ɔlu puɛ i fɪhanɪ tuun bɔɔ lɛ enɪni lɔ nite nunɔɔ ɛni wojue oku nefɛ i rire mu ete me. ¹¹ ɔnu mu lɔpɛɛ, akɔn-mu Juf, akɔn-mu obuɔ lefe mu kpan, akɔn-mu kpan ɛni ce ekpɪsɪ-ɔɔ i, akɔn-mu kpan ɛni ɛcɛ re, akɔn-mu kpenkpe andi pu, akɔn-mu kpan ɛni ɛdi kpenkpe, akɔn-mu beyepu, akɔn-mu lukpawɪ. Heni-heni muɛ, erɪni woju-woju flɛn-ɛ, enee li Kris. Ene li obuɛ nunɔ ɔru mu kpan nɔɔ-nɔɔ flɛn mu frɛ.

¹² Gba, ɛni Nyati ɔɔfu nefɛ te nefɛ bɔ etɪ te i flni enɪni puɛneɛ, be ledu tɛ ak+an, tɛ namu, riresiei, tɛ bleɛ lee tenyuei niyiku nefɛ nuca flɛn akpan di nu. ¹³ Nyuni tɛ i mine etɪ. Alɪ kpan kɔ etɛ nkɪti kpan kɔ rireɛ, be nuwɔ wojue nɪlɔ i nɔcɔ nɔfɔ. Ee, flni lɔ Kris ɔ nɔfu un-ene fuɔ nefɛ ekee, nefɛ frɛ ɔ fuɔni mine le. ¹⁴ Neflɪ wojue bɔ odo nefɛ ɔkwɔ flɛn-ɛ, enee li ɔɔfu ɛni bɔ fɔɔfuni mine. Dɪki: ɔɔfu li obuɛ nyu ere ka bo mu be ɔɔtu rɪyi nu Nyati anti. ¹⁵ Tunɪ Kris ɛni tɛ betɛ frɛ nɔ nɔfu mu nyɛpu nefɛ i. Dɪki: tɛ betɛ obu remuɛ, enee Nyati ra nefɛ fiteni kpan nɔɔ kukukɔ kɔ nɔ. Eseji kɔni Nyati ɛni namu ɛdu mu lanɪ bia nuca flɛn. ¹⁶ Tunɪ Kris ɛni owukan lubuoɛ dɔn nɔfu mu kpunkpɔlɔ. Lɔɔ, lɛ fɔcɔni ɔnu mu rɪcɛ etɪ fɔtuni mine fɔ, fɔnyuni mine numu ɔnku, eseji fehɛni eji akpasua-akpasua flɛn-ɛ Bubɔ Wɛn iyɛ nefɛɛ fɔkpukpukuni mine rire. ɔnu mu lɔpɛɛ, dɪni Nyati namu nuca flɛn frɛ. ¹⁷ Neflɪ owu flɛn-ɛ flni lee flɛn-ɛ flɪrarunɛ nite Nyɔni Jesi ɛni ine mu lɛ fɛɛni ɔnu mu fɛduɪni Nyati ebi ɛni li Bɔɔ namu falanɪ bia nuca flɛn.

Mine ɔsupu ɛni woju

¹⁸ Yi nɔɔ-nɔɔ flɛn nisi rire i nutu ɔnu hi flni lɔ Nyɔni nobutuɛ eke. ¹⁹ Kpɪsɪ flɛn frɛ nuɔɔfu ɔnu yi tɛ nɔɔ mu; nɔdanyaku nyanyri ɔnu etɪ.

²⁰ Ewɛneɛ, flɛni nɔfu bɔ lee nefiyiaɛne woju-woju flɛn mu. Alɪ flɛni kɔ, be ɔɔtu fɪyuni nu Nyɔni anti. ²¹ Nefɛ bɔɛne frɛ, delumini nɔdesɛn i tuun bɔɔ lɛ nɔfu ewɛne rire eje nɔfu etɪ.

²² Nefɛ mbeyepuɛne, flɛni nɔfu etɪ puɛne woju-woju flɛn mu. Neflɪ ɛflɔɛ flɛflunɛ, nidetɛ nɔnu anti ce ɛni bɔ nedini nu, nana Nyɔni ɛni ɛye nunɔ nefɛ luboluwɪ mu nɔtu fɪflunɛ nenɛ tɛ nɔɔ mu tasu. ²³ Juma kɔkwɔ flɛn-ɛ fidiniɛ, nɪli nɔfu tɛ neeme mu flni ɔkwɔ li Nyɔni ɛni juma fediniɛ eke; nidetɛ flni ɔkwɔ li kpan flɛn

fɔtunɛ eke. ²⁴ Dɪni an lɔ: alɪ flni kɔ, be Nyɔni ɛni mbuafuɛ wojuɛne flɛn-ɛ tite te ɔnu puɛne lɛ yɛli neflɪ yetɛ neflɪ luwɛ. Heni-heni muɛ, neflɪ etɪ pu lɔkwɛ fɔsunɛ, enee li Kris ɔkwɔ. ²⁵ Kpan flɛn ebi ɛni ɔnu jumadi ajɔ nuɛ, Nyati yakprɔ etɪ yɛli yeyɛni. Nyatiɛ, ene nɪhɪmu namu kpan kɔkwɔ etɪ.

4 Gba, nefɛ frɛ ebɛneɛ fɪkan-ni mbeyepuɛ, ni numuti nɔɔ lee sese nɔnu rire. Kuan-ni lɔ: nefɛ frɛ fɪkɔn-ni Eteɪ pu nɔɔ nɔ etɪ tɛ.

Okufu mu ɛni fɔtu lee araku

² Nefɛ flɛn, kpɪtu nunɔ nɔfu mu fɔgɔgɔni Nyati nuca flɛn. Ee, daduni obu ɛni woju etɪ namu-namulɔ lɛ eseji fɛduɪni Nyati namu frɛ. ³ ɔnu mu lɔpɛɛ, kuan-ni ere lɛ Nyati efin ere atingbre i robo enɪni amanɛɛ ranyaku Kris ɛni wojue gbein reyɛ akpan. Kuan-ni lɔ: Kris ɛni woju obu ɛni ine mu munɔ sibikan mu. ⁴ Ee, gugɔni Nyati lɛ nɔtumɛ mɛfifin enɪni wojue i wɛn-wɛnɔ moku akpan flni lɔ te fataa eke.

⁵ Gba, neflɪ woju flɛn ɛli mu tɛɛ, lɪni rɪcɛ puɛne akpan-eneɛ lhɔmu kan muɛ anti. ɔnu mu tɛ dakp+amini woju nu etɪ. ⁶ Dɪki: neflɪ owu flɛn-ɛ flkan futuni kpaan, nite luboluwɪ namu mu ja akpan nu flni lɔ kpan uku muhu mbɔ mu utu lɔɔ muɛ eke. Ee, dɪni lɔ fitɛ flkan-ni owu futuni kpan flɛn be ɔɔɔfu ɔɔɔ.

⁷ Obuɛ li emɪni lɔ mite munɔ ɛbi ɛni wojue, ɔru makpɪ Tisik ɛni muɔɔfu tɛ nɔɔ mu tasuɛ yobo nefɛ ɔnu amanɛ. Tisik-ɛ, ene frɛ nɪli kpan ɛni nɔsu Nyɔni tɛ nɔɔ mu be nabukamu idi juma le. ⁸ Dɪki: mɔɔɔpɪni nehi neflɪ tɛ lɛ nɔbo emɪni lɔ mite munɔ ɛbɛ ɛni amanɛ noku nefɛ, eseji nenine nefɛ tɛ i frɛ. ⁹ ɔnu ba nɔɔ, mɔtu ɔru makpɪ lee te-etɪ pu Onesim ɛni li nɔfu mu kpan nɔɔ be lɪli numuti nɔɔ frɛɛ nehi lee ɔnu ein. Nideni ɛbi ɛni woju flɛn-ɛ nesɛɛ aka nukuni nefɛ.

¹⁰ Gba, Aristark ebi ɛni nɔ ɔru ein sibikan mu ɛbɛ lee Barnabas ɔnu makpɪ Mark ebi ɛni ɔwɔ mubo nefɛ ɔnu woju etɪ mlɔ i lɔ: kɔɔ nihi neflɪ tɛ be sikenɪ namu-namuɛ ein naraku nefɛ. ¹¹ ɔnu ba nɔɔ, Jesi ebi ɛni nranɪ Justus-ɛ frɛ naraku nefɛ le. Dɪni an lɔ: Juf-ɛene flɛn-ɛ ɔ tɛ te Kris etɪ muɛ, nenɛ obuɛne ce li obuɛ nabukamini rubo Nyati ebi ɛni amanɛɛ. Eseji nenɛ li obuɛ nutuni be tɛ ɔkpɪn-mu.

¹² Epafɪras ebi ɛni li nɔfu mu kpan nɔɔ frɛ naraku nefɛ le. Ene frɛ, nɪli Jesi Kris ɛni ɔsu pu, enee nɔgugɔ kpɪtu mu nutu nefɛ ɛni bɔ Nyati ɛni te-etɪ wojue oku nefɛ i rire mu wɛnɔ fenyeni tinti ɔnu mu. ¹³ Mɛhɪni ine etɪ dalufuɛ lɔ: nece rire ba i lɔkwɔ nefɛ Kolɔs ebi puɛne etɪ. ɔnu ba nɔɔ, nece rire ba i Filip, Laodise lee Hierapolis ebɛne ɛni puɛne frɛ etɪ le.

¹⁴ Luk, ebi ɛni li ɔru makpɪ namu be eseji li dɔkɛr-ɛ lee Demas ein naraku nefɛ le. ¹⁵ Gbakɛ, rakuni Laodise tɛ ɛni makpɪne flɛn lee makpɪ Nɛnfɛs. Rakuni Kris ɛni puɛne ebi ɛni isi iyɪa enɪni tɛɛ tunɪ ere.

¹⁶ Alɩ nɩkɩnganɩ kpenkpe obu mu niyêní nefee, be tuní á kîn Laodise éni Nyatɩkan mu pɩene frɛ b́ ḱinga mu ɩ. Dnu ba nɔɔ, nefɛ frɛ kɩnganɩ kpenkpe ebi éni yɔɔ Laodise tɛ yehie mu ɩ. ¹⁷ Kan yení Arsip ɩ̄: nɩdadu enu juma Nyɔɩɩ cu lanɩ ɔnkɩɩ eti nídí namu-namulɔ.

¹⁸ Gba, ókufu mu ébi éni áraɔ owukan lubuo obuɩ, emɛ Pɔl ɔɔɔ mimime ɔmu b́ mu maraku nefɛ feɩ. Dɔɔɔmɩnɩ emu sibikan muɩ munɔɔ éni woju tɛ. Ny-atɩ éni ɔɔɔ nɔɔ ɔɔɔ ɩn.

1 Tesalonik

1 Kpenkpe obue, eme Pɔl, Silas lee Timote ein rawên nefee fidakuní Nyati ebi éni lu Bôw lee ɔru Nyɔni Jesi Kris be filníní Tesalonik Nyatikan mu puenee. Nyati éni ɔrw lee teyɔw nɔnɔ ɔfɔ ein.

Tesalonik puene éni riree ukpuku usu Nyatie éni woju

² Nuca feɪn, ɔru Nyati ógugɔ mu tee, rukuan nefee feɪn rɪla Nyati bia. ³ Heni-heni mue, nefɪni tée ɔ ru Nyɔni Jesi Kris eti éni owu anamu-anamue ɔwɔ filnɪe, nefɪni óyɔfue ɔwɔ ficení rire ba ɪ mine eti lee tellee fɪkan-ní Kris-e eti be ɔwɔ funyúní té i gbredi feɪn mue, rakuan ɔru woju Nyati ebi éni lu ɔru Bôw anti. ⁴ Rɪdɪ an lɔ: nefee makɪene ebi éni filníní Nyati éni te-eti puenee, nétè nefee bɔ eti nétè i. ⁵ Dɪkɪ: Amanie Namue rubo ruku nefee, étêmu numuti mu owukan lubuo ce, nana ákura nó mu. Tasu mue, Bubu Weɪn lu obue di juma tu ku nefee ɪ rire mu weɪnɔ lɔ: lí woju nawre tasu frɛ. Heni-heni mu cɔ runɔ nefɪni tee, ɔwɔwɔ fidúní an lɔ: obu feɪn-e rɪlee, ɔfɔ remu rɪli. ⁶ Enee fɔcúní ere lee Nyɔnie ein lɪka eti feɪníní ei le. Ee, Amanie Namue fɪkpri fucuníe remue, gbredi lɔkɔl ehe nefee, enee obu ce, Bubu Weɪn ɔru rire-mukpi eyiku nefee. ⁷ Obu remue, Maseduaní lee Akai maɪene eti te éni akpan-ene feɪn-e cu té te Nyɔnie eti, fɔnyuku félníní akpan éni nuhunúní eti. ⁸ Heni-heni mue, Nyɔnie éni owukan lubuo fitiníe ese Maseduaní lee Akai maɪene eti neeme akpan eti. Enee ɔdɔn-mu obu eti; nefɪni tée fucu fitení Nyati eti éni amanie ese cɔ feɪn tuun ɔwɔ cɔ feɪn-e rɪha rukue, úbu-tumu éni bɔ robo ɔru woju eti frɛ ɔwɔ. ⁹ Dɪkɪ: akpan feɪn nehɪ ɔfɔ íne eti dalufue ɪkan lɔ fite fisikení ere lee lɔ ficiní ɔfɔ owuenee fusɔnɪe feɪn fukuní ei be funyukuní munu fɔsuní Nyati ebi éni lu Nyati nawre be ɔ namaa éni woju. ¹⁰ Eseji nakan-ní ɔru Wɪ Jesi ebi éni nutu ɔ lu uou mu nye éni entɪe ɔwɔ yehi be fɔkpɔn-níe éni woju. Jesi obue, enee nyu ere nyaku ei Nyati éni tebibee kukungbee ɔ anti nehie mue nɔ.

Lɔ Pɔl te di juma Tesalonik tee éni woju

2 Makɪene, ɔwɔwɔ fidúní an lɔ: erɪni ieuɛ ri nefɪni tee, ógbó ei ehelɔ. ² Eseji fidúní an lɔ: ɔwɔ runɔ Filip ebi tee, nɪlíní ere ɔru-ɔru ridi gbree lɔkɔl, enee rɪnya ɪ te ri nefɪni te. Nefɪni te frɛe rie, akpan ówɔ ere ɔwɔwɔ ɔwɔwɔ, enee obu ce Nyati tu biakpa i ere nuhun be ruwuwotu rire rubo ɔru Amanie Namue ruku nefee. ³ Dɪkɪ: erɪni amanie obue robo rɪsee, élmɔ funte woju

beɪmu, ótutru lefe ówɔ ere íne mu, eseji élmɔ akpan r+amumiamu rɪhɪmu frɛ beɪmu. ⁴ Erɪnie, Nyati ɔwɔwɔ lu obue kpri ere de be cu erɪni Amanie Namue la ere ɔwɔ robo rɪsee. Obu remue, rújujumu éni bɔ ɔwɔwɔ kpan té; Nyati ebi éni ɪkpɔ kpan luboluwɪ mu te ɪdɪ ɔru ótutruɛ aan lu obue ɔwɔwɔ té. ⁵ Heni-heni mue, fidúní an lɔ: erɪni amanie rubo ruku nefee, élmɔ numuti nɪkɪn-nɪkɪn mu rɔcú, eseji rújujumu éni bɔ ɔru mu ɪpree, rehe rire. Nyati ɔwɔwɔ lu ɔru dalufue. ⁶ Ee, erɪni amanie robo rɪsee, rújujumu éni bɔ fɔwɔwɔwɔ ere; tasu mue, rújujumu kpan ɔwɔwɔ éni ówɔwɔ. ⁷ Dɪkɪ: Kris éni ówɔwɔ puenee rɪlee remue, ntu ɔwɔwɔ ɔru eti recɪian nefee; obu ce, rucu ɔwɔwɔwɔ obu ritè hehe mu, enee rucu luboluwɪ namu mu rɪdadu nefee eti flíní lɔ yia igbigbi ɔru munwɪ eke. ⁸ Ee, ɔwɔ runɔ nefɪni tee, óyɔfue ruyɔfɔ nefee tuun sen ɪe remue, rɔcú Nyati Amanie ɔru lefe ce rɔwɔ nefee; ɔwɔwɔ rɪkpɔ rucu rɪyɪ ɔru rire teyɪ frɛ rutu nefee.

⁹ Makɪene, ɔwɔ robo Amanie Namue ruku nefee, ɔwɔwɔwɔ fidúní an lɔ rite ridi juma lee lɔ rusu ɔru riree. Ee, ɔwɔwɔ ɔru bɔ mu ridi juma you lee ningbe ameeke lɔ rɪta ɔfɔ mu kpan ɔwɔwɔwɔ ɔru. ¹⁰ Nefee ebɪenee fucuní té fitení Nyɔnie eti, filníní ɔru dalufue, enee Nyati ɔwɔwɔ frɛ lu ɔru dalufue le lɔ: ɔwɔwɔ ri ɔfɔ agbra tee, rufɔwɔ rire i neeme rutu Nyati rɪni ei sese ɪe mu. Ee, rélí woju ɔwɔwɔ kpan ákúkuamu ere munu. ¹¹ Fidúní an frɛ lɔ: runyɔ ɔfɔ mu kpan nɔnɔ-nɔ feɪn flíní lɔ bɔ unyɔ ɔru ewɪ eke. ¹² ɔru mu ɪpree, rutu nefee fɔ, rukpukpuku nefee rire, eseji rucu kpɪtu mu rɪkan riyè nefee lɔ: fáta éni bɔ feɪníní ei flíní lɔ Nyati yɔfue eke ambe ene lu obue nra nefee lɔ erɪni ebi lee erɪni munu lɔkue eɪ nefɪni le.

¹³ Gba, woju éni ɔwɔwɔ ere rɪla Nyati bia nuca feɪn frɛe, enee lu flíní: fɔcúníní ɔru amanie rubo ruku nefee fitiníe fóbúmíní lɔ: lí kpan éni numuti mu owukan lubuo ɔwɔ ce. Heni-heni mue, fidúní an weɪnɔ lɔ: lí Nyati ɔwɔwɔ éni owukan lubuo enee nedi juma nefee fucuní té fitení eti mu te. ¹⁴ Makɪene, dɪkɪ: fɔcúní Jude te éni Nyatikan mu puene ebi éni daku Jesi Kris-e lɪka. Heni-heni mue, gbree akpasua ebi éni Juf-ene di nenee, enee ɔfɔwɔ ebi puene frɛ nedí nefee le. ¹⁵ Juf akpasua obuenee, enee wuwou Nyɔni Jesi lee Nyati éni numuti-eti puenee nɔ. Nene baa lu obue nebení ere ege nɪlíní ere ɔru-ɔru. Obu feɪn-e nelɪe, núyɔwɔwɔwɔ Nyati té, eseji néfení akpan feɪn frɛ. ¹⁶ Heni-heni mue, nujujuní éni bɔ nablân-ní ere lɔ rúbo Nyati éni Amanie rúku obuo elefe mu éni akpan rúcu nene íne nkuan. Dɪkɪ: woju un ba

ebienee nahn nanaene le, enee nene fre nelu niyikuni etu. Obu remue, Nyatu eni tebibee ekhn nene b3.

Tesalonik puene eni epee nepre P3l-e eni woju

17 Makriene, bahu rula nefee i rie, fapeni ere usen i. Heni, nu waa luwi obu etie, ridumu mine nu, sake cru te no nefee etu nuca feun, enee rire natita ere eni b3 resê ege rie redi nefee nu. 18 Obu remue, rujuju eni b3 rie rakpra nefee te, tasu mue, eme P3l wawaku muhunku wu woju nkawaku alabu-alabu, enee Satan utu ere wu mu wawaku. 19 Waku tu be rire natita ere waku etu waku, enee lu flni: cw cru Nyatu Jesi Kris yesê ege yehi be rinya wu antie, nefee lu obuê futuni be rika telie, nefee lu obuê futuni be rire mu yekpi ere, eseji nefee lu obuê futuni be Nyatuê yanyaku ere inê gbein yobo ere abutre fre. 20 Ee, nefee lu obuê futuni be rire yehi ere, eseji rire mu yekpi ere fre.

3 Gba, eni neme lube usen i be rire nayra ere ie, enee rini aframa ja nu eni b3 ere wadn Ateni ebi te 2 be rutapu makri Timote ebi eni nabuka ere ridi Nyatu eni juma rubo Kris eni amanie i nefuni tee n3. Waku, le nakpakpuku nefee rire wtu waku tee waku Kris etie enye tintil. 3 Lipe mue, le kpan waku rire ije munudi obuene nehe nefee mu. Nefee wawaku fiduni an l3: Nyatu cw etite ere ete i eni b3 gbredi akpasua obuene ehe ere. 4 Heni-heni mue, cw runo nefuni tee, cw rubo nefee etu ritê i l3: gbredi lku nehi ihe ere feun. Gbre obuê, enee nehe nefee; cw fiduni an fiteni ei. 5 Gbreene feun-e nehe nefee be wu woju wtu rire yramu eie remue, enee mutapu Timote i nefuni tee n3. Waku, le waku tee waku Kris etu eni l3 ete waku, nesi ere wu amanie. Heni-heni mu te netemu waku etu l3: ekfu Anglu amuma nefee aja nefee wu wu eruni juma feun-e ridi nefuni tee ogbo i k3 o?

6 Enee diki: Timote waku nefuni te ie esi ere amanie namu l3: waku te waku wu Kris etu, eseji waku yufue waku lku uku mu. Nakan fre l3: wu woju nepre nefee tasu, enee fjujuju eni b3 feduni ere nu flni l3 ere fre wjuju eni b3 redi nefee nu eke. 7 Makriene, nefuni te obuê waku Kris etu waku remue, wu ho ie ere nuhun wu gbredi lee munudie feun mu. 8 Ee, eni redi nu l3: fadaku Nyatuê fényeni tintie, gbake rire wu ere i. 9 Heni-heni mue, nefuni rire mu lku akpasua obuê futuni nekpi ere remue, ridi bia alabu free b3 rala Nyatu. 10 Diki: you lee ningbe wgwaku kpu mu eni b3 wtu ere wawaku rie rakpra nefee le réyie nefee woju r3ku etu wtu waku tee waku Kris etie enye tinti oku mu.

11 Wu B3 Nyatu wawaku lee wu Nyatu Jesi ein nutu atingbre la ere be le rie réhe nefee. 12 Wu Nyatu Jesie, nutu yufue fuyfuni minee fre ru lku ku mu le fuyfuni akpan feun fre flni l3 ere fre wgwaku nefee eke. 13 Eseji nili waku wtu nla rire gbein nihi lee enuni puene feun ein-e, le lubolu waku waku nefee kpan ihe woju waku ita nefee Nyatu ebi eni lu wu B3 antu te. [Amen.]

L3 Nyatu wgwaku eni b3 reni eie eni woju

4 Makriene, cw riyê nefee l3 b3 fenuni ei le y3 Nyatu te, enee heni-heni mu feluni waku eke. Gba, obuê w egee, enee lu flni: Nyatu Jesi eni ine mue, robutu nefee, tasu mu wgwaku nefee: nunu etu lnu waku bibi an. 2 Diki: fwtu ebi eni Nyatu Jesi cu tu ere be wcu risi nefee, cw fiduni an. 3 Heni-heni mue, obuê Nyatu nobutue, enee lu eni b3 feluni akpan eni wku weinlu. Dcumini lka wawaku wraka jumadi mu; 4 waku mu kpan wku-wku feun wnyu wu rire rikân wku le wu owululu wku wein eyi nu. 5 Lipe mue, le nla rire i nili woju un waku eni wu te iha etie flni l3 akpan-enee edí Nyatu aan ulu eke. 6 Woju obu mue, kpan waku nudobu makri k3 dufre nidajaku wu wku nudcu. Alu kpan k3 ulu waku, be Nyatuê wawaku yobuanu mu. Obue, cw rikan riyê nefee, enee resê ege ritê i namu-namu fitini. 7 Heni-heni mue, áraa Nyatu ra eree, élmu eni b3 wadn owu mramra él mu bemu; rire b3 wadn nuca feun. 8 Eni waku, kpan feun ebi eni wu woju obuê reyiee ula kpee, be élmu kpan wawaku nalá kpe bemu; Nyatu ebi eni utu nefee wu B3 wein-e lu obuê nuwu nla kpe.

9 Gba, obuê lu mine ygwaku eni wjuê, óbutum eni b3 robo nefee etu fre; cw Nyatu wawaku eyê nefee feduni an l3: fáta eni fuyfuni mine. 10 Heni-heni mue, fanyakuni ygwaku obu féyeni makriene feun ebi eni wku Maseduanu maie neeme etie. Obu ce robutu nefee, enee lu eni b3 feluni waku bibi faní. 11 Nefuni ebhwru mue, dedimini mine gbre, nana cení rire ba i diní waku b3 mu juma le wawaku fadaduni waku lugban etu flni l3 rikan riye nefee eke. 12 Alu fuluni waku, be wtu akpan-enee lhâmu kan mu fre wawaku yosupu nefee. Lipe mu free, b3 fúkwaku-mini kpan utu nefee kraa le feni.

Nyatu Jesi eni egee yesê yehie eni woju

13 Makriene, r3yfwumu eni b3 akpan-enee ue eni woju ete tuunlu waku wtu mu waku le wtu nefee f3waku ledu mu flni akpan eni akân-mu telie wawaku eke. 14 Diki: eni robu nawre l3: Jesi u, enee wku lu uou mu nyee, wku ba wku, robu nawre fre l3: akpan-enee dakuni kraa be ue, Nyatu wtu n3waku lu uou mu ninye nudn-ni lee wu ein tuun godoo. 15 Ki obuê Nyatuê wawaku kan ye ere be ere fre rakan riyê nefee le: wku n3waku enti nihie, ere ebienee r3waku anamaa, b3 risen-mu obuenee ue i rihâmu wku abuan mu. 16 Heni-heni mue, Nyatuê wtu wawaku enti ngbafreene eni ine-etu pu wku yala lubuo, Nyatu eni krukrue fre yele, enee gba wawaku n3waku enti te wtu nihi. Lipe mue, akpan-ene feun-e dakuni kraa be ue, wku lu uou mu yenye pepeni. 17 Wu egee, enee ere feun ebienee r3waku anama lipe mue, rika rubo mu lee wku ein be Nyatuê yaja ere feun wku rika rubuan-ni enti jru mu te. Lipe mue, enee r3waku lee wu ein tuun

godoo. ¹⁸ Ẹ̀ni ko kọ, be cuní owukan lubuo obu eti kpukpukuní mine rire.

5 Gba, obu e lu l̄ yoku be Nyɔni Jesi yesê ege yehi l̄e nu ebi eti deiin-e n̄hi be woju obuene yese Ẹ̀ni wojue, makriene, óbútumu Ẹ̀ni b̄ robo nef̄e eti fr̄e b̄kọ. ² Nef̄e k̄k̄k̄k̄k̄k̄ f̄iduní an namu-namul̄o l̄o: Nyɔni Ẹ̀ni nu yofu akpan mu f̄iní l̄ in'in pu uc̄o kpan i you nu mu eke. ³ Ẹ, k̄ni akpan yakan l̄o: <<Gbake runk hokuei mu, woju k̄k̄k̄k̄ ite ere te!>> l̄pe mu, f̄iní l̄ w̄r̄u luwu ufu luwu mb̄ni mu eke, milele kukungbel̄ yokondo ȳk̄k̄tu nene eti kpru mu, ene kpan k̄k̄k̄ b̄ ūnk mu inya.

⁴ Makriene, nef̄e eke f̄n̄m̄iní tuun mu; Nyɔni Ẹ̀ni nu nudofu nef̄e mu f̄iní l̄ in'in pu ufu kpan mu eke. ⁵ Nef̄e feun, w̄en mu Ẹ̀ni akpan fuln̄i, ningbe Ẹ̀ni puene fuln̄i. Heni-heni mu, r̄el̄i you Ẹ̀ni akpan, r̄el̄i tu-un mu Ẹ̀ni puene. ⁶ Ẹ̀ni ko kọ, be d̄tu ridedidemíní akpan-ene nek̄e mun̄e eti; tu rídáduní eti r̄k̄p̄n̄-ní nu obu.

⁷ F̄iduní an l̄o: you ene akpan ike mun̄e, eseji you ene mul̄nk̄ puene un̄k̄ tuun b̄k̄ l̄ nk̄nȳ nene. ⁸ Ẹre eke, r̄ul̄ ningbe l̄e w̄en Ẹ̀ni akpan. Obu remue, tu r̄nȳn̄i rire r̄k̄n̄-ní nk̄ rídáduní eti f̄iní t̄n̄ un̄ pu Ẹ̀ni ku t̄n̄ un̄ owu rire eke. T̄e ko ere Kris eti l̄e Ẅȳf̄ue ko ere lubol̄u mu eun nite f̄iní er̄ni l̄ankpa mu trale eke. Eseji in̄e nkuan ebi Ẹ̀ni r̄el̄i t̄e l̄o: Kris k̄u ere, nite f̄iní er̄ni kpokpo kile Ẹ̀ni r̄k̄k̄ eke fr̄e. ⁹ Heni-heni mu, wojue Nyati tite te ere i, ene lu in̄e nkuan Ẹ̀ni b̄ nese k̄ru Nyɔni Jesi Kris mu k̄k̄ ere, Ẹ̀l̄mu k̄ru tebibee b̄ ie ere eti bemu. ¹⁰ Ene, Ẹ̀ni Kris u k̄ru in̄e eti remue, k̄ni n̄nk̄ ent̄i nih̄e, botu runk̄ nama o, botu ru o, r̄l̄ha rud̄n̄ l̄e k̄ru eun tuun godoo. ¹¹ Obu remue, f̄iní l̄ k̄w̄ fel̄n̄i eke, kpukpukuní mine rire l̄e eseji f̄abukaní mine f̄cuní mbasi f̄okuní mu.

Ókufu mu Ẹ̀ni f̄tu l̄e ára

¹² Makriene, r̄guḡ nef̄e: supuní akpan-ene Nyɔni de te nef̄e in̄e eti nk̄bu rire k̄fu eti inyepu nef̄e i.

¹³ Nen̄ni juma nedin̄i remue, supuní nene Ẅȳfu mu l̄k̄ul̄ l̄ f̄et̄iní mine owu fr̄e.

¹⁴ Makriene, r̄guḡ nef̄e: kan yení mramral̄ puene nyú in̄e mu, kpukpukuní akpan-ene neliletu eie rire, eseji bukaní obuene te fl̄fl̄e fr̄e. Nyuní t̄e i akpan feun eti.

¹⁵ Nyuní in̄e mu: kpan k̄k̄k̄ nud̄wr̄ woju un̄ nud̄tu anuan, nana jujuní Ẹ̀ni b̄ fel̄n̄i mine namu nuca feun l̄e eseji f̄el̄n̄i kpan feun namu fr̄e.

¹⁶ Nuca feun nk̄ni rire-mukpi mu, ¹⁷ guḡn̄i Nyati bie mu ¹⁸ l̄e woju feun mu, f̄alaní bia. Obue, ene Nyati nobutu nef̄e Ẹ̀ni b̄ fel̄n̄i k̄fu ádak̄e f̄idakuní Jesi Kris-e remu.

¹⁹ Den̄m̄iní Buba W̄en Ẹ̀ni l̄e ko k̄fu mu i, ²⁰ eseji Nyati Ẹ̀ni owue ucu ula kpan Ẅmu l̄kaan fr̄e, dobumíní dufre. ²¹ Woju feun mu, jujuní mu nyuní obu c̄e ja nu kan-ní nk̄ ²² l̄e f̄w̄n̄i woju un̄ akpasua-akpasua feun f̄okuní ei. ²³ Gbake, Nyati k̄k̄k̄ ebi Ẹ̀ni utu kpan teȳk̄, nutu f̄ȳp̄n̄-ní tuun f̄it̄ení me. N̄l̄isan k̄fu kpan neeme Ẹ̀ni lu f̄iní bub̄k̄ l̄e riren̄e, k̄k̄ nu k̄ru Nyɔni Jesi Kris yesê ege yehi, l̄e kpan íhe woju k̄k̄ ita nef̄e. ²⁴ D̄ki: Nyati ebi Ẹ̀ni ra nef̄e, n̄hi numuti nk̄, ene n̄-di juma obu tuun n̄kufu fr̄e.

²⁵ Makriene, ere fr̄e guḡn̄i Nyati tuní ere.

²⁶ Luní makriene feun atuu tuní ere.

²⁷ Nyɔni Ẹ̀ni in̄e mu, m̄guḡ nef̄e: kunganí kpenkpe obu mu makriene feun anti.

²⁸ K̄ru Nyɔni Jesi Kris Ẹ̀ni k̄wr̄k̄ nk̄ l̄e k̄fu eun nuca feun!

2 Tesalonik

1 Kpenkpe obue, eme Pɔl, Silas lee Timote ein rewêñ nefe ebienee fidakuní Nyatu ebi éñi li ɔru Bɔ̃ɔ lee Nyɔnu Jesi Kris be fulnɔ́ Tesalonik Nyatikan mu puenee. ² Nyatu ebi éñi li Bɔ̃ɔ lee Nyɔnu Jesi Kris éñi ɔwɔ lee teyɔ̃ɔ nɔnɔ ɔnɔ ɔnɔ ein.

Lɔ̃ Nyatu yetê yobûa akpan feɓn muɛ éñi woju

³ Makpiene, nuca luwɔ nɔnɔ-nɔnɔ feɓn, fáta éñi rɔla Nyatu bia ɔnɔ remu. Obue reɓe, ɔnu ɔ weɓnɔ ambɛ ɔnɔ tée ɔ Kris ete nakân mbasi lha anti bibi, eseji ɔnɔ mu kpan nɔnɔ-nɔnɔ feɓn éñi lɔ̃ yɔfu anuaan ɔnɔ lɔku uku mu frɛ. ⁴ Obu remue, Nyatikan-ene feɓn-ɛ resɛɛ muɛ, rekpe numu ɔnɔ íne ete. ɔnu mu lɔpɛɛ, be rakan ɔru-ɔruɛ nɛɓnɔ nefe lee gbɛ anuma-anumaa nehe nefe be obu ɔɛ, ɔnɔ té ɔd̃ñ Kris ete kpunkpulɔ tuun ɔnɔ be ie oku ɔnɔ éñi woju ruku akpan. ⁵ Obue nesɛɛ muɛ, enɛɛ Nyatu nanyaku enɔni sesɛɛ nihe gbein nubûa nefe mu lɔ̃: fɔfataní éñi b̃ fediní gbɛ ɔnɔ lɛ̃ nése lɔpɛ nɔtu enɔni ebie eli nɛɓnɔ. ⁶ Enɛɛ, éñi Nyatu li sesɛ puɛ, akpan-ene feɓn-ɛ nedí nefe gbɛɛ, n̄wɔ̃ nutu nene. ⁷ Gba, nefe ebienee ɔnɔnɔ́ fidiní gbɛɛ, nefe lee ɔru ein n̄tu runɔ hokuei mu. Lɔpɛ muɛ, enɛɛ Nyɔnu Jesi yala rire gbein yɔnɔ enɔni yehi lee ɔnu enɔni ngbafɛ ákura puene ein. ⁸ N̄nɔ lé lɔkul éñi negbie erehun enɛɛ n̄li niyê akpan-ene níni nédímíní Nyatu woju mu, tasu mu akpan-ene lfelumu ɔru Nyɔnu Jesi éñi amanɛɛ. ⁹ Eɛ, nu obue, Nyatu yeceru munda mu lee ɔnɔ ein n̄není enɔni mu tuun godoo, enɛɛ enɔni mbasi éñi munuɛ kaan, nene b̃ nítimíní ɔnu lifen frɛ ɔnɔ. Obue, enɛɛ li éle n̄li niyê nene n̄. ¹⁰ Nu ba obue, n̄b̄an mu lee akpan-ene nɔnɔ ein yanyaku ɔnu munu lɔkuɛ gbein. Eɛ, akpan-ene feɓn-ɛ ɔnɔ té ɔnɔ ete yedɔkɔni yɔnyu nene té. Enɛɛ, éñi fɔcuní té fitení enɔni íne ete dalufuɛ rɔ ruku nefe ete remue, nefe frɛ f̄nɔnɔ́ nene mu le.

¹¹ Owu obue ɔru té ɔnɔ ete ɔnɔ remue, enɛɛ tu be ɔnɔgɔ Nyatu nuca feɓn rutu nefe amekɛ lɛ̃ áraa Nyatu ra nefe lɛ̃ félní ɔnu puenee, fáfataní heni tasu. Eɛ, robutuni éñi b̃ ɔnɔ nefe mbasi félní woju anamu feɓn-ɛ ɔnɔ té lha ete, eseji fediní juma éñi yanyaku ɔnɔ tée ɔnɔ ete éñi woju gbein. ¹² Lɔ̃, enɛɛ f̄tuní ɔru Nyɔnu Jesi éñi ínɛɛ yanya gbein be ene frɛ n̄tu nefe enɔni munu lɔkuɛ le. Obue, mbuafuɛ ɔru Nyatɛ lee Nyɔnu Jesi Kris tu ereɛ, enɛɛ yɔtu be yeɛɛ ɔnɔ eke.

Wojue yeɓi kraa be Jesi yehie éñi woju

2 Obue li ɔru Nyɔnu Jesi Kris éñi egese ieu lee erɔni ésié r̄si riyá ɔnu rire tɛɛ éñi wojue, makpiene, li obue rakan riyê nefe: ² alɔ fitiní l̄: ɔw̃ ɔnu nu okue, be dobumíní nawɛ. Botu nɔdelɔ ófu kpan k̃ fu kan o, botu ɔnu amanɛ kpan bo fitiní o, elefe mu kpenkpe k̃ fi-hení be kpan níni ere li obue rɔwen nefe rɔkan ɔnu woju ɔnɔ frɛ ɔnɔ, be deletumíní ei rire nɔdatita nefe kpan nɔdɔnyu ɔnɔ ótutruɛ nɔdasɔsangra mu. ³ Eɛ, ɔnɔnɔ́ kpan nɔdɔcu woju ɔnɔ nɔdamɔmɔ nefe. Diní an l̄: kraa lɛ̃ nu obu okue, akpan yenye kandaan yefe Nyatu. Lɔpɛ muɛ, enɛɛ mramra ɔnu b̃ ebi éñi ɔw̃ Nyatu tite enɔni ɔbubue te ie yɔnɔ yanya frɛ. ⁴ Mramra ɔnu b̃ obu yɔnyu éñi b̃ eteru ɔnɔ feɓn éñi ɔsu lɛ̃ ɔnɔ ɔnɔ ɔnɔ kpan ɔnɔni íne. ɔnu mu lɔpɛɛ, tuun n̄dr̄i teyɔlyi kaan nɔkan l̄: ene li obue nɔli Nyatɛ n̄.

⁵ Woju obue, ɔnɔ munɔ nɛɓnɔ tɛɛ, ɔw̃ mɔkan miyê nefe fitiní. ⁶ Mramra ɔnu b̃ obu éñi ányaa y+anyaa, kân ɔnɔ ɔnɔnyuni ei éñi nefe fidiní an. Enɛɛ n̄nyuni ei ɔnɔ tuun ɔnɔ lɛ̃ oku nuɛ Nyatu te tunɛ. ⁷ Dɔku: ɔw̃ mramra éñi bubuɔ nedi juma nuwan-nuwan, sake kraa mu éñi kpan ebi éñi ɔnɔnyuni ei y+anya ɛ, n̄anyakumu rire gbein. ⁸ Gba, ɔnɔ mramra ɔnu b̃ ɔnɔ yanyaku munu gbein yedi juma yahaa, enɛɛ Nyɔnu Jesi yala rire gbein yehi ɔnɔ ɔnɔ ɔnɔ nuhun ho lɛ̃ lee ɔnu éjɔre lɔkuɛ yɔbubuni yɔtu n̄m̄r̄i mu. ⁹ Mramra ɔnu b̃ obue, Satan ɔnɔ ɔnɔ li obue yɔnɔni ákura lɔkul be n̄nyaku rire gbein nucu gbɛ mu nɔli akprua woju lee munu-musran mu owu ngbohro-ngbohro. ¹⁰ ɔnu mu lɔpɛɛ, n̄cu woju un anuma-anuma feɓn n̄m̄m̄m̄ akpan obueneɛ noku kpe lhaa. ɔnɔ tu be nokuní kpe ɔnɔ, enɛɛ li f̄n̄: woju nawɛɛ ntu ɔnɔnɔ́nɔ ɔnɔnɔ nakân-ní ɔnɔ lɛ̃ n̄cuní ɔnɔni íne nkuaan, nékpr̄m̄ n̄cúmíní. ¹¹ Obu remue, Nyatu ɔtu bubuɔ akpasua n̄nɔ ep̄n nene ete ɔnɔ nucuní té nitêni funte woju ete. ¹² Lɔ̃, lɛ̃ nene feɓn, néli néyé nene, ɔnɔ tée n̄cú n̄têminí woju nawɛɛ ete be woju un éñi éli ja nene nuɛ remu.

Tenyuei éñi woju

¹³ Ere eke, nefe makpiene éñi li Nyɔnu éñi te-ete puenee, nɛɓnɔ íne mu éñi Nyatu biaa rala nuca feɓn-ɛ, ɔnu ɔ weɓnɔ ambɛ néde nefe, ɔnu Bubɔ̃ ɔd̃ñ nefe f̄cuní té f̄têni woju nawɛɛ ete, enɛɛ f̄nɔnɔ́ akpan-eneɛ nuti ɔnɔ nucu íne nkuaan mu. ¹⁴ Heni-heni muɛ, Ny-

atı ese Amanıe Namue rubo ruku nefee mu ara nefee lē ɔru Nyɔni Jesi Kris ́ni munu lɔku e lu nefunı le. ¹⁵ ́ni nɔ lɔ, be makriene, nyenı tinti lē wojuene feın-e riyiye nefee tee lee obuene rimime ruwen nefee, fnyu fák+an- ní ɔnku.

¹⁶ Gba, ɔru Nyɔni Jesi Kris ɔnɔnɔ lee Nyatu ebi ́ni lu ɔru Bđ ́ni yɔfu ere be tuku ere ledu la ere rirekpukpuku ́ni yɔdđn tuun godoo lee telie nawre tasu eie ein, ¹⁷ nukpukpuku nefee rire nótú nefee mbası nɔfu owullıu lee owururu feın yı nu.

Nyatu ́gugɔɔ Pɔl nobutue ́ni woju

3 Gbake, makriene, gugɔni Nyatu tunı ere ameke lē Nyɔni ́ni amanıee roboe ɔnɔ etı ecđn ı ese akpan etı osupu lɔkub flını lđ se nefunı tee eke. ² Eseji gugɔni Nyatu tunı ere ameke lē nnyu ere nanyaku ei mramra puene lee té un puene feın ɔnku. Dını an lđ: ́lımu akpan feın yɔɔu té yetê Nyɔni etı bemu. ³ Nyɔni eke, nıhi numuti nɔ. Dıku: nŏkpukpuku nefee rire, eseji nısisan nefee lē fırumını té un ɔnu bɔ ɔnku. ⁴ Nyɔni ɔru rák+an telie nɔfu etı lđ: owuene feın-e rıkan riye nefee, fıɔunı etı felını ɔn eke, enee fŏnŏnı etı fıhanı bibi. ⁵ Gba, Nyɔni ninyepu nefee ı lē Nyatu ́ni yɔfu lee Kris ́ni tenyueie eyiku nefee.

Jumaa bđ kpan ata munu edie ́ni woju

⁶ Makriene, nɔfu mu akpan-ene feın-e neli ́lıu woju be úɔ wojuene riyiye nefee etı ını eie, Nyɔni Jesi Kris ́ni ınıe mu, rakan riyê nefee: janı rire ɔunı nɔnu rire. ⁷ Nefee nɔnɔ fidını an lđ: fáta ́ni fuhunkunı ere etı.

Dıku: ɔ ru nɔ nefunı tee, rélı ́lıu woju. ⁸ Ee, réde ɔ rókú en-gbra rókúkpɔmu rıemu, nana rire ba ı obu rice re ridi juma ɔru bđ mu you lee ningbe lē rıta kpan ɔnɔ ɔnku. ⁹ Obue ruie, ́lımu ́ni ráfátamu ́ni bđ kpan lefe adadu ere etı bemu; erıne, woju ı obu riyi nefee ́ni bđ fıɔunı etı. ¹⁰ Heni-heni mu, ɔnı ru nɔ nefunı tee, rıkan riyê nefee lđ: kpan feın ́ni ıkprımu ıdi jumaa, be nıdie mbɔ fre. ¹¹ ɔnɔ tu be rubo woju obu etıe, enee ı flını: réti lđ nɔfu mu, akpan elefe nđ ́ni neli ́lıu woju. Nenıne, nıdımını juma ɔnɔ; numu ɔe nukɔnı ei nısenı gbɔmu-gbɔmu. ¹² Akpan akpasua obuene, Nyɔni Jesi Kris ́ni ınıe mu, rata ıka ı rıkan riyê nene lđ: nɔnɔ nıdını juma té nɔ mu nıhını nenı mbɔ leu. ¹³ Makriene, nefee eke, namıı nudɔfrŏ nefee.

¹⁴ Owu obuene feın-e rimime kpenkre obu mu rewên nefee, alı kpan kđ nđ ́ni ́kprımu ́ɔue, be tenı té lē fá-janı rire fıɔunı ɔru rire ruhɔnɔnyunı nótutru owu.

¹⁵ ɔnu mu ıpre, dobumını nɔfu éfe pu, nana tunı fı flını nɔfu makrı eke.

Ókufu mu ́ni owukan lubuo

¹⁶ Gbake, woju feın mu, Nyɔni ɔnɔnɔ ebi ́ni lu teyo ́ni bđ nutu nefee ɔnu teyɔ nuca feın núnó nefee feın ein fre!

¹⁷ Eme Pɔl, maraku nefee! Áraku owukan lubuo obu, eme ɔnɔnɔ mimime ɔmu bđ mu flını lđ mıı kpenkreene feın-e mıwêen mu eke. ¹⁸ ɔru Nyɔni Jesi Kris ́ni ɔwɔ nɔnɔ lee nefee feın ein!

1 Timote

1 ¹⁻² Ɔmu wɛ Timote, eme Pɔl ebi ɛni miɛ Jesi Kris ɛni ɔtɔpu puɛ li obuɛ mimime kpenkpe obu mɛwɛnfu. Ɔtɔpu puɛ miɛ, Nyati ebi ɛni li ɔru Ɔcu-puɛ lɛɛ Jesi Kris ebi ɛni ɔru telɛɛ nɔ etɛ eɛn li obuɛ tumu miɛ. Efe Timote, mubufu ɔmu wɛ tasu ɔfu tɛɛ nɔ Kris etɛ remu. Nyati ebi ɛni li Bɔɔ lɛɛ ɔru Nyɔni Jesi Kris eɛn nicefu ɔwɔ nɔtɔkufu lɛdu, eseji nutunɪ fúnó teyɔ mu frɛ.

Akpruasi lɛɛ ɔyɔfu ɛni woju

³ Ɔni mehi mɛlafu ei miha Maseduanɪ maɛ etɛ tɛɛ, miɛkan miyɛfu lɔ: ɔn Efɛs ebi liɛ lɛɛ féteru akpan-eneɛ nɔcu wojuyiye ɛni lhâmu ɔ́ nɔ lɛɛ Nyati ɛniɛ eɛn-ɛ iyiyɛ. ⁴ Heni-heni muɛ, kan ye nene núwóní godo-godo lɛɛ ba té égbere lehun-lehun ɛni wojuɛne feɛn núkúni ei. Owu obuɛneɛ, akprua ehelɔ-ehelɔ ɔɛ, eneɛ utu akpan isi; útu kpan úcu te ítemu Kris etɛ lɛdu mbuafue wojuɛ Nyati tite te iɛ an.

⁵ Mobutufu ɛni bɔ́ feɛn lɔ, amekɛ lɛɛ ɔtu ɔyɔfu eyiku akpan feɛn. Ɔnu mu liɛɛ, nobutu ɛni bɔ́ kpan feɛn nuhun ɔnɔ wɛnɔ te lɛ ege-ege, eseji lɛɛ tɛ ɔn Kris etɛ heni tasu. ⁶ Dɛki: akpan ɔnɔnɔlɔ anya l woju obu etɛ, eneɛ oku akprua elɛhɔn ehelɔ-ehelɔ ɛsi mu nesi lha. ⁷ Nene akpasua obuɛneɛ, nelɛnɪ lɔ bɔ́ nelɛnɪ lɛɛ akpan obu nene Auleɛ ɛni andɪ puɛne ɔlɔku, eneɛ tasu muɛ, akprua obu feɛn-ɛ nesinɪ, nɔnyòmɪnɪ ɔnu nuwaan numu. Eɛ, wojuɛne feɛn-ɛ nitani lka l niyiyenɪ, nɔnɔ nítimɪnɪ kɔkɔ.

⁸ Dɛki, ridɪ an lɔ: Auleɛ já nu tuun té me alɪ kpan ucu etɛ ulɪ fɪnɪ lɔ te fataa eke. ⁹ Tu ridɪnɪ an lɔ: Auleɛ Nyati tuɛ, ɛlɪmu sese puɛne ɛni íne mu nótú bɛmu. Kɪ akpan-eneɛ ɛni íne muɛ nutu: maalumu puɛne lɛɛ tutre puɛne, akpan-eneɛ nɪnɪ nédɪmɪnɪ Nyati woju muɛ lɛɛ unli puɛne, runyɔ woju ɛlɪ puɛne lɛɛ akpan-eneɛ fe Nyati ɛni wojuɛ, akpan-eneɛ uwo nɔnu bɔ́ lɛɛ neniyaɛne, akolo puɛne, ¹⁰ wraka puɛne, ekpɪsɪ bibi ɛni ulapu mine eɛn, akpan enɪpa puɛne, funte puɛne, ntaɪta fun-fun puɛne lɛɛ akpan-eneɛ ul woju feɛn ɛni lhâmu ɔ́ nɔ lɛɛ wojuyiye namuɛ eɛn-ɛ. ¹¹ Wojuyiye namu obuɛ, eneɛ lha ɔ́ nɔ lɛɛ Amanɪ Namu ebi ɛni inyaku Nyati ebi ɛni li ehe ɔnu bɔ́ munu lɔku gbein. Amanɪ Namu obuɛ, eneɛ Nyati cu lamu ɔnku mobo miɛɛ nɔ.

Namuɛ Pɔl nedu Nyatiɛ ɛni woju

¹² Mala ɔru Nyɔni Jesi Kris bia ambe nákpɔ+amu nédɪki lɔ: mɪfata ɛni bɔ́ nelɛmu té, eneɛ nucu juma

obu nɪlamu ɔnku be nutumu ɔnu mu mbasi frɛ. ¹³ Dɛki: sigie miɛkan owu un-un ɔnu rire, mice rire ba l miɛnɪ ɔru-ɔru lɔkulɔ, eneɛ obu ɔɛ, nutukumu lɛdu nucu un feɛn-ɛ miɛ nufuɔmu ambe liɛ muɛ, miɛnyòmɪ woju kɔkɔ numu miɛ te mietémɪnɪ etɛ. ¹⁴ Heni-heni muɛ, ɔru Nyɔnɪ eɛemu ɔwɔ lɔkulɔ. Eɛ, mɔcu té métɛ Jesi Kris etɛ ɔyɔfu eyikumɪ.

¹⁵ Kɪ woju ɛni li nawɛ be ɔnu etɛ, akpruasi kɔkɔ ɔnɔ: Jesi Kris í wutu etɛ ɛbi lɛɛ ɔcu unli puɛne íne nkuan. Eneɛ mɛdɪki sun-ɛ, be nɔnu muɛ, eme li obuɛ munyonyo muɔ nene feɛn. ¹⁶ Eneɛ, alɪ Jesi Kris ɔtukumu lɛdu lɔ, be fɪ fɪnɪ: nuyɔfu ɛni bɔ́ netɪ ɔ́ nese eme ebi ɛni miɛ unli pu lɔkuɛ mu nanyaku enɪnɪ tɛɛ nuyɔ ei kpan etɛ ɛni woju gbein. Lɔ, lɛɛ akpan-eneɛ feɛn ebi ɛni nɔ ege yɔcu té yetɛni etɛ nkuan ebi ɛni ákân-mu owuɛ yeɪ nɛnɪɛ, eɪ nu lɔ: nɪkân lɛdu té lɔkulɔ. ¹⁷ Gbɛngbi ebi ɛni nɔ tuun godoo, Ene ebi ɛni nuhúmɪ, Ene ebi ɛni kpan lɛmɪnɪ nu, Ene ebi ɛni nɪlɪ Nyati nawɛ be lefe ɔnɔ, Ósupu lɛɛ munu lɔku nɪlɪ enɪnɪ tuun godoo, Amen!

¹⁸ Gba, Timote ɔmu wɛ namu, wojuɛ mobutufu ɛni bɔ́ feɛn, eneɛ ɔwɔ Bubɔ Wɛn ye akpan kan ɔnu woju la l ɔfu íne etɛ. Cu etɛ di ɔfu juma un tɪn namuɛ. ¹⁹ Ɔnu mu liɛɛ, té nudɔnfu Kris etɛ kpunkpɔlɔ, eseji dɛli woju kɔkɔ nudɔtu te nɪdɛlɪfu ege-ege. Fɔ akpasua obuɛ, akpan elefe ɔ́cu óbú woju, eneɛ ɔtu nɔnu tɛɛ nucu nitenɪ Kris etɛ ɛni woju owo +a. ²⁰ Akpan akpasua obuɛneɛ, Imene lɛɛ Alesandɪ nɔ nɔnu mu lɛ. Nene aanu obuɛ, mɔfuɔ nene l mótú Satan lɛɛ nɔnyŏnɪ numu lɔ: ájá nu ɛni nububunɪ Nyati íne i.

Nyati ɔgugɔ ɛni wojuyiye

2 Wojue mobutu ɛni bɔ́ fetunɪ ɔ́ fedunɪ aan, eneɛ li Nyatiɛ bɔ́ fɔgugɔ fɔtunɪ akpan-akpan feɛn. Ɔnu mu liɛɛ, cunɪ nɔnu numu-ɔ kan-nɪ nɛnɪnɪ éɔ́aan yenɪ, lɛɛ fálanɪ bia nɛnɪnɪ íne mu. ² Gugɔnɪ Nyati tunɪ eteɪ puɛne lɛɛ akpan-eneɛ feɛn-ɛ nɔ eɛ íne etɛ. Lɔ, lɛɛ akpan osupu eɛ rɔsu ɔru Nyatiɛ té betɛ lɛɛ hokueɪ mu. ³ Akpasua obuɛ, eneɛ ja nu Nyati ebi ɛni li ɔru Ɔcu-puɛ anti be nuyɔfu ɛni bɔ́ relɛ nɔ. ⁴ Nuyɔfu ɛni bɔ́ nɔcu akpan feɛn íne nkuan lɛɛ ɔnu mu liɛɛ, nédunɪ woju nawɛɛ an.

⁵ Dɛki: Nyati nɔnɔ kukukpɔ ɔɛ nɔ, eneɛ kpan nɔnɔ kukukpɔ frɛ nye ene lɛɛ akpan eɛn agbra. Kpan obuɛ, eneɛ li Jesi Kris ebi ɛni nɔnɔ frɛ li kpaan. ⁶ Ene li obuɛ nucu ɔnu rirenɪ nɪyɪ teyɪ nɪwɛ akpan feɛn íne etɛ lu.

Woju obuε, ɔnu ku nuε Nyati ɔnɔɔ tite te iε, εnεε nya gbein. ⁷ Obu εnu ine muε, εnεε nukpramu nucu muli εnini amaniebo pu lεε ɔtɔpu puε nɔ. Lɔɔ, lε mεyiye akpan-εnε feɩn εbi εnu εlɩ Juf-ε woju ɔɔu tε etε Kris eti εdu woju nawrεε an. (Obuε mɩkaan, nawrε, mεtε fun).

⁸ εnu nɔ lɔɔ, mobutu εnu bɔ, ɔ-ɔ feɩn-ε fisi fiyianie, εkpɩsiεne ahan bɔ εnti ɔgugɔ Nyati nuhun weɩn mu, tebibε lεε nkɩti luwɩ kɔkɔ nudɔnɔ nene nuhun. ⁹ Eyiεne frε nite rire flɩnɩ lɔ fata ɔεε εke. Nudokumɩnɩ owu rire nɩdesɛn ɩ. Inehɔ woju, sika lebe rire ɔku lεε liji ine-ine εmrε nudodo nene. ¹⁰ Nenɩnɩε, woju anamu ɔεε bɔ nelɩnɩ. Lɔ yi feɩn εnu usu Nyati te nɔɔ muε bɔ εlɩε nɔ.

¹¹ Gba, alɩ uku wojuyiye muε, be yi feɩn nɩpi tiin ɔsupu mu nɩtɩ. ¹² Dɩki: mɔtɔ bɔmucɔ εnu bɔ yi eyiye woju ɔɔu munu kpɩsi eti, nana tiin bɔ nepi.

¹³ Nɔɔɔ kpranɩ: Adam ɩ obuε Nyati ti ɔɔ ɩ, εnεε ɔnu ege kraa be nɩlɩ εf. ¹⁴ Enεε, εlɩmu Adam Angɩnɩ ɔbɔbɔmu ine mu be mu; εf ɩ obuε nububu ine mu be wɔ Nyati εnu owukan lubuoε prɩ. ¹⁵ Obu frε bɔbɔɔ, εnu ɔnu alaυε kɔpu Angɩnɩε remuε, nɔɔu ɔnu ine nkuan. Gba, eyiεne feɩn εnɩε εke, alɩ nɔnɔ tε udɔn Kris eti kprɩnkɩlɩ, ɔyɔfu iyiku nene, nɩpɔn-nɩ nɔnɩ luboluwɩ, eseji nunyɩnɩ rire nɩkan-nɩ ɔnkυε, be nɔɔunɩ nɔnɩ ine nkuan.

Nyatɩkan εnyepuei puεne lεε diakrɩεne εnu woju

3 Kɩ woju εnu ɩ nawrε be ɔnu etiε, akpruasi ɔnɔ: kpan feɩn-ε nɔɔjuju εnu bɔ εlɩ Nyatɩkan εnyepuei puε, be nɔɔjuju juma εnu yi nu heni tasɩ. ² Enεε kɩ lɔ bɔ εnyepuei pu feɩn etε ɔnɔ: fάtaa nɩlɩ kpan εnu akān-mu munukukua woju kɔkɔ be kan yi nɔnɔ kukukɔ ɔε. ɔnu ba nɔnɔ, nɩlɩ kpan εnu unyɩ ɔnu rire ɩkān ɔnku be ɩ rɩε pu frε. Woju feɩn muε, fάtaa nɩlɩ kpan εnu dɩ obuε bɔ εlɩ lε aja nu. Nɩlɩ kpan εnu isike oyogu be eseji dɩ wojuyiye frε. ³ Nɩdɩlɩ mulɔnɩ pu lεε tε frufɩru pu, nana nɩlɩ tε blεε pu εnu ɔyɔfumɩ εlε, eseji akān-mu sika kpohru frε. ⁴ Fάtaa nɩlɩ kpan εnu dɩ ɔnɔnɔ ɔnu lugban nuhun εnyepuei nusupunɩ be ɔnu εwɩεne ɩfelɩnɩ heni tasɩ. ⁵ O be mɩnɩ: kpan feɩn εnu εdɩ ɔnɔnɔ ɔnu lugban nuhun εnyepueiε, yɔkpu yakprā Nyatɩkan neemeε eti e?

⁶ Eseji kpan feɩn-ε juma obu ɔnɔ ɔnkuε, nɩdɩlɩ kpan εnu nyuku luboluwɩ mu lɔwɩ-lɔwɩ bɔ lε rirenɩyaku +a ayani nɩdɩ tutre Nyati εnu tebibε εbi εnu nɔ Angɩnɩ etiε ɔnɔnɩ eti lε. ⁷ Fάtaa nɩlɩ kpan εnu akpan-εnεε ɩhāmu kan muε frε ɩhɩnɩ ine eti dalufuε namu. Lɩpe muε, kpan bɔ ɩlɩmɩnɩ rire kesi-kesi ɩtumɩnɩ nɩhāmu nɩpɩ Angɩnɩ ɔnku.

⁸ Gba, kpan feɩn frεε yedi diakrɩ juma, fάtaa nɩlɩ kpan εnu nusupunɩ be ɩhɩ numuti nɔnɔ nuca feɩn. Nɩdɩlɩ mulɔnɩ pu lεε dufre ɩεu pu. ⁹ Nɩlɩ kpan εnu nyu Nyati εnu mbuafuε wojue nyu nyaku gbein be ɔnu tε nɔ etiε kan ɔnku kprɩnkɩlɩ nuhun weɩn mu. ¹⁰ Kraa lεε nɩdɩ juma obuε, fάta εnu kpan ɩkprānɩ ɩdɩki pεpεnɩ bɔ nākān-

mu munukukua woju kɔkɔ, lε gba nɩdɩ. ¹¹ ɔnu ba nɔnɔ, yi feɩn frε εnu yedi juma obuε, fάtaa nɩlɩ yi εnu nusupunɩ be ɩti kpan. Eseji nɩlɩ yi εnu unyɩ rire ɩkān ɔnku be εnini woju feɩn εlɩ muε, unyaku tεε nɔnɩ Kris etiε εnu woju gbein.

¹² Diakrɩ feɩn nɩkan yi nɔnɔ ɔε, lε eseji nɩdɩ ɔnu εwɩεne, tasɩ mu, ɔnu lugban nuhun neeme εnyepuei. ¹³ Dɩki: diakrɩ feɩn εnu yedi ɔnu juma namu-namuε, yɔɔu akpan nu yeyɩnɩ, εnεε eseji ɩka yɔnɩnɩ ei ɔnu tεε nɔ Jesi Kris etiε eti kprɩnkɩlɩ frε.

¹⁴ Mɩkān telɩ lɔ: bɔ ɩmε ɩbe mɩhi mihefu te, εnεε memime kprɩnkɩε obu mɩwɛnɩfu, ¹⁵ bɔ ɔnu ieu neme ɩbe frε bɔbɔɔ, lε fεdɩ lɔ bɔ kpan feɩn etε εnɩ ei Nyati εnu kaan nuhun tε. Dɩki: Nyati εbi εnu nɔ namaa εnu puεnεε, nene ɩ obuε nitenɩ flɩnɩ gbɔmu-tin εke be nunyɩnɩ woju nawrεε nɩkan-nɩ ɔnku. ¹⁶ Heni-heni mu Kris εbi εnu Nyati ɩa ɔnu woju gbein be ɔɔsunɩε, εnini woju obuε, rɩ lɔku tuun sɛn ɩ εnu akān-mu ɔnu ine! Dɩki: Nucu kpan εnu rirenɩε nɩla nɩ wutu eti εbi, εnεε Bubɔ Weɩn ɩ dalufuε ɔnu ine eti lɔ: nɩlɩ Nyati εnu Wɩ tasɩε. εnti ngbafreεne frε dɩnɩ nu, εnεε akpan-εnεε εlɩ Juf-ε frε ti ɔnu amanɩεε. Wutuε eti neeme akpan ɔu tε tɛni eti, εnεε Nyati tunɩ nɩya εnti nucu ɔnu munu lɔkuε.

Wojuyiye fun-fun puεne εnu woju

4 Dɩki: Bubɔ Weɩn akan weɩnɩ lɔ: nuεnεε yebɛn ɩε muε, akpan dɔunɩ yɔnyu tε yanyaku ei Kris eti yanyanɩ ei ege yɔkpu wojuyiye fun-fun εbi εnu angɩnɩ bubɔne ucu ɩmɩmɩa akpan etiε ege. ² Akpan-εnεε nεsepu wojuyiye akpasua obuε, nɩlɩ funte lεε numuti aanu-aanu puεne εnu Angɩnɩ tu nɔnɩ ɔtutruε kpini neeme. ³ Neterunɩ yi ɔhɔn lεε mbɔ akpasua elefe εnu ɩεu. Dɩki: mbɔ feɩn-ε nɔnɔ, Nyati ɩ obuε tu amεke lε kpan feɩn-ε dɩ woju nawrεε an be ɔu tε te Kris etiε ɔɔu ɩε εdɩnɩ namu alanɩ bia. ⁴ εε, ɔnɔ-ɔnɔ feɩn-ε Nyati ɩε, jά nu. εnu nɔ nɔ, kpan nudobu kɔkɔ lɔ ɩlɩ cirie, nana nɩkpɩ feɩn nucu lε ɔnu mu ɩpεε, nɩdɩnɩ namu nalanɩ bia. ⁵ Heni-heni muε, kpan feɩn-ε Nyati εnu owukan lubuo ku ei rire mu be ugugɔ Nyati woju feɩn muε, nɩdɩ an lɔ: Nyati εnu bɔɔ nɔ feɩn eti.

Wojuyiye pu namu εnu woju

⁶ εfe εke ɔu woju obu yiye makrɩεne. Lɔɔ, εnεε fiyε lɔ: Nyati εnu owukan lubuoε egbigbifu ɔu ɔfu tε ɔdɔn Kris eti, εnεε fɔnyu wojuyiye namuε fάk+an ɔnku tasɩlɩ fεlɩ Jesi Kris εnu ɔsu pu namu. ⁷ Obuε ɩ godo-godo woju fun-fun-εnεε nɩkan-nɩ be ɩtu kpan ɩcu te ɩtemu Kris etiε, dala ɔnu mu bɔmucɔ ɩ. εfɩnɩ εke, ɩ kpan juejue pu Nyati ɔsu mu tε. ⁸ Dɩki: juejue εnu kpan idi lεε rirenɩε ɔnɔnɩ tintie, heni ubuka kpan, sake waa lowɩlɩ ɔε. Enεε juejue puε kpan ɩlɩ ɔnu Nyati ɔsu muε εke, nfrusuεε unyānɩ muε rɩ lɔku kɔ feɩn ambe utu ɔnu nkuan εbi εnu

nunɔ nahaa tja nu, eseji utu nkuan ebi éni ákân-mu owue uli enini frɛ. ⁹ Woju obuɛ, lí woju nawrɛ éni ɔnu etie akpruasi kɔkɔ ɔ́nɔ. ¹⁰ Obu éni íne etie, enɛɛ ɔɔbuu rire ruhun tɪn-ɛ nɔ́. Heni-heni muɛ, rɔ́cu ɔru telɛ neeme rétě Nyati ebi éni nɔ nama be cu akpan-akpan feɪn íne nkuaan eti, tasu mu be obueneɛ cu té teni etie.

¹¹ Owu obueneɛ migbe miyefue, ta lɪka ɪ eti kprunkpulɔ yiye akpan cú eti ní ei. ¹² Dɔtu kpan kɔkɔ nudobufu dufre éni fuli ngbafre luwɪɛ remu. Tu akpan-ene feɪn-ɛ cu té te Kris etie kprâ efɪni owurɪraru, efɪni éniei, efɪni ɔ́ɔɔɔɔ nɔ́ɔɔ mu, efɪni tée nɔ Kris etie lɛɛ efɪni ɔ́ɔɔɔɔ fupɔn Nyati antie eti lí flíni efe eke. ¹³ Tsun bɔɔ lě mie tɛɛ, nuca feɪn ta munu kɪnga Nyati kpenkpreɛ mu Nyatikan mu puene anti lě fɔ́cu eti féyiye woju fótu nene fɔ. ¹⁴ Eseji jumaa Bubu Wɛɪn cu lafu ɔnku ɔni Nyatikan ényepuei puene tafu bɔ́ íne mu be kan ɔnu eti woju ebi éni Nyati ye neneɛ, dɔcu dobu dufre; ¹⁵ ce rire ba ɪ ɔnu eti nana cu ɔfu mbasi neeme la mu tɛ. Lɪpe muɛ, lě akpan edi efɪni juma namuɛ fedi fɪhaa nu. ¹⁶ Dadu efɪni éniei lɛɛ efɪni wojue feyiyeɛ eti namu-namu lě fáta lɪka ɪ fɔ́nɔ eti fâ. Lɪpe muɛ, fɔ́cu ɔfu íne nkuan, enɛɛ fɔ́cu akpan-eneɛ yeti ɔfu wojuyiye íne nkuan lɛ.

5 Gba, alɪ ubutu éni bɔ́ fakukua kpɪsɪ munutere pu kɔ́ munuɛ, be dɔcu lubuo kprunkpu mu, nana buni flíni ɔfu bɔ́ eke lě fɔ́bu ngbafreene frɛ flíni ɔfu makpɪene eke. ² Alɪ uli yi munutere puɛ, be buni flíni efɪyia eke lě fɔ́bu miyereene frɛ flíni ɔfu meyiye eke lɛ. Efe lɛɛ miyereene ein éni éniei mu tɛɛ, nyu íne mu lě flɪl woju kɔkɔ éni kpu éni bɔ́ ebrɪ ɔfu jumaa fedie.

Woniyiɛne éni woju

³ Woniyiɛneɛ, tasu mu obueneɛ ákân-mu kpan kɔkɔ, dadu nene eti namu-namu ósupu mu. ⁴ Enɛɛ, alɪ woniyi kɔ́ kân ewi elefe mu anumaa eke, be fáta éni nunyɔ́nɪ numu lɔ́: nene lugban puene nana lɪ obuɛ bɔ́ nanyakuní nenini Nyatɛ nɔ́suníe éni woju gbein nadaduní nɔnu puene eti neduní nene namu. Obuɛ, enɛɛ yɪ nu Nyati antie nɔ́. ⁵ Dɪkɪ: woniyi éni ákân-mu kpan kɔkɔ, enini telɛ neemeɛ, Nyati eti nɔ be, you lɛɛ ningbe, nunɔ ɔ́gugɔ mu nakan éke owu feɪn niyêni. ⁶ Enɛɛ woniyi éni nebe mai ɪɛu woju egeɛ eke, ene, munu eti kɔ́ nunɔ nama, be nje ɔ́wɔ́ nuu. ⁷ Cu woju obuene yiye Nyatikan mu puene lě kpan kɔkɔ íkan-mu munukukua woju. ⁸ Gba, alɪ kpan kɔ́ ɪkprɪmu úbukamu ɔnu puene, tasu mu ɔnku enini lugban pueneɛ, be neyê lɔ́: ɔnu té ɔ́nɔ Kris eti. Lɪpe muɛ, be nunyonyɔ́ nukɔ kpan éni ɔ́cú te étêmu Kris eti nkɔkɔ alabu frɛ bɔkɔ.

⁹ Dɪkɪ: woniyi éni fimimení íné lě Nyatikan abukanɛ, be fátaa nɪl woniyi éni ɔ́wɔ́ ɪɛ mulu abruansɛn, eseji alá kpɪsɪ ei. ¹⁰ Nɪl yi éni nyaku jumadi anamu gbein akpan wɔku. Nɪl yi éni gbigbi ɔnu ewɛne namu-namu,

sike Nyati éni puene feɪn-ɛ nyani etie nyu nene namu-namulɔ. Nɪl yi éni buka ledu puene be eseji lɪ woju anamu-anamu elefe ji frɛ.

¹¹ Woniyiɛne munu yěte reɛ eke, dede nene. Dɪkɪ: nenunɛ, kân ɔni uku be té +a nene kpɪsɪ eti éni bɔ́ nɔnɔn-ní ɔnu nene lɛɛ Kris ein agbra nakpabu ei. ¹² Lɪpe muɛ, be ɔtu nák+an-ní munukukua woju Kris éni juma ebi éni nile nucuní be nuwɔ́ nɪlaní eiɛ remu. ¹³ Woniyi akpasua obueneɛ, éni nákân-míní jumaa bɔ́ nediníe, be nɔkɔnɔnɪ numu ei nɪsení gbɔ́mu-gbɔ́mu. Enɛɛ obuɛ nɔ un tsun sen ɪɛ: ɔ́ feɪn-ɛ nɪseníe, núruminí numu ba, nana, woju obuɛ élmɔ nɔnu wojue, nabua nukuní mu be nɔblɔ́nɪ. ¹⁴ Obu remuɛ, makan miyê woniyiɛne munu yěte reɛ lɔ́: nɪsení ege núhɔ́n-ní kpɪsɪ, núrúɔ́nɪ ewi nídaduní eti. Lɪpe muɛ, lě nɪlamíní rire ɪ nɪlumíní owu éni kpu éni bɔ́ ɔtu éfe pu bɔ́muɔ́ akan owu oku Nyati éni puene eti. ¹⁵ Dɪkɪ: nɔnu mu dɔ́unɔ ɔ́wɔ́ anya ɪ Nyati éni atingbree eti +a nedi Satan éni juma.

¹⁶ Alɪ yi kɔ́ éni cu té te Kris etie kân woniyi nɔ́nɪ lugbaan, be nideci nene nudoku ei Nyatikan ɔnku, nana ndadu nene eti. Lɪpe muɛ, lě Nyatikan frɛ ɔkpu adadu woniyiɛne ákân-mu kpan kɔkɔ eti.

Nyatikan ényepuei puene éni woju

¹⁷ Obuɛ lɪ Nyatikan ényepuei puene éni woju jɛɛ, makan lɔ́: obueneɛ inyepu Nyatikan ɪ tja nuɛ, fáta éni nihení ɔnu mu luwe nkɔkɔ aanu frɛ bɔkɔ, tasu muɛ, be obueneɛ ita munu Nyati amanɛbo lɛɛ wojuyiye mu tɛɛ. ¹⁸ Heni-heni muɛ, Nyati kpenkpreɛ kán lɔ́: Demɛ dên-ɛ nedifu juma numuti ei. Eseji kán ji lɔ́: Fáta éni jumadi pu ihe ɔnu luwe.

¹⁹ Gba, alɪ woju kɔ́ mu nataní Nyatikan ényepuei pu kɔ́ woju be akpan-eneɛ dɪ woju ebi nu nehɪ ɔnu dalufueɛ élmɔ aanu, ɛentɛ, be dɔcu detě jɔkpa. ²⁰ Enɛɛ, alɪ ényepuei pu kɔ́ nehɪ woju un-ɛ eke, be kukuanɪ munu akpan feɪn anti. Lɔ́, bɔ́ anuan-ene feɪn uli nuɛ, lě la owo ɔcu eti otu rire fɔ.

²¹ Dɪkɪ: Nyati lɛɛ Jesi Kris lɛɛ enini entɪ ngbafreene anti, makan miyêfu: fɔ́ obuene feɪn-ɛ motufue, cu eti nɪ ei numuti nɔ́ mu, dɔ́juɔ́ namu kpan kɔkɔ rire.

²² Eseji, alɪ nobutu éni bɔ́ fɔ́cu Nyatikan mu juma fala kpan kɔ́ ɔnkuɛ, be datɪta rire enini bɔ́ ine mu átaa éni woju eti. Eɛ, delɪ bɔ́ lě fâ fɔ́cu lɪka fɔ́cu kpan kɔ́ éni woju un-ɛ yelɛ mu adafu lɛ.

²³ Obuɛ lɪ ɔfu nuhunke éni wojue, dɔ́nɔ́ mindi bibi ce; nɔ́ difen luwɪ frɛ lě ɔtu ɔfu kpentɛ mbasi.

²⁴ Dɪkɪ: akpan elefe éni un-ɛ ulɛ, ɔnu woju unya gbein lɪ akpan ulɪ nu, enɛɛ elefe énie eke udɔ́n ɪha anti kraa be anya gbein. ²⁵ ɔnu ba nɔ́, namu frɛɛ kpan ulɛ, ɔnu woju unya gbein akpan ulɪ nu. Enɛɛ, alɪ elefe énie neme lɪbe frɛ bɔkɔ, tsun kân ɔni yoku be yanya gbein.

Mbeyepuene éni woju

6 Gba, makan miyê makpi feɩn-ε ɩ beyepue ɩ̂: ɔnu nu nyɩ ɔnu etei pue woju feɩn mu. Nɩdɛɩ woju ƙɔƙɔ éni kpan ɔɔɔu etɩ ɔɔɔbubu ɔru Nyatɩ éiné i, yakan owu yoku wojue reyiye etɩ frɛ. ² Alɩ ɔnu etei pue lí kpan éni ene frɛ cu té te Kris etɩ, be nudotutru ɩ̂: éni ambɩ etê makpi remue, be óbútumu éni b̂ nosupunɩ. Nusunɩ ƙó ɩɔ, ambe ɔnu makpi éni ene frɛ Kris ɔɔɔue ɩ obue nabuka.

Wojuyiye fun-fun ɩεε sika egebe éni woju

Owu obueneε, eneε b̂ ƙɔɔu feyiye fotu akpan ƙɔ ɔnu etɩ n̂. ³ Alɩ kpan ƙ̂ neyiye woju éni ɩhâmu ɔ n̂ ɩεε woju nawreeneε ɔru Nyɔni Jesi Kris kan ye ere ɩεε Nyatɩ ɔsu éni wojueɩne feɩn-ε reyiye eɩn-ε, ⁴ be kpan akpasua obue, rirennyaku ɩ obue nayanɩ, n̂nyômu woju ƙɔƙɔ numu. Enɩɩε, akpruasi ɩεε owu kpetɩ-kpetɩ ege ɔru, eneε unyuni ɔnyu mu. Akpasua obue, eneε isipu nike, élé, mine ókpr̂ ɩεε numusuo eɩn-ε n̂. ⁵ Akpan-eneε ɔɔɔu akprua akpasua ɩɔ éni ésiε, nɩɩnɩ akpan éni íne mu du nyuku be ɩdɩ woju nawreε an. Nenɩɩε, nucuní Nyatɩ ɔsu wojue nitêní rirehe éni woju.

⁶ Dɩkɩ: Nyatɩ ɔsue, rirehe ɩkɩɩ n̂ mu heni tú kpan feɩn-ε ɩkpr̂ obue ɔεε ɩheε unue. ⁷ Nɔɔɔɔ kpraní: ɔnu rehi wutu etɩ ébɩε, résí ɩɔ ƙɔƙɔ, nue r̂ha frɛε, b̂ r̂han ɩɔ ƙɔƙɔ. ⁸ Éni n̂ ɩɔ, alɩ rihe mb̂ rehi ɩεε ɩɔ éni b̂ roboku rire ɩε, be ɔhun ere, rire mu nikpi ere. ⁹ Dɩkɩ: akpan-eneε n̂ne íne neeme n̂ gbrengebidi woju etɩ, ɔnu woju iti nene niliní íne i nɩɩnɩ woju un-un n̂haní. ɩpε muε, be owu anuma-anumaεne feɩn-ε kpan té ɩha etɩ éni woju ede aya nene ɔnyu nene ak+an ɔnku tuun ɩɔ ɩ̂ n̂bubuní neeme. ¹⁰ Heni-heni muε, sika kpohrue, nisipu woju un-un anuma-anuma feɩn eɩn. Eε, akpan kpangbal ɩ̂ éni, nenɩnɩ sika kpohrue nɩkan-níε re-mue, n̂nyuní té n̂nyakuní ei Kris etɩ n̂janí hofou akpasua-akpasua n̂tuní n̂ne rire.

Nyatɩ mu éni tɩn unun woju

¹¹ Timote, efe eke, éni fulɩ Nyatɩ éni kpaan, ye ne owu obueneε rire ɩ̂ fáta munu flε sese, f̂su Nyatɩ, té ɩɔɔɔ

Kris etɩ, ɔɔɔɔ, tenyuei ɩεε té blεε eyikufu. ¹² Eε, un tɩn namue ɔɔu té d̂n Kris etɩ. ɩ̂ ɩ̂ nkuan ebi éni ákân-mu owue eɩ eɩnɩ. Nkuan obu éni íne muε, eneε Nyatɩ rafu be ƙɩkprɩ etɩ file Kris éni wojue fucu akpan kpangbal anti ɩ dalufue. ¹³ Dɩkɩ: Nyatɩ ebi éni utu ɩɔ ɩɔ feɩn nkuaan ɩεε Jesi Kris ebi éni ɩa ɩa rire gbɛin weɩnɩ P̂ɔns Pilat anti eɩn, n̂ne anti makan miyêfu ɩ̂: ¹⁴ nyu wojue Nyatɩ kan yefu éni b̂ feɩε kan ɩnku namu-namu cu etɩ ƙɩn ɩɔ rire. ɩɔ, ɩ̂ fl̂kan-mu munukukua ƙɔƙɔ tuun ɩɔ ɩ̂ oku nue ɩru Nyɔni Jesi Kris yala rire gbɛin-ε. ¹⁵ Obue, nue Nyatɩ ɩɔ ɩɔ tite te ɩε, eneε yeεε. Ene ɩ obue nunu ehe mu nukɔ feɩn. ɔnu ɩεεε nɩkan ɩɔmuɔ woju-woju feɩn etɩ. Eε, nɩɩ egbrengebiseε feɩn éni Gbrengebɩ, nyɔniεene feɩn éni Nyɔni. ¹⁶ ɔnu ɩεεε kukukpɔ ɔε, eneε nákân-mu uou. Nunu éjɩjre éni kpan úkpu úbɔfumue erehɩn. B̂nu kpan ƙɔƙɔ ŷdumínɩ nu, tasu muε, kpan úkpu ɩdumínɩ nu frɛ ɩɔ. Ósupu ɩεε etei nɩɩ enɩnɩ tuun godoo. Amen!

Rirehe puene éni woju

¹⁷ Gba, akpan-eneε di wutu ébi éni gbrengebɩ, kan ye nene ɩ̂: nudanyakumíní rire, eseji nudɔcumíní n̂ne tée nidetêminí rirehe owu ebi éni waalɩ be n̂ne woju ete muε etɩ frɛ; Nyatɩ etɩ ɩ obue b̂ ɩɔ netêní. Ene ɩ obue nutu ere ɩɔ-ɩɔ feɩn tuun ɩɔ ɩ̂ ɩɔ ere ɩ̂ ɩ̂ ehe mu. ¹⁸ Kan ye nene n̂cúní n̂ne ɩɔkaan n̂líní namu etɩ ɩ̂ n̂ne gbrengebɩ nidiní eɩ namulɩ éni gbrengebidi. Eε, b̂ nutu nene namu-namulɩ níćican-ní n̂ne ɩɔkaan ɩεε ɩdu puene eɩn. ¹⁹ Alɩ nelnɩ ɩɔ, be netitení ɩɔkan akpasua n̂ne éni úbubumue nitêní n̂ne rire i, nkuan ebi éni ákân-mu owue ɩɩ nenɩnɩ.

Ókufu mu éni owukan lubuo ɩεε áraƙu

²⁰ ɔmu wɩ Timote, nyu woju ebi éni Nyatɩ cu lafu ɩnkuε ɩ namu-namulɩ. Dɩkɩ: akpruasi ehelɩ-ehelɩene ɩhâmu ɩ̂ n̂ne ɩεε Nyatɩ éni wojuyiye eɩn be akpan ubu ɩ̂ lí r̂ce woju be n̂ne fun-ε, d̂cu rire dala mu. ²¹ Akpan elefe oku akprua akpasua obueneε éni ési mu nesi ɩha tuun té anya nene ɩ Kris etɩ.

Nyatɩ éni ɩwɩɩ nunu ɩεε n̂cu eɩn.

2 Timote

1 ¹⁻² Timote wu te-etl pu ́nu li flnı́ wu wı eke, eme Pıl ebi ́nu mul Jesi Kris ́nu ́twpu pu e li obue mewēnfu kpenkpe obu. ́twpu pu obue mılte, Nyati wu wı wı be tu mul ameke lē ḿbo nkuan ebi ́nu nıkan wu wı nıla l lı: nıse Jesi Kris mu nutue ́nu amanıe ḿku akpan.

Nyati ebi ́nu li Bđw lee wı Nyati Jesi Kris eın nicefu wı wı nıt́kufu ledu, eseji nıt́flnı́ fúnó teyu mu frē.

Rıree Pıl wı kpkpuku Timotee ́nu wı

³ Wı remue, mala Nyati ebi ́nu mwsu nuhun wınu mu flnı́ lı wı nanaene su tuun wı be ie ehemue ekee bia. Ee, nkpw alabu ́nu mwn ́gugw mu wı, ḿjwfu te, you lee ningbe mukuanfu. ⁴ Heni-heni mu, alı mukuan wı rala mine ie ́nu mıtédıe fuku eıe, be fepemı tası, lē flnı́ mise ege mıdıfu nu lē té wı wı.

⁵ Dıku: efnı́ tée wı Kris etı nawre mu tasıe, wı wı wı wı wı mu. Wı baba Lois lee efıya Enı frē té nı Kris etı wı eke le, ene ḿdı nu wınu lı: efe frē, wı wı wı etı le. ⁶ ́nu wı wı, makuatufu lı: lé ebi ́nu Nyati wı lafu mu wı mıtafu bı ıne mu, tu gbı wı mu te bibı.

⁷ Dıku: Bıwı Nyati wı la wı mu ́tu kpan ıli la pu, nana ákura, ́wı lee rıre wı wı ́nyu ák+an li obue wı wı kpan.

⁸ ́nu wı wı, ruhwn nudowofu ́nu bđ fobo wı Nyati ́nu amanıe foku akpan. Eseji sibıkan mu mwn enı ıne etıe ́nu wı frē nıdelfu ruhwn, nana wı Nyati ́nu ákuraa tufue etı di gbıe wı Amanıe Namue ́nu ıne etı. ⁹ Kuan lı: ene li obue nı wı ıne nkuan be nıra ere ́nu bđ rıli enı puene. Wı mu lıree, ́lımu wı anamu ŕlı nı wı; wı enı lı nitite nıte ie, ene nı wı; tası mu, ledu li obue nutuku ere. Obue, godo-godo neeme nitite nıte i ́nu bđ nıse Jesi Kris mu nıli, ¹⁰ ene wı tuun ku amınu ́nu nı wı wı Jesi Kris-e i wı etı ebi nyaku wı wı gbeın. Heni-heni mu, nı wı lu uou, ene nıse enı Amanıe Namue mu nınyu nkuan lee titı ́dđn ́nu wı nınyaku gbeın. ¹¹ Amanıe Namı obu remue, ene wı mul enı wı wı pu lē ḿbo ḿku akpan, eseji ḿwı etı méyıe nıne wı frē. ¹² Wı mu lıree, medi gbıe heni tası, ene obu ılımu ruhwn wı. Dıku: mıdı kpan ebi ́nu mı wı té mıte etıe an, eseji mıdı an wınu lı: nukura ́nu bđ nadadu wı ebi ́nu nı wı nılamı wı etı tuun wı lē oku nı nıse ege nııe.

¹³ Gbake, wı nawre ebıene miyıe fıte, nyu kan wı lı efnı́ wı ́nu bđ fakprā etı fedı wı juma. Wı mu lıree, tu wı wı dđn Kris-e fıdakue etı enı ́wı wı. ¹⁴ Bıwı Wı ebi ́nu wı wı mu, nubukafu fınyı wı namı ebi ́nu Nyati wı lafu wı kpan lı kpankpw.

¹⁵ Wı wı fıdı an lı: Asi wı gbıı te ́nu puene feı ecımu ala lı. Fıjel lee Ermojenı frē nı wı mu le. ¹⁶ Onesıfır eke, Nyati nutukunı ledu, ene lee wı lugban puene feı enı. Dıku: emıı sibıkan mu obue mwn, ́lımı ruhwn nıcımu nıla lı, nana nu wınu mu ninıemu té i. ¹⁷ Heni-heni mu wı ni nıku wı ebe, nice rıre ba lı nıjımu nıse tuun wı be nı wı. ¹⁸ Nyati nı lı, wı Nyati yobıa akpan feı mu, wı wı ledu le. Efe wı wı fıdı enı ábuka feı-nı nubukamı Efı ebi te nı.

Kris ́nu ıne etı tın-e bđ Timote wı wı

2 Wı wı Timote, efe eke, Jesi Kris ́nu mbıafue tufue wı wı mbası fıdı juma fı. ² Wı mu lıree, wı wı feı-nı miyıefu be akpan kpangbı wı wı nuwan fıe, wı yıe akpan ́nu fıkan telı wı etı lı: nıne frē wı wı yıe yıe elefe le. ³ Jesi Kris ́nu tın wı pu namı fıle remue, kprı etı di enı ıne etı gbıe medı le. ⁴ Wı wı kpra: alı kpan kđ nı sruda be nı wı etı pu wı wı, nınyu sruda wı wı ́nu wı lee wı lefe wı nı wı. ⁵ Wı ba wı, alı juejuedı pu kđ wı wı ebi ́nu nece rıre ba lı nuwı-wı ́nu auleene etıe, bđ nııe. ⁶ Eseji kpeı pu feı ebi ́nu ice lowo ei fı juma, ene li obue nıkan wı wı nı mı ebi ́nu nyaa. ⁷ Obı feı-nı makaan, nukufu ei rıre mu namı-nı. Dıku: Nyati wı wı ıne fı fı fı mu wı wı.

⁸ Gbake, kuan Jesi Kris ebi ́nu li Dafıd alı be nı lu uou mu nyıe. Obue, ene nıca feı mıkan emıı Amanıe Namı ́nu ́bo mu te nı. ⁹ Amanıe Namı obu ́nu ıne etı li obue medı gbıe tuun nukumııı ngbraka fı fı akolo pu eke. Amanıe Namı wı eke ́nı ba mu.

¹⁰ Obı remue, ene wı wı fı gbıe fı feı mu nı. Ee, mı lı bđ mı lı akpan-ene Nyati ́nu bı wı etıe té wı Jesi Kris etı wı wı ıne nkuan, Nyati ́nu mınu lı ebi ́nu wı wı wı gıdı tuun godooe fı nı.

¹¹ Kı wı ́nu li nawre be wı etıe akprıası wı wı ́nı: Alı heni-heni mu ruo lee Kris eı-nı, be rı wı anama lee wı enı frē. ¹² Alı wı wı fı gbıe fı fı fı ene eke, be

rîtê woju-woju fêlî ei lèe ònu eîlî frê. Alî rîní rédímínî woju muê êkê, bê ênê frê b̄́ nídlî êrê woju mu lè. ¹³ Alî rûhîmu numuti n̄̄ ònu eîlî frê b̄́ òk̄̄, bê ênê êkê, n̄̄hî ònu numuti n̄̄ ònu t̄̄n̄̄ nukufu. Êê, obuê nutu numuti n̄̄kaan, nísepumu numu ege jî.

Nyati ósu pu namu éni woju

¹⁴ Kuatu Nyatikan mu puene woju obuene l̄́ Nyati antie, lubuo egbefu ei fákan féyê nene l̄́: nuwónî owu t̄̄t̄̄ ewi eti éni akpruasie nilaní ei. D̄́k̄̄: akpruasí akpasua obuê, úbukamu kpan; óbubu nana l̄́ obuê ububu akpan-eneê itê r̄̄t̄̄ ei eti. ¹⁵ Êfê òf̄̄ òk̄̄ frê, ce r̄̄re ba l̄́ l̄́ fêlî-ê b̄́ fêlê l̄́ féyî nu Nyati anti. Êê, di òfu jumaa namu-namul̄́ yiye akpan Nyati éni owukan lubuoê f̄̄l̄́ l̄́ te fataa êkê de woju nawrêê aka ku nene. L̄́ òk̄̄, l̄́ ruh̄̄ òk̄̄ l̄́ f̄̄l̄́. ¹⁶ D̄́ òk̄̄ r̄̄re dala akpruasí ehel̄́-ehel̄́ éni lh̄̄amu ó òk̄̄ l̄́ Nyati éni owukan lubuoê eîlî-ê mu. Akpan-eneê ibe akprua akpasua obu éni ési egeê, ókufu muê, n̄̄n̄̄ n̄̄nyaní ei Nyati r̄̄re. ¹⁷ Nen̄̄n̄̄ owu fêlî-ê n̄̄kan-níe ububu kpan f̄̄l̄́ l̄́ doboyal̄́ l̄́ kpan r̄̄renl̄́-ê iê êkê. Imene l̄́e Filet frê n̄́ òk̄̄ mu lè. ¹⁸ Nene aanuê, n̄́ òk̄̄ n̄̄nyaní ei woju nawrêê eti. D̄́k̄̄: nakan-ní l̄́: lu uou muê Nyati òk̄̄ akpan òk̄̄ yenyee òw̄́ êsê, òn̄́ jî. Ònu mu l̄́p̄̄e, òk̄̄t̄̄n̄̄ akpan òk̄̄t̄̄n̄̄ unyu té unyaku ei Kris eti. ¹⁹ Kan nsibi eb̄́ éni Nyati p̄̄ifu etee êkê ònyu ei wutu kpunkpul̄́. Ênêe, k̄́ owukan lubuoeneê nimimení ònu eti: “Nyati d̄́ ên̄̄l̄́ puene an” eseji “Kpan fêlî-ê nínl̄́ n̄̄l̄́ Nyati éni kpaan, bê n̄̄nyu l̄́ka nínyáku ei un̄̄l̄́ mu”.

²⁰ Òf̄̄ òk̄̄ kra: kan namu fêlî éni kan-te mu owueneê, élm̄́ mu neeme éll̄́ sika lebe l̄́e sika lofu mu owu b̄́mu, elefe frê l̄́ t̄̄n̄̄ l̄́e lisin mu owu. Êê, elefe éniê fet nu mu kraa kpan unyaku nene gbein l̄́ nandi-nandi eti, eneê elefe éniê êkê l̄́ nuca fêlî kpan unyaku nene gbein.

²¹ D̄́k̄̄: kpan fêlî eb̄́ éni b̄́ úcu ònu r̄̄re l̄́a owu un-un eb̄́eneê m̄́kaan muê, n̄̄tê f̄̄l̄́ kan-te mu òk̄̄ éni n̄̄cu n̄̄l̄́n̄̄ nandi-nandi eti êkê. L̄́p̄̄e muê, n̄̄dr̄́ n̄̄l̄́ Nyati éni kpan tasu éni tite te i bê usun̄̄l̄́ idi juma namu fêlî.

²² Éni òk̄̄ òk̄̄, bê ye ne owueneê ngbafrê ewi r̄̄re l̄́r̄̄a l̄́ eti r̄̄re l̄́ fébe s̄̄s̄̄e l̄́e, òk̄̄f̄̄, té b̄́te l̄́e t̄̄e b̄́ òd̄̄n̄̄fu Nȳ̄on̄̄e eti éni wojueneê ege. Ònu mu l̄́p̄̄e, te nsibi l̄́e akpan-eneê òk̄̄sun̄̄l̄́ luboluw̄́ w̄̄l̄́ muê eîlî. ²³ D̄́ òk̄̄ r̄̄re dala owu ehel̄́-ehel̄́ l̄́e nȳ̄omb̄́ mu woju éni akpruasie mu t̄̄. F̄̄dl̄́ an l̄́: akpruasí akpasua obueneê, éll̄́ l̄́ obuê nisipuní eîlî. ²⁴ D̄́k̄̄: kpan fêlî éni l̄́ Nȳ̄on̄̄e éni ósu puê, náfátamu éni n̄̄l̄́ éll̄́, nana té bl̄́e l̄́ obuê b̄́ nakân akpan fêlî eti. Êê, fátaa n̄̄l̄́ kpan éni d̄́ woju éyiye namu-namu bê eseji unyu té i akpan-eneê nel̄́n̄̄ un-ê eti.

²⁵ Eseji n̄̄cu té namu mu niyiye akpan-eneê nesini akpruaa woju mu. Kpan édl̄́, êkefu Nyati òk̄̄ nene n̄̄nyukuní luboluw̄́ mu n̄̄nyûn̄̄ woju nawrêê numu k̄́ o. ²⁶ L̄́p̄̄e muê, íne mu yehi nene n̄̄n̄̄n̄̄ Angl̄́n̄̄ éni

m̄́baa b̄́n̄̄ nyu nene bê tu nel̄́n̄̄ ên̄̄l̄́ té eti woju c̄̄e mu n̄̄nyaní ei.

Nueneê ben lè éni woju

3 Òmu w̄̄l̄́ namu, d̄́ an l̄́: nuê run̄̄ mu raha bê l̄́ nueneê ben lè, gbredi yebubue t̄̄n̄̄ yesên l̄́. ² Êê, kp̄̄s̄̄e, sika kpohru, numukp̄̄e, r̄̄re ên̄̄l̄́ áhan l̄́e Nyati munu áb̄́an yeyiku akpan. B̄́ nífelumíní òk̄̄ b̄́ene, b̄́ nídl̄́umíní namu, Nyati éni éyê b̄́ òk̄̄ òk̄̄ luboluw̄́ mu, ³ b̄́ n̄̄tukumíní kpan l̄́du, b̄́ n̄̄cumíní woju n̄̄f̄̄umíní frê. D̄́k̄̄: n̄̄bubuní akpan r̄̄re i, eseji b̄́ n̄̄nyumíní r̄̄re níkan-míní òk̄̄. Heni-heni mu n̄̄l̄́n̄̄ akpan nuhun olobu puene éni òk̄̄f̄̄um̄́ namul̄́ woju òk̄̄. ⁴ N̄̄l̄́n̄̄ akpan éni unya l̄́ nanuan-eneê gen eti, akpan éni úku ho ei l̄́l̄́ woju, akpan éni r̄̄renyaku yiku. Nene obueneê, l̄́ b̄́ òk̄̄f̄̄un̄̄ Nyatiê, òk̄̄ òk̄̄ nen̄̄n̄̄ r̄̄re-mukp̄̄i wojueneê nana l̄́ obuê n̄̄bení ege. ⁵ Munu etiê, n̄̄t̄̄n̄̄ f̄̄l̄́ akpan éni òk̄̄ Nyati heni êkê, bê n̄̄j̄̄ ákuraa Nyati utu kpan bê usun̄̄l̄́, éll̄́mu òk̄̄ woju. Akpan akpasua obueneê, dese l̄́e òk̄̄ eîlî.

⁶ D̄́k̄̄: òk̄̄ mu elefe uh̄̄ ihe eyieneê íne mu òk̄̄ flefl̄́e bê òbubu nene íne mu néln̄̄ òk̄̄ egekpu puene. Eyi akpasua obueneê, un̄̄l̄́ anuma-anuma eyiku nene, eneê nebení woju un-un-eneê fêlî-ê té l̄́a nene eti ege.

⁷ Nuca fêlî nebení wojuyiye òk̄̄ ege òk̄̄ l̄́ áján k̄́ òk̄̄ ho oku nene l̄́, eneê woju nawrê tasuê êkê, n̄̄kpu n̄̄nyumíní numu. ⁸ Akpan ópupo pu obueneê, òk̄̄n̄̄-ní akpan ó l̄́ ídl̄́ woju nawrêê an f̄̄l̄́ l̄́ sigi muê, akpan aanu k̄́ éni n̄̄raní Janes l̄́e Jambres-ê juju éni b̄́ òk̄̄ Moïse ók̄̄ êkê. N̄̄l̄́n̄̄ akpan éni íne mu ájá nu bê nen̄̄n̄̄ t̄̄e nínl̄́ òk̄̄ n̄̄t̄̄n̄̄ Kris etiê, tasu muê, l̄́ fun netení, woju òk̄̄ òk̄̄ éni iyê mu òk̄̄ êkê. ⁹ Ênêe, obu fêlî-ê nel̄́n̄̄ b̄́ ínya ine òk̄̄. Heni-heni muê, òk̄̄ nȳ̄omb̄́ wojuê yanya gbein akpan fêlî yed̄́l̄́ nu f̄̄l̄́ akpan aanu obueneê éniê êkê.

¹⁰ Êfê êkê, em̄́n̄̄l̄́ wojuê miyiye, em̄́n̄̄ l̄́ mite m̄́n̄̄l̄́ ei, em̄́n̄̄l̄́ wojuê òk̄̄mu té eti, em̄́n̄̄l̄́ t̄̄e òk̄̄mu Kris eti, em̄́n̄̄l̄́ mitê munyu té i gb̄̄re fêlî mu, em̄́n̄̄l̄́ òk̄̄f̄̄e òk̄̄mu mu l̄́e em̄́n̄̄l̄́ kp̄̄t̄̄e m̄́kaan, f̄̄dl̄́ fêlî an. ¹¹ Eseji òk̄̄-òk̄̄ fêlî-ê n̄̄l̄́míní l̄́e gb̄̄re fêlî-ê mid̄́ Ant̄̄os, Ikon̄̄om̄́ l̄́e List̄̄l̄́ eb̄́ene t̄̄ frêe, f̄̄dl̄́ an. Ênêe òk̄̄-òk̄̄ al̄́-abu-alabu fêlî-ê n̄̄l̄́míníe, Nȳ̄on̄̄e nyúmu nyáku ei mu.

¹² D̄́k̄̄: tasu muê, akpan-eneê fêlî-ê daku Jesi Kris bê n̄̄dr̄́ usu Nyati té òk̄̄ muê, t̄̄n̄̄ n̄̄l̄́n̄̄ nene òk̄̄-òk̄̄.

¹³ Ònu mu l̄́p̄̄e, té un puene l̄́e akpan ópupo puene yeli íne i yel̄́ un bibi yoku akpan kp̄̄e t̄̄n̄̄ òk̄̄ l̄́ nene òk̄̄ frê n̄̄ òk̄̄-ní ei lè.

¹⁴ Êfê êkê ef̄̄n̄̄l̄́e, wojuyiye eb̄́ éni òw̄́ fiti bê f̄̄cu té fite etiê, nyu kan òk̄̄ òk̄̄ eti. F̄̄dl̄́ an l̄́: akpan-eneê yiyefu wojuê, n̄̄l̄́n̄̄ akpan éni l̄́kan woju nawrê.

¹⁵ D̄́k̄̄: òk̄̄ ewi mu neeme, eneê niyiyef̄̄n̄̄l̄́ Nyati kp̄̄nkp̄̄e f̄̄dl̄́ an. Ònu mu l̄́ obuê ákura òk̄̄ tu f̄̄l̄́ r̄̄ce pu f̄̄cu té fite Jesi Kris eti l̄́ òk̄̄ f̄̄cu òk̄̄ íne nkuan.

¹⁶ Heni-heni mue, owukan lubuo feun-ε κω Nyati kpenkpeε mu tee, Nyati li obue tu κω Bubκκ ye akpan mu be mime. ́Eni κω κκ, nfata ́eni kpan ucu κω etl iyiyε woju, unyu funte puene numu κκku, inyepu woju ́eni ́elimu κω κκ i, eseji utu kpan un ei sese iεu mu frε. ¹⁷ κκ, lε kpan feun ebi ́eni li Nyati ́eni kpaan edl woju feun ́eni fataa bε edl aan an, κtuni nedi juma anamu-anamu.

Nyati Amanieε bε Timote oboε ́eni woju

4 Diki: Jesi Kris ebi ́eni yobua akpan-ene feun-ε κω anama lee obueneε κω uε mue, yesε ege yehi, eseji yetε woju-woju feun ei. ́Eni κω κκ, ene lee Nyati ein anti makan miyεfu tasu lε: ² bo Nyati Amanieε! Eε, bo-tu κκmuκκ lafu be o, ́alafu be o, ta lka i bo. Nyu tε i lκulκ yiye akpan woju namu-namulκ. κω mu lipeε, nyu funte puene numu κκku, kukua akpan-eneε li woju un-ε munu, eseji tu akpan fκ.

³ Diki: kân κκni yoku be akpan bε ikprimu iti wojuyiye namue ji. Lipeε mue, κκnu te-etl woju ce eneε yodo nene be nκkân-ni wojuyiye puene mrumrulκ ́eni yakan woju ceε nyuκfuni ́eni bε netinie yereru nene.

⁴ Eε, bε nκkprimu nitimini woju nawreε; funte woju ce, eneε nana nitini. ⁵ Efe eke, woju feun mue, nyu rire kan κκku, eseji nyu tε i gbredi feun mu. Eε, li amaniebo pu namu di juma ebi ́eni Nyati cu lafu κκkuε tuun kufu.

Pκl ́eni uou wojuε nobo etie ́eni woju

⁶ Emuni eke, mediki sun be mεyi κω rire teyi mκtu Nyati metε finι mulκκ nukukuni nnieε nucu nyini teyi etie eke. Eε, nu oku ́eni bε motu wutu etl ́ebi. ⁷ Diki: mκκκn tin namu, mκwuwotu rire tuun mκku cκ bε ma mokuε. Eε, κω tε κκκκn Kris etl tuun okufu. ⁸ Gbake, abutree Nyκni ebi ́eni li ejji-oku pu sese puε tite te kpan feun ebi ́eni nubu sese puε iε li obue κκκκn-mu be nκbomu κκni nκbua akpan feun mue. Abutre obue, ́elimu κω lεfe ceε nκbomu bemu; nκbo akpan-ene feun frεε nala ho uku enni egese ieuε etie iε.

Okufu mu ́eni woju

⁹ Mκgugκfu, κκκκn; i faafa hemu ́ebi. ¹⁰ Diki: Kresan +a Galasi wutu lugbuε etl te κκmu, Tit frε +a Dalmasi wutu lugbuε etl te κκmu iε. Demas eke, wutu etl ́ebi ́eni woju eyun nu κκκ feun necimu nala i nâ Tesalonik ebi te. ¹¹ Luk κω lεfe kukukκ ce li obue κκmu rire ́ebi. Fehie, be cu Mark lε fieni κκκ mu. Mediki sun be nli kpan ́eni yabukamu tasulκ Nyati jumaa ́eni ́edi mu. ¹² Mκκκpu Tisik nehi Efε te.

¹³ κκκ fehie, be se Troas ebi te lε fκcu κω kpotue mla i Karpκs ́eni tee fεsimu. De κω kpenkpeene frε, tasu mue, be obueneε nlini nneε kpenkpe mu frεε simu.

¹⁴ Alesandri ebi ́eni ufun lankpaa edimu gbre lκulκ. Mediki sun-ε, be feun nliε, Nyκniε yeweni κω lu.

¹⁵ Diki: nκtu akpan κκmuκκ iti erun amanieε roboε. Suo rire κω rire. ¹⁶ Di an lε: bubo mu ́eni ejji-oku puene antie munyaa, kpan κκκκ ́enyεmu ege; nene feun ́eci nicimini nlani ei. Eneε, al εse κκ frεε, be Nyati nudκcu etl nidel nene un. ¹⁷ Lipeε mu frεε, Nyκniε eke ́ecimu ́ala i; ninyemu ege, eneε nutumu mbasi mubo enni Amanieε neeme muku obu-obuo feun mu ́eni akpan. κω mu lipeε, nκtumu mκκκ gbogro κmu mánya. ¹⁸ Eneε, woju un feun-ε kpan yetite ́eni bε elimue, midl an lε: Nyκniε yκnyumu yanyaku ei mu nuca feun. Heni-heni mue, nκnyumu ei kpunkpulκ amεke lε nkuan ebi ́eni nutumue ipi κpe, mâ entl te nκtumu cκ enni etei mu te. Munu lκku nli enni lu-lu feun tuun godoo, Amen!

Araku

¹⁹ Maraku Prisil lee Akilas, eseji maraku Onesifκr ́eni lugban puene frε. ²⁰ Diki: erun ieu mue, Erast κκκκn Korant ebi te, eseji mκtu Trofim frε κκκκn Mile ebi te ambe rire mu te ́esεmini. ²¹ Mκgugκfu: cen rire i i kraa lε oku lufan nue.

Gbake Ebulκs, Pudens, Linκs, Klodia lee makriene feun-ε κω ́ebi narakufu namu-namu. ²² Nyκniε nunκ lee κfu ein. Enni κκκκ frε nunκ lee nefε feun ein.

Tit

1 Kpenkpe obuε, εμε Pɔl ebi ́ni mli Nyati ́ni ́su pu lεε Jesi Kris ́ni ́tɔpu puε li obuε mimime. Diki: ḿli ́tɔpu pu ɔɔ ĺ ḿtu akpan-ενεε Nyati ́ni b́ nɔ etie ɔɔ t́ et́ni eti, eseji edi woju nawre tasuε an ɔsunl f́nl ́l̄ te fataa εke. ² ́nu mu lɔpεε, ĺ ńk+an-ń telie ́l̄: nkuan ebi ́ni ́kân-mu owu be Nyati ebi ́ni ́te fun-ε kan la ɔ godo-godo neeme ́l̄: n̄tue, ́l ́nenl. ³ Nkuan obu ́ni wojuε, d́n tuun ɔɔ ɔɔ ku nuε Nyati ebi ́ni li ɔɔ ́pu-ε ɔɔ tεε, ενεε nunyu ɔɔ woju nunyaku gbein be nutumu mobo ɔɔ amanlεε m̄sε. ⁴ Efe Tit li obuε mewênfu kpenkpe obu. Diki: efe lεε ɔɔ ́ni ɔɔ t́e nɔ Kris etie remuε, f́t̄ f́nl ɔɔ w̄ εke. Nyati ebi ́ni li B̄ɔ lεε ɔɔ ́pu Jesi Kris ́ni nice-fu ɔɔ w̄r̄ ĺ f́nɔ teyɔ mu frε.

Jumaa b́ Tit edie ́ni woju

⁵ ́ɔɔ tu be m̄lafu ei Kret ́ni wutu lugbuε eti tεε, ενεε li f́nl̄: owuενεε ɔɔ mu rubo buε b́ fetite fokufu. ́nu mu lɔpεε, ebi nɔ-nɔ feɔ muε, kpra akpan de nýpu Nyatikan-ενεε ɔɔ f́nl ́l̄ ɔɔ m̄kan miyefue εke.

⁶ Nyatikan ényepuei pu feɔ ebi ́ni f̄t̄ue, fátaa nli kpan ́ni ́kân-mu munukukua woju ɔɔ be kan yi nɔ kukukpɔ ɔε. ́nu ewlενεε frε nli akpan ́ni ɔ t́ te Kris eti be kpan údu ine ́l̄ ́l̄ ewl mramra lεε tutre puενε. ⁷ Heni-heni muε, ́ni Nyati jumaa nɔ nɔ remuε, áfátamu ́ni n̄kân munukukua woju. Eε, áfátamu ́ni nli rirenyaku pu, elefe mu ́l̄ pu, mulɔ pu, t́ frufu pu, sika egebe pu. ⁸ Fátaa nana nli kpan ́ni isike oyogu t́ nɔ mu be ɔɔ namul ́ni woju frε. ́nu ba nɔ, nli r̄ε pu, s̄εε pu, Nyati ́ni kpan tasu, eseji n̄l ɔɔ rire nɔ ́nyu ́k+an frε. ⁹ Fáta ́ni nli kpan ́ni di Nyati ́ni owukan lubuoε an tasu be ɔɔ ɔɔ woju feɔ-ε niyien̄ε eti. ɔɔ, ĺ n̄kpu n̄cu wojuyiye ́ni fataa n̄tu akpan n̄tu nene f̄. ́nu mu lɔpεε, ĺ akpruasi puενε edi nu w̄nl̄ ́l̄: enl wojuε neyiyee, ́l wojuyiye namuε heni tasu numuti ebe nene ɔ.

¹⁰ Diki: akpan kpangbal, tasu muε, be Juf-ενε, n̄ ́ni nedi tutre ɔkan owu ehel-ehel udu akpan ́ne mu unyuku. ¹¹ Akpan akpasua obuενεε, nyu nene numu nɔ ́l̄. Sika ́ni ́ne muε, nelnl ruhɔ owu niyien̄i woju ́ni áfátamu tuun nɔnyunl lugban d̄unl̄ nububunl neeme frε ɔɔ. ¹² Diki: n̄kɔ n̄kɔ mu kpan nɔ ́ni li woju andl pu ɔkue kán ́l̄: “Kret w̄ feɔ-ε n̄, ɔɔ sigi neeme, ενεε nli funte pu, n̄ε un lεε kpohru pu ́l̄ pu.” ¹³ Owu obuε n̄kaan, ɔɔ ɔ w̄nl̄. ́ni n̄ ɔɔ,

be kan owu kpunkpɔl ye nene ĺ n̄nu t́e nɔ Kris etie enye tinti tasul. ¹⁴ ́nu mu lɔpεε, ĺ n̄cum̄nl te n̄tem̄nl Juf-ενε ́ni ɔnda wojuενε lεε aule akpasua-akpasuaενεε akpan-ενεε tun gen tu woju nawreε titeε eti. ¹⁵ Diki: akpan-ενεε p̄n w̄nl̄ Nyati antie, woju feɔ p̄n t́ nene. Gba, akpan-ενεε ́p̄n, akpan-ενεε ́cu te ét̄mu Kris etie ́ne εke, woju ɔɔ ́p̄n ́tu nene. Nenlεε, rukɔ woju ebr̄ n̄nu ́tutru lεε n̄nu t́e neeme. ¹⁶ Nakan-n̄ numuti mu ́l̄: n̄nl̄ Nyati an, ενεε nenl̄ owul̄l̄εε εke neȳ ́l̄: fun neten̄l. Tasu muε, akpan mramra lεε tutre puενε ́ni ́kpu ́l̄ woju ɔɔ ́ja nuε, ενεε n̄nl̄.

ɔɔ Pɔl notu akpan tikpe-tikpeενε feɔ-ε ́ni woju

2 Gba, efe εke, ef̄nl wojuενε feɔ-ε feyiyee na ɔ n̄ kukukpɔ lεε Nyati ́ni wojuyiyee ́ni. ² Kan ye akpankpeενε ́l̄ akpan ́ni unyu rire ɔkân n̄ku, usupu rire be li r̄ε puενε. Fátaa n̄nl̄ akpan ́ni n̄nu t́e nɔ Kris etie nye tinti be ́yɔf̄u lεε tenyuei yiku frε.

³ Kan ye eyi munutere puενε frε ́l̄: n̄nu ́neie n̄ja nu f́nl ́l̄ Nyati nobutue εke. N̄delum̄nl̄ akpantl lεε mulɔ puενε, nana n̄nl̄ eyi ́ni utu f̄ anamu ⁴ ĺ ɔɔ mu lɔpεε, néȳnl̄ yere l̄w̄ feɔ ɔɔ ɔɔ h̄ lεε ɔɔ ewl. ⁵ Niyeñl̄ nene n̄nl̄ eyi ́ni li r̄ε puενε be ́icerumu munu mu, eyi ́ni ́dadu n̄nu lugban nuhun eti, kan t́ namu, be eseji isi rire i n̄nu h̄ενε eti. ɔɔ, ĺ n̄tum̄nl̄ kpan ɔɔ ́he ɔɔ ́kan owu ́ku Nyati ́ni owukan lubuoε eti.

⁶ Kan ye ngbafreενε ́l̄ r̄ε puενε woju-woju feɔ mu. ⁷ Efe ɔɔ frε tu nuhunkuf̄nl̄ eti ef̄nl woju anamu bibi ́ni ́l̄ mu tε. Ef̄nl wojuyiyee frε, d̄tu woju lefe n̄-dacucuat̄u mu akpan s̄pu. ⁸ Eε, owu feɔ-ε f̄kaan, nli owu ́ni nye me be kpan ɔɔ ́kpu ́si ɔɔ eti akprua. ɔɔ, ĺ akpan-ενεε rubuan n̄nu ́ne ́he woju ɔɔ ́kan ́ku ere eti ruhɔ n̄nyu.

⁹ Kan ye mbeyepuενε frε sí rire i t́ n̄nu etei puενε. ́nu mu lɔpεε, nuyn̄nl̄ nene t́ woju feɔ mu, n̄dabuanm̄nl̄ nene munu, ¹⁰ eseji nide'in-m̄nl̄ nene in frε. Nuca feɔ, niyeñl̄ akpan d̄l nu ́l̄: n̄nl̄ s̄εε heni tasu. ɔɔ, ĺ n̄tun̄l̄ Nyati ebi ́ni li ɔɔ ́puενε ́ni wojuyiyee ak+an munu akpan anti.

Nyati ́ni ledue tuku kpaan ́ni woju

¹¹ Diki: Nyati ebi ́ni li akpan-akpan feɔ ́ni ́ne nkuanu puε anyaku ledue nutuku kpaan ́ni woju

gbein. ¹² Obue, enee neti ere nsibi ruwo woju fein eni utu riye Nyati le wutu eti ebi eni woju fein-e kpan te lha ete ruku eie n. Lkw, le nu obue runo mue, relu rice puene, sese puene le akpan eni iye Nyati. ¹³ Onu mu lpe, enee rkpwn eruni telu woju lku eni lu finu nve Jesi Kris ebi eni lu ru Nyati lku le Dcu-pue yala onu munu lku gbein-e. ¹⁴ Kris-e, ene lu obue nyi onu rire tui nu nwe un-ene fein-e rule eni lu. Onu mu lpe, enee nupon ere ru eni puene eni onu b n ete le rece rire ba l relu woju anamu-anamu.

¹⁵ Owu obuene fein-e, enee b fcu feyiye akpaan n. Cu ete tu nene f, eseji al ubutu, be kukua nene munu fre. Onu mu lpe, cu jumaa fedie eni bmucoo lafu bee ete lu fein. Dtu kpan kkw nudobufu dufre.

Nyati kan mu puene eni jumadi woju

3 Kuatu akpan fein si rire i tu etei puene le akpan-ene fein free bmucoo k n onku. Nifelonu nene le nadaduni ete eni b nelu woju anamu-anamu. ² Ndakan-mini kpan kkw owu, ndelumi eli puene, nana nikan-ni luboluwa namu le te ble akpan fein ete. ³ Diku: sigi mue, ere fre ru nyombu puene, tutre puene le akpan eni ku kpe. Eseji nunuwa lebe le mai leu akpasua-akpasua eni egebe, enee nyu ere kan onku neeme. Lpe mue, te un le nike lu obue yiku ere. Eni n kw, runyonyo tuun sen l, enee eseji rife mine fre. ⁴ Gba, onu Nyati ebi eni lu ru Dcu-pue nyaku onu tenja le yufu nyufu kpaan gbein-e, enee nucu ere ine nkuan. ⁵ Ine nkuan obue nucu ere, elimu sese leu woju k relu bemu; ledu lu obue nutuku ere. Tasu mue, batem-e rule mu, enee nise nyuyy ere l rupon be Bubu Weln tu

runyuku rite fini akpan kkw eke. ⁶ Bubu Weln-e nutu ere, ru Dcu-pu Jesi Kris mu nise, enee nutu tuun yiku ere gbun. ⁷ Lkw, le ncu ledue nutuku ere nubu ere sese puene ete ntu rak+an telu l: nkuan ebi eni akn-mu owue li eruni.

⁸ Obue makaan, li woju jkpa tasu eni b fata lka l ete kpunkpul. Lkw, le akpan-ene cu te te Nyati ete eyen nuhun ei el woju anamu-anamu. Obue, enee yu nu tasu be eseji ubuka akpan fein-e n.

⁹ Obue lu nyombu mu akpruasi, ba te egbere lhin-lhin, elele le Aule ete eni woju ajiau eie eke, ddu lka ddu mu. Owu akpasua obuene li woju ehel, ubukamu kpan kkw. ¹⁰ Alu kpan k n nku agbra te nobuu akpan mue, be teruni nku nku, nku aanu, kw nekprimu ntu ddn-mu kw, be beni nku agbra te. ¹¹ Du an l: kpan akpasua obu anya l Nyati eni atingbre ete nel woju un; ene kwkw neme onu rire mba.

Okufu mu eni owukan lubuo le araku

¹² Gba, alu mutu Artemas, elefe mu Tisik ihi ihetu te, be daja l ji, i faafa hemu Nikopolis ebi lpe. Medu sun be lpe lu obue mudn tuun kw le lufan nve ete mu.

¹³ Onu Senas ebi eni lkan akpan eni woju utu le Apols ein kw nefu te yanya l yahaa, be lu obue n mu le nican-mini kw kkw cot. ¹⁴ Ee, te eni makriene fre nshunku namu eni woju kw, kw hofu woju k unyaa, le ngbomini rire i, nana nabukan le.

¹⁵ Gba, akpan-ene fein-e kw le amu ein ebe narakufu. Eme fre maraku te eni akpan-ene fein ebi eni, onu tee n Kris ete remue, yfu ere te nku mue. Nyati eni kwkw nunu le nefe fein ein.

Filemɔn

1 Kpenkpe obue, eme Pɔl ebi ɛni Jesi Kris ɛni ine eti muna sibikan mue lee makri Timote ein li obue rewɛn nefɛ, efe Filemɔn ɔru te-eti pu ɛni nabuka ere ridi juma ² lee meyi Apia lee Arsip ebi ɛni ɔhun tin ɔɔɔ muɛ lee Kris ɛni puɛne feɛn-ɛ isi iyia ɛfɛni tɛɛ. ³ Nyati ebi ɛni li Bɔɔ lee Nyɔni Jesi Kris ein nice nefɛ ɔwɔ nɔtɔ fɔnɔni teɔɔ mu frɛ.

Biaa Pɔl la Nyati Filemɔn ɛni ine mue ɛni woju

⁴ Ɔmu Nyati ɔgugɔ mu tɛɛ, nuca feɛn mukuanfu midɔni namu mlani bia ɛfɛni ine mu. ⁵ Heni-heni mue, ɛfɛni tɛɛ ɔ Nyɔni Jesi eti lee ɛfɛni ɔɔɔɔ feɛn fanyaku gbein eini puɛne feɛn eti, akpan akan ɔru woju mɛti. ⁶ Enɛɛ ɔgugɔ Nyati ɛni bɔ ɛɛ nsibiɛ dakufu lee ere feɛn frɛɛ ruɔu tɛ rite Kris eti ein-ɛ mu ɔru woju namu nuɔu nla ere luboluwɛ mu lɛ rɔɔu eti rɔɔu Kris-ɛ ɛni woju okufu ei rire mu weɛnɔ. ⁷ Ɔmu makri namu, ɛfɛni ɔɔɔɔ feɛn fanyaku Kris ɛni puɛne eti ɔkpukpukumu rire ɔru rire mu nekpimu tasu. Heni-heni mue, fɔtu ho ie nɛɛ nuhun ɔkɔɔ.

Onesim ɛni woju

⁸ Gba, mehi mubutufu ɛni bɔ feɛn woju nɔɔ ɔtumu. Diki: Kris ɛni jumaa nɔɔ ɔnku medie remue, mikɔn ɔɔɔɔ ɛni bɔ ɔru feɛn woju kɔ ɔtumu. Enɛɛ ɔɔɔɔɔ ɛni bɔ meli ɔɔ, nana ɔgugɔɔ ɛni bɔ ɔru ɔɔɔɔ ɔru ere agbraa eti feɛn wojuɛ. Kuan lɔ: eme Pɔl, muli Jesi Kris ɛni ɔ-eti pu, enɛɛ eini ine eti li obue amunu muna sibikan mu frɛ. ¹⁰ Owue mehi mubutufue, li Onesim ɛni woju. Diki: emuni sibikan mue muna, Nyati ɛɛ ɔru mu ɔru nɔnyuku nɛli Kris ɛni kpan nɛtɛ flni ɔru wɛ ɛɛ. ¹¹ Onesim obue, sigie, nuli kpan ɛni ɔbɔkafu ɔɔɔ, enɛɛ amunu ɛni nuɛ mu ɛɛ, nɔnyuku nɛli kpan ɛni ubuka kpan tasu. Mɔɔ an lɔ: nɔbukafu flni lɔ nabukamu ɛɛ. ¹² Obu remue, ɔɔɔni nisɛ ege nihi nihefu tɛ. La bɔ cuni buni flni ɔɔɔɔ ɔru nuhun wɛ ɛɛ.

¹³ Diki: Amanie Namue moboe ɛni ine eti sibikan mu obue nɔlamɔie, ntu ɔɔɔni ɔɔɔn-mu rire ɛbi lɛ nabukamu ɛfɛni numu-ɔ. ¹⁴ Enɛɛ mɔni ɔfatamu ɛni bɔ mobufu dufre, obue flɛ etɛ akpumu woju. Emuni, muɔɔɔ ɛni bɔ etɛ ɔru tɛ namu mu.

¹⁵ Fɛdɔ, ɛkefu ɔnya obue Onesim nyafu ei rire nu waa luwɛ obu eti, fata ɛni bɔ ɛɛ ɔɔ ɛɛ ɔɔ nisɛ ege nihi nihefu, lɛ nɔɔɔ ɔru ein tuun godoo kɔ o? ¹⁶ Gbaɛ, dobumini beyepu ji; bu lɔ nyɛ nu nkpɔɔ alabu-alabu nuku beyepu. ɛɛ, nite ɔru makri ɛni ɔɔɔɔ tasu. Diki: eme nana ɛɛ, nɛtɛ flni ɔru makri ɛɛ, be fidiki efe ebi ɛni nidri nuli ɛfɛni kpaan? Heni-heni mue, ɛni gba nɛli Nyɔnie ɛni kpan frɛɛ, fata ɛni ɔɔɔɔ.

¹⁷ Gba, alɔ fubumu afuan henɛ tasuɛ, be cuni la lugban flni ɔɔɔ li eme ɔɔɔɔ fucumu fula lugbaan ɛɛ.

¹⁸ Ɔru egeɛ, wojuɛ nɔɔɔ, alɔ lu nɔ mu ɛni bɔ newefue, be butumu. ¹⁹ Diki: ɔɔɔɔ ɔru bɔ mu memime mikan miyɛfu lɔ: lu ɔɔɔ feɛn-ɛ ɔɔ, eme Pɔl mɔwefu. Enɛɛ kuan lɔ: ɛni li eme li obue mutɔ fucu ɔru ine nkuaan, be tɛ flni lu neeme mlafu ɛɛ.

²⁰ Ɔmu makri namu, Nyɔnie ɛni ine mue, ɔgugɔɔɔ li woju obu tumu. ɛɛ, Kris ɛni ɔɔɔɔ ɔru mue remue, li ɔɔ lɛ fɔtu tɛ ɔɔɔ. ²¹ Mɔɔ an weɛnɔ lɔ: bɔ fɔkɔɔumu obue mobutufue lɔ. Obu remue, enɛɛ mewɛnfu kpenkpe obue nɔ. ɛɛ, mɔɔ an lɔ: flɛ ɔɔ ɔɔ frɛ ɔɔɔ. ²² Eseji mobutufu ɛni bɔ fetite bela-ɔ fetɛmu ei. Diki: mikɔn telɛ lɔ: ɔru ɔgugɔɔ ɔgugɔɔie remue, Nyati ɔru nɔlamɔni ei mihi mihe nefɛ tɛ.

Araku

²³ Gba, Epafraɛ ebi ɛni Jesi Kris ɛni ine eti ɔ sibikan mu ɛbi lee ɔru ein-ɛ, narakufu. ²⁴ Ɔru ba nɔ, Mark, Aristark, Demas lee Luk-ɛnɛ frɛ ebi ɛni nabukamu ridi jumaa narakufu lɛ. ²⁵ Nyɔni Jesi Kris ɛni ɔwɔɔ nuna lee ɔru ein!

Ebre

Kris muε Nyati se nyaku enini wojue gbein-ε εni woju

1 Sigi εni nuε muε, numuti-εti puεne mu li obuε Nyati se nkpaɔɔ alabu-alabu cu akunda akpasua-akpasua mu nyaku enini wojue gbein ye nanaεne. ² Gba, nu obuε runɔ mu be li nuε ben iε εnie εke, ɔnu Wle ɔnɔɔ mu, εneε nise ninyaku enini wojue gbein niye εre. Wl obuε, εne li obuε nititeni nite i lε woju-woju feɔn eli enini. Eseji ɔnu mu nise nli εnti lεε wutu. ³ Wle, εneε dideni ei kpεɔn be nyaku enini lε nitε nujjreε neeme gbein fre. εneε baa nucu ɔnu owukan lubuo ebi εni kura kɔ feɔn-ε nunyu woju-wojuεne feɔn nikan ɔnku. εneε li obuε nititi kpan εni un-ε i nukufu be ɔnu ege na εnti nucu ɔnu cɔ nipi ete Nyati ebi εni kan munu kɔ feɔn-ε εni kpisiɔɔ te.

Kris εni munuε kan kɔ εnti ngbafreεneε εni woju

⁴ Wl obuε, nάk+an munu nkpaɔɔ alabu-alabu nɔkɔ εnti ngbafreεne. Heni-heni muε, Nyati ɔtuni inε εni yi nu kɔ feɔn. ⁵ O be mίnι: εnti ngbafreε kɔ nɔ εni enini inε εti Nyati kan la i lε: Ful ɔmu Wl; amunu mala gbein lε: εmeε mli ɔfu Bɔ?

Nu kɔkɔ nάkάν nάlá i εnti ngbafreε kɔ εni inε εti lε: εme mίli ɔfu Bɔ, εneε flil ɔmu Wl.

⁶ ɔnu Wl luwl nɔk kukukpaɔ εnie εke, ɔnu ɔntuni nihi wutu εti εbie, nikan lε: εnti ngbafreεne feɔn nununi inε!

⁷ εnti ngbafreεne εnie, kɔ lε Nyati kpenkpeε kan: Nɔtu ɔnu εnti ngbafreεne etε flini edifa εni nopo εke. εε, ɔnu ɔsu puεne etε flini lε εni negbie εke.

⁸ Wle εni inε εtie εke, kɔ lε kan: O Nyati, εfuni eteie nɔ tuun godoo. εfuni lε fitε woju-woju feɔn ei freε, ucu ɔnu ndama. ⁹ O Nyati, fuyɔfu seεε iεu, εneε fifε woju un-ε. Obu remuε, εneε ɔfu Nyati ɔɔfufu kɔ afuan-εne feɔn-ε nɔ. εε, fɔtuni rire mu ekpini lɔkɔl, εneε nɔkufu mine luɔnfee inε mu fεli gbrenghi.

¹⁰ Nyati kpenkpeε kán ji lε: Nyɔni, bubo mu te neemeε, εfeε fipifu wutu ete, εnti fre li εfuni bɔ mu εni ɔɔ.

¹¹ Owu obuεneε, nu nɔk bɔ núnɔmíni ji, εfe εke, funɔ tuun godoo. Diku: flini lε liji uεε lbe be upupru ei εkeε, εnti lεε wutu fre ɔɔbubu ɔɔ εke. ¹² Heni-heni muε, flhan nene fnyaku ei. εε, fɔtu nimrini mu, εneε elefe ɔrɔu cɔ flini lε kpan urɔu liji cɔε εke. εfe εke, funɔ ɔnu ba nɔk tuun godoo, akán-mu lε εfuni woju uwu.

¹³ O be mίnι: εnti ngbafreε kɔ nɔ εni Nyati kan la i εnti inε εti lε: Se ɔmu kpisiɔɔ ebi pi ete tuun ɔɔ lε méde ɔfu εfe puεne feɔn mókufu lka mu fóku nene lka εti e?

¹⁴ Heni-heni muε, εnti ngbafreεneε, Nyati εni ɔsu puεne cεε nuliní, εneε nuɔɔpu nene nubukaní akpan-εne feɔn-ε nitite nite i be nɔcu inε nkuaan.

Inε nkuaan Nyati se Kris mu cu εreε εni woju

2 εni Nyati εni Wle kan munu kɔ εnti ngbafreεneε remuε, be tu rúnyóni ɔnu amanuεε ritie ríkân-ni ɔnku kponkpulɔ amεke lε ríkprimu ei rihâmu rúku kpe. ² Kprani: sigi mu εni owukan lubuo ebi εni Nyati se εnti ngbafreεneε mu cu tu kpaan, étêmu nsajedi woju. Heni-heni muε, kpan feɔn-ε εni ei εtie wé ɔnu mu lu lɔkɔl. ³ εni nɔ ɔɔ, be fidiki εre ebi εni εrni inε nkuan obuε Nyɔniε cu εre be nya munu kɔ feɔn-ε, εneε ɔɔ rucu ɔnu woju ritε nsajεε, be Nyati bɔ lli iyemu εre e? Diku: nkuan obuε, Nyɔniε ɔnɔɔ εneε ti cɔ bo ɔnu amanuε be akpan-εneε tie fre nu εti ye εre lε: li woju nawre tasu. ⁴ ɔnu mu lupεε, Nyati nabuka nene iyê lε: feɔn-ε nakan-niε, ɔnu ɔɔ. Heni-heni muε, neli akprua lεε owu ngbohro-ngbohro, eseji ɔnku Bubu Wεn iyiku akpan utu nene ɔɔmucɔ akpasua-akpasua flini lε ɔnɔɔ nuɔɔfue εke.

Jesi εni munuε kan kɔ feɔn-ε εni woju

⁵ Diku: wutu lɔwɔ ebi εni robo ɔnu amanuεε, élimu εnti ngbafreεneε Nyati ɔcɔ alá ɔnku εni bɔ etε i be mu.

⁶ Kɔ lε kpan kɔ kan be nimime nulaní ei Nyati kpenkpeε mu te. εmi kpan hun be ɔnu woju udofu ɔɔ e? εmi εni inε mu ɔfu nunuwɔ nɔni εti e? ⁷ Diku: fisini ei εnti ngbafreεneε kɔni nu waa luwlɔl agbra, εneε ɔnu egeε, futuni nikan munu nuko feɔn, ⁸ be fide woju-woju feɔn fukuni lka mu.

Diku: alí nάkán nάlaní ei lε: Nyati ede woju-woju feɔn oku kpan lka mu ɔɔ, be ɔɔ ɔnɔ ɔnɔ εni nunyuni bɔ nunyaku ei εti. Nu obuε runɔ mu rahaa, ɔnu nunuwɔ yɔdi nu lε: kpan bɔ nɔ woju-woju feɔn εti. ⁹ Obu cεε redi nuε, εneε li Jesi εni εsie Nyati si ei nu waa luwl agbra εnti ngbafreεneε kɔni be di gbre uε. Eseji redi nu fre lε: εnti uouε nu remuε, εneε Nyati ruuni lɔku nikan munu nuko feɔn. Uou obuε nuε, akpan feɔn numu-ɔɔ nu be lεduε Nyati tuku kpaan εni woju nya gbein. ¹⁰ Heni-heni muε, Nyati ebi εni li woju-woju feɔn εni εli pu lεε etei puε ɔɔfu εni bɔ akpan kpangbalɔ eli ɔnu εwi enini

munu loku e li nenini le. Obu remue, enee butu eni bō nōnu nkuancu pue edi gbre uo lō ameke lē, fein-ε bō nelē, nēli tuun nōkufu. ¹¹ Dini an lō: Jesi ebi eni tu akpan nyuku li Nyati eni puenē tasue lē akpan-eneē nutu nyuku nō nō, nōnu Bō nō kukukpō. Obu remue, enee ilimīnu ruhōn kōkō be nara nene jnu makpieneē nō. ¹² Heni-heni mue, ki lō nikan niye jnu Bō: Mīlafu inē gbein jmu makpieneē anti! Ee, mōwōkufu nōnu agbra te!

¹³ Nikan ji lō: Emē, mīlfe Nyati té nuca fein! Nikan frē ji lō: Emē lē ewiene fein-ε Nyati de kumu jnkue ein-ε, ki ere!

¹⁴ Ewienēē Jesi nodu inē ēbie, eni nilini akpan remue, ene frē nunyuku nli kpan fīnī nene eke. Lō, lē nuō nōnu numu-ko nōkōpu Angini ebi eni tu lu uou pin nene etiē nōbubu jnu bōmucōō neeme. ¹⁵ Jnu mu lūpē, enee, nenini lu uou eti eni éliletue nililetunī ei nuca fein-ε, nunyu nene nunyaku ei jnu mu.

¹⁶ Heni-heni mue, Jesi eni wutu eti ēbie ie, Abraham alaue li obuē ni nubuka; élīmu enti ngbafreenēē níēmu nábókamu bemu. ¹⁷ Obu remue, enee tu tuun nunyuku nite fīnī jnu makpieneē eke woju fein mu lē nénye nene lē Nyati ein agbra nēli nōnu tēylyi pu lōku. Jnu mu lūpē, enini ledū tēē nikan lē enini jumaa nidi tuun kufue remue, jtu nōnyu nōnu un-ene fein nétiti ei. ¹⁸ Enee eni ene jōkō Angini hunkuni nidi gbree remue, nukpu eni bō nabuka akpan-ene fein-ε Angini nōhunkue le.

Jesi eni munue kan kō Mois-ε eni woju

3 Eni nō lō, nefē makpieneē filini Nyati eni puenē ebi eni Nyati ra be yaha jōdōn enti te lēē jnu ein-ε, nōfu sunuwi nōnu Jesi eti. Enini inē eti li obuē rile rucu rakan lō: nli kpan ebi eni Nyati jōpu i wutu eti ēbi lē eli tēylyi pu lōku eni nō ere lēē jnu ein agbraa nō. ² Jumaa Nyati cu lanu jnkue, nēdi tuun nōkufu fīnī lō sigi mue Mois ebi eni Nyati cu te jnu puenē fein inē etiē di eniniē tuun kufu lēē eke. ³ Tasu mue, Jesi kân munu nkōkō alabu-alabu kō Mois ambe ene li obuē nite fīnī kaan eni jru pue eke. Heni-heni mue, kanru pu fein-ε nō, nikan munu nukō kaan nurue. ⁴ Diki: kan fein kân enini jru pu, enee Nyati li obuē li jōkō-fein eni élī pu. ⁵ Mois dí jumaa Nyati cu lanu jnkue enini puenē agbra tēē tuun kufu henī, obu cē, jōsu pu cēē nli. Eniniē, wojue Nyati tite te i jōnyu yanyaku gbein-ε, enee nunyonyu eti niyiye. ⁶ Kris eniē eke, Nyati eni Wli nli be nōnu Nyati eni puenē fein inē eti. Nyati eni puenē, enee li ere, ali henī-heni mu nuca fein rinye tinti, eseji rire thi ere jru telēē rikan Kris etiē mu.

Jōkō Nyati nini nōtue eni woju

⁷ Obu remue, ki lō Bubo Welu kan be nimime nlanī ei: Amunu, ali fitini Nyati eni lubuoē, ⁸ be dōkōkumini luboluwi mu fīnī nōfu nanaene eke jōnu sigi mu

nuhuhōn-mīni élē nufōmīni té lju mu tēē. ⁹ Diki: mulu abruana neeme agbraa nōnōni ljuē mu tēē, mli owu ngbohro-ngbohro nidi ni nu, obu cē nōnōni mu nuhuhōn-mīni élē n+anī. ¹⁰ Obu remue, mucu tebibe lōkulu akpan obuene rire mikan lō: nuca fein nōnu té nanya i jmu eti, níkpumu nōcumini emuni ating-breeneē miyē neneē. ¹¹ Heni-heni mue, té bíbemu tuun mikan lō: ali naha nukunī cō mīnī mōtu nene lē nōkōn- nīē tēē, be élīmu emē!

¹² Makpieneē, nyunī inē mu, kpan kōkō nidak+an luboluwi un nudōnyu te nudanyaku ei Nyati ebi eni nō namaa eti. ¹³ Diki: eni nu hōnō ula nefē beē, kpōkōkunī mine rire nuca fein lē kpan kōkō ōwō rire ūla i woju un élī ipimīni inē mu luboluwi ūkōm- mīni. ¹⁴ Dini an lō: ali ádakue rīdaku Kris bubo mu tēē, rinye tinti jnu mu tuun rukufue, be yeyē lō: rli anuan-ene henī tasu. ¹⁵ Obu fein remue, enee nimime nlanī ei lō: Amunu, ali fitini Nyati eni lubuoē, be dōkōkumini luboluwi mu fīnī nōfu nanaene eke, dōtumini te nudōfōmīni.

¹⁶ O be mīnī: ebīeneē Nyati kan owu ye ti jōkō be obu cē nō mu tu té fōkōe e? O be élīmu nene fein ebienēē Mois de nyaku ei Ejibit te e? ¹⁷ Ebīeneē Nyati bibe té ku eti li ye tuun mulu abruana agbra neemeē e? élīmu nene fein-ε nilini un nubuan-nīē e? Obue, enee tu nu nudōn-nī ljuē mu tēē nō. ¹⁸ O be mīnī: ebīeneē tasu Nyati ta yesu lō: Ali naha nukunī cō mīnī mōtu nene lē nōkōn-nīē tēē, be élīmu emē e? O be élīmu nene ba ebienēē néfēlumīnīē e? ¹⁹ Heni-heni mue, eni nōcūmīni te nétēmīni Nyati etiē, enee tu be nōkpū námū nōkūmīni cō nīnī nōtu nene lē nōkōn-nīē tē.

4 Diki: jōkō Nyati nini nōtu be nikan jnu woju nla le, hōnō nō lūpē. Eni nō lō, be tu rōnyōnī inē mu lē kpan kōkō ūla rire i mbuafue woju obu ísen-mīni ei. ² Nōkōkō kpranī: amanīē namu ba ebi eni nubō nukunī nanaeneē, enee ere frē nubō nukunī ere le. Enee neniniē, eni nitini be nōcūmīni te nétēmīni etiē, woju namu kōkō ányāmu nene mu. ³ Nōnu inē eti li obuē Nyati kan nīnī: Heni-heni mue, té bíbemu tuun mikan lō: Ali naha nukunī cō mīnī mōtu nene lē nōkōn- nīē tēē, be élīmu emē!

Eriue eke, eni rucu té rite Kris etiē, jōkō obu lí erini. Diki: jōkō obuē, nōnu cōnu nli jōkō-fein wu godō- godō neemeē, enee nite. ⁴ Jnu inē eti li obuē nimime nlanī ei lō: Cōnu Nyati li jōkō-fein wue, enee nupōn munuwi nōmbu eni nue eti.

⁵ Obu cēē nō, Israel puenē eni inē etiē, nimime nlanī ei ji lō: Ali naha nukunī cō mīnī mōtu nene lē nōkōn-nīē tēē, be élīmu emē! ⁶ Ali mīkprāa, be jōkō Nyati tēē, nétē lē eli kpan eni. Enee gba, eni akpan ebienēē ti cō ti amanīē namue jōcū te étēmu eti remue, nōtū nene jōkō obu. ⁷ Eni nō lō, enee Nyati te nu lefe nōnu ji eni bō nōnu kpan jōkō obu be nira "amunue". Nu obuē, enee cōnu me lūbe a antie, nise Dafid mu nikan jnu woju nla le

nǎ. Heni-heni muε, fíní lǎ ɔwǎ mubo ɔnu woju etie ekeε, nukán lǎ: Amunu, alí fitiní Nyati éni lubuoε, be ɔkpukumíní lubolowi mu!

⁸ Gba, rídi an lǎ: ókufu muε, Josue dé Israel puεne á hǎ Kanahan maie etí tε. Enεε, lí fíní maí obu mu tε éni ɔhǎ cε lí obuε lí ɔpǎn tasu ebi éni Nyati kan ɔnu wojue ekeε, be nésêmu ege nákán ɔnu woju jí. ⁹ Obuε, neyê lǎ: Nyati etite ɔpǎn akpasua nǎn éni te fíní munuwí nǎmbu etí éni ɔpǎn ebi éni ɔhǎ nupǎn eke etê í nǎ lípε ɔkpǎn enini puεne. ¹⁰ Eε, fíní lǎ ene ɔhǎ nǎ nǎ ɔhǎ feɔn wu be gba nupǎn ekeε, kpan feɔn frεε nutu ɔpǎn ɔkǎ, be ɔnu jumadi feɔn okufu íε. ¹¹ Éni nǎ ɔkǎ, be ríre nítta ere rídákuní nǎtú ere ɔnu ɔpǎn akpasua obu. Kpan ɔkǎ lubolowi mu nɔɔkpun nidedi tutre Nyati etí fíní nanaaene eke, nɔɔpí kpe.

¹² Diki: Nyati éni owukan lubuoε idi juma, eseji kúra tuun sên í. Nufun nuku akrabu éni nuwení gen íεε munu, eneε nuhǎ kpan ríre niε mu tuun níkín ɔnu buɔɔ nufundu woju-woju feɔn ninyaku gbein. Lípε muε, be ɔnu kpan edí enini lubolowi íεε enini ótutruε lǎ te nǎ an. ¹³ Heni-heni muε, kpan ɔkǎ ɔ'ûn-mu ei Nyati ebi éni lí ɔnu éli puε anti. Eε, enini lǎ rite runǎ lá be wainb Nyati nedí nu, eneε nǎbutu ere ɔnu woju.

Enini tɔyí pu lǎkue Jesi líε éni woju

¹⁴ Nǎɔɔ kpaní: ríkân tɔyí pu lǎku nǎn éni kan munu ɔ feɔn be ya enti a he Nyati tε. Tɔyí pu obuε, eneε lí Jesi ebi éni lí Nyati éni Wíε. Éni nǎ ɔkǎ, be fíní lǎ ɔwǎ ríle rucue ekeε, tu rúnyúní ɔnu wojue í kpankpu. ¹⁵ Enini tɔyí pu obuε, nidi lǎ rite flefle an tuun té me, eneε ɔnu woju uhǎn ríre mu. Diki: ene ɔhǎ frε Anginí húnkuní woju feɔn mu fíní ere eke, eneε enini, néli woju un ɔkǎ. ¹⁶ Éni nǎ ɔkǎ, be biakpa ní ere nuhun rání Nyati ebi éni kan tenja tuun sen íε anti íε nǎtuku ere íεdu nányaku enini tenjaa ɔru etí, nábuca ere ɔru hofu feɔn mu.

⁵ Tɔyí pu lǎku feɔn-ε ɔkǎ, akpan agbra lí obuε Nyati íkprâni ucu íε népi nenini numu-ɔ nányani anti. ɔnu mu lípεε, eneε nide owu akpasua-akpasuaene nisiníe niyi tɔyí nutu Nyati íε ɔnu ɔhǎ un-ene ɔfɔn nene. ² Enεε, éni ene ɔhǎ frε nite flefle woju un anti íε remue, kpan éni woju nawrεε yǎku ei ríre mu íεε Nyati atingbre etie nya íε, nunyû neeme numu. ³ Obu remue, eneε ɔnu niyi tɔyí akpan feɔn éni íne etí íε Nyati ɔnu ɔhǎ un-εene ɔfɔn neneε, be tuun niyi ɔhǎ enini íne etí tɔyí frεε nǎ.

⁴ Gba, tɔyí pu lǎku éni jumaa, élímu kpan ɔhǎ íla ɔn úcu bemu; Nyati lí obuε utuni mbuafue ucu ulani ɔhǎ. Arǎn éniε frεε, lǎ sεε nǎ. ⁵ ɔnu ba nǎn, Kris frε, enini tɔyí pu lǎku níliε, élímu ene ɔhǎ nányákumu ɔnu íné gbein; Nyati lí obuε nyakuní íné gbein. Heni-heni mu Nyati kán yêni lǎ: Fulí ɔmu Wí; amunu mala gbein lǎ: emεε míli ɔfɔ Bǎ.

⁶ Eseji Nyati kán ɔ lefe frε lǎ: Efíni tɔyí puε fíliε, ákân-mu lǎ ɔnu woju uwu tuun godoo fíní Melkisedek éniε eke.

⁷ Diki: ɔnu Kris-ε nǎ wutu etí ébiε, nugugɔ Nyati ebi éni kan ɔhǎ éni bǎ ɔnyuni anyaku ei lu uou muε. ɔnu mu lípεε, tuun nutu mutu kpankpu frε ɔhǎ nukuni, eneε nitini ɔgugɔ lubuo ríre nisi ei nutuniε remu. ⁸ Eε, obu cεε níli Nyati éni Wíε, níε gbredi mu te niyê lǎ: nífelu Nyati hení tasu. ⁹ Enεε, enini Nyati nífelu tuun nukufue remue, nǎtu nkuaan éli akpan-ene feɔn-ε ífeluni éni tuun godoo, ¹⁰ ambe enini tɔyí puε Nyati tuní níliε, tê fíní Melkisedek éniε eke.

Kpan éni kpe Nyati muε éni woju

¹¹ Woju obu etie, owu kpangbalɔ nǎ éni bǎ rakan. Enεε, alí ríní rakan feɔn riyê nefεε, be medíki sun, bǎ fúnymíní numu ambe fúnnyuku fíní ríli kpankpu puεne. ¹² Nǎɔɔ kpaní: nu obu feɔn-ε esεε, ntu fíní akpan éni iyíε kpan Nyati éni wojue, obu cεε, hǎn fubutuní éni bǎ kpan esê ege eyíε nefε ɔnu mu wujueneε tí ɔwǎ jí. Diki: fétêní fíní ewí tíli éni ɔnu mun be yǎku ɔnu bǎ nǎtuní neneε mbǎ tasuε níniε eke. ¹³ Dúní an lǎ: kpan feɔn ebi éni íhâmu anti Nyati éni wojue muε, ene, núnyumu woju obuε nye me sesεε numu. Enini, nitê fíní mun-wí eke. ¹⁴ Kpan feɔn-ε ekpe Nyati éni wojue muε eke, enini, nuca feɔn níha anti ɔnu mu. Enεε, éni nucu etí níni ei remue, woju-woju feɔn muε, nidi obuε ja nu íεε obuε ájá nuε an.

⁶ Éni nǎ ɔkǎ, be tu ríliní akpan éni ekpe Nyati éni wojue mu be ɔdǎn-mu Kris éni woju ba ebíeneε nítiní ɔ niyíeni neneε etí cεε. Heni-heni muε, obuε lí owueneε íhan kpan lu uou mu éni ɔwǎ álai íεε tée bǎ fǎcu fetêní Nyati etie éni wojue, ɔwǎ fitiní. ² Eseji batem akpasua-akpasua, bǎ íne mu áta, lu uou mu ɔhǎ énye íεε óbúaa Nyati yobúaa akpan mu yebên íε éni wujueneε frεε, ɔwǎ niyíeni nefε. ³ Éni nǎ ɔkǎ, be tu rúpô rání anti. Obuε, eneε, alí Nyati utu ere ɔnu mu ɔhǎ, be ríliε nǎ.

⁴ Diki: ɔwǎ Nyati wojue noku nefε í ríre mu, eneε Bubu Wain ebi éni Nyati tu nǎ enti íε nǎ nefε lubolowi mu. ⁵ Eε, ɔwǎ fétiní Nyati éni owukan lubuoε, eneε féduní an lǎ: lí woju namu tasu, eseji ɔwǎ fekpení ákura akpasua-akpasua yeyíku akpan enti ebi tεε éni woju fídíkuní. ⁶ Éni nǎ ɔkǎ, gba, alí ficiní Kris-ε ílaní ei fisêní ege fíní sigí éni owueneε, be woju ɔkǎ ɔhǎ éni ɔnu fisêní ege ílaní enini akpan jí. Lípε muε, be etê íε fíní Nyati éni Wíε lí obuε ɔhǎ fisení ege ítení amia-mu tîn etí lǎwo mu akpan neli míyí-míyíe eke.

⁷ Rúcúní woju nǎn rúhúnkuní obuε makaan etí: alí kpan otu mbǎ wutu kǎ etí, mindi eni ejíjeu ɔ namu-namulɔ be wutuε ɔnu mbǎ anya aja nu tasuε, Nyati éni ɔwǎ ɔhǎ wutu obu etí. ⁸ Gba, alí ulí dodu ba anuma-anuma bíbi cε lí obuε íla etie eke, be neyê lǎ: wutu obu

ájá nu כככ. Lpε muε, Nyati yctu musue ykchku eti, eneε ókufu muε yacauni ei.

⁹ Omu te-eti puene, alí rakan owu obu ככ frε כככ, be ridi an l̄: b̄ f̄icimíní Kris-ε f̄ilamíní ei, nana f̄i-dakun̄i k̄punkpul̄o fucun̄i ככfu íne nkuan. ¹⁰ Dúní an l̄: Nyatte, n̄ihu numuti ככ. Juma feín-ε fedíní l̄ε en̄u ȳȳfue fuȳȳfun̄i be ככtu fubukaní en̄u puene tuun oku ככ be eseji כככ fun̄h̄n̄i eti f̄ihaní j̄ie, b̄ n̄új̄fumu te, nana n̄ila nefε ככtu mu bia. ¹¹ Obu cεε nodo eρεε, eneε l̄ en̄i b̄ ככfu mu k̄pan n̄k̄-k̄n̄ feín כ̄h̄ eti ece r̄ire ba l̄ a tuun okufu amεke l̄ε mbuafue wojue f̄ikan-ní telε ככtu etiε, eli nef̄in̄i heni tasu. ¹² Én̄i ככ ככ, be delumíní akpan en̄i l̄ha ege-ege Nyati en̄i wojue mu, nana hunkun̄i akpan-ene feín-ε cu té te Nyati eti n̄i ei k̄p̄it̄u mu l̄ε ככtu ein-ε eti be mbuafue wojueneε Nyati tite te i be kan ככtu woju la l̄ l̄ nen̄in̄iε.

Nyati en̄i numutiε únyukumue en̄i woju

¹³ K̄pran̄i: ככtu Nyati nakan iyê Abraham l̄: n̄iceni ככr̄k̄, be k̄pan כככú ún̄ en̄i kan munu ככtu en̄i b̄ ככtu wojue nala ככkue; ככככ n̄ita ככtu r̄ire yesun.

¹⁴ Lpε muε, k̄i l̄ n̄ikan: Emε makan l̄: tuun m̄icefu ככr̄k̄ l̄k̄sul̄, eneε f̄uku alau k̄pangbal̄.

¹⁵ Owu obuε Nyati kaan, heni-heni mu Abraham cú té t̄ε eti k̄p̄h̄n̄ tuun כככ be se ככ k̄e eti n̄idi nu. ¹⁶ N̄k̄f̄b̄ k̄pran̄i: eρε akpan, alí r̄íní k̄pan n̄idi ככtu nawre woju k̄ muε, tuun k̄pan lefe en̄i kan munu ככ eρεε, eneε r̄ita yesun. Lpε muε, be ak̄pruasi feín ece re eȳ l̄: wojue, nawre. ¹⁷ Nyati כככ frε en̄i yesun-ε ta ככtu r̄ireε, éȳ niye l̄: b̄ n̄únyukumu numuti, mbuafue wojue nitite nite iε, l̄ en̄u heni tasu. ¹⁸ Eneε d̄iku: mbuafue wojue Nyati kan la l̄ε l̄ε yesun-ε n̄ita nubuka etiε, ákân-mu l̄ ísl̄ l̄ ambe n̄ite fun. Obue, eneε, eρε eb̄eneε ruw̄o feín ruku ei r̄idaku Nyatiε, tu eρε mbasi r̄ila b̄ó runyu mbuafue wojue nucu n̄jau eρε be ככtu té ככ etiε n̄.

¹⁹ Mbuafue woju obuε, eneε tu l̄ka nyu eρε l̄ k̄punkpul̄o Nyati anti be te íte eρεε n̄. Eε, gba obu muε, et̄ l̄ f̄ln̄i כככú ככ̄ r̄és̄ēn̄ liji k̄p̄utu-k̄p̄utue ceru t̄eȳl̄i-ככ l̄ r̄óh̄ C̄ó Weín tasu en̄i l̄ Nyati antiε eke. ²⁰ Tε obuε, Jesi ebi en̄i nyuku l̄ t̄eȳl̄i pu l̄ku tuun godoo te f̄ln̄i Melkisedek ekeε, eneε fin eρε ככtu atingbreε l̄.

Melkisedek en̄i woju

7 Melkisedek-ε rodu ínéε, n̄l̄ Salem ebi en̄i gb̄rengbi, eseji n̄l̄ k̄pan en̄i Nyati ebi en̄i ככ woju-woju feín íne etiε nyaku cu te eneε l̄ε k̄pan ein agbra l̄ε eȳ t̄eȳl̄i ככtu. Eneε l̄ obu en̄i, ככtu Abraham a un t̄ín k̄pu egb̄rengbi elefe k̄ ככ be nehie, na nubuan-n̄i nufuch̄ni eie n̄. ² Eneε baa l̄ obuε Abraham nyaku owuene feín-ε nihe t̄ín uctun mu t̄ε en̄i ndiok mu tuniε. Melkisedek en̄i íné obuε, ככtu nuwaan l̄ “gb̄rengbi sese pu” eneε gba Salem en̄i gb̄rengbie nuran̄iε, ככtu nuwan l̄ “té betε en̄i gb̄rengbi”. ³ En̄uε, k̄pan édí c̄ó n̄un̄o n̄unya: nákân-mu

ya, nákân-mu b̄. En̄uε wojue, ákân-mu ככtu bo bu, ákân-mu ככtu kufu frε. Eseji en̄uε t̄eȳl̄i pu obuε n̄l̄ε, ákân-mu l̄ uwu tuun godoo f̄ln̄i Nyati en̄i W̄ie éneε eke.

⁴ D̄iku: alí Abraham ebi en̄i l̄ Israel en̄i nana l̄kuε anyaku owuene feín-ε nihe t̄ín uctun mu t̄ε en̄i ndiok mu ככtu Melkisedek obuε, be neyê l̄: Melkisedek-ε, n̄lkân munu tasu. ⁵ N̄k̄f̄b̄ k̄pran̄i: Lefi busu mu en̄i akpan-ene feín-ε n̄nyakun̄i idi t̄eȳl̄i pu en̄i jumaa, Auleε t̄ú neneε b̄omuc̄o en̄i b̄ n̄nyakun̄i Israel pu ambiene en̄i כככ-ככ feín en̄i ndiok mu ככtu. Obu cε, n̄ók̄míní ambieneε utu neneε ככ ndiok muε, ambe b̄ȳȳ mu Abraham en̄i alau n̄l̄n̄i. ⁶ Melkisedek eke, néli Lefi busu mu k̄pan en̄i b̄ ככtu k̄pan en̄i ככ ndiok mu, eneε obu cε nucu Abraham en̄i ככ ndiok muε. Eseji obu cεε Abraham l̄ k̄pan ebi en̄i Nyati en̄i ככr̄k̄ ככ etiε, Melkisedek nana f̄ún̄i ei. ⁷ Eneε n̄k̄f̄b̄ f̄id̄n̄i an l̄: k̄paan uf̄o k̄pan k̄ l̄, be eneε l̄ obuε n̄uko k̄pan ebi. Obu etiε, ak̄pruasi ún̄.

⁸ D̄iku: Lefi busu mu akpan ebi en̄i Israel pu ambiene unyaku ככtu ככ ndiok mu utu neneε, akpan cεε n̄l̄n̄i: n̄nyan̄i eti ככ waal̄ be nen̄in̄i woju ete mu. Be Melkisedek eke, f̄ln̄i l̄ nimime nulan̄i ei ekeε, n̄un̄o nama tuun godoo. ⁹ Eneε, ככtu Abraham nyaku ככ ndiok mu tuniε, ruk̄pu en̄i r̄ukan l̄: Lefi busu ebi en̄i kan b̄omuc̄o ucu Israel pu ambiene en̄i ככ ndiok muε frε l̄ obuε tuni. ¹⁰ Heni-heni muε, en̄i Abraham l̄ Lefi busue en̄i nana remue, be ככtu nubuan mu l̄ε Melkisedek ein-ε, t̄ε l̄ f̄ln̄i Lefi busue en̄i numu-ככ frε l̄ obuε nucu nubuan-ní muε eke.

Kris en̄i t̄eȳl̄i puε l̄ tuun godooε en̄i woju

¹¹ N̄k̄f̄b̄ k̄pran̄i: Auleε Nyati tu Israel pueneε nakan l̄: Lefi en̄i busu, tasu mu be Ar̄ch̄ en̄i alauε l̄ obuε b̄ edí t̄eȳl̄i en̄i jumaa feín. Eneε, l̄ f̄ln̄i ככtu t̄eȳlene feín-ε n̄ȳn̄iε tu k̄pan ȳi nu Nyati anti tuun kufu ekeε, be Nyati nyáku t̄eȳl̄i pu ak̄pasua lefe en̄i te f̄ln̄i Melkisedek ekeε gbein ji k̄ e? ¹² Eneε, en̄i Nyati nyaku t̄eȳl̄i pu ak̄pasua lefe gbein ככ, t̄úni nudu t̄eȳl̄i auleene frε n̄nyuku. ¹³ Heni-heni muε, d̄iku: t̄eȳl̄i pu ak̄pasua lefe obuε rakan ככtu woju éb̄iε, néli Lefi busu mu k̄pan. En̄uε busu muε, k̄pan כככú éli t̄eȳl̄i pu frε. ¹⁴ Eε, k̄pan feín dí an l̄: ככtu Nyach̄iε, Juda en̄i busu mu n̄un̄o n̄unya. Eneε, ככtu Moiss̄ netite t̄eȳl̄i en̄i woju feín-ε, n̄ódú busu obuε ine frε כככ.

¹⁵ Gba, obu frεε iyê weín̄o l̄: t̄eȳl̄i en̄i wojueneε unyuku heni tasuε, eneε l̄ t̄eȳl̄i pu ak̄pasua lefee nya etiε en̄i ét̄ε te f̄ln̄i Melkisedek ekeε. ¹⁶ Eε, en̄uε t̄eȳl̄i puε n̄l̄ε, élimu Auleε en̄i l̄ te kaan eti éśé, ét̄emu Lefi busue mu en̄i woju, nana en̄uε ákuraε nukura be lu uou ákân-mu b̄omuc̄o ככtu etiε, eneε tuni n̄l̄. ¹⁷ Heni-heni mu en̄uε íne etiε, k̄i l̄ Nyati k̄penk̄p̄ε kan la l̄: Éf̄in̄i t̄eȳl̄i puε f̄l̄iε, ákân-mu l̄ uwu tuun godoo f̄ln̄i Melkisedek en̄i eke.

¹⁸ Obue, neyê weinlo lî: sigi êni tɛyɪɪ wojuê ányá ine, ʒkpú élí woju kɔkɔ. Obu remue, enee Nyati nyu wrɔ nyaku eie n̄. ¹⁹ Heni-heni mue, Mois êni Aulee ʒkpú ʒtú kpan éyí nu Nyati anti. Obu remue, Nyati ala ere telɛ êni ru lɔku kɔ feɪn-ɛ ɪ, enee gbake bɔmucɔ ala ere be ra-ha ɔnu anti.

²⁰ Eseji, ɔnu Nyati kan Jesi êni tɛyɪɪ puɛ lɛ êni wojuɛ, ʒdɔn-mu etɪ kɔ cɛ; nɪta ɔnu rire yesɪn nitê etɪ. Tɛyɪɪ pu ambiene feɪn ênɛ eke, Nyati élí kɔ. ²¹ Heni-heni mue, Jesi íne etɪɛ, Nyati tá ɔnu rire yesɪn kán lî: Adamanga ata yesɪn akan lî: Efinu tɛyɪɪ puɛ filɛ, ákân-mu lî uwu tuun godoo. Obue nikaan, enee nikaan.

²² Obue, neyê lî: tɛyɪɪ puɛ Jesi lɛ, ɔtu gbóduɛ Nyati nyu lɛɛ ɔnu eɪn-ɛ eɪɪ nu ɔkɔ feɪn, eseji ákân-mu lî ite mu.

²³ Dɪkɪ: sigi mue, êni tɛyɪɪ puɛne uhu be kɔkɔ ídi ɔnu jumaa tuun godooɛ remue, nububue nurôuní mine cɔ.

²⁴ Jesi ênɛ eke, êni nunc nama tuun godooɛ remue, enɪnɪ tɛyɪɛ nyɪɛ êni wojuɛ ákân-mu lî uwu frɛ. ²⁵ Êni nɔ kɔ, nukpu êni b̄ nɔcɔ akpan-ene feɪn-ɛ nese ɔnu mu unya Nyati antiê íne nkuan tuun nokufu. Eɛ, nuca feɪn nunc nama nunc ere lɛɛ Nyati eɪn agbra nowuwotu erɪnɪ wojuɛ.

²⁶ Tasu mue, Jesiɛ, ɔnu lɛfe cɛɛ nɪfata be nɪɪ ɔnu tɛyɪɪ pu lɔku. Enɛ cɛɛ nyɪɪ nu Nyati anti tuun nukufu; nédí woju un kɔkɔ mu, woju un kɔkɔ frɛ ʒprôminɪ. Eɛ, nónó flínɪ unɪɪ puɛne eke, nunc enɪnɪ mu couun, enee Nyati nyakunɪ munu gbein tunɪ nupupou etɪ alabu-alabu na niheni. ²⁷ Enɛ, nétêmu flínɪ tɛyɪɪ pu ambiene ebi êni, nuca feɪn, ɪɪ kɔkɔ nɛnɪnɪ íne etɪ tɛyɪ be eseji ɪɪ akpan feɪn êni íne tɛyɪ frɛɛ eke. Enɪnɛ, ɔnu rireɛ nucu nyɪɪ tɛyɪ nku nɔ kukukpɔkɔ ɔhun tuun okufu Nyati ɔnu akpan êni un-ene feɪn ɔfɔ. ²⁸ Alɪ mɪkprâa, be sigi mue, Aulee tú ere tɛyɪɪ pu ɔlɔkɔene êni úkpu ídi nunc jumaa flínɪ lî te fataa eke akpaan nɪnɪnɛ remu. Enee gba, yesɪn-ɛ Nyati ta ɔnu Wɛ êni íne etɪ be riti ɔnu amanɛɛ, ɔtu ɔnu Wɛ obu ɔnyuku eɪɪ erɪnɪ tɛyɪɪ pu lɔku êni di ɔnu jumaa tuun kufu be nɔ lɛɛ tuun godoo.

Jesi êni ényee nye ere lɛɛ Nyati eɪn agbraa êni woju

8 Obu feɪn-ɛ mikaan, kɪ obue b̄ ɔdɔn nɛfɛ íne mu tasuɛ: heni-heni mue, rɪkân tɛyɪɪ pu lɔku nɔ êni a etɪ ɔnu cɔ pi ete Nyati ebi êni kan munu kɔ feɪn-ɛ êni kpɪsɪbɔ tɛ. ² Enɪnɪ cɔ akpasua obue nunc tɛ nedi ɔnu jumaa, enee lɪ Cɔ Wɛɪn tasuɛ n̄. Cɔ Wɛɪn obue, étêmu flínɪ liji mu kaan Israel puɛne lɛ ênɛ eke; Nyati ɔkɔkɔ lɪ obue lɪ.

³ Nɔkɔkɔ kpraní: tɛyɪɪ pu lɔku feɪn-ɛ nɔ, owu feɪn-ɛ akpan isi êni b̄ nede neyɪ tɛyɪ nɔtu Nyatiɛ remu nitêñí. Êni nɔ kɔ, be erɪnɪ tɛyɪɪ pu lɔku obu frɛɛ, fáta êni nɪkân enɪnɪ ɔkɔ êni b̄ nɔcɔ nɔtu Nyati lɛ. ⁴ Lɪ flínɪ enɪnɪ jumaa te wutu etɪ ébɛ ekeɛ, be nélí tɛyɪɪ pu frɛ bɔkɔ.

Dɪkɪ: Aulee ɔw̄ títe akpan nɔ lɛɛ nede owueneɛ nufɔɔnɪ Nyatiɛ ɪɪ tɛyɪ wutu etɪ ébɪ. ⁵ Nɛnɪnɪ jumaa nid-iníɛ, etɪ tɛ êni lî itê ɪsɛɛ, enee Nyati nyaku gbein ye Mois be nuncunɪ etɪ nɪnɪnɪ kɔ eke wutu etɪ ébɪ. Heni-heni mue, ɔnu Mois nehi ɪɪ Nyati êni liji mu inenu-ɔkɔ, Nyati kán yêni lî: Inenu-ɔ obue flɪɛ, tɛ té namu-namu lɪ flínɪ lî miyefu lɪfe etɪ ébɛ eke kpɛɪn.

⁶ Kris êni tɛyɪɪ jumaa Nyati ɔu la ɔnku nedi gba obu mue eke, yí nu nkɔkɔ alabu-alabu kɔ tɛyɪɪ pu ambiene feɪn ênɛ. Heni-heni mue, enɪnɪ wojuɛ yí nu kɔ Aulee ênɛ, ambe ɔnu mu lɪ obue Nyati se tu mbuafue wojueneɛ nínɪ n̄tu ɔnu puɛneɛ, lɪ erɪnɪ tasu. Obue, enee tu be gbódu ebi êni Nyati se ɔnu mu nyu lɛɛ ɔnu puɛne eɪn-ɛ frɛ yɪ nu kɔ sigi ênɛ n̄.

⁷ Dɪkɪ: lɪ flínɪ kpan êni lî te feɪn sigi mu gbóduɛ, munukukua woju kɔkɔ ʒnɔ mue ekeɛ, be Nyati ʒrôumu lefe cɔ. ⁸ Heni-heni mue, Nyati kúkua Israel puɛne munu kán lî: Emɛ Adamanga Nyati makan lî: nu nɔ nehi êni m̄nyu gbódu kɔwɔ lɛɛ Israel lɛɛ Juda êni puɛne eɪn. ⁹ Gbódu obue m̄nyuɛ, b̄ ítemu flínɪ obue munyu lɛɛ nunc nanaene eɪn ɔnu munyu nene b̄ mide nene mɪnyaku ei Ejibit tɛɛ eke. Dɪkɪ: nunc nanaene ʒkpú éfélumɔ gbóduɛ munyu nunc eɪn-ɛ. Obu remue, enee munyu munu mɪnyaku ei nunc etɪ n̄. ¹⁰ Eɛ, emɛ Adamanga makan lî: bɔkɔ nu obueneɛ nɔ nahaa ite mue, be kɪ obue m̄lɪ be gbóduɛ munyu lɛɛ Israel puɛne eɪn-ɛ êni wojuɛ yanya gbein: m̄tu emɪnɪ auleeene feɪn yɔkɔ nene íne lifin mu. Eɛ, m̄tu ɔdɔn nene luboluwɪ mu nuca feɪn, enee m̄lɪ nunc Nyati be nene frɛ n̄lɪnɪ emɪnɪ puɛne. ¹¹ Lɛɛ mue, b̄ úbutumu êni b̄ kpan ɔnu Nyɔnɛ eyê anuan, elefe mu ɔnu makpɪ eɪnɪ an. Dɪkɪ: akpan feɪn, tɪtɪ lɛɛ ɔlɔku yedɪmu an. ¹² Lɛɛɛ, m̄tuku nene lɛdu mucɔ nunc ngasi feɪn mufɔ nene. Eɛ, m̄ɔɔfɔ nunc un-ene feɪn tɛ.

¹³ Êni Nyati nakan gbódu kɔkɔ êni woju kɔ, be neyê lî: sigi ênɛ nasabra ɪ ite mu, enee kân c̄ yoku be b̄ ʒnɔ ji.

Liji mu kan mu tɛ êni Nyati ʒsu woju

9 Sigi mue, ɔnu Nyati nyu gbódu lɛɛ Israel puɛne eɪn-ɛ, nutu nene aule-aule êni b̄ nuncunɪ etɪ nɔsuní, enee eseji nutu nɪnɪnɪ enɪnɪ inenu-ɔ nɔ wutu etɪ ébɪ. ² Heni-heni mue, nɪnɪnɪ liji mu kan nɔ, enee niceruní mu nuhun aanu. C̄ kpan ɪyau etɪɛ, kaníɛ akpasua k̄ lɛɛ table nɔ êni nukuní futufutue nufɔɔnɪ Nyatiɛ etɪɛ, nɔ tɛ. Kan nuhun obue, enee nɪraní “Cɔ Wɛɪn-ɛ”. ³ Gba, alɪ kpan ɪsêñ lijiɛ ceru kan nuhun-ɛ ɪɛ, be anya c̄ nɪraní “Cɔ Wɛɪn Tasuɛ”. ⁴ Tɛɛ, sika lebe mu table lɔwɪ nɔ nɔ êni nɪcauní rukpa lɔnɔfeene ɪ ɔnu etɪ, enee eseji alaka akpasua k̄ êni ukwatu gbóduɛ Nyati nyu lɛɛ Israel puɛne eɪn-ɛ frɛ nɔ tɛ. Enɪnɪ rireɛ neemeɛ, sika lebe nukro nukuní etɪ, enee sika lebe mu kule nɔ nɔ ɔnu nuhun tɛ. Kule obu mue, mbɔ akpasua ebi êni

Nyati tu ko enti ku be niraní manie nó mu. Eseji Aron kpama ebi éni du ruti be fian ewie lee mbobu papla-papla aanue nimimení gbódué éni auleeene nukuní etie nó alaka obu nuhun te fré. ⁵ Alakaa éni numutie nubokuní etie éni elehin mu có aanue, niluní Nyati enti ngbafre akpasuaeneé niraní seribeen aanu nyínye eti gbátu mine munu. Nene aanue, nubôan-ní lɔpempɛ eti nubokuní alaka numutie éni có nukukuní nneeneé nide nyínyí tɛye éni mbuoé ie. Mediki sun-ε, be owuene feɛn-ε migbee, bɔ rúɔɔn-mu eti ríde koɔn mu nko-nko feɛn aka ébi.

⁶ Liji mu kan obu mu tɛɛ, lɔ nititení owueneé nɔ. Lɔpɛ muɛ, nuka feɛn tɛyɛyɛ pueneé uho kaan éni nuhun-ε nitiní có nyaauní etie tɛ, be nedi koɔn jumaa. ⁷ Kan nuhun nku aanu mu tɛɛ eke, tɛyɛyɛ pu lɔkuɛ ɔnu lɛfe kukukpo ɔɛ kan ɔɔmuɔ uho tɛ. Enɛɛ, lu nko agbraa, nku nko ɔɛ nuho tɛ. Tɛ obuɛ nuho, nihâmu bɔ ehelɔ; nneɛ nyínyí tɛyɛ nutuní Nyatié éni mbuo nihan tɛ. Mbuo obuɛ, enɛɛ utu Nyati ucu tɛyɛyɛ pu lɔkuɛ ɔkoɔ lee Israel puene feɛn éni un-eneé la rire i lɛ úfuɔ. ⁸ ɔnu mu lɔpɛɛ, Bubɔ Welɛ neyê lɔ: éni liji mu kan obu éni nuhun-ε hoɔn iceru mu aanue, kpan ákân-mu ɔɔmuɔ éni bɔ hoɔ Cɔ Welɛ tasue tɛ anya Nyati anti. ⁹ Heni-heni muɛ, obu feɛn lí wutu eti ébi éni wojué ubuka ere runyô enti tɛ énie numu. Eɛ, obuɛ neyê ere lɔ: owu akpasua alabu-alabu feɛn-ε kpan ide yɛ tɛyɛ utu Nyatié fré ɔkoɔ, úkpɔ útu lubolowi mu úpɔn-míni níyɛ nu tuun núkufumu. ¹⁰ Tasu muɛ, feɛn lí lɛu, ɔko lee rire ýyuyɛ ei akpasua-akpasua éni woju ɔɛ Nyati tite lɛ kpan ɔcu eti ɔpɔn rire ɔnu anti. Gba, ɔko nutu woju-woju feɛn cu eti lɔwo muɛ, enɛɛ obu feɛn ce re.

Kris éni tɛyɛ yɛ éni woju

¹¹ Gba, Kris anya eti eli tɛyɛyɛ pu lɔku, enɛɛ ɔnu mbuafue wojuene feɛn-ε Nyati tite te ere ie eli eruni. Enunɛ, nuho có éni kan munu, eseji yɛ nu nkɔkoɔ alabu-alabu ko inenu-ɔko niluní wutu eti ébie. Eɛ, enunɛ có nuho tɛɛ, élimu kpan éli, élimu wutu eti ébi éni woju. ¹² Enunɛ tɛ obuɛ nuho, élimu ehun lee dên mbuo nócu námú bemu; ɔkoɔ ɔnu mbuoé lu obuɛ nucu na nku nko kukukpo nuwe ere ine eti lu tu ine mu pɔn ere tuun godoo. ¹³ Kpraní: sigi muɛ, ehun lee dên ekpɛsɛ mbuo, elefe mu dên yie nicauní ei be nucuɔnɔ ɔnu mratue nimiení mindi muɛ, enɛɛ nucu nifɛfn-ní akpan lɛ nópɔn-ní tɛyɛyɛ auleene anti. ¹⁴ Enɛɛ, alɛ sigi mu tɛ lɔko, be gba fídíki Kris éni mbuoé ku eie nanaa, enɛɛ bɔ líl úko obu nkɔkoɔ alabu-alabu e? Enunɛ Bubɔ ebi éni ko nama tuun godoo remue, enɛɛ tu be tɛyɛ nucu ɔkoɔ ɔnu rire nyɛ nutu Nyatié yɛ nu tuun kufue nɔ. Lɔpɛ muɛ, enɛɛ nutu lubolowi mu pɔn ere, nunyɛ ere nunyaku ei wojueneé útu kpan nkuan be nana isipuni lu uou eɛn-ε mu tɛ lɛ ránya Nyatié ko namaa anti rɔsunu.

¹⁵ Obue Kris lɛ remue, enɛɛ tu be ninye ere lee Nyati eɛn agbra gbódu lɔwo muɛ nɔ. Eɛ, uoue nu enunɛ puene numu-ɔko, néwe nene ine eti lu ɔtu koɔn ngasieneé nudoní gbódu sigie mu tɛɛ etiti anyaku ei nótu mbuafue wojueneé Nyati tite te akpan-ene feɛn-ε nɔraa ie, eli nenunɛ lɔko heni tuun godoo. ¹⁶ Heni-heni muɛ, kraa lɛ Nyati ɔnyu gbódu lee kpan eɛn-ε, tuun mbuo lu obuɛ uku ei akpan feɛn lɔko nu. ¹⁷ Diki: tɛyɛ akpasua lɔko kpan iyie, enɛɛ utu gbódué éni wojué uruku ei. Eɛ, alɛ ɔko úomu kpan éni numu-ɔko, be gbódué ákân-mu munu. ¹⁸ ɔnu ba nko, gbódué Nyati tɛ có nyu lee ɔnu puene eɛn-ε frɛɛ, tuun mbuo enɛɛ ku ei. ¹⁹ Diki: ɔko Moís koɔtu Israel puene Auleɛ, nunya dedekue anti nkɔngɛ Aule owukan lubuoeneé mu ɔko uwue, enɛɛ nucu dên kpɛsɛ lokpodu [lee ehun kpɛsɛ] mbuo nuku mindi mu nimie. Enɛɛ gba nubu tîn nko éni niraní isɔp-ε ala be nucu lijie nuluní gbɔnyɔ ruho muɛ éni gbisi nubuka eti nucu nuko mu tɛ nifɛfn Aule kpɛnkpɛɛ. ɔnu egeɛ, enɛɛ nucu nifɛfn Israel puene feɛn frɛ. ²⁰ Lɔpɛ muɛ, be nakan niyê nene lɔ: <<Mbuo obuɛ, enɛɛ tu be gbódu ebi éni Nyati butu éni bɔ ɔnyuní lee ɔnu eɛn-ε éni woju ruku eie nɔ.>>

²¹ ɔnu ba nko, Moís có mbuoé fífn liji mu kaan lee kan-te mu owuene feɛn-ε nide nusuní Nyati muɛ frɛ.

²² Obu feɛn-ε Moís lɛɛ, neyê lɔ: Auleɛ éni antie, mbuo lu obuɛ utu owu dɔunɔ upɔn yɛ nu. Heni-heni muɛ, kraa mu éni mbuo ókú eie, Nyati úcu kpan éni woju un-ε úfuɔ. ²³ Enɛɛ mínî: alɛ Moís efífn owuene feɛn-ε nkpra enti tɛ éniene eti nile mbuo kraa be pɔko, be fídíki enti tɛ éniene nanaa, enɛɛ bɔ úbutumu tɛyɛ éni yɛ nu nkɔkoɔ alabu-alabu ko feɛn e?

²⁴ Diki: có Kris ho a ko tɛɛ, élimu inenu-ɔko ebi éni niluní wutu eti ébie bemu. Enunɛ, enti tɛ tasu lu obuɛ nuho be nuho Nyati rire tɛ nowuwotu eruni wojué nuka feɛn. ²⁵ Enɛ, nétêmu fíni tɛyɛyɛ pu lɔko ambiene eke. Nenunɛ, lu numu nko-nko feɛn nucuɔnɔ nne mbuo nihaní Nyati anti tɛ. Enunɛ eke, ɔkoɔ ɔnu rire nucu nyɛ tɛyɛ nku nko kukukpo na nuho Nyati rire tɛ tuun godoo. ²⁶ Mediki sun, lu fíni ɔko lɔko ekeɛ, be lɔ nu ɔko Nyati lu enti lee wutu tɛ neeme be nehi tuun oku lɔko, lu numu feɛn ntu nuu. Enɛɛ enunɛ, nku nko kukukpo ɔɛ ni nucu ɔnu rire nyɛ tɛyɛ nu obueneé lu nueneé ben ie tu akpan nya i woju un éni auba. ²⁷ Nɔkoɔ kpraní: kpan feɛn-ε ko, Nyati etê éni bɔ nuu nku nko kukukpo, ɔnu egeɛ be nóbɔani mu. ²⁸ ɔnu ba nko, Kris frɛ ɔcu ɔnu rire eyɛ tɛyɛ akpan neeme numu-ɔko lɛ koɔn woju un-ε etiti ei. ɔnu egeɛ, nîsê ege nihi nku nko ji, sake élimu unli éni étitiei kpɛ bemu; ine nkuan ebi éni nucu akpan-ene feɛn-ε cu tɛ teni etie éni woju níhi nila gbein.

Auleɛ lee Kris éni tɛyɛ yɛ éni woju

10 Alɛ ríkprâa, be tɛyɛyɛ wojuene feɛn-ε Auleɛ kaan, éyê ɔɛɛ ye Israel puene woju anamueneé Nyati

tite te nene iε, 3kpú 3tú élí nenini. Heni-heni mue, éni nuyini tɛyi baa ebienε lu-lu feɪn, íkan-mu owue, be neyê l̄: úkpu ítitimu nɔnɔ un-ene i úkufumu. ² Lɪ fíní tɛyienε nuyiniε ukpu ititi nɔnɔ un-ene i up̄n nene ekeε, be nku nɔnɔ cεε nuyiniε, eneε ntu ɔd̄n eti. Lɪpe muε, be woju un kɔkɔ b̄ 3nɔ nene luboluwɪ mu íci-cian-mu nene ji. ³ Eneε 3n̄ kɔ, nana, éni lu-lu feɪn nuyini tɛyi kɔ, be neyê l̄: nɔnɔ un-ene hɔnɔ nɔnɔ lɪpe nukuan-ní ɔnu woju. ⁴ Heni-heni mue, d̄en lεε eɪn al-abu-alabu feɪn-ε kpan uwos éni mbuosε uku eie, úkpu únyu un-ε nɪlε ítitimu ei.

⁵ Obu remue, ɔnɪ Kris nehi wutu eti ébie, nikan niyê Nyati l̄: élimu nneε éni b̄ kpan eyi tɛyi ɔtufu lεε owu elefe éni b̄ nɔfɔfue f̄jɔjɔmu bεmu. Dɪki: f̄tumu mála kpan rirenιε éni b̄ mɔcu meyi tɛyi mɔtufu.

⁶ Heni-heni mue, nneεne feɪn-ε kpan ɪcau ei utufu lεε tɛyi ambienεε nuyi nutufu l̄ f̄ɔcu woju un f̄fɔkɔ, kɔkɔ úɔfɔ te. ⁷ Éni nɔ kɔ, mikan l̄: ɔmu Nyati, fíní l̄ ɔw̄, emini íne etiε, nimime nɪlaní ei ɔfu kpenkpeε mu tε ekeε, dɪki: emε ɔmɔkɔ mehi l̄ méli efɪn t̄ eti woju.

⁸ Kris t̄i ɔ kán l̄: << élimu nneε éni b̄ kpan ɔcu eyi tɛyi ɔtufu lεε owu elefe éni b̄ nɔfɔfɔ, élimu nneε éni kpan ɪcau ei lεε tɛyi elefee nuyi l̄ f̄ɔcu woju un f̄fɔkɔ, úɔfɔ te f̄jɔjɔmu bεmu.>> Tɛyɪ akpasua obuene feɪn-ε, kuan-ní l̄: Auleε lɪ obuε kan la i. ⁹ Eseji Kris kán ji l̄: << Dɪki: emε ɔmɔkɔ mehi l̄ méli ɔfu t̄ eti woju.>> Akpasua obuε nɪkaan, neyê l̄: n̄tu tɛyienε feɪn-ε sigi mu akpan yε ɔs̄i i, eneε enɪnιε nucu ɔnu rire nɪyε ɔr̄u ɔ. ¹⁰ Heni-heni mue, Jesi Kris éni rireε cu yi tɛyi nku nɔnɔ kukukɔkɔ, néli Nyati éni t̄ eti woju n̄tu réyɪ nu Nyati anti.

¹¹ Nɔfɔkɔ kpaní: tɛyɪ pu feɪn-ε kɔ, nákan-mu 3p̄n; b̄ ɔnɔnɔ ɔnu jumaa eti nidi nuca feɪn. Eε, obu cε ebi éni tɛyienεε nɪyε úkpu únyu un ítitimu eie, nɔnɔ mu neyi tɛyi baa ebienε nɪha cε. ¹² Eneε Kris éne eke, 3n̄ kɔ; tɛyi nku nɔnɔ kukukɔ cεε nɪyε, eneε titi un feɪn ei tuun godoo be na nipi ete Nyati kpɪsɪbɔ tε. ¹³ Gbake nɔnɔ tε nɔkɔp̄n éni b̄ Nyati ede ɔnu éfe puenε feɪn okuni lɪka mu nóku nene lɪka eti. ¹⁴ Heni-heni mue, enɪn tɛyi nku nɔnɔ kukukɔ cεε nɪyε, n̄tu akpan-ene feɪn-ε nititi nɔnɔ un-ene iε eyi nu okufu tuun godoo.

¹⁵ Obue, eneε Adamanga sε Bubɔ Wɛɪn mu kan ɔnu woju ye ereε n̄. Eneε kɪ obuε nɪti ɔ nikan: ¹⁶ Emε Adamanga makan l̄: kɔ nu obueneε nɔ nahaa ite muε, be kɪ obuε m̄li be gbóduε munyu nɔnɔ eɪn-ε éni woju yanya gbein: m̄tu ɔmu auleεne feɪn ɔd̄n nene luboluwɪ mu. Eε, ɔhɔ nene íne lifin mu nuca feɪn.

¹⁷ Eneε gba ɔnu egeε, nikan frε l̄: Nenini un-eneε nɪnɪ lεε ngasienεε nudomíniε, m̄jɔfɔ feɪn t̄.

¹⁸ Eneε, éni Nyati ɔcu un-ene feɪn-ε rɪlε ɔfɔ kɔ re-mue, be óbútumu éni b̄ kpan eyi tɛyi ji.

Tinti énye éni woju

¹⁹ Dɪki: makpiene, Jesi éni mbuosε ku ei erini íne etiε, ɔtu t̄ ɔkpun ere ranya Nyati anti. ²⁰ ɔnu rirenιεε kpukpusu eie, efin ere atingbre nɔnɔ éni lɪ nkuan éni at-ingbre i. Akpasua obuε nɪlε, neyê l̄: liji ebi éni sigi ɔn kpan ɔ úkpu ínya Nyati antiε, asuan anyaku eie.

²¹ Gbake rɪkân tɛyɪ pu nɔnɔ éni kan munu kɔ feɪn be Nyati cu te enɪn puenε feɪn íne eti. ²² Heni-heni mue, Kris éni mbuosε ku eie ɔp̄n ere ɔtu woju kɔkɔ íci-cian-mu ere luboluwɪ mu tε ji. Eε, n̄yuyy ere i mindi namu mu r̄ɔkɔn wɛɪnɔ. Éni nɔ kɔ, be tu rání Nyati anti luboluwɪ nɔnɔ mu ɔtu t̄ d̄n-ni eti kpunkpɔbɔ. ²³ Erini élee rile rucu rɪkan l̄: ɔtu telεε n̄ni etiε, ɔtu rudɔnyukumíní numuti. Dɪki: mbuafue wojuene feɪn-ε Nyati kan la iε, n̄li tuun n̄kufu. ²⁴ Tu rídáduní mine eti r̄útúní ɔru mu kpan nɔnɔ-nɔ feɪn ɔfɔ anuan tasɪbɔ l̄ eɪ woju anamu-anamu. ²⁵ Kpan kɔkɔ nideci ɔru eyi-aane fíní l̄ ɔd̄n akpan elefe mu nelε eke, nana, éni redɪ nu l̄: Nyɔnιε éni nuε oku owue, be tu rícení rire ba i r̄úkp̄k̄pukuní mine rire nuca feɪn.

²⁶ Dɪki: woju nawreε oku ere i rire mu. Gba, alɪ rɪdɪ pi-in rɪl woju un-ε rɪhaa, be tɛyi lefe kɔkɔ 3n̄ éni ɔnyu yetiti ei ji. ²⁷ Lɪpe muε, obu cεε nɔkɔp̄n ereε, eneε lɪ hofou lɔkɔbɔ muε r̄nɔ rukp̄n Nyati yob̄ua ere mu be lé lɔkue nitite nite akpan-eneε ub̄an-ni munuε iε yacau ere i.

²⁸ Nɔfɔkɔ kpaní: sigi mue, kpan feɪn-ε ipɪ Mois Auleε, alɪ akpan aanu, εenti tɪ dalufue l̄ heni-heni mu wojuε sé kɔ ekeε, kpan útukumíní ledɔ, ówo nuwoní. ²⁹ Eneε, alɪ sigi mue eε kɔ, be fídiki kpan feɪn ebi éni yekpi Nyati éni Wɪε i wutue, eneε b̄ ífatamu éni b̄ edɪ munu ɔkɔ kɔ nkpɔkɔ alabu-alabu e? Eε, alɪ kpan k̄ ɔcú Wɪ obu éni tɛyε cu ɔnu rire yi l̄ néyɪ nu Nyati ɔnyu gbódu ɔnu eɪn-ε óbú woju, alɪ nelɪ Bubɔ ebi éni Nyati nesε ɔnu mu utuni mbuafue wojuene feɪn-ε rire kesi-kesiε, be enɪn éle Nyati yeɪ yeyêniε ɔkɔ feɪn. ³⁰ Rɪdɪ Nyati éni numuti nɔnɔ ebi éni tɪε an. Kɪ l̄ nikan: Emε lɪ obuε m̄b̄ua woju-woju feɪn mu. Emε lɪ obuε m̄wε kpan feɪn lu.

Eseji nikan l̄: Emε Adamanga, m̄b̄ua ɔmu puenε mu.

³¹ Dɪki: alɪ kpan k̄ ulɪ tuun kɔkɔ Nyati ibibe t̄ ukuni eti unyuniε, be obuε yehenιε, áján kɔkɔ.

³² Kuan-ní bubo mu tε ɔnɪ Kris éni wojuε ku nefε i rire mue éni wojueneε sεε. Heni-heni mue, akpan d̄i nefε gbre tuun t̄ fíní t̄n neeme éni fun-niε eke.

³³ Dɪki: nunyuni nefε nɪnyakuní ngbaru nujujuní nefε woju, nɪnɪ nefε ɔru-ɔru, obu cε rire éjé nefε fécímíní Kris fálámíní ei. Eseji makpieneε nelɪnɪ ɔru-ɔru kɔ ekeε, fányámíní nene i ege. ³⁴ Makpiene frεε nukuní sibikan muε, fálámíní nene i; fɪdaduní nene eti. Eneε, ɔnɪ akpan nɔcu mbasɪ mu igbê nefε nefɪnɪ ɔbɔkan-ene frεε, rire mu kpí nefε flani ei blεlɔ nucuní, ambe fɪdɪnɪ an

lâ: Nyati yɔtu nefe gbrengebidi owu elefe êni kɔ obu nkɔɔɔ alabu-alabu be yɔdɔn tuun godooe. ³⁵ Êni no kɔ, biakpa ebi êni funyakuni sigie, dɔwɔ dalamini ei. Onu mu lɔpɛɛ, fihenî luwɛ lɔkulɔ. ³⁶ Heni-heni muɛ, fâta êni funyuni té i flunî obue Nyati nobutuɛ fihanî lɛ mbuafue wɔjuɛɛɛ nini nûtu enuni puɛɛɛ, eli nefuni lɛ. ³⁷ Enɛɛ ki obue Nyati kpenkɛɛ kan: Ewîe luwi ɛɛ, bɔ́ íme lɔbe, enɛɛ Kpan ebi êni yehie, yanya nefe etɛ. ³⁸ Emuni kpan ebi êni mubu sese puɛ, enuni tée nɔmu etɛɛ, enɛɛ yɔtuni nkuan. Gba, alɛ tha anti kɔɔ nicimu nɛla iɛ, be mûnyu té mûnyakuni ei etɛ. ³⁹ Erɛ eke, rélɛ akpan-enɛ êni ici Kris ula i tha uku kɛɛ. Erɛnɛ, ɔru té ɔdɔn-ni etɛ, enɛɛ ɔtu rûcu ɔru íne nkuan.

Akpan-enɛɛ sigi mu cu té te Nyati etɛɛ êni woju

11 Tée kpan ucu itê Nyati etɛɛ, tê lɛ flini woju êni ɔnu té nɔ etɛ be ɔwɔ eli enunɛ eke. Lɔpɛ muɛ, ɔnu nunuwɛ yɛdi wojuɛ nu, sake etê lɛ flini ɔwɔ nedɛ nu eke. ² Dɛki: sigi mu akpan-enɛɛ feɛn-ɛ Nyati bua mu lâ: nɛɛnɛ nɛɛ, tée nucu niteni etɛɛ, enɛɛ tu nɛɛnɛ nu kɔ. ³ Heni-heni muɛ, tée rucu rite Nyati etɛɛ, enɛɛ tu runyɔ numu lâ: owuɛɛ feɛn-ɛ kɔ, owurɛraru lubuo mu ɛɛ, enɛɛ Nyati cu be tu nɔnɔ nɛnyani be nɔnɔ-nɔ feɛn pi enuni ɔ́ bɔ́ epi. Eseji runyɔ numu lâ: owuɛɛ feɛn-ɛ redɛ nɛɛ, owu êni kpan nunuwɛ úkpu ídi nɛɛ mu li obue nutu nɔ nya. ⁴ Dɛki: tée Abel cu te Nyati etɛɛ, enɛɛ tu be enuni tɛɛɛ nɛɛ nutunɛ yɛ nu kɔ ɔnu makɛi Kaɛn ênɛ. Obue, enɛɛ tu be Nyati buani mu lâ: nɛɛ sese pu be la bɔ́ de ɔnu ɔɔɔɔɔɔɔɔɔ nɔ. Enuni tée nucu nite Nyati etɛɛ kɔ, alɛ bo-tu nuo frɛ kɔkɔ, be ɔnu woju hɔkɔ kan owu uku akpan. ⁵ Tée Enɔk frɛ cu te Nyati etɛɛ, enɛɛ tu be núómu. Heni-heni muɛ, Nyati nyúni nyáku ei wutu ébi hán-ni ɔnu rire tɛ, enɛɛ kpan édimini nu ji. Enuni íne etɛɛ, nimime nɛnɛnɛ ei lâ: kraa lɛ Nyati ɔnyuni anyaku ei wutu ébiɛ, nɛɛ nu ɔnu anti. ⁶ Enɛɛ dɛki: kpan feɛn êni ɔ́cu te étêmu Nyati etɛɛ, bɔ́ úkpu íyɛ nu ɔnu anti. Heni-heni muɛ, kpan feɛn-ɛ naha Nyati antɛɛ, be fâta êni nubu nawɛ lâ: Nyati nɔ, lɛ nóbu nawɛ frɛ lâ: akpan-enɛɛ nɔɔɔɔnɛ té nɔnɔ muɛ, nûyɔ nɛnɛ té. ⁷ Tée Noe frɛ cu te Nyati etɛɛ, enɛɛ tu nucu wojuɛ Nyati fitunɛ nite jɔkpa. Dɛki: ɔnu Nyati nefitunɛ, be woju kɔkɔ ɔ́nɔ êni iyê lâ: heni yɛɛ kɔ eke frɛ kɔkɔ, enɛɛ obu ɛɛ nɛfelu Nyati nɛɛ bato lɔkuɛ be tu nucu enɛ lɛɛ ɔnu lugban puɛɛ eni íne nkuan. Té obue nucu nite Nyati etɛɛ kɔ, enɛɛ tu Nyati buani mu lâ: nɛɛ sese pu be woju mɛ akpan luboluwɛ kpunkpu puɛɛ feɛn Nyati li ye nɛnɛ. ⁸ Tée Abraham frɛ cu te Nyati etɛɛ, enɛɛ tu be, ɔnu Nyati ranɛɛ, be lɛ nɛfelu ninye na maɛ Nyati nini yɔnyuku yɛli enɛ lɛɛ ɔnu alau eni êni ebihɔ ɔ́ tɛɛ nɔ. Aaɛ nahaa, nédi ɔ́ deiin-ɛ nahaa an frɛ kɔkɔ, enɛɛ na.

⁹ Gba, ɔnu nuku maɛ ebi êni Nyati kan nini yeli enunɛ etɛ tɛ frɛɛ, ɔnu té dɔn Nyati etɛɛ nɛɛ liji mu kan mu flini yogu eke tuun kɔ be nu. Onu wɛ Isak lɛɛ ɔnu anuma Jakɔb ebienɛ frɛɛ Nyati nini maɛ yeli nɛnɛnɛ, tê oyogu kɔ eke lɛ. ¹⁰ Abraham ênɛ, enɛɛ tɛ êni ebi ebi êni yɔdɔn tuun godooe li obue ɔnu té nɔ etɛ. Ebi obue, Nyati ɔnɔkɔ li obue tite lâ bɔ́ etê kɔkɔ, eseji enɛ kɔkɔ nɛɛ.

¹¹ Tée Sara frɛ cu te Nyati etɛɛ, enɛɛ Nyati tuni nukpu nuruɔ wɛ nite alau. Eɛ, obu ɛɛ nɛɛ luwɛ pu be eseji nubɔɔ bianta tuun sen iɛ, ɔnu té nɔ Nyati etɛɛ lâ: obue kaan, tuun yeli kɔ eke. ¹² Obue, enɛɛ tu be kpan luwi nɔnɔ kukukɔ ebi êni kɔ kpankɛɛ tuun uo owuɛ ku alau bubue flini lâ mulɔkɔ bubue enɛɛ, eseji flini lâ nkrian bubue jenfie numuɛ eke.

¹³ Akpan-enɛɛ mududuú ínéɛ, nɔnɔ tée nucu niteni Nyati etɛɛ remuɛ, enɛɛ tu nɛnyuni mbuafue wojuɛ Nyati kan la iɛ êni woju ei nukɔkɔ-ni tuun kɔ be nini ɔnu mu. Heni-heni muɛ, élimu wutu etɛ ébi li obue mbuafue woju obu yeli nɛnɛnɛ bɛmu; enɛɛ tɛ, enɛɛ yeli nɛnɛnɛ. Êni nɛnɛnɛ nu kɔ remuɛ, rire mu kɛi nɛnɛ lɔkulɔ. Obu remuɛ, nile nɛnɛnɛ lâ: nitêni flini oyogu êni nete mu wutu etɛ ébi thaa eke. ¹⁴ Alɛ nakan-ni kɔ, be neyê lâ: nɛnɛnɛ ebihɔ ɔ́ tasuɛ li obue nɔɔɔnɛ.

¹⁵ Nɔkɔ kpani: li flini kɔnɔ ebihɔ ɔ́ sigie nɔnɔ nɛnyani ei li obue kɔnɔ té a etɛ ekeɛ, be lɔpɛ muɛ, ntu nesêni ege nanɛ tɛ. ¹⁶ Enɛɛ gba, ɔ́nɔ kɔ, nana ebihɔ ɔ́ kɔ enɛɛ tɛ be yɛ nu kɔ feɛn-ɛ, enɛɛ té nɔ nɛnɛ etɛ. Obu remuɛ, étêmu Nyati êni ruhɔn woju êni bɔ́ akan lâ: nɛɛ kɔnɔ Nyati. Dɛki: nétite ebi nɔnɔ nétê nɛnɛ i.

¹⁷ Eseji tée Abraham cu te Nyati etɛɛ, enɛɛ ɔnu Nyati nakprâni idɛkɛ, nɛkɛ etɛ êni bɔ́ nowo Isak ebi êni li ɔnu wɛ luwi nɔnɔ kukukɔ nɛɛ tɛɛ nɔnɛnɛ nɔ. Dɛki: obu ɛɛ Nyati kan yeni lâ: wɛ obu mu li obue nɛɛ nɛɛ nɛɛ wojuɛɛ nɛkan nɛla iɛ, nɛɛ etɛ nehi nuwoni.

¹⁸ Heni-heni muɛ, Isak obu êni íne etɛɛ, ki lâ Nyati kan la i: Isak li obue yɔtu fônô etɛ fuku alau!

¹⁹ Obu ɛɛ, Abraham ɔ́ ɔnu wɛ yɛ tɛɛ. Enunɛ, nɛɛ an lâ: Nyati kúra êni bɔ́ ɔtu kpan kɔ lu uo mu enye. Êni kɔ kɔ, Nyati frɛ sépu ɔnu wɛ tûni be wɛ obu te flini kpan êni u be se ege kɔkɔ eke.

²⁰ Tée Isak frɛ cu te Nyati etɛɛ, enɛɛ tu be nufuɔ ɔnu ewɛ Jakɔb lɛɛ Esau ei. Heni-heni muɛ, nɛɛ an lâ: Nyati kân juma êni yɛɛ kɔnɔ mu yedi.

²¹ Tée Jakɔb frɛ cu te Nyati etɛɛ, enɛɛ tu be, ɔnu nehi nuhɛ, nufuɔ ɔnu wɛ Josef êni ewɛ aanu kɛɛ i. Lɔpɛ muɛ, nita ɔnu kpamaa i, enɛɛ nɔnɔ Nyati íne.

²² Tée Josef frɛ cu te Nyati etɛɛ, enɛɛ tu be ɔnu nehi nuhɛ, nɛkan Israel puɛɛ êni kɔkɔ kɔkɔ Ejibit yanya i yaha nɛɛ kɔ anti nehiê êni woju. Onu mu lɔpɛɛ, nɛkan niyê nɛnɛ lâ: kɔnɔ aau muɛ nideni ɔnu owukɔkɔ ná nini kɔkɔ nɛnɛnɛ maɛ etɛ tɛ.

²³ Tée Moïse ɔnu bɔ́ lɛɛ eniyia frɛ cu te Nyati etɛɛ, enɛɛ tu be nɛnɛnɛ Moïse nu'ún-ni ei tuun ɔwɔn enɛnɛ agbra

neeme. Heni-heni muε, auleε Farawon die été nene te kɔkɔ ambε nidiní nu lɔ: nɔnu wε nyá munu lɔkɔlɔ.

²⁴ Tée Moïse frε cu te Nyati etie, enεε tu bε, wɔnu nuru lɔkuε, nékprĩmu éni bɔ Farawon anuma éni ínée wɔwɔ etu nɛ lɔku, ²⁵ nana n+a nudɔn lεε Nyati éni puene ein. Enunε, gbree nĩdi lεε wɔnu puene ein-ε yĩ nu kɔ Farawon lukpomu te éni rire-mukpi luwε ebihɔru un-ε yesipuni ein-ε. ²⁶ Nidɔ an lɔ: rire kesi-kesi ebi éni nĩnĩ fĩnĩ lɔ nĩnĩ Kris ekeε éni obue yanyãnu muε, kãn munu nkɔkɔ alabu-alabu kɔ Ejibit maie mu neeme éni woju feɔn. Tasu muε, mbuafuε wojuε Nyati nĩnĩ nɔtuε, enεε wɔnu nunuwɔ nata.

²⁷ Eε, tée nucu nite Nyati etie, enεε tu bε nɔnu Ejibit nunya ε nɔ. Wɔnu mu lupεε, la ówómĩni Farawon éni tée nebibe ubu kpεtεε ε anti. Enunε, wɔnu nunuwɔ nata Nyati ebi éni kpan idɔ nuε. ²⁸ Wɔnu ba nɔ, tée nucu nite Nyati etie, enεε tu nite Pak éli éni woju. Wɔnu mu lupεε, nutu Israel puene cú ngbɔwɔ ewɔ mbuo púpru nɔnu kan gbɔmu tĩn-εεε etu amεke lε entɔ ngbafre ówuwu puε úwo nɔnu ewɔ ekpɔlɔ akpankprene.

²⁹ Tée Israel puene frε cu te Nyati etie, enεε tu bε Jenfie Lebe ce re tu nununĩ ei wutu hrehre etu nitenĩ mu. Wɔnu mu lupεε, Ejibit puene ebi éni wɔwɔ nene lɔka busue eke die sê ege bɔan etu nũnĩ dikpε te feɔn. ³⁰ Wɔnu ba nɔ, tée nucu nitenĩ Nyati etie, enεε tu nɔnu nɔnu Jeriko ebie tuun munuwɔ nɔmbu bε wɔnu ngbayaa neeme bu ku. ³¹ Tée wraka yi Rahab frε cu te Nyati etu lεε, enεε tu nisike akpan-εεε Israel puene wɔwɔ a nɔ-susuopu Jeriko ebie luboluwɔ namu mu. Éni nɔ kɔ, núómu lεε Jeriko ebi puene feɔn-ε éyé Nyatiε ein.

³² Ebĩene éni woju bɔ makan ji e? Alɔ mĩnĩ mĩkãn Jedeɔn, Barak, Samsɔn, Jefte, Dafid, Samuɛl lεε Nyati éni numuti-etu puene feɔn éni woju frεε, bε wɔwɔn lehun tuun yesɛn ɔ. ³³ Nene feɔn, tée nucu nitenĩ Nyati etie, tú elefe ún tĩn kɔpu maɔ kɔngbalɔ mu éni akpan; elefe tɛ cú ɔ sese ɔw mu; elefe kpɔn mbuafuε wojuε Nyati kan la ε tuun dí nu, enεε elefe frε tu gbogro ókpú éli nene wɔwɔ kɔkɔ. ³⁴ Elefe nɔ lé erehun nyá kprankpranlɔ, elefe frε nyá ɔ akɔbu lé numuti etu, elefe lufan lɔkɔlɔ nyú, enεε busu bε elefe frε lɔ akpan gbahru tĩn wɔwɔ mu bε nɔnu efe puene feɔn. ³⁵ Eyi elefe frε nɔnu ewɔ ú, enεε Nyati busu ewɔ ebĩene tu nene.

Eseji kãn akpan elefe frε éni nɔnu wɔwɔ tuun sen ɔ bε, obu ce, ónyúkumu numuti ékprĩmu éni bɔ nɔnyunĩ nene nanyakunĩ ei gbredie mu. Nenunε, lu uou muε nɔwɔ ninyenĩ bε nkuan ebi éni ákãn-mu owuε yeɔlɔ nenunε, enεε nɔwɔjunĩ. ³⁶ Akpan elefe frε kprĩ etu nɔnu nene miyi-miyi nicenĩ nene rire i ngbre mu. Nukunĩ elefe frε ngbraka nide n+a nukunĩ sibi kan mu. ³⁷ Nuwonĩ elefe mbobu mu, nicicerunĩ elefe i suku mu, enεε nuwonĩ elefe frε akɔbu mu. Nɔnu elefe frε wɔwɔ anuma-anuma tuun tɛ fĩnĩ ledu puene eke mé sé wutue etu cú feɔn bε gbɔwɔ lεε ehun kpenkpε ce lɔ nɔnu trale nɔwɔn-ń. ³⁸ Obu ce nɔnu akpan éni yɔ nu kɔ wutu etu

ébi éni akpan feɔn-ε, nɔnu nene rire kesi-kesi tuun nibenĩ nene n+a nudɔn-ńɔ luju lεε lufεεε ine mu bε lubobu lεε wutu numwene lɔ nɔnu bela cú.

³⁹ Akpan obuene feɔn, tée nucu nitenĩ Nyati etie, tú nɔnu nu anti, obu ce, woju tasuε nikan nɔla ε épi nene wɔwɔ. ⁴⁰ Dɔku: Nyati etite eté i lɔ: erunɔ nu obueneε runɔ muε, nĩnyaku woju éni yɔ nu nkɔkɔ al-abu-alabuε gbain. Éni nɔ kɔ, mbuafuε wojuε Nyati kan la ε, wɔnu ere feɔn rũku nene gen etie, enεε gba wɔwɔ mu yeɔlɔ ere wɔnu.

Lɔ Nyati itê utu wɔnu puene wɔ éni woju

12 Alɔ mĩkprãa, bε akpan-εεε feɔn-ε makan nɔnu wojuε, nétɛnĩ fĩnĩ akpan mrumruɔ éni kpan édi wɔnu numutiε eke, nérerunĩ ere nábũan-ńɔ mu nɔwɔnĩ ere mbasi. Éni nɔ kɔ, ere frε, tu rúnɔnĩ rire i rúwɔnĩ woju feɔn-ε ime ere útu ruhãmu anti, tasu mu bε woju un feɔn-ε ebi éni wɔwɔ ere faafalɔ rúkúnĩ ei. Lɔ, lε rá rókufunĩ rɔwunĩ wɔ ebi éni Nyati tite te ere ε. ² Aaw obue rahaa, wɔnu nunuwɔ nudɔn Jesi ce etu. Ene lɔ obue nutu kpan ucu tɛ itê Nyati etu unyu ei kɔ tuun ukufu. Kpranĩ: nékprĩ etu nétɛnĩ amɔa-mu tĩn etu, enεε wɔnu ruhɔwɔ nɔ muε, nɔcú nóbú woju ambε, enunε, rire-mukpi lɔkuε Nyati tite teni eie ce lɔ obue wɔnu nunuwɔ nata. Éni nɔ kɔ, gba, nã népi ete Nyati éni kpɔlɔ te. ³ Heni-heni muε, ene ebi éni akpan unɔ puene feni tu nidi gbree tuun sen ɔ bε obu ce nɔnyu tɛ ε, kuan-ńɔ wɔnu woju lε rire ije nefε, wɔn frε úku nefε ɔ. ⁴ Dɔku: nefunɔ ábũaan fubuan-ńɔ lεε woju un-ε ein-ε, lɔka y+ata nefε ɔ tuun fuhuomĩnĩ. ⁵ O bε owukan lubuoε Nyati cu kpukpuku nefε rire fĩnĩ wɔnu ewɔ ekeε, fɔwɔfunĩ tɛ e? Enεε kɔ lɔ nɔkan: Wɔnu wɔ, alɔ emε Adamanga majaufo ruti woju kɔ muε, bε cu wɔnu woju te jɔkpa. Eε, alɔ makukuafu munuε, bε rire nidejefu. ⁶ Heni-heni mu emunε, wɔnu te-etu puε, enεε mɔjau ruti. Eε, kpan feɔn ebi éni mubu wɔnu wε, enεε muju.

⁷ Éni nɔ kɔ, alɔ Nyati noju nefεε, bε nyunĩ tɛ i. Dɔku: nɔfɔ Bɔ nɔnu remu neyê nefε woju. Nɔwɔ kpranĩ: wɔ kɔkɔ wɔn éni wɔnu bɔ úju iyemu woju. ⁸ Eε, wɔ feɔn-ε wɔ, wɔnu bɔ ujuni iyêni woju. Enεε, alɔ nefε, Nyati úju nefε kɔkɔ, bε fétɛnĩ fĩnĩ soma ewɔ eke, félmĩnĩ wɔnu ewɔ kpɔwɔ. ⁹ Dɔku: wɔnu bɔneε frεε wɔ ereε jú ere, enεε rilau nene. Bε gba, fĩdĩki wɔnu entɔ te éni Bɔ ebi éni lɔdadu wɔnu bubwene etie, enεε áfátamu éni bɔ ralau wɔ kɔ lε réhe nkuan e? ¹⁰ Wɔnu bɔneε éniε, nenunɔ woju luwε ceε nudinĩ aan, enεε nucunĩ etu niyêni ere woju nujunĩ ere tuun wɔwɔ ruru lɔkuε, bε owu. Nyati éniε eke, wɔn kɔ; enunɔ ójuε noju ereε, wɔnu namu remu, amεke lε nɔtu réyɔ nu rɔwɔn fĩnĩ ene eke. ¹¹ Dɔku: alɔ Nyati noju kpan kɔ, ngbo etie, kpan ebi te úyɔ kɔkɔ; ledu mu nɔnu. Gba, alɔ nɔla rire i nutu Nyati ulɔ kɔ tuun ukufuε, bε wɔnu néli sese pu Nyati anti, nɔwɔ hokuei mu.

¹² Obu remue, bɔ nudɔgrɔ nefe, lɪka frɛ nideje nefe nuwan. ¹³ Eseji teni atingbre ɛni nye me lɛ fɔcunɪ etɪ fɛnɪni ei. Ɔɔɔ, lɛ lɪka fɛn-ɛ ɔjɔ nuɛ ɔbubumu ɔku mu, nana esɛ ege esɛ ebi.

Nyati ɛfɛlu ɛni woju

¹⁴ Makriɛne, lɪni lɔ bɔ felɪni lɛ tɛ betɛ ɔɔ nefe lɛɛ akpan fɛn ɛn agbra, lɛ eseji fɔpɔn-ni rire fɛyɪni nu. Dɪki: kpan fɛn ɛni bɔ ɔpɔn-mu rireɛ, bɔ lɪdi Nyɔɔne nu.

¹⁵ Nyɔɔni ɪne mu lɛ mbuafue lɔkuɛ Nyati la ɪɛ, ɔpɔpumu kpan Ɔɔɔɔ. Dɔtumɪni woju un Ɔɔɔɔ nudɔɔ lɪka ɪ ɔɔɔ agbra tɛ nɪdekɪkɪn nefe Ɔɔɔ lɛ ɔɔɔ ɔɔɔ mu kɔpangbalɔ ɔbubu. ¹⁶ Kpan Ɔɔɔɔ nɪdelɪ wrakabo pu, eseji kpan Ɔɔɔɔ nudɔɔ Nyati ɛni woju Ɔɔ nudɔɔɔɔɔɔ mu nɪdelɪ fɪni Esau ɛke. ɛnɪɪɛ, mbɔ ɪne mu ɔɛ, ɛnɛɛ nɪci ɔɔ kɔpɔkɔpɔɔ ɛni mbuafueɛne fɛn-ɛ ɔɔ muɛ nuku ei. ¹⁷ Nɔɔɔɔ fɪdɪni an lɔ: ɔɔɔ a anti be na nihe ɔɔ bɔ lɛ ɔɔɔɔ eiɛ, ɔɔ bɔ kɔɔɔ ei. Lɪpɛ muɛ, mutɔ alabuɛ nutuɛ, ɔkɔɔ ɔtɔ ɔɔ bɔ ɛsɛpumu numuti ege.

Enti ebi ɛni ɔɔɔɔ tuun godooɛ ɛni woju

¹⁸ Dɪki: gba obu mu ɛni Nyati antiɛ fahanɪɛ, ɛtɛmu fɪni sigi mu lɔ Israel puɛne ɔ Sinai lɪfɛɛ rire be fɛn-ɛ sɛɛ, nɪdɪni nuɛ ɛke. Nenɪɪɛ, ɔɔɔ Nyati nakan owu iyɛ nɛnɛɛ, be lɪfɛɛ ɪne mu tɛ neeme nete lɛ, jru lɛɛ dambri nɛmɛ, edifa nopo, ¹⁹ eseji krukru lubuo nele. ɔɔ mu lɪpɛɛ, ɔɔ owurɪraru lubuo ɔɛɛ nɪtɪnɪɛ, la wɔ nɛnɛ tuun nuɔɔɔɔɔɔ ɛni bɔ ɔɔɔ ɔɔɔ. ²⁰ Heni-heni muɛ, ɔɔɔ+aan Nyati blan nɛnɛ lɔ: Alɪ botu nɪɪɛ frɛ ɔɔɔ ɪkɪn lɪfɛɛ, be nuwonɪ mbobu mu nɪlɔni kɔɛɛ, ɛnɛɛ tu la pi nɛnɛ luboluwɪ mu tuun sɛn ɪɛ nɔ. ²¹ Owu obuɛne fɛn-ɛ sɛɛ, Mois ɔɔɔɔ frɛ la wɔ tuun kɔn lɔ: <<La nowomu tuun matɔn!>>

²² Nɛfɪnɪɛ ɛke, ɔɔɔ lɔ, nana Siɔn lɪfɛ rire lɪ obuɛ funɔni; tasɪ muɛ, be Nyati ebi ɛni ɔɔ namaa ɛni ebi ebi ɛni lɪ enti ɛni Jerusalem-ɛ lɪ obuɛ funɔni ɔɔɔ mu lɛɛ enti ngbafre akɔɔ alabu-alabuɛnɛɛ ɔɔɔɔɔɔɔ ɛn. ²³ Heni-heni muɛ, Nyati ede nefe fɛlɪni ɔɔɔ te-ɛtɪ ɛwɪ akpɔkɔpɔɔ nɛmɪmɛni nefe ɪnɛɛ enti tɛ. ɛɛ, Nyati ebi ɛni ubɔa akpan-akpan fɛn ɛni woju muɛ anti lɪ obuɛ fɪnyani, ɛnɛɛ nefe lɛɛ akpan-ɛne fɛn ebi ɛni Nyati tu lɪ sɛsɛ pu tuun kufue ɛn, fɛlɪni ɔɔɔ. ²⁴ Fɔnyani Jesi ebi ɛni Nyati sɛ ɔɔ mu nyu gbɔdu ɔɔɔ mu ɔɔɔ ɛn ɛnɪɪ mbuɔɛ ku ei ɛnɪɪ ɪne ɛtɪ anti. Dɪki: ɛnɪɪ mbuɔɛ kɔn munu kɔ Abel ɛnɪɛ, ambɛ ɔɔɔ kpan ɛni un-ɛne fɛn etiti anyaku ei.

²⁵ ɛni ɔɔ ɔɔ, be nyɔɔni ɪne mu! Cunɪ Nyati ɛni fɔ fɛn-ɛ notu nefeɛ tɪni; dɔkɔpɔmɪni ei. Kɔpɔni: Israel puɛne ebi ɛni ɛkɔpɔɔ ɛtɪ owuɛ Mois ɔɔ wutu ɛtɪ ɛbɪ yiye nɛnɛɛ, Nyati lɪ yɛ nɛnɛ. Alɪ nɛlɪ ɔɔ, be fɪdɪki ɛɛ ebi ɛni ɔɔ Wɪ ebi ɛni ɔɔ enti tɛɛ neyiye ɛɛ wojuɛ, ɛnɛɛ alɪ rɛkɔpɔɔ rɛtɪɛ, be nɔɔɔ nufɔɔ ɛɛ e? ²⁶ Dɪki: Mois ɛni blɛ ebi ɛtɪɛ, Nyati ɛni owurɪraru lubuɔɛ tɔ wutu kɛnje lɔkulɔ. Gba, obuɛ lɪ nu obuɛnɛɛ runɔ mu rahaa ɛnɪɛ, kɪ

obuɛ nɪkan nɪla ɪ: Mɔtu ɔɔ yekɛnje nku nɔɔ ji. ɛnɛɛ amunɔ ɛnɪɛ bɔ lɪ wutu ɔɔ lɛfɛ ɔɛ; enti lɛɛ wutu ɛn lɪ obuɛ yekɛnje. ²⁷ ɛnɛɛ dɪki: nku nɔɔ ji obuɛ Nyati nakan ɔɔ wojuɛ, neyɛ lɔ: woju-wojuɛne fɛn-ɛ nɪtɪtɛ be bɔ ɔɔɔ-mu titie yanya ɪ, ɛnɛɛ obuɛnɛ ɔɛɛ ɔɔɔɔ titie ɔɔɔɔ.

²⁸ Gba, ɛni Nyati ɔɔ ɛɛ mbuafue lɔkulɔ rɛlɪ ɛnɪɪ ebi ebi ɛni ɔɔɔɔ tuun godooɛ ɛni puɛne remue, be ɔɔ mu lɪpɛɛ, tu rɪdɪnɪ namu rɔsɔnɪ rɪresieɪ lɛɛ ɛnɪɪ ɛye mu fɪni lɔ nuɔɔɔ ɛke. ²⁹ Dɪki: ɔɔ Nyatiɛ, nɪlɪ la fɪni lɔ lɛ uyuyɔ kɔɛtɛ ɪɛ ɛke.

Fɔtu ɛni owukan lubuo

13 ɛni fiteni akpan makriɛ, be nunɪ etɪ mumanɪ mine ani. ² Dɔcumɪni oyogu ɛsɪke ɛni woju frɛ detɛmɪni nsaje. Nɔɔɔɔ fɪdɪni an lɔ: oyogu ɛsɪke mu tɛɛ, akpan elefe ɛtɛmu te, sɪke enti ngbafre frɛ ɔɔɔ.

³ Makriɛnɛɛ nukunɪ sibikan muɛ ɛni woju frɛ nudo nefe tɛ fɪni ɔɔɔ lɪ ɔɔɔ mu funɔni tɛɛ ɛke, lɛ fɔkuan-nɪ makriɛne frɛɛ nɛlɪni ɔɔ-ɔɔɔ. Dɪki: nefe lɛɛ ɔɔɔ ɛn-ɛ, fɪlɪni kpan nɔɔ kukukɔ.

⁴ Kpan Ɔɔɔɔ nudɔɔ minehɔn ɛni wojuɛ nɪdetɛ nsaje. Kɔɔɔ lɛɛ ɔɔ yi ɛn nɪsɪsɔn rire lɛ wraka woju Ɔɔɔɔ lɪ nɛnɛ agbra. Dɪki: wrakabo puɛne lɛɛ runyɔ woju ɛlɪ puɛne fɛn-ɛ, Nyati yɛlɪ yeyɛ nɛnɛ.

⁵ Sɪka woju nɪdɛdɪ nefe; obu ɔɛɛ ɔɔ nefe ɔɔkuɛ, nuhun nefe. Dɪki: Nyati kɔn lɔ: ɔkɔn-mu lɔ mlafu ei. ɛɛ, ɔkɔn-mu lɔ micɪfu mlɔ ɪ!

⁶ Owu obuɛ Nyati kaan, ɔɔ tɛ ɔkɔn kpan fɛn nakan lɔ: Adamanga lɪ ɔɔ ɔɔɔ pu! Obu remue, te ɪtemu woju Ɔɔɔɔ mu. O be ɛmɪ kpan yɛlɪmu e?

⁷ Nuca fɛn, kuan-nɪ ɔɔɔ ɛnyɛpueɪ pu ɛbɪɛnɛɛ tɪ ɔɔ bo Nyati amanɪɛɛ ku nefeɛ. ɛɛ, nɛnɪɪ lɔ nuɔɔni tɛ nɪtɪnɪ Nyati etɪ be nɪnɪni ei lɛɛ ɔɔɔ ɛn tuun ɔɔ be nukufunɪɛ, hunɔunɪ etɪ lɪni ɔɔ ɛke. ⁸ Dɪni an lɔ: Jesi Kris-ɛ, ɛnɛ nɔnyɔkumu. Lɔ nɪtɛ nuɔɔ sigiɛ, amunɔ frɛ nuɔɔ ɔɔ ba nɔɔ ɔɔ ɛke tuun godoo. ⁹ Dɔtumɪni wojuɪye Ɔɔɔɔ fɛn ebi ɛni lɔhɔmu ɔɔ nɔɔ lɛɛ Kris ɛnɪɛ ɛn-ɛ, nudodu nefe ɪne mu nudɔnyɔku. Nyati ɛni mbuafueɛ tu nefeɛ, ɛnɛɛ bɔ ɔɔɔ tɛ ɔɔɔ etɪ fɛnyɛnɪ tintɪ ɔɔ mu, ɛlɪmu mbɔ ɛni aule akpasua-akpasuaɛnɛɛ bɔ odo nefe bɛmu. Akpan-ɛnɛɛ ɪbe owu obuɛnɛ ege ɔɔ, woju Ɔɔɔɔ ɪnyamu nɛnɛ mu.

¹⁰ Dɪki: ɛɛ rɪkɔn tɛyɪɪ gbɪta akpasua nɔɔ ɛni tɛyɪɪ puɛne ebi ɛni neyɪ tɛyɪ wutu etɪ ɛbɪɛ ɔkɔn-mu ɔɔmuɔɔ ɛni bɔ ɪɛ ɔɔ mbɔɔ. ¹¹ Nɔɔɔɔ kɔpɔni: sigi muɛ, tɛyɪɪ pu lɔkuɛ uɔu nɪɛnɛɛ nuwo nɪyɪni tɛyɪ ɛni mbuɔɛ uhɔ ɔɔ Wɛn tasɪɛ tɛ lɔhɔ Nyati anti amɛke lɛ Nyati ɔɔ un-ɛne fɛn-ɛ akpan lɛɛ ɔɔɔ. ɔɔ egeɛ, be nɛdɛnɪ nɪɛnɛ nɔnɪ ɔɔ hehe mu tɛ nɔɔɔni ei. ¹² ɔɔ ba nɔɔ, Jesi frɛ, ebi tɪba hehe mu tɛ lɪ obuɛ nu be ɔɔ mbuɔɛ ku eiɛ titɪ ɔɔ puɛne ɛni woju un-ɛne fɛn nyaku ei ɔɔ nɛnɛ. ¹³ ɛni ɔɔ ɔɔ, be ɛɛ frɛ, tu rɔnɔ rɪnyɔni ei nanaɛnɛ ɛni wojuɛnɛ

ebi éni sigie nyu ere kan ɔnkue mu rá ríhénî cǎ hēhe mu te. Ee, tu ríkprîní eti akpan lí ere rire kesi-kesi fíní l̄h nílín̄e eke. ¹⁴ Diki: wutu eti ébie, rákân-mu ebihǎ cǎ éni yɔdǎn tuun godoo. Erinie, ebihǎ cǎ ebi éni Nyati yɔtu ere nuɛ nɔ anti nehie li obue ɔru nunuwɔ nata. ¹⁵ Éni nɔ lɔ, be tu ríséní Jesi mu rúwǎkúní Nyati tē fíní erini tɛyi éni tɛyi rutuni nuca feɪn eke. Ee, tu rúcúní erini ómu nuhun biala feɪn rínyákunî íné gbein. ¹⁶ ɔnu mu lɔpɛɛ, dakp+amíní mine namu éli lɛɛ ábubuka éni woju fre nu eti. Akpasua obu feɪn-ɛ, tē fíní tɛyɪli neeme eke uyǎ Nyati té.

¹⁷ Launí akpan-eneɛ nenyepu nefe ɪɛ, siní rire i tuní nene. Diki: nene li obue nuca feɪn nowuwotuní nɔfu nkuaan be nu nɔnɔ Nyati yobutu nene nefɪnɪ íne eti wojue nǎ. Éni nɔ lɔ, be tuní rire mu kpí nene nídíni nɔnɔ jumaa. Alɪ futuní woju ukɔ nene bó ɪɛ, bǎ úbukamu nefe kɔkɔ.

¹⁸ Gugúní Nyati tuní ere nuca feɪn. Ere rɪdɪ an l̄h: woju kɔkɔ ɔnɔ ɔru té mu tɛ ícician-mu ere, eneɛ woju-woju feɪn muɛ, relɪ l̄h bǎ relɪ l̄h aja nu. ¹⁹ Mobutu nefe éni bǎ

tasu muɛ, fɔgugúní Nyati fɔtumínɪ bɔɔ l̄h nótumu bɔmucɔ mész mie méhe nefe faafalɔ.

Ókufu mu éni owukan lubuo

²⁰ Diki: Nyati ebi éni li tɛyɔ éni Nyatie ɔcu ɔru Nyɔnɪ Jesi eyɪ tɛyi mbuo oku ei ɔtu gbóduɛ nunyu lɛɛ ɔnu puene ein-ɛ yɔdǎn tuun godoo. Obue, eneɛ tu be eseji nutuni nɔnɔ lu uou mu ninye be nɪli ɔnu puene feɪn éni akpra-eti puɛ nǎ. ²¹ Éni nɔ lɔ, Nyati nubuka nefe fllíní obu feɪn-ɛ ja nuɛ nuca feɪn fínyákuní enɪnɪ te-eti wojue gbein. Ee, nɪsɛ Jesi Kris mu nútú ere ríyí nu ɔnu anti. Jesi Kris obue, munu lɔku lí enɪnɪ tuun godoo. Amen!

²² Makriene, mɔgugɔ nefe, fɔene feɪn-ɛ motu nefe kpenkpe likpin luwɪ obue mimime mɛwɛn nefɛɛ mu ébie, cu tiní. ²³ Dúní an l̄h: ɔru makri Timote ɔnɔ sibikan mu anya gbein. Eneɛ, alɪ nihi faafa nihemuɛ, be mediki sun emɛ lɛɛ ɔnu ein ríhi nefɪnɪ tɛ. ²⁴ Rakuní nɔfu ényepuei puene lɛɛ akpan-ene feɪn-ɛ li Nyati éni pueneɛ tumínɪ. Itali ébi éni makriene fre naraku nefe ɪɛ. ²⁵ Nyati nice nefe feɪn ɔwɔ.

Jak

1 Kpenkpe obue, eme Jak ebi éni li Nyati lee o ru Nyonu Jesi Kris éni ósu pué li obue mewên nefe Is-rael busu ndio ewi aanue mu éni akpan-eneé té nò Jesi eti be, o nu mu lúpeé, ye cen i a don mai elefe eti. Maraku nefe!

Tinti énye éni woju

² Omu makriene, gbredi anuma-anumaene feun-e ihi nefe eti, cu buní ló: lí nòfu rire-mukpi woju neeme.

³ Diki: alí nòfu téé nò Jesi eti inye tintilb gbredi antié, yótu tenyuei yeyiku nefe íkub. ⁴ Obu cee nò, fáta éni bǎ fnyuní té i tuun bǎ lǎ fókufuní. Lúpe mué, fílní akpan éni kpe kufu be woju kǎkǎ ecian-mu, nana woju feun hun numu.

⁵ Gba, alí kpan kǎ unyô numu ló: ríce ecian-níe, be níkan niyé Nyati túni. Diki: Nyati énté, kpan feun-e ubutuni bǎ, nutu. Ené eníni ótu mu tée, núnunyumu bǎ i, eseji nókukuamu kpan munu fré.

⁶ Obue nò, alí kpan kǎ ubutu Nyati bǎ bǎ, be te nidelimíni ege-ege, nana fáta éni o nu té neeme unò Nyati eti. Alí élimu bǎ, be nétè fleflel bǎ fílní mra éni lufan ucu lha cǎ gbisi nò bǎ uli be udu unyuku ucu lha cǎ lefee eke. ⁷ Kpan akpasua obue, nudotutru ló: Nyati yeli woju kǎ yótu. ⁸ Diki: nuli té aanu-aanu pu; eníni woju feun éli mué, niciceru munu mu.

Obue li kpan éni rirehe tasue éni woju

⁹ Alí makpi kǎ nǎ éni ákân-mu bǎkǎn wutu eti ébie, be fáta éni rire ihini munue Nyati yótu nínyaa remu.

¹⁰ Kpan fré he rire wutu eti ébie, alí Nyati isini eie, be fáta éni rire ihini íe. Diki: fílní ló tîn nfufu namu údon-mu íme íbe be akpabu epí eke, ló rirehe pu éni woju yokufu lee nǎ. ¹¹ Fílní an ló: bǎ gbe numu ukpun-e, be munu ehe i o nu nfufu akpabu epí, o nu nunjaa + a cǎ. Rirehe pu fré ló yohu eníni rirehe woju feun-e nebe ege mué nǎ.

Obue Nyati isie éni woju

¹² Kpan feun-e gbredi ihi eti be uny te i tuun unò mu unyaa, ehe lí eníni ambe, eníni tintie ninye tuun nukufé remue, Nyati yoboni abutre éni li nkuan ebi éni ákân-mu owu be níkan o nu woju nula i ló: nòtu kpan feun-e yófu.

¹³ Gba, alí gbredi nehi kpan eti, be nídakan ló: Nyati li obue nesi. Diki: Nyati te íhâmu woju un éni éli eti, eseji nòtu kpan ípi óhunku édikí mu fré. ¹⁴ Alí kpan kǎ nedi gbree, be fí fílní woju kǎ éni nunuwí beni ei eti tuun nyuni kan onkue li obue tuni nedi. ¹⁵ Ee, fílní ló yi umí luwu be wón feun wíe nòru íku tuun bǎ lǎ nórucnie eke, o nu ba nò, cǎn nunuwí ibe kpan i woju kǎ eti, be o cu o tu ótutru neeme tuun bǎ lǎ etini nâ néli. Ené, alí idríni neli níhaa, be obue isipuni eun-e, eneé li lu uou.

¹⁶ Makriene éni li o mu te-eti puene, donyumíní Nyati éni ló te nò dasisangramíní mu. ¹⁷ Diki: owuene feun-e uli kpan namu be fatani eun tasue, Nyati li obue utu. Ené li obue nuli Bǎ ebi éni li wéun feun éni íne. O nu mu tée, tuun luwí kǎkǎ étíumu mu, eseji núnuyokumu fré.

¹⁸ O nu bǎ li obue nuyófu, eneé nucu eníni owukan lubuo ebi éni li woju nawree nla ere té mu be tu runyoku ríli o nu ewi kpró. Ló, lǎ bǎ-bǎ feun-e nulle, réli nònu mu éni obue nya munu.

Nyati éni owukan lubuo éfelu woju

¹⁹ Makriene éni li o mu te-eti puene, tení té namu-namu: alí woju kǎ unò, be tiní obue Nyati kaan kraa lǎ fóbǎni mu; numuti nídarian nefe i, eseji te nudofura nefe fré. ²⁰ Diki: kpan feun-e té ufuraa, úkpu íli sese íe woju Nyati nobutue. ²¹ Obu remue, wóní rukú lee té un woju feun-e hǎn unò nefe mué kuní ei lǎ fésini rire i fétini owukan lubuo ebi éni Nyati cu tu nòfu luboluwí mu tée ambe kân mbasi éni bǎ o cu nefe íne nkuan.

²² O nu mu lúpeé, dotutrumíní ló: éti cee fetinie be ohun nefe damíamíní nòfu rire, nana cuní owukan lubuo ebi eti níni ei nuca feun. ²³⁻²⁴ Diki: kpan feun-e iti Nyati owukan lubuo be uny munu unyaku ei eti, ene nitè fílní kpan éni cu akanwren te kpra munu bǎ uny i lha, be lí o nu té nya i ló nite nunò eti eke. ²⁵ Kpan feun-e iti owukan lubuo be uny munu ínyakumu ei eti, nana íkprâ mu namu-namu ucu eti uní eie eke, eníni woju feun mué, ehe lí eníni, ambe Nyati owukan lubuo lí aule namu éni kǎ feun be eníni éfelue utu kpan unò hokuei mu tasu.

²⁶ Gba, alí kpan kǎ íkan ló: nuli Nyati ósu pu be sake úsuo rire o nu owururaru mué, be kpan akpasua obue, namíma o nu rire. Eníni Nyati níni nósue, lí woju ehel. ²⁷ Diki: ósu nawree tasue yi nu Nyati ebi éni li o nu Bǎ antié, eneé li nkpein lee woniyiene kpan bǎ adadu

eti enine té i, eseji lě kpan úcu lka úcw woju un-un-ene akpan uli wutu eti ébue mu.

Akpan éjiji mu éni woju

2 Makpiene, nefe ebi éni nɔfu té nɔ ɔru Nyɔni Jesi Kris ebi éni Nyati tu munu lɔku kɔ feɛn-ε etie, makan miyê nefe l̄: dejijimíní akpan mu. ² Tu rúcúní woju nɔw rúhúnkúní obuε mikaan eti. Akpan aanu ie nɔfu éyía mu: nɔw lí rirehe pu éni trale anamulɔ nɔ rire be sika lebe kpatrua nɔ b̄, eneε nɔw li yale pu éni trale sru rire. ³ Alí riretta mu fukan fiyêni rirehe puε l̄: nise anti éni c̄w yi nuε nípí ete, be gba fukan fiyêni yale puε eke l̄: nise nínyé eti hehe mu te, elefe mu: nuru nsibiε l̄ nɔfu lka muε, ⁴ be élimu éjiji fėjijimíní akpan mu e? Obuε, élimu ɔnyuku fɔnyúkumu fétêminí akpan éni ucu nɔw otutru un-ε eti ijiji akpan mu e?

⁵ ɔmu te-eti puene, fédmíní an l̄: akpan-eneε li yale puene wutu eti ébue li obuε Nyati de lě, nɔw tée nɔ Jesi eti remue, rirehe nawre tasuε lεε eni ebie ɔw̄ nikan ɔw woju nula l̄: n̄tu akpan-eneε ɔfɔnuε, eli nenini e? ⁶ Obu ce, nefe eke fúbumíní yale pu kpan fre bɔbɔ! O be mín̄: élimu rirehe puene li obuε n̄li nefe ɔru-ɔru, eseji n̄nyu nefe mbasu mu lh̄amu ejiji-oku puene anti e? ⁷ O be élimu nene baa li obuε nikan-míní owu un-un núkumíní Kris éni ínέ namue nɔ nefe etie eti e?

Ledu ɔtuku éni woju

⁸ Diki: owukan lubuo ebi éni lkan l̄: ɔɔfu afuan fíní l̄ fuyɔɔfu ɔɔbɔ ɔfu rirenε ekeε , lí aule éni nya munu heni tasu. Alí fefelunε, be já nu. ⁹ Alí fejjini akpan muε eke, be díní an l̄: woju un felíní. Lipe muε, be fákân-míní owu ɔmuja; ɔw̄ fépúní Auleε. ¹⁰ Heni-heni mu alí kpan k̄ nefelu Auleε neeme lha be gba uwɔ owukan lubuo luw nɔw kukukpɔ ce upr̄uε, be et̄ lě fíní Auleε neeme li obuε nuwɔ nupru eke. ¹¹ Diki: Nyati ebi éni tu aule l̄: Kpan nudobo wrakaa, ene baa nutu aule fre l̄: Kpan nudowo kpan. Éni nɔ ɔw, alí botu fóbó wraka be fuwo kpaan, Nyati Auleε li obuε fuwo fupru.

¹² Obu remue, éni li Aule ebi éni utu kpan feɛn-ε t̄feluε unɔ hokuei muε eti li obuε Nyati ɔcw yob̄ua nefe muε, be tení nefuní owururu lεε owulluε té woju feɛn mu.

¹³ Diki: kpan feɛn-ε ɔtúkumu kpan ledue, ɔw̄ Nyati yob̄uaní muε, b̄ n̄tukumíní ledu lε. Kpan feɛn-ε utuku kpan ledue eke, eni n̄, n̄cu munu weln ɔw̄ Nyati yob̄uaní muε.

Obue iyê l̄: kpan té n̄ Jesi etie éni woju

¹⁴ Makpiene, alí kpan lkan l̄: ɔw̄ té n̄ Jesi eti be sake l̄ woju kɔkɔ éni unyaku ɔw woju gbein-ε, be akpasua obuε, ɔw̄ n̄cu ɔw̄ íne nkuan e? ¹⁵ Nɔɔbɔ kpaní: makpi, elefe mu meyi k̄ ie okuko oku nefe l̄: nákan-mu rirete ɔw, eseji nuhɔn fre nowoni. ¹⁶ Alí kpan k̄ lkan iyêni l̄: n̄haa, be c̄ nineni me, Nyati nutuní ɔw

núbóku rire i lεε mbɔ ní, be sake élí woju kɔkɔ ábókamínε, be obuε, emi hun e? ¹⁷ ɔw̄ ba nɔw, alí kpan k̄ níní ɔw̄ té n̄ Jesi eti, be sake l̄ woju kɔkɔ éni unyaku ɔw woju gbein-ε, be akpasua obuε, lí woju ehelɔ. ¹⁸ Kpan akpasua obuε, m̄kan miyêni l̄: “Éfni tée fíní n̄ Jesi etie, yemu ɔw woju mídí nu!” Emunε eke, ɔw̄ mu éni woju feɛn-ε melε, eneε yeyêfu l̄: ɔw̄ té n̄ Jesi eti heni. ¹⁹ Fíní fubu nawre l̄: Nyati nɔw kukukpɔ ceε nɔ, be obuε, emi hun e? Diki: Angini bubɔene fre ubu nawre ɔw eke tuun la uwo nene nitân-ní fre bɔbɔ.

²⁰ Coo nyɔmbɔ pu! O be mlapu woju mpua miyêfu l̄: alí fíní ɔw̄ té n̄ Jesi eti be sake f̄li woju kɔkɔ éni unyaku ɔw woju gbein-ε, be akpasua obuε, lí woju ehelɔ e? ²¹ Kpra ɔw̄ nana Abraham éni wojue: l̄ te se be Nyati buani mu l̄: n̄li sese puε, ekefu fédí an k̄ o? Diki: enunε, ɔw̄ w̄ Isak-ε nunyu nula t̄ylyi gb̄ita eti nehi nuwoε, eneε Nyati cu eti buani mu ɔw̄ n̄. ²² Obuε, neyê weln l̄: enunε tée nɔ Nyati etie lεε ɔw̄ ege éni owue n̄le, feɛn á c̄ nɔw. Tasu muε, wojue n̄li nunupu etie li obuε tu be ɔw̄ tée nɔ Nyati etie yi nu tasu.

²³ Enunε woju obu etie, k̄ l̄ nimime nulaní ei: Abraham cú té t̄ Nyati eti, eneε Nyati fre buni sese pu. ɔw̄ mu lupεε, eneε Nyati nyuni ɔw̄ anuaan n̄.

²⁴ Gbake fédní nu l̄: alí Nyati obu kpan k̄ sese puε, be élimu kpan obu éni ákaan nakan ce l̄: ɔw̄ té n̄nyu etie eti níkpamu bemu, nana kpan obu éni owulluε eti li obuε níkp̄r̄a.

²⁵ Wraka yi Rahab éni wojue fre ba nɔw. Ene fre, enunε édeε nide akpan-eneε Israel puene t̄pue nūn̄ ei tuun bɔw be niye atingbre lefe se ege aa eti li obuε Nyati cu buani mu l̄: n̄li sese pu lε. ²⁶ Diki: fíní l̄ ho ɔn̄ kpan mu be kpan ebi uoε ekeε, ɔw̄ ba nɔw, kpan feɛn-ε níní ɔw̄ té n̄ Jesi eti be sake l̄ woju kɔkɔ éni unyaku ɔw woju gbein-ε, be akpasua obuε, lí woju ehelɔ.

Owururu mu éni riresuo woju

3 ɔmu makpiene, rire n̄dat̄ta nefe fidebubuemíní éni b̄ felúní nafuan-ene éni woju éyiye puene am-be, ere wojuyiye puene, enunε l̄ Nyati yob̄ua ere muε, ɔw̄ kpunkpu ɔw̄ feɛn. ² Nɔɔbɔ kpaní: ere feɛn, enunε éni reni ei lεε Nyati ein-ε, owu kpangbalɔ n̄ éni te ere akoti riyaku ein. Eneε, alí kpan k̄ n̄ éni ɔw̄ owururu mu woju kɔkɔ ɔn̄ éni te fíní enunε akoti ekeε, be neyê mu l̄: n̄li kpan éni woju un kɔkɔ ɔn̄ mu be di ɔw̄ rire neeme ɔw̄ ɔnyu ák+an.

³ Tu rúcúní kpanɔ ényepuei éni woju rúhúnkúní obuε makaan eti. Alí kpan nehi lya kpanɔw, nucu lankpa likpin luw nulaní ɔmu nuruku ba numuti hehe c̄ ngbisi aanue, be ɔw̄ kpanɔw nefeluní lha c̄ ɔw̄ feɛn-ε nuɔɔfue. Lipe muε, be lankpa likpin luw ce ɔw̄ nenyepu kpanɔw ebi ei. ⁴ Eseji kpaní: bato éni lɔku obu ceε ruε, botu lufan nakpalini ei kpunkpulɔ fre bɔbɔ, be tebua luwε ceε n̄nyu nsibi tεε, ɔw̄ kpan ebi

ένι nenyepue nahan-ni có φειν-ε γοφue. ⁵ Ɔnu ba nno, ínéε nɔ kpan ómuε, nuli kpan ένι rirenιε có gbisi lowi ιε. Obu ce, nikan owu ngbohro-ngbohro ένι έλίmu ɔnu tikpe woju. Nɔfɔbɔ fiduní an lɔ: lé lowi ceε ukɔn ιpi ειε, ενεε utu kpete lukpo nno neeme igbi uku ei. ⁶ Íné frεε nɔɔ, tē flní lé εκε ιε. Εε, obu ceε nuli ɔru rirenιε ένι gbisi lowi frε bɔbɔɔ, nitê flní woju un ένι ba εκε neseɔu ɔru kpaan neeme woju un-ε. Lé lɔku ebi ένι íne mee ɔnɔbɔ εκlñ-ni, ενεε lɔ nu ενιιι ɔruɔ mu τε tuun bɔɔ be yaha yoku ɔru uou mu τεε, ɔnu léε nó ερε ετι.

⁷ Nɔfɔbɔ kpraní: kpe mu nniε, ruwaru ιεε dikpe owu anuma-anuma φειν-ε nɔɔ, kpan kpy ένι bɔ ɔnyu nenε aci. Tasu muε, be ɔwɔ akpan ɔnyu nɔnɔ mu akpasua nno-nno φειν aci enyepu ei. ⁸ Ínéε εκε, kpan kɔkɔ úkpu únyumíni aci. Nuli ɔɔ ένι ιyiyaru tuun kpan úkpu únyu aci be sabe ένι uwo kpaan yiku gbɔun.

⁹ Diki: ενιιι íné obuε rucu rukukotu Nyati ebi ένι li Bɔɔ, ενε baa rucu rura musue ruku akpan ένι nenε frε Nyati li be dideni ειε ετι. ¹⁰ Εε, ɔru numuti nno kukukɔ ebi ένι rucu rukukotu Nyatiε, ενε baa rucu rura musue ruku kpan ετι frε. Ɔmu makpiενε, áfátamu ένι bɔ ɔnɔ ɔɔ εκε. ¹¹ Mobutu nefε: bɔnɔ fεseníε, ɔwɔ fiduní mindi namu ιεε mindi un nu nó mindimɔ ba nno kukukɔ mu nyá e? ¹² Eseji makpiενε, tñ kɔ nó ένι urun anuan tñ lefe ένι ewi e? Ɔnu ba nno, mindimɔ ένι muhu nɔ muε, bɔ úkpu ínyakumu mindi namu gbein kpan únɔ.

Rice akpasua aanuε ένι woju

¹³ O be mínî: nɔfu muε, kpan kɔ nó ένι di rice be kan akunda frε e? Alι heni, kpan ɔɔ nɔɔ, be nuli woju anamu bibi riresiei mu nínyáku ɔnu rice wojue gbein. ¹⁴ Ενεε, alι nike un-un ιεε mine bɔdikpa mu étiti nana li obuε yiku nefεε εκε, be dekpemíni numu lɔ: fulní rice puενε detemíni fun. ¹⁵ Diki: rice akpasua obuε, έλίmu Nyati ένιε bεmu; wutu ετι έbi ένιε, kpan ɔnɔbɔ ένιε, tasu muε, be Angunι ένιε. ¹⁶ Heni-heni muε, alι nike un-un ιεε mine bɔdikpa mu étiti li obuε nɔ nefε muε, be yɔtu tuun bɔɔ lē wuya-wuya ιεε owu un-un anuma-anuma φειν εpi nefε agbra. ¹⁷ Gba, kpan φειν-ε Nyati ένι riceε yikue εκε, nuli kpan ένι nuhun pɔn tasu be eseji kan té betε, té bleε ιεε riresiei. Ενε, ledu útuku ιεε woju anamu-anamu έli, ενεε yikuni gbɔun. Nítemu munu hrɔhrɔ, eseji nlihmɔ numuti aanu-aanu frε. ¹⁸ Diki: akpan-ενε φειν-ε γοφu té betε ένι woju be utu nanuan-ενε unɔ té betε mu ιεε, obuε isipu ειν-ε, ενεε li sese ιεu.

Riresiei ένι woju

4 Mobutu nefε: emi utu be nuca φειν ime ιεε έlé ιpi nefε agbra e? Fédíminí an lɔ: owuενεε nunuwι ibe nefε ι ετι tuun útu ho úku nefε ιε, ενεε isipu nefε obu ειν e? ² Diki: nunuwι ibe nefε ι owu kpangbal ετι ένι bɔ fehení, be fɔcuní bɔ ehelɔ. Nike frε uwo nefε nafuan-ενε ετι tuun bɔɔ lē nunuwι nɔnɔnu nefε, be woju kɔkɔ

ínyamu nefε mu. Obuε, ενεε tu be ime ιεε έlé nepi nefε agbraa nɔ. Diki: fíhemíni obuε cian nefεε ambe fíkan-míni ɔnu woju fíyemíni Nyati. ³ Nu elefe muε, fíkan fíyênî, sake nútú nefε ambe nɔfu ótutruε ísemíni teyɔ ɔ. Nefniε, fuyɔfuní ένι bɔɔ nutu nefεε lē fɔcu fayakaní ετι.

⁴ Nefε obuενεε, fitêni flní yi munu aanu-aanu pu εκε. O be fédíminí an lɔ: kpan φειν-ε γοφu wutu ετι ebi ένι owuενεε, be nóyɔfumu Nyati e? Εε, kpan φειν-ε cu nsibi daku wutu ετι έbi ένι owuενεε, be nónyuku néli Nyati ένι έfe pu. ⁵ O be mínî: owukan lubuo ebi ένι kan lɔ: Nyati γófu ɔnu Bubɔɔ nucu nula ɔru muε tuun nudu luyru ɔnu ετι frε bɔbɔɔ, fotutruní lɔ: ehelɔ ɔɔ ceε kan e? ⁶ Diki: Nyati fé unli woju φειν, ενεε ενιιι tenjaa nunyaku ɔru ετιε εκε, rú lɔku kó φειν. Heni-heni muε, Nyati kpenkpeε kán lɔ: Akpan-ενεε íhan rire εντιε, Nyati ujñ nenε có; ενεε akpan-ενεε isi rire ιε εκε, nunyaku ενιιι tenjaa nɔnu ετι.

⁷ Ένι nɔ ɔɔ, be siní rire i tuni Nyati. Taní lɔka ι tintilɔ Angunι anti; nîye ne nɔfu rire. ⁸ Bɔfuní Nyati; nɔbɔfu nefε ιε. Nefε unli puενεε, yuyuní bɔ ι nyaní ei unliε mu! Nefε numuti aanu-aanu puενε, tuní nuhun pón nefε weinlɔ! ⁹ Nefni un-ενε φειν-ε fulníε ένι woju nike nefε fúnóni ledu mu fútúnι mutu lɔkul flní akpan ένι obuε ehe εκε. Εε, nɔfu miyie fεfueníε, nunyuku níli mutu, lē rire muε nekpi nefεε ɔnyuku εli ledu woju ιε. ¹⁰ Siní rire i tuní Nyati; nútú finyaní munu.

Kpan rire óbubuei ένι woju

¹¹ Makpiενε, nɔfu mine rire óbubueiε nudɔn ɔɔ! Diki: kpan φειν-ε ububu makpi kɔ rire i, elefe mu ububuanι woju muε, be Auleε li obuε nɔbubu rire i nububua woju mu. Alι felι ɔɔ, be féli Auleε ένι έfelu pu, nana fɔnyuku fobubuanι woju mu.

¹² O be fédíminí an lɔ: Nyati ɔnu lefe kukukɔ ce li obuε tu Auleε be eseji kan bɔmucɔ ubúa woju-woju φειν mu e? Εε, ɔnu lefe ce li obuε nikan bɔmucɔ nucu kpan íne nkuan, elefe mu nububunι. Ενεε mínî: εfe ebi ένι fobubua afuan woju muε, emi fuhun e?

Rirenyaku puενε ένι woju

¹³ Gba, nefε ebιενεε fakan-ní lɔ: <<Amunu, kpukɔ, ríha rudɔn ebi kɔ mu lu nno agbra rujuju sika rihe rireε>>, nyuní íne mu. ¹⁴ Diki: kpukɔ ένι wojue yesipu nefε ειν-ε, fédíminí an! Fitêni flní jru ένι ice bɔɔ waa lowlɔ be ece reε εκε. ¹⁵ Kι lɔ bɔ fakan-ní nana: <<Alι Nyɔnιε ikprí ετι runɔ nkuan rahaa, be rílι obu ιεε obu.>> ¹⁶ Nefniε εκε, rirenyaku eyiku nefε fekpénι numu. Numukpe akpasua obuε ájá nu kɔkɔ! ¹⁷ Diki: alι kpan kɔ dí woju namuε bɔ ειιε an be sake έliε, be ενιιιε, woju un nuli.

Rirehe puene éni woju

5 Gba, nefe rirehe puene, laní lubuo tuní mutu am-be gbredi lókuló nehi ihe nefe. ² Nwókwó kpraní: nefuní kwókan feun wó n, kwó rirete owuene feun fré nfo úe wnyu kwóbu neeme. ³ Eseji kwó sika lebe lé sika lofu mu owuene feun edí adagra kwóbu neeme lé. Adagra obu, ene nu Nyati yobúa woju feun mu, yelí dalufu be wó ló lókué yacau nefe úe n. Díní an ló: nuene ben úe mu ló obu run, ene nefe fékpikpian-ní rirehe owu anuma-anuma fóbubuní an. ⁴ Diki: kwó juma puene ebi éni ce lowo ei hu mitin ewí tu nefé, fékprímu féwémíní nene lu. Nene feun kwóbutuní lókuló nukuní nefe etí, ene Adamanga éni ló woju-woju feun éni etei pu etí kwó mututu lubuo. ⁵ Wutu etí ébi, fe ní éni éni kpan íhímu, fe fáj+aní rire fíní gbete nne neg-bigbiní ine rine ukpón nu nūwoníe éke. ⁶ Diki: akpan-ene élí woju un kwókwó, fnyuní nene fáhan-ní ejiji-okú puene anti obúa nene mu. Wó mu lpe, nówúwo-tumíní rire, ene fówoní nene.

Tenyuei éni woju

⁷ Nefe makpene éke, nyuní té i tuun kwó lé oku nu Nyati Jesi yesé ege yehí. Fíní ló mbótu pu lúe wó mbó nutu té ukpón tuun kwó sekpedi lé windi mindíene un ite mu kraa be ubu éke, ⁸ nefe fré, nyuní té i kwó-ní: Nyati éni egese ieu nu oku owu.

⁹ Makpene, dohuhun dokumíní mine etí lé éjiji ókué íkun-mu nefe. Díní an ló: ejiji-okú pué nó nefe gbómu. ¹⁰ Kpraní sigi éni akpan-ene cu Adamanga numuti etí kan owu be nimimení kwó woju nulaní eie, lé fédní ló bš feté fnyuní té i kwó gbredi feun mu. ¹¹ Nenuní té nnyuní ei tuun nukufuníe, wó rakan ló: nuní ehe mu lókuló. Nefe kwókwó kwó fitíní Job ló te di gbre be wó

mu te nyu té i tuun kufu éni woju. Eseji Nyati ló se ege nyepuni etí kwó sigí, fitíní wó woju fré. Ée, Nyati, ene luboluwí namu lé ledú ótuku ene yikuní.

¹² Gba, wó makpene, obu mehi mwáan, tení té namu-namu! Wócumíní entí, wutu, elefe mu kwó kwó feun íné dobomíní babadua. Alí woju kwó ló nawre, be kan-ní; alí fun fré, be kan-ní. Kwó, lé Nyati éni tebibee wó nefe etí.

Nyati ógugú éni mbasíe kaan éni woju

¹³ Kwó mu kpan kwó nedí munu e? Nugugú Nyati. Kpan kwó rire mu nekpi e? Níhe eji nókúkotu Nyati! ¹⁴ Kpan kwó nó lu mu e? Nutu níraní Nyatikan ényepuei puene lé, Nyati Jesi éni íne mu, nókuní míné íne mu nóguguní Nyati nótuní! ¹⁵ Lpe mu, nenuní té kwó Nyati etí wó Nyati yetí kwó ógugú lubuo wó lu pu obu íne nkuan, ene Nyati wnyuní yenyepu etí. Alí woju un kwó fré nle, Nyati wó kwó.

¹⁶ Obu remu, kan-ní kwó un-ene kuní mine, guguní Nyati tuní mine améke lé nóbókwó nefe. Díní an ló: sese pu éni ógugú lubuo ló Nyati nu ubúaní mu. ¹⁷ Kuan-ní Nyati éni numuti-etí pu Eli. Ene fré, kpan fíní ere éke, ene nucu kptu mu nugugú Nyati améke lé mindí íni, be heni-heni mu mindí éni tuun mulu éntí kwó nahuan. ¹⁸ Gba, nisepu numuti ege nugugú Nyati jie, ene entí fin ei mindí ní be wutu se ege nyaku mbó gbein.

Makpí kwó ege ésepu éni woju

¹⁹ Makpene, alí kwó mu kpan kwó anya ló woju nawre etí, be lúní tuun kwó lé fésepuní ege. ²⁰ Díní an ló: kpan feun-e yesepu makpí kwó ege, be nányakuní ei lu uou éni atingbre etí. Lpe mu, nótu makpí ebi éni un anuma-anumaaene ló yetiti ei fré.

1 Πτερ

1 Κρενκρε obue, εμε Πτερ εβι ένι Ιι Jesi Kris ότρου πυε Ιι obue mimime mewên nefε φειν εβιενεε Ny-atu de nefε fulnί ενου πυενε βε fitení oyogu funonί Pονt, Galasi, Kapadωs, Asi Ιεε Bitini ένι wutu oγbuene ετιε. ² Έδε obue Nyati εβι ένι Ιι Bώs de nefεε, oκoκo ενου Ιώ nitite oνu woju nite i jebre neemeε ετι Ιι obue nucu βε nutu Bubu Wειn te nefε bό ετι te i fulnί oνu πυενε. Λω, Ιε fέfulonί Jesi Kris nuca φειν, eseji Ιε ενου mbuoε ku ειε etiti oκfu un-ene φειν ει fόpκo-nί.

Nyati ένι oωpκ Ιεε teyκκ niyiku nefε nκpκoκo alabu-al-abu!

Mbuafueε Nyati tite te oνu πυενε Ιε ένι woju

³ Óωκo nιlι Nyati εβι ένι Ιι oνu Nyonι Jesi Kris oνu Bώs ένι! Ενου Ιεdu τέε nικaν tuun sen Ιε remue, nése Jesi Kris ένι Ιι uou mue oκ nyee mu nótu rétē flnί akpan oκoκo eke, eneε oκo oκo telieε oκoι ετιε enye tinti tasu. ⁴ Λω, Ιε mbuafueε wojuε nitite nite oνu πυενε Ι εν-τι τεε ελι nefinι. Mbuafueε woju obue, ákân-mu Ιώ ububu, ákân-mu Ιώ ibin, eseji ákân-mu Ιώ munu ιkpa luwl frε. ⁵ Heni-heni mue, nefε εβιενεε Nyati cu ενου ákuraa mu se τέε fucu fitení Kris ετιε mu nyu nefε Ι Ιε oκo nefε íne nkuaan, mbuafueε woju obu Ιί nefinι. Íne nkuaan obue nucu nefεε, oκoι wutuε ένι woju yokufue, eneε nōnyu oνu woju nunyaku gbein. ⁶ Ένι oκo oκo, rire mu nekpi nefε Ιokul, botu nu waa luwl obue runk muε, obutu ένι bό gbredi anuma-anuma ie nefε ετι frε oκoκo. ⁷ Heni-heni mue, fáta ένι gbredi obueneε ihi nefε ετι Ny-atu ucu ετι inyaku τέε fucu fitení Kris ετιε ένι woju gbein. Kpaní: sika lebe εβι ένι nu oκo oκo woju yete mue eke, kpan ucu Ιε inyini inyaku Ιώ nite nunoκo gbein, βε fidíki oκfu té nanaa fucu fitení Kris ετι βε yi nu oκo sika lebeε? Eε, fáta ένι Ιεε oκo eke oκo uku nue Jesi Kris yesê ege yehi yanyaku rire gbein-ε, Ιε ενου óωκo, munu Ιoku Ιεε ósupue ελι nefinι Ιε.

⁸ Obu ceε fiεdimínî nue, fuyofunî. Heni, tuun oκo βε oku oκo, oκfu nunuwu yēdimínι nu, eneε obu ce, oκfu té oκoι ετι βε tu rire mu nekpi nefε Ιokul tuun kpan Ιdι oνu ine frε. ⁹ Heni-heni mue, τέε fucu fitení Kris ετιε, eneε tu fucunί oκfu íne nkuaan nō.

¹⁰ Íne nkuaan obue Nyati cu nefεε, eneε sigi mu oκoι oνu numuti-εti πυενεε nakan Ιεdu Ιokue nōtuku nefεε ένι woju Ιa Ιε, βε gbκo oνu woju ει juju mu ένι bό εdι aan nō. ¹¹ Heni-heni mue, Kris ένι Bubu εβι ένι oκo oκoι mue yê nene nukan-nί gbreeεε φειν-ε Kris yedi Ιεε

munu Ιoku εβι ένι, oνu ege yeι ενουε ένι woju nlanί ει. Ιpε mue, nucunί ετι oκjuonί oκoι yeεe yoku βε oνu woju yanya gbein-ε Ιεε Ιώ yetê yeεε. ¹² Λώ oκjuonί mu Ιω, eneε Nyati ye nene Ιó: owu obueneε nutu nιdínι nu nικaν-nίε, élimu nenunι βlee ετι ένι akpan remu nákân-mínι bemu; oκfu remu nικaν-nί. Obue, eneε amunu ένι nuene mu Nyati tu oνu Bubu Wειn-ε oκo εντι i oνu amaniebo πυενε ετι βε nucunί oνu mbasie mu nidenί oνu woju aka nukunί nefεε nō. Owu obueneε, εντι ng-bafreεε frε oκoκo rire yrâ Ι ένι bό εdι an.

Nyati ένι έφελo woju

¹³ Obu φειν-ε mikaan remue, Ιunί akpan gbigbi ένι Ιa rire i βε nana dadu ετι oκo Ιpε. Oκfu té neeme nunu mbuafueε wojuε Nyati oκtu nefε oκoι Jesi Kris yesê ege yehi yanyaku rire gbein rídunι nue ετι. ¹⁴ Eνεε, ένι gba félnι Nyati ένι ewie, βε felunî; te nιd+a nefε owu un-un-ene ετι ji flnί sigi εβι ένι fiεdimínι Kris aan eke.

¹⁵ Fidínι an Ιó: Nyati εβι ένι ra nefε fulnί oνu πυενεε, woju un oκoκo ónómínι mu. Ένι oκo oκo, nefε frε, nefinι owululu φειν mue, Ιunί akpan ένι woju un oκoκo ónó mu Ιε. ¹⁶ Heni-heni mue, κι Ιώ Nyati kan βε nimime nlanί ει: Ένι εμε, muoκo tuun mukufu remue, βε nefε frε, oκo-nί oκo eke Ιε.

¹⁷ Gba, ένι fobunί Ιó: Nyati Ιί oκfu Bô βε faranî nihi nefε ετι nuca φειν-ε, oνu éye nunu nefε luboluwι mu tuun oκo Ιε oku nue fōnκo funyanί ει wutu ετι éβie. Dinί an tení ει Ιó: eneε nιhîmu namu kpan oκoκo ετι, nana kpan φειν ένι jumaa idie ετι, eneε nικpṛâ nubûanu mu.

¹⁸ Diki: oκfu nanaene ένι Ιó te nι ει βε woju namu oκoκo ányâmu neneε mue ese nefε Ιε, eneε Nyati oκoκo nefε fányanί ει oνu mu. Óκoκo nukon nefεε, élimu owu ένι nu oκo oκo ububu flnί oκo sika lebe Ιεε sika lofueεε mu oκo bemu, ¹⁹ nana Kris ένι mbuo εβι ένι yi nu oκo φειν-ε Ιι obue ku ει. Heni-heni mue, Kris-ε, nitê flnί gbκonyo luwl ένι oκo φειν hun numu, édí woju un oκoκo mu βε Nyati cu yi teyie eke. ²⁰ Godo-godo neeme, eneε oκoκo Nyati titeni te i ένι bό nuo oκo eke kraa βε Ιι εντι Ιεε wutu.

Gba, Ιώ oκo oκo βε ku amunu ένι nu obueneε Ιι nueneε ben Ιε, eneε, nefinι íne mu, nutunι ni wutu ετι éβi.

²¹ Eνε Ιι obue nutu fucunί té fitení Nyatiε tunι nunu Ιι uou mu ninye βε munu Ιoku Ιι ενουε ετι. Obu remue, eneε oκfu telie oκo Nyati ετι nuca φειν-ε nō.

²² Gbake, woju nawreeε fitinί βε fenínι ει ετιε remue, fōwónι unli φειν fókunί ει Ιεε oκo fōyofunί mine té oκo

mu fíní akpan makpi eke. Éni nɔ kɔ, be heni-heni mu yɔfuní mine nuhun wɛln mu tasu. ²³ Kuan-ní l̄: Nyati ese ɔnu owukan lubuo ebi éni utu nkuan be nɔ tuun godooe mu ɔnyuku nefe félní akpan ɔkɔw éni lu uou b̄ úkpɔ únyu úbubumu. ²⁴ Enée ki l̄ Nyati kpenkpee kan: Kpan feɛn-ε kɔ, t̄é fíní munɔ eke, enɛni munu lɔkue fr̄e t̄é fíní munɔ nfufɔ eke. Waalɔ be munɔ ehe ɔ ɔnu nfufɔ akpabu epɛ wutu. ²⁵ Nyɔnie éni owukan lubuo eke, nɔ tuun godoo! Owukan lubuo obuε, enée li Amanie Namue nubo nukuní nefee.

2 Éni nɔ kɔ, be wɔn̄í t̄é un l̄ε gbre woju feɛn kuní ei. Numuti aanu-aanu, nunuwɛ lebe l̄ε kpan rire ɔbubuei woju kɔkɔ fr̄e nudɔnɔ nɔfu mu. ² Diki: fíní l̄ mundi ɔnu lefe kukukɔ dri li wɛ tɔtɔ éni mbɔkɔ ih̄e ekee, nefe fr̄e rire nɔyra nefe ɔ Nyati éni owukan lubuo ebi éni rukɔ kɔkɔ ɔnɔ muε et̄i. Kɔ, l̄ε ɔtu nefe mbasi oku mu f̄ɔcuní nɔfu íne nkuan. ³ Heni-heni muε, ɔw̄ fákr+aní Nyɔnie fédikuní, enée fédní nu l̄: nɔjan tasu.

Nyati éni puene éni woju

⁴ Bɔfuní Nyɔnie! Diki: ene li obuε nɛli lubobu ebi éni utu nkuaan. Kpan cíni lá ɔ, enée Nyati anti eke, nɔyɛ nu nukɔ feɛn be nɔkpranɛ nucu. ⁵ Nefe nɔkɔ fr̄e f̄ét̄éni fíní mbobu éni nkuaan nɔ muε eke, enée Nyati de nefe nɔru kan ebi éni ɔnu Bubɔkɔ hɔ ebi nɔ muε. Lɔpe muε, l̄ε félní enɛni t̄eyɛlɛ puene éni ɔnɔ wɛln be n̄eyɛ t̄eyɛ bubɔ mu utunɛ. T̄eyɛ feyníε, Jesí Kris éni mbuoε ku ei nɔfu íne et̄iε, enée tu be yɛ nu ɔnu anti. ⁶ Heni-heni muε, ki l̄ Nyati kan be nimime nulaní ei: Kpraní: mét̄é lubobu lukpawɛ nɔnɔ b̄ et̄i m̄ɔcunɛ mépifu ete Sɔn t̄ε. Lubobu obuε, enée nɔ ɔnu kaan éni bɔdikpa-ɔ be nyu kaan neeme kan ɔnkue n̄. Kpan kɔkɔ feɛn ebi éni yɔcu t̄é yet̄éni et̄iε, b̄ úcu ruhɔn.

⁷ Obuε Nyati kaan, neȳé l̄: nefe ebienee nɔfu t̄é nɔ lubobu akpasua obu et̄iε, nɔnya munu nutu nefe. Enée, akpan-ene feɛn-ε níni nédímíní ɔnu woju muε eke, ki l̄ Nyati kan nenunɛ íne et̄i: Lubobu ebi éni kanru puene be la kpee, enée nana nyuku li lubobu éni pi kaan bɔdikpa-ɔ be tu kaan nye ja nu.

⁸ Nyati kán fr̄e ji l̄: Lubobu obuε, et̄é nene akoti nayakuní ein nukuní wutu. Heni-heni muε, éni níkrumíní Nyati owukan lubuoε n̄ucumíní remue, enée nokuní wutu fíní l̄ ɔw̄ Nyati tite te iε ekee n̄.

⁹ Nefe eke, fuln̄í akpan éni Nyati te b̄ et̄i te i, enée fitení fíní t̄eyɛlɛ puene l̄ε egbrengbi eke. Eseji fuln̄í obuo neeme nɔnɔ éni ɔnɔ wɛln be Nyati de li ɔnɔ enɛni puene. N̄ótu fányaní ei dambrie mu fésení enɛni wɛln namu ɔkɔ mu t̄é l̄é f̄óboní owu ngbohro-ngbohroeneε n̄l̄ε éni amanie fókuní akpan fányakuní íné gbein. ¹⁰ Diki: nefe ebi éni sigi félmíní Nyati éni pueneε, gbake félní enɛni puene. Eε, nefe ebi éni sigi ɔnu ledutukue ɔnɔ nefe et̄iε, gbake n̄ótuku nefe ledu.

L̄ b̄ Kris éni kpan et̄é eie éni woju

¹¹ ɔnu te-et̄i puene, dn̄í an l̄: wutu et̄i ébie funɔnie, f̄ét̄éni fíní akpan éni i rusu be nu nɔnɔ yaha ebie eke. Éni nɔ kɔ, makan miȳé nefe l̄: owu un-un-eneε kpan t̄é uha et̄i be ílamínɛ hola-ɔ ɔ kɔkɔ, ceruní minda mu l̄ε nɔnɔ ein. ¹² Heni-heni muε, fáta éni nefunɛ éneie ɔja nu akpan feɛn anti. Lɔpe muε, alɛ botu akpan-eneε élí Nyati éni pueneε nɔbubu nefe rire i fr̄e bɔkɔ, l̄ε nuε Nyati yek̄ín neneε, n̄nȳn̄í numu l̄: obuε feln̄íε, nje ɔnu ɔ wɛlnɔ, nányakuní ɔnu munu lɔkue gbein.

Etei puene éni éfelu woju

¹³ Makan miȳé nefe l̄: ɔnu Nyɔnie éni íne muε, siní rire i kpan feɛn ebi éni li etei pu wutu et̄i ébie et̄i. Eε, siní rire i gbrengbie et̄i ambe ene li obuε nite ɔ ɔ neeme. ¹⁴ Feluní ɔnu bɔ-et̄i puene fr̄e ebi éni nutu bɔmucɔ éni b̄ eie eȳé unɛ puene l̄ε ɔwɔku akpan-eneε ulɛ woju namuε. ¹⁵ Heni-heni muε, obuε Nyati yɔfuε, eneε li woju namu éni b̄ feln̄í l̄ε akpan-eneε édí woju an be pi nyɔmbɔkɔ, numuti ebe ɔ. ¹⁶ Diki: nefunɛ hokuei muε Nyati tu funɔnie, daya dep̄n-míní et̄i delmíní owu mramra, nana suní Nyati t̄é nɔnɔ mu. ¹⁷ Heni-heni muε, supuní akpan feɛn l̄ε f̄ɔyɔfuní makpiene. Nyati éni éye nɔnɔ nefe luboluwɛ mu l̄ε eseji f̄ósupuní gbrengbie fr̄e.

Jumadi pu l̄ε ɔnu etei pu ein éni agbra woju

¹⁸ Gba, kpan feɛn-ε nedi juma kpan lefe ɔnkue, be kpan ebi éni éye nunɔnɔ luboluwɛ mu. Botu alɛ kpan ebi éni nɔnɔ ɔnkue kán t̄é namu lí kpan bl̄ε pu, elefe mu ɔnu woju kp̄ún tuun s̄én ɔ fr̄e bɔkɔ, be ɔnu éye nunɔnɔ luboluwɛ mu ɔε. ¹⁹ Heni-heni muε, alɛ nɔfu t̄é nɔ Nyati et̄iε remue, f̄onyuní t̄é i gbre feɛn éni kpan nɔcu t̄é un mu idí nefee muε, be obuε, lí nefunɛ mbuafue woju lɔkulɔ. ²⁰ Alɛ woju un k̄ fuln̄í be ɔnu íne mu n̄eli niȳéní nefee eke, botu f̄onyuní t̄é i ɔnu mu fr̄e bɔkɔ, be munu lɔku kɔkɔ ɔnɔ mu lɔpe. Gba, alɛ woju namu k̄ fuln̄í nana be kpan nɔcu t̄é un mu idí nefe gbree, be nyuní t̄é i ɔε; Nyati ant̄iε, lí nefunɛ mbuafue woju. ²¹ Eε, obu éni íne mu li obuε Nyati ra nefe. Kuan-ní l̄: Kris ɔkɔkɔ éni gbree dí nɔfu íne et̄iε, t̄é fíní atingbre neeme nite n̄l̄a nefe ɔ éni b̄ f̄ɔcuní et̄i eke. ²² Diki: néll woju un kɔkɔ, eseji funte woju kɔkɔ ɔn̄ómínɛ ɔnu ányá. ²³ ɔnu nojujuní owue, n̄wr̄mu n̄ótú nene. Eε, ɔnu nelun̄í ɔru-ɔruε, t̄é ébíbemíní nóbó sansan nókú nene et̄i kɔkɔ, nana nuwɔ feɛn n̄l̄a ɔ Nyati ebi éni li sese pu lɔkue ɔnku éni b̄ ob̄úa mu. ²⁴ Diki: am̄ia-mu t̄ín et̄i t̄εε, enée nucu er̄unɛ woju un-ene niyi te fíní ene ɔnɔkɔ li obuε n̄l̄ neeme eke. Enɛni uoue nu kɔ, ɔtu un- li ákân-mu bɔmucɔ ɔru et̄i ji. Kɔ, l̄ε réni ei sese l̄ε mu nuca feɛn. Eε, enɛni lubumuenεε nukuní rireε, enée tu fubun̄í. ²⁵ Diki: sigie fit̄éni fíní ngbonyo éni ku kpee

εκε, ενεε gbake fésèní ege fie féhení nǎfu akpra-eti pué nadadu nefé eti.

Κρῖσι λεε ɔnu yi ein éni agbra woju

3 Gba, yi feun fre nisi rire i nútú ɔnu hi. Lipe mue, al kɔrɔsi kǎ nǎ éni yěkprĩmu Nyati owukan lubuoé yǎɔue, lě ɔnu yi éni lǎ te nǎ ja nué ce ɔtu nǎcu té nétě Kris eti lě; úbutumu éni bǎ yie arɔraru owu fre bǎbǎ. ² Heni-heni mue, nefé eyiène, ɔnu nǎfu hiene yedi nu lǎ: munokukua woju kǎkǎ ɔnǎ nefuní lǎ fite funɔnie mu, nana fefeluní nene tasue, ɔtu nene n̄nyukuní. ³ Nefuní rirete woju nudodo nefé tuun nidesǎn i. Ee, íne akpasua-akpasua ɔhǎ, sika lebe ba wati mu óku lée liji ine-ine émrě nidetě nefuní woju éni bǎ kpan ɔcu eti ɔg-bugbuku nefé nu. ⁴ Diku: nunja akpasuaa úbubumu éni li flíní té blée lée lubolowi betee, enee bǎ eyiku nefé. Obue, enee yi nu Nyati anti kǎ feun-ε nǎ. ⁵ Nunja akpasua obue, enee nǎ sigi mu eyi ebueñe su Nyati be cu nǎcu telé teni etiε mue nǎ. Nene obuenee, heni-heni mu nisíní rire i nutuní nǎcu hiene tasulǎ. ⁶ Nǎfǎbǎ kpraní Sara: nifelu ɔnu hi Abraham, tuun niraní nyɔni. Enee, al nefé fre fuluní obue ja nué ce, woju kǎkǎ útu fílietumíní eiε, be yeyè lǎ: fuluní ɔnu mumba. ⁷ Kɔrɔsi feun fre nɔkpra ɔnu yi eti namu-namulǎ. Diku: yi étêmu flíní kɔrɔsi eke. Éni nǎ kǎ, be kɔrɔsi feun nɔdadu ɔnu yi eti ními-maní. Dúní an lǎ: mbuafue woju éni li nkuan ebi éni Nyati tite te ɔnu puene feun eiε, lí eyiène éni lε. Luní kǎ, lě woju kǎkǎ úɔn-mu nǎcu Nyati ɔgugɔ cǎ. ⁸ Gba, nefé feun, numuti nuhun nefé, kan-ní té namu, ɔɔfuní mine akpan makpi eke, tukuní mine ledu lě fés-iní rire i mine eti fre. ⁹ Al kpan ul nefé un, elefe mu uwefu nefee, be ɔwǎɔ ɔtumíní, nana fuɔnǎ ei. Dúní an lǎ: obu éni íne mu li obue Nyati ra nefé ameke lě ɔwǎɔ nitite nite iε elí nefuní. ¹⁰ Heni-heni mue, Kpan feun ebi éni ɔɔfu éni bǎ ɔhǎ ehe mu lε a antiε, be numuti nɔdakan-míní woju un, eseji nidete fun fre. ¹¹ Niceru munda mu unliε ein níli woju éni ja nué ce bibi. Eseji té bete éni woju nudoní níli ná nuca feun. ¹² Heni-heni mue, Nyɔnue éni nunuwε nǎ sese puene eti, eseji rɔtu fre nǎni nǎcu ɔgugɔ lubuoene feun eti. Akpan-eneε ul woju un-ε eke, subǎan nǎcu ein. ¹³ Enee míní: al woju namu ce li obue ficení rire ba li fuluníε, be ebí yeli nefé un e? ¹⁴ Al botu fedíní gbre woju namue feluníε remue, be ehe lí nefuní! Obu remue, deyemíní la kpan kǎkǎ anti, eseji té fre nidete nefé. ¹⁵ Nǎfu té neeme nunǎ Kris eti nídrí níli nǎcu Nyɔnue fúnuní íne. Nyuní nefuní teléε nǎni etiε i kpunkpulǎ bǎ kpan kǎ nobutu nefé ɔnu wojuε, lě fǎkpu fédení aka fókuní flíní lǎ te fataa eke. ¹⁶ Obu ceε nǎ, feun-ε fikan-níε, nite lubolowi bete, éfelu lée nuhun weun mu. Kǎ, lě akpan-eneε nǎcububu nefé rire i nefuní lúkaa fetite fukpuní Kris ege fihaníε mue, rúhón ɔnyu. ¹⁷ Al Nyati

ɔɔɔfu, be namue feluníε nesipu nefé gbredi ein-ε, rire nudɔgrǎ nefé. Obue, já nu kǎ woju un éni gbredie isipu kpan ein-ε.

Kris éni lu uou mue nǎ nyee éni woju

¹⁸ Kpraní: Kris ɔnǎbǎ éni gbree die, nefuní un-ene íne mu nidi. Heni-heni mue, nédí woju kǎkǎ mu, enee obu ce nucu unli puene numu-ɔ nu nku nǎ kukukǎ be wu ameke lě nǎtu fádakuní Nyati. Heni, nuwoní ɔnu kǎɔkǎ, sake ɔnu bubǎ eke túni nisè ege nunǎ nama. ¹⁹ ɔnu mu lipeε, enee na tuun nubo amaníε nuku bubɔeneε nǎ ba mue. ²⁰ Nene obueneε li obue sigi mue, ɔni Nyati nyu té i nǎkprǎn Noe ul batoe, be nékprĩmíní Nyati éni wojue nǎcúmíníε. Lipe mue, akpan nowo kpeun ceε hǎ batoe nuhun te be Nyati cu nene íne nkuan mindie erehun te. ²¹ Woju obue, enee te flíní batem ebi éni feluní amunu éni nué mu be nǎcu nefé íne nkuaan eke. Batem éni wojue, étêmu flíní lǎ kpan igbi mindi upǎn eke, nana éle li obue nile nucu ótutru weun mu neni ei Nyati ein. Tasu mue, Jesi Kris éni lu uou mue nǎ nyee mu li obue Nyati se cu nefé íne nkuan kǎ nǎ. ²² Enuni entíε naa, enee nunǎ Bǎ kɔrɔsi be te be nunǎ enti ngbafreene lée bubǎ bǎmucɔ puene lée mbasu puene feun íne eti.

Woju un ein munda mu éceru éni woju

4 Diku: Kris ɔcu kpan rireníε ala, enee edi gbre tuun uo. Obue, nudǎn nefé íne mu búka nefé nǎcu gbredi feun mu. Dúní an lǎ: kpan feun-ε unyu té i gbredi mu tuun unǎ mu unyaa, unliε ɔkǎpumíní ji. ² Éni nǎ kǎ, be nefuní nu alabue ewíε nefé fíhuní wutu eti ébie, té nɔd+a nefé owu un-un-eneε kpan nunuwí ibe ne eti eti ji, nana Nyati éni té eti woju li obue bǎ odo nefé feluní bibi. ³ Heni sigie, féliní owu mramra éni akpan-eneε élí Nyati éni pueneε ulε tuun esǎn i. Lipeε, wraka, nunuwí lebe, mulǎ lǎku ɔhǎ, kpohru mu lεu lée owusǎ éni li woju un lǎkulǎ, enee li nefuní juma fidíní. ⁴ Enee, éni gbake akpan lǎ nefé nu flímíní owu mramra obueneε fíhámíní lée nǎcu ein jie, ɔnu woju esǎn nene bubǎ i ɔtu nǎcubuní nefé rire i. ⁵ Dúní an lǎ: owu obueneε feun-ε neluníε, Nyati yobutu nene ɔnu woju. ɔwǎ nǎdadu eti éni bǎ nobúa akpan feun mu: obueneε u lée obueneε nǎ namaa. ⁶ Obu remue, enee ɔwǎ nuboní Amaníε Namue nukuní akpan-eneε gba obu mu uoε fre bǎkǎ nǎ. Nene obueneε, éni nlaní rireníε remue, nɔfataní éni bǎ nuoní kǎ eke, enee nǎcu bubǎ eke ɔɔɔn titi flíní Nyati eke. ⁷ Dúní an lǎ: woju-woju feun éni ókufu nué oku owu. Éni nǎ kǎ, be luní akpan ríε puene lée gbígbi puene nǎcu Nyati ɔgugɔ mu. ⁸ Obue bǎ odo nefé ɔkǎ feun-ε, enee li mine éni bǎ fɔɔɔfuní té nǎcu mu tasu; ɔɔɔfuε, nutu woju un kpangbalǎ ititi ei. ⁹ Eseji sikení mine nuhun weun mu fre; dohuhrun-míní! ¹⁰ Diku: Nyati ɔcu

juma akpasua couun ala ɔɔfu mu nɔɔ-nɔɔ feɔn ɔnku ɛni bɔ edi lɛ abuka makpiɛnɛ. ɛni ɔɔ ɔɔ, be kpan feɔn nɔɔdadu ɛnɔnɛ Nyati tunɛ etɪ nɔɔdɪ namu-namulɔ.

¹¹ Makpi feɔn-ɛ Nyati tu di owu ɔkan namu-namue, be nucu etɪ nɔkan Nyati ɛni owukan lubuoɛ niyɛ akpan. Makpi frɛ nutu nadadu anuan-ɛnɛ etɪ, be nucu mbasɛ nutunɛ etɪ nɔɔ ɔɔ bibi. ɛɛ, woju feɔn muɛ, lɔnɪ obue flɔnɪ be yɔtu Nyati ɛni munu lɔkue yanya gbein Jesi Kris ɛni ɛne muɛ ɔɛ. Munu lɔku lɛɛ etei feɔn lɪ Kris-ɛ ɛni tuun godoo. Amen!

Kretien ɛni gbredi woju

¹² ɔmu te-etɪ puɛnɛ, gbre lɔku obue nehe nefe be te flɔnɪ lɛ ɛrɛhɔn nukunɪ nefɛɛ ɛkɛɛ, ɔnu woju nɔɔdɛr+an nefe munu mu flɔnɪ ɔɔ ɛni ɛlɪmu ɔnu ɔɔ ɛkɛ. ¹³ Dɪku: ɛni nefe frɛ fɔfatanɪ ɛni bɔ fedinɪ gbre ɛbɪɛnɛ Kris die ɛni nɔɔdamaa, be rɪre mu nikpi nefe. Lɔɔ, bɔɔ nuɛ nɪnyaku ɛnɔnɪ munu lɔkue gbein nihɛ, lɛ nɔtu ɔɔfu rɪre-mukpiɛ ɔnu lɔku ɔɔ feɔn. ¹⁴ Heni-heni muɛ, alɪ Kris ɛni ɛne etɪ akpan nakan nefe owu frɛ bɔɔɔɔ, be ehe lɪ nefɔnɪ ambe Nyati ɛni Bubɔ ɛbɪ ɛni kan munu ɔɔ feɔn-ɛ nɔ nefe etɪ. ¹⁵ Nyunɪ ɛne mu; gbre feɔn-ɛ flɔdɪnɪɛ, nɔɔdelɪ woju un ɔɔ ɛni ɛne mu. ɛɛ, kpan ɔɔɔɔ nudowo kpan, nide'in in, nɔɔdelɪ woju un lefe ɔɔɔɔ, elefe mu nɔɔɔɔ kpan lefe ɛni woju lɔka mu. ¹⁶ Alɪ kpan ɔɔ nedi gbre Kris ɛni kpaan nɔɔ remue ɛkɛ, be obu nɔɔdɛtɛ ɛnɔnɪ rɔhɔn woju, nana nucu Kris ɛni ɛnɛɛ nɔnɪ etɪ nɪnyaku Nyati munu gbein.

¹⁷ Dɪnɪ an lɔ: nuɛ Nyati yobɔa akpan-akpan feɔn muɛ oku owu, ɛnɛɛ ɛnɔnɪ puɛnɛ etɪ lɪ obue nɔbo bu. Alɪ ɔɔ, be obue yehe akpan-ɛnɛɛ ɛkprɪmu ɛnɔnɪ Amanɛ Namue ɔɔɔɛ, yɔɔɔ un yɔɔɔ feɔn. ¹⁸ Heni-heni muɛ, alɪ yɔkpon yɔtu sɛsɛ pu kraa lɛ Nyati ɔɔnɪ ɛne nkuaan, be gba unɪ pu ɛbɪ ɛni nɪnɪ nɛdɪ Nyati woju muɛ, ɛnɔnɛ, lɔ yetɛ yeɛɛ tɛ?

¹⁹ ɛni ɔɔ ɔɔ, akpan-ɛnɛɛ nelɪ Nyati ɛni te-etɪ woju be obu remu nedi gbree, nufuɔnɪ ɔnɔnɪ rɪre i nɔtɔnɪ Nyati ɛbɪ ɛni lɪ ɛlɪ pu be lɪ numuti nɔɔɔ, lɛ nɔnɔnɪ etɪ nɛlɔnɪ woju obu ɔɛɛ ja nuɛ bibi.

Nyatɪkan ɛnyepuei puɛnɛ ɛni woju

5 Gba, nefe ɛbɪɛnɛ flɔnɪ Nyatɪkan ɛnyepuei puɛnɛɛ, mɪkɔn woju ɛni bɔ makan meyɛ nefe. ɛmɛ frɛ mlɪ ɛnyepuei pu flɔnɪ nefe ɛkɛ. ɔmu nunuwɪ mu

mɪdɪ Kris lɔ di gbree nu, eseji mɪdɪ an lɔ: ɛnɔnɪ munu lɔkue yanya gbein-ɛ, ɛmɛ frɛ yeɪ emɔnɪ lɛ. ² Kpanɪ akpan-ɛnɛɛ Nyati de ku nefe ɔnkuɛ etɪ namu-namulɔ. ɛɛ, dadunɪ nɛnɛ etɪ tɛ nɔɔ mu tasu flɔnɪ lɔ Nyati yɔfuɛ ɛkɛ; nɔɔdɛtɛ nefe akpumu woju. Eseji dɔɔɔɔmɔnɪ ɛni bɔ fɛsɛnɪ lɔpɛ fehenɪ rɪre, nana ɔɔfu ɛne neeme nɔɔ juma obu etɪ. ³ Dɪnɪ an lɔ: akpan-ɛnɛɛ Nyati de ku nefe ɔnku fakprɔnɪ etɪ, ɛlɪmu ɛni bɔ fecician-nɪ nɛnɛ bɛmu, nana yenɪ nɛnɛ nɔhɔnɔnɪ nefe etɪ woju feɔn mu. ⁴ Lɔpɛ muɛ, ɔnɪ Nyatɪkan akpra-etɪ puɛnɛ feɔn ɛni ɛne-etɪ puɛ yala rɪre gbein-ɛ, lɛ nɔbo nefe munu lɔku abutre ɛbɪ ɛni ɔnu ɛɔɔɔɛ ɔkan-mu lɔ uwue.

⁵ Gba, ngbafre lɛɛ miyereɛnɛ frɛ, sinɪ rɪre i munutere puɛnɛ etɪ. Tasu muɛ, akpan feɔn nisi rɪre i mine etɪ. Dɪku: kpan feɔn-ɛ lɔhan rɪre ɛnɔnɛ, Nyati uɔɔn-nɪ ɔɔ; kpan feɔn-ɛ isi rɪre ɛɛ ɛkɛ, Nyati unyaku ɔnu tenjaa ɔnu etɪ.

⁶ ɛni ɔɔ ɔɔ, sinɪ rɪre i tunɪ Nyati ɛbɪ ɛni lɪ ɔkura pu be ɔnu bɔ ɔɔ nefe etɪ amɛkɛ bɔɔ uku nuɛ niteɛ, lɛ nɔtu fɔnyanɪ munu. ⁷ ɛɛ, denɪ nefɔnɪ mɪtɛdɪbɪ woju feɔn kunɪ Nyati ɔnku; ɛnɛ lɪ obue nɔɔdadu nefe etɪ.

⁸ Nuca feɔn, ɔnɔnɪ gbigbi, dalamɪnɪ rɪre i. Dɪku: Angɔnɪ ɛbɪ ɛni lɪ ɔɔfu ɛfe puɛ, ɔnɔɔnɪ ireru nefe flɔnɪ gbogro ɛkɛ uɔɔɔ kpan ɛni bɔ ɔnyu asusuanru lɛ. ⁹ ɛni ɔɔ ɔɔ, lɔka nɔta nefe lɪ ɔnu anti ɔɔfu tɛ dɔn Kris etɪ kpunkpulɔ. Dɪnɪ an lɔ: makpiɛnɛ ɔɔ wutue etɪ ɔɔ-ɔɔ feɔn frɛɛ, lɔ nedi gbre lɛɛ nɔ. ¹⁰ Kuan-nɪ lɔ: Nyati ɛbɪ ɛni ubuka kpan woju-woju feɔn muɛ lɪ obue sɛ Jesi Kris mu ra nefe lɛ ɛnɔnɪ munu lɔkue ɔɔ godooɛ elɪ nefɔnɪ. ɔnu mu lɔpɛɛ, flɔdɪnɪ gbre nu waa lɔwɔlɔ ji, sake nɔtu lɔka yata nefe lɪ flɔnyenɪ tinti fucunɪ mbasi, ɛnɛɛ nsibi yɔnyu nefe lɪ kpunkpulɔ ɔnu mu. ¹¹ Eteie lɪ ɛnɔnɪ tuun godoo. Amen!

Ókufu mu ɛni owukan lubuo

¹² Kpɛnkpɛ likpin lɔwɪ obue, Silfen ɛbɪ ɛni te flɔnɪ ɔmu makpi tasu ɛkɛ be nuca feɔn unɪ ei Kris ɛnɛ-ɛ lɪ obue mutu mime mɛwɛn nefe. Mɛsɛ lɔpɛ mɔkpuɔkpuɔku nefe rɪre mɔkan miyɛ nefe lɔ: mbuafue obue fiheɔnɛ, ɛnɛɛ lɪ mbuafue nawre tasu ɛbɪ ɛni Nyati tu nefeɛ nɔ. Dɔn-nɪ ɔnu mu! ¹³ Babilɔnɪ ɛbɪ ɛni akpan-ɛnɛ feɔn-ɛ Nyati de lɪ ɛnɔnɪ puɛnɛɛ naraku nefe. Mark frɛ ɛbɪ ɛni te flɔnɪ ɔmu wɪ ɛkɛ naraku nefe lɛ. ¹⁴ Lɔnɪ mine atuu ɔɔɔfu mu tasu.

Gbake, nefe feɔn-ɛ fɔɔakunɪ Kris-ɛ, nutu nefe fɔnɔnɪ teyɔ mu tasulɔ.

2 Πτερ

1 Κρενκρε obue, εμε Simɔn Πτερ εβι ένι li Jesi Kris beyepu lee ɔ́ɔpu puε li obue mewên nefε ebιενεε fihení mbuafue baa flní ere eke fucuní té fitení Jesi Kris etie. Obue, Jesi Kris εβι ένι li ɔru Nyatu lee ɔcu-puε li obue tu ere ɔɔni nɔnyaku enini sese iεve ɔru rireε. **2** Nyatu ένι ɔwɔ lee teyɔɔ niyiku nefε nkɔɔɔɔ alabu-alabu fídínι ene lee ɔru Nyɔni Jesi ein an fúkúnι mu.

Nyatu ένι akpan-eneε ra lee obue sipu ein-ε ένι woju

3 Heni-heni mue, Nyɔni εβι ένι ra ere lě enini munu lɔku lee namu lɔkuε nιte eli erini frεε anyaku enini ákuraa Nyatu tunie gbein ɔtu rédinι an. ɔnu mu lɔpεε, nɔtu enini éyεε ɔdɔ́n ere luboluwι mu nuca feɔn rεli wojuε yɔni nu nkuaan li erini. **4** Enini munu lɔku lee namu lɔkuε nιl ere lɔɔ, eneε tu be mbuafue lɔkuε ένι wojueneε nikan nιla ι be yι nu kɔ feɔn-ε li erinie nɔ́. Lɔɔ, lě fɔ́ɔ fányaní ei owu un-un-ene feɔn-ε kpan té ιha etι be ububunie mu fádakuní fɔ́ɔnɔ́ flní ene eke. **5** Ένι nɔ lɔɔ, be kpukuní rire tuní namulι nɔ́ ɔɔfu mu búka tée fucu fitení Kris etie etι lě fɔ́ɔtuní woju andι frε abuka namulie etι. **6** Tuní rire ɔnku ɔnyu ák+aan búka woju andie etι lě fɔ́ɔtuní kpιtu abuka rire ɔnku ɔnyu ák+aan etι, eseji fɔ́ɔtuní Nyatu ein ένιεie frε abuka kpιtue etι. **7** Tuní mine ámuma búka Nyatu ein ένιεie etι lě gba fɔ́ɔtuní ɔyɔfu abuka mine ámumaa etι. **8** Alι henι-heni mu owu obuene iyiku nefε gbɔun-ε, be bɔ́ fúɔɔn-mínι lɔɔ, nana yɔtu flínι akpan gbigbi puene ένι nedι ɔru Nyɔni Jesi Kris-ε an uku mu ιha. **9** Alι kpan kɔ́ icían owu obueneε, be nétě flní nunuwifuo pu eke. Enιue, munda mue niceru lee un-ene feɔn-ε nιl sigie ein-ε, nɔ́ɔɔɔ ɔnu woju té enini epedie eceru etι lhâmu buombuo.

10 Obu remue, makriene, kpukuní rire lúnι feɔn lě eyě mu lɔ́: áraa Nyatu ra nefε lee bɔ́ɔ nite nefε etι nite ie, afata nefε ein tasu. Alι flínι lɔɔ, be ákân-mu lɔ́ fɔ́ɔpúnι unli mu. **11** ɔnu mu lɔpεε, eneε Nyatu yefin Jesi Kris εβι ένι li ɔru Nyɔni lee ɔcu-puε ένι ebi lekpreε yala nefε ι be fúɔ́ɔn-ní te tuon godoo.

Ɔtu ένι woju

12 Owu obueneε mikaan, ɔwɔ́ fúɔ́ɔnι an. Henι-heni mu fɔ́ɔcuní nsibi fádakuní woju nawreε niyiyení nefεε. Obu frε bɔɔɔɔ, nobutu ένι bɔ́ makuatu nefε nuca feɔn. **13** Έε, ένι hɔɔ munc namaa, mediki sun be já nu ένι bɔ́ makuatu nefε owu obuene lě fádaduní ɔnu woju etι. **14** Diki: ɔru Nyɔni Jesi Kris obomu etι etě i lɔ́: bɔ́ íme

lbe mînya ι wutu etι ebi mιha ebi. **15** Ένι nɔ lɔɔ, mîli feɔn-ε bɔ́ melι lě fɔ́nyuní owu obuene feɔn fák+an-ní ɔnku bɔɔ mɔ́nɔ́ jie, lě fákuan-ní nuca feɔn.

16 Gba, ɔru Nyɔni Jesi Kris ένι rire wojuε rukan ruku nefε ένι li flínι: enini lɔ́ nite nukura lee egeε nîsê nihie ένι wojuε, dúnι an lɔ́: étêmu flínι lɔ́ akpan nɔɔɔɔɔ unyu woju ububuan tuon itê wula be u'ûn mineε eke, nana ɔɔɔɔ ɔru nunuwι mu rɔɔ enini munuε nikan tuon kɔ feɔn-ε nu. **17** Henι-heni mue, Nyatu εβι ένι li Bɔ́ be eseji kan munu kɔ feɔn-ε, rûnu lɔku nyákunι íné gbein kán yêni lɔ́: <<Kpan obue, nιl ɔmu Wι ένι suyɔfu té nɔɔ mu! Έε, ene li obue suyɔmu té tasuε nɔ́.>> **18** Lubuo obue le entι te kan owu obue, ere ɔɔɔɔ riti ɔru rɔɔ mu ɔɔni runɔ lee Nyɔnie ein lufe weɔn ebi etι tee.

19 Woju obue rɔɔ nuε, eyě ere lɔ́: Nyatu numuti-etι puene ένι owuene feɔn-ε kan la ιε, ɔnu ɔ weɔnɔ. Ένι nɔ lɔɔ, be cuní té tení etι namu-namulɔ tē neflnι kanie ένι negbi dambrie mu tee eke tuon bɔɔ lě nu aca Kris εβι ένι te flínι njomu tutu mulɔɔ ekeε ie ecɔn ɔɔfu luboluwie ι. **20** Eneε kι obue bɔ́ fɔnyûnι numu ɔkɔ feɔn: owuene feɔn-ε Nyatu numuti-etι puene kan be nimime nlaní eie, élímu nɔɔɔɔ nenuνι íne mu te ένι woju bemu. **21** Έε, élímu nɔɔɔɔ nenuνι íne mu woju nɔ́ɔú nákân-mínι bemu, nana Bubɔ Weɔn li obue nyepu nene ι be nucuní Nyatu numuti etι nikan-ní feɔn.

Wojuyiye fun-fun puene ένι woju

2 Lɔpε mue, numuti-etι pu fun-fun frε nyá etι Israel puene agbra te, eneε amunu ένι nu obuene mu frεε, éyiye pu fun-fun yanya etι ɔɔfu agbra le. Nene akpasua obueneε, nûcuní woju fun niyiyení akpan, eneε nîhaní tuon nîkan-ní lɔ́: nédímnινι Nyɔni εβι ένι kɔn nene aubaa woju mu. Akpasua obue nîlníε, yɔtu Nyatu yɔbubu nene yanyanku ei. **2** Akpan kpangbalɔ frε yɔhunku nene etι yelι runyɔ woju anuma-anuma le, eneε yɔtu akpan yɔbubu woju nawre ένι atingbree rire i. **3** Éyiye pu akpasua obueneε, sikaa suyɔfuní tuon sen ι remue, nûcuní numuti nικin-nικin mu niyiyení nefε woju fun-fun nιhní nefε. Nene obueneε, ɔwɔ́ sigi neeme Nyatu dadu etι te i ένι yobûa nene mu, eneε bɔ́ íme lbe frε bɔɔɔ nûbubu nene.

4 Nɔɔɔɔ kpraní: ɔɔni entι ngbafre tukɔ do ngasie, Nyatu ɔ́ɔú ɔ́fúú nene, nana nuwɔ nene nuku numɔ lɔku tu-un-ε mu nunɔnι ngbraka mu nɔkɔɔn-ní nuε nûbûa nenuνι woju mue. **5** ɔnu ba nɔɔ, Noe ένι ble ebi etie,

Nyati ócú ófúbú akpan-enee níni nédímínî woju muε fre; nutu di bú lókulò wúwou nene feín kú kpe. Onu mu lúpeε, nucu Noe ebi éni bo kpan éni lî bǎ eli lǎ eli sese puε éni amaníεε lεε onu lugban puene akpan nǎmbuε ein eke íne nkuan. ⁶ Eseji kpraní wojuε he Sodóm lεε Gomór ebíεeneε. Diki: ácaue Nyati cau nene ιε, lí óbo nobo kpan feín-ε níni nédímíní woju muε eti nitê i unyu íne mu. ⁷⁻⁸ Lúpe muε, be lǎt fre nó te éni puene agbra. Enni seseε nηíε remuε, nǎnu runyo wojueneε nílíní nuca feín-ε éni woju ikeni. Eε, enni seseε nηíε remuε, woju feín-ε nidí nu lεε obu feín-ε nitie tú luboluwí íni ei nuhun tuun sêh ι. Éni nǎ kǎ, ene fre, Nyati óní íne nkuan ιε. ⁹ Woju obuene feín-ε, neyê lî: kpan feín ebi éni usu Nyóníε té nǎ mu tasuε, tuun nunyuni nunyaku ei gbredi feín mu. Akpan-eneε íhîmu seseε eke, nidí cǎ nitê nene nukpǎn-ní tuun bǎ lǎ oku nuε nûbûa nene mu nli niyê neneε.

¹⁰ Tasu muε, wojuyiye pu ebíeneε úbu Nyóníε éni eteíε woju be íbe runyo wojueneε nǎnu té lha eti nílíní bibíε ege cεε ιi obuε nîli niyê kǎ. Nene obueneε, lóku ιeu lεε tutre eneε yiku nene gboun. Obu remuε, la úwo nene enti te éni munukan puene anti kǎkǎ be nǎnu numuti naha nene eti. ¹¹ Diki: enti ngbafreene nana ebi éni kan mbasi, eseji kura nkǎkǎ alabu-alabu kǎ akpan akpasua obueneε, nǎnu numuti íhâmu enti te éni munukan pu obueneε ríre nûbuamíní nene mu Nyóníε anti. ¹² Akpan obuene eke, éni nǎnu numuti lha owueneε nédímíní an fre kǎkǎ etiε, nitêní fíní nηíε éni ákân-mu ótutru be ιi woju obu cεε ítîh nene íne mu tuun bǎ lǎ cǎ ngba uoε eke. ¹³ Nenini seseε nηíímíníε, Nyati yǎcǎ onu eti yewe nene lu. Diki: wraka juma eneε ikpi nene ríre mu be nunyu nunyakuní kandaan nidíní. Eseji, alí nunǎn kǎfu fet kǎ nuwaan, be dufree nηíúníε remuε, cǎtu fet-ε íkan-mu munu kǎkǎ, etê fíní kǎkǎ ιi kǎkǎkǎ nuwan nigbiní nefεε eke. ¹⁴ Nene obueneε, lî nidúní yi nuε, be cǎwǎ sunuwí ebe nene ι eti, eseji un éli úfrumu nene kǎkǎ. Nuca feín, nucuní ópupo mu be noduní akpan-eneε ótutru nǎ flεflee íne mu nunyukuní ukpu nene ege. Nǎnu té neeme frεε sika eti cεε nǎ. Obu feín íne muε, musue nó nene eti. ¹⁵ Heni-heni muε, nǎwǎní atingbre namuε nálaní ei, eneε nǎcuní atingbreε Bosór wí Balaam cuε nókuní kpe ιε. Nyati numuti-eti pu obuε, sikaá nunyǎfu tuun sen ι remuε, níkrî eti nehi nli woju un. ¹⁶ Enni Nyatiε néfélumu remuε, Nyati lí akprua tú afrumu cǎ kpan lubuo ríraru owu kúkuani munu, eneε enni nunyǎmbǎ wojuε nehi nliε pi dikpe.

¹⁷ Éyiye pu akpasua obueneε, nitêní fíní di íne éni mindi me ι muε eke; eneε eseji nitení fíní mindi éni bie i be edifa po nyaku ei éníε eke. Nene obueneε, nenini cǎwǎ Nyati tite te nene ιε, eneε ιi dambri lókue mu te.

¹⁸ Neniniε, numu ngbohro-ngbohro ehéǎ cεε níkpení be nǎcuní wraka wojueneε té lha nene etiε eti nupuponí akpan-eneε gba eceru munda mu lǎwǎ-lǎwǎ

lεε akpan-eneε ku kpeε ein-ε. ¹⁹ Onu mu lúpeε, nakan niyêní nene lî: kǎmucǎ lá ambíene be éni bǎ eli woju kǎkǎ feín-ε yǎfuε, be nje nene nǎkǎkǎ nǎnu wraka jumaa nidíníε onyu nene auba cǎbubu nene. Heni-heni muε, alí woju kǎ itê kpan ιε, be néli onu beyepu. ²⁰ Eneε duní an lî: akpan-eneε di Jesi Kris ebi éni ιi cǎru Nyóníε lεε cǎcu-puε an be tu niceruní munda mu lεε wutu eti ébi éni runyo wojueneε feín ein-ε, alí gba, nuwǎní ríre nlaní ei owu ba obueneε isê ege itê nene ι neli nlaní jie, be nenini lî Nyati yetê yobûa nene muε, yǎnyunyo yǎkǎ sigíε nédímíní an éniε. ²¹ Heni-heni muε, ιi fíní nédímíní seseε ιeu éni atingbreε aan ekeε, be aframa já nu kǎ obuε cǎwǎ nidúní an puǎ kraa be gba nuwǎní wojuε Nyóníε butu éni bǎ nelíníε nlaní eiε. ²² Akpasua obuε nílíníε, cǎtu nyandraeneε akpan ubun-ε ese eti: Adua esê ege +a nehi onu eyeru , eseji <<Gbrogoε nigbiní mindi nlaní bǎ ιε, esê ege +a negbi kǎkǎwǎ ji.>>

Nyóníε éni egese ieu woju

3 Onu te-eti puene, obu eti be eli kpenkpe nku aanu mu éni mewên nefε. Aanu kpeε muε, ákuatu makuatu nefε amεke lǎ fúnymíní owu fúccuatumíní mu. ² Eε, kuan-ní owuene feín-ε sigíε Nyati éni numuti-eti puene bo nefε etiε, lǎ eseji fákuan-ní cǎru Nyóníε lεε cǎcu-puε éni wojueneε kan lî: fíní, be ótǎpu pueneε i nefuni tee cu si nefεε fre. ³ Duní an tení ei lî: nueneε yebêh ιε muε, akpan kǎngbal yanya eti yei obu cεε nǎnu té lha etiε. Nene obueneε, nǎnu anti Nyóníε yetê miyi-miyi pu. ⁴ Lúpe muε, níkan-ní lî: <<In kǎfu Nyóníε kán lî: nîsê ege nihi? Be cǎf ene ja? Kpraní: cǎru nanaene cǎkǎn tuun uo feín, woju kǎkǎ yǎnyukumu. Woju feín hǎkǎ nǎ onu ba nǎkǎ fíní lî cǎwǎ Nyati ιi enti lεε wutu te neeme be nǎ eke.>> ⁵ Akpan-eneε nakan owu obu kǎ, woju nó éni nidúní an be obu cε nelíní fíní kǎkǎ nédímíní aan eke. Heni-heni mu nidúní an puǎ lî: sigíε, Nyati ríraru owu, eneε enti lεε wutu nǎ nya. Onu mu lúpeε, dikpe ιi obuε nutu wutuε nǎ nya be eseji nucu mindi baa nitite wutu lukpo-lukpoene pipi ja nu. ⁶ Eseji mindi baa ιi obuε nutu bu be kǎkǎ-kǎ feín-ε nǎ wutu sigíε etiε bubu. ⁷ Gba, amunu éni enti lεε wutuε nǎ, Nyati cǎcǎ onu owukan lubuoε ji etê nene bǎ eti etê i nǎkǎkǎ nuε nûtu lé yacau nene ιε. Nu obuε, eneε nûbûa woju-woju feín mu nububu akpan-eneε feín-ε níni nédímíní woju muε.

⁸ Onu te-eti puene, kú woju nǎ éni áfátamu éni bǎ fǎjǎfuní te: Nyóníε éniε, nu luwí nǎkǎ, tê fíní mulu akpi eke, eneε mulu akpi te fíní nu luwí nǎ kukukǎ eke. ⁹ Eneε diki: Akpan elefe éniε, éni Nyati yei owuε kaan nuedumíní nuε remuε, notutruní lî: naja ι tuun usêh ι. Tasu muε, élimu ája n+a+a ι bemu; té ιi obuε nǎnyu ei nǎfu eti. Heni-heni muε, nǎyǎfumú éni bǎ kpan nǎ kǎ epí kpe, nana nǎtu akpan feín kǎmucǎ éni bǎ onyuku luboluwí mu. ¹⁰ Duní an lî: Nyóníε yesê ege yehi, eneε

εντινι ieuε, yetê fíní lî in'in pu ufu kpan muε εκε. Nu obu muε, εντι yele lɔkɔlɔ yemrî mu, ενεε lé yeπi owu akpasua-akpasuaενε φειν-ε nɔɔ mu yacau ei neeme. Lɔpe muε, woju-woju φειν-ε akpan li wutuε etie yanya gbein Nyati yobûa mu. ¹¹ Ενεε, éni owuενε φειν yemrî mu nɔ remuε, be dɔnɔ an tení ei lî: fátaa flɔnɔ akpan éni nɔnɔ owulɔlɔ pɔn weɔnɔ be usɔ Nyati té nɔɔ mu. ¹² Εε, nɔfu té nɔnɔ Nyati éni nu obu etie fúkpɔn-ní, eseji flɔnɔ obue bɔ φεινɔ lé nɔtu oku faafa. Heni lɔpe muε, εντι yɔcu lé, owuενε φειν frε yaca ɔ, ¹³ sake Nyati etite εντι nɔwɔ lεε wutu nɔwɔ éni sεsε ɔεu yeyiku akpan-ενε φειν-ε yɔɔ etie etě i. Obue, ενεε nɔkpɔn nɔ.

¹⁴ Obu remuε, ɔmu te-eti puενε, éni runɔ nu obu éni ókpɔn muε, wuwotuní rire lé woju un nɔnɔ íkun-mu nefε fíhemíní munukukua Nyati anti, nana lé fɔnɔnɔ tɔyɔ mu. ¹⁵ Dɔnɔ an lî: ɔru Nyɔnɔ éni tée unyu ei ɔru etie, ενεε li ɔru nkuan. Obue, ενεε ɔru makpi Pɔl ebi

éni li ɔru te-eti puε cu Nyati éni ríceε tunie etie kan ɔnu woju kpenkpeε nuwen nefεε mu tεε nɔ. ¹⁶ Heni-heni muε, ɔnu kpenkpeενε φειν mu éni owuενεε nikaan, cɔ ɔnu ótutru aa nɔ. Owuενεε nikaan, elefe kpún tuun sêɔ ɔ. Éni nɔ nɔ, akpan-ενεε ónyômu Nyati wojuε numu, eseji lɔka yɔnyu ei ɔnu muε udu ɔnu nuwaan unyuku nenɔni mu fíní lî ɔwɔ nuduní Nyati kpenkpeε éni cɔ elefe nuwan nunyukuníε εκε. Obue nelɔnίε remuε, kpe ce li obue nûkuní.

¹⁷ ɔmu te-eti puενε, nefε εκε, gbake móbo nefε woju obu etie fétí féténí ei. Suoní rire lé mramralɔ puενε úcu nɔnɔ woju fun-fun-ενεε neyiyenίε úku nefε kpe, nana lé nefɔni tée fucu fitení Jesi etie enye tintilɔ. ¹⁸ Εε, nyuní ɔru Nyɔnɔ Jesi Kris ebi éni li ɔcu-puε éni mbuafuεε tu nefεε lεε εντι an fidɔnίε éni wojuε kan-ní ɔnku namu-namulɔ nuní etie aní nuca φειν. Munu lɔku nɔli εντι amunu tuun godoo! Amen!

1 Jan

Jesi éni Owukan Lubuoε utu nkuaan lε éni woju

1 Kpenkpe obu mu ébiε, rehi rukan Owukan Lubuoε éni rire woju riyê nefε. Owukan Lubuoε obuε, jebre neeme nunu, enεε ni wutu eti ébi ritini owururaru, wu nunuwu dnu nu, wu woju ja εre nu be eseji wu b́ fre kin-ni. Enε lε obuε nll nkuan εbi éni ákân-mu owue éni íne. ² Heni-heni muε, sigi B́w rire te nunu, enεε gbake nála rire gbein rédnu nu be rεhi wu íne eti dalufuε. Eε, enε εbi éni nll nkuan εbi éni ákân-mu owue éni íneε, nála wu rire gbein néyε εre, enεε robo wu amanuεε ruku nefε. ³ Duku: obu εbi éni rudi nu, obuε ritie, rakan riyê nefε amεke lε fókuní εre gen eti réll kpan nnu rádaku Nyati εbi éni lε B́w lεε wu Wl Jesi Kris. ⁴ Duku: rémime wojuenεε nu kpenkpe obu muε rεwên nefε amεke lε erlu rire-mukpie wu lku tasulb.

Wεlν mu ẃnu éni woju

⁵ Amanuε εbi éni Jesi Kris wu tu εre be robo ruku nefεε, enεε lε fln: Nyatiε, enε wεlν; tuun luw lku ẃnu ẃnu mu. ⁶ Obu remuε, alu rakan ĺ: rádaku be gba erlu éniei itê tuun muε, be fun rete; feun-ε rεlε, woju nawre kku ẃnu mu. ⁷ Alu erlu éniei itê wεlν mu fln ĺ Nyati ẃnu nu wεlν mu εkeε εke, be réte akpan makpi, enεε wu Wl Jesi éni mbuoε etiti erlu un-εne feun ei. ⁸ Duku: alu rukan ĺ: rll woju un-ε, be ramulε wu rire, rédl woju nawreε an. ⁹ Gba, alu rukan wu un-εne ruku Nyatiε εke, be lpe muε, enε εbi éni nll numuti nnu lε pu lεε sese puε, núcu nufuε εre, enεε nítiti wu un-εne feun ei nutu εre rll sese puεne wu an-ti. ¹⁰ Alu nana rukan ĺ: εre rll woju un-ε, be ŕtu Nyati etε funte pu. Lpe muε, be neyê ĺ: rédl enlu owukan lubuoε an kku.

Ernu óuwotu puε Jesi Kris lε éni woju

2 Wu ewuεne, memime kpenkpe obu mluwên nefε lε amεke flmln woju un ji. Enεε, alu kpan ḱ awrafie mu el woju un-ε, be nlu an ĺ: rukan óuwotu pu nnu ń B́w rire te. Óuwotu puε, enεε lε Jesi Kris ẃnu εbi éni lε sese puε. ² Jesi Kris obuε, enε lε obuε nucu wu rire nyl tεyl lε amεke Nyati wu wu un-εne wu εreε ń. Enεε, élm wu lεfe erlu un-εne ce remu núómu bemu; akpan-εne feun-ε nu wutuε eti neeme éni íne eti lε obuε nu.

Jesi Kris éfelu éni woju

³ Woju éni utu εre runyô numu ĺ: rudi Kris an henie, enεε lε enlu auleenεε nutu εre be rεfeluε. ⁴ Alu kpan ḱ nln nlu an, be sake íkprumu eti ífelumu enlu auleenεε, nll funte pu; nédl woju nawreε an. ⁵ Gba, kpan feun-ε ífelu enlu owukan lubuoε εke, be enε neyê ĺ: Nyati éni ẃnu eyikuni tasu. Wu mu lpeε, enεε runyô numu ĺ: rádaku Kris henie ń. ⁶ Kpan feun-ε nln nádakunε, be fátaa nlu ei fln ĺ enε ẃnu nlu eie εke.

⁷ Wu te-eti puεne, auleε wutu nefε kpenkpe obu muε, élm aule lku bemu; sigi éni ba εbi éni Nyati tu nefε bubo mu te neemeε. Aule sigi obuε, enεε lε owukan lubuoε ẃnu fitiníε. ⁸ Enεε medku sun-ε, be etε lε fln aule lku éni wutu nefεε εke. Duku: Kris éni ĺ te nu ei be nefε fre feln lku εkeε, neyê ĺ: wu wojue lí nawre hen tasu. Heni-heni muε, wεlν nawre tasuε anya gbein, enεε dambrie nanya l. ⁹ Duku: alu kpan ḱ nln enε nunu wεlν-ε mu be sake fe makpi ḱ, be tasu muε, enε hku nunu dambrie mu. ¹⁰ Kpan feun-ε ẃnu wu makpiε, be enε εke nunu wεlν-ε mu nua feun. Enuε, woju kku ẃnu éni yalan wutu. ¹¹ Enεε, alu kpan ḱ efe wu makpiε εke, be enε nunu dambrie mu nonunu munu ei wu mu te. Heni-heni mu enuε, dambrie ofūoni nunuwu nlu ć naha.

¹² Ewuεne, memime kpenkpe obu mukan miyê nefε ĺ: obuε Kris lε, wu Nyati wu wu un-εne feun wu nefε. ¹³ B́neε, memime mukan miyê nefε ĺ: ẃnu fln Nyati εbi éni nu jebre neemeε an. Ngbafrεneε, memime mukan miyê nefε ĺ: f́kpuní Anglu.

¹⁴ Ewuεne, mesê ege mukan miyê nefε ĺ: ẃnu fln Nyati εbi éni lε B́w an. B́neε, mesê ege mukan miyê nefε ĺ: ẃnu fln Nyati εbi éni nu jebre neemeε an. Ngbafrεneε, mesê ege mukan miyê nefε ĺ: Nyati owukan lubuoε funyu f́kpuní-ε wu, wu nefε mbasi f́kpuní Anglu.

¹⁵ Dcumln te detmín wutuε lε enlu wojuenεε nu muε eti. Alu kpan ḱ té ń wutuε etiε, be B́w éni ẃnu ẃnu mu. ¹⁶ Duku: wutu eti ébi wojuεne éni lε fln: obuεneε kpan té lha eti, obuεneε nunuwu ibe kpan l eti lεε obuεneε kpan rire lya l etiε, élm B́w wu wu ila kpan te mu bemu; kpan ẃnu éni luboluwu mu te éni wojue un nya ń. ¹⁷ Enεε dnu an ĺ: wutuε lε enlu wojuεne feun εbi éni kpan nunuwu ibe ne etiε

ειν ἐνι woju yete mu. Kpan feɪn ebi ἐνι neli Nyati ἐνι te eti wojue eke, ɔkɔ nkuan tuun godoo.

Kris ἐνι munubuan puene ἐνι woju

¹⁸ ɔmu ewiɛne, woju-woju feɪn ἐνι ókufu nuɛ oku. Diki: ɔwɔ fitiní lɔ Kris ἐνι munubuan puɛ yehi, eneɛ makan miyê nefe lɔ: Kris ἐνι munubuan puene kpangbalɔ ɔwɔ anya eti. Obue, eneɛ ɔtu rédi an lɔ: ókufu ἐνι nuɛ okue nɔ. ¹⁹ Nene obueneɛ, ɔru erehin nuɔɔ ninyaní, sake nélimíní erini puene. Diki: li fíní nilíní erini puene ekeɛ, be ntu ɔɔɔn-ní ɔru ein. Eneɛ gba, ἐνι ónɔ ɔɔ, be neyê lɔ: nélimíní erini puene.

²⁰ Nefe eke, Kris ɔtu ɔnu Bubɔ Welɛn-ɛ eyiku nefe, eneɛ fɛdíní woju nawreɛ an. ²¹ Alí mémime ɔɔ mewên nefee, be élimu ἐνι fɛdímíní woju nawreɛ an bemu; fidíní an. Eseji fidíní an lɔ: kpan feɪn-ɛ ite fun-ɛ, woju nawreɛ ónómíní mu. ²² Be ɔfɔnɔ ἐνι kpan li funte pu e? Diki: ene li obue niní Jesi éli Kris-ɛ. Kpan akpasua obue, tasu mu nuli Kris ἐνι munubuan pu. Enineɛ, Nyati éli Kris ɔnu Bɔ, eseji Kris éli Nyati ἐνι Wɛ. ²³ Heni-heni mue, kpan feɪn-ɛ niní Kris éli Nyati ἐνι Wɛ, be nédi Bɔɔ an. Kpan feɪn-ɛ niní Kris lí Nyati ἐνι Wɛ eke, ene nidi Bɔɔ fre an.

²⁴ Nefineɛ, owukan lubuo ebi ἐνι ɔwɔ fitiní sigi neemeɛ, nyu kan-ní ɔnku. Alí funyu fikân-ní ɔnku ɔɔ, be fidakuní Wɛ lee Bɔɔ. ²⁵ Lipe mue, fíní lɔ Kris kan la i ekeɛ, nɔtu nefe nkuan ebi ἐνι ákân-mu owue.

²⁶ Woju obueneɛ mimimeɛ, tasu mue, be akpan-eneɛ noku nefe kpee ἐνι íne mu mimime. ²⁷ Nefineɛ eke, Bubɔ ebi ἐνι Kris tu nefee nɔ ɔfɔ mu. Bubɔ obu neyê nefe woju feɪn. Enineɛ wojue neyê lí nawre; funte ɔɔɔɔ ónɔ mu. Ênɔ ɔɔ ɔɔ, be óbútumu ἐνι bɔ kpan eyê nefe woju lefe ji; dakuní Kris ɔɔ fíní lɔ Bubɔ ye nefee eke. ²⁸ Eɛ, ɔmu ewiɛne, dakuní nuca feɪn. ɔɔ, ɔɔ ɔɔ níshê ege nihi nula rire gbein-ɛ, lɛ ríte rínye ruhɔn lí erini, nana lka ata ere i ɔnu anti.

Nyati ἐνι ewiɛ ruli ἐνι woju

²⁹ Nefe ɔɔɔɔ fidíní an lɔ: Nyati lí sese pu. Ênɔ ɔɔ ɔɔ, be diní an fre lɔ: kpan feɪn-ɛ thi seseɛ, be nuli ɔnu wɛ le.

3 Kpraní óyɔfue Nyati nyaku ɔru rireɛ lɔ te ru lku! Diki: nâ tuun nára ere ɔnu ewi, eneɛ heni-heni mue, réli ɔnu ewi ɔɔ eke. Erini lɔ rite runɔɔ, akpan-eneɛ éli Nyati ἐνι pueneɛ édi an. Eneɛ, alí nédímíní aan, be fí fíní nédímíní Kris-ɛ an. ² ɔmu te-eti puene, réli Nyati ἐνι ewi. Eneɛ gba, munue ríkân ɔɔ feɪn ἐνι woju eke, y+anya gbein. Diki: ɔnu Kris yala rire gbein-ɛ, eneɛ ere fre munu yanya ere gbein le be rɔnɔ fíní ene eke kpeun. Eɛ, lipe mue, eneɛ rídi lɔ nite nuɔɔ tasuɛ nu. ³ Kpan feɪn ἐνι kan telɛ lɔ: nîdi Kris nu ɔɔ, be nadadu ɔnu rire eti nupɔn fíní lɔ Kris ɔn tuun te mee eke.

⁴ Diki: woju un éle, tasu mue, lí Auleɛ ἐνι munu ábɔan. Ênɔ ɔɔ ɔɔ, kpan feɪn ebi ἐνι neli woju un-ɛ, be

Auleɛ li obue nabɔan munu. ⁵ Fidíní an lɔ: Kris-ɛ, ene woju un ἐνι éli ónómíní mu. Eneɛ, enineɛ iueɛ niɛ, kpan ἐνι woju un feɪn-ɛ le ἐνι étitiei remu ni. ⁶ Ênɔ ɔɔ ɔɔ, kpan feɪn-ɛ dakuní heni tasuɛ lí woju un íhâmu. Kpan feɪn-ɛ neli woju un-ɛ eke, be ene nédi Kris ἐνι lɔ te ɔɔ nu, nédímíní an fre.

⁷ ɔmu ewiɛne, kpan ɔɔɔɔ nidala nefe kpe. Diki: kpan ἐνι li sese pu tasuɛ, ene nihi sese fíní Kris eke. ⁸ Kpan feɪn-ɛ neli woju un-ɛ ihaa eke, be ene nuli Anginí ἐνι kpan. Angineɛ, bubo mu te neeme neli un-ɛ tuun oku ɔɔ. Eneɛ Nyati ἐνι Wɛ ἐνι iueɛ ie, Angineɛ ἐνι juma feɪn ónyu óbubu remu ni. ⁹ Eneɛ kpan feɪn-ɛ eli Nyati ἐνι wɛ eke, ene nuli woju un nihâmu. Enineɛ, Nyati ɔtu enineɛ nkuan ἐνι lkaa nóni mu néli ɔnu wɛ; nókpu nuli woju un nihâmu. ¹⁰ Gbake, ki woju ἐνι utu be kpan idi Nyati ἐνι ewiɛne an, be idi Anginí éneɛ fre an: kpan feɪn ἐνι íhîmu sese, kpan feɪn ἐνι óyɔfumɔ ɔnu makpɛ, be néli Nyati ἐνι wɛ; Anginí ἐνι wɛ nuli.

Mine óyɔfu ἐνι woju

¹¹ Heni-heni mue, amanɛ ebi ἐνι bubo mu te neeme fitiní, eneɛ li óyɔfu ἐνι bɔ ɔyɔfu mine. ¹² Kpan ɔɔɔɔ nidetê fíní Kaɛn eke. Diki: nuli Anginí ἐνι kpan, eneɛ nuhun lobu mu nuwo ɔnu makpɛ. Emi remu nuwoni e? ɔɔɔɔ tini be nuli ɔɔ, eneɛ li fíní: enineɛ, unli li obue ɔnɔ lubolowi mu, nétêmu fíní ɔnu makpɛ ἐνι li sese puɛ eke. ¹³ Makpɛneɛ, alí akpan-eneɛ éli Nyati ἐνι pueneɛ nefe nefee, be woju nidasr+an nefe munu mu. ¹⁴ Ridi an lɔ: lu uou anya ere i watige nkuaan eli erini. Erineɛ, ruɔyɔfu makpɛneɛ. Kpan feɪn-ɛ óyɔfumɔ ɔnu makpɛ eke, be lu uou hɔnɔ unɔnɔ watige. ¹⁵ Diki: kpan feɪn-ɛ fe ɔnu makpɛ, be nuli kpanwo pu. Eneɛ fidíní an lɔ: nkuan ebi ἐνι ákân-mu owue, éli kpanwo pu ɔɔɔɔ ἐνι.

¹⁶ Ere eke, Kris ɔwɔ anyaku óyɔfu ἐνι wojue gbein rédi nu. Heni-heni mu nɔɔ ɔnu rire nély teyi erini íne eti. Ênɔ ɔɔ ɔɔ, be ere fre fáta ἐνι riyi ɔru rire teyi rutu makpɛneɛ. ¹⁷ Kpraní: alí kpan kɔ kân wutu eti ébi ἐνι rirehe owu be kpuku lubolowi mu ékprîmu ábúkamu makpɛ kɔ ἐνι ɔn ámîa mu nedi nuɛ, be míní: obue, Nyati ἐνι óyɔfue nóni mu e? ¹⁸ ɔmu ewiɛne, erini mine óyɔfue nidetê numuti mu ɔɔ; tu ríliní woju ἐνι iyê lɔ: ruɔyɔfu mine heni tasu. ¹⁹ Alí ruli ɔɔ, be ɔɔ ere ɔɔɔɔ rɔnyô numu lɔ: ruli Nyati ebi ἐνι li nawre pu tasuɛ ἐνι akpan heni. Lipe mue, bɔ te íte ere ɔnu anti. ²⁰ Eɛ, botu alí ɔru lubolowi necician ereɛ, be bɔ te íte ere Nyati anti ambe Nyateɛ, nukura nuku ɔru lubolowi. Ene nidi woju feɪn an; enineɛ nikaan, eneɛ li ɔnu ɔɔ.

²¹ ɔmu te-eti puene, alí ɔru lubolowi ícician-mu ere jie, be lka yata ere i Nyati anti. ²² Eneɛ, ἐνι runyu enineɛ auleeneɛ ríkân ɔnku ruli ɔnu te-eti woju nuca feɪn-ɛ, woju feɪn-ɛ rubutuní, nuli nutu ere. ²³ Gba, auleɛ Nyati tu ereɛ, eneɛ li téɛ bɔ ɔnu retê ɔnu wɛ Jesi Kris eti lɛ eseji rɔyɔfuní mine fíní lɔ niye ereɛ eke. ²⁴ Kpan feɪn-ɛ

onyu Nyati éni auleene ikân onkué, nɔdaku Nyati nu feɪn, enee Nyati frɛ nɔni mu lɛ. Dɪki: Bubɔ ebi éni Nyati tu erɛɛ, enee tu rɪdi an lɔ: nɔnɔ ɔru mu.

Nyati éni Bubɔ lɛɛ munubuan puɛ éni bubɔ éni woju

4 ɔmu te-eti puɛnɛ, depimíní eti dobumíní lɔ: bubɔ feɪn-ɛ inyepu akpan lɛ lí Nyati éni Bubɔɔ. Tení té namu-namu lɛ fɔnyũní numu ekɛfu Nyati éni Bubɔɔ lɛ obue nenyepu kpan kɔ̃ ɪ, elefe mu bubɔ lefe. Dɪki: numuti-eti pu fun-fun kpangbalɔ anya eti nedi juma wutu eti ébi. ² Dɪni an lɔ: kpan feɪn-ɛ le cu nakan lɔ: Jesi Kris lá kpan rirenɛ í wutu eti ébiɛ, be Nyati éni Bubɔɔ lɛ obue nenyepuni ei. ³ Gba, kpan feɪn-ɛ ékpr̄mu Jesi éni woju obu ɔ́cúe eke, be élimu Nyati éni Bubɔɔ nɛnyepumíní ei; Kris munubuan puɛ éni bubɔɔ nɔ̃. Munubuan pu obue, ɔwɔ̃ fitiní lɔ: nɪhi, enee heni-heni mu nie nedi juma wutu eti ébi.

⁴ ɔmu ewiɛnɛ, nefɛ eke, fulíní Nyati éni puɛnɛ, enee fɔkɔpɔnɪ munubuan pu obuɛnɛ, ambe Bubɔ Wɛɪn ebi éni nenyepu nefɛ lɛ, nukura nuko bubɔɛnɛ nenyepu akpan-enɛɛ wutu eti ébi éni woju driɛ. ⁵ ɛɛ, numuti-eti pu fun-fun obuɛnɛɛ, wutu eti ébi éni woju lɛ obue dri nɛnɛ. Obu remuɛ, wutu eti ébi éni woju lɛ obue nucu nɪkan-ní, be akpan-enɛ frɛɛ wutu eti ébi éni woju driɛ etɛ̃ rɪti ei neti. ⁶ Erɛ eke, Nyati éni puɛnɛɛ rɪli, enee kpan feɪn ebi éni lɛ Nyati éni kpaan iti erɪni wojuyiyɛɛ. Kpan feɪn-ɛ ítie eke, enɛ nɛ́lí Nyati éni kpan. Obue, enee rɪkpr̄a eti rɪdi an lɔ: bubɔ éni nɔ kpan kɔ̃ mu nenyepuni ei, lí Bubɔ éni iyê kpan woju nawrɛ, elefe mu bubɔ éni ula kpan kɛɛ.

ɔ́cúfu éni woju

⁷ ɔmu te-eti puɛnɛ, tu rúyɔ́funí mine. Dɪki: ɔ́cúfuɛ, Nyati lɛ obue ucu ula kpan luboluwɪ mu. Éni nɔ kɔ, kpan feɪn-ɛ kan ɔ́cúfuɛ, be nɛ́lí Nyati éni wɪ, nɪdi Nyati an frɛ. ⁸ Kpan feɪn-ɛ ákân-mu ɔ́cúfuɛ eke, enɛ nɛ́dí Nyati an. Dɪki: Nyatɛ, ɔ́cúfu enɛɛ yikuni gbɔɔn. ⁹ Wojue nyaku Nyati éni ɔ́cúfuɛ ɔ́cúfu erɛɛ gbein-ɛ, enɛɛ lɛ ɔnu Wɪ lɔwɪ nɔnɔ kukukɔ̃ ebi éni nutu i wutu eti ébi lɛ̃ ɔtu nkuaan elɪ erɪnɛ. ¹⁰ Enɛɛ kɪ lɔ̃ ɔ́cúfuɛ éni woju te nya gbein. ɔnɪ erɛ rɔɔɔ́fumu Nyatɛ, enɛɛ nɪnyaku enɪni ɔ́cúfuɛ ɔru eti tɔun nutu ɔnu Wɪɛ i wutu eti ébi nucuɔni nɪyl tɛyl ɔru íne eti nititi ɔru un-ɛ nɪnyaku ei.

¹¹ ɔmu te-eti puɛnɛ, éni Nyati ɔ́cúfu erɛ kɔ, be erɛ frɛ fáta éni ruyɔ́funí mine lɛ. ¹² Dɪki: Nyati ɔnɔkɔ̃, kpan kɔkɔ̃ yɛ́dumíní nu. Gba, alɪ ruyɔ́funí mineɛ, be Nyati nɔ̃ ɔru mu, enɛɛ nɛ́yiku erɛ ɔ́cúfuɛ eti nɔ́ku mu. ¹³ Lɪpɛ muɛ, be ɔnu Bubɔ ebi éni nucu nutu erɛɛ nɔtu runyô numu lɔ: rádakɔni, enɛɛ nɔnɔ ɔru mu lɛ. ¹⁴ Dɪki: rédí nu lɔ: Bɔ̃kɔ ɔkɔpɔ ɔnu Wɪɛ ie wutu eti ébi lɛ̃ ɔcu kpan íne nkuan heni tasɪ, enɛɛ rehɪ ɔnu dalufuɛ ruku akpan.

¹⁵ Kpan feɪn éni ile ucu tkan lɔ: Jesi lí Nyati éni Wɪɛ, be Nyati nɔ́ni mu, enɛɛ enɛ frɛ nɔdaku Nyati lɛ. ¹⁶ Erɛ, rɪdi

lɔ̃ Nyati te ɔ́cúfu erɛɛ an tasɪ, enɛɛ ɔru té nɔ̃ ɔ́cúfu obu eti. Heni-heni muɛ, ɔ́cúfu lɛ obue yiku Nyati gbɔɔn. Éni nɔ kɔ, kpan feɪn-ɛ kan ɔ́cúfu nuca feɪn-ɛ, be enɛ nɔ́daku Nyati, enɛɛ Nyati frɛ nɔni mu lɛ. ¹⁷ Dɪki: Nyati éni ɔ́cúfuɛ eyiku erɛ tɔun okufu, enɛɛ ranyaku Kris éni lɔ̃ te nɔ̃ gbein wutu eti ébi. Obue, enɛɛ ɔ́cúfu be, ɔnɪ Nyati yobúa kpan muɛ, lɪka yata erɛ ɪ ɔnu antiɛ nɔ̃. ¹⁸ Kpan feɪn ebi éni ɔ́cúfu yiku tɔun kufuɛ, enɛ nɪliletumu ei. Alɪ kpan kɔ̃ neliletu eiɛ eke, be ɔ́cúfuɛ ɔ́nɔ́míní luboluwɪ mu. Enɪnɛ, éni élie notutru lɔ: Nyati yeɪl yeyêniɛ ɔɛ nɔni té muɛ, ɔ́cúfuɛ bɔ̃ úkpu íyikumíní.

¹⁹ Dɪki: alɪ rák+an ɔ́cúfuɛ, be Nyati éni ɔ́cúfuɛ ti ɔ́cúfu erɛɛ lɛ obue tu be rɪkan. ²⁰ Alɪ kpan kɔ̃ níní nuyɔ́fu Nyati be sake fe makɪ kɔ̃, be fun nete. O be mɪnɪ: alɪ kpan kɔ̃ ɔ́yɔ́fumu ɔnu makɪ éni nedɪ nuɛ, lɔ̃ nɪtê nuyɔ́fu Nyati ebi éni nídɪ nuɛ e? ²¹ Dɪki: Kris ɔnɔkɔ̃ lá erɛ aule i lɔ: kpan feɪn-ɛ nɪnɪ nuyɔ́fu Nyatɛ, be nuyɔ́fu ɔnu makɪ frɛ.

Woju feɪn-ɛ rukɔpuɛ éni woju

5 Kpan feɪn-ɛ ubu nawrɛ lɔ: Jesi lí Kris-ɛ, be enɛ nɛ́lí Nyati éni wɪ. Enɛɛ kpan feɪn éni ɔ́cúfu Bɔ̃ ebi tasɪkɔ̃, be nuyɔ́fu enɪni ewiɛnɛ frɛ. ² Heni-heni mu alɪ ruyɔ́fu Nyati, eseji rɪfelu enɪni auleɛnɛ frɛɛ, be obue, enɛɛ ɔ́cúfu rɪdi an lɔ: ruyɔ́fu Nyati éni ewiɛnɛ nɔ̃. ³ ɛɛ, alɪ rɔ́nyu Nyati éni auleɛnɛ rák+an onkué, be neyê lɔ: ruyɔ́fu Nyati heni. ɔnu mu lɪpɛɛ, enɪni auleɛnɛ éni éfeluɛ bɔ̃ úkpuɔ̃ útu erɛ kɔkɔ̃. ⁴ Heni-heni muɛ, kpan feɪn-ɛ lɛ Nyati éni Wɪɛ, tɔun nukɔpɔ wutuɛ. Erɪni tée rucu rite Kris etiɛ lɛ obue tu be rukɔpɔ wutuɛ. ⁵ ɛɛ, kpan feɪn-ɛ bu nawrɛ lɔ: Jesi lí Nyati éni wɪɛ, be enɛ lɛ obue nukɔpɔ wutuɛ nɔ̃.

⁶ Jesi Kris-ɛ, enɛ lɛ obue nɪsɛ mindi mu ni be eseji nɪsɛ mbuo mu frɛɛ nɔ̃. Élimu mindi mu ɔnu lefe ɔɛ nɛ́sɛ̃ bɛmu; mindi lɛɛ mbuo mu nɪsɛ. Woju obue, Bubɔɔ lɛ obue ɪ ɔnu dalufuɛ, enɛɛ feɪn-ɛ nɪkaan, nawrɛ. ⁷ Medɪki sɪn be owu ɛɛntɪ lɛ obue nehɪ Kris íne eti dalufuɛ: ⁸ Bubɔɔ, mindie lɛɛ mbuoɛ. Nɔnɔ dalufuɛɛ nɪnɛ, ɔ́cúfu nɔnɔ kukukɔ̃ a. ⁹ Alɪ rucu akpan éni dalufuɛɛ thɛ ritê jɔk-paa, be gba Nyati éniɛ jâ? Heni-heni muɛ, Nyati éni dalufuɛɛ ɪ ɔnu Wɪ íne etiɛ, ilɪn nkɔkɔ̃ alabu-alabu. ¹⁰ Dɪki: kpan feɪn-ɛ cu té te Nyati éni Wɪɛ etiɛ, be nɛ́kpr̄í Nyati éni dalufuɛɛ nɔ́cu. Kpan feɪn-ɛ ɔ́cú te étémíní etiɛ eke, be nɔ́bu Nyati funte pu. Heni-heni muɛ, nɛ́kpr̄ímu Nyati éni dalufuɛɛ ɪ ɔnu Wɪ íne etiɛ nɔ́cú. ¹¹ Dalufuɛɛ Nyati lɛ, enɛɛ lɛ flɪnɪ: nɔ́tu nkuan ebi éni ákân-mu owue elɪ erɪni, enɛɛ nkuan obue, ɔnu Wɪɛ mu lɛ obue nɪsɛ nutu erɛ. ¹² ɛɛ, kpan feɪn-ɛ ɪdaku Nyati éni Wɪɛ, be nkuaan lí enɪni. Kpan feɪn-ɛ ádákumínɛ eke, nkuaan élí enɪni.

Un pu éni Nyati ógugɔ ʒtu éni woju

¹³ Diki: nefɛ ebi éni fucuní té fitení Nyati éni Wɛ etɛ, mémime owu obuene mewên nefɛ amɛke lɛ fɔnyŏní numu lɔ́: nkuan ebi éni ákân-mu owue eli nefini. ¹⁴ Ɖnu mu lɛpɛ, té ɔkpun ɛɛ Nyati etɛ lɔ́: woju feɪn-ɛ rûbutuni be yeɪ ɔnu té etɛ wojuɛ, nîla rɪti ei niti. ¹⁵ ɛnɛɛ, éni rɪdi an lɔ́: niti obuɛ rubutuniɛ, be rɪdi an frɛ lɔ́: nîli nutu ɛɛ.

¹⁶ Alɪ kpan kɔ́ edɪ makpi nnɔ nu nɛɪ woju un kɔ́ be élimu woju un éni than kpan lu uou muɛ, nuɔgugɔ Nyati nútú makpi ebi. Lɛpɛ muɛ, Nyati ɔɔtu makpi ebi nkuan. Diki: kân woju un éni kpan nɛɪ be, ɛnɪɪɛ, tɔun lu uou mu ɔɛɛ than-nɪ. ɛnɛɛ, élimu obu éni íne mu míní gugɔní bɛmu; woju un éni kpan nɛɪ be y+ahan-

mínɪ lu uou muɛ éni íne mu lɪ obuɛ míní gugɔní.

¹⁷ Heni-heni muɛ, woju feɪn-ɛ kpan lɪ be ényé me sɛsɛ Nyati antiɛ, lí woju un. ɛnɛɛ, kân woju un éni alɪ botu kpan lɪ frɛɛ, be íhan-mínɪ lu uou mu lɪ. ¹⁸ Rɪdi an lɔ́: kpan feɪn ebi éni eli Nyati éni wɛ, nîli woju un nihâmu ji. ɛnɪɪɛ, Nyati éni Wɛ ɪsɪsan-nɪ, ɛnɛɛ Angɪni úkpu íkɪn-mínɪ. ¹⁹ ɛɛ rɪdi an lɔ́: réli Nyati éni puɛnɛ, ɛnɛɛ akpan ambiɛnɛ feɪn ɛke nɔ Angɪni ɔnku. ²⁰ Rɪdi an frɛ lɔ́: Nyati éni Wɛ ie ɔtu ɛɛ íne mu ák+an lɛ rédi Nyati nawrɛɛ an. ɛnɛɛ, ɔnu Wɪ Jesi Kris-ɛ rɪdakuɛ, ɔtu rádaku Nyati nawrɛɛ frɛ. Dɪní an lɔ́: Jesi Kris-ɛ, nɪli Nyati nawrɛɛ, ɛnɛɛ eseji nɪli nkuan ebi éni ákân-mu owue éni íne.

²¹ Ɖmu ɛwɪɛnɛ, dɔsumíní ɔɔɔ lefe.

2 Jan

Woju nawrɛɛ lɛɛ mine ʒɔɔfɔ ɛni woju

1 Kpenkpe obuɛ, ɛfɛ Yia Kiria ɛbi ɛni Nyati tefu bɔ etie lɛɛ ɛfɛni ɛwɛɛɛ ɛbi ɛni muɔɔfɔ nawrɛ mu tasɛɛ ein li obuɛ ɛmɛ Kpankprɛɛ mimime mɛwɛn. ʒɔɔfɔ obuɛ, ɛlɛmu ɔmu lɛfɛ ɔɛɛ mɔyɔfumu nefɛ bɛmu; akpan-ɛnɛ fɛɛn ɛbi ɛni di woju nawrɛɛ aan frɛ yɔfɔ nefɛ lɔɔ ɛkɛ. ²Woju nawrɛ obuɛ, nɔ ɔru mu, ɛnɛɛ esɛji ɔɔdɔn ɔru ein tuun godoo. ³Ɔnu mu lɔpɛɛ, ɛnɛɛ Nyati ɛbi ɛni li Bɔɔ lɛɛ Jesi Kris ɛbi ɛni li Bɔɔ ɛni Wɛɛ ein ɔɔtu ɛɛ ɔwrɔ, lɛɛɔtuku lɛɛ teyɔ lɛɛ rɛni ei woju nawrɛɛ lɛɛ ʒɔɔfɔ mu nuca fɛɛn.

⁴Dɔki: rirɛ mu nekpimu ɛni ɔfɔ ɛwɛɛ ɛlɛfɛɛnɛɛ midɔ nuɛ ɔɔ Bɔɔ ɛni aulɛɛ tu ɛɛɛ etie nɛni ei woju nawrɛɛ etie. ⁵Gbake Yia namu, ki wojuɛ makan miyɛfu: tu rɔyɔfuni mine. Obuɛ, ɛlɛmu aule lɔwɔ mɛmimemu misifu bɛmu; aule ba ɛbi ɛni Nyati tu bubo mu te neemɛɛ, ɛnɛɛ makuatufu. ⁶Alɛ ruɔɔfuni mineɛ, bɛ aulɛɛnɛɛ Nyati tuɛ etie li obuɛ rɛni ei. Heni-heni muɛ, aule ɛbi ɛni fitini bubo mu te neemɛɛ, ɛnɛɛ li ʒɔɔfɔ mu ɛni bɔ fɛnɛni ei nuca fɛɛn.

Kris munubuan puɛnɛ ɛni woju

⁷Dɔki: akpan kpangbalɔ anya etie nedi juma wutu etie ɛbi uku akpan kpe. Nɛnɛ obuɛnɛɛ, nɛkprɛmu nɔcumini lɔ: heni-heni mu Jesi Kris lɔ kpan rirɛnɛ i wutu etie ɛbi. Dɔni an lɔ: kpan tasɛɛ nedi juma obuɛ, ɛnɛɛ li akpan kpe ɔku puɛ lɛɛ Kris ɛni munubuan puɛ. ⁸ɛni ɔɔ lɔɔ, bɛ nyuni ine mu lɛɛ ɛrɛni juma fɛɛn-ɛ ridi ɔɔfɔ agbra tɛɛ ɛli ɛhɛlɔ, nana fɛheni ɔnu mu nfrusɛ tuun fɔkufuni.

⁹Kpan fɛɛn-ɛ inya li Kris ɛni wojuyiye ɛbi etie, bɛ ɛnɛ nɔdaku mu Nyati. Kpan fɛɛn-ɛ uɔɔn etie ɛkɛ, bɛ ɛnɛ nɔdaku Bɔɔ lɛɛ Wɛɛ ɛbi. ¹⁰Alɛ kpan kɔ ie nefɛni tɛ bɛ ɛnɛni wojuyiye ɔmu ɔɔ nɔɔ lɛɛ Kris ɛniɛ ein-ɛ, bɛ desikemini, detemini su. ¹¹Dɔki: kpan fɛɛn-ɛ iteni suɛ, bɛ ɛnɛ lɛɛ ɔnu ein nɛtɛni nsibi juma un obu ɛni ɛdi mu tɛ.

¹²Ɔmu te-etie puɛnɛ, mikɔn owu kpangbalɔ ɛni bɔ makan meyɛ nefɛ, ɛnɛɛ mɔyɔfumu ɛni bɔ mese kpenkpe mu makan. Dɔki: mɔɔju ɛni bɔ mie nefɛni tɛ lɛ mɔkan meyɛ nefɛ ɔmu numuti mu. Lɔɔ, lɛ bɔɔ mu rirɛ mu ekpi ɛɛ tasɛɛ. ¹³Ɔfɔ meyi ɛbi ɛni Nyati te bɔ etie ɛni ɛwɛɛnɛ frɛ narakufu namu-namu.

3 Jan

Bubo mu éni woju

1 Kpenkpe obuε, εφε Gayus εβι éni muγɔfu nawre mu tasuε li obuε εμε Kpankpreε mεwênfu. ² Ɖmu te-εti pu, mɔgugɔ Nyati éni bɔ εfini wojuεne fein aja nu ɔtufo, lɛ eseji rirenε mu ɔɔɔfɔ tinti flini lɔ ɔfu bubɔɔ fre nɔɔu mbasi uku muε εke. ³ Ɖiki: makpiεneε nɔ nefini te ie éni dalufuε i ɔfu íne εti lɔ: fili nawre pu feini ei woju nawreε εtiε, ɔtu rire mu nekpimu lɔkulɔ. ⁴ Εε, ali miti lɔ: ɔmu εwιεne nenε ei woju nawreε εtiε, be obuε, εneε li εmini rire-mukpi lɔku tasuε nɔ.

Gayus éni akpaan isikeε éni woju

⁵ Ɖmu te-εti pu, εfini té namuε fanyaku tuun makpiεneε fédí an fre ɔɔɔɔ εtiε, woju fein muε, feini flini lɔ te fataa εke. ⁶ Makpi obuεneε, niεní ɔfu íne εti dalufuε Nyatikaaan anti nákan-ní ɔɔɔfɔε finyaku gbein-ε éni woju. Buka nenε ji flini lɔ Nyati te ɔɔfɔε εke núhɔní εti nání ɔɔ nahaníε. ⁷ Ɖiki: éseε nesεníε, Kris éni ínéε bɔ anya gbein akpan εtiε remu. Ɖnu mu lupεε, núbutumíní akpan-εneε ɔɔɔ te ɔyétêmu Kris εtiε éni ábuka. ⁸ Éni nɔ ɔɔ, be mediki sun-ε, εre li obuε bɔ rabuka makpi obuεneε ɔɔ. ɔɔ, lɛ εre fre ɔru bɔ ɔɔ woju nawreε nesεpuníε éni jumaa mu le.

Diotref lεε Demetrius éni woju

⁹ Ɖwɔ mimime kpenkpe likpin luwi nɔɔ muwêñ ɔfu Nyatikaaan mu puεne, εneε Diotref εβι éni uɔu munu woju fein muε óbú εre akpan. ¹⁰ Obu remuε, ɔɔ mihi muku teε, εnuni un anuma-anuma fein-ε nelε, mikan ɔnu woju. Ɖiki: nɔɔu funte mu nububu εre rire i, εneε obuε, ɔɔhun-mínu: níkpumu nísikemu makpiεneε fre. Eseji, ali akpan kɔ ɔɔfu éni bɔ esike makpiεneε, be neteru nenε ɔɔ nukɔɔruní eiε, be nebe nenε Nyatikaaan mu. ¹¹ Ɖmu te-εti pu, ɔɔhunku unli puεne εti, nana namuli puεne li obuε bɔ ɔɔhunku εti feini namu. Ɖiki: kpan fein-ε nelε woju namuε, be nuli Nyati éni kpan. Kpan fein-ε nelε un-ε εke, nédí Nyati éni lɔ te nɔɔ an.

¹² Akpan fein nehε Demetrius íne εti dalufuε lɔ: nuli kpan namu, εneε woju nawreε nɔɔni muε fre nanyaku ɔnu woju gbein le. Ɖɔɔɔ fre rehni íne εti dalufuε, εneε fidε an lɔ: obuε rakaan, ɔnu ɔɔ.

Ókufu mu éni owukan lubuo

¹³ Mikân owu kpangbalɔ éni bɔ makan meyêfu, εneε mɔɔɔfumu éni bɔ mese kpenkpe mu makan. ¹⁴ Ɖiki: mɔɔju éni bɔ, agbra obu muε, mie makprâfu lɛ mákan ɔmu numuti mu méyêfu.

¹⁵ Gba, teɔɔ nɔnɔ lεε ɔfu εin. Aruan-εneε fein-ε nɔ ébιε narakufu namu-namu. Εφε fre raku aruan-εneε fein-ε nɔ teε tu εre.

Jud

1 Kpenkpe obuε, εμε Jud εβι ένι muli Jesi Kris ένι beyepu be esaji li Jak wnu makprie li obuε mewēn nefε ebienεε fɪlní akpan ένι Nyati εβι ένι li Bɔ́w ra be li wnu te-εti puεne ένι nitite nite Jesi Kris ειε. ² Nyati ένι ledu ́stuku, teyo lee ́yɔfue niyiku nefε tuun nkɔkwɔ al-abu-alabu.

Éyiye pu fun-fun-εne ένι woju

³ Wnu te-εti puεne, bɔ́wu neeme, rire nayrāmu ei ένι bɔ́ memime kpenkpe mewēn nefε makan εrɪni íne nkuan εβι ένι Nyati cu εre bɔ́w muε ένι woju. Enεε gba obutu ένι bɔ́ heni-heni mu memime lɛ́ mɔ́kpukpuku nefε rire fécení rire ba li kɔ́fɔ́ tɛ́ wɔ́n Jesi εti. Téε bɔ́ kpan wcu eté Jesi εtie, wɔ́ Nyati wnyu wnu woju anyaku gbein eyé wnu puεne; wnu egeε, wojuyiye lefe kɔ́kwɔ́ ́nɔ́ ji. ⁴ Dɪki: akpan akpasua kɔ́ wcu gbre mu acucuatu mu lee kɔ́fɔ́ εin. Nene obuεneε, wɔ́ Nyati kpenkpeε kán éle Nyati yeli yeyé nεneε ένι woju lá li si-gi neeme. Nɪlní akpan ένι nɪnɪ nédímíní Nyati woju mu. Heni-heni muε, nɔ́nyuní Nyati ένι ledue tuku kpaan ένι wojue nésepuní nenɪni mu nelnɪ runyɔ owu anuma-anuma tuun néciní Jesi Kris εβι ένι, ene ce li wɔ́ Etei pu lee Nyɔ́wle nálaní ei.

⁵ Gba, owuεneε mehi mitita bɔ́ εtie, wɔ́ fɪdní feɪn an, obu ce, mɪyɔ́fɔ́ ένι bɔ́ makuatu nefε ji. Heni-heni muε, Nyɔ́wle ένι lɔ́ te kɔ́n Israel puεne nya li Ejibit te be, wnu ege, tu kɔ́wu mu obuεne feɪn-ε te ́nɔ́mɪni εtie wɔ́, fɪdní an. ⁶ Wnu ba nɔ́w, εnti ngbafre ebienεε ́dɔ́n-mu bɔ́wɔ́wɔ́ Nyati tu nεneε εti be nya li cɔ́ nite nεneε tee, fɪdní an lɔ́: Nyati oku nene ngbraka ένι úbubuumu ei nunɔ́nɔ́nɔ́ dambri lɔ́kue mu kɔ́kpɔ́n-ní nuε núbúwa woju-woju feɪn muε. ⁷ Eseji Sodɔ́m lee Gomɔ́r lee ebienεε nɔ́ nene rire-riree ένι puεne εβι ένι, nene fre, di wraka ju-ma lee tuun ekpɪsɪ bibi nalapu mine εin-ε, fɪdní an lɔ́: Nyati cú lé cáu nene li. Obuε, enεε neyê Nyati ένι lɔ́ yetê yeli yeyê akpan-εneε ubûan-ni munue lé lɔ́kue mu tee nɔ́.

⁸ Woju obuεneε mitita bɔ́ εtie, akpan ebienεε cucuatu nefε mu tee, nelɪ wnu ́ndáma lee. Nenɪniε, funte woju edrɪ nene kɔ́bubuní kɔ́wu rire i, nɪkprɪmɪnɪ Nyati ένι eteie núcúmíní, esaji numuti naha nene εnti te ένι munukan puεne εti fre. ⁹ Owu obuε nɪlníε, εnti ngbafre ine-εti pu εβι ένι nɪraní Mikael-ε fre bɔ́kwɔ́ éli kɔ́. Dɪki: wɔ́n nesi akprua lee Angɪni εin Moıs ένι kɔ́wɔ́wɔ́ íne εtie, wnu numuti ámú Angɪni rire kɔ́kwɔ́, nana nɪkan

niyêni lɔ́: <<Nyɔ́wle wɔ́kwɔ́ li obuε yobûafu mu.>>

¹⁰ Enεε akpan akpasua obuεne ένιε eke, owuεneε nédímíní an fre bɔ́kwɔ́, enεε numuti lha nene εti. Nitêní fɪnɪ nne ένι ákân-mu ótutruε eke, enεε nelnɪ obu ceε tɪn nene íne mu be nje kɔ́bubu neneε, nɪhaní.

¹¹ Musue lí nenɪni! Nɔ́cuní Kaen ένι lɪka busue, enεε fɪnɪ Balaam ekeε, sika amɪmɪa nene nɔ́nyuní kɔ́wu rire mba. Eseji kɔ́wu tutree nidiniε remue, wɔ́ nétêní fɪnɪ Kore eke nɔ́cuní lu uou ένι atingbreε. ¹² Nene obuεneε, alɪ nunɔ́nɔ́nɔ́ kɔ́fɔ́ fet kɔ́ nuwaan, be eté lɛ́ fɪnɪ kɔ́wɔ́wɔ́ li obuε nuwan nigbiní nefε eke. Dɪki: ruhɔ́n únyu nene kɔ́kwɔ́, nene ceε bɔ́ nle neyikuní kpenti. Nitêní fɪnɪ mindi ένι ibi ei nehi tɪ be lufan upo lnyaku ειε eke. Wnu ba nɔ́w, nitêní fɪnɪ mitin ένι se ku kɔ́wu ́run nu be ́rún tuun ruo ku te fɪnɪ kɔ́kwɔ́ nuoní nku aanu eke. ¹³ Eseji nunyuní kɔ́wu rúhɔ́n wojuεne nunyakuní gbein fɪnɪ lɔ́ jenfie lha mra isi rukɔ́w uku ei ekpehe eke. Nene baa, nitêní fɪnɪ mulɔ́kwɔ́ ένι nemíε mu lεε εnti tee eke, enεε Nyati etite dambri lɔ́ku nɔ́w eté nene li nûdɔ́n-ní mu te tuun godoo.

¹⁴ Kɪ owue Enɔ́k εβι ένι li Adam ένι alau nku kɔ́mbu muε kan la li nenɪni íne εti: 'Dɪki: Nyɔ́wle nehi lee εnti εnti ngbafre akpɪ alabu-alabu ebienεε εin ¹⁵ lɛ́ obúá akpan feɪn mu. Lɪpe muε, nene unli pu ebienεε nɪnɪ nédímíní woju muε, nɔ́cu kɔ́wu woju un-un-εne feɪn-ε nɪlníε, munue nubuan-níε lee kɔ́wu numuti feɪn-ε lhanɪ εti iyê lɔ́: nifení heni tasuε, εti nɪme nene.'

¹⁶ Akpan ba obuεneε, óhuhrun bibi ceε nɔ́ nene ́mu; woju kɔ́kwɔ́ úyɔ́ nene te. Nenɪniε, woju un feɪn ceε té lha nene εtie, be nɛ́lní. Owu ngbohro ένι élimu kɔ́wu tikpe wojuε, enεε unɔ́ nene ́mu lnyá. Eseji wɔ́w kɔ́ éni bɔ́ neheníε remue, be nákpɪti nokukuní numuti ei nuwɔ́kuní akpan.

Íne mu ́nyu ένι woju

¹⁷ Wnu te-εti puεne, nefε eke kuan-ní owukan lubuoεneε wɔ́ Nyɔ́nɪ Jesi Kris ένι ́wɔ́pu puεne bo nefε εtie. ¹⁸ Heni-heni muε, nɪkan-ní lɔ́: nuεneε yebêni lε muε, akpan yanya εti ένι kɔ́wu antie, Nyati yetê miyi-miyi pu. Wɔ́ nenɪni te-εti woju ce li obuε yodo nene nɪlní, Nyati ένι éye kɔ́kwɔ́ bɔ́ unɔ́ nene luboluwɪ mu.

¹⁹ Enεε akpan-εneε nɪkan-ní kɔ́wu wojuε, nene li obuε nesiní óbubuu mu kɔ́fɔ́ agbraa nɔ́. Dɪki: nenɪniε, Nyati ένι Bubɔ́w ́nɔ́ nene mu; obu ceε lɪ nene íne muε, enεε nɪlní.

²⁰ Ɔmu te-eti puene, nefe eke, nɔfu tée fucu fitení Nyati eti be yi nu ƙɔ feɪn-ɛ, lɪka nuɲyɔ nefe i ɔnu mu fúćóní mbasi fání, eseji Buba Wɛɪn nubuka nefe nɔfu Nyati ɔgugɔ mu nuca feɪn. ²¹ Lɔɔ, lɛ́ fótuní Nyati éni ɔyɔfue ɔdɔ́n nɔfu eti fɔ́kɔ́n-ní nuɛ ɔru Nyɔni Jesi Kris yanyaku enini ledutukue gbein yɔtu nkuan ebi éni ákân-mu owue yeli nefɪni. ²² Gba, nɔfu agbra tɛɛ, akpan elefe nó éni té hɔhɔ uli ege-ege. Nene obueneɛ, tukuní nene ledu, bukaní nene. ²³ Elefe fre éniɛ, nényení lé numuti eti. Obu remue, wuwotuní nene lɛ́ núkumíní éle tɛ. Gba, elefe ambiene éniɛ eke, tuku nene

ledu lɛ, sake suoní rire lɔkɔlɔ lɛ́ nɔnu woju un-un-eneɛ nɪlɪníɛ íse nefe.

Jud éni Nyatiɛ nokukotue éni woju

²⁴ Gbake, Nyati ebi éni kan bɔmɔɔ éni unyɔ nefe i lɛ́ akoti ƙɔƙɔ ɔdɔpumu nefe, woju un ƙɔƙɔ ítiomu nefe mu fányaní ɔnu éjɔre lɔkue mu tɛ rire-mukpi eli nefɪni nuca feɪn-ɛ, ²⁵ ɛɛ, Nyati ebi éni ɔnu lɛfe ɔɛ lɪ Nyati nɔɔ kukukɔ be se ɔru Nyɔni Jesi Kris mu ɔu ɛɛ íne nkuaan, munu lɔku, nuɲi, etei lɛɛ bɔmɔɔ nɪlɪ enini, lɔ nu jebre neeme tɛ be i ku amunu be i godoo! Amen!

Apokalis

Bubo mu ́nu woju

1 Kɪ wojuɛnɛɛ Nyati tu Jesi Kris nyu nyaku gbein ye ɔnu ́su puɛnɛ. Heni-heni muɛ, ɛmɛ Jan, Jesi ɔɔɔpu ɔnu ɛntɪ ngbafɛ nɔɔ ie ɔnyu wojuɛnɛɛ nehi lɛɛ gbracɛɛɛ anyaku gbein eyɛmu. ² Woju obuɛnɛ fɛɪn-ɛ, ɔɔɔɔɔ mɪdɪ nu ɔmu nunuwɪ mu, ɛnɛɛ mɛhɪ ɔnu ɪnɛ ɛtɪ dalufuɛ lɔ: lɪ Nyati ́nu owukan lubuoɛ heni tasu. ɛɛ, lɪ Jesi Kris rɪrɛ woju ́nu ɔɔɔɔɔ nyu nyaku gbein yemu.

³ Wojuɛnɛɛ Nyati yemu mimime ɔɔ kɛnɔkɛ obu muɛ, kpan fɛɪn-ɛ yakɪnga mu lɛɛ akpan-ɛnɛ fɛɪn-ɛ yetɛ rɪtɪ ei yetɛ, ehe lɪ nɛnɪnɪ! Dɪkɪ: nuɛ oku owu.

Nyatɪkan ɔɔmbuɛnɛ ́nu woju

⁴ Kɛnɔkɛ obuɛ, ɛmɛ Jan lɪ obuɛ mɛwɛn nɛfɛ ɛbɪɛnɛɛ fɪlɪnɪ Asi maɪɛ ɛtɪ tɛ ́nu Nyatɪkan ɔɔmbuɛnɛ ́nu akpaan. Nyati ɛbɪ ́nu ɔɔɔ ɔɔ ɔɔnɪ neeme tuun ɔɔɔ bɛ ie oku ɔɔ bɛ esɛjɪ nye nehiɛ, nubuka nɛfɛ lɛ ɔɔnɪ fɔɔnɪ tɛɔ mu nuca fɛɪn frɛ. ɔnu ba nɔɔɔ, bubu ɔɔmbu ɛbɪɛnɛɛ ɔɔ ɔnu lɪkɛn-ɛ antɪ tɛɛ frɛ nɪlɪ ɔɔ ɛkɛ nɔɔtɔ nɛfɛ. ⁵ Jesi Kris frɛ nubuka nɛfɛ lɛ. ɛnɛ lɪ obuɛ nɪlɪ Nyati ́nu dalufuɛ ɛbɪ ́nu tɪhɪ numutɪ nɔɔ, esɛjɪ ɛnɛ lɪ obuɛ nɪfɪn lɪ uou mu ɔɔɔ ɛnye ́nu atɪngbrɛɛ lɪ. ɛnɛ baa nɪlɪ wutu ɛtɪ ɛbɪ egbrɛngbɪɛnɛ fɛɪn ́nu ɛtɛɪ pu.

ɛnɛ ɛbɪ ́nu nɔɔɔɔɔ ɛrɛ bɛ nu nuku mbuo ei nɔɔnyu ɛrɛ nɔɔnyaku ei unɪ ́nu aubaa, munu lɔku nɪlɪ ɛnɪnɪ! ⁶ ɛɛ, ɛnɛ ɛbɪ ́nu nutu ɛrɛ fɛɪn runyuku rɪlɪ egbrɛngbɪ lɛɛ tɛɔtɪɔ puɛnɛ ɔnu Bɔ Nyatɪɛ antɪɛ, munu lɔku lɛɛ ɔɔmɔɔɔ fɛɪn nɪlɪ ɛnɪnɪ tuun godoo, Amen!

⁷ Kɛranɪ: nɔɔɔ ɛntɪ jru ɛrɛhɪn tɛ nehi, ɛnɛɛ akpan fɛɪn yɛdɪnɪ nu, tuun obuɛnɛɛ frɛ ɔɔɔɔɔ nɔnɪ kɔɪaa yɛdɪnɪ nu lɛ. Lɪpɛ muɛ, ɛnɪnɪ iɛu obuɛ, yɔɔtɪ obuɔ-obuɔ fɛɪn mu ́nu akpan yoku bɔ lɔpu yɔɔtɪ mutɪ. Nɪlɪ ɔɔ ɛkɛ, Amen!

⁸ Adamanga Nyati nakan lɔ: <<ɛmɛ lɪ obuɛ mɪtɛ fɪnɪ Alfa lɛɛ Omega ɛkɛ. ɛɛ, ɛmɛ munɔ woju-woju fɛɪn ́nu bu ɔbo mu lɛɛ ɔkufu mu tɛ. ɛmɛ lɪ obuɛ ɔɔɔ munɔ ɔɔnɪ neeme tuun ɔɔɔ bɛ ie oku ɔɔ bɛ esɛjɪ minye mehi frɛɛ nɔ. ɛɛ, ɛmɛ lɪ obuɛ mɪlɪ Nyati ɛbɪ ́nu kan ɔɔmɔɔɔ woju-woju fɛɪn ɛtɪɛ nɔ.>>

Owue sɛ Patmɔs tɛ Jan dɪ nuɛ ́nu woju

⁹ ɛmɛ Jan, mɪlɪ ɔɔfɪ makɔɪ nɔɔ. ɛɛ, Jesi Kris ɛbɪ ́nu rɪdakɛ remuɛ, ɔɔɔ mu redɪ gbɛ rucu tenyueɪ lɔkɔlɔ

mu rukpɔn Nyati ɛbɪ tɛ ́nu ɔɔɔ. Heni-heni muɛ, Nyati owukan lubuoɛ mobo ɔnu amanɛ, tasu muɛ, Jesi ́nu rɪrɛ wojuɛ mɪdɪ nu bɛ makaan remuɛ, nɛbɛmɪnɪ mɪɛ mɔdɔn Patmɔs wutu lukpɔɛ ɛtɪ ɛbɪ. ¹⁰ Dimas nɔɔ kɔ ́nu nuɛ muɛ, ɛnɛɛ Bubɔ Wɛɪn imu ɛtɪ bɛ mitɪ lubuo sɪan-sɪan nɔɔ ́nu nele ɔmu ege ɔɔmu fɪnɪ kɔkɔɔ lubuo ɛkɛ. ¹¹ ɛnɛɛ kɪ lɔ lubuoɛ nakan: <<Wojuɛnɛɛ fɛdɪ nuɛ, mime fɛɪn ku kɛnɔkɛ mu wɛn ɛbɪ ɔɔmbuɛ mehi mududuɔ ɪnɛɛ ́nu Nyatɪkan-ɛnɛ. Kɪ ɛbɪɛnɛ: Efɛs, Smɪrn, Pɛrgam, Tɪatɪr, Sard, Filadɛlfi lɛɛ Laodɪsɛ.>>

¹² Lɔ mitɪ ɔɔ, ɛnɛɛ mudu munyuku lɛ mɛdɪ kpan ɛbɪ ́nu nakan owuɛ nu. Lɪpɛ muɛ, mɪdɪ kanɛ ɔɔmbu akpasua kɔ nu ́nu nɪlɪnɪ sɪka lebe mu bɛ nyɪnɛɛ tɪ.

¹³ Mɪkɔpɔɔ, ɛnɛɛ mɪdɪ kpan akpasua nɔɔ kɔ nu ́nu nyɛ ɛtɪ ɔɔnɪ ɛrɛhɪn tɛ. Tralɛ lɛhɪnɔ ́nu runɪ ei lɪka muɛ nɔnɪ rɪrɛ, ɛnɛɛ sɪka lebe mu bɛtɪ akpasua kɔ terunɪ okun ɛtɪ. ¹⁴ ɪnɛ ruho ɔɔɔnɪ ei pumpumpulɔ fɪnɪ jɛɛ ɛkɛ, esɛjɪ nunuwɪ frɛ negbɪnɪ fɪnɪ lɛ ɛkɛ. ¹⁵ ɔnu lɪkaaɛnɛ frɛɛ, lɛ fɪnɪ jawɪɛ lɪankɔ, ɛnɛɛ nadan uku nunuwɪ mu fɪnɪ ɔɔɔ nɔcan-nɪ eɪɛ ɛkɛ frɛ. Esɛjɪ ɔnu owurɪraru lubuoɛ ɔɔɔnɪ fɪnɪ lɔ jɛnɪɛɛ lɪ mraa ɛkɛ. ¹⁶ Mɪlɪ ɔɔmbu nɔnɪ kɔɪsɔɔɔ ɔnku nuhun, ɛnɛɛ akrabu dɛndɛ nɔɔ ́nu ufɪn gen lɛɛ munuɛ bɛn-nɪ numutɪ frɛ. Munu nɛjɪrɛnɪ uku nunuwɪ mu fɪnɪ nɪngbɛ tɪntɪ gbe ɛkɛ. ¹⁷ Lɔ mɪdɪnɪ nu ɔɔ, ɛnɛɛ ho amɔ bɛ mɪpɪ ɔnu lɪka mu lɪpɛ. Lɪpɛ muɛ, ɛnɛɛ nɔɔɔ ɔnu kɔɪsɔɔɔ bɔ nɪtamɔ ɛtɪ bɛ nakan nɪyɛmu lɔ: <<La nudowofu! ɛmɛ lɪ obuɛ munɔ woju-woju fɛɪn ́nu bu ɔbo lɛɛ ɔkufu mu. ¹⁸ ɛɛ, ɛmɛ lɪ obuɛ mɪlɪ Kpan ɛbɪ ́nu ɔɔ namaa nɔ. Dɪkɪ: mɔ, ɛnɛɛ gbakɛ mɔɔɔ lɪ uou mu mɛnye munɔ nama tuun godoo. Lu uou lɛɛ awɛntɛ ɛbɪ ́nu ɔɔmɔɔɔ neemeɛ nɔmu ɔnku. ¹⁹ ́nu ɔɔ ɔɔ, bɛ mime wojuɛnɛ fɛɪn ɛbɪ ́nu ɔɔɔ fɛdɪ nu, obuɛnɛɛ fɛdɪ nu lɛɛ obuɛnɛɛ ɔɔ ege fɪdɪ nuɛ frɛ. ²⁰ Dɪkɪ: mɪlɪ ɔɔmbuɛ ɔɔmu kɔɪsɔɔɔ ɔnku nuhun fɪdɪ nuɛ, ɔnu nuwaan lɪ Nyatɪkan ɔɔmbu ɛbɪɛnɛɛ mududuɔ ɪnɛɛ ́nu ɛntɪ ngbafɛɛnɛ. Gba, sɪka lebe mu kanɛ ɔɔmbu akpasua ɛbɪɛnɛɛ, ɛnɛɛ lɪ Nyatɪkan ɔɔmbuɛnɛ.>>

Owue Jan mime wen Nyatikan nɔmbue ́ni woju

1. Efes Nyatikan ́ni woju

2 <<Mime kpenkpe wen Efes Nyatikan ́ni enti ngbafree l̄: <Kpan ebi ́ni mulɔɔ nɔmbue nɔ kpɔsɔɔ ɔnku nuhun be nuca feɔn nɔ sika lebe mu kaniɔ nɔmbu ebienɔ erehun-ɛ, ki l̄ nakan: 2 Diki: nefɔnɔ juma anamuɔne feɔn-ɛ fidiniɔ midɔ an. ɛɛ, rirebaa ficeni ei l̄e kpɔtɔe fɔkan-niɛ, midɔ an neeme. Eseji midɔ an l̄: fɔkpruminiɔ eti fipiminiɔ akpan tɛ un puɔne ege. Heni-heni muɛ, nene ebienɔne niniɔ nɔlɔniɔ emɔnɔ ɔtɔɔ puɔneɛ, fɔsusuopuniɔ nene fɛdɔniɔ nu l̄: fun neteni. 3 ɛɛ, fɔkɔn-ni kpɔtɔ, enee fɔnyuniɔ tɛ i fɛdiniɔ gbɛ emɔnɔ inɛ eti tuun iɛ oku l̄ɔ, rire ɛjɛ nefɛ kɔkɔ. 4 Gba, woju ́ni fulniɔ be ɔjɔ nu kɔkɔ, enee li fl̄n̄: ɔyɔfue yiku nefɛ bubo mu tɛɛ +a ɔɔɔ. 5 Makan miyɛ nefɛ l̄: kuan-ni l̄ fite funɔniɔ kraa be fukuniɔ wɔtɔe l̄ fɔnyukuniɔ luboluwɔ mu fɛsɛni ege fɛl̄niɔ fl̄niɔ sigiɛ eke. Alɔ ɛl̄mu l̄ɔ, be mihi nɔfɔ eti, enee nefɔnɔ kaniɔne fulniɔ, ɔnu woju yece re. 6 Woju nno frɛ fulniɔ be ja nuɛ, enee li Nikola akpan l̄ukpɔe ́ni owu ebienɔne ulɛ, fifeni fl̄niɔ emɛ eke l̄e.

7 Kpan feɔn-ɛ la ritɛ, be niti owue Bubɔɔ nakan iyɛ Nyatikan-eneɛ! Diki: kpan feɔn-ɛ yɔhun tuun yɔkɔpuɛ, m̄tɔnɔ t̄n-ɛ utu nkuan be nɔ Nyati ́ni ehe ɔ tɛɛ ́ni ewɛ nɔhɔ.>>

2. Smirn Nyatikan ́ni woju

8 <<Mime wen Smirn Nyatikan ́ni enti ngbafree frɛ l̄: <Kpan ebi ́ni nɔ woju feɔn ́ni bu ɔbo l̄e ɔkufu mu tɛɛ, Kpan ebi ́ni u be nɔ lu uou mu nyee, ki l̄ nakan: 9 Nefɔnɔ munuɛ fɛdɔniɔ l̄e yalɛe nowo nefɛɛ, midɔ an. Heni-heni muɛ, akpan anti fulniɔ yalɛ puɔne, enee Nyati antiɛ eke, fidiniɔ gbɛngbi. Midɔ riree akpan-eneɛ nehɔ Juf inɛe nɔɔubu nefɛ l̄ frɛ an. Nene obuɔneɛ, tasɔ muɛ, nɛl̄m̄niɔ Nyati ́ni puɔne; Satan ́ni akpan nɔlɔniɔ. 10 La nudowo nefɛ gbɛɛ nɔ nefɛ anti fidiniɔ jɛ eti. Diki: Anguni yɔhunku nefɛ yɔtɔ n̄kunɔ nɔfɔ mu elefe sibikan mu, enee n̄l̄niɔ nefɛ ɔru-ɔru tuun munuwɔ ndiɔ agbra. Obu ɔɛɛ nɔɔ, alɔ botu ubutu ́ni b̄ fuoniɔ frɛ bɔbɔ, be nyuni tɛ i tuun kufuniɔ. Lɔpe muɛ, m̄tu nefɛ nkuan yetɛ nefɔnɔ abutre.

11 Kpan feɔn-ɛ la ritɛ, be niti owue Bubɔɔ nakan iyɛ Nyatikan-eneɛ! Diki: kpan feɔn-ɛ yɔhun tuun yɔkɔpuɛ, lu uou aanu muɛ b̄ iheminiɔ.>>

3. Pergam Nyatikan ́ni woju

12 <<Mime wen Pergam Nyatikan ́ni enti ngbafree frɛ l̄: <Kpan ebi ́ni akrabu dɛnde ebi ́ni ufɔn gen l̄e munuɛ nɔ ɔnkuɛ, ki l̄ nakan: 13 Nefɔnɔ ebie funɔniɔ muɛ, midɔ an. Tɛ li obuɛ Satan ɔkɔɔ pifɔ ɔnu l̄ikpen-ɛ i. Obu

ɔe fɔnyuniɔ emɔnɔ wojuɛ i kpunkpɔɔ, nɔkpɔ nɔtɔ nɔfɔ te ɔnyɔ i ɔmu eti. ɛɛ, funɔniɔ ɔ Satan hɔ ebie tɛ, enee obu ɔɛ, nu ebi muɛ nuwoniɔ ɔmu dalufue Antipas ebi ́ni i numuti nno ɔmu ein tuun kufue frɛ bɔbɔ, rire ɛjɛ nefɛ. 14 Gba, woju ́ni fulniɔ be ɔjɔ nu kɔkɔ, enee li fl̄n̄: nɔfɔ agbra tɛɛ, akpan tukɔ nɔ ́ni hɔkɔ unyu Balaam ́ni wojuyiyeɛ l̄kɔn ɔnku. Balaam-ɛ, ene li obuɛ niye gbɛngbi Balak de Israel puɔne nupu mbaa n̄. Obuɛ nɔlɛ, tɔ Israel puɔne wɔ kɔ mu i nniɛneɛ nucu nusɔniɔ owue, enee eseji bo wraka l̄kɔɔ frɛ. 15 Nefɔnɔ te baa, akpan tukɔ frɛ nɔ ́ni nyu Nikola akpan l̄ukpɔe ́ni wojuyiyeɛ kan ɔnku, obu ɔe fakprɔniɔ nene nunuwɔ mu. 16 ́ni nɔ l̄ɔ, makan miyɛ nefɛ: nyukuniɔ luboluwɔ mu! Alɔ fɛl̄m̄niɔ l̄ɔ, be mihi nɔfɔ eti gbɛɛɛ, enee m̄ɔɔ akrabu nɔkɔmu ɔmu unyaa mulɔ miyɛ akpan akpasua obuɔne feɔn.

17 Kpan feɔn-ɛ la ritɛ, be niti owue Bubɔɔ nakan iyɛ Nyatikan-eneɛ!

Diki: kpan feɔn-ɛ yɔhun tuun yɔkɔpuɛ, m̄tɔnɔ manɔ ebi ́ni kpan kɔkɔ yɛdɔ nuɛ n̄hɔ. Eseji m̄tɔnɔ lubobu lofɔ nno ́ni ɔnu etiɛ mimime enɔnɔ inɛ l̄ɔkɔ m̄tɔnɔ. Inɛ obuɛ, kpan ebi ́ni m̄tɔɛ ɔnu l̄efe ɔɛ, enee yeɔdɔ an.>>

4. Tiatir Nyatikan ́ni woju

18 <<Mime wen Tiatir Nyatikan ́ni enti ngbafree frɛ l̄: <Nyati ́ni Wɔɛ, ene ebi ́ni nunuwɔ negbini fl̄niɔ l̄e eke be l̄ka nɔnɔ fl̄niɔ jawie l̄ankpaa nɔcan-ni ei noku nunuwɔ muɛ ekeɛ, ki l̄ nakan: 19 Nefɔnɔ owulɔlɔ, nefɔnɔ ɔyɔfue yiku nefɛ, nefɔnɔ tɛɛ fucu fiteminiɔ eti, nefɔnɔ rire baa feceni ei l̄e kpɔtɔe fɔkan-niɛ, midɔ an neeme. Eseji midɔ an frɛ l̄: nefɔnɔ jumaa fediniɔ nɔɔbu muɛ b̄ubue kɔ sigi ́nue frɛ bɔbɔ. 20 Gba, woju ́ni fulniɔ be ɔjɔ nu kɔkɔ, enee li yiɛ nuranɔ Jesabel ebi ́ni nete fun l̄: nɔlɔ Nyati ́ni numuti-eti pu be filaniɔ ei nedi juma nɔfɔ agbra tɛɛ. Enɔnɔ wojuyiye mu tɛɛ, namumɔɔ ɔmu ɔsu puɔne li wraka owu, eseji nɔtɔ nɔhɔnɔ nniɛneɛ nucu nusɔniɔ owue frɛ. 21 Diki: m̄alanɔ nu ei ́ni b̄ nɔnyuku luboluwɔ mu, enee obu ɔe nɛkpr̄m̄u nɔwɔ ɔnu wraka jumaa n̄alɔ i. 22 ́ni nɔ l̄ɔ, m̄tɔnɔ nɔlɔ be wutu nidi gbɛ l̄kɔɔ. ɔnu ba nno, akpan-ene feɔn frɛɛ di wraka juma l̄e ɔnu ein-ɛ, alɔ nɔnyukuminiɔ luboluwɔ muɛ, m̄tu nidiniɔ gbɛ l̄ɔ l̄e. 23 ɔnu mu lɔpɛɛ, m̄uwuwu yi obu ́ni ewɛne feɔn muku kpɛ. L̄ɔ, l̄ Nyatikan-ene feɔn edɔ an l̄: emɛ li obuɛ midɔ kpan feɔn ́ni nuhun woju an. Enee m̄kpr̄a kpan feɔn ́ni owue l̄e eti mub̄uanɔ mu. 24 Gba, nefɛ Tiatir puɔne feɔn-ɛ fɛkpr̄m̄niɔ eti fɔcɔm̄niɔ wojuyiye un ebi be eseji fɔrɔm̄niɔ nene ege ́ni b̄ fɛdɔniɔ Satan ́ni wojuɛ niniɔ nɔdiniɔ an tuun rɔ eie aan, mɔb̄utumɔ nefɛ woju l̄efe kɔkɔ ji. 25 Obu ɔɛɛ nɔɔ, nefɔnɔ woju namuɛ nɔ nɔfɔ muɛ, nyuni ei kpunkpɔɔ tuun bɔɔ l̄e mie m̄h̄n nefɛ eti.

²⁶ Kpan feun-ε γχhun tuun γακωρυ, kpan feun-ε yei wo-jueneε mobutuε tuun yokufue, môtuni bômucô obuo-obuoene feun éni akpan eti. ²⁷ Lipe mue, nômôry nene, enee nîli niyê nene fîní lî nububuaruní lisiin mu çn ε eke. ²⁸ Eε, bômucô baa çmu Bôç tumue, môtu kpan ebi le, enee gba môtuni nu áca ieu mu mulôçç frε.

²⁹ Kpan feun-ε la rîtiε, be niti owue Bubçç nakan iyê Nyatukan-eneε!> >>

5. Sard Nyatukaan éni woju

3 <<Mime wen Sard Nyatukaan éni enti ngbafree frε lî: <Kpan ebi éni kan Nyati éni bubç çmbue be mulôç çmbue frε çn çnkue, ki lî nakan: Nefnu lî fetê fulniε, midu an. Diki, íné nanya nefε lî: funçní anama, be nje çwô fuoní owu. ² Ben nyení eti lē fôtuní çkfu mu obueneε uo owue esé ege ççu mbasi. Alí mikprâa, be nefnu juma feun-ε fediniε, yēyí nu çççç çmu Nyatiε anti. ³ Kuan-ní wojuε niyiyení nefε fitiniε nyu kan-ní çnku lē fônyukuní luboluwí mu. Alí fádádumíní çnu woju eti fêlímíní fîní lî mikaan ekeε, be bô lja nu útu nefε. Diki: çnu bô fitemíní emuni ieuε te çççç, enee mîhi mufu nefε mu in'in pu eke. ⁴ Nefε Sard puene, çkfu mue, akpan luwi eke nó éni élí woju un ébrímu çnu traleene. Nene obueneε, nômôn-ní trale olofu niha nudôn-ní çmu ein ambe nufataní çç eke.

⁵ Kpan feun-ε γχhun tuun γακωρυε, mômôn-ni trale lofulb, enee bô mîtitimíní íné i nkuaan éni kpenkpee mu te. Eseji çmu Bô læ çnu enti ngbafreeεε anti tee, mîlaní íné gbein frε lî: nul emuni kpan.

⁶ Kpan feun-ε la rîtiε, be niti owue Bubçç nakan iyê Nyatukan-eneε!> >>

6. Filadelfi Nyatukaan éni woju

⁷ <<Mime wen Filadelfi Nyatukaan éni enti ngbafree frε lî: <Kpan ebi éni çn ç feun-ε, Kpan ebi éni li Kris nawre tasuε be Dafid éni safue çn çnku, ççç ifin lekpee i, be kpan lefe úkpu íbe i, ççç íbe i frε, be kpan lefe úkpu ifin-mu eie, ki lî nakan: ⁸ Nefnu juma anamue fediniε, midu an. Fákân-míní mbasi ányá ine, enee obuε ç fônyuní çmu owukan lubuoε fák+an-ní çnku, eseji fécímíní fálámíní ei frε. Éni çn çç, méfín lekpe çnç mála i çkfu anti éni kpan çççç çnç éni γçnyu yebe i. ⁹ Diki: Juf akpasuaene ebienεε tasu mu li Satan éni akpaan, nene funte pu obuene ebi éni nêhíní Juf íné be nje nélímíní Nyati éni pueneε, mômnyu nene tuun nihi nukutuní çkfu anti. Çç, lē nónyôní numu lî: muyçfu nefε heni. ¹⁰ Makan miyê nefε lî: éni fônyuní çmu owukan lubuoε fák+an-ní çnku çtu fák+an-ní kpitú tuun oku çç remue, çnu gbredi lçkue yehi wutue neeme eti be ççtu kpan feun éni lî te ççç çnyanya gbein-ε, emε frε mômnyu nefε i le. ¹¹ Diki: emuni ieuε oku owu. Nefnu woju namue çn çkfu mue, nyuní ei kpunkpulb lē kpan ígbemu nefε nefnu abutree.

¹² Kpan feun-ε γχhun tuun γακωρυε, môtuni nunya munu tasu nitê fîní gbçmu-tin eke çmu Nyatiε éni kan nuhun te. Lipe mue, ákân-mu lî nutu bu te ji. Kpan akpasua obuε, mîmime çmu Nyati læ çnu ebie íné mitê çnu eti. Ebi obuε, enee li Jerusalem lçwç ebi éni nitite nite i enti te be nômú çnç te ççru eie. Eseji kpan ba obu etiε, mîmime çmçç emuni íné lçwç frε.

¹³ Kpan feun-ε la rîtiε, be niti owue Bubçç nakan iyê Nyatukan-eneε!> >>

7. Laodise Nyatukaan éni woju

¹⁴ <<Mime wen Laodise Nyatukaan éni enti ngbafree frε lî: <Kpan ebi éni nuraní Amen , Kpan ebi éni li Nyati éni dalufue nawre tasuε éni i numuti çnç tuun kufu, Kpan ebi éni Nyati se çnu mu li woju-woju feun-ε, ki lî nakan: ¹⁵ Nefnu lî fite funçniε, midu an. Midu an lî: fônómíní greleelb, eseji fúfuçmíní frε. Li fîní aframa finení me greleelb, elefe mu çfuchóní ekeε, be ján! ¹⁶ Enee gba, éni fénémíní me, eseji fúfuçmíní frε be fitení sua-sualçç, mîye nefε mula i. ¹⁷ Diki: fekpení numu lî: fédiní gbrenghi, çç çççç éçian-mu nefε, be nje fônyômíní numu lî: gbre puene, ledu puene, yale puene, nunuwifuo pueneε fulnî, eseji funçní rire ehelb. ¹⁸ Éni çn çç, be makan miyê nefε: iní môtú nefε sika lebe cein-ε fîpání lē eli nefnu awunú çç éni ççtu fîdiní gbrenghi heni tasuε. I paní trale olofu frε çn-ní lē oboku nefε rúhón i, eseji i paní nunuwí mu rukpa lē çtu fédiní epe.

¹⁹ Diki: emuniε, kpan feun-ε muyçfuε, enee mukukua munu minyepu ei. Éni çn çç, be luní akpan gbighi puene nyukuní luboluwí mu frε. ²⁰ Kpaní: munç gbçmuge çççç. Alí kpan kô itimu nga ifin-mu lekpee, môm çnu lugban te, enee emε læ çnu ein rîhi mçç ç çnç.

²¹ Kpan feun-ε γχhun tuun γακωρυε, môtuni nipi ete læ çmu ein çmu gbrenghi líkpen-ε eti fîní lî emε frε mukçpu be çmu Bôç tu mipi ete çnu líkpen-ε eti læ çnu ein-ε eke.

²² Kpan feun-ε la rîtiε, be niti owue Bubçç nakan iyê Nyatukan-eneε!> >>

Ώçkue akpan çççku Nyati enti tee éni woju

4 Munç lipe makprâ, enee midu lekpe çnç nu éni fin ei enti te. Lipe mue, enee lubuo ba ebi éni çwô le fîní krukru eke kan owu yemue, çn te nakan iyêmu ji lî: <<Ya ébi lē méyêfu owueneε çn ege yeεε jie!>> ² Lî nikan çç, enee lî bubç mu midu gbrenghi líkpen çnç nu enti te éni kpan akpasua kô pi ete eti. ³ Kpan obuε, nejire nuku nunuwí mu fîní jama akpasua aanu éni li jasp læ sarduaní éni cucuatú mue eke. Eseji nyangodi çnç éni çn fîní jama akpasuaa nuraní emerod ekeε be noku nunuwí mue etē abūan gbrenghi líkpen-ε mu frε.

⁴ Gbrenghi líkpen obu éni rire-riree, gbrenghi líkpen abruaɛn ewi aanla elefe frɛ pípifu ete. Nɔnu etie, akpankprɛ abruaɛn ewi aanla éni trale ofofu nɔ rire be si-ka lebe mu abutre nɔ íne muɛ pípi ete. ⁵ Gbrenghi líkpen-ɛ neemeɛ nete lé, eseji ɔnu mu tɛɛ, rira lɛɛ nyagbraun nele. ɔnu anti bɔmuɛ, kanie akpasua kɔ tuun nɔmbu nyínye eti negbi. Kanie obuɛnɛɛ, enɛɛ li Nyati bubɔ nɔmbuɛ. ⁶ Gbrenghi líkpen ba obu anti éni wutuɛ la numu ei nahaa, nadan flní kraana ɛke.

Míkprâ líkpen obu anti éni ɛɛhun dudu lɛɛ ɔnu rire-riree, enɛɛ midɪ nnie akpasua aanla kɔ nu éni kan nunuwi kɛngbalɔ nɔ nɛnɛ ege lɛɛ anti. ⁷ Nnie akpasua éni miti ɔ́ midɪ nuɛ díde gbogro, aanu muɛ díde dɛn kɔɔɔ luwi, enɛɛ ɛɛntɪ muɛ la kpan munu be aanla muɛ díde kpa-gbri éni nowu. ⁸ Nnie obuɛnɛɛ, nɔnu mu nɔnɔnɔ fɛɛn kân lɔpɛmpɛ nahuan éni nunuwi cu eti neeme gen lɛɛ munu. You lɛɛ ningbe nítemíní bɔ i; nɔnɔkúní Nyati nɔkan-ní lɔ: <<Efe Adamanga Nyati ebi éni kan bɔmɔɔ woju-woju fɛɛn eti, Efe ebi éni funɔ bɔnu neeme tuun bɔɔ be ie oku kɔ, be eseji finye fehie, fupɔn wɛɛn, wɛɛn, wɛɛn!>>

⁹ Nku alabu fɛɛn-ɛ nnie aanla obuɛnɛ ukukotu Nyati ebi éni nɔ nama tuun godoo be pi ete ɔnu líkpen-ɛ eti usupunɪ ilanɪ bɪaa, ¹⁰ be akpankprɛ abruaɛn ewi aanla ɛɛɛnɛ frɛ ɔkutu ɔnu anti ɔnɔnɪ íne. ɔnu mu lɔpɛɛ, be nɔnɔnɪ nɔnɔ abutreeɛnɛ nukuní gbrenghi líkpen-ɛ anti nɔkan-ní lɔ: ¹¹ <<Efe Adamanga ɔru Nyati, fɪfata éni bɔ́ munu lɔku, ósupu lɛɛ ákura eli efln! Efe li obuɛ fuli woju-woju fɛɛn éni éli pu! Eɛ, efln lɔ́ fuyɔfuyɛ, enɛɛ fuli woju fɛɛn be nunɔnɪ.>>

Kɛnkpɛɛ nunyonyuní ei tuun ɔ́ nɔmbuɛ éni woju

5 Míkprâa, enɛɛ midɪ kɛnkpɛ akpasua nɔnɔ éni nuhan-ní ei flní pien luwi ɛkeɛ nu nɔ Kpan ebi éni pi ete gbrenghi líkpen-ɛ eti kɔɔɔɔnɔ nɔnɔ nuhun. Kɛnkpɛ obuɛ, enɔnɪ émimɛɛ nimimɛnɪɛ, gen lɛɛ munu, enɛɛ nunyonyuní ei tuun ɔ́ nɔmbuɛ. ² Lɔpɛ muɛ, enɛɛ midɪ ɛntɪ ngbafɛ gbahru pu nɔnɔ nu éni nala lubuo kɔnkpɔɔ ubutu lɔ: <<Kpan kɔ́ nɔ́ éni fataa bɔ́ akɔɔkɔpabu kɛnkpɛ obu éni ɔ́ nɔmbuɛɛnɛ i lɛ́ ɔnyu etrɛ́ mu e?>> ³ Owu obuɛ nubutuɛ, ɛntɪ tɛ, wutuɛ eti lɛɛ wutuɛ éni nuwan tɛɛ, kpan kɔkɔ́ ɔ́nɔ́ éni fataa bɔ́ ɔnyu kɛnkpɛɛ etrɛ́ mu akɔngɔ mu frɛ bɔkɔ. ⁴ Lɔ́ midɪ nu éni kpan kɔkɔ́ ɔ́nɔ́ éni fataa bɔ́ ɔnyu kɛnkpɛɛ etrɛ́ mu akɔngɔ mu kɔ, enɛɛ mila lubuo mu mɔtu mutɔ kɔnkpɔɔ. ⁵ Mutɔɛ mɔtu kɔ, enɛɛ akpankprɛɛnɛ éni nɔnɔ kan yemu lɔ: <<Dɔtu mutɔ! Dɔku: Juda busuɛ éni Gbogro Kɔɔɔɔ nɔ́ lɔpɛ! Ene li obuɛ nul Dafid éni alau be nun tuun nucu munu wɛɛn-ɛ nɔ́. Ene, níkɔkɔpabu kɛnkpɛɛ éni ɔ́ ɛɛɛnɛɛ nunyonyuní eie i nunyɔ nitrɛ́ mu.>>

⁶ Nɔkan kɔ bɔ́ kɔ́ míkprâa, enɛɛ midɪ Gbɔnyɔ Luwɪ nɔnɔ nu éni nye eti gbrenghi líkpen-ɛ lɛɛ nnie akpasua aanla

ɛɛɛnɛ lɛɛ akpankprɛ ɛɛɛnɛ ɛɛɛhun dudu tɛ. Gbɔnyɔ obuɛ, enɔnɪ rireɛ nɔlaa, lɛ́ flní ɔ́kɔ́ éni ɔ́wɔ́ nitení wati ɛke. Awa nɔmbu nɔnɔ íne mu, enɛɛ nɔkan nunuwi nɔmbu frɛ. Nunuwi obuɛnɛɛ, enɛɛ li bubɔ nɔmbu ɛɛɛnɛɛ Nyati tu nakprâ wutuɛ neeme etie. ⁷ Nuɔɔ nɔbɔfuyɛ, enɛɛ nisi bɔ́ nucu kɛnkpɛɛ nɔ Kpan ebi éni pi ete gbrenghi líkpen-ɛ eti kɔɔɔɔnɔ nɔnɔ nuhun-ɛ. ⁸ Lɔpɛ muɛ, enɛɛ nnie aanla lɛɛ akpankprɛ abruaɛn ewi aanla ɛɛɛnɛ ɛɛn kutu nu Gbɔnyɔ́ íne. Nɔnu mu nɔnɔnɔnɔ fɛɛn kân sango nɔnɔ, enɛɛ eseji kɔkɔ́ nɔnɔ éni rukpa luɔnfe akpasua kɔ́ ebi éni nacauní eie nɔ muɛ, nɔ nɔnɔ frɛ. Rukpa luɔnfe obuɛ, enɛɛ li Nyati éni puɛnɛ fɛɛn éni ɔ́gugɔ lubuoɛnɛɛ naya ɛntɪɛ. ⁹ Nɛnɛ fɛɛn nujaní eji lɔwɔ nɔnɔ nucuɔnɪ, enɛɛ nɛnɛ nɔkan-ní lɔ: <<Efe fɪfata éni bɔ́ fɔcu kɛnkpɛ obu lɛ́ eseji fákpɔkɔpabu ɔnu ɔ́ ɛɛɛnɛ i lɔ ɛke, ambe nɔwofínɪ mbuo okufu ei fɔkɔ́n obuɔ-ubuɔnɛɛ nɔ mal-mal fɛɛn etie éni akpan féde fɔtu Nyati. ¹⁰ Eɛ, fɔtu nɛ́lunɪ egbrenghi lɛɛ tɛyɪyɪ puɛnɛ nunɔnɪ Nyati anti nɔnɔnɪ, enɛɛ nítení wutuɛ neeme i frɛ.>>

¹¹ Míkprâa, enɛɛ midɪ ɛntɪ ngbafɛ ngbunɔ nu éni reru gbrenghi líkpen-ɛ lɛɛ nnie akpasua aanla lɛɛ akpankprɛ ɛɛɛnɛ be meti nɛnɛ ejihe lubuo. ɛntɪ ngbafɛ obuɛnɛɛ, nububuɛnɪ kɔ́ akɔɔ alabu-alabu frɛ bɔkɔ́ éni kpan bɔ́ úkpu ídɪ nɔnɔ numu. ¹² Nɛnɛ fɛɛn, nakan-ní lubuo kɔnkpɔ mu lɔ: <<Gbɔnyɔ́ nuwo nukuní mbuo eie, nɪfata éni bɔ́ ákura, rirehe, rɪɛɛ, mbasi, ósupu, munu lɔku lɛɛ ókukotu eli ɛntɪ!>>

¹³ Lɔpɛ muɛ, enɛɛ miti ɔ́kɔ́-ɔ́kɔ́ fɛɛn-ɛ Nyati li be nɔ ɛntɪ, wutu, wutuɛ éni nuwan tɛ lɛɛ jenfie muɛ lubuo. Eɛ, ɔ́kɔ́-ɔ́kɔ́ fɛɛn-ɛ nɔ ɔ́-ɔ́ fɛɛn-ɛ, lubuo lé nakan lɔ: <<ɔ́wɔkɔ, ósupu, munu lɔku lɛɛ ákura nul Kpan ebi éni nɔ gbrenghi líkpen-ɛ eti lɛɛ Gbɔnyɔ́ éni tuun godoo!>>

¹⁴ Lɔ́ nɔkan-ní kɔ, enɛɛ nnie aanla ɛɛɛnɛ cu nɛnɛ lubuo eti lɔ: <<Amɛn!>> Lɔpɛ muɛ, enɛɛ akpankprɛ ɛɛɛnɛ kutu nu Kpan ebi éni nɔ gbrenghi líkpen-ɛ eti lɛɛ Gbɔnyɔ́ ɛɛɛ íne.

Kɛnkpɛɛ éni étrɛ́ mu éni woju

1. ɔ́ nɔnɔ mu éni ákpabu ei woju

6 Munɔ lɔpɛ mɛdɪkɪ, enɛɛ Gbɔnyɔ́ Luwɪ nyu kɛnkpɛ ebi éni ɔ́ nɔmbuɛɛnɛɛ nunyonyuní eie éni nɔnɔ kɔpabu ei. Lɔpɛ muɛ, enɛɛ miti nnie akpasua aanla ɛɛɛnɛ éni nɔnɔ lubuo le flní nyagbraun ɛke kan lɔ: <<I ɛ!>> ² Míkprâa, enɛɛ midɪ kɛngɔ lofu nɔnɔ nu éni nehi. Kpan ebi éni nɔnɔ etie, mprude nɔnɔ nɔnɔ nɔnɔ. Lɔ́ nunyaa, enɛɛ nutunɪ abutre nɔnɔ be nucu nise ege naha lɛ́ nɔ́nɔ́ eti nɔnɔ nɔkɔpu kɔ ɛke bibi.

2. C3 aanu mu 3nu 3kpabu ei woju

³ 3nu egee, enee Gb3ny3w 3kpabu kpenkpee 3nu c3 nno 3 ji. L3pe fr3e, enee miti nne aanu m3e kan l3: <<I 3!>>
⁴ N3kan 3w, enee mid3 k3ang3 lebe t3nt3 n3w nu nya nehi. L3 ni nukue, enee nutun3 k3an 3bi 3nu n3w 3t3e b3w3w3 3nu b3 3nyu t3e b3e anyaku ei wutu3 neeme 3t3 amek3 l3 ak3an owuwou mine oku k3e. L3pe m3e, enee nutun3 t3n 3w3n ak3abu 3ku n3w.

3. C3 3ent3 mu 3nu 3kpabu ei woju

⁵ Gb3ny3w 3kpabu c3 3ent3 m3e 3e, enee eseji miti nne 3ent3 m3e fr3e kan l3: <<I 3!>> N3kan 3w, enee mid3 k3ang3 lobu n3w nu nya nehi. K3an 3bi 3nu n3w 3t3e, toyi n3w n3n3 3nku. ⁶ L3pe m3e, miti lubuo n3w l3 nne aanla 3b3ene agbra t3e nakan l3: <<Saka kilo n3w c3e nifi nu n3w neeme juma 3nu sika numu, l3e oju 3w3 kilo 3ent3 k3e3n c3e efi 3w 3ke l3! M3n3 l3e mul3 3ke, det3 b3 3t3e p3p3n!>>

4. C3 aanla mu 3nu 3kpabu ei woju

⁷ Gb3ny3w 3kpabu c3 aanla m3e 3e, enee miti nne aanla m3e fr3e kan l3: <<I 3!>> ⁸ N3kan 3w, enee mid3 k3ang3 lobu 3w3n n3w nu nya nehi. K3an 3bi 3nu n3w 3t3e, 3nu 3n3e l3 Lu uou. L3 nehi3e, b3 awent3e 3bi fr3e n3n3 ege 3k3p3n3. N3hi nukun3e, enee nutun3 nene b3w3w3 3nu b3 3w3n3 ak3abu l3e, nuh3n, lu 3n-3n l3e nne 3n-3n nowuwoun3 wutu3 neeme 3nu nku aanla mu 3nu ak3an.

5. C3 eene mu 3nu 3kpabu ei woju

⁹ Gb3ny3w 3kpabu c3 eene m3e 3e, enee mid3 ak3an-ene3 nuuwoun3e 3nu 3nu 3ku ei t3y3y3 gb3ta3 nuwan. Nene fe3n-3e, Nyat3 3nu owukan lubuo3 nunun3 ei 3t3e nuca fe3n l3e 3nu 3ne 3t3e dalufue3 nun3e re-mu nuwon3 nene. ¹⁰ Nene fe3n nukun3e lubuo 3t3e, enee nakan-n3 l3: <<Ete3 pu, 3fe 3bi 3nu f3p3n f3k3 fe3n b3e es-3ji fl3 Nyat3 nawr3e tasue fr3e, f3k3p3n yem3e l3be 3ji kraa l3e f3b33a ak3an-ene3 wuwou 3re wutu 3t3e t3e mu f3l3 f3y3e nene e?>> ¹¹ L3pe m3e, nutun3 n3w3 mu n3w-n3w fe3n trale lofu, enee n3kan niyen3 nene l3: nipin3 tiin nukp3n-n3 luw3 3ji tu3n b3w l3e mak3e3ne fe3n-3e nedi Nyat3 juma b3e nuuwoun3 3w l3e, ie ehe nene n3h3n-n3 numu.

6. C3 nahuan mu 3nu 3kpabu ei woju

¹² M3w3 l3pe makpr3e, enee Gb3ny3w nyu c3 nahuan m3e k3abu ei. L3pe m3e, wutu k3enje 3k3ul3, enee gbe nyuku bin fiin liji lobu 3ke b3e w3n fr3e nyuku be ne mbuo 3ke. ¹³ Mul3w3ne fr3e n3w3 ent3 ikikeu uku fl3n3 l3e edifa ikikeu mangu amuin ukue 3ke, ¹⁴ enee ent3 netiti ei tha fl3n3 l3e nuhan-n3 pien nunyakun3e 3e 3ke b3e l3fe l3e wutu lukpo-lukp3ene fr3e noruruoru ei 3ny3 3 n3w3

c3ene. ¹⁵ L3pe m3e, wutu3 3t3e 3nu egb3ngb3ene, 3w3k3e3ne, t3n 3w3n pu ine-3t3e pu3ene, r3rehe pu3ene, mb3st3 pu3ene, mbeyepu l3e lukpaw3ene, nene fe3n nabubuan nujuj3n3 c3 nu'3n'3n-n3 ei wutu l3e mbobu num3ene mu. ¹⁶ 3nu mu l3p3e, r3re nat3ta nene n3lan3 lubuo n3kan niy3n3 l3fe l3e mbobu3ne l3: <<Kun3 3re 3t3e 3n-n3 3re l3e K3an 3bi 3nu n3w gb3ngb3e l3k3p3n-3e 3t3e t3e 3t3e 3t3e 3nu, eseji l3e Gb3ny3w 3nu tebibee 3he 3re. ¹⁷ D3k3: nu 3k3ue oku 3nu Gb3ny3w l3e K3an 3bi 3nu n3w gb3ngb3e l3k3p3n-3e 3t3e 3nu tebibee nanya gb3in. K3an k3 n3 3nu y3k3pu 3w3n mu yanya e?>>

Ak3an-ene3 w3 Nyat3 te b3 3t3e 3nu woju

7 3nu egee, enee mid3 ent3 ngbafre aanla nu 3nu nyinye 3t3e wutu ngb3st3e aanla3ne c3 te mee t3e. N3w3 mu n3w-n3w fe3n ata lufan b3 l3e 3po. L3pe m3e, c3 fe3n p3 tiin, lufan k3w3k3 3po wutu3, jenfie l3e mitin-ene 3t3e. ² Eseji mukpr3e, enee mid3 ent3 ngbafre lefe n3w 3ji nu 3nu n3w c3 gbe inye 3t3e t3e b3w3 nehi. Ent3 ngbafre obu3e, 3w3w3 n3w3 nit3e ak3an suf3re yel3 Nyat3 3bi 3nu n3w namaa 3nu pu3ene3 n3n3 3nku. L3pe m3e, enee n3la lubuo k3p3nk3ul3 n3kan niye ent3 ngbafre aanla 3b3ene3 w3d3 dadu 3t3e 3nu b3e 3l3 wutu l3e jenfie 3n-3e l3: ³ <<K3p3n-n3e r3t3te Nyat3 3su pu3ene fe3n suf3re l3k3p3n p3p3n3 kraa l3e f3l3n3 wutu, jenfie l3e mitin-ene 3n!>>

⁴ L3e, enee miti l3: ak3an-ene3 fe3n-3e nititen3 suf3re, 3 ak3an ak3p3-ak3p3 tu3n ya abruana 3w3e aanla. Nene fe3n n3l3n3 Israel busu-busu3ne fe3n mu 3nu ak3an. ⁵ Juda 3nu busu3e mu: ak3an ak3p3 nd3w 3w3e aanu Ruben 3nu busu3e mu: ak3an ak3p3 nd3w 3w3e aanu Gad 3nu busu3e mu: ak3an ak3p3 nd3w 3w3e aanu Neftali 3nu busu3e mu: ak3an ak3p3 nd3w 3w3e aanu Manase 3nu busu3e mu: ak3an ak3p3 nd3w 3w3e aanu Sime3n 3nu busu3e mu: ak3an ak3p3 nd3w 3w3e aanu Lefi 3nu busu3e mu: ak3an ak3p3 nd3w 3w3e aanu Isakar 3nu busu3e mu: ak3an ak3p3 nd3w 3w3e aanu ⁸ Sabil3n 3nu busu3e mu: ak3an ak3p3 nd3w 3w3e aanu Josef 3nu busu3e mu: ak3an ak3p3 nd3w 3w3e aanu Benjam3n 3nu busu3e mu: ak3an ak3p3 nd3w 3w3e aanu. Busu n3w-n3w fe3n mu 3nu ak3an alabu3e nititen3 suf3re, enee n3.

Nyat3 3nu pu3ene3 n3w gb3red3e 3k3ue mu nyaa 3nu woju

⁹ Mukpr3e 3je, enee mid3 ak3an ngb3n k3 nu 3nu la numu ei naha b3e k3an b3e 3k3p3e 3t3e 3nu n3w3 numuti an fr3e b3w3. N3l3n3e obu3e-obu3e3ne3 n3w mal-mal fe3n 3t3e 3nu ak3an. Nene fe3n, trale olofu n3w nene r3re, enee 3t3e alak3p3 n3w nene 3nku b3e ninyen3 3t3e gb3ngb3e l3k3p3n-3e l3e Gb3ny3w Luw3e anti. ¹⁰ Lubuo nele nene k3p3nk3ul3 n3kan-n3 l3: <<3ru Nyat3 3bi 3nu n3w l3k3p3n-3e 3t3e l3e Gb3ny3w Luw3e l3e obu3e 3w3e k3an 3ne nkuan!>> ¹¹ L3pe m3e, b3e ent3 ngbafre3ne fe3n ereru gb3ngb3e l3k3p3n-3e l3e ak3p3nk3p3ene l3e nne3e aanlaa. Nene fe3n, nukukutu

nyupɔtɔnɪ munu ei líkpen-ε anti, enee nɔnɔnɪ Nyati íne. ¹² Ɔnu mu lɔpɛ, enee nene feɪn nukunɪ lubuo etɪ nakan-ní lɔ: <<Amen! Ókukotu, munu lɔku, rɪce, biala, ósupu, ákura lee mbasi, nɪlɪ ɔru Nyatiε éni tuun godoo! Amen!>>

¹³ Munu lɔpɛ makprâ, enee akpankpreene éni nno ja owukan lubuo cu nobutumɪ lɔ: <<Akpan obuene feɪn-ε fedɪ nu nɔ trale ofofu muε, ebɪene? Fɪdɪ cɔ nɔnɔ niní?>>

¹⁴ Nubutumɪ lɔ, enee mubuanɪ mu lɔ: <<Ɔmu Nyɔnɪ, obuε, efεe fɪdɪ an.>> Nɪja nucue, enee níni: <<Nene obueneε, akpan-eneε nɪlɪnɪ ɔru-ɔru nuwuwouníε nɔ. Dɪkɪ: néfienɪ nɔnɔ traleene ɪ Gbɔnyɔ Lowɪ ebi éni mbuoε mu ɔɔn wɛɪnɔ. ¹⁵ Obu remue, enee nɔnɔnɪ líkpen-ε anti be, you lee ningbe nɔnɔnɪ Nyatiε ɔnu in-enu cɔ ébɪε nɔ. Éni nɔ lɔ, Nyati ebi éni nɔ líkpen-ε etɪε yoboku nene ɪ. ¹⁶ Lɔpɛ muε, ákân-mu lɔ nɔnɔ lee mindihɔn uwo nene ji, eseji bɔ gbe frε ítu-mu nene rire íyramu nene ɪ. ¹⁷ Dɪkɪ: Gbɔnyɔ ebi éni nye etɪ gbɛngbi líkpen-ε antiε ɔnɔnɔ ɪ obuε yeɪɪ nɔnɔ akpra-εtɪ pu yahhan nene nɔnɔnɪ mindi ebi éni utu nkuaan. Lɔpɛ muε, Nyati yetiti nene mítédí feɪn ei munu.>>

7. Kpenkpe éni cɔ nɔmbu mu ákpabu ei éni woju

8 Gba, ɔnɔ Gbɔnyɔ Lowɪε nyu kpenkpe ebi éni cɔ nɔmbu muε kpabu eiε, enee entɪ te neeme cɔ feɪn rɛpu tiin tuun naha wanci likpin neeme. ² Mɪkprâa, enee mɪdɪ entɪ ngbafre nɔmbu ebɪeneε nɔ Nyati anti tɛε nu. Entɪ ngbafre obueneε, nɪcɪcan-ní nene krukru nɔmbu éni nɔfɔnɪ.

³ Ɔnu egeε, enee eseji mɪdɪ entɪ ngbafre nno ji nu éni sika lebe mu kule éni nɪcaunɪ rukpa lɔnfe i muε nɔ ɔnku. Nɪse ninye etɪ sika lebe mu tɛyɪyɪ gbɪtaa nɔ gbɛngbi líkpen-ε antiε rire, enee nutunɪ rukpa lɔnfe kɔngbalɔ lɛ nácau ei nádau lee Nyati éni puene feɪn éni ɔgɔgɔ lubuoε ein néyɪ tɛyɪ nɔtu Nyati. ⁴ Lɔpɛ muε, enee heni-heni mu nɪla rukpa lɔnfee lɛ mu be ɔnu mregbee nɔnɔ ɔnku tɛ nanyaa, dau lee Nyati éni puene ɔgɔgɔ lubuoε ein naya Nyati anti. ⁵ Ɔnu egeε, enee entɪ ngbafreε kpian tɛyɪyɪ gbɪtaa éni ɪ-wɪε tukɔ ku kuleε nɔnɔ ɔnkue mu be wɔ la wutu etɪ tɛ. Lɔpɛ muε, enee ɪ nyangbraun nɔnɔnɔ, rura nele, cɔ nete lɛ be wutu nekenje.

⁶ Lɔ cɔ naka mu lɔ, enee entɪ ngbafre nɔmbu ebɪeneε nutunɪ krukru nɔmbuε, nɔnɔ mu nno-nno feɪn dadu etɪ éni bɔ ɔfɔ.

Krukru nɔmbu ebɪene éni woju

1. Krukruε nutunɪ cɔ nufɔnɪε éni wojuε sipu ein

⁷ Lɔpɛ muε, entɪ ngbafre nno fúɔ einɪ krukruε, enee nyati-mbobu, lɛ lee mbuo dau nɔ entɪ nece uku wutuε

etɪ. Ɔnu mu lɔpɛ, enee wutuε neeme éni éntɪ mu ca ɪ, mitin-ene éni éntɪ mu ca ɪ be munu neeme frε ca ɪ.

2. Krukru aanu muε éni wojuε sipu ein

⁸ Ɔnu egeε, enee entɪ ngbafre aanu muε fuɔ einɪ krukruε ɪ. Lɔ krukruε lee, enee lɛ lúkpó nno éni ru lɔku fɪnɪ lɪfe neeme ekεε ce pi jenfie dikpe. Ngbo etɪ, enee jenfieε neeme éni éntɪ mu nyuku mbuo ⁹ be ɔnɔ-ɔnɔ feɪn-ε nɔ dikpeε éni éntɪ mu u, batoeneε nɔ di etɪ éni éntɪ mu frε bubu.

3. Krukru éntɪ muε éni wojuε sipu ein

¹⁰ Entɪ ngbafre éntɪ muε frε ufɔn einɪ krukruε, enee mulɔnɔ lɔku nno éni cu lɛ negbi fɪnɪ jabaru ekεε nɔ entɪ pi diene éni éntɪ muε mu lee mindimɔene mu.

¹¹ Mulɔnɔ obu éni ínée, enee ɪ "Katu-katu". Lɔ nɪpɛ, enee mindiene feɪn éni éntɪ muε nyuku nakɪkatu be tu akpan kɔngbalɔ u.

4. Krukru aanla muε éni wojuε sipu ein

¹² Entɪ ngbafre aanla muε frε ufɔn einɪ krukruε, enee gbe éni éntɪ mu, wɔn éni éntɪ mu lee mulɔnɔene éni éntɪ mu bubu be nenɪnɪ ádaan neeme éni éntɪ mu ce re. Lɔpɛ muε, enee you lee ningbe éni ádan neemeε éni éntɪ mu a ɔbɪ.

¹³ Munu lɔpɛ makprâ, enee miti kpa nno éni nowu ɪε entɪ kpouun tɛ lubuo nele ɪkan lɔ: <<Musue! Musue! Musue lí akpan-eneε nɔ wutuε etɪ éni. Dɪkɪ: ɔnɔ entɪ ngbafre éntɪ ebɪeneε nɔ egeε yɔfɔn nenɪnɪ kukruε, nyɪnɪ lɔkɔlɔ yeɪ!>>

5. Krukru eene muε éni wojuε sipu ein

9 Entɪ ngbafre eene muε frε ufɔn einɪ krukruε, enee mɪdɪ mulɔnɔ nno nu éni nɔ entɪ pi wutu. Lɔ nɪpɛ, enee nucunɪ numɔ kukungbee éni safuε nɪlanɪ ɔnku. ² Nucue, enee nifin numɔ ebi éni numutɪε ɪ, be ɪ mregbe nɔ mu tɛ tru nya fɪnɪ obu-ɪε mregbee ekε. Mregbee éni entɪε nahaa, enee gbe lee entɪ neeme nyuku te tuunɔ. ³ Lɔ mregbee nanyaa, enee atete akpasua kɔ cu etɪ nanya ɪε tuun ɔnɔ be cu wutuε etɪ neeme. Atete obuene éni ákuraε nutunɪε, lɛ fɪnɪ sangraun éniε ekε. ⁴ Lɔ nɪnyanɪε, enee nɪblan-ní nene lɔ: nɪdekɪn-mɪnɪ mɔnɔ, ruwa lee mitin-eneε nɔ wutuε etɪε ɔnɔ ɔnɔ; ɔ akpan-ene feɪn-ε Nyati éni sufɪε ɔnɔ líkpén-ε ce ɪ obuε bɔ netɪtɪnɪ. ⁵ Nɔtómɪnɪ nene ɔnɔmɔcɔ éni bɔ nowu-wounɪ akpan obuene; ɔru-ɔru ce ɪ obuε bɔ nɪlɪnɪ nene tuun ɔwɔn eene agbra. Heni-heni muε, atete obueneε, nenɪnɪ ɔwɔruε, lɛ fɪnɪ sangraun éniε ekε kpeun. ⁶ Ɔnɔ yoku nu akpasua obuε, akpan yobutu ɪ uou, enee bɔ íhe. Heni-heni muε, nɔyɔfɔnɪ éni bɔ nuonɪ aframa, enee ɪ uou yeye ne nɔnɔ rire.

⁷ Atete obuene éni lɔ te nɔ, lɛ fɪnɪ kɔngɔ éni nitite nitenɪ ei lɛ néde nânɪ tɪn ɔnɔ muε ekε. Fɪdɪkɪ nene feɪn,

Iǎ fíní ɔɔb éni sika lebe mu abutre nó nene íne mue eke, enee munu dide nene kpan munu. ⁸ Íne ruho fré kú nene ege fíní eyi énie eke, enee enyi rúrɔn nene fíní gbogro énie eke. ⁹ Nene feɔn, Iǎ fíní ɔɔb éni nɔɔn-ní kpokpo mu trale entie eke, enee Iɔpempɛ nele nene fíní tɔn ɔɔn Iɔa kɔpangbal éni naha tɔn ɔɔn mue eke. ¹⁰ Nɔkân-ní nuhuin fré éni ɔɔn numutie dide fíní sangraɔn énie eke. Nɔnɔ nuhuin obuene mue, enee nɔnɔ ákura neeme nɔ be nɔɔn nɔlɔn akpan ɔɔn-ɔɔn tuun ɔɔwɔn eene agbraa nǎ. ¹¹ Neninɔ gbrenɔbie, enee Iɔ numɔ kukungbee éni bɔɔ. Ebre mue, nuranî Abadɔn, enee grek mu, nuranî Apolɔn, ɔɔn nuwaan Iɔ ɔɔbubu pue.

¹² Obue, enee Iɔ bubo mu éni musuee nǎ. ɔɔn egee, musue akpasua aanu ji nó éni yeɔ.

6. Krukru nahuan mue éni wojue sipu ein

¹³ Enti ngbafre nahuan mue fré ufɔɔ enɔnɔn krukruɛ, enee miti lubuo nɔn le teɔɔɔ gbɔta ebi éni nɔlɔn sika lebe mu be nɔ Nyati antie mu te. Tasu mue, teɔɔɔ gbɔta ebi éni bɔdikpa cɔene nyɔnya fíní awa ekee mu Iɔ obuɛ lubuoɛ Iɔ. ¹⁴ Lubuoɛ nakan iyê enti ngbafre nahuan mue fuɔ krukruɛ Iɔ: <<Mumɔ enti ngbafre aanla ebiene numení mba nɔ di Iɔkue nuranî Efrat-ɛ rire tee ba I!>> ¹⁵ Nɔkan Iɔɔ, enee heni-heni mu numumɔnɔn nene I. Enti ngbafre obueneɛ, Iɔ obu deiin éni wɔn obu deiin éni nu obu deiin éni wanci obu deiin remu nititení nene nitení ei Iǎ nówuwouní akpan neeme éni ɛenti mu. ¹⁶ Miti Iɔ: nɔkân-ní tɔn ɔɔn puene éni Iɔa kɔpangɔ, tuun akpan milɔn-milɔn ya aanu. ¹⁷ Iɔpɛ mue, enee tɔn ɔɔn pu obuene Iɔe nɔnɔ kɔpangɔene ein nya mɔɔ nu. Nene feɔn, Iɔankpa mu trale enti elebe fíní Ié eke, olobu gale Iɔe elebe fíní efriya éni negbi ekee, nó nene rire. Nɔnɔ kɔpangɔene éni ínee, Iǎ fíní gbogro íne eke, enee Ié, mregbe Iɔe efriya Ié notrú nene ɔmu. ¹⁸ Owu ɛenti obuene notrú kɔpangɔene ɔmu inyaa, Iɔ nyɔnɔ akpasua ɛenti tú akpan neeme éni ɛenti mu ú. ¹⁹ Kɔpangɔ obuene éni ákura, nɔnɔ ɔmu nuhun Iɔe nuhuin mu te Iɔ obuɛ nɔ. Heni-heni mu nɔnɔ nuhuin-ɛeneɛ, tê fíní ɔɔn eke, enee kan íne éni nucu nititini akpan.

²⁰ Iɔpɛ mue, akpan-eneɛ úomu nyɔnɔn obu mu tee, Iɔ ówó kɔkɔ nɔnyúkumíni luboluwɔ mu nówómíni owueneɛ nɔlɔn nɔnɔ bɔ mu nuskɔnie nókúmíni ei. Nuca feɔn, nuhɔnɔ eti nɔsuní angɔnɔ bubɔene Iɔe owu éni nɔlɔn sika lebe, sika Iofu, jawie, lubobu Iɔe tɔn mue. Dɔkɔ: owu obueneɛ Iɔdɔ epe, íti owu, úkpu útu buɛ, enee nɔnɔnɔ íne. ²¹ ɔɔn mu Iɔpɛ, nɔnyúkumíni luboluwɔ mu nówómíni kpanwo, mraba, wraka Iɔe in'in wojuene kɔkɔ nókúmíni ei.

Kpenkpe luwɔ nɔn kǎ éni woju

10 Iɔe, enee mɔɔ enti ngbafre mbasɔ pu Iɔku Iefe nɔnɔ ji nu éni nɔ enti nɔru wutu. Enti ngbafre

obue, jru obokuni ei neeme, nyangodi ete ereruni íne abɔn mu, munu neɔjɔrenɔ fíní gbe eke, enee Iɔka fré negbini fíní Iɔankpaa nálaní éle ebe nee eke. ² Kpenkpe luwɔ nɔn kǎ éni fin Iɔe nɔnɔ ɔnku. Lɔ nurue, enee nucu kɔɔɔɔ Iɔkaa nɔta jenfie eti be nucu nimeɛ nɔta wutu eti. ³ Iɔpɛ mue, enee nubu lubuo kɔnɔkɔ mu fíní gbogro eke, be nyangbraɔn nɔmbu ebiene rúraru owu. ⁴ Mádadu eti mehi mimime owue nɔkan-níe, enee lubuo nɔn le enti te nakan iyêmu Iɔ: <<Demime! Tu owue nyangbraɔn nɔmbu ebiene kaan dɔn; danyaku gbein kpan nɔdɔdɔ an!>>

⁵ Iɔpɛ mue, enee enti ngbafre ebi éni mɔɔ nu nye eti, Iɔka nɔn nɔ jenfie eti be nɔn fré nɔ wutu etiɛ, jau kɔɔɔɔ bɔ enti ⁶ ta yesɔn Nyati ebi éni Iɔe enti, wutu, jenfie Iɔe ɔɔn-ɔɔn feɔn-ɛ nɔ nene mu be eseji nɔ tuun godoo éni íne mu Iɔ: <<Gbake, bǎ íme Iɔbe ji! ⁷ Dɔkɔ: ɔɔnɔ enti ngbafre nɔmbu mue yɔfɔɔ enɔnɔn krukruɛ, wojueɛ feɔn-ɛ Nyati cu un ei akpan antie, yanya gbein fíní Iɔ nɔe ɔɔn numuti-eti puene ebi éni Iɔe ɔɔn ɔsu pueneɛ mu nɔkan nɔla Iɔe eke.>>

⁸ Iɔpɛ mue, enee lubuo ba ebi éni miti le enti tee, se ege le ji nakan iyêmu Iɔ: <<A cu kpenkpe luwɔ fin Iɔe be nɔ enti ngbafreɛ nye eti jenfie Iɔe wutu etiɛ ɔnkuɛ!>> ⁹ Nɔkan Iɔɔ, enee heni-heni mu miti mubɔfu enti ngbafre ebi be mubutuni Iɔ: nucu kpenkpeɛ nútúmu. Enee nɔkan niyemu Iɔ: <<Cu Iǎ feɔ! ɔfu ɔmu nuhun Iɔpɛ, yajafu ɔmu fíní ɔɔnɔja eke, gba, bɔɔ Iɔɔfu kɔpenti mu tee, be yakɔkɔtu.>> ¹⁰ Enti ngbafreɛ Iɔkan Iɔɔ, enee heni-heni mu mucu kpenkpeɛ nɔnɔ ɔnkuɛ mehi. Lɔ mehiɛ, enee najamu ɔmu fíní ɔɔnɔja eke heni, gba, bɔɔ mumue, enee kɔkɔtu ɔmu kɔpenti mu te tuun sen I. ¹¹ Iɔpɛ mue, enee nɔkan niyemíni Iɔ: <<Dɔkɔ: owueneɛ Nyati tite te akpan-eneɛ nɔ obuɔ-obuɔeneɛ nɔ mai-mai kɔpangbalɔ eti Iɔe nɔnɔ egbrenɔbieɛne ein-ɛ Iɔe, se ege bo ɔnɔ amanɔe.>>

Dalufue aanu ebiene éni woju

11 ɔɔn egee, enee nutumíni ngbɔɔɔ tɔn nɔn éni nucu nuhɔn-ní cɔ, be nɔkan niyemíni Iɔ: <<Nye a hunhun Nyati éni teɔɔɔ kaan Iɔe teɔɔɔ gbɔta Iǎ ɔnɔ ege, fɔnyu akpan-eneɛ feɔn-ɛ ihi teɔɔɔ kaan mu te unu Nyati ínee numu fré. ² Gbein eɔeɔn éni cɔɔ eke, dɔhɔhɔn; Nyati ɔfɔɔ Iɔ ɔnɔ akpan-eneɛ éli enɔnɔ pueneɛ. Dɔkɔ: nɔkɔsuní Jerusalem ebi éni Iɔe enɔnɔ ebie munu ei tuun ɔɔwɔn abruana ewɔ aanu agbra. ³ Iɔpɛ mue, mɔtu ɔmu dalufue aanueneɛ yanya eti yetê Iɔdɔ pueneɛ fandi yɔnɔ rire yobo emɔnɔ amanɔe tuun munuwɔ akɔnɔ munuwɔ ya aanu abruansɔn agbra.>>

⁴ Dalufue aanu obueneɛ, nene Iɔe obuɛ nɔlɔn olif mitin aanuɛ, be eseji nɔlɔn kaniɛ akpasua aanu ebieneɛ nɔ Nyɔnɔ ebi éni te wutuɛ neeme Iɔe anti tee. ⁵ Alɔ kpan kǎ nɔnɔju éni bǎ elɔ nene wojue, be Ié ɔnɔ nɔnɔ ɔmu anya acaunɔ ei. ɛe, kpan feɔn-ɛ yɔnɔju éni bǎ elɔ nene wojue,

lî nûhue nǎ. ⁶ Nene obuenee, nîkân-nî bɔmucɔ ɛni bɔ nebeni enti ei lɛ mindi inu tuun bɔɔ lɛ nuene nite nutuni nene noboni amanee ete mu. Eseji nîkân-nî bɔmucɔ fre ɛni bɔ nɔtuni mindi feɔn ɔnyuku mbuo. Tasu muɛ, nîkân-nî bɔmucɔ ɛni bɔ nɔtuni nyruni akpasua-akpasua ie wutuɛ eti nkɔɔɔ alabu-alabu ɛni nuyɔfuni.

⁷ Gba, ɔni nûboni nenuni amanee bɔɔ yowuɛ, nne akpasua ebi ɛni ɔɔɔ numɔ kukungbee mu yanyaa, yabûan tîn lɛɛ ɔni eɔn, eneɛ ɔɔɔpu nene be yowo nene. ⁸ Lipe muɛ, ɔni fuin-ene yoku ei ebi lɔku ebi ɛni ngbaruɛ. Ebi obuɛ, eneɛ te fîni Sodɔm ɛni ebie lɛɛ Ejibit ɛni maie ekee nǎ. Ebi obu te fre li obuɛ niteni ɔni Nyɔni amia-mu tîn eti nuwonie. ⁹ Lipeɛ, eneɛ obuobueneɛ ɔni ma-maene feɔn eti ɛni akpan yotu yakprâ ɔni fuin-ɛ tuun munuwɛ ɛenti lɛɛ likpin be bɔ ikprɛmu ɛni bɔ kpan eli nene. ¹⁰ ɔni numuti-eti pu aanu obuene ɛni munuɛ ɔni akpan yɛɔ lɔkulɔ remuɛ, uoue nûhunie ɔni akpan feɔn-ɛ ɔni wutuɛ eti rire mu yekpi. ɔni mu lipeɛ, nîluni fet nufɔni mine owu.

¹¹ Lî munuwɛ ɛenti lɛɛ likpin-ɛ sɛɛ, Nyati tú ho sê ege í nene mu, eneɛ nubɔɔ nunɔni wutu ninyeni eti. Akpan-ene feɔn-ɛ di nene nu lɔɔ, la lɔkulɔ pí eti. ¹² Lipe muɛ, lubuo krakra nɔɔ lé enti te kán yê nene aanuɛ lî: <<Yani ébi!>> be heni-heni mu ɔni éfe puene feɔn anti, jru lúkpó nɔɔ reru nene niyani enti. ¹³ Wanci ebi eti deiin-ɛ, wutu kénje kpunkpulɔ, eneɛ ebie ɛni ndio mu krukpusu ei be akpan akri nɔmbu u. Lipe muɛ, la lɔkulɔ pí akpan-ene feɔn-ɛ ɔni mu nyaa nuhun, eneɛ nanyaku Nyati ebi ɛni ɔni enti éne gbein uwɔkuni.

¹⁴ Musue nku aanu muɛ eɛɛ, eneɛ bɔ íme lbe, ɛenti muɛ fre yeɔ.

7. Krukru nɔmbu muɛ ɛni wojue sipu eɔn

¹⁵ Munɔ lipe makprâ, eneɛ enti ngbafre nɔmbu muɛ fre fuɔ enuni krukruɛ lɛ. Lipe muɛ, eneɛ miti lubuo kprangbalɔ le enti te nakan kpunkpulɔ lî: <<Gbake, wutuɛ neeme ɛni eteie eli Adamanga lɛɛ Kris ebi ɛni ɔni bɔ ɔni eti ɛni! Enuni eteie ákân-mu lî uwu tuun godoo.>> ¹⁶ Lipe muɛ, eneɛ akpankpre abruan ewɛ aanla ebieɛɛ ɔni Nyati anti te pi ete ɔni gbrenghi líkpen-ene eti, kukutu pupɔtu munu ei nuni éne ¹⁷ be nakan lî: <<Adamanga Nyati ebi ɛni kan bɔmucɔ woju-woju feɔn eti, efe ebi ɛni funɔ bɔnu neeme tuun godooɛ, ralafo bia ɛni fɔcu ɔni ákura lɔkuɛ mu fányaku ɔni eteie neeme gbein. ¹⁸ Diki: obuobuo feɔn ɛni akpan emɛ enye ɔni tebibɛ mu nehi ubûan-fu munu, eneɛ fányaku efini tebibɛ gbein ɔni eti. Gbake nu oku ɛni fûbûa kpan feɔn-ɛ ue mu. Eɛ, nu oku ɛni, ɔni ɔni puene ebi ɛni li ɔni numuti-eti puene lɛɛ akpan-ene feɔn-ɛ ɔni bɔ ɔni eti be efini éye ɔni luboluwɛ mu: nidelini akpan lɔɔ ce o, nidelini lukpawɛ o, fôtu nene

ɔni luwe. Eseji, oku ɔni fûbubu akpan-ene feɔn-ɛ nɔɔ wutuɛ fre!>>

¹⁹ Lipe muɛ, eneɛ Nyati ɛni teyɔɔ kan ebi ɛni ɔni enti tɛɛ fin ei be midɔ alaka ebi ɛni ukuatu gbóduɛ Nyati nyu lɛɛ ɔni puene eɔn-ɛ nu. Lipe muɛ, ɔni neeme nete lɛ, rura nele, nyangbraɔn nɔɔɔ, wutu fre nekenje be nyati-mbobu nece uku.

Sufre nɔmbuɛ ɛni woju

1. Yie ruɔ wɛ lɛɛ alenge lɔku akpasuaa ɛni woju

¹² Munɔ lipe makprâ, eneɛ Nyati nyaku woju lɔku nɔɔ gbein enti te yemu midɔ yi luwu mbɔni nɔɔ nu. Yi obuɛ, gbe obokuni ei neeme, eneɛ wɔn nɔni lika nuwan bɔmu be mulɔɔ ndio ewɛ aanu fre reruni éne fîni abutre eke. ² Míkprâa, be ɔni wuruɔ nu oku, eneɛ luwuɛ nekenie tu nalɔɔ lubuo.

³ ɔni egeɛ, woju nɔɔ ji nyá enti te midɔ alenge akpasua lebe kukungbe kɔ nu. Alenge obuɛ, nîkân éne tuun nɔmbu ɛni abutre ɔni eti feɔn, eneɛ eseji nla awa ndio fre. ⁴ Lî nnyaa, eneɛ nucu ɔni nuhuin-ɛ nipe enti ɔni gbisi nɔɔ ɛni mulɔɔɔ nuku wutu. Lipe muɛ, nise ninye eti yie nɔruɔ wɛ anti bɔɔ wɛ lpe, lɛ lî nɔnyu násusuanru nɛ. ⁵ Heni-heni mu yie rúɔ wɛ kɔni ɛni ɔni bɔmucɔ lɔkulɔ mu ɔni ɔni obuobuene feɔn ɛni akpan. Lî wɛ pɛ, eneɛ lî nnyunî nnyakunî ei lpe, nucunî naní ɔni Nyati pi ete ɔni líkpen-ɛ eti te. ⁶ Lipe muɛ, eneɛ yie eke ye ne a lujue mu ɔni Nyati tite teni eie te ɔni lɛ nókunî wawru tuun munuwɛ akri munuwɛ ya aanu ewɛ abruansɛn agbra.

⁷ Míkprâ jie, be tîn lɔkulɔ epi enti te: enti ngbafre Mikael lɛɛ enuni ege puene eɔn abûan lɛɛ alenge ebi lɛɛ enuni ege puene eɔn. ⁸ ɔni mu lipeɛ, alengeɛ lɛɛ enuni puene eɔn cú rúhón, eneɛ ɔni ɔni ɔni enti te ji. ⁹ Alenge kukungbe obuɛ, ene li obuɛ nli sigi mu ɔni ebi ɛni nraní Angɔni be eseji nraní Sataan. Ene baa li obuɛ nodu wutuɛ neeme eti ɛni akpan éne mu nnyuku nuku nene kpeɛ nǎ. Heni-heni muɛ, ene lɛɛ enuni ege puene feɔn eɔn, enti ngbafreɛne bé nene, eneɛ ti nene ku wutuɛ eti te.

¹⁰ Lipe muɛ, eneɛ miti lubuo krakra nɔɔ le enti te ji nakan lî: <<Gbake nɛ Nyati te lɛ ɔni akpan éne nkuaan oku! Diki: ɔni Nyati anyaku enuni ákura gbein eté woju-woju feɔn ei, eneɛ bɔmucɔ-bɔmucɔɛ feɔn eli Kris ebi ɛni ɔni bɔ ɔni eti ɛni! Heni-heni muɛ, gbake nébeni Angɔni ebi ɛni you lɛɛ ningbe unya Nyati anti isama makpɛɛ nányakunî ei enti ébi! ¹¹ Makri obueneɛ, Gbɔnyɔ luwɛ ebi ɛni mbuoɛ ku ei lɛɛ nenuni dalufuɛɛ nuní ɔni éne eti, ɔni nɔcuní munu wɛɔn Angɔni eti. Diki: lu uou éli nene la nɔjújumini ɛni bɔ nowuwotuní ɔni nkuaan. ¹² ɛni ɔni lɔɔ, nefɛ feɔn ebieɛɛ funɔni enti, rire mu nikpi nefɛ! Gba, nefɛ feɔn ebieɛɛ funɔni wutu lɛɛ jenfie eti eke, musue lí nefun!

Diki: Anglɔnɩ ie tɛ, enɛɛ tɛ ɔɔɔɔɔɔ ɩɔkɩɩ ambɛ nɩɩ an lɔ: nu ʒfún-mínɩ lehin ji.>>

¹³ Lɔ alenge akpasua ebi di nu ɛni nɛtɩnɩ nálanɩ wutuɛ etɩɛ, enɛɛ nɩpɛ yi ebi ɛni ruɔ wɩ kpɩsɩɛ nɩla nebeni ege. ¹⁴ Lɩpɛ muɛ, nutunɩ yie lá lɩpɛmpɛ fínɩ kpa-gbri ɛniɛ eke lɛ owu +a cɔ nitite nitenɩ ei lujue mu tɛɛ. Lɔɔ, lɛ alenge ebi ɛni esejɩ lɩ ɔlun-ɛ íhemínɩ. Cɔ obu tɛ lɩ obuɛ nɔdɔn nukunɩ wawru tuun mulu ɛɛntɩ lɛɛ gbisi. ¹⁵ Yi ebi ɛni aauɛ nahaa, enɛɛ ɔlun-ɛ kpo mindi fínɩ di lɔku neeme eke ɛni bɔ owu ayakunɩ eɩn ɔɔunɩ a. ¹⁶ Lɩpɛ muɛ, enɛɛ wutu kan ɔmu ei mu mindie nukpɔɛ neeme. ¹⁷ ɛni nɔ lɔɔ, nucu tebibɛ lɔkɩɩ yie rirɛ, enɛɛ nunyuku munu nahanihe yie ɛni ewɩ ambɩɛnɛ ebi ɛni lɩ akpan-ɛnɛ fɛɩn-ɛ nyu Nyati ɛni auleɛnɛ kan ɔnku bɛ esejɩ cu tɛ te Jesi íne etɩ dalufuɛɛ akpan ɩɛ etɩɛ tɩn. ¹⁸ ɔnu mu lɩpɛɛ, enɛɛ na jenfie numu tɛ nɩsan.

2. Nnɩɛ akpasuaa nɔ jenfie dikpɛ nyaa ɛni woju

13 Munɔ lɩpɛ makprâ, enɛɛ mɩɩɩ nnɩɛ akpasua kɔ nu ɛni nɔɔɔ jenfie dikpɛ tɛ unya. Nnɩɛɛ mɩɩɩ nuɛ, nukân íne tuun nɔɔmbu lɛɛ awa ndiɔ ɛni abutre nɔ nɔɔ-nɔɔ fɛɩn etɩ. Eseji ɔnu íne nɔɔ-nɔɔ fɛɩn etɩɛ, nimimení íné ɛni wɩwɛfu Nyati. ² Nnɩɛ obuɛ, fidɩkɩnɩ lɛ fínɩ kangani eke, enɛɛ aka nɔɔnɩ fínɩ punɛnɛ ɛniɛ eke bɛ numuti frɛ nɔɔnɩ fínɩ gbogro ɛniɛ eke. Lɔ nɩnya gbein-ɛ, enɛɛ alenge ebi cu ɔɔɔɔɔ enɩnɩ ákura, ɔnu eteie lɛɛ ɔnu ɔɔɔɔɔ neeme lanɩ ɔnku. ³ Mɩkprâa, bɛ ɔɔɔ eɩ ɔnu íne nɔɔ lɔkɩɩ uo owu, enɛɛ se ege buɔ. ɛni nɔ lɔɔ, wutuɛ etɩ neeme ɛni akpan yɔɔɔ ɔnu woju tuun sɛn ɩ, enɛɛ nɔkɔpɩnɩ ege. ⁴ Lɩpɛ muɛ, enɛɛ akpan fɛɩn nɔkɩtu alenge ebi, enɩnɩ ɔɔɔɔɔ nucu nutu nnɩɛɛ remu. Eseji nɔkɩtunɩ nnɩɛɛ frɛ bɛ, ɔnu mu lɩpɛɛ, nakan-ní lɔ: <<Kpan kɔ nɔ ɛni kura fínɩ nnɩɛ obu eke e? Kpan kɔ nɔ ɛni ɔkɔpɩ yabɔan lɛɛ ɔnu eɩn e?>>

⁵ Heni-heni muɛ, Nyati lá nnɩɛ ebi ɔɔɔɔɔ ɩ lɛ akan owu un-un ɔnu rirɛ abɔan-nɩ munu, esejɩ eɩ woju fɛɩn-ɛ ɔɔɔɔɔ tuun ɔɔɔn abruana ewɩ aanu agbra. ⁶ Lɩpɛ muɛ, heniheni mu nubɔ bu ɔɔɔɔɔ Nyati rirɛ i nɩkan owu un-un nuku ɔnu ínéɛ, enɩnɩ kaan lɛɛ akpan-ɛnɛ fɛɩn-ɛ nɔ etɩ tɛ lɛɛ ɔnu eɩn-ɛ etɩ frɛ. ⁷ Eseji Nyati lánɩ ɔɔɔɔɔ ɩ ɛni bɔ nehe ɔnu puɛnɛ tɩn tuun ɔɔɔ lɛ nɔkɩpɩ nɛnɛ frɛ ɔɔɔ. Nutunɩ ɔɔɔɔɔ obuɔ-obuɔɛnɛ nɔ mai-mai fɛɩn etɩɛ ɛni akpan etɩ frɛ. ⁸ Lɩpɛ muɛ, enɛɛ akpan-ɛnɛ fɛɩn-ɛ nɔ wutuɛ etɩɛ ɔɔɔnɩ íne. Nɛnɛ lɩ obu ɛni ɔɔɔnɩ ɔɔɔ Nyati lɩ etɩ lɛɛ wutuɛ tɛ neemeɛ, nɔɔnɩ íné ɔnɔ Gbɔnyɔ Luwɩ ebi ɛni nuwo nɩyɩnɩ tɛyɩɛ ɛni nkuan kpenkɛɛ mu tɛɛ.

⁹ Kpan fɛɩn-ɛ la ritɩɛ, bɛ niti! ¹⁰ Alɩ kpan kɔ lɩ sibikan mu ɛni kpaan, tuun nɩha sibikan mu. Enɛɛ kpan obu frɛɛ lɩ akrabu mu ɛni kpaan, tuun yohu akrabu mu lɛ. ɛni nɔ lɔɔ, bɛ Nyati ɛni puɛnɛ fɛɩn nucu kpɩtɩ mu nɔɔnɩ tɛ dɔn Jesi etɩ cɛ.

3. Nnɩɛ nɔ wutu mu nyaa ɛni woju

¹¹ Mɩkprâ jɩɛ, enɛɛ mɩɩɩ nnɩɛ akpasua lefe nɔɔ kɔ ji nu ɛni nɔɔnɩ wutu mu ulafu unya. Nnɩɛ obuɛ, awa aanu nɔnɩ íne mu fínɩ gbɔnyɔ lokpɔdu ɛniɛ eke, enɛɛ ɔnu owururaru lubuo dide alenge ebi ɛniɛ. ¹² Nnɩɛ ambɩ túni enɩnɩ ɔɔɔɔɔɔnɛ fɛɩn lɛ nɔɔɔ etɩ nɛdi juma ɔnu anti. Lɩpɛ muɛ, neti akpan-ɛnɛ fɛɩn-ɛ nɔ wutuɛ etɩɛ nsibi unu nnɩɛ ambɩ ebi ɛni ɔɔɔ lɩ lɔkɩɩ u wu bɛ se ege buɔɔ íne. ¹³ Heni-heni muɛ, akpan fɛɩn anti nɛɩ akprua ɔlɔkɩɩ tuun nɔɔnɩ lɛ nɔɔ etɩ ice ɩpɩ frɛ ɔɔɔ.

¹⁴ Akpruaɛnɛ fɛɩn-ɛ nɩɩɛ, nnɩɛ ambɩ anti nɩɩ nudu akpan fɛɩn íne mu nunyuku. Lɩpɛ muɛ, enɛɛ nɩkan niye nɛnɛ lɔ: nɩkpranɩ nnɩɛ ambɩ ebi ɛni nɩ'an-ní akrabu u wu bɛ se ege buɔɔ ɛni lɔ te nɔɔ nɩlɩnɩ ɔɔɔ ɛni dideni ei kɛɩn-ɛ nɩnyɛpɩnɩ etɩ. ¹⁵ ɔnu mu lɩpɛɛ, nutunɩ ɔɔɔɔɔ nutu ɔɔɔ ebi ɛni nɩkpranɩ nnɩɛ ambɩ nɩlɩnɩ ho, enɛɛ ɔɔɔ ebiɛ naruraru owu bɛ tu nuwuwounɩ akpan-ɛnɛ fɛɩn ebi ɛni íkprɩmu úkutumɩnɩɛ. ¹⁶ Lɩpɛ muɛ, enɛɛ nutu nititenɩ akpan fɛɩn: tɩtɩ lɛɛ ɔlɔkɩ, egbrengbi lɛɛ yale puɛnɛ, mbeyepu lɛɛ lukpawɩɛnɛ sufɩɛ líkpén, elefe mu kpɩsɩɩɔ bɔ numu. ¹⁷ Kpan kɔɔkɔ fɛɩn-ɛ sufɩɛ obu ɛni lɩ nnɩɛ ebi ɛni íné, elefe mu ɔnu nimerɔɛ ɔnɔ rirɛɛ, ákânmu ɔɔɔɔɔ ɛni bɔ apa, elefe mu eɩyɩ ɔɔɔ. ¹⁸ Gba, ɔnɩ oku ɛbɩɛ, kpan fɛɩn nucu rɩcɛ mu lɛ edɩ nnɩɛ ebi ɛni sufɩɛ ɛni nuwan an. Sufɩɛ obuɛ, lɩ kpan ɛni nimerɔ, enɛɛ lɩ ya nahuan abruansɩɛn ewɩ nahuan.

4. Gbɔnyɔ Luwɩ lɛɛ akpan-ɛnɛɛ nukɔɔn ɛni woju

14 Mɩkprâ jɩɛ, enɛɛ mɩɩɩ Gbɔnyɔ Luwɩ nu ɛni nɔ Sɩnɩ lɩfɛɛ etɩ tɛ lɛɛ akpan akɩ-akɩ ya abruana ewɩ aanla eɩn. Akpan obuɛnɛ fɛɩn-ɛ, enɛ lɛɛ ɔnu Bɔ eɩn ɛni ínéɛ nɔ nɛnɛ líkpén. ² Lɩpɛ muɛ, enɛɛ miti eji lubuo nɔɔ le etɩ tɛ fínɩ lɔ mra ile, elefe mu nyangbraun ubɔru kpunkɩpɩɩ eke. Lubuo obuɛ, esejɩ lɛ fínɩ lɔ sango kɩpangbalɩ lubuo ɩha cɔ nɔɔ eke frɛ. ³ Akpan akɩ-akɩ ya abruana ewɩ aanla obuɛnɛɛ, nɛnɛ lɩ obuɛ Gbɔnyɔ Luwɩ kɔn nɛnɛ nyaku ei wutuɛ etɩɛ nɔ. Nunɔnɩ gbɩrengbi líkpen-ɛ lɛɛ nnɩɛ akpasua aanla ebiɛnɛ lɛɛ akpankɩɩ ebiɛnɛ anti nɛhenɩ eji lɔkɩ nɔɔ ɛni kpan lefe kɔɔkɔ ɔnɔ ɛni ɔkɩpɩ ɔɔɔhɩnku yehe, alɩ éɩmu nɛnɛ cɛ.

⁴ Nɛnɛ fɛɩn, wraka woju kɔɔkɔ ɔnɔ nɛnɛ íne mu, nɩyɩnɩ nu tuun nukufunɩ fínɩ akpan ɛni ɛsɛ lɛɛ yi eɩn-ɛ eke. Heni-heni muɛ, nɛnɛ lɩ obuɛ Gbɔnyɔ kɔn nɛnɛ nyaku ei akpan fɛɩn agbra nitunɩ cɔ nɩlɩnɩ enɛ lɛɛ Nyati eɩn ɛni akpan, bɛ ɔɔ-ɔɔ fɛɩn-ɛ nɛsɛɛ, nunɔnɩ lɛɛ ɔnu eɩn. ⁵ Funte woju kɔɔkɔ ɔnɔ nɛnɛ ɔmu ányá, nákân-mínɩ woju kɔɔkɔ ɛni bɔ kpan ɔɔ etɩ akukua nɛnɛ munu frɛ.

5. Entɩ ngbafɩɛ ɛɛntɩɛ ɛni amanɩɛɛ boɛ ɛni woju

⁶ Mɩkprâa, enɛɛ mɩɩɩ etɩ ngbafɩɛ nɔɔ ji nu ɛni nowu ɩɛ etɩ kpouun tɛ. Nɔɔcunɩ Amanɩɛ Namu ebi ɛni ɔnu woju ɔɔɔnɩ tuun godooɛ nɔɔnɩ ɛni bɔ nobo noku

obuo-obuoene nɔ maɪ-maɪ feɪn etɪ ɛ́ni akpan. ⁷ Ɖnu mu lɪpɛɛ, eneɛ nala lubuo krakralɔ nɪkan lɔ: <<Nyati ɛ́ni ɛ́ye nɔnɔ nefe luboluwɪ mu fɪnyákuɔnɪ munu gbein, ambe nu oku ɛ́ni nɔ́bɔ́a akpan feɪn mu. Ɖɛ, kutuní Nyati ebi ɛ́ni lɪ entɪ lɛɛ wutu, jenfie lɛɛ di anuma-anumaaene feɪn-ɛ!>>

⁸ Ɔlɛ, eneɛ entɪ ngbafre nɔnɔ ji kpu nɔnɔ ebi be, ene fre nala lubuo ɪkan lɔ: <<Babilɔnɪ ɔ́bubu! Ebi lɔku ebi ɛ́ni sepu obuo-obuoene feɪn mu ɛ́ni akpan ɔ́nu wraka lɔkuɛ ɔ́bubu!>>

⁹ Ɖnu egeɛ, eneɛ entɪ ngbafre nɔnɔ ji kpu aanu am-biene be nala lubuo krakralɔ ɪkan lɛ lɔ: <<Kpan kɔkɔ feɪn-ɛ yɔsu nɔne ebi lɛɛ ɔ́kɔ nɪkpranɪ nɪlɪ ninyepunɪ etɪ be yɔkɔ mu yɔtu nɪtɛnɪ ɔ́nu sufɛɛ líkpɛn, elefe mu bɔ́, ¹⁰ ene fre yedi gbre lɔku ebi ɛ́ni Nyati tite te ɪɛ lɛ. Ɖɛ, fɪnɪ lɔ́ nusunɪ mulɔ kɔnkpɔ ɛ́ni kpan ácuɔuatumu numu ɛ́jɛɛ nutunɪ kpan unɔ unyɔnɪ nɪkpitaa ekɛɛ, Nyati ɛ́ni tebibe obue, yɔkɔ nene bɔ́ ɪ lɔkɔlɔ. Heni-heni muɛ, nene akpasua obueneɛ, Nyati ɛ́ni entɪ ngbafreɛne lɛɛ Gbɔnyɔ ebie yedɪkɪ nene nɪdɪnɪ munu rɪre yayrâ nene ɪ efriya lɛ lɔkuɛ negbie mu te. ¹¹ Ɖɛ, kpan feɪn-ɛ yɔkɔtu nɔne ebi lɛɛ ɔ́kɔ ebi ɛ́ni nɪkpranɪ nɪlɪnɪ, be yekprɪ ɔ́nu ɪné ɛ́ni sufɛɛ yɔkɔnɪ rɪre freɛ, ákân-mu lɔ́ nihe hola kɔkɔ, nana nɔ́dɔ́n lɛɛ mu te rɪre yayrânɪ ei you lɛɛ ningbe, eneɛ lɛ́ obu ɛ́ni mregbee yanya tuun godoo.>> ¹² Ɖni nɔ kɔ, be Nyati ɛ́ni puene feɪn nucu kɔtɪ mu nɔnyɔnɪ enɪnɪ auleene feɪn nɪkân-nɪ ɔ́nku, nɔnɔ té dɔ́n Jesi etɪ ce.

¹³ Ɔlɛ muɛ, eneɛ miti lubuo nɔnɔ le entɪ te nakan lɔ: <<Mime lɔ: Akpan-ene feɪn-ɛ nɔnɔ té nɔ Nyɔnɪ etɪ tuun ɔ́kɔ be ue, gbake ehe lí nenun! Ɖɛ, Bubɔ́ nakan lɔ: nɔ́jɔfunɪ nɔnɔ ɔ́bɔ́uene feɪn té, eneɛ ho yehi nene nuhun, ambe nɔnɔ woju anamuene nɪlɪnɪ wutuɛ etɪ teɛ, ɔ́nu luwe nɔ́ lɛɛ kɔkɔ́n nene.>>

6. Nyati ɛ́ni tebibeɛ i akpan etɛ ɛ́ni woju

¹⁴ Mɪkprâ jɪɛ, eneɛ mɪdɪ jru lúkpó lofu pumpu nɔnɔ nu ɛ́ni kpan kɔ́ pi ete etɪ. Kpan ebie, sika lebe mu abutre nɔnɔ ɪné mu, eneɛ akrabu funfu nɔnɔ ɔ́nku fre.

¹⁵ Ɔlɛ muɛ, eneɛ entɪ ngbafre nɔnɔ ji nɔ tɛyɪlɪ-ɔ́ te nya be la lubuo krakralɔ kan ye kpan ebi ɛ́ni pi ete jruɛ etɛ lɔ: <<Dɪkɪ: mbɔ́ ebi ɛ́ni nɔ wutuɛ etɛ ɛ́ni ɛ́ce nuɛ oku. Wɔ ɔ́nu akrabuɛ ce!>> ¹⁶ Nɪkan lɔ, eneɛ heni-heni mu kpan ebi ɛ́ni pi ete jruɛ etɛ wɔ ɔ́nu akrabuɛ ce mbɔ́ neeme. ¹⁷ Ɔlɛ muɛ, eneɛ mɪdɪ entɪ ngbafre lefe nɔnɔ ji nu ɛ́ni nɔ entɪ te ɛ́ni tɛyɪlɪ-ɔ́ te nya lɛ. Ɖne fre akrabu funfu nɔnɔ nɔnɔ ɔ́nku lɛ. ¹⁸ Ɖnu egeɛ, eneɛ entɪ ngbafre nɔnɔ fre nɔ tɛyɪlɪ gbɪtaa mu te nya. Entɪ ngbafre obue, ene ɪ obue nɪkan ɔ́mɔ́ɔ́ lɛ etɪ. Lɔ́ nunyaa, eneɛ ene fre nɪla lubuo krakralɔ nɪkan niye entɪ ngbafre aanu mu ebi lɛ lɔ: <<Ɖfe fre dɪkɪ: difɛn mitin ewɪene feɪn-ɛ nɔ wutuɛ etɛ ebe ne. Wɔ akrabuɛ ciceru ɔ́nu egbekeene feɪn!>> ¹⁹ Nɪkan lɔ, eneɛ heni-heni mu entɪ ngbafre

wɔ ɔ́nu akrabuɛ ciceru mitin ewɪ egbekeene feɪn wɔ ku Nyati ɛ́ni tebibeɛ ɛ́cɪmɪ lɔkuɛ mu te. ²⁰ Ɔlɛ muɛ, eneɛ nɪfɪunɪ mitin ewɪ ebi ei ligbeti te. Ɔnɪ nefɪunɪ eie, eneɛ mbuo nɔnɔ ɛ́cɪmɪ mu ubu inya tuun ɔ́kɔ be bu fɪnɪ di ɛ́ke cu ɔ́ a ku kilo ya ɛ́ntɪ. Mbuo obue, á mu ɪ metɪ nɔnɔ lɛɛ likpin fre ɔ́kɔ.

7. Akpan-eneɛ nɔne ebi ɔ́kpɔ ɔ́kɔpumue ɛ́ni woju

15 Munɔ lɛɛ makprâ, eneɛ woju lɔku nɔnɔ ɛ́ni ɪsrân munu mu tuun ɪsɛn ɪ freɛ nya entɪ te mɪdɪ nu.

Dɪkɪ: mɪdɪ entɪ ngbafre nɔmbu nu ɛ́ni nɔnɔ mu nɔnɔ- nɔnɔ feɪn nyu nyɪnɪ nɔnɔ kan ɔ́nku. Nyɪnɪ obueneɛ, eneɛ ɪ gbɛ ebieɛɛ yɔdɔ́n ege yehi akpan etɪ ɔ́kɔ uwue, be Nyati ɛ́ni tebibeɛ fre ece reɛ nɔ́.

² Ɖnu egeɛ, eneɛ mɪdɪ ɔ́ yreke-yreke ɛ́ni neɪjɪɛ fɪnɪ kraana ekɛɛ nu la numu ei naha be lɛ́ nɔnɔ mu inya. Ɔ́ akpasua obu teɛ, akpan-ene feɪn ebi ɛ́ni nɔne ebi ɔ́kpɔ ɔ́kɔpumue nyɪnye etɪ. Nene obueneɛ, nɔ́kɔtumɪnɪ ɔ́kɔ ebi ɛ́ni nɪkpranɪ nɔne nɪlɪnɪ anti, eseɪ nekpɪmɪnɪ ɛ́ni bɔ́ ɔ́nu ɪné ɛ́ni sufɛɛ fre nɔnɔ nene rɪre. Nene feɪn, san- goɛ Nyati tu neneɛ nɔ́ nene ɔ́nku. ³ Ɔlɛ muɛ, eneɛ nɪ- janɪ Nyati ɔ́su pu Moɪs ɛ́ni eɪi ebi ɛ́ni eseɪ ɪ Gbɔnyɔ Luwɛ ɛ́ni eɪie nucu nehe nɪkan-nɪ lɔ: <<Adamanga Nyati ebi ɛ́ni kan ɔ́mɔ́ɔ́ woju-woju feɪn etɛ, owuene feɪn-ɛ fulɛ nyá munu, eseɪ já nu tuun sɛn ɪ! Ɖfe ebi ɛ́ni fulɛ obuo-obuoene feɪn ɛ́ni gbɛngbie, owuene feɪn-ɛ fi- titeɛ, ɔ́nu ɔ́ wɛɪnɔ; kɔkɔ ɛ́dɛkumu ei. ⁴ Nyɔnɪ, ebi bɔ́ ɪyefu? Ebi bɔ́ ɔ́cu ɔ́nu munu lɔkuɛ útufu e? Dɪkɪ: ɛfe ceɛ fulɛ Nyati, eneɛ efɪnɪ seseɛ fɪhɛ ɛ́ni wojue yanya gbein wɛɪnɔ obuo-obuo feɪn mu ɛ́ni akpan yedi nu yehi yɔkɔtu ɔ́nu anti.>>

⁵ Ɖnu egeɛ mɪkprâa, eneɛ mɪdɪ tɛyɪlɪ kan ebi ɛ́ni Moɪs ɛ́ni ble ebi etɪ ɪ liji mu kan ebi ɛ́ni ɪyê lɔ: Nyati ɔ́kɔ ebi lɛɛ ɔ́nu puene ɛ́n-ɛ nu ɛ́ni fin la ɪ entɪ te. ⁶ Ɔlɛ muɛ, eneɛ entɪ ngbafre nɔmbu ebieɛɛ nyɪnɪ akpasua nɔm- buɛ nɔ ɔ́nkuɛ nɔ te nya. Nene feɪn, trale olofu ɛ́ni neɪjɪɛɛ nɔ́ nene rɪre, eneɛ sika lebe mu betu fre teru nene okun etɪ. ⁷ Lɔ́ nunyanɛ, eneɛ nɔne akpasua aanla ebieɛɛ nɔ gbɛngbi líkpen-ɛ anti te ɛ́ni nɔnɔ de kɔkɔ nɔmbu ɛ́ni Nyati ebi ɛ́ni nɔ nama tuun godooɛ ɛ́ni tebibeɛ yiyikue ɔ́can nene. ⁸ Ɔlɛ muɛ, eneɛ mregbe yiku tɛyɪlɪ kaan neeme neyê lɔ: Nyati ɛ́ni munu lɔkuɛ lɛɛ enɪnɪ mbasɛ eyiku te. Ɖnu mu lɛɛ, kraa mu ɛ́ni entɪ ngbafre ebieɛɛ yɔ́tu nyɪnɪ nɔmbu ebieɛɛ yɛɪ tuun yɔ́kufumuɛ, ákân-mu lɔ́ kpan ukpu uhɔ kaan nuhun te.

Nyɪnɪ nɔmbue ɛ́ni woju

16 Munɔ lɛɛ, eneɛ miti lubuo krakra nɔnɔ le tɛyɪlɪ- ɔ́ te kan ye entɪ ngbafre nɔmbu ebieɛɛ lɔ: <<A sonjunɪ Nyati ɛ́ni tebibeɛ nɔ kɔkɔ nɔmbuene muɛ kunɪ ei wutuɛ etɪ!>>

1. Nyrɪnɪ tɪ ɔ́ɔ ɛ́nɪ woju

² Lɪpɛ mʊɛ, ɛntɪ ngbafrɛ tɪ ɔ́ɔ á, ɛnɛɛ heni-heni mu sonju ɛnɪnɪ kpɔ́kʊɛ ɪ ku wʊtʊɛ ɛtɪ bɛ lubʊmʊ akpasua kɔ́ ɛ́nɪ ike tasulɔ́ ɣɪra akpan-ɛnɛ fɛɪn-ɛ nɪɪɛ ɛbɪ ɛ́nɪ sufɛɛ nɔ́ rɪrɛ unʊ ɔ́ɔɔ nɪkpranɪ nɪlɪnɪɛ ínɛɛ rɪrɛ i neeme.

2. Nyrɪnɪ aanu mʊɛ ɛ́nɪ woju

³ ɛntɪ ngbafɛrɛ aanu mʊɛ frɛ á, ɛnɛɛ sonju ɛnɪnɪ kpɔ́kʊɛ ɪ ku jɛnfɪɛ dɪkpɛ bɛ jɛnfɪɛ mindɪɛ neeme nyuku mbuo fɪnɪ lɔ́ kpɔ́n ɔ́ɔɔ ulɪ uhu mbuo ufʊɔ́ inyɛɛ ɛkɛ. Lɪpɛ mʊɛ, ɛnɛɛ ɔ́ɔɔ-ɔ́ɔɔ fɛɪn-ɛ nɔ́ jɛnfɪɛ dɪkpɛ bɛ ulɪ hoɛ u.

3. Nyrɪnɪ ɛɛntɪ mʊɛ ɛ́nɪ woju

⁴ ɛntɪ ngbafɛrɛ nku ɛɛntɪ mʊɛ frɛ á, ɛnɛɛ sonju ɛnɪnɪɪɪ ɪ ku di lɛɛ mindimɔ́ɔɛnɛ fɛɪn mu bɛ nɔ́nʊ mindɪɛnɛ neeme nyuku mbuo lɛ. ⁵ Lɪpɛ mʊɛ, ɛnɛɛ ɛntɪ ngbafɛrɛ ɛbɪ ɛ́nɪ mindɪɛnɛ fɛɪn ɛ́nɪ woju nɔ́ ɔ́nkʊɛ ja owukan lubuo ɔ́ɔ nakan lɔ́: <<ɛfɛ ɔ́ɛɛ fulɪ Nyatɪ bɛ funɔ́ jɛbrɛ neeme tuun godool! Fulɪ sɛsɛ pu woju-woju fɛɪn mu. ɛɛ, ɛ́lɪ obʊɛ fɛɪlɪ fɪyɛ akpan obʊɛnɛɛ, ɔ́nʊ ɔ́ɔ wɛɪnɔ́! ⁶ Dɪkɪ: nɛnɛ ɛbɪ ɛ́nɪ nuwuwounɪ ɔ́fʊ numuti-ɛtɪ puɛnɛ lɛɛ ɔ́fʊ pu ambɪɛnɛ nukunɪ mbuo eɪɛ, fɪtʊ nɔ́nɔ́nɪ mbuo ɔ́ɔ lɛ. Obʊɛ, fáta nɛnɛ ɛɪn ɔ́ɔ ɛkɛ.>> ⁷ Nɪkan ɔ́ɔ, ɛnɛɛ lubuo nɔ́nɔ́ lɛ tɛɣɪɪ gbɪtaa mu tɛ kan lɔ́: <<ɛɛ, Adamanga Nyatɪ ɛbɪ ɛ́nɪ kan ɔ́mʊɔɔ woju-woju fɛɪn ɛtɪɛ, ɛfɪnɪ lɔ́ fitɛ fubɔ́a woju fɛɪn mʊɛ, ɔ́nʊ ɔ́ɔ wɛɪnɔ́, ɛdɛkumu eɪ ɔ́ɔɔɔ.>>

4. Nyrɪnɪ aanla mʊɛ ɛ́nɪ woju

⁸ ɔ́nʊ egeɛ, ɛnɛɛ ɛntɪ ngbafɛrɛ aanla mʊɛ frɛ sonju ɛnɪnɪ kpɔ́kʊɛ ɪ ku gbe ɛtɪ bɛ tu gbe ɔ́mʊɔɔ ɛ́nɪ bɔ́ ɔ́ɔɔ ɔ́nʊ lɛɛ acɔ́ akpan ɪ. ⁹ Lɪpɛ mʊɛ, heni-heni mu gbe numu kpɔ́n tuun cícau akpan rɪrɛ i lɔ́kʊɔ. Obu ɔ́ɛ, nɔ́nɔ́yɔ́kumɪnɪ lubolʊwɪ mu nɔ́ɔ́mɪnɪ mʊnʊ lɔ́kʊɛ nɔ́tɔ́mɪnɪ Nyatɪ ɛbɪ ɛ́nɪ kan ɔ́mʊɔɔ nyrɪnɪ obʊɛnɛ fɛɪn ɛtɪɛ, nana nʊnɔ́nɪ mu nʊcunɪ numuti nitɛ́nɪ ɛtɪ.

5. Nyrɪnɪ eene mʊɛ ɛ́nɪ woju

¹⁰ ɛntɪ ngbafɛrɛ eene mʊɛ frɛ sɔ́nʊ ɛnɪnɪ kpɔ́kʊɛ ɪ kú nɪɪɛ ɛbɪ líkpen-ɛ ɛtɪ, ɛnɛɛ dambri boku akpan-ɛnɛ fɛɪn ɛbɪ ɛ́nɪ ɔ́nʊ bɔ́ nɔ́ ɛtɪɛ ɪ neeme. ɔ́nʊ mu lɪpɛɛ, rɪrɛ nɪyɔ́ nɛnɛ fɛɪn eɪ nɪcɛnɪ ɛnɪɪ mu. ¹¹ Obu ɔ́ɛ ɛbɪ ɛ́nɪ lubʊmʊ neke nɛnɛ nidɪnɪ gbɛɛ, nɔ́nɔ́yɔ́kumɪnɪ lubolʊwɪ mu, nana nʊnɔ́nɪ mu nʊcunɪ numuti nitɛ́nɪ Nyatɪ ɛbɪ ɛ́nɪ nɔ́ ɛntɪɛ ɛtɪ.

6. Nyrɪnɪ nahuan mʊɛ ɛ́nɪ woju

¹² ɛntɪ ngbafɛrɛ nahuan mʊɛ frɛ sɔ́nʊ ɛnɪnɪ kpɔ́kʊɛ ɪ kú di lɔ́kʊɛ nuranɪ Efrat-ɛ dɪkpɛ, ɛnɛɛ dɪɛ neeme mɛ ɪ lɛ

atingbrɛ ala egbɛngbɪ ɛbɪɛnɛɛ nɔ́ ɔ́ɔ gbe inyɛ ɛtɪ tɛ ɔ́mʊɛ bɛ nɛ́tɛnɪ mu. ¹³ Lɪpɛ mʊɛ, mɪdɪ bʊɔɔ rʊkʊɔ akpasua ɛɛntɪ ɛ́nɪ nɔ́ fɪnɪ trɔ́ntrɔ́ ɛkɛɛ nʊ nɔ́nɔ́ alɛngɛ akpasua ɛbɪ, nɪɪɛ ɛbɪ lɛɛ ɔ́nʊ numuti-ɛtɪ puɛ ɔ́mʊɪnɪɪ.

¹⁴ Nɛnɛ ɛɛntɪɛ, nɪlɪnɪ angunɪ ɛ́nɪ bʊɔɔ ɛbɪɛnɛɛ ulɪ akprua wojuɛ. Lɔ́ nɪnyanɪɛ, ɛnɛɛ nɪsɛnɪ egbɛngbɪɛnɛ fɛɪn-ɛ nɔ́ wʊtʊɛ ɛtɪɛ ɛtɪ. Lɔ́ɔ, ɔ́ɔɔ uku nʊɛ Nyatɪ ɛbɪ ɛ́nɪ kan ɔ́mʊɔɔ woju-woju fɛɪn ɛtɪɛ ɔ́nɔ́ɔɔ tɛɛ, lɛ nɛ́sɪ nɛ́yɪanɪ ɔ́ɔ nɔ́ nábɔ́an-nɪ tɪn ɔ́nʊ ɛɪn.

¹⁵ Dɪkɪ: Nyɔ́nɛ kán lá ɪ lɔ́: <<Míhɪ mufu nɛfɛ mu fɪnɪ in'ɪn pu ɛkɛ. Lɪpɛ mʊɛ, kpɔ́n fɛɪn ɛ́nɪ dadu ɛtɪ tralɛ nɔ́ rɪrɛɛ, ehe lí ɛnɪnɪ! ɛnɪnɛɛ, ɔ́nɪ yoku nʊ obʊɛ, bɔ́ nʊnɔ́ rɪrɛ ɛhɛɔ́ rúhɔ́n ɪlɪ ɛnɪnɪ.>>

¹⁶ Lɪpɛ mʊɛ, ɛnɛɛ heni-heni mu bʊɔɔɔɛnɛ sɪ egbɛngbɪɛnɛ fɛɪn ɣɪa ɔ́ɔ nɔ́nɔ́ ɛ́nɪ nɪranɪ ebrɛ mu Armagedɔ́n tɛ.

7. Nyrɪnɪ nɔ́mbʊ mʊɛ ɛ́nɪ woju

¹⁷ Gba, ɛntɪ ngbafɛrɛ nɔ́mbʊ mʊɛ usonju ɛnɪnɪ kpɔ́kʊɛ ɪ ɛntɪ lufaan mu tɛɛ, ɛnɛɛ mitɪ lubuo krakra nɔ́nɔ́ lɛ gbɛngbɪ líkpen ɛbɪ ɛ́nɪ nɔ́ tɛɣɪɪ kaan nuhun tɛɛ mu kan lɔ́: <<Gbakɛ owu ba!>> ¹⁸ Lɪpɛ mʊɛ, ɛnɛɛ ɔ́ɔ nɛtɛ lɛ́, rura nele, nyangbraun nɔ́ɔɔɔ bɛ wʊtʊ frɛ kenjɛ lɔ́kʊɔ. Wʊtʊ akpasua obʊɛ kenjɛɛ, ɔ́nʊ Nyatɪ ɪ kpɔ́n nɔ́ wʊtʊɛ ɛtɪɛ, ɔ́nʊ rɪdámá yɛsɛ. ¹⁹ Lɔ́ wʊtʊɛ kenjɛɛ, ɛnɛɛ Babilɔ́nɪ ɛbɪ ɛ́nɪ ɪ ɛbɪ lɔ́kʊɛ gbɪgberu eɪ ɛɛntɪ bɛ ɛbɪɛnɛ fɛɪn frɛɛ nɔ́ wʊtʊɛ neeme ɛtɪɛ kpukpusu eɪ. Heni-heni mʊɛ, Nyatɪ alá Babilɔ́nɪɪ ɪ, nana nʊnyaku ɔ́nʊ tɛbɪɛɛ neeme gbeɪn nɪlɪ nɪyɛ́nɪ. ²⁰ Lɪpɛ mʊɛ, wʊtʊ lukpo-lukpoɛnɛ fɛɪn mɔ́ di, ɛnɛɛ lɪfɛɛnɛ frɛ a ɔ́ɔɔ. ²¹ Esejɪ nyatɪ-mbobu ɔ́gbʊ ngbohro ɛ́nɪ nɔ́nɔ́ ɔ́ɛ kpɪ ɛ́nɪ bɔ́ aja kilo abruanaa nɔ́ ɛntɪ noku akpan ɛtɪ. Lɪpɛ mʊɛ, akpan ɔ́ɔ numuti tɛ́ Nyatɪ ɛtɪ ambɛ mbobu obʊɛnɛ ɛ́nɪ nyrɪnɛ sɪpu ɛɪn-ɛ kɔ́ fɛɪn.

Babilɔ́nɪ ɛ́nɪ ɛ́jɪjɪ ókʊ woju

17 Munɔ́ lɪpɛ makprâ, ɛnɛɛ ɛntɪ ngbafɛrɛ nɔ́mbʊ ɛbɪɛnɛɛ mɪdɪ nʊ kpɔ́kʊ nɔ́ ɔ́nkʊɛ ɛ́nɪ nɔ́nɔ́ tɪ ɔ́ɔfumu bɛ nakan iyɛ́mu lɔ́: <<I miyɛ́fu lɔ́ Nyatɪ yetɛ́ yɛɪl yeyɛ́ wraka ɛbɪ lɔ́kʊ ɛbɪ ɛ́nɪ nʊrunɪ di kpangbalɔ́ numʊɛ. ² Dɪkɪ: wʊtʊɛ ɛtɪ ɛ́nɪ ɛtɛɪ puɛnɛ ɛdɪ wraka juma lɛɛ ɔ́nʊ ɛɪn, ɛnɛɛ ɛnɪnɪ wrakaa ɛsɛ akpan fɛɪn ɔ́nyu nɛnɛ lubolʊwɪ ak+an ɔ́nkʊ.>> ³ Nɪkan ɔ́ɔ, ɛnɛɛ bʊɔɔ mu nɔ́han-mu luju ɔ́ɔ nɔ́nɔ́, bɛ heni-heni mu mɪdɪ yɪ nɔ́nɔ́ nʊ ɛ́nɪ pi ɛtɛ nɪɪɛ lebe tɪntɪ nɔ́nɔ́ ɛtɪ. Nɪɪɛ obʊɛ, ɛnɪnɪ rɪrɛ neemeɛ, nɪmɪmɛnɪ ínɛ akpasua-akpasua ɛ́nɪ ɪwɪwɛfu Nyatɪ. Nɪlɪ ínɛ nɔ́mbʊ lɛɛ awa ndɪɔ́ frɛ. ⁴ Yɪɛ ɔ́nɔ́ɔɔ, ɛnɪnɪ rɪrɛ owuɛ, fɪnɪ yɪ gbɛngbɪ ɛ́nɪɛ ɛkɛ. Lɪjɪ lebe ɛ́nɪ noku nʊnʊwɪ mu, sɪka lebe mu owu lɛɛ awɪndɪ owu anuma-anuma elefɛ ɛ́nɪ ifɪ ɛ́nɪɛ, ɛnɛɛ nɔ́nɔ́ rɪrɛ. Esejɪ sɪka lebe mu kpɔ́kʊ nɔ́nɔ́ ɛ́nɪ ɔ́nʊ runyɔ́ woju anuma-anumaɛnɛ nɪlɛ yɪkʊɛ nɔ́nɔ́ ɔ́nkʊ. ⁵ ɔ́nʊ líkpen-ɛ, nɪmɪmɛnɪ ínɛ akpasua nɔ́nɔ́ ɛ́nɪ ɔ́nʊ nuwaan alá bɛ ɔ́ɔ. Kɪ lɔ́ nɪmɪ-

mení: “Babilóni ebi éni li ebi lókué nǎ. Éne li obué nli wraka lée runyɔ woju anuma-anuma feɓn éni yiaa.”

⁶ Míkprâa, be Jesi éni puene feɓn-ε nehi enini íne eti dalufue be nuwuwouníe éni mbuoε kɔnyu yie fíní mulɔ eke. Lǎ miduni nu kɔ, eneε woju sran-mu munu mu neeme.

⁷ Lipe mue, eneε enti ngbafre ebi nakan iyêmu lǎ: <<Obu nidasr+anfu munu mu! Diki: yi obu lée nne ebi éni nunɔ eti éni la íne kɔmbu lée awa ndiɔɔ, mehi munyaku ɔnu nuwan gbein miyêfu. ⁸ Nne ebi éni fidi nue, sigie nunɔ, eneε gba nɔ́nɔ́ ji. Diki: kân cǎ yoku be nîsê ege nunɔ numɔ lókuε mu te ninya be, lipe mue, nîha ɔnu óbubu mu. Éneε, éni sigi nunɔ be gbake nɔ́nɔ́ jie remue, enini gbein obuε nîsê ege ninyaa, yɔtu akpan-ene feɓn ebi éni, bɔkuɔ ɔkuɔ Nyati li enti lée wutu te neeme kɔnu íné ɔ́nɔ́ nkuan éni kpenkpeε mu tee, woju yasrân munu mu yɔkuɔ rire-mukpi mu.

⁹ Gbake, cuní akunda lókuɔ mu lǎ fɔnyǎn woju obu éni nuwaan numu. Diki: nne ebi éni íne kɔmbueeneε, tê fíní lufe kɔmbu éni yie pi ete eti eke. Eseji tê fíní egbrenghi kɔmbu fre eke. ¹⁰ Nɔku mu eene ɔwǎ ese, eneε nɔ kɔkuɔ kɔ lipe. Kɔmbu mue eke, gba nehi ninya eti. Enini ányaa nînya etiε, waalɔ cεε nûdǎn be ene fre nése lε. ¹¹ Nne ebi éni sigi mue kɔ be gba ɔ́nɔ́ jie, nli egbrenghi nowo mu, eneε eseji nli kɔmbu ebienε éni nɔ fre. Enini ányaa nînya etiε, ɔnu óbubu mu li obuε nîhaa.

¹² Gba, awa ndiɔɔ fidi nue, lí egbrenghi ndiɔ éni yêtê-mu cǎ i. ɔkuɔ nûtuɔni nene bɔmuɔɔ ninyaní etiε, wanci nɔ agbra ce, eneε nîtêní cǎ i lée nne ebi ein. ¹³ Diki: nenini woju cεε kɔ nene té mue, eneε li nne ebi éni té eti woju cεε bǎ kɔcuní nenini mbasie lée bɔmuɔɔ neeme neluní. ¹⁴ Lipe mue, nîhení Gbɔnyɔ Luwile tín, eneε Gbɔnyɔ Luwile yɔkɔpu nene, ambe ene li obuε nli nyɔneε feɓn éni Nyɔku lée egbrenghiε feɓn éni Gbrenghi. ɔ́kɔpu obuε nûkɔpuε, ene lée akpan-ene feɓn-ε nira nide li enini puene be kɔkuɔ té kɔkuɔ eti nuca feɓn-ε ein li obuε bɔkɔ mu nûkɔpuní.>>

¹⁵ Enti ngbafreε nû eti nakan iyêmu lǎ: <<Dieneε fidi nu wraka yie pi ete etiε, lí obuε-obuoεeneε kɔ mai-mai feɓn etiε éni akpan okpo-okpoε. ¹⁶ Diki: nu nehi éni nne ebi lée ɔnu awa ndiɔ ebienεε fidi nue ein yefe wraka yi obu tuun yofuoni rire owu feɓn yede, eneε nûdǎn rire ehelɔ. Lipe mue, nûnyuní nususuanru nîhúní, eneε nûwɔnɔ ɔnu owukɔɔ nukuní éle yaca i. ¹⁷ Akpasua obuε nîluníε, Nyati kɔkɔ tite te i be cu la nene té mu éni bǎ ese kɔ eke. Heni-heni mue, awa ndiɔ ebienε yetê nsibi cǎ nɔ yabuka nne ebi tuun kɔ lǎ obuε ɔwǎ Nyati tite te iε ese eti kpeun. ¹⁸ Gba, yie fidi nue, eneε li ebi lóku ebi éni ɔnu bǎ kɔ wutuε éni egbrenghiε feɓn etiε.>>

Babilóni éni óbubu woju

18 ɔnu egeε, eneε midu enti ngbafre lefe nɔ ji éni kura tuun sen iε nu kɔ enti nɔku. Enini éjɔjreε neɔjɔreε, tú wutuε neeme cré i fíní lǎ nutuní lée eke. ² Enini ɔru mu lipeε, eneε nala lubuo krakralɔ nkan lǎ: <<Ebi lókuε epí! Babilóni epí! Éε, ene ebi éni nunyuku nli anguní bubɔ akpasua-akpasuaene feɓn éni ɔ́ŋn ei cǎ be runyɔ ruwaru lée nneε feɓn taka i ɔnu mue, népí! ³ Diki: fíní lǎ nusuní mulɔ nutuní kpan tuun kɔ lǎ kɔnyuní ekeε, nɔtu ɔnu wraka brebeε ese obuε-obuoε feɓn éni akpan. ɔnu ein li obuε wutuε éni egbrenghiε di wraka juma. Eseji rirehe owu mrumruε nkaan remue, nɔtu wutuε éni enipa puene feɓn ehe rire.>>

⁴ ɔnu egeε, eneε miti lubuo nɔ ji le enti te nakan lǎ: <<Nefe feɓn ebienεε fuluní emuni pueneε, kɔnɔ ebi obu mu nyaní ei lǎ ɔnu woju un-εene úprumu nefe, nyɔneε feɓn-ε môtu yehini etiε lhâmu íkun-mu nefe lε. ⁵ Heni-heni mue, enini un-ene feɓn-ε nelie ebubue tuun esǎn i ebibe Nyati té bǎ ínyakumu munu ei eti ji. ⁶ Éni kɔ kɔ, be wrɔnɔ un-ene feɓn-ε nliε nkɔkɔ aanu kɔ eke tuní. Éε, lǎ nite nucucuatu mulɔ nutu akpan nɔ di gbree, cucuatuní kɔ eke nkɔkɔ aanu tuní nyúní lε. ⁷ Diki: nekpe numu lǎ: ene nli yi gbrenghi ebi éni te akpan feɓn eie. Éne nécian-mu kpisi, eseji ákân-mu lǎ awrabo iheni! Éni kɔ kɔ, be tuní awrabo wóni nldí munu lókuɔ hûn awundi owuene feɓn-ε nikpikpian nububu aan ein kpeun. ⁸ Enini numue nekpeε remue, Adamanga Nyati yanyaku enini ákura kura kɔ feɓn-ε gbein yobûani mu, eneε nu nɔ kukukɔ eti ce, nyɔni anuma-anuma yɔtutru eti yeheni. Lipe mue, lu uou, awrabo lée nuhɔn yeheni, eneε nûcu lé nuca i neeme.

⁹ Lipe mue, ɔkuɔ wutuε éni egbrenghiε feɓn ebi éni di wraka juma, eseji i mai ɔnu mu tee yedi mregbee notrûε nue, yoku bǎ lúpu yɔtu mutu. ¹⁰ ɔnu mu lipeε, la lókuɔ yowo nene nîben-ní laka, eneε nûbubɔku nkan-ní lǎ: <Kuní musue! Kuní musue! Diki: wanci luwí nɔ kukukɔ eti ce kɔ, eneε efe Babilóni ebi éni fuli ebi lóku be íné nanyafue, néli néyǎfíní!> ¹¹ Lipe mue, awrabo yowo enipa pueneε kɔ wutuε eti neemeε fre yɔtu mutu lε, ambe nédíminí cǎ nîpaní kɔnu owuene nîhúní ji. ¹² Heni-heni mue, kɔnu sika lebe, sika lofu, jama akpasua-akpasua, anungruma, liji ine-ine lée awundi owu éni nîluní tín, tan enyi, jawie, lankpa, mbobu éni ifi énie mu, ¹³ kɔnu miendi mu owu akpasua-akpasuaene, sace-mindi lée rukpa luɔnfe, mulɔ, míné, mitin ewi lée kɔnu mpu, midên lée ngbɔnyɔ, kɔngɔ, tín uɔun lla, mbeyepu lée akpan éni nunyuní lugbue, nédíminí cǎ nîpaní feɓn nîhúní. ¹⁴ Lipe mue, nûbutu nukuní ebie eti lǎ: <Cekee, owuene feɓn-ε té kɔfu etiε, ɔjuɔ ɔkuɔ +a. Diki: rirehe owueneε inyakufu munu gbein-ε ɔbubu neeme, ákân-mu lǎ ɔfu nunuwí udi nu ji.> ¹⁵ Heni-heni

muε, cɔni enɪpa pu ebienεε sigi he rire ebi obu mu tεε, yedɪ ɛ́lε Nyati yelɪ yeyêniε nuε, la yowo nenε n̄bɪben-n̄ɪ lɪka awrabo yowo nenε nutun̄ɪ mutu ¹⁶ n̄kan-n̄ɪ l̄ɪ: <Ɔfɔni musue n̄ʒ? Cekee, kɪ ebi lɔku obu ɛ́ni musue! Nuε sεε, fitê fl̄n̄ɪ gbrenɔbi yi eke fumrê liji ine-ine, fuku sika lebe, jama akpasua-akpasua lεε anungruma rire, ¹⁷ enεε wanci nɔɔ kukukpɔ etɪ cε lɔɔ, ɛfl̄ni nunja kukungbe obu neeme ɔjuɔ ɔɔbi +a!>

Lɪpe muε, bato ényepu puεne, jumadi puεne lεε akpan-akpan feɪn-ε lεε di etɪe yebɪben lɪka ¹⁸ yakprâ ebie naca lε ɛ́ni mregbee notrôε, enεε yakan l̄ɪ: <Cekee! B̄ʒ kpan íhe ebi ɛ́ni yaja nu fl̄n̄ɪ ebi lɔku obu eke.> ¹⁹ Ɔnu mu lɪpεε, be nawan-n̄ɪ ngb̄ɔ nukun̄ɪ íne mu nutun̄ɪ mutu n̄kan-n̄ɪ l̄ɪ: <Ɔfɔni musue n̄ʒ! Kɪn̄ɪ ebi lɔku obu ɛ́ni musue! Enɪni rirehe owu mrumruε n̄kan be tu akpan-εne feɪn-ε lɪpa ɛ́n̄ɪ bato muε he rireε, wanci nɔɔ kukukpɔ etɪ cεε, feɪn +a ɔɔbi!> >>

²⁰ Lubuoε sê ege lé nakan l̄ɪ: <<Nεfεε funɔn̄ɪ entɪε, nefε Nyati ɛ́ni ɔɔɔpu puεne, numuti-etɪ puεne lεε enɪni pu ambiεne feɪn, rire mu nikpi nefε ebi obu ɛ́ni ɔ́bubue bubue remu. Dɪki: munuεne feɪn-ε nutu fidin̄ɪε, Nyati obũa mu ɔwr̄ʒ ɔɔtun̄ɪ.>> ²¹ Lɪpe muε, enεε midɪ entɪ ngbafre nɔɔ nu nyu lubobu hruhru lɔku papla nɔɔ wɔ la jenfie dikpe nakan l̄ɪ: <<Efe Babilɔni ebi ɛ́ni lɪ ebi lɔkuε, dɪki l̄ɪ Nyati ɔɔnufu íne i ɔɔkɔpukpusufu ei neeme be b̄ʒ kpan ídɪfu nu j̄ie n̄ʒ. ²² Eε, ɛfl̄ni woju yetiti ei, enεε sangonyu, akete lεε krukɔfɔɔ puεne b̄ʒ úɔɔ ɛfl̄ni tε kpan íti nenε eji lubuo j̄i. Ɔnu ba nɔɔ, ajuidi pu ɔɔɔɔ frε b̄ʒ úɔɔ, eseji lufun t̄ɪn̄ lubuo frε b̄ʒ íle kpan íti. ²³⁻²⁴ Dɪki: ɛfl̄ni tε lɪ obuε enɪpa puεne nyuku lɪ rirehe puεne ɔɔbku ɔ feɪn, enεε ɛfl̄ni mraba jumaa εεε obuε-obuoεne feɪn ɛ́ni akpan ɔɔbubu nenε íne mu oku nenε kpe. Eseji ɛfl̄ni tε lɪ obuε nuwon̄ɪ Nyati ɛ́ni numuti-etɪ puεne lεε enɪni pu elefe ambiεne feɪn-ε nɔɔ wutu etɪ ébɪε nukun̄ɪ mbuo ei. ɛ́ni nɔɔ ɔɔ, kan̄ɪε ɔɔɔɔ b̄ʒ ígbi ɛfl̄ni tε j̄i, eseji yiwo eji lubuo frε b̄ʒ íle.>>

Nyati ɛ́ni ɔ́wɔku woju

19 Ɔɔni Babilɔni ɛ́ni woju te muε, enεε miti rura lɔkubɪ le entɪ tε fl̄n̄ɪ l̄ɪ akpan mrumɔɔɔ ugu ile eke be nakan l̄ɪ: <<Aleluya! Ɔru Nyatiε, enεε lɪ íne nkuancu pu. Munu lɔku lεε ákuraε frε, enɪni. ² Enɪni l̄ɪ nitê nubũa woju feɪn muε, ɔnu ɔɔ wɛɪnɔ, édékumu ei ɔɔɔɔ. Dɪki: wraka ebi lɔku ebi ɛ́ni tu ɔnu wrakaε sε wutuε neeme be, ɔnu mu lɪpe wuwou ɔnu ɔ́su puεneε, nóbũani mu n̄w̄r̄ʒ n̄ɔɔtun̄ɪ.>>

³ Ɔnu egeε, enεε miti nakan-n̄ɪ j̄i l̄ɪ: <<Aleluya! Dɪki: Ebi lɔkuε aca ɪ, enεε ɔnu mregbee yanya tuun godoo.>>

⁴ Lɪpe muε, enεε akpankpre abruain ewɪ aanlaε lεε nniε akpasua aanla ebienε frε kutu pupɔɔtu munu ei Nyati ebi ɛ́ni pi ete ɔnu líkpen-ε etɪε anti nun̄ɪ íne be ɔɔ ambiεne lubuo etɪ kan l̄ɪ: <<Amen! Aleluya!>>

⁵ Lɪpe muε, lubuo nɔɔ lé ɔ́ gbrenɔbi líkpen-ε nɔɔ tεε ɔɔɔmu kán l̄ɪ: <<Nεfε feɪn ebi ɛ́ni fuln̄ɪ ɔru Nyatiε ɛ́ni ɔ́su puεne, nefε ebi ɛ́ni ɔnu éye nɔɔ nefε luboluwɪ mu, fidɛln̄ɪ lɔkɔpawɪ o, akpan ɔɔ cε o, nefε feɪn wɔkɔn̄ɪ!>>

⁶ Ɔnu egeε, enεε miti rura j̄i le fl̄n̄ɪ l̄ɪ akpan ugu ile, l̄ɪ jenfie ɪla mra, l̄ɪ nyangbraɪn ututru etɪ eke nakan l̄ɪ: <<Aleluya! Gbake Adamanga ebi ɛ́ni lɪ ɔru Nyati be kan ɔɔɔɔɔɔ woju-woju feɪn etɪε anyaku enɪni eteie gbɛin.

⁷ Rire mu nikpi εre lɔkubɪ rúsúpuni ambe Gbɔɔnyɔ lɔwɪε ɛ́ni yiwoɔnyu nuε oku. Dɪki: ɔnu yereε ɔw̄ɔ adadu etɪ n̄kɔɔɔn̄-nɪ. ⁸ N̄ɔɔtun̄ɪ dadaɪ trale lofulɔ ɛ́ni nejujre uku nunuwɪ muε n̄ɔɔɔɔ.>>

(Dadaɪ trale lofuε, enεε te fl̄n̄ɪ owu anamuεne feɪn-ε Nyati ɛ́ni puεne lɪε eke.)

⁹ Lɪpe muε, enεε entɪ ngbafre ebi kan yemu l̄ɪ:

<<Mime l̄ɪ: akpan-εne feɪn ebi ɛ́ni Gbɔɔnyɔ Lɔwɪε yara ɔnu yiwoɔɔ nuwaan, ehe lí nenɪni!>> Enεε gba nunupu etɪ l̄ɪ: <<Owu obuε, Nyati ɔɔɔɔ kan.>> ¹⁰ Lɪpe muε, muku ɔkɔɔn̄ ɪ ɔnu anti mehi munun̄ɪ íne, enεε niterumu nakan l̄ɪ: <<Kakaa, delɪ obu! Emε frε, Nyati ɛ́ni ɔ́su pu mlɪ fl̄n̄ɪ efe lεε ɔ́fu makpiεne feɪn-ε cu té te Jesi íne etɪ dalufuεε akpan lε etɪε eke. Jesi íne etɪ dalufuε obuε, enεε Nyati fitu ɔnu numuti-etɪ puεne feɪn etɪ be nubon̄ɪ ɔnu aman̄ɪεε. Dɪki: Nyati cε lɪ obuε b̄ʒ fɔnu íne.>>

Woju n̄ɔɔmbuεneε nɔɔ ege yeεε j̄ie ɛ́ni woju

1. Kpan ebi ɛ́ni nɔɔ kpanɔɔ lofu etɪε ɛ́ni woju

¹¹ Mɪkprâa, be entɪ efl̄n̄ ei medɪ kpanɔɔ lofu pumpu nɔɔ nu. Kpan ebi ɛ́ni nɔɔn̄ etɪε, ɔnu íné lɪ: “Nawre pu ebi ɛ́ni ihɪ numuti nɔɔ tuun ukufuε”. Nihɪ sese enɪni l̄ɪ nitê nubũa woju feɪn mu lεε enɪni l̄ɪ nitê nuhun t̄ɪn-ε mu. ¹² Nunuwɪ negbini fl̄n̄ɪ lé eke, enεε abutre kpanɔɔɔɔ nɔɔn̄ íne mu. Eseji nimimen̄ɪ íné nɔɔ n̄n̄n̄ rire ɛ́ni kpan ɔɔɔɔ édí an, alɪ élímu ɔnu lefe cε. ¹³ Kpɔtu nɔɔ n̄n̄n̄ rire ɛ́ni mbuo nyu ɔɔɔɔ. Kpan obuε, ɔnu íné lɪ: Nyati Owukan Lubuo. ¹⁴ Ieue nehie, entɪ tε ɛ́ni t̄ɪn̄ ɔɔɔn̄ pu mrumɔɔɔ kpr̄ɛni ege. Nenε feɪn nun̄n̄ɪ kpanɔɔ olofu etɪ lε, enεε dadaɪ trale olofu pumpulɔ nɔɔ nenε rire. ¹⁵ Eseji t̄ɪn̄ ɔɔɔn̄ akrabu fun-fun nɔɔ b̄ɛn-nɪ numuti ɛ́ni n̄ɔɔn̄ nɪlɪ niyê obuε-obuoεne feɪn ɛ́ni akpan, enεε n̄ɔɔn̄ ɔnu ɔɔɔɔɔɔ lɔkuε mu nukɔɔpu nenε. Ɔnu mu lɪpεε, n̄ɪnyaku Nyati ebi ɛ́ni kan ɔɔɔɔɔ woju-woju feɪn etɪε ɛ́ni tebibe lɔkuε gbɛin nukpukpɔɔɔ nenε ɪ fl̄n̄ɪ l̄ɪ nukpɔɔɔn̄ɪ difen t̄ɪn̄ ewɪ ei εɔɔmɪ muε eke. ¹⁶ Kpan obuε, eseji nimimen̄ɪ ɔnu ínéε n̄ ɔnu kpɔtuε lεε ɔnu en etɪ l̄ɪ: “Egbrenɔbiεne ɛ́ni Gbrenɔbi, nyɔn̄ɪεne ɛ́ni Nyɔn̄ɪ”.

2. Ruwaruεne ɛ́ni fet mbɔɔ Nyati tuε ɛ́ni woju

¹⁷ Ɔnu egeε, enεε midɪ entɪ ngbafre nɔɔ nu ɛ́ni nye etɪ gbe nuhun tε negbe akpumu ɪkan iyê ruwaruεne feɪn-ε uwu lεε entɪε l̄ɪ: <<In̄ɪ l̄ɛ fl̄n̄ɪ fet mbɔɔ Nyati nehɪ

utu nefee! ¹⁸ Ee, i uní egbrengebiese, tìn uɔun puene éni ine-eti puene, akpan gbahruene, kpanɔene lee akpan-enee nɔ nene ete feɛn éni fuin-enee. I uní fuin-enee feɛn: nɔdɛli lukpawɛ lee mbeyepu, nɔdɛli tuti lee ɔɔku!>>

3. Nnue ebi lee ɔnu numuti-eti pue éni ɔkɔpu woju

¹⁹ Mɔkprâa, enee mɔdi egbrengebiese feɛn-ε nɔ wutu ete lee nɔnu tìn uɔun puene ein nu éni si yia lee nnue ebi ein lé ehe kpan ebi éni nɔ kpanɔ lofue ete lee enɔni ege puene tìn. ²⁰ Lɔpe muε, enee kpan ebi éni nɔ kpanɔ lofue ete nyu nnue ebi lee ɔnu numuti-eti pu ebi éni li akprua ɔnu anti du akpan íne mu nyuku kpri eti nnuee sufree nɔ rire, be eseji nu ɔɔ ebi éni nɔkpraní nnuee nɔli ninyepuní ete ínee. Lâ nɔnyu neneε, enee nɔwɔ nene nama cuaan nuku efriya lé lɔkuε negbi be la numu ei naha edipe ekee mu te. ²¹ Nenɔni ege puene feɛn eke, kpan ebi éni nɔ kpanɔ lofue ete wúwou nene akrabuε ben-ni numutie mu, enee ruwaruεene i nɔnu fuin-eneε.

4. Alenge akpasua ebi éni ngbraka óku woju

20 Mɔnu lɔpe makprâ, enee mɔdi enti ngbafre nɔnu éni nɔ enti ru. Enti ngbafre obuε, numɔ kukungbe ebi éni safuεε lee ngbraka lɔku nɔnu ein nóni ɔku. ² Lâ nɔruε, enee nɔnyu alenge ebi éni li jebre ɔun éni li Angɔni be eseji nɔraní Sataan nuku ngbraka yɔdɔn ba mu tuun mulu akpi. ³ Lɔpe muε, enee nɔwɔni nɔli numɔ ebi mu te nutun-ni safuε ege be nɔnyunyu numutie i. ɔɔ, lé núdu obuε-obuεene feɛn éni akpan íne mu núnɔkumu ji tuun mulu akpi agbra. Nôdɔn te tuun mulu akpiε yete mu, enee nômumɔnî ei nɔlanî nu waa lɔwɔlɔ i ji.

⁴ Mɔla nu, enee mɔdi gbrenghi líkpen elefe ji nu éni akpan pipi ete eti. Akpan obuεene, nótuní nene bɔmucɔ éni bɔ nobûaní akpan mu. Lɔpe muε, mɔdi akpan-ene feɛn-ε niciceruní íne i nuwoní Jesi íne eti dalufuεe nuní lee Nyati amanuεe nubo nukuní akpaan remuε. Eseji mɔdi akpan-ene feɛn ebi éni ékprîmu ɔnú nnue ebi lee ɔɔ nɔkpraní nɔlɔnîe íne be ékprîmu éni bɔ ɔnu sufree ɔnɔ nene líkpén, elefe mu bɔw frε nu. Nene feɛn nónɔnî lu uou mu nényení, enee nene lee Kris ein nítêní ɔ i tuun mulu akpi. ⁵ Akpan obuεene, nene li obuε Nyati tu ɔ tu nɔnɔnî lu uou mu ninyeníe nɔ. Unli pueneε ue eke, kraa mu éni mulu akpiε yokue, nɔwɔ nɔwɔ nienyemíní. ⁶ Akpan-ene feɛn-ε Nyati tu tu ɔ nɔ lu uou mu nyee, ehe lí nenunú! Nene li obuε nɔyúní nu Nyati anti be lu uou nku aanu mu énie ákân-mu bɔmucɔ nɔnu ete nɔ. Dɔki: nɛlúní tɛyɔyɔ puene nɔsuní Nyati lee Kris ein, enee nítêní ɔ i lee Kris ein tuun mulu akpi.

5. Angɔni éni lé mu ɔwɔ ála woju

⁷ ɔnɔ mulu akpiε yete muε, nômumɔnî Satan ba i nɔnyakunî ei ɔnu sibi kaan mu te. ⁸ Lɔpe muε, nîha

nudu obuε-obuεene feɛn mu éni akpan íne mu nɔnyuku nisi nene niyá lé nâ néhení Nyati éni puene tìn. Akpan obuεene, enee nɔraní nene Gɔg lee Magɔg-ε nɔ. Nububuení flín jenfie numu nkrian eke. ⁹ Heni-heni muε, lɔ ku ɔnu nuε, enee nɔnɔnî wutuε neeme ɔ-ɔ feɛn nɔnyu nɔkpa na nɔreruní Nyati éni puene ɔ nɔ te éni li Nyati éni té eti ebie. Lɔpe muε, enee lé lɔku nɔnu nɔ enti ce pi nene eti cau nene i neeme. ¹⁰ ɔnu egeε, enee nɔnyuní Angɔni ebi éni du nene íne mu nyukuε nɔwɔ nɔlaní efriya lé lɔkuε negbi be la numu ei naha flín edipe ekee mu te he nnue ebi lee ɔnu numuti-eti pue ɔwɔ nɔwɔ nukuní te, be nôdɔn-ní te nɔnení enyi mu you lee ningbe tuun godoo.

6. Akpan-akpan feɛn éni éjiji óku woju

¹¹ Mɔkprâ jiε, enee mɔdi gbrenghi líkpen lofu lɔku nɔnu éni kpan nɔnu pi ete eti. ɔnu antiε, enti lee wutu em-rí mu +a ɔɔbi, nɔnu ɔ ɔnɔ lɔpe ji. ¹² Mɔla nuε, enee mɔdi akpan-akpan feɛn-ε ue nu: tuti lee ɔɔku. Nene feɛn ninyení eti gbrenghi líkpen-ε anti, enee mɔdi kpenkpe akpasua-akpasua nu éni nɔfifin nukuní ei. Eseji nɔfifin-ní kpenkpe nɔnu ji éni li nkuan éni kpenkpeε frε nɔlaní ei. Lɔpe muε, enee kpan ebi éni nɔ líkpen-ε ete cu kpan feɛn éni wojueneε li be nimimení nɔ kpenkpeεne mu tee eti buani mu. ¹³ ɔnu mu lɔpeε, jenfie sí akpan-ene feɛn-ε u ɔnɔ-ni muε, enee lu uou lee awente ebi ein si akpan-eneε nɔ tee le, be Nyati kpra kpan nɔnɔnɔ feɛn éni owueneε li ete buani mu. ¹⁴ Lɔpe muε, enee kpan ebi éni nɔ líkpen-ε ete nyu lu uou lee awente ebi ein wɔ ku lé lɔkuε mu te. Lé lɔkuε, enee li lu uou nku aanu muε nɔ. ¹⁵ Kpan feɛn-ε némímémíní ɔnu íné ɔnɔ nkuan éni kpenkpeε mu tee, nɔwɔnî nɔlaní ɔnu mu te.

7. Enti lee wutu ɔwɔ éni woju

21 Mɔkprâa, enee mɔdi enti lɔwɔ lee wutu lɔwɔ nu. Esigieεne emrí mu, jenfie frε +a ɔɔbi. ² Lɔpe muε, enee mɔdi Nyati ebi éni li Jerusalem lɔwɔ nu nɔ Nyati rire te nɔru ei. Ebie éni éjɔjree neɔjree, lé flín yiwo éni egbi naha ubɔan ɔnu ngbafre eke.

³ ɔnu egeε, enee lubuo krakra nɔnu nɔ gbrenghi líkpen-ε mu te le nakan lɔ: <<Gbake, Nyati éni kaan ɔru ei, nɔ akpan agbra! Eε, ene ɔnɔwɔ nɔhɔ ebi ɔnu puene éni li obuε-obuε feɛn éni akpaan ein. ɔnu mu lɔpeε, níluní ɔnu puene, enee nílɔ nɔnu Nyati éni nɔ nɔnu ein. ⁴ Lɔpe muε, sigi éni wojuene feɛn yetiti yanya i, enee lu uou, awrabo, mututu lee éke bɔ ɔnɔ ji, be nítiti nene mítédí ei munu.>>

⁵ Kpan ebi éni nɔ gbrenghi líkpen-ε ete ɔja ucuε, enee nakan lɔ: <<Gbake, mɔnyuku woju-woju feɛn ein lɔwɔ!>> ɔnu egeε, enee nɔkan niyemu lɔ: <<Mime owukan lubuo obuεene. Dɔki: lí woju nawre tasu éni fataa bɔ kpan ɔcu té eté eti.>> ⁶ Nunô eteε, enee nɔkan niyemu lɔ: <<Dɔki: feɛn owu! Emε li obuε mite flín Alfa lee

Omegaa eke. Ee, eme li obuε munɔ woju-woju feɪn ɛni bu ɔbo lee ɔkufu mu te. Kpan kɔkɔ feɪn-ε mindihɔn nowoε, mɔtunɪ nkuan mindimɔɔ mu ɛni mindi nunɔ ehelɔ. ⁷ Heni-heni muε, kpan feɪn-ε uhun tuun ukɔpuε, mɔtunɪ owu obuεne feɪn yetê flɪnɪ enɪnɪ aja owu eke. Lɪpe muε, mɪlɪ ɔnu Nyati, eneε nɪlɪ ɔmu wɪ. ⁸ Kpan feɪn ɛni li la pu, tɛ krunkpɔ pu, maalumu pu, kpanwo pu, runyɔ woju ɛlɪ pu, mrabafu pu, owuɔ pu lee funte puε eke, enɪnɪ ɔɔ, eneε li efriya lɛε negbie mu te. Obuε, eneε li lu uou nku aanu muε nɔ.>>

Jerusalem ɔkɔɔ ɛni woju

⁹ Munɔ lɪpe, eneε enti ngbafre nɔmbu ebɪeneε kpɔku nɔmbu ebi ɛni nyɪnɪ nɔmbueneε ben ɪ yikue nɔ ɔnkue ɛni nɔnɔ i kan yemu lɔ: <<I mɪyɛfu yiwo ebi ɛni yeɪl Gbɔnyɔ Luwɪ ɛni yeɪl!>>

¹⁰ Nɪkan ɔkɔ, eneε bubɔ mu nɪhan-mu lɪfe ɔku nɔnɔ eti be niyemu Nyati ɛni ebi ebi ɛni li Jerusalem be nɔ Nyati rɪre te nɔru eɪε. ¹¹ Ebi obuε, Nyati ɛni munu ɔkuε bokuni eɪε remuε, ɔtu neɪjɪre flɪnɪ jama akpasua nɔnɔ kɔ ɛni nɪranɪ jasp-ε eke nɪdan kraana eke. ¹² Ngbaya kpɔtu-kpɔtulɔ ɛni a enti kendeiinɔkɔ ereru abɔan ebɪε mu, eneε kan gbɔmu tuun ndɔɔ ewɪ aanu ɛni enti ngbafre ndɔɔ ewɪ aanu nɔ eti nasɪsan. Gbɔmu feɪn etiε, nimimenɪ Israel ewɪ ndɔɔ ewɪ aanu ebɪene mu ɛni nɔnɔ ɪnɛ. ¹³ Gbɔmu obuεneε, ɛenti-ɛenti li obuε pipi ebɪε ɛni ɔɔ ngbɪsɪ aanla kpɛε. ¹⁴ Ebɪε ɛni ngbayaa frɛε, mbobu ɔgbu ngbohro ndɔɔ ewɪ aanu eti pi ete te flɪnɪ ɔnu aka eke. Lubobu feɪn etiε, nimimenɪ Gbɔnyɔ Luwɪ ɛni ɔɔpu pu ndɔɔ ewɪ aanu ebɪene mu ɛni nɔnɔ ɪnɛ.

¹⁵ Mɪkprâa, be sika lebe mu ngbɔgbɔ tɪn nɔnɔ ɛni nɔnu nɔhɔn-nɪ ɔɔ muε nɔ enti ngbafre ebi ɛni nakan owu lee ɔmu ɛn-ε ɔnku nehi uhuhun ebɪε, ɔnu gbɔmuεneε lee ɔnu ngbayaa. ¹⁶ Enti ngbafreε uhuhun-ε, be ebɪε ɛni lɛhɪnfɔ, ɛdiu lee enti aau muε, ba nɔnɔ kukukpɔ: ɔɔ ngbɔgbɔ tɪn-ε tuun nku akpɪ-akpɪ ndɔɔ ewɪ aanu. ¹⁷ Nunɔ eti nɔhɔn ngbayaa ɛni ɛdiu muε frɛ, eneε ɔu ngbɔgbɔ tɪn-ε ya abruana ewɪ aanla. Enɪnɪ lɔ nite nɔhuhun ɔɔ, ba nɔnɔ flɪnɪ lɔ kpan ɪlɛ eke. ¹⁸ Ebɪε ɛni ngbayaa neemeε, jama akpasua kɔ ɛni nɪranɪ jasp-ε mu nɪnɪ, eneε ebɪε ɔkɔkɔ li sika lebe hrɛhrɛ mu neeme be nadan uku nunuwɪ mu flɪnɪ kraana eke. ¹⁹ Ngbaya ebi ɛni ɪkɛneε pi ete etiε, jama akpasua-akpasua frɛ li obuε nukro nukunɪ eti neeme. Bubo mu ɛnɪε jasp, nku aanu muε safir, ɛenti muε kalseduanɪ, aanla muε emerod, ²⁰ eene muε sardonis, nahuan muε sarduanɪ, nɔmbu muε krisolit, nowo muε beril, nɛmble muε topas, ndɔɔ muε krisopras, ndɔɔ luwɪ nɔnɔ muε yasent, ndɔɔ ewɪ aanu muε ametis. ²¹ Gbɔmu numu ndɔɔ ewɪ aanuε, anɪngrɪma mu nɪnɪ, ɔnu nuwaan li flɪnɪ: gbɔmu numu nɔnɔ-nɔnɔ feɪn ɪlɪ anɪngrɪma ɔku nɔnɔ. Gba, ebɪε ɛni ngbaruε, sika lebe hrɛhrɛ neeme, eneε nadan uku nunuwɪ mu kraana eke.

²² Mɪkprâ ebɪε mu te tuun mɛdɪ tɛyɪɪ kan nu. Adamanga Nyati ebi ɛni kan bɔmɔɔ woju-woju feɪn etiε lee Gbɔnyɔ Luwɪ ɛni nɔkɔkɔ nɔ ebɪε mu, kpan ɔbɔtumu tɛyɪɪ kan ji. ²³ Eseji ɔbɔtumu ɛni bɔ gbe lee wɔn ada ɛɛn ɔɔ ɪ; Nyati ɛni munu ɔkuε boku ebɪε ɪε tɔ ɔɔ neeme neɪjɪre, eneε Gbɔnyɔ Luwɪ te flɪnɪ kanɪε eke. ²⁴ Ebɪε ɛni wɛn-ε, eneε ɔɔtu obuɔ-obuɔneε feɪn ɛni akpan yeɪl ɛpe be egbrenɪbɪeneε feɪn-ε nɔ wutuε neeme etiε ɔɔɔ nɔnɔ ɔkɔkɔan-eneε feɪn yeɪl ebi obu mu. ²⁵ Ebɪε ɛni ɪkpɛneε, ɪɔ fifin ku eɪε, eneε nɔ lɪpeε, ambe ɔkân-mu ɪɔ dambri uku ji. ²⁶ Lɪpe muε, eneε obuɔ-obuɔneε feɪn ɛni munukan lee nuyɪε yeɪl yeɪl ebɪε mu. ²⁷ Gba, rukɔ woju feɪn eke ɔkân-mu ɪɔ uhɔ te. Ee, maalumu pueneε lee funte pueneε bɔ uhɔ te. Akpan-eneε ɔε ɔkɔkɔ tɛε, eneε li obuεneε nɔnɔ ɪnɛ nɔ Gbɔnyɔ Luwɪ ɛni nkuan kpɛnkɛε muε.

22 ɔnu egeε, eneε enti ngbafreε yemu die ɔnu mindi utu nkuaan. Di obu ɛni mindiε, munu lofu yeke-yeke ɛni nadan flɪnɪ kraana eke be nɔkɔ Nyati lee Gbɔnyɔ Luwɪ ɪkpɛn-ε mu te ubu unya ² utɔtu ebɪε ɛni ngbaru ɛrɛhɪn dudue uwo. Di obu ɛni rɪre ngbɪsɪ aanuε, eneε nkuan tɪn-ε nɔ. Tɪn akpasua obuε, lu numu nɔnɔ agbraa, nurun ewɪ nkɔkɔkɔ ndɔɔ ewɪ aanu, ɔnu nuwaan li flɪnɪ: wɔn-wɔn feɪn nurun. Eseji ɔnu rɪte ubɔɔn obuɔ-obuɔneε feɪn ɛni akpan. ³ Ebɪε mu tɛε, Nyati ɛni tebibee ɔnɔ kpan eti ji ɛni bɔ esipuni musue ɛnɪ. Nyati ɔkɔkɔ lee Gbɔnyɔ Luwɪ ebi ɛni yeɪl ete ebɪε mu, eneε ɔnu ɔsu pueneε ɔnɔnɔ ɪne nuka feɪn. ⁴ Lɪpe muε, nɪdɪnɪ nu munu lee munu, eneε ɔnu ɪnɛε ɔkɔkɔ neε ɪkpɛn. ⁵ Ebi obu mu tɛε, ɔkân-mu ɪɔ nu uhu. Heni-heni muε, bɔ ɔbɔtumu ɛni bɔ kanɪε egbi, elefe mu gbe enye eti ɛɛn ɔɔ ɪ. Dɪkɪ: Adamanga Nyati ɔɔtu ɔkɔkɔ enɪnɪ ɛjɪreε ɔkɔkɔ kpan feɪn eti. Lɪpe muε, eneε kpan feɪn yetê ɔɔ ɪ lee ɔnu ɛni tuun godoo.

Jesi ɛni egese ieu woju

⁶ Enti ngbafre ebi ɪja ucuε, eneε kan yemu ji ɪɔ: <<Dɪkɪ: owukan lubuo obuεneε feɪn-ε, ɪlɪ woju nawre tasu ɛni bɔ kpan ɔɔu tɛ etê eti. Ee, Adamanga Nyati ebi ɛni ucu woju ɪla ɔnu numuti-eti pueneε ɪne mu be ɪkaan li obuε ɔɔpu ɔnu enti ngbafreε nyu wojueneε nehi ɪsɛε nyaku gbein neyɪε ɔnu ɔsu pueneε feɪn.>>

⁷ Jesi nakan ɪɔ: <<Dɪkɪ: emɪnɪ ieuε oku owu! Kpan feɪn-ε ɔɔɔ owukan lubuoεneε feɪn-ε miye ɔmu numuti-eti puε mime nɔ kpɛnkɛ obu muε etiε, ehe ɪlɪ enɪnɪ!>>

⁸ Emɛ Jan, ɔkɔkɔ ɔmu rɪtɪ mu miti owu obuεneε feɪn be eseji mɪdɪ nu ɔmu nunuwɪ mu frɛ. Lɪpe muε, muku ɔkɔkɔ ɪ enti ngbafre ebi ɛni yemu woju obuεneε anti mehi mununɪ ɪne, ⁹ eneε niterumu nakan ɪɔ: <<Delɪ obu! Emɛ frɛ, Nyati ɛni ɔsu pu mɪlɪ flɪnɪ efe lee makpɪ numuti-eti pueneε lee akpan-eneε feɪn-ε ɔnɔnyu owukan lubuoεneε nɔ kpɛnkɛ obu muε yakân ɔnkue eke. Nyati ɔε li obuε bɔ ɔnɔ ɪne.>> ¹⁰ Nunɔ eti, eneε nakan niyê-

mu ló: <<Owukan lubuoene feɪn-ɛ miyefu be nɔ kpenkpe obu muɛ, dɔɔ kɔkɔ dɔ'ŷn ei. Dɪki: ɔnu nuɛ oku owu! ¹¹ Kpan feɪn-ɛ níńí neli un-ɛ, be nunu etɪ níńí ɔkɔkɔ ná! Kpan feɪn-ɛ níńí neli runyɔ wojuɛ, be nɪli ɔkɔkɔ ná! Gba, kpan feɪn-ɛ níńí nehi sesese eke, be nunu etɪ ní ɔnu sesese ɔɛ ná. Eɛ, kpan feɪn-ɛ níńí nɪli Nyati éńi kpaan, be nunu etɪ nupɔn rire ɔɛ ná.>>

¹² Jesi nakan ji ló: <<Hení-hení mu dɪki: emɪni ieuɛ oku owu! Ieuɛ míhiɛ, kpan feɪn éńi wojueneɛ lɛ, ɔnu luwɛɛ nɔmu ɔnku. ¹³ Emɛ lɪ obue mite fíní Alfa lɛɛ Omega eke. Eɛ, emɛ lɪ obue munɔ woju-woju feɪn éńi bu óbo lɛɛ ókufu mu tɛ.

¹⁴ Akpan-ene feɪn-ɛ nefie nɔnu tralɛene lɛ, ehe lí nenɪni! Nene lɪ obue bɔmucɔ yala nene be núpouní ebie éńi gbɔmucɛ nuhɔní tɛ, be eseji níhɪní tɪn ebɪ éńi utu nkuaan éńi ewɪ frɛɛ nɔ. ¹⁵ Runyɔ woju éli puene, mrabafu puene, wraka puene, akpanwo puene, owusɔ puene lɛɛ akpan-ene feɪn-ɛ yɔfu funte woju be eseji idi ɔnu ju-ma eke, gbein lɪ obue nɔdɔn-ní; nákân-míní bɔmucɔ éńi bɔ nɔhɔní tɛ.

¹⁶ Dɪki: emɛ Jesi, mótɔpu ɔmu entɪ ngbafree ie lɛ ɔnyu woju obuene anyaku gbein Nyatɪkan-ene mu eyɛ nefɛ. Emɛ lɪ obue mɪli Dafid éńi alaue nɔ. Eseji emɛ lɪ obue mɪli nu áca ieu mu éńi mulɔkɔkɔ.>> ¹⁷ Nɪkan kɔ, eneɛ

Bubɔɔ lɛɛ yiwoɔ ɛɪn ja ɔu kan ló: <<I!>> Eseji kpan feɪn ebɪ éńi ti wojuɛ Bubɔɔ lɛɛ yiwoɔ ɛɪn kaan, ene frɛ nɪkan lɛ ló: <<I!>> Dɪki: kpan feɪn-ɛ mindihɔn nowoɛ, be ní núnɔ! Eɛ, kpan feɪn-ɛ nobutu mindi ebɪ éńi utu nkuaan, be ní núnɔ ehelɔ.

Ɖɔɔ Jan notue éńi woju

¹⁸ Emɛ Jan, makan miyê kpan feɪn únyú íne mu owueneɛ nɔ antɪ nehi be Nyati fitumu mimime nɔ kpenkpe obu muɛ etɪ. Dɪki: alɪ kpan kɔ ubua woju lefe ula muɛ, Nyati yɔtu nyɪnɪɛeneɛ nɪkan-ní ɔnu woju kpenkpe obu muɛ yeheni yabuka etɪ. ¹⁹ ɔnu ba nɔkɔ, alɪ kpan kɔ unyɔ owueneɛ nɔ antɪ nehi be Nyati fitumuɛ éńi woju tukɔ unyaku eie, Nyati frɛ yɔnyu bɔmucɔ lanɪ be éńi bɔ nɔhɔ enɪni ebie nɪkan-ní ɔnu woju kpenkpe obu muɛ yanyaku ei, eneɛ bɔ níhe bɔmucɔ nɪhɪmu tɪn ebɪ éńi utu nkuaan éńi ewɪɛ.

²⁰ Nyati éńi dalufuɛɛ nakan ló: <<Emɪni ieu oku owu!>>

Amen! Nyɔni Jesi i faafa!

²¹ Nefɛ feɪn-ɛ fitiní kpenkpe obu éńi owukan lubuoeneɛ, Nyɔni Jesi nice nefɛ ɔwrɔ!